

KLASA: 021-04/21-01/42
URBROJ: 2140/01-01-21-3

ZAPISNIK

sa 3. sjednice Odbora za gospodarstvo održane dana 13. prosinca 2021. godine s početkom u 14,00 sati.
Sjednica je održana u maloj dvorani Pučkog otvorenog učilišta u Krapini, Šetalište hrvatskog narodnog preporoda 13.

Sjednici su prisustvovali slijedeći članovi/članica Odbora:

1. Miljenko Šoštarić, predsjednik,
2. Ivan Šantek, član,
3. Stjepan Muhek, član,
4. Vladimir Pleško, član,
5. Kristijan Sojč, član i
6. Mario Lipnjak, član.

Nedolazak na sjednicu najavila je:

Dorotea Žerjavić, zamjenica predsjednika.

Od ostalih sjednici su prisustvovali:

Župan Željko Kolar, Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije, Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine, Sanja Mihovilić, pročelnica Upravnog odjela za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, Damir Galoić, viši stručni suradnik u Upravnom odjelu za poslove Županijske skupštine, Alen Spiegl, viši stručni suradnik za informatiku i Grozdana Kučak, zapisničarka.

Predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i konstatirao da sjednici prisustvuje većina članova Odbora (6/7) te da Odbor može donositi pravovaljane zaključke.

Predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić potom je predložio slijedeći

DNEVNI RED

1. Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.
2. Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu,
3. Pitanja i prijedlozi.

Na predloženi Dnevni red nije bilo primjedbi ni dopuna te je jednoglasno (6 glasova „ZA“) usvojen i razmatran kako slijedi:

TOČKA 1.

Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021. -2027. godinu

Materijal za predmetnu točku dnevnog reda primljen je u prilogu poziva. **Predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić** poziva Karolinu Barilar, ravnateljicu Zagorske razvojne agencije za prezentaciju.

Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije putem prezentacije obrazlaže Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine. Istaknula je slijedeće:

- Plan razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (dalje u tekstu Plan razvoja) izrađen je sukladno relevantnoj dokumentaciji na nacionalnoj i razini Europske unije, a koristiti će se u narednom periodu za planiranje svih aktivnosti, projekata i izrade proračuna,
- napomenula je da dokument nije prošao lekturu i oblikovanje te će se do slijedeće sjednice Županijske skupštine izraditi Sažetak Plana razvoja, a u ponedjeljak je zaprimljen poziv od strane predstavnika Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU budući da je Plan bio na javnom savjetovanju te su pohvalili isti, istaknuli da je izrazito dobro napravljen i da je ogledni primjerak za izradu planova razvoja,
- Plan razvoja je živi dokument koji do 2027. godine može doživjeti promjene ovisno o situacijama u kojima ćemo se naći budući da imamo dosta nepoznanica i što se tiče financijske omotnice i operativnih programa do 2027. godine, a i višegodišnji financijski okvir koji treba pratiti aktivnosti do 2027. godine nije donijet i potvrđen od strane Europske komisije,

- Plan razvoja izrađen je sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, sadržaj i metodologija detaljnije su definirani Uputom za izradu planova razvoja jedinica lokalne i regionalne samouprave,
- početkom izrade Plana razvoja pristupilo se situacijskoj analizi, izradi SWOT analize iz koje proizlazi strateški okvir koji je najvažniji dio dokumenta na kojem se temelji razvoj, a iz kojeg svi dionici razvoja Krapinsko – zagorske županije mogu isčitati prioritete i s njima se uskladiti u svojim strateškim projektima i dokumentima, u Planu su razrađeni i provedbeni detalji koji se odnose na praćenje institucionalnog i financijskog okvira,
- nositelj izrade Plana razvoja je Krapinsko – zagorska županija, a Zagorska razvojna agencija koordinirala je izradom dokumenta, angažirani su bili i vanjski stručnjaci, od strane ovlaštenih izrađivača izrađena je Studija procjene utjecaja na okoliš koja je u prilogu dokumentacije, također su bili angažirani i evaluatori procesa izrade dokumenta i Strategije, osnovane su i tematske radne skupine koje su sudjelovale u razradi ciljeva razvoja, prioriteta i mjera, oformljeno je i Partnersko vijeće koje je u tijeku izrade Strategije dalo svoj doprinos i nastaviti će raditi tijekom praćenja provođenja Plana razvoja, dokument je prošao javno savjetovanje i izvještaj o istom je sastavni dio dokumenta,
- vizija izrade Plana razvoja je da Krapinsko – zagorska županije je pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja će kroz inovacije ostvariti svoje potencijale,
- da bi se ostvarila navedena vizija određeno je pet prioriteta: Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo, podizanje kvalitete života, obrazovanje za sve generacije, zelena, očuvana i sigurna Županija te povezana Županija, napominje da su navedeni prioriteti u skladu s prioritetima nacionalne strategije razvoja do 2030. godine i u skladu sa poznatim prioritetima Europske unije do 2027. godine,
- uz pet prioriteta zadano je i jedanaest poslovnih ciljeva i za svaki su definirane određene mjere,
- prvi cilj se odnosi na jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva gdje se kroz ciljane potpore u domeni tehnološke modernizacije i digitalizacije poslovanja želi doprinijeti daljnjem razvoju gospodarstva i poduzetništva te će se ulagati i u obrtništvo kroz daljnje pružanje potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, poticati će se mlade na školovanje za obrtnička zanimanja te će se raditi na unapređenju turističke ponude kroz jačanje turističkog kadra, podizanje usluga u turizmu, stvaranje dodane vrijednosti razvojem selektivnih oblika turizma i podizanjem kvalitete usluge,
- kod prioriteta dva i tri radi se o jačanju javne uprave te je cilj dva usmjeren na poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije te će se raditi na unapređenju i izgradnji nove digitalne infrastrukture i alata kroz uspostavu širokopojasnog interneta i razvoj digitalnog okruženja da bi smo mogli unapređivati e-usluge kako bi bile dostupnije građanima,
- kroz prioritetni cilj 3. – jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave kroz koji se planira razvoj djelatnika kroz školovanje u detektiranim područjima za koje je potreban razvoj i unapređenje kao što su upravljanje strateškim razvojem, raditi će se na edukaciji i unapređenju digitalnih vještina djelatnika, raditi će se na pripremi projekata usmjerenih na zelenu i digitalnu tranziciju,
- u prioritetnom cilju 4. unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života te su definirane mjere koje će poticati daljnje ulaganje u zdravstveni sustav (infrastruktura, obrazovanje kadrova, umrežavanje) raditi će se na promociji zdravog načina života, prevenciji bolesti i ovisnosti, raditi će se na širenju mjera postojećih socijalnih usluga te na unapređenju kvalitete i infrastrukture tih usluga i cilj se odnosi na poticanje rada udruga i organizacija civilnog društva,
- prioritetni cilj 5. odnosi se na razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti te su definirane dvije mjere od kojih se jedna odnosi na volarizaciju, obnovu i stavljanje baštine u uporabu te očuvanje kulturne baštine, a druga se odnosi na povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena,
- prioritetni cilj 6. razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja kojim su definirane mjere kroz koje bi se jačala suradnja Županije i jedinica lokalne samouprave, raditi će se na jačanju i unapređenju strateškog planiranja slabije razvijenih područja i raditi će se na mjerama kroz koje će se raditi na razvoju i izgradnji javne, društvene i poslovne infrastrukture,
- prioritetni cilj 7. odnosi se na unapređenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada predviđene su mjere koje su nastavak mjera u provođenju aktivne politike tržišta rada, raditi će se na izradi novih mjera obzirom na brze promjene situacije na tržištu rada, pripremiti će se i mjere vezane za rad s poslodavcima, unapređenju postojećeg radnog okruženja, raditi će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama te će se raditi na razvoju svijesti građana da se aktivno uključe u cjeloživotno učenje i kreiranju uvjeta da se ono adekvatno provodi, jedan od projekata koji se u tom smislu provodi je rad na uspostavi Regionalnog centra kompetentnosti,

- prioritetni cilj 8. ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje kroz koji će se formirati mjere za poticanje ulaganje u okrupnjavanje zemljišta, generacijsku obnovu, ulaganja u povećanje kapaciteta, preradu i trženje, poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, udruživanje s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, jačanje kapaciteta i promociju,
- prioritetni cilj 9. poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem u koji spada upravljanje privatnim šumama, mjere zaštite različitih staništa, vrsta, očuvanja vodnih izvora, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, sanacija šteta od prirodnih nepogoda, poboljšanje vodne infrastrukture, poboljšanje plinovodne mreže, poboljšanje ekološke mreže, poticanje obnovljivih izvora energije,
- prioritetni cilj 10. jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva kojim se namjerava kroz razvoj mjera raditi na unapređenju sustava civilne zaštite, jačanju vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga, uspostavi i razvoju sustava upravljanja klizištima odnosno mogućnostima koji će pomoći u detektiranju mogućih novih klizišta kako bi se prevenirao nastanak većih šteta, koji obuhvaća više vatrogasnih organizacija, a radi spremnosti na promjene koje su pred nama uključujući i klimatske promjene, dakle financirala bi se edukacija, nabava opreme i infrastruktura,
- prioritetni cilj 11. unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti kroz koji su definirane mjere za razvoj i modernizaciju postojeće prometne infrastrukture, ali i mjere koje se odnose na ulaganje u novu prometnu infrastrukturu koja bi jamčila bolju povezanost i kvalitetu života svih krajeva na području Krapinsko – zagorske županije,
- sastavni dio Plana razvoja su strateški projekti - 24 projekta su u nadležnosti Krapinsko – zagorske županije i županijskih institucija, a 3 projekta su u nadležnosti Republike Hrvatske i njihovih institucija te na iste nemamo direktan utjecaj, a radi se o projektu Lepoglavska spojnica, nastavku izgradnje brze ceste Popovec-Marija Bistrica-Zlatar Bistrica – Zabok – Breznički Hum te projekt Vatrogasno vježbalište,
- napominje da za 24 navedena projekta postoje izvori financiranja bilo kroz Mehanizam za oporavak i otpornost ili kroz novu Financijsku omotnicu i operativne programe za 2022. godinu,
- u ovom trenutku ne znamo kada će natječaj za Mehanizam za oporavak i otpornost biti objavljen, međutim od 24 projekta koji su u nadležnosti Županije i županijskih institucija većina ih je spremna za provedbu već u 2021. godini (14 projekata), a velika većina može se smatrati projektima realizacije u srednjoročnom razdoblju čija provedba može započeti do kraja 2022. godine (8 projekata), dok 5 projekata mogu započeti s realizacijom 2023. godine,
- indikativni terminski plan provedbe strateških projekata kako je naveden u materijalima ovisi o dostupnosti izvora financiranja, a za koje u ovom trenutku ne znamo jer višegodišnji financijski okvir za operativne programe nije donijet,
- važno je napomenuti da je većina projekata spremna i da se eventualno može dogoditi pomak u početku provedbe projekata zbog prethodno spomenutih razloga.

Predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić zahvalio je ravnateljici Barilar na prezentaciji i otvorio raspravu.

Župan Željko Kolar uvodno je istaknuo da je 50% navedenih projekata spremno za realizaciju. Izrada Razvojnog sporazuma za sjever Hrvatske započela je na inicijativu Krapinsko – zagorske županije, a Zagorska razvojna agencija je koordinator izrade. U Planu razvoja stavljen je naglasak na područje u kojem je Županija najjača, a to je zdravstveni turizam, dvije specijalne bolnice na području Županije imaju ogroman kapacitet te su pripremljena dva projekta koji imaju gotovu projektnu dokumentaciju i građevinske dozvole – SB za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice razviti će se u nacionalni Centar zdravlja srca i mozga, a i već danas 70% pacijenata u Bolnici su s područja Republike Hrvatske, a SB za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice – I. faza završena je izgradnjom vanjskog bazena te se još predviđaju četiri faze projekta za koje su dobivene građevinske i lokacijske dozvole. Nadalje od strateških projekata obuhvaćeni su projekti koji se odnose na sektor obrazovanja – 9 sportskih dvorana i obnova 13 škola, a financiranje će biti kroz Mehanizam za oporavak i otpornost, ukupne vrijednosti 2,4 milijarde kuna, a Županija ima pripremljene projekte vrijednosti cca 600 mil. kuna. Napominje da realizacija 24 strateška projekta čije provođenje je nadležnosti Županije vezano je na dobivanje sredstava po raspisanim natječajima iz EU fondova. Budući da veliki gradovi i sjedišta županija dobivaju sredstva putem integriranog teritorijalnog ulaganja (ITU mehanizam), međutim takvog mehanizma za županije nema, na sastanku s predstavnicima Vlade Republike Hrvatske predložio je da se iz ITU mehanizma u svakoj županiji financira jedan projekt, nada se prihvaćanju prijedloga. Napominje da obzirom na fiskalni kapacitet Županije provedba strateških projekata ovisiti će o dobroj suradnji i raspisanim javnim pozivima od strane Vlade Republike Hrvatske ili kroz natječaje koji će biti otvoreni kroz novu Financijsku omotnicu. Što se tiče projekta Lepoglavska spojnica radovi bi mogli započeti za cca 6 do 7 godina i sada treba 4 godine da se pripreme strateški dokumenti. Napominje da je najava od strane Vlade Republike Hrvatske i strateška obnova željezničke infrastrukture, što bi za područje Krapinsko – zagorske županije značilo dobivanje nekih novih koridora pruga. Za sada je dogovorena

elektrifikacija pruge do Hromca i obnova željezničke infrastrukture kako bi se povećala brzina prometovanja vlakova. Napomenuo je da se većina strateških projekata odnosi na područje zdravstva i obrazovanja, a razvoj gospodarstva vezan je za uspostavu Znanstveno-edukativno-zabavnog centra Zagorje „ZEZ“ Centar Zagorje, Centra kompetentnosti u ugostiteljstvu i turizmu, Centra za poljoprivredu u Bedekovčini, a naglasak je stavljen na razvoj metaloprerađivačke industrije i izvozu djelatnost gospodarstvenika te digitalnu transformaciju Županije. Napominje da za projekt Obnova vojarne na Ivanščici nisu riješeni imovinsko – pravni odnosi te nije mogao biti uvršten kao jedan od strateških projekata. Isto tako Spomen dom i bivša politička škola u Kumrovcu nemaju riješene imovinsko – pravni odnose i nisu mogli biti uvršteni u strateške projekte. Naglasio je da bi se neki projekt uvrstio u Plan potrebno je da su riješeni imovinsko – pravni odnosi međutim na državnoj razini ima 70 000 neriješenih predmeta i troje djelatnika koji rade na rješavanju istih. Prijedlog Hrvatske zajednice županije je da se rješavanje predmeta proslijedi županijama. Nadalje iznosi da je velik broj objekata u državnom vlasništvu, a koji nisu od nacionalnog interesa. Osobno je predložio, a Hrvatska zajednica županija podržala, da Vlada Republike Hrvatske izradi popis imovine koja je od nacionalnog interesa za Republiku Hrvatsku, a ostalu imovinu da dade na upravljanje županijama s time da županija ne bi bez suglasnosti gradonačelnice/gradonačelnika načelnice/načelnika mogla raditi na obnovi objekta, a da prije potpisa ugovora sa potencijalnim investitorom ministar Ugovor supotpíše. Na taj način bi država imala uvid u rad na objektima, a županijama bi se omogućilo da brže i efikasnije rade na traženju investitora. Prijedlog plana razvoja je živi dokument i ukoliko će biti ponuda većih investitora za određeni projekt uz konzultaciju s Partnerskim vijećem isti će biti uvršten u Plan i upućen Županijskoj skupštini na donošenje. Ponavlja Plan je živi dokument koji se može dopunjavati i mijenjati, projektima su obuhvaćena sva područja, na izradi istog sudjelovao je velik broj stručnih osoba i izrađen je prema propisanoj metodologiji.

Ivan Šantek, član Odbora uvodno je istaknuo da je Plan razvoja izrađen kvalitetno i opsežan je dokument koji sadrži niz dobrih strateških projekata. Izdvaja izgradnju Centra zdravlja srca i mozga koji se već godinama priprema i naglašavanje ulogu topličkog turizma posebice zdravstvenog, budući da ni jedna susjedna država nema takav Centar. U razvoju SB za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice možda je trebalo više naglasiti razvoj rehabilitacijskih programa usmjerenih na traumatske povrede. Ulaganje u razvoj Zavoda za hitnu medicinu, koji je svojim djelovanjem istaknuo svoju ulogu, je svakako prioritarna investicija. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera također je projekt koji dugoročno ima potencijal, a isto tako i uređenje Šemničkih Toplica koji bi trebao biti i projekt Grada Krapine, naglašava da bi se trebali iskoristiti svi toplički kapaciteti (urediti i Sutinske Toplice). Mišljenja je da je Planom u segmentu turizma trebao biti obuhvaćen i tranzitni turizam, budući da turisti koji prolaze Krapinsko-zagorskom županijom, uz odmor od puta, sve više ostaju i u razgledavanju znamenitosti. Nadalje trebao je veći akcent staviti na razvoj planinarskog i vjerskog turizma. U području poljoprivredne proizvodnje - uzgoj vinove loze - trebalo se osvrnuti i na razlog smanjivanja zasada vinograda, a to je zbog bolesti fitopalzmoze. Potom se osvrnuo na problem devastacije šuma, a razlog je jednim dijelom, zbog migracije stanovništva u urbane sredine i nekontrolirane siječe šuma. Nadalje potrebno je, uz navedene željezničke koridore i uređenje i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić – Zabok-Bedekovčina- Zlatar Bistrica-Budinščina – Konjščina - Novi Marof - Varaždin. Završno je istaknuo da podržava sve strateške projekte navedene Planom razvoja, a koji su i u cilju ostanka stanovništva na području Krapinsko – zagorske županije.

Stjepan Muhek, član Odbor iznosi da podržava donošenje Plana razvoja, strateški projekti su usmjereni na razvoj zdravstva, obrazovanja, turizma, digitalizaciju, razvoj prometne i željezničke infrastrukture, sa odgovarajućim i pravodobnim prijavama za dobivanje europskih sredstava za provođenje projekta, međutim raspisivanje javnih pozva je u ingerenciji ministarstava. Radom svih koji su uključeni u provođenje Plana doprinijeti će se ostanku mladih na području Krapinsko – zagorske županije.

Miljenko Šoštarić, predsjednik Odbora osvrnuo se na strateški projekt uređenja Šemničkih Toplica te postavlja pitanje zašto, uz Krapinsko – zagorsku županiju i Grad Krapinu, i Općina Sveti Križ Začretje nije uključena u projekt na čijem području je 70% zemljišta Šemničkih Toplica, izvori su na području Grada Krapine, a i prometni izlaz je vezan na područje Svetog Križa Začretja. Općina Sveti Križ Začretje unazad dvadesetak godina nastoji iznaći rješenje za uređenje Šemničkih Toplica.

Župan Željko Kolar iznosi da uređenje Šemničkih Toplica obuhvaćeno je Prostornim planom Općine Sveti Križ Začretje međutim nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi odnosno radi se o privatnim zemljištima, dok je Grad Krapina vlasnik parcele na kojoj se nalazi izvorište Šemničkih Toplica i stari bazeni. Na inicijativu Krapinsko – zagorske županije i Grad Krapina sudjeluje u projektu. Zagorska razvojna agencija je pripremila projektno-tehničku dokumentaciju za prijavu projekta na natječaj za dobivanje EU sredstava, a 50% sredstava je sufinancirala Krapinsko – zagorska županija. O projektu je razgovarano s načelnikom Svetog Križa Začretja Markom Kosom i rečeno je da je potrebno riješiti imovinsko – pravne odnose kako bi Općina sudjelovala u projektu uređenja Šemničkih Toplica. Isto tako potrebno je naći investitora koji bi otkupio zemljište na kojem se nalaze Šemničke Toplice, a koje je trenutno u privatnom vlasništvu. U projektu je dana mogućnost

proširenja projekta, kada budu riješeni imovinsko – pravni odnosi, i na Općinu Sveti Križ Začretje. Vezano na izlaganje člana Odbora Ivana Šanteka za razvoj turizma **župan** iznosi da će Krapinsko – zagorska županija ići u postupak subbrendiranja projekta Zagorje Bajka na dlanu te će hodočasnički, toplički, biciklistički, welnes, spa turizam imati svoj brending. Vezano za problem oko fitoplazmoze Ministarstvo poljoprivrede donijelo je jasne mjere, međutim zbog brzog širenja bolesti se mogla djelomično zaustaviti i Županija je donijela mjere sukladno Pravilniku Ministarstva poljoprivrede vezano za provođenje mjera i osiguranim sredstvima. Željeznička pruga prema Varaždinu predviđena je za uređenje za brzu prugu, ali zbog konfiguracije terena teško je to ostvariti na svim njezinim dijelovima. Po uzoru na EU projekti se planiraju za sedmogodišnje razdoblje, ali kako još ne znamo što će biti obuhvaćeno novom Financijskom omotnicom i ne znamo za financiranje kojih projekata će biti raspisani javni pozivi, teško je bilo izraditi Plan. Kada budu poznati podaci, Plan je moguće dopuniti. Najavio je i izradu izmjena i dopuna Prostornog plana Krapinsko – zagorske županije.

Kako više nije bilo prijava za raspravu **predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić** dao je Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godina na glasovanje.

Odbor za gospodarstvo je jednoglasno (6 glasa „ZA“) donio slijedeći

ZAKLJUČAK

Podržava se Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.-do 2027. godine.

TOČKA 2.

Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu

Materijal za predmetnu točku dnevnog reda primljen je u prilogu poziv, a uvodno obrazloženje dala je **Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine** i istaknula da je Plan rada Županijske skupštine dokument čije donošenje je propisano Poslovníkom Županijske skupštine i sastavljen je po prijedlozima županijskih upravnih odjela, a temeljem važećih zakona i drugih propisa koji propisuju nadležnost Županijske skupštine, a sadrži popis tema za kojima postoji potreba za raspravu u narednoj godini. U Plan rada uvršteno je održavanje tematske sjednice Županijske skupštine vezano za zbrinjavanje otpada, a sukladno raspravi sa prošle sjednice Županijske skupštine. Prijedlog plana rada Županijske skupštine upućen je svim skupštinskim radnim tijelima na raspravu i eventualnu dopunu.

Predsjednik Odbora Miljenko Šoštarić zahvalio je pročelnici Malogorski na obrazloženju i kako nije bilo rasprave dao Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu na glasovanje.

Odbor za gospodarstvo je jednoglasno (6 glasova „ZA“) donio slijedeći

ZAKLJUČAK

Podržava se Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu.

TOČKA 3.

Pitanja i prijedlozi

Župan Željko Kolar iznio je informaciju o poništenju Natječaja na koji bi se prijavio projekt uređenja Piškornice iz razloga nemogućnosti financijskog praćenja projekta budući da je izrada podloga 98% odnosno 104% viša od procijenjene vrijednosti te je potrebno revidirati projekt u tom dijelu kako bi bili otvoreniji i fleksibilniji sa nižim financijskim uvjetima, iako imamo za isto suglasnost JASPERS komisije.

Pitanja ni prijedloga više nije bilo te je **predsjednik Odbora za gospodarstvo Miljenko Šoštarić** zahvalio na odazivu i zaključio sjednicu.

Dovršeno u 15,05 sati.

Zapisničarka
Grozdana Kučak

PREDSJEDNIK
Odbora za gospodarstvo
Miljenko Šoštarić

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO – ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
Odbor za gospodarstvo**

KLASA: 021-04/21-01/42
URBROJ: 2140/01-01-21-1
Krapina, 09. prosinca 2021.

Na temelju članka 34. stavak 2. Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko – zagorske županije (“Službeni glasnik Krapinsko – zagorske županije”, broj 4/02., 5/06., 14/09., 21/09, 11/13., 10/14., 10/21 i 15/21.- pročišćeni tekst) sazivam **3. sjednicu Odbora za gospodarstvo** koja će se održati

u ponedjeljak, 13. prosinca 2021. godine s početkom u 14,00 sati.

Sjednica će se održati **u maloj dvorani Pučkog otvorenog učilišta u Krapini, Šetalište hrvatskog narodnog preporoda 13.**

Za sjednicu predlažem slijedeći

D N E V N I R E D

- 1) Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.- 2027. godine,
- 2) Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu,
- 3) Pitanja i prijedlozi.

Molim članove/članicu Odbora za odaziv ovom pozivu, a o eventualnoj spriječenosti obavijestiti na telefon broj 329-252.

Za točnost otpravka
PROČELNICA
Ljiljana Malogorski

PREDSJEDNIK ODBORA
Miljenko Šoštarić, v.r.

DOSTAVITI:

1. Miljenko Šoštarić, predsjednik,
2. Dorotea Žerjavić, zamjenica predsjednika,
3. Vladimir Pleško, član,
4. Kristijan Sojč, član,
5. Mario Lipnjak, član,
6. Ivan Šantek, član,
7. Stjepan Muhek, član,

8. Županijski savjet mladih, n/p predsjednika Hrvoja Novaka,
9. Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, n/p pročelnice Ljiljane Malogorski,
10. Zagorska razvojna agencija,
n/p ravnateljice Karoline Barilar, Krapina, Frana Galovića 1B,
11. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i
komunalnu infrastrukturu, n/p pročelnice Sanje Mihovilić,
12. Damir Galoić, Upravni odjel za poslove Županijske skupštine,
13. Karlo Frljužec, Ured župana,
14. evidencija,
15. pismohrana.

O tome obavijest:

1. predsjednik Županijske skupštine Zlatko Šorša,
2. potpredsjednik Županijske skupštine Josip Kovačić,
3. potpredsjednik Županijske skupštine Ernest Svažić,
4. župan Željko Kolar,
5. zamjenica župana Jasna Petek.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N

KLASA: 300-02/21-01/06
URBROJ: 2140/01-02-21-
Krapina, 9. prosinac 2021.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

**PREDMET: Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije
za razdoblje 2021. do 2027. godine**

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 26/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21- pročišćeni tekst), **župan Krapinsko-zagorske županije** dana 9. prosinca 2021. godine
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

- 1) Utvrđuje se Prijedlog plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine.
- 2) Prijedlog plana iz točke 1. ovog Zaključka sastavni je dio istog te se upućuje Županijskoj skupštini na razmatranje i donošenje.
- 3) Za izvjestiteljicu po točki 1., a vezano uz točku 2. ovog Zaključka zadužuje se Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije

Ž U P A N
Željko Kolar

DOSTAVITI:

1. Županijska skupština,
2. Za Zbirku isprava,
3. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu,
turizam, promet i komunalnu infrastrukturu

KLASA: 302-02/20-01/06
URBROJ: 2140/01-06-21-73
Krapina, 08. prosinac 2021.

ŽUPAN
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

PREDMET: Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027.

PRAVNI TEMELJ: Članak 12. stavak 3. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17) i članak 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ broj 13/01., 5/06., 14/09., 11/13., 13/18., 5/20., 10/21. i 15/21. – pročišćeni tekst)

**NADLEŽNOST
ZA DONOŠENJE:** Županijska skupština

PREDLAGATELJ: Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator izrade

IZVJESTITELJICA: Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije

OBRAZLOŽENJE:

Županijska skupština je 8. srpnja 2019. godine donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period 2021- 2027. godine („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 29/19, dalje u tekstu: Odluka).

Sukladno navedenoj Odluci regionalni koordinator izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije je Zagorska razvojna agencija.

Temeljem članka 22. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17, dalje u tekstu: Zakon) akti strateškog planiranja od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu planovi razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i provedbeni programi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Člankom 23. Zakona definiran je plan razvoja jedinice područne(regionalne) samouprave kao srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za jedinicu područne (regionalne) samouprave kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja iz nacionalne razvojne strategije.

Župan Krapinsko-zagorske županije je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA:302-02/19-01/08, URBROJ: 2140/01-02-19-01 od 15. listopada 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja Krapinsko-zagorske županije koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

Odlukom Župana osnovana je i imenovana Radna skupina za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije (KLASA:302-02/19-01/04, URBROJ: 2140/01-02-19-04 od 15. listopada 2019. godine) te su članovi podijeljeni u tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode sudjelovali u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja.

Prema članku 41. Zakona tijelo zaduženo za izradu plana razvoja jedinice područne(regionalne) samouprave dužno je prije započinjanja postupka izrade ishoditi mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Krapinsko-zagorska županija ishodila je mišljenje i rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te je započela postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja. Prema Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe. U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom. Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021-2027. izrađena je u skladu s obaveznim sadržajem strateške studije propisanim Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 3/17). Studija je stručna podloga koja se prilaže uz Plan razvoja te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku.

Sukladno odredbama Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja općih akata Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 24/14.), te odredbama članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama provedeno je javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću Strateške studije utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije te savjetovanje prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 u razdoblju od 8. studenog do 8. prosinca 2021. godine. O provedenom savjetovanju sačinjeno je Izvješće koje se dostavlja u prilogu.

Člankom 12. stavkom 3. Zakona propisano je da Plan razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave donosi županijska skupština, nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća.

Slijedom svega navedenog, predlaže se Županu da utvrdi Prijedlog Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine te isti uputi Županijskoj skupštini na donošenje.

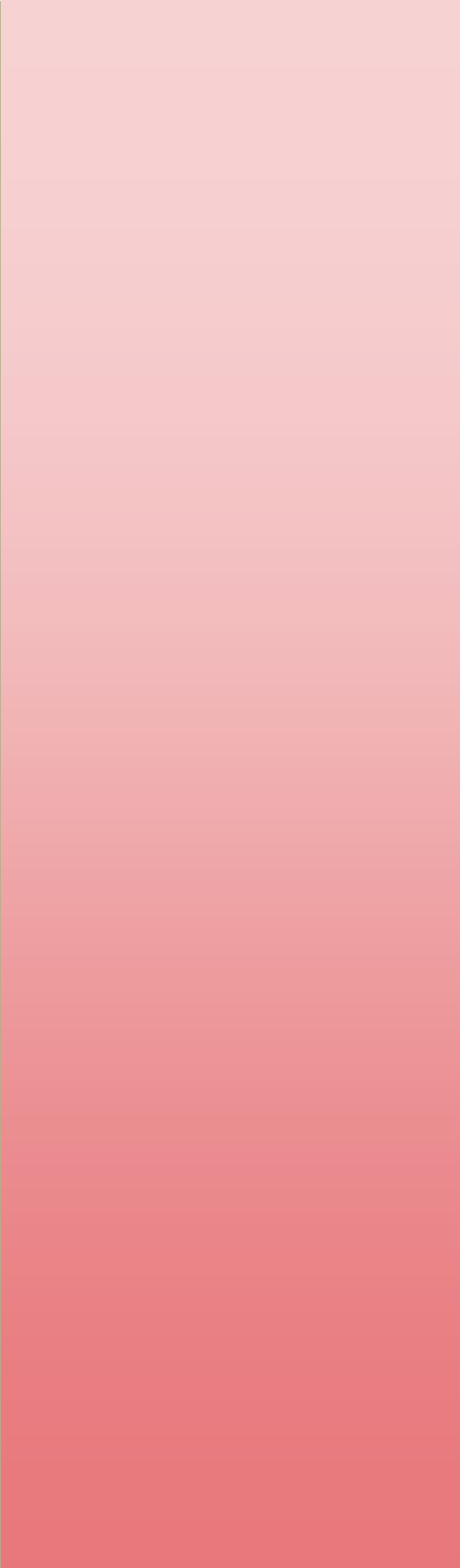
POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA:

Za razmatranje i usvajanje Odluke o usvajanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. godine nisu potrebna financijska sredstva.

PROČELNICA
mr. Sanja Mihovilić

Prilog:

1. Prijedlog zaključka župana
2. Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.,
3. Tablica Prilog 1. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.,
4. Osnovna analiza stanja Krapinsko-zagorske županije za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije,
5. Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.,
6. Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.-Završno izvješće,
7. Sažetak provedenog postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću
8. Nacrt prijedloga odluke o usvajanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.do 2027. godine

Plan razvoja Krapinsko- zagorske županije

2021-2027.

Nacrt, prosinac 2021

UVODNA RIJEČ ŽUPANA

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine strateški je dokument izrađen u svrhu usmjeravanja razvojnih procesa i ostvarivanja razvojne vizije Županije. Snage Krapinsko-zagorske županije prvenstveno su njene prirodne datosti, bogata kulturno-povijesna baština te znanja, kapaciteti i inovativnost njenih žitelja. U predstojećem će se razdoblju Županija snažno orijentirati na ostvarivanje svoje vizije te postati predvodnica pametnog i zelenog rasta te ogledni primjer konkurentnog razvoja gospodarstva i digitalne transformacije. Učinkovita javna uprava i dalje će nastaviti unaprjeđivati kvalitetu života svojih građana, pozitivno utjecati na jačanje vještina i kompetencija stanovnika Krapinsko-zagorske županije kroz obrazovanje te održivo upravljati prirodnim i izgrađenim okolišem.

Razvojna vizija, kao i sam dokument Plana razvoja, rezultat su suradnje brojnih dionika i stručnjaka. Participativnost ugrađena u proces izrade osigurala je da se ovaj dokument zasniva na pravilno identificiranim potrebama, da podjednako reflektira potrebe uočene iz perspektive struke ali i samih građana Županije te da ciljevi i mjere budu formulirani realno i ostvarivo. Namjera pri kreiranju ovog dokumenta bila je postići konsenzus među dionicima, izgraditi temelje buduće suradnje te osigurati usmjerenost na zajedničke ciljeve definirane ovim referentnim dokumentom Plana razvoja. Na taj se način osigurala relevantnost odabranog razvojnog smjera, pridonijelo efikasnosti i efektivnosti provedbe, zajamčilo ostvarenje ciljeva te osigurao okvir za njihovu održivost i u narednim periodima.

Zahvaljujem svima koji su sudjelovali u izradi ove Strategije, predstavnicima institucija, gospodarstvenika, nevladinog i neprofitnog sektora, svim članovima županijskog Partnerskog vijeća, svim djelatnicima regionalnog koordinatorka i županijske uprave, kao i svim ostalim dionicima koji će sudjelovati u njezinoj provedbi.

S poštovanjem,

Željko Kolar

Župan Krapinsko-zagorske županije

SADRŽAJ

1.	UVOD	4
2.	SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	6
3.	OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	10
3.1.	Teritorijalna obilježja Krapinsko-zagorske županije	10
3.2.	Prirodno-geografska obilježja Krapinsko-zagorske županije	11
3.3.	Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost	13
3.4.	Demografska obilježja	19
3.5.	Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	21
3.6.	Zdravstvo	23
3.7.	Kultura, civilno društvo i sport	25
3.8.	Obrazovanje	28
3.9.	Tržište rada	32
3.10.	Opća gospodarska kretanja	34
3.11.	Turizam	36
3.12.	Poljoprivreda	40
3.13.	Stanje u okolišu	43
3.14.	Institucionalni okvir za upravljanje razvojem	47
3.15.	SWOT analiza	50
4.	REZULTATI PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE	58
5.	STRATEŠKI OKVIR	62
5.1.	Opis prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije	62
5.2.	Posebni ciljevi	67
5.3.	Pokazatelji ostvarenja ishoda	81
5.4.	Opis mjera	84
	PROVEDBENI OKVIR	95
5.5.	Strateški projekti kao sredstvo realizacije Plana razvoja	95
5.6.	Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela	99
5.6.1.	Opisi projekata	99
5.6.2.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela	137
5.7.	Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela	139
5.7.1.	Opisi projekata	139
5.7.2.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela	145
5.8.	Financijski okvir provedbe	147
5.9.	Organizacija provedbe	152
6.	USKLAĐENOST PLANA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2021.-2027. S RELEVANTNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	154
6.1.	Usklađenost sa multi-sektorskim strateškim dokumentima	154
6.2.	Usklađenost sa sektorskim i višesektorskim strategijama nacionalne razine	157

6.3.	Povezanost strateškog okvira Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. i ciljeva održivog razvoja Programa UN-a za održiv razvoj 2030.	161
7.	PRAĆENJE I VREDNOVANJE	164
7.1.	Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije	164
7.2.	Vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije	166
8.	PRILOZI	168
8.1.	Prilog 1. Indikativni prijedlog mjera za izradu provedbenog programa JLP(R)S	168
8.2.	Prilog 2. Sažetak rezultata strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja	190
8.3.	Prilog 3. Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja	202
9.	POPIS DODATAKA	205

1. UVOD

Zakonodavni okvir

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske stupio je na snagu 20.12.2017.godine i njime je uređen sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske koji sadrži pripremu, izradu, provedbu, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela. Zakonom je definirana obveza jedinice područne (regionalne) samouprave izrada srednjoročnog akta strateškog planiranja. Prema odredbama članka 23. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, županije izrađuju srednjoročne akte strateškog planiranja koji će zamijeniti dosadašnje županijske razvojne strategije, koje su se u razdoblju od 2014. do 2020. godine izrađivale i donosile sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018).

Krapinsko-zagorska županija je temeljem Odluke Županijske skupštine (Klasa: 302- 02/19-01/04, URBROJ 2140/01-06-19-3 od 08. srpnja 2019. godine) pristupila izradi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godina, srednjoročnog akta strateškog planiranja. Nositelj izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. (u daljnjem tekstu: Plan razvoja) je Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija. Za izradu Plana razvoja imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera.

Župan Krapinsko-zagorske županije je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/19-01/08, URBROJ: 2140/01-02-19-01 od 15. listopada 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja Krapinsko-zagorske županije koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

Metodologija izrade Plana razvoja

Tijekom cjelokupnog procesa izrade Plana razvoja održano je 6 tematskih radionica sa imenovanom Radnom skupinom koja je sudjelovala u izradi analize stanja, SWOT analize te intervencijske logike. Razvojni prioriteti i mjere uspostavljeni su u odnosu na 3 osnovna stupa razvoja – aspekt održivog gospodarstva, društva i okoliša/prostora s doprinosom zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Cjelokupni proces izrade pratio je evaluator sukladno odredbama Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) te su tijekom izrade održane tri sjednice Odbora za vrednovanje na kojem su predstavljena izvješća evaluatora.

Protuepidemijske mjere poduzimane radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo do ljeta. S početkom turističke sezone u 2020. godini, mnoge mjere su relaksirane, ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje te je Analizu trebalo dopuniti s novim podacima, a kako ih službena statistika nije mogla prikupiti i objaviti u tako kratkom vremenu izrađivačima i djelatnicima Zagorske razvojne agencije preostalo je da ih prikupe sami. Djelatnici Zagorske razvojne agencije su tako krajem rujna i početkom listopada 2020. godine sastavili anketni upitnik koji je sadržavao 28 pitanja za poslovne subjekte i 13 posebnih pitanja za obiteljska poljoprivredna

gospodarstva. Postavljena su i pitanja koja nemaju neposredne veze s ograničenjima protuepidemijskih mjera jer su djelatnici opravdano htjeli iskoristiti priliku i dobiti što više informacija o stanju županijskog gospodarstva. U drugoj polovici listopada upitnik je poslan županijskim ispostavama Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore s molbom da ga u online obliku upute trgovačkim društvima, obrtnicima, zadrugama, samostalnim djelatnicima i OPG. Do kraja listopada pristiglo je 120 odgovora te su rezultati ugrađeni u poglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije. Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira. Nakon svake veće faze prilikom izrade plana razvoja dokumenti su slani na mišljenje lokalnim koordinatorima koji su uz regionalnog koordinatora Zagorsku razvojnu agenciju važan dionik uspješnosti sustava strateškog planiranja uspostavljenog Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem u RH. Kako bi se obuhvatile potrebe i potencijali gradova, općina i naselja u sklopu teritorija Krapinsko-zagorske županije kreirane su mjere. Tijekom određivanja nositelja mjera i ciljnih skupina posebna pažnja posvećivana je ravnopravnom rasporedu na različite dionike, posebno na JLS i njihove razvojne potrebe. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije sadrži 11 posebnih ciljeva, 65 mjera razvoja te je opisano 5 glavnih prioriteta ulaganja Krapinsko-zagorske županije u srednjoročnom razdoblju. Svih 11 posebnih ciljeva predstavljaju srednjoročne ciljeve koji su u funkciji izravne podrške postizanju strateških ciljeva utvrđenih NRS-om, mjerama se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno pridonose ostvarenju strateškog cilja NRS-a. Za svaki cilj opisana je relevantnost i svrha, način postizanja te su definirani pokazatelji praćenja ostvarenja ishoda.

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (čl. 41) potrebno je provesti postupak o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša. Krapinsko-zagorska županija ishodila je mišljenje i rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te je započela postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja. Dana 01. rujna 2021. održana je sjednica Povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. na kojoj je predstavljena strateška studija. Povjerenstvo je donijelo Mišljenje da je Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027., koju je izradio ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba cjelovita i stručno utemeljena. U razdoblju od 08.studenoga 2021. do 08.prosinca 2021. godine provedeno je javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupku usvajanja Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije će biti temelj za razvoj pojedinih sektorskih strategija i planova, kao i osnova za proračunsko planiranje, investicijsko planiranje i korištenje sredstava dostupnih iz EU fondova, uključujući sredstava namijenjena integriranim teritorijalnim ulaganjima.

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Vizija razvoja služi za definiranje posebnih ciljeva i ključnih područja intervencija u nadležnosti lokalne i područne (regionalne) samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji u srednjoročnom razdoblju do 2027. godine.

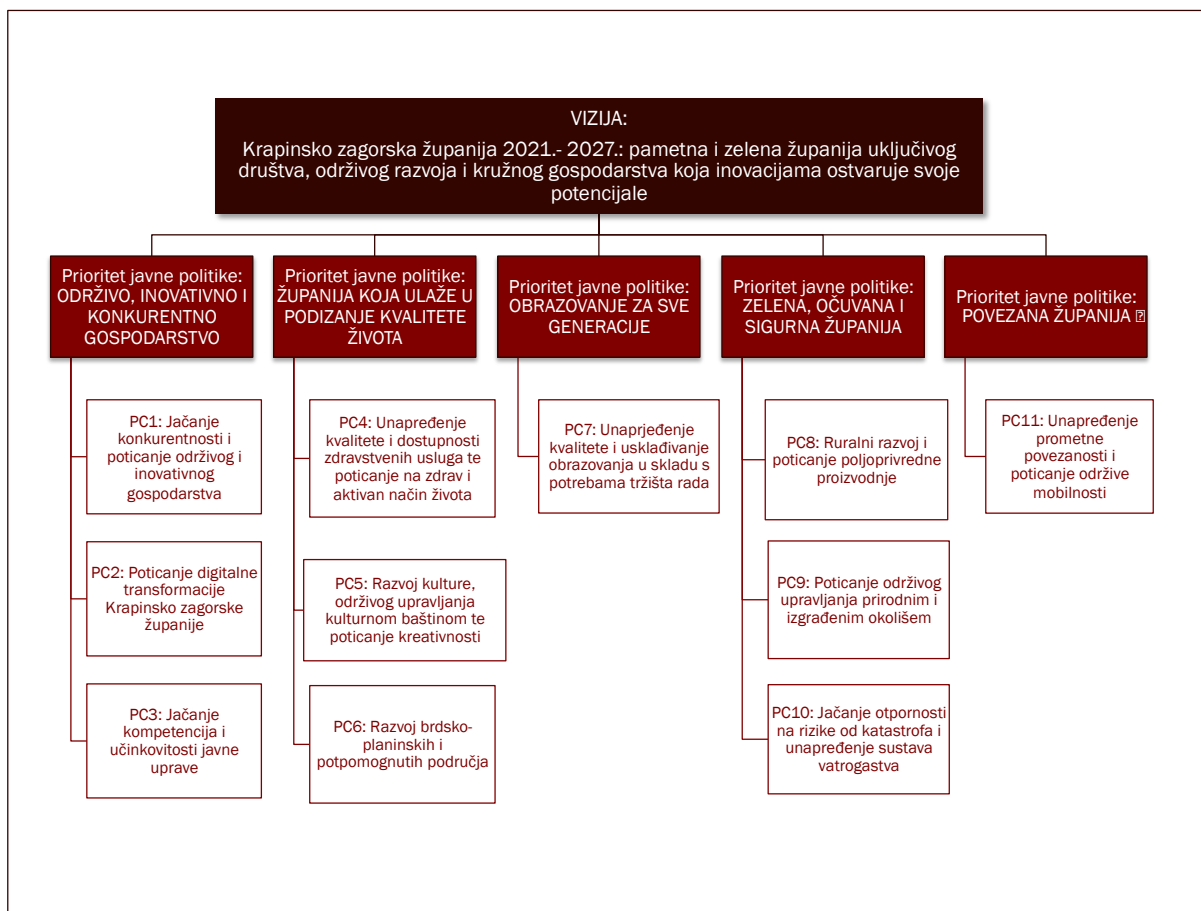
Temeljem podataka i zaključaka prikupljenih na radionicama određeni su vizija Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine, temeljna načela razvoja te posebni ciljevi, mjere i aktivnosti usmjereni ostvarenju vizije. Vizija razvoja usklađena je s vizijom iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NRS 2030), kao i nacionalnim vrijednostima i načelima, usmjerena je prema ključnim područjima intervencije na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, jasno opisuje željeno postignuće te inspirira na ostvarenje.

Vizija Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. glasi:

„Krapinsko-zagorska županija 2021.-2027.: pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale.“

U narednom razdoblju Krapinsko-zagorska županija namjerava svoju konkurentnost i privlačnost za život i razvoj gospodarstva temeljiti na daljnjem uvođenju novih tehnoloških rješenja, poticanjem inovacija i kreativnosti, uvođenjem pametnih rješenja za unaprjeđenje konkurentnosti gospodarstva kao i unaprjeđenje kvalitete usluga za stanovništvo KZŽ. Uz navedeno fokus će biti i na poticanju razvoja ruralnih krajeva te stvaranje boljih uvjeta za kvalitetan životni standard stanovništva kroz ulaganja u socijalne i zdravstvene usluge, obrazovanje, programe u zajednici, ali isto tako će se voditi računa o zaštiti okoliša i održivom upravljanju prirodnim i izgrađenim okolišem te poticanju kružnog gospodarstva.

Vizija razvoja ostvarit će se kroz 5 prioriteta javne politike i 11 pripadajućih Posebnih ciljeva, kako je prikazano u narednom dijagramu.

U ostvarivanje vizije trebaju biti uključeni svi dionici s područja Krapinsko-zagorske županije. U razdoblju od 2021. do 2027. godine, dionici će provedbom predviđenih aktivnosti i strateških projekata financiranih vlastitim i drugim sredstvima doprinijeti ostvarivanju vizije. S obzirom na postojeće resurse te mogućnosti, kao i brojnost i zainteresiranost svih dionika razvoja u županiji, vizija je realno utemeljena i odražava potrebe i očekivanja stanovništva, a istovremeno i ambiciozna i motivirajuća u razdoblju koje je uslijedilo nakon gospodarske krize i posljedica koje su se dogodile zbog pandemije bolesti COVID-19. Ostvarenje utvrđene vizije planirano je u razdoblju od 2021. - 2027. godine, sukladno odgovarajućoj analizi stanja i odabiru prioriteta, i to kroz realizaciju razvojnih mjera i projekata.

Iz vizije razvoja izvedeni su posebni ciljevi razvoja kojima se opisuju trendovi i procesi u Županiji, razrađeni su na način koji omogućuje iskorištavanje identificiranih snaga i prilika Županije, a kako bi se prevladale i zaobišle prijetnje i slabosti:

Prioritet javne politike	Posebni cilj	Mjere razvoja
1. ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	PC1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
		1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
		1.3. Poticanje izvoza
		1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
		1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača
		1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
		1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
		1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
		1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
		1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
		1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
		1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
		1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
PC2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane	
	2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture	
PC3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	3.1 Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZZ	
	3.2 Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave	
2. ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA	PC4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
		4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

		4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
		4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
		4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
		4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
		4.9. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
		4.10. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
	PC 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena
		5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
	PC6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
		6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
3. OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE	PC7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada	7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
		7.2. Promocija inovativnih oblika rada
		7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
		7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
		7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
		7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
		7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
		7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
4. ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA	PC8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
		8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
		8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
		8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
		8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
		9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

	PC9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	
		9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000	
		9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	
		9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja	
		9.8. Revitalizacija brownfield lokacija	
		9.9. Povećanje energetske učinkovitosti	
		9.10. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	
		9.11. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	
		9.12. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje	
		9.13. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	
		PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
			10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama
10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima			
10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga			
5. POVEZANA ŽUPANIJA	PC11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
		11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture	
		11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti	
		11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
	HORIZONTALNE MJERE	0.1. Izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji	

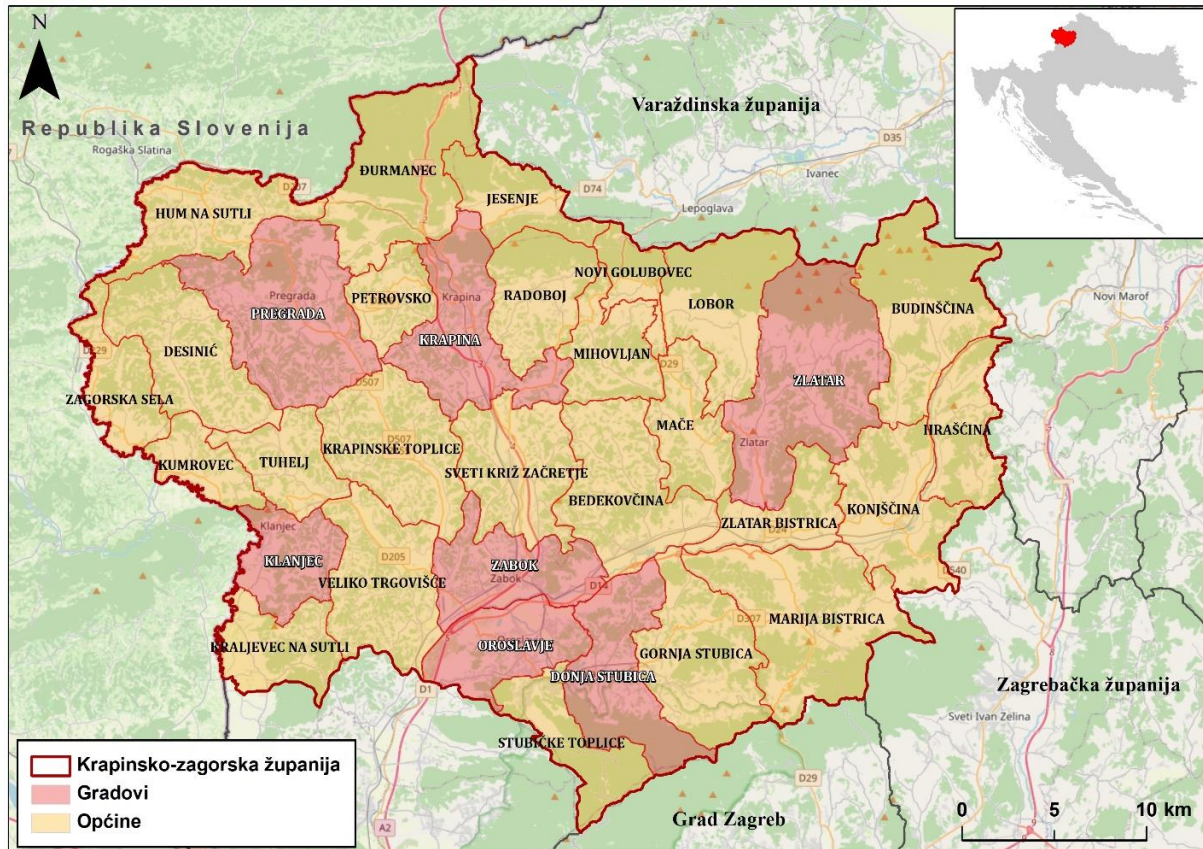
Uz ova temeljna područja, posebne ciljeve i mjere, dodana je i horizontalna mjera Izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji koja će se ostvariti aktivnostima kroz sve mjere razvoja s ciljem zadržavanja mladih na području Krapinsko-zagorske županije. Puni učinci i rezultati demografske politike upravo se mogu očekivati u sinergiji s drugim politikama, osobito gospodarskim politikama kojima se želi poboljšati kvaliteta života i omogućiti finacijska stabilnost mladim obiteljima.

3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA¹

3.1. Teritorijalna obilježja Krapinsko-zagorske županije

Krapinsko-zagorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Površinom se ubraja među najmanje županije sa površinom od 1224,22 km², ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km² (DZS, Popis 2011.).

Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zagorska razvojna agencija

Kao geografska cjelina županija se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Na zapadnoj granici županije nalazi se rijeka Sutla, što je ujedno i državna granica sa Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb–Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. Dužina državne granice na području PU Krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti. Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje između susjednih država, na području Krapinsko-zagorske županije uređena su pogranična područja s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i Općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Prema Uredbi o graničnim prijelazima Republike Hrvatske (NN 79/13) na prostoru Krapinsko-zagorske županije nalazi se 15 graničnih prijelaza. Uz granični prijelaz Macelj, na području Krapinsko-zagorske županije postoji još nekoliko cestovnih graničnih prijelaza prema Republici Sloveniji: Lupinjak i Razvor (stalni međunarodni granični prijelazi II. kategorije), Hum na Sutli, Mihanović Dol i Miljana (stalni međudržavni granični cestovni prijelazi II. kategorije),

¹ Sažetak Analize stanja

Mali Tabor, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić, Luka Poljanska i Klenovec Humski (granični prijelazi za pogranični promet). U nazad par godina na pograničnom području povećavaju se poslovi u vezi nezakonitih migracija, te je prema Godišnjem izvješću o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske² podatak za protuzakonito ulaganje, kretanje i boravak u RH-a i EU u 2018. godini iznosio 7 te se povećao u 2019. godini na 21.

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Sukladno podjeli na ruralna ili urbana područja temeljem praga od 150 stanovnika na km², 21,35% stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64% stanovnika živi u ruralnim područjima. Na području Krapinsko-zagorske županije nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb (Gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te Općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice). U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status Grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuje neka od "pametnih" rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i sa digitalizacijom svoje gradske uprave. Pametnu strategiju („Smart city strategija“) upravljanja gradom u kojoj se nalaze projektne ideje koje primjenjuju koncept pametnih gradova imaju usvojen Grad Zlatar i Pregrada.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja te potpomognuta područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZŽ su to Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja je pridonijeti njihovom gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno I. do IV. skupina JLS i I. do II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave. Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS sa područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hrašćina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić.). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja. Kod navedenih općina riječ je pretežno o ruralnim područjima s visokom kakvoćom zraka, bogatim šumskim resursima te bogatom bioraznolikošću što su ujedno i potencijali za razvoj drvne industrije, turizma i poljoprivrede. Analizom navedenih teritorijalnih jedinica utvrđena je dugogodišnja depopulacija i starenje stanovništva, povećan udio neaktivnog stanovništva, nepovoljnija obrazovna struktura, smanjene gospodarske aktivnosti, smanjena dostupnost specijalističke zdravstvene skrbi i mali broj stanovnika obuhvaćen sustavom odvodnje. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatna komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva.

3.2. Prirodno-geografska obilježja Krapinsko-zagorske županije

Analiza klimatskih obilježja, prirodnih resursa te zaštićenih dijelova prirode KZŽ ukazuje kako Županija posjeduje povoljne preduvjete za razvoj različitih grana gospodarstva. Poblize, umjereno kontinentalna klima i specifične značajke reljefa faktori su koji ne priječe razvoj poljoprivrede, industrije, urbanizacije i prometa. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriju u siječnju i veljači. Padaline su podjednako raspoređene na cijelu godinu, maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeta je sušnija i vedrije.

---

² https://krapinsko-zagorska-policija.gov.hr/UserDocsImages/PU_KZ/Vijesti%202019/Godi%20izvje%20C5%A1n%20izvje%20C5%A1%20C4%87e%20o%20kretanju%20sigurnosnih%20pokazatelja%20u%202019.%20godini..pdf 3

U Krapinsko-zagorskoj županiji razlikuju se tri osnovne vrste reljefa – naplavne ravni, brežuljkasti krajevi/pobrđa i gorski masivi. Naplavna ravan rijeke Krapine najznačajnija je i površinom najveća. Odlike reljefa bitne su i za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju te gradnju infrastrukturnih koridora značajnih za čitavu Županiju. Prigorski pojasevi na prisojnim, to jest južnim stranama predstavljaju prostor pogodan za razvoj vinogradarstva. Najznačajnija prigorja su Maceljska gora, Strahinjčica, Ivanščice/Ivančice i Cesargradska gora. Neobrađeni prostor prigorja najvećim je dijelom obrastao šumom. Među najvažnije prirodne resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju se termalni izvori te izvori pitke vode. Dok su izvori pitke vode uglavnom komercijalizirani, dio termalnih izvora ne ispunjava svoj zdravstveni, turistički ili rekreativni potencijal. Rijeke i poplavna područja su izvor zaliha pitke vode, staništa za divljač, omogućuju zaštitu od poplava, proizvodnju drvne mase i ribe, ali također osiguravaju staništa mnogim biljnim i životinjskim vrstama, a područje na kojemu se nalaze može se upotrijebiti i za ekoturizam pazeći da turizam ne ugrozi temeljni prirodni fenomen.

Eksploatacija kamena (tehničko-građevnog, građevinskog pijeska i šljunka te opekarske gline) prisutna je na području Županije. Tehničko-građevni kamen je sirovina koja je široko zastupljena u Republici Hrvatskoj, no pravilno upravljanje nemetalnim mineralnim sirovinama od osobitog je značaja zbog visokih transportnih troškova. S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Sve do 70-ih godina prošloga stoljeća eksploatirao se ugljen (lignitni slojevi Konjšćinske sinklinale, potez Mali Tabor – Klenovec – Lupinjak - Hlevnica te južno područje Ivančice), no uslijed iscrpljenja rezervi i neekonomičnosti eksploatacije, svi ugljenokopi su zatvoreni. Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija vrši za potrebe opekarske industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura) i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci).

Šume i šumska zemljišta u Republici Hrvatskoj, dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama. Šume čine značajan udio ukupne površine Krapinsko-zagorske županije no ne posjeduju potencijal potreban za poticanje značajnijeg gospodarskog rasta, te zauzimaju 44.080,26 hektara ili 43,7% površine, nešto više od prosjeka Republike Hrvatske. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424 hektara (64,0%), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 hektara ili 35,9% šumske površine. Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik, te sub-optimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Iako neadekvatan za intenzivnije industrijsko iskorištavanje, šumski potencijal prikladan je kao obnovljivi izvor energije te se može koristiti u rekreacijske, lovne i turističke svrhe, osobito na Ivanščici, Maceljskom gorju i Medvednici.

Zaštita okoliša i prostorno planiranje

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode (Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ), spomenik prirode (Hušnjakovo, Gupčeva lipa, Horvatove stube – tisa i Hrast Galženjak), značajni krajobraz (Zelenjak - Risvička i Cesarska gora, Područje Sutinskih toplica) i spomenik parkovne arhitekture (Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici, Park uz dvorac Stubički Golubovec, Park uz dvorac Mirkovec, Park oko dvorca Gornja Bedekovčina, Park i drvored uz dvorac Bežanec, Park oko dvorca Oroslavje Donje, Park oko dvorca u Selnici, Park oko dvorca Klokovec, Park oko dvorca Miljana, Stoljetna lipa u Desiniću). Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije na ovom se području prostiru i područja ekološke mreže Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je, kao dio ekološke mreže Natura 2000, važna za očuvanje 8 vrsta riba te u rijeci

obitava 6 endemskih vrsta Dunavskoga bazena, a Dolina Sutle kod Razvora dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira kiseličinoga vatrenog plavca.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kaćuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne kruščike, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Na Strahinjčici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Strahinjčicu sa 32 vrste možemo nazvati i orhidejskim vrtom.

Na području Krapinsko-zagorske županije provode se regionalni i prekogranični projekti sufinancirani sredstvima EU u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko- poučne staze Putovima orhideja). Javna ustanova Zagorje zeleno financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala. Na edukacijske programe namijenjene djeci predškolske i školske dobi te studentima godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu Zagorje u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže Natura 2000. Važan dio infrastrukture na zaštićenim područjima su poučne staze (Planinarsko-poučna staza Putovima orhideja na Strahinjčici dugačka 16,7 km, Ekostaza Cesarskom gorom dužine oko 4,5 km, Kružna staza Hušnjakovo duga 2,5 km, Poučna staza Veze prirode smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te Staza kroz krošnje u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini). Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost Krapinsko-zagorske županije, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 4.083,80 km. Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Razvrstane - kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju ukupnu duljinu od 993 km. Od toga autocesta Zagreb – Macelj čini 39 km, državne ceste 284 km, županijske ceste 423 km te lokalne ceste 248 km.³ Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Na području Krapinsko-zagorske županije nalazi se 3087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od

---

³ Statistika u nizu: Transport-pregled po županijama, DZS (objavljeno 02.07.2021.)

75% ukupne dužine cesta u Županiji. Nerazvrstanim cestama upravljaju jedinice lokalne samouprave na čijem se prostoru nalaze te one vode postupke rekonstrukcije, modernizacije i razvijanja nerazvrstanih cesta sukladno svojoj dokumentaciji o prostornom planiranju. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10%), dok 33,47% ima makadamsku podlogu, a 4,43% zemljanu podlogu. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu, te osigurati svim stanovnicima adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Kapitalni projekti koji su u tijeku ili u planu, a osobito izgradnja brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, imaju velik potencijal za razvoj gospodarstva.

U Krapinsko-zagorskoj županiji sustav naplate parkiranja organiziran je samo u Krapini i Zaboku, kao najvećim urbanim centrima županije, te u Krapinskim Toplicama i Mariji Bistrici. Za upravljanje sustavom parkiranja zadužena su gradska trgovačka društva za obavljanje komunalnih usluga i to Krakom d.o.o. u Krapini i Plavnika d.o.o. u Zaboku. Kroz sustav naplate parkiranja osigurava se red u prometu u mirovanju, dolazi se do brže izmjene vozila na najfrekventnijim lokacijama te se smanjuje ukupan broj vozila na prometnicama. Također se naplatom parkiranja potiče korištenje alternativnih načina prijevoza i racionalnije korištenje parkirališnih površina na području gradova. Na području Krapinsko-zagorske županije cijene parkiranja su znatno niže u usporedbi s Gradom Zagrebom.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet. Oko 55% stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2018. je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3670 ljudi dnevno. Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. U Krapinsko-zagorskoj županiji prema prometu odnosno broju putnika izdvajaju se kolodvori Zabok, Krapina, Bedekovčina, Konjščina i Zlatar Bistrica. U tijeku je obnova pruge Zaprešić – Čakovec čime će biti stvoreni preduvjeti za elektrifikaciju preostalih pruga koje prolaze područjem Krapinsko-zagorske županije. Elektrifikacija pruga zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice 110/25 kV koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Potencijalni izazovi izgradnje elektrovučne stanice su rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, složeno projektiranje te priprema izgradnje i sama izgradnja objekta. Daljnji projekti obnove željezničke infrastrukture koji su u planu zahtijevaju velika ulaganja s lokalne odnosno županijske razine zbog čega je važno adekvatno planirati proračun. Uz navedeno, važna su i daljnja kontinuirana ulaganja u sigurnost željezničko-cestovnih prijelaza.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj. U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture Krapinsko-zagorske županije. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije.

Usluge javnog prijevoza na području Krapinsko-zagorske županije ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija, ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Na području Krapinsko-zagorske županije sustav javnog prijevoza nije sustavno reguliran po pitanju usklađenja voznih redova sa potrebama putnika i adekvatno nadziran, već su za javni prijevoz zaduženi lokalni autobusni operateri odnosno radi se o prijevozničkim društvima koja imaju izdane dozvole za obavljanje prijevoza putnika na svakoj pojedinoj liniji. Zbog nepostojanja

jedinstvenog sustava javnog prijevoza javni je prijevoz neučinkovit, a korisnici su nezadovoljni. Projekt Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko – zagorske županije – 1. i 2. faza, ponudit će konkretna rješenja za budući sustav integriranog prijevoza putnika na navedenim područjima, što će poboljšati prometnu dostupnost cijelog područja i omogućiti veću mobilnost stanovništva. Kao privremeno rješenje, po provedenim analizama stanja u općinama KZŽ potrebno je uvesti mikroprijevoz. U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Pješački i biciklistički promet predstavljaju temelj razvoja održive mobilnosti u urbanim središtima. S obzirom na sve veću zastupljenost automobilskeg prometa u ukupnom gradskom prometu i porast broja vozila na cestama, u gradskim se središtima narušava kvaliteta života stanovništva. Sve više gradova okreće se stoga razvoju pješačke i biciklističke infrastrukture i poticanju biciklističkog prometa kao atraktivnog načina prijevoza. Primjer takvog projekta na području Krapinsko-zagorske županije je projekt BRZO- Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje. Projektom BRZO povećava se kvaliteta kretanja stanovništva, učinkovitost prometnih rješenja, smanjuje zagađenje i devastacija okoliša, povećava sigurnost te razvija društveno-prihvatljiv oblik prometa. Ovi ciljevi postižu se izgradnjom kompletne biciklističke infrastrukture koja povezuje gradove Zabok i Oroslavje u punoj dužini od 5200 metara (5,2 km). BRZO spaja željeznički kolodvor u Zaboku sa autobusnim kolodvorom u Oroslavju. U Krapinsko-zagorskoj županiji bicikl se najčešće koristi u turističke i sportsko- rekreacijske svrhe dok je u znatno manjoj mjeri namijenjen svakodnevnim aktivnostima. Za povećanje svakodnevnog korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva potrebno je poboljšati biciklističku infrastrukturu izradom biciklističkih staza i traka što podrazumijeva posebna parkirališta za bicikle te stalke za bicikle u svim dijelovima županije, osobito u blizini važnih institucija. Trenutno je na području Krapinsko-zagorske županije izgrađena mreža biciklističkih ruta ukupne duljine 688 km (Zagorje Bike, 2019). Navedene su biciklističke rute osmišljene s ciljem poboljšanja turističkih i rekreativnih ruta u županiji te razvoja biciklizma ne samo kao oblika prometa, već i kao turističke atrakcije. Najveći izazov u planiranju pješačkog i biciklističkog prometa predstavlja nedostatak adekvatnog prostora na postojećim prometnicama za uređenje biciklističkih staza ili traka kao i pješačkih staza. Stoga se često pješački i biciklistički promet međusobno isprepliću te se time narušava sigurnost sudionika u prometu.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom u KZŽ je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultra brzi pristup uglavnom ne postoji. Ovakvo stanje otežava poduzetničku aktivnost, a građanima otežava pristup uslugama uprave. Izuzev područja gradova Krapina i Zabok, ostatak županije spada u područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa. Prijavom projekata na natječaj EU, općine i gradovi u KZŽ nastoje realizirati izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije na svojim područjima.

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Krapinsko-zagorska županija u 2020. godini uvidjela je potrebu za bržom i efikasnijom digitalizacijom poslovanja te je tako u srpnju 2020. godine Županijska skupština donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Plan digitalne transformacije podijeljen je u više faza te prvi korak upravo uključuje analizu stanja i izradu strategije digitalne transformacije s ciljevima i ključnim razinama djelovanja, a završna faza cjelokupnog procesa odnosi se na detaljnu razradu reorganizacije i digitalizacije upravljanja i podršku u implementaciji. U spomenutoj Strategiji provela se analiza digitalnih kompetencija djelatnika. U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko- zagorske županije zaključeno je kako skoro svi djelatnici imaju jasnu sliku toga koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su

iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Također, trenutna brzina pristupa internetu u Krapinsko-zagorskoj županiji nije adekvatna. Generalno stanje u Krapinsko-zagorskoj županiji je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup (2-30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji⁴. Hrvatski Telekom je potpisao 13 Sporazuma o partnerstvu u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta s predstavnicima lokalne i regionalne samouprave prema kojem će se u naredne tri godine izgraditi optičke mreže koje omogućuju brzine od minimalno 100 Mbit/s. Riječ je o Sporazumu koji je sastavni dio Javnog poziva za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, ukupnih troškova projekta za navedeno područje u iznosu od 59.428.809,19 kn. Raspisalo ga je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u srpnju 2019. godine. S područja Krapinsko-zagorske županije sporazumom su obuhvaćeni Grad Krapina, Općine Đurmanec, Petrovsko, Jesenje i Radoboj te će se dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati za 10.699 korisnika do kraja 2023. godine.

Stoga, dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati će se do kraja 2023. godine za 10.699 korisnika. Brzina internet veze izrazito je važna stavka digitalne infrastrukture jer omogućava nesmetano funkcioniranje županijske uprave te omogućava korištenje planiranih e-usluga od strane stanovnika. U okviru svoje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, Europska Komisija provodi inicijativu WiFi4EU s ciljem poboljšanja bežičnog internetskog pristupa diljem Europe. Unutar ove inicijative općinama se dodjeljuju vaučeri kako bi se na javnim prostorima (parkovi, trgovci, uprave, knjižnice i zdravstveni centri) osigurao visokokvalitetan besplatan pristup internetu za građane i posjetitelje preko pristupnih točaka za Wi-Fi. Putem do sada objavljenih natječaja, na području Krapinsko-zagorske županije vaučere u iznosu od po 15.000 EUR za instaliranje bežičnog interneta dobili su gradovi Donja Stubica, Krapina, Klanjec, Zlatar i Pregrada, te općine Bedekovčina, Mače, Stubičke Toplice, Jesenje, Mihovljan, Novi Golubovec, Zagorska Sela, Konjščina, Đurmanec, Desinić, Marija Bistrica, Lobar, Kraljevec na Sutli, Hraščina, Tuhelj, Hum na Sutli, Kumrovec, Gornja Stubica, Veliko Trgovišće i Radoboj.

Digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije

Europska komisija svake godine od 2014. godine izrađuje indeks digitalnog gospodarstva i društva (DESI - Digital Economy and Society Index) koji omogućuje ocjenu stanja digitalne spremnosti država članica Europske Unije. DESI indeks prati razvoj digitalizacije prema pokazateljima za povezanost, ljudski kapital, upotrebu internetskih usluga, integraciju digitalne tehnologije te digitalnih javnih usluga. Prema DESI indeksu za 2020. godinu, Hrvatska zauzima 20. mjesto među 28 zemalja članica. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva, te kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava sastavni su nacionalni strateški ciljevi za stvaranje kvalitetnijeg društva 2030. godine. Strategija digitalne transformacije usvojena je na Županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine, a u studenom 2021. godine usvojen je i Akcijski plan implementacije Strategije digitalne transformacije. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje. Bitno za digitalnu transformaciju županijske uprave u vidu potražnje za uslugama jesu podaci o korištenju digitalnih alata. Aktualni podaci su još uvijek oni sa zadnjeg popisa 2011. godine, pa je upitna njihova vjerodostojnost obzirom da su u 10 godina digitalne tehnologije postale puno dostupnije i korištenije u svakodnevnom životu. Ipak, podaci pokazuju poraznu statistiku prema kojoj se primjerice čak 52% stanovnika ne služi Internetom. Takvi podaci ukazuju na potrebu sveobuhvatnijeg strateškog planiranja implementacije digitalnih rješenja odnosno stavljanja velikog naglaska na edukaciju stanovništva vezano uz korištenje budućih e-usluga i digitalnu komunikaciju s županijskom i gradskim upravama. Prema važećim nacionalnim statistikama,

---

⁴ Analiza gospodarskih kretanja u Krapinsko-zagorskoj županiji. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, srpanj 2019.

podaci ukazuju na nešto bolje stanje pa je tako uporaba računala i pristup Internetu na razini RH u poduzećima na 98%, a gledajući kućanstva, osobno računalo posjeduje njih 74%, dok pristup Internetu ima čak 81%.⁵

U sklopu prve faze ulaganja u digitalizaciju Županije u 2020. godini izrađena je Analiza digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije⁶ kao analitička podloga temeljem koje se formirao strateški okvir za digitalnu transformaciju županije, a kako bi se dobio pregled trenutnog stanja digitalizacije u županiji i spremnosti za transformaciju. Iz provedene analize došlo se do zaključka kako se skoro svi ispitanici slažu s važnosti digitalizacije te prepoznaju njezinu važnost za obavljanje svojih poslova. Ispitivanjem digitalnih kompetencija zaposlenika Županije i ustanova koje surađuju sa Županijom utvrdila se cjelovita slika stanja ljudskih resursa na raspolaganju Županije. Zaključak o provedenoj analizi digitalnih kompetencijama zaposlenika KZŽ navodi sljedeće: nema izraženog nezadovoljstva većine službenika s načinom provođenja inovacija od strane rukovodećih u Krapinsko-zagorskoj županiji te većina djelatnika smatra kako rukovodeći djelatnici odlučno provode inovacije. Većina djelatnika smatra kako bi dodatna tehnološka rješenja unaprijedila njihov rad, a to se pogotovo odnosi na rukovodeće službenike. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Rukovodeći djelatnici više nego operativni djelatnici smatraju da je potrebno daljnje digitalizirati poslovanje Županije. Tijekom navedene analize došlo se do zaključka kako digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije ne ovisi samo o implementaciji digitalnih rješenja, već je nužno osvijestiti da su djelatnici ti koji će zapravo koristiti uvedena rješenja. Stoga je nužno educirati sve djelatnike o prednostima i načinima korištenja digitalnih rješenja, kako onih postojećih, tako i novih.

U sklopu analize digitalne spremnosti provedena je i Analiza poslovnih procesa na temelju postojeće mape poslovnih procesa koja datira iz 2016. godine te provođenjem preko 40 intervjua s pročelnicima odjela i s operativnim zaposlenicima koji su aktivno uključeni u obavljanje procesa i izvršenje zadataka. Od ukupno 89 procesa detektiranih 2016. godine, revizijom procesa ustanovilo se da ih trenutno ima 167, što je povećanje od 88% odnosno, u prosjeku se broj procesa po odjelu povećao za 7 procesa. Nadalje, analiza je provedena i u 9 organizacija kojima je Županija osnivač ili suosnivač te s kojima redovno surađuje. Na temelju pregleda premreženosti poslovnih procesa i vrsta suradnje detektirani su optimalni procesi pogodni za digitalizaciju i optimizaciju suradnje Županije i ostalih organizacija. Digitalni alati koji se trenutno koriste u upravnim odjelima nisu dostatni ukoliko se županija želi strateški pozicionirati u odnosu na digitalizaciju. To čini obavljanje procesa još dugotrajnijim što posljedično dovodi do većeg opterećenja za djelatnike uključene u pojedini proces. Digitalni alati kojima bi se unaprijedilo poslovanje u vidu prikupljanja informacija odnose se prvenstveno na digitalne alate koji omogućuju coworking u oblaku, kao primjerice nadogradnja s Microsoft/Office 365 rješenjima, koja bi poboljšala učinkovitost i pravovremenost u radu uz minimalne zahtjeve za prilagodbu, budući da se djelatnici Županije već sad koriste Microsoft Office alatima. Navedeno rješenje moguće je iskoristiti na razini čitave Županije. Uz navedeno, određeni procesi svakako bi se poboljšali implementacijom internog sustava za upravljanje projektima. Trenutno ne postoje odgovarajuća digitalna rješenja u procesu upravljanja imovinom, niti u segmentu vođenja evidencije o radnom vremenu na razini čitave Županije dok je u procesu Uredskog poslovanja u funkciji digitalna aplikacija Uredskog poslovanja koja se ne koristi u punom obujmu. Ukoliko bi se navedeno rješenje uskladilo s GDPR-om te omogućilo uklanjanje osobnih podataka nakon isteka propisanog roka za obradu i čuvanje osobnih podataka, to bi značajno olakšalo rad svim djelatnicima te bi se omogućilo i digitalno skladištenje te učitavanje većine dokumentacije u samu aplikaciju kao i digitalno postupanje po predmetima. Nadalje, djelatnicima Županije je sama obrada predmeta usporena s obzirom na to da su i ulazni podaci još uvijek analogni. Sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u analognom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Drugim riječima, analiza poslovnih procesa je

---

⁵ Statističke informacije, 2020.; Prema popisu 2011. godine na razini RH, čak 48% je izjavilo da ne koristi internet. Obzirom da je sada na razini RH ta brojka pala ispod 20%, treba zaključiti kako su i pojedinačni popisi za korištenje Interneta i digitalnih alata značajno porasli u odnosu na 2011. godinu.

⁶ U sklopu analize digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije provedena je i analiza spremnosti ustanova koje izravno surađuju sa Županijom (Integrirani promet zagrebačkog područja Zagreb d.o.o., zagorska razvojna agencija, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske Županije, Ljekarna Krapinsko-zagorske Županije, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

pokazala da je za digitalnu transformaciju internog poslovanja županije najveća potreba za rješenjima koja se tiču čitave Županije, horizontalna su i odnose se na svakodnevnu komunikaciju i kolaboraciju. Navedeno se primarno odnosi na uspostavu boljih sustava za suradnju, implementaciju sustava za internu komunikaciju te uspostavu transparentnih baza podataka s učinkovitijim funkcionalnosti izvještavanje i poboljšanje procesa knjiženja. Sami procesi koji su detaljnije analizirani ne zahtijevaju značajniju modifikaciju u svom izvođenju u kontekstu procesnih koraka.

Jedan od ključnih segmenata digitalne transformacije je svakako digitalna infrastruktura koju posjeduje županija. S obzirom da je osim, ljudskog i organizacijskog faktora u digitalnoj transformaciji Županije izrazito bitan i kapacitet infrastrukture, provedena je analiza digitalne infrastrukture koju čine 3 segmenta: analiza hardverske infrastrukture; softverske infrastrukture te analiza širokopojasne infrastrukture. Temeljem izvršene analize hardverske infrastrukture odnosno podataka o stanju opreme koja se koristi u radu županijskih tijela, osnovni zaključak je kako je osnovna oprema zastarjela i ne prati trendove razvoja što u konačnici dovodi do smanjenih performansi rada odnosno funkcionalnosti i fleksibilnosti rada. Trenutni serveri načelno zadovoljavaju potrebe za pokretanjem aplikacija, ali bilo kakve nove aplikacije ili proširivanje na cjelokupni novi DMS sustav bi potencijalno bilo previše za trenutnu infrastrukturu. Uz navedeno, stariji server iz 2007. godine bi trebalo zamijeniti, kako bi se mogao pratiti razvoj novih serverskih standarda. Sve veća količina podataka, ali i njihova obrada odnosno korištenje web aplikacija te interakcija s rješenjima u oblaku (eng. cloud) u pravilu zahtijevaju veće kapacitete prijenosa u oba smjera (downstream i upstream), te su upravo NGA brzi i ultrabrizi širokopojasni priključci pogodni za njihovu primjenu te omogućavaju nesmetan rad javnih službenika te veću produktivnost rada. U županijskoj upravi koristi se Unifi AP za wireless vezu, a za bolju pokrivenost potrebno je proširiti mrežu. Wireless veza nije uspostavljena u ispostavama, pa je isto potrebno napraviti u nadolazećem razdoblju kako bi se osiguralo nesmetano spajanje i alternativa žičanoj mreži za unapređenje mobilnog rada i više uređaja (tableti, mobiteli i sl.). Brzina žičane mreže u centralnoj zgradi županijske uprave u Krapini je 100 MBs što trenutno zadovoljava sve potrebe. Veća brzina je nužna za implementaciju sustava e-usluga, prvenstveno s korisničke strane, ali i iz perspektive upravitelja sustava (javnog tijela) jer će više usluga generirati veću potražnju odnosno njihovo korištenje pa će biti potrebna veća brzina uploada i donwloada sa serverske strane za stvaranje preduvjeta za nesmetano korištenje tih usluga.

Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u analognom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Prema odgovorima djelatnika u analizi je utvrđeno kako na mrežnim stranicama Krapinsko- zagorske županije nedostaje e-usluga za građane. Djelatnici se većinom koriste digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini. Tako je u 2020. godini Krapinsko - zagorska županija potpisala Sporazum s Ministarstvom pravosuđa i uprave i uključila se u sustav e - Novorođenče koji omogućava podnošenje županiji zahtjeva za isplatu novčane potpore za treće i svako daljnje novorođeno dijete. Prednost ovakvog načina podnošenja zahtjeva za jednokratnu novčanu naknadu za novorođeno dijete je što roditelji više neće morati dolaziti osobno ili poštom dostavljati zahtjev i svu potrebnu dokumentaciju, već će sve to moći učiniti na jednom mjestu prilikom same prijave djeteta u matičnom uredu ili putem sustava e - Građani kroz uslugu e - Novorođenče.

Županijska komora Krapina uključena je u novi projekt HGK- Digitalna komora. Riječ je o informacijsko-komunikacijskoj platformi za e-usluge namijenjenoj članicama HGK, javnoj upravi i građanima. Implementacijom sedam e-usluga (e-članice, e-financiranje, e-javne ovlasti, e-gospodarske informacije, e-učenje, e-zakonodavstvo, e-sajmovi i promocija) ubrzat će se komunikacija i unaprijediti odnosi s članicama, digitalizirat će se izdavanje dokumenta za javne ovlasti i omogućiti još aktivnije sudjelovanje gospodarstvenika u kreiranju i promjeni zakonodavnog i regulatornog okvira. Osim toga, gospodarstvenicima će izvore financiranja učiniti dostupnijima i omogućiti im kvalitetniju promociju njihovih proizvoda i usluga.

Poslovno tehnološki inkubator Krapinsko- zagorske županije svojim stanarima nudi besplatne usluge virtualnog inkubatora- web platforme za umrežavanje poduzetnika. Virtualni inkubator pruža podršku u poslovanju

dislociranim poduzetnicima, omogućuje jednostavnu i efikasniju komunikaciju između stanara inkubatora, pristup virtualnoj knjižnici i medijateki te korištenje mreže mentora. Bazu mreže mentora čine vrsni savjetodavni stručnjaci koji putem e-maila ili osobno nude pomoć, savjet ili podršku u području financija, računovodstva, poreza, marketing ili energetike. U 2020. godini djeluje 9 aktivnih mentora s ciljem pružanja podrške poduzetnicima u svim fazama razvoja.

3.4. Demografska obilježja

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravku popisa iz 2013. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živjelo je 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6%) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldom. Prema posljednjim procjenama za 2019. godinu Županija ima 124.517 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 12,6%.⁷ Prema posljednjim dostupnim podacima⁸ stanovništvo Krapinsko-zagorske županije (124.517) čini 3,06% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u 2019. godini (4.064.253). Promatrajući statističku regiju Sjeverna Hrvatska koja se sastoji od pet županija, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na trećem mjestu prema broju stanovnika. Između dva popisa (2001. i 2011. godine), broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjen je za 6,7%, dok je na nacionalnoj razini broj pao za 3,4%. Prema procjeni o broju stanovnika za 2019. godinu, broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije dodatno je pao za 6,3%, dok je pad na razini Republike Hrvatske iznosio 5,6%.

Demografska obilježja stanovništva Krapinsko-zagorske županije prati trend starenja stanovništva, pada broja stanovnika (između dva popisa (2001. i 2011. godine) broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjio se za 6,7%) te negativnog prirodnog prirasta i prostorne polarizacije (više stanovnika živi u urbanim sredinama nego u ruralnim). Isti trend prisutan je i na nacionalnoj razini. Zadržavanje, odnosno privlačenje populacije je otežano trendom iseljavanja mlađe populacije u druge europske zemlje s višim stupnjem gospodarskog razvoja.

Negativan prirodni prirast Krapinsko-zagorske županije prisutan je duži niz godina. Proces depopulacije uzrokovan je upravo višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva, kao i negativnim migracijskim saldom (više odseljenih nego doseljenih). U Hrvatskoj je u 2019. godini umrlo 143 dojenčadi ili 4,1 na 1.000 živorođenih (u 2018. godini 157, odnosno 4,2/1.000). U Krapinsko-zagorskoj županiji stopa infantilnog mortaliteta u 2019. godini iznosi 5,8/1.000.⁹ Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2019. godinu vitalni indeks za Krapinsko-zagorsku županiju se povećao s 58,2 % na 60,0%¹⁰ što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 60 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika. Generalno, vitalni indeks na području Republike Hrvatske je u padu što znači da više ljudi umire nego se rađa. Stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije u periodu 2014. – 2018. kretala se u rasponu od 14,4 do 15,2 što je nešto više od stopa zabilježenih na području Republike Hrvatske koje su se u istom periodu kretale u rasponu od 12,0 do 12,9. U 2019. godini stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije pala je na 13,6 dok se za područje Republike Hrvatske nije značajnije mijenjala u odnosu na prethodnu godinu te sada iznosi 12,7.

Struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije kroz dobno-spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postepeno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje. Dobno-spolna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio stanovništva u dobnoj skupini 0-14 je 13,67%, udio u skupini 15-64 je 66,53%, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80%. Analiza dobne strukture potvrđuje trend opadanja broja stanovnika koji je prisutan kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Krapinsko-zagorske županije. Posljednji raspoloživi podaci govore da se indeks starenja

⁷ DZS – Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2019., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

⁸ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

⁹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-01_01_2020.htm

¹⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-01_01_2019.htm

stanovništva u Republici Hrvatskoj u periodu od 2014. do 2019. godine kretao u rasponu od 124% do 145% . Spomenuti podaci govore kako se broj stanovnika starosti 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika mlađih od navršениh 19 godina povećava, što je negativna tendencija. Na razini Krapinsko-zagorske županije nema raspoloživih podataka nakon 2011. godine, odnosno nakon popisa stanovništva iz 2011. godine kada je zabilježeni indeks starenja bio na razini od 113%, dok je isti na razini Republike Hrvatske bio 116%. Koeficijent starosti, naspram indeksa starenja, pokazuje udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (uzimajući u obzir procjenu broja stanovnika iz 2019. godine) iznosi 27,2%, što je povećanje za 3,7% u odnosu na zabilježeni indeks iz 2011. godine. Prirodni prirast stanovništva u periodu 2014. - 2019. je bio negativan te se kretao između -715 u 2014. godini i -807 u 2015. godini, a potom se smanjuje i u 2019. je iznosio -690. Vitalni indeks stanovništva (broj živorođenih na 100 umrlih stanovnika) se smanjivao od 61,7 u 2014. godini na 58,2 u 2018. godini, no u 2019. godini zabilježen je rast i sada iznosi 60,0.

Trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43,6 godina (muškarci 41,8; žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveći udio stanovnika starijih od 65 godina imaju općine Desinić, Hum na Sutli i Lohor.

Ovoj problematici se pokušava doskočiti provedbom demografskih mjera koje provode općine, gradovi i županija, poput mjere stambenog zbrinjavanja, naknade za novorođenčad i sufinanciranje troškova cijene vrtića. Primjer je Grad Oroslavje, koji je donio odluku prema kojoj će Grad sufinancirati 60% za prvo, 75% za drugo i 100% ekonomske cijene vrtića za treće i svako sljedeće dijete. Navedene mjere potrebno je kombinirati s mjerama kojima će se privlačiti mlađe stanovništvo iz okolnih krajeva s ciljem stvaranja demografske strukture koja će biti u stanju podržati gospodarski razvoj. Važno je i voditi računa o mreži naselja i stvaranju uvjeta za policentričan razvoj regije kako se ne bi razvijala samo glavna središta nego i manje lokalne jedinice.

Demografske karakteristike stanovništva Krapinsko-zagorske županije moguće je promatrati preko neto migracijskog salda. Uz prirodni prirast i broj stanovnika, migracijski saldo spada u osnovne demografske pokazatelje. Saldo migracije stanovništva Krapinsko-zagorske županije s inozemstvom negativan što korespondira s podacima na razini Republike Hrvatske. U periodu od 2014. – 2018. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježena je neto negativna vanjska migracija od 1.685 stanovnika. Isto tako, treba napomenuti da se vanjska migracija u promatranom periodu povećava. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila je -177 stanovnika, dok je u 2018. godini iznosila -305 stanovnika, što odgovara i kretanju na razini Republike Hrvatske. Tijekom 2019. godine uočen je pozitivan saldo vanjske migracije na razini Krapinsko-zagorske županije +222, dok je saldo na razini Republike Hrvatske, iako i dalje negativan, značajno smanjen u odnosu na 2018. godinu.

Od ukupno dvadeset županija te Grada Zagreba međužupanijski pozitivan migracijski saldo (više doseljenih nego odseljenih) u 2019. ima 5 županija (Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Primorsko-goranska, Zadarska, i Istarska) i Grad Zagreb koji ima najveći saldo migracije među županijama. Migracijski saldo (preseljeno stanovništvo unutar županije) za Krapinsko-zagorsku županiju u 2019. pokazuje da je u naseljima istog grada/općine ukupno 433 osobe promijenile mjesto stanovanja dok je među gradovima/općinama to učinilo 988 osoba¹¹.

Prema podacima za 2019. godinu vidi se da je teritorij Krapinsko-zagorske županije nejednako naseljen. Postoje prostori koji su vrlo rijetko i prostori koji su veoma gusto naseljeni. Prosječna gustoća naseljenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosila je 101,32 st./km². Ispodprosječnu naseljenost od gradova bilježe samo Pregrada i Zlatar, dok kod općina u tu kategoriju spadaju Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornja Stubica, Hraščina, Jesenje, Konjščina, Kraljevec na Sutli, Kumrovec, Lohor, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Radoboj, Tuhelj, Veliko Trgovišće, Zlatar Bistrica i Zagorska Sela koja su ujedno i najrjeđe naseljena sa samo 35,62 st./km². Gradsko područje Krapine (248,55 st./km²), Zaboka (251,32 st./km²) i Oroslavja (190,74

---

¹¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-02_01_2020.htm

st./km²) bilježe najveću gustoću naseljenosti. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

3.5. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3%. Stopa rizika od siromaštva za stanovnike Krapinsko-zagorske županije na približno je istoj razini kao i za stanovnike Republike Hrvatske. Broj korisnika zajamčene minimalne naknade kao i broj jednokratnih naknada je u padu, dok broj osobnih invalidnina i broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu kontinuirano raste. Broj korisnika ostalih vrsta novčanih pomoći i potpora značajno se ne mijenja u promatranom periodu od proteklih nekoliko godina.

Kvalitetu života može se predstaviti i putem rasprostranjenosti i općom stopom kriminaliteta. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do pada broja kriminalnih djela. Isti trend može se uočiti i na razini Republike Hrvatske. U 2019. udio kriminaliteta na razini Republike Hrvatske povećan je za 9,18% u odnosu na 2018. godinu dok udio kriminaliteta Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosi 1,74% ukupno izvršenih kaznenih djela u Republici Hrvatskoj. Na području Krapinsko-zagorske županije provodile su se u 2019. godini preventivne aktivnosti kao što su prevencija kaznenih djela protiv imovine, prevencija nasilja u obitelji, nasilja nad ženama i međuvršnjačkog nasilja (Provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji), prevencija razvoja ovisnosti među mladima („Sigurno na mobitelu i internetu”, nacionalni projekt „Zdrav za 5”, prevencija razvoja ovisnosti kod osoba mlađe životne dobi), prevencija zlouporabe modernih medija, „MANJE ORUŽJA – MANJE TRAGEDIJA”, „ZAJEDNO VIŠE MOŽEMO”, „BICIKLIRAJMO SIGURNO”, „ZAŠTITA ŽRTAVA KAZNENOG DJELA I PREKRŠAJA”, „MIR I DOBRO”, „POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE”, „SIGURNO U ZLATNIM GODINAMA”, „JUMICAR” – program prometne kulture za najmlađe, „LILY” – prevencija svih oblika nasilja nad ženama.

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb (4 centra za socijalnu skrb: Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica te tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina - podružnica Obiteljskog centra), 3 doma socijalne skrbi za odrasle osobe, 8 ustanova i 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemogućnim osobama, obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, dom za žrtve nasilja u obitelji te 4 druga pružatelja socijalnih usluga. U razvoju i jačanju postojećih i novih socijalnih usluga te osiguravanju mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju, važnu ulogu mogu imati projekti i inicijative organizacija civilnog društva i različitih oblika organiziranja u smislu društvenog poduzetništva. Jedan od iznimno važnih projekata za Krapinsko-zagorsku županiju jest projekt Novi početak kojim će se osigurati institucionalna i savjetodavna podrška žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije.

Zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja imalo je 207 osoba, dok su pomoć u kući ostvarile 243 osobe. Psihosocijalnu podršku primalo je 36 osoba. Najviše korisnika, njih 2.459, ostvarilo je pravo na doplatu za pomoć i njegu, koji se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama, uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe.

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji imaju 699 korisnika. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Dom za odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec. Na području Krapinsko-zagorske

Županije ~~postoji~~ djeluju i 2 centra za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalaze u općini Budinščina i općini Krapinske Toplice. . Uz to, postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe. U ustanovama socijalne skrbi nedostaju smještajni kapaciteti na teret ministarstva za smještaj starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika. Kako bi se na razini županije pružala podrška za žrtve nasilja u obitelji, uspostavljen je i dom za žrtve nasilja u obitelji koji može primiti 8 korisnika.

S ciljem osiguranja institucionalne i savjetodavne podrške žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije pripremljen je projekt Novi početak. Osim same uspostave skloništa i pružanja sustava podrške, savjetovanja i pomoći za vrijeme korištenje usluga te nakon izlaska iz skrbi, predviđeno je i provođenje edukacije osoba koje rade sa žrtvama nasilja u obitelji uz podizanje svijesti javnosti o pravima žrtava nasilja u obitelji i negativnim utjecajima nasilja kroz objavu promotivnih materijala. Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija, a partneri na projektu su Dom za žrtve obiteljskog nasilja NOVI POČETAK i Centar za socijalnu skrb Krapina. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike donijelo je Odluku o financiranju projekta te se u skorije vrijeme očekuje potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

U posljednjih 6 godina Krapinsko-zagorska županija, zajedno s 32 projektna partnera - 30 osnovnih škola kojima je Županija osnivač te Gradom Krapinom i Općinom Stubičke Toplice koje su osnivači osnovnih škola na svojem području, provodi projekt *Zalogajček* kojim se osigurava školska prehrana za djecu u riziku od siromaštva. Projektom je u školskoj godini 2018./2019. obuhvaćeno sveukupno 1.478 učenika. Uvažavajući broj nastavnih dana tijekom kojih se osigurava školski obrok u školskoj godini 2018./2019. u pojedinoj školi partneru, ukupno je tijekom projekta osigurano 260.801 obrok. Ukupna vrijednost projekta u školskoj godini 2018./2019. iznosi 1.497.910,54 kuna što je povećanje vrijednosti za 113% u odnosu na školsku godinu 2016./2017. kada se projekt počeo provoditi i kada je ukupna vrijednost iznosila 702.575,75 kuna.

Sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: A - stipendija za nadarene studente, B - stipendija za studente po socijalnom kriteriju, C - stipendije za studente koji su upisali 1. godinu nekog od deficitarnih zanimanja. Učenička stipendija od 2016. godine iznosi 400kn, a iznos studentske stipendije se povećavao s godinama. U akademskoj godini 2016./2017. studentska stipendija po socijalnom kriteriju iznosila je 600kn, a od akademske godine 2018./2019. iznosi 700kn. U akademskoj godini 2020./2021. Županija je dodijelila 31 učeničku te 40 studentskih stipendija prema B kategoriji.

Prema procjenama UN invalidnost je mnogo raširenija nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid¹² te je raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu–invaliditetu preduvjet za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Hrvatska je donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 18.849 osoba s invaliditetom, od čega je 10.534 muškog spola (56%) te 8.315 osoba ženskog spola (44%). Osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48%) ima navršениh 65 i više godina.

Unaprjeđenje razine zdravlja ima za cilj povećanje očekivanog trajanja života što podrazumijeva i povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Raspolaganje podacima o invaliditetu, preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Na razini Republike Hrvatske donesen je Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom koji se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Prema zadnje dostupnim podacima iz 2019., najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište na području Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije, no udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije najveći je upravo u Krapinsko-zagorskoj županiji (najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina). Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te mentalna oštećenja.

---

¹² Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Koordinacijom udruga osoba s invaliditetom, odnosno predstavnicima svih udruga osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije tradicionalno svake godine organizira obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. Ranijih godina obilježavalo se putem manifestacija, okruglih stolova, mimohoda i slično no zbog epidemiološke situacije u 2020. godini dan se obilježio zajedničkim on-line tematskim sastankom 4. prosinca 2020. godine na temu: Izazovi rada udruga i života pojedinaca u doba pandemije. Na sastanku su se razmijenila iskustva u funkcioniranju udruga i pokušala iznaći rješenja za što uspješnije prevladavanje teškoća uzrokovanih pandemijom virusa. Pandemija virusa COVID-19 unijela je značajne promjene u svakodnevici i radno okruženje. Posebnu pozornost potrebno je obratiti pružanju podrške osobama s invaliditetom, koje ne samo da su u većem riziku od zaraze COVID-19, već imaju i više teškoća u pridržavanju mjera opreza, kao i fizičkog distanciranja. Tu je i pitanje zaštite mentalnog zdravlja, odnosno nošenje sa strahom koji je vezan za virus, a nastavno na sve njihove popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi.

3.6. Zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave ima formalno propisane obveze i mogućnosti kreiranja zdravstvene politike na svom području (popunjavanje mreže javne zdravstvene službe u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na svom području, organiziranje rada ustanova kojima je osnivač, koordiniranje i organiziranje rada svih pravnih i fizičkih osoba koje na području županije obavljaju zdravstvenu djelatnost, donošenje plana zdravstvene zaštite za područje županije, donošenje jednogodišnjih i trogodišnjih planova promicanja zdravlja, prevencije te ranog otkrivanja bolesti, organiziranje i provođenje javnozdravstvenih mjera, organizacija provedbe postupaka objedinjene javne nabave za zdravstvene ustanove čiji je osnivač te u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje osiguravanje provođenja specifičnih mjera i pružanje zdravstvene zaštite na nerazvijenim područjima).

U sustavu primarne zdravstvene zaštite na razini Krapinsko-zagorske županije djeluje Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije (6 ispostava i 144 ordinacije), Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije (7 ispostava) i Ljekarne Krapinsko-zagorske županije. Na području županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Magdalena-klinika za kardiovaskularne bolesti, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion.

Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za period od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ordinacija dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti. Što se ljekarni tiče, njihov broj u 2019. godini je znatno veći što je posljedica metodologije prikaza, a ne stvarnog stanja. S obzirom na to broj ljekarni na svakih 10.000 stanovnika iznosi 3,64. Laboratorija je u 2019. godini bilo 7 što na svakih 10.000 stanovnika iznosi 0,55. Broj ugovornih ordinacija opće medicine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika). Stomatoloških ordinacija je u 2019. godini bilo 55 što je 4,35 na svakih 10.000 stanovnika. Pedijatrijskih ordinacija bilo je 5, a ginekoloških ordinacija 10. Ukupan broj zdravstvenih djelatnika na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. veći je za 10,26% u odnosu na 2016. godinu. Broj radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece na 10.000 stanovnika je 2019. bio 0,6 u RH, a 0,3 u Krapinsko-zagorskoj županiji. Što se tiče broja radnika u području djelatnosti hitne medicine i zdravstvene njege u kući, situacija je nešto drugačija. U Republici Hrvatskoj 2019. je bilo 5,7 broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji taj omjer je iznosio 8,3. Ista situacija ponavlja se i u djelatnosti zdravstvene njege u kući gdje je državni prosjek u 2019. godini 2,8 dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji 4,7. Broj radnika u dijelu primarne zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske kontinuirano opada te je u 2019. godini manji u odnosu na 2018. za 6,42% odnosno smanjen je s 2.568 na 2.413 zaposlenih radnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. nije se mijenjao u odnosu na 2018. godinu te i dalje iznosi 77.

Daljnji razvoj sustava zdravstvene zaštite temeljit će se na sveobuhvatnom pristupu medicinske usluge, jačanju kapaciteta primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te jasnoj specijalizaciji bolnica za medicinsku rehabilitaciju.

U tom smjeru ide Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice pripremom projekta uspostave središnjeg Centra za zdravlje srca i mozga te provođenja specifičnih rehabilitacijskih postupaka za stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske i ostale korisnike usluga bolnice.

Temeljni ciljevi zdravstvene politike odnose se na produživanje očekivanog trajanja života i poboljšanje kvalitete življenja, za što je potrebno kontinuirano unaprjeđenje i razvoj zdravstvene službe uz promicanje razvoja zdravih načina življenja te smanjenje ili eliminaciju zdravstvenih rizika koji se mogu spriječiti. Zdravstvena zaštita i zdravlje stanovništva ne ovise isključivo o djelovanju zdravstvenog sustava i ne mogu se promatrati odvojeno od demografskih, gospodarstvenih i ekoloških pokazatelja te obrazovne strukture stanovništva. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji primarna, sekundarna i tercijarna razina zdravstvene zaštite, a daljnji razvoj zdravstvenog sustava predviđa se u koordinaciji s razvojem sustava socijalne skrbi na način da se usluge međusobno nadopunjuju.

Unatoč nedostatku zdravstvenog osoblja i potencijalnom iseljavanju stručnjaka iz svih grana djelatnosti, na razini Krapinsko-zagorske županije primjetan je rast broja ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika. U razdoblju od 2016. do 2019. broj zaposlenih povećao se za 10,26%. Broj zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, zaštite i liječenja usta i zubi i patronažne djelatnosti u razdoblju od 2016. do 2019. nije se značajno mijenjao. Najviše liječnika u odnosu na broj stanovnika ima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a koji su ujedno i prva kontaktna točka u zdravstvenom sustavu. Najmanje liječnika na 10.000 stanovnika je u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, svega 0,3. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika u području medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine i zdravstvene njege u kući se povećao u 2019. godini, dok se broj radnika u području liječenja usta i zubi u odnosu na broj stanovnika smanjio. Najviše zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika je u djelatnosti hitne medicine (8,3).

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine, a za njima bolesti dišnog sustava. Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nositelji i izvršitelji pojedinih zadataka, mogući izvori financiranja, kontrola provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanju zdravlja i kvalitete života na području Županije. Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, usporavanje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti krvožilnog sustava.

Krapinsko-zagorska županija ima gotovo dvostruko više bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika (u prosjeku 9 na 1.000 stanovnika) u odnosu na Republiku Hrvatsku i regiju Sjeverna Hrvatska (u prosjeku 5 na 1.000 stanovnika). U 2019. godini broj kreveta se povećao za 4,26% u odnosu na 2016. godinu. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama u 2019. povećao se u odnosu na prethodne godine, kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Krapinsko-zagorske županije i NUTS 2 regije Sjeverna Hrvatska. Podaci za razdoblje 2016.-2019. pokazuju kako su najveći uzročnik smrti na području Krapinsko-zagorske županije bolesti cirkulacijskog sustava čiji udio iznosi 40,99% u 2019. godini. Najmanje su zastupljene bolesti probavnog sustava, u 2019. 5,68%.

Krajem 2019. pojavio se virus SARS-CoV-2 koji se u kratkom roku proširio u cijelom svijetu, a bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. U ožujku 2020. godine proglašena je epidemija bolesti COVID-19 te su uvedene epidemiološke mjere s ciljem sprječavanja širenja bolesti. Do 11. siječnja 2021. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 8.682 slučajeva SARS CoV-2 te je do sada preminulo 238 osoba od koronavirusa¹³. Na dan 11.01.2021. trenutni broj aktivnih slučajeva zaraze osoba s područja Krapinsko-zagorske županije bio je 147. U samoizolaciji se nalazilo 891 osoba. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice nalazilo se 5 pacijenata sa SARS CoV-2 infekcijom. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice nalazilo se 17 pacijenata, od kojih 1 na respiratoru dok se u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana nalazilo 77 pacijenata pozitivnih na SARS CoV-2, od kojih je 12 bilo na respiratoru. Zbog izvanredne situacije epidemije koronavirusa u Republici

---

¹³ <https://www.koronavirus.hr/zupanije/139>, datum pristupa 11.01.2021.

Hrvatskoj su na snazi preporučene epidemiološke mjere resornih institucija. Uz mjere ograničavanja kretanja i samoizolaciju zaraženih osoba, započelo se s ubrzanim razvojem cjepiva, a prve doze isporučene su krajem 2020. godine. Cijepljenje prioriternih skupina (zdravstveni djelatnici i korisnici domova za starije i nemoćne osobe) započelo je po primitku cjepiva u prosincu 2020. te je nastavljeno i početkom 2021. godine. Uz osiguranje novih doza cjepiva i dobru epidemiološku situaciju Krapinsko-zagorske županije, cijepljenje će se osigurati i za kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina, a potom i opću populaciju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina. Jedna od ključnih aktivnosti u uspostavi palijativne skrbi na području Županije je uspostava i ustrojavanje posudionice pomagala. Teška i dugotrajna pomoć pogoršava socijalnu i materijalnu situaciju u obitelji koja nije u mogućnosti kupiti ortopedsko ili medicinsko pomagalo. Sukladno potrebama palijativnih bolesnika za ortopedskim i medicinskim pomagalima kontinuirano treba raditi nabavku potrebnih pomagala, voditi brigu o njihovoj kvaliteti i dostupnosti na području županije. U sklopu Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije djeluje Posudionica pomagala koja se pokazala kao praktičan oblik pomoći. Pravo posuđivanja pomagala imaju bolesnici kod kojih postoji potreba, a ne ostvaruju je preko HZZO-a ili su u fazi rješavanja odobrenja za potrebno pomagalo. Pomagala su besplatna, a posuđuju se na privremeno korištenje ovisno o potrebi. Pomagalo se posuđuje uz medicinsku dokumentaciju na uvid iz koje je vidljiva potreba za korištenjem pomagala. Po prestanku potrebe za pomagalom pomagalo se vraća u posudionicu. Pomagala su nabavljena donacijama Krapinsko-zagorske županije, zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Krapinsko-zagorska županija i HZZO Krapina. Također, manje posudionice djeluju i pri svim Gradskim društvima Crvenog križa na području Krapinsko-zagorske županije. Razvoj sustava palijativne skrbi Županija će i dalje podupirati, a osim navedenog područja rada, prioritet će biti širenje kapaciteta za smještaj palijativnih bolesnika i razvoj volonterizma u palijativnoj skrbi i nastojanje za razvijanjem skrbi za palijativne bolesnike u njihovom domu dostupne 24h na dan i sve dane u tjednu. Strategijom je zaključeno kako je potrebno razvijati uključivanje volontera Crvenog križa u psihosocijalnu podršku uz praktičnu podršku, što bi značajno doprinijelo palijativnoj skrbi. Pomoć volontera je moguća kroz pružanje psihosocijalne podrške bolesniku i obitelji te pomoć i njegu u kući (nabava namirnica, plaćanje računa, kuhanje, čišćenje, pomoć kod osobne njege i sl.). Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije - koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

3.7. Kultura, civilno društvo i sport

Kultura i mediji

Društvena infrastruktura Krapinsko-zagorske županije u području kulture i umjetnosti prikazana je stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača, knjižnica, muzeja i galerija. U periodu od 2014. do 2018. godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovala su 2 kazališta, broj kinematografa je ostao isti (samo 1), kao i broj radio postaja (5 postaja). Uz Kino Zabok s radom je započelo i Kino Krapina u lipnju 2018. godine te tako na području KZŽ djeluju 2 kinematografa. Na području Sjeverne Hrvatske broj kazališta se kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini, a broj kinematografa je porastao i sada ih je 11. Na području Republike Hrvatske smanjen je broj kazališta (trenutno 176), kao i broj orkestara i ansambala. Što se tiče zabilježenog broja gledatelja, u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do nominalnog povećanja od 73,7% u odnosu na 2016. U istom periodu u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je za 57,9%, a na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 23%. Iako je broj radio postaja ostao

isti, na razini županije broj odašiljača povećao se za 36% tokom 2017. godine. U Sjevernoj Hrvatskoj broj radio postaja smanjen je u 2018. na 31, a u istom razdoblju došlo je i do smanjenja broja odašiljača kojih je sada 56. Na području Republike Hrvatske broj radio postaja smanjio se u 2018. godini na 144. Također, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8%. Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u periodu od 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64%, u 2018. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u periodu od 2014. do 2018. godine ostao približno isti. Na području Sjeverne Hrvatske tijekom 2018. dolazi do pada, a na razini Republike Hrvatske zamjetan je porast broja televizijskih pretplatnika za 1,6%. U Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj u 2021. godini s područja Krapinsko-zagorske županije upisano je 56 knjižnica dok se u Sjevernoj Hrvatskoj nalazi ukupno 277 broj knjižnica, a u cijeloj Republici Hrvatskoj 1.643. U Krapinsko-zagorskoj županiji na svakih 10.000 stanovnika dolazi 4,52 knjižnice, dok navedeni broj na razini Republike Hrvatske iznosi 4,07, a na razini Sjeverne Hrvatske 3,41. Sve je veći broj knjižnica s pristupom internetu te se s razvojem digitalnog društva uočava tendencija virtualnih posjeta knjižnicama. U kontekstu suvremenih potreba za digitalizacijom vrijedne književne građe na kajkavskom jeziku, kao vrijedna riznica kajkavske književne građe ističe se društvo Kajkaviana - društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. Društvo sukladno utvrđenim ciljevima djeluje na području kulture i zasnovano je na dobrovoljnom udruživanju članova radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa u književnoj, likovnoj, glazbenoj, kazališnoj, izdavačkoj i izložbenoj djelatnosti. Društvo prikuplja kajkavsku knjižnu i rukopisnu građu te oblikuje zbirke dostupne korisnicima. U 2017. godini je u nakladi Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža izdana Enciklopedija Hrvatskog zagorja. Enciklopedija Hrvatskog zagorja je na približno 1.000 stranica obuhvatila teme od geologije i arheologije, prirodnih obilježja Hrvatskog zagorja, demografskih obilježja i naseljenosti Hrvatskog zagorja, etnografskih i jezikoslovnih obilježja, kulturnog stvaralaštva i postignuća, umjetničke i spomeničke baštine, nakladništva i prosvjete, politike i gospodarstva, sve do sporta i zabave.

Važan dio mreže kulturnih ustanova na području Županije čine muzeji i galerije koji čuvaju bogatu baštinu i spomen na ljude i mjesta značajna ne samo za ovaj kraj već i za tijek povijesti države, pa i šire. Najvažnija ustanova u tom smislu su Muzeji hrvatskog Zagorja u čijem su sastavu:

- Dvor Veliki Tabor, u općini Desinić - jedan od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske građen tijekom 16. stoljeća
- Galerija Antuna Augustinčića u gradu Klanjec - osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu.
- Muzej krapinskih neandertalaca, Krapina – čuva i prezentira nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ koje je zaštićeno kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj. Ovo nalazište pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta i kao takvo ima znanstveno i kulturno značenje koje uvelike nadilazi županijske, pa čak i nacionalne granice.
- Muzej seljačkih buna, Gornja Stubica - osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. i smješten u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. na mjestu srednjovjekovne utvrde. Muzej čuva i prezentira kulturni identitet ovog kraja utkanog u suvremeni identitet nacije.
- Muzej "Staro selo", Kumrovec - etno–selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća, uključujući obnovljenu rodnu kuću Josipa Broza Tita koja sadrži etnografski i povijesni postav. Pored razgleda stalnih izložbenih postava koji prikazuju tradicijski način života regije Hrvatskog zagorja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, muzej nudi i brojne druge interaktivne sadržaje za posjetitelje.

S obzirom na višetisućljetnu povijest i kontinuitet života, prostor Krapinsko-zagorske županije bogat je kulturnom baštinom. U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %). Najveći broj zaštićenih

kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16). Jedina JLS koja na svom prostornom obuhvatu nema zaštićeno kulturno dobro je Općina Novi Golubovec. Trenutno su u pripremi projekti obnove nepokretnih pojedinačnih kulturnih dobara dvorca Stubički Golubovec te rodne kuće Janka Leskovara. Za potrebe uspostavljanja „Znanstveno-edukativno-zabavnog centra – ZEZ centar zagorja“ obnoviti će se dvorac Stubički Golubovec), a u svrhu stvaranja novog kulturno-turističkog sadržaja obnoviti će se rodna kuća Janka Leskovara.

U kontekstu kulturnog razvoja i promicanje kulture Krapinsko-zagorske županije, važnu ulogu ima također amatersko stvaralaštvo. Glavni poticaj za osnaživanje amaterskog stvaralaštva u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je osnivanje županijske Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih udruga (ZAKUU). Važnost kulturno-umjetničkih društava odražava se također u očuvanju lokalne kulture i tradicije i revitalizaciji autohtonog načina života na nekom prostoru (od gastronomije, rukotvorina, jezika, običaja (npr. Kostelska uskrсна pištola) do nošnji).

Sport

S ciljem usklađivanja i sufinanciranja rada svih sportskih udruga i saveza na području Krapinsko-zagorske županije, osnovana je Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije. Područje djelovanje Zajednice prema Statutu obuhvaća sport, njegov razvitak i promicanje, razvitak sportskih aktivnosti djece i mladeži, sportsku rekreaciju i sportsku aktivnost osoba s invaliditetom. Prema posljednje dostupnim podacima za 2021. godinu, Zajednica objedinjuje djelovanje 142 udruge, od čega je 8 teritorijalnih zajednica, 14 saveza i 120 temeljnih udruga, U tom sastavu djeluje 4.936 sportaša u sustavu natjecanja i 1.956 rekreativaca, tj. 6.852 sportaša. Kroz godišnje aktivnosti udruge učlanjene u Zajednicu imale su 3.693 utakmica, 8.076 individualnih nastupa, 34.159 treninga i 1.938 rekreativnih događanja. U Gradu Krapini kao županijskom središtu najviše je sportskih igrališta, njih 19. Potom slijede Grad Pregrada i Općina Sveti Križ Začretje koji imaju po 15 sportskih igrališta. Ostali gradovi i općine kreću se u rasponu od 1 do 9 sportskih igrališta. Što se tiče sportskih dvorana, po 3 dvorane nalaze se u Gradu Krapini, Gradu Zaboku te Općini Bedekovčina. Grad Pregrada ima 2 sportske dvorane, dok ostali gradovi i općine imaju 1. Prema zadnje dostupnim podacima 5 jedinica lokalne samouprave nema sportsku dvoranu. Najviše dječjih igrališta je u Gradu Zaboku, njih 26. Grad Krapina slijedi s 23 dječja igrališta dok je u ostalim općinama njihov broj nešto niži i kreće se do 14 koliko ih je u Općini Sveti Križ Začretje.

Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2019. godine djeluje 1.184 aktivnih udruga. Najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. Od 2015. godine djeluje savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj način organizacijama civilnog društva omogućeno je povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovale organizacije civilnog društva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine te je kreirana mjera „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljne skupine na takav oblik poslovanja. Krapinsko-zagorska županija nositelj je projekta „Business Angel Impact Fund“ koji je prijavljen u okviru programa Europske komisije pod nazivom Aktivnosti za jačanje razvoja financijskog tržišta za društvene poduzetnike. Partneri na projektu su Hrvatska udruga poslodavaca, Feelsgood Capital Partners d.o.o. (fond za ulaganja s društvenim utjecajem), Zagorska razvojna agencija i Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o., a cilj projekta je stvoriti novi financijski instrument za ulaganja u poduzeća s istaknutim društvenim utjecajem u Republici Hrvatskoj. Projekt

je započeo s provedbom u prosincu 2020. godine, a najavna konferencija projekta BAIF održana je u veljači 2021. godine¹⁴. Aktivnosti projekta, će se uz potporu Europske komisije provoditi narednih 18 mjeseci. Kako bi se dodatno osigurala vidljivost i promocija društvene ekonomije te projekta BAIF, u 2021. godini Krapinsko-zagorska županija prijavila se za priključenje inicijativi ESER. Ključni cilj ESER inicijative jest podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

Uređenje naselja i stanovanje

Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Krapinsko-zagorska županija u usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske ima najmanje izgrađenih zgrada (151 u 2020. godini). Također jedna je i od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija.

3.8. Obrazovanje

Odgoj i obrazovanje ključni su elementi gospodarskog i društvenog razvoja čija važnost u suvremenom društvu sve više raste. Adekvatno obrazovana radna snaga više je no ikad nužna pretpostavka za postizanje željenog gospodarskog rasta te kulturnog i društvenog razvoja. Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92%). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22%), dok je 3,60% osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68% stanovništva¹⁵.

Na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini djeluje 29 dječjih vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali u odnosu na potrebe. Pet jedinica lokalne samouprave nema na svom području dječji vrtić (, Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, , Novi Golubovec, , i Zagorska Sela). Djeca s područja navedenih jedinica lokalne samouprave polaznici su odgojno-obrazovnog programa predškolskog odgoja u drugim ustanovama ili susjednim jedinicama lokalne samouprave. U 2021. godini otvoreni su novi dječji vrtići u Budinščini, Đurmancu, Gornjoj Stubici, Loboru, Maču, Mariji Bistrici, Mihovljanu, Svetom Križu Začretje i Tuhlju te u Gradu Klanjcu, dok su postojeći vrtići u gradovima Zlataru i Oroslavju rekonstruirani i dograđeni. Izgradnja vrtića sufinancirana je sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“. Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja. U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području Županije u prosjeku je bilo upisano 141 dijete po vrtiću, a najviše upisane djece po dječjem vrtiću po županijama ima u Virovitičko-podravskoj županiji (248). Na razini Sjeverne Hrvatske (na čijem se području nalazi ukupno 321 vrtić i druge pravne osobe koje se bave predškolskim odgojem) prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 84, a za Republiku Hrvatsku taj pokazatelj iznosi 93. Prema prikupljenim podacima dječjih vrtića za pedagošku godinu 2018./2019., u 21 dječjem vrtiću na području Krapinsko-zagorske županije

¹⁴ <http://www.kzz.hr/uvodna-konferencija-projekt-baif>

¹⁵ DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011. https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup02.html

postoje jasličke grupe u koje je upisano ukupno 577 djece. Na području Krapinsko-zagorske županije jedino Dječji vrtić Tratinčica nije imao jasličku grupu u šk.godini 2018. /2019.

U odnosu na broj odgojitelja, broj djece po odgojitelju u Krapinsko-zagorskoj županiji u pedagoškoj godini 2019./2020. iznosi 11,58 (Sjeverna Hrvatska = 10,98, Republika Hrvatska = 10,25). Broj potrebnih odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini propisan je Državnim pedagoškim standardom te ovisi o vrsti i trajanju pojedinog programa. Tako su za provedbu cjelodnevnog programa u trajanju od 7 do 10 sati dnevno predviđena dva odgojitelja s punim radnim vremenom. Također je propisano da broj djece u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini ne može biti veći od 20, odnosno 10 na jednog odgojitelja po skupini. Iako nema značajnijih odstupanja broj odgojitelja u ustanovama predškolskog odgoja u Krapinsko-zagorskoj županiji premalen je i ne udovoljava propisanim pedagoškim standardima.

Program predškole obavezan je za svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do šk. godine 2018./2019. upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020 kada je opažen manji broj upisane djece (približno 500 predškolaraca) u odnosu na prethodne godine. U školskoj godini u program predškole upisano je 1.753 djece. U odgojno-obrazovnim ustanovama predškolskog odgoja na području Krapinsko-zagorske županije samo šest ustanova u školskoj godini 2018./2019. imalo je osigurano barem jednog pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju na puno, odnosno pola radnog vremena. Prisutna je izražena potreba za uvođenjem većeg broja pomoćnika za djecu predškolskog odgoja. U školskoj godini 2018./2019. u program predškolskog odgoja upisano je osam puta više djece (61 dijete) no što je pomoćnika za djecu s teškoćama (7,5). Po broju pomoćnika (tri pomoćnika na troje djece u šk. godini 2018./2019.) ističe se program predškole pri Osnovnoj školi Franje Horvata Kiša u općini Lobor koja kontinuirano ima jednak broj pomoćnika na broj djece kojima je potrebna njihova pomoć.

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije je dobro razvijena i obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, te Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda. U sklopu redovitog programa obrazovanja i posebnog programa (COO Krapinske Toplice) osigurani su pomoćnici u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 9 ustanova srednjoškolskog obrazovanja te 1 srednja glazbena škola u Gradu Pregradi. Kretanje broja učenika u osnovnim i srednjim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. Glavni problem određenih škola je veličina škola obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi i dalje u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovaraju propisanim pedagoškim standardima.

Krapinsko-zagorska županija je kao nositelj u razdoblju od lipnja 2017.godine do lipnja 2019. godine provodila projekt „LUMEN“ koji je sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda. U sklopu projekta održane su edukacije o prepoznavanju i usmjeravanju darovitih učenika za više od 400 nastavnika, stručnih suradnika i predstavnika institucija. Edukacije su bile usmjerene na upoznavanje novih metoda, strategija i alata za prepoznavanje darovitosti, načina uvođenja novih pristupa u postojeću praksu, te praćenje i evaluacija darovitih učenika. Pružena je podrška nastavnicima, profesorima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola koji su u okviru pet tematskih područja (društveno-humanističko-jezično, matematičko-informatičko-tehničko, umjetničko, prirodoslovlje te razredna nastava i stručni suradnici) stekli nova znanja i vještine te razvili inovativne sadržaje za rad s darovitim učenicima. Edukacije su provedene u radu s ukupno 160 učenika u 9 škola na području Krapinsko-zagorske županije koje po završetku projekta (lipanj 2019. godine) postaju Centar izvrsnosti. Nastali su programi poticanja darovitosti iz matematičko-informatičko, umjetničkog, prirodoslovnog i društveno-humanističkog područja. Programi se koriste u školama i zahvaljujući projektu sve više škola prepoznaje potrebu kontinuiranog rada s darovitom djecom. Daljnja podrška u prepoznavanju darovitosti i radu s darovitom djecom planira se kroz

razvoj mreže mentora za rad s darovitom djecom i mladima te osnivanjem Centra darovitosti za podršku darovitim učenicima, osnivanjem centra izvrsnosti iz STEM područja te razvojem Centra za robotiku u Poduzetničkom inkubatoru.

Za učenike s teškoćama u razvoju utvrđuje se primjereni programi obrazovanja, te se po potrebi uključuju i pomoćnici u nastavi, odnosno stručni komunikacijski posrednici. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije se aktivno osiguravaju PUN i SKP preko tri modela: putem projekata udruga (natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja), iz sredstava Europskog socijalnog fonda – projekt Baltazar (od šk. god. 2014./2015.), te prema modelu da se 50% sredstava osigurava iz proračuna KZŽ i 50% iz proračuna JLS na kojoj učenik s teškoćama ima prebivalište. Projekt „Baltazar“ provodi se u kontinuitetu od školske godine 2014./2015. Projektom „4“, koji se provodio od školske godine 2017./2018. do 2020./2021., „Baltazar 4“ osigurana je potrebna podrška za ukupno 60 učenika s teškoćama u razvoju putem zapošljavanja 60 pomoćnika u nastavi u osnovnim i srednjim školama županije u razdoblju od šk. god. 2017./2018. do 2020./2021. godine. U školskoj godini 2020./2021. 101 pomoćnik u nastavi pružao je podršku u obrazovanju učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama na području Krapinsko-zagorske županije. U školskoj godini 2021./2022. cilj je kroz projekt „Baltazar 5“ osigurati 80 pomoćnika u nastavi/stručna komunikacijska posrednika za 88 učenika s poteškoćama u razvoju u 26 osnovnih i 6 srednjih škola. Provedbom projektnih aktivnosti stvorit će se preduvjeti za lakše uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u okolinu, lakše svladavanje nastavnog procesa te socijalizaciju i razvoj. Krapinsko-zagorska županija zajedno sa svojim općinama i gradovima financira nabavu radnih bilježnica za obvezne i izborne predmete za učenike osnovnih škola. Za šk. god. 2019./2020. financijska sredstva za nabavu udžbenika su odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, sukladno Zakonu o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu NN 1146/18, čl. 10., st.6. osigurana u Državnom proračunu. Udžbenike za obvezne i izborne predmete nabavljaju škole pa su udžbenici njihovo vlasništvo, a predaju se učenicima na korištenje.

S obzirom na tendencije informatizacije školskog sustava Republike Hrvatske, Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, započela je s provedbom pilot projekta „e-škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola“ u kojoj je sudjelovalo šest osnovnih i dvije srednje škole s područja Krapinsko-zagorske županije. Na temelju iskustava i rezultata pilot projekta CARNET je u rujnu 2018. godine započeo s provedbom druge faze programa „e-škole: Razvoj sustava digitalno zrelih škola (II. faza)“ kojom će se digitalno transformirati nastavni i poslovni procesi u svim školama u Republici Hrvatskoj financiranim iz državnoga proračuna. Navedeni program škole je pripremio za novonastalu situaciju. Učenici i djelatnici imali su priliku naučiti koristiti digitalnu tehnologiju. Kroz program se osigurala i brojna informatička oprema (računala, tableti i sl.), što je uvelike pomoglo učenicima koji nemaju mogućnost rada na računalu od kuće. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. U 2019. godine završena je energetska obnova Osnovne škole Janka Leskovara u Pregradi, Osnovne škole Viktora Kovačića u Humu na Sutli, te Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku. Energetski su obnovljene i Osnovna škola Mače, Osnovna škola Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnovna škola Josipa Broza u Kumrovcu, Osnovna škola Đurmanec te osnovna i srednja škola u Konjščini i srednja škola u Bedekovčini. Obnovljene su također i toplinske ovojnice u Osnovnoj školi Mače, Područnoj školi Lučelnica i Područnoj školi Sveti Matej. Zbog velikog broja učenika u 21 od 34 matične osnovne škole nastava se provodi u dvije smjene koje se rotiraju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. Osnivači su Krapinsko-zagorska županija (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi, a provode se programi trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja (program za medicinsku sestru, odnosno medicinskog tehničara opće njege). Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne i umjetničke (glazbene, likovne) škole. Promatrajući kretanje broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast interesa učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja (posebice u šk. god. 2020./2021.), što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrtništvu s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u

određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada. Broj upisanih učenika u srednje škole Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2015./2016. godine do 2020./2021. godine opada što je posljedica dugogodišnjih negativnih demografskih kretanja na regionalnoj i nacionalnoj razini. Iako se broj učenika smanjuje, potrebe za kvalitetnom infrastrukturom i opremom za adekvatno održavanje nastave su konstantne. Pozitivan pomak vidljiv je u pogledu izgradnje i opremanja lokalne računalne mreže srednjih škola Krapinsko-zagorske županije kroz projekt „e-škole“ Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET. Projektom će se uspostaviti i opremiti lokalna računalna mreža škole koja će biti korištena u nastavnim i poslovnim procesima škole. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Srednje škole Krapinsko-zagorske županije razmještene su u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima lokalnog stanovništva, u općinama i gradovima s većim brojem stanovnika te su dobro prometno povezane. Troškovi javnog linijskog prijevoza, u cestovnom i željezničkom prijevozu, redovitih učenika srednjih škola koji imaju prebivalište ili boravište na području Krapinsko-zagorske županije udaljeno od škole više od 5 kilometara, sufinanciraju se iz državnog proračuna (75%),¹⁶ i iz proračuna Županije (12,5%). Preostalih 12,5% sufinanciraju JLS, ukoliko odluče sufinancirati učeničke prijevozne karte. Uz spomenuto, na područjima gdje nema odgovarajućeg javnog prijevoza iz županijskog proračuna se sufinancira prijevoz učenika drugim oblikom prijevoza. Za učenike koji stanuju unutar tri kilometra od škole jedan od glavnih problema su neosigurane prometnice (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija dok u Krapini djeluje Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske. Spomenuta visoka učilišta omogućuju srednjoškolcima nastavak visokog obrazovanja u Županiji čime se doprinosi zadržavanju visokoobrazovnog kadra u Krapinsko-zagorskoj županiji. U akademskoj godini 2019./2020. vidljiv je porast broja studenata na prosječan broj stanovnika u županiji u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno smanjenje broja diplomiranih studenata. Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji - obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritarnog interesa za Županiju.

Veliki broj zanimanja koja potpadaju pod akronim STEM (science, technology, engineering & mathematics) deficitarna su, dobro plaćena, a unatoč tome interes mladih za studiranjem istih ne raste. S obzirom na nedostatak mlade populacije koja želi ići na vrhunske specijalističke studije, potrebno je pronaći način da se potakne mlade u Hrvatskoj na studiranje grana iz oblasti STEM-a, jer se do poslova dolazi znatno brže, a uz to ti su poslovi uglavnom više plaćeni, čak i uvjetima stagnacije gospodarstva. Većina inovacija prije svega rezultat je rada posebno talentiranih pojedinaca. Takvi izuzetni pojedinci mogu kreirati inovacije koje će značajno promijeniti poslovanje ne samo određene organizacije, već i život šire društvene zajednice, pri čemu je identifikacija i usmjeravanje takvih talenata jedna od glavnih zadaća obrazovanja uopće. Prema podacima Krapinsko-zagorske županije, učenici osnovnih i srednjih škola Krapinsko-zagorske županije u posljednje 3 godine ostvaruju značajna postignuća na državnim i međunarodnim natjecanjima. Izvrsnost u pojedinim područjima u školama varira, što uvelike ovisi i o stručnim i administrativnim kapacitetima samih učitelja koji pripremaju učenike za natjecanja. Ujedno, dostignuća u osnovnim školama u STEM području, vidljivo se smanjuju.

Krapinsko-zagorska županija s partnerima u posljednje četiri godine priprema projekt Znanstveno-edukativno zabavnog centra Zagorje (ZEZ centar Zagorje) u kojem se, posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približava znanost, odnosno omogućuje vizualizacija hrvatskih i svjetskih dostignuća. Prostor ZEZ-a smješten je u Donjoj Stubici te se planira obnoviti dvorac Golubovec kao zaštićeno kulturno dobro unutar kojeg

---

¹⁶ Odluka o kriterijima i načinu financiranja troškova javnog prijevoza redovitih učenika srednjih škola za školsku godinu 2020./2021. (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_94_1781.html)

se planira uspostaviti interaktivan muzejski prostor uz multifunkcionalni prostor za centar za poticanje darovitosti i jačanje STE(a)M vještina djece, mladih i odraslih.

Na prostoru županije postoje tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine.

U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64% polaznika. Ulaganje u obrazovanje ne odnosi se samo na direktna financijska sredstva za poboljšanje uvjeta unutar formalnog obrazovanja i nabavu suvremene opreme, već i na ulaganje u usklađenost formalnog obrazovanja s potrebama realnog sektora. Usporedbom programa može se zaključiti da je nužna bolja suradnja obrazovnih institucija s gospodarskim sektorom i Zavodom za zapošljavanje kako bi se sukladno deficitarnim zanimanjima definirali potrebni programi dodatnog osposobljavanja radne snage.

3.9. Tržište rada

Radno aktivno stanovništvo čine sve zaposlene i nezaposlene osobe. Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije primjetan je trend smanjenja radno aktivnog stanovništva što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze, tj. odlaze u mirovinu). Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) iznosila je ukupno 38.131 osoba, odnosno 46% ukupno radno sposobnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije. Prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2019. godini, radno sposobno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije u dobi od 15 do 64 godine života čini 82.846 osoba.

Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) bilo je zaposleno 35.699 osoba što čini približno 43% radno aktivnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije. Broj zaposlenih u pravnim osobama u 2019. godini iznosio je 28.775, odnosno 81% ukupno zaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije. Preostalih 19% ukupno zaposlenih osoba (6.924 osobe) odnosi se na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osobe koje svoju radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

Prema razini obrazovanja više od pola zaposlenih osoba u pravnim osobama¹⁷ ima srednju stručnu spremu. U 2019. godini udio takvih osoba iznosio je 55,82% ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, odnosno 16.062 zaposlenih osoba imalo je stečenu srednju stručnu spremu. Udio zaposlenih s visokom stručnom spremom u 2019. godini iznosio je 14,71%, odnosno 4.234 osobe, od čega je 88 zaposlenih imalo završeni doktorski studij, a 117 zaposlenih je imalo završen magistarski studij.

Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prema spolnoj strukturi u spomenutim djelatnostima, osim u prerađivačkoj industriji, pretežito su zaposlene osobe ženskog spola – omjer iznosi 76:24. U prerađivačkoj industriji od 100 zaposlenika 57 su muškarci, razlika u omjeru spolova je relativno mala, ali zato u djelatnostima koje se bave prijevozom i skladištenjem, građevinarstvom, rudarstvom te opskrbom vode, plina i električne energije među zaposlenima prevladavaju osobe muškog spola.

U razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječan broj nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji je u padu. U 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja

---

¹⁷ Broj zaposlenih u pravnim osobama odnosi se na zaposlene u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske.

odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19. Prosječni broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja u razdoblju tijekom 2020. godine (ukupno 2.670 evidentiranih osoba) pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (909 osoba, odnosno 34%). Slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (746 osobe, odnosno 28%) te osobe sa završenom osnovnom školom (557 osoba, odnosno 21%). Iako je prisutan trend smanjenja prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (167 osoba ili 6,25%) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (177 osoba ili 6,63%), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj veći je od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (113 ili 4,23%).

Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je star između 55 i 59 godina (u prosjeku 389 osoba). Sljedeća skupina s najviše zastupljenih nezaposlenih osoba prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine (u prosjeku je bilo prijavljeno 337 osoba), a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života (prosječno je bilo prijavljeno 326 osoba). Iako su među nezaposlenima najviše zastupljeni mladi u dvadesetim godinama života, broj njihovih prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje značajno se smanjio u promatranom razdoblju (od 2015. godine do 2019. godine). Usporedbom broja nezaposlenih krajem 2019. godine u odnosu na 2015. godinu, nezaposlenost u dobnoj skupini od 20 do 24 godine smanjenja je za 68,78% te 69,46% u dobnoj skupini od 25 do 29 godina. U 2020. dolazi do povećanja u odnosu na 2019. godinu, u dobnoj skupini 20-24 za 19,93%, a u dobnoj skupini 25-29 za 33,61%. Stopa nezaposlenosti 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila je 6,4%, što je smanjenje stope za 1,7% u odnosu na prosjek prethodne godine.

Prema Izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj u Krapinsko-zagorskoj županiji (stanje na dan 03.05.2019. godine) živi 18.849 osoba s invaliditetom od čega je 10.534 muškog spola (56%) te 8.315 osoba ženskog spola (44%). Osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48%) ima navršениh 65 i više godina života. Najveći broj osoba s invaliditetom (82%) žive s obitelji, 16% živi samostalno, a 2% s udomiteljem/skrbnikom ili boravi u ustanovi. Promatrano prema dobi najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije ima između 20 i 29 godina (35%) te između 30 i 39 godina (27%). Prema stupnju obrazovanja većina nezaposlenih osoba s invaliditetom ima završeno srednjoškolsko obrazovanje, prema podacima za 2020. godinu 88%, odnosno 153 osoba s invaliditetom ima srednjoškolsko obrazovanje od čega je 123 osoba završilo trogodišnju strukovnu srednju školu, 29 ih je završilo četverogodišnju strukovnu srednju školu, a jedna osoba gimnaziju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razdoblju od 2015. do 2019. godine na području Krapinsko-zagorske županije u prosjeku svake godine 130 osoba s invaliditetom izađe iz evidencije Zavoda zbog zasnivanja radnog odnosa, a približno toliko ih se u prosjeku svake godine prijavi na Zavod za zapošljavanje.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području Krapinsko-zagorske županije prosječan broj nezaposlenih mladih osoba u dobi do 29 godina prijavljenih u evidenciju Zavoda tijekom 2020. godine iznosio je 821, odnosno 31% od ukupnog broja nezaposlenih osoba. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine (2019. godine prosječan broj prijavljenih mladih osoba iznosio je 652) primjetno je povećanje broja nezaposlenosti mladih osoba. Problematika nezaposlenosti mladih osoba od 15 do 29 godina života, tzv. NEET skupine (eng. Not in Employment, Education or Training) koja označava mlade nezaposlene osobe izvan sustava redovitog obrazovanja i obrazovanja odraslih, prepoznata je na razini Europske unije i na nacionalnoj razini te su razvijene mjere i pokrenute inicijative u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih. Prema podacima Eurostata za 2019. godinu, Hrvatska je iznad Europskog prosjeka s 14,2% mladih nezaposlenih osoba između 15 i 29 godina (prosjeck EU-27 iznosio je 12,5 u 2019. godini).

U promatranom razdoblju na području Krapinsko-zagorske županije udio nezaposlenih žena veći je od udjela nezaposlenih muškaraca, djelomice je to posljedica ponovnog rasta gospodarskih aktivnosti u djelatnosti građevinarstva gdje su većinom zaposleni muškarci. U 2020. godini u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina zabilježeno je 2.670 nezaposlenih osoba od čega je 1.425 ili 53,37% žena što je ispod prosjeka na nacionalnoj razini (55,43%). Prema stupnju stečenog obrazovanja u 2019. godini 28,34% (399) nezaposlenih žena ima završenu trogodišnju srednju strukovnu školu, a nešto manje, odnosno njih 310 ili 25,92%,

je završilo četverogodišnju srednju strukovnu školu. Udio nezaposlenih žena s završenom osnovnom školom iznosi 21,40% (256 ženskih osoba). U 2020. godini u evidenciji je 415 nezaposlenih žena sa završenom trogodišnjom srednjom školom (29,12%), 394 nezaposlena žena sa završenom četverogodišnjom školom (27,65%) te 291 nezaposlenih žena sa završenom osnovnom školom (20,42%). Udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce veći je na višim razinama obrazovanja. Prema podacima za 2020. godinu 65,89% ili 110 osoba ženskog spola završilo je prvi stupanj fakulteta, stručni studij ili višu školu (muškarci 34,13%), a 74% ili 131 ženska osoba završila je fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat (muškarci 26%). Kod osoba sa završenom osnovnom i srednjom školom omjer nezaposlenih muškaraca i žena je približno podjednak (52,24% ili 291 osoba ženskog spola ima završenu osnovnu školu; muškarci 47,94% te 51,3% ili 849 osoba ženskog spola ima završenu srednju školu; muškarci 48,7%). Među osobama bez završene osnovne škole prevladavaju muškarci (60,18%), , pa je tako na Zavodu evidentirano 39,82% ili 45 ženskih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom.

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba direktno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5% u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28% u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4% manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manje je za 3,9% u odnosu na prosinac 2019. godine. Uvjetovano pandemijom koronavirusa (COVID-19) Hrvatski zavod za zapošljavanje, uveo je mjeru Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom kako bi se radnicima zadržala radna mjesta odnosno osigurao ostanak u zaposlenosti. Provedba mjera započela je 23. ožujka 2020. godine te se dodjeljivala poslodavcima. Uz djelomično izmijenjene uvjete i obuhvaćene djelatnosti, mjera je bila dostupna do kraja 2020. godine, a nastavit će se i tijekom 2021. godine. Uz to aktivirana je i mjera Potpora za skraćivanje radnog vremena kojom Zavod i dalje nastoji aktivnosti usmjeravati na očuvanje radnih mjesta u djelatnostima/sektorima koji su najugroženiji. S istim ciljem, donesena je i mjera namijenjena osobama s invaliditetom Potpora za očuvanje radnih mjesta u zaštitnim radionicama, integrativnim radionicama i radnim jedinicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom¹⁸. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina, mjere za očuvanje radnih mjesta koristilo je ukupno 23.906 korisnika – poslovnih subjekata s područja Krapinsko-zagorske županije. Na razini Republike Hrvatske, mjere je koristilo 951.226 korisnika.

3.10. Opća gospodarska kretanja

Proteklih godina, uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva. Pozitivne trendove u posljednje 4 godine bilježi i obrtništvo s kontinuiranim povećanjem broja obrta. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.)

Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još uvijek je manja od prosjeka države. U pogledu poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se mjeri prema broju poduzeća na km² te prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, Krapinsko-zagorska županije zaostaje i za prosjekom Hrvatske u cjelini i za prosjekom Sjeverne Hrvatske.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetnika u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini županija Sjeverne Hrvatske. Također, broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih, u protekle 4 godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku. Na području županije djeluje više tvrtki koje posluju u

---

¹⁸ Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije, <http://www.partnersstvo-razvoj.net/hr/novosti/stanje-na-trzistu-rada/nezaposlenost-i-zapostljavanje-u-prosincu-2020-2019-godine,3061.html>, pristupljeno 15. veljače 2021. godine

sklopu svjetskih grupacija te kontinuiranim ulaganjem u unapređenje poslovnih procesa pridonose iznimnim poslovnim rezultatima. Brojne su tvrtke nagrađivane kao iznimno društveno odgovorne i ekološki osviještene, stoga postaju poželjnim poslodavcem.

U gospodarstvu županije i dalje je najznačajnija prerađivačka industrija koja zapošljava najveći broj radnika te je i dalje najveći izvoznik. Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Čak se trećina ukupnih prihoda ostvaruje na stranim tržištima. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je Krapinsko-zagorska županija izvozno orijentirana. S druge strane, županija obiluje mnogim prirodnim sirovinama poput termalnih izvora. Posljednjih godina bilježe se sve veća ulaganja u turistički sektor. Jedan je od rezultata ulaganja otvaranje prvog kampa s 5 zvjezdica u kontinentalnoj Hrvatskoj u 2019. godini koji je nadograđen s 3 milijuna eura vrijednom investicijom u suvremeni glamping resort. Krapinsko-zagorska županija ima konkurentsku prednost i u zdravstvenom sektoru zbog brojnih lječilišta i specijalnih bolnica.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih patenata te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone.

Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZŽ je ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju u većoj mjeri. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZŽ i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZŽ čime je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji što su pokazali i rezultati provedene ankete u listopadu 2020. godine. Rezultati provedene ankete dali su informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Ispitanici su u anketi uspoređivali promet za razdoblje ožujak-rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27%) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50%, 29 poslovnih subjekata (26%) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa od 10-30%, nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10%) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa. Ispitanici su se anketom izjasnili i o djelatnostima za koje misle da bi ih Županija trebala poticati te tako navode djelatnosti poput proizvodnje i prerade, djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj, usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), građevinarstvo, IT, prijevoznništvo, zdravstvo, obrazovanje i znanost te krizom pogođene djelatnosti. Dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

Prema podacima HGK – Županijska komora Krapina, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 2020. godine poslovalo 2.457 tvrtki koje su zapošljavale ukupno 22.868 djelatnika. Ukupni prihodi poduzetnika u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosili su 13,2 mlrd. HRK, a ukupni rashodi si iznosili 12,4 mlrd. HRK. U odnosu na 2019. godinu ukupni prihodi smanjili su se za 3,3 %, a rashodi za 3,8. Razlika prihoda i rashoda, odnosno bruto dobit, iznosila je 826 mil. HRK. U odnosu na 2019. godinu broj poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji povećan je za 4,9 %, a broj zaposlenih kod poduzetnika za 0,9 %. Ostvaren je prihod od prodaje u inozemstvu u iznosu od 3,9 mlrd. HRK i bilježi pad od 7,6 % u odnosu na 2019. godinu. Istovremeno, ostvaren je uvoz u iznosu od 2,5 mlrd. HRK, što je rezultiralo pozitivnom razlikom od 1,4 mlrd. HRK. Udio prihoda ostvarenih prodajom u inozemstvu u ukupnim prihodima u 2020. godini iznosio je 29,4%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini iznosila je 154 %.

3.11. Turizam

U 2018. godini KZŽ je proglašena najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske. Nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije, sada već prepoznatih top kontinentalnih destinacija, Zagorje je slijedeća regija u potpunosti spremna za prihvatanje sve većeg broja turista. Predispozicije za navedeno su kvalitetni smještajni kapaciteti u različitim vrstama smještajnih objekata (kvalitetom i cijenom prihvatljivim različitim skupinama), bogatom eno-gastro ponudom te različitim sadržajima (od prirodne baštine, muzeja, dvoraca, do atrakcija poput Heli centra – simulatora leta ili Parka znanosti). Upravo su ti resursi razlog značajnog rasta koje zagorski turizam bilježi posljednjih godina. Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97% ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09% ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID - 19.¹⁹ Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini (01.01.-31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09% u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06% u noćenjima.

Pokazatelj kojim se omogućuje praćenje turističkog razvoja na razini jedinica lokalne samouprave, a koji posljedično također doprinosi sagledavanju stupnja postignutog turističkog razvoja na regionalnoj razini, je indeks turističke razvijenosti. Osnovna svrha indeksa turističke razvijenosti (ITR) ogleda se u formuliranju hrvatske turističke politike na način da se maksimalno iskoriste raspoloživi resursi, uz istodobno osiguravanje održivosti turističkih aktivnosti. Osnovni pokazatelji na kojima je indeks razvijenosti utemeljen su ukupan broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim smještajnim objektima, broj dolazaka, broj noćenja te broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Sve jedinice lokalne samouprave razvrstane su u pet kategorija, ovisno o vrijednostima indeksa turističke razvijenosti. Jedinice lokalne samouprave s najvećom vrijednosti indeksa razvijenosti u Županiji su Općina Tuhelj (24,0), Općina Stubičke Toplice (23,54), Općina Krapinske Toplice (22,63) i Grad Donja Stubica (20,90). S obzirom da je vrijednost navedenih jedinica lokalne samouprave veća od 20, a manja od 30, sve navedene jedinice lokalne samouprave smještene su u II. kategoriju indeksa turističke razvijenosti.

Tablica 1. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Vrijednost ITR	Broj JLS u KZŽ
I. kategorija	≥ 30	0
II. kategorija	20 – 30	4
III. kategorija	10 – 20	10
IV. kategorija	0 – 10	14
O. kategorija	0	4

Izvor: Institut za turizam, indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu

Kao prioritetne turističke proizvode Zagorja, Master-plan izdvaja: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna

¹⁹ Izvješće o radu s financijskim izvješćem za razdoblje 01.01.-31.12.2020. <https://visitzagorje.hr/wp-content/uploads/2021/04/4.pdf>

proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoju hotela unutar dvoraca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koju čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u Krapinsko-zagorskoj županiji²⁰. Stupanjem na snagu izmijenjenih zakona koji reguliraju sustav turističkih zajednica²¹, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije postaje regionalna destinacijska menadžment organizacija čije zadaće obuhvaćaju strateško planiranje i razvoj, upravljanje sustavom turizma na razini županije te marketing, dok bi se razvojem lokalnih proizvoda i događanja bavile lokalne turističke zajednice osnovane kao lokalne destinacijske menadžment organizacije za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Izmjene zakona imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica, kako bi se postigla financijska samodostatnost u djelovanju turističkih zajednica. Od trenutno ukupno 13 turističkih zajednica područja u Republici Hrvatskoj, u Krapinsko-zagorskoj županiji su čak 4, što govori kako je sustav upravljanja turizmom Krapinsko-zagorske županije već krenuo u smjeru bolje koordinacije i veće prepoznatljivosti cijelog područja.

Krapinsko-zagorska županija dugi niz godina radi na brandiranju destinacije. Slogan „Zagorje - Bajka na dlanu“, kojom se Krapinsko-zagorska županija pozicionira kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja, ostvario je značajno povećanje prepoznatljivosti destinacije i pozitivnu percepciju javnosti. Također, Srednja škola Zabok odabrana je kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju koja bi u budućnosti svojom opremljenošću i stručnim kadrovima trebala biti nositelj kvalitetnog strukovnog obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu za šire područje SZ Hrvatske. Tome će doprinijeti i činjenica da je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u studenom 2019. donijelo Odluku o financiranju projektnog prijedloga „Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok“ te se kreće s realizacijom navedenog.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, Krapinsko-zagorska županija ima povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (45%) i privatne smještaje (28%). U periodu od 2015. do 2020. godine najveći porast broja kreveta relativno bilježe kampovi (porast od 403,33% u odnosu na 2015.) i privatni smještaj (176,38%). Veliki porast broja kreveta u ovim kategorijama ogleda se u činjenici kako su u 2020. godini zbog epidemioloških preporuka koje su bile na snazi bili zatvoreni određeni smještajni objekti poput hotela i hostela pa je samim time porastao interes turista za odlaskom u privatne smještaje i kasnije kampove kojima se dozvolio rad prije nego što se dozvolio primjerice hotelima. U 2020. godini primjetan je pad broja kreveta u hotelima (-8,26 %) na što je utjecalo zatvaranje hotela Toplice u Krapinskim Toplicama. Ponuda hotelskog smještaja u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća ukupno 11 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1251 postelje. U odnosu na 2019. godinu broj ukupnog kapaciteta postelja u hotelima smanjen je sa 1384 na 1251 s obzirom na činjenicu da se Hotel Toplice zatvorio u 2020. godini. U posljednjih 5 godina, značajnim ulaganjima u obnovu i izgradnju hotelskog smještaja, bitno je podignuta razina kvalitete smještajne ponude Krapinsko-zagorske županije.

Rast turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji dominantno se oslanja na zdravstveni i kupališni turizam, s obzirom na brojne termalne izvore na području županije. Vezano uz postojeću turističku resursnu osnovu, uz najvažnije turističke proizvode - zdravlje, SPA i wellness, Masterplanom razvoja turizma prepoznata su još tri ključna proizvoda: obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. Prema podacima Turističke zajednice Krapinsko-zagorske županije, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja kupališta u 2019. se gotovo udvostručio

---

²⁰ Riječ je o sljedećim turističkim zajednicama: TZG Krapina, TZG Oroslavje, TZG Zlatar, TZO Marija Bistrica, TZO Stubičke toplice, TZO Donja Stubica i Gornja Stubica, TZO Kumrovec, Desinić i Zagorska Sela, TZO Srce Zagorja, TZO Klanjec, Tuhelj i Veliko Trgovišće.

²¹ Zakon o turističkim zajednicama i pomicanju hrvatskog turizma stupa na snagu 1. siječnja 2020.

te je iznosio 778.790, dok se u 2020. godini zbog pandemije prouzročene koronavirusom te poduzetih epidemioloških mjera (npr. privremeno zatvaranje objekata) broj posjetitelja drastično prepolovio te je iznosio 368.317. Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana turizma, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske i infrastrukture za slobodno vrijeme. Za razvoj Šemničkih toplica donesen je urbanistički plan uređenja turističko-rekreacijskog predjela Šemničke toplice te je izrađena projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks i izdana je građevinska dozvola. Za projekt dogradnje Specijalne bolnice Krapinske toplice u tijeku je ishođenje građevinske dozvole, dok je projekt izgradnje vanjskih bazena i hotelskog smještaja Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice u fazi izgradnje vanjskog bazena te izbora izvoditelja usluge projektiranja.

Ponuda aktivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima. Uz šest državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji i mnogo lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. Stoga su pogodne za kratke biciklističke izlete. Kroz projekt „Mreža biciklističkih turističkih ruta Krapinsko-zagorske županije“ trasirane su biciklističke staze ukupne dužine od 688 km, izrađene su 4 biciklističke karte te web portal www.zagorjebike.com.hr. Daljnji razvoj biciklizma također se odvija projektno: unutar projekta „Razvoj selektivnih oblika turizma na prekograničnoj turističkoj destinaciji – RIDE&BIKE“ trasirana je i digitalizirana konjička i biciklistička prekogranična staza, uređeno je 18 odmorišta, provedene su edukacijske i promotivne aktivnosti te je izrađena aplikacija za pametne telefone. Druga faza istoimenog projekta ima za cilj razviti turističke prekogranične proizvode temeljene na pametnoj integraciji zaštićene prirodne i kulturne baštine te standardizirati RIDE&BIKE objekte turističkih usluga. Strategijom uspostavljanja prekogranične ride&bike destinacije naglasci su stavljeni na kvalitetno upravljanje destinacijom, edukaciju, razvoj proizvoda te marketing i promociju. U Županiji postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma. Vanjsko nogometno igralište u neposrednoj blizini Terma Tuhelj te vanjska igrališta (za tenis i nogometno igralište) u Donjoj Stubici omogućavaju profesionalnim sportskim ekipama kvalitetne pripremne treninge za natjecanja ili u rekreacijske svrhe. Županijskim prostornim planom definirano je i područje predviđeno za golf terene koje se nalazi na tromeđi općina Bedekovčina (Poznanovec), Mače i Zlatar Bistrica. Kao projekt najvišeg prioriteta, Master-planom je definirana gradnja golf terena Kumrovec, čime bi se Krapinsko-zagorska županija razvijala u smjeru turističke regije više dodane vrijednosti. Ponudu sportskog turizma nadopunjuju Bedekovčanska jezera kao poznata ribolovna destinacija.

Proizvodi kulturnog, vjerskog i agroturizma, kao i sportskog i avanturističkog turizma imaju veliki potencijal za razvoj, koji nije do kraja iskorišten. Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote). Glavni nositelj kulturne ponude na razini županije su Muzeji Hrvatskog zagorja, u sastavu kojih su Dvor Veliki Tabor (Desinić), Galerija Antuna Augustinčića (Klanjec), Muzej krapinskih neandertalaca (Krapina), Muzej seljačkih buna (Gornja Stubica) i Muzej „Staro selo“ (Kumrovec). Uz navedene, u 2017. su otvorena dva nova muzeja: Muzej Radboa s rudarskom, arheološkom i geološkom zbirkom, te Muzej automobila Presečki. Na području KZŽ značajna kulturna atrakcija je i Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy u Klanjcu. Prema podacima TZ KZŽ, broj posjetitelja nabrojanih kulturnih atrakcija u KZŽ nakon pada u 2018. godini ponovo je porastao u 2019. godini, da bi ponovo zbog lock downa u 2020.godini bio zabilježen pad broja posjetitelja. Važno je napomenuti da su među 15 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih na UNESCO-vu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva* upisani umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja te medičarski obrt na području sjeverne Hrvatske. Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća. Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pozornost brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob. Nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine - Parku Maksimilijana Vrhovca u Općini Stubičke Toplice. Za religijski turizam ključno je povezivanje i integriranje Marije Bistrice s religijskim destinacijama, kao i povezivanje s postojećim europskim i hodočasničkim rutama.

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kušaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području Krapinsko-zagorske županije. U 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji 19 registriranih agroturizama. Osnovna prepreka razvoju agroturizma, prema zaključcima Master-plana razvoja turizma u KZŽ, je izostanak sustavnog bavljenja organizacijom i upravljanjem ovog oblika selektivnog turizma. Ključne smjernice razvoja uključuju razvoj smještajnih kapaciteta, razvoj gastronomskih ruta i vinskih cesta povezanih s ponudom agroturizama, specijalizaciju domaćinstava i organizaciju aktivnosti vezanih uz seoske aktivnosti.

U periodu od 2010. do 2018. godine Krapinsko-zagorska županija bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti Krapinsko-zagorske županije kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u posljednje 4 godine (2015.-2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. godine zabilježeno ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84% u odnosu na 2015. godinu.

U 2020. godini zbog pandemije COVID-19 broj zabilježenih noćenja je pao te iznosi 204.957. Kada gledamo na nacionalnoj razini prema podacima eVisitora, Hrvatska je u razdoblju siječanj-prosinac 2020. godine ostvarila pad obujma fizičkog prometa turista u odnosu na isto razdoblje 2019. godine zbog pandemije COVID-19. Ukoliko promatramo isto razdoblje (01.01.-31.12.2020./01.01.-31.12.2019.) na razini Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija zauzima 10. mjesto po ostvarenom broju noćenja, odnosno 3. mjesto (nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije) ako se promatra kontinentalna Hrvatska.

Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 2,34 dana za domaće te 2,17 dana za strane turiste. Od 2010. godine naovamo, podaci o trajanju boravka domaćih i stranih gostiju blago variraju iz godine u godinu. Tako se prosječan boravak domaćih turista kreće između 2,11 (u 2015. i 2019.) i 2,55 dana (2010.), no bez jasnog trenda o skraćivanju ili produživanju boravka. Strani gosti se u KZŽ zadržavaju između 2,17 (2020.) te 2,24 dana (2012.) te se ovdje može govoriti o trendu blagog skraćivanja boravka. Boravci stranih gostiju kontinuirano su nešto kraći od boravka domaćih gostiju (od 0,1 do 0,3 dana u posljednjih 10 godina). Na nacionalnoj razini, prosječni boravak gostiju je znatno duži te iznosi 4,80 dana. Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

Iako je vidljivo kako se najveći broj noćenja ostvaruje u mjesecu kolovozu, kao i većina kontinentalnih regija, Krapinsko-zagorska županija nema značajno velika odstupanja u broju noćenja tijekom godišnjih doba. Na razini Krapinsko-zagorske županije je u razdoblju od lipnja do rujna 2018. godine ostvareno je 38,45% noćenja, dok je na nacionalnoj razini u ljetnom periodu 2018. (lipanj-rujan) ostvareno 83,66% svih noćenja. U razdoblju od lipnja do rujna 2020. godine ostvareno je 46,17% noćenja. Značajno manja sezonalnost na županijskoj razini uvjetovana je bitno drugačijom turističkom ponudom, prije svega, izostankom dominantnog ljetnog turističkog proizvoda, ali i bitno drugačijom strukturom smještanje ponude, odnosno, izrazito visokim udjelom hotelskog smještaja u ukupnoj ponudi smještaja.

Događanja u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom su lokalnog i regionalnog karaktera te kao takva, usmjerena uglavnom na domaće stanovništvo. Ukupno je na području županije 100-ak događanja kroz godinu, od kojih najveći potencijal za privlačenje domaćih i stranih turista imaju sportska događanja, osobito VIP trofej Snježna kraljica, ali i događanja poput Seljačke bune - bitka kod Stubice, Susreti za Rudija, Rally Kumrovec, Međunarodni festival balona na vrući zrak, Zagorje Trekk, Mali ulični festival, Badlfest, Tjedan kajkavske kulture i festival kajkavskih popevki, Glumački festival u Krapini (GFUK), Advent u Mariji Bistrici te Tabor Film festival.

S obzirom na veličinu prostora na koji se bolest uzrokovana koronavirusom (COVID-19) proširila je o globalnoj pandemiji. Jedan od uzročnika tako brzog širenja koronavirusa u svijetu i Europi, jest mobilnost stanovništva, što je pak s druge strane imperativ kad je riječ o turističkim kretanjima. Stoga se postavlja pitanje što će biti s hrvatskim, a time i kontinentalnim turizmom u bliskoj budućnosti. Davanje prognoza u trenutku dok su još uvijek na snazi epidemiološke mjere, a gospodarstvo se tek budi iz sveopćeg „lock-downa“, vrlo je nezahvalno, s obzirom na još uvijek brojne nepoznanice vezane uz širenje koronavirusa i primjene cjepiva. Pandemija koronavirusa izazvala je ogromne šokove, krizu zdravstvenog sustava te zaustavljanje gospodarskih aktivnosti. To može imati za direktnu posljedicu da, čak i kad mobilnost stanovništva bude neograničena, mnogi neće biti u

mogućnosti poduzimati turistička putovanja i to zbog straha od mogućeg ponovnog širenja virusa ili pogoršanja svog imovinskog stanja te će biti primarno orijentirani na putovanje po vlastitoj državi ili eventualno najbližem susjedstvu. Radi olakšanog slobodnog kretanja unutar EU-a uvedena je EU digitalna COVID potvrda. EU digitalnom COVID potvrdom dokazuje se preboljenje i negativan rezultat testiranja, što je jedan od čestih zahtjeva zbog uvedenih javnozdravstvenih ograničenja pri putovanjima, odnosno prelascima granice. Popuštanje epidemioloških mjera u Hrvatskoj odvija se postepeno ovisno o trenutnoj epidemiološkoj situaciji.

Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97% ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09% ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID - 19. U prva dva mjeseca 2020. godine ostvaren je i porast broja dolazaka i noćenja te se po samom početku 2020. godine mogla, za zagorski turizam, očekivati rekordna godina, s porastom od oko 11% u dolascima i oko. 7% u noćenjima. No, nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine proglasila globalnu pandemiju, hrvatski je Nacionalni stožer civilne zaštite 19. ožujka 2020. donio odluku o zabrani rada ugostiteljskih objekata, hotela, kulturnih institucija (muzeji, kazališta...) te većine uslužnih djelatnosti. Sve do ukidanja navedene odluke i mogućeg početka rada od 18.5.2020. godine, ovo se direktno odrazilo na turistički sektor. Stoga je u Krapinsko- zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj ostvaren pad dolazaka i noćenja. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi sa istim razdobljem prošle godine (01.01.-31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09% u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06% u noćenjima.

U Krapinsko-zagorskoj županiji je u prvih šest mjeseci 2021. godine ostvareno 59.011 turističkih dolazaka i 114.389 turističkih noćenja. Uspoređujući navedene podatke s podacima iz istog razdoblja u 2020. godini, primjećuje se rast za 20.366, odnosno 52,92 % u turističkim dolascima te za 18.552, odnosno 19,39 % u turističkim noćenjima²².

Posljedice utjecaja pandemija virusa COVID-19 na turističke aktivnosti na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije očituju se i u nastavku veće brojnosti domaćih turista u odnosu na strane turiste u prvoj polovici 2021. godine. U navedenom razdoblju domaći turisti činili su 60,75 % od ukupnog broja ostvarenih turističkih dolazaka. Domaći turisti posljedično su ostvarili i većinu turističkih noćenja (64,12 %) u istom razdoblju²³.

Najznačajnija strana emitivna turistička tržišta Krapinsko-zagorske županije u prvoj polovici 2021. godine bila su Slovenija, Poljska, Njemačka, Češka i Bosna i Hercegovina. Najveći broj turističkih dolazaka ostvarili su turisti iz Poljske (4,83 % od ukupnog broja), a turističkih noćenja turisti iz Slovenije (4,86 % od ukupnog broja)²⁴.

3.12. Poljoprivreda

Usprkos dugogodišnjoj tradiciji te relativno povoljnim prirodnim uvjetima, područje Krapinsko-zagorske županije i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura onih koji se bave poljoprivredom te pretežna orijentacija na proizvodnju za vlastite potrebe. Naročito je slabo iskorišten potencijal za bavljenje stočarstvom te mogućnosti koje pruža ekološka poljoprivredna proizvodnja.

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik u 2018. godini ponovo došlo do rasta. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava povećao se za 3,15%, a najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22%. U županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu. Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38%) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, vidljivo je kako je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu

²² Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

²³ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

²⁴ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

(od 2016. do 2019. godine za 23,64%), a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje. Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala pa i dalje ima značajno više muških nositelja PG-a u odnosu na nositelje ženskog spola.

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstva koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. površine pod voćnjacima povećale su se za 23,10%. Uz to, područje županije smatra se i izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje, a u proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla na temelju višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata. Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prepoznavši važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Županija je u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu 2006. godine pristupila provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta "Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze Hrvatskog zagorja". Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na najinteresantnije gospodarstvu. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja.

Značajan segment poljoprivrede na području županije predstavlja stočarstvo kojem prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinstvenog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo. U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana, koji je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije. Dobri klimatski uvjeti te medonosne biljke u kojima prednjači bagrem (bagremova paša), uvjetovali su razvoj pčelarstva. Na području županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Proizvodnja meda po košnici ovisi o godini (medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima) i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih brega“. Osim dobivenog Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ i zaštitu oznake izvornosti, svake godine organizira se i manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

Usprkos tradiciji i značajnom potencijalu za razvoj poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji, zbog pretežito malih posjeda, nedostatne razine znanja te slabije tehnološke opremljenosti, izostaje značajnija prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda. Uz to, u nedovoljnoj mjeri se koriste i mogućnosti za udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta.

Krapinsko-zagorska županija kroz niz različitih poticajnih mjera nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu. U posljednje 3 godine iz Županijskog proračuna dodijeljeno je 4.620.019,35 kuna potpore za 303 poljoprivrednika. Riječ je o mjerama potpore kojima se sufinanciraju prihvatljive aktivnosti (troškovi) u iznosu do 75%, a najviše do 50.000,00 kuna (postotak sufinanciranja računa se od ukupno prihvatljivih aktivnosti). Mjere potpore u 2018. godini bile su: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje, Potpora za povećanje stočarske proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za uzgoj zagorskog purana, Potpora za ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednika u preradi i stavljanju na tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Potpora za poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana na području KZŽ, Potpora za zaštitu višegodišnjih nasada od padalina na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za pripremu projektne dokumentacije, Potpora za razvoj poljoprivredne proizvodnje i promociju poljoprivrednih proizvoda, Potpora

poljoprivrednim udrugama koje se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim udrugama koje se bave preradom te stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda. Iznos potpore kao i broj korisnika povećava se iz godine u godinu iz čega su vidljiva nastojanja županije da ciljano usmjerenim potporama ojača sektor poljoprivrede.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržnicama i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz direktnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok niti jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

Zaštićeni tradicijski proizvodi

Tradicijska jela poput zagorskog purana i zagorskih mlinca nose oznaku zemljopisnog podrijetla na razini EU. Zagorski puran dobio je oznaku zemljopisnog podrijetla na europskoj razini 2016. godine te je time postao prvi zagorski autohtoni specijalitet koji je zaštićen na EU razini. Oznaku je ishodila PZ „Puran zagorskih brega“ uz financijsku pomoć Krapinsko-zagorske županije. Zagorski purani namijenjen za proizvodnju proizvoda „Zagorski puran“ moraju biti uzgojeni isključivo na području Hrvatskog zagorja. Područje Hrvatskog zagorja obuhvaća cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije, te rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom županijom i Varaždinskom županijom odnosno općine: Brdovec, Marija Goriaca, Pušća, Dubravica, Luka, Bistra i Bedenica. Važan zagorski specijalitet su i Zagorski štrukli / "Zagorski štrukli. Udruga za zaštitu, očuvanje i promociju tradicionalnih zagorskih proizvoda „Tradicija Zagorja“, 2018. godine podnijela je Ministarstvu poljoprivrede Zahtjev za zaštitu naziva „Zagorski štrukli/Zagorski štrukli. U 2019. godini Ministarstvo poljoprivrede donijelo je Rješenje kojim se odobrava prijelazna nacionalna zaštita naziva „ZAGOSKI ŠTRUKLI“/ZAGORSKI ŠTRUKLI“-zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla te je u tijeku ishoda zaštite na EU razini. Zemljopisno područje proizvodnje "Zagorskih štrukli" / "Zagorskih štrukli" obuhvaća područje Hrvatskog zagorja odnosno cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije i rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom i Varaždinskom županijom odnosno općine: Brdovec, Marija Gorica, Pušća, Dubravica, Luka, Jakovlje, Bistra i Bedenica. Udruga Tradicija Zagorja u suradnji sa Krapinsko-zagorskom županijom, Zagorskom razvojnom agencijom, Poduzetničkim centrom-Krapinsko-zagorske županije d.o.o., Hrvatskom gospodarskom komorom-Županijskom komorom Krapina te Obrtničkom komorom Krapinsko-zagorske županije pokrenula je i postupak zaštite zagorskih mlinaca oznakom zemljopisnog podrijetla. Razlog pokretanja zaštite je stvaranje identiteta i prepoznatljivosti, davanja dodatne vrijednosti proizvodu i prepoznatljivosti Hrvatskom Zagorju te promocija ovog zagorskog proizvoda na području Europe. U 2017. godini dobiveno je Rješenje o odobrenju prijelazne nacionalne zaštite, a u lipnju 2019. godine dobivena je registracija oznake zemljopisnog podrijetla naziva „Zagorski mlinci“ na Europskoj razini. Zemljopisno područje proizvodnje "Zagorskih mlinaca" obuhvaća područje Hrvatskog zagorja, odnosno cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije i rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom i Varaždinskom županijom. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih brega“. „Bagrem med zagorskih brega“ je županijska robna marka koja je prepoznatljiva na tržištu, a za koju je u kolovozu 2012. godine podnesena prijava za registraciju zajedničkog žiga Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Žig je registriran te važi do 30. kolovoza 2022. godine. Kako su već tada velika sredstva uložena u razvoj robne marke te analizu i ispitivanje

kakvoće te sastava meda napravljen je izrazito dobar temelj za daljnju zaštitu istog. Stoga je, Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije u srpnju 2016. godine podnio Ministarstvu poljoprivrede prijavu za izradu specifikacije te istraživanje tržišta za Zagorski bagremov med. Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije podnio je u kolovozu 2018. godine zahtjev za zaštitu naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićenom oznakom izvornosti, a 25. ožujka 2019. godine dobiveno je Rješenje o prijelaznoj nacionalnoj zaštiti naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićena oznaka izvornosti. U 2019. godini podnesena prijava za registraciju naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićenom oznakom izvornosti na EU razini.

3.13. Stanje u okolišu

Gospodarenje otpadom

Krapinsko-zagorska županija, sukladno važećim zakonskim propisima, obvezna je pridržavati se zakonski definiranih mjera za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš kroz smanjenje količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te slijediti smjernice kojima se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš uz korištenje vrijednih svojstava otpada. Također, prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Županija se dužna pridržavati osnovnih načela gospodarenja otpadom, kao i poštovati red prvenstva gospodarenja otpadom. Potonje se odnosi na obvezu, u prvom redu, sprječavanja nastanka otpada, njegovu pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje te potom korištenje drugih postupaka poput energetske uporabe te zbrinjavanja otpada. Krapinsko-zagorska županija na svom području dužna je osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom i u provedbi mjera surađivati s jedinicama lokalne samouprave koje su odgovorne za gospodarenje komunalnim otpadom.

U periodu od 2011. do 2017. godine Krapinsko-zagorska županija ostvarila je pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15.8%. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil). Osim ulaganja u opremu i infrastrukturu, kontinuirano podizanje svijesti i educiranje svih građana (urbanog i ruralnog stanovništva te svih dobni skupina) o važnosti recikliranja neizostavno je ukoliko se pozitivni trendovi žele nastaviti i u narednom razdoblju. Prema podacima Odbora za komunalne djelatnosti, u 2018. godini stanovnici Krapinsko-zagorske županije koristili su sedam odlagališta. To su Gorjak, Gubaševo, Leskov grm Lesičak, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica. Odlagalištem Gorjak koristio se operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom. Na području Županije nalazi se devet odlagališta, od čega je njih sedam aktivno, a dva su zatvorena. U tri su u tijeku postupci sanacije, u četiri odlagališta u tijeku je priprema za sanacijom, a jedno je odlagalište sanirano. Krajnji je cilj zatvaranje, s obzirom na skoro otvaranje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske na lokaciji Piškornica. Sanacija odlagališta provodi se u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka o 2013. godini, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno cca. 570.000 stanovnika. Odlukom Vlade RH (NN 72/14) Projekt RCGO Piškornica je proglašen Strateškim projektom Vlade Republike Hrvatske. Piškornica – sanacijsko odlagalište j.d.o.o. je dana 24. rujna 2015. godine preuzela odlaganje otpada sve do uspostave rada RCGO. U realizaciji projekta sanacije i konačnog uređenja odlagališta otpada Piškornica ishođene su sve potrebne dozvole (Okolišna dozvola, Rješenje o izmjeni i dopuni građevinske dozvole, Uporabna dozvola, Dozvola za gospodarenje otpadom). Krapinsko-zagorska županija kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem

zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je Županija svake godine osigurala i doznačivala subvencijska sredstava za njihovu uspostavu. Tako su u 32 jedinice lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije oformljeni „zeleni otoci“.

Vodoopskrba i odvodnja

Podaci o zalihama obnovljive podzemne vode ukazuju na negativan trend smanjenja količina vode iako se, zbog nedostatnih istraživanja, dobar dio takvih informacija bazira na procjenama. U KZŽ najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubici vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Iz tog je razloga u postojećim i novim vodoopskrbnim sustavima od prijekog interesa formiranje stručne službe koja će biti opremljena uređajima i instrumentima za mjerenje, kontrolu, opažanje i saniranje kvarova, odnosno gubitaka vode u vodoopskrbnim objektima. Što su gubici vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (npr. raste cijene električne energije), pa je time borba protiv gubitaka još opravdanija.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nezadovoljavajuće je. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne se vode ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlozi tome su njihov premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji pročišćavanje voda provodi se na svega četiri lokacije, u Krapinskim Toplicama (I faza-mehaničko pročišćavanje), Kumrovcu (mehaničko i biološko pročišćavanje), Tuhelj (mehaničko i biološko pročišćavanje) te Humu na Sutli (mehaničko i biološko pročišćavanje). Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije.

Energetika

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ prirodni plin je energent s najnižom cijenom. S obzirom na takvo stanje, postojeći prijedlozi za unaprjeđenje opskrbe plinom uključuju proširivanje plinske distribucijske mreže na pojedinim prostorima, u skladu s prostornim planovima pojedinih područja. Nadalje, osobitu pozornost valja pridati održavanju postojećeg sustava i to posebice kroz daljnju zamjenu postojećeg sustava novim i dugotrajnijim materijalima i opremom. Kako bi se moglo adekvatno sagledati mogućnosti plinifikacije preostalih područja, valja ustanoviti osnovne tehničko-ekonomske preduvjete.

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Spajanjem elektrane na novoizgrađenu plinsku mrežu 1980. godine, počinje korištenje prirodnog plina kao osnovnog goriva. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinkoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga. Područje Krapinsko-zagorske županije električnom energijom opskrbljuju tri distributera: DP Elektra Zabok, DP Elektra Varaždin (Općina Novi Golubovec), DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području Krapinsko-zagorske županije, površine 1.190 km², iznosi 5.7171 km. Najveći dio područja Županije (cca 86 %) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobar, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napona.

Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Još uvijek postoji značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika. Vodovi 0,4 kV su duljine je 4.457 km, a vodovi 10(20) kV i 35 kV su duljine 1.260 km. Na području Elektre Zabok postoje TS 110/35/10 kV Straža, TS 110/35/20/10 kV Zabok, TS 110/20 kV Krapina-Bobovje i TS 110/35 kV Jertovec koja nije u osnovnim sredstvima Elektre Zabok, već Elektre Zagreb. Na temelju međusobnog sporazuma Elektra Zabok ima pravo na korištenje 50 % instalirane snage (10 MVA). Poseban problem zbog manjka snage i rezerve predstavlja TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec koja se nalazi unutar TE Jertovec i najlošija je točka u sustavu distributivne mreže Hrvatske, kao bitan, jedini i osnovni izvor napajanja dijela 35 kV mreže:

- Elektre Zagreb, Pogon Zelina s dvije TS 35/10 kV (Vinčino i Zelina) s ukupno 214 TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 13 MW, što predstavlja 68 % geografskog područja Pogona Zeline,
- Elektre Zabok, Pogon Zlatar Bistrica s dvije TS 35/10 (Konjščina i Zlatar Bistrica) s ukupno 215 komada TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 11 MW, što predstavlja 25 % geografskog područja DP Elektre Zabok.
- TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec nema zadovoljen kriterij n-1 i pretežni dio godine opterećenje premašuje nazivnu snagu, a pri vršnom opterećenju i preko 124 %.

Ukupna duljina 35 kV mreže iznosi 143 km. Nadzemni vodovi su građeni 1960ih i 1970ih godina. Radi smanjenja gubitaka, poboljšanja kvalitete električne energije i povećanja prijenosne moći 35 kV mreže kontinuirano se provode radovi na rekonstrukciji 35 kV mreže, s naglaskom na rekonstrukciju 35 kV nadzemnih vodova Pregrada – Straža i Zabok – Tuhelj početkom 2022. godine.

Obnovljivi izvori energije

Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Po pitanju geotermalne energije i njenih potencijala, sustavi koji su trenutno u funkciji ne iskorištavaju puni potencijal, već se topla voda ispušta u vodotok ili u kanalizaciju. Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. Na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2019. godine djelovalo je ukupno 29 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7.659,09 kW. Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisian je ugovor između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. za izgradnju prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera. Realizacijom projekta bolnica će posati prva u Hrvatskoj s vlastitom elektranom. Na datum 8. prosinca. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW. U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih prepoznala prednosti energetske učinkovitosti te kontinuirano provodi proaktivnu energetska politiku. Fond zgrada javne namjene bitan je dio sektora zgradarstva gdje lokalna, regionalna i nacionalna vlast u maniri dobrog gospodara preuzima aktivnu ulogu u primjeni i realizaciji mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Krapinsko-zagorska županija upravlja sa 163 zgrada ukupne površine oko 230.000 m². Postojeća energetska potrošnja zgrada javne namjene iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. U postojećem fondu zgrada leži veliki potencijal za energetske uštede zbog tradicionalnih načina građenja budući da su zgrade građene s minimalnom ili gotovo nikakvom toplinskom

izolacijom, nedovoljno održavane u prošlosti, postavljeni su novi zahtjevi za zgrade, a na raspolaganju su nove tehnologije i materijali. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Procjena ukupnih ulaganja za razdoblje do 2050. godine za daljnje projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. S obzirom na nemogućnosti dostizanja zahtijevanih pedagoških, energetskih i funkcionalnih standarda škola, domova zdravlja ili upravnih zgrada javne namjene u uvjetima fiskalnih i proračunskih ograničenja biti će potrebno razmatranje alternativnih izvora financiranja. U okviru dokumenta Dugoročnog programa izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije detaljno je razrađen i predložen model implementacije projekata javno-privatnim partnerstvom. Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti te donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti u kojima se predlažu daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetskih ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

Klimatske promjene i sigurnost stanovništva

Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije kao i za sigurnost stanovništva. Navedene prijetnje su sve više izraženije zbog posljedica klimatskih promjena koje negativno utječu na stanovništvo te na lokalna gospodarstva. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama te su zabilježene štete nastale olujom Teodor (2013.godine) te oluje Rea iz 2019. godine. Osim posljedica koju uzrokuju oluje zabilježene su i štete na poljoprivrednim gospodarstvima uslijed tuča. Klizišta i odroni posljednjih godina ugrožavaju sve više stambenih i gospodarskih objekata u Hrvatskoj. Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta Republike Hrvatske nalazi se u Krapinsko-zagorskoj županiji. Klizišta na prometnicama Krapinsko-zagorske županije stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. U Republici Hrvatskoj, a tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, potencijalna klizišta nisu mapirana. Navedeno rezultira nepredvidivim aktivacijama potencijalnih klizišta i značajnijom opasnošću po život i zdravlje ljudi. Uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla, među prirodne rizike i prijetnje od kojih postoji veliki rizik za Krapinsko-zagorsku županiju ubrajaju se potresi, poplave te epidemije i pandemije. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava ne može izbjeći, ali se rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera. Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Sutla se gotovo cijelom duljinom toka pri pojavi visokih voda izliva iz korita i plavi okolne, uglavnom poljoprivredne, površine. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj i nepokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i sl. Kao glavni uzročnik epidemije i pandemije navodi virus influence, akutne zarazne bolesti s izraženim brzim širenjem i visokim brojem oboljelih. U slučajevima pojave novih vrsta virusa predviđa se značajno veće obolijevanje stanovništva. Pretpostavlja se povećanje stope bolovanja radno aktivnog stanovništva te veći stupanj komplikacija i smrtnih slučajeva kod ranjivih skupina. Pojava epidemija i pandemija nema direktan utjecaj na kritičnu infrastrukturu, no sa sobom nosi rizik od šteta po ekonomiju i društvo.

Većinu brownfield područja, osobito onih u urbanim područjima, karakterizira atraktivnost njihova položaja, veličina zemljišta, prometna dostupnost te često visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. S druge strane, brownfield lokacije predstavljaju neiskorišteni prostorni potencijal i što su duže izvan uporabe, veći će biti i troškovi obnove. Optimalno gospodarenje brownfield lokacijama u KZŽ nije postignuto zbog nepostojanja brownfield registra. Podaci kojima se sada raspolaze su šturi te ne daju potpunu sliku mogućnosti niti omogućuju planiranje prenamjene prostora tj. ulaganja. Od osobitog značaja za ulaganje objekti su vojne namjene. U skladu s trendom prepuštanja neperspektivnih vojnih objekata jedinicama regionalne i lokalne samouprave u svrhu njihove revitalizacije potrebno je detaljnije razmotriti njihov razvojni i turistički potencijal.

3.14. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija kao ključni dionici u upravljanju razvojem na županijskoj razini imaju značajne kapacitete te potrebna iskustva u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata kao i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna.

Krapinsko-zagorska županija upravlja razvojem na svom području. Ustrojstvo i djelokrug rada upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije uređeno je Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije. Predstavničko tijelo Županije je Županijska skupština, koja između ostalog donosi dokumente strateškog planiranja od značaja za županiju kao i njihove izmjene i dopune, a župan je izvršno tijelo. Krapinsko-zagorska županija, uz Ured župana ima 9 upravnih tijela: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine; Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu; Upravni odjel za financije i proračun; Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša; Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku branitelje, civilno društvo i mlade; Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu; Upravni odjel za opće i zajedničke poslove, Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove te Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove Upravni odjeli obavljaju upravne i stručne poslove iz samoupravnog djelokruga poslova županije, čime su izravno uključeni u planiranje i provedbu razvojne politike županije.

Uz županiju u upravljanje razvojem KZZ snažno je uključena Zagorska razvojna agencija. Osnovana je 2006. kao društvo s ograničenom odgovornošću koja će obavljati poslove regionalnog koordinatora određenog Zakonom o regionalnom razvoju te poslove poduzetničke potporne institucije za područje čitave Krapinsko-zagorske županije. Sukladno izmjenama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske iz 2017. godine, temeljem kojih poslove regionalnog koordinatora mogu obavljati isključivo razvojne agencije osnovane kao javne ustanove, Krapinsko-zagorska županija pristupila je postupku „diobe“ Zagorske razvojne agencije d.o.o. na javnu ustanovu Zagorska razvojna agencija te Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. koji nastavlja djelovati i obavljati poslove poduzetničke potporne institucije. Zagorska razvojna agencija nastavlja djelovati kao regionalni koordinator s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja na razini područne (regionalne) samouprave. Kao akreditirani regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija izrađuje Plan razvoja županije i druge strateške razvojne dokumente, pruža stručnu pomoć u pripremi i provedbi programa potpore i razvojnih projekata od interesa za razvoj županije, prati stanje projekata svih korisnika s područja županije u središnjem elektroničkom registru razvojnih projekata te provodi i izvještava o provedbi županijske razvojne strategije (Plana razvoja).

Uz Zagorsku razvojnu agenciju, u upravljanje razvojem i provedbu razvojne politike Krapinsko-zagorske županije uključene su i sljedeće institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač²⁵: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije, REGEA - Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije.

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA, ima značajna iskustva u pripremi i provedbi projekata. To iskustvo je, međutim, generalno manje kad je u pitanju provedba projekata. Iskustva ostalih dionika koji sudjeluju u upravljanju razvojem, vezana uz strateško planiranje tj. izradu i praćenje strateških dokumenata kao i financijskom planiranju i praćenju budžeta znatno su manja. Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator kontinuirano organizira edukacije za potencijalne korisnike i korisnike EU sredstava. S obzirom na utvrđeno stanje, preporuka je da se pri organizaciji edukacija stavi naglasak na provedbu projekata. Osim toga, kako je iskustvo u izradi i praćenju strateških dokumenata te financijskom planiranju značajno manje, preporuka je da se organiziraju ciljane edukacije i u tom području.

Osim županijskih institucija, važni dionici u upravljanju razvojem u KZZ su i 3 lokalne akcijske grupe: LAG Prizag²⁶, LAG Zagorje – Sutla i LAG Zeleni Bregi. Uloga LAG-ova u upravljanju razvojem usmjerena je na poticanje lokalnog

---

²⁵ Županija je suosnivač Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske.

²⁶ LAG Prizag je međuzupanijski LAG te osim djela Krapinsko-zagorske županije obuhvaća i dio prostora Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije.

ruralnog razvoja područja koja LAG-ovi obuhvaćaju, prema ciljevima i prioritetima definiranim u lokalnoj razvojnoj strategiji pojedinog LAG-a. Lokalne razvojne strategije LAG-ova važeće su do kraja 2020. godine.

Kako bi se utvrdili kapaciteti za upravljanje razvojem, u listopadu 2019. godine provedeno je istraživanje putem anketnog upitnika. Upitnikom je bila obuhvaćena Krapinsko-zagorska županija, institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač, LAG-ovi te obrazovne i zdravstvene institucije. Pitanja su se odnosila na ulogu ispitanika u upravljanju razvojem, broj osoba - zaposlenika koji imaju iskustva u pripremi i provedbi projekata i upravljanju razvojem, iskustvo u izradi te praćenju i provedbi strateških dokumenta, izradi financijskih planova i budžeta, poznavanju postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te izradi studija izvedivosti. Analizom odgovora utvrđeno je da ispitanici kao svoju ulogu u upravljanju razvojem navode pripremu i provedbu razvojnih projekata te pružanje potpore drugim dionicima u pripremi i provedbi razvojnih projekata. U instituciji/organizaciji prosječno 5 osoba sudjeluje u upravljanju razvojem. Očekivano, obzirom na djelokrug rada i ključne aktivnosti, najveći broj osoba s relevantnim iskustvom u upravljanju razvojem imaju Krapinsko-zagorska županija (15 osoba), Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA (15 osoba), Zagorska razvojna agencija (12 osoba), dok se od ostalih izdvaja Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli (10 osoba).

Uloga EU fondova u ukupnom ekonomskom razvoju vrlo je velika, kako za nacionalnu razinu tako i za Krapinsko-Zagorsku županiju. Korištenje sredstava EU fondova dalo je u posljednje tri godine i na nacionalnoj razini i na razini županija znatan doprinos gospodarskom rastu (HGK, lipanj 2020.). Kao korisnici fondova EU pojavljuju se jedinice lokalne i regionalne samouprave, razvojne agencije, organizacije civilnog društva, poslovni subjekti, interesna udruženja, obrazovne institucije i drugi. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU za Krapinsko-zagorsku županiju iznosio je oko 1,8 milijardi kn odnosno 14,1 tis kn po stanovniku za 4 operativna programa (OP Konkurentnost i kohezija, OP Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo). Podaci o iskorištenosti operativnih programa govore da se Krapinsko-zagorska županija nalazi uglavnom na sredini ljestvice ukupno ugovorenih sredstava na razini 20 županija i Grada Zagreba. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika.

Hrvatska gospodarska komora je u svojoj analizi izdvojila 3 najveća projekta financirana fondovima EU po županijama uz napomenu da se iznosi ne odnose na ukupnu vrijednost projekta već samo na ugovoreni iznos bespovratnih sredstava fondova EU. Prikazani projekti odnose na razdoblje do kraja svibnja 2020. godine. Na području Krapinsko-zagorske županije s najvećom ugovorenom vrijednosti izdvajaju se projekti: Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar, Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić- Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo)- Zabok (uključivo) i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.

U okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“ u periodu ovog programskog razdoblja do zaključno 1. prosinca 2019. godine, prema podacima Upravljačkog tijela Ministarstva rada i mirovinskog sustava, na području Krapinsko-zagorske županije (prema sjedištu korisnika projekta) ugovoren je ukupno 31 projekt ukupne vrijednosti 87.529.142,07 HRK, od čega bespovratna sredstva iznose 85.905.893,57 HRK. Dok u okviru operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Krapinsko-zagorska županija je u razdoblju od 2017. do 2019. godine ugovorila projekte u vrijednosti od 915,6 milijuna kuna. Kroz 16 natječaja Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta objavljenih od 2015. godine do danas, u Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je ukupno 108 potpora. Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. na razini Krapinsko-zagorske županije je ugovoren 12.851 projekt ukupne vrijednosti 458.733.805,05 kuna. Korisnici iz Krapinsko-zagorske županije imaju značajno iskustvo prijave i provedbe projekata prekogranične suradnje s partnerima iz pograničnog područja Republike Slovenije i Mađarske. Iako za razinu Krapinsko-zagorske županije nisu dostupni potpuni i precizni podaci o broju projekata i financijskim iznosima, temeljem dostupnih podataka i saznanja Zagorske razvojne agencije, upravo putem programa prekogranične suradnje je najveći broj korisnika iz javnog sektora stekao iskustva pisanja i provedbe EU projekata. Zaključno, možemo naglasiti kako je ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, Krapinsko-zagorskoj županiji pružena velika prilika za realizacijom značajnih projekata korištenjem EU fondova, što se svakako mora nastaviti i u idućem proračunskom razdoblju. Sav prethodno uloženi trud u vidu pripreme projekata i uspostavljanja kvalitetnog sustava upravljanja omogućit će još veći

iskorak u korištenju EU sredstava za poboljšanje uvjeta života i poslovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji te stvaranju zdravih temelja za daljnji razvoj.

3.15. SWOT analiza

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KZŽ i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi • Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i Zagorske štrukle/Zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda • Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu • Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede • Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KZŽ • Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvjećar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar <p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 - rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih • Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik • Izvazno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast • Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu • Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KZŽ <p>Turizam:</p>	<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača - najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je starije od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji • Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje • Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje • Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade • Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom • Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede • Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje • Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede <p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km² i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države • Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ manje od prosjeka države • Niska inovativnost KZŽ (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) • Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KZŽ • Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne • Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed bolesti pandemije COVID-19

- Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal
- Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja
- Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke
- Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima
- Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZŽ
- Brand „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu

Turizam:

- Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19
- Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača
- Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša
- Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude
- Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih kulturnih i turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista
- Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu

Prilike

Poljoprivreda:

- Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom)
- Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih prerađevina
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu
- Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima
- Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete
- Kvalitetna i konstruktivna suradnja Osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta
- Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19

Prijetnje

Poljoprivreda:

- Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva
- Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju
- Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda
- Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost
- Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova
- Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju
- Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje
- Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi
- Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja
- Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima.

- Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj
- Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu).

Turizam:

- Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista
- Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma
- Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZŽ
- Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZŽ
- Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica

- Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada
- Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja
- Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitoj proizvodnji, koja može ugroziti izvozne orijentirane tvrtke

Turizam:

- Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama
- Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista
- Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja
- Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske • Razvijena mreža POU i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU u izradi i provedbi istih prema novim potrebama • Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZŽ • Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZŽ (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) • Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji - pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) • Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom • Ograničena mobilnost radne snage u KZŽ zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespemnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja • Nespemnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe

slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja

- Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZŽ i javnih ustanova
- Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZŽ (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ)
- Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZŽ kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih
- Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju
- KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada
- Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ
- U KZŽ smještena su dva đačka doma (u Pregradi i Bedekovčini) koji omogućuju smještaj učenika iz drugih županija i samim time nastavak srednjoškolskog obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji
- Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama
- Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s teškoćama u razvoju
- Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu
- Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu

osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada

- Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce
- Niska prosječna plaća u KZŽ u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije
- Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada
- Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga
- Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama.
- Nedostatni broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta
- Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a
- Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan
- OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ
- Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ
- Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane
- Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o kretanju broja učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad
- Neadekvatni prostori za jedno-smjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ
- Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a • Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva • Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju • Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU • Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije) • Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga • Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja • Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga • Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti • Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno- gospodarskom rastu županije • Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja • Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZZ • Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj • Neprilagođeni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SŠ i studenata • Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih • Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative • Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative • Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a

OKOLIŠ, PRIRODA, INFRASTRUKTURA

Snage	Slabosti
<p>Okoliš, priroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biološka raznolikost KZZ zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla) • Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju • Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radoboju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja • Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZZ • Na području KZZ djeluje razvijena i agilna mreža eko-škola i udruga za zaštitu prirode i okoliša 	<p>Okoliš, priroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost • Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto) • Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe • Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZZ

- Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZŽ
- Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje

Infrastruktura

- Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i moderniziranje)
- Dobra povezanost na razini KZŽ zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta
- Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštititi okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

- Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće
- Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš
- Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta
- Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobraza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada
- Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa

Infrastruktura

- Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija
- Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada
- Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije
- Neadekvatno održavanje I kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu
- Ceste istočnog dijela KZŽ su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZŽ nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar)
- Neusklađenost autobusnih vozničkih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza
- Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta
- Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza
- Nepostojanje Baze podataka brownfield lokacija KZŽ zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada

Prilike

Okoliš, priroda

- Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije
- Šume u KZŽ zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla
- KZŽ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima,

Prijetnje

Okoliš, priroda

- Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova)
- Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom
- Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude)

primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava

- Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu
- Reljef i bogata prirodna baština KZŽ resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma
- Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja
- Dostupnost „Life” programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa
- Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (*green jobs*) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (*green economy*) u Europi
- Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂
- Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš
- Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama
- Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel)
- Tipizacija krajobraza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama
- Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina (“zeleni urbanizam”)

Infrastruktura

- Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovnog i adrenalinskog turizma
- Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine
- Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga)
- Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u brownfield infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije
- Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova

zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi

- Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija)
- Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

Infrastruktura

- Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije
- Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom
- Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine
- Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje
- Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota

odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda

- Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom
- Postojanje PRŠI za širokopojasni Internet (Planova razvoja širokopojasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes
- Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100%)
- Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture

- Nedostatak *feed in* tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije
- Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

4. REZULTATI PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Županijska razvojna strategija (ŽRS) Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.–2020. godine izrađena je sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i načelima politike regionalnog razvoja te predstavlja planski dokument kojim su utvrđeni ciljevi i prioriteti razvoja Krapinsko-zagorske županije te način njihova postizanja putem međusobne suradnje relevantnih dionika uključenih u izradu i provedbu Strategije. Strategija je izrađena u skladu sa smjernicama politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske čija je glavna odrednica smanjenje društveno-gospodarskih razlika sukladno načelima održivog razvoja i maksimiziranje konkurentnih prednosti kroz realizaciju razvojnih potencijala područja.

Koordinator izrade Strategije i njezinog prethodnog vrednovanja te ujedno i samostalni izrađivač Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine je Javna ustanova Zagorska razvojna agencija, za promicanje regionalnog razvoja (ZARA). Strategija je izrađena vodeći se načelom partnerstva i suradnje te su u svrhu izrade Strategije imenovane tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, pritom se vodilo računa o jednakomjernoj zastupljenosti relevantnih dionika navedenih sektora razvoja s područja Županije. Članovi Partnerskog vijeća sudjelovali su u donošenju Strategije, utvrđivanju prioriteta razvoja područja, predlaganju strateških projekata važnih za razvoj Županije te njihovoj provedbi i praćenju.

Metodologija izrade Strategije definirana je u skladu sa Smjernicama²⁷, a obuhvaća detaljnu analizu stanja gospodarskih, demografskih, socijalnih i prostorno-ekoloških karakteristika Krapinsko-zagorske županije, na temelju koje je izrađena SWOT analiza kojom su ukazane prednosti, nedostaci, prilike i izazovi s kojima se Županija suočava. Zatim je definirana vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije koja odražava utvrđene razvojne probleme i potrebe koje se namjeravaju adresirati i realizirati kroz suradnju svih dionika uključenih u održivi razvoj Županije.

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – Bajka na dlanu u kojoj održivi razvoj počiva na **ljudima** koji ostvaruju svoje potencijale, **idejama** koje se njeguju i razvijaju, **okolišu** koji je temelj zdravlja, **uspješnim gospodarstvenicima** koji grade konkurentnost regije te **tradiciji** koja se poštuje“.

Strateškim okvirom razvoja Županije određena su tri cilja razvoja:

1. Konkurentno gospodarstvo
2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode

Svaki od navedenih ciljeva dalje je razrađen u razvojne prioritete koji su jasno formulirani i međusobno sukladni te su potom raščlanjeni i konkretizirani u mjere za razvoj Županije. Mjere proizlaze iz prioriteta i ciljeva te s njima tvore hijerarhijsku strukturu. Za svaki cilj, prioritet i mjeru određeni su relevantni pokazatelji uspješnosti kojima je mjerena uspješnost njihove provedbe.

Ciljevi, prioriteti i mjere u skladu su sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine te ostalim relevantnim prostorno planskim dokumentima.

Prema Uputama za izradu i sadržaj izvještaja o provedbi županijskih razvojnih strategija praćenje provedbe Strategije sastoji se od financijskog i narativnog dijela izvješća. Financijski izvještaj o provedenim mjerama u izvještajnim razdoblju 2017. -2019. godine grupiran je prema skupini razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja Strategije. Podaci iz financijskih izvještaja ukazuju na lošije ostvarene rezultate od planiranih u većini mjera navedenih u Strategiji, dok u ostvarenje određenih mjera nisu uopće uložena sredstva tijekom razdoblja 2017. – 2019. godine, a te mjere su:

- 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona
- 1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija

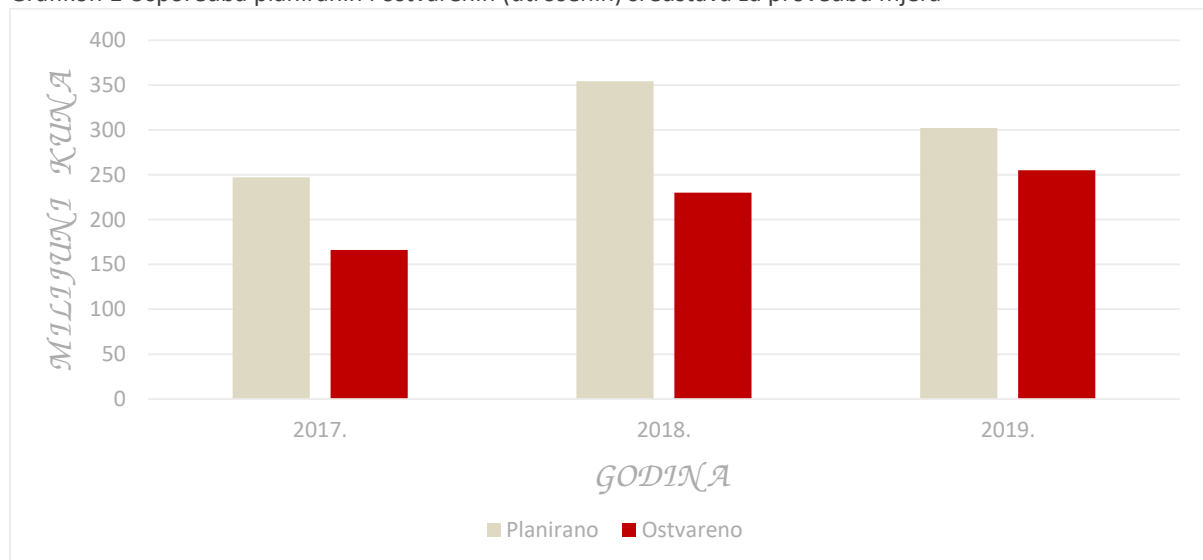
---

²⁷ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Smjernice za izradu Županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe – Verzija 1.0, 2015.

- 1.1.7. Povećanje konkurentnosti i izvoza proizvoda
- 1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija
- 1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa
- 1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te primjenu znanja
- 2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada
- 2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada
- 2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta
- 2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva
- 3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
- 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine

Razlozi neprovođenja pojedinih mjera iz Strategije uglavnom se odnose na kašnjenja u provedbi projekata zbog nemogućnosti osiguranja dostatnih sredstava za zatvaranje financijske konstrukcije projekta, kašnjenja u objavi poziva za dodjelu bespovratnih sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, izmjene natječajne dokumentacije za prijavu na javne natječaje, žalbe u postupcima javne nabave, ishođenje potrebnih dozvola za izvođenje radova te poteškoće u međusobnom usklađivanju tijela uključenih u projekt.

Grafikon 1 Usporedba planiranih i ostvarenih (utrošenih) sredstava za provedbu mjera

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Najviše planiranih i utrošenih sredstava usmjereno je na ostvarenje cilja 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života, a zatim na cilj 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode koji obuhvaća velike infrastrukturne projekte te potom na cilj 1. Konkurentno gospodarstvo. Iako je u svim poljima došlo do slabije realizacije ulaganja od planirane, posebice se ističe slabija realizacije ulaganja u ostvarenje strateškog cilja 3. u 2018. godini, a razlog tome je to što je u okviru cilja 3. predviđen projekt Izgradnje državnih cesta Krapinsko-zagorske županije koji se radi u više faza te za koji su predviđena značajna sredstva od 94,0 milijuna kuna koja se nisu realizirala u 2018. godini već se planiraju realizirati u 2020. godini.

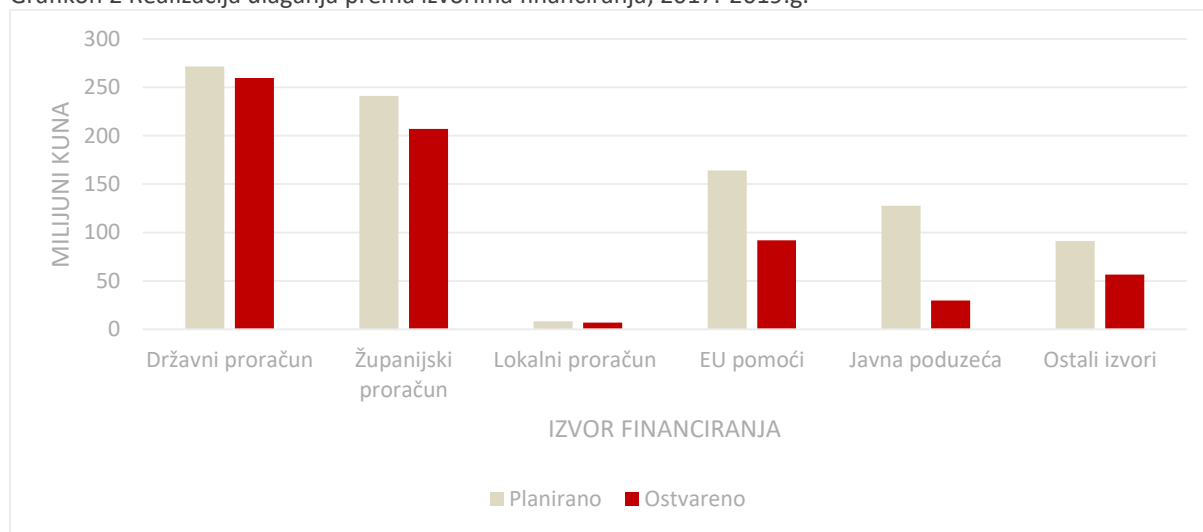
Tablica 1 Ulaganja prema ciljevima strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije

GODINA	2017.		2018.		2019.	
ULAGANJE (u mil. HRK)	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje
Cilj 1. Konkurentno gospodarstvo	28,7	15,4	21,2	18,2	37,7	33,4
Cilj 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života	131,8	105,3	187,4	175,4	195,4	164,7
Cilj 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode	87,2	45,4	145,3	36,5	1,4	1,4

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Financijski okvir provedbe Strategije prema izvorima financiranja prikazuje planirana sredstva koja su potrebna da bi se ostvarili planirani ciljevi razvoja Županije, izvori financiranja obuhvaćaju sredstva iz državnog proračuna, županijskog te lokalnih proračuna, sredstva iz europskih fondova, financijska sredstva javnih poduzeća te sredstva ostalih izvora (Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, privatna sredstva i sl.). Procjena sredstava izrađena je temeljem izvršenja županijskog i lokalnih proračuna te podataka o investicijama i ulaganjima javnih institucija i ostalih dionika razvoja, a kojima raspolažu glavni dionici provedbe Strategije. Realizacije ulaganja prema izvoru financiranja prikazana je u grafikonu u nastavku.

Grafikon 2 Realizacija ulaganja prema izvorima financiranja, 2017.-2019.g.

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s tematskim radnim skupinama i Partnerskim vijećem za područje Krapinsko-zagorske županije početno identificirala devet strateških projekata, a naknadno je u lipnju 2018. godine donesena Odluka o dopuni Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine kojom su uvrštena još četiri strateška projekta te ih je ukupno 13. Strateški projekti pokrivaju područja gospodarskog razvoja, podizanja kvalitete življenja stanovništva i očuvanja okoliša, te su u skladu s ciljevima i prioritetima razvoja definiranim Strategijom.

Od 13 strateških projekata, u razdoblju od 2017.-2019. godine u potpunosti je proveden projekt Krapinsko-zagorske županije u partnerstvu s Regionalnom energetska agencijom Sjeverozapadne Hrvatske „Energetski centar Bračak“ te projekt „NEWLIGHT – Masterplan javne rasvjete“ nositelja Regionalne energetska agencije

Sjeverozapadne Hrvatske te partnera Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije. Od preostalih 11 strateških projekata, njih 9 je u tijeku provedbe:

1. „Poslovno-tehnološki inkubator“
2. „Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo“
3. „Integrirani prijevoz putnika na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije“
4. „Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije: 1. Brza cesta Popovec-Marija Bistrica-Zlatar Bistrica-Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum, 2. Spojna cesta Zabok-Krapina“
5. „Izgradnja vanjskih bazena i hotelskog smještaja“
6. „Znanstveno-edukativno-zabavni centar Zagorje „ZEZ“ centar Zagorje“
7. „Dogradnja Specijalne bolnice Krapinske Toplice“
8. „Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda“
9. „Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja“

Dok, prema izvještaju za 2019. godinu, provedba dva strateška projekta još nije započela, a to su projekti „Vatrogasno vježbalište“ i „re-GENERATOR“.

5. STRATEŠKI OKVIR

5.1. Opis prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije

Analizom srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala, iskristalizirala su se pet opća prioritetna područja, u okviru kojih će dionici razvoja u Krapinsko-zagorskoj županiji težiti unaprjeđenju postojećeg stanja u sljedećem srednjoročnom razdoblju:

ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Prioritetno područje „Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo“
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	<p>odnosi se na gospodarski razvoj Krapinsko-zagorske županije kroz uspostavu poticajne poduzetničke okoline za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva koje je fleksibilno u uvjetima čestih i ubrzanih tržišnih promjena. Poseban naglasak stavljen je na poticanje umrežavanja i međusobnu razmjenu iskustva poduzetnika i obrtnika radi boljeg pozicioniranja na lokalnom i regionalnom tržištu. Kao polazišnu točku gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Transformacija bilo koje sredine u pametnu županiju/regiju dugotrajan je proces. Pametna županija („<i>smart county</i>“) predstavlja definirano geografsko područje u kojem se visoke tehnologije, prvenstveno IKT, integriraju s područjima uprave, suvremene industrije, transporta i energije. Krapinsko-zagorska županija vidi tehnologiju kao instrument za transformaciju poslovanja koja je usmjerena na korisnike i osnažuje zajednicu. Poticajno digitalno okruženje omogućit će građanima i poduzetnicima da uče, stvaraju i napreduju, a integracija digitalnih alata u svakodnevni rad županije učinit će je učinkovitijom i transparentnijom javnom upravom koja potiče kulturu inovacija i kontinuiranog poboljšanja. Županija će u procesu digitalne transformacije raditi na uspostavljanju učinkovitog partnerstva s privatnim i obrazovnim sektorom s ciljem ujednačenog digitalnog razvoja. Strategijom digitalne transformacije fokusirati će se na ulaganje u digitalnu infrastrukturu koja može omogućiti visokokvalitetne javne usluge i stvoriti održivo, otvoreno i suradničko gospodarstvo i društvo te na korištenje digitalnih alata koji će pospješiti internu komunikaciju i efikasnost sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji dominantnu ulogu ima prerađivačka industrija, a digitalnom transformacijom se želi potaknuti razvoj suvremenih industrija, osobito kreativnih, tehnološki inovativnih i zelenih. Takvim fokusom vodi se računa i o održivosti gospodarstva (čiste tehnologije) kao i osiguravanju kvalitetnih i poticajnih sadržaja (kreativne industrije) te se otvaraju mogućnosti zaposlenja u kulturnim i kreativnim industrijama.</p> <p>Poseban segment u gospodarstvu KZŽ zauzima turizam. U području turizma KZŽ prepoznata je kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja primarno orijentirana na zdravstveni i kupališni turizam. Na području županije nalazi se najpoznatije Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke te stoga potencijala za daljnji razvoj ima i vjerski turizam. Osim vjerskog turizma veliki potencijal imaju i kulturni, agroturizam, sportski i avanturistički turizam te se stoga namjerava ulagati u daljnji razvoj navedenih selektivnih oblika turizma koji će svojom kvalitetom i novim sadržajima privući domaće i strane turiste. Značajnu ulogu u razvoju kvalitetne turističke ponude ima provedba projekta Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja. Optimalnim korištenjem resursa, turističkom valorizacijom</p>
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	

	<p>prirodne i kulturne baštine, uključivanjem poljoprivrednih i drugih kapaciteta u turističke lance vrijednosti namjerava se postići dugotrajna održivost i turistička prepoznatljivost KZŽ.</p>
<p>ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA</p>	<p>Prioritetno područje „Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života“ odnosi se na unapređenje zdravstvenih usluga i društvene infrastrukture kojom se pospješuje zadovoljstvo i kvaliteta života stanovništva. Unaprjeđivat će se postojeće zdravstvene usluge i kreirati nove, stvarati zdravstveni centri i poticati izvrsnost u zdravstvu.</p>
<p>Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života</p>	<p>Osim ulaganja u zdravstvo i poticanje zdravog i aktivnog načina života unapređenjem sportske infrastrukture, izgradnjom šetnica te planinarskih i biciklističkih staza i sl., poticati će se i aktivno uključivanje građanstva u kulturne i društvene aktivnosti kroz volontiranje i suradnju s udrugama.</p>
<p>Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti</p>	<p>Također, nastaviti će se aktivnosti unapređenja socijalnih usluga za najranjivije skupine društva te kreiranje novih usluga temeljenih na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama. Veoma bitna odrednica kvalitete života je stanovanje. Kako bi se umanjila nepovoljna demografska kretanja te zadržale mlade osobe da ne odsele u veća urbana središta na području RH ili EU, nastaviti će se s izgradnjom lokalnih centara za mlade te provedbom politike za mlade kojom je obuhvaćeno sufinanciranje stanova za mlade osobe i obitelji.</p>
<p>Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja</p>	<p>Neodvojiv element kvalitete života na određenom teritoriju pa tako i na području Županije je i očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa koje je važan element socijalne kohezije, a koji uz to manje ili više direktno doprinosi i ekonomskom prosperitetu. Stoga će se kroz posebni cilj posvećen kulturi i baštini poticati ulaganja i aktivnosti koja razvijaju kulturne sadržaje i potiču održivo korištenje kulturne baštine i inovativne načine njezinog korištenja.</p> <p>Posebni cilj „Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja“ odnosi se na društveni i gospodarski razvoj te podizanje kvalitete života općina na području KZŽ koje su proglašene brdsko-planinskim i potpomognutim područjem (indeks razvijenosti im je ispod nacionalnog prosjeka). Na ovim područjima poticati će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU, raditi će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem, suradnji regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se privući naseljavanje ovih krajeva i pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva. Osiguravanje kvalitetne infrastrukture i usluga na ruralnim područjima pridonijeti će zaustavljanju iseljavanja, stvaranju novih radnih mjesta i povećanju socijalne uključenosti.</p>
<p>OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE</p>	<p>Prioritetno područje „Obrazovanje za sve generacije“ odnosi se na izgradnju infrastrukture i jednakih uvjeta za kvalitetno obrazovanje svih naraštaja KZŽ. Nastavit će se ulaganja u izgradnju i/ili dogradnju dječjih vrtića, modernizaciju i digitalizaciju osnovnih i srednjih škola, uvođenje i daljnje unaprjeđenje programa obrazovanja u STEM području, koje obuhvaća primjenu i kombiniranje stečenih znanja, kritičko i logičko promišljanje i vladanje vještinama koje su direktno primjenjive i usmjerene rješavanju problema te na taj način osposobljavaju učenike u skladu s potrebama tržišta rada.</p>
<p>Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada</p>	

	<p>Osim ulaganja u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, nastaviti će se ulagati u visoko obrazovanje i kvalitetu i dostupnost cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja kroz programe za formalno i neformalno obrazovanje. Raditi će se na povećanju postojećih kapaciteta i uvođenju novih studijskih programa u skladu s potrebama tržišta rada. Jačati će se uloga Pučkih otvorenih učilišta kroz poticanje unapređenja kvalitete postojećih i razvoja novih programa u skladu s potrebama tržišta rada te kroz digitalizaciju i modernizaciju objekata.</p> <p>Dio ovih aktivnosti namjerava se provesti kroz strateški projekt „Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje“ koji predstavlja dobru osnovu za popularizaciju znanosti i tehnologije, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu te poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje.</p>
<p>ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA</p>	<p>Prioritetno područje „Zelena, očuvana i sigurna županija“ odnosi se na izgradnju zelene infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti, valorizaciju kulturne baštine, revitalizaciju brownfield područja, primjenu koncepta pametnih sela i gradova, prilagodbu klimatskim promjenama u cilju doprinosa uspostave održivog razvoja i jačanja otpornosti na klimatske promjene te povećanju produktivnosti poljoprivredne proizvodnje.</p>
<p>Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>Klimatska i geografska obilježja KZZ pogoduju bavljenju poljoprivredom, naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom koji su zastupljeni u ovom kraju. Međutim, rasparcelirano poljoprivredno zemljište predstavlja značajan problem regije za uspostavu učinkovite poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, izazov održivosti je i sve manji broj mladih poljoprivrednika nove generacije koja bi nastavila poljoprivrednu proizvodnju i ulagala u povećanje produktivnosti i kvalitete proizvodnje. Dugogodišnja tradicija poljoprivredne proizvodnje namjerava se očuvati „generacijskom obnovom“, tj. privlačenjem mladih osoba za bavljenje poljoprivredom i ekološkom proizvodnjom prepoznatljive kvalitete. Osim toga poticati će se orijentacija poljoprivredne proizvodnje za tržišne potrebe, udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta. Uviđajući važnost promocije, marketinga i digitalne trgovine nastaviti će se sa aktivnostima promocije tradicijskih poljoprivrednih proizvoda prepoznatljivih za Krapinsko-zagorsku županiju.</p>
<p>Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem</p>	<p>Od drugih geografskih i prirodnih obilježja, osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja šumama, unaprjeđenju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, svrhovitijem korištenju prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta te uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima. Poticati će se korištenje obnovljivih izvora energije, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, sanacija šteta od prirodnih nepogoda te planiranje obnove i prenamjene zapuštenih objekata. Svijest o okolišu bit će razvijana kontinuiranom edukacijom i djelovanjem udruga i relevantnih institucija.</p>
<p>Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva</p>	<p>Također, osigurati će se unaprjeđenje i pametno upravljanje vodno-komunalnom infrastrukturom te će se uspostaviti sustav upravljanja klizištima. Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogode i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagati će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti.</p>

Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih postrojbi te njihovom opremanju i daljnjem usavršavanju za djelovanje u kriznim situacijama.

Osim na nacionalnoj razini, problematici prilagodbe klimatskim promjenama pristupa se ozbiljno i na područnoj i lokalnoj razini. Utjecaj klimatskih promjena ovisi o čitavom nizu parametara te će intenzitet utjecaja biti različit ovisno o geografskom položaju, o stupnju razvijenosti i ranjivosti. Ranjivost nekih gospodarskih sektora naročito kod poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike i turizma je očita jer upravo uspješnost navedenih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima te se aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama provlače horizontalno kroz sve mjere razvoja Plana razvoja posebice u najranjivijim sektorima. Općenito se dionici na regionalnoj i lokalnoj razini smatraju ključnima u poduzimanju mjera prilagodbe. Tu spadaju djelatnosti odnosno aktivnosti koje u većoj ili manjoj mjeri, imaju dodirnih točaka s aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama: uređenje naselja i stanovanja, komunalno gospodarstvo, prostorno i urbanističko planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša te protupožarna i civilna zaštita. Za što učinkovitije djelovanje prema prilagodbi klimatskim promjenama jačati će se kompetencije i kapaciteti ključnih dionika na području Županije u skladu sa financijskim mogućnostima i prilikama koje će pružati VFO.

POVEZANA ŽUPANIJA

Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Prioritetno područje „Povezana županija“ odnosi se na unaprjeđenje prometne infrastrukture i sigurnosti prometa, izgradnju pješačkih i biciklističkih staza, poticanje elektromobilnosti, stvaranje i poticanje ekološki prihvatljivog prometnog sustava, kojim će se smanjiti razina emisije CO₂ kroz poticanje korištenja javnog prijevoza putnika, alternativnih oblika mobilnosti i pogonskih goriva uz održivo korištenje postojećih resursa. Zbog koncentracije stanovništva i gospodarskih aktivnosti posebice u gradovima planiraju se veća ulaganja u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu. S obzirom da je promet važan aspekt u funkcionalnoj organizaciji prostora koji utječe na gospodarski razvoj i razvoj društva u cjelini, ističe se potreba za adekvatnim prometnim planiranjem. U tom smjeru usvojen je i „Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije“ koji predstavlja temeljni dokument razvoja prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva u prostornom obuhvatu Master plana. Naglasak je na povezivanju ruralnih i urbanih cjelina, ali uz primjenu održivih prometnih rješenja koja će doprinijeti smanjenju količine štetnih plinova te potaknuti razvoj alternativnih oblika prijevoza poput pješačkog i biciklističkog prijevoza. S ciljem promocije nemotoriziranog prometa i uspostave ovih prometnih modela potrebna su planska i dugoročna ulaganja u poboljšanje infrastrukture i prilagođavanje potrebama putnika. Krapinsko-zagorska županija je suosnivač Trgovačkog društva IPZP d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području osnivača društva odnosno Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Unaprjeđenje prometne dostupnosti, unaprjeđenje modalne prometne razdiobe, postizanje veće privlačnosti javnog prijevoza i povećanje korištenja sustava javnog prijevoza na predmetnom području planira se postići strateškim projektom „Integracije sustava javnog prijevoza putnika“. Općenito na području županije i dalje se ističe potreba za većim ulaganjima u održavanje cesta zbog čestih oštećenja prouzročenih konfiguracijom terena i klizišta. Problem koji je posebno istaknut je

nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta.

5.2. Posebni ciljevi

Plan razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave je srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za JP(R)S kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja. Plan razvoja regionalne razine jedan je od instrumenata provedbe nacionalnih strateških planova te kao takav mora biti u skladu s istima.

Nacionalna razvojna strategija 2030 predstavlja krovni dokument i hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. NRS 2030 određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. Kao takva predstavlja temelj za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU kao i okvir za izradu strateških akata niže razine kao što su višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, program Vlade RH te ostali akti.

U tablici ispod prikazana je korelacija između posebnih ciljeva Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije i razvojnih smjerova i strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske 2030.

Razvojni smjerovi i strateški ciljevi NRS		Posebni ciljevi Plana razvoja KZŽ
Razvojni smjer 1: ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	SC 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
	SC 3: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
Razvojni smjer 2: JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	SC 5: Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života
	SC 7: Sigurnost za stabilan razvoj	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
Razvojni smjer 3: ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA	SC 8: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	SC 9: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
	SC 10: Održiva mobilnost	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
	SC 11: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
Razvojni smjer 4: RAVNOMJERNI REGIONALNI RAZVOJ	SC 12: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

NRS 2030 određuje četiri razvojna smjera: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjernan regionalni razvoj. NRS 2030 sadrži ukupno 13 strateških ciljeva Plan razvoja usklađen je s NRS 2030, a ponajprije s odrednicom održivog gospodarstva i društva, jačanjem otpornosti

na krize te zelenom i digitalnom tranzicijom. Na temelju strateških ciljeva iz NRS 2030, a sukladno strateškim prioritetima Krapinsko-zagorske županije, proizašli su posebni ciljevi Plana razvoja:

POSEBNI CILJ

1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA

MJERE

- 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
- 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
- 1.3. Poticanje izvoza
- 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
- 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija
- 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
- 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
- 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
- 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
- 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
- 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
- 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
- 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Analiza stanja gospodarskog sektora prije pandemije bolesti COVID-19 pokazuje da vrijednosti pojedinih pokazatelja poduzetništva i obrtništva rastu (povećanje broja poduzetnika, povećanje prihoda, povećanje dobiti nakon oporezivanja, rast broja zaposlenih kod poduzetnika, rast izvoza, rast broja obrtnika) dok vrijednosti drugih pokazatelja upućuju na značajan prostor za daljnji razvoj i unapređenje poduzetničke konkurentnosti (niža razina poduzetničke konkurentnosti i poduzetničke aktivnosti, smanjena ulaganja u dugotrajnu imovinu, niska inovativnost, pad broja zaposlenih u obrtima). Prema rezultatima istraživanja *Digitalizacija u internim procesima i očekivanja od digitalizacije*, kojim su obuhvaćena mikro, mala i srednja poduzeća iz prerađivačke industrije pet županija Sjeverne Hrvatske, na pitanje o stanju spremnosti za industriju 4.0 u Krapinsko-zagorskoj županiji najviše tvrtki (39,4%) odgovorilo je da nisu niti spremni niti nespremni, procjenom razine dostignute digitalizacije ocijenjeno je kako digitalne inicijative više nisu sporadične već su jasne i orijentirane prema rezultatima te da nastaje potreba za digitalnim vještinama i novim tehnologijama. Na pitanje o važnosti digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke 43,7% ispitanih odgovorilo je *uglavnom važna*, a samo 2,8% smatra u *potpunosti nevažnom* važnost digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke. Oko 37,3% ispitanih tvrtki odgovorilo je kako njihovi zaposlenici uglavnom imaju potrebne kvalifikacije za provedbu digitalne transformacije, a 27,6% nije moglo u potpunosti procijeniti. U KZŽ među ispitanim tvrtkama 37,9 % odgovorilo je da razvija proizvode pomoću CAD sustava, 31,4 % koristi ručni rad, 12,7% koristi upotrebu Digitalne tvornice i simulacije pri razvoju proizvoda, a 10% koristi Virtualnu stvarnost, 3D skeniranje i brzi razvoj prototipova. Od tehnologije koja prevladava u proizvodnom sustavu tvrtke 44,5% odgovorilo je CNC obradni strojevi i/ili automatizirana proizvodna linija, 38,2 % ručna obrada i/ili montaža, 11% ima kombinaciju strojnog i ručnog rada, a 5,9% navelo je moderne obradne centre s automatiziranim transportom i/ili robotske stanice. Na pitanje koje će tehnologije imati najveći utjecaj na poslovni model tvrtke tijekom slijedeće tri godine najčešći odgovori bili su robotika (40,4%), razvoj digitalnih platformi (34,5%) i 3D printanje (23,4%).
- Sektor turizma je do proglašenja pandemije COVID-19 iskazivao nadprosječni rast broja dolazaka i noćenja, kvalitetnu strukturu smještajnih kapaciteta, rast broja stalnih postelja, razvijen kupališni i zdravstveni turizam, ali i lagani pad prosječne duljine boravka, potrebu za ulaganjem u dodatne sadržaje, nedovoljno iskorištene potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma te nedostatak kontinuirane suradnje u kreiranju i plasmanu turističkih proizvoda i usluga.

Očekivani način postizanja cilja

- Poduzetnička konkurentnost i poduzetnička aktivnost unaprijedit će se ciljanim potporama razvoju poduzetništva i razvoju poduzetničke klime s posebnim naglaskom na tehnološku modernizaciju, jačanju inovativnosti te ulaganju u kulturne i kreativne industrije. Skupom mjera olakšat će se pristup izvorima financiranja, povezat će se poduzetnici, poticat će se izvoz, ulaganja u poduzetničke zone, društveno poduzetništvo te u digitalizaciju poslovanja. Nastavit će se ulaganje u obrtništvo kroz nastavak pružanja potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, poticat će se organizacija novih sajмова kao prigoda za trgovinu i razmjenu tradicijskih i domaćih proizvoda te će se poticati mlade na školovanje za obrtnička pogotovo deficitarna zanimanja.
- Turistička ponuda županije unaprijedit će se kreiranjem dodatnih sadržaja u turizmu temeljem analiza potreba i trendova u turizmu, a koji će omogućiti razvoj cjelogodišnjeg turizma. Raditi će se na daljnjem razvoju selektivnih oblika turizma, poticanju otvaranja privatnih smještajnih kapaciteta (kuće za odmor, mali obiteljski hoteli i itd.) kako bi se povećao ukupan broj smještajnih kapaciteta županije Promocijom turizma, poticanjem horizontalne i vertikalne suradnje, jačanjem kapaciteta pružatelja usluga u turizmu te podizanjem razine kvalitete usluga stvorit će se održivost, inovativnost i otpornost turizma Krapinsko-zagorske županije. Kreiranom mjerom promocije turizma KZŽ nastaviti će se sa aktivnostima promoviranja Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije za aktivan odmor.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 1. „Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. „Održivo gospodarstvo i društvo“ NRS-a 2030. i pripadajućim strateškim ciljem 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo te pripadajućim prioritetnim područjima.
- Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 1: „Pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe“ te s posebnim ciljevima: 1.i Jačanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti i povećana primjena naprednih tehnologija; 1.ii Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade; 1.iii Jačanje rasta i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika; 1.iv Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo.

POSEBNI CILJ

2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

MJERE

- 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
- 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Kao jednu od polazišnih točaka gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Digitalna transformacija javne uprave za usluge koje pruža građanima pokazala se neophodnom, posebice tijekom pandemije bolesti COVID-19 (npr. uvođenje e-Propusnica i sl.). Dio e-usluga već je dostupan svim građanima, međutim postoji prostor za razvoj i implementaciju dodatnih usluga te izgradnju kompetentne i pouzdane administracije koja je okrenuta potrebama građana i poduzetnika. Dosadašnja digitalizacija pokazala je da učinkovite i transparentne javne usluge izravno utječu na kvalitetu života građana i poslovanje gospodarskih subjekata te je provođenje digitalizacije jedna od važnih mjera unaprjeđenja javne uprave.
- Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog društva te ujednačenog i održivog razvoja. Postoje dijelovi županije u kojima je slaba pokrivenost signala odnosno primjetna je nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.
- Digitalizacija će pridonijeti jačanju socijalne i gospodarske otpornosti te ima potencijal stvaranja dodatnih radnih mjesta i održivog i uključivog rasta.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići unaprjeđenjem i izgradnjom nove digitalne infrastrukture i alata kojim će se pospješiti moderno upravljanje te olakšati pristup informacijama i pružiti bolja usluga sveukupnom građanstvu KZŽ. Kvalitetna IKT infrastruktura ključna je pretpostavka za uspješnu digitalnu transformaciju odnosno razvoj i primjenu e-usluga stoga će županija u granicama svojih mogućnosti odnosno u suradnji s telekomunikacijskim operaterima omogućiti razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima na cijelom području županije.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 2. „Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije“ sukladan je razvojnog smjeru 3. „Zelena i digitalna tranzicija, strateškom cilju 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva i doprinosi ostvarenju prioriteta područja javnih politika.

POSEBNI CILJ

3. JAČANJE KOMPETENCIJA I UČINKOVITOSTI JAVNE UPRAVE

MJERE

- 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
- 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Analizom kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ utvrđena je potreba za daljnjim jačanjem kapaciteta tijela javne uprave u području upravljanja razvojem, pripremi i provedbi projekata, ali i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Upravo veća socijalna i gospodarska otpornost postiže se kroz razvoj učinkovite, digitalne i kompetentne javne uprave koja ima jasne i definirane uvjete strateškog planiranja i upravljanja na kratki i dugi rok, te ostvaruje postavljene rezultate, uz kontinuirano kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Izazov u javnoj upravi je upravo zadržavanje kvalitetnih i talentiranih zaposlenika te nemogućnost privlačenja novih.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići daljnjim razvojem i jačanjem kapaciteta javne uprave u području planiranja i upravljanja strateškim razvojem KZŽ te unaprjeđenjem digitalnih vještina djelatnika što doprinosi učinkovitosti javne uprave. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti za izradu i provedbu javnih politika i projekata kroz usavršavanja i edukacije. Raditi će se na kreiranju kvalitetnih projekata spremnih za provedbu osobito projektnih ideja koje se odnose na zelenu i digitalnu tranziciju. Poticati će se stanovništvo i civilno društvo na savjetovanje i jače sudjelovanje u oblikovanju i provedbi javnih politika kako bi se pridonijelo učinkovitosti i otvorenosti javne uprave.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 3. „Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, strateškim ciljem 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom te daje doprinos ostvarenju politike prioritarnog područja Kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava.

POSEBNI CILJ

4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA

MJERE

- 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
- 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
- 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
- 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
- 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
- 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
- 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
- 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
- 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura zadovoljavajuće su razine u usporedbi s nacionalnom i regionalnom razinom, no istovremeno predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Nepovoljan demografski trend starenja stanovništva dovodi do većih potreba za skrbi o starijim osobama i raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Također je vidljivo da su kapaciteti za decentralizirano pružanje socijalnih usluga nedovoljno razvijeni, postojeća mreža socijalnih usluga pokazala je dobre rezultate no nije još uvijek dostupna svim stanovnicima u KZŽ, a upitno je i njeno financiranje. Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite u KZŽ u narednim godinama može biti ugrožena zbog nedostatka kadrova u zdravstvu što se pokazalo točnim kada je nastupila pandemija bolesti COVID-19.
- Kreirani institucionalni okvir za razvoj OCD u KZŽ osigurao je temelj za njihov razvoj. No, još uvijek ima mjesta za unaprjeđenje suradnje jer sve OCD nemaju osigurane uvjete za provođenje svojih aktivnosti i programa. Dobri primjeri prakse organizacije i provođenja projekata/aktivnosti OCD u KZŽ pokazali su da OCD-ovi mogu aktivno sudjelovati u osiguranju veće kvalitete života stanovništva pa tako i pripadnika marginaliziranih, odnosno ranjivih skupina društva (osobe s nepovoljnim socijalnim, odnosno financijskim statusom, osobe s invaliditetom i sl.). Unapređenju kvalitete života stanovništva KZŽ namjerava se pristupiti i aktivnim poticanjem stanovništva na volonterstvo (dugotrajno ili kratkotrajno) te sudjelovanje u kulturnim, sportskim i rekreativnim događanjima.

Očekivani način postizanja cilja

- Ulaganje u razvoj kadrova u zdravstvu kako bi se održala kvalitetna mreža primarne i sekundarne zdravstvene zaštite bit će prioritet u idućem razdoblju. Potreba za većom promocijom zdravih stilova života kao i prevencijom bolesti i ovisnosti zadovoljit će se nizom aktivnosti. Nastavit će se širiti mreža postojećih socijalnih usluga. Kreirat će se i nove usluge temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama.
- Aktiviranje građanstva kroz sudjelovanje u aktivnostima OCD bit će prioritet u narednom razdoblju. Postići će se daljnjim razvojem suradnje OCD i JLS i razvojem i provođenjem programa i aktivnostima koje doprinose razvoju volonterstva te socijalnog uključivanja najranjivijih skupina u društvu.

Dosljednost

- Posebni cilj 4. „Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života“ na nacionalnoj razini u skladu je s razvojnim smjerom 2. Jačanje otpornosti na krize, njegovim strateškim ciljem 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život te pokriva sva prioriteta područja javnih politika koja su definirana.
- Ovaj posebni cilj usklađen je s Kohezijskom politikom EU za 2021.-2027. u prioritetnoj osi 4. „Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom Europskog stupa socijalnih prava“ te posebnim ciljem 4.iii. Povećanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica, migranata i skupina u nepovoljnom položaju putem integriranih mjera koje uključuju stanovanje i socijalne usluge i posebnim ciljem 4.iv Osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi razvojem infrastrukture, uključujući primarnu zdravstvenu skrb.

POSEBNI CILJ

5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI

MJERE

5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa neodvojiv je element kvalitete života na određenom teritoriju koji ima i vrijedan ekonomski potencijal. Kroz očuvanje baštine i poticanje kulturnih i umjetničkih aktivnosti potiču se poželjni socijalni efekti kao što su društvena kohezija, osjećaj pripadnosti, zajedništva i identiteta te poštovanje prema prostoru i okolišu. S druge strane, sektor kulture i medija ima i jasan ekonomski potencijal, u vidu poticanja kreativnih industrija i poveznice s turističkom ponudom nekog kraja. KZŽ namjerava graditi na ovim premisama i iskoristiti svoje potencijale, kao i činjenice da je kulturno nasljeđe nezaobilazni čimbenik turističke ponude KZŽ, a kulturne ustanove i muzeji najvažniji generatori kulturnih događanja.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići ulaganjima i aktivnostima koje s jedne strane potiču produkciju i pristupačnost kulturnih sadržaja, te vode brigu o materijalnom očuvanju kulturne baštine, s druge. To znači financiranje aktivnosti javnih i nevladinih ustanova i organizacija te projekte obnove, sanacije, konzervacije, prenamjene i revitalizacije objekata i predmeta vrijedne kulturne baštine.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini (NRS 2030) Prioritetno područje 1.5 Poticanje razvoja kulture i medija dio je strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo. Kroz Posebni cilj 5. „Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti“ koji je dio prioriteta 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života, Plan razvoja KZŽ pristupa ovom važnom sektoru na nešto širi način, uvažavajući utjecaj koji kultura i kulturna baština imaju ne samo na ekonomski, već i na opći društveni prosperitet i socijalnu koheziju.

POSEBNI CILJ

6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOĢNUTIH PODRUĢJA

MJERE

- 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
- 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Glavni razvojni izazovi slabije razvijenih područja su nepovoljna gospodarska struktura, nedovoljno razvijen ljudski kapital, slabo poduzetništvo, nedovoljno učinkovite institucije, depopulacija, iseljavanje i starenje stanovništva. Brdsko-planinska područja u Krapinsko-zagorskoj županiji suočena su i s izazovom nedovoljne prometne povezanosti te čestim klizištima.

Očekivani način postizanja cilja

- Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU. Radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem slabije razvijenih područja te će se poticati društveno-gospodarski razvoj primjenom koncepta pametnih sela. Nastaviti će se suradnja regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti.
- Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se pospješiti naseljavanje i zadržavanje mladog stanovništva ovih krajeva te pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 9. „Razvoj brdsko-planinski i potpomognutih područja“ sukladan je razvojnog smjeru 4. Ravnomjeran regionalni razvoj, strateškom cilju 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima te doprinosi ostvarenju prioritetne politike *Razvoj potpomognutih i brdsko planinskih područja*.

POSEBNI CILJ

7. UNAPREĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA

MJERE

- 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
- 7.2. Promocija inovativnih oblika rada
- 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
- 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
- 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
- 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
- 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
- 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Gospodarski razvoj posljednjih godina promijenio je sliku tržišta rada u KZŽ. Poslodavci u vodećim djelatnostima KZŽ ne mogu zadovoljiti svoje potrebe za radnicima na lokalnom tržištu rada, dok su s druge strane primjetni znakovi strukturne nezaposlenosti. Dio nezaposlenih osoba u KZŽ (osobe starije radne dobi, OSI, osobe iz ruralnih krajeva) i dalje je pasivan i neprilagođen potrebama tržišta rada (nemaju specifična znanja i vještine). Usto, postojeći poslodavci imaju problema sa zadržavanjem postojeće radne snage zbog plaća nižih od onih u okruženju, a ponegdje i zbog lošijih uvjeta rada.
- Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja u proteklom godinama u KZŽ dale su rezultate. Razvijena je kvalitetna mreža odgojno obrazovnih institucija u KZŽ, a osnovan je i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Promocija deficitarnih zanimanja u posljednjim godinama dala je rezultate jer se povećao opis učenika u tražene obrazovne programe. Zbog rastuće zaposlenosti raste potreba za produženim boravkom učenika u ranim razredima OŠ kao i cjelodnevnim boravkom u vrtićima. Usto, postoji potreba i za unaprjeđenjem sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju u KZŽ, kao i u ostatku Hrvatske.

Očekivani način postizanja cilja

- U narednom razdoblju i dalje će se provoditi postojeće mjere aktivne politike tržišta rada. Kreirat će se i nove prilagođene mjere temeljene na specifičnim potrebama ciljanih skupina u KZŽ kako bi se potaknulo zapošljavanje nezaposlenih osoba. Osim toga radit će se aktivno i s poslodavcima na unaprjeđenju postojećeg radnog okruženja i stvaranja uvjeta za bolje upravljanje ljudskim potencijalima, sve s ciljem smanjenja nesklada ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada.
- Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja iz proteklih godina provodit će se i dalje u idućem razdoblju kako bi se u potpunosti uklonili postojeći nedostaci obrazovnog sustava. Radit će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama. Također, dionici u obrazovanju odraslih poduzet će mjere kako bi razvili svijest građana o potrebama za uključivanje u cjeloživotno učenje te kreirali uvjete da se ono adekvatno provodi u KZŽ.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 2. „Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, strateškim ciljem 2. Obrazovani i zaposleni ljudi te su predviđenim mjerama obuhvaćena sva prioritarna područja javnih politika u okviru ovog strateškog cilja.
- Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 4: „Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom Europskog stupa socijalnih prava“ te s posebnim ciljevima 4.i Unaprjeđenje djelotvornosti tržišta rada i pristupa kvalitetnom zapošljavanju razvojem socijalnih inovacija i infrastrukture; 4.ii Poboljšanje pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja razvojem infrastrukture.

POSEBNI CILJ

8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

MJERE

- 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
- 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
- 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
- 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
- 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
- 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
- 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Poljoprivredna proizvodnja temelji se na dugogodišnjoj tradiciji, povoljnim prirodnim uvjetima i kvalitetnim proizvodima od kojih je nekoliko zaštićeno sustavima kvalitete. Nakon nekoliko godina negativnog trenda zabilježeno je i povećanje broja poljoprivrednih proizvođača. Međutim, poljoprivredu i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača, nedostatak komercijalne proizvodnje i prerade, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema, nedovoljno iskorišten potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede te kontinuirani pad proizvodnje u stočarstvu.

Očekivani način postizanja cilja

- Rast konkurentnosti poljoprivrede potaknut će se mjerama koje se odnose na poticanje ulaganja u okrupnjavanje zemljišta, generacijsku obnovu, ulaganja u povećanje kapaciteta, preradu i trženje, poticaje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, udruživanje s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, jačanje kapaciteta i promociju.

Dosljednost

- Posebni cilj 7. „Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija te daje konkretan doprinos ostvarenju strateškog cilja 9. Samodostatnost u hrani i razvoju biogospodarstva u prioritetnim područjima, Povećanje produktivnosti poljoprivrede i akvakulture i njihove otpornosti na klimatske promjene i Oživljavanje ruralnih područja i unapređenje kvalitete života u ruralnim i obalnim područjima.
- Na razini Europske unije, posebni cilj usklađen je s ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike kojima se nastoje zaštititi prava poljoprivrednika, podržati razvoj ruralnog gospodarstva promicanjem zapošljavanja u poljoprivredi i njoj povezanim sektorima kako bi se poboljšala poljoprivredna produktivnost te time osigurala stabilna opskrba hranom.

9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM

MJERE

- 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
- 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
- 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
- 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
- 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
- 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
- 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
- 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
- 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
- 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Dugoročni razvoj Krapinsko-zagorske županije u značajnoj mjeri ovisi o adekvatnoj skrbi za prirodni i izgrađeni okoliš te odgovornoj uporabi resursa. Među razvojne potencijale Krapinsko-zagorske županije ubrajamo povoljne klimatske karakteristike, očuvanu prirodu i bioraznolikost, prirodne resurse poput termalnih izvora, mineralnih sirovina i obnovljivih izvora energije.
- Uz zaštićene dijelove prirode, 10% područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeno je europskom ekološkom mrežom Natura 2000 te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore.
- Kvaliteta, funkcionalnost i dostupnost izgrađenog okoliša relevantne su karakteristike koja utječe na poželjnost i kvalitetu života. Održivo upravljanje izgrađenim okolišem stoga označava ukupnost mjera kojima se pozitivno utječe na učinkovitost, pouzdanost i dostupnost nekih od temeljnih preduvjeta života modernog čovjeka poput odvodnje, vodoopskrbe, električne energije i prometne povezanosti, bez narušavanja kvalitete prirodnog okoliša.

Očekivani način postizanja cilja

- Način postizanja ovog cilja segmentiran je na: (a) usmjereno rješavanje identificiranih problema i izazova u domeni prirodnog i izgrađenog okoliša, (b) osiguravanje funkcionalnog i učinkovitog sustava javnih, privatnih i civilnih dionika koji koordinirano osiguravaju visoku kvalitetu prirodnog i izgrađenog okoliša kroz dosljedno i učinkovito planiranje, izvođenje i kontrolu aktivnosti povezanih s očuvanjem kvalitete okoliša te (c) kontinuirano podizanje svijesti stanovništva Županije i turista o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.
- Osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja privatnim šumama, svrhovitijim korištenjem prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta, uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima, zaštitom izvorišta, iskorištavanjem potencijala termalnih izvora, unaprjeđenju sustava gospodarenja otpadom, sanaciji šteta od prirodnih nepogoda te planiranju obnove i prenamjene zapuštenih objekata. U narednom razdoblju poboljšavat će se vodovodna infrastruktura, smanjivat će se gubici vode, povećat će se udio stanovništva priključenih u sustav odvodnje, dograđivat će se plinska mreža, unaprjeđivati elektroopskrbna mreža i poticati korištenje obnovljivih izvora energije.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 6. „Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija, odnosno strateškom cilju 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost te pripadajućim prioritetnim područjima javnih politika.
- Na razini Europske unije, posebni cilj usklađen je s ciljem Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, prilagodne klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja.

POSEBNI CILJ

10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPRJEĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA

MJERE

10.1.	Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
10.2.	Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama
10.3.	Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima
10.4.	Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijatnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijatnje od kojih postoji veliki rizik za prostor KZŽ. Osim navedenih prijatnja brojna klimatološka istraživanja koja se provode regionalnim klimatskim modelima pokazuju da će se ekstremne vrijednosti temperature i oborine iznad Europe intenzivirati u budućoj klimi. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. Također se opaža i velika varijabilnost u mjerenoj ekstremnoj oborini od izrazitih suša do velikih poplava. Promjene temperature i oborine (a onda često i duboke konvekcije) imaju velik utjecaj na vinogradarstvo i voćarstvo, odnosno na njihove fenološke karakteristike, s obzirom da od svih živih organizama biljke prve reagiraju na promjenu prizemne temperature. Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će: različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnenom dijelu Hrvatske. Tuča na području Krapinsko-zagorske županije česta je u ljetnim mjesecima te je uništila pojedine voćnjake i vinograde.
- Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta RH nalazi se u KZŽ. Klizišta na prometnicama KZŽ stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Osviještenost građana o važnosti protupotresne gradnje izražena je nakon snažnih potresa u Zagrebu (ožujak 2020.) i Petrinji (prosinac 2020.) koji su ostavili velike posljedice i na području Krapinsko-zagorske županije. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava može izbjeći samo iznimno velikim građevinskim zahvatima u koje se županija ne može upuštati. Rizici od poplavlivanja mogu se, međutim, smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera.
- Prije pojave virusa SARS-CoV-2 uzročnika bolesti pandemije COVID-19, glavni uzročnici epidemija bili su virus influence i virusi i ostali prijenosnici akutnih zaraznih bolesti s izraženim brzim širenjem i velikim brojem oboljelih.

Očekivani način postizanja cilja

- Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogodne i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagat će se u unaprjeđenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti o tome kako reagirati u kriznim situacijama (npr. u slučaju potresa). Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih organizacija, nabavu vatrogasnih vozila i opreme, izgradnju vatrogasnog vježbališta i nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događanjima i složenijim vatrogasnim intervencijama. Kako bi se unaprijedio sustav upravljanja klizištima mapirat će se potencijalna klizišta čija teško predvidiva aktivacija može biti opasna po život ljudi te će se nastaviti rad na sanaciji postojećih klizišta. Informirat će se javnost o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama kako bi ojačali sposobnost društva prilagodbi.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 5. „Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva“ sukladan je razvojnog smjeru 2. Jačanje otpornosti na krize te strateškom cilju 7. Sigurnost za stabilan razvoj u okviru kojeg doprinosi ostvarenju ciljeva prioritnog područja *Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava Civilne zaštite i Unapređenje sustava vatrogastva*.
  - Na EU razini poseban cilj usklađen je s Kohezijskom politikom EU za 2021.-2027. u prioritnoj osi 2. „Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja“, posebnim ciljem 2.iv Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanja rizika i otpornosti na katastrofe.
-

POSEBNI CILJ

11. UNAPRJEĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI

MJERE

11.1.	Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
11.2.	Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
11.3.	Unaprjeđenje elektromobilnosti
11.4.	Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Cestovna mreža Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na njihovu duljinu i financijske kapacitete JLS-ova za održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu. Osim izražene potrebe za obnovom kolnika, svim stanovnicima treba izgraditi pješačku infrastrukturu kako bi imali adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Usto, pješake ugrožava veliki broj željezničko-cestovnih prijelaza bez odgovarajuće sigurnosne infrastrukture.
- Postojeća biciklistička infrastruktura veoma je atraktivna zbog krajolika kojim prolazi i manje razine zahtjevnosti ruta, što je pogodno za rekreativne bicikliste i kratke biciklističke izlete. No, potrebna su dodatna ulaganja u izgradnju i opremanje novih trasa i označavanje biciklističkih staza kako bi se njihov sportski i turistički potencijal u potpunosti ostvario.

Očekivani način postizanja cilja

- Cilj se namjerava postići daljnjom rekonstrukcijom i modernizacijom postojeće prometne infrastrukture (proširenje kolnika, nova signalizacija), ali i izgradnjom novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta kojima će se ostvariti bolja i sigurnija prometna povezanost svih krajeva Krapinsko-zagorske županije.

Dosljednost

- Na regionalnoj razini ovaj posebni cilj je u skladu sa strateškim dokumentom dugoročnog razvoja prometnog sustava metropolitanskog područja koji obuhvaća Grad Zagreb, Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju.
- Na nacionalnoj razini posebni cilj 8. „Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija te daje konkretan doprinos ostvarenju strateškog cilja 10. Održiva mobilnost te će njegovo ostvarenje doprinijeti ostvarenju politike prioritetnog područja Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost.
- Na razini Europske unije posebni cilj usklađen je s ciljem Povezanija Europa jačanjem mobilnosti i regionalne povezanosti IKT-a.

5.3. Pokazatelji ostvarenja ishoda

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.	IZVOR
1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% ²⁸ (2019.)	18%	FINA
	OI.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	95%	FINA
	OI.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3	DZIV
	OI.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3	DZIV
	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250.000	TZ KZŽ
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550.000	TZ KZŽ
2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021)	3	KZŽ
	OI.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500	KZŽ
	OI.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600	KZŽ, HGK
3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	OI.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17	KZŽ
4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14	Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis
	Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KZŽ	18,6% (2021.)	30%	Registar udruga u RH
	OI.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZŽ	5,53 (2019.)	7,0	Procjena kretanja stanovnika po županijama DZS i podaci o broju registriranih sportaša Sportska zajednica KZŽ
5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	31,0 kn/st.	33 kn/st.	Projekt "Otvoreni proračun" Hrvatske zajednice županija (openCity.hr)
	OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	101.000	Muzejski dokumentacijski centar, izvješća muzeja s područja KZŽ
6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokacijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)	KZŽ; JLS
	OI.02.1.29 Stopa zaposlenosti	43,1 % (2019.)	50,0 %	DZS

²⁸ Obuhvaća male i srednje poduzetnike, mikro i veliki poduzetnici nisu uključeni. Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, FINA

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.	IZVOR
7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	41 (2020./2021.)	50 (2027./2028.)	DZS
	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku	912,72 (2019)	950	Proračun KZŽ
	OI.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja	74 % (2018./2019.)	80 %	DZS
	OI.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja	93 (2020./2021.)	150 (2027./2028.)	KZŽ
	OI.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi** koja je upisana u diplomski studij	(2019.)	4,6%	DZS
	OI.02.4.16 Stanovništvo s terciarnim obrazovanjem	10,68 (2011.)	20,0	DZS
	OI.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	1.14% (2019./2020.)	2%	Obrazovne ustanove na području KZŽ
8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9.150	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	OI.02.6.18. Stupanj recikliranja komunalnog otpada	16,2% (2019.)	23%	Izješće o komunalnom otpadu
	OI.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	0 ha (2020.)	21 ha	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
	OI.02.6.61 Površina održanih biološki vrijednih staništa	13 ha (2020.)	34 ha	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
	Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	12.000 kW, 14.000.000,00 kWh	REGEA
10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	OI.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15* (2020.)	17	KZŽ
11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije	666 (2018.)	450	Policajska uprava Krapinsko-zagorska
	OI.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine	asfalt: 2.248,58 km (2020.)	2.500 km	ŽUC
		makadam: 1.097,64 km (2020.)	1000 km	
		zemljana podloga: 466,93 km (2020.)	400 km	
		sveukupno: 3.813,15 km (2020.)	3.900 km	
OI.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	9 (2020.)	20	REGEA	

*broj pripadnika (profesionalaca i dobrovoljaca)

** pod školskom dobi u ovom slučaju podrazumijeva se dobna skupina stanovništva od 20 do 24 godine

5.4. Opis mjera

Posebni cilj 1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA

Mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća niz aktivnosti kojima se namjerava pružiti potpora gospodarstvenicima, potencijalnim poduzetnicima i poduzetnicima početnicima kroz pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja, pripremi projekata i subvencioniranja izrade dokumentacije za prijavu na nacionalne i EU natječaje.

Mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na daljnjem unapređenju mreže mentora za poduzetnike, održavanjem stručnih skupova i događanja poticat će se razmjena iskustava i primjera dobre prakse poduzetnika te podrška u uspostavi javno-privatnog partnerstva.

Mjera 1.3. Poticanje izvoza

Opis mjere: U okviru mjere Poticanja izvoza pružat će se stručna pomoć u povezivanju lokalnih gospodarstvenika s inozemnim tržištima, kreiranju izvoznih programa i sl. temeljem provedenih istraživanja i analiza potreba izvozno orijentiranih poduzeća.

Mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti provedbe edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju te pružanju stručne podrške u razvoju i implementaciji unutar poduzeća.

Mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača

Opis mjere: Ostvarenje mjere namjerava se postići izradom plana razvoja poduzetničkih zona, unapređenjem, opremanjem i promocijom istih, osiguravanjem adekvatnih kapaciteta i resursa za promicanje ulaganja i suradnje sa stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja.

Mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva

Opis mjere: Ovom mjerom radi će se na daljnjoj promociji strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu, stipendirat će se učenici srednjih i strukovnih škola, kreirati i provoditi poticajne mjere za ulaganje u razvoj poslovanja obrta i poticanje novog zapošljavanja imajući na umu očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta na prostoru Krapinsko-zagorske županije.

Mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva

Opis mjere: Ovom mjerom poticat će se digitalizacija poslovanja poduzetnika i institucija koje pružaju usluge poduzetnicima kroz međusobno povezivanje putem digitalnih platformi s ciljem efikasnije koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja te u svrhu kreiranja novih usluga za gospodarstvenike.

Mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj

Opis mjere: Kroz ovu mjeru namjerava se poticati stjecanje znanja i vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija u poslovanju kroz umrežavanje, razmjenu iskustva i pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj, razvoj inovacija i patenata.

Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Opis mjere: Kreiranjem i provedbom poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje poticat će se ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, njihova promocija i uključivanje u postojeću turističku ponudu te posvećivati pažnja kod usklađivanja turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranim klimatskim promjenama. Poticati će se razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma

koje doprinose očuvanju okoliša te realizacija značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti.

Mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti izrade i provedbe planova selektivnih oblika turizma, izrade i provedbe projekata za razvoj i unapređenje selektivnih oblika turizma, kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma, poticanje valorizacije prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe, kao i ulaganje u obnovu i/ili izgradnju objekata koji pružaju turističke usluge u području selektivnih oblika turizma.

Mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu

Opis mjere: Jačanju kapaciteta turističkog kadra pristupit će se utvrđivanjem potreba za edukacijom i kreiranjem relevantnih edukativnih programa i treninga za pružatelje usluga u turizmu. Jačat će se i kompetencije djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama. Podizanje kvalitete usluga u turizmu poticat će se kroz uspostavu sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga.

Mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama okolnih županija, pružanje podrške pružateljima usluga u turizmu kroz kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera. Također, podržavat će se suradnja pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima koji će svoje proizvode plasirati putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr.

Mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije

Opis mjere: Kroz ovu mjeru radit će se na unaprjeđenju funkcionalnosti turističkog info-centra, organizirat će se promotivna događanja, sajmovi i skupovi, poticat će se izrada suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju.

Posebni cilj 2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti uvođenja novih IT sustava i digitalnih alata, izradu informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost, povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika, provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ i sl.

Mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima u suradnji s telekomunikacijskim operaterima, izgradnju NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.

Posebni cilj 3. JAČANJE KOMPETENCIJA I UČINKOVITOSTI JAVNE UPRAVE

Mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti jačanja kapaciteta za strateško planiranje, izradu sektorskih akata strateškog planiranja, korištenje sredstava iz ESI fondova i drugih izvora financiranja, kao i unapređenje centra regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema think-tank organizacijskom pristupu. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za izradu i provedbu javnih politika i projekata.

Mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave

Opis mjere: Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave namjerava se ostvariti provedbom redovitog obrazovanja, usavršavanja i razvoja kompetencija javnih djelatnika za poslove koje obavljaju.

Posebni cilj 4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA

Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Opis mjere: Ostvarenje utjecaja ove mjere postići će se aktivnostima poput poticanja specijalizacije i subspecijalizacije liječnika i drugog zdravstvenog osoblja prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ, unapređenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika, osmišljanjem poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika, ulaganjem u materijalne uvjete (obnovu, adaptaciju, sanaciju i sl.) i IT opremu te jačanjem suradnje i partnerskog rada svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ. Osim ulaganja u navedene aktivnosti jačati će se kompetencije zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje kroz edukacije i sl.

Mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na unapređenju kvalitete primarne zdravstvene zaštite, proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i cjelodnevne dostupnosti mobilnih timova, uvođenje novih e-usluga u zdravstvu, širenje dostupnosti hitne medicinske službe (povećanje broja timova), jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama, širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama, promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika.

Mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere biti će usmjerene na efektivniju provedbu aktivnosti nacionalnih programa za rano otkrivanje raka, promoviranje zdravog načina života, jačanje svijesti o zdravim stilovima života, unapređenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja, izradu preventivnih programa s ciljem prevencije bolesti i promociju programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija.

Mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo

Opis mjere: Ova mjera provest će se kroz aktivnosti integracije marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga, promocije jednakih prilika i socijalne uključenosti marginaliziranih zajednica, provedbom programa učenja hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ, uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružanje podrške obrazovnim ustanovama u integraciji.

Mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnosit će se na poticanje JLS-a na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a, promociju rada i vrijednosti civilnog društva u javnosti, poticanje društvenog aktivizma i jačanje uloge civilnog društva, provedbu edukacija za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima, provedbu istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a.

Mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu

Opis mjere: Postizanje učinaka ove mjere namjerava se ostvariti poticanjem suradnje OCD, JLS-a i ostalih ključnih dionika u provedbi programa socijalnog uključivanja u zajednicu što podrazumijeva aktivnosti poput primjene modela prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina, jačanja digitalnih kompetencija osoba treće životne dobi, sufinanciranje opremanja OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje, organizacija i provedba programa stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi.

Mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća promociju volonterstva, priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera kroz dodjelu nagrada i uključivanje u nacionalno vrednovanje volontera, davanje potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i jačanje kapaciteta volonterskih centara.

Mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

Opis mjere: Učinci ove mjere namjeravaju se postići kroz aktivnosti uređenja i opremanja sportskih površina i građevina, rekonstrukciju postojeće te izgradnju novih objekata sportske infrastrukture, prilagodbu sportskih građevina za pristup osobama s invaliditetom, poticanje razvoja planinarskih i šetačkih staza.

Mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

Opis mjere: Ovom mjerom poticat će se sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva Županije, osnivanje školskih sportskih saveza, uključivanje učenika koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava, sufinanciranje odlazaka sportaša na sportska natjecanja, uključivanje ranjivih skupina djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti, poticat će se sportske vrijednosti i aktivni načini transporta (npr. pješčačenje, biciklizam).

Posebni cilj 5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI

Mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

Opis mjere: Mjerom se predviđaju aktivnosti poput organizacije kulturnih i umjetničkih aktivnosti, pružanje financijske potpore OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koje se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom, povećanje dostupnost kulturnih programa stanovništvu manjih ruralnih sredina, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade te jačanje kulturnog stvaralaštva djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe. Uz spomenuto, dio aktivnosti biti će usmjeren na gradnju i opremanje kulturne infrastrukture (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstrukciju objekata kulturne baštine u suradnji s resornim ministarstvom.

Mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na aktivnosti određivanja sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine, razradi i uspostavi modela upravljanja kulturnom baštinom, identifikaciju prioriternih intervencija i nositelja projekata, provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.), pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine, energetske obnovu zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Posebni cilj 6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOĞNUTIH PODRUČJA

Mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na unaprjeđenje prometne povezanosti s ciljem smanjenja iseljavanja i napuštanja brdskih i teže dostupnih ruralnih područja, izgradnju i poboljšanje komunalne infrastrukture u ruralnim područjima, izgradnju i opremanje građevina javne i poslovne namjene, sanaciju šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje, razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KZŽ, pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti.

Mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije, poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, uspostavi održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta, izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja te sanaciju vodotokova i izvora.

Posebni cilj 7. UNAPREĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA

Mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada

Opis mjere: Ovom mjerom promovirat će se i provodit postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, kreirat će se i provodit inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama Županije te će se promovirat društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržište rada.

Mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na promociju primjera dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ, razvoj sustava potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ, privlačenje visokoobrazovnih stručnjaka za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja, ostvarenje uvjeta za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo, razbijanje stereotipa o muškim i ženskim zanimanjima te promociju rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima, provedbu mjera za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika.

Mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti provedbe redovitih analiza tržišta rada KZŽ radi identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama, razvoj novih programa osposobljavanja, umrežavanje poslodavaca s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika, promoviranje deficitarnih zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije, jačanje sustava profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ.

Mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na razvoju svijesti stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja, jačanju kapaciteta (stručnih i materijalnih) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa, radit će se na umrežavanju pružatelja cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti, poticati će se razvoj novih formalnih programa obrazovanja odraslih u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada. Također, dio aktivnosti odnosio bi se na promociju znanosti u svim segmentima cjeloživotnog obrazovanja, ulaganje u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom te razvoj novih neformalnih oblika učenja za sve građane KZŽ.

Mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na osposobljavanje poslodavaca za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima, pripremu i promociju programa za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima, pružanje potpore poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje), unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske.

Mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća modernizaciju postojećih formalnih programa obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada, izradu i uvođenje novih obrazovnih programa u

srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada, promociju obrazovnih programa u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada, stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za deficitarna zanimanja, jačanje ljudskih potencijala u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa, nastavak razvoja Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu te razvoj novih centara izvrsnosti i hubova (npr. u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZZ te visokoškolskih ustanova

Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Opis mjere: Aktivnosti koje se namjeravaju provoditi u sklopu ove mjere su produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZZ, dogradnju postojećih te izgradnju novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi, sufinanciranje pomoćnika u nastavi u OŠ i SŠ te pomoćnika za djecu u vrtićima, omogućavanje produženog boravka u osnovnoškolskim ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga, uvođenje cjelodnevne nastave, poticanje alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija, građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama, osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika, razvoj STEM kompetencije kod djece i učenika, unapređenje lokalnog prijevoza u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima, digitalizacija osnovnih i srednjih škola (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko-komunikacijske infrastrukture u odgojno-obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika, proširenje postojećih školskih objekata, izgradnja i opremanje novih u cilju prelaska na jednosmjenski rad te izgradnja, adaptacija i sanacija ostalih objekata odgojno-obrazovnih ustanova.

Mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

Opis mjere: Provedbom aktivnosti ove mjere će se jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu), kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove, privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZZ), unaprijediti digitalna pismenost odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija, poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte.

Posebni cilj 8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda

Opis mjere: Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda podrazumijeva izradu detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem, kreiranje i provedbu poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja.

Mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti savjetovanja i informiranja mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke, edukaciju mladih poljoprivrednika, kreiranje i provedbu poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike.

Mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća provođenje detaljne analize stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede, edukaciju poljoprivrednih proizvođača, pružanje podrške u prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju, pružanje podrške uzgoju novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene, pružanje podrške ulazu u sustave kvalitete te promociju proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda.

Mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu

Opis mjere: Ostvarenje ove mjere namjerava se postići kroz edukaciju o potrebi i načinu udruživanja poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu, pružanje potpore poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova, pružanje potpore u uspostavi kratkih opskrbnih lanaca te uspostavu skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode.

Mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na edukaciju poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi, edukaciju poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječaje EU fondova, informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama, podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača te informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja.

Mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća organizaciju promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora, organizaciju poljoprivrednih sajmovi i promotivnih prodaja, organizaciju promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda, kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača, daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda, promociju i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje.

Mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća analizu postojećih kapaciteta, uspostavu stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede, analizu postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima, edukaciju osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima, umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center).

Posebni cilj 9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM

Mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša, jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije, organizaciju ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.), poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti te jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika.

Mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na procjenu i izradu baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ, uspostavu programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ, izradu planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima, umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.), održavanje i unaprjeđenje posjetiteljske infrastrukture na zaštićenim područjima KZŽ.

Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta, provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa, praćenje i istraživanje vrsta i staništa, provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000, provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000, postavljanje info-punktova, u ređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja.

Mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Opis mjere: Održivo upravljanje prirodnim resursima podrazumijeva aktivnosti poticanja bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova, analizu društvenih koristi i troškova (cost benefit analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora, razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina.

Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na izradu Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza, izradu Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ, zaštitu i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama, zaštitu odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta, planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima, podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja, revitalizaciji zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.).

Mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

Opis mjere: Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja obuhvaća izradu tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna, uspostavu web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka, dogradnju i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora, uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti.

Mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija

Opis mjere: Mjera revitalizacije brownfield lokacija obuhvaća izradu cjelokupnog registra brownfield lokacija, izradu studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije, izradu planova inovativnog korištenja brownfield lokacija, provođenje prioritetnih projekata revitalizacije brownfield lokacija.

Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti, pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi na dostupne izvore financiranja, energetske obnove zgrada javne namjene po nZEB standardu, izgradnju i dogradnju kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu, korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.), energetske preglede zgrada, praćenje i analizu potrošnje energije u zgradama javne namjene, organizaciju obrazovnih aktivnosti i programa o energetske učinkovitosti, uspostavu energetske učinkovite javne rasvjete.

Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Opis mjere: Mjera se odnosi na aktivnosti pružanja stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije, pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje, izgradnju fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije, izgradnju sustava grijanja na biomasu, ugradnju geotermalnih dizalica topline, istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije, korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori

o energetskom učinku, crowdfunding i sl.), promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije.

Mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom, nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom, uspostavu i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada, kontinuiranu sanaciju sanacija divljih odlagališta otpada, daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica, ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima).

Mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na identifikaciju nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje, izradu dugoročnih projekcija potreba za vodom, nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture, finalizaciju procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode, aktivnosti smanjenja gubitka vode, daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda.

Mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti uspostave sustava za praćenje kvalitete tla, praćenje i zaštitu od prekomjerne razine buke, osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta, sanaciju vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.).

Posebni cilj 10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPRIJEĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA

Mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na jačanje suradnje i koordinacije sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova, jačanje preventivnih djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka, daljnja ulaganja u unaprjeđenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera, opremanje i umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju, provedbu zajedničkih vježba operativnih snaga sustava civilne zaštite, uspostavu kvalitetnijeg sustava veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama, jačanje suradnje između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ, jačanje sustava upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari, implementaciju mjera civilne zaštite u prostornim planovima, provedbu javnog informiranja i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu, uključivanje volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama.

Mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama

Opis mjere: Učinci ove mjere namjeravaju se ostvariti kroz aktivnosti poput identifikacije područja osobito izloženih prirodnim nepogodama, informiranja stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama, izradu dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda, aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda npr. razvoj infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, izradu kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama te sanaciju šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama.

Mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća izradu dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijeti opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima, sanaciju oborinske odvodnje uz prometnice te izvedbu daljnjih radova sanacije klizišta.

Mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

Opis mjere: Ova se mjera odnosi na jačanje koordinacije djelovanja sudionika vatrogasnog sustava, nabavu vatrogasnih vozila i opreme za dobrovoljna vatrogasna društva, sufinanciranje uređenja vatrogasnih spremišta, adaptaciju i izgradnju vatrogasnih domova i jačanje profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije, poticanje uključivanje mladih u vatrogastvo, provedbu osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja, unaprjeđenje vježbi vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava, provedbu manifestacija u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara, nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama, izradu i usklađivanje planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara, izgradnju vatrogasnog vježbališta.

Posebni cilj 11. UNAPRJEĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI

Mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća rekonstrukciju oštećenja na prometnicama, izgradnju novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom, modernizaciju prometne signalizacije, asfaltiranje makadamskih cesta, izradu baze cestovnih podataka, uspostavu inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom, aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima, razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma, aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika, provedbu aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unapređenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta, unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZŽ.

Mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture

Opis mjere: Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture odnosi se na izgradnju pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa), povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu, opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta, digitalizaciju i označavanje biciklističkih i planinarskih staza.

Mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti

Opis mjere: Unaprjeđenje elektromobilnosti provest će se kroz postupnu zamjenu vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva, poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima te poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik.

Mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima, poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama, uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere), poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga, poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija, izgradnju/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i

druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova. Osim poticanja ulaganja u navedene aktivnosti zbog veće koncentracije stanovništva i gospodarskih aktivnosti u gradovima posebna pažnja posvetiti će se mogućim ulaganjima u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu i aktivnosti usmjerene na jačanje otpornosti lokalne razine na klimatske promjene.

PROVEDBENI OKVIR

5.5. Strateški projekti kao sredstvo realizacije Plana razvoja

Krapinsko zagorska županija u novoj financijskoj perspektivi nastavlja graditi na temeljima rezultata iz proteklih razdoblja, dugoročnih strateških opredjeljenja te razvojnih usmjerenja s nacionalne razine. Tako je u ovom prijedlogu Plana razvoja za razdoblje 2021.-2027. utvrđeno pet prioriteta područja javne politike i jedanaest posebnih ciljeva koji pokrivaju teme od važnosti za županiju u narednom periodu. Svaki od 11 posebnih ciljeva elaboriran je i potkrijepljen u smislu sukladnosti sa strateškim ciljevima višeg reda, relevantnosti u odnosu na potrebe i izazove razvoja te načina ostvarenja, uključujući pokazatelje učinka. Načini ostvarenja prioriteta detaljno su artikulirani u razinu mjera, njih šezdeset i pet, koje predstavljaju skupove aktivnosti s pripadajućim pokazateljima, nositeljima i ciljanim skupinama.

Dodatno, a u skladu s ulogom koju Županija ima u potpori i usmjeravanju razvoja, u suradnji s dionicima definirano je 27 strateških projekata, kojima će Županija posvetiti posebnu pozornost u narednom sedmogodišnjem razdoblju, pri čemu tri projekta nisu u direktnoj nadležnosti Županije. Ovi projekti, koji imaju jasno definirane ciljeve, korisnike, proračune i planove realizacije, osmišljeni su tako da kreiraju višestruke, multisektorske koristi i sinergije koje iz perspektive Županije mogu djelovati kao poluge razvoja te stoga kao takvi, oni predstavljaju provedbeni dio ("akcijski plan") Plana razvoja 2021. - 2027. **Županija će dakle, kao nositelj izrade i provedbe Plana razvoja 2021.-2027. u okvirima svoje jurisdikcije u narednom razdoblju posebno voditi računa o ostvarenju 24 strateška projekta u nadležnosti Županije, kao što će i usmjeravati svoje politike i akcije prema ostalim mjerama i prioritetima Plana razvoja koji nisu obuhvaćeni strateškim projektima te poticati ostale dionike da čine isto.**

Strateški projekti su po definiciji dugoročni i kompleksni, a nerijetko uključuju veći broj dionika i institucija. Posljedično, nerijetko se provode kroz više od jedne faze / ugovora, te vremenom evoluiraju u smislu detalja i fokusa. U trenutnoj fazi, svi strateški projekti imaju dovoljno jasno utvrđenu logiku intervencije i činjeničnu podlogu. Osim toga, specifičnost ovog provedbenog dijela Plana jest i činjenica da su svi strateški projekti u visokoj fazi spremnosti za provedbu (barem prve faze), a na ovaj način Županija se nada brzom povlačenju izdašnih sredstava koji se Republici Hrvatskoj stavljaju na raspolaganje od strane fondova i mehanizama Europske unije već od 2021. godine nadalje.

U skladu sa svojim strateškim opredjeljenjima za naredno razdoblje, Županija je u odabiru strateških projekata stavila snažan naglasak na unapređenje kvalitete života i održivost okoliša. Činjenica da strateški projekti ne pokrivaju sve prioritete i mjere rezultat je svjesnog odabira Županije da se fokusira na inicijative koje su u skladu s njenom razvojnom ulogom (nad-lokalni, regionalni karakter) i koje mogu biti pokretači širih pozitivnih promjena. U grafikonima niže predstavljena je osnovna kvantitativna te kvalitativna sektorska i tematska analiza 27 projekata, kako onih u nadležnosti Županije tako i komplementarnih, a u odnosu na nekoliko planskih odrednica; svrha ove analize je dobiti bolji uvid i veće razumijevanje multidimenzionalnosti i razvojnog potencijala projekata. Planske odrednice, odnosno aspekti s kojih su projekti razmatrani i analizirani su utvrđeni iskustveno i za potrebe ovog dokumenta, a to su:

- **Zrelost, veličina i područje** utjecaja projekata
- **Sektori u "klasičnom" smislu**, a za tu svrhu korištene su kategorije prema klasifikaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (baza regionalnih razvojnih projekata²⁹). Sektorske projekte možemo klasificirati u ukupno 41 kategoriju, ili glavnih 7 područja:
  1. Gospodarstvo
  2. Komunalna infrastruktura
  3. Društvene djelatnosti
  4. Zaštita okoliša, prostor i priroda

---

²⁹ U zadnjih nekoliko godina, MRRFEU je opetovano radilo na prikupljanju podataka o projektima s lokalne i regionalne razine u svrhu uspostave sveobuhvatne baze razvojnih projekata (prvo temeljem Pravilnika o ustrojavanju, sadržaju i načinu vođenja središnje elektroničke baze razvojnih projekata i razvojnih pokazatelja, NN 121/2015, a zatim i Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata, NN 42/2018). Iako ove alatke nisu zaživjele u potpunosti (baza regionalnih razvojnih projekata nije javno dostupna, kao ni registar), kategorije koje je MRRFEU svojedobno koristio mogu poslužiti kao tipična, sektorska kategorizacija projekata, što se čini i ovdje.

5. Ljudski potencijali
6. Institucije
7. Ostalo

➤ **Glavna razvojna usmjerenja na nacionalnoj razini**, odnosno Specifični ciljevi Nacionalne razvojne strategije 2030, a to su:

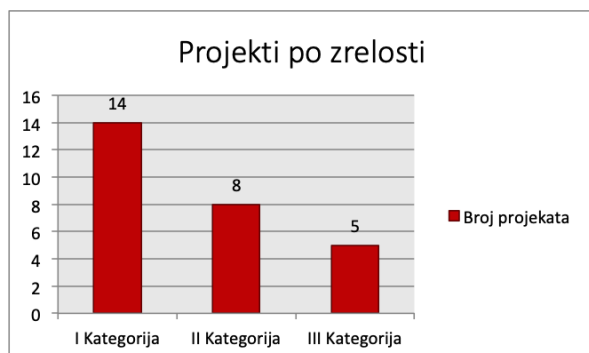
- SC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- SC2. Obrazovani i zaposleni ljudi
- SC3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
- SC4.. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
- SC5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- SC7. Sigurnost za stabilan razvoj
- SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC10. Održiva mobilnost
- SC11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
- SC12 Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC13. Jačanje regionalne konkurentnosti

➤ **Prioriteti politike i posebni ciljevi Plana**- Ovdje treba naglasiti kako strateške projekte koji su po definiciji multidimenzionalni, integrativni i dugoročni, nije primjereno jednostavno povezivati s pojedinim mjerama. Drugim riječima, razina detalja i logika razrade mjera po posebnim ciljevima je drugačija i očekivano je da će pojedini strateški projekt doprinositi ostvarenju (i pokazateljima) više mjera. Pet prioriteta područja djelovanja i jedanaest posebnih ciljeva Plana razvoja su:

Prioritet politike	Posebni ciljevi razvoja
1. ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
2. ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života
	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
3. OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
4. ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
5. POVEZANA ŽUPANIJA	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Kvaliteta baze strateških projekata prema gore navedenim planskim odrednicama opisana je i prezentirana u dijagramima niže. Analiza obuhvaća 27 projekata, od kojih su dvadesetčetiri projekta u nadležnosti Županije.

Što se zrelosti, veličine i područja utjecaja projekata tiče, plan provedbe je evidentno uravnotežen i u skladu s županijskom razinom planiranja.

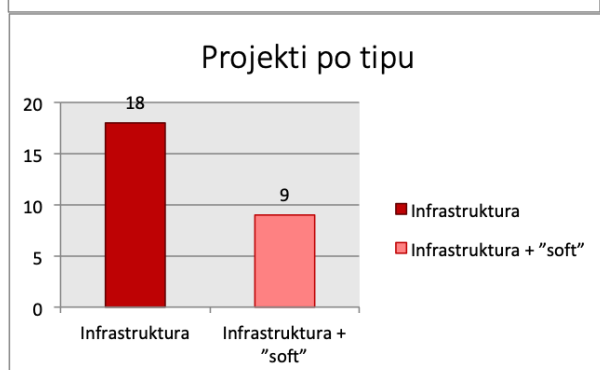
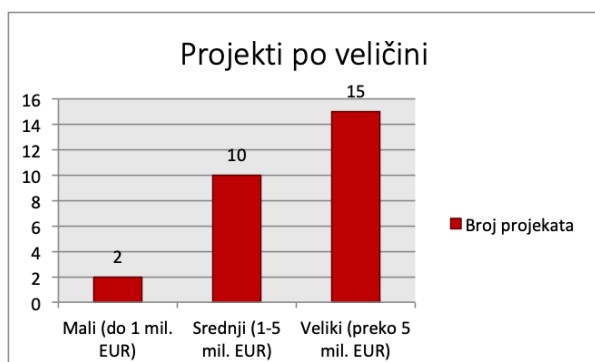

Po zrelosti, evidentan je za provedbu važan balans projekata – najveći je broj onih koji su spremni za provedbu već u 2021. godini (14 projekata u kategoriji zrelosti I), a i velika većina drugih može se smatrati projektima realizacije u srednjoročnom razdoblju (osam projekata kategorije zrelosti II, tj. onih čija provedba može započeti do kraja 2022. godine). U kategoriju III – koja se odnosi na projekte koji mogu započeti s realizacijom od kraja 2023. nadalje - pripada pet projekata, što znači da je načelno moguće postići uravnoteženo radno opterećenje i apsorpciju

sredstava kroz cijelo provedbeno razdoblje. Pri tome se pod pojmom "mogu započeti s provedbom" smatra trenutak kada je sva dokumentacija spremna, dakle projekti se po zrelosti svrstavaju u odnosu na početak faze realizacije, iako će njihova priprema započeti i ranije³⁰.

Sličan zaključak se nameće i kada se gleda veličina projekata; dominiraju "srednje veliki" i "veliki" projekti (oni od 1 do 5 milijuna EUR i preko 5 milijuna eura), dok oni "mali" (vrijednosti manje od milijun eura) čine tek 7% projektne baze (2 od 27). Ukupno plan provedbe ima indikativan proračun od preko 6 milijardi HRK (točno 6,234,954,567 HRK, što je nešto više od 830 milijuna eura), no valja uzeti u obzir da velik dio ove vrijednosti čine tri velika projekta koja nisu u direktnoj nadležnosti županije. Uzimajući u obzir samo strateške projekte u nadležnosti županije i njezinih tijela, njih 26, tada **ukupni proračun strateških projekata Plana razvoja iznosi 2,226,793,067 HRK, što je oko 297 milijuna EUR.**

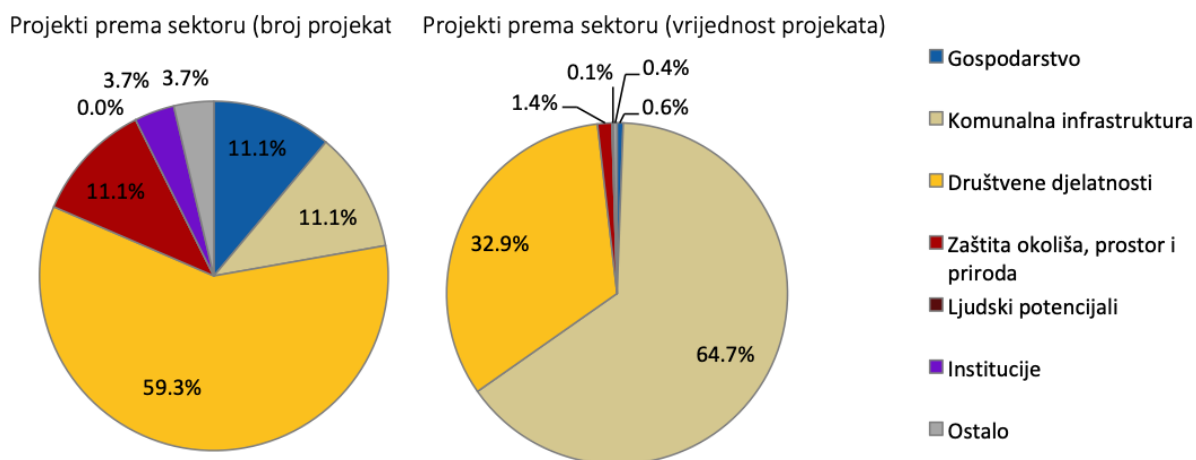
Nadalje, svi odabrani strateški projekti imaju jasan nad-lokalni karakter, odnosno izraženo široko područje utjecaja. Projekti su osmišljeni sveobuhvatno i mada po vrijednosti očekivano dominira infrastrukturna komponenta, po broju projekata situacija je drugačija. Naime, čak 9 od 26 projekata ima izraženu "soft" komponentu (izgradnja i unaprjeđenje sustava i procesa, vještina i sl.).

³⁰ Nota bene, ovakva kategorizacija projekata prema zrelosti je iskustvena i u skladu s uobičajenim planerskim praksama, uključujući prakse Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (npr. vidi *Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, iz razdoblja 2014.-2020.)

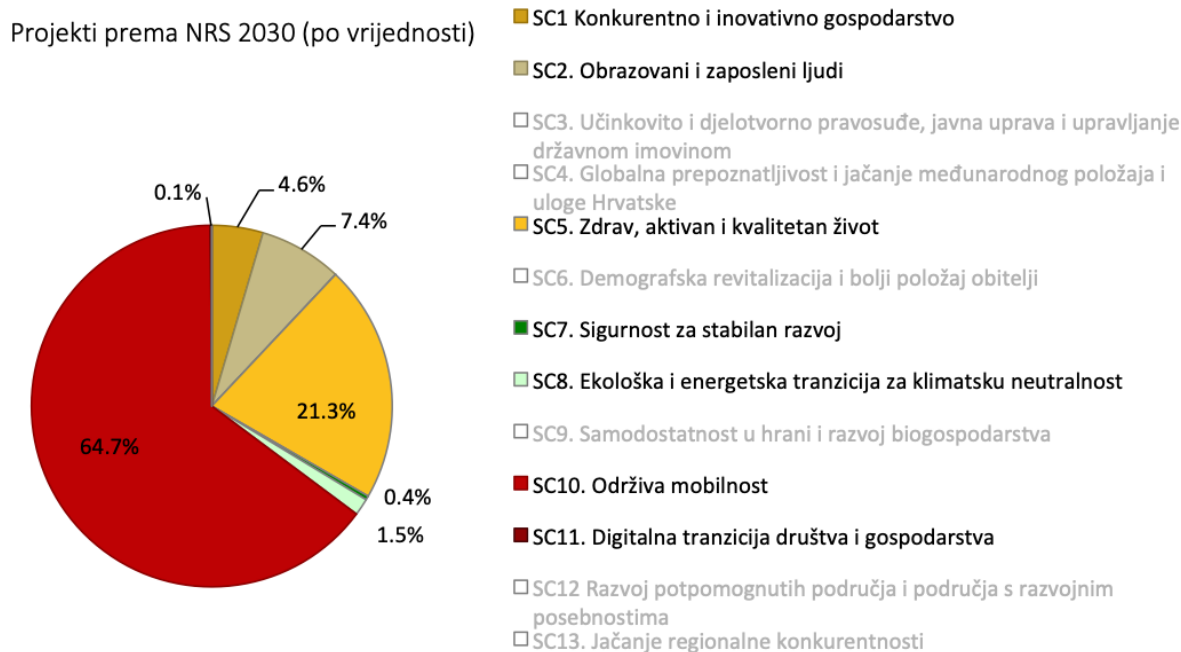
U pogledu tematske i sektorske prirode projekata, evidentno dominiraju oni iz područja komunalnih i društvenih djelatnosti, kao što su zdravstvo, socijalna sigurnost i obrazovanje.

Grafikon 3 Strateški projekti KZŽ prema sektoru (klasifikacija MRRFEU)

Plan provedbe Plana razvoja Krapinsko zagorske županije je jasno određen u odnosu na strateške dokumente višeg reda, prvenstveno Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Odabrani strateški projekti doprinose sedam ciljeva Nacionalne strategije, pri čemu gledajući po broju projekata, dominiraju strateški ciljevi koji se tiču zdravlja, obrazovanja i gospodarstva. U smislu vrijednosti, očekivano se ističu projekti iz područja održive mobilnosti.

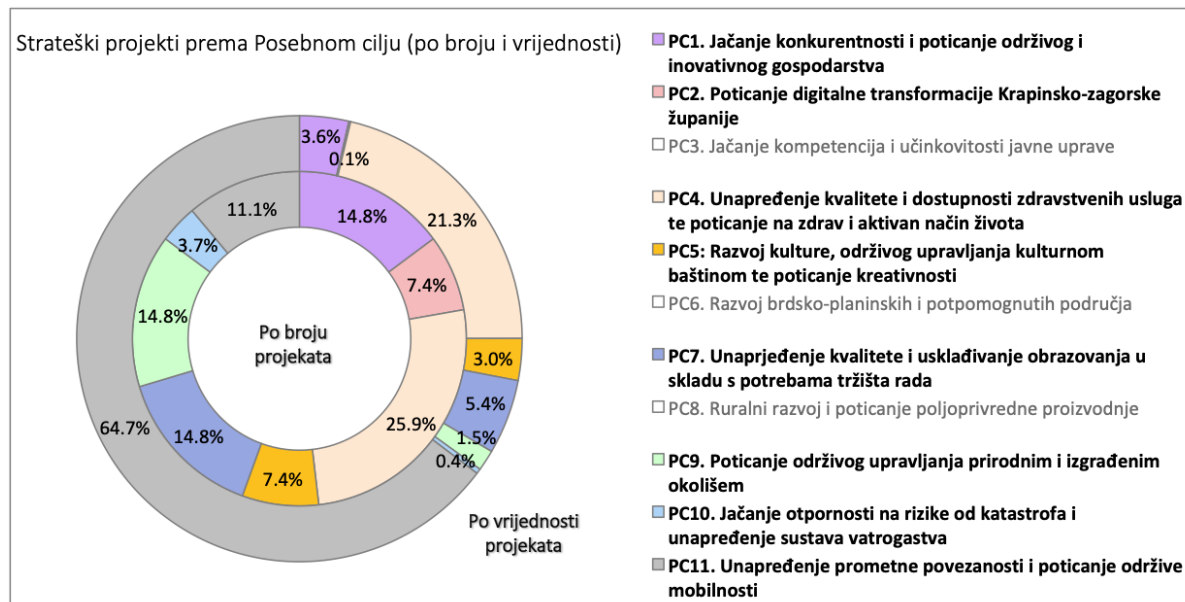
Grafikon 4 Strateški projekti KZŽ prema specifičnim ciljevima NRS 2030

U odnosu na strateški okvir samog Plana razvoja, strateški projekti koji su centralni dio plana provedbe obuhvaćaju 8 od sveukupno 11 posebnih ciljeva Plana, s dobrim balansom između istih. Po broju projekata najviše je onih u sklopu Posebnog cilja 4. Unapređenja kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga (7 projekata, što je 29% od ukupnog broja projekata), a slijede Posebni ciljevi PC1, PC7 i PC9 (gospodarstvo, obrazovanje i okoliš), svaki sa po 4 projekta. U smislu vrijednosti ističu se investicijski zahtjevni projekti u području prometa. Ipak, valja imati na umu da ovu pojednostavljenu klasifikaciju projekata po prioritetima Plana koja je prikazana

u narednom dijagramu treba uzeti indikativno, s obzirom na već istaknutu integriranost projekata i potencijal za generiranje višedimenzionalnih pozitivnih efekata. Ovi efekti, kao i ostali elementi projekata, opisani su u narednim podpoglavljima koja sadržavaju opise i terminske planove, odvojeno za 24 strateška projekta u nadležnosti Županije i njezinih tijela te dodatna 3 projekta u nadležnosti nadžupanijske razine.

Grafikon 5 Strateški projekti KZŽ prema posebnim ciljevima

5.6. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

5.6.1. Opisi projekata

Na području Krapinsko-zagorske županije utvrđeni su strateški projekti koji su predloženi za sklapanje razvojnog sporazuma. Župani sjeverozapadne Hrvatske prije dvije godine uputili su Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU pismo namjere za sklapanje razvojnog sporazuma za sjever Hrvatske te je MRRFEU prihvatilo pismo namjere i pokrenut je postupak sklapanja razvojnog sporazuma Sjever. Razvojni sporazum je alat ravnomjerne politike regionalnoga razvoja kojim se županijama okupljenim oko zajedničkog razvojnog smjera omogućuje identifikacija, priprema i provedba strateških projekata koji doprinose strukturiranom i održivom gospodarskom razvoju Sjevera Hrvatske. Primjenom pristupa odozdo-prema-gore, identificirani su strateški projekti koji doprinose razvoju sjevera u narednom programskom razdoblju Europske unije (2021.-2027.). U dijalogu s lokalnom razinom, svaka županija predložila je Ministarstvu regionalnoga razvoja preko 50 projekata u raznim fazama pripremljenosti, a koji stvaraju prepoznatljivu regiju, kreiraju održive i visokokvalitetne socijalne, zdravstvene i obrazovne usluge te podupiru daljnji razvoj poduzetništva na sjeveru Hrvatske. Kroz dijalog s MRRFEU definirano je da će se u razvojnom sporazumu Sjever s područja KZŽ nalaziti 5 prioritiziranih projekata kako slijedi: Centar zdravlja srca i mozga, Znanstveno-edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE, Jačanje zdravstvenih kapaciteta Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Bedekovčanska jezera, Crna kraljica te projekt Izgradnja novog objekta Centra za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice kao rezervni.

Osim navedenih šest projekata koji će se nalaziti u razvojnom sporazumu Sjever na području KZŽ definirani su i prijedlozi strateških projekata važnih za razvoj županije kao i urbanog područja Krapine koji izravno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u Planu razvoja. Detaljni opisi svih strateških projekata važnih za razvoj Županije nalaze se u nastavku:

1.	CENTAR ZDRAVLJA SRCA I MOZGA
Sektor	Zdravstvo Podsektor: Opremanja te izgradnje/ dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Opći cilj projekta je povećanje dostupnosti i kvalitete pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije kroz rekonstrukciju i dogradnju te opremanje Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Krapinskim Toplicama. Ciljne skupine su pružatelji bolničke skrbi u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju krapinske Toplice, stanovnici Republike Hrvatske te ostali korisnici usluga bolnice.
Lokacija	Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice
Opis projekta	Planiranim zahvatom povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije. Realizacijom ovog projekta bolnica će ustrojiti Centar za zdravlje srca i mozga. Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga. Planirana struktura Centra za zdravlje srca i mozga strukturirana je kao dijagnostičko-terapijsko-rehabilitacijski HUB sa sljedećim sastavnicama: 1. Kardiološke specijalističke konzultacije tj. standardne liječnike specijalističke ambulante sa propisanom opremom, 2. Kardiovaskularna dijagnostika što obuhvaća elektrokardiografiju, spirometriju, ergometriju, holter EKG-a i tlaka, kardiološki i vaskularni ultrazvuk, 3. Neurološke specijalističke ordinacije – ambulante sa propisanom opremom te fizijatrijske specijalističke ordinacije sa propisanom opremom, 4. Neurološka dijagnostika što obuhvaća EEG, color doppler žila vrata i transkranijalni doppler te EMNG laboratorij i laboratorij za evocirane potencijale, 5. Magnetska rezonanca u kompleksu prostorija radiološke dijagnostike u prizemlju starog bolničkog objekta, 6. Poliklinika za kardiovaskularnu i cerebrovaskularnu rehabilitaciju – dvorana za tjelesno vježbanje bolesnika, veća dvorana za vježbanje na biciklima i pokretnim trakama te srednjoj dvorani na katu predviđenoj za tjelesno vježbanje, garderobni prostori za korisnike, prostorije za savjetovanje i grupne intervencije, prostor za dodatno opuštanje i razonodu izvan terapija te poseban prostor za muzikoterapiju, prostorije za voditelje kardiološkog i neurološkog programa te smještajne kapacitete za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 20 soba, 7. Odjel za kardiovaskularnu rehabilitaciju sa smještanim kapacitetima za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 85 soba te 1 reanimacijskom jedinicom s 2 kreveta, 8. Odjel za rehabilitaciju bolesnika nakon moždanog udara sa smještanim kapacitetima za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 85 soba, 9. Odjel za rehabilitaciju bolesnika s traumatskom ozljedom mozga što uključuje dogradnju smještajnih kapaciteta, proširenje dvorane Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga. Planiranim zahvatom

	<p>povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>10. Proširenje prostora radne terapije dogradnjom manjeg apartmana za neovisno življenje s inkluzivnim elementima, terapijskim vrtom te prostorom za smještaj invalidskih kolica,</p> <p>11. Prostor za logopedsku terapiju,</p> <p>12. Telemedicinska jedinica,</p> <p>13. Znanstvena jedinica.</p> <p>Sastavni dio Centra je i vanjski prostor kojem je namjena provođenje tjelesnog vježbanja uz informacije o zdravom stilu života i provedenom vježbanju na padini iznad Centra. Staza će se sastojati od utabanih različito položenih pješačkih staza koje bi povezivale više platoa. Na platoima će se nalaziti sprave za razne tjelesne aktivnosti od održavanja ravnoteže do vježbi uz otpor, stacionarne bicikle i slično.</p> <p>Projekt, uz dogradnju, uključuje i opremanje Medicinsko-biokemijskog laboratorija, trošak nabave opreme za opremanje prostora za rehabilitaciju, nabavu uređaja za magnetnu rezonancu te trošak opremanja novih dvorana za kinezioterapiju na neurološkoj i kraniocerebralnoj rehabilitaciji te opremanje vanjskog prostora.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Aktivnosti obuhvaćaju rekonstrukciju i dogradnju Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice što će doprinijeti dostupnosti i kvaliteti pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>Aktivnosti također uključuju rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekta novom potrebnom opremom. Radovi će biti izvršeni u skladu s glavnim projektom te građevinskom dozvolom te opremanje općom medicinskom i nemedicinskom opremom i medicinskim i nemedicinskim aparatima, kao i energetski pregled te izradu energetskom certifikata i ishođenje uporabne dozvole. Aktivnosti podrazumijevaju i nadzor nad provođenjem radova što uključuje stručni i projektantski nadzor te koordinatora zaštite na radu tijekom građenja.</p> <p>Rekonstrukcija postojećeg dijela bolnice izvođenjem radova na energetskoj učinkovitosti objekta.</p> <p>Kroz sve aktivnosti predviđa se iskorištavanje geotermalnih izvora za hlađenje i grijanje objekta, ali i kao glavni element terapije.</p>
Okvirni proračun	<p>380.000.000,00 kn</p> <p>Trošak projektno-tehničke dokumentacije - priprema izvedbenih projekata 2.500.000,00 HRK</p>
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, posjeduje pravomoćnu građevinsku dozvolu, glavni projekt s projektantskim troškovnikom, izrađen elaborat o potrebi izrade studije utjecaja na okoliš.</p> <p>Potrebno je izraditi projekt opremanja i unutarnjeg uređenja te doraditi projekte rekonstrukcije postojećeg dijela. Dodatno je potrebno izraditi izvedbene projekte. Priprema projektno-tehničke dokumentacije sufinancirana je kroz Program pripreme lokalnih razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova - P/1887626</p>
Ostale informacije	<p>Projekt se temelji na rekonstrukciji i dogradnji Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Krapinskim Toplicama što će doprinijeti povećanju dostupnosti i kvalitete pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije. Aktivnost uključuje rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekata novom potrebnom opremom. Provedba i</p>

	realizacija ovog elementa projekta izravno utječe na ostvarivanje cilja projekta odnosno povećanju kvalitete usluga kao i dostupnosti istih pacijentima čime se unaprjeđuje zdravstvena infrastruktura ne samo u županiji već u čitavoj RH
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2025.

2.	JAČANJE ZDRAVSTVENIH KAPACITETA SPECIJALNE BOLNICE ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU STUBIČKE TOPLICE
Sektor	Zdravstvo Podsektor: Opremanja te izgradnje/dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij, i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj je Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je podizanje konkurentnosti bolnice i zdravstvenih usluga. Projektom se planira izgraditi lječilišni kompleks sa 40 soba kvalitete koju pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice te će pružati usluge u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije.
Lokacija	Projekt se planira u Općini Stubičke Toplice te se odnosi na proširenje postojeće Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice.
Opis projekta	Svrha projekta je podizanje konkurentnosti bolnice kroz nove smještajne jedinice. Bolnica dobiva resurse za pružanje usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije. Kvaliteta se bazira na ponudi koja odgovara opremljenošću objekta na visokom nivou. Projekt obuhvaća izgradnju lječilišnog kompleksa u zaštićenoj kulturnoj baštini koristeći geotermalne izvore. Projektom se u konačnici povećava kvaliteta usluga i jača konkurentnost zdravstvenog sektora i zdravstvenog turizma na nacionalnoj razini. Izgradnjom lječilišnog kompleksa sa sobama kakvu pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice i pružanjem usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije, unaprijedit će se kvaliteta i uvjeti rada u zdravstvenim ustanovama i doprinijeti povećanju konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova Krapinsko-zagorske županije.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja zatvorenog bazena • Izgradnja spojnog hola, garderoba bazena, tehničkog servisa, gospodarskog dvorišta i parkirališta • Izgradnja vanjskih bazena sa pratećim sadržajima, objekta restorana i caffe-a s vanjskom terasom • Izgradnja smještajnog objekta
Okvirni proračun	171.183.113,60 kn

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt se realizira kroz 2 faze. I faza je završena, a za drugu fazu je u tijeku izrada glavnog projekta s troškovnicima te se ishođenje građevinske dozvole očekuje do prosinca 2021. godine.
Ostale informacije	I.faza obuhvaćala je izgradnju vanjskog bazena koji je otvoren u svibnju 2021. godine Projektno tehnička dokumentacija je sufinancirana - Odluka MRRFEU KLASA: 302-02/20-01/1; URBROJ: 538-08-1-1-2/267-20-22 od 1.12.2020. godine/ Ugovor o sufinanciranju Broj: 08-F-U-0886/20-02, MRRFEU sufinancirao 1.000.000,00 kuna od ukupnog troška
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2024.

3.	Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
Sektor	Obrazovanje/ Poduzetništvo Podsektor: Zaštita kulturne baštine
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partneri: Grad Donja Stubica, Zadruga ZEZ
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Projekt znanstveno-edukacijsko-zabavnog centra Zagorje usmjeren je na: <ol style="list-style-type: none"> 1. Obnovu kulturne baštine Krapinsko-zagorske županije te stavljanje zaštićenog kulturnog dobra i prirodne baštine u punu funkciju; 2. Stvaranje centralnog mjesta za popularizaciju znanosti na inovativan način te promociju i jačanje STEM vještina djece i odraslih; 3. Promocija i potpora razvoju poduzetništva u ranim fazama rasta i razvoja a naglaskom na big data znanost i umjetnu inteligenciju. <p>Navedeni ciljevi namjeravaju se postići koordiniranim partnerstvom javne uprave (Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija), civilnog sektora (Udruga profesor Baltazar, Zadruga ZEZ, FabLab) te znanstveno-istraživačkog sektora (Institut Ruđer Bošković) u sadržajnom i programskom dijelu.</p> <p>Ciljane skupine projekta obuhvaćaju djecu školske i predškolske dobi koji će svoje STEM vještine razvijati u programskom dijelu ZEZ centra eksperimentirajući u kontroliranim uvjetima i posebno dizajniranim laboratorijima za fiziku i kemiju i istražujući eksponate koji se temelje na hrvatskim znanstvenicima i dostignućima. Projektom će se osposobiti popularizatori znanosti koji će u centru raditi kao stručni vodiči, a ciljano je da se angažiraju studenti prirodoslovnih fakulteta.</p> <p>Ciljana skupina su i poduzetnici početnici koji djeluju u sferi razvoja umjetne inteligencije kojima će se omogućiti pristup intenzivnom akceleracijskom</p>

	<p>programu/kampu pod stručnim vodstvom i mentorstvom drugih poduzetnika iz te branše.</p> <p>Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo koje će ne nediskrecijskoj osnovi koristiti infrastrukturu te koristiti unutarnje i vanjske sadržaje prema vlastitim potrebama.</p>
Lokacija	Grad Donja Stubica
Opis projekta	<p>Krapinsko-zagorska županija, Grad Donja Stubica i ZADRUGA ZEZ, kao partneri u projektu, uvidjeli su da u Republici Hrvatskoj postoji potreba za popularizacijom znanosti i edukacije, te da bi uspostava znanstvenog edukativno-zabavnog centra predstavljala dobru osnovu za popularizaciju znanosti i edukaciju, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu, poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje, povećanje broja mladih ljudi koji odabiru studij ili rad u znanosti i tehnologiji, kao i shvaćanje da znanost i tehnologija čine vitalni dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske te doprinose ekonomskom razvoju države i njezinih stanovnika.</p> <p>Ovim projektnim programom definiraju se osnovna rješenja sa analizom prostornih mogućnosti rekonstrukcije dvorca Stubički Golubovec, izgradnje novog objekta, u Donjoj Stubici, ukupne površine 31.452,00 m². Predmetnim zahvatom u prostoru planira se izvedba Znanstveno – edukativno – zabavnog centra, u kojem bi se posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približila znanost, odnosno omogućila vizualizacija svjetskih i hrvatskih dostignuća, dok bi se djeci pokušalo približiti školsko gradivo te ih educiralo na zabavan način.</p> <p>Provedba projekta rezultirati će povezivanjem obrazovanja s potrebama tržišta rada, doprinosom reformi općeg i strukovnog obrazovanja i poboljšanjem pristupa obrazovanju i osposobljavanju na svim razinama. Predviđeni korisnici usluga centra su djeca i mladi kojima će se približiti školsko gradivo i educirati ih na zabavan način te poticati na odabir studija ili rada u znanosti i tehnologiji. Uz to, centar će poticati darovitost u osnovnim i srednjim školama u regiji te će se uspostaviti prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije. Projekt obuhvaća revitalizaciju dvorca Stubički Golubovec kroz rekonstrukciju i dogradnju i uspostavu regionalnog centra izvrsnosti za STEAM područje i poduzetničko-potporno okruženje za poduzetnike početnike koji realiziraju projekte vezane uz velike baze podataka i umjetnu inteligenciju.</p> <p>Projekt je usmjeren i na stvaranje okruženja za razvoj poduzetništva vezano za znanost i STEM područje na način da se pruža podrška potencijalnim start-upovima i scale upovima. Podrška se pruža novoosnovanim MSP-ima te ih se usmjerava u svim fazama rasta putem mentorske podrške ovisno o njihovim potrebama, ostvaruje se suradnja s drugim poduzetničkim potpornim institucijama kako bi se pružile bolje usluge te se jačaju kapaciteti potpornih institucija. Posebna pozornost se usmjerava na pripremu MSP-a za prihvat investicija (venture capital funds ili business angels). Poduzetnička komponenta cilja i na uspostavu poduzetničkog gnijezda za srednje škole za jačanje kompetencija u sferi tehničke kulture pod FABLab-a.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Glavne aktivnosti projekta odnose se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec • izgradnju nove zgrade – ulazni hall i recepcija, suvenirnica, ugostiteljski sadržaji, edukacijsko-poslovni prostor unutar kojeg se uspostavlja centar za poticanje darovitosti u osnovnim i srednjim školama u regiji te prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije • izradu eksponata i nabava opreme

	<ul style="list-style-type: none"> obnovu perivoja
Okvirni proračun	126.070.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Izrađena dokumentacija: Konzervatorska studija dvorca, Konzervatorska studija perivoja, Muzeološka koncepcija, popis izložaka, Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike o usklađenosti projekta sa odredbama zaštite okoliša, arhitektonski snimak postojećeg stanja s dokumentacijom, geotehnički elaborat, izrađeno idejno rješenje, ishoda lokacijska dozvola.</p> <p>Projektno tehnička dokumentacija je sufinancirana - Odluka MRRFEU KLASA: 302-02/20-01/1; URBROJ: 538-08-1-1-2/267-20-22 od 1.12.2020. godine/ Ugovor o sufinanciranju Broj: 08-F-U-0886/20-02</p>
Ostale informacije	<p>Izrada glavnog projekta i izvedbenog projekta i izvedbenog troškovnika - u tijeku - očekivan dovršetak prosinac 2021. godine, izdana lokacijska dozvola, Studija izvodljivosti sa CBA analizom - u tijeku - očekivan dovršetak: 2022. godina, građevinska dozvola će biti izdana u2022 godini.</p> <p>Odlukom o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava, Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je 12.446.540,85 kuna (s PDV-om) za projekt <i>Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite dvorca Stubički Golubovec</i>, Golubovečka 42, Donja Stubica. Sukladno potpisanom Ugovoru, očekivani dovršetak navedenog projekta, uključujući i izradu projektne dokumentacije te provedbu mjera zaštite sukladno izrađenoj dokumentaciji je 25.05.2022. godine.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti, mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2023.

4.	Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
Sektor	Turizam
Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Općina Bedekovčina</p> <p>Partner: Krapinsko-zagorska županija</p>
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Glavni cilj projekta je revitalizacija Bedekovčanskih jezera okrenutih održivom i zelenom turizmu.</p> <p>Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo te izletnici i turisti jer će revitalizirani prostor omogućiti aktivan odmor posjetiteljima s bogatim sportsko-rekreacijskim sadržajima.</p>
Lokacija	Općina Bedekovčina (područje Bedekovčanskih jezera)
Opis projekta	Krapinsko-zagorska županija u novom programskom razdoblju Europske unije pokreće i podržava strateške projekte okrenute održivom i zelenom turizmu.

	<p>Ovaj koncept podrazumijeva upotpunjavanje turističke ponude Zagorja održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim resursima koji se stavljaju u punu funkciju novog turista. Upravo destinacije s ponudom aktivnosti na otvorenom postaju sve češći odabir za cikloturizam, planinarenje i kampiranje.</p> <p>Bedekovčanska jezera postaju dio mreže zelenih oaza Zagorja koje svojim gostima nude autentičnost lokalne kulture, kreativnost lokalnih proizvođača te istraživanje bogate povijesti kroz gastronomiju te aktivan odmor u Srcu Zagorja. Kompleks Bedekovčanskih jezera obuhvaća aktivne zahvate u prostoru u čijem je fokusu sinergija čovjeka i prirode.</p> <p>Revitalizacija Bedekovčanskih jezera obuhvaća izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone (košarka, mali nogomet, rukomet, kupalište, street workout, odbojka na pijesku, adventure park, paintball, skate park, dječje igralište i dječje kupalište, prostor za roštilj, biciklističke i pješačke staze, paddleboarding, itd.).</p> <p>Značaj strateškog projekta za Krapinsko-zagorsku županiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proširenje turističke ponude Zagorja kroz novi jedinstven turistički proizvod • cjelovit turističko-sportsko-rekreativni sadržaj uz jezera u županiji • adekvatan prostor za održavanje manifestacija • bolji doživljaj turista i posjetitelja te njihov sadržajni boravak • produljenje prosječnog trajanja boravka posjetitelja • stvaranje sinergije s privatnim investitorima te razmatranje mogućnosti izgradnje dodatnog privatnog smještaja • produljenje turističke sezone • stvaranje sigurne destinacije i brendiranje sigurnog i aktivnog odmora • stvaranje mjesta za "digitalne nomade" i kreiranje dodatne ponude za ovaj segment potražnje • centralno mjesto kreativnosti, autohtonog zavičaja te oživljavanje povijesti • mogućnost dodatnog poticanja tradicionalnog obrtništva lokalnog stanovništva koje se stavlja u funkciju kreiranja ponude za posjetitelje • organizacija sportskih natjecanja
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<p>Revitalizacija Bedekovčanskih jezera provodi se kroz povezan set aktivnosti razdijeljenih u dvije faze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uspostava mreže pješačko-biciklističkih staza – ishodena građevinska dozvola; 2. aktiviranje sportskih i rekreacijskih sadržaja - ishodena lokacijska dozvola.
<p>Okvirni proračun</p>	<p>65.000.000,00 kn (Procijenjena vrijednost projektno-tehničke dokumentacije: 2.000.000,00 kn)</p>
<p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu</p>	<p>Izrađeno idejno rješenje</p>
<p>Ostale informacije</p>	<p>Potrebno izraditi projektno-tehničku dokumentaciju (Glavni projekt, Izvedbeni projekt, Projekt okoliša, Potrebna istraživanja)</p> <p>Projekt je identificiran kao strateški projekt te je uvršten na listu prioriteta u okviru razvojnog sporazuma Sjever Hrvatske.</p>
<p>Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS</p>	<p>Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>

Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva; mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu i 1.10. poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

5.	Crna kraljica
Sektor	Digitalno društvo i turizam i kreativno društvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Krapina Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je provedba revitalizacije kulturnih znamenitosti baštine (Stari grad Krapina, Park skulptura Forma prima), generiranje novih turističkih proizvoda (pješački most, suvenirnica, muzejski postav Crna kraljica, muzejski postav pećine, multimedijaska dvorana) i usluga (ugostiteljska usluga, edukacija, informiranje) te doprinos održivom razvoju turizma. Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo te izletnici i turisti.
Lokacija	Područja Grada Krapine: Arheološka zona Stari grad Krapina i Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac te područje koje povezuje ta dva kulturna dobra gdje se planira izgradnja pješačkog mosta, zgrada Palasa.
Opis projekta	Predmet ovog projekta je obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“, obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra te uređenje zgrade Palasa, čime će se urediti suvenirnica i bistro, infrastruktura okoliša, izgraditi će se vidikovac, vanjska pozornica s gledalištem. Kako bi se doprinijelo održivom razvoju turizma i ukupnom održivom društveno- gospodarskom razvoju Krapine, grad Krapina će projektom „Crna kraljica“ unaprijediti upravljanje nepokretnim kulturnim dobrima „Stari grad Krapina“ i „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “. Kroz Integrirani razvojni program bit će obnovljena infrastruktura na tim kulturnim dobrima i uvedeni turistički sadržaji. Na dobru „Stari grad Krapina“ u zgradu Palasa bit će uvedena sva infrastruktura (vodovod, odvodnja, rasvjeta), uređen Muzej posvećen povijesti i legendama destinacije te s arheološkim izlošcima sa samog kulturnog dobra, suvenirnica, bistro i multimedijaska dvorana, uredit će se infrastruktura okoliša(vodovod, odvodnja, rasvjeta) i plato za pozornicu te će se uvesti edukacijski sadržaj u spilji neposredno uz Palas. Na dobru „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “ izvršit će se krajobrazno uređenje, uredit će se pozornica za održavanje manifestacija, obilježiti će se i osvijetliti skulpture te postaviti info kiosk za posjetioce s informacijama o kulturnoj baštini turističke destinacije. Znatnom unaprjeđenju destinacije doprinijet će izgradnja pješačkog mosta između tih dvaju kulturnih dobara koji će zbog svojih karakteristika postati prvorazredna turistička atrakcija.

Okvirne aktivnosti projekta	Okvirne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“; • obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, • izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra • uređenje zgrade Palasa
Okvirni proračun	74.223.081,99 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Glavni izvedbeni projekt (dokumentacija za ishođenje građevinske dozvole)
Ostale informacije	Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine - Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz fondova Europske unije u financijskom razdoblju 2014.-2020./KK.06.1.1.01.0056 Potrebno izraditi izvedbene projekte
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma, 5. Poticanje razvoja kulture i medija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti Mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2023. – 2025.

6.	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
Sektor	Obrazovanje i regionalna infrastruktura
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Glavni cilj projekta je izgradnja novog, suvremenog i energetski učinkovitog objekta Centra za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice. Krajnji korisnici su učenici s teškoćama te ostala djeca kojima se pružaju socijalne usluge rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji.
Lokacija	Potrebno je pronaći prostor za izgradnju novog objekta.
Opis projekta	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice ustanova je provedbu predškolskog i osnovnoškolskog programa za učenike s teškoćama u razvoju, nastavu pri zdravstvenoj ustanovi te pružanje socijalnih usluga rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji. Trenutni objekt (prizemlje i dvije etaže bez lifta), nedostatni prostorni kapaciteti te neprikladna lokacija (u centru mjesta bez dovoljnog broja parkirnih mjesta) na

	zadovoljavaju potrebe korisnika, stoga je nužna izgradnja i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog i objekta površine 3.500 m ² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m ²), parkiralištem i popratnim objektima.
Okvirne aktivnosti projekta	Izgradnja i opremanje novog suvremenog objekta
Okvirni proračun	Investicija: 70.000.000,00 kn Okvirni proračun za izradu projektno-tehničke dokumentacije iznosi 2.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2025.

7.	Šemničke Toplice
Sektor	Digitalno društvo i turizam i kreativno društvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Krapina Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je stvaranje dodatnog sadržaja turističke ponude Zagorja kao i profiliranje destinacije kao destinacije sporta (s obzirom da u HR postoji potreba za dodatnim zatvorenim olimpijskim bazenima te bi takav kompleks dodatno privukao sportaše i ekipe vodenih sportova iz regije). Krajnji korisnik su turisti.
Lokacija	Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine
Opis projekta	Predmet ovog projekta je izgradnja bazenskog kompleksa sa popratnim sadržajima. Projekt je od regionalnog i nacionalnog značaja kojim se obuhvaća izgradnja sljedećih sadržaja: unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača, dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, krajobrazno uređenje okoliša te ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale. Projekt će imati veliki utjecaj na podizanje kvalitete života zajednice, otvorit će se nova radna mjesta, potaknuti stanovništvo na

	<p>redovito bavljenje sportom, a čime će se također pozitivno utjecati na zdravlje svih korisnika.</p> <p>Cjelokupno slabije razvijeno područje će oživjeti kako turistički, tako i gospodarski. Projektom će predmetno područje dobiti na važnosti, a novi turistički proizvod će donijeti višestruke koristi. Isto tako, realizacija projekta imat će širok utjecaj na zadovoljavanje potreba ciljane skupine. Stvara se inovativni turistički proizvod koji upotpunjuje turističku ponudu Krapinsko-zagorske županije. Formira se dodatno tržište za poljoprivredne proizvode regije te se doprinosi cjelokupnom gospodarskom i društvenom razvoju regije.</p> <p>Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine, a sveukupna bruto površina zgrade jest 13.076 metara kvadratnih.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Izgradnja sljedećih sadržaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, • vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača, • dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, • parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, • krajobrazno uređenje okoliša • ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale
Okvirni proračun	116.546.240,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena prostorno-programska studija, pripremna dokumentacija za bazenski kompleks, glavni projekt, ishoda građevinska dozvola
Ostale informacije	<p>Projektno tehnička dokumentacija sufinancirana je kroz Program pripreme lokalnih razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova - P/1887626.</p> <p>Šemničke Toplice je projekt koji je identificiran kao prioritetni investicijski projekt Master plana razvoja turizma KZŽ 2016.-2025.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva</p> <p>Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2026.

8.	EKOLOŠKI BAZEN PREGRADA
Sektor	bioraznolikost, turizam, zdravlje
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Pregrada

Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	<p>Cilj projekta je Izgradnja zelene infrastrukture koja bi povećala biološku raznolikost i turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja poslužila kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma. Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva</p> <p>Ciljane skupine i korisnici projekta: lokalno i regionalno stanovništvo. Domaći i inozemni turisti</p>
Lokacija	Grad Pregrada – naselje Pregrada
Opis projekta	<p>Grad Pregrada pokrenuo je projekt izgradnje prvog biološkog bazena u Hrvatskoj. Riječ je o eko-bazenu koji djelomično 'kopira' izgled jezera, a u jednom svom dijelu ima suhi filter i pregrađeno područje s regeneracijskim biljem i raslinjem, tako da bez dodavanja ikakvih kemikalija uvijek ima kristalno čistu vodu.</p> <p>Projekt je u visokoj fazi spremnosti, te je izrađena projektno tehnička dokumentacija koja definira izgled infrastrukture. Pregradski bazen bit će površine 1.626 četvornih metara, imat će šljunčanu plažu koja će se u blagom nagibu spuštati prema bazenu, veliko područje za neplivače dubine 1,35m te područje za plivače dubine 2,5m na kojem će biti i mogućnost postavljanja triju plivačkih staza. Uz to, imat će drvene platoe i molove za sunčanje, dječje igralište te dva objekta: za ugostiteljske usluge, garderobe, recepciju, sanitarije, saune te prostoriju za prvu pomoć. Realizacijom projekta Pregrada bi dobila značajnu turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja mogla poslužiti kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma.</p> <p>Bazen je planiran na lokaciji iza zgrade nekadašnjeg Doma zdravlja, uz potok Kosteljinu, čime se nastavlja kontinuitet namjene te se dodatno naglašava briga o okolišu grada.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Aktivnosti izgradnje i nadzora izgradnje Ekološkog bazena Pregrada.</p> <p>Promotivne aktivnosti</p> <p>Promocija i administracija projekta</p>
Okvirni proračun	15.000.000,00 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola.
Ostale informacije	<p>Planirani početak izvođenja: rujan 2022.</p> <p>Planirani završetak: lipanj 2024.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva</p> <p>Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

Sektor	Zdravlje i kvaliteta života
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partneri: Centri za socijalnu skrb na području županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Glavni cilj je stvoriti centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Krajnji korisnici su pacijenti/palijativni bolesnici.
Lokacija	Odabir lokacije koja odgovara uvjetima i funkcionalnostima projekta
Opis projekta	Centar za palijativnu skrb je centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Čine ga kapaciteti namijenjeni za pružanje palijativne skrbi oboljelima u terminalnoj fazi bolesti (hospicij) kapaciteta 15-20 pacijenata organizirano po svim suvremenim principima palijativne skrbi, centar za liječenje boli te savjetovalište za palijativne bolesnike i podršku obitelji. Također, u centru je smještan i koordinator palijativne skrbi i mobilni palijativni tim, kao i posudionica ortopedskih pomagala. Centar je smješten u prostoru od 700 m ² .
Okvirne aktivnosti projekta	Izgradnja i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije
Okvirni proračun	15.000.000,00 kn Trošak projektno-tehničke dokumentacije - predviđen iznos 800.000,00 kn.
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb; 4. Socijalna solidarnost i odgovornost
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2025.

10.	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA
Sektor	Javna uprava Podsektor: Digitalizacija javne uprave (digitalizirane usluge za građane, poduzetnike) kroz aplikacije i opremu
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija

	Ostali dionici: Odabrane županijske institucije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je unaprjeđenje upravljanja razvojem na razini županije kroz detaljnu razradu i reorganizaciju poslovnih procesa te njihovu optimizaciju primjenom digitalnih tehnologija. Krapinsko- zagorska županija prepoznala je mogućnosti za rast i razvoj koje se otvaraju kroz digitalnu transformaciju i moderne tehnologije. Izravni korisnici su Županija i odabrane institucije, a krajnja ciljana skupina su stanovnici i pravne osobe koje će imati koristi od kvalitetnijih županijskih procedura i novih e-usluga.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	Digitalna transformacija odnosi se na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja što uključuje poslovne procese temeljene na većoj količini podataka, donošenje odluka temeljem analize podataka, nove usluge za građane, nove kanale komunikacije i poboljšane ljudske potencijale. Strategija digitalne transformacije Krapinsko- zagorske županije je ključni korak kojim se definiraju temelji za uvođenje digitalnih tehnologija u upravljanje, a digitalnu transformaciju karakterizira povezanost sustava upravljanja, prikupljanje, obrada i dijeljenje kompleksnih setova podataka (big data science) i proaktivno upravljanje u skladu sa stvarnim potrebama građana. Ključne aktivnosti projekta digitalne transformacije Županije su detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa, funkcionalnih specifikacija novih e-usluga, funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata; analiza mogućnosti za dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta; priprema za izvedbu implementacijskog plana koja uključuje podršku u pripremi dokumentacije za javnu nabavu te integraciju odabranih rješenja.
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa</p> <p>Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija novih e-usluga</p> <p>Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata</p> <p>Dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta</p> <p>Nabava i instalacija opreme i digitalnih rješenja</p> <p>Podrška u implementaciji</p>
Okvirni proračun	7.527.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena je Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (12/2020) u sklopu koje je izrađena analiza procesa i analiza digitalnih kompetencija djelatnika, u tijeku je izrada funkcionalne specifikacije za nova rješenja koja je temelj za raspisivanje postupka nabave za implementaciju.
Ostale informacije	<p>Ako se pogledaju ciljevi nadolazeće europske financijske perspektive 2021. - 2027., fokus na digitalno i lokalno još je jasniji - Europa upravo u implementaciji digitalnih alata i uključivanjem lokalnog razvoja vidi izlaz iz krize i pravac održivog stabilnog rasta i razvoja, stoga je Krapinsko-zagorska županija uvidjela potrebu za stvaranjem detaljne analize koja će dati upute za snalaženje u digitalnom prostoru i vremenu. Krapinsko-zagorska županija ovom projektnom idejom prepoznala je ulogu koju će uspješna digitalizacija poslovanja imati za rast i razvoj u nadolazećem razdoblju.</p> <p>Očekivani rezultati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. educirano 150 zaposlenika 2. nabavljeno 500 komada IKT opreme 3. nabavljena i instalirana programska rješenja

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva Prioritetno područje javnih politika 2. Digitalizacija javne uprave i pravosuđa
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021.-2023.

11.	BIZARENA - digitalni inovacijski centar
Sektor	Industrija, poduzetništvo i obrtništvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Partneri: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija, FER, Srednja škola Krapina, TVHZ
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je uspostava BIZARENE- centra inovacija i digitalnog razvoja, horizontalne poslovne arene za produciranje i razvoj novih poslovnih prilika kroz istraživanje, razvoj, inovacije te digitalizaciju te proširenje Poslovno tehnološkog inkubatora Krapinsko-zagorske županije (Faza II) kroz proširenje/izgradnju BIZARENE - katalizator umrežavanja inovacija, poduzetništva, obrazovanja i javnog sektora na regionalnom, nacionalnom i globalnom nivou, korištenjem modernih alata za zatvaranje kružnog procesa (inovacija – obrazovanje – poduzetništvo – javni sektor) poput modela hackathona, inovativnih laboratorija s razvojnim timovima i akceleracijskih programa te virtualnog mjesta susreta/servisa za poduzetnike. BIZARENA pozicionira se u sektoru pametnih industrija za gospodarstvo te postaje potporna institucija za procese industrijske tranzicije u regiji.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Infrastruktura Poslovno tehnološkog inkubatora uspostavljena uz pomoć EU te aktivnosti i sadržaji kojima je obogaćena tijekom prve godine kao i djelatnost trenutnih stanara temelj je za nadogradnju i usmjeravanje željenih promjena u poduzetničkom mindsetu i industrijskoj tranziciji. Trenutna infrastruktura koja potiče i razvoj proizvodnih tvrtki te udio proizvodnih subjekata u gospodarstvu županije prednosti su za odabir niše proizvodne tehnologije, IKT rješenja i modela za industriju 4.0, a know how i kapaciteti partnerske institucije REGEA svrstavaju nas također u nišu ekološki prihvatljivih materijala, zelenih tehnologija za OIE, komunalnog gospodarstva i zaštitu okoliša.</p> <p>BIZARENA povezivanjem pojedinaca, stručnjaka i institucija u aktivnosti na stvaranju i razvoju inovacijskih rješenja te njihovoj komercijalizaciji kreira kružnu ekonomiju. Kreativne pojedince i poduzetnike potiče na inovativnost, obrazovnim institucijama omogućava uključivanje u tržište, kod mladih pobuđuje interes za školovanjem i znanosti te ih novim obrazovnim programima za moderna deficitarna znanja priprema za tržište. Strateški upravlja inovativnim rješenjima i usmjerava ih u programe s prilagođenom potrebnom infrastrukturu (laboratoriji, BIZARENA razvojni odbor) da se što prije realiziraju na tržištu. Usmjerenosti na proizvodne tehnologije i povezivanjem s rješenjima temeljenim na umjetnoj inteligenciji i robotici te na ekologiju slijedi Nacionalni program reformi sa ciljevima, prioritetima i mjerama 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva, 1.2. Rast investicija – 1.2.1 Poticanje ulaganja i produktivnosti, 1.4.6 Upravljanje kvalitetom za postizanje</p>

	<p>kreativnog i inovativnog gospodarstva, digitalne tranzicije društva i gospodarstva i jačanje regionalne konkurentnosti. Virtualna BIZARENA pospješuje digitalnu ekonomiju budućnosti.</p> <p>Specifični cilj projekta je komercijalizacijom modela i poticanjem investicija do samoodrživosti potporne institucije. Specifični cilj ostvarit će se prodajom razvijenih rješenja prema dogovorenim profitnim udjelima za svakog od partnera koji sudjeluje u projektu te razvijenim modelom monetizacije uspostave profitabilnog poduzeća (npr. udio u dobiti, vlasnički udio, success fee isl.). Nadalje kroz spajanje s investitorima (anđelima i fondovima) osmislit će se model naknade od investicije za pokrivanje inkubacijskih i akceleracijskih troškova – nakon realizacije spajanja.</p> <p>Dodatni prihodi iz navedenih modela činit će poseban dio prihoda – izvor za grantove za inovatore i razvoj startup poduzeća.</p> <p>Na taj način zatvara se krug u kojem uspješni i etablirani dionici imaju dovoljno resursa za detektiranje i razvoj novih rješenja koja će stvarati dodatnu vrijednost.</p>
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nadogradnja i proširenje postojeće infrastrukture PTI kroz izgradnju dodatnog objekta za smještaj laboratorija s opremom za razvoj i testiranje inovativnih rješenja u proizvodnim tehnologijama, IKT i modelima za industriju 4.0 kao i laboratorija za razvoj i testiranje rješenja u prioritnim nišama zelenog rasta • Organizacija i izvođenje tematskih hackathona u redovitom ritmu 3-4 godišnje sa definiranim unaprijed zadanim problemom/temom i ciljem i u suradnji s lokalnim poduzetnicima uključenim u projekt, odabiranje rješenja s najboljim potencijalom za komercijalizaciju kroz prodaju ili kroz razvoj novih poslovnih subjekata; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja • Organizacija i provođenje natječaja za inovacijska rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama kroz koje se poduzetnicima i inovatorima neovisno o provođenju hackatona omogućava da ispituju i razviju inovativne ideje unutar postojećih procesa u poduzećima ili sasvim nove ideje; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja • Uspostava BIZARENA razvojnih odbora koji kao interdisciplinarno vijeće evaluiraju sudionike i rješenja u hackathonu, procjenjuju potencijal i relevantnost rješenja izrađenih na hackatonu, potencijal timova te značaj dobivenih rješenja za aktualni društveno tržišni trenutak i predlažu ih za daljnje razvojne modele, prate i usmjeravaju njihov razvoj i savjetuju PCKZŽ pri aktivnostima upravljanja i razvoja rješenjima. BIZARENA razvojni odbori također evaluiraju sudionike i rješenja otvorenih natječaja za inovativna rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama. • Uspostava razvojnih programa i parametara komercijalizacije inovativnih rješenja dobivenih kroz hackatone i kroz otvoreni natječaj koji će na najbrži način ispitati rješenja te ih pripremiti za tržište. Potrebno je razraditi dva modela – prodajni i inkubacijski program. • Izvođenje i upravljanje prodajnog programa razvoja inovacijskih rješenja koje se ispituje u laboratoriju, razvija do komercijalne zrelosti, priprema se odgovarajući promotivni set za komercijalizaciju i potom nudi potencijalnim kupcima. Kod prodajnog modela naglašena je suradnja s poduzetnicima zainteresiranim za razvoj

	<p>predmetnog inovativnog rješenja. Potrebno oformiti zasebni projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvođenje i upravljanje inkubacijskog programa razvoja inovacijskih rješenja u smjeru za osnivanje zasebnog poslovnog subjekta koji će ga komercijalizirati. Ovaj model sadrži podršku u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analizu i ispitivanje inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovacijskoj ideji te educiranje za poslovne vještine potrebne za izlazak na tržište uz odgovarajuće mentorstvo individualno prilagođeno rješenju i timu. Potrebno zasebni oformiti projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom. • Razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa za deficitarna zanimanja aktivnosti su projekta koja će na temelju tehnologija koje će se razvijati u oba programa i na temelju uočavanja deficita pojedinih stručnjaka detektirati moguća nova zanimanja i u suradnji s regionalnim HZZ-om te referentnim obrazovnim stručnjacima potaknuti izradu kurikulumu za odgovarajući obrazovni program u okviru cjeloživotnog učenja. • Virtualna BIZARENA predviđa osmišljavanje, programiranje, uvođenje, promociju i održavanje aplikacije koja je nadogradnja Virtualnog inkubatora. Digitalizacijom procesa vezanih uz sve prethodno nabrojane aktivnosti na razvoju inovacijskih rješenja omogućuje transparentnost i pristup intelektualnom potencijalu regije za sve dionike društva te postaje katalizator umrežavanja, inovacija, poduzetništva i obrazovanja prvo na regionalnom nivou, a onda i nacionalnom te globalnom.
Okvirni proračun	26.250.000 kn Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju. Procijenjena vrijednost dokumentacije je 1.000.000 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja Izrađen projektni koncept
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer: Ravnomjeran regionalni razvoj SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti Prioritetno područje javnih politika 1. Pametna specijalizacija i jačanje pozicije regionalnog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022.-2024.

12.	Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
Sektor	Energija i održivi okoliš
Partnerstvo i dionici	REGEA

	Partneri: Krapinsko-zagorska županija, Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Glavni cilj projekta je uspostava regionalno energetske klimatskog centra kao centra izvrsnosti te inkubatora ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost.</p> <p>Kao takav, centar će pružati stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata s ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija.</p>
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Energetska tranzicija i prilagodba učincima klimatskih promjena sve su više u fokusu, a u budućnosti će to biti i izraženije. Dosadašnje je djelovanje REGEA-e i KZZ bilo usmjereno na javni sektor primarno, no s ciljem povećanja učinka djelovanja nužno je adresirati i sektor industrije zbog njihovih velikih potreba u ovoj domeni, ali i u vidu njih kao pružatelja rješenja. Potencijalni sinergijski učinci su veliki.</p> <p>Regionalni energetske klimatski centar poslužiti će kao centar izvrsnosti te inkubator ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost. Kao takav, centar će pružati stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata s ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija. Specijalizacija i transformacija industrije nužna je i s aspekta njene održivosti, ali i s aspekta potrebe za novim rješenjima u područjima energije, prilagodbe na učinke klimatskih promjena i održivu mobilnost.</p> <p>Specifični cilj projekta je omogućavanje povoljnog okruženja za unaprjeđenje i prilagodbu industrijskih procesa, za osnivanje i razvoj poduzeća, te podrška start-upovima. Specifični cilj ostvarit će se unapređenjem poslovnih pomoćnih usluga i infrastrukture za osnivanje, razvoj i širenje poslovanja te povećanim promicanjem poduzetništva u društvu, kroz poboljšanje poduzetničkih vještina i unaprjeđenje poslovne infrastrukture, što će industriji, MSP-ovima i start-upovima omogućiti lakši pristup informacijama, znanju o mogućnostima razvoja i visokokvalitetnim poslovnim uslugama, kao i infrastrukturi koja će biti dostupna u poslovnom inkubatoru za razvoj i testiranje rješenja. Također cilj je širiti informacije o postojećim programima i shemama za industriju i poduzetnike, uključujući informacije o financijskim instrumentima. Nadalje, planira se uvođenje strukturiranog pristupa poslovnim savjetodavnim uslugama, uključujući edukacije i podizanje kapaciteta. Podrška će nadalje uključivati savjetovanje industrije i MSP-ima oko prelaska na proizvodnju s niskom razinom ugljičnog dioksida, kao i na upravljanje klimatskim rizicima i prilagodbu. Plan je razviti i mrežu mentora s ciljem pružanja savjeta od strane djelatnika regionalnog energetske klimatskog centra i iskusnijih poduzetnika. Kako bi se osigurala visoka kvaliteta usluga i održivost aktivnosti, podrška će uključivati razvoj kompetencija osoblja energetske klimatskog centra, promicanje usluga među malim i srednjim poduzećima i nadogradnju objekata neophodnih za pružanje usluga.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Očekivane aktivnosti centra prema industriji, MSP i start-upovima – horizontalno gledano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podrška pred-inkubacijskih usluga koje će pružati centar (poput akceleratora) s pripadajućom infrastrukturom i uslugama za pronalaženje i odabir inovativnih ideja, podrška u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analiza inovacijskih rješenja i

	<p>tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovativnoj ideji te mentorstvo prilikom izlaska na tržište</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana podrška dionicima iz industrije u razvoju i testiranju rješenja u sektoru zelenog rasta • razvoj poduzetničke poslovne infrastrukture koja će donijeti direktnu korist industriji, MSP-ima i start-upovima. Razvoj takve fizičke infrastrukture odviti će se na 2 lokacije: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Energetski centar Bračak - . U sklopu centra pružati će se savjetodavno predinkubacijske usluge kao i pronalaženje i odabir inovativnih ideja, razvoj projekata, podrška u osnivanju poduzeća, izrada analiza, studija izvodljivosti, planova i strategija, treninzi te podizanje kapaciteta dionika, kao i ostale potporne usluge. <u>Dvije su glavne fizičke aktivnosti koje se planiraju na prostoru ECB:</u> <ul style="list-style-type: none"> • opremanje postojećeg objekta (Oprema: IT oprema; oprema za potporu aktivnosti razvoja i testiranja proizvoda u domeni proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora; specifična oprema za potporne aktivnosti svim sastavnicama centra • izgradnja edukacijsko promotivnog centra za zelenu gradnju korištenjem inovativnih drvnih tehnologija na lokaciji drvenih baraka koje su služile za smještaj (oprema: oprema interijera zajedničkih prostorija; oprema za dizajn (IT i licence za software) i oprema za profesionalno fotografiranje; oprema za istraživanje, razvoj i testiranje proizvoda (3D skeneri, 3D printeri, 5-osni CNC, uređaji za lijepljenje i ispitivanje) ▪ Poduzetnički inkubator u Krapini – objekt će se dodatno opremiti opremom potrebnom za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta, a sukladno tome usluge koje će se tamo pružati odnose se na korištenje opreme, mentorstvo i slične savjetodavne usluge. ▪ Oprema <ul style="list-style-type: none"> • Oprema za primjenu IoT u poljoprivrednim procesima (Dronovi, IT oprema i licence, razni specifični uređaji) • Oprema za testiranje novih proizvoda u poljoprivrednoj proizvodnji • Organiziranje programa mentorstva • Aktivnosti promocije i umrežavanja i savjetodavne usluge u prijavama na natječaje u domeni ESIF i Programa unije
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja Izrađen projektni koncept
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju

Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022.-2025.

13.	DIGITALIZACIJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Parteri su sve osnovne i srednje škole na području Krapinsko- zagorske županije (uključujući i područne škole)
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj je opremanje svih škola potrebnom opremom i alatima za rad u virtualnim učionicama te izvođenje nastave na daljinu, simultano korištenje digitalnih i analognih alata u obrazovnom procesu čime se jačaju kompetencije samih nastavnika, ali i razvijaju digitalne kompetencije učenika. Predviđeni korisnici su učenici srednjih i osnovnih škola te nastavnici i stručni suradnici.
Lokacija	Osnovne i srednje škole obuhvaćene projektom sa područja Krapinsko- zagorske županije.
Opis projekta	<p>Okolnosti uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 dodatno su ubrzale započeti proces digitalizacije, sve je online, a računala i IT sustavi najjača su ili pak u obrazovnom sustavu najslabija karika s obzirom na analiziranu situaciju opremljenosti škola IT opremom na području Krapinsko- zagorske županije. Povratnim informacija od učenika i roditelja te analizom anketa utvrđeno je da pojedini učenici imaju vrlo loše tehničke preduvjete za realizaciju npr. nastave na daljinu. Naime, to su učenici koji u obitelji imaju samo jedan uređaj ili ni jedan (pretežno roditeljski pametni telefon, na kojem je ujedno i pristup internetu), a u obitelji ima dvoje ili više učenika. Samim time im je onemogućeno redovito sudjelovanje u nastavi na daljinu, a rezultat toga je njihovo sve veće zaostajanje u praćenju nastave, usvajanju odgojno- obrazovnih ishoda te izvršavanju zadataka. Projektom se želi stvoriti i omogućiti uvjete za rad odnosno za sudjelovanje u nastavi na daljinu te kreirati virtualne učionice. Virtualnim učionicama se stvara nova forma učenja i poučavanja te se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi pri čemu uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima; opremanje objekata funkcionalnim uređajima i opremom; nabava alata za komunikaciju/platforme za rad na daljinu te alata za e-kvizove i testiranja (npr. pametne ploče). Nužno je i u što kraćem roku učenicima slabijeg imovinskog stanja osigurati vlastito prijenosno računalo kako bi mogli imati pristup virtualnim učionicama te je planirano nabava najmanje 3 nova prijenosna računala po svakoj školi koji bi se podijelili učenicima koji nemaju računalo u kućanstvu kako bi mogli izvršavati svoje školske obaveze. Time bi svi učenici imali ispunjene tehničke uvjete za redovito praćenje nastave na daljinu, mogli bi koristiti prednosti virtualne učionice i ne bi bilo zaostataka u učenju.</p> <p>Nastava na daljinu koja stvara nove forme učenja i poučavanja i koja se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima. Svi sadržaji trebaju biti lako dostupni učenicima, te ih nastavnici mogu producirati na funkcionalnim uređajima i opremi koja bi bila smještena</p>

	<p>u Učionici namijenjenoj za nastavu na daljinu i prihvatljiva za izradu e-materijala, video lekcija, kreiranje web sučelja, osmišljavanje virtualne izložbe, rada na društvenim mrežama i vidljivosti svih projektnih aktivnosti. Time bi se stvorilo izvrsno okruženje i uvjeti za rješenja koja bi omogućila nastavnicima povećati kvalitetu online nastave i kreirati predavanja ili sastanka te potaknuti i motivirati učenike i suradnike kako bi lakše postigli željene rezultate. Provođenje nastave na daljinu, zahtjeva dobru pripremljenost e-materijala i stalno usavršavanje nastavnika za nova znanja i vještine snalaženja u digitalnom okruženju nužna je ne samo u ovako ekstremnim uvjetima kao što je pandemija već će biti značajna za daljnju provedbu nastave i kombiniranje klasične nastave s online nastavom. Održivost takvog pristupa bit će vidljiva i za obrazovanje odraslih, u vrijeme odsutnosti nastavnika i sl. Također nužni su licencirani programi koji mogu podržavati predviđene projektne aktivnosti.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Opremiti 45 školskih objekata pametnim pločama (svaka škola po 20 pametnih ploča), dodatnom audio-video opremom, stvorena baza e-video materijala, nabavljena prijenosna računala, nabavljeni alati za komunikaciju / platforme za rad na daljinu, nabavljeni alati za e-kvizove i testiranja • Nabava licenciranih programa • Educirati djelatnike/nastavnike osnovnih i srednjih škola
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt je pripremljen za provedbu - analizirana je situacija i razina opremljenosti u školama te je potrebno nabaviti i implementirati opremu, prikupljene informativne ponude, izrađen troškovnik
Ostale informacije	Nakon zatvaranja škola i drugih institucija u području odgoja i obrazovanja uslijed pandemije COVID 19, te iz uhodanog načina učenja i poučavanja napravljen je prijelaz na sustav učenja i poučavanja na daljinu. Takav oblik rada, traži veliku pripremu, zahtjeva motivaciju, odgovornost i disciplinu svih uključenih čimbenika. Nastava putem učenja na daljinu uključuje vrlo zahtjevno skaliranje sustava kroz intenzivniju suradnju na relaciji učenik-nastavnik- roditelj. U tom smislu usmjerenost prema inovacijama i kreativnosti kao značajne kompetencija 21. stoljeća treba poticati na svim razinama obrazovnog sustava tako i u učenju i poučavanju na daljinu . Kako bi se ovaj koncept uspješno implementirao, nužno je nabaviti i implementirati potrebnu IKT opremu u škole.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

14.	IZGRADNJA ŠKOLSKIH SPORTSKIH DVORANA
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obnavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)

Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija Partneri: Grad Oroslavje, Grad Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje, Stubičke Toplice.
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je unaprijediti kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa, ali i kvalitetu i zdravlje građana KZŽ kroz izgradnju i opremanje školskih sportskih dvorana u Krapinskim Toplicama, Petrovskom, Oroslavju, Gornjoj Stubici, Konjščini, Velikom Trgovišću, Svetom Križu Začretje, Stubičkim Toplicama i Gradu Zlataru. Korisnici će biti učenici, članovi sportskih udruga, rekreativci te ostali stanovnici mjesta kojima se omogućuje dostupnost sportskih usluga.
Lokacija	Grad Oroslavje i Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje, Stubičke Toplice
Opis projekta	Projekt obuhvaća izgradnju sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ kako bi se potaknuo ravnomjeran razvoj i osigurala dostupnost usluga svim građanima KZŽ. Neke od škola nemaju pripadajuće dvorane te ne mogu izvoditi nastavu i provoditi slobodne aktivnosti, a neke od dvorana ne udovoljavaju pedagoškim standardima i tehničkim uvjetima. Projektom će se uspostaviti funkcionalna sportska infrastruktura za jačanje kvalitete nastave, ali i rekreativno i profesionalno bavljenje športom, izgraditi 6 sportskih dvorana kojima će se služiti više od 1000 učenika te preko 5000 građana.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja školskih sportskih dvorana • Opremanje sportskih dvorana
Okvirni proračun	232.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađeni glavni projekti, pripadajući troškovnici te ishođene građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta. Projekt spreman za provedbu. Popis obuhvaćenih škola: <ul style="list-style-type: none"> • OŠ Krapinske Toplice- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 48.000.000kn • OŠ Petrovsko- procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 15.000.000kn, Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn • OŠ Oroslavje- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Gornja Stubica- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 25.000.000kn • OŠ Konjščina- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Veliko Trgovišće – PŠ Dubrovčan- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 15.000.000kn • OŠ Sveti Križ Začretje- Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 28.000.000kn • SŠ Zlatar- Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Stubičke Toplice- Dokumentacija u izradi; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 11.000.000kn
Ostale informacije	Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 06.12.2019. godine u Krapini donijela je zaključak da Vlada Republike Hrvatske podupire projekt

	izgradnje školskih sportskih dvorana u Krapinsko-zagorskoj županiji, i to u Gradu Oroslavju, te općinama Gornjoj Stubici, Krapinskim Toplicama, Petrovskom, Konjščini i Velikom Trgovišću. Prema istoimenom Zaključku, zadužuje se Ministarstvo znanosti i obrazovanja da, u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i gradom i općinama, a ovisno o trenutačnom stupnju izgrađenosti dvorana u pojedinim školama, odredi prioritete financiranja, te pruži stručnu pomoć, poduzme potrebne radnje i aktivnosti, te razmotri moguće modele sufinanciranja projekta ovoga Zaključka u okviru Razdjela 080 Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 2. Zdravlje, zdrave prehrabene navike i aktivni život kroz sport
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2024.

15.	CJELODNEVNI RAD U OSNOVNIM ŠKOLAMA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obnavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)
Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija Partneri: JLS i odgojno-obrazovne ustanove
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je dogradnja i rekonstrukcija osnovnih škola te prelazak na jednosmjenski rad kako bi se unaprijedila kvaliteta odgojno-obrazovnog procesa i zadovoljili pedagoški standardi. Korisnici će biti učenici i odgojno-obrazovni djelatnici te sudionici izvanškolskih aktivnosti i slično.
Lokacija	OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lohor, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Tuhelj
Opis projekta	Projekt obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju objekata osnovnih škola s ciljem uspostave cjelodnevnog rada škole(OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lohor, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Tuhelj). U navedenim osnovnih školama radi se u dvije smjene što onemogućava uspostavu cjelodnevnog rada škole te znatno otežava mogućnost uvođenja dodatnih sadržaja u škole, izvannastavnih aktivnosti, ali i provođenje izborne nastave i slično, odnosno svega onoga što bi moglo utjecati na povećanje broja sati nastave pa time i kvalitetniji i sadržajniji nastavni proces. U okviru projekta potrebno je izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju s projektom

	opreme kako bi se zadovoljili standardi za provedbu jednosmjenske nastave te uspostavu cjelodnevnog rada u školama i zadovoljili pedagoški standardi.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Dogradnja i rekonstrukcija objekata osnovnih škola • Opremanje objekata
Okvirni proračun	232.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Za 10 objekata postoji idejni koncept i procjena troškova gradnje, za dva objekta izrađeni su glavni projekti, a za ostale je dokumentacija u tijeku izrade - razni stupnjevi dovršenosti, no nužno je izraditi izvedbene projekte i projekte opremanja.
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer:1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unapređenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2027.

16.	CENTAR IZVRSNOSTI U POLJOPRIVREDI
Sektor	Obrazovanje
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Srednja škola Bedekovčina Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti omogućit će svladavanje novih tehnologija u poljoprivredi, kako za polaznike srednjoškolskih programa, tako i za polaznike programa usavršavanja i obrazovanja odraslih. Ciljane skupine i korisnici projekta: nastavnici, učenici te polaznici programa obrazovanja odraslih
Lokacija	Općina Bedekovčina – Srednja škola Bedekovčina
Opis projekta	Trenutno stanje objekta ne zadovoljava potrebe školovanja primjenom modernih tehnologija u agrarnoj proizvodnji te ne stimulira inovacije u sektoru poljoprivrede. Projekt je usmjeren na rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja stvoriti će se bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje te formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe

	i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva, tako i za polaznike obrazovanja odraslih, prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni, povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Kvalitetnijom provedbom praktičnog dijela obrazovanja, proširenjem teorijskog opsega znanja i svladavanjem novih tehnologija u poljoprivredi pridonijet će se popularizaciji poljoprivredne djelatnosti i privlačenju mladih i nezaposlenih osoba na bavljenje poljoprivrednom djelatnošću i istraživanjem te stimulirati inovacije.
Okvirne aktivnosti projekta	Aktivnosti rekonstrukcije i nadogradnje zgrade škole Aktivnosti izgradnje poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta; radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama(nadzor) za koje će biti formirani timovi s voditeljima svakog tima Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta
Okvirni proračun	26.032.338,75 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije. Status sa 01.12.2021.: Izrađen je idejni projekt te je u tijeku ishodenje dozvole i odobrenja Ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje nakon čega će se početkom 2022. godine početi priprema i izrada glavnog projekta te ishodenje građevinske dozvole. Očekuje se da će građevinska dozvola biti ishodena do druge polovice 2022. godine, a radovi bi se mogli početi provoditi od listopada 2022. godine.
Ostale informacije	Planirani početak izvođenja: listopad 2022.. Planirani završetak: prosinac 2024.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2025.

17.	“Sunce na dlanu”- FOTONAPONSKE ELEKTRANE NA KROVOVIMA JAVNIH ZGRADA
Sektor	Energetska učinkovitost i OIE Podsektor: Korištenje obnovljivih izvora energije (sunce-fotonaponska polja, biomasa, geotermalna energija, dizalice topline)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partner: REGEA
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije putem postavljanja fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije. Uspostavom fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije

	rezultirati će povećanjem udjela OIE do 30% ukupne potrošnje električne energije javnog sektora te smanjenjem izdataka javne potrošnje za 10%. Time se doprinosi održivom gospodarskom rastu i razvoju, potiče investicijska politika okrenuta budućnosti te prelazak na pametno, kružno i niskougljično društvo.
Lokacija	Izrađena idejna rješenja i glavni projekti za 30 projekata za zgrade javne namjene u nadležnosti Županije - Ambulanta Krapinske Toplice, Ambulanta Krapina, Ambulanta Klanjec, Ambulanta Zlatar Bistrica, Ambulanta Pregrada, Ambulanta Bedekovčina, Ambulanta Donja Stubica, Ambulanta Zabok, Ambulanta Sveti Križ Začretje, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, OŠ Đurmanec, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Donja Stubica, SŠ Bedekovčina, OŠ Josipa Broza Kumrovec, OŠ Matije Gupca Gornja Stubica, školska dvorana Đurmanec, OŠ Mače, OŠ Ljudevit Gaj Mihovljan, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Konjščina, SŠ Konjščina, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, školska dvorana Hrašćina, OŠ Antuna Mihanovića Klanjec, OŠ Oroslavje, Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok (ukupno 5 MW instalirane snage)
Opis projekta	Projekt je usmjeren na postavljanje fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije s ciljem korištenja obnovljivih izvora energije. Radi se o zgradama osnovnih škola, ambulanti domova zdravlja te općih i specijalnih bolnica, ukupno 30 objekata.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti projekta odnose se na provedbu elektrotehničkih radova povezanih s postavljanjem sustava fotonapona za proizvodnju struje u javnim objektima te prema potrebi građevinske radove učvršćivanja krovništva (statika). Ukupno će se ugraditi 30 fotonaponskih sustava (fotonaponske ćelije u kombinaciji s inteligentnim inverterima).
Okvirni proračun	45.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena su idejna rješenja za 9 ambulanti, 2 bolnice, 19 osnovno i srednjoškolskih objekata (ukupno 5 MW instalirane snage)
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

18.	ENERGETSKA OBNOVA ZGRADA JAVNE NAMJENE
Sektor	Energetska učinkovitost i OIE Podsektor: Korištenje obnovljivih izvora energije (sunce-fotonaponska polja, biomasa, geotermalna energija, dizalice topline)

Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Dionici: školstvo i zdravstvo
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Osnovni cilj je smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora na način da se provode mjere energetske obnove koje će rezultirati smanjenjem potrošnje energije za grijanje/hlađenje na godišnjoj razini od najmanje 50% u odnosu na postojeće stanje. Energetska obnova zgrada javne namjene odnosi se na zgrade u vlasništvu javnog sektora u kojima se obavljaju društvene djelatnosti – odgoja, obrazovanja, prosvjete, znanosti, kulture, sporta, zdravstva i socijalne skrbi.
Lokacija	Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice Općina Marija Bistrica – Osnovna škola Marija Bistrica Općina Tuhelj- OŠ Lijepa naša Tuhelj Općina Veliko Trgovišće- PŠ Dubrovčan Općina Bedekovčina- Đački dom Bedekovčina
Opis projekta	S energetsom obnovom postići će se sljedeće: <ol style="list-style-type: none"> 1. financijska ušteda na smanjenim računima za grijanje, hlađenje i električnu energiju, 2. ugodnije i kvalitetnije obavljanje društvene djelatnosti, te duži životni vijek zgrade, 3. sigurnost i pouzdanost energetske sustava, 4. doprinos zaštiti okoliša i smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš, kao i globalnim klimatskim promjenama. Projektima energetske obnove dolazi do povećanja gospodarske aktivnosti posebice u građevinskom sektoru.
Okvirne aktivnosti projekta	Energetska obnova zgrade – primjena mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline, pri čemu mjere energetske učinkovitosti obuhvaćaju: energetski pregled i energetsko certificiranje zgrade za potrebe energetske obnove, izradu projektne dokumentacije za energetske obnovu zgrade kojom se dokazuje ušteda energije, povećanje toplinske zaštite ovojnice zgrade, unapređenje tehničkih sustava zgrade koji uključuju tehničku opremu za grijanje, hlađenje, ventilaciju, klimatizaciju i pripremu potrošne tople vode, sustav rasvjete te sustav automatizacije i upravljanja zgrade ili njezina dijela te uvođenje sustava obnovljivih izvora energije.
Okvirni proračun	38.700.000,00 kn (Ovaj iznos trenutno dobiven zbrajanjem projektantskih troškovnika za tri energetske obnove – zgrada NBO pri Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice, OŠ Marija Bistrica, COOKT)
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađeni su glavni projekti za jednu zdravstvenu ustanovu i dvije škole, u tijeku projektiranje za minimalno dodatnih 6 zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije.
Ostale informacije	/

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2023.

19.	JAČANJE KAPACITETA OPĆE BOLNICE ZABOK I BOLNICE HRVATSKIH VETERANA
Sektor	Zdravstvo Podsektor: opremanje te izgradnja/ dogradnja zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Projektom će se poboljšati uvjeti rada i kvaliteta pruženih usluga u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana čime će se doprinijeti zdravstvenom blagostanju građana te jačanju otpornosti zdravstvenog sustava. Ciljane skupine su stanovnici Krapinsko-zagorske županije te ostali korisnici usluga Bolnice.
Lokacija	Grad Zabok – Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana
Opis projekta	Projektom će se poboljšati kvaliteta usluga opće bolnice kroz nabavu potrebne opreme za operacijski trakt uz poboljšanje fizičkih svojstava zgrade izgradnjom cjelokupnog ventilacijsko-klimatizacijskog sustava. Projektom će se doprinijeti jačanju otpornosti, osiguranju financijske stabilnosti, održivosti i kvalitete te unaprjeđenju učinkovitosti upravljanja u sustavu zdravstva.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti projekta odnose se na: <ul style="list-style-type: none"> • nabavu opreme: artroskopski stup, operacijski stup (2 kom), CT, sauger za OP trakt (3 kom), bušilica (2 kom), termokautera (3 kom), mamograf te ligasure • izvođenje strojarskih radova koji su povezani s uvođenjem sustava ventilacije i klimatizacije cijelog bolničkog kompleksa u svrhu optimizacije korištenja energije za zagrijavanje i hlađenje.
Okvirni proračun	18.750.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađen troškovnik nabave opreme, izrađen glavni i izvedbeni projekt uvođenja ventilacijskog sustava bolnice.
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života

	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2022. – 2024.

20.	ZAVOD ZA HITNU MEDICINU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE – zdravstveni hub hitne medicine
Sektor	Zdravlje i kvaliteta života Podsektor: Opremanja te izgradnje/dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij, i sl.)
Partnerstvo i dionici	Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije, Krapinsko- zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekata je poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ kako bi se poboljšala usluga pružanja hitne medicinske skrbi na području cijele Krapinsko-zagorske županije. Uz jačanje kapaciteta kroz opremanje modernom opremom za pružanje pomoći, stvorit će se hub za edukaciju profesionalnih zdravstvenih djelatnika za pružanje pomoći korištenjem modernih i inovativnih pristupa uz digitalne tehnologije i opremu čime se omogućuje ravnomjerna pomoć svim stanovnicima i skraćuje se vrijeme reakcije u hitnim situacijama. Projekt cilja na stvaranje edukacijsko-interventnog centra koji će okupiti profesionalne djelatnike u zdravstvenom sustavu te hitne interventne službe te zainteresirane stanovnike te će se stvarati mreža hitne medicinske pomoći u izvanrednim situacijama u zajednici. Direktni korisnici su djelatnici Zavoda za hitnu medicinu KZŽ, a ciljana skupina građanstvo KZŽ.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županije – Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije
Opis projekta	Projekt se odnosi na poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ. Obzirom na ruralni dio županije te disperziranost lokacija na kojima timovi djeluju, potrebno je uravnotežiti kvalitetu usluge dodatnom opremom za pružanje pravovremene pomoći što dovodi do smanjenja vremena odgovora na hitan poziv, kvalitetnije praćenje stanja pacijenta te povećanih izgleda za preživljavanje. Projektom se želi nabaviti 8 uređaja za dezinfekciju vozila, 8 izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, 8 transportnih respiratora, 8 defibrilatora, omogućiti umrežen cjelokupni sustav hitne medicine u KZŽ kroz IP videoportafone, nabavljena računala/tableti za djelatnike kako bi se podatci o pacijentu automatski unijeli u sustav. Uz izgradnju fizičkog objekta, jačaju se kapaciteti hitne medicinske skrbi koja postaje centralno mjesto za razvoj i identifikaciju usluga potrebnih u zajednici te se pilotiraju inovativne usluge u suradnji s lokalnim stanovništvom. Izgradnjom nove zgrade riješio bi se ključni problem koji Zavod za hitnu medicinu Krapinsko - zagorske županije ima, a to je nedostatak prostora i to poglavito za Medicinsko prijavno-dojavnu jedinicu koja godišnje zaprimi oko 28.000 poziva pacijenata, a sada radi u neprihvatljivim uvjetima. Novom zgradom riješio bi se i problem adekvatnog prostora za reanimaciju u Krapini, garaže za vozila, kao i skladišni prostor u prizemlju. Ujedno, vezano na epidemiju koja je u tijeku potrebna je i izolacijska jedinica. Na katu zgrade planiran je prostor za upravu Zavoda i nastavno – edukacijske svrhe što će omogućiti daljnji razvoj Zavoda u nastavnom i znanstvenom smjeru.

Okvirne aktivnosti projekta	Okvirne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> Nabava opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini - nabava uređaja za dezinfekciju vozila hitne medicinske službe, izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, transportnih respiratora s opremom, defibrilatora sa opremom, IP video-portafona i umrežavanje svih 8 Ispostava Zavoda za hitnu medicinu KZŽ sa Medicinsko-prijavno dojavnom jedinicom u Krapini, tableta /prijenosnih računala sa Windows licencom Izgradnja centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu koji će djelovati kao središte pružanja hitne medicinske pomoći, biti baza za usavršavanje potrebnog medicinskog osoblja, testni centar za nove hitne medicinske postupke - uključuje odabir lokacije, projektiranje, izgradnju objekta te opremanje tipskom opremom te opremom za usavršavanje vještina i pružanje hitne medicinske pomoći.
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn Procjena izrade projektno-tehničke dokumentacije 800.000 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Idejno rješenje u tijeku
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR Planirani početak: siječanj 2022. Planirani završetak: srpanj 2026.

21.	Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
Sektor	Zdravstvo
Partnerstvo i dionici	Krapinsko-zagorska županija JLS na čijem teritoriju se uspostavlja hub: Zabok, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada Medicinski fakulteti Farmaceutске tvrtke
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Ciljevi projekta: Opći cilj projekta je unaprjeđenje zdravstvenog sektora i uspostava zdravstvenog inkubatora kao potpornog sustava zdravstvenog sektora. Specifični ciljevi projekta su: - Izgradnja i rekonstrukcija postojećih objekata u zdravstvene inkubatore

	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostava i unapređenje obrazovnog sustava u području zdravstva - Uspostava sustava za poticanje zapošljavanja - Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu - Stvaranje novih radnih mjesta u zdravstvu te sektorima povezanim uz zdravstvo (servisne usluge, proizvodnja opreme i sitnog inventara) <p>Ciljne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvrtke i njihovi djelatnici zaposleni na razvoju inovacija u zdravstvu (medicinsko i nemedicinsko osoblje) - Profesori i znanstveno te stručno osoblje Medicinskih fakulteta zaposleni na istraživačko-razvojnim projektima <p>Korisnici projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pacijenti (iz KZŽ; RH i šire regije Centralne i Jugoistočne Europe) - Zdravo stanovništvo koje radi na sprečavanju i razvoju bolesti - Zdravstveni djelatnici drugih ustanova koji će moći koristiti inovacije hubova
Lokacija	Bračak, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada
Opis projekta	<p>Krapinsko-zagorska županija, zahvaljujući svojim prirodnim resursima (geotermalni izvori ljekovite vode), izrazito na povoljnom geografskom položaju te dosadašnjem stupnju razvijenost zdravstvenog sektora (2 specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, 1 opća bolnica, 2 specijalne bolnice (1 za kardiovaskularne bolesti, 1 za ortopediju), 40-tak ordinacija dentalne medicine) ima sve preduvjete za ostvarenje vizije KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – EUROPSKI CENTAR ZDRAVLJA.</p> <p>Iako je odavno poznato da koliko ima i ljudi na svijetu, gotovo toliko ima i bolesti odnosno otkad postoji čovjek, postoje i virusi, bakterije i ostali uzročnici bolesti s kojima znanost vodi kontinuirane bitke za premoć. Izuzetni napreci u medicini posljednjih 300tinjak godina, suočivši se s pandemijom COVID-19 u 2020. godini, ponovno su pred novim izazovom, izazovom koji je barem većinu 2020. godine uspio pokazat nadmoć. Nespremnost zdravstvenog sektora u borbi protiv novog soja virusa, kazala je da je zdravstveni sustav pred prekretnicom. Zemlje EU-a suočene su sa sve brojnijim izazovima i pritiscima na zdravstveni sustav (liste čekanja, povećanje rehospitalizacija, smanjenje dostupnosti zdravstvene njege, zamor liječnika) koji su dodatno eskalirali COVID-19 krizom. Sukladno tome, vrtoglavo rastu i troškovi zdravstva, koji se na razini EU procjenjuju na 700 milijardi EUR u 2019. godini.</p> <p>Ovaj projekt se sastoji od cjelovitog sustava uspostave Krapinsko-zagorske županije kao europskog centra zdravlja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostava zdravstvenog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra, 2. Uspostava i unapređenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava 3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja 4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu 5. Suradnja u području umjetne inteligencije u zdravstvu
Okvirne aktivnosti projekta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostava zdravstvenih hubova tj. inovativnog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra, u kojem će se osigurati: <ul style="list-style-type: none"> • Proizvodnja zaštitne opreme (rukavice, viziri, maske, odjela / dezificijensi) • Proizvodnja medicinske opreme

	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostave servisnog centra – servisni centar opreme koja se koristi u okruženju • Istraživanja i razvoj novih lijekova i/ili uređaja • Laboratorij za geotermalna ispitivanja • Proizvodnja kozmetike bazirana na rezultatima ispitivanja <ul style="list-style-type: none"> - Rekonstrukcija, uređenje i opremanje prostora (brownfield investicija); nabava opreme i uređaja za zajedničko korištenje stanara - Razvoj metodologije uključivanja stanara u rad inkubatora (osiguranje svih troškova poslovanja (najam prostora + režije) za prvih 5 godina za sektor proizvodnje medicinske opreme i uređaja te 10 godina za istraživanja i razvoj pod uvjetom da nakon prve 2 godine postoje konkretni rezultati istraživanja, a za ostale stanare (uslužne djelatnosti) po redovnom principu (1. godina 100% oslobođenja najma prostora, 2 godina 75%, 3. godina 50%, nadalje sve plaćaju) - Uspostava mreže mentora i liječnika koji su na raspolaganju tijekom početnih faza razvoja novih metoda/uređaja/opreme... - Opremanje testnih ordinacija – npr. testna ordinacija stomatologije, oftalmologije i slično – kao stvaranja preduvjeta da neki od privatnih klinika koje djeluju u Zagrebu dođu provoditi svoje operacije ovdje (npr. skidanje dioptrije laserom) - Razvoj holističkog centra – spoj alternativne i redovne medicine, rad na sprečavanju bolesti i smanjenju mogućnosti za razvoj bolesti <p>2. Uspostava i unapređenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava u području zdravstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja i rekonstrukcija te opremanje postojećih objekata u kojima se odvija srednjoškolska nastava programa iz sfere zdravstva - Izgradnja i rekonstrukcija te opremanje postojećih objekata u kojima se odvija visokoškolska nastava programa iz sfere zdravstva - Uspostava novih srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova iz područja zdravstva prema potrebi <p>3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticaji za samozapošljavanje – od strane RH i KZZ – poticanje zapošljavanja u sektoru i djelatnostima direktno povezanim uz zdravstveni sektor - Osiguranje sredstava u proračunu RH i/ili proračunu KZZ – postizanje sinergijskog učinka objedinjenih financijskih sredstava kako bi se poticalo samozapošljavanje i zapošljavanje u sektoru zdravstva (ne nužno samo medicinski djelatnici nego i proizvodne i uslužne djelatnosti koje su potpora zdravstvenom sektoru) <p>4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj novih znanja i kompetencija u centru kompetentnosti uz ostvarenje suradnje s vodećim fakultetima i farmaceutskim tvrtkama u okruženju - suradnja s medicinskim fakultetima iz okruženja (Maribor, Ljubljana, Beč, Zagreb) i farmaceutskim tvrtkama (Pliva, Krka, Belupo...) – na principu cjeloživotnog učenja (trening centar, dodatna usavršavanja itd) - Osmišljavanje novih tečajeva/ seminara/ radionica/ edukacija u pojedinom području zdravstva
--	--

	<p>5. Uspostava suradnje s EDIH „AI za pametno zdravstvo i medicinu“- neprofitnim konzorcijem koji okuplja vrhunske hrvatske tehnološke tvrtke, zdravstvene organizacije, udruge pacijenata, istraživačke laboratorije te akademsku zajednicu te ima misiju ubrzanja implementacije novih digitalnih tehnologija za zdravstvo i medicinu, koje će transformirati skrb o pacijentima te dugoročno osnažiti cjelokupni zdravstveni sustav RH. Njihove aktivnosti su:</p> <p>6. Rano testiranje – za inovatore u području umjetne inteligencije izuzetno je važno imati reguliranu dostupnost kliničkoj infrastrukturi u inkubacijskoj fazi istraživanja</p> <p>7. Edukacija i unapređenje vještina – inovatorima, znanstvenicima, zdravstvenim djelatnicima i javnom sektoru pružiti pristup infrastrukturi i know how-u članova konzorcija kao i široj mreži srodnih EDIH-a diljem EU</p> <p>8. Podrška u fazi investicija – kontakt točka za izvore financiranja AI inovacija u zdravstvu, s naglaskom na sredstva iz Europske unije, u suradnji s vodećim inkubatorima i VC fondovima</p> <p>9. Povezivanje i poticanje ekosustava – identifikacija izazova u zdravstvu koja će napredovati uz inovativna rješenja</p>
Okvirni proračun	500.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život (Prioritetno područje javnih politika: 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	Priprema: 2021.-2024. Provedba: 2025.-2027.

22.	PROJEKT IZGRADNJE ŠIROKOPOJASNE INFRASTRUKTURE PREMA JPP MODELU
Sektor	IC infrastruktura
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Partneri: REGEA, JLS
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu te pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje.
Lokacija	Projekt se planira za područje Krapinsko-zagorske županije

<p>Opis projekta</p>	<p>Dostupnost visokokvalitetne moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Razvijena fizička elektronička komunikacijska infrastruktura i mreže vrlo velikog kapaciteta, dostupnost i upotreba širokopojasnog pristupa sljedeće generacije čine okosnicu za sve usluge digitalnog gospodarstva. Županija kako bi bila konkurentna i inovativna želi pokrenuti projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema modelu javno-privatnog partnerstva (dalje u tekstu: JPP/Projekt) i shodno tome potrebno je pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje.</p>
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<p>Glavne aktivnosti projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izraditi informacijski memorandum • Izraditi širokopojasnu infrastrukturu na području KZŽ
<p>Okvirni proračun</p>	<p>Izrada IM-a: Početna naknada (engl. retainer) bez PDV-a iznosi 197.500,00 kn, a sa uključenim PDV-om iznosi 246.875,00 kn.</p> <p>Procjena izgradnje širokopojasne infrastrukture u ovoj fazi nije dostupna.</p>
<p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu</p>	<p>Prikupljene informativne ponude.</p> <p>S obzirom na specifičnosti Projekta KZŽ će angažirati vanjske pravne savjetnike koji će dati mišljenje o optimalnom modelu javno-privatnog partnerstva za ovaj Projekt.</p> <p><u>Popis JLS koje imaju izrađen i odobren Plan razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) na području KZŽ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Općina Đurmanec: Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Đurmanca- obuhvaćeno područje projekta je Grad Krapina i Općine Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj (30.10.2020. Sklopljen ugovor o sufinanciranju; broj pokrivenih korisnika: 10.699; Investicijski model: model A; 27.06.2019. PRŠI odobren) • Grad Pregrada: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Pregradi i Klanjcu te općinama Desinić, Hum na Sutli, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela (Investicijski model: model A; 4.06. 2019. PRŠI odobren) • Grad Donja Stubica: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Donja Stubica i Oroslavje te općinama Gornja Stubica, Marija Bistrica, Stubičke Toplice i Veliko Trgovišće (Investicijski model: model A; 12.06.2019. PRŠI odobren) • Grad Zlatar: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u Gradu Zlataru te općinama Budinščina, Hrašćina i Konjščina • Općina Bedekovčina: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u općinama Bedekovčina, Lobar, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica
<p>Ostale informacije</p>	<p>Na Javni poziv za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, kojeg je raspisalo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU u 2019. godini vrijednog 1,1 milijardi kuna JLS-ovi su se sa svojim okolnim područjem prijavljivali na natječaj. Sa HT-om je potpisano 13 Sporazuma u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta među kojima je u projekt uključen Grad Krapina s 4 okolne općine: Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj. Ukupna vrijednost projekta za ovo područje je 59.428.809,19 kn, a HT je ponudio financirati 50% sredstava, dok ostatak ide iz europskih fondova. Grad i susjedne općine neće trebati financijski sudjelovati u projektu, trošak je 0 kuna. Tim se sporazumom HT obvezao da će u sljedeće tri godine izgraditi mreže koje omogućuju brzinu od minimalno 100Mbit/s, i to za 135.000 novih korisnika na područjima gradova i općina diljem Hrvatske.</p>

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva Prioritetno područje javnih politika 3. Razvoj širokopojsnih elektroničkih komunikacijskih mreža
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije Mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojsne infrastrukture
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

23.	Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
Sektor	Zaštita okoliša
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Partner: Zavod za krajobraznu arhitekturu, Agronomski fakultet pri Sveučilištu u Zagrebu Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izraditi Krajobraznu strategiju KZŽ, kao županijski dokument koji će postaviti okvir za koherentan i kvalitetan razvoj krajobraza KZŽ, odnosno, odrediti strateške ciljeve i načela planiranja čiji je fokus na određivanju načina i mogućnosti provedbe krajobraznih politika, zaštite, planiranja i upravljanja krajobrazom. Izraditi detaljnu inventarizaciju krajobraza, tj. tipološku klasifikaciju krajobraza, raščlambu krajobraza na pojedine međusobno različite krajobrazne tipove i krajobrazna područja, vrednovati ih, analizirati razvojne pritiske te ocijeniti njihovu ugroženost zbog intenziteta promjena nastalih uslijed razvoja djelatnosti. Namjera je također odrediti mjere za zaštitu pojedinih vrjednijih dijelova krajobraza Županije te smjernice za planiranje i upravljanje razvojnim djelatnostima s ciljem zaštite kvaliteta krajobraza.
Lokacija	Krapinsko- zagorska županija
Opis projekta	Sadržajni okvir Krajobrazne strategije KZŽ uključuje osim ciljeva kvalitete krajobraza i akcijski plan za potporu provedbi ciljeva koji trebaju pomoći relevantnim akterima/sektorima da u daljnjem razvoju svojih politika omoguće postizanje ciljeva kvalitete krajobraza na razini županije. Krajobrazna strategija i njene mjere provode se u partnerstvu s akterima iz sektorskih politika te uključuje županijske institucije, jedinice lokalne samouprave, istraživačke institucije, nevladine organizacije i predstavnike prakse. Tipološka klasifikacija se odnosi na postupak razvrstavanja teritorija Krapinsko zagorske županije u krajobrazne tipove/područja, na razini općih i krajobraznih tipova te krajobraznih podtipova i uzoraka koji predstavljaju i čine krajobraznu raznolikost Županije. Krajobrazi Krapinsko zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete.

	Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi i nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje, vrijednosti i ugroženost krajobraznih područja te dati mjere i smjernice za razvoj kojima će se očuvati postojeće i stvarati nove, tipove krajobraze Hrvatskoga zagorja.
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Krajobrazna strategija Krapinsko zagorske županije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odrediti stratešku viziju i strateške ciljeve za razvoj krajobraza • Izraditi akcijski plan za provedbu strateških ciljeva • Oblikovati projekte i planove na način da će krajolici pod pritiskom i u budućnosti biti dostupni kao visokokvalitetan životni, radni i rekreacijski prostor. <p>Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izraditi tipološku klasifikaciju krajobraza na nekoliko hijerarhijskih razina – Atlas krajobraza • Vrednovati krajobrazna područja obzirom na karakter krajobraza • Analizirati razvojne pritiske na pojedina krajobrazna područja • Vrednovati ugroženost krajobraznih područja • Izraditi mjere zaštite i očuvanja najvrjednijih dijelova krajobraza • Izraditi smjernice za planiranje i upravljanje pojedinim razvojnim djelatnostima kako bi se očuvao i jačao regionalni karakter krajobraza Hrvatskog zagorja
Okvirni proračun	900.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Projektna ideja</p> <p>Obzirom na prepoznatljivost i vrijednost kulturnih krajobraza Hrvatskog zagorja te njihovu izloženost brojnim promjenama, uslijed napuštanja primarnih djelatnosti i sve većih pritisaka razvojnih djelatnosti, potrebno je izraditi krajobraznu strategiju koja će postaviti okvir za provedbu krajobraznih politika, predvidjeti aktivnosti i mjere provedbe te odrediti projekte i planove za razvoj krajobraza KZŽ kao visokokvalitetnog životnog, radnog i rekreacijskog prostora.</p> <p>Temeljni dokument za utvrđivanje krajobrazne raznolikosti KZŽ, je Krajobrazna osnova koja će inventarizirati krajobrazne tipove/područja KZŽ na različitim hijerarhijskim razinama, odrediti vrijednosti i pritiske na pojedine dijelove krajobraza, utvrditi njihovu ugroženost te dati mjere zaštite i smjernice za planiranje kao bi se očuvao regionalni krajobrazni identitet.</p>
Ostale informacije	Okvirni proračun se odnosi na izradu Krajobrazne Strategije (cca 350 000 kn) te izrade krajobrazne osnove za predložene aktivnosti (cca 550 000 kn)
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 1. Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2024. – 2027.

24.	Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
Sektor	Promet i mobilnost

Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Krapinsko-zagorska županija</p> <p>Partneri: Županijska uprava za ceste</p> <p>JLS na čijem teritoriju se grade biciklističke staze: Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice</p> <p>Hrvatske ceste</p> <p>Hrvatske vode</p>
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Ciljevi projekta:</p> <p>Opći cilj projekta je unapređenje mobilnosti i kvalitete kretanja stanovništva kroz uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture na području Krapinsko-zagorske županije.</p> <p>Specifični ciljevi projekta su:</p> <p>Osiguranje učinkovitog prometnog rješenja</p> <p>Smanjenje zagađenja i devastacije okoliša</p> <p>Povećanje sigurnosti biciklista</p> <p>Ciljne skupine:</p> <p>Korisnici izgrađene biciklističke infrastrukture</p> <p>Dionici lokalne zajednice</p> <p>Lokalno stanovništvo</p> <p>Turisti</p>
Lokacija	Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice
Opis projekta	<p>Projekt uspostave mreže biciklističkih staza na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture i to na 3 ključna pravca na području Krapinsko-zagorske županije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veliko Trgovišće - Zabok - Krapina - Macelj 2. Pregrada - Krapinske Toplice - Zabok 3. Mokrice (Oroslavje) - Bračak (Zabok) - Zlatar Bistrica - Marija Bistrica. <p>Projektom se želi osigurati upravljanje mobilnošću na način da se osigura alternativni i zdraviji način kretanja lokalnog stanovništva te poveća sigurnost korisnika biciklističke infrastrukture. Također, projekt će utjecati na rješavanje problema koje današnji prometni sustavi generiraju, poput gubitka vremena, ljudskih života, štetnog utjecaja na okoliš, štetnog utjecaja na zdravlje ljudi i veliko zauzimanja prostora.</p> <p>Na području Krapinsko-zagorske županije, do 2021. godine nije postojala niti jedna cesta sa označenom biciklističkom trakom, već su sve prometnice (ukupno 299 km nerazvrstanih cesta, 37,3 km županijskih i 18,86 km državnih cesta) kategorizirane za mješoviti promet.</p> <p>Projektom će se upravo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati kvaliteta kretanja stanovništva 2. Povećati učinkovitost prometnih rješenja 3. Smanjiti zagađenje i devastaciju okoliša 4. Povećati sigurnost 5. Razviti društveno prihvatljiv oblik prometa
Okvirne aktivnosti projekta	<p>I. Faza: Izrada projektno-tehničke dokumentacije (1.462.500,00 kn)</p> <p>II. Faza: izgradnja i opremanje biciklističke infrastrukture na području KŽŽ (odabir izvođača radova, odabir nadzora nad radovima, izvođenje radova i opremanje te ishođenje uporabne dozvole) (46.000.000,00 kn)</p>
Okvirni proračun	47.462.500,00 kuna

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 3. ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA SC 10 Održiva mobilnost Prioritetno područje javnih politika 2. Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti Mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	Priprema: 2021.-2022. (I. faza) Provedba: 2023.-2025. (II. faza)

5.6.2. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Kako je već izneseno u podpoglavlju analize projekata, velika većina projekata je u visokoj fazi spremnosti i može započeti s provedbom već u 2021. ili 2022. godini. U svim projektima koji su ocjenjeni potpuno spremni za provedbu nema prepreka za izvođenje u formalnom smislu (vlasnički odnosi, prostorno planske odrednice) te se može utvrditi da dinamika početka realizacije ovisi isključivo o administrativno-institucionalnim kapacitetima nositelja i partnera, odnosno brzini dovršetka tehničke dokumentacije gdje je to slučaj, i dužini postupaka javne nabave. Od ukupno 23 projekta, njih šest predviđa se započeti u tekućoj, 2021. godini, a još jedanaest projekata započet će u 2022., dok su ostali planirani za realizaciju od 2023. godine nadalje. S tim u vezi valja naglasiti da je terminski plan u datom trenutku indikativan, s obzirom da se radi o dinamičkoj kategoriji. Vremenski plan provedbe će se, kao i ostali provedbeni dijelovi Plana, korigirati sukladno razvoju na terenu te ishodima praćenja i vrednovanja Plana.

Grafički prikaz inicijalno utvrđene vremenske dinamike provedbe projekata od strateškog značaja prikazan je dijagramom niže.

5.7. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela

5.7.1. Opisi projekata

Na području Krapinsko-zagorske županije nalaze se strateški projekti od značaja čija provedba i financiranje nisu u nadležnosti Županije, ali je njihov utjecaj značajan za razvoj Krapinsko-zagorske županije, a riječ je o sljedećim projektima javnih tijela i institucija s nacionalne razine:

Naziv projekta	Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
Sektor	Promet
Partnerstvo i dionici	Nositelj: HŽ-INFRASTRUKTURA Dionici: Krapinsko- zagorska županija, Varaždinska županija i Međimurska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izgradnja "brze pruge" koja će gradove Čakovec i Varaždin, preko Krapine/Sveti Križ Začretje povezati s Gradom Zagrebom. „Lepoglavska spojnica“ imat će ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika, čime će se velikom broju građana u sjeverozapadnom dijelu RH omogućiti učestala i brža putovanja na posao i u školu. Pruga će podići i značaj teretnog prijevoza u tranzitu, te će poboljšati konkurentnost gospodarstva sjeverne Hrvatske.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija, Varaždinska županija <p>Izvor: https://www.hzinfra.hr/projekt-povezivanja-zeljeznicom-unutar-funkcionalne-regije-sredisnje-hrvatske-lepoglavska-spojnica/</p>
Opis projekta	Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske od 2017. do 2030. godine predviđena je izgradnja „nove pruge Krapina - Golubovec na pravcu prema Varaždinu - Kotoribi - Murakereszturu - Bratislavi i Beču, kao dio razvojne strategije modernizacije i razvoja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj. U skladu s tim strateškim opredjeljenjem, Krapinsko – zagorska i Varaždinska županija su u svojim prostornim planovima predvidjele izgradnju ove željezničke pruge. U proteklom razdoblju razmatrane su mogućnosti razvoja i izgradnje spoja željezničkom vezom između središta županija pa je definirano nekoliko mogućih pravaca spoja. U varijantama dominira kao početna točka Lepoglava na željezničkoj pruzi Varaždin – Golubovec, dok je na dionici između Svetog Križa Začretje i Krapine razmatrano više varijanti spoja na željezničku prugu Zabok – Đurmanec. Nova pruga Lepoglava – Krapina/Sveti Križ Začretje dio je projekta modernizacije i gradnje željezničke infrastrukture od Čakovca i Varaždina prema Zaboku i Zagrebu. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.

	<p>"Lepoglavska spojnica" osim lokalnog značaja za KZŽ i RH, ima i međunarodno značenje jer je uvrštena u mrežu budućih koridora 4 država (Hrvatska, Slovenija, Mađarska i Austrija). Pruga je vrlo važna i za lokalni prijevoz, jer će osim povezivanja većih gradova igrati i ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika u županijama i time omogućiti učestala i brza putovanja na posao i u školu velikom broju građana u sjevernoj prometnoj podregiji. Pruga ima važnost i za teretni prijevoz, kako u tranzitu tako i u poboljšanju konkurentnosti gospodarstva sjeverne Hrvatske.</p> <p>Detaljnim razmatranjem mogućnosti željezničke veze između ovih županija, očekuje se nova kvaliteta uspostave brzog i efikasnog prijevoza putnika u trajanju unutar jednog sata između regionalnih središta sjeverozapadne Hrvatske (Čakovec, Varaždin) s Zagrebom što doprinosi razvoju ovog dijela Republike Hrvatske te omogućava kvalitetu života u okviru dnevne migracije. Također, značajno se poboljšavaju prometne veze unutar funkcionalne regije. U dosadašnjim aktivnostima definiran je projektni zadatak za izradu studijske dokumentacije kojim je predviđena izrada studijske dokumentacije kojom bi se konačno i precizno utvrdila trasa predmetne pruge, a kroz studiju izvodljivosti i analizu troškova i koristi definirala i isplativost ove investicije. Dana 17. prosinca 2018. g. potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt povezivanja željeznicom unutar fikcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekta Europske unije te HŽ Infrastrukture prema kojem je dodijeljeno HŽ Infrastrukturi 9.527.947,50 kuna bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije, što čini 85% procijenjene vrijednosti. Ujedno, potpisan je partnerski sporazum između Međimurske, Varaždinske, Krapinsko – zagorske županije i HŽ Infrastrukture o zajedničkim aktivnostima na izradi studijske dokumentacije. 10. veljače 2020. godine potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije za projekt „Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnje Hrvatske – Lepoglavska spojnica“. Ugovor izrade studijske dokumentacije vrijedan je 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a), od kojih Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. sufinancira 85 posto sredstava, a 15 posto HŽ Infrastruktura. Procjenjuje se da bi duljina novog spoja između Lepoglave i dionice željezničke pruge između Svetog Križa Začretja i Krapine bila duga do 20 km, ovisno o konačno odabranoj varijanti, što će u konačnici odrediti i eventualnu procijenjenu investitorsku cijenu realizacije.</p> <p>Gradnja nove pruge uklapa se u europske strategije prometnog razvoja koje favoriziraju željeznicu kao brz, učinkovit i ekološki prihvatljiv način prijevoza. Pridonijet će razvoju integriranog prijevoza putnika (IPP) u sjevernoj Hrvatskoj, koji je odgovor na izazove mobilnosti, jer osigurava povezanost čitave sjeverne regije međusobno i sa Zagrebom. Regionalna povezanost sa Zagrebom pridonosi boljim poslovnim mogućnostima, kvaliteti života, rastu BDP-a i smanjenju iseljavanja stanovništva.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<ul style="list-style-type: none"> • izrada Studijske dokumentacije (U sklopu studijske dokumentacije analizirat će se i utjecaj na okoliš kao podloga za izradu daljnje dokumentacije vezane uz izradu Studije utjecaja na okoliš u sljedećoj fazi projektiranja) • Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole • Izgradnja nove dionice i modernizacija pruge
Okvirni proračun	<p>Procjena ukupne investicije: 400.000.000,00 EUR (PDV uključen)/ 3.000.000.000,00 kn (PDV uključen)</p> <p>Izvor financiranja projektne dokumentacije je pozicija u državnom proračunu i sredstva EU fondova: Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije ukupne vrijednosti 13.871.100,00 kuna i prihvatljivih</p>

	troškova u iznosu 11.209.350,00 kuna, od čega EU sufinancira 9.527.947,50 kuna
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Razina pripremljenosti:</p> <p>10.veljače 2020. potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije te je rok za izradu 13 mjeseci od dana sklapanja ugovora.</p> <p>U tijeku je izrada Studijske dokumentacije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studija povezivanja "Lepoglavskom spojnicom" s idejnim rješenjima, 2. Studija izvodljivosti, 3. Analiza troškova i koristi <p>ukupne vrijednosti 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a) od čega se 85% sufinancira iz Europskih fondova.</p> <p>Dokumentacija je podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije (idejni projekt, izmjena/usklađivanje prostorno-planske dokumentacije, utjecaj na okoliš, glavni projekt te otkupa zemljišta i ishođenje građevinske dozvole, koji su preduvjet za gradnju pruge).</p>
Ostale informacije	Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. srpnja 2019. godine donijela Zaključak kojim podupire realizaciju Projekta povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica, prema kojemu se željezničkom vezom povezuju Čakovec, Varaždin i Zagreb novom željezničkom prugom između Lepoglave i Svetog Križa Začretja/Krapine. Zadužuje se Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture da, u suradnji s društvom HŽ Infrastruktura d.o.o. te Međimurskom, Varaždinskom i Krapinsko-zagorskom županijom, sukladno svojoj nadležnosti, razmotri mogućnosti financiranja Projekta iz ovoga Zaključka. Nositelj Projekta iz Zaključka Vlade je društvo HŽ Infrastruktura d.o.o., a za koordinaciju svih aktivnosti vezano uz provedbu Zaključka određuje se Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija</p> <p>SC 10. Održiva mobilnost</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 1. Modernizacija željezničkih pruga, promicanje integriranog urbanog prijevoza i prijevoza tereta željeznicom</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 10. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti</p> <p>Mjera 10.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	<p>Izrada Studijske dokumentacije: veljača 2020.- veljača 2021.</p> <p>Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole: ožujak 2021.- lipanj 2021.</p> <p>Izgradnja i modernizacija: 2022.- 2026./2027.</p>

Naziv projekta	Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina
Sektor	Promet
Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Hrvatske ceste</p> <p>Suradnja sa Krapinsko-zagorskom županijom i Zagrebačkom županijom, suradnja sa MMPI i Hrvatskim cestama na nastavku izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</p>

	Suradnja sa Krapinsko-zagorskom županijom, Gradom Krapina i Općinom Sveti Križ Začretje i suradnja sa MMPI i Hrvatskim cestama na nastavku izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Ciljevi projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podizanje kvalitete prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZŽ • Rasterećenje prometnica u Zagrebu • Poboljšanje povezanosti autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan • Brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Projektom se planira nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje spojne ceste Zabok – Krapina prema glavnim fazama:</p> <p>Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - realizirano</p> <p>Faza II- Zabok- Sveti Križ Začretje</p> <p>Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec</p> <p>Faza IV- Sveti Križ Začretje- Krapina- u tijeku izgradnja</p> <p>Faza V– Zlatar Bistrica – Breznički Hum</p> <p>Nastavkom izgradnji cesta želi se poboljšati prometna povezanost unutar same županije i sa susjednim županijama.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Popis aktivnosti:</p> <p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 07.10.2015. godine otvorena je I. dionica Brze ceste Mokrice – Andraševac (Bračak) dužine 5,2 km ukupne vrijednosti 254 milijuna kuna. • 06.02.2017. godine puštena je u promet II. dionica od Andraševca (Bračak) do Bedekovčine dužine 6,4 km ukupne vrijednosti 120.000.000,00 kuna. • 25.10.2019. godine puštena u promet III. dionica od Bedekovčine do Zlatar Bistrice (6,1 km) ukupne vrijednosti 145.000.000,00 kuna. • Sveukupno izrađeno 17,7 km u vrijednosti od 519.000.000,00 kuna (dionice Mokrice - Andraševac, Andraševac - Bedekovčina i Bedekovčina - Zlatar Bistrica) • Dionica Kašina – Zlatar Bistrica: ishođena lokacijska dozvola. Ugovorena Etapa 1 (izgradnja kolnika čvor Zlatar Bistrica – raskrižje u razini Marije Bistrice, duljine cca 2,7 km brze ceste i 1,3 km spojne ceste. U tijeku je izrada glavnih projekata s rokom dovršetka 30.09.2021. • Dionica Popovec – Kašina, duljine 6,1 km – Prva faza, Raskrižje Klaka, je izgrađeno i pušteno u promet. U tijeku su izrade glavnih projekata za fazu II i III dionice Popovec – Kašina. • Spojna cesta prema Brezničkom Humu, duljine 19,5 km – izrađena je novelacija idejnog rješenja. Po okončanju izmjena prostorno-planske dokumentacije, slijedi izrada nove Studije utjecaja na okoliš. <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Spojna cesta Zabok – Krapina – I. faza dionica Zabok – Sveti Križ Začretje duljine 6,2 km (vrijednosti 43.700.000,00 kuna) puštena je u promet 06.04.2017. godine. • U kolovozu 2019. godine započela je izgradnja II. dionice od Svetog Križa Začretja do Velike Vesi (Lepajci, Krapina) dužine 4,8 km. Ugovorena vrijednost radova je 57.420.000 kuna s rokom završetka radova 24 mjeseca. • Za dionicu Velika Ves (Lepajci) – Krapina, duljine 2,36 km je izrađena i novelirana projektna dokumentacija na razini glavnog projekta. Izrađeni su i ovjereni parcelacijski elaborati, te je u tijeku prikupljanje dokaza pravnog interesa radi ishođenja građevinske dozvole čije se ishođenje očekuje oko 01.07.2021
Okvirni proračun	<p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum: 900.000.000,00 kn</p> <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina: 85.651.500,00 kn</p>
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Razina pripremljenosti po preostalim fazama:</p> <p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dionica Kašina - Zlatar Bistrica: ishođena lokacijska dozvola. Ugovorena Etapa 1. U tijeku je izrada glavnih projekata. • Dionica Popovec - Kašina, duljine 6,1 km - Prva faza raskrižje Klaka, je izgrađeno. U tijeku su izrade glavnih projekata za fazu II i III. • Spojna cesta prema Brezničkom Humu, duljine 19,5 km - izrađena je novelacija Idejnog rješenja. <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U kolovozu 2019. godine započela je izgradnja II. dionice od Svetog Križa Začretja do Velike Vesi (Lepajci, Krapina), duljine 5 km • Za dionicu Velika Ves (Lepajci) - Krapina, duljine 2,36 km je izrađena i novelirana projektna dokumentacija na razini glavnog projekta. Izrađeni su i ovjereni parcelacijski elaborati, te je u tijeku prikupljanje dokaza pravnog interesa radi ishođenja građevinske dozvole
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija</p> <p>SC 10. Održiva mobilnost</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 2. Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 10. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti</p> <p>Mjera 10.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021.-2024.

Naziv projekta	VATROGASNO VJEŽBALIŠTE
-----------------------	-------------------------------

Sektor	Zaštita ljudi i imovine
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Hrvatska vatrogasna zajednica Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta za osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Uspostavom centralnog vježbališta omogućiti će se cjelokupna obuka na jednom mjestu te unaprijediti kvaliteta i relevantnost programa za obrazovanje većeg broja polaznika i postići veća suradnja vatrogasnih kadrova kako na profesionalnoj, tako i na dobrovoljnoj razini. Ciljane skupine: profesionalne vatrogasne postrojbe i dobrovoljna vatrogasna društva
Lokacija	Grad Oroslavje
Opis projekta	Izgradnja i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Projekt je posebice usmjeren na treniranje i stvaranje ljudskog potencijala vezanog za odgovor u prirodnim katastrofama na području Republike Hrvatske. Kao centralno vatrogasno vježbalište, centar postaje mjesto u kojem se stvara ljudski kapital na profesionalnoj i dobrovoljnoj bazi (profesionalne vatrogasne postrojbe te dobrovoljna vatrogasna društva). Ujedno, u fokusu projekta je obnova brownfield lokacije stare vojarne kojom se doprinosi revitalizaciji napuštenih područja i iskorištava se postojeći potencijal.
Okvirne aktivnosti projekta	Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta; Izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom; izrada vatrogasnog tornja opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgrade
Okvirni proračun	22.510.000, 00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt posjeduje svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju
Ostale informacije	U prvom kvartalu 2020. godine održan je sastanak s predstavnicima Hrvatske vatrogasne zajednice u Gradu Oroslavju na temu pripreme projekta i daljnjih koraka; uređena jedna već postojeća zgrada (promijenjen krov, uređen WC, osposobljena predavaona, u zgradu sproveden priključak vode i niskonaponska mreža temeljem odobrenja Ministarstva za državnu imovinu); redovito se uređuje okoliš i pripremljena travnata površina za potrebe izvođenja vatrogasnih vježbi te su stvoreni minimalni uvjeti za izvođenje praktičnih vježbi; predan projektni prijedlog „Izgradnja Vatrogasnog vježbališta Stubička Slatina“ u okviru prijedloga projekata i programa za financiranje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost s mogućnošću početka 1.2.2021, procijenjena vrijednost početne investicije 1,7 milijuna EUR-12.920.000,00 kn (upravna zgrada i vatrogasni toranj).
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj Prioritetno područje javnih politika 5. Unaprjeđenje sustava vatrogastva
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva Mjera 9.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR	Planirani početak: veljača 2021. Planirani završetak: prosinac 2023.
-------------------------------	--------------	---

5.7.2. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela

5.8. Financijski okvir provedbe

Financijskim okvirom Plana razvoja Krapinsko zagorske županije prikazuje se struktura sredstava potrebnih za provedbu pojedinih aktivnosti (mjera) Plana, kao i strateških projekata za cjelokupno razdoblje provedbe 2021. – 2027.

Ukupni financijski okvir za provedbu Plana razvoja iznosi 6.357.536.727, od čega 35,3% otpada na strateške projekte u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije (2.226.793.067 HRK), a 64,7 % na provedbu ostalih mjera Plana. Ukupna vrijednost svih strateških projekata iznosi 6.234.954.567 HRK, od čega vrijednost strateških projekata važnih za razvoj županije, a provode ih druga nacionalna tijela iznosi 4.008.161.500 HRK.

Tablica 2 Financijski okvir Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Ukupna vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
POSEBNI CILJ 1	207.796.240		31.169.436		176.626.804		
POSEBNI CILJ 2	7.773.875		1.166.081		6.607.794		
POSEBNI CILJ 3	4.987.160		4.987.160		0		
POSEBNI CILJ 4	1.326.933.113		199.039.967		1.127.893.146		
POSEBNI CILJ 5	126.070.000		18.910.800		107.159.500		
POSEBNI CILJ 6	3.150.000		3.150.000		0		
POSEBNI CILJ 7	338.032.339		50.704.851		287.327.488		
POSEBNI CILJ 8	3.375.000		3.375.000		0		
POSEBNI CILJ 9	283.795.000		42.569.250		241.255.750		
POSEBNI CILJ 10	22.510.000		3.376.500		19.133.500		
POSEBNI CILJ 11	4.033.114.000		604.967.100		3.428.146.900		
UKUPNO	6.357.536.727		963.415.845		5.394.120.882		

Generalno, izvori financiranja su:

- sredstva nositelja/partnera na projektu
- sredstava alocirana kroz proračun Županije;
- sredstava uložena kroz proračune jedinica lokalne samouprave
- sredstava koje ulaže Republika Hrvatska kroz državni proračun za investicije na području Županije;
- inozemni izvori, kao npr. projekti koji će se financirati u sklopu strukturnih i investicijskih fondova i mehanizama pomoći Europske unije te ostalih programa transnacionalne suradnje;
- kreditne institucije i ostalo.

Što se tiče financijskog okvira projekata od strateškog značaja, procjene su relativno robustne s obzirom da je većina projekata u visokoj fazi pripreme pa su iste temeljene na troškovnicima/ponudama, ili vlastitim procjenama predlagatelja. Gdje je to bilo moguće, odnosno kada stupanj pripremljenosti projekta to dozvoljava, napravljena je i struktura financiranja (očekivani iznosi iz pojedinih izvora).

Također, napravljene su i procjene dinamike utroška sredstava temeljem planirane dinamike realizacije. Iste sugeriraju da bi u prve tri godine provedbe Plana razvoja (2021. -2023.) za realizaciju projekata od strateškog značaja bilo potrebno osigurati oko 3,3 milijarde kuna (3.267.382.092 HRK), što je otprilike polovina ukupno planiranih sredstava za strateške projekte tijekom cijelog razdoblja provedbe. Ako se gledaju samo projekti u nadležnosti Županije i s njom povezanih tijela, apsorpcija sredstava u prve tri godine iznosi oko 1 milijardu kuna (1.005.633.467 HRK), što je 45% ukupnog iznosa za županijske projekte. Dinamika i struktura financijskog okvira za provedbu strateških projekata prikazana je tablicom u nastavku.

Procjena sredstava koja će se uložiti u provedbu mjera Plana izrađena je temeljem planova županijskog proračuna Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2023. te okvirne procjene za ostatak planskog razdoblja (2024.-2027.), s time što su za prve tri godine provedbe projekcije izražene pojedinačno za svaku godinu (2021., 2022. i 2023.). Također, napravljena je indikativna raspodjela prema izvorima financiranja. U plan nisu uključena sredstva koja će za iste ili slične aktivnosti ulagati jedinice lokalne samouprave s područja KŽŽ.

U svakom slučaju, prezentirani podaci o financijskim iznosima i alokacijama sredstava koja se očekuju iz lokalnog, županijskog i državnog proračuna te EU fondova, javnih poduzeća i ostalih izvora su u trenutku pripreme ovog dokumenta indikativni i temeljeni na konzultacijama s predlagateljima/nositeljima projekata i najboljim mogućim procjenama budućih fiskalnih i ekonomskih trendova. U tom smislu valja naglasiti da je financijski, kao i dinamički (terminski) plan provedbe temeljni alat praćenja i upravljanja procesom provedbe Plana razvoja te je kao takav podložan temeljitom nadzoru, kao i prilagodbi i promjenama.

Tablica 3 Financijski plan - projekti od strateškog značaja

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
1.	CENTAR ZDRAVLJA SRCA I MOZGA	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	KZŽ	380.000.000				323.000.000		57.000.000
2.	JACANJE ZDRAVSTVENIH KAPACITETA SPECIJALNE BOLNICE ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU STUBIČKE TOPLICE	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	KZŽ	171.183.113				145.505.646		25.677.467
3.	ZNANSTVENO-EDUKATIVNO-ZABAVNI CENTAR ZAGORJE "ZEZ"CENTAR ZAGORJE	KZŽ	Grad Donja Stubica, zadruga ZES	126.070.000	6.303.500	12.607.000		107.159.500		
4.	REVITALIZACIJA BEDEKOVČANSKIH JEZERA	Općina Bedekovčina	KZŽ	65.000.000	6.500.000	3.250.000		55.250.000		
5.	CRNA KRALJICA	Grad Krapina	KZŽ	74.223.081	7.422.308	3.711.154		63.089.620		
6.	CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KRAPINSKE TOPLICE	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	KZŽ	70.000.000		10.500.000		59.500.000		
7.	ŠEMNIČKE TOPLICE	Grad Krapina	KZŽ	116.546.240	11.654.624	5.827.312		99.064.304		
8.	EKOLOŠKI BAZEN PREGRADA	Grad Pregrada	KZŽ	15.000.000	1.500.000	750.000		12.750.000		
9.	CENTAR ZA PALIJATIVNU SKRIB	KZŽ	Centri za socijalnu skrb	15.000.000		2.250.000		12.750.000		
10.	KRAPINSKO- ZAGORSKA ŽUPANIJA 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA	KZŽ	Odabrane županijske institucije	7.527.000		1.129.050		6.397.950		
11.	BIZARENA - digitalni inovacijski centar	Poduzetnički centar KZŽ	KZŽ, ZARA, FER, SŠ Krapina, TVHZ	26.250.000		3.937.500		22.312.500		
12.	ENERGETSKO KLIMATSKI CENTAR KZŽ	REGEA	KZŽ, Poduzetnički centar	10.000.000		1.500.000		8.500.000		
13.	DIGITALIZACIJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA	KZŽ	Sve OŠ i SŠ	10.000.000		1.500.000		8.500.000		
14.	IZGRADNJA ŠKOLSKIH SPORTSKIH DVORANA	KZŽ	Grad Oroslavlje, općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice,	232.000.000		34.800.000		197.200.000		

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
			Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sv.Križ Začretje, Stubičke Toplice							
15.	CLELODNEVNI RAD U OSNOVNIM ŠKOLAMA KZŽ	KZŽ	JLS i odgojno obrazovne ustanove	232.000.000		34.800.000		197.200.000		
16.	CENTAR IZVRSNOSTI U POLJOPRIVREDI	SŠ Bedekovčina	KZŽ	26.032.339		3.904.851		22.127.488		
17.	“Sunce na dlanu”- FOTONAPONSKE ELEKTRANE NA KROVOVIMA JAVNIH ZGRADA	KZŽ	REGEA	45.000.000		6.750.000		38.250.000		
18.	ENERGETSKA OBNOVA ZGRADA JAVNE NAMJENE	KZŽ	škole i bolnice	38.700.000		5.805.000		32.895.000		
19.	JAČANJE KAPACITETA OPĆE BOLNICE ZABOK I BOLNICE HRVATSKIH VETERANA	Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	KZŽ	18.750.000		937.500	1.875.000	15.937.500		
20.	ZAVOD ZA HITNU MEDICINU KZŽ - zdravstveni hub hitne medicine	Zavod za hitnu medicinu KZŽ	KZŽ	10.000.000		500.000	1.000.000	8.500.000		
21.	MREŽA ZDRAVSTVENIH HUBOVA KAO INOVATIVNIH INKUBATORA ZA POTICANJE I PROMOCIJU ZDRAVLJA I ZDRAVOG NAČINA ŽIVLJENJA	KZŽ	JLS na čijim se teritorijima uspostavlja hub: Zabok, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada; medicinski fakulteti; farmaceutske tvrtke	500.000.000	25.000.000	25.000.000	25.000.000	425.000.000		
22.	PROJEKT IZGRADNJE ŠIROKOPOJASNE INFRASTRUKTURE PREMA JPP MODELU	KKŽ	REGEA, JLS	246.875,00		37.031		209.844		

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
23.	Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije	KZŽ	Zavod za krajobraznu arhitekturu Agronomskog fakulteta u Zagrebu	900.000,00		135.000		765.000		
24.	Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije	KZŽ	JLS-evi, ŽUC, HC, Hrvatske vode	47.462.500,00	2.373.125	2.373.125		40.343.125		2.373.125
25.*	Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica	HŽ- INFRASTRUKTURA	KZŽ	3.000.000.000			450.000.000	2.550.000.000		
26.*	Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina	Hrvatske ceste	KZŽ, ZŽ, MMPI	985.651.500			147.847.725	837.803.775		
27.*	VATROGASNO VJEŽBALIŠTE	Hrvatska vatrogasna zajednica	KZŽ	22.510.000			3.376.500	19.133.500		
UKUPNO				6.234.954.567	59.643.749	161.449.619	629.099.225	5.299.711.382	-	85.050.592
UKUPNO-SAMO PROJEKTI U NADLEŽNOSTI KZŽ (bez *)				2.226.793.067	59.643.749	161.449.619	27.875.000	1.892.774.107	-	85.050.592

*projekti čiji nositelji su druga nacionalna tijela, a od regionalnog su značaja za područje Krapinsko-zagorske županije

5.9. Organizacija provedbe

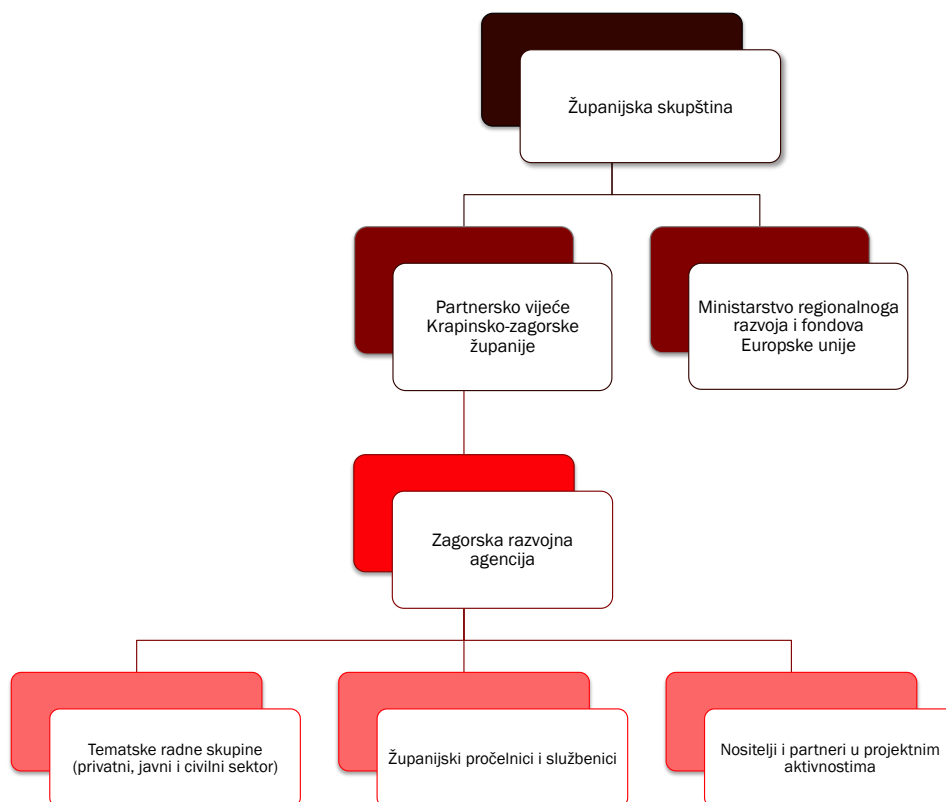
Organizacija provedbe Plana razvoja oslanja se na već uspostavljeni okvir i procedure iz prethodnog planskog razdoblja. U pripremu, provedbu i praćenje realizacije Plana je uključen širok krug dionika, s jasno definiranim ulogama i zadaćama vezano uz pojedinu fazu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije, kao i načinom njihove komunikacije i koordinacije. Ključni dionici su:

- Županijska skupština;
- Županijska uprava;
- Ravnatelj/ce, direktori/ce županijskih institucija;
- Tematske radne skupine za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije koje uključuju predstavnike javnog, civilnog i privatnog sektora, a podijeljeni su u skupine:
  - Gospodarstvo
  - Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
  - Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
- Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije koje čine predstavnici regionalne samouprave, gradova i općina s područja županije, visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja, gospodarskih i socijalnih partnera s područja županije te predstavnici organizacija civilnog društva s područja županije;
- Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator Krapinsko-zagorske županije;
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.
- Nositelji pojedinih mjera i projekata navedenih u Planu koji su izravno uključeni u realizaciju putem provedbe navedenih aktivnosti.

Osim navedenih, u fazi pripreme Plana, a kasnije i praćenja i vrednovanja, sudjeluju i neovisni vanjski stručnjaci odnosno evaluatori sukladno Pravilniku o postupku vrednovanje. Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 6/19

Glavni operativni koordinator provedbe Plana razvoja jest Zagorska razvojna agencija koja je odgovorna za prikupljanje potrebnih informacija o provedbi, ostvarenju pokazatelja i izvještavanje sukladno Pravilniku.

Grafikon 6 Shematski prikaz glavnih dionika u pripremi i provedbi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

6. USKLAĐENOST PLANA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2021.-2027. S RELEVANTNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

6.1. Usklađenost sa multi-sektorskim strateškim dokumentima

Kako bi se uspostavilo suglasje u planiranju regionalnog razvoja i usklađenost razvojnih ciljeva na svim razinama – od nacionalne do lokalne, planovi razvoja županija kao glavni mehanizmi srednjoročnog strateškog planiranja regionalne razine moraju biti usklađeni s relevantnim strateškim dokumentima Republike Hrvatske. Pri tome, s obzirom da je Plan razvoja multi-sektorski i sveobuhvatni planski dokument, isti treba reflektirati generalne razvojne pravce i prioritete razvoja države, a na razini regionalnih i sektorskih specifičnosti biti u suglasju sa sektorski orijentiranim i provedbenim dokumentima višeg reda. U tom smislu, najvažnija je veza Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije s planskim okvirima općeg društveno gospodarskog razvoja utvrđenih kroz Nacionalnu razvojnu strategiju (NRS) Republike Hrvatske do 2030. godine³¹ te Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPURH)³². Oba dokumenta posebnu pozornost posvećuju analizi tekućih trendova te sektorskih razvojnih dokumenata (strategija, programa, planova) čija realizacija posredno ili neposredno utječe na prostor, odnosno socio ekonomski razvoj.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske 2030 je krovni strateški dokument koji definira viziju razvoja te razvojne smjerove i strateške ciljeve društveno-gospodarskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine. Razvoj konkurentne, kreativne i sigurne zemlje, prepoznatljivog identiteta i kulture, kvalitetnih životnih uvjeta, očuvanih prirodnih resursa i jednakih prilika za sve (vizija NRS-a 2030.), namjerava se postići sinergijskim djelovanjem javnih politika u četiri smjera razvoja, odnosno 13 strateških ciljeva. Jedanaest posebnih ciljeva Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije u potpunosti su usklađeni s relevantnim i na regionalnoj razini primjenjivim strateškim ciljevima NRS-a, kako je prikazano u tablici ispod.

Tablica 4 Usklađenost posebnih ciljeva Plana razvoja KZŽ s razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima NRS-a 2030.

	Razvojni smjerovi i strateški ciljevi NRS	Posebni ciljevi Plana razvoja KZŽ
1. ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	SC 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
	SC 3: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
	SC4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	/
2. JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	SC 5: Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga i poticanje na zdrav i aktivan način života
	SC 7: Sigurnost za stabilan razvoj	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
3. ZELENAI DIGITALNA TRANZICIJA	SC 8: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	SC 9: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje

³¹ NRS 2030 donio je Hrvatski sabor na sjednici 5. veljače 2021., a objavljena je u Narodnim novinama br. 13/21.

³² SPURH je donio Hrvatski sabor na sjednici 13. Listopada 2017., a objavljena je u Narodnim novinama br. 106/17.

4. RAVNOMJERNI REGIONALNI RAZVOJ	SC 10: Održiva mobilnost	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
	SC 11: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
	SC 12: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
	SC 13: Jačanje regionalne konkurentnosti	/

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske je krovni dokument koji određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju između pojedinačnih ciljeva gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja države te pritisaka na prostor i okoliš. Strategija utvrđuje uporišne vrijednosti i identitet hrvatskog prostora, stanje u prostoru i glavne izazove te temeljem istih utvrđuje koncept budućeg razvoja, kroz slijedeće prioritete teme:

- Održivost prostorne organizacije
- Očuvanost identiteta prostora
- Prometna povezanost
- Razvoj energetske sustava
- Otpornost na promjene

U tablici u nastavku dan je sažeti prikaz strateških usmjerenja prostornog razvoja Republike Hrvatske s korelacijom u odnosu na Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. -2027., odnosno poveznicom na mjere Plana kojima će se doprinijeti utvrđenim ciljevima prostornog razvoja:

PRIORITETI PROSTORNOG RAZVOJA	STRATEŠKA USMJERENJA / CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE	Mjere Plana razvoja KŽŽ
Održivost prostorne organizacije	Policentrični razvoj kao temelj održive prostorne organizacije; jačanje uloge srednjih i malih gradova te centralnih funkcija naselja	/
	Usklađivanje razvoja gradova i njihove funkcionalne regije (integrirani urbani razvoj, unapređivanje urbano-ruralnih veza)	/
	Razvoj ugodnih i uređenih gradova (pravo na priuštivo i kvalitetno stanovanje, uravnoteženo preplitanje funkcija i djelatnosti, gradovi za sve generacije, urbana mobilnost i zelena infrastruktura)	11.4. Unapređenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova
	Unapređenje vitalnosti i privlačnosti ruralnog prostora	PC8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje (mjere 8.1 do 8.7)
	Održivi razvoj i korištenje obalnog područja	/
	Smanjivanje regionalnih razlika i održivo planiranje razvojno specifičnih područja (npr. brdsko-planinska)	PC6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja (mjere 6.1 do 6.2)
	Unapređenje dostupnosti infrastrukturnih sustava (društvene, prometne i komunalne infrastrukture)	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8 Ulaganje u sportsku infrastrukturu 5.2 Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.11 Unaprijeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

		PC 11 Unapređenje prometne povezanosti poticanje održive mobilnosti
	Odmjereno korištenje prostora (izgrađeno-neizgrađeno, upravljanje prirodnim pokrovom, urbana pitanja poput brownfield investicija, urbanih sanacija i urbane preobrazbe i sl.)	9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
Očuvanost identiteta prostora	Održivo razvijanje zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
	Očuvanje i održivo korištenje kulturnog nasljeđa	5.1. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
	Unaprjeđivanje vrsnoće građenja i oblikovanja prostora	9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
	Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobrazza	9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
Prometna povezanost	Razvojanje prometnog sustava (cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa te intermodalnih sustava)	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
	Uključivanje u europsku prometnu mrežu	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
	Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i e-usluga	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
Razvoj energetskog sustava	Povećanje i unapređenje sigurnosti opskrbe energijom	/
	Razvoj proizvodnje, prijenosa, transporta, skladištenja, distribucije i opskrbe energijom (uključujući povećanje udjela kogeneracijske proizvodnje)	/
	Povećanje udjela obnovljivih izvora energije	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
	Dalje povezivanje u EU i međunarodne energetske mreže	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
Otpornost na promjene	Prilagodba klimatskim promjenama	PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva (mjere 10.1 do 10.4)
	Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture	/
	Povećanje energetske učinkovitosti	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
	Održivo gospodarenje otpadom	9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
	Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
	Prilagođavanje promjenama uvjeta poslovanja	1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja

6.2. Usklađenost sa sektorskim i višesektorskim strategijama nacionalne razine

Velika većina sektorskih nacionalnih strategija pripremljene su za razdoblje do 2020. godine te kao takve nisu prikladne kao pokazatelj dugoročnih sektorskih strateških ciljeva, odnosno usporedbu s Planom razvoja. U vrijeme pripreme ovog Plana razvoja, na snazi su sljedeće sektorske strategije usvojene od strane Hrvatskog sabora:

- **Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 02. lipnja 2021. (NN 063/21)

Temeljni cilj ove strategije je ostvariti smanjenje emisije za 7% u sektorima izvan ETS-a (tržišta emisijama ugljičnim dioksidom), u odnosu na emisiju u 2005. godini. Niskougljična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom.

Skup mjera plana razvoja KZŽ unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje doprinose ostvarenju mjera Strategije niskougljičnog razvoja iz sektora poljoprivrede; skup mjera posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinose ostvarenju mjera u Strategiji u sektoru energetike, sektoru otpada te sektoru korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstva (LULUCF) te povezane aktivnosti dok skup mjera posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinose ostvarenju mjera iz sektora prometa. To su sljedeće konkretno mjere čijim aktivnostima se pridonosi niskougljičnom razvoju: 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu (uključuje razvoj ekološke poljoprivrede koja za razliku od konvencionalne emitira manje emisija stakleničkih plinova zbog smanjene upotrebe umjetnih mineralnih gnojiva), 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima (uključuje poticanje upotrebe biomase kao obnovljivog izvora energije), 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja (uključuje uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti), 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja potrošnje električne energije što posredno utječe i na smanjenje emisija stakleničkih plinova), 8.10. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja upotrebe fosilnih izvora kao izvora energije koji su odgovorni na klimatske promjene), 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda (smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta, povećanjem recikliranja te odvajanjem i upotrebom biootpada smanjuju se emisije stakleničkih plinova iz sektora gospodarenja otpadom) te sve mjere unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti - 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti, 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture, 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova, kojima se potiču aktivnosti povećanja učinkovitosti prometa, uvođenja elektromobilnosti, koncepta pametnih gradova, promoviranje korištenja javnog prijevoza te pješačkog i biciklističkog prometa i razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima. Sve navedene aktivnosti utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova i time pozitivno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena.

Skup navedenih mjera i aktivnosti u Planu razvoja direktno doprinose postizanju općih ciljeva Strategije: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao

dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.

Popis planiranih aktivnosti kojima će se doprinijeti ostvarenju navedenih mjera kojima se doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva Strategije na lokalnoj i regionalnoj razini nalazi se u Prilogu 1. Plana razvoja KZŽ.

- **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 07. travnja 2020. (NN 46/20)

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama u sljedećim sektorima: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere). Ova strategija modelira moguće scenarije utjecaja klimatskih promjena na životni okoliš u Republici Hrvatskoj te identificira utjecaje i izazove prilagodbe klimatskim promjenama, kao i moguće odgovore na iste. Za svako od područja definirane su i prioritizirane konkretne mjere prilagodbe klimatskim promjenama, a za njihovu provedbu definirani su ključni dionici, mahom državne institucije i tijela (agencije, ministarstva i zavodi).

Mjere iz Plana razvoja 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

U sklopu Posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva kroz aktivnosti jačanja kapaciteta ključnih dionika i informiranja stanovništva o klimatskim promjenama značajno će se jačati djelovanje JLPRS-a prema prilagodbi i jačanju otpornosti na klimatske promjene i samim time doprinijeti će se ciljevima i mjerama Strategije iz sektora upravljanje rizicima. Popis ostalih planiranih aktivnosti kojima će se doprinijeti ostvarenju navedenih mjera kojima se doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva Strategije na lokalnoj i regionalnoj razini nalazi se u Prilogu 1. Plana razvoja KZŽ.

- **Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 28. veljače 2020. (NN 25/20)

Strategija definira različite scenarije razvoja energetskeg sektora prema sektoru niskih emisija stakleničkih plinova te glavne strateške ciljeve u sektoru energetike: (i) rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije i zaustavljanjem pada domaće proizvodnje; (ii) razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije te (iii) veća energetska učinkovitost. Strateškim ciljevima ove strategije Plan razvoja KZŽ doprinijet će prvenstveno kroz mjeru 9.8 Povećanje energetske učinkovitosti.

- **Strategija upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. -2025.** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 02. listopada 2019. (NN 96/19)
- **Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 07. srpnja 2017. (NN 72/17)

Strategija definira pet strateških ciljeva, koji su u potpunosti obuhvaćeni mjerama pod Posebnim ciljem 8. Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem:

1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode → Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
  2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara → Mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
  3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode → Mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
  4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi → Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
  5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode → Mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- **Strategija nacionalne sigurnosti** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 14. srpnja 2017. (NN 73/17) utvrđuje nacionalne interese, sigurnosno okruženje te strateške ciljeve, instrumente i mehanizme njihovog ostvarenja. Zbog prirode ove problematike, ciljeve ove strategije nije primjereno u potpunosti vezati na županijsku razinu, odnosno mjere Plana, no načelno se može utvrditi da je Plan razvoja KZŽ u skladu sa strateškim ciljevima kako ih definira ova strategija. Posebice se to odnosi na prvi navedeni cilj Strategije koji se odnosi na unaprjeđenje sustava civilne zaštite, jačanje sposobnosti zdravstvenog sustava, rizike od katastrofa i upravljanje kritičnim infrastrukturama, a što su sve teme obuhvaćene pojedinim mjerama Plana:
- Postizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštite stanovništva te kritičnih infrastruktura.
  - Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti.
  - Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane.
  - Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva.
  - Demografska obnova i revitalizacija hrvatskoga društva.
  - Razvoj državne uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje.
  - Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnoga poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta.
  - Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske.
  - Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda, kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu.

Pored gore navedenih, trenutno je važeće i nekoliko specifičnih sektorskih strategija koje je donijela Vlada Republike Hrvatske, a pokrivaju i period nakon 2020. godine:

- **Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2027-** usvojen na 67. sjednici Vlade
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2027.** je osnovni dokument za korištenje sredstava dostupnih Republici Hrvatskoj u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Nacionalni plan oporavka i otpornosti podijeljen je u pet osnovnih komponenti (Gospodarstvo, Javna uprava, pravosuđe i državna imovina, Obrazovanje, znanost i istraživanje, Tržište rada i socijalna zaštita, Zdravstvo) i jednu inicijativu (Obnova zgrada), a unutar svake komponente utvrđena je jedna ili više podkomponenti. Hrvatski Plan oporavka i otpornosti temelji se na strateškim dokumentima, programima, preporukama i obvezama te kao takav čini jasan i koherentan okvir za ostvarenje reformi, kao i razvojnih, socijalnih, okolišnih i svih drugih ciljeva Vlade u tekućem desetljeću. Plan oporavka usklađen je s ključnim i strateškim dokumentima, kao što su Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., Nacionalni program reformi 2019., Posebne preporuke Vijeća EU-a (Country-specific recommendations – CSR) u okviru Europskog semestra za 2019. i 2020., Akcijski plan za sudjelovanje Republike Hrvatske u tečajnom mehanizmu (ERM II) i Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine koja je temeljni strateški razvojni dokument za ovo desetljeće. Kao dokument koji ima uporište i poveznicu u nizu važnih programskih

dokumenata, Plan sadrži ambiciozne, ali ostvarive ciljeve u pogledu reformi i investicija ključnih za brži oporavak Hrvatske i za jačanje sposobnosti zemlje da se nosi s nepovoljnim šokovima i iznenadnim krizama uz manje ekonomske i društvene troškove. Plan je istovremeno alat za transformaciju gospodarstva koji će omogućiti oblikovanje inovativnih politika kroz modernizaciju te digitalnu i zelenu tranziciju gospodarstva čime će povoljno utjecati na dugoročni i održiviji razvoj Hrvatske. Jedan od glavnih ciljeva Nacionalnog plana oporavka i otpornosti je pridonijeti ubrzanom gospodarskom rastu. U Planu razvoja KZŽ definirano je 5 prioriteta područja ulaganja kojima se pridonosi usklađenosti sa NPOO-om.

- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030., donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 24. kolovoza 2017. (NN 84/2017) definira devet općih ciljeva prometnog razvoja na nacionalnoj razini:
  - CO1 – Promijeniti raspodjelu prometa putnika u prilog javnog prijevoza (JP) te oblicima prijevoza s nultom emisijom štetnih plinova. To uključuje JP u aglomeracijama i lokalnom regionalnom kontekstu (tramvaje, lokalne autobusne linije itd.), prijevoz željeznicom, javni prijevoz u pomorskom prometu (brodovima), autobusni prijevoz na regionalnim i daljinskim linijama, kao i pješake i bicikliste.
  - CO2 – Promijeniti raspodjelu prometa tereta u prilog željezničkog i pomorskog prometa te prometa unutarnjim plovnim putovima.
  - CO3 – Razviti prometni sustav (upravljanje, organiziranje i razvoj infrastrukture i održavanja) prema načelu ekonomske održivosti.
  - CO4 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na klimatske promjene.
  - CO5 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na okoliš (okolišna održivost).
  - CO6 – Povećati sigurnosti prometnog sustava.
  - CO7 – Povećati interoperabilnosti prometnog sustava (JP, željeznički, cestovni, pomorski i zračni promet te promet unutarnjim plovnim putovima).
  - CO8 – Poboľjšati integraciju prometnih modova u Hrvatskoj (upravljanje, ITS, VTMS, P&R itd.).
  - CO9 – Dalje razvijati hrvatski dio TEN-T mreže (osnovne i sveobuhvatne).

U Planu razvoja KZŽ jedan od prioriteta posebnih ciljeva je PC11 Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti koji će se realizirati kroz četiri mjere sukladne Strategiji prometnog razvoja Republike Hrvatske.

- Strategija radiološke i nuklearne sigurnosti za razdoblje 2017. – 2025. godine, donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 6. srpnja 2017. godine (NN 65/17) bavi se pitanjima zaštite ljudi i okoliša od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja. S obzirom da se radi o problematici koja je u isključivoj nadležnosti institucija na nacionalnoj razini, u Plan razvoja KZŽ nisu uključene specifične mjere koje bi mogle imati utjecaj na provedbu ove strategije.
- Nacionalna strategija kibernetičke sigurnosti donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 07. listopada 2015. (NN 108/2015) definira načela, opće i specifične ciljeve Strategije, kao i relevantne dionike i načine suradnje između istih. Sastavni dio Strategije je i Akcijski plan koji razrađuje konkretne mjere za provedbu Strategije, nositelje i rokove. S obzirom da se radi o problematici koja je od nacionalne važnosti, velika većina akcijskog plana i odgovornosti odnosi se na strukture na nacionalnoj razini, a angažman jedinica sub-nacionalne razine vlasti očekuje jedino u sklopu Cilja 1.2 Razvoj i jačanje svijesti o sigurnosti u kibernetičkom prostoru, Mjera 1.2.4, čiji su nositelji Ministarstvo uprave i pružatelji usluga elektroničke uprave. Ova mjera predviđa da će *pružatelji e-usluga ostvariti blisku suradnju s nadležnim tijelima za koordinaciju prevencije i odgovara na ugroze informacijskih sustava* te da će se razmotriti potreba prilagodbe zakonskih rješenja kako bi ta suradnja bila brza i efikasna. Predviđa se i izrada obrazovnog modula o sigurnom korištenju informacijskih sustava te organiziranje provedbu obuke zaposlenih u javnom sektoru, kao i korisnika usluga e-Građani (e-learning).

Osim s navedenim strateškim aktima, Plan razvoja usklađen je i sa sljedećim dokumentima:

- Europskim zelenim planom koji za cilj ima postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije

- o Strategijom Europske unije za bioraznolikost do 2030. kojom se želi omogućiti da se bioraznolikost do 2030. godine počne oporavljati u korist ljudi, klime i planeta.

Tijekom planiranja i provedbe projekata, Krapinsko-zagorska županija i drugi prijavitelji projekata pridržavat će se osnovnih načela EU ključnih za sve sektore djelatnosti. Naglasak je stavljen na dva horizontalna načela, jednake mogućnosti i održivi razvoj. Načelo jednakih mogućnosti podrazumijeva izbjegavanje diskriminacije po različitim osnovama i različitim područjima, odnosno izbjegavanje svakog oblika socijalne isključenosti i nejednakog postupanja. Održivi razvoj podrazumijeva zaštitu okoliša, učinkovitu upotrebu resursa, bioraznolikost, otpornost na krizne situacije i sprečavanje rizika uz izbjegavanje ugrožavanje okoliša i nepovratnog gubitka neobnovljivih prirodnih potencijala.

6.3. Povezanost strateškog okvira Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. i ciljeva održivog razvoja Programa UN-a za održiv razvoj 2030.

UN Ciljevi održivog razvoja (Sustainable Development Goals, SDG), zvani i Globalni ciljevi, prihvaćeni su od strane svih članica Ujedinjenih naroda 2015. godine. Radi se o univerzalnom pozivu na djelovanje kako bi se ostvario svijet bez siromaštva, zaštitio planet te osigurali mir i prosperitet do 2030. godine. UN-ovih 17 ciljeva su integrirani, tj. uvažavaju da će djelovanje u jednom od područja utjecati na ostala te da razvoj mora obuhvatiti društvenu, ekonomsku i okolišnu održivost. Zagorska razvojna agencija je 2020. godine predala zahtjev za pristupanje, a od travnja 2021. je i postala članica UN Global Compact, dobrovoljne inicijative tvrtki koje usklađuju svoje poslovanje s UN ciljevima održivog poslovanja i primjerom promiču principe društveno odgovornog poslovanja. UN Global Compact najveća je svjetska inicijativa za održivi razvoj i korporativnu održivost, s više od 12.000 članica u 160 država među kojima je i 48 članica iz Hrvatske.

UN cilj održivog razvoja	Naziv na engleskom	Naziv na hrvatskom*
1	No poverty	Svijet bez siromaštva
2	Zero hunger	Svijet bez gladi
3	Good health and well-being	Zdravlje i blagostanje
4	Quality education	Kvalitetno obrazovanje
5	Gender equality	Rodna ravnopravnost
6	Clean water and sanitation	Čista voda i sanitarni uvjeti
7	Affordable and clean energy	Pristupačna i čista energija
8	Decent work and economic growth	Dostojanstven rad i gospodarski rast
9	Industry, Innovation, and Infrastructure	Industrija, inovacije i infrastruktura
10	Reducing inequalities	Smanjenje nejednakosti
11	Sustainable cities and communities	Održivi gradovi i zajednice
12	Responsible consumption and production	Odgovorna potrošnja i proizvodnja
13	Climate action	Odgovor na klimatske promjene
14	Life below water	Očuvanje vodenog svijeta
15	Life on land	Očuvanje života na kopnu

UN cilj održivog razvoja	Naziv na engleskom	Naziv na hrvatskom*
16	Peace, justice and strong institutions	Mir, pravda i snažne institucije
17	Partnership for the goals	Partnerstvom do ciljeva

*Prijevod preuzet s mrežne stranice projekta LORA: <http://lora.bioteka.hr/un-ciljevi-odrzivog-razvoja/>, pristup 9.4.2021.

U tablici u nastavku dan je pregled ciljeva iz Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i UN ciljeva održivog razvoja s kojima su usklađeni.

Prioritetno područje Plana razvoja KZŽ	Posebni cilj Plana razvoja KZŽ	UN cilj održivog razvoja
Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	
	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	
	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	
Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	
	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	

Prioritetno područje Plana razvoja KZŽ	Posebni cilj Plana razvoja KZŽ	UN cilj održivog razvoja
	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	
Obrazovanje za sve generacije	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	
	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	
Zelena, očuvana i sigurna županija	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	
	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	
Povezanija županija	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

7.1. Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije predstavlja proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati napredak realizacije posebnih ciljeva i uspješnost provedbe mjera definiranih u Planu razvoja. Praćenjem provedbe se utvrđuje svrhovitost korištenja planiranih resursa (ljudskih, materijalnih, financijskih), ostvarenje željenih ishoda i učinaka prema ciljnim skupinama u zadanim rokovima. Sustavnim praćenjem provedbe smanjuju se rizici od neočekivanih i nepovoljnih situacija te se omogućuje pravovremena modifikacija u slučaju potrebe.

Temeljem članka 45. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017)³³ Zagorska razvojna agencija, kao akreditirani regionalni koordinator, odgovorna je za praćenje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja. Način praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja, u ovom slučaju Plana razvoja, definiran je Pravilnikom³⁴ prema kojem je regionalni koordinator (Zagorska razvojna agencija) dužan prikupljati i unositi podatke o uspješnosti ostvarenja pokazatelja ishoda u odnosu na ciljne vrijednosti pokazatelja u informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem. Odnosno, ukoliko izvještavanje putem informacijskog sustava ne bi bilo moguće, koristit će se obrasci iz Priručnika o strateškom planiranju ili drugi prikladan način izvještavanja, a sve u skladu s uputama nadležnog Ministarstva.

Pokazatelji s ciljnim vrijednostima koje se trebaju ostvariti do kraja razdoblja koje obuhvaća Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. prikazani su u sljedećoj tablici i podijeljeni su prema posebnim ciljevima Plana razvoja.

Tablica 5 Pokazatelji ishoda

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.
1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% ³⁵ (2019.)	18%
	OI.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	95%
	OI.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3
	OI.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3
	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250.000
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550.000
2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021)	3
	OI.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500
	OI.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600
3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	OI.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17
4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14
	Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KŽŽ	18,6% (2021.)	30%

³³Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_123_2798.html

³⁴ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_6_136.html

³⁵ Obuhvaća male i srednje poduzetnike, mikro i veliki poduzetnici nisu uključeni. Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, FINA

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.
te poticanje na zdrav i aktivan način života	OI.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZŽ	5,53 (2019.)	7,0
5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	31,0 (2020.)	33
	OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	+10%
6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokacijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)
7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	OI.02.1.29 Stopa zaposlenosti	43,1 % (2019.)	50,0 %
	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	41 (2020./2021.)	50 (2027./2028.)
	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku	912,72 (2019)	950
	OI.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja	74 % (2018./2019.)	80 %
	OI.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja	93 (2020./2021.)	150 (2027./2028.)
	OI.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi koja je upisana u diplomski studij	(2019.)	4,6%
	OI.02.4.16 Stanovništvo s tercijarnim obrazovanjem	10,68 (2011.)	20,0
	OI.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	1.14% (2019./2020.)	2%
8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9.150
9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	OI.02.6.18. Stupanj recikliranja komunalnog otpada	16,2% (2019.)	25%
	OI.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	0 ha (2020.)	21 ha
	OI.02.6.61 Površina održavanih biološki vrijednih staništa	13 ha (2020.)	34 ha
	Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	12.000 kW, 14.000.000,00 kWh
10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	OI.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15 (2020.)	17
11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije	666 (2018.)	450
	OI.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine	asfalt: 2.248,58 km (2020.)	2.500 km
		makadam: 1.097,64 km (2020.)	1000 km
		zemljana podloga: 466,93 km (2020.)	400 km
		sveukupno: 3.813,15 km (2020.)	3.900 km
OI.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	9 (2020.)	20	

Sukladno članku 15. Pravilnika, Zagorska razvojna agencija, kao nositelj izrade Plana razvoja, podnosi predstavničkom tijelu jedinice regionalne samouprave (Skupština Krapinsko-zagorske županije) godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja do 31. ožujka tekuće godine.

U svrhu efikasnijeg sustava praćenja i izvješćivanja o provedbi Plana razvoja, u proces će biti uključena uspostavljena mreža lokalnih koordinatora koju čine predstavnici (i njihovi zamjenici) JLS s područja Krapinsko-zagorske županije kao i druga javna tijela i službe, a koji će omogućiti Regionalnom koordinatoru prikupljanje podataka potrebnih za ispunjenje njegovih zadaća praćenja i izvješćivanja .

7.2. Vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Sukladno članku 48. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) te Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015)³⁶ Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. podliježe postupcima vrednovanja te je donesena Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine³⁷ kao srednjoročnog akta strateškog planiranja Krapinsko-zagorske županije.

Sukladno članku 6. Pravilnika, Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije podliježe postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe i nakon provedbe te je Planom vrednovanja utvrđen tijek provedbe postupka vrednovanja Plana razvoja na sljedeći način:

- **Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje)**

Prethodno vrednovanje pruža osnovu za praćenje i buduće vrednovanje provedbe Plana razvoja usmjeravajući koherentno oblikovanje prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije u odnosu na nadređene politike te jasno postavljanje mjerljivih posebnih ciljeva, odnosno njihovih pokazatelja ostvarenja. U tu svrhu osnovan je i imenovan tim za vrednovanje Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. koji se sastoji od unutarnjih i vanjskih stručnjaka koji će tijekom izrade Plana razvoja vrednovati analizu stanja, SWOT analizu, strateški okvir, provedbeni mehanizam i financijski okvir provedbe mjera Plana razvoja. Zaključci i savjeti evaluatora integriraju se u nacrt Plana tijekom izrade. Tim za vrednovanje svoje izvješće podnosi Zagorskoj razvojnoj agenciji te Krapinsko-zagorskoj županiji, odnosno osnovanom Odboru za vrednovanje kojeg čine članovi imenovani od strane Krapinsko-zagorske županije. Vremenski rokovi izrade izvješća prethodnog vrednovanja su:

- 1. Fazno izvješće – I. kvartal 2021. godine
- 2. Fazno izvješće – II. kvartal 2021. godine
- Završno izvješće – IV. kvartal 2021. godine

- **Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje)**

Vrednovanje tijekom provedbe doprinosi utvrđivanju nedostataka u provedbi akta strateškog planiranja i donošenju odluka o poduzimanju korektivnih mjera i koraka tijekom provedbe. Na taj način vrednovanje tijekom provedbe postaje upravljački alat kojim se postiže učinkovitija provedba akta strateškog planiranja. Izvješće o provedbi Plana razvoja izradit će se sredinom vremenskog razdoblja provedbe, tj. u IV. kvartalu 2024. godine.

- **Vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje)**

Po završetku provedbe Plana razvoja provest će se naknadno vrednovanje kojim će se prikazati ukupni rezultati provedbe Plana razvoja. Ovo vrednovanje sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni učinak provedbe Plana razvoja. Izrada Završnog izvješća provedbe Plana razvoja planirana je nakon isteka ukupnog razdoblja Plana razvoja, tj. u IV. kvartalu 2028. godine, a rezultati istog koristit će se kao ulazna informacija za novi ciklus strateškog planiranja.

Postupak vrednovanja temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (načelo točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti). Rezultati,

---

³⁶ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_11_121_2295.html

³⁷ Krapinsko-zagorska županija, Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine od 25. veljače 2021. godine, KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-6

ishodi i učinci utvrđeni postupkom vrednovanja predstavljaju temelj za reviziju javnih politika i daljnje procese strateškog planiranja.

Postupke vrednovanja provode u tu svrhu ugovoreni neovisni stručnjaci, pod vodstvom i koordinacijom Regionalnog koordinatora.

8. PRILOZI

8.1. Prilog 1. Indikativni prijedlog mjera za izradu provedbenog programa JLP(R)S

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA				
1.1.	Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava info-točke i pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja ▪ Omogućavanje lakšeg pristupa alternativnim izvorima kapitala gospodarskim subjektima ▪ Podrška pripremi projekata i subvencioniranje izrade dokumentacije potrebne za prijavu na nacionalne i EU natječaje ▪ Edukacija gospodarstvenika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti ▪ Potencijalni poduzetnici ▪ Poduzetnici početnici
1.2.	Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daljnje unapređenje mreže mentora za poduzetnike ▪ Održavanje stručnih skupova i događanja s ciljem razmjene iskustva i primjera dobre prakse poduzetnika ▪ Podrška umrežavanju gospodarskih subjekata i lokalnih vlasti ▪ Kreiranje razvojnih programa i projekata usmjerenih na umrežavanje i suradnju 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti ▪ Stručnjaci/mentori ▪ Poduzetnici početnici
1.3.	Poticanje izvoza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provođenje istraživanja i analize potreba izvozno orijentiranih tvrtki ▪ Pružanje stručne pomoći u povezivanju gospodarstvenika s inozemnim tržištima ▪ Pomoć poduzetništvu u preorijentaciji na izvoz i kreiranju izvoznih programa ▪ Promocija izvoza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti
1.4.	Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju ▪ Uspostava stručne podrške razvoju društvenog poduzetništva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	
1.5.	Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada plana razvoja poduzetničkih zona ▪ Infrastrukturno opremanje, unaprjeđenje poduzetničkih zona i privlačenje ulagača ▪ Promocija poduzetničkih zona ▪ Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima ▪ Uspostava ciljane suradnje s veleposlanstvima, stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja ▪ Organizacija nastupa na sajmovima, gospodarskim skupovima i sl. s ciljem privlačenja ulagača 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gospodarstvenici³⁸ ▪ Strani ulagači ▪ Veleposlanstva
1.6.	Pružanje potpore razvoju obrtništva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocija obrta ▪ Promocija strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu ▪ Kontinuirana analiza stanja i potreba u obrtništvu ▪ Stipendiranje učenika srednjih i strukovnih škola ▪ Kreiranje i provedba poticajnih mjera za ulaganje u razvoj poslovanja i novo zapošljavanje ▪ Očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postojeći i potencijalni obrti ▪ Učenici srednjih strukovnih škola
1.7.	Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija poduzetnika za digitalizaciju poslovanja ▪ Uspostava digitalnih platformi za pružanje usluga gospodarstvenicima ▪ Međusobno povezivanje institucija putem digitalnih platformi s ciljem koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja i kreiranje novih usluga za gospodarstvenike ▪ Uspostava digitalnih inovacijskih <i>hub</i>-ova 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu; Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ HRK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti

³⁸ Pod gospodarstvenike se ubrajaju obrti, mikro, mala, srednja te velika poduzeća s područja Krapinsko-zagorske županije

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kreiranje i provedba mjera potpore za uvođenje digitalizacije poslovanja gospodarstvenika ▪ Razvoj mreže digitalnih mentora 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika 	
1.8.	Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje stjecanja znanja i razvoja vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija ▪ Kreiranje i provedba poticajnih mjera za primjenu novih tehnologija ▪ Podrška umrežavanju i razmjeni iskustva gospodarstvenika na nacionalnoj i EU razini ▪ Pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj i primjenu novih tehnologija u poslovanju ▪ Uspostavljanje organiziranih stručnih tijela za potporu i promociju tehnološkog razvoja ▪ Pružanje stručne pomoći u razvoju inovacija i patenata, realizaciji projekata i ideja utemeljenih na znanosti i inovacijama ▪ Poticati inovacije u sektoru kulturnih i kreativnih industrija ▪ Podrška povezivanju poslovnog sektora sa znanstveno-istraživačkim i obrazovnim institucijama ▪ Promocija inovacija i patenata 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti ▪ Znanstveno-istraživačke institucije
1.9.	Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kreiranje i provedba poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje ▪ Promocija dodatnih sadržaja i njihovog uključivanja u postojeću turističku ponudu ▪ Usklađivanje turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranom klimatskim promjenama ▪ Poticati razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma koje doprinose očuvanju okoliša te priprema i provedba značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori ▪ Tradicijski obrti
1.10.	Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada razvojnih planova selektivnih oblika turizma (religijski, kulturni, sportski, zdravstveni, agroturizam i dr.) ▪ Izrada i provedba projekata za razvoj i unaprjeđenje selektivnih oblika turizma (npr. ulaganje u turističku infrastrukturu) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori ▪ Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Certifikacija i označavanje pružatelja usluga u turizmu za postojeće/razvijene regionalne brandove i daljnji razvoj brandova (npr. Ride & Bike i sl.) ▪ Kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma ▪ Poticanje uključivanja kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu ▪ Promocija i unaprjeđenje postojećih manifestacija kao atrakcijskog resursa ▪ Poticanje ulaganja u obnovu i/ili izgradnju kuća za odmor ▪ Poticanje ulaganja u izgradnju i/ili uređenje objekata za robinzonski smještaj 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Strukovne udruge u turizmu i/ili ugostiteljstvu ▪ HGK ŽKK ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja 	
1.11.	Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utvrđivanje potreba za edukacijom i kreiranje edukativnih programa i treninga ▪ Edukacija i trening pružatelja usluga u turizmu i turističkih djelatnika ▪ Uspostava sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga ▪ Jačanje kompetencija djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ Pučka otvorena učilišta ▪ Centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori
1.12.	Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama susjednih županija ▪ Podrška suradnji pružatelja usluga u turizmu na razini Krapinsko-zagorske županije ▪ Kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera ▪ Podrška suradnji pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima ▪ Podrška plasmanu lokalno proizvedenih proizvoda putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori ▪ Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
1.13.	Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije	<ul style="list-style-type: none"> Unaprjeđenje funkcionalnosti turističkog info-centra Organizacija promotivnih događanja i skupova Organizacija nastupa na turističkim sajmovima Izrada ciljanih promotivnih materijala Poticanje izrade suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Hrvatska turistička zajednica Turističke zajednice susjednih županija Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije Turističke zajednice gradova i općina Turističke zajednice područja Jedinice lokalne samouprave HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Pružatelji usluga u turizmu Turističke agencije i turoperatori Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE				
2.1.	Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane	<ul style="list-style-type: none"> Izrada strategije s provedbenim planom digitalne transformacije Uvođenje novih IT sustava i digitalnih alata Edukacija djelatnika i građana Uvođenje novih e-usluga za građane Izrada informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost Povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika za uspješan rad s novim alatima Provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ Organizacija online foruma s građanima 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Županijske institucije HGK ŽKK 	<ul style="list-style-type: none"> Djelatnici županije i županijskih institucija Stanovništvo KZŽ
2.2.	Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj fiksne i mobilne mreže u suradnji s telekomunikacijskim operaterima prema najvišim standardima izgradnja NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija JLS Telekomunikacijski operateri 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovništvo KZŽ

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 3. KOMPETENTNA I UČINKOVITA JAVNA UPRAVA				
3.1.	Unaprjeđenje strateškog upravljanje razvojem KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Izrada sektorskih akata strateškog planiranja i praćenje njihove provedbe (strategije, akcijski planovi, okvirni programi i sl. u pojedinim sektorima) Koordiniranje regionalne i lokalne razine u provedbi akata strateškog planiranja Osposobljavanje javnih djelatnika na regionalnoj i lokalnoj razini za provođenje akata strateškog planiranja 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija (svi upravni odjeli) Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> Općine i gradovi KZŽ Javni djelatnici na regionalnoj i lokalnoj razini

		<ul style="list-style-type: none"> Unaprijediti centar regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema <i>think-tank</i> organizacijskom pristupu Koordinirati provedbu projekata održivog razvoja Krapinsko-zagorske županije Pružanje podrške u pripremi razvojnih projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (izrada projektno-tehničke dokumentacije, izrada studija izvedivosti i sl.) Jačanje kapaciteta za strateško planiranje, upravljanje razvojem i korištenjem sredstava iz ESI fondova i drugih programa unije kroz edukacije (on-line i/ili on-site), organiziranje informativnih radionica, panel diskusija, izradu brošura i sl. 		<ul style="list-style-type: none"> Svi dionici koji provode razvojne projekte u KZŽ
3.2.	Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Provedba redovitog obrazovanja i usavršavanja javnih djelatnika Implementacija inovativnih sustava nagrađivanja i motiviranja tijela javne vlasti na regionalnoj i lokalnoj razini prema rezultatima rada usklađenih s postavljenim operativnim i strateškim ciljevima tijela javne vlasti Organizacija dodatnih specijaliziranih programa za javne djelatnike 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija JLS Pružatelji specijaliziranih programa izobrazbe 	<ul style="list-style-type: none"> Općine i gradovi KZŽ Javni djelatnici na regionalnoj i lokalnoj razini

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA				
4.1.	Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Specijalizacija i subspecijalizacija liječnika prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ Poticanje specijalizacije i subspecijalizacije za drugo zdravstveno osoblje (za prvostupnike sestrištva, medicinske sestre/tehničare, fizioterapeute) Unaprjeđenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika Izrada i promocija poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika/ca i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika/ca Edukacija radnika u sustavu zdravstva te socijalne skrbi kako bi pružali bolje usluge Ulaganje u materijalne uvjete (obnova/ adaptacija/ sanacija/ izgradnja itd. te opremanje) i IT opremu Ulaganje u znanja i vještine kako bi se osigurali minimalni zakonski uvjeti kod OCD za pružanje decentraliziranih socijalnih usluga (specijalistička znanja, razmjena iskustva, „soft“ vještine itd.) Jačanje partnerski rad svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ Jačanje kompetencija zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Zdravstvene ustanove CZSS KZŽ Pružatelji socijalnih usluga u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Liječnici bez specijalizacija Stručnjaci zaposleni u zdravstvenim ustanovama Stručnjaci zaposleni u ustanovama socijalne skrbi OCD-ovi koje pružaju socijalne usluge u KZŽ
4.2.	Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Unaprjeđenje kvalitete primarne zdravstvene zaštite u KZŽ Jačanje poveznice primarne i sekundarne zdravstvene zaštite prilikom zbrinjavanja pacijenata radi podizanja kvalitete zdravstvene usluge Proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i danonoćne dostupnosti mobilnih timova Izrada novih e-usluge u zdravstvu Širenje dostupnosti hitne medicinske službe s ciljem rješavanja financiranja dodatnih timova HMS Jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama Širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Zdravstvene ustanove CZSS KZŽ Pružatelji socijalnih usluga u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Palijativni bolesnici Osobe s invaliditetom Djeca sa utvrđenim odstupanjem u razvoju, razvojnim rizikom ili razvojnom poteškoćom i njihovi roditelji/udomitelji Ranjive skupine (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja)

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Širenje dostupnosti usluge rane intervencije Širenje dostupnosti socijalnih usluga ranjivim skupinama (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja,...) Razvoj novih socijalnih usluga temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama Pružanje socijalne usluge temeljene na načelima društvenog poduzetništva Promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika Izgradnja društvenih/javnih stanova za dugoročni najam te otkup kroz najam u svrhu socijalnog zbrinjavanja kao i ranijeg osamostaljivanja mladih 		<ul style="list-style-type: none"> Zainteresirane fizičke osobe za pružanje socijalnih usluga OCD-ovi koje pružaju socijalne usluge u KZŽ
4.3.	Promocija zdravlja i prevencija bolesti	<ul style="list-style-type: none"> Pospješiti aktivnosti provođenja nacionalnih programa za probir i rano otkrivanje raka u KZŽ Izrada preventivnih programa s ciljem prevencije kardiovaskularnih bolesti Promoviranje zdravog načina života kroz javna događanja i promotivne materijale Jačanje svijest mladih o zdravim stilovima života, ovisnostima i seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te spolno odgovornom ponašanju kroz predavanja u školama i promotivne aktivnosti usmjerene na mlade Promoviranje programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija Izrada i promoviranje programa i preporuka za ublažavanje pandemije Unaprjeđenje aktivnosti provođenja osnovnih mjera održavanja života uz upotrebu automatskih vanjskih defibrilatora (Program javno dostupne rane defibrilacije) Unaprjeđenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja kod svih građana/ka KZŽ Informiranje stanovništva o metodama zaštite od negativnih učinaka klimatskih promjena koje mogu biti opasne po zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> ZJZ KZŽ Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade OŠ i SŠ u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Rizične skupine prema preventivnim programima Djeca i mladi Svi stanovnici KZŽ
4.4.	Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo	<ul style="list-style-type: none"> Integracija marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga Promocija jednake prilike i socijalnu uključenost marginaliziranih zajednica prema stanovništvu KZŽ Provedba učenje hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ Uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružiti podršku obrazovnim ustanovama u integraciji Promocija tolerancije i razumijevanja među stanovnicima KZŽ u svrhu bolje integracije 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Organizacije civilnog društva Hrvatski zavod za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> Marginalizirane zajednice Migranti Strani radnici/radnice Stanovništvo KZŽ
4.5.	Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva	<ul style="list-style-type: none"> Poticati JLS na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a Financiranje programa OCD-ova u javnim prostorima Provoditi kontinuiranu promociju rada OCD i vrijednosti civilnog društva u javnosti (sajam udruga, predstavljanje rada udruga u odgojno-obrazovnim ustanovama) Poticati društveni aktivizam u KZŽ kroz društveno-aktivističke akcije i promociju uloge civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade 	<ul style="list-style-type: none"> OCD Djeca i mladi

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Provoditi edukacije članova OCD za rad i vođenje udruga Provesti istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a Razvijati programe za mlade Provoditi edukacije za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima Jačati lokalne centre i klubove za mlade 	<ul style="list-style-type: none"> Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	
4.6.	Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> U suradnji s OCD poticati JLS i ostale ključne dionike na primjereni model prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina Jačati digitalne kompetencije osoba treće životne dobi u svrhu smanjenja socijalne isključenosti te sufinancirati opremanje OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje Smanjiti digitalni jaz među djecom i mladima potporama nabavi/najmu laptopa za obitelji sa zajamčenom minimalnom naknadom Organizirati i provoditi programe stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade OCD sa područja KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Ranjive skupine (mlade, starije osobe, osobe s invaliditetom) Djeca i mladi Svi stanovnici KZŽ
4.7.	Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Promovirati volonterstvo kroz javna događanja (obilježavanje međunarodnog dana volonterstva) i druge promotivne aktivnosti Unaprijediti priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera u KZŽ kroz dodjelu nagrada za volontera/ku godine te uključiti se u nacionalno vrednovanje volontera Davati potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i potpore jačanju volonterskih centara Promovirati volonterstvo i odgoj za volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Organizatori volontiranja Volonteri/potencijalni volonteri u KZŽ
4.8.	Ulaganje u sportsku infrastrukturu	<ul style="list-style-type: none"> Urediti i opremiti površine i građevine na/u kojima se provode sportske djelatnosti (npr. ulaganja u sportske i/ili školske sportske dvorane, opremanje sportskih objekata itd.) Rekonstruirati postojeće te izgraditi nove objekte sportske infrastrukture Prilagoditi sportske građevine za pristup osobama s invaliditetom Poticati razvoj planinarskih i šetačkih staza 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije Sportske udruge Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Sportske udruge
4.9.	Promocija bavljenja sportom i rekreacijom	<ul style="list-style-type: none"> Poticati sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva županije Promovirati sportske vrijednosti i popularizirati sport među stanovnicima Promovirati aktivne načina transporta (pješačenje, rolanje, bicikl) od kuće do škole, fakulteta, radnog mjesta, i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> Sportaši/sportašice Sportske udruge i ostale udruge koje za svoje korisnike

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati provođenje programa rekreativnog bavljenja sportom u turizmu ▪ Provoditi prevenciju nasilja promocijom športa u školama u KZŽ ▪ Poticati osnivanje školskih športskih saveza na lokalnoj razini ▪ Uključiti učenike koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava ▪ Povećati broj sportskih programa za osobe s invaliditetom ▪ Sufinancirati odlaske sportaša na sportska natjecanja ▪ Financirati programe javnih potreba u sportu i/ili putem natječaja za sufinanciranje posebnih sportskih programa i projekata ▪ Poticati provođenje sportsko rekreativnih programa na lokalnoj i regionalnoj razini ▪ Uključiti ranjive skupine djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti u KZŽ (plaćanje članarine, osiguravanje opreme – obuće i odjeće, sufinanciranje prijevoza na treninge i natjecanja) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Sportske udruge i ostale udruge koje za svoje korisnike provode različite oblike sportske rekreacije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Sportske i rekreacijske organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ provode različite oblike sportske rekreacije ▪ Stanovnici KZŽ

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI				
5.1.	Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena	<ul style="list-style-type: none"> • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za stanovnike KZŽ • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za ranjive skupine u društvu (mladi, OSI, starije osobe) s ciljem socijalnog uključivanja u zajednicu ▪ Osigurati financijsku potporu OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koji se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom ▪ Povećati dostupnost kulturnih programa stanovništvu u manjim ruralnim sredinama, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade ▪ Jačati kulturno stvaralaštvo djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe ▪ Graditi i opreмати kulturnu infrastrukturu (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstruirati objekte kulturne baštine u suradnji s Ministarstvom kulture i medija ▪ Organizirati programe urbanih vrtova u urbanim središtima KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ OCD-ovi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Svi stanovnici KZŽ
5.2.	Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Određivanje sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine ▪ Razrada i uspostava modela upravljanja kulturnom baštinom ▪ Identifikacija prioritarnih intervencija i nositelja projekata ▪ Provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.) ▪ Pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine ▪ Energetska obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOGNUTIH PODRUČJA				
6.1.	Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijediti prometnu povezanost kako bi se smanjilo iseljavanje i napuštanje brdskih i teže dostupnih ruralnih područja (npr. rekonstrukcija i sanacija oštećenih prometnica, izgradnja i povezivanje novih dionica cesta) Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture i unapređenje komunalnog standarda u slabije razvijenim ruralnim područjima Izgradnja i opremanje građevina javne i poslovne namjene Sanacija šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje Razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KŽŽ Pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Županijska uprava za ceste KŽŽ Jedinice lokalne samouprave Zagorska razvojna agencija Telekomunikacijski operateri 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
6.2.	Pametno upravljanje prirodnim resursima	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije Poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka Uspostava održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta Izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja Sanacija vodotokova i izvora 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 7. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA				
7.1.	Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada	<ul style="list-style-type: none"> Promovirati i provoditi postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja prema nezaposlenim osobama koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada i prema poslodavcima Kreirati i provoditi inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama u KŽŽ Promovirati društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KŽŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Nezaposlene osobe, posebno ranjive skupine poput dugotrajno nezaposlenih osoba, osobe s invaliditetom, nezaposlene osobe iz ruralnih krajeva, nezaposlene osobe starije radne dobi Strani radnici i njihove obitelji

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tražitelji zaposlenja ▪ Poslodavci u KZŽ
7.2.	Promocija inovativnih oblika rada u KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promovirati primjere dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ ▪ Pilotirati inovativne oblike rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta itd.) kod poslodavaca u KZŽ kojima nedostaju radnici ▪ Razviti sustav potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ ▪ Privlačiti visokoobrazovne stručnjake za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja ▪ Ostvariti uvjete za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo ▪ Razbijati stereotipove o muškim i ženskim zanimanjima te promovirati rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima ▪ Provoditi mjere za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HZZ PU Krapina ▪ HGK ŽKK, OK KZŽ ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poslodavci u KZŽ ▪ Radnici zaposleni kod poslodavaca u KZŽ ▪ Tražitelji zaposlenja ▪ Digitalni nomadi
7.3.	Unapređenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provoditi redovitu analizu tržišta rada KZŽ zbog identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama te pružati podršku razvoju i provedbi novih programa osposobljavanja ▪ Umrežiti poslodavce s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika ▪ Promovirati deficitarna zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije ▪ Jačati sustav profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HZZ PU Krapina ▪ HGK ŽKK, OK KZŽ ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Ustanove koje provode cjeloživotno obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poslodavci u KZŽ ▪ Obrazovne ustanove (OŠ. i SŠ) u KZŽ ▪ Učenici završnih razreda O.Š. ▪ Psiholozi/pedagozi u obrazovnim ustanovama
7.4.	Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijati svijest stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja kroz kontinuiranu promociju ▪ Razvijati i jačati kapacitete (stručne, materijalne) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa ▪ Umrežiti sve pružatelje cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti ▪ Razviti nove formalne programe obrazovanja odraslih potrebnih na lokalnom tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ POU u KZŽ ▪ HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukupno stanovništvo KZŽ ▪ Nezaposlene osobe s sufcitarnim/nedostatnim zanimanjima ▪ Predavači i stručno osoblje u institucijama koje pružaju programe cjeloživotnog učenja

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Promovirati znanost u svim segmentima obrazovanja i razvijati inovativne programe za popularizatore znanosti kao aspekt cjeloživotnog obrazovanja Ulagati u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom Razvijati nove neformalne oblike učenja za sve građane u KZŽ 		
7.5.	Unapređenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavati poslodavce iz KZŽ za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima Pripremiti i promovirati programe za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima za pronalazak/prepoznavanje najboljih djelatnika za njihova poduzeća Pružati potporu poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje) Poticati i promovirati unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KZŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Poslodavci u KZŽ Radnici zaposleni kod poslodavaca u KZŽ Stručnjaci za zaštitu na radu
7.6.	Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada	<ul style="list-style-type: none"> Modernizirati postojeće formalne programe obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada Izraditi i uvesti nove obrazovne programe u srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada Promovirati obrazovne programe (srednjoškolske, visokoškolske) usklađene s potrebama lokalnog tržišta rada Stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za zanimanja koja spadaju u deficitarna Jačati ljudske potencijale u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa Nastaviti razvoj Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Razviti nove centre izvrsnosti (u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Srednje škole i visokoškolske ustanove HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> Učenici srednjih strukovnih škola Studenti u visokoobrazovnim ustanovama Učenici završnih razreda O.Š i roditelji učenika Obrazovni djelatnici
7.7.	Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve	<ul style="list-style-type: none"> Osigurati produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Predškolske ustanove Osnovne škole KZŽ Odgojno-obrazovne ustanove u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Djeca vrtićke dobi Učenici O.Š i S.Š Daroviti učenici Djece s poteškoćama u razvoju

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dogradnja postojećih te izgradnja novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi ▪ Osigurati produženi boravak u OŠ ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga ▪ Uvoditi cjelodnevnu nastavu u obrazovnim ustanovama u KZŽ ▪ Poticati pokretanje novih alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija, građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama ▪ Prilagoditi odgojno-obrazovni sustav različitim potrebama djece i mladih (darovitih učenika, djece s teškoćama u razvoju, učenicima pripadnicima nacionalnih manjina, učenicima koji pripadaju ranjivim skupinama) ▪ Osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika ▪ Razvijati STEM kompetencije kod djece i učenika, ▪ Unaprijediti lokalni prijevoz u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima ▪ Jačati participaciju učenika u odlučivanju u odgojno-obrazovnim ustanovama ▪ Osmisliti infrastrukturna rješenja za proširenje postojećih školskih objekata u cilju prelaska na jednosmjenski rad ▪ Izgraditi, adaptirati i sanirati objekte odgojno- obrazovnih ustanova ▪ Prenamijeniti i opremiti prostorije odgojno- obrazovnih ustanova za produženi boravak i cjelodnevni boravak djece ▪ Digitalizirati osnovne i srednje škole (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko- komunikacijske infrastrukture u odgojno- obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odgojno-obrazovni kadrovi (nastavnici, odgojitelji,..)
7.8.	Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu) ▪ Kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Osnovne škole KZŽ ▪ Odgojne ustanove u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odgojno-obrazovni djelatnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZŽ) Unaprjeđenje digitalne pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija Poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte 		

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE RAZVOJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE				
8.1.	Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda	<ul style="list-style-type: none"> Izrada detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem Kreiranje i provedba poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede Jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Jedinice lokalne samouprave Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači
8.2.	Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	<ul style="list-style-type: none"> Savjetovanje i informiranje mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke Edukacija mladih poljoprivrednika Kreiranje i provedba poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Jedinice lokalne samouprave LAG-ovi Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači
8.3.	Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	<ul style="list-style-type: none"> Detaljna analiza stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede Edukacija poljoprivrednih proizvođača Podrška prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju Podrška ulazu u sustave kvalitete Promocija proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda Uzgoj novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	
8.4.	Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija o potrebi i načinu udruživanja ▪ Potpora poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova ▪ Potpora uspostavi kratkih opskrbnih lanaca ▪ Uspostava skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači
8.5.	Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi ▪ Edukacija poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječajne EU fondova ▪ Informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama ▪ Podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača ▪ Informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači
8.6.	Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacija promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora ▪ Organizacija poljoprivrednih sajmova i promotivnih prodaja ▪ Organizacija promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda ▪ Kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača ▪ Daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda ▪ Promocija i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Udruge 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
8.7.	Jačanje kapaciteta pružanja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza postojećih kapaciteta ▪ Uspostava stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede ▪ Analiza postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima ▪ Edukacija osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima ▪ Umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Djelatnici županije i županijskih institucija

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM				
9.1.	Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša ▪ Jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije ▪ Organizacija ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.) ▪ Poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti ▪ Jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Odgojno-obrazovne institucije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Škole
9.2.	Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Procjena i izrada baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ ▪ Uspostava programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ ▪ Izrada planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima ▪ Umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.) ▪ Održavati i unaprijediti posjetiteljsku infrastrukturu na zaštićenim područjima KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Ekološke udruge ▪ Planinari
9.3.	Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta ▪ Provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa ▪ Praćenje i istraživanje vrsta i staništa ▪ Provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Vlasnici zemljišta na zaštićenom području

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
	ekološke mreže Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000 ▪ Postavljanje info-punktova ▪ Uređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja ▪ Jačanje zaštite prirodnih i vodnih sustava, zaštićenih područja i područja ekološke mreže od negativnih utjecaja klimatskih promjena te njihove prilagodbe ▪ Jačanje kapaciteta stručnih, istraživačkih institucija i nadležnih tijela za očuvanje prirode 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacije civilnog društva 	
9.4.	Održivo upravljanje prirodnim resursima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova ▪ Analiziranje društvenih koristi i troškova (<i>cost benefit</i> analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora ▪ Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.5.	Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza ▪ Zaštita i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama ▪ Zaštita odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta ▪ Planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima ▪ Podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja ▪ Podizanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja krajobraznih vrijednosti kao i krajobrazne raznolikosti KZŽ kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije ▪ Izrada Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ ▪ Revitalizacija zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Djelatnici regionalne i lokalne samouprave ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Javne ustanove ▪ Turisti i izletnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
9.6.	Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja	<ul style="list-style-type: none"> Izrada tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna Uspostava web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka Dogradnja i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora Uspostava sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovništvo KZŽ
9.7.	Revitalizacija brownfield lokacija	<ul style="list-style-type: none"> Izrada cjelokupnog registra brownfield lokacija Izrada studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije Izrada planova inovativnog korištenja brownfield lokacija Provođenje prioritarnih projekata revitalizacije brownfield lokacija 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Turisti i izletnici
9.8.	Povećanje energetske učinkovitosti	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti Uspostava centra izvrsnosti za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprečavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena i održivu mobilnost Pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi projekata na dostupne izvore financiranja Energetska obnova zgrada javne namjene po nZEB standardu³⁹ Izgradnja i dogradnja kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.) Energetski pregledi zgrada Praćenje i analiza potrošnje energije u zgradama javne namjene Organizacija obrazovnih aktivnosti i programa o energetske učinkovitosti Uspostava energetske učinkovite javne rasvjete Primjena zelenih tehnologija 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu REGEA Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Javne ustanove Tvrtke Obrti Jedinice lokalne samouprave
9.9.	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije Pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje Izgradnja fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije Izgradnja sustava grijanja na biomasu 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Javne ustanove Tvrtke Obrti

³⁹ Nakon 31. prosinca 2020. godine sve nove zgrade u RH moraju biti građene po nZEB standardu (zgrade gotovo nulte energije "nearly zero-energy building")

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ugradnja geotermalnih dizalica topline ▪ Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije ▪ Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinka, crowdfunding i sl.) ▪ Promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove ▪ Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade ▪ Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ REGEA ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Ekološke i energetske udruge ▪ Privatni investitori 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave
9.10.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom ▪ Nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom ▪ Uspostava i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada ▪ Kontinuirana sanacija divljih odlagališta otpada ▪ Daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica ▪ Ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Komunalna poduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.11.	Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifikacija nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje ▪ Izrada dugoročnih projekcija potreba za vodom ▪ Nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture ▪ Finalizacija procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode ▪ Aktivnosti smanjenja gubitka vode ▪ Daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda ▪ Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Komunalna poduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.12.	Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava sustava za praćenje kvalitete tla ▪ Praćenje i zaštita od prekomjerne razine buke ▪ Osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta ▪ Sanacija vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPREĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA				
10.1.	Unapređenje sustava civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačati koordinaciju sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova ▪ Jačati preventivne djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka ▪ Nastaviti ulagati u unapređenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera ▪ Nabaviti opremu i provesti umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju ▪ Provoditi zajedničke vježbe operativnih snaga sustava civilne zaštite ▪ Uspostaviti kvalitetniji sustav veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama ▪ Nastaviti jačati suradnju između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ ▪ Jačati sustav upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari ▪ Implementacija mjera civilne zaštite u prostornim planovima ▪ Provoditi javno informiranje i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu ▪ Izraditi kurikulum za osnovne i srednje škole gdje će se učenike/ce sustavno podučavati kako reagirati u kriznim situacijama te održavati polugodišnje vježbe u svim školama ▪ Kreirati sustav uključivanja volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Društvo Crvenog križa KZŽ ▪ Zdravstvene ustanove na području KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Operativne snage sustava civilne zaštite Krapinsko-zagorske županije ▪ Stanovnici Krapinsko-zagorske županije ▪ Djeca i mladi
10.2.	Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifikacija područja osobito izloženih prirodnim nepogodama ▪ Informiranje stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama ▪ Izrada dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda ▪ Aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda i sanacija šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama ▪ Izrada kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije ▪ Županijska skupština i vijeća jedinica lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
10.3.	Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijeti opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Sanacija oborinske odvodnje uz prometnice Daljnji radovi na sanaciji klizišta 	turizam, promet i komunalnu infrastrukturu <ul style="list-style-type: none"> Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije 	
10.4.	Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	<ul style="list-style-type: none"> Jačati koordinaciju djelovanja sudionika vatrogasnog sustava Nabaviti vatrogasna vozila i opremu za dobrovoljna vatrogasna društva i sufinancirati uređenja vatrogasnih spremišta Adaptirati i izgraditi vatrogasne domove i jačati profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije Poticati uključivanje mladih u vatrogastvo Provoditi osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja Unaprijediti vježbe vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava Provoditi manifestacije u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara Nastaviti nadograđivati vatrogasni sustav za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama Izraditi i uskladiti planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara Izgraditi vatrogasno vježbalište 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave Javne vatrogasne postrojbe Dobrovoljna vatrogasna društva 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovnici Krapinsko-zagorske županije Djeca i mladi
R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 11. UNAPREĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI				
11.1.	Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukcija oštećenja na prometnicama Izgradnja novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom Modernizacija prometne signalizacije Asfaltiranje makadamskih cesta Izrada baze cestovnih podataka Uspostava inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom Aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima Razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma Aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika Provedba aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unaprjeđenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Jedinice lokalne samouprave Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Ministarstvo prometa HŽ Infrastruktura Hrvatske ceste d.o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
11.2.	Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa,) povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta Digitalizacija i označavanje biciklističkih i planinarskih staza 	<ul style="list-style-type: none"> Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije 	
11.3.	Unaprjeđenje elektromobilnosti	<ul style="list-style-type: none"> Postupna zamjena vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva Poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima Poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik 	<ul style="list-style-type: none"> REGEA Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
11.4.	Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima Poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama Uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere...) Poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga Poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija Izgradnja/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova Poticanje na ulaganje u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Turisti

8.2. Prilog 2. Sažetak rezultata strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja

Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, koju je izradio ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba, zaključeno je da će provedba Plana razvoja doprinijeti poboljšanju stanja okoliša, tj. da je provođenje mjera i aktivnosti predviđenih Planom razvoja, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, najprihvatljivija razumna alternativa planiranja razvoja Krapinsko-zagorske županije. Osim toga, provedbom niti jedne mjere ne očekuju se značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok se mogu očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije.

Tablica 1. Mjere zaštite okoliša predložene Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georazolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	biorazolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	biorazolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	biorazolikost zašt. područja
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	biorazolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture	krajobraz zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba proizvoda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene
22.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
23.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	klimatske promjene
24.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	klimatske promjene
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	buka
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

Uz mjere zaštite okoliša, Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja predložene su i mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Plana razvoja sveli na najmanju moguću razinu. U sklopu Glavne ocjene prihvatljivosti Plana razvoja nije predložen dodatni program praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže.

Tablica 2. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu predložene Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	sva područja ekološke mreže
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.		
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
			HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR200115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioriternih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

8.3. Prilog 3. Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja

Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027.

Proces prethodnog vrednovanja je formativnog karaktera i temeljni cilj je doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine. Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provoditelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

Vrednovanje je strukturirano u tri faze i izrađena su dva fazna i jedno završno izvješće. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize kako bi se osigurala relevantnost posebnih ciljeva i mjera u odnosu na prepoznate probleme, potrebe i potencijale. Ex ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi krajem 2019. godine nakon koje su održani sastanci s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije početkom 2020. godine. Do zastoja u procesu izrade došlo je uslijed proglašenja COVID 19 pandemije u ožujku 2020. godine. Stoga je u drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje razvoja strateškog okvira unutar kojeg su određene razvojne potrebe, prioriteti, ciljevi i mjere. U završnom izvješću obuhvaćena je ocjena cjelovitog strateškog planskog akta u skladu s evaluacijskim kriterijima.

Najvažniji rezultati vrednovanja

Na proces izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. su u određenoj mjeri utjecali i zastoji u procesu izgradnje novog sustava strateškog planiranja na nacionalnoj razini uslijed pandemijskih uvjeta tijekom 2020. U procesu izrade slijedile su se Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015, te Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. A u lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja KZŽ do 2027. bila pri kraju, MRRFEU je županijskim razvojnim agencijama poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0 koja je potom objavljena na web stranici Ministarstva krajem kolovoza 2021.

Slijedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZŽ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020.
- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u Planu razvoja KZŽ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize, te formuliranih ciljeva Plana razvoja KZŽ.
- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno jer su vizija Plana razvoja, razvojni prioriteti javnih politika županije i posebni ciljevi jasno međusobno usklađeni.

- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske.
- *Jednakost* – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

Zaključci i preporuke

Zaključak o nacrtu Analize stanja i radionici za izradu SWOT analize – ključni dijelovi bili su pripremljeni u prosincu 2019., te su nakon vrednovanja i dorade korištene na radionici o SWOT analizi održanoj u siječnju 2020. Preporuke vezane uz sadržaj kao i strukturu teksta (prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastrukturna izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet) su prihvaćene.

Preporuke vezane uz COVID 19 - protuepidemijske mjere radi suzbijanja širenja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analiza stanja je dopunjena novim podacima koji su prikupljeni anketnim upitnikom kojeg su sastavili djelatnici zagorske razvojne agencije i uputili ga poslovnim subjektima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u listopadu 2020. godine. Na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije.

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira –s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrta Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika Zagorske razvojne agencije i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke ex-ante evaluatora za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioriteta područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada

provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

9. POPIS DODATAKA

1. Tablica Prilog 1. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.
2. Osnovna analiza stanja Krapinsko-zagorske županije za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije
3. Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.
4. Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.-Završno izvješće
5. Sažetak provedenog postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću

Pripremljeno: ožujak 2021.

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE, Koordinacijsko tijelo u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske

Upute i pravila za popunjavanje predloška za izradu plana razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave/ JP(R)S

Tijekom izrade akta potrebno je navesti sve podatke u pripadajućim kategorijama radnog lista Prilog 1.

Za svaki definirani posebni cilj potrebno je navesti redni broj.

Postavljanjem pokazivača u gornji desni kut svake kategorije za popunjavanje radnog lista Prilog 1 prikazat će se bilješka sa uputom za unos traženog podatka.

0. Opće informacije o aktu strateškog planiranja

U odgovarajuća polja unesite naziv nositelja izrade akta strateškog planiranja, i podatke o razdoblju važenja akta te datum izrade/ izmjene akta strateškog planiranja.

1. Poveznica s hijerarhijskim nadređenim aktima strateškog planiranja:

- u stupcu "Strateški cilj NRS- a 2030." potrebno je iz padajućeg izbornika odabrati strateški cilj kojem se izravno doprinosi provedbom posebnog cilja utvrdnog u planu razvoja JP(R)S.
- u stupcu "Pokazatelj učinka NRS- a 2030." potrebno je unijeti naziv pokazatelja učinka kojem se doprinosi provedbom posebnog cilja (popis pokazatelja nalazi se u radnom listu br. 2 "Pokazatelji NRS 2030.)
- u stupcu "Doprinos provedbi nadređenog akta strateškog planiranja" potrebno je navesti puni naziv sektorske/ višesektorske strategije čija se realizacija podupire provedbom akta (ukoliko je primjenljivo).
- u stupcu "Naziv cilja nadređenog akta strateškog planiranja" potrebno je navesti naziv cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja čija provedba se podupire provedbom razrađene mjere.

2. **Posebni cilj** – srednjoročni cilj definiran planom razvoja JP(R)S kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije (npr. strateški cilj iz Nacionalne razvojne strategije ili strateški cilju iz sektorske/ višesektorske strategije) i poveznica s programom u proračunu JP(R)S. Posebni ciljevi planova razvoja JP(R)S ne mogu biti u suprotnosti s posebnim ciljevima definiranim nacionalnim planovima.

Za ostvarenje pojedinog strateškog cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja **preporuka** je definirati najviše 7 posebnih ciljeva.

U stupac "Naziv posebnog cilja" navedite naziv posebnog cilja kojim se izravno doprinosi ostvarenju cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja.

3. **Pokazatelji ishoda** - podatci koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju posebnog cilja. Pokazatelji ishoda potrebno je odabrati iz Biblioteke pokazatelja. Za svaki posebni cilj preporuka je odabrati do 3 pokazatelja ishoda, a za svaki navesti početnu i ciljnu vrijednost. Različiti posebni ciljevi ne mogu imati isti pokazatelj ishoda.

U stupac "Pokazatelj ishoda" upišite oznaku i naziv pokazatelja, odabranog iz Biblioteke pokazatelja. (Pokazatelji ishoda u Biblioteci pokazatelja označeni su oznakom "OI...").

U stupac "Početna vrijednost pokazatelja ishoda" upišite zadnja dostupna godišnja vrijednost za odabrani pokazatelj ishoda.

U stupac "Ciljna vrijednost" upišite očekivanu vrijednost odabranog pokazatelja ishoda za razdoblje važenja akta.

4. Podatak o sredstvima planiranima za provedbu posebnog cilja

U stupac "Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja" potrebno je za svaki pojedini posebni cilj navesti ukupan procijenjeni iznos (u hrvatskim kunama), a koji je u proračunu JP(R)S potrebno planirati za provedbu istog.

5. **Poveznica na izvore financiranja plana razvoja JP(R)S** - ostvaruje se povezivanjem definiranog posebnog cilja i odgovarajućeg programa u proračunu JP(R)S, na kojem je potrebno pravovremeno planirati sredstva za financiranje provedbe istog.

U stupcu "Planirani izvor financiranja u proračunu" potrebno je navesti proračunsku stavku, odnosno šifru i naziv programa iz proračuna JP(R)S na kojoj će se planirati financijska sredstva za provedbu povezanog posebnog cilja.

6. Ostali podatci o posebnom cilju

U stupac "SDG" :

- naznačite doprinos provedbi ostvarenju određenog cilja održivog razvoja UN Agende 2030 (navedite oznaku SDG i broj cilja kojem doprinosite provedbom posebnog cilja)

U stupcu "Doprinos zelenoj tranziciji":

- ukoliko provedba posebnog cilja doprinosi postizanju ciljeva zelene tranzicije iz padajućeg izbornika odaberite DA, ukoliko provedba nije izravno povezana sa doprinosom zelenoj tranziciji odaberite NE.

U stupcu "Doprinos digitalnoj transformaciji":

- ukoliko provedba posebnog cilja doprinosi postizanju ciljeva digitalne transformacije iz padajućeg izbornika odaberite DA, ukoliko provedba nije izravno povezana sa doprinosom digitalnoj transformaciji odaberite NE.

Napomena: Popis ciljeva i podciljeva održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG) nalaze se u nastavku ovog radnog lista.

Ciljevi održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG)

SDG 1

Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima

SDG 2

Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu

SDG 3

Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina

SDG 4

Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima

SDG 5

Postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojčice

SDG 6

Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodama te zdravstvene uvjete za sve

SDG 7

Osigurati financijski dostupnu, pouzdanu, održivu i modernu energiju za sve

SDG 8

Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve

SDG 9

Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivo i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije

SDG 10

Smanjiti nejednakosti unutar zemalja i među zemljama

SDG 11

Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima

SDG 12

Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje

SDG 13

Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih neagativnih utjecaja (priznajući da je UNFCCC glavni međunarodni, međuvladin forum za pregovaranje o globalnom odgovoru na klimatske promjene)

SDG 14

Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj

SDG 15

Štititi, obnavljati i promicati održivo korištenje zemaljskih ekosustava, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije, zaustaviti i obrnuti proces degradacije zemljišta te zaustaviti gubitak biološke raznolikosti

SDG 16

Promicati mira i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.

SDG 17

Jačanje sredstva provedbe i oživljavanje globalnog partnerstva za održivi razvoj

Prilog 1. Predložak za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

NOSITELJ IZRADE AKTA:		Krapinsko-zagorska županija			NAZIV AKTA:	Plan razvoja Krapinsko- zagorske županije 2021.-2027.			ROK VAŽENJA AKTA:	2021.-2027.			
Popis posebnih ciljeva													
Redni broj posebnog cilja	Strateški cilj NRS-a 2030.	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	NAZIV POSEBNOG CILJA	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda	Ukupani procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja (HRK)	Planirani izvor financiranja u proračunu KZZ	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	Doprinos cilju održivog razvoja - SDG
1	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	N/P	N/P	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	Ol.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% (2019.)	0,18	207.796.240,00 kn	Program 1000 POTICANJE RAZVOJA MALOG I SREDNJEG GOSPODARSTVA Program 1000 RAZVOJ TURIZMA KZZ Program 1000 EU FONDOVI	DA	DA	SDG4 SDG5 SDG7 SDG8 SDG9 SDG12 SDG13 SDG17
						Ol.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	0,95					
						Ol.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3					
						Ol.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3					
						Ol.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250000					
						Ol.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550000					
2	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	N/P	N/P	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	Ol.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021.)	3	7.773.875,00 kn	Program 1000 JAVNA UPRAVA I ADMINISTRACIJA	NE	DA	SDG9 SDG12 SDG16
						Ol.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500					
						Ol.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600					
3	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“	N/P	N/P	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	Ol.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17	4.987.160,00 kn	Program 1001 ZARA Program 1000 JAVNA UPRAVA I ADMINISTRACIJA	DA	DA	SDG11 SDG12 SDG13 SDG15 SDG16 SDG17
4	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	N/P	N/P	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	Ol.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14	1.326.933.113,00 kn	Program 1001 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - IZNAD STANDARDA Program 1002 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - USLUGE PREVENCIJE I EDUKACIJE Program 1000 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - ZAKONSKI STANDARD Program 1003 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - REDOVNA DJELATNOST Program 1001 SOCIJALNA ZAŠTITA - IZNAD STANDARDA Program 1002 SOCIJALNA ZAŠTITA - REDOVNA DJELATNOST Program 1001 FINANCIRANJE UDRUGA	DA	NE	SDG1 SDG3 SDG5 SDG8 SDG10 SDG11 SDG13 SDG16 SDG17
						Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KZZ	18,6% (2021.)	0,3					
						Ol.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZZ	5,53 (2019.)	7					
5	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	N/P	N/P	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	Ol.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku			126.070.000,00 kn		NE	NE	SDG8 SDG9 SDG11 SDG17
						Ol.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	101.000					

6	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija))	N/P	N/P	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokalcijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)	3.150.000,00 kn	Program 1001 POBOLJŠANJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I VODOOPSKRBE	DA	DA	SDG1 SDG2 SDG3 SDG4 SDG6 SDG7 SDG9 SDG11 SDG12 SDG15
7	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine) Stopa sudjelovanja odraslih u cjeloživotnom obrazovanju (dobna skupina 25 - 64)	N/P	N/P	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	OI.02.1.29 Stopa zaposlenosti OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku OI.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja OI.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja OI.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi koja je upisana u diplomski studij OI.02.4.16 Stanovništvo s tercijarnim obrazovanjem OI.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključeno u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	43,1 % (2019.) 41 (2020./2021.) 912,72 (2019.) 74 % (2018./2019.) 93 (2020./2021.) (2019.) 10,68 (2011.) 1,14% (2019./2020.)	0,5 50 (2027./2028.) 950 0,8 150 (2027./2028.) 0,046 20 0,02	338.032.339,00 kn	Program 1000 OSNOVNO OBRAZOVANJE - ZAKONSKI STANDARD Program 1003 DOPUNSKI NASTAVNI I VANNASTAVNI PROGRAM ŠKOLA I OBRAZ. INSTIT Program 1002 UČENIČKI DOM - ZAKONSKI STANDARD	NE	DA	SDG4 SDG5 SDG8 SDG10 SDG13
8	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	N/P	N/P	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje	Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9150	3.375.000,00 kn	Program 1000 RAZVOJ POLJOPRIVREDE	DA	DA	SDG2 SDG8 SDG12 SDG15 SDG17
9	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku u neutralnost	Stopa recikliranja komunalnog otpada Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	N/P	N/P	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	Udio komunalnog otpada upućenog na oporabu OI.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa OI.02.6.61 Površina održanih biološki vrijednih staništa Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	16,2% (2019.) 0 ha (2020.) 13 ha (2020.) 900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	0,23 21 ha 34 ha 12.000 kW, 14.000.000,00 kWh	283.795.000,00 kn	Program 1000 ZAŠTITA OKOLIŠA I GOSPODARENJE OTPADOM Program 1000 PROSTORNO UREĐENJE I GRADNJA Program 1000 PROGRAM ZAŠTITE PRIRODNIH VRIJED. NA PODR. KZZ - J.U	DA	NE	SDG6 SDG7 SDG11 SDG12 SDG13 SDG15
10	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	N/P	N/P	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	OI.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15 (2020.)	20	22.510.000,00 kn	Program 1000 PROTUPOŽARNA I CIVILNA ZAŠTITA	DA	NE	SDG1 SDG3 SDG11 SDG16
11	SC 10. Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“	N/P	N/P	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije OI.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine OI.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	666 (2018.) asfalt: 2.248,58 km (2020.) makadam: 1.097,64 km (2020.) zemljana podloga: 466,93 km (2020.) sveukupno: 3.813,15 km (2020.) 9 (2020.)	450 asfalt: 2.500 km makadam: 1000 km zemljana podloga: 400 km sveukupno: 3.900 km 20	4.033.114,00 kn	Program 1000 POBOLJŠANJE PROMETNE INFRASTRUKTURE	DA	DA	SDG6 SDG7 SDG8 SDG9 SDG11 SDG16

NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

RAZVOJNI SMJER	STRATEŠKI CILJ	POKAZATELJ USPJEŠNOSTI	POČETNA VRIJEDNOST	CILJNA VRIJEDNOST	PROSJEK EU-A
RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	65% (2019.)	75%	100 % = 31.970,00 EUR (2019.)
		Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	63. mjesto (2019.)	< 45. mjesta	-
		Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u	0,97% (2018.)	3%	2,12% (2018.)
		Europska ljestvica uspjeha u inoviranju	25 mjesto u EU-u (2020.)	<18. mjesta	-
		Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a	52,3% (2019.)	70%	45,8% (2019.)
	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	PISA - Program međunarodne procjene znanja i vještina učenika	479 bodova (čitalačka pismenost) (2018.)	Dostići prosjek zemalja OECD-a	-
		Obuhvat djece od 4 godine do početka obveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	83% (2019.)	> 97 %	95% (2019.)
		Duljina vremena kojeg učenici provode u nastavnom procesu (primarno i sekundarno obrazovanje)*	Primarno obrazovanje: 1890 sati Niže sekundarno obrazovanje: 2651 sat (2019.)	Dostići prosjek EU-a	Primarno obrazovanje: 4062 sata Niže sekundarno obrazovanje: 2956 sati (2019.)
		Postotak visokoobrazovanih u dobnoj skupini 30-34	33,1% (2019.)	Dostići prosjek EU-a	41,6% (2019.)
		Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	66,7% (2019.)	75%	73,9% (2019.)
		Stopa sudjelovanja odraslih u cjeloživotnom obrazovanju (dobna skupina 25 – 64)	3,5% (2019.)	Dostići prosjek EU-a	10,8% (2019.)
	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Pokazatelj vremena rješavanja prvostupajskih parničnih i trgovačkih predmeta	374 dana (2018.)	250 dana	207 dana (2018.)
		Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“	77. mjesto (2019.)	< 60. mjesta	-
SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	63. mjesto (2019.)	< 45. mjesta	-	
RS 2. Jačanje otpornosti na krize	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina žene 56,5 godina muškarci (2018.)	> 64 godine žene > 64 godine muškarci	64,2 godine žene 63,7 godina muškarci (2018.)
		Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,3% (2019.)	< 15 %	21.40 % (2019.)
	SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	Stopa totalnog fertiliteta	1,47 djece (2018.)	1,8 djece	1,54 djece (2018.)
	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	65% (2019.)	75%	100 % = 31.970,00 EUR (2019.)
Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijava		2,7% (2019.)	Ostati najbolji u EU	12,5% (2019.)	
RS 3. Zelena i digitalna tranzicija	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	75,23 % (2018.)	0,65	79,26 % (2018.)
		Stopa recikliranja komunalnog otpada	25,30 % (2018.)	0,55	47,40 % (2018.)
		Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	28,02%(2018.)	0,364	18,88% (2018.)
	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	6.107 eura/GJR* (2019.)	10.000,00 eura/GJR*	20.120 eura/GJR* (2019.)

	SC 10. Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“	32. mjesto (2019.)	< 28. mjesta	-
	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	47,60 (20. mjesto u EU-u) (2020.)	Dostići prosjek EU-a	52,57 (2020.)
RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija))	3,10 (2017.)	2,5	-
	SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*	32 (2019.)	38	(0 - najmanje konkurentna EU NUTS 2 regija) (100 - najkonkurentnija EU NUTS 2 regija)

Popis razvojnih smjerova NRS-a 2030.

- RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo
- RS 2. Jačanje otpornosti na krize
- RS 3. Zelena i digitalna tranzicija
- RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj

Popis strateških ciljeva NRS- a 2030.

- SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
- SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
- SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
- SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj
- SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC 10. Održiva mobilnost
- SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
- SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Popis pokazatelja učinka NRS- a 2030.

PLAN RAZVOJA

KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

2021. – 2027.

Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije

SA SWOT ANALIZOM

Popis kratica	1
1. TERITORIJALNA OBILJEŽJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	2
1.1. Geografski položaj	2
1.1.1. Pogranična područja u KZŽ-u	2
1.2. Administrativna podjela	3
1.2.1. Urbana područja	5
1.2.2. Brdsko-planinska područja	6
1.2.3. Potpomognuta područja	6
2. PRIRODNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA	8
2.1. Klimatska obilježja	8
2.2. Prirodni resursi	12
2.3. Zaštićeni dijelovi prirode i ekološka mreža Natura 2000 u KZŽ-u	14
2.4. Ugrožena flora i fauna KZŽ-a	19
2.4.1. Zaštićena flora	21
2.5. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije	22
3. INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST	24
3.1. Cestovni promet	24
3.2. Željeznički promet	28
3.3. Zračni promet	30
3.4. Javni prijevoz	31
3.5. Biciklistički i pješački promet	32
3.6. Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom	33
3.7. Digitalizacija	35
4. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	42
4.1. Prirodno kretanje stanovništva	43
4.2. Migracijska kretanja	46
4.3. Razmještaj stanovništva	48
5. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI	50
5.1. Rizik od siromaštva	50
5.2. Rasprostranjenost kriminaliteta	51
5.3. Institucionalna obilježja socijalne skrbi	52
5.3.1. Novčane naknade i socijalna pomoć	57
5.4. Osobe s invaliditetom	60
6. ZDRAVSTVO	64
6.1. Zdravstvena infrastruktura	64
6.2. Bolesti stanovništva	68
6.3. Palijativna skrb	70
7. KULTURA, CIVILNO DRUŠTVO I SPORT	74

7.1.	Kultura i mediji	75
7.1.1.	Kulturna baština	78
7.2.	Civilno društvo	80
7.3.	Sport	82
8.	STANOGRADNJA I STANOVANJE	84
9.	OBRAZOVANJE	87
9.1.	Obrazovna struktura	87
9.2.	Predškolski odgoj i obrazovanje	87
9.3.	Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje	90
9.4.	Srednjoškolski odgoj i obrazovanje	95
9.5.	Visoko obrazovanje	98
9.6.	STEM.....	101
9.7.	Obrazovanje odraslih.....	102
9.8.	Umjetničko obrazovanje.....	105
10.	TRŽIŠTE RADA	107
10.1.	Radna snaga	107
10.2.	Zaposlenost i plaće	107
10.3.	Nezaposlenost i tržište rada	110
10.4.	Osjetljive skupine na tržištu rada	116
10.5.	Učinci epidemioloških mjera na zaposlenost i tržište rada	121
11.	OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA	123
11.1.	Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj	123
11.2.	Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u gospodarstvu Hrvatske	125
11.3.	Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale županije RH	126
11.4.	Usporedba poslovanja poduzetnika Krapine s poslovanjem poduzetnika u drugim gradovima – županijskim središtima	127
11.5.	Konkurentnost poduzetništva Krapinsko-zagorske županije	128
11.6.	Dinamika poduzetništva Krapinsko-zagorske županije.....	130
11.7.	Osnovni pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije	131
11.8.	Pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima	133
11.9.	Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika.....	137
11.10.	Izravna strana ulaganja.....	138
11.11.	Koeficijent specijalizacije	139
11.12.	Vanjskotrgovinski partneri Krapinsko-zagorske županije.....	140
11.13.	Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije	142
11.14.	Obrtništvo.....	144
11.15.	Inovacijski potencijal Krapinsko-zagorske županije.....	147
11.16.	Učinci epidemioloških mjera na gospodarstvo KZZ-a i poslovanje gospodarskih subjekata	150
12.	TURIZAM	157
12.1.	Upravljanje turizmom Krapinsko-zagorske županije	158

12.2.	Turistička ponuda	159
12.2.1.	Postojeća smještajna infrastruktura	159
12.2.2.	Ključni i sekundarni turistički proizvodi	161
12.2.2.1.	Zdravlje, SPA i wellness	162
12.2.2.2.	Aktivni odmor	163
12.2.2.3.	Obiteljski turizam.....	166
12.2.2.4.	Kulturni turizam.....	167
12.2.2.5.	Religijski turizam.....	168
12.2.2.6.	Poslovni turizam i događanja (MICE).....	169
12.2.2.7.	Agroturizam.....	169
12.3.	Turistička potražnja	169
12.4.	Manifestacije	175
12.5.	Turističke zone u KZŽ-u.....	175
12.6.	Učinci epidemioloških mjera na turističku djelatnost.....	180
13.	POLJOPRIVREDA	184
13.1.	Poljoprivredna gospodarstva	184
13.2.	Voćarstvo i vinogradarstvo	187
13.3.	Povrčarstvo i cvjećarstvo	190
13.4.	Stočarska proizvodnja.....	191
13.5.	Peradarska proizvodnja	194
13.6.	Pčelarstvo	195
13.7.	Integrirana i ekološka proizvodnja	195
13.8.	Prerada i trženje	196
13.9.	Mjere potpore	196
13.10.	Učinci epidemioloških mjera na poljoprivrednu djelatnost.....	197
14.	STANJE U OKOLIŠU	200
14.1.	Gospodarenje otpadom.....	200
14.2.	Kvaliteta zraka	207
14.3.	Vodoopskrba	208
14.4.	Gubitak vode u vodoopskrbi.....	210
14.5.	Odvodnja	211
14.6.	Opskrba plinom	213
14.7.	Opskrba električnom energijom	215
14.8.	Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	216
14.8.1.	Energija biomase	216
14.8.2.	Geotermalna energija.....	217
14.8.3.	Sunčeva energija.....	218
14.8.4.	Male hidroelektrane	221
14.8.5.	Vjetroelektrane	222
14.8.6.	Energetska učinkovitost.....	226

14.9.	Sigurnost stanovništva i izloženost klimatskim promjenama i prirodnim rizicima	229
14.9.1.	Klizišta	230
14.9.2.	Potresi	230
14.9.3.	Poplave	232
14.9.4.	Epidemije i pandemije	232
14.10.	<i>Brownfield</i> investicije i vojni objekti	232
14.11.	Vojni objekti	235
15.	INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM	238
15.1.	Ključni dionici upravljanja razvojem Krapinsko-zagorske županije	238
15.2.	Analiza kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ-a	240
15.3.	Korištenje europskih fondova.....	242
15.4.	Analiza projekata Krapinsko-zagorske županije.....	244
16.	SWOT analiza Krapinsko-zagorske županije	250
17.	Popis priloga	256

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
CARNET	(engl. Croatian Academic and Research Network) Hrvatska akademska i istraživačka mreža
CZSS	Centar za socijalnu skrb
DV	Dječji vrtić
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
GP	Granični prijelaz
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IKT	Informacijske i komunikacijske tehnologije
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
MICE	(engl. Meetings, Incentives, Conferences, Events) sinonim za kongresni turizam
MINGO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
NKPJS	Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OŠ	Osnovna škola
PGP	Postaja granične policije
POU	Pučko otvoreno učilište
PZ	Poduzetnička zona
RH	Republika Hrvatska
TZ	Turistička zajednica
UO	Upravni odjel

1. TERITORIJALNA OBILJEŽJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

1.1. Geografski položaj

Krapinsko-zagorska županija nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Županija graniči na sjeveru s Republikom Slovenijom i Varaždinskom županijom, na zapadu samo sa Republikom Slovenijom, na jugu s gradom Zagrebom i Zagrebačkom županijom te na istoku sa Zagrebačkom i Varaždinskom županijom. Kao geografska cjelina Krapinsko-zagorska županija pruža se od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica - rijeka Sutla, ujedno je i državna granica s Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Ovako razgraničen prostor Županije podudara se s prirodnom regijom Donje Zagorje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb – Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe.

Površinom se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske (1224,22 km²), ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km²) (DZS, Popis 2011.) te je, uz Međimursku i Varaždinsku županiju, najgušće naseljeno područje Republike Hrvatske.

1.1.1. Pogranična područja u KZZ-u

Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje, na području Krapinsko-zagorske županije uređena su pogranična područja između susjednih država s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i Općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti.

Dužina državne granice na području PU krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Državnu granicu na području Županije s Republikom Slovenijom čini prirodni tok rijeke Sutle dužine 88,86 km ili 88,06 %, Maceljsko Gorje – dužine 10,16 km ili 10,06 % i potok Lipnica – dužine 1,9 km ili 1,88 %.

Poslove granične policije obavljaju Postaja granične policije Macelj, Policijska postaja Krapina, Policijska postaja Pregrada i Policijska postaja Klanjec. Dužina državne granice po policijskim postajama iznosi: PP Krapina 18,36 km (18 %), PP Pregrada 30,40 km (30 %), PP Klanjec 52,16 km (52 %). PGP Macelj je specijalizirana policijska postaja koja obavlja poslove granične kontrole na GP Macelj, Lupinjak, Hum na Sutli, Mali Tabor i ŽGP Đurmanec. PP Klanjec uz temeljne policijske poslove obnaša poslove zaštite državne granice i poslove granične kontrole na GP Razvor, Mihanović Dol, Miljana, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić i Luke Poljanske. PP Krapina i PP Pregrada uz temeljne policijske poslove obnašaju i poslove zaštite državne granice. Ostale policijske postaje tzv. temeljnog tipa (Zabok, Donja Stubica i Zlatar Bistrica), po poslovima granične policije obnašaju poslove vezane uz kontrolu i boravak stranaca na svojem postajnom području. Dogovorom između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uvođenju zajedničkih službenih mjesta za obavljanje granične kontrole, potpisanim 12. lipnja 2013. godine, od 01.07.2013. godine, na području PU krapinsko-zagorske uvedene su „One stop control“ na svim graničnim prijelazima, osim na Stalnom graničnom prijelazu za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu – Macelj i Stalnom graničnom prijelazu za međunarodni promet putnika i roba u željezničkom prometu – Đurmanec.

Prema Uredbi o graničnim prijelazima Republike Hrvatske (NN 79/13) na prostoru Krapinsko-zagorske županije nalazi se 15 graničnih prijelaza. Uz granični prijelaz Macelj, na području KZZ-a postoji još nekoliko cestovnih graničnih prijelaza prema Republici Sloveniji: Lupinjak i Razvor (stalni međunarodni granični prijelazi II. kategorije), Hum na Sutli, Mihanović Dol i Miljana (stalni međudržavni granični cestovni prijelazi II. kategorije), Mali Tabor, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić, Luka Poljanska i Klenovec Humski (granični prijelazi za pogranični promet).

U odnosu na 2018. godinu na pograničnom području povećavaju se poslovi u vezi nezakonitih migracija. Prema Godišnjem izvješću o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske¹ podatak za protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u RH-a i EU u 2018. godini je iznosio 7 te se u 2019. godini povećao na 21.

Tablica 1. Pregled ilegalnih prelazaka državne granice po postajama – strani državljani

Policijska postaja	2018.	2019.	+/- %
PP KLANJEC	3	6	100 %
PP KRAPINA	4	5	25 %
PP PREGRADA	1	2	100 %
PU UKUPNO	8	13	62,5 %

Izvor: Godišnje izvješće o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske u 2019. godini

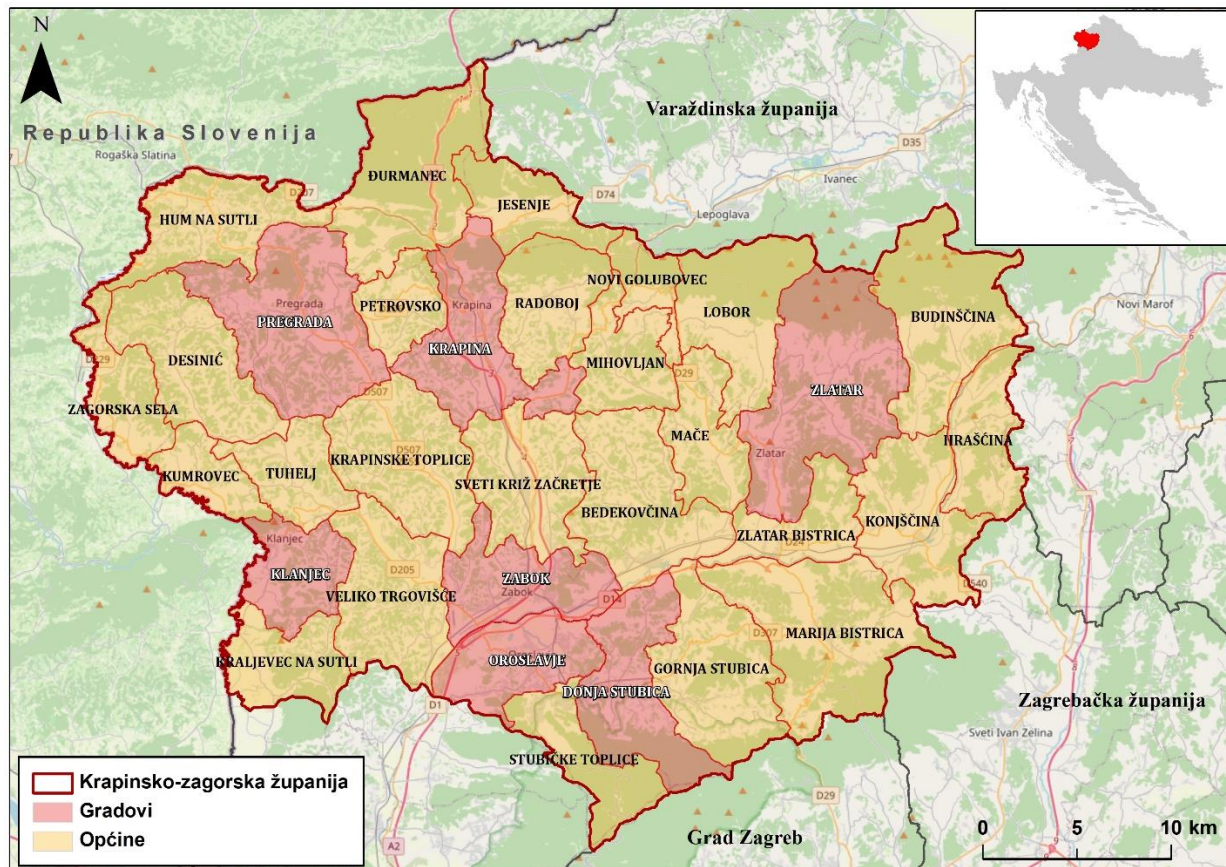
U 2018. godini zabilježeno je 19 osoba zatečenih u ilegalnom prelasku državne granice te se taj broj u 2019. godini povećao na 50. Prema državljanstvu u 2019. godini najviše ih je zatečeno u ilegalnom prelasku državne granice iz Afganistana (14), Turske (14) te Sirije (8).

1.2. Administrativna podjela

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Razlikovanje ruralnih i urbanih područja Republike Hrvatske temelji se na podjeli prema kojoj se manje administrativne jedinice (općine) smatraju ruralnim područjima dok se veće (gradovi) smatraju urbanim područjima. Na temelju tako definiranog administrativnog kriterija, od ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije prema podacima iz 2017. godine njih 37,41 %, odnosno 47.086 smatra se urbanim stanovništvom, dok se ostatak od 62,58 % ili 78.763 smatra ruralnim stanovništvom.

¹https://krapinsko-zagorska-policija.gov.hr/UserDocsImages/PU_KZ/Vijesti%202019/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20kretanju%20sigurnosnih%20pokazatelja%20u%202019.%20godini..pdf

Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zagorska razvojna agencija

Kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja koristi se definicija OECD-a, koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Na lokalnoj razini (LAU 1/2 – općine, gradovi u Republici Hrvatskoj) područja se klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km². Sukladno toj podjeli 21,35 % stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64 % stanovnika živi u ruralnim područjima.

Tablica 2. Površina, broj stanovnika na km² i tip zajednice u gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

GRADOVI/OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Stanovnika na km ²	Tip zajednice
Donja Stubica	5.998	43,48	137,95	urbano
Klanjec	2.584	25,52	101,25	urbano
Krapina	11.789	47,54	247,98	urbano
Oroslavje	5.960	31,20	191,03	urbano
Pregrada	5.939	67,25	88,31	urbano
Zabok	8.761	34,88	251,18	urbano
Zlatar	5.554	75,78	73,29	urbano
UKUPNO GRADOVI	46.585	325,65	143,35	urbano
Bedekovčina	7.473	51,76	144,38	ruralno
Budinščina	2.220	55,18	40,23	ruralno
Desinić	2.647	45,04	58,77	ruralno
Đurmanec	3.815	58,43	65,29	ruralno
Gornja Stubica	4.633	49,31	93,96	ruralno
Hraščina	1.373	27,05	50,76	ruralno
Hum na Sutli	4.629	36,83	125,69	ruralno
Jesenje	1.393	23,84	58,43	ruralno

GRADOVI/OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Stanovnika na km ²	Tip zajednice
Konjščina	3.384	44,17	76,61	ruralno
Kraljevec na Sutli	1.541	26,78	57,54	ruralno
Krapinske Toplice	4.985	48,46	102,87	ruralno
Kumrovec	1.417	17,57	80,65	ruralno
Lobor	3.136	42,98	72,96	ruralno
Mače	2.258	27,88	80,99	ruralno
Marija Bistrica	5.660	71,38	78,72	ruralno
Mihovljan	1.689	24,43	69,14	ruralno
Novi Golubovec	875	15,44	56,67	ruralno
Petrovsko	2.343	18,84	124,36	ruralno
Radoboj	2.980	33,21	89,73	ruralno
Stubičke Toplice	2.979	27,52	108,25	ruralno
Sveti Križ Začretje	5.870	40,37	145,41	ruralno
Tuhelj	2.064	23,97	86,11	ruralno
Veliko Trgovišće	4.666	46,65	100,02	ruralno
Zagorska Sela	857	24,68	34,72	ruralno
Zlatar Bistrica	2.320	24,91	93,14	ruralno
UKUPNO OPĆINE	77.207	906,68	85,15	ruralno
UKUPNO ŽUPANIJA	123.792	1.232,33	100,45	

Izvor: DZS, Stanovništvo – Procjene stanovništva – Procjena stanovništva prema spolu, po gradovima/općinama, 31.12.2020.

Na području Krapinsko-zagorske županije prevladavaju naselja koja imaju pretežno seoska obilježja. Naselja koja su proglašena gradovima predstavljaju područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela, a odgovarajućim aktivnostima: prostorno-planerskim, gospodarskim, socijalnim i političkim potrebno je ispravno usmjeriti urbanizaciju i razvoj gradova (malih gradskih područja).

1.2.1. Urbana područja

Prema Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) radi učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja, posebno njezine urbane dimenzije ustrojavaju se urbana područja. Urbana područja ustrojavaju se kao urbane aglomeracije, veća urbana područja i manja urbana područja.

Na području KZZ-a nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Zakon definira strategiju razvoja urbanog područja kao temeljni strateški dokument u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb koja je ustrojena 2016. godine i obuhvaća Grad Zagreb kao središte aglomeracije te još 29 gradova i općina Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije. U sastav urbane aglomeracije Zagreb tako su s područja KZZ-a uključeni gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice. U veljači 2021. godine pokrenuto je javno savjetovanje o Nacrtu Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu Strategije razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027. Gradovi Klanjec, Pregrada i Zlatar te općine Bedekovčina, Konjščina, Krapinske Toplice, Kraljevec na Sutli i Zlatar Bistrica iskazale su interes za ulazak u obuhvat urbanog područja Grada Zagreba.

U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja, već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar.

Hrvatska ima Nacionalnu razvojnu strategiju, strateški dokument u kojem je posebno istaknut razvoj pametnih gradova i otoka, a Europski fond za regionalni razvoj od 2020. odvajati će 6 %, umjesto dosadašnjih 5 % sredstava za razvoj gradova. Do 2050. godine predviđa se da će čak 70 % populacije živjeti u gradovima što znači da gradovi sa sadašnjom infrastrukturom neće

građanima moći pružiti kvalitetan život². Zato je potrebno da gradovi počnu primjenjivati suvremena tehnološka, logistička i organizacijska rješenja odnosno primjenjivati koncept pametnoga grada (eng. *smart city*). Mnogo je definicija koje opisuju pojam „pametni grad“, ali najjednostavnija je ona koja koncept objašnjava kao viziju urbanog razvoja u kojem se koristi digitalna i komunikacijska tehnologija (ICT) i Internet of things rješenja (IoT), kako bi se što bolje zadovoljile potrebe građana i unaprijedila učinkovitost gradskih usluga. Da bi jedan grad bio pametan, nužno je uvođenje ICT tehnologije, internetsko povezivanje objekata, upotreba pametnih mreža, povećanje energetske učinkovitosti, smanjenje onečišćenja te inovativna rješenja. Smart City pristup omogućuje održivo upravljanje javnim resursima i veću kvalitetu života koristeći tehnološka rješenja kao odgovor na različite izazove, ali je pritom važno naglasiti da tehnološka rješenja sama po sebi nisu dovoljna ukoliko nisu u skladu s ciljem učinkovitijeg upravljanja gradom i ako njihova implementacija nije prepoznata kao optimalna od strane šire zajednice. Tako transformacija grada u pametni grad zahtijeva aktivaciju gradskih servisa, usluga i infrastrukture. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuju neka od „pametnih“ rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i s digitalizacijom svoje gradske uprave (Grad Zlatar i Pregrada). Pametnu strategiju upravljanja gradom („Smart city strategiju“) u kojoj se nalazi popis planiranih projektnih ideja koje primjenjuju koncept pametnih gradova do sada su na svojim gradskim vijećima usvojili Grad Zlatar i Pregrada. Općina Marija Bistrica je provela nekoliko projekata u kojima primjenjuje koncept pametnoga grada te u narednom razdoblju ima u planu izraditi i strategiju.

Potrebno je i dalje razvijati sva naselja gradskog karaktera s ciljem postizanja više kvalitete života. Ovo se postiže kroz potporu Županije za pripremu i provedbu projekata prvenstveno financiranih sredstvima Europske unije, ali i pripremom regionalnih projekata koji imaju utjecaj na sve gradove (npr. razvoj širokopojasne infrastrukture na cijelom području Krapinsko-zagorske županije).

1.2.2. Brdsko-planinska područja

Uravnoteženi teritorijalni i regionalni razvoj podrazumijeva sustavnu brigu za područja s razvojnim ograničenjima i drugim specifičnostima koje su potencijal regionalnog razvoja. Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. To su geografska područja koja se prema svojim prirodno-geografskim te društveno-gospodarskim i demografskim obilježjima mogu izdvojiti od ostalih područja RH te kao takva zahtijevati poseban programsko-planski pristup od strane nositelja politike regionalnoga razvoja.

Cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja je pridonijeti njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS-ova koja stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/2019), brdsko-planinska područja s područja KZZ-a (ukupno 8) su Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Brdsko-planinska područja na području KZZ-a obilježava loša prometna povezanost brežuljkastih područja i dinamika negativnih demografskih procesa (prirodan pad stanovništva, depopulacija, migracije mladog stanovništva odnosno relativno lošija dobna struktura stanovništva u usporedbi s RH).

1.2.3. Potpomognuta područja

U 2018. godini proglašen je Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/2018). Navedenim zakonom uređuje se upravljanje razvojem područja, koja su prema odredbama zakona kojim se uređuje regionalni razvoj, određena kao potpomognuta područja. Cilj upravljanja razvojem potpomognutih područja je pridonijeti njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno županije razvrstane prema Odluci u I. i II. skupinu prema stupnju razvijenosti te jedinice lokalne samouprave razvrstane u I. do IV. skupinu (NN 132/2017). Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS s područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hrašćina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja.

---

² https://ec.europa.eu/croatia/smart_city_in_Croatia_hr (datum pristupa: 04.12.2020.)

Kod navedenih općina riječ je pretežno o ruralnim područjima s visokom kakvoćom zraka, bogatim šumskim resursima te bogatom bioraznolikošću što su ujedno i potencijali za razvoj drvne industrije, turizma i poljoprivrede. Ipak, postojeći resursi nisu dovoljno iskorišteni. Analizom navedenih teritorijalnih jedinica utvrđena je dugogodišnja depopulacija i starenje stanovništva, povećan udio neaktivnog stanovništva, nepovoljnija obrazovna struktura, smanjene gospodarske aktivnosti, smanjena dostupnost specijalističke zdravstvene skrbi, mali broj stanovnika obuhvaćen sustavom odvodnje, prostori većinom izvrgnuti depopulaciji, koja u pojedinim dijelovima poprima zabrinjavajuće stanje. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatak komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) potpisalo je u 2020. godini Ugovor o izradi analize postojećeg i prijedloga novog modela za izračun indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. MRRFEU će izraditi novi izračun indeksa razvijenosti sukladno Zakonu o regionalnom razvoju kako bi se doradili parametri i unaprijedio postojeći indeks razvijenosti. Novi indeks razvijenosti, sukladno novim pokazateljima, razvrstat će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te će definirati nove mjere za potpomognuta područja. Područja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja prema metodologiji iz 2017. godine nisu definirana u statusu potpomognutih područja, a prema svim pokazateljima su područja koja trebaju dodatnu pomoć države, izradom novog indeksa razvijenosti i doradom parametara bit će obuhvaćena.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Površinom se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske (1224,22 km²), ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km²) (DZS, Popis 2011.).

Kao geografska cjelina županija se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica - rijeka Sutla, ujedno je i državna granica s Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb – Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. Dužina državne granice na području PU krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti. Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje između susjednih država, na području KZZ-a uređena su pogranična područja s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Unazad par godina na pograničnom području povećava se opseg poslova u vezi nezakonitih migracija.

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Sukladno podjeli na ruralna ili urbana područja temeljem praga od 150 stanovnika na km², 21,35 % stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64 % stanovnika živi u ruralnim područjima. Na području KZZ-a nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb (gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice). U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja, nego su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuju neka od „pametnih“ rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i s digitalizacijom svoje gradske uprave. Pametnu strategiju („Smart city strategija“) upravljanja gradom u kojoj se nalaze projektne ideje koje primjenjuju koncept pametnih gradova imaju usvojen Grad Zlatar i Pregrada.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS-ova koji stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZZ-u, to su Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno I. do IV. skupina JLS-a i I. do II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave. Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS-a s područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hrašćina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja.

2. PRIRODNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA

2.1. Klimatska obilježja

Specifičnosti geografskog položaja te osobitosti reljefnih karakteristika Krapinsko-zagorske županije glavni su čimbenici koji utječu na obilježja kontinentalne klime na ovom području.

Opća atmosferska cirkulacija karakteristična za geografsku širinu, utjecaji Panonske nizine, planinskog sustava Alpa i Dinarida te reljef koji oblikuje lokalne klimatske različitosti zaslužni su za predominantno kontinentalni tip klime s nekoliko specifičnih podtipova.

Prema opće prihvaćenoj klasifikaciji W. Koeppena, prostor Hrvatskog zagorja pripada C tipu klime, to jest, tipu Cfwbx ili umjereno toploj kišnoj klimi s toplim ljetima. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriraju u siječnju i veljači. Tip „C“ klime jest klima u kojoj se srednja mjesečna temperatura kreće u intervalu do 3 °C. Budući da su padaline podjednako raspoređene na cijelu godinu, to je „Cf“ tip klime. Kako ne postoji izrazito sušno razdoblje, a razdoblje s manje oborina pada u zimu, to je „Cfw“ klima. Najtopliji mjesec srpanj ima srednju temperaturu 20,5 °C, što je manje od granične temperature od 22 °C pa ovo područje pripada u klimatsko područje „Cfwb“. Maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeto je sušnije i vedrije i to je „Cfwbx“ klima.

Sukladno metodologiji Državnog hidrometeorološkog zavoda, za prikazivanje osnovnih meteoroloških elemenata Krapinsko-zagorske županije u nižoj su tablici korišteni podaci meteorološke postaje Zagreb-Maksimir, s obzirom da klima Krapinsko-zagorske županije pripada istom tipu kontinentalno-panonske klime.

Tablica 3. Srednje godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata

Godina	Srednje godišnje vrijednosti			Godišnje vrijednosti			
	Temperatura zraka °C	Tlak zraka, hPa	Relativna vlaga zraka, %	Količina oborina, mm	Broj dana sa snježnim pokrivačem ≥ 1 cm	Vedri dani	Oblačni dani
2010.	11,3	998,7	75	1059,9	49	32	149
2011.	12,1	1003,5	71	517	9	68	112
2012.	12,5	1001,6	68	7611	31	64	97
2013.	11,9	1000,7	74	1052,7	38	46	147
2014.	12,9	1 000,5	76	1 317,8	17	31	148
2015.	12,6	1 003,7	71	887,1	16	59	126
2016.	12,2	1 002,2	73	858,6	9	41	106
2017.	12,6	1 002,6	68	897	28	49	104

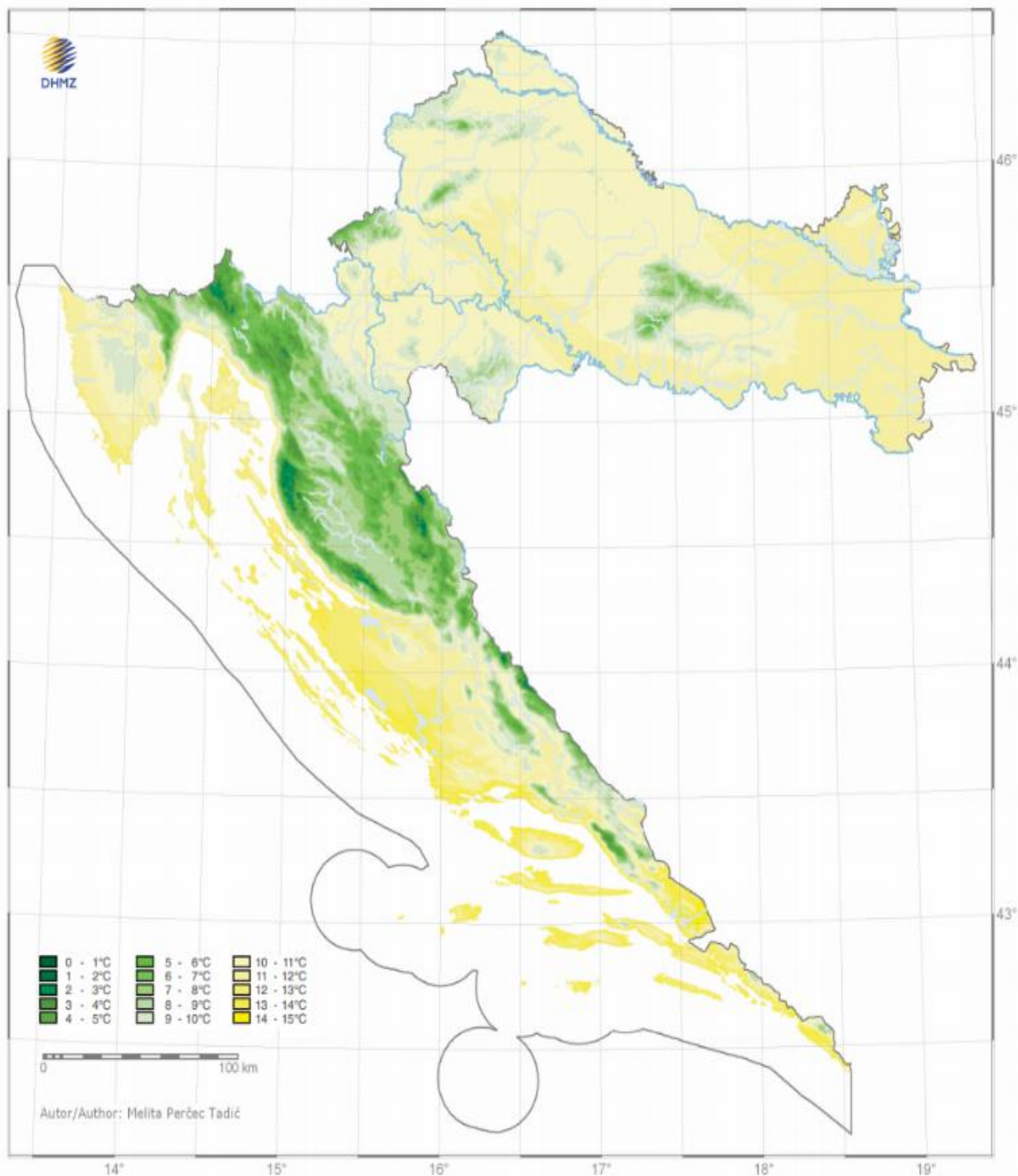
Izvor: Statistički ljetopisi 2011. – 2018. godine, www.dzs.hr

Na temelju gore prikazanih podataka za razdoblje 2010. – 2017. godine, područje Krapinsko-zagorske županije opisuje se dominantnom kategorijom *vrlo toplo*. U istu su svrstana šira područja Varaždina i dio središnje Hrvatske. Također, Županija se ubraja u kategoriju *vrlo kišno*, kao i ostatak sjeverne i središnje Hrvatske, zatim dio sjevernog i srednjeg Jadrana s pripadnim zaleđem te šire područje Dubrovnika.

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika.

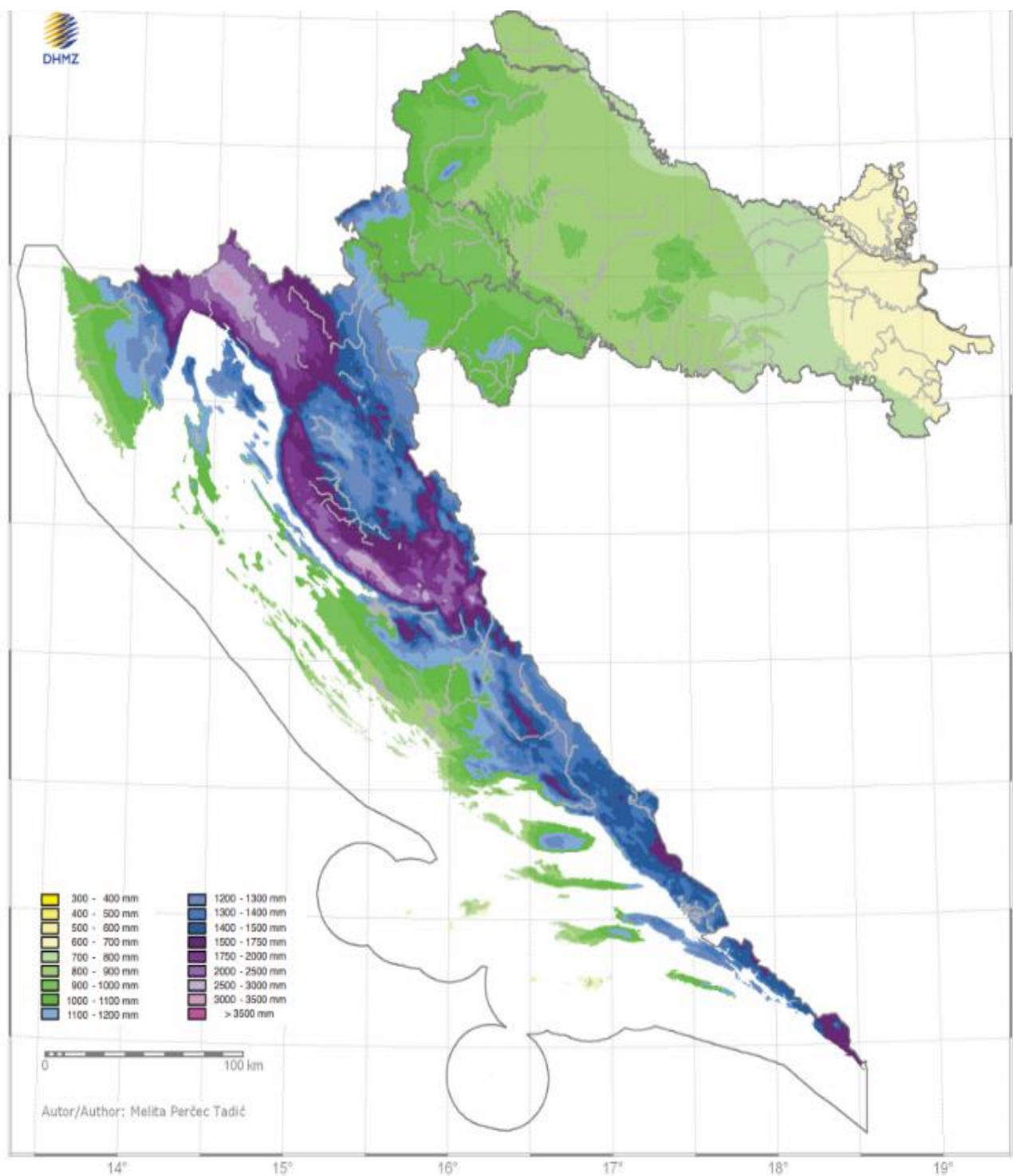
Na sljedećim grafičkim prikazima izdvojenima iz Klimatskog atlasa Hrvatske (DHMZ), prikazuju se srednje godišnje temperature, srednje godišnje količine oborina, srednja godišnja do zračenja sunčana energija i godišnja ruža vjetrova za Republiku Hrvatsku, što omogućuje usporedbu navedenih odlika klime u kontekstu države.

Slika 2. Srednja godišnja temperatura za travanj za Republiku Hrvatsku

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske, DHMZ, veljača 2020..

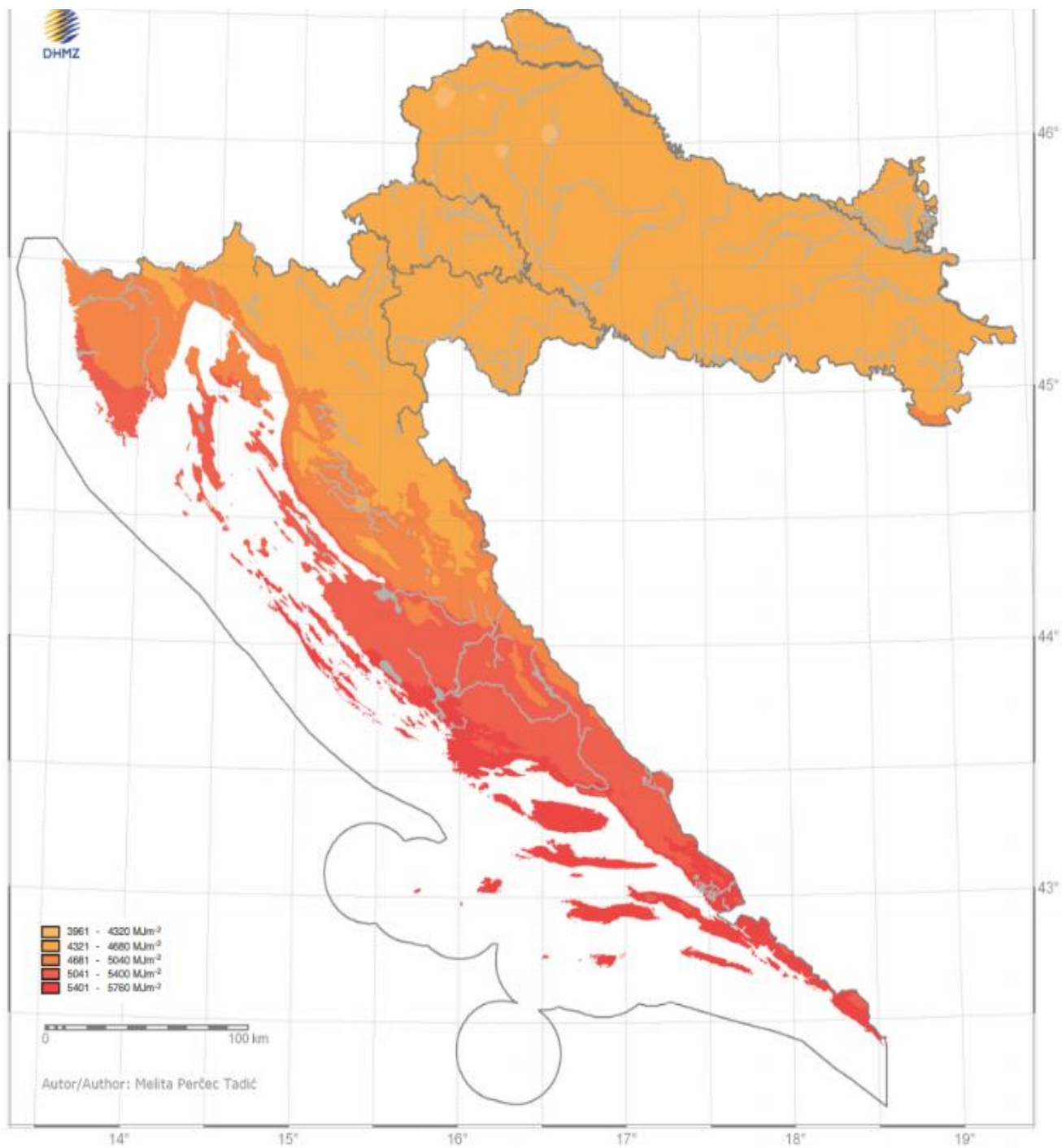
Slika 3. Srednja godišnja količina oborina za Republiku Hrvatsku

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

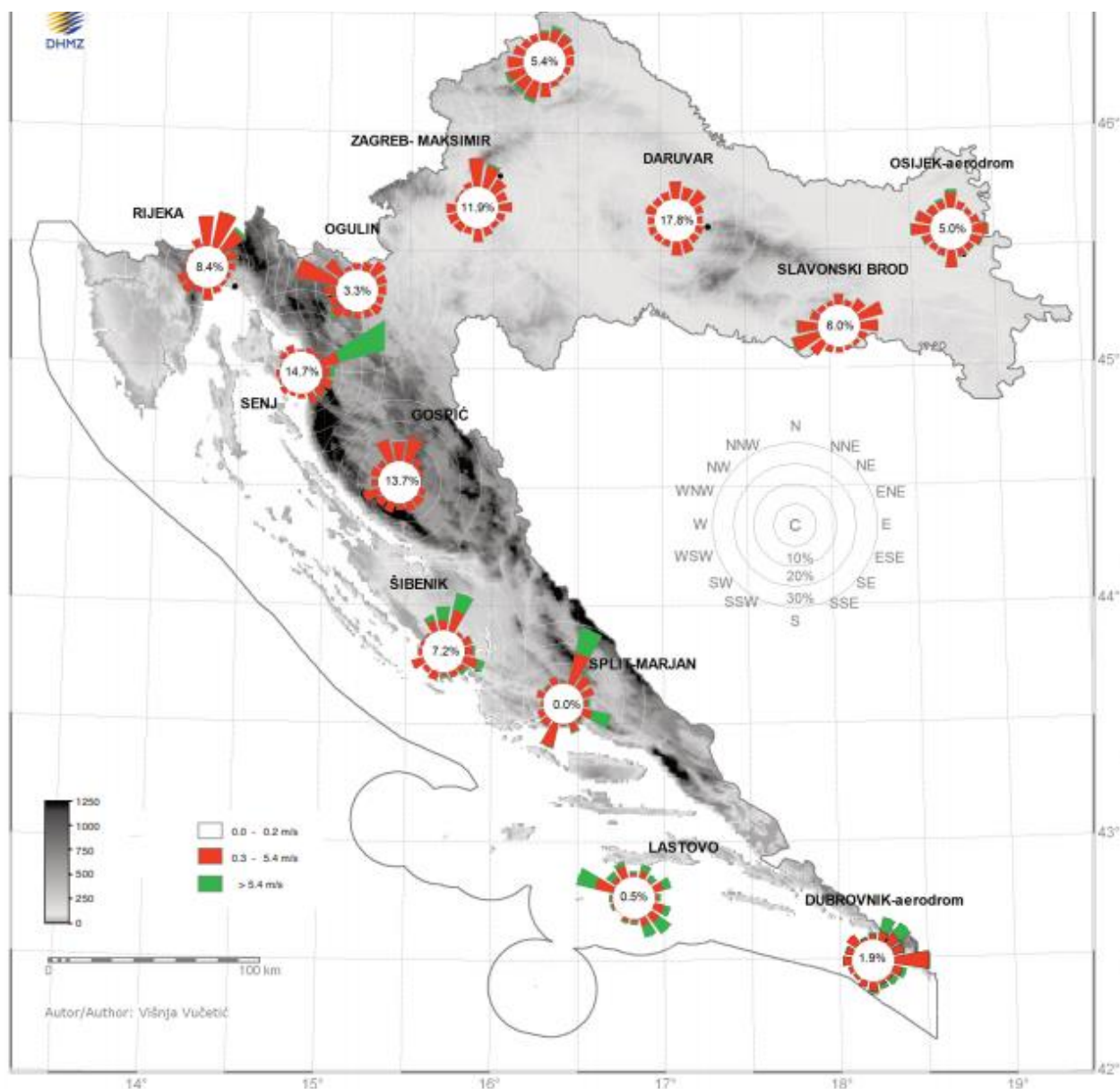

Slika 4. Srednja godišnja ukupna do zračena sunčana energija

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

Slika 5. Godišnja ruža vjetrova

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

2.2. Prirodni resursi

U Krapinsko-zagorskoj županiji razlikuju se tri osnovne vrste reljefa – naplavne ravni, brežuljkasti krajevi/pobrđa i gorski masivi. Naplavna ravan rijeke Krapine najznačajnija je i površinom najveća. Najniži naplavni dio doline nalazi se na 120 metara nadmorske visine i njena aluvijalna tla pogodna su za livade i sjenokoše. Odluke reljefa bitne su i za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju te gradnju infrastrukturnih koridora značajnih za cijelu županiju. Prigorski pojasevi na prisojnim, to jest južnim stranama predstavljaju prostor pogodan za razvoj vinogradarstva. Najznačajnija prigorja su Maceljska gora, Strahinjčica, Ivanščica/Ivančica i Cesargradska gora. Neobrađeni prostor prigorja najvećim je dijelom obrastao šumom.

Na tektonskim rasjednim pravcima ima termalno-mineralnih vrela koja se od davnih dana koriste kao toplice. **Upravo se među najvažnije resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju termalni izvori te izvori pitke vode.** Izvori pitke vode uglavnom su komercijalizirani, to jest, snabdijevaju lokalne i javne vodovode te stoga zahtijevaju pažljivo planiranje i provođenje mjera zaštite.

Termalni izvori poput Stubičkih i Krapinskih toplica koriste se u turističko-zdravstvene svrhe, dok se Tuheljske toplice koriste u turističko-rekreacijske svrhe. U Krapinsko-zagorskoj županiji termalni izvori također predstavljaju i neiskorišteni potencijal ove županije. Sutinske toplice, Šemničke toplice i Krapinske mrzlice više nisu u funkciji turizma, zdravstva ni rekreacije. Prema informacijama dobivenih od relevantnih dionika, Krapinske mrzlice značajno su izgubile svoj zdravstveni, turistički i rekreativni potencijal, te je isplativost ulaganja upitna. Također, Sutinske toplice nalaze se unutar teritorijalnog okvira kategoriziranog kao Značajni krajobraz, što također ograničava mogućnosti ulaganja u njihov razvoj. Termalne izvore potrebno je dodatno istražiti, budući da ne postoje cjelovita istraživanja koja bi utvrdila puni energetski potencijal. Za sada su potencijali geotermalnih voda nedovoljno iskorišteni. Rijeke i poplavna područja su izvor zaliha pitke vode, staništa za divljač, omogućuju zaštitu od poplava, proizvodnju drvene mase i ribe, ali također osiguravaju staništa mnogim biljnim i životinjskim vrstama, a područje na kojemu se nalaze može se upotrijebiti i za ekoturizam pazeći da turizam ne ugrozi temeljni prirodni fenomen.

Na području Županije dominantne su nemetalne mineralne sirovine od kojih je najznačajnija eksploatacija i prerada tehničkog kamena, pijeska i opekarske gline. Prema podacima Ministarstva gospodarstva i Županije, 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovalo je 17 rudarskih gospodarskih subjekata i obrta³. Tablicom 88 iznosi se popis eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala temeljen na Izvješću o obavljenoj reviziji gospodarenja mineralnim sirovinama na području Krapinsko-zagorske županije⁴.

Tablica 4. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina

Eksploatacijsko polje	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
Lovno-Lovno 2	Općina Novi Golubovec	Tehničko-građevni kamen
Gorjak	Općina Jesenje	
Pregrada II	Grad Pregrada	
Sveti Križ-Rudomar	Općina Tuhelj	
Križ	Općina Tuhelj	
Jelenje vode	Općina Donja Stubica	
Sipina-Hum	Općina Novi Golubovec	
Vojnić Breg	Općina Bedekovčina	
Straža-Vincelji	Općina Đurmanec	
Đurđevićev brijeg	Općina Bedekovčina	Opekarska glina
Rolnjak	Općina Veliko Trgovišće	Građevinski šljunak i pijesak
Pušave	Općina Kraljevec na Sutli	

Izvor: Izvješće o obavljenoj reviziji „Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Krapinsko-zagorske županije“, 2016.

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Ukupne potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije do konca 2015., prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave (Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi) na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji, iznose 18.562.032 m³, od čega se 17.479.081 m³ odnosi na tehničko-građevni, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. Prema podacima o rezervama mineralnih sirovina i podacima koncesionara do konca 2015. eksploatirano je 2.518.624 m³ te eksploatacijske rezerve iznose 16.043.408 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, od čega se 14.960.457 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. U 2012. godini ukupno 1,16 % ukupnog prihoda gospodarstva otpada na djelatnost rudarstvo i vađenje te u tom sektoru djeluje 8 poduzetnika.

Sve do 70-ih godina prošloga stoljeća eksploatirao se ugljen (lignitni slojevi Konjšćinske sinklinale, potez Mali Tabor – Klenovec – Lupinjak – Hlevnica te južno područje Ivančice), no uslijed iscrpljenja rezervi i neekonomičnosti eksploatacije, svi ugljenokopi su

³ http://www.kzz.hr/sadrzaj/natjecaji/javni-uid-rudarsko-geoloske-studije-kzz/KZZ_Rudarsko_geoloska_studija.pdf

⁴ http://www.revizija.hr/datastore/filestore/99/krapinsko-zagorska_zupanija.pdf

zatvoreni. Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija vrši za potrebe opekarske industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura) i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci).

Šume i šumska zemljišta u Republici Hrvatskoj dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama. Šume u Republici Hrvatskoj pokrivaju 37 % ukupnog državnog teritorija i zajedno sa šumskim zemljištem čine jedinstveno šumskogospodarsko područje na 2.485.300 ha ukupne površine. Od toga je 81 % šuma u državnom vlasništvu, a 19 % u privatnom. Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda. Zaštitne šume služe kao zaštita zemljišta od erozije, vodnih tokova, naselja, gospodarskih i drugih objekata⁵. Šume u Krapinsko-zagorskoj županiji zauzimaju 44.080,26 hektara ili 43,7 % površine, nešto više od prosjeka Republike Hrvatske. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424 hektara (64,0 %), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 hektara ili 35,9 % šumske površine. Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik te suboptimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Kao razlozi potonjeg spominju se prepreke iznikle iz nedovoljne educiranosti vlasnika šuma te neažuriranih podataka vezanih uz privatna šumska dobra. Ukupno stanje tih šuma ocjenjuje se negativno, što se posljedično nepovoljno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Korist od šuma je mnogostruka. Najvažnije od njih svakako su bogatstvo drvenom masom, koje omogućuje drvnu industriju, zatim pročišćavanje vode, zaštita zemljišta i prometnica od erozije, bujica i poplava, povoljan utjecaj na vodni režim i podzemne vode, povoljan utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju, zaštita i razvoj čovjekova okoliša, stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere, upijanje ugljikova dioksida i ublažavanje klimatskih promjenama, rekreacijska, turistička i zdravstvena dobrobit te utjecaj na faunu i lov.

2.3. Zaštićeni dijelovi prirode i ekološka mreža Natura 2000 u KZŽ-u

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode ima ključnu ulogu u sustavnom pristupu zaštiti i očuvanju prirodne baštine Krapinsko-zagorske županije, a započela je s radom 2005. godine. Javna ustanova obavlja djelatnosti zaštite, održavanja, promicanja zaštićenih područja, osiguravanja održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranja, provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode, prikupljanja podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode i dr. Također ustanova provodi regionalne i prekogranične projekte sufinancirane sredstvima EU-a u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko-poučne staze Putovima orhideja).

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode, spomenik prirode, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture. Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije⁶. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. U sljedećoj tablici navedena su zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 5. Zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije

KATEGORIJA	NAZIV	POVRŠINA (ha)	GODINA ZAŠTITE	PROGLAŠENJA
Park prirode	Medvednica	5465,68	1981.	
Spomenik prirode	Hušnjakovo	2,44	1948.	
	Gupčeva lipa	0	1957.	
	Horvatove stube – tisa	0	1964.	
	Hrast Galženjak	0	1965.	
Značajni krajobraz	Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	287,3	2011.	

⁵ <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/34-sume/sume1/44-sume>

⁶ <https://www.zagorje-priroda.hr/zasticena-podrucja/>

	Područje Sutinskih Toplica	117,42	1980.
Spomenik parkovne arhitekture	Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici	1,91	1950.
	Park uz dvorac Stubički Golubovec	21,97	1952.
	Park uz dvorac Mirkovec	5,21	1965.
	Park oko dvorca Gornja Bedekovčina	6,51	1965.
	Park i drvodred uz dvorac Bežanec	3,21	1965.
	Park oko dvorca Oroslavje Donje	5,43	1965.
	Park oko dvorca u Selnici	12,08	1969.
	Park oko dvorca Klokovec	4,78	1970.
	Park oko dvorca Miljana	1,75	1973.
	Stoljetna lipa u Desiniću	0	2011.
	Ukupno	17 zaštićenih područja	5935,69

Izvor: Publikacija Zagorje zeleno (https://www.zagorje-priroda.hr/wp-content/uploads/2020/08/knjiga_zagorje_zeleno_final_WEB.pdf)

Prvim zaštićenim područjem na području Županije u kategoriji spomenik prirode proglašeno je Hušnjakovo 1948. godine, dok je posljednja zaštićena 2011. godine stoljetna lipa u Desiniću u kategoriji spomenik parkovne arhitekture. Hušnjakovo u Krapini uvršteno je u znanstvene lokalitete svijeta kao bogato fosilno nalazište na kojemu je prikupljena najbrojnija i najbogatija zbirka neandertalskoga čovjeka.

U kategoriji park prirode zaštićena je Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ-u. Ta površina iznosi 5465 ha, što je 92 % ukupne površine zaštićenih dijelova prirode, koja iznosi 5935 ha. Unutar granica Parka nalazi se posebni rezervat šumske vegetacije Markovčak – Bistra koji se nalaze većinom svoje površine na području Zagrebačke županije, a samo jednim dijelom je na području Stubičkih toplica i njime u cjelini upravlja JU Zeleni prsten Zagrebačke županije.

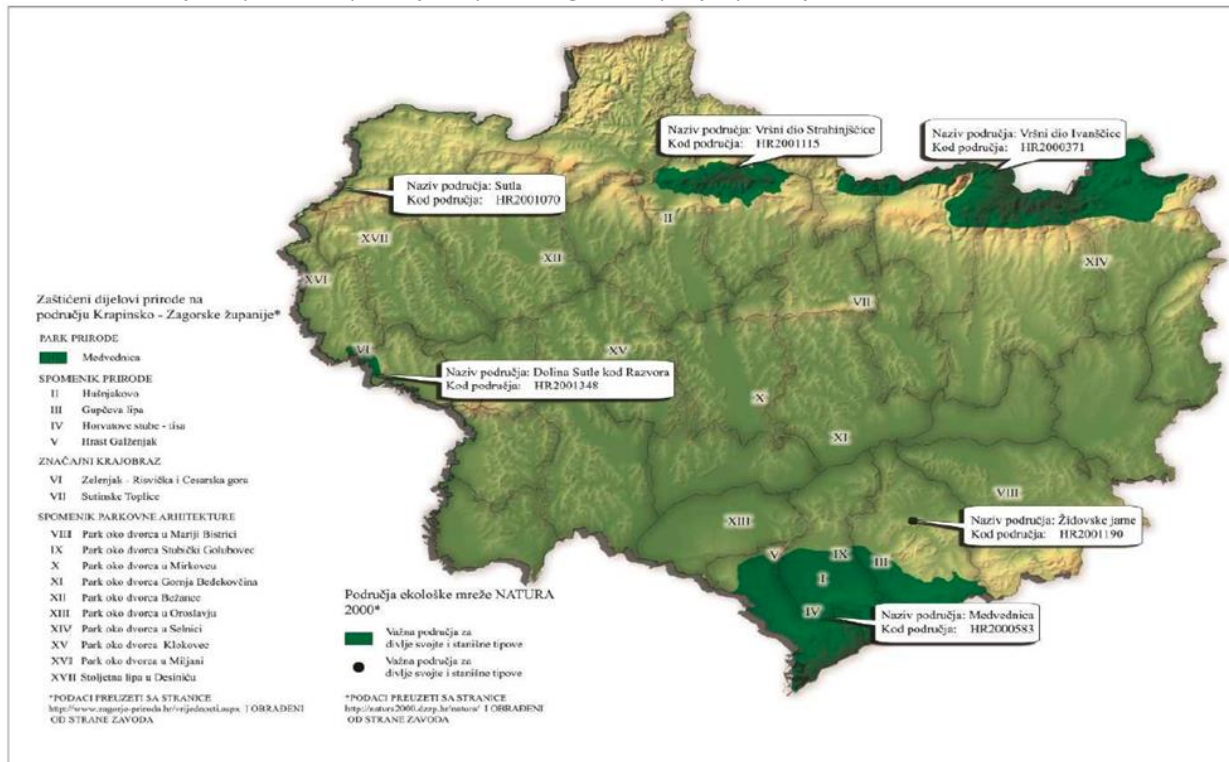
U kategoriji spomenik prirode zaštićena su četiri objekta male površine od kojih je jedan paleontološki, a ostala tri predstavljaju rijetke primjerke drveća. Hrast Galženjak, prema narodnoj je predaji star više od 400 godina. Tisa pri vrhu Horvatovih stuba na Medvednici spada među najstarije primjerke te vrste u Hrvatskoj, a u Hrvatskome šumarskom institutu Jastrebarsko vegetativnim putem uzgojene su sadnice Gupčeve lipe. Spomenicima prirode Gupčeva lipa i tisa kod Horvatovih stuba kao i područjem spomenika parkovne arhitekture Park oko dvorca Golubovec Javna ustanova KZŽ-a upravlja zajedno s JU Medvednica putem sporazuma.

U ukupnoj površini zaštićenih područja, područja Sutinskih toplica i Zelenjak – Risvička i Cesarska gora zajedno zauzimaju 6,8 %. Područje Sutinskih toplica spominje se već 1258. godine pod imenom Sutinsko, kao područje na kojemu se nalazio dvorac s okolnim posjedima koji je nadzirao i carinio prolaz robe kroz uski klanac na putu iz austrijskih zemalja preko Krapine i Očure. To je područje bogato kulturno-povijesnim, turističko-rekreacijskim i estetskim elementima proglašeno značajnim krajobrazom 1980. godine. Tijekom povijesti Sutinske toplice bile su lječilište i kupalište, no danas više nisu u upotrebi. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora obuhvaća područja Cesarske i Risvičke gore te rijeku Sutlu, koja je dio ekološke mreže Natura 2000 kao rijeka važna za očuvanje ugroženih vrsta riba i školjaka. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora odlikuje se velikom biološkom raznolikošću. Na njegovu je području zabilježeno 68 vrsta danjih leptira, 522 vrste noćnih leptira, 30 vrsta saproksilnih kornjaša, 12 vrsta vretenaca, 7 vrsta gmazova, 4 vrste vodozemaca, 71 vrsta ptica, 8 vrsta malih sisavaca i 37 vrsta lišajeva. Osim prirodnih vrijednosti na ovome su zaštićenom području vrlo važne kulturne znamenitosti (Spomenik hrvatskoj himni Lijepa naša, utvrda Cesargrad, barokno-klasicistička kapela Majke Božje Snježne). Kategorija spomenik parkovne arhitekture uključuje 10 objekata ukupne površine od 62, 85 ha, što je 1 % ukupne površine zaštićenih područja KZŽ-a.

Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije u već navedenim kategorijama, na ovom se području prostiru i **područja ekološke mreže Natura 2000**. Ekološka mreža *Natura 2000* jedan je od osnovnih mehanizama zaštite prirode u

Europskoj uniji. Ona je europska mreža područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Ekološka mreža obuhvaća određena područja u cilju očuvanja i ostvarivanja povoljnoga stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa te stanišnih tipova, osobito važnih za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Zakon o zaštiti prirode Republike Hrvatske (NN 14/19) definira ekološku mrežu kao sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom bio-geografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti.

Slika 6. Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije i područja ekološke mreže Natura 2000

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjšćicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica (Directive 2009/147/EC) i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC). Cilj je tih propisa održati ili poboljšati očuvanost vrsta i staništa popisanih u njihovim dodatcima. Svaka zemlja članica Europske unije pridonosi ovoj mreži izdvajanjem najvažnijih područja za svaku pojedinu vrstu i stanišni tip naveden u njima.

U tablici u nastavku navedene su vrste i stanišni tipovi zaštićeni ekološkom mrežom Natura 2000.

Tablica 6. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

Medvednica	močvarna riđa	<i>Euphydryas aurinia</i>
	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
	potočni rak	<i>Austroptamobius torentium*</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>	

	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferumequinum</i>
	južni potkovnjak	<i>Rhinolophus euryale</i>
	širokouhi mračnjak	<i>Barbastella barbastellus</i>
	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
	riđi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>
	veliki šišmiš	<i>Myotis myotis</i>
	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
	hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (<i>Convolvulion sepilii</i> , <i>Filipendulion</i> , <i>Senecion fluviatilis</i>)	6430
	ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
	šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260
	bukove šume <i>Luzulo-Fagetum</i>	9110
	ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
	šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
Vršni dio Ivančice	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
	modra sasa	<i>Pulsatilla vulgaris ssp. grandis</i>
	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
	šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
	ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
	ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210

	suhi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometalia) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
Sutla	obična lisanka	<i>Unio crassus</i>
	mali vretenac	<i>Zingel streber</i>
	peš	<i>Cottus gobio</i>
	dunavska paklara	<i>Eudontomyzon vladykovi</i>
	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
	gavčica	<i>Rhodeus amarus</i>
	veliki vijun	<i>Cobitis elongata</i>
	Keslerova krkušica	<i>Romanogobio kessleri</i>
Strahinjčica	tankorepa krkušica	<i>Romanogobio uranoscopis</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	kataks	<i>Eriogaster catax</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
	otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
	suhi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometalia) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
	ilirske hrastovo-grabove šume (Erythronio-Carpinion)	91L0
	travnjaci tvrdače (Nardus) bogati vrstama	6230*
Dolina Sutle kod Razvora	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>

Izvor: Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, (Prilog I. – V.), studeni 2019.

Vršni dio Ivančice (HR2000371) dio je ekološke mreže važan za očuvanje 10 vrsta i 5 staništa. Ivančica je najviša planina Hrvatskoga zagorja, duga oko 30 km i široka do 9 km. Pruža se u smjeru istok-zapad i pravi je tip ulančane planine. Najviši se istoimeni vrh nalazi na 1061 metara nadmorske visine. Šume i travnjaci dva su najvažnija i najrasprostranjenija ekosustava na tome području. Uz njih važnu ulogu imaju i vlažna i močvarna staništa te staništa litica i sipara. Planinski pojas iznad 300 – 400 metara nadmorske visine pokriven je pretežno bukovom šumom. U nižim dijelovima ostatci su prvobitnih šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba. Unatoč pitomomu izgledu na planini ima velikih strmih pa i golih stijena. Istraživanjima je utvrđena bogata i raznovrsna flora i vegetacija, zbog čega je Ivančica proglašena jednim od 94 botanički važnih područja u Hrvatskoj.

Medvednica (HR2000583), dio ekološke mreže Natura 2000, važna je za očuvanje 22 ugrožene vrste, od čega čak 8 vrsta šišmiša te 8 stanišnih tipova. Biljni svijet Medvednice vrlo je bogat, raznolik i zanimljiv. Dosad je na Medvednici zabilježeno 1205 biljnih vrsta i podvrsta, što čini oko 23 % ukupne vaskularne flore Hrvatske. Biljni pokrov Medvednice najvećim su dijelom bukove šume. Zbog razvedenosti reljefa, raznovrsnih geoloških podloga i tipova tla na Medvednici postoji čak 12 šumskih zajednica. Zbog svega navedenog Medvednica je odabrana kao jedno od 94 botanički važnih područja u Hrvatskoj. Dio područja Grada Donja Stubica (592ha) područje je ekološke mreže R2000583 Medvednica, ali nije područje Parka.

Rijeka Sutla (hr2001070) važna je za očuvanje 8 vrsta riba i jedne vrste školjaka. Granična je rijeka između Hrvatske i Slovenije. Ukupna joj je duljina oko 92 km. Gornji tok rijeke počinje oko njezina izvorišnoga dijela u pobrđu Maceljske gore na 625 metara

nadmorske visine. Većina njezinih pritoka dolazi iz Republike Slovenije. Ulijeva se u rijeku Savu kod mjesta Ključ Brdovečki kao njezin lijevi prtok. Slijev rijeke Sutle pretežno je brdsko-bujičastoga karaktera uvjetovanoga reljefom i padalinama. Kvaliteta vode rijeke Sutle prati se na četirima postajama u Hrvatskoj te trima u Sloveniji. Krajobrazni je okoliš rijeke vrlo raznolik i čine ga šume, livade i polja. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle.

Dolina Sutle kod Razvora (HR2001348) dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira pod nazivom kiseličin vatreni plavac. Za razvoj gusjenica presudne su biljke iz roda Rumex – kiselice. Na tome području javlja se mozaik vlažnih staništa kao što su močvare, vlažni travnjaci, obale rijeke Sutle i obale jezera. Ljudskim je djelovanjem takav tip staništa izložen velikim promjenama koje utječu na optimalne uvjete za razvoj i opstanak te vrste, pa zato kiseličin vatreni plavac pripada skupini ugroženih europskih danjih leptira te je očuvanje njegovih staništa iznimno važno.

Židovske jame (HR2001190) dio su ekološke mreže Natura 2000 – špilje i jame zatvorene za javnost i važno su stanište podzemne faune. S duljinom kanala od 95,8 m Židovske jame su najdulja špilja Krapinsko-zagorske županije. Nalaze se u općini Gornja Stubica. U njima je pronađen jedan od dvaju nalaza vrste pauka Troglohyphantes subalpinus u Hrvatskoj. Drugi je nalaz u jednome speleološkome objektu na Medvednici te ti nalazi predstavljaju najjužnije i najistočnije stanište ove vrste u Europi. Ta rijetka vrsta opisana je u sjevernome Tirolu u Austriji, a pronađena je i u Njemačkoj i Sloveniji.

2.4. Ugrožena flora i fauna KZŽ-a

Hrvatska je po biološkoj raznolikosti jedna od najbogatijih europskih zemalja. Gotovo 30 % teritorija je pod ekološkom mrežom Natura 2000, a površina u KZŽ-u iznosi 10 %. Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu preosjetljivost na šokove. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji općenito nepovoljno utječu na bioraznolikost, a tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji. Među najvažnijim antropogenim razlozima smanjenja bioraznolikosti su promjene staništa nastale posredstvom uništavanja, smanjenja ili onečišćenja okoliša, zatim prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa (krivolov, sječa, sakupljanje), unosa invazivnih vrsta te sekundarnog izumiranja, to jest, gubitka drugih vrsta koji slijede nakon gubitka prve vrste. U Krapinsko-zagorskoj županiji do gubitka staništa osobito dovode aktivnosti odvodnjavanja močvarnih staništa, pojačane urbanizacije i širenja gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, uvođenje novih poljoprivrednih praksi te intenzivna izgradnja infrastrukture. Na zagorskom području postoje sljedeće kategorije ugroženosti kojima se iskazuje rizik od izumiranja procijenjene vrste ili staništa: regionalno izumrle svojte (Regionally Extinct – RE), kritično ugrožene svojte (Critically Endangered – CR), ugrožene svojte (Endangered – EN) i osjetljive svojte (Vulnerable – VU). Među potencijalno ugroženima su pojedine ptice, ribe, vodozemci i gmazovi.

Hrvatsko zagorje ističe se mozaičnim poljoprivrednim krajolikom te većim šumskim kompleksima na planinama koji pogoduju ptičjem svijetu. Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih ptičjih vrsta koja ih čine značajnim pokazateljima ukupnog stanja prirode. Upravo su zbog tih svojstava ptičje vrste vrlo osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima. U Republici Hrvatskoj osobito su ugrožene ptice gnjezdarice i močvarna staništa. Područje Hrvatskog zagorja i Krapinsko-zagorske županije smatra se posljednjim gnjezdištem zlatovrane (*Coracias garrulus*). U 18. i 19. stoljeću bila je rasprostranjena diljem Europe i naseljavala je kontinentalnu Hrvatsku, osim planinskih i gorskih regija. Zadnje gniježđenje u Hrvatskoj zabilježeno je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskom zagorju. Trenutno je jedna od najugroženijih ptica u Europi, nalazi se u Direktivi o pticama. U Hrvatskoj je zakonom zaštićena vrsta. Istraživanjem na području gora Strahinjčice i Ivančice zabilježeno je 108 vrsta ptica, dok je na području Značajnoga krajobraza Zelenjak – Risvička i Cesarska gora istraživanjem utvrđena 71 vrsta ptica. Prvi nalaz gniježđenja ušare u sjeverozapadnoj Hrvatskoj bio je 2012. godine na području Značajnoga krajobraza Zelenjak – Risvička i Cesarska gora. Ušara je najveća europska sova, a u kontinentalnoj Hrvatskoj bila je istrijebljena zbog krivolova i gubitka staništa. Na području Strahinjčice i Ivančice tijekom 2014. godine postavljeno je 45 kućica za gniježđenje ptica dupljašica, od čega su se ptice koristile 31 kućicom.

Jedan od najbrojnijih redova kukaca su leptiri. Tijekom istraživanja danjih leptira Hrvatskoga zagorja provedenoga od 2008. do 2016. godine zabilježeno je 112 vrsta danjih leptira, što je 57 % faune danjih leptira Hrvatske. Najveća raznolikost leptira zabilježena je na gorama Ivančici i Strahinjčici te u dolini rijeke Sutle. Zabilježeno je nekoliko rijetkih i ugroženih vrsta, najviše travnjačkih, poput velikoga livadnog plavca, gorskoga plavca, grahorkinoga plavca, močvarne riđe i uskrsnoga leptira. Zbog svoje specifične biologije leptiri vrlo brzo reagiraju na promjene u staništu, stoga se smatraju izvrsnim pokazateljima očuvanosti područja. Danji leptiri veoma su ugroženi nestajanjem livada, čiji je uzrok prestanak košnje i napuštanje tradicionalnoga stočarstva. Tijekom 2014. do 2016. godine proveden je iznimno vrijedan istraživački projekt u kojem je zabilježeno više od 1018 vrsta noćnih leptira. Fauna noćnih leptira Krapinsko-zagorske županije do tada nije bila sustavno istraжена. Iz projekta je proizašla knjiga Noćni leptiri Krapinsko-zagorske županije koja čini važan doprinos poznavanju i istraživanju hrvatske entomofaune jer je

prva pregledna knjiga o noćnim leptirima na hrvatskome jeziku. Fauna noćnih leptira Krapinsko-zagorske županije mješavina je alpske, dinarske, kontinentalne, panonske pa čak i sredozemne faune leptira. Po brojnosti vrsta prevladavaju grbice (Geometridae) i sovice (Noctuidae) s 440 vrsta, većinom travnjačkih i šumskih te svijači (Tortricidae) s više od 130 vrsta, među kojima prevladavaju vrste čija su staništa šume i grmlje. Najveća raznolikost i brojnost noćnih leptira zabilježena je na Strahinjčici i Ivančici.

Vretenca su kukci čiji životni ciklus spaja vodeno i kopneno stanište. Vretenca su bioindikator stanja okoliša. Njihova prisutnost potvrđuje bogatstvo i očuvanost ekosustava u kojemu žive. Na području Krapinsko-zagorske županije dosad je zabilježeno 37 vrsta. Uz vodena staništa možemo vidjeti plavetnu kosjenku, ljupku vodendjevojčicu, proljetnu narančicu u pratnji potočnoga regoča, žutoga bana, modroga kralja itd. Na svijetu postoje različita nalazišta fosilnih vretenaca, a jedno od njih je i u Radoboju, u kojemu su otkrivene okamine vretenaca (Croatocordulia platyptera) stare oko 15 milijuna godina.

Šumski ekosustavi nezamislivi su bez saproksilnih kornjaša. Temeljna su poveznica u hranidbenim lancima jer su važan izvor hrane za šumske ptice i sisavce, a mnoge vrste su i oprašivači. S gljivama sudjeluju u fragmentaciji i razlaganju mrtvoga drvnog tkiva. Istraživanjima na području Strahinjčice, Ivančice i Sutinskih toplica utvrđena je prisutnost 148 svojta kornjaša. Porodice s najvećim brojem svojta bile su cvilidrete, zatim trčci, bubamare, strvinari i žičnjaci. Zabilježene su i četiri vrste obuhvaćene ekološkom mrežom Natura 2000 – obični jelenak, velika hrastova strizibuba, velika četveropjega cvilidreta i alpinska strizibuba.

Gljive su najrasprostranjeniji organizmi na Zemlji i pripadaju posebnomu biološkom carstvu. Šume su na području Krapinsko-zagorske županije bogate različitim vrstama gljiva. Zabilježeno je 175 vrsta.

Osjetljivost slatkovodnih ekosustava, u sprezi s ekološkim pritiskom nastalim čovjekovim djelovanjem, negativno se odražava na riblju bioraznolikost u Krapinsko-zagorskoj županiji. Faktori koji ugrožavaju riblji fond te prijete ribljim vrstama su ponajviše onečišćenje rijeka i potoka otpadnim vodama iz industrije i kućanstva, regulacija i pregradnja vodotoka, uklanjanje drvenaste vegetacije uz korita te unos invazivnih vrsta. Poseban problem zaštite vodenih ekosustava predstavlja sve veće iskorištavanje vodnog resursa. Ono obuhvaća uporabu vode za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, natapanje, uporabu tekućica za plovidbu, rekreaciju i drugo. Slatkovodne su ribe zbog opterećenosti slatkovodnih ekosustava najugroženija skupina kralježnjaka. Istraživanja provedena 2010., 2015., i 2019. godine pokazala su da je Sutla iznimno bogata ribama. Ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle u samo 92 km toka što dodatno upućuju na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Rijeka Sutla iznimno je važno područje za njihovo očuvanje jer je u razmjerno maloj rijeci zabilježeno čak devet Natura 2000 vrsta riba. Sutla je, kao dio ekološke mreže Natura 2000, važna za očuvanje 8 vrsta riba (potočna mrena, peš, dunavska paklara, gavčica, Keslerova krkuša, tankorepa krkuša, mali vretenac, veliki vijun). U rijeci Sutli obitava 6 endemskih vrsta dunavskoga bazena: mali vretenac, dunavska paklara, dunavska krkuša, bjeloperajna krkuša, veliki vijun i plotica. Najveći utjecaj na ihtiofaunu rijeke Sutle vjerojatno ima onečišćenje vode, tj. stalni štetni ljudski utjecaj, pregrađivanje i kanaliziranje vodotoka te strane i invazivne vrste.

Na populacije **vodozemaca i gmazova** u Krapinsko-zagorskoj županiji negativno utječe fragmentacija i degradacija njihovih staništa koja je posljedica regulacije vodotoka, primjene pesticida u poljoprivredi, onečišćenja voda, unos stranih vrsta te stradavanje na prometnicama. U provedenim istraživanjima herpetofaune 2011., 2012., 2018. i 2019. godine zabilježeno je 11 vrsta vodozemaca i 11 vrsta gmazova na području Krapinsko-zagorske županije. Od zmija otrovnica zabilježen je samo poskok. Na području Krapinsko-zagorske županije, prema stupnju ugroženosti vodozemaca, u kategoriji gotovo ugroženih vrsta nalazimo dvije vrste – crveni mukač (*Bombina bombina*) i veliki vodenjak (*Triturus carnifex*), dok se u kategoriji najmanje zabrinjavajućih vrsta nalaze žuti mukač (*Bombina variegata*), gatalinka (*Hyla arborea*), smeđa krastača (*Bufo bufo*), šumska smeđa žaba (*Rana dalmatina*), livadna smeđa žaba (*Rana temporaria*), planinski vodenjak (*Ichthyosaura alpestris*), šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*), velika zelena žaba (*Pelophylax ridibundus*) i zelembač (*Lacerta viridis*). U kategoriji gotovo ugrožene vrste nalaze se i dva gmaza – barska kornjača (*Emys orbicularis*) i ričovka (*Vipera berus*). U kategoriji najmanje zabrinjavajućih vrsta nalazimo zidnu guštericu (*Podarcis muralis*), sljepića (*Anguis fragilis*), bjeloušku (*Natrix natrix*), smukulju (*Coronella austriaca*), poskoka (*Vipera ammodytes*), ribaricu (*Natrix tessellata*) i bjelicu (*Zamenis longissimus*). U kategoriji vrsta s nedovoljno podataka nalazi se živorodna gušterica (*Zootoca vivipara*).

Šišmiši su danas vrlo ugroženi. Najveći im je neprijatelj čovjek, koji mijenja i uništava njihovo stanište te uporabom pesticida zagađuje okoliš. U Hrvatskoj su zabilježene 34 vrste šišmiša i svi su strogo zaštićeni. Inventarizacijom šišmiša tijekom 2014. i 2015. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježeno je 17 vrsta. Već niz godina prate se porodiljne kolonije velikoga šišmiša, oštrouhoga šišmiša, riđeoga šišmiša i velikoga potkovnjaka u crkvama u Klanjcu, Donjoj Stubici i Krapini.

2.4.1. Zaštićena flora

Mnoga staništa sisavaca, ali i drugih životinja i biljaka, ugrožena su zbog promjena staništa, prestanka tradicionalnog načina života (zarastanje livada u šikare), upotrebe pesticida, onečišćenja okoliša, stvaranja divljih deponija, ilegalne sječe šuma te požara. Nestanak staništa upravo je glavni uzrok ugroženosti flore. Najugroženija staništa su travnjaci, cretovi i močvare. Značajka je suhих brdskih travnjaka velika bioraznolikost – važno su stanište orhideja i brojnih drugih biljnih i životinjskih vrsta. Zbog velike bioraznolikosti obuhvaćeni su ekološkom mrežom Natura 2000. Nastali su krčenjem šuma radi ispaše stoke ili kao livade košarice. Iznimno je važno da se brdski travnjaci kose i održavaju kako ne bi zarasli i nestali. Na Strahinjčici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjenjem. Orhideje su jedna od najbrojnijih porodica biljaka no na prirodnome staništu vrlo su rijetke. Na području Hrvatskoga zagorja zabilježeno je čak 40 vrsta i podvrsta orhideja. Rastu na raznolikim staništima, od vlažnih livada u nizinskim područjima do šuma i šikara, a najviše vrsta raste na suhim travnjacima. U Hrvatskome zagorju zabilježene su 4 vrste kokica: kokica paučica, muhina kokica, pčelina kokica i bumarova kokica. Po broju vrsta ističe se Strahinjčica (32 vrste), koju možemo nazvati orhidejskim vrtom. Sve orhideje strogo su zaštićene i zabranjeno ih je brati, uništavati ili iskopavati. Ugrožene su zbog zapuštanja i neodržavanja travnjaka koji se pretvaraju u šikare, zbog uništavanja staništa i branja. Kokica paučica (*Ophrys sphegodes*) ime je dobila po cvijetu koji svojim izgledom nalikuje na pauka. Raste na suhim travnjacima na vapnenačkoj podlozi do 800 metara nadmorske visine. U Krapinsko-zagorskoj županiji zabilježena je samo na Ivančici. Cvate u travnju i svibnju. Bazgov kačun (*Dactylorhiza sambucina*) orhideja je koja raste na suhim do umjereno vlažnim brdskim i planinskim livadama nadmorske visine do 2 600 m. Jedino mjesto na kojem je u ovome dijelu Hrvatske dosad zabilježen su livade u zapadnome dijelu Ivančice. Javna ustanova s učenicima prati ovu rijetku vrstu te ih tako upoznaje s problemom očuvanja vrsta i staništa.

Praćenje (monitoring) dio je sustava zaštite prirode, a od dana pristupanja Europskoj uniji praćenje je sukladno odredbama Direktiva o zaštiti ptica i Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore postalo i zakonskom obvezom, a ne tek dobrom praksom. Republika Hrvatska je obvezna pratiti očuvanost gotovo 600 vrsta i stanišnih tipova i izvješćivati o njoj. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kačuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne kručike, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Već dvanaestu godinu zaredom Ustanova provodi akciju prebrojavanja kockavice, ugrožene i strogo zaštićene vrste, u suradnji s Osnovnom školom Ksavera Šandora Gjalškoga iz Zaboka, Osnovnom školom Zlatar Bistrica, Osnovnom školom Konjščina i Osnovnom školom Bedekovčina. Nastavnici i učenici prepoznati su kao bitni suradnici u prikupljanju podataka o ugroženoj flori i fauni te su stoga 2014. i 2018. godine započeli s praćenjem orhideja bazgova kačunu i kokice paučice zajedno s Osnovnom školom Franje Horvata Kiša iz Lobora i Osnovnom školom Belec.

Javna ustanova *Zagorje zeleno* financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala⁷. Na radionice, terensku nastavu, škole u prirodi i predavanja na temu zaštite prirode godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu Zagorje u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže *Natura 2000*. Uz Centar se nalazi tradicijski travnjački voćnjak, hotel za kukce, zelena učionica, Muzej *Radboa* te Kuća vinove loze. Zelena učionica mjesto je gdje djeca na interaktivan i zanimljiv način uče o prirodi.

Poučne staze su dio infrastrukture zaštićenih područja koji posjetitelju pruža osnovnu informaciju o vrijednosti i važnosti nekoga područja te pravilima ponašanja u zaštićenome području. One također služe i za ekološku edukaciju te su važne u interpretacijskim šetnjama koje organizira Javna ustanova. Poučne staze na području KZŽ-a su: Planinarsko-poučna staza Putovima orhideja na Strahinjčici dugačka 16,7 km, Ekostaza Cesarskom gorom dužine oko 4,5 km, Kružna staza Hušnjakovo duga 2,5 km, Poučna staza Veze prirode smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te Staza kroz krošnje u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini u sklopu projekta Europske unije Zagorje abeceda

---

⁷ Informacije iz publikacije *Zagorje zeleno* korištene su u svrhu izrade poglavlja 2.3. i 2.4. Publikacija je javno dostupna na stranici Javne ustanove (<https://www.zagorje-priroda.hr/publikacija/knjiga-zagorje-zeleno/>)

Prirode. Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

2.5. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Stoga su određene 3 krajobrazne politike, zaštita te planiranje i upravljanje, koje države trebaju ugraditi u svoje sektorske strategije, planove i programe. Hrvatska ju je prihvatila potpisivanjem Konvencije u Firenci iste godine te Zakonom o potpisivanju Konvencije o Europskim krajobrazima 2004. g. usvojila. Strategija prostornog uređenja RH iz 1997. g. je planirala izradu Krajobrazne osnove kao prostorno planske podloge na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini, a Strategija prostornog razvoja iz 2017. g. to i potvrdila.

Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ-a, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet, potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također važno je prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ-a.

S obzirom na prepoznatljivost i vrijednost kulturnih krajobraza Krapinsko-zagorske županije i cijelog Hrvatskog zagorja te njihovu izloženost promjenama uslijed napuštanja primarnih i sve većih pritisaka ostalih razvojnih djelatnosti, potrebno je prvo izraditi Krajobraznu strategiju KZŽ-a koja će postaviti okvir za provedbu krajobraznih politika, predvidjeti aktivnosti i mjere provedbe te odrediti projekte i planove za razvoj krajobraza Županije kao visokokvalitetnog životnog, radnog i rekreacijskog prostora.

Temeljni dokument za utvrđivanje krajobrazne raznolikosti KZŽ-a je Krajobrazna osnova koja treba inventarizirati krajobrazne tipove/područja KZŽ-a na različitim hijerarhijskim razinama, odrediti vrijednosti i pritiske na pojedine dijelove krajobraza, utvrditi njihovu ugroženost te dati mjere zaštite i smjernice za planiranje kako bi se očuvao regionalni krajobrazni identitet.

Zaključak

Analiza klimatskih obilježja, prirodnih resursa te zaštićenih dijelova prirode KZŽ-a ukazuje kako Županija posjeduje povoljne preduvjete za razvoj različitih grana gospodarstva. Poblize, umjereno kontinentalna klima i specifične značajke reljefa faktori su koji ne priječe razvoj poljoprivrede, industrije, urbanizacije i prometa.

Među najvažnije prirodne resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju se termalni izvori te izvori pitke vode. Dok su izvori pitke vode uglavnom komercijalizirani, dio termalnih izvora ne ispunjava svoj zdravstveni, turistički ili rekreativni potencijal. Na području Županije prisutna je eksploatacija kamena (tehničko-građevnog, građevinskog pijeska i šljunka te opekarske gline). Tehničko-građevni kamen je sirovina koja je široko zastupljena u Republici Hrvatskoj, no pravilno upravljanje nemetalnim mineralnim sirovinama od osobitog je značaja zbog visokih transportnih troškova. Šume čine značajan udio ukupne površine KZŽ-a, no ne posjeduju potencijal potreban za poticanje značajnijeg gospodarskog rasta. Iako neadekvatan za intenzivnije industrijsko iskorištavanje, šumski potencijal prikladan je kao obnovljivi izvor energije te se može koristiti u rekreacijske, lovne i turističke svrhe, osobito na Ivanšćici, Maceljskom gorju i Medvednici.

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ-a, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode (Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ-u), spomenik prirode (Hušnjakovo, Gupčeva lipa, Horvatove stube – tisa i Hrast Galženjak), značajni krajobraz (Zelenjak – Risvička i Cesarska gora, Područje Sutinskih toplica) i spomenik parkovne arhitekture (Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici, Park uz dvorac Stubički Golubovec, Park uz dvorac Mirkovec, Park oko dvorca Gornja Bedekovčina, Park i drvored uz dvorac Bežanec, Park oko dvorca Oroslavje Donje, Park oko dvorca u Selnici, Park oko dvorca Klokovec, Park oko dvorca Miljana, Stoljetna lipa u Desiniću). Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije na ovom se području prostiru i područja ekološke mreže Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjšćicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je, kao dio ekološke mreže *Natura 2000*, važna za očuvanje 8 vrsta riba te u rijeci obitava 6 endemskih vrsta dunavskoga bazena, a dolina Sutle kod Razvora dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira kiseličinoga vatrenog plavca..

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kaćuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne kruščike, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Na Strahinjšćici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Strahinjšćicu s 32 vrste možemo nazvati i orhidejskim vrtom.

Na području KZŽ-a provode se regionalni i prekogranični projekti sufinancirani sredstvima EU u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko-poučne staze Putovima orhideja). Javna ustanova *Zagorje zeleno* financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala. Na edukacijske programe namijenjene djeci predškolske i školske dobi te studentima godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu *Zagorje* u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže *Natura 2000*. Važan dio infrastrukture na zaštićenim područjima su poučne staze (Planinarsko-poučna staza *Putovima orhideja* na Strahinjšćici dugačka 16,7 km, *Ekostaza Cesarskom gorom* dužine oko 4,5 km, *Kružna staza Hušnjakovo* duga 2,5 km, *Poučna staza Veze prirode* smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te *Staza kroz krošnje* u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini). Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

3. INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST

3.1. Cestovni promet

Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 4.083,80 km. Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća.

Sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN 17/20) javne ceste razvrstavaju se na autoceste, državne, županijske i lokalne ceste prema Uredbi o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta. Razvrstane – kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju ukupnu duljinu od 993 km. Od toga **autocesta** Zagreb – Macelj čini 39 km, **državne ceste** 284 km, **županijske ceste** 423 km te **lokalne ceste** 248 km⁸. Najveći udio u ukupnoj duljini među razvrstanim cestama čine županijske ceste s 42,1 %. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2018., prometnice na području Krapinsko-zagorske županije čine 3,69 % ukupne duljine cesta u Republici Hrvatskoj, odnosno 5,88 % Kontinentalne Hrvatske.

Tablica 7. Državne ceste na prostoru Krapinsko-zagorske županije

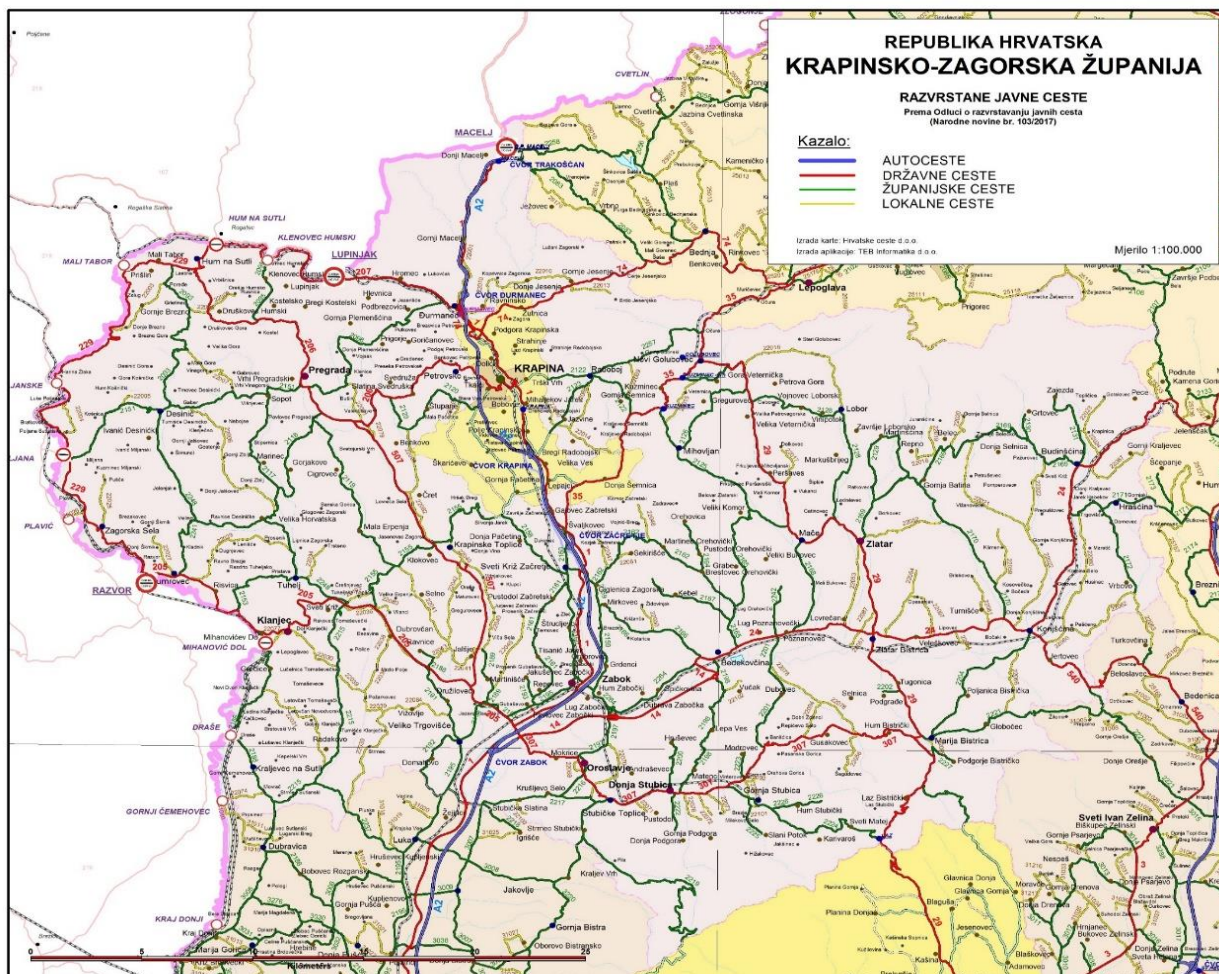
DRŽAVNE CESTE	
Broj ceste	Naziv ceste
D1	GP Razvor (granica s Rep. Slovenijom) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
D14	Čvorište Mokrice (A2) – čvorište Bračak – čvorište Bedekovčina – Bedekovčina (D24)
D24	Zabok (D1) – Zlatar Bistrica – D. Konjščina – Budinščina – Novi Marof – Varaždinske Toplice – Ludbreg (D2)
D29	N. Golubovec (D35) – Zlatar Bistrica – Marija Bistrica – Soblinec (D3)
D35	Varaždin (D2) – Lepoglava – Sv. Križ Začretje (D1)
D74	Đurmanec (D207) – Krapina – Bednja – Lepoglava (D35)
D205	GP Razvor (granica s Rep. Slovenijom) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
D206	GP Hum na Sutli (granica s Rep. Slovenijom) – Pregrada – Krapina (D1)
D207	Hum na Sutli (D206) – Lupinjak – Đurmanec (D1)
D229	DC206 – M. Tabor – Luka Poljanska – Miljana – Kumrovec (D205)
D233	Hum na Sutli (D206) – Mali Tabor (D229)
D307	Gubačevo (D1) – Oroslavje – Donja Stubica – Marija Bistrica (D29)
D507	Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (DC205)
D540	Konjščina (D24) – Jertovec – Beloslavec – Bedenica – Komin (D3)

Izvor: Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

⁸ Statistika u nizu: Transport – pregled po županijama, DZS (objavljeno 02.07.2021.)

Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije prikazana je na slici u nastavku.

Slika 7. Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2019.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb –Macelj koja je dio europskog prometnog koridora Xa, odnosno, unutar mreže europskih cesta autocesta nosi oznaku E 59 te je dio Pyhrnske autoceste (Nürnberg – Graz – Maribor – Zagreb). Autocesta A2 prolazi prostornim obuhvatom ukupno pet jedinica lokalne samouprave odnosno prostorom gradova Krapine, Zaboka i Orosavlja te općina Đurmanec i Sveti Križ Začretje. Dionica autoceste završava u Maclju na stalnom međunarodnom graničnom cestovnom prijelazu I. kategorije prema Republici Sloveniji. Značaj ove dionice ogleda se u činjenici da je riječ o jednoj od povoljnijih cestovnih veza zemalja srednje i sjeverne Europe s jugom i jugoistokom Europe te Jadranskim morem. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Od tih koridora valja spomenuti dio „zagrebačkog prstena“ na trasi Mokrice (Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (spoj na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – Zagreb te koridor od Krapine prema Đurmancu – Jesenje – Lepoglava – Ivanec – sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin – Mađarska.

Cestovne udaljenosti sjedišta županije, Grada Krapine, do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje prikazane su u tablici u nastavku teksta.

Tablica 8. Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje

Cestovna udaljenost i vrijeme putovanja do većih europskih gradova			
	Udaljenost u km		Vrijeme putovanja
Zagreb, Hrvatska		62,3	0:55

Rijeka, Hrvatska	203	2:09
Osijek, Hrvatska	338	3:19
Split, Hrvatska	451	4:31
Dubrovnik, Hrvatska	643	7:06
München, Njemačka	539	5:45
Venecija, Italija	381	4:57
Milano, Italija	625	6:51
Budimpešta, Mađarska	320	3:40
Beograd, Srbija	455	4:21
Sarajevo, BiH	459	5:28
Ljubljana, Slovenija	137	2:09
Beč, Austrija	308	3:04

Izvor: www.viamichelin.com, pristupljeno 16. prosinca 2019. godine

Prema podacima Županijske uprave za ceste za 2019., na 53,1 % ukupne dužine lokalnih cesta kolnik je u lošem stanju, odnosno, mrežaste pukotine zauzimaju više od 50 % površine kolnika te su izražene raspukline i denivelacije ili je kolovozni zastor značajno ili potpuno razoren. U slučaju županijskih cesta takvi kolnici čine 38,07 % ukupne dužine županijskih cesta.

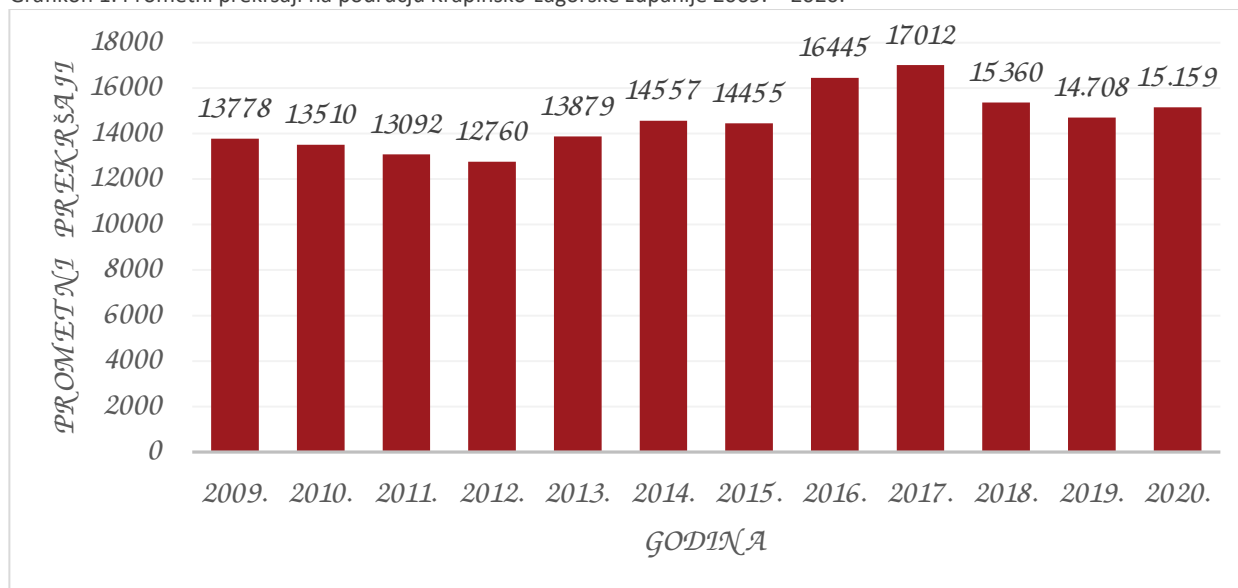
Većina cesta nalazi se na lošem položaju po pitanju konfiguracije terena (velike strmine, usjeci), a dodatan problem u održavanju cesta predstavljaju klizišta. U razdoblju od 2013. godine naovamo intenzivno se provode radovi na modernizaciji i izgradnji cestovnih prometnica koje se dovode u zadovoljavajuće stanje, a završetkom radova omogućit će se kvalitetno odvijanje prometa za potrebe stanovništva, turista i gospodarskih subjekata. Najznačajniji projekti izgradnje i rekonstrukcije državnih cesta odnose se na rekonstrukciju državne ceste Mokrice – Donja Stubica te osobito izgradnju cjelokupne dionice brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, čija je treća dionica Zlatar Bistrica – Andraševac puštena u promet u listopadu 2019. Potonja je značajna jer predstavlja sjevernu obilaznicu Zagreba zbog čega se očekuje izmještanje prometa izvan naselja te stvaranje pretpostavki za razvoj gospodarstva i širenje gospodarskih zona.

Na području KŽŽ-a nalazi se 3087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od 75 % ukupne dužine cesta u KŽŽ-u. Nerazvrstanim cestama upravljaju jedinice lokalne samouprave na čijem se prostoru nalaze te one vode postupke rekonstrukcije, modernizacije i razvijanja nerazvrstanih cesta sukladno svojoj dokumentaciji o prostornom planiranju. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10 %), dok 33,47 % ima makadamsku podlogu, a 4,43 % zemljanu podlogu. Održavanje nerazvrstanih cesta u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave sukladno odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu. Većina JLS-a, pogotovo one s manjim raspoloživim proračunskim sredstvima ne mogu održavati i modernizirati nerazvrstane ceste sukladno potrebama, već to ovisi o raspoloživim sredstvima pa stanovništvo u nekim dijelovima Županije nema adekvatan pristup do svojih domaćinstava. Krapinsko-zagorska županija sufinancira gradovima i općinama programe iz područja prometa – asfaltiranje i uređenje dionica nerazvrstanih cesta prema sakralnim objektima i objektima od posebnog interesa za Županiju, sanacija šteta od elementarnih nepogoda (izrada projektno-tehničke dokumentacije za sanaciju klizišta, sanacija klizišta i nabava kamenog materijala za sanaciju oštećenih makadamskih nerazvrstanih cesta). Klizišta na prometnicama na području KŽŽ-a stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama.

Stanje sigurnosti u prometu ovisi o brojnim čimbenicima, a među najvažnijima su sigurnost prometne infrastrukture (ceste i pojas uz ceste), sigurnost vozila te sigurnost sudjelovanja u prometu. Zbog konfiguracije terena česti identificirani problem na prostoru Krapinsko-zagorske županije su oštri nepregledni zavoji upitnog poprečnog nagiba na brdovitim dionicama koje nisu odgovarajuće zaštićene odbojnim ogradama. U tim slučajevima, ako se izgubi kontrola nad vozilom, postoji veliki rizik od ozbiljnih nesreća. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije postoje dionice cesta u vrlo lošem stanju površinskog habajućeg sloja kolničke konstrukcije i prometne opremljenosti. Radi unaprjeđenja sigurnosti u prometu i stanja prometnica, važnim se ističe analiza podataka o broju prometnih nesreća i njihovim posljedicama. Među najčešćim uzrocima prometnih nesreća mogu se istaknuti nepoštivanje prometnih pravila (nepoštivanje prava prednosti, nepropisna i neograničena brzina), vožnja pod utjecajem alkohola, nedostaci prometne infrastrukture, razne distrakcije, neočekivani događaji itd. Broj registriranih motornih vozila je u neprekinutom porastu. U 2016. na području KŽŽ-a bilo je registrirano 63.432 vozila, a u 2018. godini 69.195. Prema podacima Policijske uprave krapinsko-zagorske, primjetan je rast broja prometnih nesreća u 2016. i 2017., dok u 2018. broj nesreća pada. Ponovni pad broja nesreća primjetan je u 2020. godini te broj nesreća iznosi 546. Po pitanju sigurnosti u prometu, KŽŽ ima najbolje rezultate u Hrvatskoj te je ispunio cilj iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu (manje od 5 poginulih na 100 tisuća stanovnika). U 2020. godini registrirano je 15.159 prometnih prekršaja, a glavni uzroci su nepropisna brzina, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, upotreba mobitela u vožnji te nekorištenje sigurnosnog pojasa.

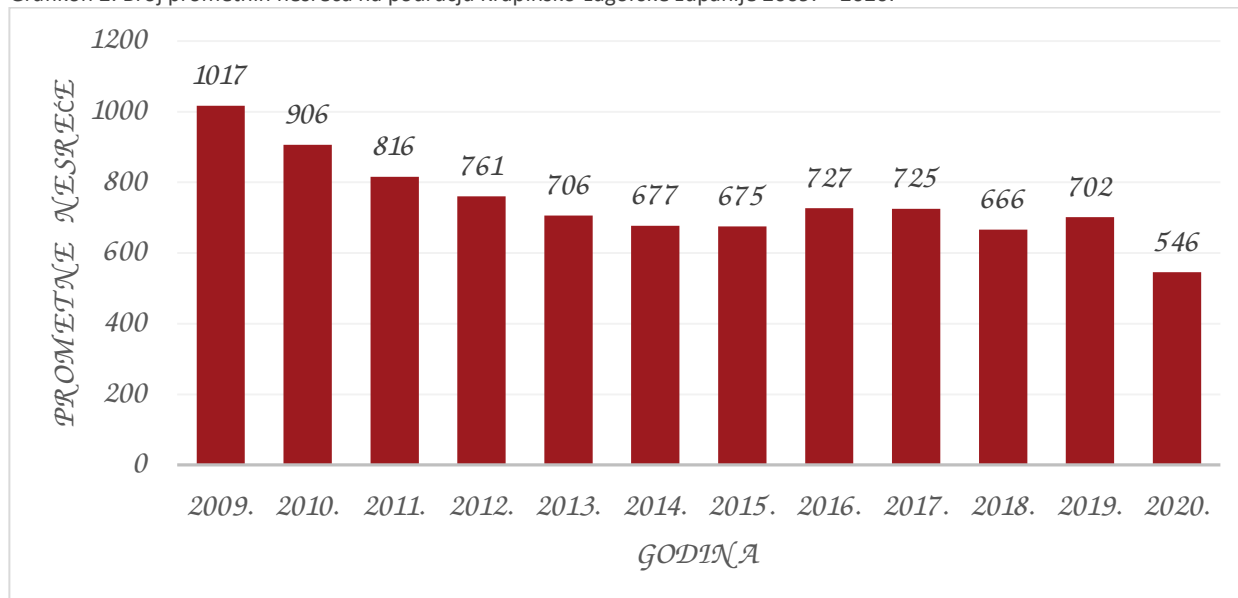

Grafikon 1. Prometni prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2020.

Grafikon 2. Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2020.

Policijska uprava krapinsko-zagorska primijetila je tri lokacije koje imaju potencijalno visok rizik od prometne nesreće. Te su lokacije sljedeće:

- Lokacija na državnoj cesti D-1, u Velikoj Vesi, na raskrižju D-1 s nerazvrstanom cestom Krapine (s kamenolomom „Gorjak“). Predlaže se izgradnja kružnog toka na tom mjestu kako bi se povećala sigurnost prometa, smanjila brzina prometa i poboljšala geometrija ceste s obzirom na kut preglednosti.
- Lokacija na državnoj cesti D-24 u Bedekovčini, Industrijska cesta. Predlaže se uspostava sustava video nadzora s mogućnošću mjerenja brzine kretanja (funkcionira kao Multinova), uz poboljšanje prometno-tehničkih elemenata raskrižja D-24 i Ž-2198 te poboljšanje kuta preglednosti.
- Lokacija na državnoj cesti D-307 u Oroslavju (Stubička cesta od broja 35 do 142). Predlaže se poboljšanje vodoravne i okomite prometne signalizacije, zajedno s rekonstrukcijom kolnika i poboljšanjem kuta preglednosti raskrižja.

Prosječne brzine, u 85 % slučajeva, uvelike variraju od ceste do ceste. Ceste Hrašćina Breznički Hum, NP Mokrice, Veliki Komar – Mihovljan imaju najveću prosječnu brzinu (više od 70 km/h) među svim cestama na kojima je mjerena brzina. Najniža brzina (oko 30 km/h) izmjerena je na cesti Hum na Sutli, Tuheljske – Krapinske Toplice, Velika Horvatska – Glogovec.⁹

U Krapinsko-zagorskoj županiji sustav naplate parkiranja organiziran je samo u Krapini i Zaboku, kao najvećim urbanim centrima županije te u Krapinskim Toplicama i Mariji Bistrici. Za upravljanje sustavom parkiranja zadužena su gradska trgovačka društva za obavljanje komunalnih usluga odnosno komunalne djelatnosti, i to Krakom d.o.o. u Krapini i Plavnika d.o.o. u Zaboku. Kroz sustav naplate parkiranja osigurava se red u prometu u mirovanju, dolazi se do brže izmjene vozila na najfrekventnijim lokacijama te se smanjuje ukupan broj vozila na prometnicama. Također se naplatom parkiranja potiče korištenje alternativnih načina prijevoza i racionalnije korištenje parkirališnih površina na području gradova. Na području Krapinsko-zagorske županije cijene parkiranja su znatno niže u usporedbi s Gradom Zagrebom.

3.2. Željeznički promet

U Krapinsko-zagorskoj županiji željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene 1886. godine. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet.

Tablica 9. Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv	Građevinska duljina (km)	Duljina u KŽŽ-u
R106	Zabok – Krapina – Đurmanec – Državna granica – (Rogatec)	Zabok – Đurmanec – DG	27,188	27,188
R201	Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec	Zaprešić – Čakovec	100,554	45,173
L102	Savski Marof – Kumrovec – Državna granica – (Imeno)	S. Marof – Kumrovec – DG	38,522	16,783
L201	Varaždin – Ivanec – Golubovec	Varaždin – Golubovec	34,596	2,449
L202	Hum-Lug rasputnica – Gornja Stubica	Hum-Lug – Gornja Stubica	10,820	10,820
UKUPNO			211,680	102,413

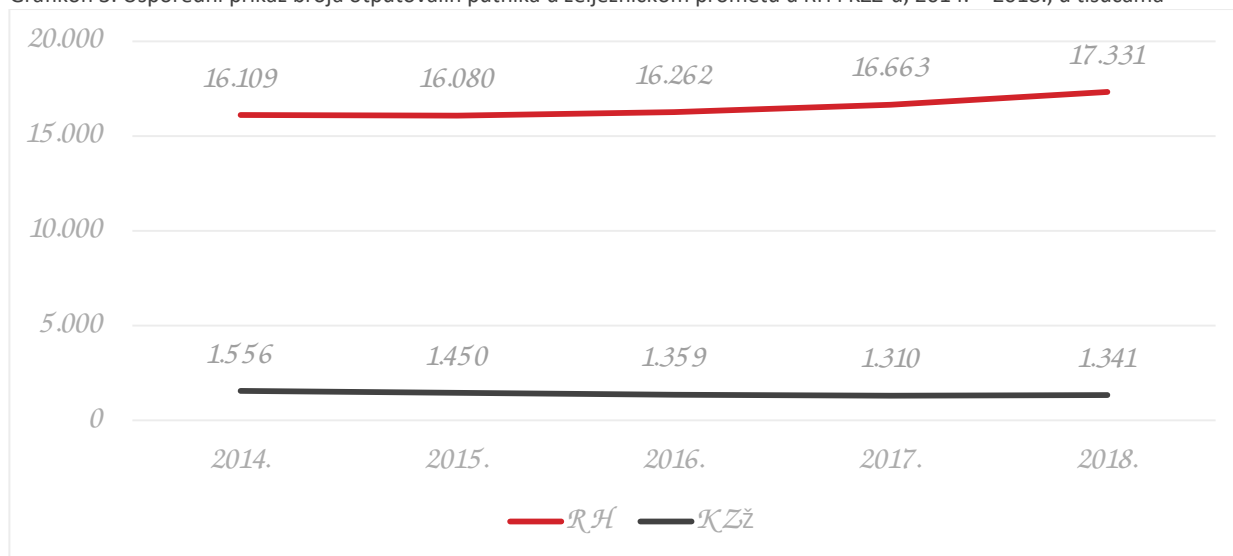
Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga NN br. 3/14

Prugama u Republici Hrvatskoj upravlja HŽ Infrastruktura. Na razini RH postoji dobar omjer kilometara pruga i broja stanovnika zemlje (1.556 osoba po kilometru), što stavlja Republiku Hrvatsku u rang s razvijenim europskim zemljama. U usporedbi s prosjekom na razini RH, u KŽŽ-u je omjer kilometara pruga i broja stanovnika niži i iznosi 1288 osoba po kilometru.

Oko 55 % stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2018. je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3670 ljudi dnevno. U posljednjih 5 godina broj putnika u KŽŽ-u je u kontinuiranom padu (izuzev vrlo blagog povećanja u 2018. u odnosu na 2017.), dok se na razini RH bilježi suprotan trend, tj. povećanje broja putnika u promatranom razdoblju.

⁹ Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

Grafikon 3. Usporedni prikaz broja otputovalih putnika u željezničkom prometu u RH i KZŽ-u, 2014. – 2018., u tisućama

Izvor: DZS, Transport – pregled po županijama, 2014. – 2018. godina

Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. U Krapinsko-zagorskoj županiji prema prometu odnosno broju putnika izdvajaju se kolodvori Zabok, Krapina, Bedekovčina, Konjščina i Zlatar Bistrica.

Pruga Zaprešić – Varaždin – Čakovec izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom. U tijeku je projekt „Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić – Čakovec (R201) na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo)“ kojim bi se do kraja 2021. elektrificirala dionica pruge duljine 23,85 km, uz rekonstrukciju kolodvora, stajališta i drugih pružnih građevina. Elektrifikacija pruga zahtijeva izgradnju elektrovočne podstanice 110/25 kV koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Potencijalni izazovi izgradnje elektrovočne stanice su rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, složeno projektiranje te priprema izgradnje i sama izgradnja objekta. Elektrifikacijom ove dionice ostvaruju se svi tehnički preduvjeti za nastavak elektrifikacije pruga u svim smjerovima iz kolodvora Zabok i to: pruge Zabok – Gornja Stubica (12 km), Zabok – Krapina – Đurmanec (21 km) te dionice pruge Zabok – Budinščina, što zahtijeva izgradnju elektrovočne podstanice u Zaboku.

U tijeku je i izrada studijske dokumentacije kao podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije za izgradnju nove pruge Čakovec – Varaždin – Lepoglava – Zagreb koja će omogućiti kraća putovanja vlakom te omogućiti povezivanje regije od 300.000 stanovnika sjevera Hrvatske sa Zagrebom. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.

Uz gore navedene projekte, u planu je i revitalizacija „Kumrovečke pruge“. Preduvjet za pokretanje aktivnosti na obnovi, modernizaciji i elektrifikaciji je potpisivanje međudržavnog sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, kojim bi se regulirali uvjeti za projektiranje i izdavanje dozvola, radove, nadležnost nad pojedinim dijelovima pruge, kao i uvjeti za uspostavu i odvijanje željezničkog prometa te održavanje pruge u prostoru na kojem se nalazi schengenska granica. Po potpisivanju međudržavnog sporazuma, potrebno je izraditi studiju izvodljivosti modernizacije i elektrifikacije željezničke pruge. Kao privremeno rješenje do provedbe projekta modernizacije i elektrifikacije, razmatra se mogućnost popravka postojeće željezničke pruge na dijelu dionice Harmica – Klanjec, za što je također preduvjet postizanje međudržavnog sporazuma između RH i Slovenije.

Na području KZŽ-a najznačajnije željezničko čvorište je Zabok od kojeg se odvajaju priključne pruge Zabok – Đurmanec, koja je povezana s dijelom željezničke mreže Slovenije te pruga lokalnog značaja Zabok – Gornja Stubica. Pogranična pruga Savski Marof – Kumrovec povezuje glavnu magistralnu prugu Tovarnik – Dobova s krajnjim zapadnim dijelom Hrvatskog zagorja i željezničkom mrežom Slovenije. Na pograničnim prugama Savski Marof – Kumrovec trenutno nema prometnih aktivnosti, dok na dionici pruge Đurmanec – Rogatec postoji prometna aktivnost, a ova je prometna dionica puštena u promet 14. prosinca 2014 godine. S navedenim je i datumom uspostavljeno i novo stajalište Pristava Krapinska. Unatoč zatvaranju pruge Savski Marof – Kumrovec, promet na navedenoj lokaciji nije ukinut, već je osiguran prijevoz autobusima između Harmice i Kumrovca u kojima vrijedi zajednička pretplatna karta HŽPP-MPZ.

Sustav javnog željezničkog prijevoza na području cijele Hrvatske u nadležnosti je društva HŽ Putnički prijevoz. Navedena je tvrtka odgovorna za prijevoz putnika željezničkom mrežom, osiguranje sigurnosti vozila u prometovanju te kontinuiranu modernizaciju sukladno europskim standardima. Učestalost linija željezničkog prometa na relaciji Zagreb – Zabok – Zagreb pokazuje da radnim danom postoji željeznički prijevoz putnika svakih 90 – 120 minuta, no vikendima (osobito nedjeljom) i blagdanima linije su značajno prorijeđene. Veza s potencijalnim emitivnim turističkim tržištima postoji preko glavnog kolodvora u Zagrebu gdje postoje izravne željezničke linije s Münchenom, Zürichom, Frankfurtom, Budimpeštom te Bečom. Preko veznih vlakova u Budimpešti i Beču moguće je nastaviti putovanje prema Kijevu i Moskvi, Parizu i Italiji, a preko veze u Beogradu nastaviti putovanje prema Grčkoj, Turskoj, Bugarskoj te Istanbulu.

Od dva željeznička granična prijelaza na području KZŽ-a, u funkciji je stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u željezničkom prometu – Đurmanec, koji je ponovo otvoren za promet u prosincu 2014., dok stalni granični prijelaz Kumrovec od 1998. nije u funkciji.

Izgrađenost i kvaliteta prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu u KZŽ-u nisu zadovoljavajući, a tehničko-eksploataorski parametri su najniže vrijednosti, što nije u skladu s vrlo dugom tradicijom i njegovom ulogom u sveukupnom razvoju ovoga područja. Problem željezničkog prometa je neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja. Zbog zastarjelosti kompletne željezničke infrastrukture teško se mogu razvijati i međusobno povezivati drugi oblici prometa poput cestovnog i biciklističkog. Stara željeznička stajališta ne pružaju Park&Ride i Bike&Ride usluge te na većini lokacija nedostaje mjesta za okretište autobusa, parkirnih mjesta i popratne infrastrukture za automobile i bicikle. Posljedično navedenom, željeznički je prijevoz kao i infrastruktura nepovezana s lokalnim javnim prijevozom. Ovaj je nedostatak međusobne povezanosti i koordinacije različitih oblika prometa osobito vidljiv u Zagrebačkoj županiji i Krapinsko-zagorskoj županiji, gdje je i sustav javnog prijevoza razvijen u slabijoj mjeri te njegovo korištenje nije toliko učestalo kao u slučaju npr. Grada Zagreba.¹⁰

Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza (ŽCP) te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije nalazi se ukupno 130 ŽCP-a i pješačkih prijelaza (PP-a). Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

3.3. Zračni promet

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost čiji su osnivači Krapinsko-zagorska županija i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo 2013. izdala je rješenje kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj.

Manevarska površina aerodroma ZABOK – Gubaševo je travnata, koja se održava košenjem, valjanjem i ravnanjem. Duljina uzletno-sletne staze iznosi 799 m, a širina 30 m. Trenutna kategorija aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) je 1A koja podrazumijeva duljinu uzletno sletne staze manju od 800 m, raspon krila 15 m. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije aerodroma.

Većina letačkih operacija na aerodromu izvodi se u trenažne svrhe. Ne postoji hangar kao ni mogućnost točenja goriva pa su sve operacije svedene na dolazak i odlazak zrakoplova, odnosno, jednodnevne aktivnosti. Što se tiče ostalih vidova zračnog prometa, rad aeroklubova i pojedinaca odvija se sukladno registriranoj djelatnosti (jedriličari, ultra laki zrakoplovi, avioni, baloni, padobranci, žirokopteri, parajedrilice) koji također provode obuke i seminare (teorija i praksa). Letačka djelatnost provodi se prigodno, a cilj je u narednom razdoblju uspostaviti redovitu letačku djelatnost, za što će biti potrebno osigurati daljnji razvoj servisne potpore.

Tablica 10. Broj letećih operacija prema vrstama zrakoplovnih letjelica u 2017. i 2018.

Vrsta zrakoplova	2017.	2018.
------------------	-------	-------

¹⁰ Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

Parajedrilice	12	52
Ultra laki zrakoplovi	18	26
Jedrilice	16	8
Baloni	93	92
Avioni	40	20
Padobranc	0	0
UKUPNO	179	198

Izvor: Godišnje izvješće o radu KZA, 2018. godina

U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture Krapinsko-zagorske županije. Društvo Krapinsko-zagorskog aerodroma pruža potporu u vidu omogućavanja pristupa svojoj infrastrukturi. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije. Grad i Županija u fazi su traženja investitora za ulaganje u aerodrom. Ukupna investicija iznosi 40 milijuna kuna. Razvojni prioriteti Zagorskog aerodroma u srednjoročnom razdoblju su prvenstveno osiguranje uvjeta za razvoj komercijalne djelatnosti te daljnji razvoj infrastrukture.

3.4. Javni prijevoz

Usluge javnog prijevoza na području KŽŽ-a ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija, ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Na području Krapinsko-zagorske županije sustav javnog prijevoza nije sustavno reguliran po pitanju usklađenja voznih redova s potrebama putnika i adekvatno nadziran, već su za javni prijevoz zaduženi lokalni autobusni operateri odnosno radi se o prijevozničkim društvima koja imaju izdane dozvole za obavljanje prijevoza putnika na svakoj pojedinoj liniji. Zbog nepostojanja jedinstvenog sustava javnog prijevoza javni je prijevoz neučinkovit, a korisnici su nezadovoljni. Zbog svega navedenog, kao i činjenice da posljednjih 15-ak godina kvaliteta i kvantiteta javnog prijevoza opadaju, isti je ispod razine koja bi zadovoljila korisnike prijevoza.

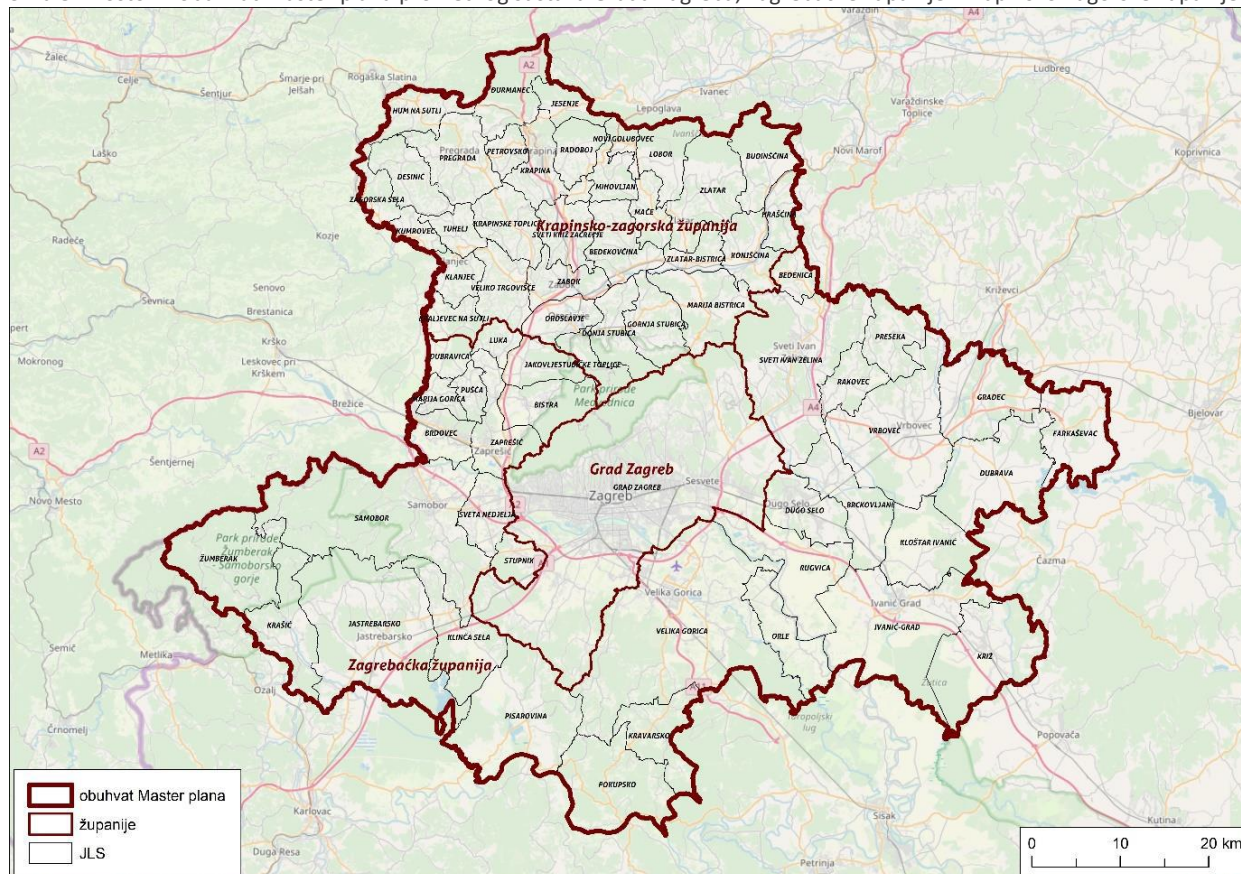
Mikroprijevoz putnika te integrirani prijevoz moguća su rješenja za prepoznatu problematiku. Novim Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18, 98/19) omogućuje se lokalnoj samoupravi da uvede mikroprijevoz koji bi osobito trebao osigurati povezanost u slabije naseljenim ruralnim područjima u kojima nema organiziranog javnog prijevoza putnika.

Ordredbom članka 3. Sporazuma o integriranom prijevozu i tarifno prijevozničkoj uniji na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije sklopljenog 2012. između Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije preuzeta je obveza osnivanja trgovačkog društva Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

U tijeku je izrada 2. faze Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, što je temeljni strateški dokument dugoročnog razvoja prometa na spomenutom području. Njegova izrada uvjetovana je potrebom daljnjeg održivog razvoja većih gradova i njihovih okruženja, sukladno gospodarskim i socijalnim ciljevima i potrebama poboljšanja životnih uvjeta, zaštite i očuvanja okoliša, ostvarivanja energetske ušteda i energetske učinkovitosti i drugim ciljevima održivog razvoja. Faza 2. odnosi se na testiranje i valorizaciju različitih scenarija razvoja prometnog sustava i konkretnih prometnih rješenja.

U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Ukupna površina prostornog obuhvata Master plana iznosi 4.930 km², što je 8,7 % teritorija RH. Na ovom području prema popisu stanovništva iz 2011. godine živi 1.240.515 stanovnika, odnosno 29 % stanovništva RH (DZS, 2011). Ovim područjem prolaze važni europski prometni koridori koji su osim putničkog vrlo značajni i za robni promet.

Slika 8. Prostorni obuhvat Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

3.5. Biciklistički i pješački promet

Pješački i biciklistički promet predstavljaju temelj razvoja održive mobilnosti u urbanim središtima. Odvijanje pješačkog i biciklističkog prometa uvelike ovisi o izgrađenosti potrebne infrastrukture odnosno o prilagođenosti i povezanosti ostalih oblika prometa (cestovni, željeznički, javni) s pješačkim, a osobito biciklističkim prometom. S obzirom na sve veću zastupljenost automobilske prometa u ukupnom gradskom prometu i porast broja vozila na cestama, u gradskim se središtima narušava kvaliteta života stanovništva. Sve više gradova okreće se stoga razvoju pješačke i biciklističke infrastrukture i poticanju biciklističkog prometa kao atraktivnog načina prijevoza. Primjer takvog projekta na području Krapinsko-zagorske županije je projekt BRZO – Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje. Projektom BRZO povećava se kvaliteta kretanja stanovništva, učinkovitost prometnih rješenja, smanjuje zagađenje i devastacija okoliša, povećava sigurnost te razvija društveno-prihvatljiv oblik prometa. Ovi ciljevi postižu se izgradnjom kompletne biciklističke infrastrukture koja povezuje gradove Zabok i Oroslavje u punoj dužini od 5200 metara (5,2 km). BRZO spaja željeznički kolodvor u Zaboku s autobusnim kolodvorom u Oroslavju. S obzirom da spaja željeznički i autobusni prijevoz, bicikl će biti jedan zdrav način putovanja, odnosno dolaska na odredište za daljnji put, vlakom ili autobusom. Zabočka dionica imat će i biciklistički most preko rijeke Krapine te most u samom gradu gdje će prelaziti postojeću željezničku prugu, a spajat će gradske ulice Matije Gupca i Ksavera Šandora Gjalškog. Oroslavska dionica počinje na liniji razgraničenja dva grada, a završava na autobusnom kolodvoru u Oroslavju u Ulici Andrije Gredičaka. Ukupni prihvatljivi troškovi projekta iznose: 13.716.250,79 kuna, a razdoblje provedbe projekta je od 18.07.2020. – 18.07.2022.

U Krapinsko-zagorskoj županiji bicikl se najčešće koristi u turističke i sportsko-rekreacijske svrhe dok je u znatno manjoj mjeri namijenjen svakodnevnim aktivnostima odnosno ne koristi se kao prijevozno sredstvo, stoga je slabije izgrađena biciklistička infrastruktura potrebna za svakodnevno obavljanje aktivnosti, a koja osim biciklističkih staza i traka podrazumijeva posebna parkirališta za bicikle te stalke za bicikle u svim dijelovima županije, osobito u blizini važnih institucija. Trenutno je na području Krapinsko-zagorske županije izgrađena mreža biciklističkih ruta ukupne duljine 688 km (Zagorje Bike, 2019). Navedene su biciklističke rute osmišljene s ciljem poboljšanja turističkih i rekreativnih ruta u županiji te razvoja biciklizma ne samo kao oblika prometa, već i kao turističke atrakcije.

Najveći izazov u planiranju pješačkog i biciklističkog prometa predstavlja nedostatak adekvatnog prostora na postojećim prometnicama za uređenje biciklističkih staza ili traka kao i pješačkih staza. Stoga se često pješački i biciklistički promet međusobno isprepliću te se time narušava sigurnost sudionika u prometu. Uz to, navedeni se oblici prometa preklapaju s cestovnim prometom te prometom u mirovanju, osobito kada se parkirna mjesta nalaze na nogostupu. Biciklisti se također često kreću ili po nogostupu te time narušavaju sigurnost i prostor za kretanje pješaka, ili po cesti, gdje je njihova sigurnost narušena zbog kretanja automobila i kamiona. Neadekvatno izgrađena infrastruktura za biciklistički promet također predstavlja opasnost za vozače bicikala. Lokalne ceste u manjim naseljima, osobito ruralnima, često nemaju izgrađene objekte za pješake i bicikliste pa se isti moraju kretati kolnikom gdje je njihova sigurnost osobito narušena.

3.6. Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Do 2017. udio kućanstava s pristupom internetu u skupini država EU-28 povećao se na 87 %, što je oko 32 postotna boda više nego 2007. Pristup širokopojasnom internetu u 2017. godini imalo je 85 % kućanstava u skupini država EU-28, što je otprilike dvostruko veći udio nego 2007. (42 %).

Strategija za poticanje uspješnog digitalnog gospodarstva do 2020. – Digitalna agenda za Europu – odgovor je na brzi rast digitalnog gospodarstva, a pokrenuta je s ciljem boljeg iskorištenja digitalne tehnologije, kako u privatne tako i u poslovne svrhe. U svibnju 2015. Europska komisija donijela je strateški dokument o jedinstvenom digitalnom tržištu usmjeren na promicanje lakšeg internetskog pristupa robi i uslugama diljem Europe, osmišljavanje optimalnog okruženja za razvoj digitalnih mreža i usluga te osiguravanje da se u okviru europskog gospodarstva i industrije u potpunosti iskoristi digitalno gospodarstvo kao mogući pokretač rasta.

Nacionalni strateški okvir vezan uz razvoj širokopojasnog interneta predstavlja Nacionalni plan Republike Hrvatske za razvoj širokopojasnog pristupa (NGN), dio kojeg su i Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine te Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP). Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u RH usmjerena je na postizanje potpunog razvoja širokopojasnog pristupa tehnološki neutralnim pristupom kojim se osiguravaju uvjeti za otvoren i jednak zakonodavni okvir. Opći ciljevi RH u pogledu širokopojasnog pristupa su usklađeni s Digitalnom agendom za Europu: omogućiti 100 % pokrivenost s 30 Mbit/s i zajamčiti da je najmanje 50 % kućanstava pretplaćeno na usluge ultra brzog širokopojasnog pristupa internetu (preko 100 Mbit/s) do 2020. godine.

Ulaganja u rješavanje pitanja pokrivanja područja RH širokopojasnom mrežom sljedeće generacije u sklopu Operativnog programa 'Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.', provode se kroz Prioritetnu os 2 'Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija', Investicijski prioritet 2a 'Proširenje dostupnosti širokopojasnog pristupa i izgradnja mreža velikih brzina te podršku usvajanja novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo' te Specifični cilj 2a1 'Razvoj infrastrukture širokopojasne mreže sljedeće generacije u područjima bez infrastrukture širokopojasne mreže sljedeće generacije i bez dovoljno komercijalnog interesa, za maksimalno povećanje socijalne i ekonomske dobrobiti'. Ulaganja se odnose na razvoj širokopojasnog pristupa internetu koji će pridonijeti povećanju konkurentnosti određenih gospodarskih grana i samim time otvaranju novih radnih mjesta.

U RH pokrivenost fiksnom mrežom u 2019. iznosi gotovo 100 %, što je više od prosjeka EU-a koji iznosi 97 %. Potražnja za fiksnim širokopojasnim pristupom u Hrvatskoj povećala se u 2019. za dva postotna boda u odnosu na 2018., ali je i dalje ispod prosjeka EU-a. Potražnja za mobilnim širokopojasnim pristupom donekle se povećala, ali je i ona i dalje ispod prosjeka EU-a. Hrvatska je poboljšala pokrivenost brzom širokopojasnom mrežom (nove generacije) i povećala postotak pokrivenosti na 83 %, koliko sada iznosi i prosjek na razini EU-a. Kad je riječ o pokrivenosti ultra brzom širokopojasnom mrežom (100 Mbps ili više), svojim rezultatom od 39 % Hrvatska znatno zaostaje za europskim prosjekom, koji iznosi 60 %. Stopa pretplata na širokopojasni pristup izrazito se povećala od prošle godine (sa 7 % u 2017. na 19 %), ali je i dalje niska¹¹.

Prosječno gustoće širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj koncem 2014. bio je 22,24 %, a u narednih gotovo 5 godina porastao je na svega 26,73 %. Broj širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži na razini Hrvatske u četvrtom tromjesečju 2019. godine bio 2,3 posto veći u odnosu na isto tromjesečje 2018. godine. Promatrano po županijama, to je rezultat rasta koji je zabilježen gotovo u svim županijama izuzev Zagrebačke županije, gdje se bilježi neznatan pad. Krapinsko-

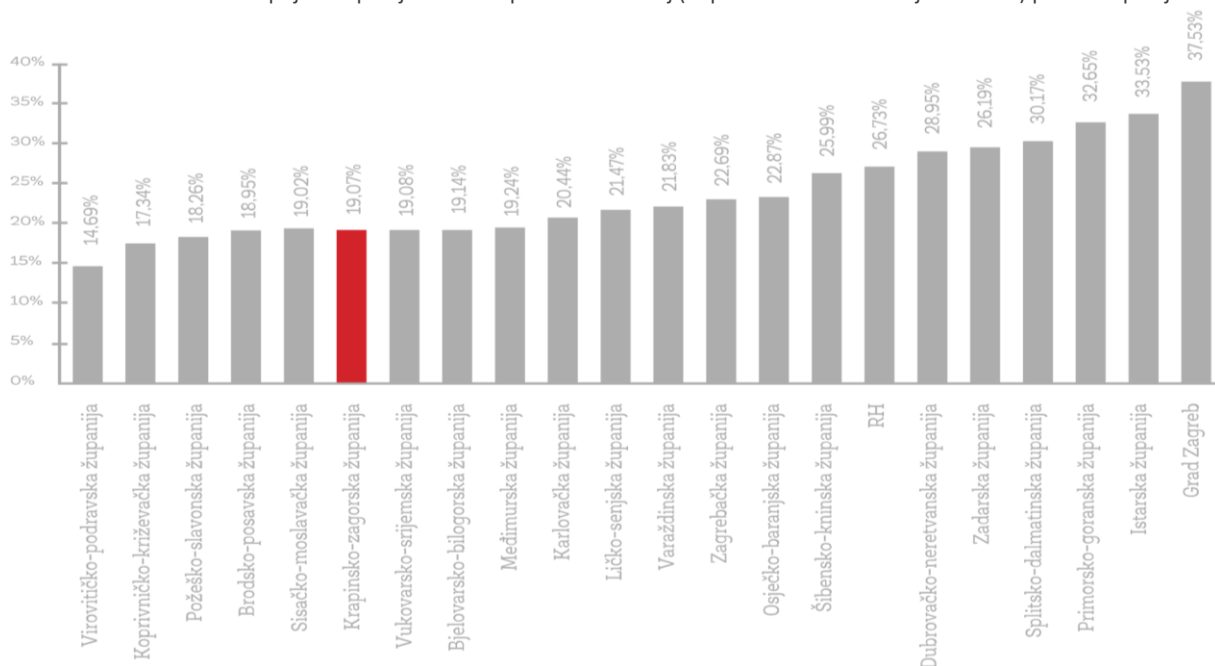
---

¹¹ Podaci preuzeti iz: Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI). Izvješće za državu članicu za 2019. Hrvatska. Europska komisija (dostupno na: https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/PROMET/Promet%206_19/DESI2019-Croatia-Country-Report%20HR%2011-6_19.pdf)

zagorska županija je i dalje ispod hrvatskog prosjeka te gustoća širokopojsasnih priključaka iznosi 19,07 %, što ukazuje na sporiji rast od nacionalnog prosjeka, s obzirom na to da je koncem 2014. gustoća iznosila 16,10 %.

Grafikon 4. Gustoća širokopojsasnih priključaka u Republici Hrvatskoj (nepokretna komunikacijska mreža) prema županijama

Izvor: HAKOM, 2019.

Trenutna brzina pristupa internetu u KZZ-u nije adekvatna. Generalno stanje u Krapinsko-zagorskoj županiji je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojsasni pristup (2 – 30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji¹². Brzina internet veze izrazito je važna stavka digitalne infrastrukture jer omogućava nesmetano funkcioniranje županijske uprave te omogućava korištenje planiranih e-usluga od strane stanovnika.

Jedan od ciljeva prethodno spomenutog ONP-a uključuje da su svi javni korisnici povezani brzinom 100/100 Mbit/s, što omogućuje daljnji razvoj besplatne WiFi mreže na pojedinim lokacijama u JLS-ovima i time dodatno pozitivno utječe na kvalitetu razvoja gospodarstva, turističke ponude i promocije Krapinsko-zagorske županije. Vezano uz tijek pripreme projekta razvoja infrastrukture širokopojsasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, područje Krapinsko-zagorske županije je podijeljeno u 4 zone:

- Nositelj Grad Donja Stubica, Grad Oroslavje i općine Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice i Veliko Trgovišće
- Nositelj Grad Pregrada, Grad Klanjec i općine Desinić, Hum na Sutli, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela
- Nositelj Grad Zlatar i općine: Budinščina, Hrašćina i Konjščina
- Nositelj općine Bedekovčina, Lohor, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica.

Navedeni gradovi i općine sklopile su Sporazume o suradnji na projektu razvoja infrastrukture širokopojsasnog pristupa te su potpisani ugovori o izradi projektno-tehničke dokumentacije za razvoj planova razvoja širokopojsasne infrastrukture (PRŠI), u čije se financiranje uključila i Krapinsko-zagorska županija. Izrađeni su planovi razvoja infrastrukture širokopojsasnog pristupa za navedena područja prema kojima bi, po odobrenju projekata, trebala krenuti izgradnja mreža sljedeće generacije (NGN)/pristupnih mreža sljedeće generacije (NGA).

Na području grada Krapine cilj je stvaranja brzog pristupa internetu s brzinama od 40Mbit/s odnosno 5Mbit/s za *upload*. Povećanje brzine interneta u jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj dovodi do osnivanja prosječno 10 novih kompanija i otvaranja 811 novih poslova, povećanja produktivnosti kompanija za dodatnih 364.000 kuna po zaposlenom te generiranja 420 milijuna novih izvoznih prihoda. Prema analizi Svjetske banke ulaganje od 1.000.000,00 kn u širokopojsasni pristup otvara 5 do 15

¹² Analiza gospodarskih kretanja u Krapinsko-zagorskoj županiji. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, srpanj 2019.

novih radnih mjesta, dok 10 % povećanja ulaganja rezultira povećanjem BDP-a od 1.21 % kod razvijenih zemalja, odnosno 1.38 % kod zemalja u razvoju. Uvođenje NGA širokopojasnog pristupa internetu također povoljno utječe na povećanje produktivnosti radnika kako u privatnom tako i u javnom sektoru.¹³

U okviru svoje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, Europska Komisija provodi inicijativu WiFi4EU s ciljem poboljšanja bežičnog internetskog pristupa diljem Europe. Unutar ove inicijative općinama se dodjeljuju vaučeri kako bi se na javnim prostorima (parkovi, trgovi, uprave, knjižnice i zdravstveni centri) osigurao visokokvalitetan besplatan pristup internetu za građane i posjetitelje preko pristupnih točaka za Wi-Fi. Putem do sada objavljenih natječaja, na području KZZ-a vaučere u iznosu od po 15.000 EUR za instaliranje bežičnog interneta dobili su gradovi Donja Stubica, Krapina, Klanjec, Zlatar i Pregrada te općine Bedekovčina, Mače, Stubičke Toplice, Jesenje, Mihovljan, Novi Golubovec, Zagorska Sela, Konjščina, Đurmanec, Desinić, Marija Bistrica, Lobar, Kraljevec na Sutli, Hrašćina, Tuhelj, Hum na Sutli, Kumrovec, Gornja Stubica, Veliko Trgovišće i Radoboj.

3.7. Digitalizacija

Europska komisija svake godine od 2014. godine izrađuje indeks digitalnog gospodarstva i društva (DESI – Digital Economy and Society Index) koji omogućuje ocjenu stanja digitalne spremnosti država članica Europske unije. DESI indeks prati razvoj digitalizacije prema pokazateljima za povezivost, ljudski kapital, upotrebu internetskih usluga, integraciju digitalne tehnologije te digitalnih javnih usluga. Prema DESI indeksu za 2020. godinu, Hrvatska zauzima 20. mjesto među 28 zemalja članica. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva te kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava sastavni su nacionalni strateški ciljevi za stvaranje kvalitetnijeg društva 2030. godine.

Krapinsko-zagorska županija prepoznala je trend digitalizacije odnosno uvidjela potrebu za stvaranjem detaljne analize s uputama za snalaženje u digitalnom prostoru i vremenu kroz izrađenu Strategiju digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Pojam digitalna transformacija objašnjen je utjecajem na gotovo svako područje života, a provodi se u dva smjera: jedan je smjer digitalizacija usluga prema građanima i poslovnim subjektima, a drugi smjer je digitalizacija internih postupaka i procesa u tijelima javne uprave. U Krapinsko-zagorskoj županiji fokus je stavljen na digitalizaciju internih postupaka i procesa u tijelima javne uprave. Strategija digitalne transformacije KZZ-a orijentirana na upravu, predstavlja digitalizaciju cijele županije koja će biti ukrštena s već pripremljenim *smart city* konceptima razvoja gradova u županiji (npr. Pregrade, Zaboka, Zlatara). U tom kontekstu, cilj je županijsku, regionalnu samoupravu učiniti boljom, efikasnijom i kvalitetnijom, a sve u službi građana. Izrađena Strategija predstavlja prvu fazu i preduvjet je sustavnog ulaganja u digitalna rješenja i unapređenje poslovanja županijske uprave. Zamišljena je na način da potakne cijeli sustav i dionike na promišljanje i auto refleksiju o tome što može biti bolje i na koji način to postići, a završava s okvirnim smjernicama za daljnji razvoj poslovanja i usluga županije s finalnim ciljem poboljšanja javnog servisa za građane odnosno stvaranja efikasnijeg sustava. Strategija digitalne transformacije usvojena je na Županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine.

Za digitalnu transformaciju županijske uprave u vidu potražnje za uslugama bitni su podaci o korištenju digitalnih alata. Aktualni podaci su još uvijek oni iz zadnjeg popisa 2011. godine pa je upitna njihova vjerodostojnost s obzirom da su u 10 godina digitalne tehnologije postale puno dostupnije i korištenije u svakodnevnom životu. Ipak, podaci pokazuju poraznu statistiku prema kojoj se primjerice čak 52 % stanovnika ne služi internetom. Takvi podaci ukazuju na potrebu sveobuhvatnijeg strateškog planiranja implementacije digitalnih rješenja odnosno stavljanja velikog naglaska na edukaciju stanovništva vezano uz korištenje budućih e-usluga i digitalnu komunikaciju s županijskom i gradskim upravama. Prema važećim nacionalnim statistikama, podaci ukazuju na nešto bolje stanje pa je tako uporaba računala i pristup internetu na razini RH u poduzećima na 98 %, a gledajući kućanstva, osobno računalo posjeduje njih 74 %, dok pristup internetu ima čak 81 %¹⁴. Značajan pokazatelj povećane potražnje za digitalnim alatima i njihovom korištenju svakako je i broj od preko 25 tisuća priključaka na širokopojasnu mrežu i gustoća od preko 18 % (u 2018. godini) što dodatno govori o većoj potražnji i pomaku korištenja interneta, kao i stopa povećanja broja priključaka od 2,7 % unutar jednog kvartala (na razini RH ona je 3.0 %) ¹⁵. Gledajući specifične industrije koje su povezane s informacijsko komunikacijskim djelatnostima, prema NKD klasifikaciji, kategorije J i M, vidljivo je kako županija nije fokusirana na navedene

---

¹³ Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, Zagorska razvojna agencija, Dokument izrađen u razdoblju: 7/2020-12/2020 (<https://drive.google.com/file/d/1W5Qf07Q0YOCJIN0kf28p5Wns6HM3qNvR/view>)

¹⁴ Statističke informacije, 2020.; Prema popisu 2011. godine na razini RH, čak 48 % je izjavilo da ne koristi internet. S obzirom da je sada na razini RH ta brojka pala ispod 20 %, treba zaključiti kako su i pojedinačni popisi za korištenje interneta i digitalnih alata značajno porasli u odnosu na 2011. godinu.

¹⁵ HGK

djelatnosti budući da se u tim djelatnostima nalazi ukupno 331 poduzeće (samo 87 u informacijsko komunikacijskim djelatnostima)¹⁶.

Tablica 11. Upotreba digitalnih alata

	Obrada teksta			Tablični izračuni			Korištenje el. poštom			Korištenje internetom		
	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato
KZŽ	52.183	67.526	709	43.042	76.614	762	51.580	68.139	699	57.281	62.327	810

Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

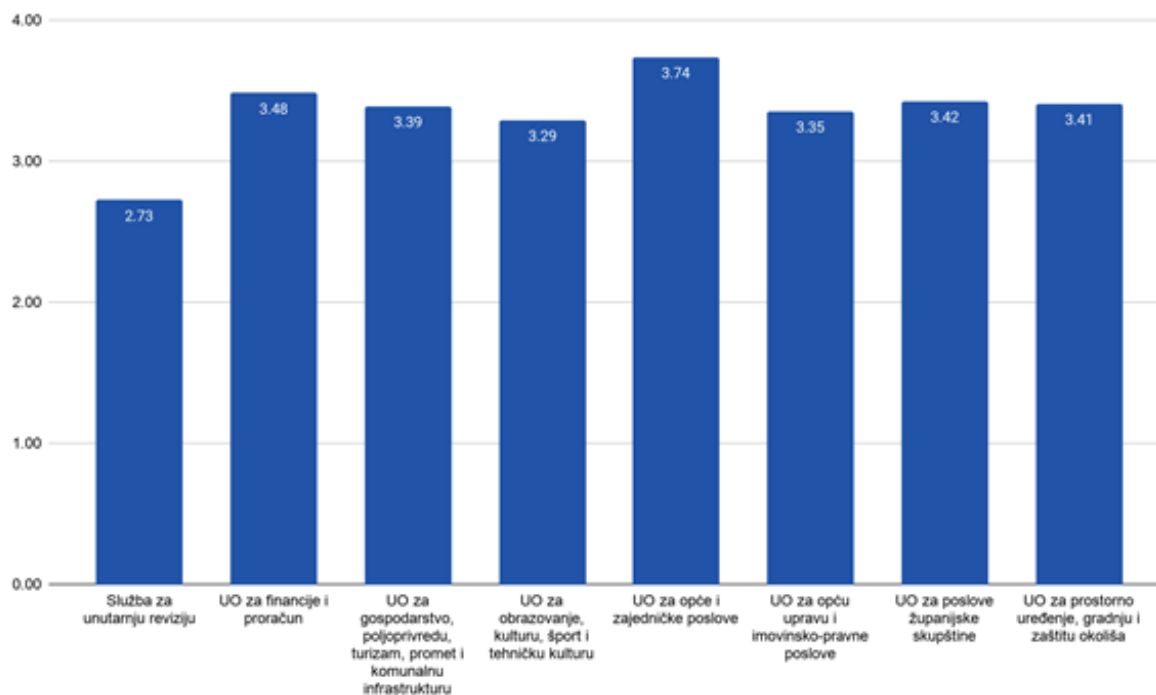
U sklopu prve faze ulaganja u digitalizaciju Županije u 2020. godini izrađena je Analiza digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije¹⁷ kao analitička podloga temeljem koje se formirao strateški okvir za digitalnu transformaciju županije, a kako bi se dobio pregled trenutnog stanja digitalizacije u županiji i spremnosti za transformaciju. Analiza se fokusirala na interno poslovanje i funkcioniranje županijske uprave, a ne na ukupno stanje županije u segmentu digitalne infrastrukture, što se također smatra ključnim u želji da se digitalizira život i poslovanje na cijelom prostoru županije. Za potrebe analitičke podloge u prvoj fazi provedeno je istraživanje odnosno ispitivanje digitalnih kompetencija i digitalne spremnosti djelatnika županijske uprave i županijskih institucija (9 županijskih institucija). Iz provedene analize došlo se do zaključka kako se skoro svi ispitanici slažu s važnosti digitalizacije te prepoznaju njezinu važnost za obavljanje svojih poslova.

Ispitivanjem digitalnih kompetencija zaposlenika Županije i ustanova koje surađuju sa Županijom utvrdila se cjelovita slika stanja ljudskih resursa na raspolaganju Županije. Na temelju odgovora djelatnika (63) stečen je dublji uvid u područja koja vide kao svoje prednosti te se utvrdilo gdje leže konkretni nedostaci u poznavanju digitalnih alata i digitalnih kompetencija. U analizi je, uspoređujući prosječne ocjene operativnih djelatnika s onima rukovoditelja, uočeno kako su se rukovoditelji u većini pitanja (8 od 11 pitanja) izjasnili kao kompetentniji od operativnih djelatnika. Tako su se kod upotrebe i razumijevanja operativnih sustava, osnovnih programskih rješenja za obradu podataka i prezentiranje sadržaja, alata za kolaboraciju i korištenje *cloud computing* rješenja rukovoditelji osjećali kompetentnije dok su lošije ocjenjivali umješnost u upravljanju audiovizualnim sadržajima te korištenje društvenih mreža u svrhe poslovne komunikacije. Prema prosječnim ocjenama svih djelatnika koji su sudjelovali u istraživanju, kao područje u kojem se djelatnici osjećaju najmanje kompetentnima istaknuli su korištenje *cloud computing* rješenja kao što su GDrive i GSuite, Microsoft Office 365, s prosječnom ocjenom 2.59 dok su se kao najkompetentniji osjećali u korištenju pretraživača interneta s prosječnom ocjenom 4.38. U analizi je zaključeno kako su djelatnicima Županije potrebne edukacije iz područja *cloud computinga* i upravljanja audiovizualnim sadržajima te korištenja društvenih mreža u svrhe poslovne komunikacije jer se područje *cloud computinga* te korištenje cloud rješenja u kolaboraciji pri izradi dokumenata pokazalo kao značajan nedostatak djelatnika Županije koji se ne osjećaju dovoljno vičnima korištenju navedenih rješenja. Djelatnici Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu su istaknuti kao najmanje kompetentni u ovoj kategoriji budući da su svoje poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatičku pismenost u prosjeku ocijenili s 3.29 dok su se kao najkompetentniji istaknuli djelatnici Upravnog odjela za opće i zajedničke poslove s prosječnom ocjenom od 3.74. Usprkos tome, valja napomenuti kako je vrlo mala razlika odjela s najmanjom te odjela s najvišom ocjenom što ukazuje na činjenicu da su svi odjeli podjednako kompetentni u ovom području, kao što je vidljivo iz niže navedenog prikaza.

¹⁶ Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, Zagorska razvojna agencija, Dokument izrađen u razdoblju: 7/2020-12/2020 (<https://drive.google.com/file/d/1W5Qf07Q0YOCJIN0kF28p5Wns6HM3qNvR/view>)

¹⁷ U sklopu analize digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije provedena je i analiza spremnosti ustanova koje izravno surađuju sa Županijom (Integrirani promet zagrebačkog područja Zagreb d.o.o., Zagorska razvojna agencija, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije, Ljekarna Krapinsko-zagorske županije, Regionalna energetska agencija sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

Grafikon 5. Prosječne ocjene Upravnih odjela u kategoriji Poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatička pismenost svih upravnih odjela

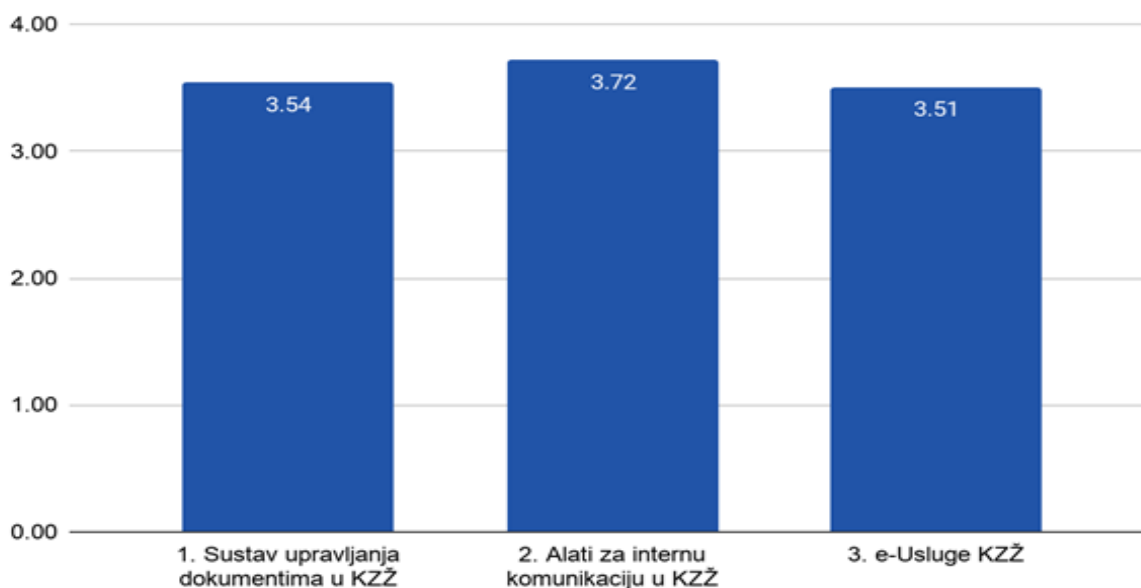
Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

U kategoriji *Šire vještine i znanja za uspješno poslovanje u digitalnom okruženju* djelatnici su ocjenjivali vlastito poznavanje sigurnosnih protokola za zaštitu podataka i intelektualnog vlasništva na internetu, sposobnost inoviranja i poznavanje poslovnih inovacija relevantnih za rad i funkcioniranje županije. Kao područje u kojem se osjećaju najkompetentnije u kategoriji *Šire vještine i znanja za uspješno poslovanje u digitalnom okruženju* djelatnici Krapinsko-zagorske županije istaknuli su Sposobnost inoviranja procesa i usluga, agilnost i otvorenost prema novim oblicima rada i razmišljanja s prosječnom ocjenom od 3.51, a najmanje kompetentnima osjećaju se u području zaštite intelektualnog vlasništva, provjere izvora te citiranja na internetu s prosječnom ocjenom od 2.97. Upravni odjel za financije i proračun se istaknuo kao najbolje ocijenjeni odjel u ovoj kategoriji s prosječnom ocjenom od 3.83.

U kategoriji *Digitalne platforme i usluge KZŽ-a* prikupljena su 63 odgovora djelatnika Krapinsko-zagorske županije na 3 pitanja koja su namijenjena ocjenjivanju razine poznavanja internih komunikacijskih sustava i alata Krapinsko-zagorske županije, sustava upravljanja dokumentima te postojećih e-usluga Krapinsko-zagorske županije. Područje u kojem se djelatnici osjećaju najkompetentniji u kategoriji *Digitalne platforme i usluge KZŽ-a* izdvojeno je poznavanje alata za internu komunikaciju s prosječnom ocjenom od 3.79, dok je, s druge strane, kao područje koje djelatnici u prosjeku najmanje poznaju s prosječnom ocjenom od 3.51, poznavanje e-usluga Krapinsko-zagorske županije. Odjel koji se po prosječnim ocjenama na sva tri pitanja istaknuo kao najbolji u poznavanju digitalnih platformi i usluga Županije je Upravni odjel za poslove županijske skupštine s prosječnom ocjenom na tri pitanja u kategoriji od 3.89.

Grafikon 6. Prosječne ocjene svih djelatnika na postavljena pitanja u kategoriji Digitalne platforme i usluge KZŽ-a

Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

U kategoriji *Specifična znanja i vještine* djelatnici KZŽ-a trebali su navesti koje specifične vještine i znanja posjeduju u području digitalnih kompetencija, a nužna su za njihov posao. Od 11 odgovora dva djelatnika su se izjasnila da ne posjeduju specifična znanja nužna za obavljanje posla, odnosno da za njihovo radno mjesto nisu potrebna specifična znanja. Ostali odgovori odnosili su se većinom na rad u digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini kao što je sustav e-Dozvola, e-Obrt, e-Pristojbe, FINA (naplata), video konferencije Ministarstva uprave te e-Vjenčanja i e-Novorođenče. U jednom odgovoru kao specifična znanja istaknuta je komunikacija pomoću digitalnih alata, stvaranje i mijenjanje sadržaja te sigurnost i briga o osobnim podacima dok su u drugome odgovoru navedeni Microsoft Office programi kao što su Word, Excel, PowerPoint, ali i interne aplikacije Krapinsko-zagorske županije poput aplikacije LC-uredsko poslovanje te aplikacije Registar ugovora, Akti župana, Narudžbenice i Autobusni prijevoz. Može se zaključiti kako je u pogledu specifičnih znanja njihovo znanje vrlo ovisno o poslu kojim se bave te ga ne nadopunjuju vanjskim edukacijama.

Imajući u vidu da više od polovice svih djelatnika smatra kako su procesi i aktivnosti dovoljno digitalizirani, zanimljivo je da su gotovo svi djelatnici na pitanje da navedu poslovne procese u kojima sudjeluju, a da se trebaju ili mogu digitalizirati, odgovorili s konkretnim prijedlozima. Najčešći odgovor bio je da je potrebno digitalizirati komunikaciju, kako internu (unutar samih odjela i županijskih tijela) tako i vanjsku (prema korisnicima i ministarstvima). Nakon digitalizacije komunikacije najčešći odgovor djelatnika bio je da je potrebno digitalizirati upravljanje dokumentima, nakon čega je uslijedilo praćenje rada i digitalizacija arhivskih podataka. Premda su odgovori djelatnika s konkretnim prijedlozima proturječni tvrdnji da je njihov posao dovoljno digitaliziran, zaključuje se kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku toga koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja bi im konkretna poboljšanja donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa kao što su upravljanje dokumentima i praćenje rada. Na pitanje „Smatrate li da bi dodatna tehnološka rješenja pomogla u obavljanju vašeg posla (npr. sustavi za upravljanje resursima, zadacima i procesima)?“ gotovo polovica djelatnika (43,3 %) odgovorila je afirmativno, odnosno kako smatra da bi dodatna digitalizacija sigurno doprinijela njihovom radu. 16,7 % djelatnika smatra kako već koriste dostatna digitalna rješenja dok 40 % djelatnika ne zna bi li im dodatna tehnološka rješenja pomogla u obavljanju posla.

Zaključak o provedenoj analizi digitalnih kompetencija zaposlenika KZŽ-a navodi sljedeće: nema izraženog nezadovoljstva većine službenika s načinom provođenja inovacija od strane rukovodećih u Krapinsko-zagorskoj županiji te većina djelatnika smatra kako rukovodeći djelatnici odlučno provode inovacije. Većina djelatnika smatra kako bi dodatna tehnološka rješenja unaprijedila njihov rad, a to se pogotovo odnosi na rukovodeće službenike. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Rukovodeći djelatnici više nego oni operativni smatraju da je potrebno daljnje digitalizirati poslovanje Županije. Tijekom navedene analize došlo se do zaključka kako digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije ne ovisi samo o implementaciji digitalnih rješenja, već je nužno osvijestiti da su djelatnici ti koji će zapravo koristiti uvedena rješenja. Stoga je nužno educirati sve djelatnike o prednostima i načinima korištenja digitalnih rješenja, kako onih postojećih, tako i novih.

U sklopu analize digitalne spremnosti provedena je i analiza poslovnih procesa. Analiza poslovnih procesa provedena je na temelju postojeće mape poslovnih procesa koja datira iz 2016. godine te provođenjem više od 40 intervjua s pročelnicima odjela i operativnim zaposlenicima koji su aktivno uključeni u obavljanje procesa i izvršenje zadataka. Od ukupno 89 procesa detektiranih 2016. godine, revizijom procesa ustanovilo se da ih trenutno ima 167, što je povećanje od 88 % odnosno, u prosjeku se broj procesa po odjelu povećao za 7 procesa. Nadalje, analiza je provedena i u 9 organizacija kojima je Županija osnivač ili suosnivač te s kojima redovno surađuje. Na temelju pregleda premreženosti poslovnih procesa i vrsta suradnje detektirani su optimalni procesi pogodni za digitalizaciju i optimizaciju suradnje Županije i ostalih organizacija. Digitalni alati koji se trenutno koriste u upravnim odjelima nisu dostatni ukoliko se županija želi strateški pozicionirati u odnosu na digitalizaciju. To čini obavljanje procesa još dugotrajnijim što posljedično dovodi do većeg opterećenja za djelatnike uključene u pojedini proces. Digitalni alati kojima bi se unaprijedilo poslovanje u vidu prikupljanja informacija odnose se prvenstveno na digitalne alate koji omogućuju *coworking* u oblaku, kao primjerice nadogradnja s Microsoft/Office 365 rješenjima, koja bi poboljšala učinkovitost i pravovremenost u radu uz minimalne zahtjeve za prilagodbu, budući da se djelatnici Županije već sad koriste Microsoft Office alatima. Navedeno rješenje moguće je iskoristiti na razini čitave Županije. Uz navedeno, određeni procesi svakako bi se poboljšali implementacijom internog sustava za upravljanje projektima. Trenutno ne postoje odgovarajuća digitalna rješenja u procesu upravljanja imovinom ni u segmentu vođenja evidencije o radnom vremenu na razini čitave Županije dok je za potrebe uredskog poslovanja u funkciji digitalna aplikacija Uredsko poslovanje koja se ne koristi u punom obujmu. Ukoliko bi se navedeno rješenje uskladilo s GDPR-om te omogućilo uklanjanje osobnih podataka nakon isteka propisanog roka za obradu i čuvanje osobnih podataka, to bi značajno olakšalo rad svim djelatnicima te bi se omogućilo i digitalno skladištenje te učitavanje većine dokumentacije u samu aplikaciju kao i digitalno postupanje po predmetima. Nadalje, djelatnicima Županije je sama obrada predmeta usporena s obzirom na to da su i ulazni podaci još uvijek analogni. Sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Drugim riječima, analiza poslovnih procesa je pokazala da je za digitalnu transformaciju internog poslovanja Županije najveća potreba za rješenjima koja se tiču čitave Županije, horizontalna su i odnose se na svakodnevnu komunikaciju i kolaboraciju. Navedeno se primarno odnosi na uspostavu boljih sustava za suradnju, implementaciju sustava za internu komunikaciju te uspostavu transparentnih baza podataka s učinkovitijom funkcionalnosti izvještavanja i poboljšanja procesa knjiženja. Sami procesi koji su detaljnije analizirani ne zahtijevaju značajniju modifikaciju u svom izvođenju u kontekstu procesnih koraka.

Jedan od ključnih segmenata digitalne transformacije je svakako digitalna infrastruktura koju posjeduje županija. S obzirom da je osim ljudskog i organizacijskog faktora u digitalnoj transformaciji Županije izrazito bitan i kapacitet infrastrukture, **provedena je analiza digitalne infrastrukture** koju čine 3 segmenta: analiza hardverske, softverske te analiza širokopojasne infrastrukture. Temeljem izvršene analize hardverske infrastrukture odnosno podataka o stanju opreme koja se koristi u radu županijskih tijela, osnovni zaključak je kako je osnovna oprema zastarjela i ne prati trendove razvoja što u konačnici dovodi do smanjenih performansi rada odnosno funkcionalnosti i fleksibilnosti rada. Trenutni serveri načelno zadovoljavaju potrebe za pokretanjem aplikacija, ali bilo kakve nove aplikacije ili proširivanje na cjelokupni novi DMS sustav bi potencijalno bili previše za trenutnu infrastrukturu. Uz navedeno, stariji server iz 2007. godine bi trebalo zamijeniti, kako bi se mogao pratiti razvoj novih serverskih standarda. Sve veća količina podataka, ali i njihova obrada odnosno korištenje web-aplikacija te interakcija s rješenjima u oblaku (eng. cloud) u pravilu zahtijevaju veće kapacitete prijenosa u oba smjera (*downstream* i *upstream*), te su upravo NGA brzi i ultrabrizi širokopojasni priključci pogodni za njihovu primjenu te omogućavaju nesmetan rad javnih službenika kao i veću produktivnost rada. U županijskoj upravi koristi se Unifi AP za wireless vezu, a za bolju pokrivenost potrebno je proširiti mrežu. Wireless veza nije uspostavljena u postavama pa je isto potrebno napraviti u nadolazećem razdoblju kako bi se osiguralo nesmetano spajanje i alternativa žičanoj mreži za unapređenje mobilnog rada i više uređaja (tableti, mobiteli i sl.). Brzina žičane mreže u centralnoj zgradi županijske uprave u Krapini je 100 MBs što trenutno zadovoljava sve potrebe. Veća brzina je nužna za implementaciju sustava e-usluga, prvenstveno s korisničke strane, ali i iz perspektive upravitelja sustava (javnog tijela) jer će više usluga generirati veću potražnju odnosno njihovo korištenje pa će biti potrebna veća brzina *uploada* i *downloada* sa serverske strane za stvaranje preduvjeta za nesmetano korištenje tih usluga.

Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu.

Prema odgovorima djelatnika u analizi je utvrđeno kako na mrežnim stranicama Krapinsko-zagorske županije nedostaje e-usluga za građane. Djelatnici se većinom koriste digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini. Tako je u 2020. godini Krapinsko-zagorska županija potpisala Sporazum s Ministarstvom pravosuđa i uprave i uključila se u sustav e-Novorođenčice koji omogućava podnošenje županiji zahtjeva za isplatu novčane potpore za treće i svako daljnje novorođeno dijete. Roditelji zahtjev

za jednokratnu novčanu pomoć za treće i svako daljnje novorođeno dijete mogu podnijeti prilikom prijave svog djeteta u matičnom uredu ili prijavom u sustav e-Građani kroz uslugu e-Novorođenče. Prednost ovakvog načina podnošenja zahtjeva za jednokratnu novčanu naknadu za novorođeno dijete je što roditelji više neće morati dolaziti osobno ili poštom dostavljati zahtjev i svu potrebnu dokumentaciju, već će sve to moći učiniti na jednom mjestu prilikom same prijave djeteta u matičnom uredu ili putem sustava e-Građani kroz uslugu e-Novorođenče.

Županijska komora Krapina uključena je u novi projekt HGK-a – Digitalna komora. Riječ je o informacijsko-komunikacijskoj platformi za e-usluge namijenjenoj članicama HGK, javnoj upravi i građanima. Implementacijom sedam e-usluga (e-članice, e-financiranje, e-javne ovlasti, e-gospodarske informacije, e-učenje, e-zakonodavstvo, e-sajmovi i promocija) ubrzat će se komunikacija i unaprijediti odnosi s članicama, digitalizirat će se izdavanje dokumenta za javne ovlasti i omogućiti još aktivnije sudjelovanje gospodarstvenika u kreiranju i promjeni zakonodavnog i regulatornog okvira. Osim toga, gospodarstvenicima će izvore financiranja učiniti dostupnijima i omogućiti im kvalitetniju promociju njihovih proizvoda i usluga.

Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije svojim stanarima nudi besplatne usluge virtualnog inkubatora – web-platforme za umrežavanje poduzetnika. Virtualni inkubator pruža podršku u poslovanju dislociranim poduzetnicima, omogućuje jednostavnu i efikasniju komunikaciju između stanara inkubatora, pristup virtualnoj knjižnici i medijateci te korištenje mreže mentora. Bazu mreže mentora čine vrsni savjetodavni stručnjaci koji putem e-maila ili osobno nude pomoć, savjet ili podršku u području financija, računovodstva, poreza, marketing ili energetike. U 2020. godini djeluje 9 aktivnih mentora s ciljem pružanja podrške poduzetnicima u svim fazama razvoja.

U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije zaključeno je kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku o tome koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Sukladno nalazima provedene analize stanja u sklopu Strategije daju se preporuke za poboljšanje postojećeg stanja te implementaciju digitalnih rješenja koja će ukloniti identificirane probleme u svakom od četiri analizirana područja. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

Zaključak

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu te osigurati svim stanovnicima adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Kapitalni projekti koji su u tijeku ili u planu, a osobito izgradnja brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, imaju velik potencijal za razvoj gospodarstva.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. U tijeku je obnova pruge Zaprešić – Čakovec čime će biti stvoreni preduvjeti za elektrifikaciju preostalih pruga koje prolaze područjem KZZ-a. Daljnji projekti obnove željezničke infrastrukture koji su u planu zahtijevaju velika ulaganja s lokalne odnosno županijske razine zbog čega je važno adekvatno planirati proračun. Uz navedeno, važna su i daljnja kontinuirana ulaganja u sigurnost željezničko-cestovnih prijelaza.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza. Projekt Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije – 1. i 2. faza, ponudit će konkretna rješenja za budući sustav integriranog prijevoza putnika na navedenim područjima, što će poboljšati prometnu dostupnost cijelog područja i omogućiti veću mobilnost stanovništva. Kao privremeno rješenje, po provedenim analizama stanja u općinama KZZ-a potrebno je uvesti mikroprijevoz. U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom u KZŽ-u je zadovoljavajuća, no povezivost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultra brzi pristup uglavnom ne postoji. Ovakvo stanje otežava poduzetničku aktivnost, a građanima otežava pristup uslugama uprave. Izuzev područja gradova Krapina i Zabok, ostatak županije spada u područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa. Prijavom projekata na natječaj EU, općine i gradovi u KZŽ-u nastoje realizirati izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije na svojim područjima.

Krapinsko-zagorska županija u 2020. godini uvidjela je potrebu za bržom i efikasnijom digitalizacijom poslovanja te je tako u srpnju 2020. godine Županijska skupština donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Plan digitalne transformacije podijeljen je u više faza te prvi korak upravo uključuje analizu stanja i izradu strategije digitalne transformacije s ciljevima i ključnim razinama djelovanja, a završna faza cjelokupnog procesa odnosi se na detaljnu razradu reorganizacije i digitalizacije upravljanja i podršku u implementaciji. U spomenutoj Strategiji provela se analiza digitalnih kompetencija djelatnika. U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije zaključeno je kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku o tome koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županimom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu.

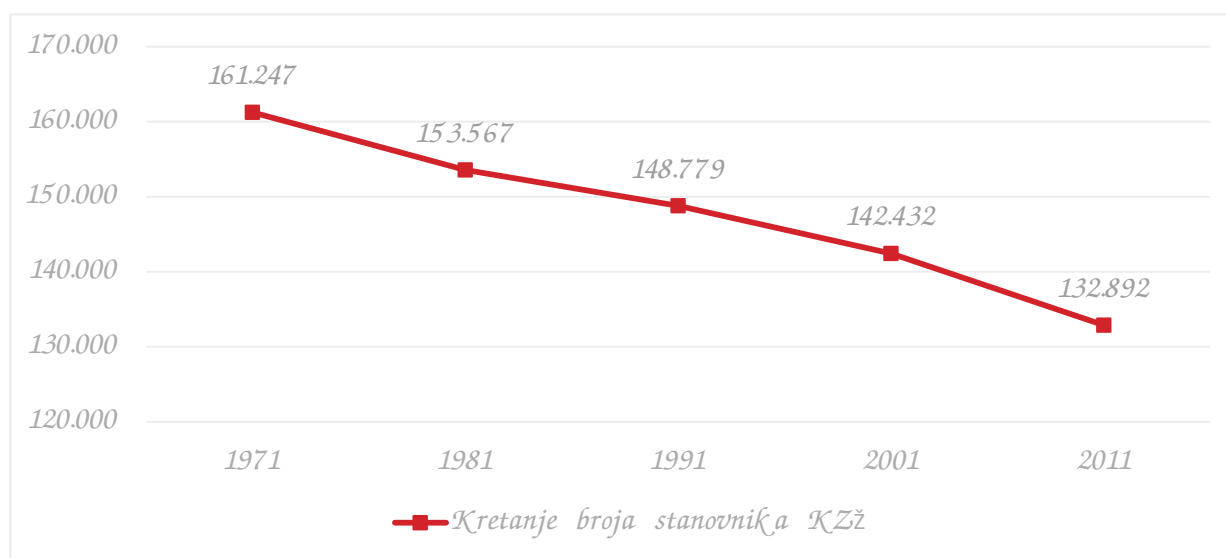
Strategija digitalne transformacije usvojena je na Županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

4. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravicima popisa iz 2013. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živjelo je 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6 %) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldom. Prema posljednjim procjenama za 2020. godinu Županija ima 124.110 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 14,8 %¹⁸.

Površina Krapinsko-zagorske županije iznosi 1.229 km², a gustoća stanovnika 100,98st/km². Gustoća naseljenosti Županije veća je od državnog prosjeka koji prema procjeni iz 2020. godine (4.047.680 stanovnika) iznosi 71,52 st/km². Krapinsko-zagorska županija ima približno istu gustoću naseljenosti kao i statistička regija Sjeverna Hrvatska¹⁹ (101,29 stanovnika/km²). Istu gustoću naseljenosti ima još Zagrebačka županija dok Međimurska i Varaždinska županija spadaju u gušće naseljene županije Sjeverne Hrvatske. Prosječna gustoća naseljenosti na razini EU-28 iznosi 114,7 stanovnika/km² pa gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije iznosi 89 % prosjeka EU-28.

Grafikon 7. Kretanje ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 1971. – 2011.

Izvor: DZS, Popisi stanovništva

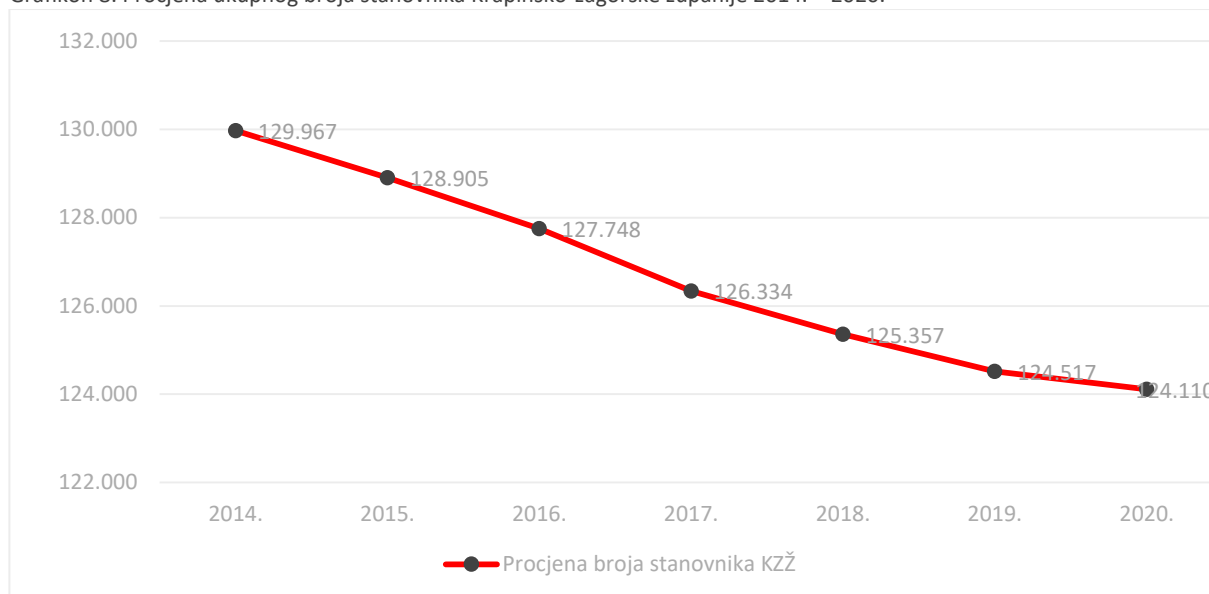
Kontinuirani pad broja stanovnika nastavlja se i u 2020. U odnosu na procjenu prethodne godine, broj stanovnika smanjio se za 407 osoba. Prema posljednjim dostupnim podacima²⁰ stanovništvo Krapinsko-zagorske županije (124.110) čini 3,07 % ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u 2020. godini (4.047.680). Promatrajući statističku regiju Sjeverna Hrvatska koja se sastoji od pet županija, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na trećem mjestu po broju stanovnika.

¹⁸ DZS - Stanovništvo - pregled po županijama, 10. rujna 2021.

¹⁹ Prema nacionalnoj klasifikaciji statističkih regija 2021., statistička regija 2. razine (HR NUTS 2) Sjeverna Hrvatska obuhvaća sljedeće županije: Međimurska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Zagrebačka županija.
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_125_2507.html

²⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

Grafikon 8. Procjena ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.

Izvor: DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske 2020.

4.1. Prirodno kretanje stanovništva

Negativan prirodni prirast Krapinsko-zagorske županije prisutan je duži niz godina. Proces depopulacije uzrokovan je upravo višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva, kao i negativnim migracijskim saldonom (više odseljenih nego doseljenih). U Hrvatskoj je u 2020. godini umrlo 142 dojenčadi ili 4,0 na 1.000 živorođenih (u 2019. godini 143, odnosno 4,0/1.000). U Krapinsko-zagorskoj županiji stopa infantilnog mortaliteta u 2020. godini iznosi 1,9/1.000²¹. Razlike među županijama u promatranju infantilnog mortaliteta su značajne, od najniže stope od 1,3/1.000 u Šibensko-kninskoj županiji do 10,9/1.000 u Ličko-senjskoj županiji, dok u Virovitičko-podravskoj županiji nije bilo umrle dojenčadi.

Tablica 12. Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.

Godina	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Umrla dojenčad na 1.000 rođenih	Vitalni indeks
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Umrla dojenčad			
2014.	1.157	1.153	4	1.868	4	-715	3,5	61,7
2015.	1.040	1.037	3	1.844	5	-807	4,8	56,2
2016.	1.055	1.051	4	1.834	5	-783	4,8	57,3
2017.	1.071	1.068	3	1.845	1	-777	0,9	57,9
2018.	1.116	1.110	6	1.906	4	-796	3,6	58,2
2019.	1.043	1.035	8	1.725	6	-690	5,8	60,0
2020.	1.052	1.049	3	1.979	2	-930	1,9	53,0

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2018./ 2019.

Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2020. godinu vitalni indeks za Krapinsko-zagorsku županiju se smanjio s 60,0 % na 53,0 %²², što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 53,0 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika. Generalno, vitalni indeks na području Republike Hrvatske je u padu što znači da više ljudi umire nego se rađa.

Stopa nataliteta na području Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2020. uglavnom je imala trend pada sve do 2018. godine, kada se povećala na razinu s početka promatranog razdoblja. U 2019. godini ponovo se smanjila, no 2020. dolazi do novog rasta te sada iznosi 8,5 promila. Višegodišnji trend pada nataliteta, s povremenim oscilacijama, prisutan je u cijeloj Europi,

²¹ DZS: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2021/07-01-01_01_2021.htm?fbclid=IwAR2PTNqL4WstMnvExxGUFo2P6Pub96zNR-wHHJ28pakQJ3nvsqcfuiq2ewE

²² https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-01_01_2019.htm

a usporedba s prosjekom Europske unije (9,1 u 2020.²³) pokazuje da Krapinsko-zagorska županija ima nešto nižu stopu nataliteta, kao i Republika Hrvatska (8,9 u 2020. godini).

Tablica 13. Stopa nataliteta i mortaliteta Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta
2014.	8,9	14,4	9,3	12,0
2015.	8,0	14,3	8,9	12,9
2016.	8,2	14,4	9,0	12,3
2017.	8,5	14,6	8,9	13,0
2018.	8,9	15,2	9,0	12,9
2019.	8,3	13,6	8,9	12,7
2020.	8,5	15,9	8,9	14,1

Izvor: DZS, *Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020.*; DZS, *Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2020.*

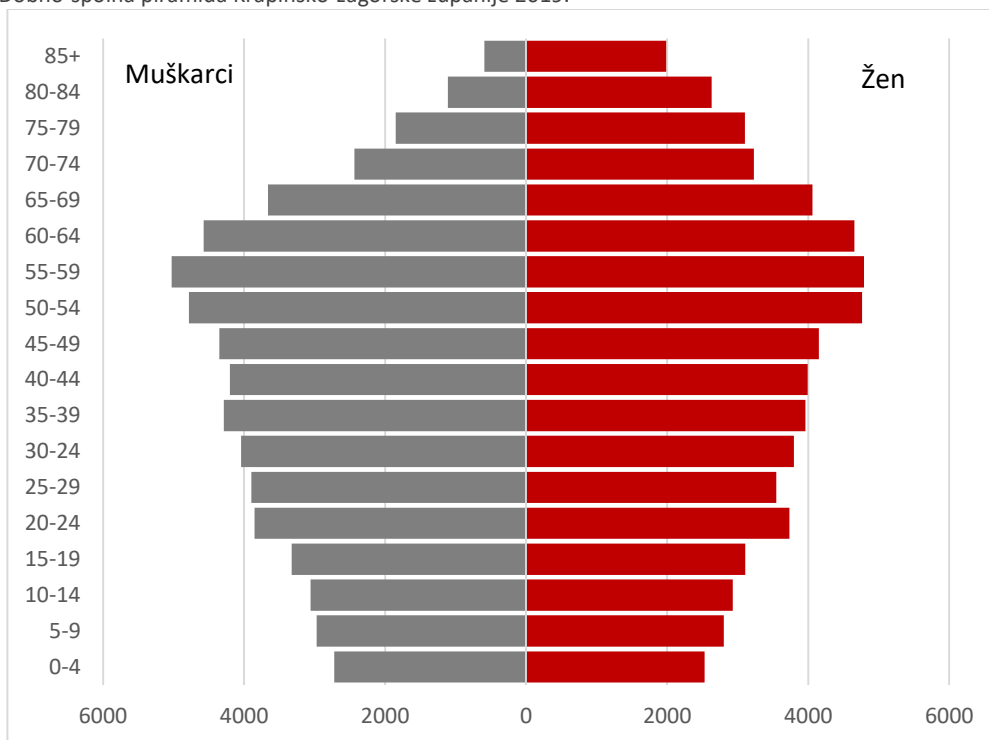
Stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2018. kretala se u rasponu od 14,4 do 15,2 što je nešto više od stopa zabilježenih na području Republike Hrvatske koje su se u istom razdoblju kretale u rasponu od 12,0 do 12,9. U 2019. godini stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije pala je na 13,6 dok se za područje Republike Hrvatske nije značajnije mijenjala u odnosu na prethodnu godinu te sada iznosi 12,7. Tijekom 2020. godine dolazi do rasta stopa mortaliteta, u Krapinsko-zagorskoj županiji sada iznosi 15,9, dok za Republiku Hrvatsku stopa iznosi 14,1.

Struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije kroz dobno-spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postupno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodnosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje.

Dobno-spolna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Biodinamičko kretanje populacije Krapinsko-zagorske županije okarakterizirano je smanjenjem broja živorođene djece te stabiliziranjem broja umrlih osoba. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u Republici Hrvatskoj, udio stanovništva u dobnoj skupini 0 – 14 godina je 14,38 %, udio u skupini 15 – 64 je 64,83 %, a udio u skupini 65 i više starosti je 20,78 %. U isto vrijeme u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio stanovništva u dobnoj skupini 0 – 14 je 13,67 %, udio u skupini 15 – 64 je 66,53 %, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80 %. U usporedbi s državnim prosjekom nema većeg odstupanja u distribuciji stanovništva po dobnim skupinama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

²³ Hrvatski zavod za javno zdravstvo: *Prirodno kretanje u Hrvatskoj u 2020. godini*, https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2021/08/PRIRODNO_KRETANJE_2020_30082021_.pdf

Grafikon 9. Dobno-polna piramida Krapinsko-zagorske županije 2019.

Izvor: DZS, Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2019.

Posljednji raspoloživi podaci govore da se indeks starenja stanovništva u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2014. do 2019. godine kretao u rasponu od 124 % do 145 %²⁴. Spomenuti podaci govore kako se broj stanovnika starosti 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika mlađih od navršanih 19 godina povećava, što je negativna tendencija. Na razini Krapinsko-zagorske županije nema raspoloživih podataka nakon 2011. godine, odnosno nakon popisa stanovništva iz 2011. godine kada je zabilježen indeks starenja bio na razini od 113 %, dok je isti na razini Republike Hrvatske bio 116 %. Za pretpostaviti je da se indeks starenja stanovništva u promatranom razdoblju u Krapinsko-zagorskoj županiji kretao na isti način te da je i u Krapinsko-zagorskoj županiji zabilježena negativna tendencija kretanja.

Koeficijent starosti, naspram indeksa starenja, pokazuje udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (uzimajući u obzir procjenu broja stanovnika iz 2019. godine) iznosi 27,2 %, što je povećanje za 3,7 % u odnosu na zabilježeni indeks iz 2011. godine. Ovakvo kretanje indeksa te prikaz dobno-polne piramide posljedica su rasta udjela starijeg stanovništva u ukupnoj populaciji. Prirodni prirast stanovništva u razdoblju 2014. – 2019. je bio negativan te se kretao između -715 u 2014. godini i -807 u 2015. godini, a potom se smanjuje i u 2019. je iznosio -690. Vitalni indeks stanovništva (broj živorođenih na 100 umrlih stanovnika) se smanjivao od 61,7 u 2014. godini na 58,2 u 2018. godini, no u 2019. godini zabilježen je rast i sada iznosi 60,0.

Može se zaključiti da je i u 2019. prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji. Kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43,6 godina (muškarci 41,8; žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveći udio stanovnika starijih od 65 godina imaju općine Desinić, Hum na Sutli i Lobar.

Očekivano trajanje života, bilo pri rođenju bilo u nekoj dobi, najbolji je pokazatelj mortaliteta i zdravstvenih uvjeta u nekoj zemlji ili području. Među županijama sjeverozapadne Hrvatske najduže se živi u Gradu Zagrebu, a najkraće u Krapinsko-zagorskoj županiji²⁵.

²⁴ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-03_01_2019.htm; https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

²⁵ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/Projections/projekcije_stanovnistva_2010-2061.pdf

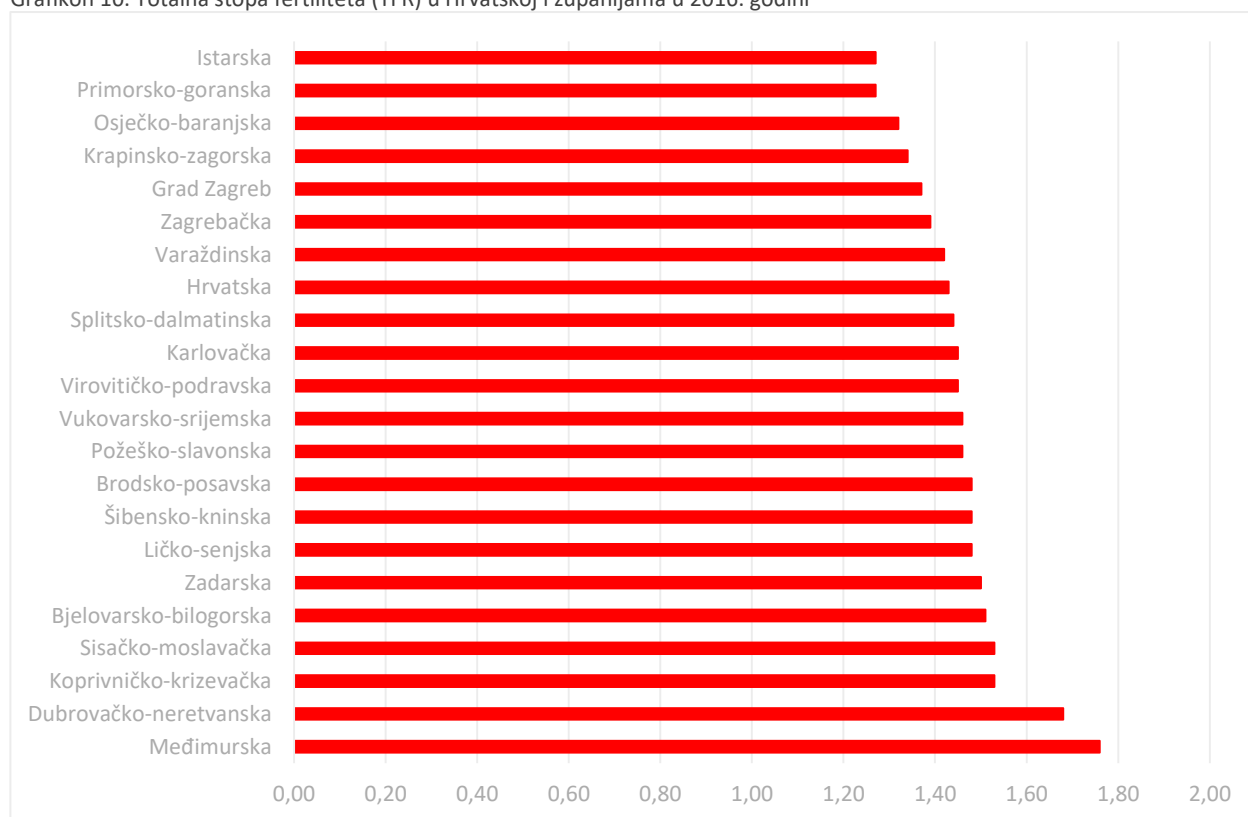
Tablica 14. Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupna stopa fertiliteta 2001. – 2009.

Godina	KZŽ – očekivano trajanje života za osobe stare				Ukupna stopa fertiliteta
	0 godina		65 godina		
	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	
2001./2002.	67,14	76,84	11,57	16,32	1,37
2008./2009.	68,81	78,16	12,29	17,17	1,46

Izvor: DZS, Projekcije stanovništva 2010-2061.

Stopa totalnog fertiliteta jest prosječan broj živorođene djece koju bi jedna žena rodila u fertilnoj dobi života (15 – 49 godina) pod uvjetom djelovanja istih specifičnih stopa fertiliteta kao i promatrane godine. Ukupna stopa fertiliteta na području Krapinsko-zagorske županije prema zadnje dostupnim podacima za 2016. godinu iznosila je 1,34²⁶ te je niža i od državnog prosjeka. Na razini Republike Hrvatske ukupna stopa fertiliteta prema posljednjem dostupnom podatku za 2019. godinu bila je na razini od 1,47²⁷.

Grafikon 10. Totalna stopa fertiliteta (TFR) u Hrvatskoj i županijama u 2016. godini

Izvor: <https://clps.hr/fertilitet-po-zupanijama-hrvatske-u-2016/>

4.2. Migracijska kretanja

Demografske karakteristike stanovništva Krapinsko-zagorske županije moguće je promatrati preko neto migracijskog salda. Uz prirodni prirast i broj stanovnika, migracijski saldo spada u osnovne demografske pokazatelje.

²⁶ <https://clps.hr/fertilitet-po-zupanijama-hrvatske-u-2016/> (datum pristupa 15.12.2020.).

²⁷ Baza podataka DZS-a: (Stanovništvo – Demografski pokazatelji – Stopa totalnog fertiliteta), datum pristupa 15.12.2020.

Tablica 15. Vanjska migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Doseljeno	Odseljeno	Razlika	Doseljeno	Odseljeno	Razlika
2014.	79	256	-177	10.638	20.858	-10.220
2015.	118	409	-291	11.706	29.651	-17.945
2016.	114	625	-511	13.985	36.436	-22.451
2017.	192	593	-401	15.553	47.352	-31.799
2018.	314	619	-305	26.029	39.515	-13.486
2019.	855	633	+222	37.726	40.148	-2.422
2020.	1.046	713	+333	33.414	34.046	-632

Izvor: DZS, Stanovništvo – Migracije stanovništva – Doseljeno i odseljeno stanovništvo po gradovima/općinama, 2020.

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je saldo migracije stanovništva Krapinsko-zagorske županije s inozemstvom negativan do 2019. godine što korespondira s podacima na razini Republike Hrvatske. U razdoblju 2014. – 2018. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježena je neto negativna vanjska migracija od 1.685 stanovnika. U istom razdoblju u Republici Hrvatskoj zabilježena je također neto negativna vanjska migracija od 95.901 stanovnika. Isto tako, treba napomenuti da se vanjska migracija u promatranom razdoblju povećava. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila je -177 stanovnika, dok je u 2018. godini iznosila -305 stanovnika. To odgovara kretanju na razini Republike Hrvatske gdje je u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila -10.220 stanovnika da bi u 2018. godini iznosila -13.468 stanovnika. Tijekom 2019. godine uočen je pozitivan saldo vanjske migracije na razini Krapinsko-zagorske županije +222, dok je saldo na razini Republike Hrvatske, iako i dalje negativan, značajno smanjen u odnosu na 2018. godinu te sada iznosi -2.422. Tijekom 2020. godine na razini Krapinsko-zagorske županije ponovno je zabilježen pozitivan saldo vanjske migracije, koji je veći u odnosu na 2019. i iznosi +333. U istom razdoblju na razini Republike Hrvatske saldo je negativan, ali znatno manji u odnosu na 2019. (-632).

Tablica 16. Unutarnja migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA				REPUBLIKA HRVATSKA		
	Doseljeno iz druge županije	Odseljeno u drugu županiju	Preseljeno stanovništvo među naseljima istoga grada/općine	Preseljeno stanovništvo među gradovima/općinama	Među naseljima istog grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije	Odseljeni u drugu županiju
2014.	747	818	426	829	15.983	30.947	33.806
2015.	836	816	367	902	14.241	28.268	33.418
2016.	640	755	468	803	14.890	28.350	31.512
2017.	695	728	402	885	13.869	27.278	30.433
2018.	840	802	382	972	14.238	27.081	30.384
2019.	783	694	433	988	14.290	26.982	30.518
2020.	640	658	378	792	12.870	24.841	26.444

Izvor: DZS, Migracija stanovništva Republike Hrvatske 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020.

U 2020. godini mjesto stanovanja unutar Republike Hrvatske promijenilo je 64.155 osoba što je za 16.581 manje nego u 2014. godini kada je mjesto stanovanja ukupno promijenilo 80.736 stanovnika. Od ukupnog broja preseljenog stanovništva u 2020. godini najviše osoba (41,2 %) selilo je iz jedne županije u drugu. Među gradovima/općinama iste županije selilo se 38,7 % osoba, a među naseljima istoga grada/općine 20 % osoba. Što se Krapinsko-zagorske županije tiče u razdoblju od 2014. godine do 2020. godine negativan migracijski saldo ostvaren je 2014., 2016., 2017. i 2020. godine dok je u 2015., 2018. i 2019. godini ostvaren pozitivan migracijski saldo odnosno više stanovnika je doselilo u Krapinsko-zagorsku županiju nego što je iselilo. Migracije stanovništva među naseljima istog grada/općine u 2020. bile su najveće u Zagrebačkoj i Osječko-baranjskoj županiji te Gradu Zagrebu (preseljenje između naselja unutar Grada Zagreba), dok su najveću migraciju stanovništva među gradovima/općinama iste županije zabilježili Splitsko-dalmatinska i Primorsko-goranska županija.

Od ukupno dvadeset županija te Grada Zagreba međužupanijski pozitivan migracijski saldo (više doseljenih nego odseljenih) u 2020. ima 5 županija (Zagrebačka, Varaždinska, Primorsko-goranska, Zadarska i Istarska) i Grad Zagreb. Zagrebačka županija ima

najveći saldo migracije među županijama (1.315). Negativan saldo migracije među županijama ima preostalih 15 županija, s time da je najveći negativan saldo u Sisačko-moslavačkoj (-368 osoba) te Brodsko-posavskoj županiji (-362 osoba). Migracijski saldo (preseleveno stanovništvo unutar županije) za Krapinsko-zagorsku županiju u 2020. pokazuje da je u naseljima istog grada/općine ukupno 378 osoba promijenilo mjesto stanovanja dok je među gradovima/općinama to učinilo 792 osoba²⁸.

Tablica 17. Saldo ukupne migracije u Krapinsko-zagorskoj županiji i vanjska migracija za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Saldo ukupne migracije	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Doseljeni	Odseljeni	Saldo migracije s inozemstvom
2014.	-248	-71	-177	91.374	101.594	-10.220
2015.	-271	20	-291	87.633	105.578	-17.945
2016.	-626	-115	-511	88.737	111.188	-22.451
2017.	-434	-33	-401	87.133	118.932	-31.799
2018.	-267	38	-305	97.732	111.218	-13.486
2019.	311	89	222	109.516	111.938	-2.422
2020.	315	-18	333	33.414	34.046	-632

Izvor: DZS, Migracija stanovništva Republike Hrvatske 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020.

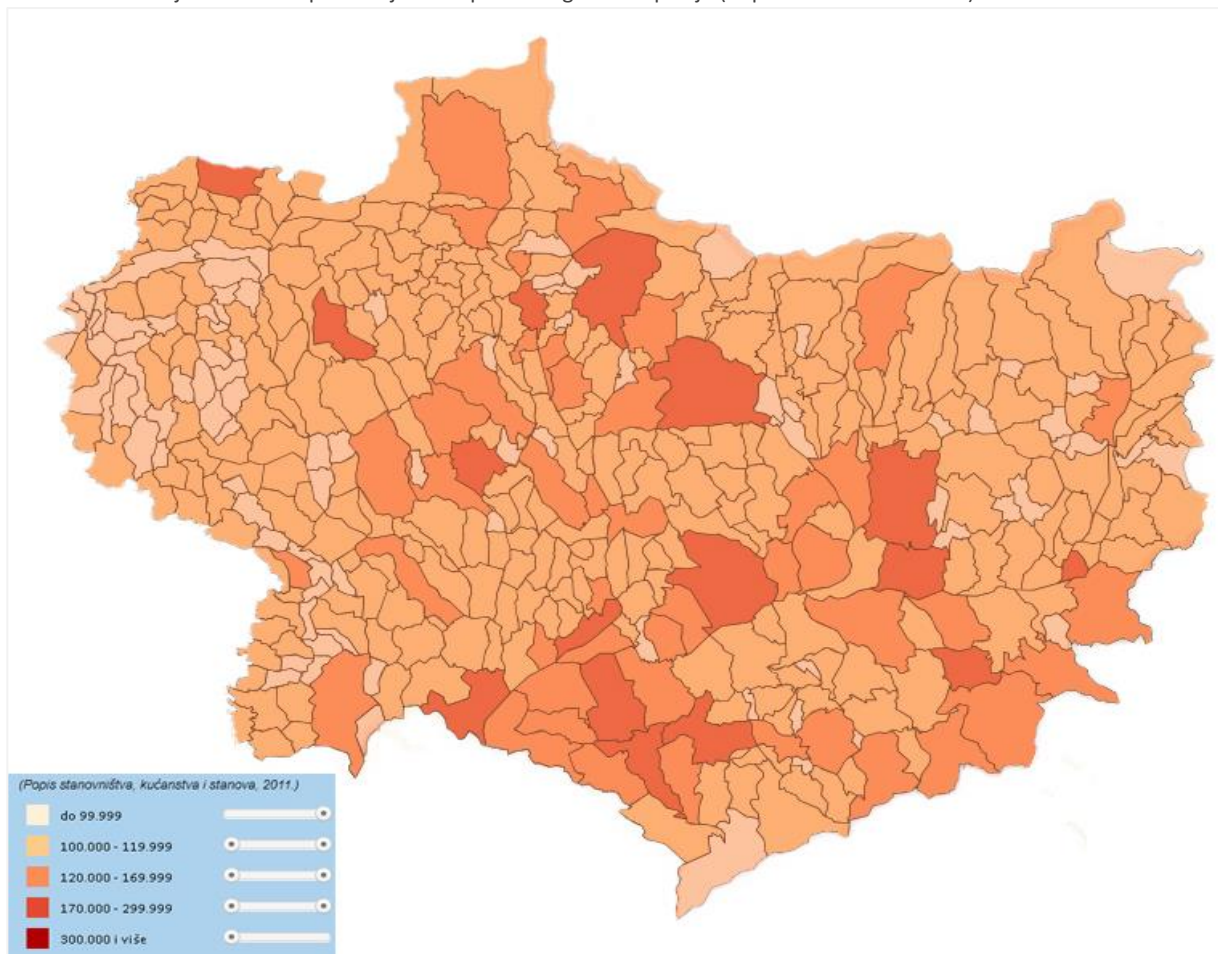
U 2014. godini ukupan saldo migracije Krapinsko-zagorske županije bio je negativan (-248 stanovnika). U 2018. godini saldo migracije bio je na približno istoj razini (-267), ali treba napomenuti da je u godinama 2016. i 2017. bio izrazito nepovoljniji. U te dvije godine Krapinsko-zagorsku županiju napustilo je 1.060 stanovnika. Isto tako treba napomenuti i da veći dio ukupne migracije otpada na iseljavanje stanovnika iz zemlje. U 2019. saldo ukupne migracije za Krapinsko-zagorsku županiju je pozitivan te iznosi 311 što znači da je više stanovnika uselilo u županiju negoli iselilo iz nje. U 2020. godini saldo ukupne migracije se povećao na 315. Na razini Republike Hrvatske saldo ukupne migracije u 2019. godini bio je negativan (-2.422 stanovnika). Kao i na razini Krapinsko-zagorske županije značajniji negativan saldo vanjske migracije zabilježen je tijekom 2016. i 2017. godine kada je Hrvatsku napustilo 54.250 stanovnika. U 2020. godini dolazi do smanjenja salda vanjske migracije, no i dalje je negativan te iznosi -632.

4.3. Razmještaj stanovništva

Prema podacima za 2020. godinu vidi se da je teritorij Krapinsko-zagorske županije nejednako naseljen. Postoje prostori koji su vrlo rijetko i prostori koji su vrlo gusto naseljeni. Prosječna gustoća naseljenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 100,98 st./km². Ispodprosječnu naseljenost od gradova bilježe samo Pregrada i Zlatar, dok kod općina u tu kategoriju spadaju Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornja Stubica, Hrašćina, Jesenje, Konjščina, Kraljevec na Sutli, Kumrovec, Lohor, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Radoboj, Tuhelj, Veliko Trgovišće, Zlatar Bistrica i Zagorska Sela koja su ujedno i najrjeđe naseljena sa samo 35,62 st./km². Gradsko područje Krapine (248,55 st./km²), Zaboka (251,32 st./km²) i Oroslavja (190,74 st./km²) bilježe najveću gustoću naseljenosti. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

²⁸ DZS: Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., <https://www.dzs.hr/>

Slika 9. Prikaz broja stanovnika po naseljima Krapinsko-zagorska županije (Popis stanovništva 2011.)

Izvor: GeoSTAT, 2019.

Zaključak

Prema podacima koji su prikazani u ovom poglavlju, Krapinsko-zagorske županiju prati trend starenja stanovništva, pad broja stanovnika (između dva popisa (2001. i 2011. godine) broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjio se za 6,7 %) te negativni prirodni prirast i prostorna polarizacija (više stanovnika živi u urbanim sredinama nego u ruralnim). Isti trend prisutan je i na nacionalnoj razini. Zadržavanje, odnosno privlačenje populacije je otežano trendom iseljavanja mlađe populacije u druge europske zemlje s višim stupnjem gospodarskog razvoja.

Analiza dobne strukture potvrđuje trend opadanja broja stanovnika koji je prisutan kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Krapinsko-zagorske županije. Postupno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodnosti i širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj; stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje.

Ovoj problematici se pokušava doskočiti provedbom demografskih mjera koje provode općine, gradovi i županija, poput mjere stambenog zbrinjavanja, naknade za novorođenčad i sufinanciranje troškova cijene vrtića. Primjer je Grad Oroslavje, koji je donio odluku prema kojoj će Grad sufinancirati 60 % za prvo, 75 % za drugo i 100 % ekonomske cijene vrtića za treće i svako sljedeće dijete. Navedene mjere potrebno je kombinirati s mjerama kojima će se privlačiti mlađe stanovništvo iz okolnih krajeva s ciljem stvaranja demografske strukture koja će biti u stanju podržati gospodarski razvoj. Važno je i voditi računa o mreži naselja i stvaranju uvjeta za policentričan razvoj regije kako se ne bi razvijala samo glavna središta nego i manje lokalne jedinice.

5. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI

5.1. Rizik od siromaštva

Anketa o dohotku stanovništva istraživanje je na kojem se temelji izračun pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj. Provedba Ankete usklađena je s uredbama EU-a i Eurostatovom metodologijom propisanima za istraživanje EU-SILC. Istraživanje SILC, na razini EU-a, obvezatno je istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne isključenosti. Istraživanje provode sve zemlje članice redovito u godišnjoj periodici. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova u kućanstvu (veličinu kućanstva) i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva koja se odnosi na postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno, već koliko ih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60 % od srednje vrijednosti (medijana) ekvivalentnoga raspoloživog dohotka svih osoba.

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3 %. Prag rizika od siromaštva u 2019. za jednočlano kućanstvo iznosi 32.520,00 kuna na godinu, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 68.292,00 kune na godinu²⁹. Prema pokazatelju „Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti“ koji se odnosi na osobe koje su u riziku od siromaštva, u teškoj deprivaciji ili koje žive u kućanstvima s niskim intenzitetom rada, u 2019. godini u takvom je položaju bilo 23,3 % osoba u Republici Hrvatskoj. Stopa rizika od siromaštva u 2019. godini bila je najviša u osoba u dobi od 65 ili više godina (30,1 %), dok je najniža stopa u osoba u dobi od 25 do 54 godine (12,9 %)³⁰.

Tablica 18. . Stopa rizika od siromaštva na razini Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2019.

Godina	POKAZATELJI SIROMAŠTVA	
	Stopa rizika od siromaštva %	Osobe u riziku od siromaštva %
2014.	19,4	29,3
2015.	20,0	29,1
2016.	19,9	28,5
2017.	20,0	26,4
2018.	19,3	24,8
2019.	18,3	23,3

Izvor: DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Na razini EU-27 u 2019. godini³¹ prosječni udio osoba s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u ukupnom stanovništvu u Republici Hrvatskoj iznosio je 23,3 %, a stopa rizika od siromaštva nalazi se na razini od 18,3 %. Najmanja stopa rizika od siromaštva zabilježena je u Češkoj (10,1 %), a najviša u Rumunjskoj (23,8 %).

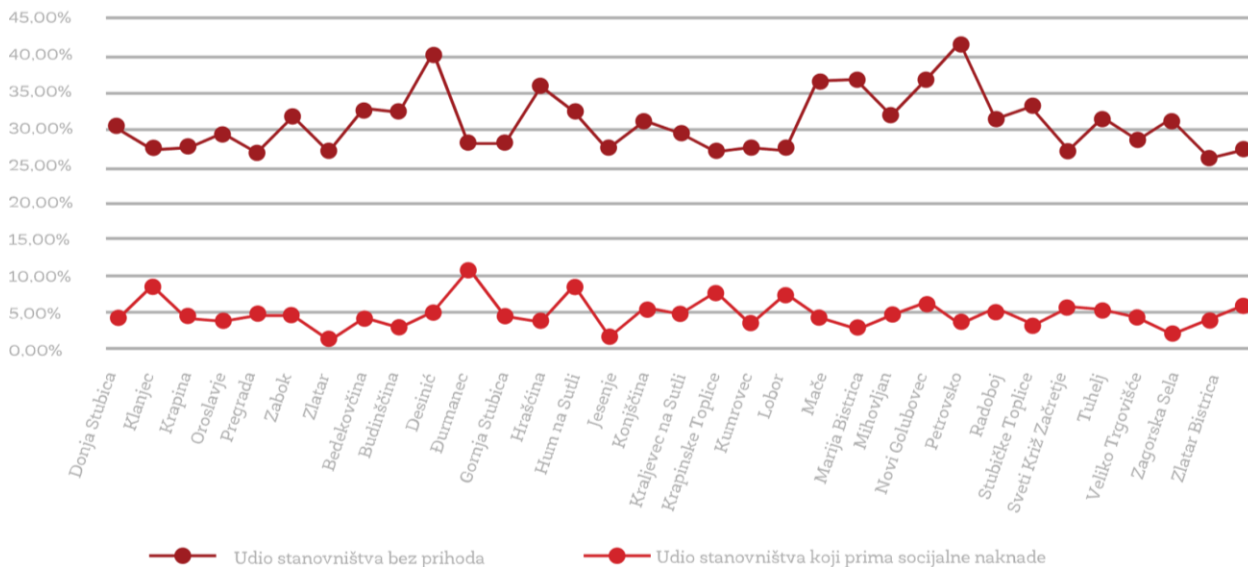
Prema posljednje dostupnim podacima na razini grada/općine može se vidjeti da se udio stanovništva koji je primao socijalne naknade kretao u rasponu od približno 1 % – 11 % dok se postotak onih koji su bili bez primanja kretao u rasponu od približno 25 % – 42 %. U gradu Zlataru je bilo najmanje onih koji su primali socijalnu pomoć dok ih je najviše bilo u Đurmancu. Najmanji broj stanovnika bez prihoda bio je u Zagorskim Selima dok je najveći broj zabilježen u općini Petrovsko.

²⁹ DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2019., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

³⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

³¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

Grafikon 11. Stanovništvo bez prihoda ili koje prima socijalne naknade

Izvor: DZS, Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spol, Popis 2011.

5.2. Rasprostranjenost kriminaliteta

Kvalitetu života može se predstaviti i putem rasprostranjenosti i općom stopom kriminaliteta. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do pada broja kriminalnih djela. Isti trend može se uočiti i u odabranim usporednim županijama i na razini Republike Hrvatske.

Tablica 19. Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporednih županija

Godina	RASPROSTRANJENOST KRIMINALITETA				
	Krapinsko-zagorska županija	Varaždinska županija	Međimurska županija	Zagrebačka županija i Grad Zagreb	Republika Hrvatska
2014.	945	1.816	1.593	16.165	56.851
2015.	1.086	1.894	1.532	16.203	59.233
2016.	1.065	1.798	1.256	16.157	55.824
2017.	1.074	1.633	1.204	15.360	54.246
2018.	814	1.806	1.053	14.925	51.287
2019.	975	1.733	1.252	16.071	55.994

Izvor: Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2014., 2015., 2016., 2017. i 2019. godini

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj prijavljeno je 55.994 kaznenih djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti, što je više za 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na prethodnu godinu, u 2019. godini prometnih nesreća bilo je manje za 6,2 %, a požara i eksplozija, gdje je policija obavila očevid, bilo je više za 51,7 %. U kaznenim djelima za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti prema linijama rada Uprave kriminalističke policije, 76,2 % je opći kriminalitet, 7,4 % gospodarski kriminalitet, 5,1 % su zlouporabe droge, 5,2 % kibernetički kriminalitet, 3,7 % organizirani kriminal, 2,3 % kaznena djela u prometu, 0,06 % terorizam i ekstremno nasilje i 0,04 % kaznena djela ratnih zločina. Udio kaznenih djela na štetu djece i obitelji u ukupnom kriminalitetu je 12,2 %. Udio općeg kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu bez prometa iznosi 77,99 %. Od 42.651 kaznenih djela iz općeg kriminaliteta, u 823 kaznenih djela počinitelj je zatečen na djelu, u 9.919 kaznenih djela počinitelj je bio poznat istodobno kad i kazneno djelo, a počinitelji 31.909 kaznenih djela bili su nepoznati u vrijeme saznanja za kazneno djelo. Za područje Krapinsko-zagorske županije udjeli struktura kriminaliteta prikazani su u tablici u nastavku.

Tablica 20. Struktura kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji³²

Struktura kriminaliteta	2018.	2019.	+/- %
Opći kriminalitet	489	557	13,9 %
Krim. na štetu mladeži i obitelji	171	261	52,6 %
Gospodarski kriminalitet	18	24	33,3 %
Kibernetički kriminalitet	16	12	-25,0 %
Organizirani kriminalitet	38	39	2,6 %
Kriminalitet droga	54	61	13,0 %
UKUPNO	786	954	21,4 %

Izvor: Godišnje izvješće o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske u 2019. godini

Iz tablice 19 – Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporedne županije, vidi se da je u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u ostalim promatranim županijama, do 2018. smanjen udio kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu u Republici Hrvatskoj za 10 %. U 2019. udio kriminaliteta na razini Republike Hrvatske povećan je za 9,18 % u odnosu na 2018. godinu dok udio kriminaliteta Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosi 1,74 % ukupno izvršenih kaznenih djela u Republici Hrvatskoj.

Na području Krapinsko-zagorske županije provodile su se u 2019. godini preventivne aktivnosti kao što su prevencija kaznenih djela protiv imovine, prevencija nasilja u obitelji, nasilja nad ženama i međuvršnjačkog nasilja (Provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji), prevencija razvoja ovisnosti među mladima („Sigurno na mobitelu i internetu“, nacionalni projekt „Zdrav za 5“, prevencija razvoja ovisnosti kod osoba mlađe životne dobi), prevencija zlouporabe modernih medija, „MANJE ORUŽJA – MANJE TRAGEDIJA“, „ZAJEDNO VIŠE MOŽEMO“, „BICIKLIRAJMO SIGURNO“, „ZAŠTITA ŽRTAVA KAZNENOG DJELA I PREKRŠAJA“, „MIR I DOBRO“, „POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE“, „SIGURNO U ZLATNIM GODINAMA“, „JUMICAR“ – program prometne kulture za najmlađe, „LILY“ – prevencija svih oblika nasilja nad ženama.

5.3. Institucionalna obilježja socijalne skrbi

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina – podružnica Obiteljskog centra. Usluge koje pružaju centri za socijalnu skrb propisane su zakonom te su kao takve jednako dostupne u svim ustanovama na području županije. Do razlike dolazi u pogledu pristupačnosti lokacije centra (ovisno o mjestu prebivališta, stanovnici u mjestu sjedišta centra lakše koriste usluge u odnosu na stanovnike koji stanuju dalje od sjedišta). Dostupnost ovisi i o mreži javnog prijevoza koja nije razvijena, zbog čega postoji razlika u dostupnosti između jedinica lokalne samouprave.

Tablica 21. Broj djelatnika u centrima za socijalnu skrb 2016. – 2019.

NAZIV CENTRA	BROJ DJELATNIKA			
	2016.	2017.	2018.	2019.
CZSS KRAPINA	18	19	20	20
CZSS KRAPINA, Podružnica Pregrada	4	4	4	4
CZSS KRAPINA, Podružnica Obiteljskog centra	5	5	5	5
CZSS ZABOK	14	14	14	14
CZSS ZABOK, Podružnica Klanjec	2	2	2	2
CZSS DONJA STUBICA	15	15	15	15
CZSS ZLATAR BISTRICA	14	14	15	15
SVEUKUPNO	72	73	75	75

Izvor: Centri za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije, 2019., Obrada Zagorska razvojna agencija, WYG savjetovanje d.o.o.

Sveukupan broj radnika centara za socijalnu skrb se u promatranom razdoblju povećao sa 72 na 75. Broj korisnika obiteljskog centra u istom promatranom razdoblju kretao se od 1.097 u 2016. godini do 678 u 2019. godini (stanje do 1.9.2019.).

³² Prikaz bez kaznenih djela iz domene prometa

Zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja imalo je 207 osoba, dok su pomoć u kući ostvarile 243 osobe. Psihosocijalnu podršku primalo je 36 osoba. Najviše korisnika, njih 2.459, ostvarilo je pravo na doplatu za pomoć i njegu, koji se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama, uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe.

Tablica 22. Pravo u socijalnoj skrbi CZSS KŽŽ (stanje 31.12.2019.)

Rbr.	PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	NAZIV CENTRA						UKUPNO ŽUPANIJA (1. – 6.)
		CZSS Donja Stubica	CZSS Krapina	PO CZSS Pregrada	CZSS Zabok	PO CZSS Klanjec	CZSS Zlatar Bistrica	
I	ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA: 1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)	135	150	111	72	46	146	660
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	193	183	133	85	59	195	848
II	NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	88	261	101	54	40	75	619
III	JEDNOKRATNA NAKNADA: 1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini	636	463	257	362	83	271	2.072
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstvo) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	316	77	187	212	58	181	1.031
IV	NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM	1	9	-	4	1	-	15
V	OSOBNA INVALIDNINA	214	270	117	296	65	291	1.253
VI	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	391	660	267	485	117	539	2.459
VII	STATUS RODITELJA NJGOVATELJA ILI NJGOVATELJ	29	41	7	60	14	56	207
VIII	NAKNADA DO ZAPOSLENJA	21	22	10	23	7	9	92
IX	SOCIJALNE USLUGE (ukupno korisnika) POMOĆ U KUĆI	43	45	64	20	-	71	243
	PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	13	4	-	8	1	10	36
	RANA INTERVENCIJA	1	-	-	4	-	-	5
	POMOĆ PRI UKLJUČIVANJE U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)	2	2	-	2	-	1	7
	BORAVAK	24	2	-	37	-	19	82
	ORGANIZIRANO STANOVANJE	6	4	3	5	2	2	22

LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ

Rbr.	PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	NAZIV CENTRA						UKUPNO ŽUPANIJA (1. – 6.)
		CZSS Donja Stubica	CZSS Krapina	PO CZSS Pregrada	CZSS Zabok	PO CZSS Klanjec	CZSS Zlatar Bistrica	
X	NAKNADA ZA TROŠKOVE STANOVANJA	0	0	0	0	0	0	-
XI	NAKNADA ZA TROŠKOVE OGRJEVA – u izvještajnoj godini	0	0	0	0	0	0	684

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Ustanove socijalne skrbi osnivaju se za obavljanje skrbi izvan vlastite obitelji, i to kao domovi za djecu (za djecu bez roditelja ili koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti, za djecu s poremećajima u ponašanju, tjelesno, mentalno ili višestruko oštećenu ili psihički bolesnu djecu) i domovi za odrasle osobe (za tjelesno, mentalno ili višestruko oštećenje ili psihički bolesne odrasle osobe, ovisnike o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima te starije i nemoćne osobe).

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe s mentalnim kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji imaju 699 korisnika. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Dom za odrasle osobe Zagreb, Podružnica. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje i 1 dom za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju u općini Bedekovčina, kojemu je osnivač Republika Hrvatska. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluju i 2 centra za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalaze u općini Budinščina i općini Krapinske Toplice. Uz to, postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe. U ustanovama socijalne skrbi nedostaju smještajni kapaciteti na teret ministarstva za smještaj starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika. Kako bi se na razini županije pružala podrška za žrtve nasilja u obitelji, uspostavljen je i dom za žrtve nasilja u obitelji koji može primiti 8 korisnika.

Tablica 23. Domovi socijalne skrbi Krapinsko-zagorska županija i RH prema Godišnjem statističkom izvješću stanje na 31.12.2019. godine

VRSTA DOMA	KŽŽ		RH	
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
DRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi (centri za pružanje usluga u zajednici) za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	13	844
Domovi za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju	1	75	10	1.073
Domovi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima	1	50	25	5.641
Domovi za starije osobe	0	0	2	168
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)	2	699	18	3.253
NEDRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi (centri za pružanje usluga u zajednici) za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	3	205
Domovi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima	0	0	12	1.851
Decentralizirani domovi za starije osobe	0	0	45	10.947
Drugi domovi za starije osobe	4	329	106	6.458
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)	0	0	10	1,049
Domovi za osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti	0	0	1	60

VRSTA DOMA	KZŽ		RH	
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
DRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi socijalne skrbi za žrtve nasilja u obitelji	1³³	0	4	62

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi 2019.; Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

S ciljem osiguranja institucionalne i savjetodavne podrške žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije pripremljen je projekt Novi početak. Osim same uspostave skloništa i pružanja sustava podrške, savjetovanja i pomoći za vrijeme korištenje usluga te nakon izlaska iz skrbi, predviđeno je i provođenje edukacije osoba koje rade sa žrtvama nasilja u obitelji uz podizanje svijesti javnosti o pravima žrtava nasilja u obitelji i negativnim utjecajima nasilja kroz objavu promotivnih materijala. Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija, a partneri na projektu su Dom za žrtve obiteljskog nasilja NOVI POČETAK i Centar za socijalnu skrb Krapina. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike donijelo je Odluku o financiranju projekta te se u skorije vrijeme očekuje potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Tablica 24. Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-Zagorskoj županiji u 2019. godini

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI U KZŽ-u ³⁴				
Vrsta/naziv	Grad/općina	Osnivač	Kapacitet/broj korisnika ³⁵	
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)				
Dom za odrasle osobe „Lobor-Grad“	Općina Lobor	RH	Kapacitet	278
			Broj korisnika	241
Dom za odrasle osobe „Bidružica“	Općina Desinić	RH	Kapacitet	285
			Broj korisnika	246
Dom za odrasle osobe „Zagreb“, podružnica Mirkovec	Općina Sveti Križ Začretje	RH	Kapacitet	68
			Broj korisnika	70
Domovi za starije i nemoćne osobe				
Dom za starije i nemoćne osobe „Presečki“	Oroslavje	Privatni	Kapacitet	50
			Broj korisnika	39
Dom za starije i nemoćne osobe „Pintar“	Stubičke Toplice	Privatni	Kapacitet	45
			Broj korisnika	39
Dom za starije i nemoćne osobe „Dom Sveti Nikola“	Krapina	Privatni	Kapacitet	135
			Broj korisnika	135
Dom za starije i nemoćne osobe „Rezidencija Kastelan“	Tuheljske Toplice	Privatni	Kapacitet	66
			Broj korisnika	72
Dom za starije i nemoćne osobe „Golubić“	Pregrada	Privatni	Kapacitet	29
			Broj korisnika	29
	Zagorska Sela	Privatni	Kapacitet	47

³³ Osnovana je ustanova socijalne skrbi Dom za žrtve nasilja u obitelji NOVI POČETAK, koja je počela s radom na području Krapinsko-zagorske županije 7. prosinca 2020. godine.

³⁴ SB Krapinske Toplice ima ugovor s nadležnim ministarstvom o pružanju usluga socijalne skrbi, odnosno privremenog smještaja za 33 korisnika tijekom svih dana u tjednu, za 25 korisnika tijekom pet dana i tjednu i poludnevnog boravka za 12 korisnika, sve dječje dobi, upućenim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb. Međutim, od lipnja 2019. više nema ni jednog korisnika.

³⁵ Broj korisnika prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini odnosi se na broj korisnika svih vrsta usluga: smještaja, organiziranog stanovanja, boravka, psihosocijalne podrške i pomoći u kući.

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI U KŽŽ-U ³⁴				
Vrsta/naziv	Grad/općina	Osnivač	Kapacitet/broj korisnika ³⁵	
Dom za starije i nemoćne osobe „Sv. Katarina“			Broj korisnika	47
Dom za starije osobe „Moj dom Tandarić“	Pregrada	Privatni	Kapacitet	29
			Broj korisnika	22
Dom za starije i nemoćne osobe „Leonardo“	Zabok	Privatni	Kapacitet	45
			Broj korisnika	44
Dom za starije Majke Terezije Tauscher ³⁶	Hum na Sutli	Privatni	Kapacitet	20
			Broj korisnika	20
Domovi socijalne skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji				
Centar za rehabilitaciju – Varaždin, Podružnica Pustodol	Grad Donja Stubica	Krapinsko-zagorska županija	Kapacitet	250 ³⁷
			Broj korisnika	250
Centar za odgoj i obrazovanje „Zaječda“	Općina Budinščina	RH	Kapacitet	60
			Broj korisnika	32
Domovi socijalne skrbi za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji				
Odgojni dom Bedekovčina	Općina Bedekovčina	RH	Kapacitet	11
			Broj korisnika	10

Izvor: KŽŽ – Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade, 2021.; Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi 2019.;

Osim domova za odrasle osobe, na području Krapinsko-zagorske županije djeluje i 8 privatnih ustanova (kapacitet 446 korisnika), obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima te 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama. U općinama Veliko Trgovišće i Zlatar Bistrica smještena su po dva obiteljska doma dok je u preostalim općinama i gradovima smješten po jedan. Ukupan kapacitet obiteljskih domova je 221 korisnik.

Tablica 25. Obiteljski domovi i kapacitet, KŽŽ 2020. godina

BROJ	GRAD/OPĆINA	NAZIV DOMA	KAPACITET
1.	Grad Donja Stubica	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe „Pustodol“	20
2.	Grad Oroslavje	Obiteljski dom Zlatne godine	14
3.	Grad Zlatar	Obiteljski dom „ORHIDEJA“	20
4.	Općina Desinić	Obiteljski dom za starije i nemoćne TRSEK	19
5.	Općina Hum na Sutli	Obiteljski dom Štefanije Orel	9
6.	Općina Krapinske Toplice	Obiteljski dom Pernjek	12
7.	Općina Kumrovec	Obiteljski dom IVIĆ dom za starije i nemoćne osobe	18
8.	Općina Stubičke Toplice	Obiteljski dom STUBAKI	8
9.	Općina Tuheljske Toplice	Obiteljski dom „SANTA VITA“	20
10.	Općina Veliko Trgovišće	Obiteljski dom Iveković, dom za starije osobe	15
11.		Obiteljski dom LEONARDO	11
12.	Općina Zlatar Bistrica	Obiteljski dom VITA NOSTRA	18
13.		Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe VIKTORIJA	17
14.	Općina Sveti Križ Začretje	Obiteljski dom Bešker	20
SVEUKUPNO KAPACITET			221

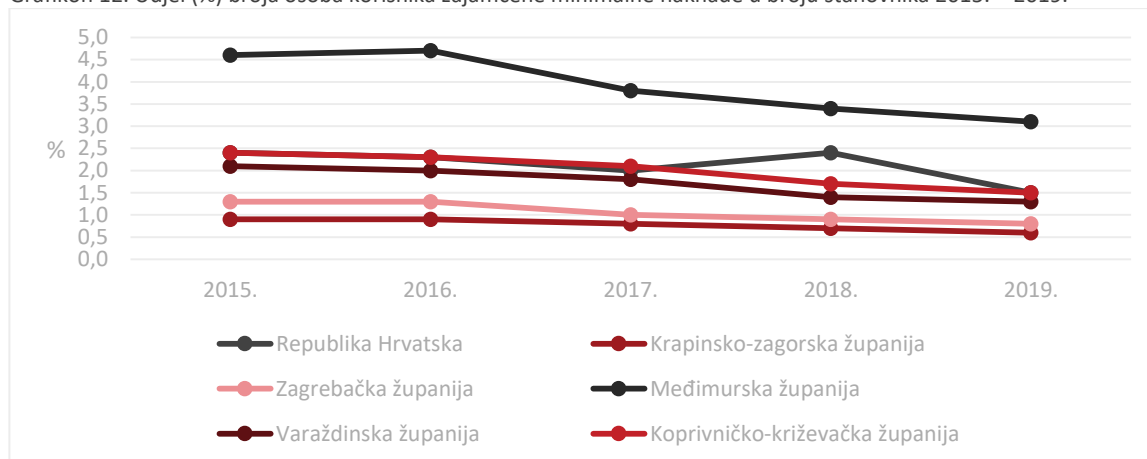
³⁶ Dom za starije Majke Terezije Taucher djeluje u sklopu Samostana Majke Dobroga Savjeta.

³⁷ Podatak preuzet sa službene web stranice Centra za rehabilitaciju Varaždin – Podružnica Pustodol (<http://www.dom-lekic.com/new/podruznica-pustodol/>, datum pristupa 17. veljače 2021.)

5.3.1. Novčane naknade i socijalna pomoć

Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosi 0,6 % što je manje u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (1,5). Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u razdoblju 2015. – 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji kontinuirano pada. Kretanje opće stope obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje prikazano je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 12. Udjel (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika 2015. – 2019.

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. godini

Iz prethodnog grafikona moguće je uočiti da je udjel broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u promatranom razdoblju 2015. – 2019. u kontinuiranom padu. Na razini Republike Hrvatske postotni udjel broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade kretao se od 2,4 % do 1,5 %, dok se na području Krapinsko-zagorske županije taj broj kretao od 0,9 % do 0,6 %. Prema prikazanom grafikonu, u odnosu na usporedne županije, Krapinsko-zagorska županija ima najmanji broj osoba koje primaju zajamčenu minimalnu naknade.

Tablica 26. Ostvarena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 2014. – 2019. godina

PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI		BROJ KORISNIKA POMOĆI					
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
I	ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA:						
	1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)	954	887	826	768	745	660
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	1.397	1.261	1.210	1.085	955	848
II	NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	227	331	639	661	553	619
III	JEDNOKRATNA NAKNADA:						
	1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini	3.129	3.128	2.579	2.208	2.131	2.072
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstvo) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	2.310	1.753	1.395	981	1.266	1.031
IV	NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM	25	16	33	16	22	15
V	OSOBNA INVALIDNINA	837	831	895	945	1.077	1.253
VI	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.324	2.113	2.112	2.128	2.370	2.459
VII	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA ILI NJEGOVATELJ	175	171	143	190	207	207
VIII	NAKNADA DO ZAPOSLENJA	209	239	157	140	115	92
IX	SOCIJALNE USLUGE (ukupno korisnika)	364	255	204	233	222	243
	POMOĆ U KUĆI						
	PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	4	17	13	26	30	36

PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI		BROJ KORISNIKA POMOĆI					
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
	RANA INTERVENCIJA	4	14	7	4	5	5
	POMOĆ PRI UKLJUČIVANJE U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)	1	5	3	8	6	7
	BORAVAK	36	60	79	83	82	82
	SMJEŠTAJ (PRIVREMENI ILI DUGOTRAJNI) U UDOMITELJSKU OBITELJ DJECE I ODRASLIH OSOBA	237	246	336	268	n/a	n/a
	DUGOTRAJNI SMJEŠTAJ – SMJEŠTAJ U OBITELJSKI DOM DJECE I ODRASLIH OSOBA	18	20	12	13	n/a	n/a
	SMJEŠTAJ U DOM SOCIJALNE SKRBI ZA DJECU I ODRASLE OSOBE	543	555	642	552	n/a	n/a
	ORGANIZIRANO STANOVANJE	12	12	13	9	22	22

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Statistička izvješća za 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Broj korisnika zajamčene minimalne naknade u razdoblju 2014. – 2019. godine kontinuirano se smanjivao i to s 1.397 na 848 osoba u 2019. godini. Naknade za osobne potrebe korisnika smještaja (jednokratna naknada) smanjile su se s 3.129 u 2014. godini na 2.072 u 2019. godini. Naknade u vezi s obrazovanjem pale su s 25 u 2014. godini na 15 u 2019. godini. Broj osobnih invalidnina je s 837 u 2014. godini povećan na 1.253 u 2019. godini. Broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu je s 2.324 u 2014. godini povećan na 2.459 u 2019. godini. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja u 2014. godini imalo je sveukupno 175, a u 2019. 207 osoba što je povećanje od 18,29 %. Broj osoba koje su primile naknadu do zaposlenja je s 209 u 2014. godini pao na 92 što je smanjenje od 55,98 %. Broj osoba korisnika pomoći u kući s 364 u 2014. godini smanjio se na 243 u 2019. godini. Broj pruženih psihosocijalnih podrški bilježi značajan porast i to s 4 u 2014. godini na 36 u 2019. godini. Broj pruženih pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja s 1 u 2014. godini povećan je na 7 u 2019. godini.

Tablica 27. Rashodi za socijalnu skrb jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2015. – 2020. (HRK)

OPĆINA/ GRAD	IZVRŠENJE PRORAČUNA					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
BEDEKOVČINA	226.405,85	177.950,12	166.952,32	860.837,59	926.967,20	1.001.196,58
BUDINŠČINA	238.922,43	266.758,43	290.150,79	331.248,83	503.975,94	378.198,04
DESINIĆ	170.755,09	187.644,98	212.478,52	210.960,21	215.478,81	263.411,54
ĐURMANEC	367.276,62	533.569,35	541.455,05	492.929,95	464.413,59	463.451,57
GORNJA STUBICA	931.481,43	1.054.609,58	1.004.271,88	1.083.899,99	1.241.903,68	1.165.541,41
HRAŠČINA	282.956,17	298.084,94	277.440,61	316.230,31	422.483,98	446.350,00
HUM NA SUTLI	1.117.000,00	1.187.000,00	1.119.500,00	1.296.000,00	1.324.500,00	1.582.730,00
JESENJE	329.044,00	182.172,00	204.324,00	230.835,00	88.370,00	204.700,00
KONJŠČINA	388.334,84	393.917,90	365.261,98	450.019,73	153.514,28	277.830,00
KRALJEVEC NA SUTLI	269.981,00	279.976,00	242.485,00	259.567,00	284.367,81	172.273,49
KRAPINSKE TOPLICE	598.106,65	676.130,10	637.727,08	322.000,00	247.521,94	274.296,80
KUMROVEC	131.788,95	117.647,32	88.998,56	187.600,00	231.045,65	197.626,00
LOBOR	677.581,72	912.030,72	951.351,31	995.170,62	437.046,21	520.599,85
MAČE	401.148,07	396.067,41	434.915,55	588.898,46	696.004,76	641.246,85
MARIJA BISTRICA	966.850,46	1.172.800,00	1.190.800,00	1.120.150,00	1.183.614,08	973.992,74
MIHOVLJAN	146.746,49	309.850,70	406.541,09	431.115,04	441.858,46	454.567,75
NOVI GOLUBOVEC	186.939,24	170.402,30	221.970,03	283.438,01	249.000	339.000,00
PETROVSKO	112.218,71	189.310,25	88.619,92	77.064,43	333.868,22	80.000,00

OPĆINA/ GRAD	IZVRŠENJE PRORAČUNA					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
RADOBOJ	206.332,04	194.752,81	259.607,24	256.479,60	223.168,77	476.040,23
STUBIČKE TOPLICE	589.634,99	455.087,82	487.716,41	484.724,18	446.090,09	432.890,05
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	681.306,90	643.639,23	707.410,35	680.070,95	657.293,11	236.000,00
TUHELJ	548.420,64	550.025,31	474.400,69	448.052,28	592.890,50	587.281,55
VELIKO TRGOVIŠĆE	435.109,01	468.040,39	449.949,25	467.076,40	508.297,83	397.306,33
ZAGORSKA SELA	122.316,14	147.504,25	188.273,70	164.454,00	139.077,00	152.816,94
ZLATAR BISTRICA	518.293,45	333.327,86	691.801,35	595.454,96	486.023,85	597.579,17
DONJA STUBICA	677.702,05	663.041,74	625.268,90	752.252,36	694.982,21	897.704,81
KLANJEC	342.292,00	311.211,00	267.666,00	353.584,00	450.000,00	535.300,00
KRAPINA	571.136,00	535.936,00	524.490,00	490.596,00	788.272,00	929.306,00
OROSLAVJE	835.894,45	773.215,86	719.182,35	925.473,96	735.000,00	987.988,41
PREGRADA	650.197,50	534.635,01	519.494,73	803.707,13	824.074,30	882.256,75
ZABOK	1.284.409,23	1.173.971,35	1.069.977,92	3.259.811,56	5.845.200,00	5.226.050,00
ZLATAR	399.312,65	431.562,18	463.688,36	732.706,70	966.940,94	960.801,97
SVEUKUPNO	15.405.894,77	15.412.002,21	15.894.170,94	19.952.409,25	22.803.299,21	22.736.334,83

Izvor: <https://www.proracun.hr/Home/Proracuni>; obrada podataka Zagorska razvojna agencija, 2021.

Izdvajanja u proračunu za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2017. godine kretala su se na ukupnoj razini od oko 15,5 milijuna kuna. Od 2018. godine do 2020. godine primjećuje se povećanje u izdvajanju sredstava iz programa socijalne skrbi kod jedinica lokalne samouprave. U 2020. godini Grad Zabok se može izdvojiti kao jedinica lokalne samouprave koja izdvaja najviše sredstava za program socijalne skrbi (5.226.050,00), a najveći udio se odnosi na projekt MIPOS (Mi pomažemo starijima) u vrijednosti od 3.696.050,00 kn³⁸. Osim Grada Zaboka još se ističu i općine Bedekovčina, Gornja Stubica i Hum na Sutli koje su izdvojile više od milijun kuna za socijalna davanja u 2020. godini. Općenito jedinice lokalne samouprave putem programa socijalne skrbi imaju za cilj pružiti pomoć socijalno ugroženim osobama, osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, osobama s invaliditetom, marginaliziranim skupinama, koje uključuju prevenciju, poticanje pozitivnih promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, unaprjeđenju i poboljšanju kvalitete života te osnaživanju pojedinaca u aktivno uključivanje u društvo. Putem rada udruga na području socijalne skrbi pružaju prije svega potporu novim, inovativnim i kvalitetnim izvaninstitucionalnim programima koji imaju utjecaj na razvoj bolje budućnosti i jednakih mogućnosti, posebno za djecu te socijalne odgovornosti u društvu. Potiče se volonterski rad kao jedan oblik društvene odgovornosti koji dovodi do osobnog razvoja te izgradnje humanijeg i ravnopravnijeg društva.

U posljednjih 6 godina Krapinsko-zagorska županija, zajedno s 32 projektna partnera – 30 osnovnih škola kojima je Županija osnivač te Gradom Krapinom i Općinom Stubičke Toplice koje su osnivači osnovnih škola na svojem području, provodi projekt *Zalogajček* kojim se osigurava školska prehrana za djecu u riziku od siromaštva. Provedba projekta započela u školskoj godini 2016./2017., a ukupna vrijednost projekta u toj školskoj godini iznosila je 702.575,25 kuna. U školskoj godini 2018./2019. vrijednost projekta iznosila je 1.497.910,54 kuna, što je povećanje za 113 % u odnosu na školsku godinu 2016./2017. Projektom je u školskoj godini 2018./2019. obuhvaćeno sveukupno 1.478 učenika, a uvažavajući broj nastavnih dana tijekom kojih se osigurava školski obrok pojedinoj školi partneru, ukupno je osiguran 260.801 obrok.

Sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: A – stipendija za nadarene studente, B – stipendija za studente po socijalnom kriteriju, C – stipendije za studente koji su upisali 1. godinu nekog od deficitarnih zanimanja. Što se tiče izdvajanja novčanih sredstava za isplatu stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji (socijalna kategorija) ispred Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu Krapinsko-zagorske županije podaci su sljedeći:

³⁸ Program socijalne skrbi Grada Zaboka u 2020. godini: <https://www.zabok.hr/stranica/kultura-i-socijalna-skrb>

Tablica 28. Isplata stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji 2016. – 2019.

ISPLATA STIPENDIJA UČENICIMA I STUDENTIMA PREMA B KATEGORIJI		
Godina	Učeničke stipendije	Studentske stipendije
2016./2017.	132.000 kn	162.000 kn
2017./2018.	84.000 kn	192.000 kn
2018./2019.	144.000 kn	238.000 kn
2019./2020.	120.000 kn	217.000 kn
2020./2021.	124.000 kn	280.000 kn

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu Krapinsko-zagorske županije, 2021

Učenička stipendija od 2016. godine iznosi 400 kn, a iznos studentske stipendije se povećavao s godinama. U akademskoj godini 2016./2017. studentska stipendija po socijalnom kriteriju iznosila je 600 kn, a od akademske godine 2018./2019. iznosi 700 kn. U akademskoj godini 2020./2021. Županija je dodijelila 31 učeničku te 40 studentskih stipendija prema B kategoriji.

5.4. Osobe s invaliditetom

Prema procjenama UN invalidnost je mnogo raširenija nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid³⁹ te je raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Hrvatska je donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.

Prema izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom, u Hrvatskoj (stanje na dan 03.05.2019.) živi 511.281 osoba s invaliditetom od čega su 307.647 muški (60 %) i 203.634 žene (40 %) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12,4 % ukupnog stanovništva RH. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 27 % od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 18.849 osoba s invaliditetom, od čega je 10.534 muškog spola (56 %) te 8.315 osoba ženskog spola (44 %). Osobe s invaliditetom čine 14,9 % ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48 %) ima navršениh 65 i više godina. Iz tablica je moguće uočiti da je invaliditet u Krapinsko-zagorskoj županiji prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9 % udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0 – 19 godina.

Tablica 29. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu, stanje na 03.05.2019. godine

	DOBNE SKUPINE					
	0 – 19		20 – 64		65+	
	muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žene
REPUBLIKA HRVATSKA	28.451	16.863	146.971	70.607	132.225	116.164
SJEVERNA HRVATSKA	7.425	4.550	26.580	15.675	22.985	22.740
KZŽ	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U sljedećoj tablici može se vidjeti da je u razdoblju od 2015. do 2017. godine u dobnim skupinama 0 – 19 i 20 – 64 broj muškaraca s invaliditetom veći od broja žena s nekim oblikom invaliditeta, dok je u skupini 65+ broj žena s invaliditetom bio veći od broja muškaraca. U 2019. godini došlo je do promjene te je i u dobnjoj skupini 65+ muškaraca s nekim oblikom invaliditeta bilo više od žena.

³⁹ Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 30. Broj osoba s invaliditetom prema životnoj dobi u Krapinsko-zagorskoj županiji

BROJ OSOBA S INVALIDITETOM	0-19		20-64		65+		UKUPNO
	muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žene	
Stanje na dan 12.03.2015.	987	588	5.799	3.761	3.731	4.081	18.947
Stanje na dan 14.03.2016.	1.003	613	5.650	3.646	3.951	4.272	19.135
Stanje na dan 14.03.2017.	898	559	5.465	3.511	4.257	4.481	19.171
Stanje na dan 20.05.2019.	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463	18.849

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, ožujak 2015., travanj 2016.; travanj 2017.; svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazi se do podatka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH (14,9). Prema dobnim skupinama najviša prevalencija u dječjoj dobi je u Koprivničko-križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 26).

Tablica 31. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

ŽUPANIJA	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 – 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 – 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,9	7,0	10,3	38,0
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	14,0	10,8	9,3	32,0
KARLOVAČKA	13,9	5,2	9,7	32,5
VARAŽDINSKA	13,7	6,0	8,9	37,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	13,2	7,7	9,6	27,7
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	12,3	6,9	9,1	27,2
SPLITSKO-DALMATINSKA	11,3	4,7	8,5	27,5
POŽEŠKO-SLAVONSKA	11,3	4,6	9,3	24,4
GRAD ZAGREB	10,8	5,5	6,8	29,0
ZAGREBAČKA	10,7	5,8	7,7	25,9
LIČKO-SENJSKA	10,4	4,6	8,4	19,3
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,3	4,5	8,9	21,3
ŠIBENSKO-KNINSKA	10,1	5,1	8,0	18,7
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	10,0	3,4	8,6	21,8
BRODSKO-POSAVSKA	9,6	3,4	9,0	18,7
ZADARSKA	8,5	4,1	6,5	18,0
MEĐIMURSKA	8,4	8,7	6,4	15,2
OSJEČKO-BARANJSKA	7,6	5,7	6,5	13,3
PRIMORSKO-GORANSKA	7,0	5,7	4,4	15,0
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	6,8	3,5	5,8	13,1
ISTARSKA	6,3	4,8	4,4	13,3
RH	12,4	5,5	8,7	30,4

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sljedeća tablica prikazuje kako najviše osoba s nekim oblikom invaliditeta (77 %) prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 16 % ih ima srednju stručnu spremu dok samo 1 % osoba ima visoku ili višu stručnu spremu. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6 % osoba s invaliditetom.

Tablica 32. Distribucija invaliditeta prema razini obrazovanja

DISTRIBUCIJA INVALIDITETA	NEMA ZAVRŠENU OŠ ILI IMA SAMO OŠ	SSS	VISOKA ILI VIŠA STRUČNA SPREMA	SPECIJALNO OBRAZOVANJE
2015.	76 %	17 %	1 %	6 %
2016.	75 %	18 %	1 %	6 %
2017.	75 %	18 %	1 %	6 %
2019.	77 %	16 %	1 %	6 %

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, ožujak 2015., travanj 2016; travanj 2017; svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema Izvješću o osobama s invaliditetom (svibanj 2019.) iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2206 osoba s time da je veći broj muških osoba (65 %). Oštećenja jezično-glasovne komunikacije te specifične teškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja.

Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82 %) žive u obitelji dok ih oko 16 % živi samo, 1 % ima udomitelja ili skrbnika, a 1 % osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13 % osoba s invaliditetom. Oko 54 % osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0 – 60. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 566 branitelja s invaliditetom te 83 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 33. Ostvarivanje prava na temelju invaliditeta

OSTVARIVANJE PRAVA	2015.	2016.	2017.	2018.
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	13.246	13.027	13.030	n/a
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4.777	5.286	5.310	n/a
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1.538	1.612	1.636	2.206
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelji)	570	574	575	566
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II sv. rata i poraća	105	102	102	83
UKUPNO	20.236	20.601	20.653	2.855

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, obrada podataka WYG savjetovanje d.o.o.

Prethodna tablica prikazuje da se najviše prava na temelju invaliditeta ostvaruje putem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i to 63 % u odnosu na ukupan broj u 2017. godini. Najmanji broj invalidnina ostvaruje se na temelju rješenja o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II. svjetskog rata i poraća.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava (6470 osoba) te mentalna oštećenja (4973 osobe).

Tablica 34. Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja KZŽ-a

VRSTA OŠTEĆENJA	UKUPAN BROJ	% OD UKUPNOG BROJA OSOBA S INVALIDITETOM
Oštećenje lokomotornog sustava	6470	34,3
Mentalna oštećenja	4973	26,4
Oštećenja drugih organa	4790	25,4

Oštećenje središnjeg živčanog sustava	3515	18,6
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	1427	7,6
Intelektualna oštećenja	1149	6,1
Oštećenje vida	959	5,1
Prirođene anomalije i kromosomopatije	528	2,8
Oštećenje sluha	490	2,6
Oštećenje perifernog živčanog sustava	399	2,1
Autizam	56	0,3

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Koordinacijom udruga osoba s invaliditetom, odnosno predstavnicima svih udruga osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije tradicionalno svake godine organizira obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. Ranijih godina obilježavalo se putem manifestacija, okruglih stolova, mimohoda i slično no zbog epidemiološke situacije u 2020. godini dan se obilježio zajedničkim online tematskim sastankom 4. prosinca 2020. godine na temu: Izazovi rada udruga i života pojedinaca u doba pandemije. Na sastanku su se razmijenila iskustva u funkcioniranju udruga i pokušala iznaći rješenja za što uspješnije prevladavanje teškoća uzrokovanih pandemijom virusa. Pandemija virusa COVID-19 unijela je značajne promjene u svakodnevnicu i radno okruženje. Posebnu pozornost potrebno je obratiti pružanju podrške osobama s invaliditetom, koje ne samo da su u većem riziku od zaraze COVID-19, već imaju i više teškoća u pridržavanju mjera opreza, kao i fizičkog distanciranja. Tu je i pitanje zaštite mentalnog zdravlja, odnosno nošenje sa strahom koji je vezan za virus, a nastavno na sve njihove popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi.

Zaključak

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3 %. Stopa rizika od siromaštva za stanovnike Krapinsko-zagorske županije na približno je istoj razini kao i za stanovnike Republike Hrvatske. Broj korisnika zajamčene minimalne naknade kao i broj jednokratnih naknada je u padu, dok broj osobnih invalidnina i broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu kontinuirano raste. Broj korisnika ostalih vrsta novčanih pomoći i potpora značajno se ne mijenja u promatranom razdoblju od proteklih nekoliko godina.

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb (4 centra za socijalnu skrb: Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica te tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina – podružnica Obiteljskog centra), 3 doma socijalne skrbi za odrasle osobe, 8 ustanova i 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemogućnim osobama, obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, dom za žrtve nasilja u obitelji te 4 druga pružatelja socijalnih usluga. U razvoju i jačanju postojećih i novih socijalnih usluga te osiguravanju mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju, važnu ulogu mogu imati projekti i inicijative organizacija civilnog društva i različitih oblika organiziranja u smislu društvenog poduzetništva. Jedan od iznimno važnih projekata za Krapinsko-zagorsku županiju jest projekt Novi početak kojim će se osigurati institucionalna i savjetodavna podrška žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije.

Unaprjeđenje razine zdravlja ima za cilj povećanje očekivanog trajanja života što podrazumijeva i povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Raspolaganje podacima o invaliditetu, preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Na razini Republike Hrvatske donesen je Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom koji se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Prema zadnje dostupnim podacima iz 2019., najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište na području Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije, no udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije najveći je upravo u Krapinsko-zagorskoj županiji (najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina). Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te mentalna oštećenja.

6. ZDRAVSTVO

Krapinsko-zagorska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave ima formalno propisane obveze i mogućnosti kreiranja zdravstvene politike na svom području (popunjavanje mreže javne zdravstvene službe u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na svom području, organiziranje rada ustanova kojima je osnivač, koordiniranje i organiziranje rada svih pravnih i fizičkih osoba koje na području županije obavljaju zdravstvenu djelatnost, donošenje plana zdravstvene zaštite za područje županije, donošenje jednogodišnjih i trogodišnjih planova promicanja zdravlja, prevencije te ranog otkrivanja bolesti, organiziranje i provođenje javnozdravstvenih mjera, organizacija provedbe postupaka objedinjene javne nabave za zdravstvene ustanove čiji je osnivač te u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje osiguravanje provođenja specifičnih mjera i pružanje zdravstvene zaštite na nerazvijenim područjima).

6.1. Zdravstvena infrastruktura

Kvaliteta zdravstvene usluge u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazana je brojem zdravstvenih ustanova i zdravstvenih djelatnika prema područjima rada. Podaci su predstavljeni u odnosu na 10.000 ili 1.000 stanovnika.

Tablica 35. Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama u Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

ZDRAVSTVENE USTANOVE PREMA KATEGORIJAMA	2016.	2017.	2018.	2019.
Bolnica	6	6	6	6
Dom zdravlja	1	1	1	1
Ordinacija u sklopu Doma zdravlja	146	147	146	144
Ljekarna	14	14	13	46 ⁴⁰
Zavod za javno zdravstvo KZŽ-a	1	1	1	1
Zavod za hitnu medicinu KZŽ-a	1	1	1	1
UKUPNO	169	170	168	199

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, 2019.

U sustavu primarne zdravstvene zaštite na razini Krapinsko-zagorske županije djeluje Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije (6 Ispostava i 144 ordinacije), Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije (7 Ispostava) i Ljekarna Krapinsko-zagorske županije. Na području županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Magdalena – klinika za kardiovaskularne bolesti, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion.

Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za razdoblje od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ordinacija dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti. Što se ljekarni tiče, njihov broj u 2019. godini je znatno veći što je posljedica metodologije prikaza, a ne stvarnog stanja. S obzirom na to broj ljekarni na svakih 10.000 stanovnika iznosi 3,64. Laboratorija je u 2019. godini bilo 7 što na svakih 10.000 stanovnika iznosi 0,55. Broj ugovornih ordinacija opće medicine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika). Stomatoloških ordinacija je u 2019. godini bilo 55 što je 4,35 na svakih 10.000 stanovnika. Pedijatrijskih ordinacija bilo je 5, a ginekoloških ordinacija 10.

Daljnji razvoj sustava zdravstvene zaštite temeljit će se na sveobuhvatnom pristupu medicinske usluge, jačanju kapaciteta primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te jasnoj specijalizaciji bolnica za medicinsku rehabilitaciju. U tom smjeru ide Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice pripremom projekta uspostave središnjeg Centra za zdravlje srca i mozga te provođenja specifičnih rehabilitacijskih postupaka za stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske i ostale korisnike usluga bolnice.

⁴⁰ Uključuje ljekarne i ljekarničke jedinice.

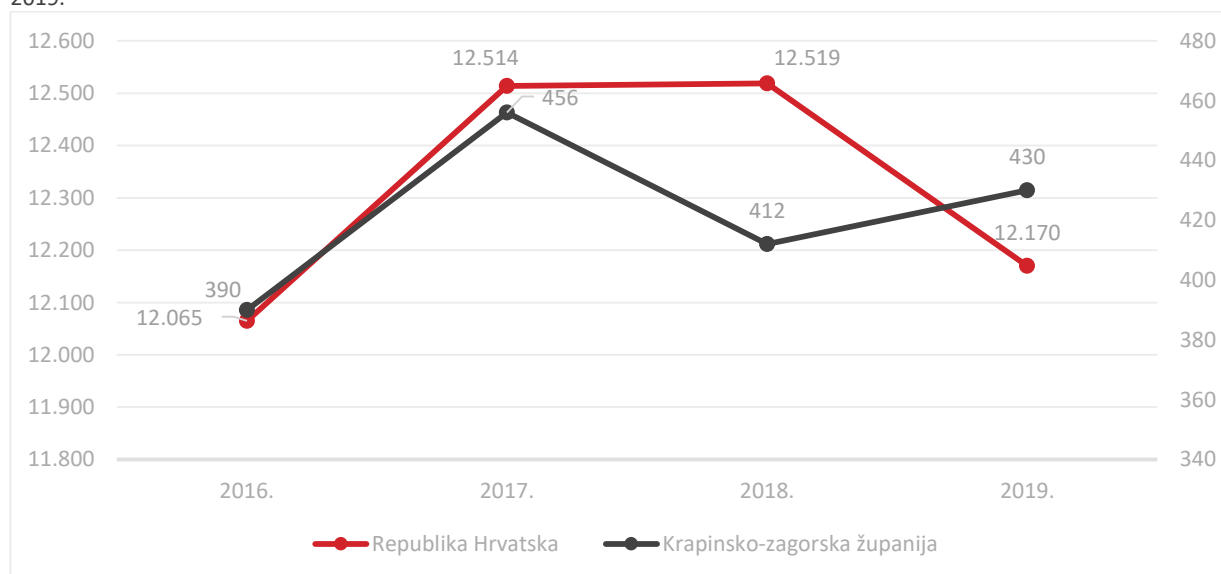
Tablica 36. Broj zdravstvenih djelatnika prema područjima rada u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Primarna zdravstvena zaštita	2.570	2.593	2.568	2.413	78	78	77	77
Djelatnost opće medicine	2.293	2.316	2.286	2.168	74	74	73	73
Djelatnost zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece	277	280	279	259	4	4	4	4
Djelatnost medicine rada	392	383	407	459	8	10	6	11
Djelatnost zdravstvene zaštite žena	508	511	510	534	14	14	16	20
Djelatnost hitne medicine	2.061	2.268	2.335	2.325	74	101	105	104
Djelatnost za zaštitu i liječenje usta i zubi	1.929	2.105	1.991	2.025	61	61	59	57
Djelatnost zdravstvene zaštite školske djece, mladeži i studenata	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Zdravstvena njega u kući	1.162	1.209	1.278	1.168	51	89	47	59
Patronažna djelatnost	873	849	865	819	26	25	25	25
UKUPNO	12.065	12.514	12.519	12.170	390	456	412	430

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2019.

Ukupan broj zdravstvenih djelatnika na području Republike Hrvatske u 2018. godini povećao se za 3,76 % odnosno s 12.065 u 2016. godini na 12.519 u 2018. godini. U 2019. godini dolazi do smanjenja ukupnog broja zaposlenih djelatnika na području RH u odnosu na 2018. za 2,87 %. Što se tiče Krapinsko-zagorske županije, primjetno je kontinuirano povećavanje ukupnog broja zdravstvenih djelatnika. Broj zaposlenih u 2019. veći je za 10,26 % u odnosu na 2016. godinu.

Grafikon 13. Broj zdravstvenih radnika u predstavljenim područjima – Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Tablica u nastavku prikazuje nam broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika prema područjima rada u razdoblju 2016. – 2019. godine. Iz tablice se može zamijetiti da podaci o broju radnika na 10.000 stanovnika na razini Krapinsko-zagorske županije ne odstupaju puno od prosječnog broja radnika u Republici Hrvatskoj, ali postoji iznimaka.

Tablica 37. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika 2016. – 2019. Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija

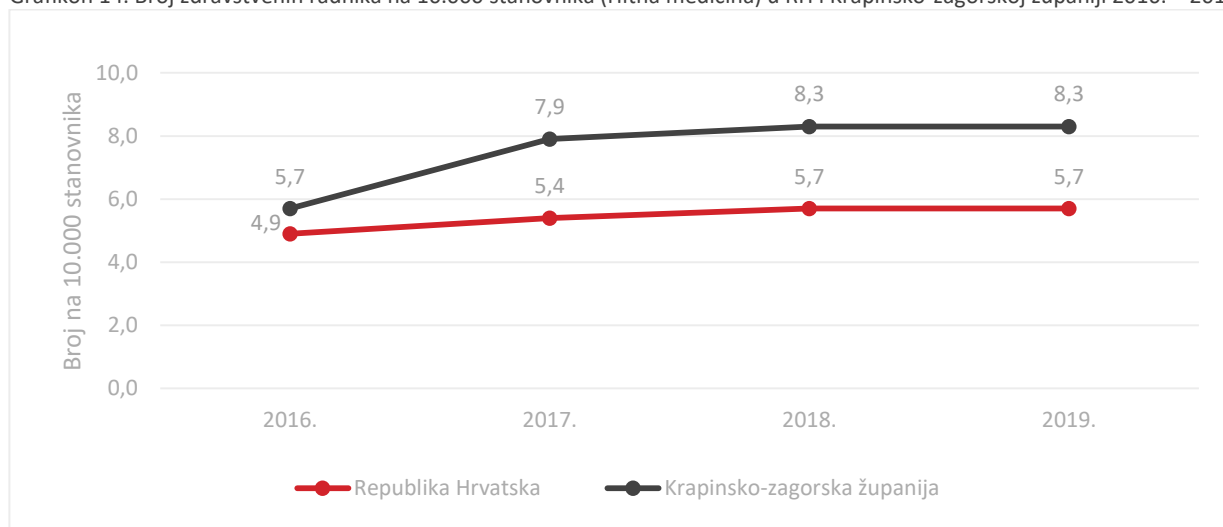
BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA NA 10.000 STANOVNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Primarna zdravstvena zaštita	6,1	6,2	6,2	5,9	6,1	6,1	6,1	6,1
Djelatnost opće medicine	5,5	5,5	5,5	5,3	5,7	5,8	5,8	5,8

BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA NA 10.000 STANOVNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Djelatnost zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3
Djelatnost medicine rada	0,9	0,9	1,0	1,1	0,6	0,8	0,5	0,8
Djelatnost zdravstvene zaštite žena	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1	1,1	1,3	1,6
Djelatnost hitne medicine	4,9	5,4	5,7	5,7	5,7	7,9	8,3	8,3
Djelatnost za zaštitu i liječenje usta i zubi	4,6	5,0	4,8	4,9	4,7	4,8	4,7	4,5
Djelatnost zdravstvene zaštite školske djece, mladeži i studenata	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Zdravstvena njega u kući	2,8	2,9	3,1	2,8	4,0	7,0	3,7	4,7
Patronažna djelatnost	2,1	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2019.

Broj radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece na 10.000 stanovnika je 2019. bio 0,6 u RH, a 0,3 u KZZ-u. Što se tiče broja radnika u području djelatnosti hitne medicine i zdravstvene njege u kući, situacija je nešto drugačija. U Republici Hrvatskoj 2019. je bilo 5,7 broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji taj omjer je iznosio 8,3.

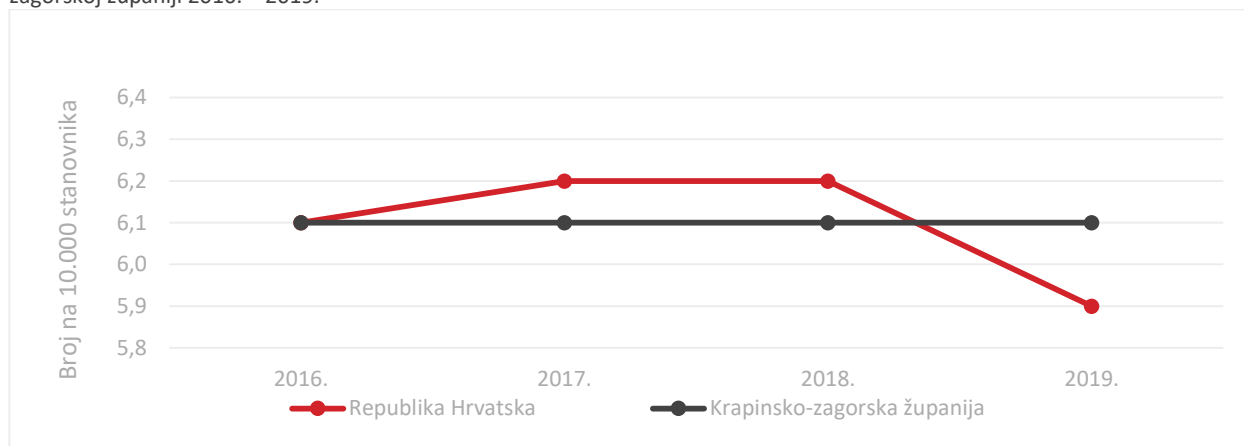
Grafikon 14. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Hitna medicina) u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Ista situacija ponavlja se i u djelatnosti zdravstvene njege u kući gdje je državni prosjek u 2019. godini 2,8 dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji 4,7. Broj radnika u dijelu primarne zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske kontinuirano opada te je u 2019. godini manji u odnosu na 2018. za 6,42 % odnosno smanjen je s 2.568 na 2.413 zaposlenih radnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. nije se mijenjao u odnosu na 2018. godinu te i dalje iznosi 77.

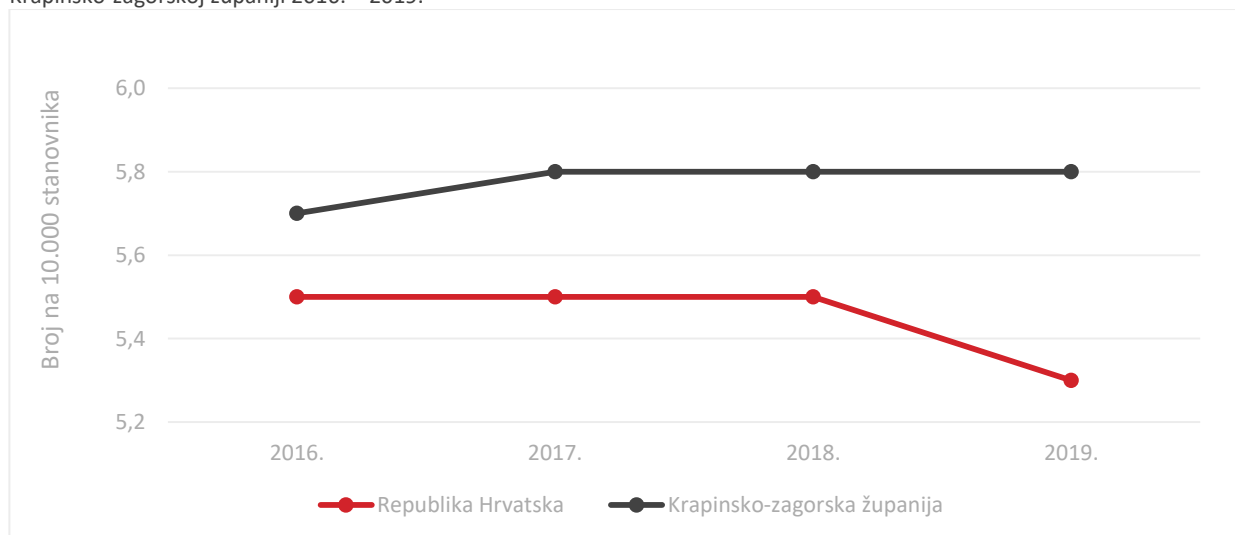
Grafikon 15. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Primarna zdravstvena zaštita) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Padom broja zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na razini Republike Hrvatske, smanjuje se i njihov udio na 10.000 stanovnika te u 2019. iznosi 5,9. U Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2016. do 2019. godine nije došlo do promjene omjera broja zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na 10.000 stanovnika te je njihov udio i dalje 6,1.

Grafikon 16. Broj zdravstvenih djelatnika opće medicine na 10.000 stanovnika (Opća medicina) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Prethodni grafikon prikazuje kretanje broja zdravstvenih radnika opće medicine u razdoblju od 2016. do 2019. godine. Prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa, na području Sjeverne Hrvatske i cijele Republike Hrvatske može se zamijetiti pad broja zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika dok na području Krapinsko-zagorske županije u istom razdoblju broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika oscilira (pad broja zdravstvenih radnika u 2016. godini te ponovan rast u 2017. godini do razine iz 2015. godine).

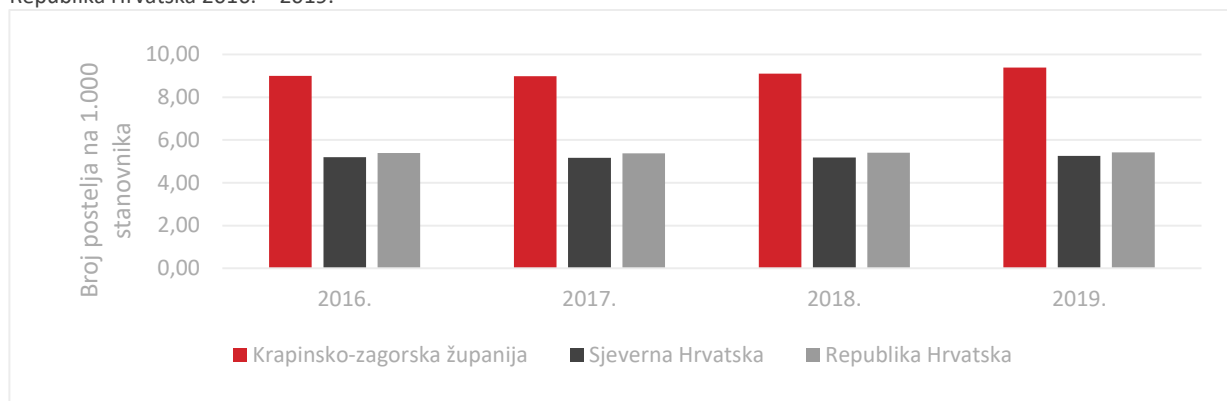
Tablica 38. Broj postelja, broj postelja na 1.000 stanovnika i broj doktora u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Rad stacionarnih ustanova	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA				SJEVERNA HRVATSKA				REPUBLIKA HRVATSKA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj postelja	1.196	1.194	1.209	1.247	3.961	3.913	3.927	3.975	23.088	23.049	23.130	23.221
Broj postelja na 1.000 st.	9,00	8,98	9,10	9,38	5,2	5,16	5,18	5,25	5,39	5,38	5,4	5,42
Broj doktora	188	184	183	209	676	660	660	736	6.510	6.642	6.838	7.117

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Iz prethodne tablice moguće je primijetiti manje oscilacije u promjeni broja postelja u svim promatranim područjima te da Krapinsko-zagorska županija (9 postelja na 1.000 stanovnika) ima dvostruko više postelja na 1.000 stanovnika u odnosu na Sjevernu Hrvatsku i cijelu Republiku Hrvatsku (5 postelja na 1.000 stanovnika). Broj postelja na 1.000 stanovnika na području Krapinsko-zagorske županije se povećao i to od 1.196 u 2016. godini na 1.247 postelja u 2019. godini.

Grafikon 17. Broj postelja na 1.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Grafikon u nastavku prikazuje broj liječnika u stacionarnim ustanovama na području Republike Hrvatske, Sjeverne Hrvatske i Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2016. godine do 2019. godine. Tako je na području Republike Hrvatske 2019. godine bilo 7.117 doktora, 607 više nego 2016. godine. Na razini Krapinsko-zagorske županije i Sjeverne Hrvatske također je došlo do povećanja broja doktora u 2019. godini. U Krapinsko-zagorskoj županiji sada ih je više za 21 u odnosu na 2016. godinu, dok ih je na razini Sjeverne Hrvatske u 2019. više za 60.

Grafikon 18. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

6.2. Bolesti stanovništva

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine, a za njima bolesti dišnog sustava.

Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nositelji i izvršitelji pojedinih zadataka, mogući izvori financiranja, kontrola

provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanju zdravlja i kvalitete života na području Županije. Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, usporevanje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti krvožilnog sustava.

Tablica 39. Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2019.

SKUPINE BOLESTI	2016.		2017.		2018.		2019.	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Ukupno umrlih	1.834	100	1.845	100	1.906	100	1.725	100
Bolesti cirkulacijskog sustava	815	44,2	724	39,3	790	42,9	707	40,99
Novotvorine	408	22,1	435	23,6	479	26,0	423	24,52
Bolesti probavnog sustava	131	7,1	107	5,8	138	7,5	98	5,68
Ozljede, trovanja i dr. poslj. vanjskih uzroka	113	6,1	107	5,8	114	6,2	100	5,80
Bolesti dišnog sustava	117	6,3	157	8,5	112	6,1	114	6,61

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2018; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Iz prethodne tablice može se vidjeti da su najveći uzročnik smrti u razdoblju 2016. – 2019. u Krapinsko-zagorskoj županiji bolesti cirkulacijskog sustava i to s udjelom od 40,99 % u 2019. godini. Bolesti probavnog sustava najmanje su zastupljene u ukupnom broju i to pojedinačno sa 98 zabilježenih slučajeva što čini 5,68 %.

Virus SARS-CoV-2 pojavio se krajem 2019. u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. Ministar zdravstva je 11.03.2020. proglasio epidemiju bolesti COVID 19 na prijedlog Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Tablica 40. Slučajevi zaraze SARS CoV-2 infekcijom u svijetu, RH i KZŽ na dan 11.01.2021.

	SLUČAJEVI	OPORAVLJENI	PREMINULI
SVIJET	90.702.906	64.825.048	1.943.432
RH	220.223	210.844	4.403
KZŽ	8682	n/p	238

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo (<https://www.koronavirus.hr/zupanije/krapinsko-zagorska-zupanija/174>, ažurirano 11.01.2021. u 11:05)

Do 11. siječnja 2021. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 8.682 slučajeva SARS CoV-2 te je do sada preminulo 238 osoba od koronavirusa⁴¹. Na dan 11.01.2021. trenutni broj aktivnih slučajeva zaraze osoba s područja Krapinsko-zagorske županije bio je 147. U samoizolaciji se nalazilo 891 osoba. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice nalazilo se 5 pacijenata sa SARS CoV-2 infekcijom. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice nalazilo se 17 pacijenata, od kojih 1 na respiratoru dok se u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana nalazilo 77 pacijenata pozitivnih na SARS CoV-2, od kojih je 12 bilo na respiratoru. Zbog izvanredne situacije epidemije koronavirusa u Republici Hrvatskoj su na snazi preporučene epidemiološke mjere resornih institucija. Krajem 2020. godine započelo je cijepljenje u Krapinsko-zagorskoj županiji u prostorima Zavoda za hitnu medicinu. Prve doze cjepiva predviđene su za prioritete odnosno zdravstvene djelatnike i korisnike domova za starije i nemoćne osobe. Cijepljenje se nastavlja početkom 2021. godine kada su zaprimljene nove doze osigurane za zdravstveni sustav i domove za starije i nemoćne osobe. Uz dobru epidemiološku situaciju očekuje se povećanje dinamike cijepljenja kako bi se što prije mogle cijepiti i kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina⁴².

⁴¹ <https://www.koronavirus.hr/zupanije/139>, datum pristupa 11.01.2021.

⁴² <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno,koronavirus-aktualno/pocelo-cijepljenje-u-krapinsko-zagorskoj-zupaniji>; <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno,koronavirus-aktualno/cijepljenje-pocelo-i-u-ob-zabok>; <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno/zupanijski-stozer-epidemioloska-situacija-je-dobra-nastavlja-se-cijepljenje>, datum pristupa 15.2.2021.

6.3. Palijativna skrb

Palijativna skrb je sveobuhvatna (zdravstvena, psihološka, socijalna i duhovna) skrb s ciljem pružanja potrebne njege bolesnicima s neizlječivom bolešću. Palijativna skrb usmjerena je na olakšavanje simptoma, boli i stresa od teške bolesti – bez obzira na prognozu. Cilj je poboljšati kvalitetu života, kako pacijenta, tako i njegove obitelji. Palijativnu skrb omogućuje tim liječnika, medicinskih sestara te drugih stručnjaka koji rade zajedno radi pružanja dodatne podrške.

Uspostava sustava palijativne skrbi sastavni je dio Nacionalne strategije razvoja zdravstva 2012. – 2020. koja sadrži opis organizacijskog i zakonskog okvira palijativne skrbi te prioritetne mjere vezane uz strateški razvoj palijativne skrbi. Nacionalnim programom razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj definirano je da svaka županija mora imati izrađenu Strategiju razvoja palijativne skrbi na svojem području. Strategija razvoja palijativne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije 2020. – 2023. strateški je dokument u području palijativne skrbi i predstavlja temelj za organizaciju i razvoj dostupne, kvalitetne i sveobuhvatne palijativne skrbi na području cijele Krapinsko-zagorske županije. Smjernice sadržane u Strategiji omogućavaju Krapinsko-zagorskoj županiji uspostavu sustava palijativne skrbi u organizacijskom i zakonodavnom okviru, kao jednog od prioriteta razvojnih područja zdravstvene zaštite na području Krapinsko-županije.

Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije – koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

U 2014. godini osnovan je Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije koji je sudjelovao u izradi Strategije, a čine ga predstavnici ključnih ustanova i pružatelja zdravstvenih usluga palijativnim bolesnicima: Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije, Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana, zdravstvene njege u kući i civilnog društva-volontera u palijativnoj skrbi. Zadaća Projektnog tima je da koordinira sve aktivnosti uz uspostavu i organizaciju palijativne skrbi.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih⁴³. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije (tablica 39). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina.

Razvoj palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji podupire se kroz: omogućavanje dodatne edukacije zdravstvenih djelatnika, opremanje posudionica ortopedskih pomagala, uključivanje dodatnih stručnjaka u rad mobilnog palijativnog tima te grupe samopodrške za palijativne bolesnike i članove obitelji te financiranje aktivnosti senzibilizacije zdravstvenih i nezdravstvenih radnika, ali i društva općenito. U 2013. godini Krapinsko-zagorska županija organizirala je prvi stručni skup o palijativnoj skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji pod nazivom „Palijativna skrb – izazovi i mogućnosti“. U 2019. godine također je održan stručni skup na temu Posebnosti palijativne skrbi u organizaciji Krapinsko-zagorske županije i Povjerenstva za zaštitu prava pacijenata na području KZZ-a. Krajem 2013. godine za opremanje postojećih posudionica pri gradskim društvima Crvenog križa Županija je izdvojila ukupno 54.000,00 kn, odnosno po 9.000,00 kn za nabavku najpotrebnije opreme za svaku posudionicu. Za edukacije djelatnika županijskog upravnog odjela nadležnog za zdravstvo, u 2014. je izdvojeno 7.000,00 kn, u 2015. godini 2.000,00 kn, u 2016. godini 2.000,00 kn i 2017. godini 12.000,00 kn za specijalističke tečajeve iz palijativne medicine za djelatnike zdravstvenih ustanova. Nakon uspostave Mobilnog palijativnog tima i uspostave posudionice ortopedskih pomagala pri Domu zdravlja KZZ-a, Krapinsko-zagorska županija osigurala je krajem 2015. godine sredstva u iznosu 11.000,00 kn za tiskanje letaka s osnovnim informacijama za građane dostupnim uslugama palijativne skrbi. Izrađena je i podstranica na temu palijativne skrbi (<http://www.kzz.hr/palijativna-skrb>).

Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije određen je kao ustanova koja će osigurati ugovaranje koordinatora i mobilnih palijativnih timova. U tom smislu, Dom zdravlja osigurava minimalne uvjete u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za djelatnost palijativne skrbi kroz Centar za palijativnu skrb i koordinira djelatnost palijativne skrbi, koordinatore i mobilni palijativni tim na području Županije. Uvjet za koordinatora u pogledu radnika je prvostupnik/ca sestriinstva s posebnom edukacijom iz palijativne skrbi, a u pogledu prostora potrebno je osigurati prostoriju najmanje 12 m². Koordinator za palijativnu skrb nije dio mobilnog palijativnog tima već je samostalan u svom radu i predstavlja samostalnu organizacijsku jedinicu. Surađuje u pružanju i razvoju palijativne skrbi s mobilnim palijativnim timom i drugim dionicima palijativne skrbi u Županiji. Koordinator za Krapinsko-zagorsku županiju ugovoren je početkom travnja 2018. godine. Centar je smješten u Domu zdravlja Krapinsko-

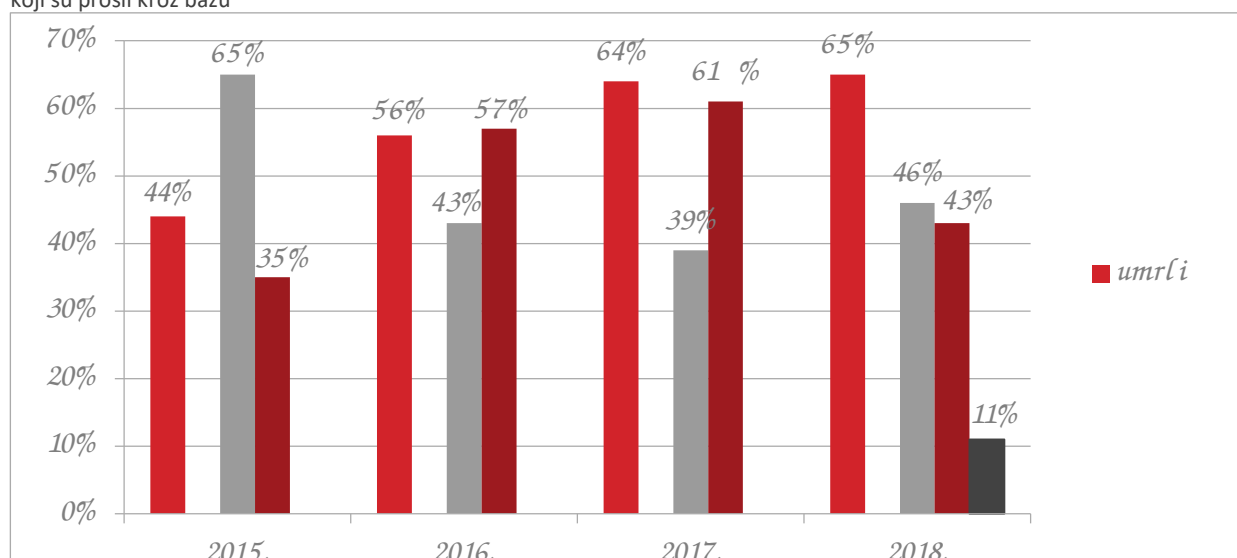
⁴³<http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/strategija-razvoja-palijativne-skrbi-2020-2023/KZ%20razvoja%20palijativne%20skrbi%20u%20KZ%20c5%bd.pdf> (datum pristupa: 26.07.2021.)

zagorske županije u Oroslavju. U tom centru, sukladno predviđenom standardu zaposlen je koordinator, zdravstveni djelatnik, sa stupnjem obrazovanja prvostupnika te s dodatnom edukacijom iz palijativne skrbi.

U travnju 2015. godine osnovan je mobilni palijativni tim. Mobilni palijativni tim osnovan je s ciljem da se neizlječivo bolesnim pacijentima osigura što bolja kvaliteta života do samog kraja, a njihovim obiteljima olakša skrb za takvog bolesnika. Mobilni palijativni tim pri Domu zdravlja Krapinsko-zagorske županije obuhvaća **medicinsku pomoć** u vlastitom domu te **psihološku pomoć** bolesniku i članovima obitelji tijekom bolesti i u žalovanju u domu ili kroz grupu za potporu za oboljele od malignih bolesti i njihove obitelji. Prema registru kojeg vodi koordinator, 591 pacijent je bio korisnik neke od usluga mobilnog palijativnog tima na području KZŽ-a (stanje na 31.12.2017) te se taj broj povećao na 916 pacijenata korisnika neke od usluga u samo godinu dana (stanje na 31.12.2018.). Tijekom 2019. godine nabavljeno je i vozilo kako bi tim bio što učinkovitiji i dostupniji.

Prema podacima Doma zdravlja KZŽ-a u registru palijativnih bolesnika je u 2018. godini bilo ukupno 325 pacijenata s potrebom za palijativnom skrbi. Za usporedbu 2015. godine upisano je bilo samo njih 152, a 2016. godine ukupno 202 pacijenta. Sa šifrom Z.51.5 u 2018. godini je bilo ukupno 46 % palijativnih pacijenata. Taj postotak kontinuirano raste s obzirom da je 2015. godine on iznosio samo 14 %, 2016. godine 24 %, a 2017. godine 40 %. Od ukupnog broja umrlih osoba s palijativnom dijagnozom u kući je umrlo njih 43 %, a u bolnicama 57 %. Zanimljiv je podatak da su onkološki pacijenti činili 67 % pacijenata s potrebom za palijativnom skrbi⁴⁴.

Grafikon 19. Udio umrlih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji kojima je bila potrebna palijativna skrb (minimalne procjene) koji su prošli kroz bazu

Izvor: Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2020. – 2023. godine, veljača 2020.

U sklopu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana, kao akutne bolnice, a prema Mreži javno zdravstvene službe, od 11-13 procijenjenih potrebnih palijativnih postelja za akutno liječenje uključene su 2 postelje za palijativnu skrb. Ne postoji posebni odjel za palijativne pacijente, već su palijativne postelje na raspolaganju na odjelu gdje se pacijent liječi.

Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije vodi bazu palijativnih pacijenata – Uvidom u „Pregled potreba za palijativnom skrbi pri DZ KZŽ“ na mjesečnoj bazi, uspoređuje se broj intervencija pri tim pacijentima u Zavodu za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije. Hitna medicinska služba Krapinsko-zagorske županije svakodnevno zbrinjava palijativne pacijente, pogotovo noću i vikendom kada im nisu dostupne druge službe.

Ustanove za zdravstvenu njegu u kući zapošljavaju uz medicinske sestre opće njege i medicinske sestre prvostupnice, diplomirane medicinske sestre i magistre sestrinstva te su osigurale dodatnu edukaciju zaposlenih medicinskih sestara iz područja palijativne skrbi i spremne su osigurati dostupnost, kontinuiranost i kvalitetu provođenja zdravstvene njege palijativnih pacijenata čime se osigurava adekvatna zdravstvena njega bolesniku i ostanak u vlastitom domu. Edukaciju iz palijativne skrbi pod nazivom „Osnovne palijativne skrbi“ u Centru za palijativnu medicinu, medicinsku etiku i komunikacijske vještine (CEPAMET) pri Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završilo je ukupno 15 osoba (liječnika i medicinskih sestara). Krapinsko-zagorska županija financirala je edukaciju za ukupno 12 osoba.

⁴⁴http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/strategija-razvoja-palijativne-skrbi-2020-2023/KZ%c5%bd_Strategija%20razvoja%20palijativne%20skrbi%20u%20KZ%c5%bd.pdf (datum pristupa: 26.07.2021.)

Tablica 41. Popis zdravstvenih djelatnika koji su pohađali edukaciju iz palijativne skrbi na CEPAMETU pri Medicinskom fakultetu

USTANOVA	BROJ ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA
Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije	3
Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	5
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	1
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	0
Zdravstvena njega u kući	6
UKUPNO	15

Izvor: Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2020. – 2023. godine, veljača 2020.

Jedna od ključnih aktivnosti u uspostavi palijativne skrbi na području Županije je uspostava i ustrojavanje posudionice pomagala. Teška i dugotrajna pomoć pogoršava socijalnu i materijalnu situaciju u obitelji koja nije u mogućnosti kupiti ortopedsko ili medicinsko pomagalo. Sukladno potrebama palijativnih bolesnika za ortopedskim i medicinskim pomagalima kontinuirano treba raditi nabavku potrebnih pomagala, voditi brigu o njihovoj kvaliteti i dostupnosti na području županije. U sklopu Doma zdravlja KZZ-a djeluje Posudionica pomagala koja se pokazala kao praktičan oblik pomoći. Pravo posuđivanja pomagala imaju bolesnici kod kojih postoji potreba, a ne ostvaruju je preko HZZO-a ili su u fazi rješavanja odobrenja za potrebno pomagalo. Pomagala su besplatna, a posuđuju se na privremeno korištenje ovisno o potrebi. Pomagalo se posuđuje uz medicinsku dokumentaciju na uvid iz koje je vidljiva potreba za korištenjem pomagala. Po prestanku potrebe za pomagalom pomagalo se vraća u posudionicu. Pomagala su nabavljena donacijama Krapinsko-zagorske županije i zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Krapinsko-zagorska županija te HZZO-a Krapina. Također, manje posudionice djeluju i pri svim gradskim društvima Crvenog križa na području Krapinsko-zagorske županije.

Krapinsko-zagorska županija i dalje će podupirati razvoj sustava palijativne skrbi, pri čemu je prioritet širenje kapaciteta za smještaj palijativnih bolesnika, a osim navedenog područja rada, sada će se još usredotočiti na razvoj volonterizma u palijativnoj skrbi i nastojanje za razvijanjem skrbi za palijativne bolesnike u njihovom domu dostupne 24 h na dan i sve dane u tjednu. Strategijom je zaključeno kako je potrebno razvijati uključivanje volontera Crvenog križa u psihosocijalnu podršku uz praktičnu podršku, što bi značajno doprinijelo palijativnoj skrbi. Pomoć volontera je moguća kroz pružanje psihosocijalne podrške bolesniku i obitelji te pomoć i njegu u kući (nabava namirnica, plaćanje računa, kuhanje, čišćenje, pomoć kod osobne njege i sl.).

Zaključak

Temeljni ciljevi zdravstvene politike odnose se na produživanje očekivanog trajanja života i poboljšanje kvalitete življenja, za što je potrebno kontinuirano unaprjeđenje i razvoj zdravstvene službe uz promicanje razvoja zdravih načina življenja te smanjenje ili eliminaciju zdravstvenih rizika koji se mogu spriječiti. Zdravstvena zaštita i zdravlje stanovništva ne ovise isključivo o djelovanju zdravstvenog sustava i ne mogu se promatrati odvojeno od demografskih, gospodarstvenih i ekoloških pokazatelja te obrazovne strukture stanovništva. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji primarna, sekundarna i tercijarna razina zdravstvene zaštite, a daljnji razvoj zdravstvenog sustava predviđa se u koordinaciji s razvojem sustava socijalne skrbi na način da se usluge međusobno nadopunjuju.

Kvaliteta zdravstvene usluge u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazana je brojem zdravstvenih ustanova i zdravstvenih djelatnika prema područjima rada koji su uključili primarnu zdravstvenu zaštitu, djelatnost opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine, zaštite i liječenja usta i zubi, zdravstvenu zaštitu školske djece, mladeži i studenata, zdravstvenu njegu u kući te patronažnu djelatnost. Zdravstvena infrastruktura organizirana je kroz mrežu 6 bolnica u županijskom ili privatnom vlasništvu, Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije, ljekarne te dva zavoda koji djeluju na području županije – Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije i Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije. Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije horizontalno je podijeljen na 6 ispostava, po jedna u svakom gradu unutar županije, a koje uključuju ukupno 144 ordinacije kako bi se osiguralo pružanje zdravstvenih usluga svim stanovnicima Krapinsko-zagorske županije. Unatoč nedostatku zdravstvenog osoblja i potencijalnom iseljavanju stručnjaka iz svih grana djelatnosti, na razini Krapinsko-zagorske županije primjetan je rast broja ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika. U razdoblju od 2016. do 2019. broj zaposlenih povećao se za 10,26 %. Broj zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika u primarnoj

zdravstvenoj zaštiti, djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, zaštite i liječenja usta i zubi i patronažne djelatnosti u razdoblju od 2016. do 2019. nije se značajno mijenjao. Najviše liječnika u odnosu na broj stanovnika ima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a koji su ujedno i prva kontaktna točka u zdravstvenom sustavu. Najmanje liječnika na 10.000 stanovnika je u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, svega 0,3. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika u području medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine i zdravstvene njege u kući se povećao u 2019. godini, dok se broj radnika u području liječenja usta i zubi u odnosu na broj stanovnika smanjio. Najviše zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika je u djelatnosti hitne medicine (8,3).

Krapinsko-zagorska županija ima gotovo dvostruko više bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika (u prosjeku 9 na 1.000 stanovnika) u odnosu na Republiku Hrvatsku i regiju Sjeverna Hrvatska (u prosjeku 5 na 1.000 stanovnika). U 2019. godini broj kreveta se povećao za 4,26 % u odnosu na 2016. godinu. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama u 2019. povećao se u odnosu na prethodne godine, kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Krapinsko-zagorske županije i NUTS 2 regije Sjeverna Hrvatska. Podaci za razdoblje 2016. – 2019. pokazuju kako su najveći uzročnik smrti na području Krapinsko-zagorske županije bolesti cirkulacijskog sustava čiji udio iznosi 40,99 % u 2019. godini. Najmanje su zastupljene bolesti probavnog sustava, u 2019. 5,68 %. Krajem 2019. pojavio se virus SARS-CoV-2 koji se u kratkom roku proširio u cijelom svijetu, a bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. U ožujku 2020. godine proglašena je epidemija bolesti COVID-19 te su uvedene epidemiološke mjere s ciljem sprječavanja širenja bolesti. Uz mjere ograničavanja kretanja i samoizolaciju zaraženih osoba, započelo se s ubrzanim razvojem cjepiva, a prve doze isporučene su krajem 2020. godine. Cijepljenje prioritetnih skupina (zdravstveni djelatnici i korisnici domova za starije i nemoćne osobe) započelo je po primitku cjepiva u prosincu 2020. te je nastavljeno i početkom 2021. godine. Uz osiguranje novih doza cjepiva i dobru epidemiološku situaciju Krapinsko-zagorske županije, cijepljenje će se osigurati i za kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina, a potom i opću populaciju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina. Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije – koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

7. KULTURA, CIVILNO DRUŠTVO I SPORT

Društvena infrastruktura obuhvaća sve sadržaje koje stanovnici Krapinsko-zagorske županije koriste za obavljanje svakodnevnih aktivnosti i aktivnosti u svoje slobodno vrijeme iz područja uprave, odgoja i obrazovanja, kulture i umjetnosti te sporta i rekreacije. Društvena infrastruktura je stoga svojevrsni odraz društvenih funkcija na nekom promatranom prostoru. U tablici u nastavku prikazan je pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Tablica 42. Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina

Općina/ grad	Objekti društvene namjene	Pošta	Sud	Policija
Bedekovčina	5 domova DVD, 2 sportska doma uz nogometna igrališta, 2 lovačka doma, 1 ribički dom, 5 društvenih domova, kino dvorana, dvije zgrade stare škole	da	ne	ne
Budinščina	1 dom kulture, 4 društvena doma, 1 dom DVD Budinščina, 1 lovački dom, 1 planinarski dom	da	ne	ne
Desinić	3 (Dom DVD Desinić, Lovачki dom, prostorija za društvene djelatnosti iznad DV Tratinčica)	da	ne	ne
Donja Stubica	1 dom kulture, 1 dom DVD, 7 društvenih domova (1 nije u funkciji), 1 pučko otvoreno učilište s knjižnicom, 1 multimedijalni centar	da	da	da
Đurmanec	1 DVD, Dom na Hromcu, zgrada stare šk. Kuhinje	da	ne	ne
Gornja Stubica	1 društveni dom, 1 zgrada stare škole, 1 lovački dom, 1 planinarski dom	da	ne	ne
Hrašćina	1 dom DVD, 1 Lovачki dom	da	ne	ne
Hum na Sutli	1 kino dvorana	da	ne	ne
Jesenje	1 dom kulture, 1 dom DVD, 1 Lovачki dom, 1 dom uz igralište	da	ne	ne
Klanjec	4 doma DVD, 1 lovački dom, 1 gradska dvorana	da	da	da
Kraljevec na Sutli	1 dom za puhački orkestar, 1 lovački dom, 6 domova DVD	da	ne	ne
Krapina	pučko otvoreno učilište	da	da	da
Krapinske toplice	1 dom kulture s kino dvoranom (u izradi projektna dokumentacija za rekonstrukciju i prenamjenu u multimedijalni centar), 2 društvena doma, 1 lovački dom, 2 vatrogasna doma, izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola za gradnju vatrogasnog doma za DVD K. Toplice, u postupku prijava na natječaj za bespovratna sredstva, 2 društvena doma u vlasništvu udruga	da	ne	ne
Konjščina	1 + 5 društvenih domova po mjesnim odborima	da	ne	ne
Kumrovec	1 dom kulture u postupku izrade, 1 centar za posjetitelje	da	ne	ne
Lobor	4	da	ne	ne
Mače	1	da	ne	ne
Marija Bistrica	1	da	ne	ne
Mihovljan	1 lovački dom, 1 društveni dom	da	ne	ne
Novi Golubovec	3 (DVD- 1; društveni dom 2)	da	ne	ne
Oroslavje	1 dom kulture, 4 društvena doma, 1 dom DVD, 2 lovačka doma	da	ne	ne
Petrovsko	1 lovački dom, 1 planinarski dom, 1 dom DVD, 1 dom kojem treba obnova i 1 nedovršeni dom	da	ne	ne
Pregrada	4 doma DVD, 1 lovački dom, 1 planinarski dom, kino dvorana koja će se rekonstruirati, prostor Gradske vijećnice, 1 zgrada Knjižnice i Muzeja, 1 zgrada društvene namjene u kojoj djeluju udruge, 1 zgrada nogometnog kluba u kojoj djeluju udruge u sportu	da	da	da
Radoboj	1 u funkciji	da	ne	ne
Stubičke toplice	0	da	ne	ne

Općina/ grad	Objekti društvene namjene	Pošta	Sud	Policija
Sveti Križ Začretje	2 DVD, 2 društvena doma u potpunosti dovršena i u funkciji, zgrada u kojoj je smještena Knjižnica i prostorije koje koriste udruge, 1 nedovršeni društveni dom, 4 lovačka doma. Pastoralni centar	da	ne	ne
Tuhelj	1 DVD, Lovački dom u Tuhlju, Seljački dom u Proseniku	da	ne	ne
Veliko Trgovišće	1 dom kulture, 3 doma DVD, 5 lovačkih domova, 3 sportska doma, 4 društvena doma	da	ne	ne
Zabok	16 i 1 nije u funkciji = 5 su društvene namjene, 4 doma DVD, 2 lovačka doma, 2 ribička doma, 1 planinarski dom, 2 NK doma, 1 dom SC, Kino Zabok, Gradska galerija Zabok, Gradska knjižnica K. Š. Gjalski Zabok	da	općinski sud – stalna služba	da
Zagorska sela	2 vatrogasna doma, 1 lovački dom, 1 kulturni centar, 1 društveni dom u rekonstrukciji	da	ne	ne
Zlatar	1 (nije u funkciji)	da	da	ne
Zlatar Bistrica	3	da	ne	da

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019.

7.1. Kultura i mediji

Društvena infrastruktura u području kulture i umjetnosti prikazana je u narednom dijelu stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača i knjižnica. Predstavljen je i broj orkestara, ansambala, zborova te radijskih i TV pretplatnika kako bi se upotpunila slika o korištenju te infrastrukture.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine djelovala su 2 kazališta. Na području Sjeverne Hrvatske taj se broj kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini dok je u Republici Hrvatskoj pao sa 186 na 176 kazališta. U Hrvatskoj djeluje samo jedan zbor (Lado) dok broj orkestara i ansambala bilježi smanjenje s 48 na 41. Najveća koncentracija kazališta je na području grada Zagreba što je i očekivano.

Tablica 43. Kazališta, orkestri ansambli i zborovi, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018.

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			SJEVERNA HRVATSKA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor
2014.	2	0	0	24	4	0	184	48	1
2015.	2	0	0	26	4	0	176	45	1
2016.	2	0	0	24	4	0	177	44	1
2017.	2	0	0	27	4	0	186	43	1
2018.	2	0	0	27	4	0	176	41	1

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018.

Broj kinematografa je na području Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2018. godine također ostao isti, samo 1, dok je na području Sjeverne Hrvatske u promatranom razdoblju bilo manjih oscilacija da bi u 2017. godini bio zabilježen isti broj kinematografa kao i 2014. godine, njih 10. Od lipnja 2018. godine u sklopu Pučkog otvorenog učilišta Krapina djeluje Kino Krapina, čime je omogućeno prikazivanje filmskih projekcija u Festivalskoj dvorani.

Tablica 44. Broj kinematografa Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2019. godina

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji
2014.	1	4.623	10	245.101	67	4.079.522

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji
2015.	1	5.881	11	269.998	78	4.347.959
2016.	1	6.118	9	289.527	70	4.531.922
2017.	1	7.479	10	337.042	71	4.813.538
2018.	1	7.140	11	347.299	77	4.859.686
2019.	1	8.030	11	387.243	75	5.026.447

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Što se Krapinsko-zagorske županije tiče zabilježeni broj gledatelja porastao je s 4.623 u 2014. godini na 8.030 u 2019. što je nominalno povećanje od 3.407 (73,7 %). U istom razdoblju u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je s 245.101 na 387.243 što je nominalno povećanje od 142.142 ili 57,9 %. Na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 943.925 gledatelja odnosno 23 %.

Tablica 45. Broj radio postaja i odašiljača, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Radio postaje	Odašiljači	Radio postaje	Odašiljači	Radio postaje	Odašiljači
2014.	5	11	29	53	138	633
2015.	5	11	29	53	136	643
2016.	5	11	29	51	135	637
2017.	5	15	32	61	147	654
2018.	5	15	31	56	144	649

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018.

U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radio postaja u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao je isti dok se broj odašiljača povećao za 36 %, s 11 na 15 tijekom 2017. godine te je isti broj i u 2018. godini. U Sjevernoj Hrvatskoj broj radio postaja u istom razdoblju povećao se za 10 % s 29 na 32 (tri nove radio postaje osnovane su na području Zagrebačke županije u 2017. godini) te potom smanjen u 2018. na 31. Broj odašiljača povećao se za 15 % odnosno s 53 na 61 u 2017. godini. Tijekom 2018. došlo je do smanjenja broja odašiljača te ih je sada 56. Na području cijele Republike Hrvatske broj radio postaja povećao se za 7 % odnosno sa 138 na 147 u 2017. godini. I ovdje dolazi do pada njihova broja u 2018. godini sa 147 na 144. Ukupan broj odašiljača porastao je za 3 % odnosno sa 633 na 654 u razdoblju do 2017. godine. Ponovno, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8 % odnosno s 654 u 2017. na 649.

Tablica 46. Broj radio i televizijskih pretplatnika, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina

Radio pretplatnici			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	36.194	239.104	1.386.992
2015.	35.858	236.516	1.394.425
2016.	36.216	238.184	1.408.717
2017.	36.229	238.135	1.412.827
2018.	36.193	237.873	1.423.650
Televizijski pretplatnici			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	32.770	204.281	1.260.711
2015.	32.485	215.600	1.266.449
2016.	32.585	215.386	1.271.464
2017.	32.630	215.213	1.274.137

Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika s 239.104 u 2014. godini na 237.873 u 2018. godini, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64 % u 2018. godini kada je bilo 36.658 radijskih pretplatnika više nego u 2014. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao približno isti, 32.578. Na području Sjeverne Hrvatske bilježi se porast broja pretplatnika s 204.281 u 2014. na 215.313 u 2017 godini. Tijekom 2018. dolazi do pada na 214.471 pretplatnika. Na razini Republike Hrvatske također je zamjetan porast broja televizijskih pretplatnika koji je porastao za 1,6 % odnosno s 1.260.711 u 2014. godini na 1.281.122 u 2018. godini.

Tablica 47. Broj knjižnica, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2017. godina

Knjižnice	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	50	271	1.781
2015.	n/a	n/a	n/a
2016.	49	278	1.768

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016.;

U Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj u 2021. godini s područja Krapinsko-zagorske županije upisano je 56 knjižnica⁴⁵. Upisnik sadrži osnovne podatke o upisanim aktivnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj, bilo da djeluju kao pravne osobe ili kao knjižnice u sastavu drugih pravnih osoba. U Krapinsko-zagorskoj županiji na svakih 10.000 stanovnika dolazi 4,52 knjižnice, dok navedeni broj na razini Republike Hrvatske iznosi 4,07, a na razini Sjeverne Hrvatske 3,41.

Tablica 48. Ukupan broj knjižnica i broj na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u prosincu 2021. godine

Knjižnice u 2021.	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska (uključujući KZŽ)	Republika Hrvatska
Ukupan broj	56	277	1.643
Broj na 10.000 stanovnika	4,52	3,41	4,07

Izvor: Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj; DZS, Procjene stanovništva, 2021; DZS, Gradovi u statistici, 2021

Sve je veći broj knjižnica s pristupom internetu te se s razvojem digitalnog društva uočava tendencija virtualnih posjeta knjižnicama. U kontekstu suvremenih potreba za digitalizacijom vrijedne književne građe na kajkavskom jeziku, kao vrijedna riznica kajkavske književne građe ističe se društvo Kajkaviana⁴⁶. Kajkaviana je društvo prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. Društvo je osnovano u veljači 1989. godine u dvorcu Stubički Golubovec. Društvo sukladno utvrđenim ciljevima djeluje na području kulture i zasnovana je na dobrovoljnom udruživanju članova radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa u književnoj, likovnoj, glazbenoj, kazališnoj, izdavačkoj i izložbenoj djelatnosti. Društvo prikuplja kajkavsku knjižnu i rukopisnu građu te oblikuje zbirke dostupne korisnicima. Nakladnička djelatnost Kajkaviane započela je 1991. godine te su od tada izdane knjige različitog sadržaja kao što su pretisci starije književnosti, djela kulturološkog sadržaja koja se bave Hrvatskim zagorjem i u manjem opsegu djela suvremenih autora pisana na kajkavskom i na standardnom hrvatskom jeziku. d 1995. Kajkaviana je nakladnik časopisa za kulturu Hrvatsko zagorje.

Važan dio mreže kulturnih ustanova na području Županije čine muzeji i galerije koji čuvaju bogatu baštinu i spomen na ljude i mjesta značajna ne samo za ovaj kraj već i za tijek povijesti države, pa i šire. Najvažnija ustanova u tom smislu su Muzeji hrvatskog Zagorja u čijem su sastavu:

- Dvor Veliki Tabor, Hum Košnički u Općini Desinić - jedan od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske građen tijekom 16. stoljeća
- Galerija Antuna Augustinčića u Gradu Klanjec - osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao

⁴⁵ <http://upisnik.nsk.hr/upisnik-knjiznica-1/imenik/index.php> (datum pristupa 4.12.2021.). Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj sadrži temeljne podatke o svim knjižnicama u Republici Hrvatskoj, a vodi ga Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u svrhu praćenja stanja u knjižničnoj djelatnosti.

⁴⁶ Puni naziv udruge je Kajkaviana – Društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine.

rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu.

- Muzej krapinskih neandertalaca u Gradu Krapina – čuva i prezentira nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ koje je zaštićeno kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj. Ovo nalazište pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta i kao takvo ima znanstveno i kulturno značenje koje uvelike nadilazi županijske, pa čak i nacionalne granice.
- Muzej seljačkih buna u Općini Gornja Stubica - osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. i smješten u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. na mjestu srednjovjekovne utvrde. Muzej čuva i prezentira kulturni identitet ovog kraja utkanog u suvremeni identitet nacije.
- Muzej "Staro selo" u Općini Kumrovec - etno-selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća, uključujući obnovljenu rodnu kuću Josipa Broza Tita koja sadrži etnografski i povijesni postav. Pored razgleda stalnih izložbenih postava koji prikazuju tradicijski način života regije Hrvatskog zagorja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, muzej nudi i brojne druge interaktivne sadržaje za posjetitelje.

7.1.1. Kulturna baština

S obzirom na višetisućljetnu povijest i kontinuitet života, prostor Krapinsko-zagorske županije bogat je kulturnom baštinom. Kulturna dobra su prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21) pokretne i nepokretne stvari od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značaja, arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolici i njihovi dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru, a imaju umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost, zatim nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština te zgrade, odnosno prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima. U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %).

Arheološka kulturna dobra koja se nalaze na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije su:

- utvrda Cesargrad,
- plemićki grad Vrbovec,
- arheološko nalazište „Hušnjakovo“ s parkom krapinskog pračovjeka,
- ostaci srednjovjekovne utvrde „Stari grad Milengrad“,
- arheološka zona Stari grad,
- arheološko nalazište Stari grad,
- arheološki lokalitet „Plat“,
- arheološko nalazište „Zašat“,
- arheološko nalazište „Brezovica“,
- srednjovjekovna utvrda „Oštrc“,
- arheološki lokalitet kaštel Sutinsko,
- arheološko nalazište „Strugača“,
- arheološko nalazište „Bušin-Bežanec“,
- srednjovjekovna utvrda „Belecgrad“,
- arheološko nalazište gradina Špičak,
- srednjovjekovna utvrda „Židovina“,
- arheološko nalazište prapovijesne nekropole pod tumulima Podstenje.

Nematerijalna kulturna dobra koja su upisana u Registar kulturnih dobara te su zaštićena u Krapinsko-zagorskoj županiji su:

- medičarski obrt s područja sjeverozapadne Hrvatske i Slavonije,
- umijeće izrade tradicijskog božićnog nakita kinča s područja sjeverozapadne Hrvatske,
- umijeće izrade tradicijskog nakita božićnog lusteru s područja sjeverozapadne Hrvatske,
- Jurjevski običaji na području sjeverozapadne Hrvatske,
- tradicijsko lončarstvo na području sjeverozapadne Hrvatske,
- govor Huma na Sutli,
- priprema tradicijskog jela zagorski domaći štrukli,
- umijeće izrade tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja,
- umijeće izrade tradicijskih božićnih jaslica,

- običaj uskrsnog pucanja streljanja iz pištola u Kostelu,
- predaja o Veroniki Desiničkoj,
- tradicija esperanta u Hrvatskoj,
- hrvatske tradicije slavljanja sv. Martina biskupa,
- zlatna formula hrvatskog jezika ča-kaj-što,
- tradicije hrvatskog lovstva.

Kulturnopovijesne cjeline koje su upisane u Registar kulturnih dobara na prostoru Krapinsko-zagorske županije su:

- kulturnopovijesna cjelina Luči Breg,
- kulturnopovijesna cjelina grada Pregrada,
- kulturnopovijesna cjelina Hrašćina,
- park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac,
- dvor Veliki Tabor,
- Muzej „Staro Selo“,
- kulturnopovijesna cjelina grada Krapine,
- kulturnopovijesna cjelina grada Donje Stubice,
- kulturnopovijesna cjelina grada Klanjca,
- kulturnopovijesna cjelina grada Zlatara,
- kulturnopovijesna cjelina Svetog križa Začretja,
- kulturnopovijesna cjelina Marije Bistrice.

Najveći broj zaštićenih kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16). Jedina JLS koja na svom prostornom obuhvatu nema zaštićeno kulturno dobro je Općina Novi Golubovec.

Tablica 49. Vrste kulturnih dobara u jedinicama lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije

JLS	Vrsta kulturnog dobra				Ukupno
	Arheologija	Kulturnopovijesna cjelina	Nematerijalna	Nepokretna pojedinačna	
Bedekovčina	1	6	0	0	7
Budinščina	0	4	1	0	5
Desinić	1	4	0	1	6
Donja Stubica	0	6	1	1	8
Đurmanec	0	1	0	0	1
Gornja Stubica	0	10	0	0	10
Hrašćina	1	7	0	1	9
Hum na Sutli	1	8	1	0	10
Klanjec	0	7	1	1	9
Konjšćina	0	2	0	0	2
Kraljevec na Sutli	0	2	0	0	2
Krapina	0	21	2	2	25
Krapinske Toplice	0	4	1	0	5
Lobor	0	5	0	0	5
Mače	1	3	1	0	5
Marija Bistrica	1	8	0	2	11
Mihovljan	0	2	1	0	3
Oroslavje	0	3	0	0	3
Petrovsko	0	2	1	0	3
Pregrada	1	15	2	1	19
Radoboj	0	3	2	0	5
Stubičke Toplice	0	1	0	0	1
Sveti Križ Začretje	0	6	0	1	7
Tuhelj	0	5	0	0	5
Veliko Trgovišće	0	4	0	0	4
Zabok	1	4	0	0	5

Zagorska Sela	0	8	2	0	10
Zlatar	0	12	3	1	16
Zlatar Bistrica	1	2	0	0	3
Jesenje	0	1	0	0	1
Kumrovec	1	4	0	1	6
Novi Golubovec	0	0	0	0	0

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, 2021

U razdoblju od 2011. do 2019. broj kulturnih dobara na listi preventivno zaštićenih dobara porastao je s 9 na 17. U 2021. godini taj se popis smanjio te sada brojimo ukupno 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedonošenju odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoći kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema odluke o zaštiti kulturnog dobra, imaoći nisu upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog toga je upravljanje kulturnom baštinom otežano te se ista relativno slabo turistički valorizira.

Važno je napomenuti da su među 15 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih na UNESCO-vu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva* upisani umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja te medičarski obrt na području Sjeverne Hrvatske.

Programima zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima u 2020. godini, za zaštitu kulturnih dobara na području KZZ-a, Ministarstvo kulture je odobrilo 3.103.000 kuna ili 6,1 % ukupne alokacije za ovu namjenu.

U dvorcu Stubički Golubovec u Gradu Donjoj Stubici, koji je zaštićen kao nepokretno pojedinačno kulturno dobro, planira se uspostavljanje Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje. Kako bi se navedeno postiglo, primarno je potrebno izvršiti rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec. Priprema projektno-tehničke dokumentacije sufinancirana je sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a sredstva za pripremu projektne dokumentacije i provedbu mjera zaštite i radova hitne sigurnosne sanacije dvorca osigurana su također i od Ministarstva kulture i medija. Sve aktivnosti vezane uz ovaj projekt provodit će se u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanje neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih i kulturnih dobara. Dodana vrijednost projekta ogleda se u konzerviranju i zaštiti vrijedne građe „Kajkaviane“, društva za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. .

Rodna kuća Janka Leskovara također je zaštićena kao nepokretno pojedinačno kulturno dobro te planira obnova objekta za potrebe stvaranja novog kulturno-turističkog sadržaja na prostornom obuhvatu Grada Pregrade. Po završetku obnove konstrukcije objekta, objekt će biti u funkciji potreba mjesnog odbora, lokalnih udruga, prihvata posjetitelja te organizacije kulturnih događanja. U sklopu objekta planira se također uspostava interpretacijskog centra sa multimedijalnim i interaktivnim dijelom i muzejskim postavom spomen-sobe Janka Leskovara te sadržajima vezanim za književna dijela Janka Leskovara, naselje Valentinovo i dvorac Bežanec, a planira se također uređenje arhivskih i uredskih prostorija.

U kontekstu kulturnog razvoja i promicanje kulture Krapinsko-zagorske županije, važnu ulogu ima također amatersko stvaralaštvo. Glavni poticaj za osnaživanje amaterskog stvaralaštva u Krapinsko-zagorskoj županiji bio je osnivanje županijske Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih udruga (ZAKUU). Važnost ZAKUU-a u kontekstu kulturnog razvoja Krapinsko-zagorske županije je značajna te doprinosi osiguranju stabilnog izvora financiranja i raspodjele sredstava za realizaciju projekata i tekućeg programa, korištenju adekvatnog prostora za nesmetano obavljanje djelatnosti, koordinaciji novoformiranih udruga, razvijanju nakladničke djelatnosti, povezivanju na regionalnoj i nacionalnoj razini, udruženom sudjelovanju na međuzupanijskim smotrama i državnim natjecanjima, poticanju međunarodne kulturne suradnje i ostalim razvojnim kulturnim aktivnostima. Važnost kulturno-umjetničkih društava odražava se također u očuvanju lokalne kulture i tradicije i revitalizaciji autohtonog načina života na nekom prostoru (od gastronomije, rukotvorina, jezika, običaja do nošnji).

7.2. Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2021. godine djeluju 1.184 aktivne udruge. Pojedine udruge usmjerene su na jedno ili više područja djelovanja. Ne postoji jedinstveni dokument u kojem bi se iščitali neki od osnovnih zbirnih podataka, a iako je veći dio tih udruga usmjeren na svoju lokalnu zajednicu i potrebe koje se u njoj javljaju, ključno je imati na umu da civilno društvo ima iznimno značajnu ulogu u pretvaranju

globalnih standarda i ciljeva u strateške dokumente niže razine. Što se broja udruga tiče, najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti te gospodarstva, dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti.

Sve organizacije civilnog društva promiču i odražavaju prisutnost i razinu demokracije u društvu. Svojim radom nastoje skrenuti pažnju na razvojne mogućnosti, ali i na probleme koji mogu biti lokalnog, ali i globalnog karaktera. Veliki broj i različitost organizacija civilnog društva omogućava im fleksibilnost i brzo djelovanje kada su u pitanju ekonomski, politički, društveni i ostali aspekti koji se tiču razvoja društva te su na osnovi toga vrlo važna skupina dionika u svim procesima.

Tablica 50. Broj udruga i područje njihova djelovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji

PODRUČJE DJELOVANJA	Broj udruga
Branitelji i stradalnici	40
Demokratska politička kultura	102
Duhovnost	26
Gospodarstvo	225
Hobistička djelatnost	26
Kultura i umjetnost	318
Ljudska prava	109
Međunarodna suradnja	119
Nomenklatura sportova	205
Obrazovanje, znanost i istraživanje	127
Održivi razvoj	65
Ostala područja djelovanja	11
Socijalna djelatnost	179
Sport	409
UKUPNO AKTIVNIH UDRUGA	1.184

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske 2021., pristup bazi 2/2021

Savjet za razvoj civilnoga društva Krapinsko-zagorske županije savjetodavno je tijelo Županijske skupštine osnovano 2015. godine. Savjet djeluje kroz suradnju izabраних predstavnika organizacija civilnog društva s područja županije s predstavnicima regionalne samouprave te ustanovama kojima je osnivač sama Županija. Ciljevi djelovanja organizacija civilnog društva mogu se sažeti u aktivnosti koje su usmjerene na sudjelovanje u praćenju i kreiranju politika koje se odnose na organizacije civilnog društva, davanje mišljenja o pitanjima koja se tiču civilnog društva, razvoj međusektorske suradnje, dobrotvornog rada i drugih aktivnosti vezanih uz razvoj civilnog društva. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad, organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj je način organizacijama civilnog društva omogućeno povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa. Intenziviranje suradnje među organizacijama je neupitno, no očekuje se daljnji rad na podizanju svijesti o potrebi suradnje kako bi se ostvarivali bolji rezultati prilikom pisanja projektnih prijava prvenstveno onih kojima se omogućava multipliciranje učinaka ukoliko se povlače sredstva iz fondova Europske unije. Financijska nestabilnost organizacija civilnog društva prvenstveno proizlazi iz nedostatne podrške kako na lokalnoj tako i na nacionalnoj razini.

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovale organizacije civilnog društva. Kako bi se doprinijelo društveno-ekonomskom razvoju, potrebno je pružiti svu moguću podršku organizacijama civilnog društva koje se odluče na osnivanje poslovnih subjekata iz domene društvenog poduzetništva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine te je kreirana mjera 1.5. „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljne skupine na takav oblik poslovanja. Organizacije civilnog društva na području Krapinsko-zagorske županije za sobom imaju dosta projekata i provedenih programa iz područja socijalnih inovacija ili usluga. Manji broj organizacija civilnog društva bavi se i društvenim poduzetništvom, ali kroz obavljanje u tom smislu dopuštenih gospodarskih djelatnosti. Uspostava socijalnih zadruga odnosno pokretanje

društvenog poduzetništva mjera je kojom se razvijaju dobra i usluge kojima će se unaprijediti lepeza rješenja za socijalne probleme. Osnivanjem socijalnih zadruga povećavaju se poduzetničke aktivnosti kojima se širi društveno djelovanje putem stvaranja dobara i usluga čiji će posredni, a ponekad i multiplikacijski učinci utjecati na rješavanje određenih društvenih problema kao što su negativni trendovi na tržištu rada te posebno na efikasniju borbu protiv siromaštva, socijalne isključenosti i marginalizacije. Socijalne usluge mogu biti pružene kao izvan institucijske (najčešće ih pružaju organizacije civilnog društva) ili kao institucijske (npr. usluge koje pružaju centri za socijalnu skrb), a usmjerene su na pravovremeno prepoznavanje i rješavanje problema pojedinaca, skupina ili cjelokupnih zajednica s ciljem povećanja kvalitete življenja. Takve usluge najčešće su pružene u obliku informiranja, savjetovanja, izravne pomoći, ali i smještaja ili boravka za pojedince.

Krapinsko-zagorska županija nositelj je projekta „Business Angel Impact Fund“ koji je prijavljen u okviru programa Europske komisije pod nazivom Aktivnosti za jačanje razvoja financijskog tržišta za društvene poduzetnike. Partneri na projektu su Hrvatska udruga poslodavaca, Feelsgood Capital Partners d.o.o. (fond za ulaganja s društvenim utjecajem), Zagorska razvojna agencija i Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o., a cilj projekta je stvoriti novi financijski instrument za ulaganja u poduzeća s istaknutim društvenim utjecajem u Republici Hrvatskoj. Projekt je započeo s provedbom u prosincu 2020. godine, a najavna konferencija projekta BAIF održana je u veljači 2021. godine⁴⁷. Aktivnosti projekta će se uz potporu Europske komisije provoditi narednih 18 mjeseci.

Kako bi dodatno osigurala vidljivost i promociju društvene ekonomije te projekta BAIF, na otvoreni poziv tijekom veljače 2021. godine za priključenje inicijativi ESER⁴⁸ prijavila se i Krapinsko-zagorska županija. Ključni cilj ESER inicijative je podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

7.3. Sport

S ciljem usklađivanja i sufinanciranja rada svih sportskih udruga i saveza na području Krapinsko-zagorske županije, osnovana je Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije. Zajednica kao krovna sportska organizacija u Županiji ima Skupštinu u kojoj svi savezi i udruge imaju svoje predstavnike, a radom Zajednice rukovodi Izvršni odbor koji ima 17 članova⁴⁹. Područje djelovanje Zajednice prema Statutu obuhvaća sport, njegov razvitak i promicanje, razvitak sportskih aktivnosti djece i mladeži, sportsku rekreaciju i sportsku aktivnost osoba s invaliditetom.⁵⁰ Prema posljednje dostupnih podacima za 2021. godinu, Zajednica objedinjuje djelovanje 142 udruge, od čega je 8 teritorijalnih zajednica, 14 saveza i 120 temeljnih udruga, U tom sastavu djeluje 4.936 sportaša u sustavu natjecanja i 1.956 rekreativaca, tj. 6.852 sportaša. Kroz godišnje aktivnosti udruge učlanjene u Zajednicu imale su 3.693 utakmica, 8.076 individualnih nastupa, 34.159 treninga i 1.938 rekreativnih događanja.⁵¹ U tablici u nastavku prikana je sportska infrastruktura na području Krapinsko-zagorske županije. U Gradu Krapini kao županijskom središtu najviše je sportskih igrališta, njih 19. Potom slijede Grad Pregrada i Općina Sveti Križ Začretje koji imaju po 15 sportskih igrališta. Ostali gradovi i općine kreću se u rasponu od 1 do 9 sportskih igrališta. Što se tiče sportskih dvorana, po 3 dvorane nalaze se u Gradu Krapini, Gradu Zaboku te Općini Bedekovčina. Grad Pregrada ima 2 sportske dvorane, dok ostali gradovi i općine imaju 1. Prema posljednjim dostupnim podacima 5 jedinica lokalne samouprave nema sportsku dvoranu. Najviše dječjih igrališta je u Gradu Zaboku, njih 26. Grad Krapina slijedi s 23 dječjih igrališta dok je u ostalim općinama njihov broj nešto niži i kreće se do 14 koliko ih je u općini Sveti Križ Začretje.

Tablica 51. Pregled objekata sportske infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina

Općina/ grad	Sportsko igralište	Dječje igralište	Sportska dvorana
Bedekovčina	2, 1 igralište u izgradnji	3, 4 u izgradnji	3
Budinščina	4	1	0
Desinić	5	4	1

⁴⁷ <http://www.kzz.hr/uvodna-konferencija-projekt-baif>

⁴⁸ The European Social Economy Regions initiative (ESER) ili Inicijativa europskih regija društvene ekonomije pokrenuta je 2018. godine te se do danas razvila u snažnu zajednicu dionika društvene ekonomije diljem Europe.

⁴⁹ http://sport-kzz.hr/?page_id=670

⁵⁰ Statut Športske zajednice Krapinsko-zagorske županije, <http://sport-kzz.hr/wp-content/uploads/2020/03/statut2020.pdf>

⁵¹ Zapisnik sa 17. sjednice Izvršnog odbora Športske zajednice Krapinsko-zagorske županije održane 13. rujna 2021. godine, http://sport-kzz.hr/wp-content/uploads/2021/10/zapisnik_17_sjednice.pdf

Općina/ grad	Sportsko igralište	Dječje igralište	Sportska dvorana
Donja Stubica	5	8	1 završena sportska dvorana
Đurmanec	9	3	1
Gornja Stubica	7	1	1
Hrašćina	1	0	u izgradnji
Hum na Sutli	9	3	1
Jesenje	4	3	1
Klanjec	6	4	1
Kraljevec na Sutli	2	4 (2 dječja igrališta u sklopu PŠ i OŠ + 2 dječja igrališta – naselja Draše i Gornji Čemehovec)	1 – sportska dvorana u sklopu OŠ Pavla Štoosa Kraljevec na Sutli
Krapina	19	23	3
Krapinske toplice	10	4 (po jedno igralište: osnovna škola, Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje, te 2 dječja igrališta u vlasništvu udruga)	1 (u osnovnoj školi), u planu izgradnja nove dvorane u osnovnoj školi
Konjščina	2	2	1
Kumrovec	5	2	1
Lobor	6	2	1
Mače	5	0	1
Marija Bistrica	6	7	1
Mihovljan	3	1	1
Novi Golubovec	4	1	1
Oroslavje	5	8	1
Petrovsko	5	3	U pripremi je projektna dokumentacija
Pregrada	15	5	2
Radoboj	9	9	1
Stubičke toplice	3	5	0
Sveti Križ Začretje	15	14	1
Tuhelj	1	1	1
Veliko Trgovišće	4 + rekonstrukcije i izgradnje u planu	3	1 + izgradnja u planu
Zabok	9	26	3
Zagorska sela	4	2	0
Zlatar	3	6	0
Zlatar Bistrica	1	3 + 2 u planu izgradnje	0 (1 dvorana u izgradnji)

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019.

Zaključak

Društvena infrastruktura Krapinsko-zagorske županije u području kulture i umjetnosti prikazana je stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača i knjižnica. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovala su 2 kazališta, broj kinematografa je ostao isti (samo 1), kao i broj radio postaja (5 postaja). Na području Sjeverne Hrvatske broj kazališta se kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini, a broj kinematografa je porastao i sada ih je 11. Na području Republike Hrvatske smanjen je broj kazališta (trenutno 176), kao i broj orkestara i ansambala. Što se tiče zabilježenog broja gledatelja, u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do nominalnog povećanja od 73,7 % u odnosu na 2016. U istom razdoblju u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je za 57,9 %, a na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 23 %. Iako je broj radio postaja ostao isti, na razini županije broj odašiljača povećao se za 36 % tijekom 2017. godine. U Sjevernoj

Hrvatskoj broj radio postaja smanjen je u 2018. na 31, a u istom razdoblju došlo je i do smanjenja broja odašiljača kojih je sada 56. Na području Republike Hrvatske broj radio postaja smanjio se u 2018. godini na 144. Također, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8 %. Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64 %, u 2018. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao približno isti. Na području Sjeverne Hrvatske tijekom 2018. dolazi do pada, a na razini Republike Hrvatske zamjetan je porast broja televizijskih pretplatnika za 1,6 %.

U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %). Najveći broj zaštićenih kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16).

Na području jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji, najviše je zastupljeno sportskih i dječjih igrališta te sportskih dvorana, dok su ostale vrste društvene infrastrukture zastupljene pojedinačno u svim gradovima i općinama.

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2021. godine djeluju 1.184 aktivne udruge. Najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. Od 2015. godine djeluje savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad, organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj je način organizacijama civilnog društva omogućeno povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa.

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovala organizacije civilnog društva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine te je kreirana mjera „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljane skupine na takav oblik poslovanja. Kako bi se dodatno osigurala vidljivost i promocija društvene ekonomije te projekta BAIF, u 2021. godini Krapinsko-zagorska županija prijavila se za priključenje inicijativi ESER. Ključni cilj ESER inicijative je podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

8. STANOGRADNJA I STANOVANJE

Kvaliteta stanovanja ukazuje na kvalitetu života koju nudi određeni prostor, ali podrazumijeva i primjenu standarda kvalitete u prostornom planiranju stambenih naselja. Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Sustavno podizanje kvalitete stanovanja preduvjet je za podizanje kulture stanovanja, dok je visoka razina društvene svijesti o značaju izgrađenog prostora preduvjet za ostvarivanje njegove kvalitete⁵².

U 2020. godini na području Krapinsko-zagorske županije završena je 151 zgrada, manje nego u 2019. godini (164). Od toga je 64 % stambenih zgrada i 36 % nestambenih zgrada. Površina završenih zgrada iznosila je 51 439 m², više nego u 2019 (51.313 m²). Ukupno je završen 151 novi stan s prosječnom korisnom površinom od 0,93 m². U usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske Krapinsko-zagorska županija ima najmanje izgrađenih zgrada. Općenito, najviše završenih zgrada u Republici Hrvatskoj je u Zadarskoj županiji (816).

⁵² Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Ekonomski institut, Zagreb, veljača 2015. godine

Tablica 52. Broj i građevinske veličine završenih zgrada 2019. – 2020. godina u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji

Godina	2019.				2020.			
	UKUPNO		STAMBENE	NESTAMBENE	UKUPNO		STAMBENE	NESTAMBENE
Završene zgrade	Broj	Površina (m ²)	Broj	Broj	Broj	Površina (m ²)	Broj	Broj
RH	5.521	2.567.133	4.316	1.205	5.745	2.465.305	4580	1165
Sjeverna Hrvatska	1.167	479.915	766	401	1.134	437.737	773	361
KZŽ	164	51.313	103	61	151	51.439	96	55

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2019. i 2020. godina

Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija. Krapinsko-zagorska županija u promatranom razdoblju od 2015. do 2019. godine bilježi porast u novoizgrađenim stanovima sve do 2020. godine kada bilježi pad. U promatranom razdoblju bilježi nešto više od 100 novoizgrađenih stanova godišnje te je s obzirom na to jedna od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. U 2020. godini Sisačko-moslavačka županija je županija s najmanje izgrađenih stanova. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini najviše je novoizgrađenih 4-sobnih stanova prema broju soba (40), a najmanje 8-sobnih i višesobnih (1).

Tablica 53. Završeni stanovi za stanovanje 2015. – 2020. godina, pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska

Završeni stanovi za stanovanje	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Republika Hrvatska	8.059	7.809	8.496	10.141	11.726	11.957
Sjeverna Hrvatska	990	1.226	1.123	1.087	1.438	1.436
Krapinsko-zagorska	115	101	102	138	159	151
Zagrebačka	414	393	452	414	426	529
Sisačko-moslavačka	94	88	83	101	52	61
Karlovačka	113	133	130	124	190	135
Varaždinska	162	339	208	236	289	184
Koprivničko-križevačka	141	125	120	100	263	141
Bjelovarsko-bilogorska	101	116	74	102	123	157
Primorsko-goranska	741	831	865	756	901	852
Ličko-senjska	271	196	299	237	177	292
Virovitičko-podravska	46	80	36	64	64	86
Požeško-slavonska	46	102	77	75	56	81
Brodsko-posavska	103	246	156	164	184	136
Zadarska	950	1.154	1.191	1.308	2.083	2.123
Osječko-baranjska	274	295	216	202	366	301
Šibensko-kninska	337	133	277	265	323	258
Vukovarsko-srijemska	378	137	138	166	223	123
Splitsko-dalmatinska	999	858	1.045	1.626	1.397	1.548
Istarska	588	775	805	736	1.144	1.313
Dubrovačko-neretvanska	230	374	309	382	340	407
Međimurska	158	268	241	199	301	431
Grad Zagreb	1.798	1.065	1.672	2.746	2.665	2.648

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Prema podacima za 2019. godinu najmanji broj stanovnika po stambenoj jedinici zabilježen je u Zadarskoj županiji (81), a najveći broj u Sisačko-moslavačkoj županiji (2.806). U Krapinsko-zagorskoj županiji na jedan novoizgrađeni stan u 2019. godini dolazi 783 stanovnika.

Tablica 54. Broj stanovnika po izgrađenom stanu 2019. godina pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska

Županija	Broj stanova	Procjena broja stanovnika 2019.	Broj stanovnika po završenom stanu
Republika Hrvatska	11.726	4.065.253	347
Sjeverna Hrvatska	1.438	815.397	567
Krapinsko-zagorska	159	124.517	783
Zagrebačka	426	309.169	726
Sisačko-moslavačka	52	145.904	2.806
Karlovačka	190	115.484	608
Varaždinska	289	166.112	575
Koprivničko-križevačka	263	106.367	404
Bjelovarsko-bilogorska	123	106.258	864
Primorsko-goranska	901	282.730	319
Ličko-senjska	177	44.625	252
Virovitičko-podravska	64	73.641	1.151
Požeško-slavonska	56	66.256	1.183
Brodsko-posavska	184	137.487	747
Zadarska	2.083	168.213	81
Osječko-baranjska	366	272.673	745
Šibensko-kninska	323	99.210	307
Vukovarsko-srijemska	223	150.985	677
Splitsko-dalmatinska	1.397	447.747	321
Istarska	1.144	209.573	183
Dubrovačko-neretvanska	340	121.816	358
Međimurska	301	109.232	363
Grad Zagreb	2.665	807.254	303

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2019.

U Krapinsko-zagorskoj županiji prosječan broj stanovnika po novoizgrađenom stanu odskače za 38 % od prosječnog broja za Sjevernu Hrvatsku, dok u odnosu na Republiku Hrvatsku odskače za 125,6 %. U promatranom razdoblju, od 2016. godine do 2019. godine, u Republici Hrvatskoj izgrađen je sveukupno 46.231 stan s prosjekom od 9.246 godišnje. Na području Sjeverne Hrvatske broj novoizgrađenih stanova u istom razdoblju iznosi 5.864 s prosjekom od 1.173 stanova godišnje. U Krapinsko-zagorskoj županiji, u razdoblju 2016. – 2019. godine, izgrađeno je ukupno 615 stanova, prosječno 123 novih stanova godišnje.

Zaključak

Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Krapinsko-zagorska županija u usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske ima najmanje izgrađenih zgrada (151 u 2020. godini). Također jedna je i od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija.

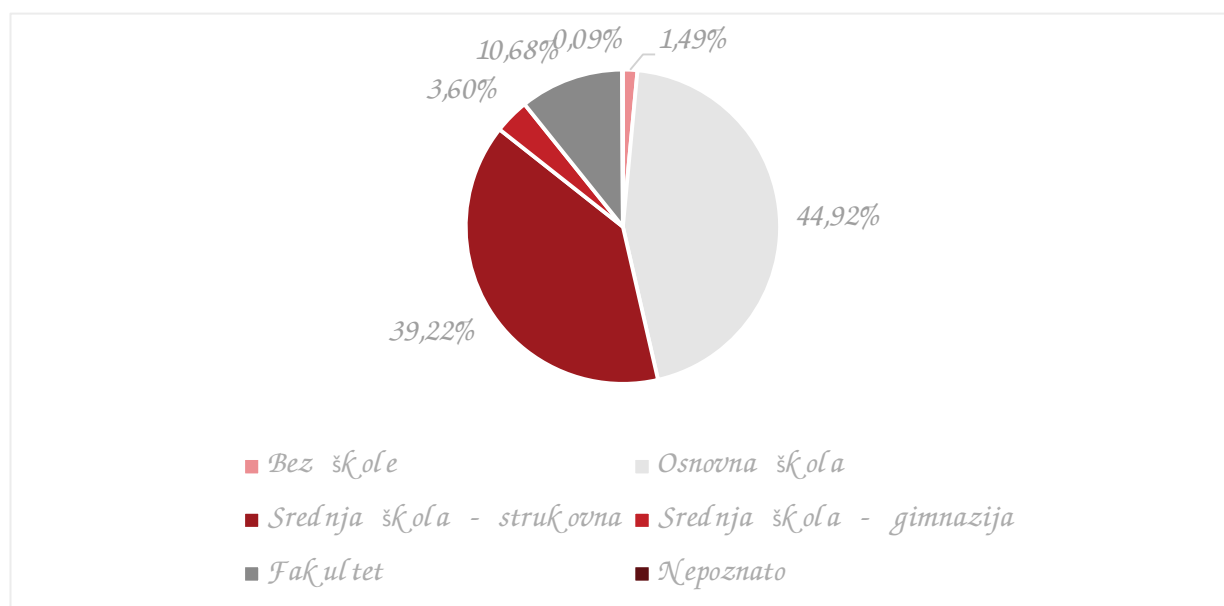
9. OBRAZOVANJE

9.1. Obrazovna struktura

Odgoj i obrazovanje ključni su elementi gospodarskog i društvenog razvoja čija važnost u suvremenom društvu sve više raste. Adekvatno obrazovana radna snaga više je no ikad nužna pretpostavka za postizanje željenog gospodarskog rasta te kulturnog i društvenog razvoja.

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92 %). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22 %), dok je 3,60 % osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68 % stanovništva⁵³.

Grafikon 20. Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije (2011.)

Izvor: DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011.

9.2. Predškolski odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj organizira se i provodi za djecu od navršениh šest mjeseci života do polaska u osnovnu školu. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje 29 dječjih vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Na području županije u devet ustanova provodi se program predškole za djecu koja nisu polaznici vrtića.

Tablica 55. Popis ustanova predškolskog odgoja koje djeluju na području Krapinsko-zagorske županije

NAZIV USTANOVE	OPĆINA/GRAD
1. Dječji vrtić „Bubamara“	Grad Donja Stubica
2. Dječji vrtić „Kesten“	Grad Klanjec
3. Dječji vrtić „Gustav Krklec“	Grad Krapina
4. Dječji vrtić „Mali Kaj“	Grad Krapina

⁵³DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011. https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup02.html

5.	Dječji vrtić „Sunčica“	
6.	Dječji vrtić „Cvrkutić“	Grad Oroslavje
7.	Dječji vrtić „Šlapica“	
8.	Dječji vrtić „Naša radost“	
9.	Dječji vrtić „Zipkica“	Grad Zabok
10.	Dječji vrtić „Uzdanica“	Grad Zlatar
11.	Dječji vrtić „Bedekovčina“	Općina Bedekovčina
12.	Dječji vrtić „Tratinčica“	Općina Desinić
13.	Dječji vrtići „Balončica“	Općina Hum na Sutli
14.	Dječji vrtić „Konjščina“	Općina Konjščina
15.	Dječji vrtić „Maslačak“	Općina Krapinske Toplice
16.	Dječji vrtić „Jaglac“	Općina Kumrovec
17.	Dječji vrtić „Pušlek“	Općina Marija Bistrica
18.	Dječji vrtić „Škrinjica“	Općina Radoboj
19.	Dječji vrtić „Zvirek“	Općina Stubičke Toplice
20.	Dječji vrtić „Rožica“	Općina Veliko Trgovišće
21.	Dječji vrtić „Zlatni dan“	Općina Zlatar-Bistrica
22.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Vladimira Nazora	Općina Budinščina
23.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Matije Gupca Gornja Stubica	Općina Gornja Stubica
24.	Program predškole pri OŠ Pavla Štoosa	Općina Kraljevec na Sutli
25.	Program predškolskog odgoja pri Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice
26.	Program predškole pri OŠ Franje Horvata Kiša	Općina Lohor
27.	Program predškole pri OŠ Mače	Općina Mače
28.	Program predškole pri OŠ Ljudevita Gaja	Općina Mihovljan
29.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Sveti Križ Začretje	Općina Sveti Križ Začretje
30.	Program predškole pri OŠ Lijepa naša	Općina Tuhelj

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019. godina

Što se tiče prostornog razmještaja vrtića, u 5 jedinica lokalne samouprave ne postoji dječji vrtić (Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Novi Golubovec, i Zagorska Sela). Djeca s područja navedenih jedinica lokalne samouprave polaznici su odgojno-obrazovnog programa predškolskog odgoja u drugim ustanovama ili susjednim jedinicama lokalne samouprave.

U 2021. godini otvoreni su novi dječji vrtići u Budinščini, Đurmancu, Gornjoj Stubici, Lohoru, Maču, Mariji Bistrici, Mihovljanu, Svetom Križu Začretje i Tuhelju te u Gradu Klanjcu, dok su postojeći vrtići u gradovima Zlataru i Oroslavju rekonstruirani i dograđeni. Izgradnja vrtića sufinancirana je sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“.

Programi predškolskog odgoja mogu se ostvarivati pri osnovnim školama, kao kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi (igraonice), pri knjižnicama, zdravstvenim, socijalnim, kulturnim i sportskim ustanovama, udrugama te

drugim pravnim i fizičkim osobama – obrtnicima. U većini slučajeva boravak djece u vrtićima sufinanciraju JLS-ovi u iznosu od 50 posto od ekonomske cijene redovnog programa vrtića.

Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja.

U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području Županije u prosjeku je bilo upisano 141 dijete po vrtiću, a najviše upisane djece po dječjem vrtiću po županijama ima u Virovitičko-podravskoj županiji (248). Na razini Sjeverne Hrvatske (na čijem se području nalazi ukupno 321 vrtić i druge pravne osobe koje se bave predškolskim odgojem) prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 84, a za Republiku Hrvatsku taj pokazatelj iznosi 93. Prema prikupljenim podacima dječjih vrtića za pedagošku godinu 2018./2019., u 21 dječjem vrtiću na području Krapinsko-zagorske županije postoje jasličke grupe u koje je upisano ukupno 577 djece. Na području Krapinsko-zagorske županije jedino Dječji vrtić Tratinčica nije imao jasličku grupu u šk. godini 2018./2019.

U odnosu na broj odgojitelja, broj djece po odgojitelju u Krapinsko-zagorskoj županiji u pedagoškoj godini 2019./2020. iznosi 11,58 (Sjeverna Hrvatska = 10,98, Republika Hrvatska = 10,25). Broj potrebnih odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini propisan je Državnim pedagoškim standardom⁵⁴ te ovisi o vrsti i trajanju pojedinog programa. Tako su za provedbu cjelodnevnog programa u trajanju od 7 do 10 sati dnevno predviđena dva odgojitelja s punim radnim vremenom. Također je propisano da broj djece u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini ne može biti veći od 20, odnosno 10 na jednog odgojitelja po skupini. Iako nema značajnijih odstupanja broj odgojitelja u ustanovama predškolskog odgoja u Krapinsko-zagorskoj županiji premalen je i ne udovoljava propisanim pedagoškim standardima.

Tablica 56. Broj upisane djece i zaposlenih odgojitelja i učitelja u dječjim vrtićima

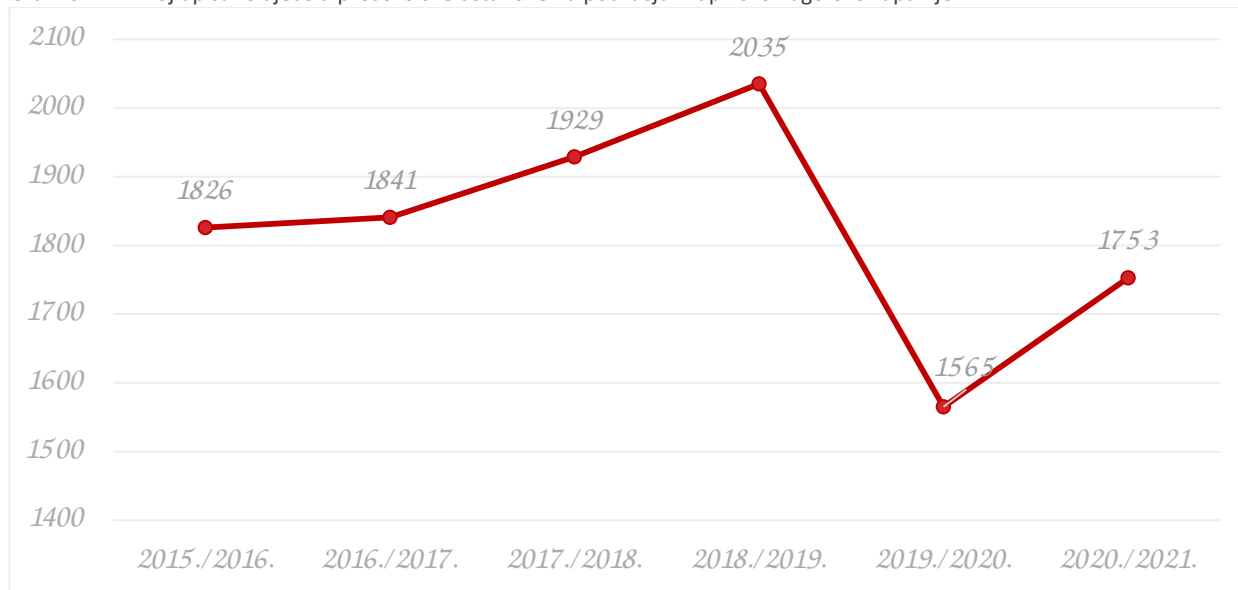
Školska godina	2015./2016.		2016./2017.		2017./2018.		2018./2019.		2019./2020.	
	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji
KZŽ	3.179	217	3.077	244	3.328	267	3.371	295	3.245	280
Sjeverna Hrvatska	25.087	2.268	26.700	2.179	26.855	2.254	26.743	2.385	26.947	2.452
RH	134.573	11.538	143.878	12.396	139.228	12.601	139.378	13.088	139.682	13.617

Izvor: DZS, Priopćenje, Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju program predškolskog odgoja, početak pedagoške godine 2015./2016., 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. i 2019./2020.

Program predškole obvezan je za svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do šk. godine 2018./2019. upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020. kako je vidljivo u grafikonu u nastavku. U školskoj godini 2019./2020. primjetan je manji broj upisane djece (približno 500 predškolaraca) u odnosu na prethodne godine. U školskoj godini u program predškole upisano je 1.753 djece.

⁵⁴ Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 63/08, 90/10) <http://www.propisi.hr/print.php?id=2561>

Grafikon 21. Broj upisane djece u predškolske ustanove na području Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

U odgojno-obrazovnim ustanovama predškolskog odgoja na području Krapinsko-zagorske županije samo šest ustanova je u školskoj godini 2018./2019. imalo osigurano barem jednog pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju na puno, odnosno pola radnog vremena. Prisutna je izražena potreba za uvođenjem većeg broja pomoćnika za djecu predškolskog odgoja. U školskoj godini 2018./2019. u program predškolskog odgoja upisano je osam puta više djece (61 dijete) no što je pomoćnika za djecu s teškoćama (7,5). Po broju pomoćnika (tri pomoćnika na troje djece u šk. godini 2018./2019.) ističe se program predškole pri Osnovnoj školi Franje Horvata Kiša u Općini Loror koja kontinuirano ima jednak broj pomoćnika za djecu s teškoćama na broj djece kojima je potrebna njihova pomoć.

9.3. Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice te u Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda.

Tablica 57. Popis matičnih i područnih osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije

MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
1.	Osnovna škola Donja Stubica	1.	Osnovna škola Donja Stubica – Područna škola Lepa Ves
		2.	Osnovna škola Donja Stubica – Područna škola Vučak
2.	Osnovna škola Vladimir Bosnar, Stubičke Toplice	-	
3.	Osnovna škola Antuna Mihanovića	3.	Osnovna škola Antuna Mihanovića – Područna škola Lučelnica
4.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina	4.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina – Područna škola Podgora
		5.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina – Područna škola Škarićevo
		6.	Osnovna glazbena škola pri Osnovnoj školi Augusta Cesarca
5.	Osnovna škola Ljudevit Gaj u Krapini	7.	Osnovna škola „Ljudevit Gaj“ u Krapini – Područna škola Donja Šemnica
		8.	Osnovna škola „Ljudevit Gaj“ u Krapini – Područna škola Lepajci
6.		9.	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog – Područna škola Martinišće

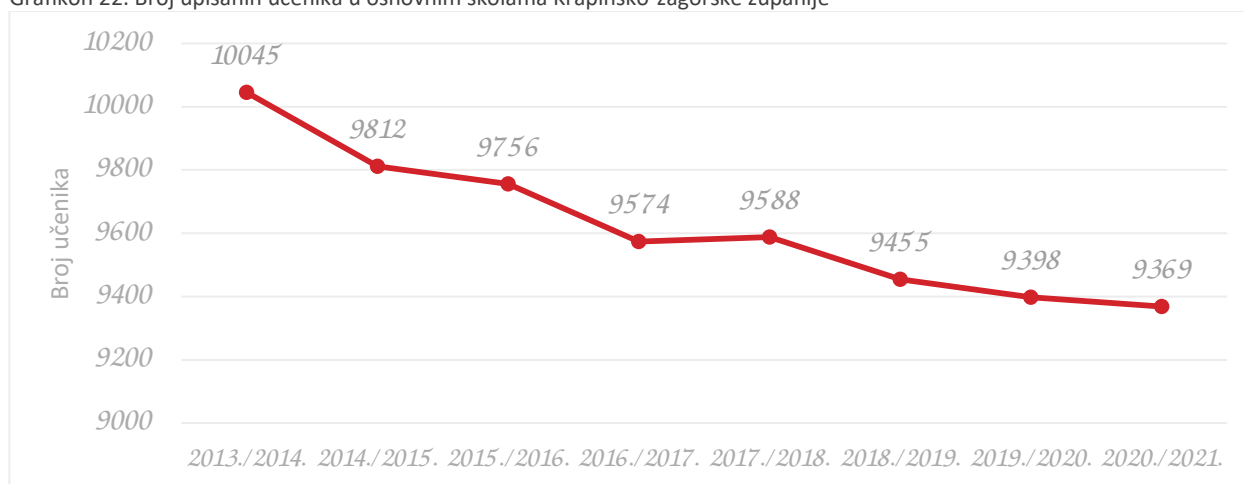
MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog	10.	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog – Područna škola Špičkovina
7.	Osnovna škola Zlatar Bistrica	-	
		11.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Benkovo
		12.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Gorjakovo
8.	Osnovna škola Janka Leskovara	13.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Kostel
		14.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Sopot
		15.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Stipernica
9.	Osnovna škola Bedekovčina	16.	Osnovna škola Bedekovčina – Područna škola Poznanovec
10.	Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički	17.	Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički – Područna škola Orehovica
11.	Osnovna škola Vladimir Nazor Budiščina	18.	Osnovna škola Vladimir Nazor Budiščina – Područna škola Hrašćina
12.	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda	-	
		19.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić – Područna škola Velika Horvatska
13.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić	20.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić – Područna škola Vinagora
		21.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Hromec
14.	Osnovna škola Đurmanec	22.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Macelj
		23.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Putkovec
		24.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Dobri Zdenci
		25.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Dubovec
15.	Osnovna škola Matije Gupca	26.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Hum Stubički
		27.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Sveti Matej
		28.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Brezno
		29.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Druškovec
16.	Osnovna škola Viktora Kovačića	30.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Lupinjak
		31.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Prišlin
17.	Osnovna škola Pavla Štoosa	32.	Osnovna škola Pavla Štoosa – Područna škola Radakovo
18.	Osnovna škola Lijepa naša Tuhelj	-	
19.	Osnovna škola Konjščina	33.	Osnovna škola Konjščina – Područna škola Jertovec
		34.	Osnovna škola Krapinske toplice – Područna škola Gregurovec
20.	Osnovna škola Krapinske Toplice	35.	Osnovna škola Krapinske toplice – Područna škola Mala Erpenja
21.	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	-	
22.	Osnovna škola Franje Horvata Kiša	36.	Osnovna škola Franje Horvata Kiša – Područna škola Petrova Gora
23.	Osnovna škola Mače	37.	Osnovna škola Mače – Područna škola Peršaves
		38.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Globočec
24.	Osnovna škola Marija Bistrica	39.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Laz
		40.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Selnica
		41.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan – Područna škola Golubovec
25.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan	42.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan – Područna škola Gregurovec

MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
26.	Osnovna škola Oroslavje	43.	Osnovna škola Oroslavje – Područna škola Krušljevo Selo
27.	Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko	44.	Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko – Područna škola Slatina
28.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj	45.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj – Područna škola Jazvine
		46.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj – Područna škola Gornja Šemnica
29.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje	47.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Kozjak
		48.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Mirkovec
		49.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Sekirišće
30.	Osnovna škola Veliko Trgovišće	50.	Osnovna škola Veliko Trgovišće – Područna škola Dubrovčan
		51.	Osnovna škola Veliko Trgovišće – Područna škola Strmec
31.	Osnovna škola Ante Kovačića	52.	Osnovna škola Ante Kovačića – Područna škola Donja Batina
		53.	Osnovna škola Ante Kovačića – Područna škola Martinščina
32.	Osnovna škola Belec	54.	Osnovna škola Belec – Područna škola Petruševac
33.	Osnovna škola Gornje Jesenje	-	
34.	Osnovna škola Josipa Broza	-	

Izvor: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019. <http://mzos.hr/dbApp/prehled.aspx?search=2&appName=OS>

Prema podacima upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu u školskoj godini 2020./2021. u osnovne škole je upisano 9.369 učenika. Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Pad broja učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj traje već četvrt stoljeća⁵⁵.

Grafikon 22. Broj upisanih učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na području Krapinsko-zagorske županije u školskoj godini 2019./2020. u osnovno školskom sustavu u prosjeku po školi ima 108 učenika, dok u županijama Sjeverne Hrvatske u prosjeku svaku školu pohađa 151 učenik. Smanjenje broja upisane djece u osnovne škole zabilježeno je i u svim županijama Sjeverne Hrvatske. Najviše učenika po školi ima u Zagrebačkoj županiji (196 učenika) te Varaždinskoj županiji (181 učenik). Najmanje upisane djece po školi ima u Virovitičko-podravskoj županiji (76 učenika) i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (82 učenika).

⁵⁵ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-02_01_2020.htm

Tablica 58. Broj učenika i učitelja u osnovnim školama na početku školske godine 2019./2020.

ŽUPANIJA	BROJ ŠKOLA (matične i područne)	BROJ RAZREDNIH ODJELA	UČITELJI	BROJ UČENIKA (od 1-8.razred)
Krapinsko-zagorska	87	606	1.094	9.402
Zagrebačka	130	1.361	2.352	25.474
Varaždinska	74	788	1.442	13.290
Koprivničko-križevačka	92	533	968	8.508
Međimurska	59	580	1.098	9.278
RH	2.103	18.403	35.043	314.148

Izvor: Osnovne škole kraj šk. g. 2018./2019. i početak školske godine 2019./2020., DZS

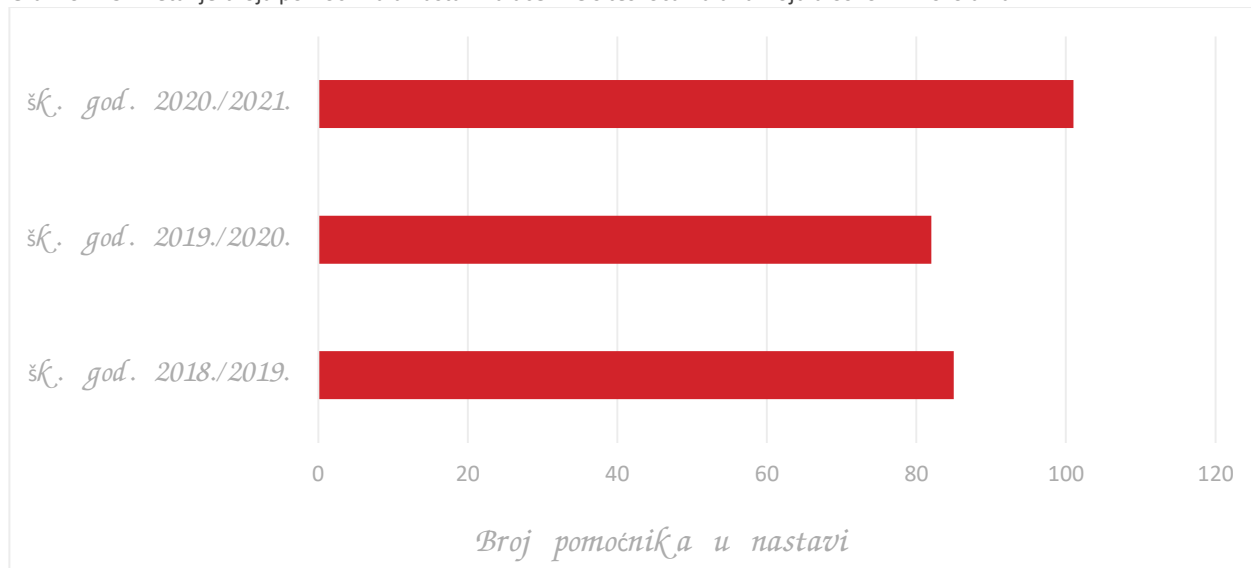
Krapinsko-zagorska županija veliku pažnju pridaje djeci koja imaju posebne odgojno-obrazovne potrebe, kako djeci s poteškoćama, tako i darovitoj djeci. S ciljem poboljšanja uvjeta školovanja darovite djece osnovana je Radna skupina za podršku darovitim učenicima Krapinsko-zagorske županije „Futura“ koju sačinjavaju odgojno-obrazovni djelatnici koji kroz informiranje javnosti i organizaciju radionica za darovite učenike rade na unapređenju podrške te promicanju prava i potreba darovitih učenika Krapinsko-zagorske županije. Članovi radne skupine sastaju se više puta godišnje te donose plan aktivnosti rada za poticanje darovitosti kod djece za svaku školsku godinu te su tako početkom 2020. godine dogovorene nove aktivnosti koje bi se planirale u sljedećoj školskoj godini 2020./2021., kao što je kontinuirano održavanje radionica subotom iz različitih područja u školama koje su bile partneri u sklopu projekta Lumen i u okviru kojeg su se educirale i specijalizirale za određena područja definirana s ciljem prepoznavanja i usmjeravanja darovitosti učenika.

Krapinsko-zagorska županija je kao nositelj u razdoblju od lipnja 2017. godine do lipnja 2019. godine provodila projekt „LUMEN“ koji je sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda U sklopu provedbe projekta održane su edukacije o prepoznavanju i usmjeravanju darovitih učenika za više od 400 nastavnika, stručnih suradnika i predstavnika institucija. Edukacije su bile usmjerene na upoznavanje novih metoda, strategija i alata za prepoznavanje darovitosti, načina uvođenja novih pristupa u postojeću praksu te praćenje i evaluacija darovitih učenika. Pružena je podrška nastavnicima, profesorima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola koji su u okviru pet tematskih područja (društveno-humanističko-jezično, matematičko-informatičko-tehničko, umjetničko, prirodoslovlje te razredna nastava i stručni suradnici) stekli nova znanja i vještine te razvili inovativne sadržaje za rad s darovitim učenicima. Edukacije su provedene u radu s ukupno 160 učenika u 9 škola na području Krapinsko-zagorske županije koje su po završetku projekta (lipanj 2019. godine) postale Centar izvrsnosti. Osim edukacija s djecom kroz projekt Lumen educiralo se iz područja poticanja darovitosti velik broj odgojno obrazovnih djelatnica i djelatnika. Nastali su programi poticanja darovitosti iz matematičko-informatičko, umjetničkog, prirodoslovnog i društveno-humanističkog područja koji se mogu preuzeti na web platformi <https://kzz-lumen.net/>). Programi se koriste u školama i zahvaljujući projektu sve više škola prepoznaje potrebu kontinuiranog rada s darovitom djecom.

Za učenike s teškoćama u razvoju utvrđuje se primjerni program obrazovanja, te se po potrebi uključuju i pomoćnici u nastavi, odnosno stručni komunikacijski posrednici. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije se aktivno osiguravaju PUN i SKP preko tri modela: putem projekata udruga (natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja), iz sredstava Europskog socijalnog fonda – projekt Baltazar (od šk. god. 2014./2015.), te prema modelu da se 50% sredstava osigurava iz proračuna KZZ i 50% iz proračuna JLS na kojoj učenik s teškoćama ima prebivalište Projekt „Baltazar“ provodi se u kontinuitetu od školske godine 2014./2015. Projektom „Baltazar 4“, koji se provodio od školske godine 2017./2018. do 2020./2021., osigurana je potrebna podrška za ukupno 60 učenika s teškoćama u razvoju putem zapošljavanja 60 pomoćnika u nastavi u osnovnim i srednjim školama županije u razdoblju od šk. g. 2017/2018. do 2020/2021. godine. U školskoj godini 2020./2021. 101 pomoćnik u nastavi pružio je podršku u obrazovanju učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama na području Krapinsko-zagorske županije. U školskoj godini 2021./2022. cilj je kroz projekt „Baltazar 5“ osigurati 80 pomoćnika u nastavi/stručna komunikacijska posrednika za 88 učenika s poteškoćama u razvoju u 26 osnovnih i 6 srednjih škola. Provedbom projektnih aktivnosti stvorit će se preduvjeti za lakše uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u okolinu, lakše svladavanje nastavnog procesa te socijalizaciju i razvoj.

Grafikon 23. Kretanje broja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnim školama

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Učenicima osnovnih škola omogućeno je uključivanje u izvanškolske aktivnosti s naglaskom na razvoj ključnih kompetencija te građanskog odgoja i obrazovanja. Građanski odgoj i obrazovanje u Krapinsko-zagorskoj županiji do šk. g. 2019./2020. provodio se parcijalno, a počeci sežu još u 1999. godinu kada je donesen Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Od 2005. godine učitelji i srednjoškolski profesori zagorskih škola bili su uključeni u edukacije i određene aktivnosti u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje. Niz godina se provodi Projekt građanin te se od 2005. godine prijavljuju i projekti učenika škola s područja županije za državne smotre. Krapinsko-zagorska županija je među prve tri županije koja kontinuirano provodi županijske smotre projekata od 2008. godine, a koja se u školama provodi kroz module, kao obvezna međupredmetna tema te kao izvannastavna i izvanškolska aktivnost. Od školske godine 2019./2020. temeljem ovakvog modela Građanski odgoj uveden je u 30 škola na području županije kao izvanškolska aktivnost, u kojoj sudjeluje više od 380 učenika.

Krapinsko-zagorska županija zajedno sa svojim općinama i gradovima financira nabavu radnih bilježnica za obvezne i izborne predmete za učenike osnovnih škola. Za šk. g. 2019./2020. financijska sredstva za nabavu udžbenika su odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, sukladno Zakonu o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu NN 1146/18, čl. 10., st.6. osigurana u Državnom proračunu. Udžbenike za obvezne i izborne predmete nabavljaju škole pa su udžbenici njihovo vlasništvo, a predaju se učenicima na korištenje.

S obzirom na tendencije informatizacije školskog sustava Republike Hrvatske, Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, započela je s provedbom pilot projekta „e-škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola“ u kojoj je sudjelovalo šest osnovnih i dvije srednje škole s područja Krapinsko-zagorske županije. Na temelju iskustava i rezultata pilot projekta CARNET je u rujnu 2018. godine započeo s provedbom druge faze programa „e-škole: Razvoj sustava digitalno zrelih škola (II. faza)“ kojom će se digitalno transformirati nastavni i poslovni procesi u svim školama u Republici Hrvatskoj financiranim iz državnoga proračuna.

Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv, još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. U 2019. godine završena je energetska obnova Osnovne škole Janka Leskovara u Pregradi, Osnovne škole Viktora Kovačića u Humu na Sutli te Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku. Energetski su obnovljene i Osnovna škola Mače, Osnovna škola Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnova škola Josipa Broza u Kumrovcu, Osnovna škola Đurmanec, Osnovna škola Janka Leskovara Pregrada, Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli, Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok te osnovna i srednja škola u Konjščini i Srednja škola Bedekovčina. Obnovljene su također i toplinske ovojnice u Osnovnoj školi Mače, Područnoj školi Lučelnica⁵⁶ i Područnoj školi Sveti Matej⁵⁷. Zbog velikog broja učenika u 21 od 34 matične osnovne škole nastava se provodi u dvije smjene koje se rotiraju.

⁵⁶ Područna škola Osnovne škole Antuna Mihanovića Klanjec

⁵⁷ Područna škola Osnovne škole Matija Gubec Gornja Stubica

U školskoj godini 2020./2021. samo 7 osnovnih škola imalo je osiguran program produženog boravka. Produženi boravak je posebni oblik odgojno-obrazovnog rada koji se organizira za učenike izvan redovite nastave. Može se izvoditi i u vrijeme odmora za učenike, što se propisuje školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom.

Tablica 59. Broj učenika u produženom boravku u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

ŠK. GODINA	BROJ ŠKOLA	BROJ UČENIKA
2019./2020.	4	105
2020./2021.	7	148

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

9.4. Srednjoškolski odgoj i obrazovanje

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 9 ustanova srednjoškolskog obrazovanja i Glazbena škola Pregrada čiji je osnivač Grad Pregrada. Osnivači su Krapinsko-zagorska županija (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi, a provode se programi trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja (program za medicinsku sestru, odnosno medicinskog tehničara opće njege). Glazbeni program izvodi se također u Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok (ŠUDIGO).

Tablica 60. Ustanove srednjoškolskog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije

NAZIV USTANOVE	OPĆINA/GRAD
1. Srednja škola Krapina	Grad Krapina
2. Srednja škola Zabok	Grad Zabok
3. Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok	
4. Gimnazija Antuna Gustava Matoša	
5. Srednja škola Pregrada	Grad Pregrada
6. Srednja škola Bedekovčina	Općina Bedekovčina
7. Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda	Općina Budinščina
8. Srednja škola Konjščina	Općina Konjščina
9. Srednja škola Oroslavje	Grad Oroslavje
10. Srednja škola Zlatar	Grad Zlatar

Izvor: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ŠeR – Školski e-Rudnik

Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne i umjetničke (glazbene, likovne) škole. Gimnazija Antuna Gustava Matoša u Zaboku jedina je srednja škola koja je isključivo samo gimnazija, dok gimnazijski program postoji još u četiri srednje škole na području Krapinsko-zagorske županije (Srednja škola Krapina, Srednja škola Pregrada, Srednja škola Oroslavje, Srednja škola Zlatar). Srednje škole s gimnazijskim programima provode obrazovanje općeg, jezičnog, prirodoslovnog te prirodoslovno-matematičkog smjera.

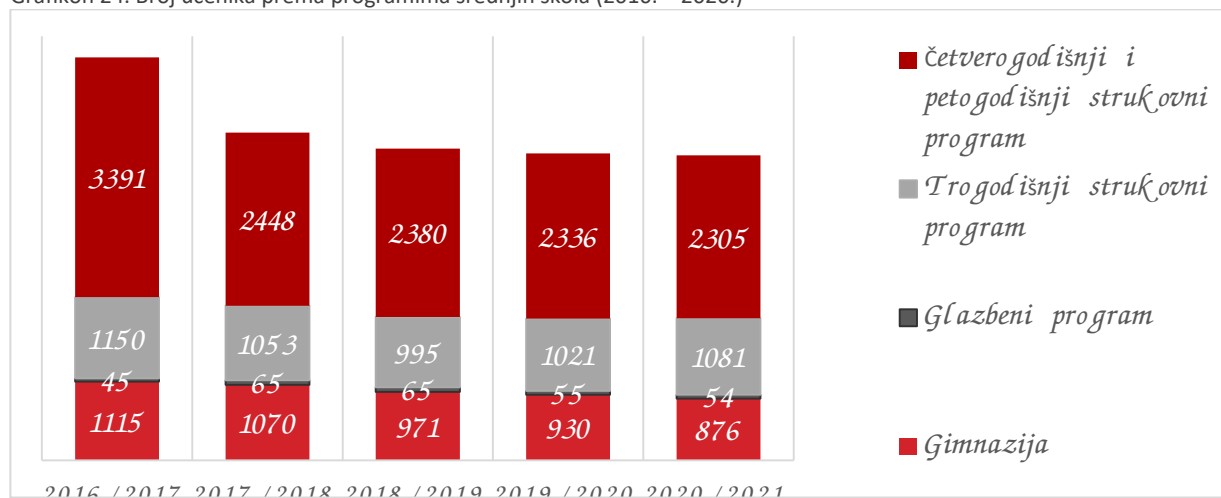
Srednje škole u Bedekovčini i Pregradi provode petogodišnji program za medicinske sestre i tehničare. Od četverogodišnjih srednjoškolskih programa na području županije provode se strukovni programi za zanimanja ekonomist, komercijalist, upravni referent, hotelijersko turistički tehničar, turističko-hotelijerski komercijalist, kao i programi obrazovanja iz područja elektrotehnike (tehničar za mehatroniku, tehničar za računalstvo, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom) i strojarstvo (računalni tehničar za strojarstvo, strojarski računalni tehničar). Osim toga srednjoškolske institucije obrazuju učenike za zanimanje agrotehničara, tehničara za logistiku i špediciju i arhitektonskog te građevinskog tehničara. Programi iz područja zdravstva obrazuju učenike za zanimanje fizioterapeuskog, farmaceutskog te dentalnog tehničara.

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok provodi četverogodišnje programe iz područja likovne i glazbene umjetnosti čime je učenicima omogućeno stjecanje znanja i vještina za zanimanje grafički dizajner, industrijski dizajner ili dizajner odjeće. Navedeni programi provode se u okviru programa likovna umjetnost i dizajn (do izbora zanimanja) prema kojem svi učenici u I. godini obrazovanja pohađaju zajednički program, a u II. godini se opredjeljuju za jedno od navedenih zanimanja. Od ostalih programa učenici mogu odabrati jedno od zanimanja iz područja audiovizualnog oblikovanja (web dizajner, medijski tehničar,

grafički tehničar) ili iz područja glazbene umjetnosti koje podrazumijeva općeobrazovni i stručni dio. Općeobrazovni dio programa učenici mogu pohađati u postojećim razrednim odjelima likovne umjetnosti i dizajna ili audiovizualnog oblikovanja, ali i u drugoj srednjoj školi ili gimnaziji, a upisati samo stručni dio glazbenog programa.

Na području Krapinsko-zagorske županije sedam srednjih škola provodi trogodišnje programe obrazovanja za zanimanje: prodavač, kuhar, konobar, slastičar, pomoćni kuhar i slastičar, kozmetičar, frizer, cvjećar, njegovatelj, poljoprivredni gospodarstvenik, pomoćni vrtlar, elektroinstalater, elektromehaničar, autoelektričar, automehatroničar, autolakirer, mehaničar poljoprivredne mehanizacije, CNC operater, bravar, rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima, kao i za zanimanja zidar, monter suhe gradnje, stolar, tokar, tesar, keramičar-oblaagač, soboslikar ličilac dekorater, soboslikar ličilac, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, vodoinstalater, strojobravar.

Grafikon 24. Broj učenika prema programima srednjih škola (2016. – 2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Promatrajući kretanje broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast zanimanja učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja (posebice u šk. g. 2020./2021.), što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrtništvu s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada.

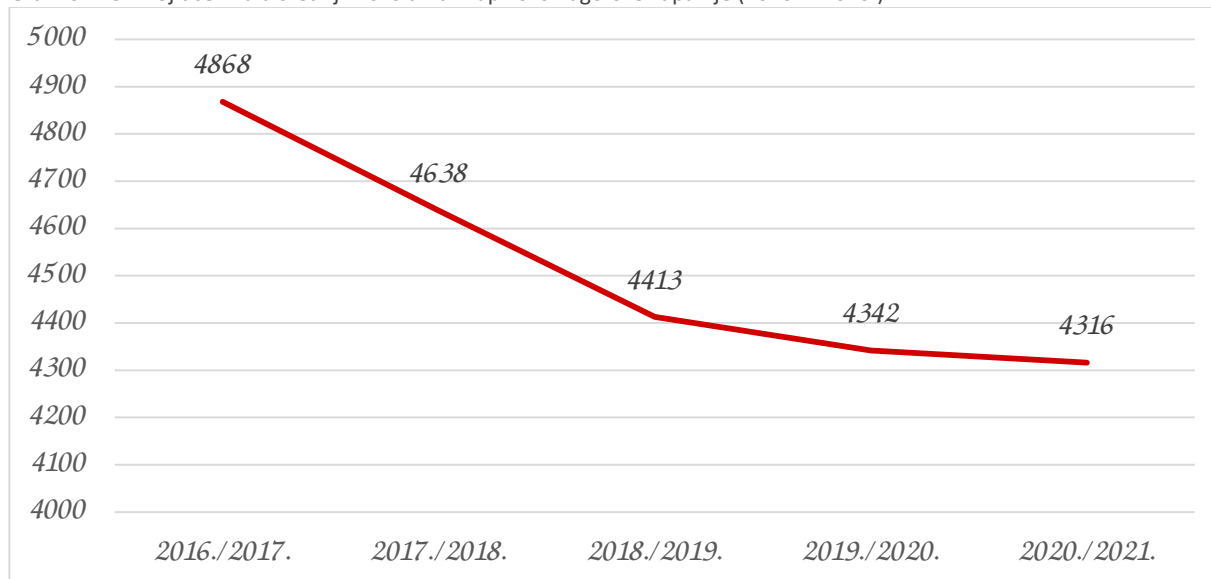
Broj upisanih učenika u srednje škole Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2015./2016. godine do 2020./2021. godine opada što je posljedica dugogodišnjih negativnih demografskih kretanja na regionalnoj i nacionalnoj razini. Odlukom o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2020./2021. Ministarstva znanosti i obrazovanja u 11⁵⁸ srednjih škola Krapinsko-zagorske županije predviđeno je 1.415 upisnih mjesta u ukupno 67 razrednih odjela⁵⁹.

Upis učenika vrši se elektroničkim načinom putem mrežne stranice Nacionalnoga informacijskog sustava prijava i upisa u srednje škole (www.upisi.hr), a na temelju natječaja za upis koji raspisuju i objavljuju škole. Broj upisnih mjesta u skladu je s brojem učenika koji završavaju 8. razred osnovne škole uvećan za 200 s obzirom da upisno područje za srednje škole nije ograničeno već je jedinstveno za cijelu državu te je učenicima iz drugih županija omogućeno da upišu srednju školu u Krapinsko-zagorskoj županiji. To vrijedi i za upis učenika iz Krapinsko-zagorske županije u srednju školu neke druge županije.

⁵⁸ Broj se odnosi na popis srednjih škola u Krapinsko-zagorskoj županiji, uključujući i Glazbenu školu Pregrada.

⁵⁹MZO, Odluka o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2020./2021. (NN 62/2020) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_62_1240.html

Grafikon 25. Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije (2016. – 2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

U školskoj godini 2020./2021. prosječan broj učenika po srednjoj školi u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 432. S obzirom na nedostatne kapacitete većina srednjih škola radi u dvije smjene, a samo dvije škole rade u jednoj smjeni koja se ne rotira (Gimnazija Antuna Gustava Matoša u Zaboku te Srednja škola Konjščina). Početku školske godine 2019./2020. na razini Sjeverne Hrvatske prosječan broj učenika po srednjoj školi iznosi 432 učenika, a na razini Republike Hrvatske 360.

Iako se broj učenika smanjuje, i dalje u većini slučajeva nedostaje infrastruktura za adekvatno održavanje nastave. Nastavak ulaganja u modernizaciju programa, opreme i pomagala za održavanje nastave i prilagođavanje suvremenim izazovima u (strukovnom) obrazovanju važna su pretpostavka daljnjeg unaprjeđenja srednjoškolskih programa. Pozitivan pomak vidljiv je u pogledu izgradnje i opremanja lokalne računalne mreže srednjih škola Krapinsko-zagorske županije kroz projekt „e-škole“ Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET. Projektom će se uspostaviti i opremiti lokalna računalna mreža škole koja će biti korištena u nastavnim i poslovnim procesima škole. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Krapinsko-zagorska županija već dugi niz godina dodjeljuje županijske stipendije učenicima srednjih škola i studentima koji imaju prebivalište na području Krapinsko-zagorske županije. Stipendije se dodjeljuju putem natječaja za dodjelu stipendija koji provodi Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, a županijske stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: stipendije za nadarene učenike i studente, stipendije za učenike i studente po socijalnom kriteriju te stipendije za učenike i studente koji se školuju za deficitarna zanimanja⁶⁰.

U protekle tri godine broj upisanih učenika u obrazovni program deficitarnih zanimanja porastao je s 49 (šk. g. 2017./2018.) na 117 u šk. g. 2019./2020. dok se u školskoj godini 2020./2021. ta brojka malo smanjuje te broj učenika koji upisuju obrazovni program deficitarnih zanimanja iznosi 93. Uz stipendije Županije za učenike koji upisuju obrazovne programe deficitarnih zanimanja, velik utjecaj na popularizaciju upisa deficitarnih zanimanja može se pripisati i provedbi promotivnih aktivnosti u organizaciji Krapinsko-zagorske županije, županijske Obrtničke komore, Hrvatske gospodarske komore – Županijska komora Krapina te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina u suradnji sa srednjim školama Krapinsko-zagorske županije. Promocija deficitarnih zanimanja putem brošura i održavanja sajma poslova provodi se i projektom „ENTER-Entrepreneurship for Employment“ čiji je nositelj Zagorska razvojna agencija., a provedba je započela u 2018. godini.

⁶⁰KZZ, Pravilnik o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije <http://www.kzz.hr/pravilnik>

Tablica 61. Pregled strukture upisa deficitarnih zanimanja u srednjim školama (2017. – 2020)

DEFICITARNO ZANIMANJE	Školska godina 2017./2018.	Školska godina 2018./2019.	Školska godina 2019./2020.	Školska godina 2020./2021.
zidar/zidarica	0	5	0	0
tesar/tesarica	5	0	0	3
stolar/stolarica	7	8	8	8
monter/monterka suhe gradnje	12	0	0	0
tokar/tokarica	8	0	0	0
bravar/bravarica	17	0	0	0
keramičar/keramičarka	0	7	11	8
vodoinstalater/vodoinstalaterka	0	14	9	5
konobar/konobarica	0	19	21	6
kuhar/kuharica	0	0	37	30
strojobravar/strojobravarica	0	0	13	8
autolimar/autolimarica	0	0	0	0
autolakirer/autolakirerica	0	0	6	4
instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije	0	0	12	9
vozač motornog vozila/vozačica motornog vozila	0	0	0	12
UKUPNO	49	53	117	93

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Srednje škole Krapinsko-zagorske županije razmještene su u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima lokalnog stanovništva, u općinama i gradovima s većim brojem stanovnika te su dobro prometno povezane. Troškovi javnog linijskog prijevoza, u cestovnom i željezničkom prijevozu, redovitih učenika srednjih škola koji imaju prebivalište ili boravište na području Krapinsko-zagorske županije udaljeno od škole više od 5 kilometara, sufinanciraju se iz državnog proračuna (75 %) ⁶¹ i iz proračuna Županije (12,5 %). Preostalih 12,5 % sufinanciraju JLS-ovi, ukoliko odluče sufinancirati učeničke prijevozne karte. Uz spomenuto, na područjima gdje nema odgovarajućeg javnog prijevoza iz županijskog proračuna se sufinancira prijevoz učenika drugim oblikom prijevoza.

Za učenike koji stanuju unutar tri kilometra od škole jedan od glavnih problema su neosigurane prometnice (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

Uz srednje škole u Bedekovčini i Pregradi postoje učenički domovi u koje se može smjestiti do 311 ⁶² učenika (svake školske godine popunjenost je oko 90 %). Iako postojeći kapaciteti učeničkih domova zadovoljavaju potrebe, iz godine u godinu roditelji izražavaju želju za otvaranjem učeničkih domova u Krapini i Zaboku.

9.5. Visoko obrazovanje

Ustanove visokog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije nalaze se u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija.

U prostoru Srednje škole Pregrada djeluje dislocirani studij Sestrinstva *Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek*, dok u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Zaboku djeluje dislocirani studij Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu *Fakulteta*

⁶¹ Odluka o kriterijima i načinu financiranja troškova javnog prijevoza redovitih učenika srednjih škola za školsku godinu 2020./2021. (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_94_1781.html)

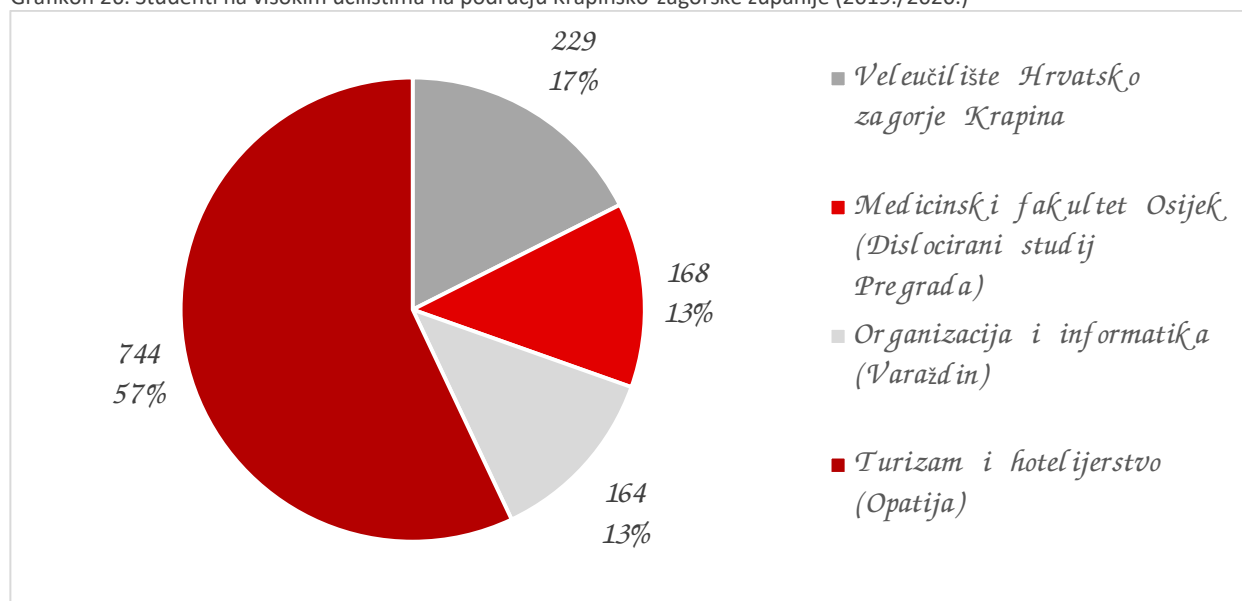
⁶² Podaci preuzeti sa službenih stranica Srednje škole Bedekovčina i Srednje škole Pregrada. <http://ss-bedekovcina.skole.hr/skola/dom> i <https://sspregrada.hr/o-skoli/>

za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Učiteljski studij Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayer iz Osijeka te dislocirani studij Primjene informacijske tehnologije u poslovanju Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu.

Kao autonomna visokoškolska institucija izdvaja se *Veleučilište Hrvatsko Zagorje u Krapini* pri kojem se izvode studijski programi informatike, operativnog menadžmenta i prometne logistike. Ugovorom o poslovnoj suradnji i najmu prostora s *Pučkim otvorenim učilištem Krapina* te Ugovorom o zakupu poslovnog prostora sa *Srednjom školom Krapina* osiguran je sav potreban prostor i oprema za rad studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja u provedbi sva tri studijska programa Veleučilišta.

U akademskoj godini 2019./2020. studijske programe spomenutih visokih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije upisalo je 1.305 studenata, a postotak od ukupnog broja prema navedenim visokim učilištima prikazan je sljedećim grafikonom. U odnosu na prethodnu akademsku godinu broj upisanih studenata porastao je za 79. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske.

Grafikon 26. Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije (2019./2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2020.

U akademskoj godini 2019./2020., 4.130 studenata s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji upisalo je stručni ili sveučilišni studij. U razdoblju od 2015./2016. do 2018./2019. godine vidljiv je pad prosječnog broja studenata na 1.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (od 32 studenata na 1.000 stanovnika u akademskoj godini 2015./2016. do prosjeka od 30 studenata na 1.000 stanovnika u akademskoj godini 2018./2019. godini). U promatranoj godini, broj studenata na 1.000 stanovnika je porastao i iznosio je 33.

Prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku za 2019. godinu, 893 studenata s područja Krapinsko-zagorske županije završila su sveučilišni ili stručni studij. U promatranom razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno manje odstupanje (pokazatelj za 2015. g. = 935; 2016. g. = 930; 2017. g. = 916 studenata; 2018. g. = 926). Broj diplomiranih studenata na 1.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosi 7⁶³.

⁶³ Za broj stanovnika uzeta je procjena DZS-a za 2019. godinu

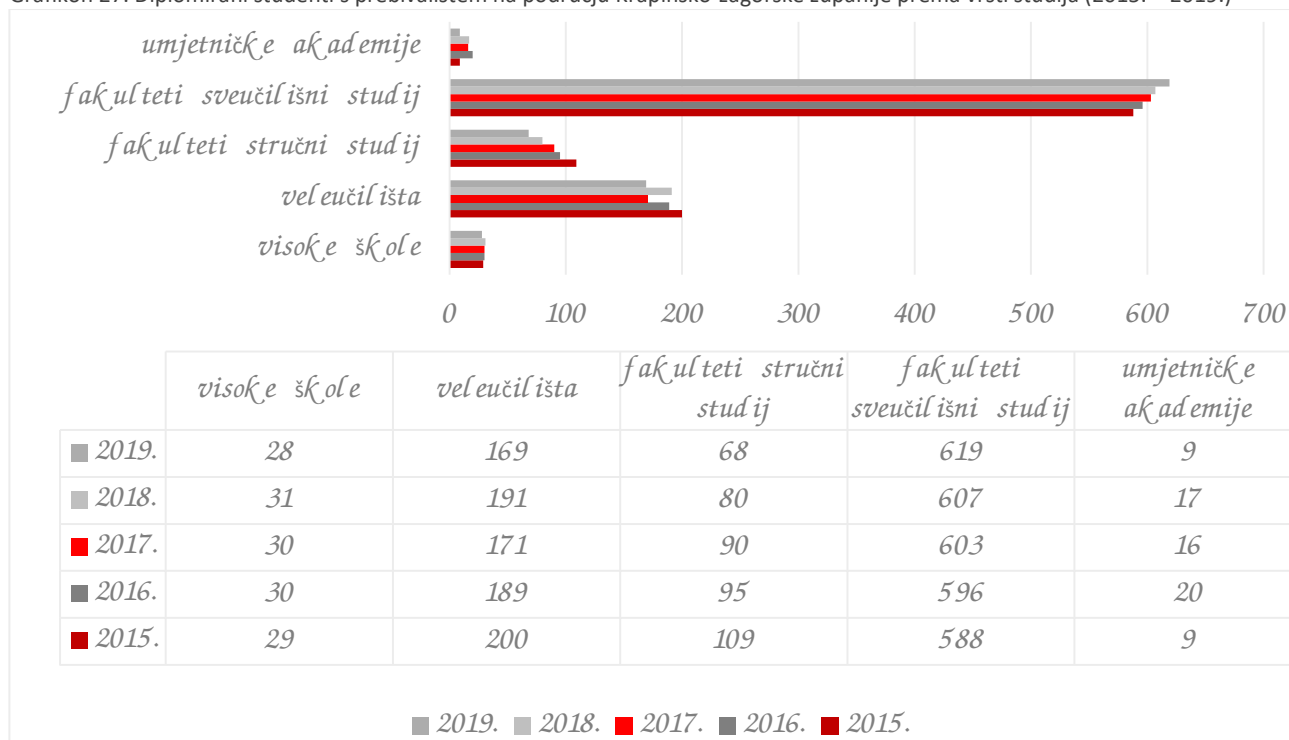
Tablica 62. Upisani studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji te s prebivalištem u nekoj drugoj županiji RH na studije koji se izvode u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)

Naziv ustanove visokog obrazovanja i studijskog programa		2015. /2016.		2016. /2017.		2017. /2018.		2018. /2019.		2019 /2020.	
		Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a
Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina	Informatika	42	11	-	-	32	19	15	6	41	19
	Prometna logistika	49	17	-	-	37	17	37	12	53	16
	Operativni menadžment	97	22	-	-	67	6	53	6	89	11
Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo (Osijek)	Sestrinstvo	58	62	-	-	90	58	94	80	99	69
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (Opatija)	Turizam i hotelijerstvo	205	150	-	-	114	105	1045	98	104	640
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (Osijek)	Učiteljski fakultet	6	9	-	-	25	43	14	3	n/a	n/a
Fakultet organizacije i informatike (Varaždin)	Informatika	87	117	-	-	74	152	63	112	65	99

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021.

Grafikon u nastavku prikazuje raspodjelu diplomiranih studenata s obzirom na vrstu studija u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Kako je već navedeno, u odnosu na tri prethodne godine, u 2019. godini je zabilježeno smanjenje broja diplomiranih studenata – 893 studenata – od kojih je 619 završilo sveučilišni studij, a 68 stručni studij. Većina diplomiranih studenata, gotovo 70 %, bili su redoviti studenti. S obzirom na prebivalište, najviše je diplomiranih studenata s prebivalištem u gradu Krapini (107) te Zaboku (82), a od općina u Bedekovčini (43), Svetom Križu Začretju (44) te u Krapinskim Toplicama i Gornjoj Stubici gdje je zabilježeno po 36 diplomiranih studenata u 2019. godini.

Grafikon 27. Diplomirani studenti s prebivalištem na području Krapinsko-zagorske županije prema vrsti studija (2015. – 2019.)

Izvor: DZS, Gradovi u statistici

S ciljem smanjenja strukturne neusklađenosti između ponude rada i potražnje za radom Hrvatski zavod za zapošljavanje izrađuje Plan i metodologiju praćenja, analize i predviđanja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima te daje Preporuku za obrazovnu upisnu politiku. Prema Preporuci za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja za 2020. godinu u Krapinsko-zagorskoj županiji broj upisanih i stipendiranih studenata treba smanjiti u sljedećim obrazovnim programima: stručni studij poslovne ekonomije te poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu, kao i sveučilišni studij poslovne ekonomije. Obrazovni programi u kojima je potrebno povećati broj upisanih i stipendiranih studenata su stručni studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, sveučilišni studij medicine, farmacije, dentalne medicine, edukacijsko-rehabilitacijski studij, kao i studij strojarstva, građevinarstva, matematike, fizike, biologije, kemije, informatike, logopedije, elektrotehnike te anglistike i germanistike.

Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji – obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritetnog interesa za Županiju. Stipendija za redovite studente koji su u akademskoj godini 2020./2021. upisali studij deficitarnog zanimanja (medicina, farmacija, matematika, fizika, biologija i kemija) iznosi 800,00 kuna mjesečno. Iznos od 700,00 kuna dodjeljuje se i studentima po socijalnom kriteriju (30 studenata) te nadarenim studentima (30 studenata).

9.6. STEM

Veliki broj zanimanja koja potpadaju pod akronim STEM (science, technology, engineering & mathematics) deficitarna su, dobro plaćena, a unatoč tome interes mladih za studiranjem istih ne raste. S obzirom na nedostatak mlade populacije koja želi ići na vrhunske specijalističke studije, potrebno je pronaći način da se potakne mlade u Hrvatskoj na studiranje grana iz oblasti STEM-a, jer se do poslova dolazi znatno brže, a uz to ti su poslovi uglavnom više plaćeni, čak i uvjetima stagnacije gospodarstva. Većina inovacija prije svega rezultat je rada posebno talentiranih pojedinaca. Takvi izuzetni pojedinci mogu kreirati inovacije koje će značajno promijeniti poslovanje ne samo određene organizacije, već i život šire društvene zajednice, pri čemu je identifikacija i usmjeravanje takvih talenata jedna od glavnih zadaća obrazovanja uopće.

Prema podacima Krapinsko-zagorske županije, učenici osnovnih i srednjih škola Krapinsko-zagorske županije u posljednje 3 godine ostvaruju značajna postignuća na državnim i međunarodnim natjecanjima. Prema podacima u tablici koja slijedi vidljivo

je da izvrsnost u pojedinim područjima u školama varira, što uvelike ovisi i o stručnim i administrativnim kapacitetima samih učitelja koji pripremaju učenike za natjecanja. Ujedno, dostignuća u osnovnim školama u STEM području, vidljivo se smanjuju.

Tablica 63. Postignuća učenika osnovnih i srednjih škola – osvojeno I., II. ili III. mjesto na državnim natjecanjima, Krapinsko-zagorska županija

OSNOVNA ŠKOLA			
	2021.	2020.	2019.
STEM područje	4	10	15
društveno-humanistička područja	2	0	0
umjetnost	1	0	2
SREDNJA ŠKOLA			
STEM područje	33	2	24
društveno-humanistička područja	6	0	4
umjetnost	4	0	2

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, Krapinsko-zagorska županija, lipanj 2021. godine

Formalni sustav obrazovanja ne odgovara potrebama modernog digitalnog društva i razvoja poduzetništva budućnosti, a ograničeni financijski kapaciteti države kao prvog financijera obrazovanja te županije kao osnivača doprinose nemogućnosti jačeg razvoja kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika u STEAM području koji bi bili generatori mini STEAM revolucije na ovom području.

Krapinsko-zagorska županija s partnerima u posljednje četiri godine priprema projekt Znanstveno-edukativno zabavnog centra Zagorje (ZEZ centar Zagorje) u kojem se, posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približava znanost, odnosno omogućuje vizualizacija hrvatskih i svjetskih dostignuća. Prostor ZEZ-a smješten je u Donjoj Stubici te se planira obnoviti dvorac Golubovec kao zaštićeno kulturno dobro unutar kojeg se planira uspostaviti interaktivan muzejski prostor uz multifunkcionalni prostor za centar za poticanje darovitosti i jačanje STE(a)M vještina djece, mladih i odraslih. Drugu funkcionalnu cjelinu čini znanstveni park s igralištem i rekonstruiranom konjušnicom koja će imati funkciju ulaznog prostora te co-working prostora za poticanje poduzetništva mladih. Treća funkcionalna cjelina obuhvaća prilazni put i prostor parkirališta za posjetitelje. Projektom će se stvoriti baza za razvoj STEM vještina kod obje ciljane skupine: učitelj/odgojno-obrazovni radnik te učenik. Uspostavljen regionalni znanstveni centar imat će misiju uspostaviti odnos između znanosti, tehnologije i društva te tu istu misiju prezentirati kroz multidimenzionalni pristup o tome kako će znanost izgledati u budućnosti, radije nego kako je izgledala u prošlosti. Centar će biti otvoren za sve zainteresirane posjetitelje bez obzira na njihovu razinu znanja, opredjeljenje i kulturu, angažirat će dostupne multimedijske alate u službi napredne prezentacije znanosti te facilitiranja interakcije i atrakcije znanosti, umrežit će se sa sličnim organizacijama kako bi se stvorio jači društveni utjecaj i služiti kao centar za cjeloživotno obrazovanje.

9.7. Obrazovanje odraslih

U Krapinsko-zagorskoj županiji u području obrazovanja i prekvalifikacije odraslih koje se provodi kroz formalne i neformalne oblike djeluje više institucija. Osim srednjih škola koje imaju odobrenje za izvođenje programa obrazovanja odraslih (Srednja škola Bedekovčina, Srednja škola Konjščina, Srednja škola Oroslavje te Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok), verificirane programe obrazovanja odraslih provode pučka otvorena učilišta u Krapini, Zaboku i Donjoj Stubici. Pučka otvorena učilišta provode velik broj programa osposobljavanja odobrenih od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja koji se upisuju u matičnu evidenciju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Popis programa osposobljavanja za rad navedeni su u nastavku.

Tablica 64. Programi osposobljavanja pučkih otvorenih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije

Pučko otvoreno učilište Krapina	Pučko otvoreno učilište Zabok	Pučko otvoreno učilište Donja Stubica
1. samostalni knjigovođa	1. pomoćni kuhar	1. računalni operator
2. računalni operater	2. pomoćni konobar	2. samostalni knjigovođa
3. vinogradar-podrumar	3. sobarica	3. obavljanje knjigovodstvenih i računovodstvenih poslova
4. pčelar	4. pomoćni knjigovođa	4. poslovni tajnik
5. pomoćnik u nastavu u radu s učenicima s poteškoćama	5. vinar i podrumar	5. računalni daktilograf
6. destiler	6. kompjuterski daktilograf	6. dadilja
7. voćar	7. kratki tečajevi iz informatike	7. njegovatelj starijih i nemoćnih osoba
8. knjigovođa za OPG	8. gerontodomaćin/ca	8. vinogradar-podrumar
9. proizvođač poljoprivrednih kultura na ekološki način	9. njegovateljica	9. voćar
10. rukovatelj motornom pilom		10. mljekar-sirar
11. rukovatelj trimerom		11. pčelar
12. rukovatelj motornom kosilicom		12. maslinar
13. gerontodomaćin/ca		13. mesar
14. protupožarna zaštita		14. slastičar
15. njegovateljica starijih i nemoćnih osoba		15. proizvođač humusa
		16. proizvođač poljoprivrednih kultura na ekološki način
		17. pekar
		18. konobar
		19. kuhar
		20. sobar
		21. gerontodomaćin/ca

Izvor: POU Krapina (<https://krapina.net/obrazovanje/osposobljavanja/>), POU Zabok (<http://www.pou-zabok.hr/stranica/srednje-obrazovanje>), POU Donja Stubica (<http://www.pou-stubica.hr/defaultcont.asp?id=2&n=3>); veljača 2021.

Uz navedene programe osposobljavanja u okviru pučkih otvorenih učilišta provode se i mnogi drugi programi neformalnog obrazovanja i usavršavanja. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika koje također izvode i dva privatna učilišta stranih jezika u Krapini (Škola stranih jezika Educa, VERSUS JEZICI d.o.o.).

Prema podacima navedena tri učilišta, u promatranom razdoblju došlo je do pada broja polaznika programa obrazovanja odraslih – od 449 polaznika u različitim programima obrazovanja koji su svoje obrazovanje završili u šk. godini 2015./2016. do 135 polaznika u šk. godini 2018./2019. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine te iznosi 528 polaznika.

Tablica 65. Broj polaznika programa obrazovanja odraslih na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2019.)

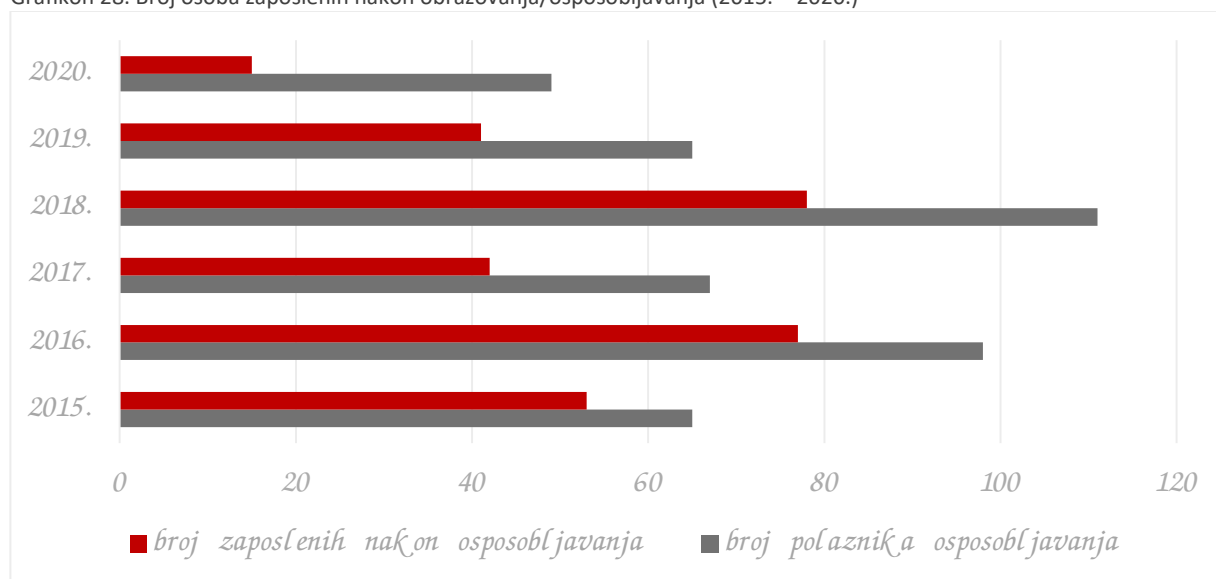
Ustanova	šk. godina 2015./2016.	šk. godina 2016./2017.	šk. godina 2017./2018.	šk. godina 2018./2019.	šk. godina 2019./2020.
POU Krapina	37	15	58	-	90
POU Zabok	44	58	42	35	277
POU Donja Stubica	368	133	63	100	161
UKUPNO	449	206	163	135	528

Izvor: POU Krapina, Zabok i Donja Stubica, 2021., obrada autora

U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje preko kojeg je u 2020. godini 49 nezaposlenih osoba bilo upućeno na dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju. Po završetku obrazovanja zaposlilo ih se 15. Grafikon u nastavku prikazuje broj osoba koje su prošle obrazovanje putem mjera Zavoda te udio onih koje su se nakon toga zaposlile u razdoblju od 2015. do 2020. godine. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na

dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64 % polaznika.

Grafikon 28. Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja/osposobljavanja (2015. – 2020.)

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021. (Napomena: podaci se odnose na zapošljavanje u bilo kojem roku nakon završetka obrazovanja/osposobljavanja)

U pravilu sve osobe koje su upućene na osposobljavanje za rad preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje završe program obrazovanja. Do odstupanja je došlo u 2018. godini kada je od 111 osoba njih 103 završilo program obrazovanja na koji su bili upućeni. Broj polaznika pojedinih obrazovnih programa u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja prikazan je u tablici u nastavku.

Tablica 66. Broj polaznika obrazovnih programa za dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2018.)

OBRAZOVNI PROGRAM	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
pekar	5	0	7	6
pomoćni konobar	7	9	0	0
barmen	0	0	9	11
poslužitelj jela i pića	0	1	0	0
priprematelj bureka i pizze	0	3	0	0
priprematelj jednostavnih jela i slastica	0	4	0	0
sobarica	0	2	0	0
šivač	20	16	0	0
pomoćnik u nastavi u radu s učenicima s teškoćama	21	0	0	0
strani jezici (engleski, njemački, talijanski)	0	0	0	27
voditelj izrade i provedbe projekata financiranih iz EU fondova	0	10	0	0
operater na računalima	0	0	33	0
računalni operater	0	5	0	0
zavarivač	0	13	0	0

OBRAZOVNI PROGRAM	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
zavarivač TIG postupkom	0	4	0	0
autolimar	0	1	0	0
rukovatelj rovokopačem-utovarivačem	0	0	10	0
monter suhe gradnje	0	0	0	6
rukovatelj viličarom	0	0	0	6
vozač C kategorije	0	8	0	11
vozač D kategorije	0	0	0	6
vozač motornog vozila	0	9	8	12
obrađivač na numerički upravljanim alatnim strojevima	12	14	0	0
CNC operater/CNC operaterka	0	10	0	8
poslužitelj CNC strojem	0	0	0	18
UKUPNO upućeno	65	109	67	111
UKUPNO završilo	65	109	67	103

Izvor: HZZ PU Krapina, prosinac 2019.

9.8. Umjetničko obrazovanje

Javne ustanove koje obavljaju djelatnost umjetničkog obrazovanja su umjetničke škole i druge javne ustanove. Djelatnost umjetničkog obrazovanja ostvaruje se u skladu s odredbama Zakona o umjetničkom obrazovanju i zakona kojim se uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja. Dio djelatnosti umjetničkog obrazovanja vezan za kurikuleme u primijenjenom strukovnom umjetničkom obrazovanju ostvaruje se po zakonu kojim se uređuje djelatnost strukovnog obrazovanja. Umjetničke škole su glazbene, plesne, likovne i druge škole koje izvode umjetničke programe u skladu sa Zakonom o umjetničkom obrazovanju. Umjetničko obrazovanje na svim razinama umjetničkog obrazovanja ostvaruje se na temelju Nacionalnog kurikulumu za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje i posebnih kurikulumu umjetničkog obrazovanja.

Osnovnim i srednjim umjetničkim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja. Obrazovne programe umjetničkog obrazovanja realiziraju: likovne škole, glazbene škole i plesne škole⁶⁴. Na području Krapinsko-zagorske županije nema plesnih umjetničkih škola.

Osnovno glazbeno obrazovanje organizirano je u Glazbenoj školi u sklopu Osnovne škole Augusta Cesarca u Krapini, Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku, Osnovne škole Marija Bistrica, Osnovne škole Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnovne škole Franje Horvata Kiša u Loboru te u samostalnoj Glazbenoj školi u Pregradi. Srednjoškolska razina glazbenog obrazovanja izvodi se u Srednjoj glazbenoj školi pri Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok te u Srednjoj glazbenoj školi u Pregradi.

Likovne škole pohađaju učenici s izraženim sposobnostima za likovno izražavanje. Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok u likovnom području djeluje već 15 godina te se profilira kao umjetničko-strukovna škola. Učenike obrazuju u sljedećim područjima djelatnosti: likovna umjetnost i dizajn, grafička tehnologija i audiovizualne tehnologije te odjeća. U središte stavljaju područje umjetničkog obrazovanja te sektor grafičke tehnologije i audiovizualnih tehnologija.

Posljednjih godina interes učenika za stjecanje i razvoj umjetničkih, odnosno glazbenih vještina je u porastu što svakako utječe na očuvanje hrvatske kulturne baštine i glazbenog umjetničkog bogatstva.

Zaključak

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92 %). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju

⁶⁴ <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoji-obrazovanje/umjetnicko-obrazovanje/132> (datum pristupa 02.03.2021.)

ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22 %), dok je 3,60 % osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68 % stanovništva.

Na području Krapinsko-zagorske županije prema DZS-u u pedagoškoj godini 2019./2020. djeluju 23 dječja vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali. Prisutna je prostorna ograničenost ustanova s obzirom na broj djece i veći broj jedinica lokalne samouprave koji nema dječji vrtić. U 2019. godine započela je izgradnja dječjih vrtića u općini Tuhelj, Svetom Križu Začretju i Gradu Klanjcu što će pridonijeti povećanju broja dječjih vrtića dok se u gradovima Zlata i Oroslavje izvodi nadogradnja dječjih vrtića. Izgradnja novih vrtića planira se i u općinama Mihovljan, Mače, Lohor, Budinščina, Gornja Stubica, Đurmanec i Marija Bistrica.

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije je dobro razvijena i obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice te Zajezdi, pri Zavodu za rehabilitaciju. U sklopu redovitog programa obrazovanja osigurani su pomoćnici u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja te 1 srednja glazbena škola. Kretanje broja učenika u osnovnim i srednjim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv, još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. Glavni problem određenih škola je veličina škola s obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi i dalje u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovaraju propisanim pedagoškim standardima.

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija dok u Krapini djeluje Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske. Spomenuta visoka učilišta omogućuju srednjoškolcima nastavak visokog obrazovanja u Županiji čime se doprinosi zadržavanju visokoobrazovnog kadra u Krapinsko-zagorskoj županiji. U akademskoj godini 2019./2020. vidljiv je porast broja studenata na prosječan broj stanovnika u županiji u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno smanjenje broja diplomiranih studenata. Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji – obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritarnog interesa za Županiju.

Na prostoru županije postoje tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine.

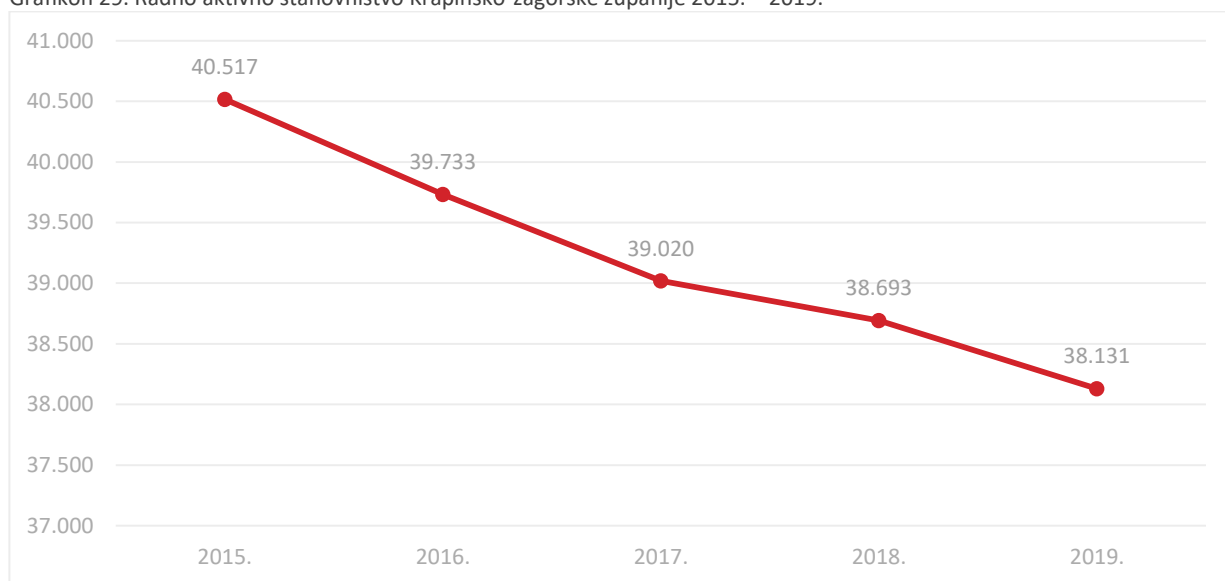
U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64 % polaznika. Ulaganje u obrazovanje ne odnosi se samo na izravna financijska sredstva za poboljšanje uvjeta unutar formalnog obrazovanja i nabavu suvremene opreme, već i na ulaganje u usklađenost formalnog obrazovanja s potrebama realnog sektora. Usporedbom programa može se zaključiti da je nužna bolja suradnja obrazovnih institucija s gospodarskim sektorom i Zavodom za zapošljavanje kako bi se sukladno deficitarnim zanimanjima definirali potrebni programi dodatnog osposobljavanja radne snage.

10. TRŽIŠTE RADA

10.1. Radna snaga

Radno aktivno stanovništvo čine sve zaposlene i nezaposlene osobe. Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije primjetan je trend smanjenja radno aktivnog stanovništva što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze, tj. odlaze u mirovinu). Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) iznosila je ukupno 38.131 osoba, odnosno 46 % ukupno radno sposobnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije (prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2019. godini, radno sposobno stanovništvo KZŽ-a u dobi od 15 do 64 godine života čini 82.846 osoba). Kretanje radne snage Krapinsko-zagorske županije prikazano je grafikonom u nastavku.

Grafikon 29. Radno aktivno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije 2015. – 2019.

Izvor: DZS Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, 2020.

10.2. Zaposlenost i plaće

Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini (stanje 31. ožujka) bilo je zaposleno 36.886 osoba. Broj zaposlenih u pravnim osobama u 2020. godini iznosio je 30.044, odnosno 81,5 % ukupno zaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije. Preostalih 18,59 % ukupno zaposlenih osoba (6.842 osobe) odnosi se na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osobe koje svoju radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

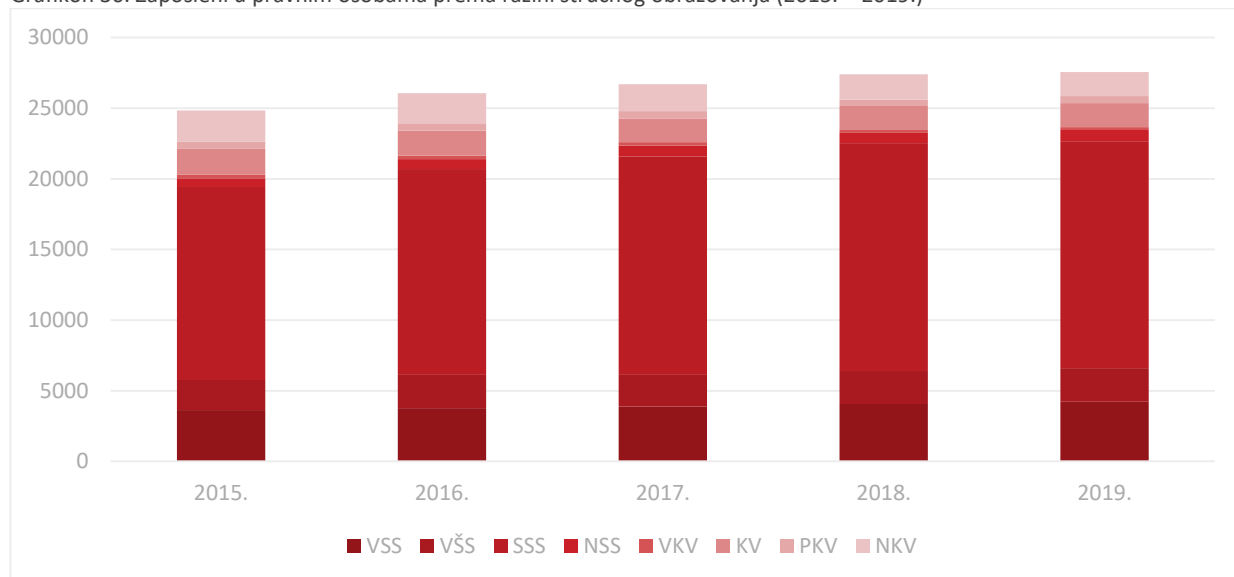
Tablica 67. Ukupan broj zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2020.)

Zaposleni		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Krapinsko-zagorska županija	ukupno zaposleni	33.326	33.935	34.915	35.549	35.699	36.886
	zaposleni u pravnim osobama	26.406	26.945	27.867	28.467	28.775	30.044
	zaposleni u djelatnosti obrta i slobodnih profesija	6.577	6.697	6.776	6.809	6.650	6.571
	individualni poljoprivrednici	343	293	272	273	274	271

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Zaposlenost i plaće 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godine

Prema razini obrazovanja više od pola zaposlenih osoba u pravnim osobama⁶⁵ ima srednju stručnu spremu. U 2019. godini udio takvih osoba iznosio je 55,82 % ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, odnosno 16.062 zaposlenih osoba imalo je stečenu srednju stručnu spremu. Udio zaposlenih s visokom stručnom spremom u 2019. godini iznosio je 14,71 %, odnosno 4.234 osobe, od čega je 88 zaposlenih imalo završeni doktorski studij, a 117 zaposlenih je imalo završen magistarski studij.

Grafikon 30. Zaposleni u pravnim osobama prema razini stručnog obrazovanja (2015. – 2019.)

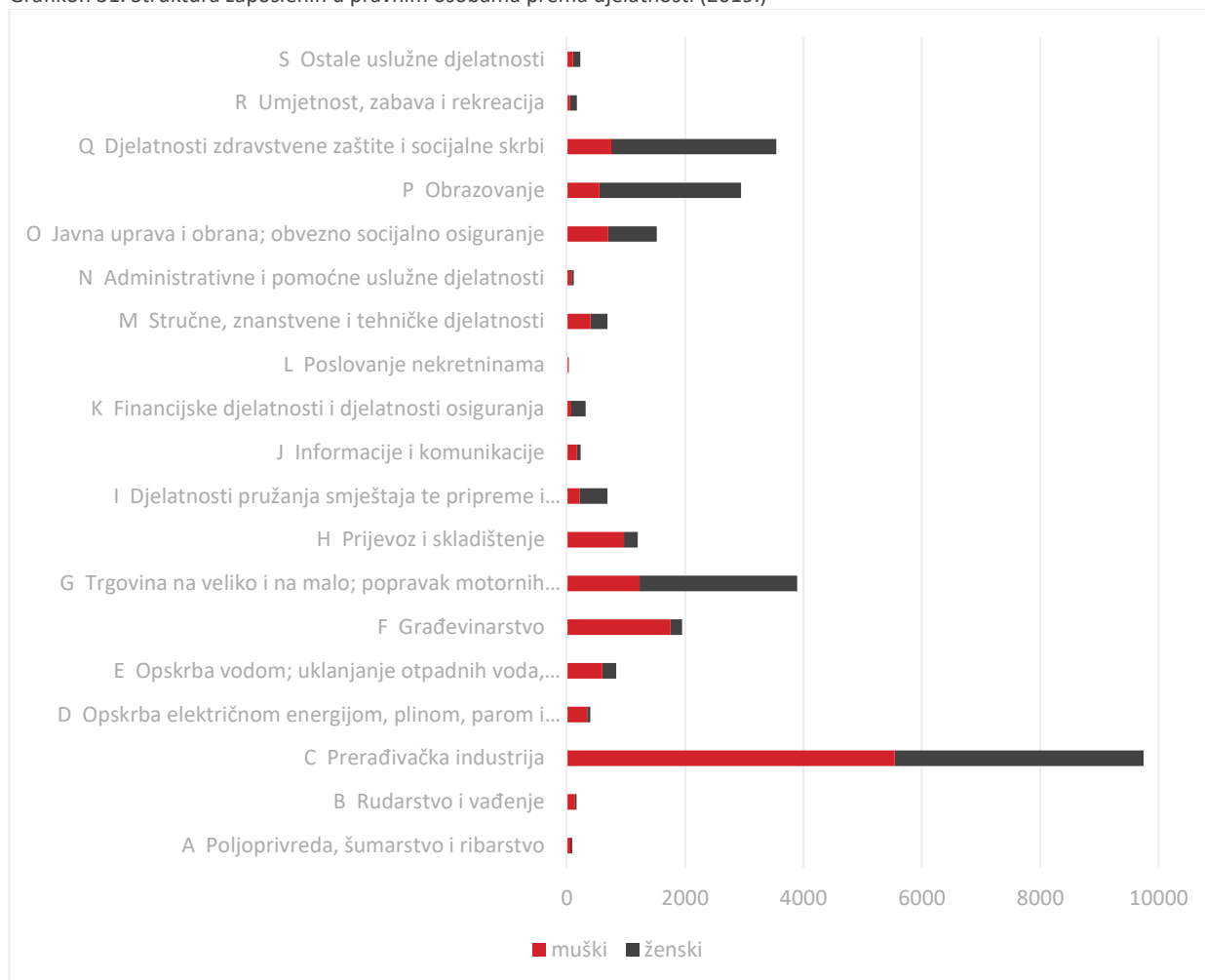

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Zaposlenost i plaće u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prema spolnoj strukturi je spomenutim djelatnostima, osim u prerađivačkoj industriji, pretežito su zaposlene osobe ženskog spola – omjer iznosi 76:24. U prerađivačkoj industriji od 100 zaposlenika 57 su muškarci, razlika u omjeru spolova je relativno mala, ali zato u djelatnostima koje se bave prijevozom i skladištenjem, građevinarstvom, rudarstvom te opskrbom vode, plina i električne energije među zaposlenima prevladavaju osobe muškog spola. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prikazana je grafikonom u nastavku.

⁶⁵ Broj zaposlenih u pravnim osobama odnosi se na zaposlene u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske.

Grafikon 31. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti (2019.)

Izvor: DZS, Statističko izvješće, Zaposlenost i plaće u 2019.

Zaposleni u Krapinsko-zagorskoj županiji primili su 2019. godine prosječno 820,00 kuna, odnosno 12,85 %, manju neto plaću od nacionalnog prosjeka. U promatranom razdoblju (od 2015. do 2019.) prosječna neto plaća zaposlenika u Krapinsko-zagorskoj županiji je u porastu, ali i dalje zaostaje za nacionalnim prosjekom.

Tablica 68. Prosječna neto plaća u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2019.)

Godina	Republika Hrvatska	Krapinsko-zagorska županija	Udio KZŽ/RH
2015.	5.650,00 kn	4.887,00 kn	86,50 %
2016.	5.696,00 kn	4.803,00 kn	84,32 %
2017.	5.971,00 kn	5.082,00 kn	85,11 %
2018.	6.164,00 kn	5.337,00 kn	86,58 %
2019.	6.382,00 kn	5.562,00 kn	87,15 %

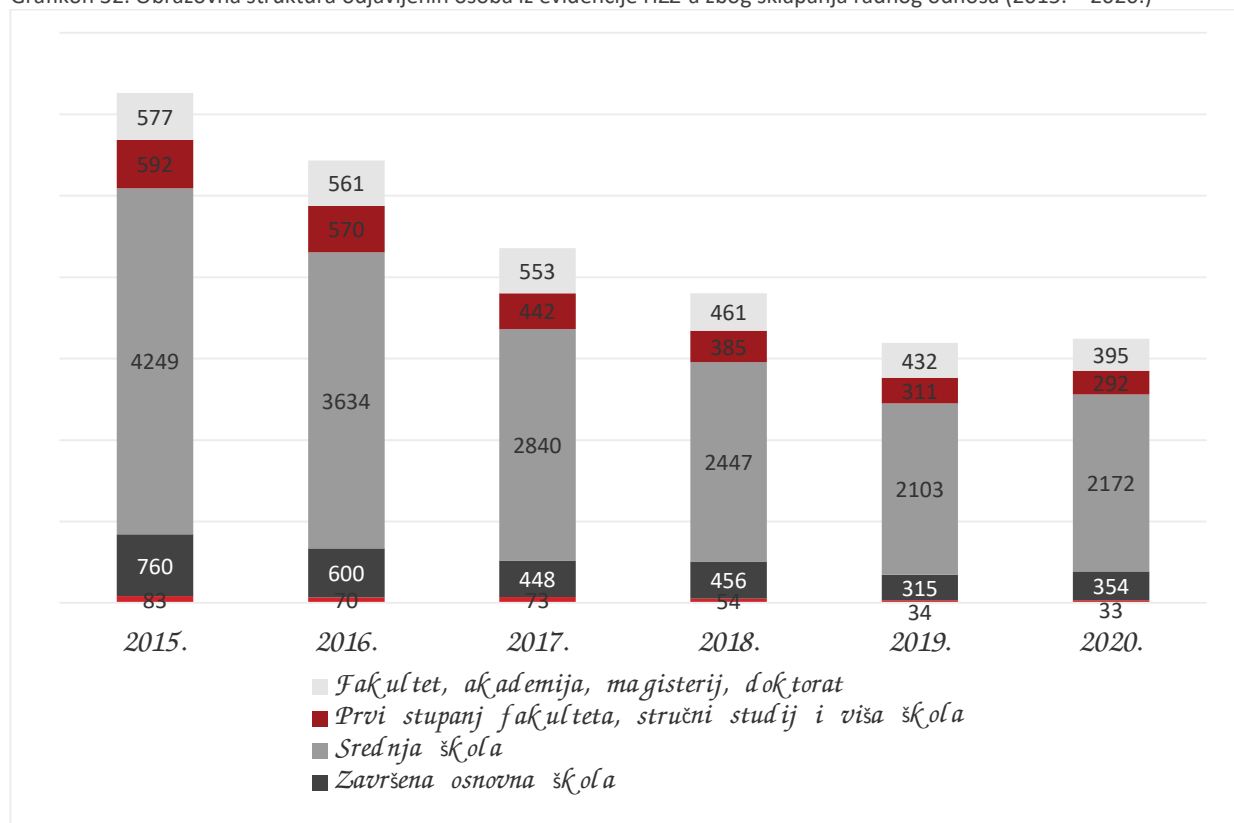
Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2020. godine u većini slučajeva zapošljavane su osobe koje imaju prethodno radno iskustvo (84 %). U 2020. godini 16 %, odnosno 519 osoba zaposleno je prvi puta od čega su najzastupljenije

mlade osobe od 15 do 19 godina starosti (217), mlade osobe 20 – 24 godine (188) i mlade osobe 25 – 29 godina (95). Pri izlasku iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zbog zapošljavanja na temelju radnog odnosa i dugih poslovnih aktivnosti prevladavaju osobe sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem. To bi se moglo protumačiti time što veliki dio mladih osoba koje završe srednju školu i prijave se na Zavod pronadu prvo zaposlenje i ne nastavljaju svoje obrazovanje kroz redovno školovanje (redovni student).

Grafikon 32. Obrazovna struktura objavljenih osoba iz evidencije HZZ-a zbog sklapanja radnog odnosa (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Izlasci iz evidencije (veljača, 2021.)

10.3. Nezaposlenost i tržište rada

U promatranom razdoblju, od 2015. do 2019. godine, prosječan broj nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji je u padu kako je prikazano u tablici u nastavku. U 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19.

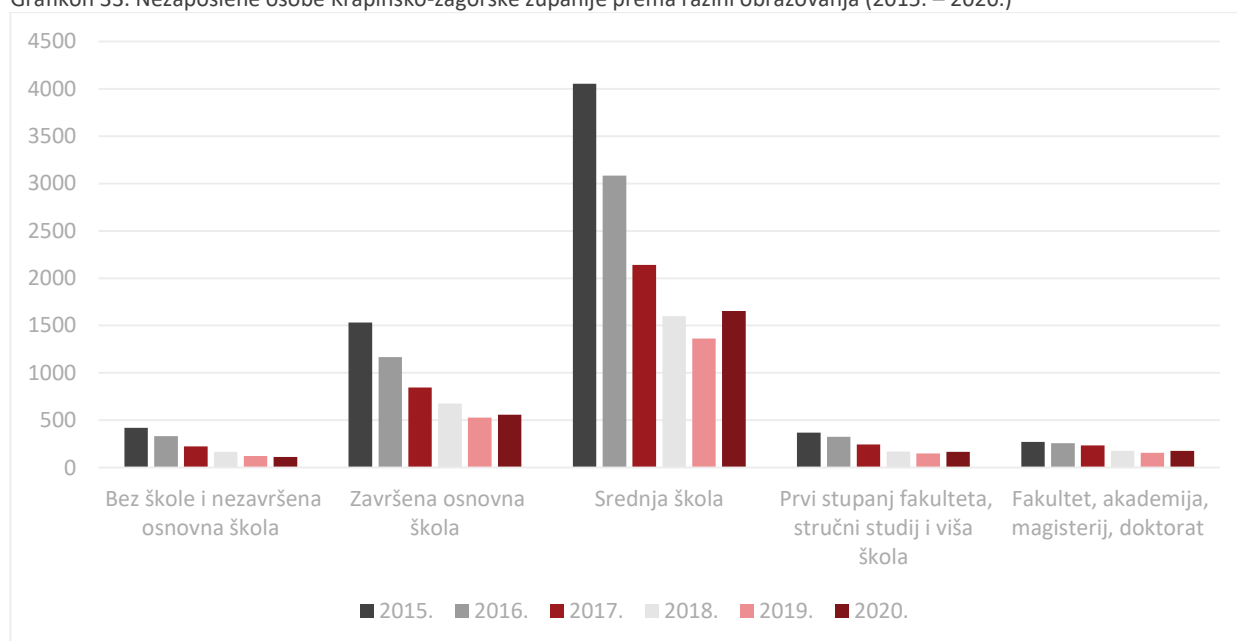
Tablica 69. Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2020.)

Godina	Krapinsko-zagorska županija		Republika Hrvatska	
		(st)		(st)
2015.	6.648	-15,77	285.906	-12,88
2016.	5.168	-22,26	241.860	-15,41
2017.	3.689	-28,62	193.967	-19,80
2018.	2.789	-24,41	153.542	-20,84
2019.	2.322	-16,74	128.650	-16,21
2020.	2.670	14,99	150.824	17,24

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prosječni broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja u razdoblju tijekom 2020. godine (ukupno 2.670 evidentiranih osoba) pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (909 osoba, odnosno 34 %). Slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (746 osobe, odnosno 28 %) te osobe sa završenom osnovnom školom (557 osoba, odnosno 21 %). Iako je prisutan trend smanjenja prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (167 osoba ili 6,25 %) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (177 osoba ili 6,63 %), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj veći je od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (113 ili 4,23 %).

Grafikon 33. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema razini obrazovanja (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrajući nezaposlenost prema razini obrazovanja, nezaposlenost u Krapinsko-zagorskoj županiji prati trendove na razini Republike Hrvatske. Kao i u županiji, na nacionalnoj razini najveći je udio nezaposlenih osoba sa srednjoškolskim zanimanjima do 3 godine te škola za KV i VKV radnike (46.322 evidentiranih osoba, odnosno 30,71 %), ali i osoba sa završenom četverogodišnjom školom (44.574 osoba ili 29,55 %) te osoba sa završenom osnovnom školom (27.134 osoba ili 17,99 %). Prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije u promatranom razdoblju od 2015. do 2020. godine zauzima udio od 16 % broja ukupno nezaposlenih osoba na području Sjeverne Hrvatske.

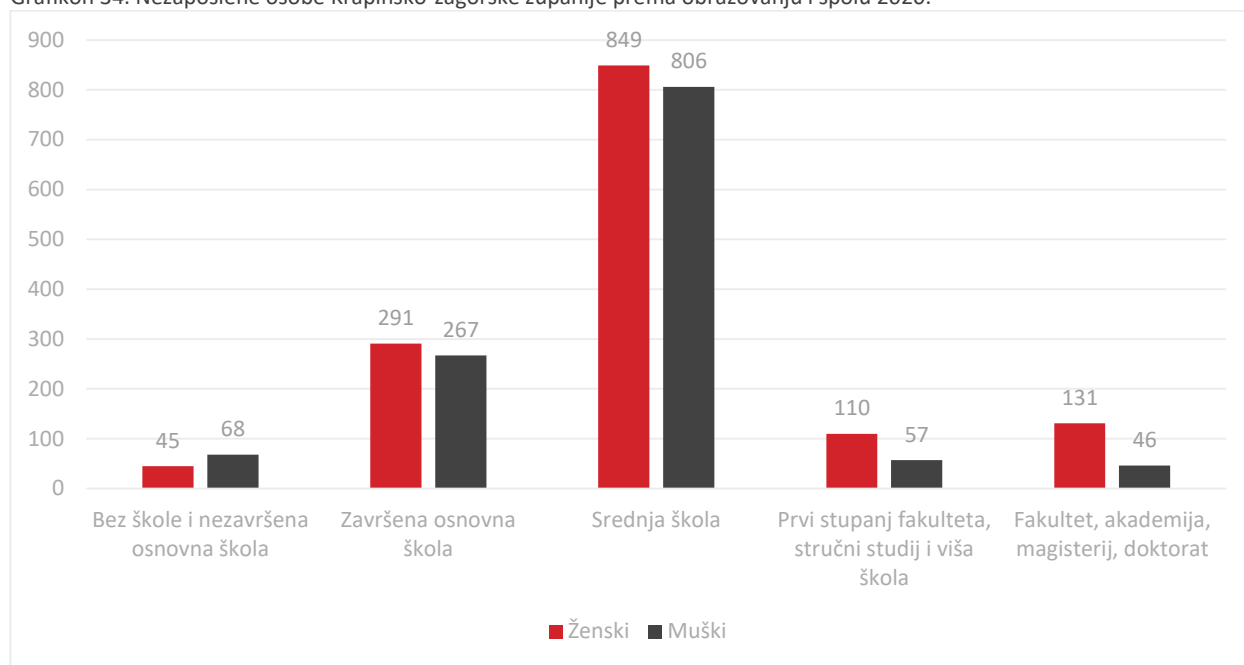
Tablica 70. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska (2015. – 2020.)

Razina obrazovanja	2015.			2016.			2017.			2018.			2019.			2020		
	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH
Bez škole i nezavršena OŠ	421	3.037	15.664	332	2.726	14.154	225	2.159	11.997	167	1.588	9.611	123	1.289	8.087	113	1.319	8.297
Osnovna škola	1.532	9.550	59.222	1.168	7.451	50.070	845	5.330	39.775	677	3.835	30.818	529	3.119	25.109	557	3.371	27.134
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	2.343	13.780	91.985	1.718	10.247	75.092	1.195	7.064	58.474	895	5.080	46.089	779	4.264	38.666	909	5.175	46.322
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	1.711	11.002	82.465	1.365	8.449	69.055	946	6.023	54.744	704	4.351	43.229	584	3.621	36.394	747	4.497	44.574
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	369	2.317	15.931	327	2.102	14.509	244	1.632	12.415	171	1.201	10.145	150	1.013	8.559	167	1.219	10.557
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	273	2.244	20.641	258	2.068	18.980	234	1.787	16.562	175	1.370	13.650	158	1.191	11.835	177	1.342	13.940
Ukupno	6.648	41.930	285.906	5.168	33.043	241.860	3.689	23.994	193.967	2.789	17.426	153.542	2.322	14.496	128.650	2.670	16.923	150.824

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrano prema spolu, u 2020. godini pretežiti udio nezaposlenih činile su žene sa završenom srednjom školom (849) ili završenom osnovnom školom (291). U muškoj populaciji prisutni su slični omjeri nezaposlenih muških osoba sa završenom srednjom školom (806) i završenom osnovnom školom (267), ali je značajan broj (68) nezaposlenih muških osoba bez završene škole i nezavršene osnovne škole. U kategoriji nezaposlenih s višim razinama obrazovanja prevladavaju osobe ženskog spola. U evidenciji Zavoda zabilježeno je 110 žena sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom te 131 žena koje su završile fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat.

Grafikon 34. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema obrazovanju i spolu 2020.

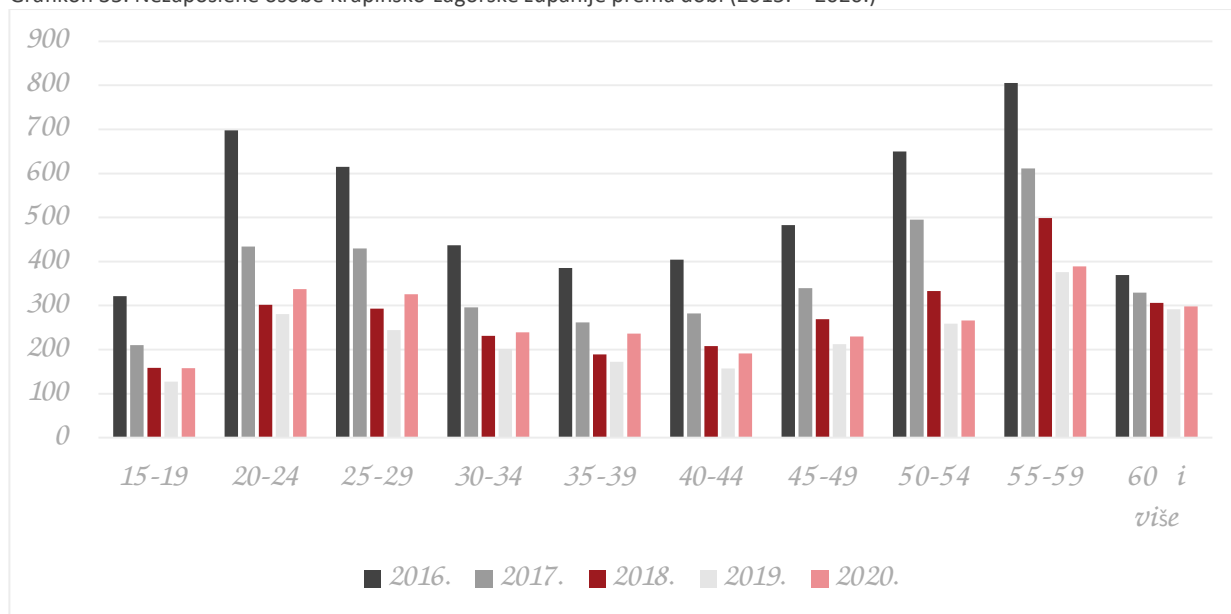
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema evidenciji Zavoda za 2020. godinu prema dobi prijavljenih nezaposlenih osoba s područja Krapinsko-zagorske županije prevladavaju osobe u dobi od 20 do 24 godine sa stečenom srednjom stručnom spremom, njih sveukupno 265 od čega je 152 osoba ženskog spola. Druga najbrojnija kategorija nezaposlenih osoba prema dobi su osobe u dobi od 55 do 59 godina koje su završile srednju školu, njih sveukupno 194 od čega je 111 osoba muškog spola. Treća najbrojnija kategorija nezaposlenih osoba prema dobi su osobe od 25 do 29 godina koje imaju završenu srednju školu, njih sveukupno 190 od čega je 107 osoba ženskog spola.

Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je starosti između 55 i 59 godina (u prosjeku 389 osoba). Sljedeća skupina s najviše zastupljenih nezaposlenih osoba prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine (u prosjeku je bilo prijavljeno 337 osoba), a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života (prosječno je bilo prijavljeno 326 osoba).

Iako su među nezaposlenima najviše zastupljeni mladi u dvadesetim godinama života, broj njihovih prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje značajno se smanjio u promatranom razdoblju (od 2015. godine do 2019. godine). Usporedbom broja nezaposlenih krajem 2019. godine u odnosu na 2015. godinu, nezaposlenost u dobnoj skupini od 20 do 24 godine smanjena je za 68,78 % te 69,46 % u dobnoj skupini od 25 do 29 godina. U 2020. dolazi do povećanja u odnosu na 2019. godinu, u dobnoj skupini 20 – 24 za 19,93 %, a u dobnoj skupini 25 – 29 za 33,61 %.

Grafikon 35. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema dobi (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Većina mladih osoba po završetku svog obrazovanja prijavljuje se na Hrvatski zavod za zapošljavanje radi stjecanja uvjeta korištenja mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, odnosno pripravništva ili neke druge mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi Zavod. Podaci u tablici u nastavku prikazuju broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije⁶⁶.

Tablica 71. Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)⁶⁷

MJERA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
Potpore za zapošljavanje	osobe sa stažem osiguranja	-	-	81	146	141	80
	osobe bez staža osiguranja	88	84	110	84	96	91
	pripravništvo za realni sektor	-	-	-	12	3	12
	pripravništvo za javni sektor	-	-	-	61	50	17
	ostale potpore za zapošljavanje	194	155	50	2	-	-
Potpore za usavršavanje	-	1	10	153	91	133	
Potpore za samozapošljavanje	89	55	114	186	281	141	
Obrazovanje i osposobljavanje	Obrazovanje nezaposlenih	65	109	67	111	69	64
	Ostalo obrazovanje i osposobljavanje	-	-	-	-	3	39
Javni radovi	260	236	187	116	57	41	
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	522	425	265	259	108	2	
Potpore za očuvanje radnih mjesta	-	-	-	-	187	127	

⁶⁶ Napomena: Mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi HZZ donose se za svaku godinu posebno i kroz godinu su prisutne izmjene samih mjera i uvjeta provođenja istih.

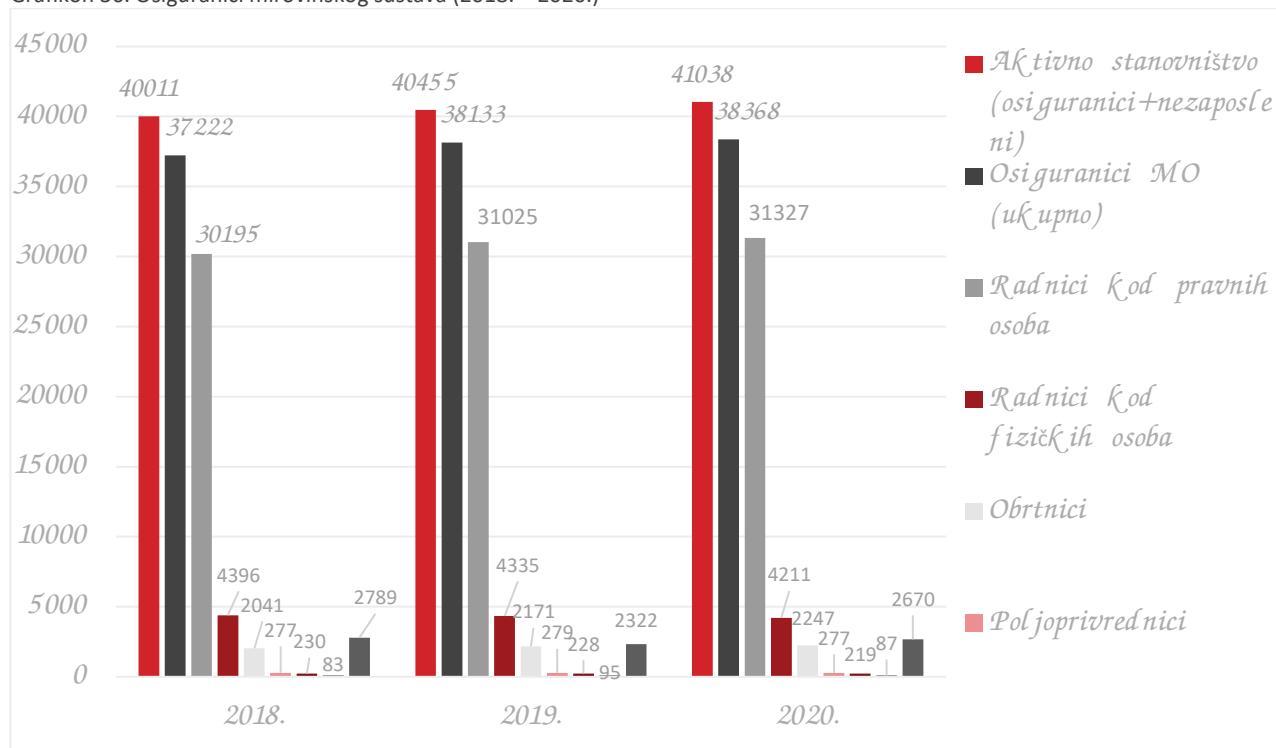
⁶⁷ Podaci se odnose na godinu uključena u mjeru.

Stalni sezonac	-	-	1	-	-	-
UKUPNO	1218	1065	885	1130	1086	747

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12.2020. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji evidentirano je 41.038 aktivnih stanovnika, od čega se 38.368 odnosi na aktivne osiguranike Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a 2.670 na nezaposlene osobe. Aktivno stanovništvo povećalo se za 1,44 % u odnosu na prosinac 2019. godine.

Grafikon 36. Osiguranici mirovinskog sustava (2018. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje; stanje na 30.12.2020.

Stopa nezaposlenosti 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila je 6,4 %, što je smanjenje stope za 1,7 % u odnosu na prosjek prethodne godine. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u istom je rangu kao i stopa registrirane nezaposlenosti **Zagrebačke** (6,3 %) i **Koprivničko-križevačke** (6,8 %). Najmanje stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj krajem 2019. godine zabilježene su u Gradu Zagrebu (3,7 %) te **Varaždinskoj** (4,0 %), **Istarskoj**(4,6 %) i **Međimurskoj županiji** (5,4 %).

Tablica 72. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (2015. – 2019.)

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska	EU-28
2015.	17,7	16,5	16,2	9,4
2016.	14,6	13,6	13,1	8,5
2017.	10,5	10,3	11,2	7,6
2018.	8,1	7,3	8,5	6,8
2019.	6,4	5,8	6,6	6,3

10.4. Osjetljive skupine na tržištu rada

Osobe s invaliditetom

Prema Izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj u Krapinsko-zagorskoj županiji (stanje na dan 03.05.2019. godine) živi 18.849 osoba s invaliditetom od čega je 10.534 muškog spola (56 %) te 8.315 osoba ženskog spola (44 %). Osobe s invaliditetom čine 14,9 % ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48 %) ima navršenih 65 i više godina života. U tablici u nastavku može se uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9 % udjela prisutan je i u mladoj dobi (0 – 19 godina). Najveći broj osoba s invaliditetom (82 %) žive s obitelji, 16 % živi samostalno, a 2 % s udomiteljem/skrbnikom ili boravi u ustanovi.

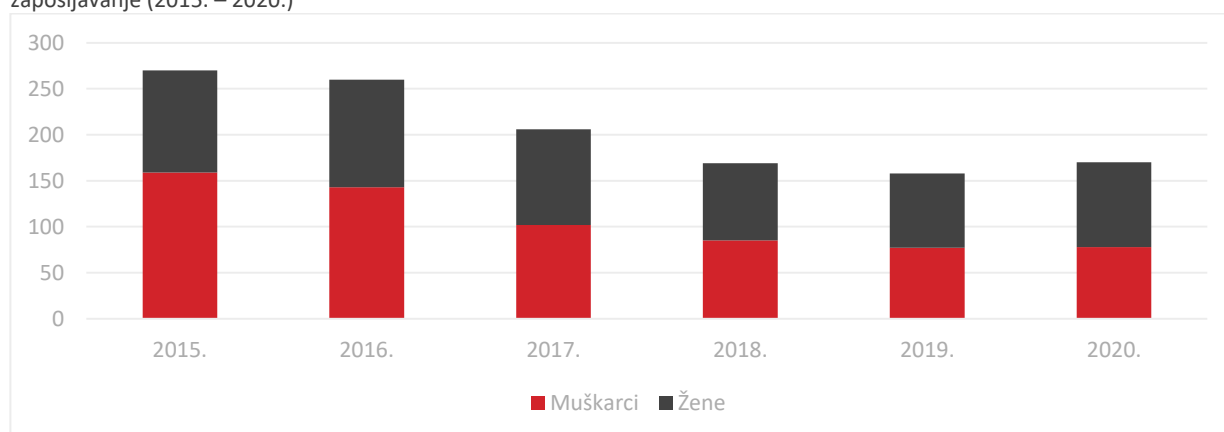
Tablica 73. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj, Krapinsko-zagorskoj županiji (2019.)

	Dobne skupine					
	0-19		20-64		65+	
	Muški	Ženski	Muški	Ženski	Muški	Ženski
Republika Hrvatska	28.451	16.863	146.971	70.607	132.225	116.164
Sjeverna Hrvatska	7.425	4.550	26.580	15.675	22.985	22.740
Krapinsko-zagorska županija	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2019.

Prema podacima Hrvatskoj zavoda za zapošljavanje broj registriranih nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije u promatranom razdoblju opada. Znatno smanjenje broja prijavljenih nezaposlenih osoba s invaliditetom primjetno je od 2017. godine kada je u odnosu na prethodnu godinu na zavodu bilo prijavljeno 22 % manje osoba s invaliditetom. Tijekom 2020. dolazi do povećanja broja nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju za 7,60 % u odnosu na 2019. godinu. U istom razdoblju došlo je i do povećanja ženskih osoba s invaliditetom u odnosu na muške. Struktura registriranih osoba s invaliditetom prijavljenih na Zavod po spolu prikazana je grafikonom u nastavku.

Grafikon 37. Broj osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrano prema dobi najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije ima između 20 i 29 godina (35 %) te između 30 i 39 godina (27 %). Prema stupnju obrazovanja većina nezaposlenih osoba s invaliditetom ima

završeno srednjoškolsko obrazovanje, prema podacima za 2020. godinu 88 %, odnosno 153 osoba s invaliditetom ima srednjoškolsko obrazovanje od čega je 123 osoba završilo trogodišnju strukovnu srednju školu, 29 ih je završilo četverogodišnju strukovnu srednju školu, a jedna osoba gimnaziju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u promatranom razdoblju (2015. – 2019.) na području Krapinsko-zagorske županije u prosjeku svake godine 130 osoba s invaliditetom izađe iz evidencije Zavoda zbog zasnivanja radnog odnosa, a približno toliko ih se u prosjeku svake godine prijavi na Zavod za zapošljavanje.

Mladi (15 – 29 godina)

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području Krapinsko-zagorske županije prosječan broj nezaposlenih mladih osoba u dobi do 29 godina prijavljenih u evidenciju Zavoda tijekom 2020. godine iznosio je 821, odnosno 31 % od ukupnog broja nezaposlenih osoba. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine (2019. godine prosječan broj prijavljenih mladih osoba iznosio je 652) primjetno je povećanje broja nezaposlenosti mladih osoba. Prosječan broj registrirane nezaposlenosti mladih osoba registrirane pri Zavodu u razdoblju od 2015. do prosinca 2020. godine prikazan je u tablici u nastavku.

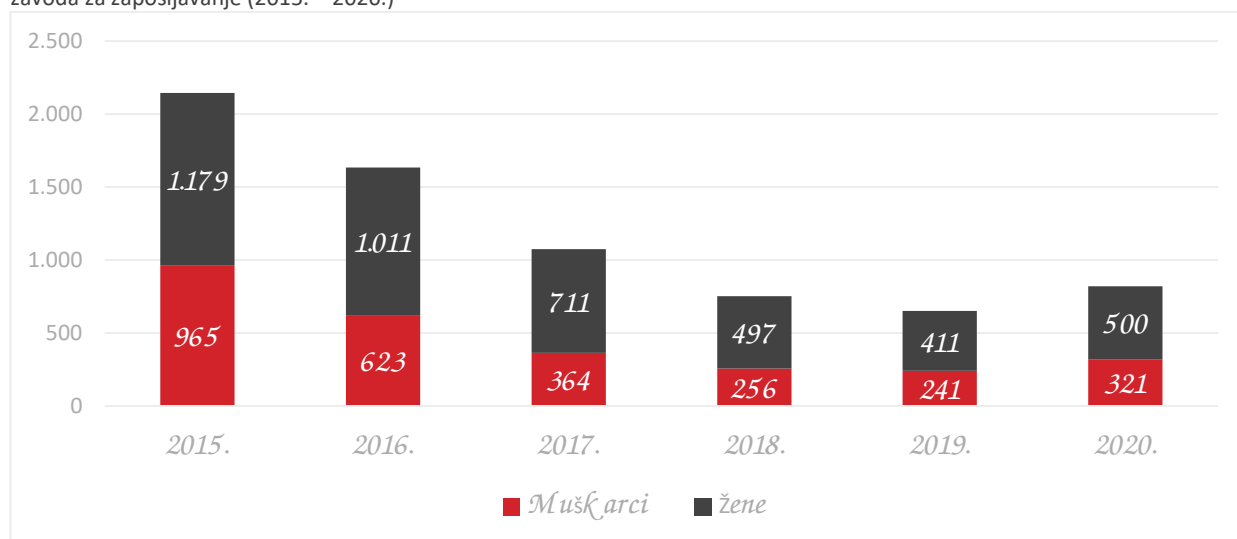
Tablica 74. Registrirana nezaposlenost mladih osoba Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno prijavljenih na Zavod KZŽ-a	6.648	5.168	3.689	2.789	2.322	2.670
Osobe od 15 do 29 godina	2.144	1.634	1.074	753	652	821
Udio mladih u ukupnom broju nezaposlenih	32 %	32 %	29 %	27 %	28 %	31 %
Indeks (V_t)	-	76,21	65,73	70,11	86,59	125,92
Stopa promjene (S_t)	-	-23,79	-34,27	-29,89	-13,41	25,92

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

U strukturi mladih nezaposlenih osoba prema spolu prevladavaju žene. Njihov udio porastao je s 55 % u 2015. godini na 66 % u 2017. i 2018. godini. Nakon 2018. udio žena se smanjuje, no i dalje prelazi 60 %. Tijekom 2019. godine udio žena se smanjio na 63 %, dok je za razdoblje do prosinca 2020. došlo do dodatnog smanjenja te sada iznosi 61 %.

Grafikon 38. Broj mladih osoba (15 – 29 godina) na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)

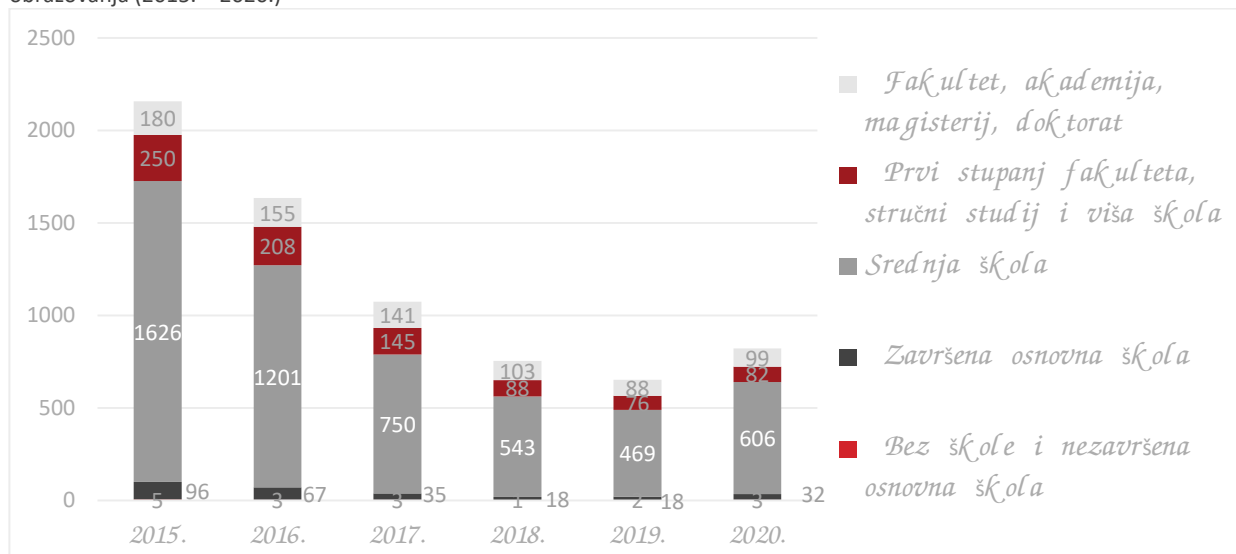

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema stupnju obrazovanja najviše nezaposlenih mladih osoba prijavljeno je na Zavod za zapošljavanje sa završenom srednjom školom, a zatim sa završenim fakultetskim obrazovanjem. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2018. godini na Zavodu su bile ukupno prijavljene 753 osobe od 15 do 29 godina starosti od kojih je 543, tj. 72 % imalo završenu srednju školu, a 191, odnosno 25 %, imalo je stečeno fakultetsko obrazovanje.

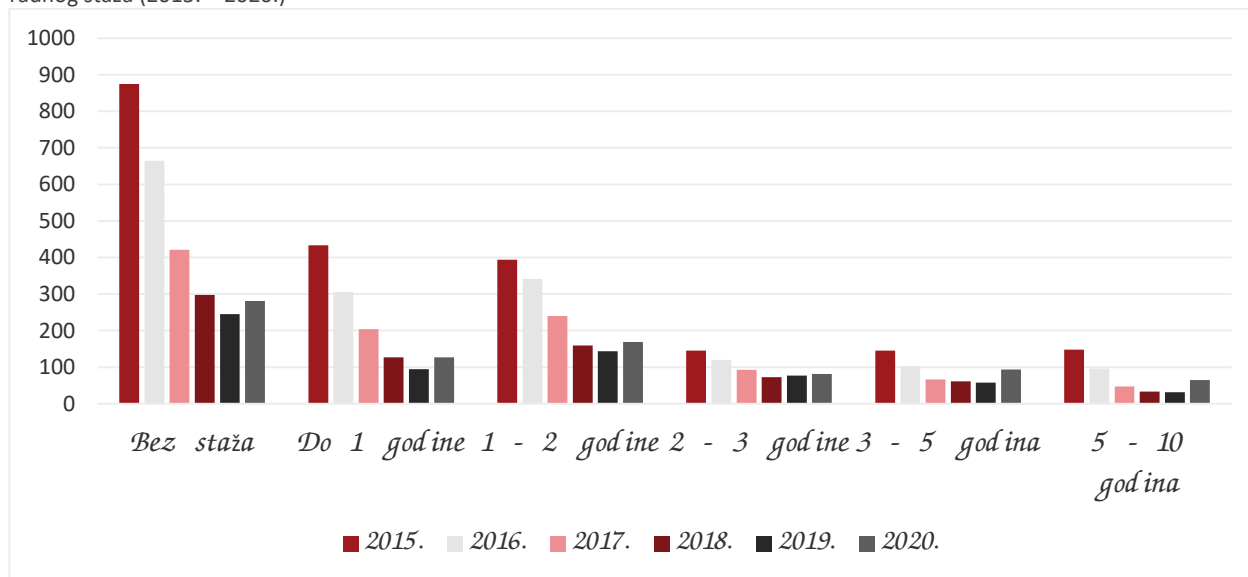
Grafikon 39. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema stupnju obrazovanja (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Najviše mladih nezaposlenih osoba prijavljenih na Zavod nema radno iskustvo. U 2020. godini evidentirana je 281 mlada osoba (34 %) bez radnog iskustva što je povećanje od 14,69 % u odnosu na godinu prije. Slijede osobe s 1 – 2 godine radnog iskustva (169 ili 21 %) te osobe s manje od 1 godine radnog iskustva (127 ili 16 %). U 2020. godine dolazi i do povećanja ukupnog broja mladih nezaposlenih osoba za 25,89 % u odnosu na 2019. godinu. Do prosinca 2020. najviše se povećao broj nezaposlenih osoba s 3 – 5 godina radnog iskustva (povećanje za 64,91 % u odnosu na 2019.).

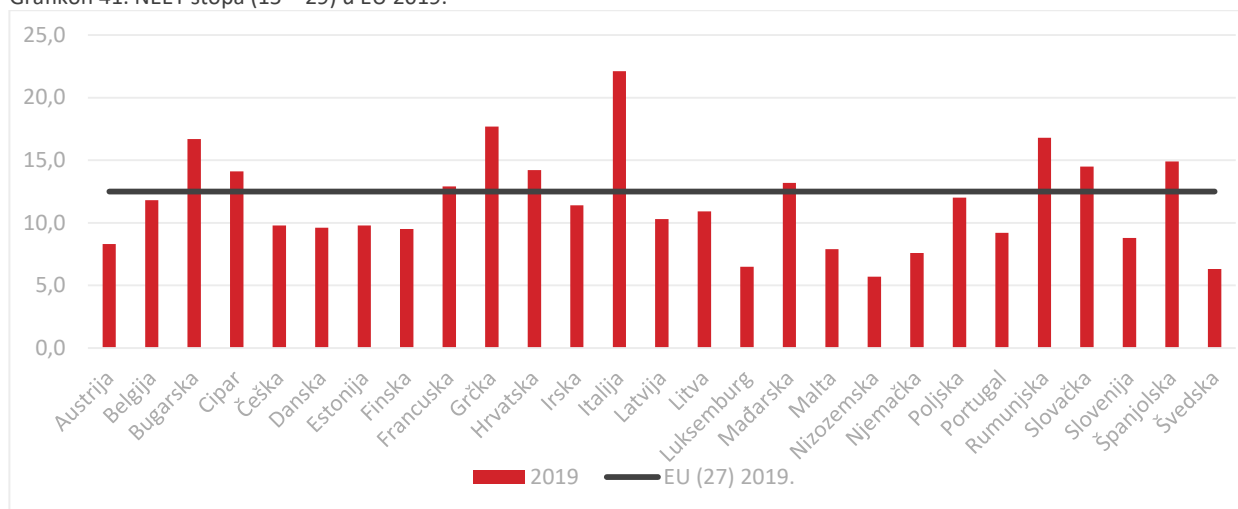
Grafikon 40. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema godinama radnog staža (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Problematika nezaposlenosti mladih osoba od 15 do 29 godina života, tzv. NEET skupine (eng. Not in Employment, Education or Training) koja označava mlade nezaposlene osobe izvan sustava redovitog obrazovanja i obrazovanja odraslih, prepoznata je na razini Europske unije i na nacionalnoj razini te su razvijene mjere i pokrenute inicijative u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih. Prema podacima Eurostata za 2019. godinu, Hrvatska je iznad europskog prosjeka s 14,2 % mladih nezaposlenih osoba između 15 i 29 godina (prosjeak EU-27 iznosio je 12,5 u 2019. godini).

Grafikon 41. NEET stopa (15 – 29) u EU 2019.

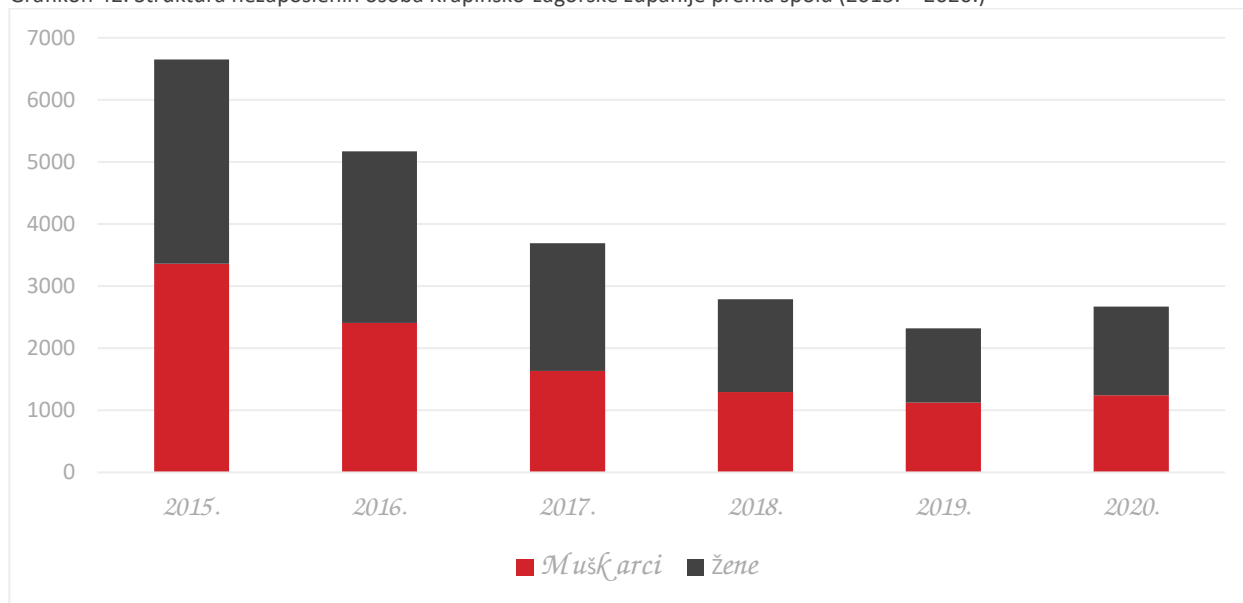

Izvor: Eurostat, studeni 2020.

Žene

U promatranom razdoblju na području Krapinsko-zagorske županije udio nezaposlenih žena veći je od udjela nezaposlenih muškaraca, djelomice je to posljedica ponovnog rasta gospodarskih aktivnosti u djelatnosti građevinarstva gdje su većinom zaposleni muškarci. U 2020. godini u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina zabilježeno je 2.670 nezaposlenih osoba od čega je 1.425 ili 53,37 % žena što je ispod prosjeka na nacionalnoj razini (55,43 %).

Grafikon 42. Struktura nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije prema spolu (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema stupnju stečenog obrazovanja u 2019. godini 28,34 % (399) nezaposlenih žena ima završenu trogodišnju srednju strukovnu školu, a nešto manje, odnosno njih 310 ili 25,92 %, je završilo četverogodišnju srednju strukovnu školu. Udio nezaposlenih žena s završenom osnovnom školom iznosi 21,40 % (256 ženskih osoba). U 2020. godini u evidenciji je 415 nezaposlenih žena sa završenom trogodišnjom srednjom školom (29,12 %), 394 nezaposlena žena sa završenom četverogodišnjom školom (27,65 %) te 291 nezaposlenih žena sa završenom osnovnom školom (20,42 %).

Udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce veći je na višim razinama obrazovanja. Prema podacima za 2020. godinu 65,89 % ili 110 osoba ženskog spola završilo je prvi stupanj fakulteta, stručni studij ili višu školu (muškarci 34,13 %), a 74 % ili 131 ženska osoba završila je fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat (muškarci 26 %). Kod osoba sa završenom osnovnom i srednjom školom omjer nezaposlenih muškaraca i žena je približno podjednak (52,24 % ili 291 osoba ženskog spola ima završenu osnovnu školu; muškarci 47,94 % te 51,3 % ili 849 osoba ženskog spola ima završenu srednju školu; muškarci 48,7 %). Među osobama bez završene osnovne škole prevladavaju muškarci (60,18 %), pa je tako na Zavodu evidentirano 39,82 % ili 45 ženskih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom.

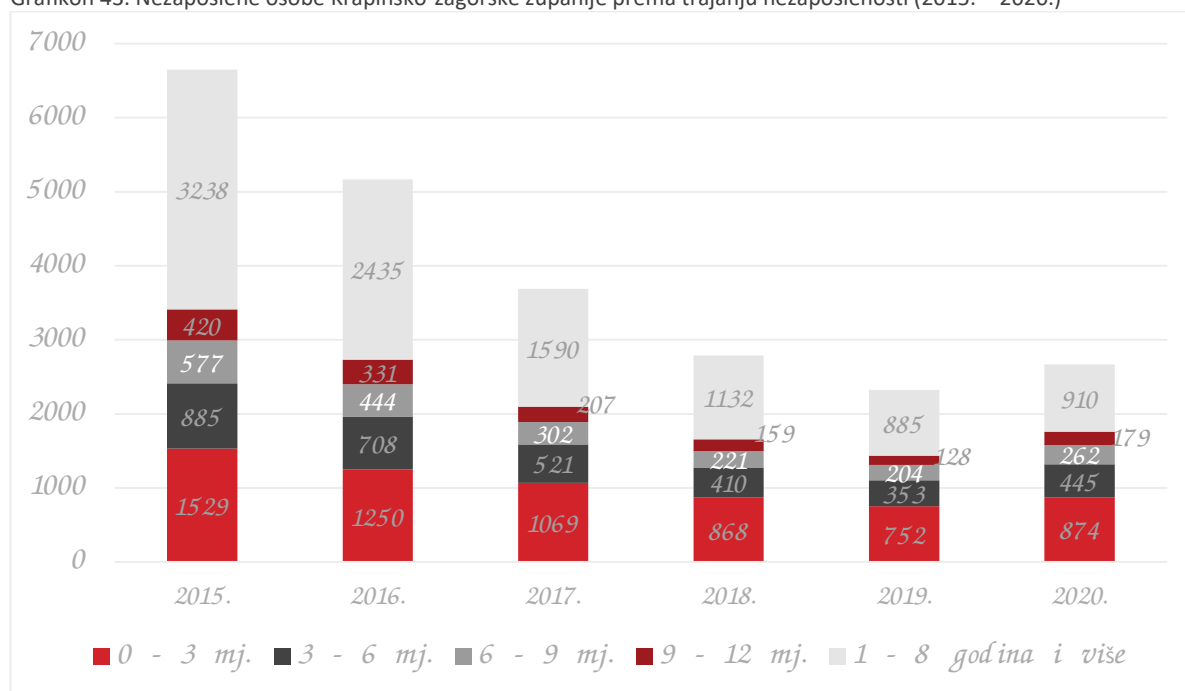
U dobnoj strukturi nezaposlenih žena Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini prevladavaju mlade nezaposlene žene od 20 do 29 godina. U dobnoj skupini od 20 do 24 godine registrirano je 14,46 % ili 206, a u dobnoj skupini od 25 do 29 godina 14,88 % ili 212 ženskih osoba. Posebno osjetljiva skupina nezaposlenih žena su žene u dobi od 55 do 59 godina. Na Zavodu ih je bilo registrirano 172 odnosno 12,07 % od ukupnog broja nezaposlenih žena u Krapinsko-zagorskoj županiji. Nije zanemariv ni broj od 114 žena ili 8 % u dobi od 60 godina i više koje zbog svojih godina teže pronalaze zaposlenje. Slični omjeri zastupljeni su u dobnoj skupini od 30 do 34 godina (146 ili 10,25 %), dobnoj skupini od 45 do 49 godine (130 ili 9,12 %) te dobnoj skupini od 50 do 54 (125 ili 8,77 %). U odnosu na prethodnu godinu, najveće povećanje broja nezaposlenih žena u 2020. vidljivo je u skupini od 25 do 29 godina gdje je došlo do povećanja za 27,54 %.

Dugotrajno nezaposlene osobe

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina u 2020. godini prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba u evidenciji Zavoda iznosio je 910 (34,08 %). Te osobe su nezaposlene duže od 12 mjeseci što je ispod nacionalnog prosjeka koji iznosi 34,51 %. U ukupnom broju nezaposlenih osoba, dugotrajno nezaposlenih žena koje su nezaposlene duže od 12 mjeseci je 409 ili 15,32 %, a njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih žena iznosi 28,70 %. Kod muškaraca, udio dugotrajno nezaposlenih muškaraca u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca iznosi 40,35 %, dok je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije 18,80 %.

U skladu s trendom smanjenja broja ukupno nezaposlenih osoba na području Krapinsko-zagorske županije, a i na nacionalnoj razini, udio dugotrajno nezaposlenih (1 – 8 godina i više) također ima trend smanjenja do 2020. godine, što je vidljivo iz grafikona u nastavku.

Grafikon 43. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema trajanju nezaposlenosti (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema razini obrazovanja 49,04 %, odnosno 487 dugotrajno nezaposlenih osoba u 2019. godini imalo je završenu srednju školu, a značajan je i udio dugotrajno nezaposlenih sa završenom osnovnom školom (35,93 % ili 318 osobe). U 2020. najviše dugotrajno nezaposlenih osoba imalo je završenu srednju školu, njih 487 odnosno 53,52 % u odnosu na ukupan broj dugotrajno nezaposlenih osoba. Potom slijede osobe za završenom osnovnom školom kojih je bilo evidentirano 296 (32,53 %). Najviše dugotrajno nezaposlenih starije je od 55 godina (49,01 % ili 446 osoba), a najmanji udio zastupaju osobe mlađe od 20 godina (0,8 % ili 7 osoba).

10.5. Učinci epidemioloških mjera na zaposlenost i tržište rada

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba izravno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5 % u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4 % manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manji je za 3,9 % u odnosu na prosinac 2019. godine. Uslijed pandemije Covid-19 i pratećih mjera za njezino suzbijanje već je tijekom prvog tromjesečja postalo jasno da će hrvatsko gospodarstvo te tako i gospodarstvo Krapinsko – zagorske županije doživjeti pad u 2020. godini. Kada se promatra pad na godišnjoj razini treba imati u vidu da je tijekom siječnja i veljače 2020. godine gospodarstvo funkcioniralo u normalnim uvjetima te da je u ožujku došlo do snažnih negativnih utjecaja pandemije i zatvaranja dijela gospodarstva, što je posljedično utjecalo na zaustavljanje pozitivnog rasta gospodarstva Krapinsko – zagorske županije.

Tablica 75. Registrirana nezaposlenost tijekom pandemije bolesti COVID-19 u 2020.

Prostorna jedinica	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Novoprijavljeni u 2020.	Prestanak radnog odnosa	Novoprijavljeni u 2020.	Prestanak radnog odnosa
Razlog nezaposlenosti	4.706	3.465	218.470	163.109
Broj nezaposlenih osoba	2.670 (prosjeak 2020.)	2.886 (stanje na dan 31.12.2020.)	150.824 (prosjeak)	159.845 (stanje na dan 31.12.2020.)

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba izravno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5 % u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4 % manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manji je za 3,9 % u odnosu na prosinac 2019. godine.

Uvjetovano pandemijom koronavirusa (COVID-19) Hrvatski zavod za zapošljavanje, uveo je mjeru Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom kako bi se radnicima zadržala radna mjesta odnosno osigurao ostanak u zaposlenosti. Provedba mjera započela je 23. ožujka 2020. godine te se dodjeljivala poslodavcima. Uz djelomično izmijenjene uvjete i obuhvaćene djelatnosti, mjera je bila dostupna do kraja 2020. godine, a nastaviti će se i tijekom 2021. godine. Uz to aktivirana je i mjera Potpora za skraćivanje radnog vremena kojom Zavod i dalje nastoji aktivnosti usmjeravati na očuvanje radnih mjesta u djelatnostima/sektorima koji su najugroženiji. S istim ciljem, donesena je i mjera namijenjena osobama s invaliditetom Potpora za očuvanje radnih mjesta u zaštitnim radionicama, integrativnim radionicama i radnim jedinicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom⁶⁸.

⁶⁸ Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije, http://www.partnerstvo-razvoj.net/hr/novosti/stanje-na-trzistu-rada/nezaposlenost-i-zaposljavanje-u-prosincu-2020_2019-godine,3061.html, pristupljeno 15. veljače 2021. godine

Tablica 76. Broj korisnika Potpore za očuvanje radnih mjesta – poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane koronavirusom (COVID-19) narušena gospodarska aktivnost

Prostorna jedinica	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	REPUBLIKA HRVATSKA
BROJ KORISNIKA	23.906	951.226

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina, mjere za očuvanje radnih mjesta koristilo je ukupno 23.906 korisnika – poslovnih subjekata s područja Krapinsko-zagorske županije. Na razini Republike Hrvatske, mjere je koristilo 951.226 korisnika.

Zaključak

Predstavljeni podaci govore o prisutnosti trenda smanjenja aktivnog stanovništva na području Krapinsko-zagorske županije, što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze tj. odlaze u mirovinu).

Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, u 2019. bilo je zaposleno približno 43 % radno aktivnog stanovništva, a od toga 81 % zaposleno je u pravnim osobama dok je 19 % zaposleno u djelatnostima obrta, slobodnih profesija ili radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima. U 2020. godini se udio zaposlenih u pravnim osobama povećao na 81,5 %. Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prosječna neto plaća zaposlenika u Krapinsko-zagorskoj županiji je u porastu u proteklom razdoblju, ali i dalje zaostaje za nacionalnim prosjekom.

Do 2019. godine može se uočiti kontinuirano povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti u promatranom razdoblju, dok je u 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba tijekom pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19.

Visok postotak radne neaktivnosti karakterističan je za Republiku Hrvatsku, a prema podacima Eurostata najčešći razlozi za neaktivnost su obrazovanje i umirovljenje, nakon čega slijede obiteljski razlozi poput brige za djecu ili odrasle, vlastita bolest ili invalidnost te obeshrabrenost za ulazak na tržište rada zbog dugotrajne nezaposlenosti (posebice se odnosi na osobe u dobi iznad 55 godina).

11. OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA

11.1. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj

Na području Republike Hrvatske postoji razlika u snazi gospodarstva pojedinih županija. Tijekom godina neke su se županije gospodarski približile prosjeku RH, a neke udaljile od njega što utječe i na kretanje niza drugih socioekonomskih pokazatelja poput depopulacije određenih područja. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj u ovom odlomku analiziran je prema posljednjim dostupnim podacima koji se odnose na godinu prije nastupanja pandemije COVID-19.

Bruto domaći proizvod je mjera vrijednosti proizvodnje roba i usluga u pojedinoj zemlji ili regiji tijekom jedne godine. Što je vrijednost BDP-a veća, radi se o gospodarski snažnijem području, a stvarne vrijednosti BDP-a pokazuju velike razlike među zemljama ili regijama. Bruto domaći proizvod po stanovniku Krapinsko-zagorske županije raste zadnjih 7 promatranih godina, ali je i dalje znatno ispod nacionalnog prosjeka. Gledajući iznos BDP-a po stanovniku za 2018. godinu, po županijama RH, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 15. mjestu.

U odnosu na BDP po stanovniku na razini RH, BDP Krapinsko-zagorske županije je 35 % niži. Godine 2018. je BDP po stanovniku Krapinsko-zagorske županije iznosio 28,03 %, a za Republiku Hrvatsku 43,43 % prosjeka za područje EU-28⁶⁹. Indeks na bazi 2010. godine je u usporedbi sa svim drugim županijama bio među najvišima u 2016. godini te je iznosio 120,67 što upućuje na najveći rast BDP-a u odnosu na 2010. godinu, dok je u 2018. Krapinsko-zagorskoj županiji na 3. mjestu.

U Hrvatskoj su tek 4 regije razvijenije od prosjeka RH: Grad Zagreb (184,96), Istarska županija (126,89), Primorsko-goranska (120,59) i Dubrovačko-neretvanska županija (108,20), dok se Krapinsko-zagorska županija (64,54) zajedno s preostalim 16 županija nalazi ispod tog prosjeka.

---

⁶⁹Podatak za EU -28 za 2018. godinu preuzet sa https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_10/default/table?lang=en, datum pristupa 15.03.2021.

Tablica 77. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u € (2010. – 2018.)

Područje	Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR										
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Indeks 2018/ 2010	2018. (RH=100)
Republika Hrvatska	10.514	10.473	10.309	10.297	10.259	10.606	11.184	11.893	12.270	116,71	100
Grad Zagreb	19.445	19.117	18.702	18.388	18.303	18.769	19.546	20.850	22.695	116,72	184,96
Zagrebačka	7.729	7.881	7.774	7.803	7.854	8.163	8.595	9.042	9.710	125,64	79,14
Krapinsko-zagorska	6.172	6.274	6.246	6.422	6.595	6.907	7.448	7.764	7.919	128,31	64,54
Varaždinska	8.320	8.322	8.282	8.474	8.541	8.885	9.497	10.122	10.899	131,00	88,82
Koprivničko-križevačka	9.013	9.272	9.052	8.784	8.529	8.671	9.180	9.030	8.711	96,65	70,99
Međimurska	8.296	8.411	8.385	8.509	8.697	8.987	9.537	9.957	10.302	124,18	83,96
Bjelovarsko-bilogorska	6.959	6.936	6.742	6.805	6.903	7.179	7.703	7.937	7.986	114,75	65,08
Virovitičko-podravska	6.069	6.217	6.057	5.994	5.598	5.760	6.190	6.445	6.525	107,52	53,18
Požeško-slavonska	6.359	6.220	6.026	6.114	5.830	6.024	6.346	6.649	6.620	104,11	53,95
Brodsko-posavska	5.820	5.867	5.789	5.873	5.654	5.927	6.292	6.687	6.607	113,53	53,85
Osječko-baranjska	8.186	8.254	8.006	8.122	8.011	8.313	8.834	9.069	8.684	106,08	70,77
Vukovarsko-srijemska	6.051	6.123	5.895	5.981	5.823	6.139	6.563	6.974	6.730	111,22	54,85
Karlovačka	7.550	7.716	7.599	7.766	7.675	8.022	8.501	8.669	8.301	109,95	67,65
Sisačko-moslavačka	8.077	8.246	8.151	7.866	7.422	7.715	8.042	8.256	7.868	97,41	64,12
Primorsko-goranska	12.578	12.674	13.147	13.007	12.715	12.842	13.390	14.526	14.797	117,64	120,59
Ličko-senjska	8.214	8.023	7.690	7.823	7.840	8.148	8.532	9.276	8.878	108,09	72,36
Zadarska	8.457	8.266	8.130	8.187	8.263	8.618	9.112	9.866	10.803	127,74	88,04
Šibensko-kninska	7.870	7.934	7.871	8.051	8.147	8.327	8.772	9.714	9.713	123,42	79,16
Splitsko-dalmatinska	8.393	8.167	7.897	7.904	7.918	8.228	8.654	9.145	9.636	114,81	78,53
Istarska	13.366	13.266	12.699	12.785	12.920	13.324	14.120	14.866	15.570	116,49	126,89
Dubrovačko-neretvanska	10.255	9.864	9.825	9.995	10.202	10.640	11.272	12.575	13.277	129,47	108,20

Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku NKPIJS-u 2012. – 2. razina i županije, 2021

11.2. Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u gospodarstvu Hrvatske

U RH je u 2019. godini poslovalo 136.260 poduzetnika, obveznika poreza na dobit (bez banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija) koji su zapošljavali 969.776 zaposlenih (prema satima rada) što je 58.040 zaposlenih (6,4 %) više u odnosu na prethodnu godinu.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini, poslovala su 2.344 poduzetnika koji su zapošljavali 21.742 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 5,2 %. Poduzetnici Krapinsko-zagorske županije (2.344) čine 1,7 % ukupnih poduzetnika u RH, dok zaposleni kod poduzetnika Krapinsko-zagorske županije čine 2,2 % zaposlenih kod poduzetnika u RH.

Tablica 78. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske i KŽŽ-a u 2018. i 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)

Opis	REPUBLIKA HRVATSKA			KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			Udio KŽŽ-a u RH (%)
	2018.	2019.	Indeks	2018.	2019.	Indeks	
Broj poduzetnika	131.117	136.260	103,9	2.267	2.344	103,4	1,7
Broj dobitaša	85.465	90.955	106,4	1.654	1.758	106,3	1,9
Broj gubitaša	37.824	45.305	119,8	481	586	121,8	1,3
Broj zaposlenih	911.736	969.776	106,4	20.659	21.742	105,2	2,2
Ukupni prihodi	721.118.732	796.126.335	110,4	12.547.338	13.629.266	108,6	1,7
Ukupni rashodi	682.737.441	756.495.954	110,8	11.813.137	12.846.339	108,7	1,7
Dobit prije oporezivanja	53.515.331	57.232.068	106,9	845.762	979.438	115,8	1,7
Gubitak prije oporezivanja	15.134.039	17.601.686	116,3	111.561	196.511	176,1	1,1
Porez na dobit	7.308.894	8.349.049	114,2	124.534	121.347	97,4	1,5
Dobit razdoblja	46.166.284	48.872.344	105,9	721.642	858.484	119,0	1,8
Gubitak razdoblja	15.093.886	17.591.012	116,5	111.976	196.904	175,8	1,1
Konsolidirani financijski rezultat (dobit ili gubitak razdoblja)	31.072.397	31.281.333	100,7	609.667	661.580	108,5	2,1
Neto plaća i nadnice	61.073.774	67.668.212	110,8	1.204.532	1.342.226	111,4	2,0
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	5.582	5.815	104,2	4.859	5.145	105,9	88,5
Izvoz	143.447.877	151.455.118	105,6	4.049.936	4.190.047	103,5	2,8
Uvoz	128.539.396	137.793.448	107,2	2.264.969	2.448.415	108,1	1,8
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	14.908.481	13.661.670	91,6	1.784.966	1.741.633	97,6	12,7

Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu	23.481.990	27.528.822	117,2	361.355	442.652	122,5	1,6
---	------------	------------	-------	---------	---------	-------	-----

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

U čitavoj RH poduzetnici su u 2019. ostvarili ukupne prihode u iznosu nešto manjem od 796,2 milijarde kuna, ukupne rashode od 756,5 milijarde kuna te nešto manje od 48,9 milijardi kuna neto dobiti. Dobit u iznosu od 48,9 milijardi kuna u 2019. godini ostvarila su 90.955 (66,8 %) poduzetnika, dok je gubitak razdoblja u iznosu od 17,6 milijardi kuna iskazalo 45.305 (33,2 %) poduzetnika. U odnosu na 2018. godinu, ostvareno je povećanje ukupnih prihoda za 10,4 %, ukupnih rashoda za 10,8 %, dobiti razdoblja za 5,9 %, ali i gubitka razdoblja za 16,5 %. Konsolidirani financijski rezultat razdoblja je u 2019. u blagom porastu od 0,7 % u odnosu na 2018. i iznosi 31,3 milijarde kuna. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika u 2019. godini iznosila je 5.815 kuna što je 4,2 % više u odnosu na 2018. godinu.

Poduzetnici sa sjedištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, njih 2.344, ostvarili su u 2019. godini 13,6 milijardi kuna ukupnih prihoda, 12,8 milijardi kuna ukupnih rashoda, 858,5 milijuna kuna dobiti te 196,9 milijuna kuna gubitka što je rezultiralo s 661,6 milijuna kuna neto dobiti. Ukupni prihodi su u odnosu na 2018. godinu povećani za 8,6 %, ukupni rashodi za 8,7 %, dobit razdoblja za 19,0 %, a gubitak razdoblja za 75,8 %. Kao rezultat navedenoga, konsolidirani financijski rezultat – neto dobit, povećana je u 2019. godini za 8,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnoga broja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije njih 75 % je u 2019. godini poslovalo s dobiti, dok je 25 % poduzetnika ostvarilo gubitak u poslovanju. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. iznosila je 5.145 kuna, što je nominalno 3,5 % više u odnosu na 2018. godinu.

11.3. Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale županije RH

Jedna od osnovnih karakteristika gospodarstva Hrvatske je velika razlika u razvijenosti pojedinih županija te još veća razlika u razvijenosti gradova i općina. Usporedbom ključnih kriterija poslovanja poduzetnika moguće je odrediti razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale hrvatske županije.

Usporedbom odabranih kriterija poduzetništva, Krapinsko-zagorska županija je najbolje rangirana prema produktivnosti rada/neto dobiti po zaposlenom te ekonomičnosti poslovanja poduzetnika, gdje se nalazi na 4. mjestu. Prema ostalim pokazateljima nalazi se na sredini ljestvice: neto dobit (10. mjesto), ukupni prihod, broj zaposlenih i ukupan prihod po zaposlenom (11. mjesto) te rang po broju poduzetnika (12. mjesto). Time je Krapinsko-zagorska u odnosu na ostale županije najniže rangirana po broju poduzetnika, iznad Karlovačke i ispod Šibensko-kninske.

Grad Zagreb je najbolje rangiran po svim kriterijima osim prema ekonomičnosti poslovanja gdje zauzima 3. mjesto. U tom kriteriju najbolje je rangirana Dubrovačko-neretvanska županija.

Tablica 79. Rangiranje županija prema određenim kriterijima poduzetništva za 2019. godinu

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada/ukupan prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada/neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Grad Zagreb	1	1	1	1	1	1	3
Zagrebačka	2	2	5	4	3	2	7
Splitsko-dalmatinska	3	6	2	2	8	19	18
Primorsko-goranska	4	5	4	3	10	13	15
Istarska	5	3	3	5	6	8	6
Osječko-baranjska	6	12	6	7	7	18	17
Varaždinska	7	4	9	6	9	10	10

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada/ukupni prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada/neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Vukovarsko-srijemska	8	11	16	12	2	6	12
Međimurska	9	9	10	8	15	9	5
Zadarska	10	7	7	9	13	5	2
Krapinsko-zagorska	11	10	12	11	11	4	4
Dubrovačko-neretvanska	12	8	8	10	16	3	1
Koprivničko-križevačka	13	13	18	15	4	7	9
Sisačko-moslavačka	14	15	14	14	12	12	13
Brodsko-posavska	15	16	17	13	17	16	16
Karlovačka	16	14	13	16	14	11	8
Šibensko-kninska	17	17	11	18	5	17	19
Bjelovarsko-bilogorska	18	20	15	17	19	20	20
Virovitičko-podravska	19	19	19	19	18	15	14
Požeško-slavonska	20	18	20	20	21	14	11
Ličko-senjska	21	21	21	21	20	21	21

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

U odnosu na 2018., u 2019. godini Krapinsko-zagorska županija rangirana je za dva mjesta više po neto dobiti po zaposlenom (pomak s 11. na 9. mjesto) te za jedno mjesto više prema neto dobiti i broju poduzetnika. Lošije je rangirana prema ukupnim prihodima po zaposlenom (pomak s 9. na 11. mjesto) i ekonomičnosti poslovanja (pomak s 3. na 4. mjesto). U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini nije bilo promjene ranga po broju zaposlenih (11. mjesto).

11.4. Usporedba poslovanja poduzetnika Krapine s poslovanjem poduzetnika u drugim gradovima – županijskim središtima

Županijsko središte Krapinsko-zagorske županije, Krapina, na 20. je mjestu među županijskim središtima po broju poduzetnika (kojih je u 2019. godine bilo 321), dok je na razini RH na 56. mjestu. Po broju zaposlenih (kojih je 2019. godine bilo 3.604) na razini RH je na 32. mjestu, dok je po ukupnim prihodima (1,81 milijardu kuna u 2019. godini) na 43. mjestu u RH. S obzirom na ostvarenu neto dobit u iznosu od 78,5 milijuna kuna, na 58. je mjestu u RH.

Tablica 80. Rang prema broju poduzetnika – u gradovima – županijskim središtima, u 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)

Naziv grada/općine	Broj poduzetnika			Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Neto dobit/gubitak	
	Iznos	Rang na razini RH	Rang na razini sjedišta žup.	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH
Grad Zagreb	45.608	1	1	372.776	1	399.898.534	1	18.509.772	1

Naziv grada/općine	Broj poduzetnika			Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Neto dobit/gubitak	
	Iznos	Rang na razini RH	Rang na razini sjedišta žup.	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH
Split	7.798	2	2	39.497	2	27.187.766	2	-61.070	549
Rijeka	5.020	3	3	30.651	3	20.321.206	3	641.848	3
Osijek	3.249	4	4	22.572	4	15.254.405	4	181.903	19
Varaždin	2.091	8	7	20.780	5	15.157.089	5	487.619	9
Velika Gorica	1.768	9	8	12.924	8	13.967.904	6	558.707	6
Vukovar	560	30	16	5.448	23	10.064.952	7	504.503	7
Zadar	2.948	6	5	16.220	6	8.833.826	9	497.099	8
Čakovec	1.379	12	9	12.650	10	8.049.322	10	319.112	11
Dubrovnik	2.341	7	6	12.890	9	8.001.638	11	597.616	5
Karlovac	1.227	14	11	10.499	13	6.810.780	13	314.119	12
Slavonski Brod	1.200	15	12	12.390	11	5.949.098	15	-	550
Koprivnica	769	24	15	9.119	15	5.931.359	17	256.295	13
Šibenik	1.274	13	10	7.866	19	4.953.296	20	67.243	48
Bjelovar	1.096	16	13	7.974	18	4.270.134	22	37.246	76
Sisak	866	20	14	6.073	20	3.103.634	28	5.849	239
Požega	451	39	17	5.141	25	2.904.085	30	73.223	42
Virovitica	438	41	18	3.628	31	1.869.991	46	24.921	98
Krapina	321	56	20	3.604	32	1.809.844	47	69.922	47
Pazin	349	51	19	2.282	53	1.564.904	54	94.367	31
Gospić	236	73	21	1.317	9	837.397	91	35.651	78
Ukupno	80.989	-	-	616.3	-	566.741.164	-	23.145.339	-
RH	136.260	-	-	969.7	-	796.126.335	-	31.281.333	-
Udjeli u %	59,4 %	-	-	63,6	-	71,2 %	-	74,0 %	-

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

Usporedbom podataka za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu, utvrđeno je kako je prema broju poduzetnika na razini županijskih središta Grad Krapina u sve četiri promatrane godine na 20. mjestu. Prema broju poduzetnika na razini RH rang se mijenjao od 54. do 56. mjesta. Prema ukupnom prihodu, Krapina je pala s 43. mjesta 2016. na 47. mjesto 2018. te je ponovo ostvarila 43. mjesto 2019. godine.

11.5. Konkurentnost poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

Jedan od osnovnih pokazatelja konkurentnosti poduzetništva određenog područja je broj poduzeća koji ukazuje na postojeći poduzetnički potencijal. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine županije u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj te na nacionalnoj razini prikazan je u nastavku.

Tablica 81. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. – 2019. godina

Godina	KŽŽ	SJEVERNA HRVATSKA	REPUBLIKA HRVATSKA
--------	-----	-------------------	--------------------

	Broj poduzeća na 1000 stanovnika ⁷⁰	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²
2010.	11,7	1,3	N/A	N/A	21,9	1,7
2011.	12,2	1,3	N/A	N/A	23,0	1,7
2012.	12,1	1,3	19,1	2,00	22,8	1,7
2013.	12,6	1,4	19,8	2,07	23,6	1,8
2014.	13,2	1,4	20,4	2,13	24,4	1,8
2015.	13,8	1,5	21,0	2,19	24,9	1,9
2016.	14,8	1,6	23,0	2,41	26,7	2,0
2017.	15,3	1,7	24,1	2,52	28,0	2,1
2018.	17,0	1,8	26,2	2,74	30,6	2,3
2019.	17,6	1,9	24,5	2,6	31,8	2,4

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019., FINA

Krapinsko-zagorska županija bilježi nižu konkurentnost po oba pokazatelja. Prema broju poduzeća na km² Krapinsko-zagorska županija je znatno ispod prosjeka Sjeverne Hrvatske i ispod prosjeka RH. Prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, odstupanja su još i veća.

Od ukupnog broja poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, u 2018. godini samo je njih 12,7 % uložilo dodatna sredstva u dugotrajnu imovinu, međutim i s tim postotkom je Krapinsko-zagorska županija na prvom mjestu među županijama Sjeverne Hrvatske. Na razini države, u dugotrajnu imovinu je u 2018. godini uložilo 9,8 % poduzetnika. Poduzetnici iz Krapinsko-zagorske županije koji su investirali u dugotrajnu imovinu čine 2 % ukupnog broja investitora. Apsolutni iznos investiranih sredstava u KZŽ-u iznosi nešto manje od 360 milijuna kuna što iznosi 1,5 % ukupnih investicija u RH, odnosno 10,6 % investicija u Sjevernoj Hrvatskoj.

Godine 2019. u dugotrajnu imovinu investiralo je 12,6 % poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, ali u 22,5 % višem iznosu u odnosu na prethodnu godinu. Radi se o iznosu od oko 443 milijuna kuna, što iznosi oko 1,6 % ukupnih investicija u Hrvatskoj.

Promatrajući broj investitora u dugotrajnu imovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji, u posljednje četiri godine broj investitora povećao se s 245 u 2016. godini na 296 u 2019. godini. Međutim, ulaganja su s prosječno 1,99 mil. kuna po investitoru u 2016. godini pala na prosječno 1,49 milijuna kuna ulaganja po investitoru u 2019. godini. U odnosu na 2018., broj investitora u dugotrajnu imovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji porastao je s 287 na 296, a prosječna ulaganja po investitoru porasla su s oko 1,25 na oko 1,50 milijuna kuna.

Na razini Sjeverne Hrvatske broj investitora je porastao s 1.970 u 2016. godini na 2.160 u 2018. godini, dok se prosječni iznos ulaganja po investitoru u tri promatrane godine gotovo prepolovio – pao je s 3,02 milijuna kuna u 2016. godini na prosječno 1,57 milijuna kuna u 2018. godini. Broj investitora na razini Hrvatske povećao se s 12.306 u 2016. godini na 12.808 u 2018. godini. Na razini Hrvatske zabilježen je najmanji pad u ulaganjima u dugotrajnu imovinu, u tri promatrane godine – prosječno ulaganje po investitoru 2016. godine iznosilo je 2,05 milijuna kuna dok je 2018. godine iznosilo 1,9 milijuna kuna.

Tablica 82. Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. – 2018. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Sjeverna Hrvatska

	Investicije u mil. kn, KZŽ	Udio u ukupnim investicijama RH	Udio u ukupnim investicijama Sjeverne Hrvatske	Investicije po zaposlenom u KZŽ-u/kn
--	----------------------------	---------------------------------	--	--------------------------------------

⁷⁰ Prema Popisu 2011.

2010.	351	1,1	7,0	20.501
2011.	477	1,2	7,7	29.471
2012.	646	1,9	10,9	39.280
2013.	425	1,1	7,7	25.647
2014.	538	1,5	9,6	30.502
2015.	851	2,1	17,3	29.903
2016.	487	1,9	8,2	25.432
2017.	507	2,1	15,3	24.822
2018.	360	1,5	10,6	17.099
2019.	443	1,6	n/a	20.359

Izvor: Analitičke podloge za Strategiju regionalnog razvoja RH, 2014. godina, MRRFEU, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019., FINA

U razdoblju 2010. do 2019. godine, ni jedan od razmatranih pokazatelja – ukupni iznos investicija u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio investicija KZŽ-a u ukupnim investicijama u RH i udio investicija KZŽ-a u ukupnim investicijama Sjeverne Hrvatske, investicije po zaposlenom u KZŽ-u nema izražen jednoznačni trend. Svi pokazatelji pokazuju značajnu fluktuaciju u promatranom razdoblju.

11.6. Dinamika poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

Pokretanje novih tvrtki je najznačajniji pokazatelj dinamike sektora poduzetništva čiju osnovu za praćenje čine podaci o osnivanju i zatvaranju poduzeća. Na području Republike Hrvatske u proteklom petogodišnjem razdoblju (2015. – 2019.) sveukupno je osnovano 66.599 novih tvrtki, od toga u Krapinsko-zagorskoj županiji 1052 tvrtki, odnosno 1,6 %. Broj otvorenih tvrtki na svim razinama (RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija) u cjelokupnom promatranom razdoblju ima pozitivan trend sve do 2019. godine kada se broj otvorenih tvrtki smanjuje. Broj brisanih poduzeća u navedenom petogodišnjem razdoblju, na razini RH iznosio je 54.855 od toga u Krapinsko-zagorskoj županiji 710 tvrtki odnosno 1,3 %. Usporedba broja novootvorenih i broja brisanih tvrtki za cjelokupno razdoblje ukazuje na pozitivan saldo u korist broja novootvorenih tvrtki u Krapinsko-zagorskoj županiji i na području Sjeverne Hrvatske. Na državnoj razini izuzetak su 2016. godina i 2019. godina kada je ukupan broj zatvorenih tvrtki bio veći od ukupnog broja otvorenih. Krapinsko-zagorska županija u cjelokupnom razdoblju bilježi čak 48 % više novootvorenih tvrtki u odnosu na brisane, dok je taj postotak na razini Sjeverne Hrvatske 29 %, a na razini države 21 %.

Tablica 83. Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Sjeverne Hrvatske, 2015. – 2018.

ŽUPANIJA	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki
UKUPNO HRVATSKA	12.723	7.632	13.662	13.837	14.869	12.502	14.931	10.081	10.414	10.803
UKUPNO SJEVERNA HRVATSKA	1.939	1.251	2.002	1.878	2.224	1.705	2.155	1.463	1.673	1.453
Zagrebačka županija	792	500	851	733	1.009	862	972	688	718	573
Varaždinska	391	203	384	366	401	240	389	309	364	323
Međimurska	321	267	351	357	379	279	348	297	244	262

ŽUPANIJA	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki
Koprivničko-križevačka	235	163	204	274	204	166	209	23	175	155
Krapinsko-zagorska	200	118	212	148	231	158	237	146	172	140

Izvor: HGK ŽK Krapina, 2021.

11.7. Osnovni pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

U proteklih 10 godina prisutan je uzlazni trend kod svih razmatranih pokazatelja, iako su prisutne manje fluktuacije pojedinih pokazatelja na godišnjoj razini. Bazni indeks u odnosu na 2010. godinu pokazuje rast svih pokazatelja. Najveći rast ostvaren je u dobiti nakon oporezivanja, čak za 185 %. Slijedi rast broja poduzetnika za 48 %, rast ukupnih prihoda za 46 %, rast ukupnih rashoda za 38 %, neto plaća za 34 % i rast broja zaposlenih za 28 %. Gubitak nakon oporezivanja je smanjen (uz fluktuacije) za 55 %.

Tablica 84. Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2019. godina

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Indeks 2019./2010.
Broj poduzetnika	1.586	1.621	1.595	1.670	1.765	1.829	1.975	2.033	2.267	2.344	147,79
Ukupni prihodi*	9.341	9.797	9.705	9.969	9.889	10.128	11.054	11.756	13.011	13.629	145,91
Ukupni rashodi*	9.338	9.898	9.687	9.631	9.623	9.656	10.332	11.084	12.296	12.846	137,57
Dobit nakon oporezivanja*	301	384	457	466	557	565	767	730	743	859	285,38
Gubitak nakon oporezivanja	358	522	474	207	347	174	129	165	157	197	55,03
Neto plaće u HRK	3.836	3.984	3.999	4.137	4.141	4.243	4.354	4.645	4.861	5.145	134,12
Broj zaposlenih	16.974	16.660	16.446	16.571	17.638	18.378	19.309	20.203	21.044	21.742	128,09

Izvor: FINA, 2010. – 2019. godina, obrada autora
*Iznosi u milijunima kuna

Gledano prema veličini poduzeća, u četiri promatrane godine (2016. – 2019.) porastao je broj poduzeća svih veličina, osim velikih poduzeća čiji se broj pao s 5 na 4. Najveći porast broja subjekata ostvaren je kod mikro poduzetnika (51 novi subjekt). Struktura tj. udio pojedine veličine poduzeća u ukupnom broju nije se bitno mijenjala.

Tablica 85. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019.

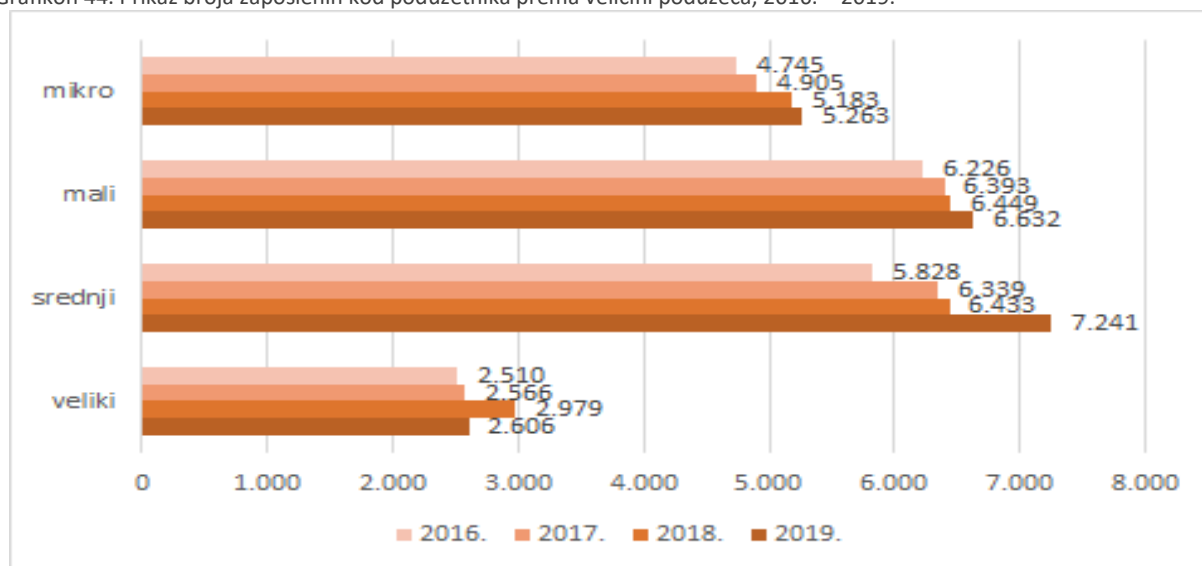
	2016.	2017.	2018.	2019.
--	-------	-------	-------	-------

	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio
Mikro	1.679	85,0 %	1.729	85,1 %	1.939	85,6 %	1.990	84,9 %
Mali	250	12,7 %	256	12,6 %	277	12,2 %	300	12,8 %
Srednji	41	2,1 %	43	2,1 %	46	2,0 %	50	2,1 %
Veliki	5	0,2 %	5	0,2 %	5	0,2 %	4	0,2 %
Ukupno	1.975	100 %	2.033	100 %	2.267	100 %	2.344	100 %

Izvor: FINA, 2016. – 2019., obrada autora

U razdoblju 2016. – 2019. najviše je zaposlenih bilo u srednje velikim poduzećima (25.841) i malim poduzećima (25.700), a slijede mikro poduzeća (20.096) i velika poduzeća (10.661). U 2019. godini bilježi se pad broja zaposlenih u velikim poduzećima (gašenje jednog poslovnog subjekta) te porast broja zaposlenih u srednjim poduzećima (za 808).

Grafikon 44. Prikaz broja zaposlenih kod poduzetnika prema veličini poduzeća, 2016. – 2019.

Izvor: FINA 2016., 2017., 2018. i 2019. godina, obrada autora

Najveću prosječnu neto plaću isplaćivali su veliki poduzetnici. Prosječna plaća rasla je u cijelom promatranom razdoblju, međutim je za oko 11 % manja od prosječne plaće koju isplaćuju poduzetnici na razini RH.

Tablica 86. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019. godina

VELIČINA	Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenome			
	2016.	2017.	2018.	2019.
MIKRO	3.426	3.726	3.867	4.078
MALI	4.280	4.589	4.814	4.979
SREDNJI	4.574	4.708	5.153	5.390
VELIKI	5.779	6.383	6.062	7.037
Prosjek	4.354	4.645	4.861	5.371

Izvor: FINA, 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

Promatramo li rezultate poslovanja poduzetnika na razini pojedinih općina i gradova Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini vidljivo je da se prema broju poduzetnika i broju zaposlenih izdvajaju Krapina (321 poduzetnika s 3.604 zaposlenih) i Zabok (258 poduzetnika s 2.691 zaposlenih). Prema veličini ostvarenog prihoda, osim poduzetnika u Humu na Sutli (2,07 milijardi kuna), izdvajaju se poduzetnici u Krapini (1,81 milijardi kuna) i Zaboku (1,67 milijardi kuna), koji su u 2019. godini, u usporedbi s poduzetnicima u drugim gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije, ostvarili najveći ukupan prihod. Prema kriteriju ostvarene neto dobiti, također su najbolji poduzetnici sa sjedištem u Humu na Sutli (240,5 milijuna kuna). S druge strane, konsolidirani rezultat poduzetnika u Bedekovčini i Klanjcu je negativan, tj. poduzetnici su iskazali neto gubitak.

Članovi⁷¹ gospodarskog vijeća Županijske komore Krapina su uspješne i reprezentativne tvrtke koje zapošljavaju četvrtinu ukupno zaposlenih u Županiji, ostvaruju gotovo trećinu ukupno ostvarenih prihoda, gotovo polovicu ukupno ostvarene bruto dobiti te više od 50 % cjelokupnog županijskog izvoza. Projekcije članova gospodarskog vijeća za pojedine makroekonomske pokazatelje i njihova usporedba u odnosu na godinu prije ukazuju na nižu uspješnost poslovanja poduzetnika koja je u uskoj vezi s nastupanjem epidemioloških mjera uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Tablica 87. Poslovni rezultati 2019. i projekcija za 2020. godinu

Osnovni makroekonomski pokazatelji KZŽ-a	Indeks 2019/2018	2019.	2020. – projekcija*	Indeks 2020/2019
Broj poduzetnika	103	2.344	N/A	N/A
Broj zaposlenih	103	21.742	18.121.	83,3
Ukupni prihodi, u 000 HRK	105	13.629.266	10.063.347	73,8
Ukupni rashodi, u 000 HRK	105	12.846.339	9.615.976	74,8
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom, u HRK	106	5.145	4.270	82,9
Izvoz, u 000 HRK	100	4.190.047	3.211.322	76,6
Uvoz, u 000 HRK	103	2.448.415	2.012.846	82,2
Investicije u novu dug. imovinu, u 000 HRK	123	442.652	179.920	40,6

Izvor: FINA, obrada: HGK ŽK Krapina, travanj 2020.

*projekcije članova HGK ŽK Krapina

11.8. Pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima

Najznačajniju ulogu u strukturi ostvarenih prihoda Krapinsko-zagorske županije, u četiri promatrane godine, imali su poduzetnici u djelatnosti C – Prerađivačka industrija. U 2019. godine s ukupnim prihodima od 6,02 milijarde kuna, što je povećanje od 5,3 % u odnosu na prethodnu godinu, ostvarili su oko 44 % ukupnih prihoda županije. Osim toga, poduzetnici prerađivačke industrije ističu se i po broju zaposlenih, 10.118 zaposlenih u 2019. godini, što je 47 % ukupno zaposlenih. Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih kod poduzetnika prerađivačke industrije iznosila je 5.610 kuna u 2019. godini, što je 9,1 % više od prosječne plaće zaposlenih na razini svih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije i 5,3 % manje od prosjeka zaposlenih kod poduzetnika u djelatnosti prerađivačke industrije Republike Hrvatske.

Nakon prerađivačke industrije, sljedeća po važnosti temeljem udjela u prihodima je G – trgovina na veliko i malo. Poduzetnici u ovoj djelatnosti su u 2019. godini ostvarili 3,4 milijarde kuna prihoda, odnosno više od 25 % ukupnih prihoda županije. Zapošljavali su gotovo 17 % svih zaposlenih.

Temeljem udjela u prihodima, i broju zaposlenih značajnije se još izdvajaju djelatnosti T – Građevinarstvo te H – Prijevoz i skladištenje, s 9 % i 8 % udjela u ukupnim prihodima te u ukupnom broju zaposlenih s 10 % i 7 %.

⁷¹ Gospodarsko vijeće HGK ŽK Krapina čini 19 najuspješnijih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije.

Analiza brojnosti poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini prema područjima djelatnosti pokazala je kako su najbrojniji poduzetnici u djelatnosti G – Trgovina na veliko i malo (480 poduzetnika), C – Prerađivačka industrija (460 poduzetnika), F – Građevinarstvo (443 poduzetnika) i M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (257 poduzetnika).

U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.).⁷²

---

⁷² ŽUPANIJE – razvojna raznolikost i gospodarski potencijal, HGK, Zagreb, rujan 2020.

Tablica 88. Prikaz prihoda, broja zaposlenih, dobitka/gubitka za poduzetnike Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima, 2016. – 2019. godina (iznosi u tisućama kuna)

Područje djelatnosti		2016.			2017.			2018.			2019.		
		Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak
O	Subjekti (fizičke osobe) bez djelatnosti	546	0	61	40	0	-211	2.298	0	1.601	2.449	0	1.771
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	153.706	209	-11.551	119.697	164	-2.965	142.399	168	-39.307	131.068	166	-45.032
B	Rudarstvo i vađenje	116.485	153	11.223	122.898	155	14.547	138.058	155	9.097	170.478	158	5.338
C	Prerađivačka industrija	5.259.157	9.392	368.398	5.593.422	9.880	382.059	5.744.397	9.870	366.288	6.014.638	10.118	410.779
D	Opskrba električ. energijom, plinom, parom i klimatizacija	124.339	93	10.691	114.628	87	-6.333	111.755	85	6.481	112.630	83	7.511
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	376.610	833	6.313	344.958	842	4.480	532.699	884	7.953	449.590	778	6.145
F	Građevinarstvo	712.482	1.849	-2.385	784.369	1.936	35.441	1.046.424	2.170	29.777	1.181.173	2.456	30.998
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motor. vozila i motoc.	2.645.697	3.080	104.841	2.931.272	3.292	92.551	3.314.230	3.517	141.637	3.440.093	3.628	129.259
H	Prijevoz i skladištenje	931.301	1.360	41.549	972.496	1.402	26.202	1.077.951	1.463	14.240	1.085.908	1.493	4.800
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	194.707	662	-7.708	207.228	697	-5.007	247.888	796	-298	273.123	802	9.971
J	Informacije i komunikacije	67.087	196	5.712	74.879	175	8.157	81.078	205	8.991	96.647	221	12.493
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.265	12	362	1.708	7	228	1.609	6	327	1.546	6	227
L	Poslovanje nekretninama	15.721	29	1.471	13.220	23	-50	26.731	32	4.529	69.717	35	42.091
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	183.281	594	15.267	182.168	621	25.811	204.438	648	23.981	228.496	688	26.484
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	17.938	69	-677	25.384	80	143	33.656	91	634	42.803	139	429
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	-	0	-	-	-	0	0	0	-	-	-
P	Obrazovanje	23.311	97	-9.814	31.039	120	-1.069	36.078	131	-3.225	33.983	142	-212

Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	193.603	551	-3.847	199.907	582	2.465	218.603	626	8.888	240.207	632	14.823
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	4.766	13	-12	5.871	18	677	9.249	23	1.338	10.312	28	1.489
S	Ostale uslužne djelatnosti	30.339	116	1.249	30.648	122	1.143	41.466	174	3.278	44.282	169	2.216
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	247	1	-9	129	0	10	124	0	-23	122	0	1
Ukupno sve djelatnosti		11.053.588	19.309	531.135	11.755.960	20.203	578.280	13.011.130	21.044	586.188	13.629.265	21.742	661.581

Izvor: FINA, 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

11.9. Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika

Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika u razdoblju od 2012. do 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom nemaju izražen pozitivan ili negativan trend već pokazuju fluktuacije u promatranom razdoblju. Najstabilniji trend rasta pokazuje produktivnost rada tj. ukupni prihodi po zaposlenom.

Tablica 89. Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. – 2019. godine

Godina	Ukupni prihodi po zaposlenom (u 000 kn)		Neto dobit ili gubitak razdoblja po zaposlenom u kn		Ekonomičnost poslovanja %		Rentabilnost prometa neto %		Rentabilnost imovine neto %		Rentabilnost vlastitog kapitala %	
	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH
2012.	590	736	-1.058	5.954	100,2	101,5	-0,2	0,8	-0,1	0,5	-0,8	1,3
2013.	602	737	15.634	4.248	103,5	101,2	2,6	0,6	2,0	0,3	9,4	0,9
2014.	561	745	11.886	11.750	102,8	103,3	2,1	1,6	2,0	0,9	6,6	2,5
2015.	555	742	20.391	21.418	104,6	103,9	3,67	2,89	2,5	1,69	10,56	4,28
2016.	580	743	33.399	28.994	107,27	105,28	5,76	3,90	5,83	2,32	15,03	5,65
2017.	586	774	28.163	-3.420	106,12	100,54	4,81	-0,44	5,05	-0,28	12,34	-0,74
2018.	618	799	27.855	30.055	105,82	105,00	4,51	3,76	4,92	2,47	12,45	6,52
2019.	627	821	30.429	32.256	106,09	105,24	4,85	3,93	5,26	2,57	12,77	6,35

Izvor: FINA, 2012., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

11.10. Izravna strana ulaganja

Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorskoj županiji fluktuiraju u promatranom razdoblju. Negativni predznak ispred iznosa ulaganja znači neto povlačenje ulaganja za razdoblje za koje je iznos prikazan. Negativni iznos ulaganja može nastati kao posljedica:

- povlačenja uloženog kapitala,
- prodaje postojećih vlasničkih udjela rezidentima,
- gubitaka u poslovanju ili isplaćivanja dividendi većih od ostvarene dobiti, koji onda utječu na negativnu zadržanu dobit u okviru izravnih ulaganja,
- povlačenje ostalog kapitala u okviru izravnih ulaganja npr. vraćanje pozajmice poduzeću vlasniku u inozemstvo i sl.

Tablica 90. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. – 2014. godina, milijuni EUR

Djelatnost	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREMA	1,2	1,6	3,3	3,8	3,5
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	-0,1	-0,4	0,5	-1,3	9,9
UKLANJANJA OTPADNIH VODA, ODVOZ SMEČA, SANITARNE I SLIČNE DJELATNOSTI	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0
PROIZVODNJA TEKSTILA	-2,0	-0,8	1,1	3,4	5,2
GRAĐEVINARSTVO	1,7	0,3	0,3	0,5	0,9
PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	3,6	-2,4	-0,2	1,1	1,0
HOTELI I RESTORANI	2,1	0,0	-0,5	-0,8	-0,2
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
VLASNIČKA ULAGANJA U NEKRETNINE	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1
PROIZVODNJA MOTORNIM VOZILIMA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA; POPRAVAK MOTORNIM VOZILIMA	-0,1	-0,4	-0,4	0,0	0,0
RECIKLAŽA	0,0	-0,6	-0,3	-0,5	-0,1
PROIZVODNJA METALA	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,0
PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	-1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0
PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	-17,7	2,9	0,3	-6,6	10,2
Ostalo	-0,7	0,1	0,0	-0,1	0,3
UKUPNO	-13,7	7,1	4,5	-1,0	31,1

Izvor: HNB 2015. godina

U razdoblju od 2015. do 2019. godine podaci su prikazani zbirno, jer je HNB obavezan čuvati u tajnosti individualne podatke u skladu sa Zakonom o službenoj statistici.

Tablica 91. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2015. – travanj 2019. godina, milijuni EUR

NKD	Djelatnost	2015. – 4/2019.
55	Smještaj	16,03
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	7,05
38	Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	6,64
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	5,12
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	5,05

NKD	Djelatnost	2015. – 4/2019.
49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	4,75
13	Proizvodnja tekstila	4,28
42	Gradnja građevina niskogradnje	4,26
46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	3,98
68	Poslovanje nekretninama	-2,05
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	-11,34
	Ostale djelatnosti ⁷³	4,69
	Ukupno	48,45

Izvor: HNB, 2019.

Podaci HNB-a za razdoblje 2015. do travnja 2019. godine prikazuju da su najveća ulaganja izvršena u djelatnost smještaja, čak 33 % od ukupnih ulaganja. Slijede ulaganja u djelatnost Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima koja iznose 14,5 % od ukupnih ulaganja, zatim ulaganja u djelatnost Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala koja iznose 13,7 % te ulaganja u djelatnost Proizvodnje papira i proizvoda od papira s 10,5 % od ukupnih ulaganja. Sve ostale djelatnosti su ostvarile manje od 10 % udjela u ukupnim stranim ulaganjima.

11.11. Koeficijent specijalizacije

Koeficijent specijalizacije prikazuje specijalizaciju gospodarskog sektora u lokalnoj ekonomiji u odnosu na nacionalnu/referentnu ekonomiju. Kako je ovdje riječ o županijskom gospodarstvu, izračunava se tako da se udio zaposlenih u određenom gospodarskom sektoru u ukupnom broju zaposlenih gospodarstva županije stavlja u odnos s udjelom zaposlenih u tom gospodarskom sektoru u ukupnom broju zaposlenih u gospodarstvu RH. Rezultat veći od 1 ukazuje na djelatnosti koje imaju veću specijalizaciju tj. relativno veću važnost na županijskoj razini u odnosu na nacionalnu razinu. Takve djelatnosti predstavljaju konkurentsku prednost te potencijalnu atraktivnost za privlačenje ulaganja.

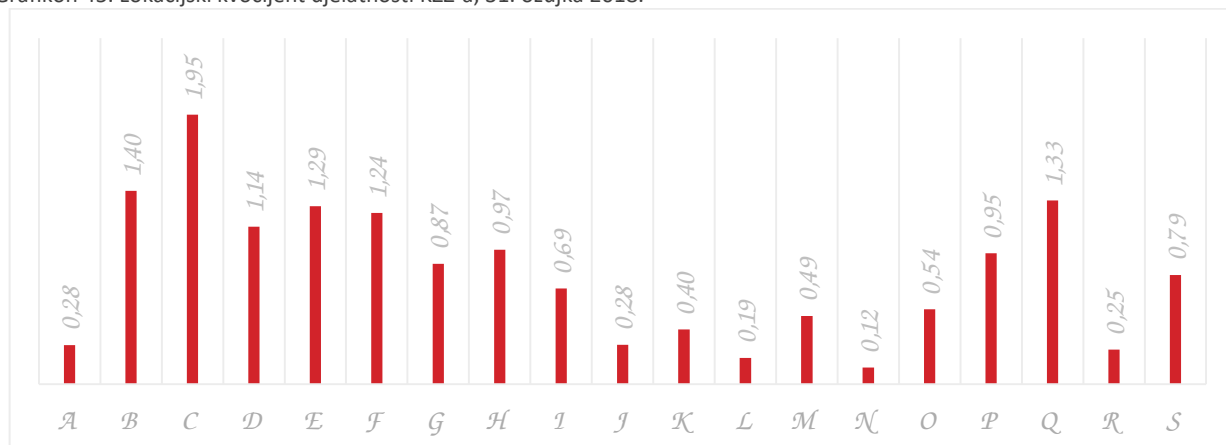
Prilikom izračuna lokacijskog kvocijenta gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na RH korišteni su podaci Državnog zavoda za statistiku (Statističko izvješće 1648/2019. Zaposlenost i plaće u 2018.) o zaposlenima u pravnim osobama i zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (stanje na 31. ožujka 2018. godine) po županijama.

Kod zaposlenih u pravnim osobama i obrtima istraživanjem nisu obuhvaćene djelatnosti T (djelatnosti kućanstva kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe) i U (Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela) pa navedene djelatnosti ne uzimamo u razmatranje. Kod zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija postoje i nerazvrstani prema djelatnosti (324 u RH) koje također ne uzimamo u razmatranje.

Prema izračunu, lokacijski kvocijent na području Krapinsko-zagorske županije iznad 1 imaju djelatnosti C – Prerađivačka industrija (1,95), slijedi B – Rudarstvo i vađenje (1,4), zatim Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1,33), E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša (1,29), F – Građevinarstvo (1,24) D – Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1,14). Najniži lokacijski kvocijent imaju djelatnosti N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (0,12).

⁷³ Stavka Ostale djelatnosti obuhvaća podatke o djelatnostima za koje se HNB obvezuje čuvati u tajnosti u skladu sa Zakonom o službenoj statistici, zatim dio prikupljenih podataka obuhvaćenih statističkim istraživanjem za koje nije raspoloživ podatak o djelatnosti izvještajnog subjekta te dio podataka koji se odnose na procjenu za onaj dio populacije koji nije obuhvaćen statističkim istraživanjem.

Grafikon 45. Lokacijski kvocijent djelatnosti KZŽ-a, 31. ožujka 2018.

Izvor: DZS, Statističko izvješće 1648/2019.

Podaci o koeficijentu specijalizacije potvrđuju važnost prerađivačke industrije (C) u kojoj je zaposleno 47 % ukupno zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji, u kojoj posluje 23 % ukupnog broja poduzetnika i koja ostvaruje najveći izvoz (73 % ukupnog izvoza). Djelatnosti B – Rudarstvo i vađenje; Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša i F – Građevinarstvo zbog visoke specijalizacije sektora predstavljaju konkurentsku prednost KZŽ-a te potencijal za ulaganje.

11.12. Vanjskotrgovinski partneri Krapinsko-zagorske županije

Gospodarstvo Krapinsko-zagorske županije ostvaruje pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene. Vanjskotrgovinski promet Krapinsko-zagorske županije u promatranih 9 godina za koje su dostupni podaci je pozitivan, iako rezultira kako povećanjem izvoza tako i povećanjem uvoza.

Tablica 92. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2014. godina, kune

Pokazatelj/Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
IZVOZ	2.111.394	2.338.701	2.380.751	2.664.083	3.075.464
UVOZ	1.466.891	1.627.340	1.487.210	1.806.176	1.970.568
KOEFICIJENT POKRIVENOSTI UVOZA IZVOZOM	1,4	1,6	1,5	1,5	1,5

Izvor: Fina, obrada: HGK ŽK Krapina

Tablica 93. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2015. – 2019. godina, kune

Pokazatelj/Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
IZVOZ	N/A	3.618.426	3.808.126	4.201.999	4.190.047
UVOZ	N/A	2.048.207	2.090.440	2.383.500	2.264.969
KOEFICIJENT POKRIVENOSTI UVOZA IZVOZOM	N/A	1,76	1,82	1,76	1,85

Izvor: Fina, obrada autora

U 2019. godini smanjeni su i izvoz (-0,3 %) i uvoz (-4,97 %), a povećan je trgovinski saldo (5,9 %). Ostvaren je pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 1,93 milijarde kuna, a pokrivenost uvoza izvozom Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosila je 185 %.

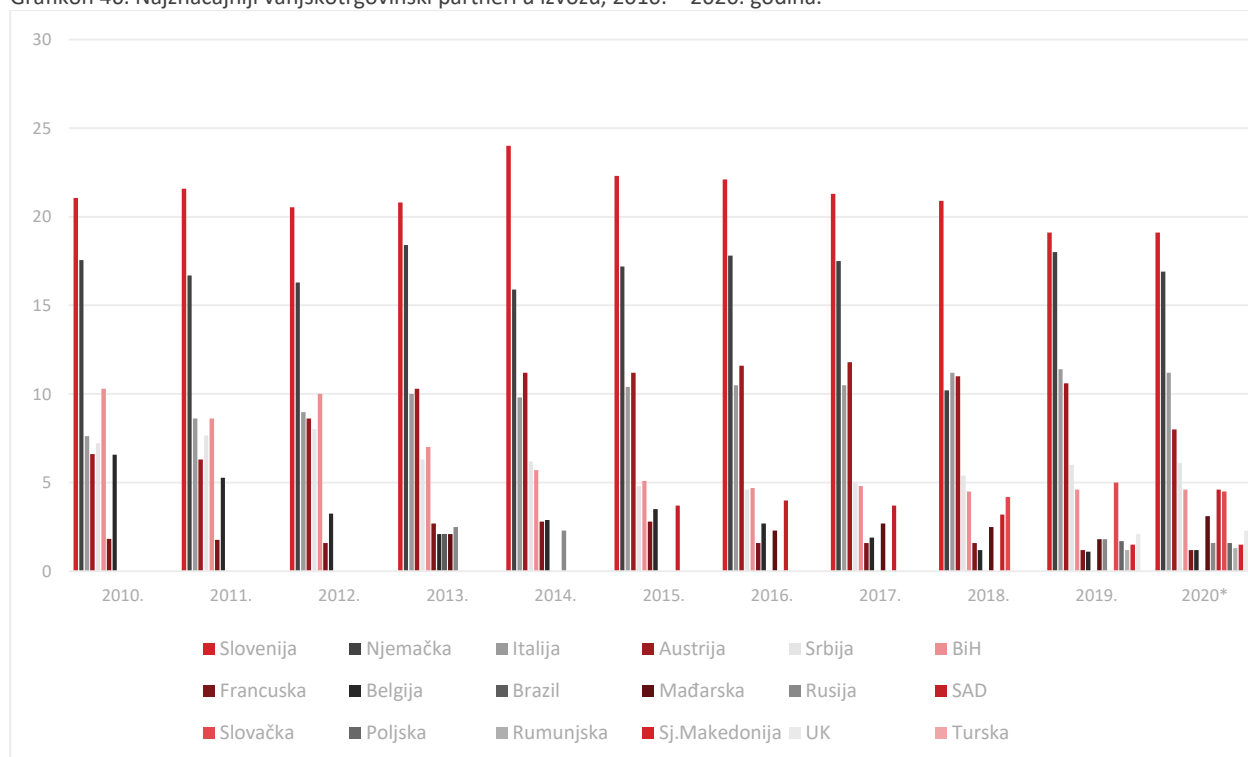
Tablica 94. Ukupan izvoz prema veličini poduzeća (mikro, mala, srednja i velika) za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu

Godina	MIKRO	MALI	SREDNJI	VELIKI	UKUPNI IZVOZ
2016.	157.213	711.879	999.657	1.673.259	3.542.009
2017.	178.562	905.164	1.080.881	1.631.486	3.796.094
2018.	284.355	1.046.167	1.498.135	1.373.341	4.201.999
2019.	184.398	1.039.772	1.505.130	1.460.747	4.190.047

Izvor: FINA, 2019. i 2020. godine

Gledano prema veličini poduzeća, najveći izvoznici su velika poduzeća, no 2018. i 2019. godine je vrijednost izvoza bila viša kod srednje velikih poduzeća. Značajnijih promjena u zemljama prema kojima je usmjeren izvoz nema. Prema podacima iz 2019., najviše se i dalje izvozi u Sloveniju, Njemačku, Italiju, Austriju, Srbiju i BiH. Kao novi partner u izvozu u 2020. godini javlja se Turska (1,3 %).

Grafikon 46. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu, 2010. – 2020. godina.

Izvor: HGK ŽK Krapina 2010. – 2020. godina, obrada autora 2021.

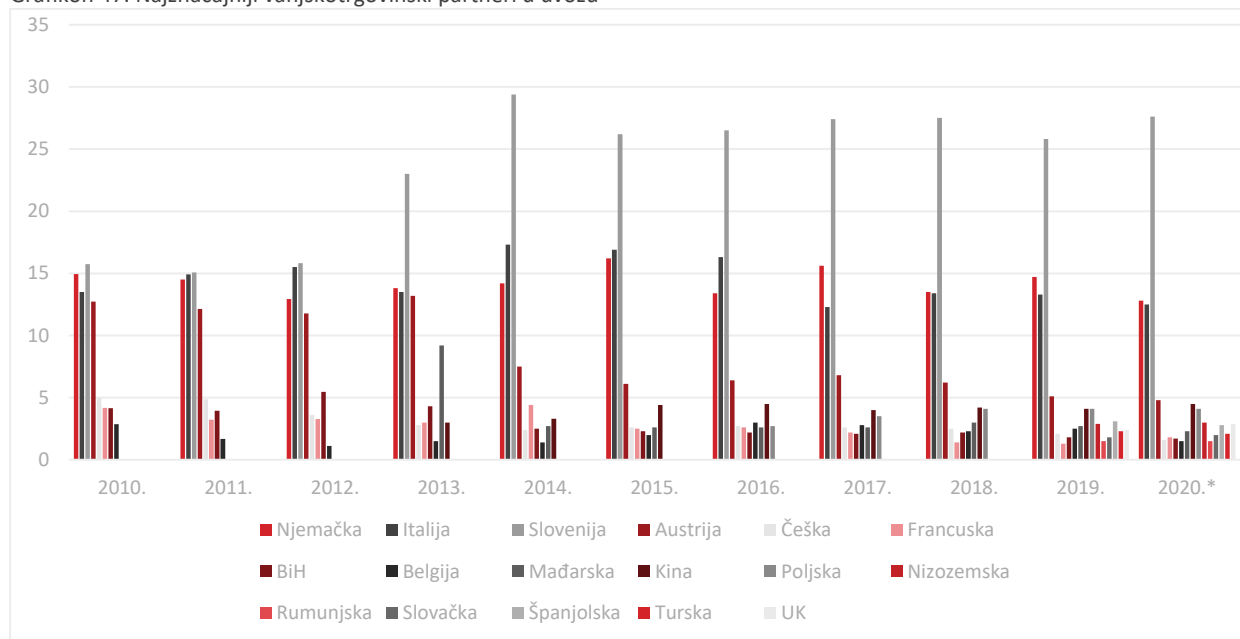
*prema Statističkom poslovnom registru na dan 1.ožujka 2021.

Najznačajnije izvozne djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji su C – Prerađivačka industrija s 77,21 %, H – Prijevoz i skladištenje s 9,40 %, G – Trgovina na veliko i malo s 5,63 % te E – Opskrba vodom s 5,63 % ukupnog županijskog izvoza. Navedene četiri djelatnosti zajedno ostvaruju 96,57 % ukupnog županijskog izvoza. Gledano pojedinačno, na razini poddjelatnosti značajniji izvoznici (za 2018.) su poddjelatnosti prerađivačke industrije: proizvodnja šupljeg stakla s 14,81 %, proizvodnja alata s 12,45 %, priprema i pređenje tekstilnih vlakana s 8,02 % te cestovni prijevoz robe s 9,20 % ukupnog županijskog izvoza.

Kada se razmatra uvoz, zemlje iz kojih se najviše uvozi su Slovenija, Njemačka, Italija i Austrija. U promatranom razdoblju od 2010. do 2019. godine, postotno se najviše povećao uvoz iz Slovenije (27,6 % u 2020. godini). Od 2013. godine povećava se i postotni udio u uvozu iz Kine, Poljske i Mađarske.

Grafikon 47. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu

Izvor: HGK ŽK Krapina 2010. – 2020. godina, obrada autora, 2021
*prema Statističkom poslovnom registru na dan 1.ožujka 2021.

Najznačajnije uvozne djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji su C – Prerađivačka industrija sa 64,04 %, G – Trgovina na veliko i malo s 30,19 % te H – Prijevoz i skladištenje s 2,89 % ukupnog županijskog uvoza. Ove djelatnosti zajedno ostvaruju 97,78 % ukupnog županijskog uvoza, dok ostale djelatnosti ostvaruju veoma male udjele u županijskom uvozu.

Značajniji uvoznici (za 2018.) su poddjelatnosti prerađivačke industrije: proizvodnja šupljeg stakla s 14,67 %, priprema i predenje tekstilnih vlakana s 11,35 % te proizvodnja alata s 10,63 %. Slijede poddjelatnosti Trgovine na veliko i malo s pojedinačnim udjelima u ukupnom županijskom uvozu od 8,64 % u poddjelatnosti Nespecijalizirana trgovina na veliko, zatim 6,23 % u poddjelatnosti Trgovina na malo obućom i proizvodima od kože te Trgovina automobilima i motornim vozilima lake kategorije s 5,53 %.

11.13. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije

Prema dostavljenim podacima Ministarstva gospodarstva, u Jedinstvenom registru poduzetničke infrastrukture nalazi se 20 poduzetničkih zona, međutim samo 9 ih je službeno verificirano. U verificiranim zonama Krapinsko-zagorske županije u studenome 2019. godine poslovalo je 159 aktivnih poduzetnika koji zapošljavaju 4.594 radnika.

Tablica 95. Verificirane poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije, stanje studeni 2019.

Poduzetnička zona	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih	Broj neaktivnih poduzetnika
Gornja Stubica			
1. PZ „GORNJA STUBICA“	18	418	1
Hum Na Sutli			
2. Zona malog gospodarstva – Dražža	4	720	1
Konjščina			
3. Poduzetnička zona Mala Lasača	1	0	6
Krapina			
4. Poduzetnička zona Krapina Nova – Zapad	5	73	1
5. Zona malog gospodarstva	4	316	3
Pregrada			
6. PZ Pregrada	14	601	2

Poduzetnička zona	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih	Broj neaktivnih poduzetnika
Sveti Križ Začretje			
7. Zona malog gospodarstva LUG	17	508	4
Veliko Trgovišće			
8. Gospodarska zona Veliko Trgovišće	6	149	3
Zabok			
9. Gospodarska zona	90	1.809	17
Ukupno	159	4.594	38

Izvor: MINGO

Prema informaciji Ministarstva, preostalih jedanaest poduzetničkih zona koje su upisane u Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture, za sada nije službeno verificirano (iz razloga što osnivači nisu dostavili sve relevantne podatke potrebne za verifikaciju).

Tablica 96. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije bez verifikacije, stanje studeni 2019.

Poduzetnička zona
Bedekovčina
1. Gospodarska zona Bedekovčina I
2. Gospodarska zona Poznanovec
Klanjec
3. PS „LEPOGLAVEC II“
4. PS „LEPOGLAVEC I“
Konjščina
5. Poduzetnička zona Peščeno
6. ZMG Konjščina 1
Kraljevec Na Sutli
7. Poslovna zona
Krapina
8. Poduzetnička zona Krapina Nova-Jug
Lobor
9. OPĆINA LOBOR
Radoboj
10. Općina Radoboj
11. Poduzetnička zona „Brod“

Izvor: MINGO, 2019. godina

Najveći broj tvrtki i dalje je u poslovnoj zoni grada Zaboka – njih 90. Slijedi PZ „GORNJA STUBICA“ s 18 aktivnih tvrtki te Sveti Križ Začretje sa 17 tvrtki.

Osim navedenih, u prostornim planovima evidentiran je velik broj drugih zona u kojima se ne posluje ili su prazne, a razlog tome je neizgrađena infrastruktura, neatraktivnost samih zona, nedovoljno privlačenje investitora od strane jedinica lokalnih samouprava te općenito neadekvatna procjena potreba izgradnje tih poslovnih zona.

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. potporna institucija za poduzetništvo koja svojim uslugama unapređuje poduzetničko okruženje u Županiji. Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije izradio je tablicu poduzetničkih zona na području Krapinsko-zagorske županije, sa stanjem na 08.12.2020. godine te projekcijom broja korisnika do 2027. godine u skladu s trenutnim trendovima potražnje. U prosincu 2020. godine zabilježeno je 229 korisnika poduzetničkih zona te se očekuje do 2027. godine rast za 113 korisnika. Najveći broj korisnika u poduzetničkoj zoni ima Grad Zabok.

Tablica 97. Poduzetničke zone – sadašnje stanje i projekcija za novu financijsku perspektivu 2021. – 2027.

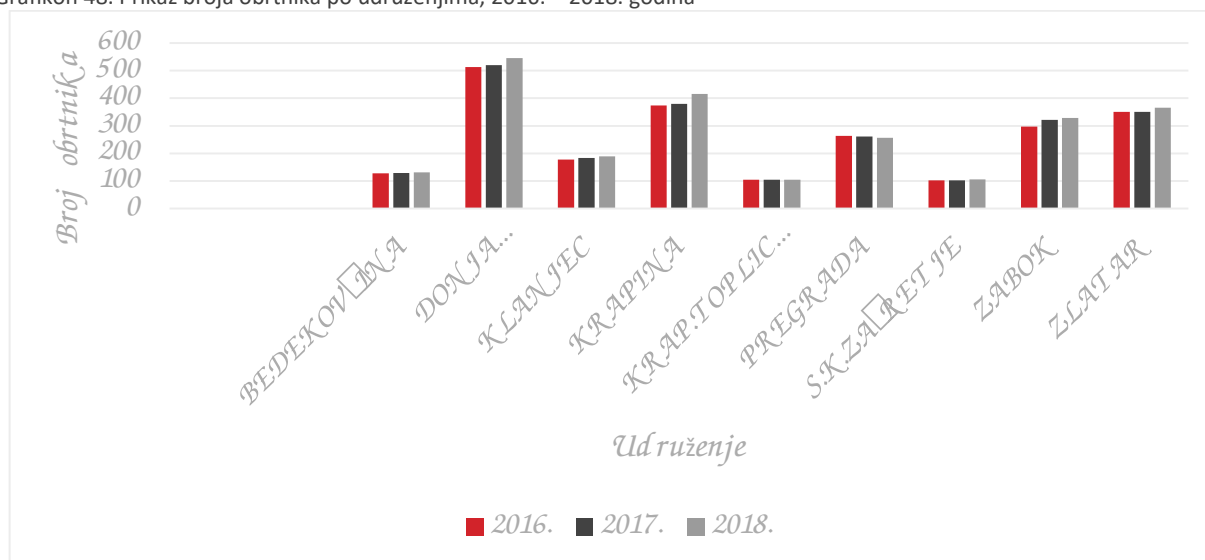
OPĆINA/ GRAD	Broj korisnika poduzetničkih zona (prosinac 2020.)	Povećanje broja korisnika poduzetničkih zona	Projekcija broja korisnika poduzetničkih zona (2027)
Bedekovčina	0	10	10
Budinščina	0	0	0
Desinić	0	0	0
Donja Stubica	0	0	0
Đurmanec	0	0	0
Gornja Stubica	16	0	16
Hrašćina	0	4	4
Hum na Sutli	4	3	7
Jesenje	0	0	0
Klanjec	0	0	0
Konjščina	8	3	11
Kraljevec na Sutli	0	0	0
Krapina	18	5	23
Krapinske Toplice	0	0	0
Kumrovec	5	1	6
Lobor	0	5	5
Mače	0	0	0
Marija Bistrica	0	10	10
Mihovljan	0	0	0
Novi Golubovec	0	0	0
Oroslavje	6	4	10
Petrovsko	0	0	0
Pregrada	17	4	21
Radoboj	6	4	10
Stubičke Toplice	0	2	2
Sveti Križ Začretje	18	12	30
Tuhelj	0	0	0
Veliko Trgovišće	10	7	17
Zabok	108	35	143
Zagorska sela	0	0	0
Zlatar	0	0	0
Zlatar Bistrica	13	4	17

Izvor: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o, prosinac 2020.

11.14. Obrtništvo

Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije prema teritorijalnom principu obuhvaća devet udruženja obrtnika: UO Bedekovčina, UO gradova Donja Stubica, Oroslavje i općina Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, MUO Klanjec, UO grada Krapine i općina Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj, UO Krapinske Toplice, UO Pregrada, Hum na Sutli, Desinić, UO Sveti Križ Začretje, UO Zabok, UO Zlatar. Najveći broj obrtnika KZŽ-a koncentriran je upravo na području većih gradova kao što su Donja Stubica, Krapina, Zlatar i Zabok.

Grafikon 48. Prikaz broja obrtnika po udruženjima, 2016. – 2018. godina

Izvor: OKKZŽ, 2019. godina

Nakon razdoblja negativnog trenda tj. opadanja broja obrta, u razdoblju od 2016. do 2018. godine zabilježen je pozitivan trend tj. povećanje broja obrta. Gledano prema djelatnostima obrta, u promatranom razdoblju najveće povećanje broja obrta ostvareno je u uslužnim obrtima, dok je najveće smanjenje broja obrta zamijećeno u djelatnosti ugostiteljstva.

Tablica 98. Usporedba broja obrtnika KZŽ-a, 31.12.2017. i 31.12.2018.

UDRUŽENJE	Uslužni obrt	Proizv. obrt	Prijevoz	Trgovina	Ugostiteljstvo	Trad. obrt	Graditeljstvo	Frizeri	Proizv. tekstila	UKUPNO
BEDEKOVČINA	41	19	12	18	13	3	13	10	2	131
DONJA STUBICA	175	96	28	69	48	21	59	40	9	545
KLANJEC	59	34	19	18	18	1	31	7	2	189
KRAPINA	141	53	38	39	41	4	53	33	14	416
KRAP. TOPLICE	20	17	6	10	15	1	29	7		105
PREGRADA	48	23	64	19	23	2	58	20		257
S. K. ZAČRETJE	47	15	6	7	11	1	10	6	3	106
ZABOK	133	40	13	33	33	1	42	18	15	328
ZLATAR	80	90	43	35	53	12	22	25	6	366
UKUPNO	744	387	229	248	255	46	317	166	51	2.443
RAZLIKA										
31.12.2017	76	-17	2	-15	-29	1	51	13	9	91
31.12.2018.										

Izvor: OKKZŽ, 2019. godina

Broj obrta u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na 2017. godinu povećan je za nešto manje od 4 %, odnosno za 91 obrt. Međutim, broj zaposlenih u obrtništvu pao je s 6.458 na 6.289 tj. smanjio se za nešto manje od 4 %. U lipnju 2019. evidentiran je daljnji rast broja obrta – njih 2.562 što čini 3 % od ukupnog broja aktivnih obrta u Republici Hrvatskoj.

Najveći broj obrta u 2018. godini poslovao je pri udruženju grada Donja Stubica (545). Najviše obrtnika posluje u djelatnosti uslužnog obrta (30 %), slijedi proizvodni obrt (16 %) i graditeljstvo s 13 %. Sve ostale djelatnosti zastupljene su s manje od 10 %.

S obzirom na spol vlasnika, tijekom 2019. godine evidentirano je više muškaraca vlasnika obrta (71 %) nego žena (29 %). Na razini županije nešto je viši postotak muškaraca vlasnika obrta, u odnosu na državnu razinu gdje je evidentirano 66,1 % muškaraca prema 33,9 % žena vlasnica obrta. Većina vlasnika obrta (62 %) na županijskoj razini spada u dobne skupine 35 – 54 godine. Ovo je u skladu s nacionalnim prosjekom gdje u navedene dobne skupine spada 60 % vlasnika obrta. Gledajući strukturu zaposlenih u obrtima, radnici čine 61,8 % a vlasnici 38,2 % zaposlenih u obrtima na području Krapinsko-zagorske županije dok je u RH omjer radnika 56,7 % i vlasnika 43,3 %.

Kada uspoređujemo broj obrta po jedinicama lokalne samouprave najviše je obrta u 2019. godini bilo u Gradu Krapini (269), zatim Gradu Zaboku (244) te Gradu Oroslavju (159).

Tablica 99. Broj obrta po jedinicama lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2018. – 2019.

OPĆINA/GRAD	2018	2019
BEDEKOVČINA	131	143
BUDINŠČINA	31	30
DESINIĆ	35	41
DONJA STUBICA	110	136
ĐURMANEC	73	76
GORNJA STUBICA	70	79
HRAŠČINA	13	12
HUM NA SUTLI	92	97
JESENJE	20	21
KLANJEC	66	72
KRALJEVEC NA SUTLI	35	37
KRAPINA	256	269
KRAPINSKE TOPLICE	105	112
KONJŠČINA	51	59
KUMROVEC	29	33
LOBOR	35	41
MAČE	40	47
MARIJA BISTRICA	137	149
MIHOVLJAN	26	30
NOVI GOLUBOVEC	9	12
OROSLAVJE	133	159
PETROVSKO	30	31
PREGRADA	132	138
RADOBOJ	35	38
STUBIČKE TOPLICE	55	70

SVETI KRIŽ ZAČRETJE	106	118
TUHELJ	40	46
VELIKO TRGOVIŠĆE	102	102
ZABOK	227	244
ZAGORSKA SELA	15	16
ZLATAR	110	116
ZLATAR BISTRICA	49	54
UKUPNO	2398	2628

Izvor: OKKZZ, 2020. godina

Financijske rezultate poslovanja obrta, koji se zasnivaju na podacima iz prijava poreza na dohodak i poreza na dobit Porezne uprave Ministarstva financija nije moguće dobiti/obraditi. Prepreka pri interpretaciji rezultata analize je nedovoljna dezagregiranost podataka. Podaci iz prijava poreza na dohodak prate se zbirno za obrte i slobodna zanimanja te poljoprivredu i šumarstvo pa je obrte nemoguće izdvojiti iz raspoloživog skupa podataka.

11.15. Inovacijski potencijal Krapinsko-zagorske županije

Inovacijski potencijal možemo procijeniti pomoću podataka Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, podataka FINA-e o poslovnim rezultatima poduzetnika koji djeluju u odabranim IKT djelatnostima te prema podacima o izdacima poduzeća za razvoj i broju zaposlenih u djelatnosti istraživanja i razvoja. Tablica u nastavku prikazuje podatke o distribuciji kumulativnog broja prijavljenih patenata, priznatih patenata, konsenzualnih patenata, priznatih žigova i priznatom dizajnu unutar Sjeverne Hrvatske te na razini Republike Hrvatske ukupno.

Tablica 100. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. – 2014. godina

Županija	Prijavljeni patenti		Priznati patenti		Konsenzualni patenti		Priznati žigovi		Priznati dizajn	
	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	617	68	55	23	196	3	5432	787	583	108
Varaždinska	41	6	5	3	26	0	300	30	29	5
Međimurska	66	10	2	1	18	1	68	11	33	4
Koprivničko-križevačka	12	2	1	1	9	1	218	29	3	0
Krapinsko-zagorska	20	3	2	3	3	0	75	10	21	5
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	756	89	65	31	252	5	6093	867	669	756
Republika Hrvatska	1.523	176	122	69	580	6	8.333	1.166	1.122	188

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, 2015. godina

Posebni oblik patentne zaštite u Hrvatskoj predstavlja konsenzualni patent. Njegova je osnovna značajka da se priznaje bez potpunog ispitivanja, tj. na temelju sporazuma (konsenzusa) javnosti, ukoliko protiv njega nema prigovora zainteresiranih strana. Konsenzualni patent može trajati najviše 10 godina. Postupak zaštite izuma konsenzualnim patentom je brži, jednostavniji i jeftiniji od postupka za dobivanje klasičnog patenta. Međutim, valja imati na umu da konsenzualni patent pruža zaštitu samo tako dugo dok mu se nitko ne protivi. Tijekom cijelog razdoblja zaštite, bilo koja zainteresirana osoba može pokrenuti postupak potpunog ispitivanja, u kojem će se utvrditi ispunjava li izum uvjete za zaštitu patentom. Novim Zakonom o patentu (NN 16/20) uvedena je zaštita izuma uporabnim modelom koji je zamijenio institut konsenzualnog patenta. Ipak postupci za priznanje patenta koji su pokrenuti prije stupanja na snagu novog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o patentu (NN 173/03,

87/05, 76/07, 30/09, 128/10, 49/11, 76/13 i 46/18), što znači da je još uvijek moguće zatražiti konsenzualni patent ako je postupak započet prema odredbama toga Zakona. Konsenzualni patenti koji su priznati i dalje ostaju na snazi. U 2018. godini za područje Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 3 priznata konsenzualna patenta.

Tablica 101. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina

Županija	Prijavljeni patenti				Priznati patenti				Konsenzualni patenti	
	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	227	58	93	56	14	3	35	30	93	16
Varaždinska	24	4	6	4	1	0	3	1	5	3
Međimurska	24	3	6	6	2	0	6	4	12	2
Koprivničko-križevačka	4	0	2	1	0	0	2	1	2	1
KZŽ	6	0	1	2	1	0	0	0	4	3
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	285	65	108	67	17	3	46	36	116	25
Republika Hrvatska	575	125	200	123	34	9	72	62	236	48

Izvor: Državni zavod za intelektualno vlasništvo, 2021. godina

Tablica 102. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina

Županija	Podnesene prijave žigova				Registrirani žigovi				Prijavljeni industrijski dizajn				Registrirani industrijski dizajn			
	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	2956	618	948	706	2529	552	615	659	350	71	64	86	288	65	36	59
Varaždinska	91	24	28	12	70	13	26	15	5	2	0	5	5	0	0	4
Međimurska	47	14	11	12	50	13	14	5	26	6	9	2	19	4	8	3
Koprivničko-križevačka	118	13	23	11	104	17	13	14	2	1	1	0	1	0	1	0
KZŽ	47	8	16	18	22	2	16	24	6	0	2	1	2	0	1	1
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	3259	677	1026	759	2.775	597	684	717	389	80	76	94	285	65	46	67
Republika Hrvatska	4905	1057	1490	1217	4.166	948	969	1093	665	146	137	153	542	123	88	107

Izvor: Državni zavod za intelektualno vlasništvo, 2021. godina

Prema spomenutim podacima, vidljivo je da je inovativna aktivnost koncentrirana u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji što možemo povezati s činjenicom da su to ujedno i središta većih sveučilišnih i obrazovnih institucija. U odnosu na ostale županije Sjeverne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na začelju s malim brojem priznatih patenata.

Pokazatelj inovacijskog potencijala su i podaci o poslovanju u djelatnosti istraživanja i razvoja. Prema podacima FINA-e za 2018. godinu u djelatnosti istraživanja i razvoja (M72) u Hrvatskoj je bilo registrirano 279 tvrtki koje su zapošljavale 2.856 radnika i investirale 32.387.607 kuna u istraživanje i razvoj te dodatnih 95.976.486 kuna za koncesije i prava. U Sjevernoj Hrvatskoj najviše poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja registrirano je u Zagrebačkoj županiji. U Krapinsko-zagorskoj županiji u djelatnosti istraživanje i razvoj u 2018. godini poslovale su 4 tvrtke koje su zapošljavale 9 zaposlenih i ostvarile ukupno 1.374.471 kn prihoda. Međutim, u 2018. godini ni jedna od njih nije ulagala.

U sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT)⁷⁴ broj tvrtki u posljednje četiri godine kontinuirano raste. Prema podacima FINA-e, od 2015. do 2018. godine u Hrvatskoj je broj tvrtki povećan za 29 %, broj zaposlenih za 23 %, prihodi za 22 %, a izdaci za prava i koncesije za 13 %. Izdaci za istraživanje i razvoj porasli za čak 195 %. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj tvrtki je u odnosu na 2015. godinu porastao za 27 %, broj zaposlenih za 45 %, a prihodi su porasli za 50 %. Izdaci za prava i koncesije ostali su na istoj razini, dok izdaci u istraživanje i razvoj nisu ostvareni (ni u 2015. ni u 2018. godini). Najveći broj tvrtki u ICT sektoru očekivano posluje na području Grada Zagreba i na području Zagrebačke županije te su tamo ostvareni i najviši prihodi. Od županija Sjeverne Hrvatske, osim Zagrebačke županije, značajno se izdvaja Varaždinska županija. Krapinsko-zagorska županija je pretposljednja po broju tvrtki (manje tvrtki ima Koprivničko-križevačka županija), međutim po ostvarenom prihodu, izdvajanjima za istraživanje i razvoj te koncesije i prava je na posljednjem mjestu u Sjevernoj Hrvatskoj.

11.16. Učinci epidemioloških mjera na gospodarstvo KZZ-a i poslovanje gospodarskih subjekata

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati⁷⁵. Zbog jačeg ispreplitanja gospodarstava i trgovine među državama, inicijalno lokalna kriza osjeti se i izvan lokalnih granica pa i kratka pandemija rezultira dugim usporenim ritmom oporavka globalnog ekonomskog rasta u 2020. Stoga, nužno je u Analizi stanja osvrnuti se i na najnovija događanja jer bez sumnje mijenjaju stratešku dinamiku Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske, Europske unije i drugih država uopće. Glavna ograničenja ovog osvrta proizlaze iz (1) dostupnosti informacija i (2) relevantnosti informacija.

- Problem dostupnosti informacija vezan je uz nepotpuno poznavanje svojstava i virusa i bolesti (imunost, sezonalnost, broj oboljelih naprema broju registriranih oboljelih itd.), ritma objavljivanja ažurnih i provjerenih epidemioloških informacija te preciznosti i ažurnosti objavljivanja projekcija utjecaja na gospodarstvo i demografiju.
- Problem relevantnosti informacija vezan je uz niži stupanj relevantnosti dostupnih informacija, tj. njihove primjenjivosti na situaciju u Krapinsko-zagorskoj županiji. Dostupni su agregirani podaci i na njima temeljene projekcije na razini većih regija poput Europe ili određenih država (poput članica G20 ili članica OECD). U smislu odgovora na pandemiju i politike oporavka, to omogućuje pregled stanja ili planiranje na međunarodnoj razini, ali nije povoljan orijentir za operativne lokalizirane mjere.

Unatoč navedenim ograničenjima, trenutno dostupne informacije za Europu i Hrvatsku te ciljano prikupljene informacije od relevantnih dionika u Županiji će biti oslonac za analizu posljedica pandemije koronavirusa⁷⁶ na društveno-ekonomski razvoj županije te detektiranje potreba proizašlih iz novonastale situacije i određivanja polazišne točke s koje će Krapinsko-zagorska županija krenuti u društveno-ekonomski oporavak. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu.

Hrvatska kao malo otvoreno gospodarstvo izuzetno ovisi o svom okruženju, prvenstveno kroz uvoz i izvoz pa su tako najugroženiji sektor usluga i turizma. Te su djelatnosti izravno pogođene korona virusom i mjerama distanciranja i zatvaranja uslužnih objekata, no situacija u inozemstvu preko uvoza, izvoza i samog kretanja ima utjecaj na veći broj sektora. Simulacijom takvih šokova na vrijednosti od 2002. do 2018. dobiven je rezultat reakcije djelatnosti i BDP-a u Hrvatskoj na pad BDP-a u eurozoni; prema rezultatu takve simulacije, domaći BDP osjetljivo reagira na promjene BDP-a eurozone. Svi su sektori prema NKD osjetljivi,

⁷⁴ U okviru ICT sektora obrađeni su podaci za NKD 2007: C26 – Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda; J58.2 – Izdavanje softvera; J61 – Telekomunikacije; J62 – Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima; J63.1 – Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima; internetski portali; S95 – Popravak računala i komunikacijske opreme.

⁷⁵ Prema projekcijama OECD-a; <http://www.oecd.org/economic-outlook/>

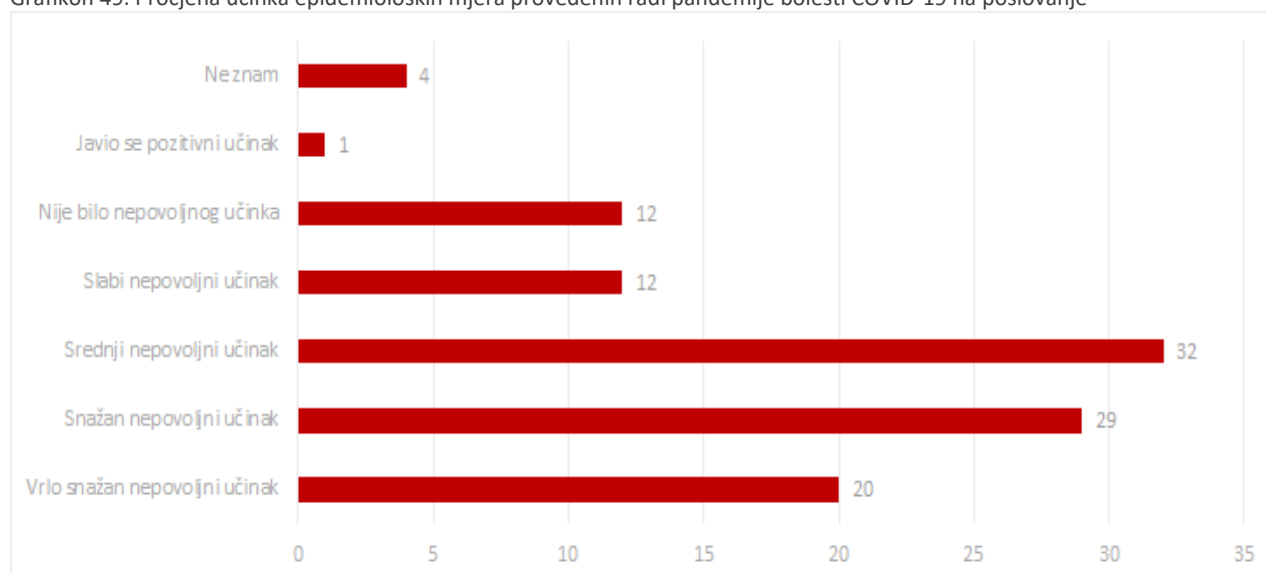
⁷⁶ Radi čitljivosti, u tekstu će se koristiti izraz „koronavirus“. Termin se odnosi na SARS-CoV-2 virus, a potječe od imena skupine virusa kojoj SARS-CoV-2 pripada, karakteristične strukture i izgleda.

a posebno osjetljivi su F: Građevinarstvo, G, H, I: Trgovina, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane (koji je najviše povezan s turizmom i ugostiteljstvom) te B, C, D, E: Industrija (posebno C: Prerađivačka industrija), a pada i A: Poljoprivreda. Bitno je istaknuti da efekti krize nisu jednokratni i trenutni već jačaju s vremenom. Krivulja pada varira ovisno o sektoru pa tako sektor trgovine i usluga maksimalni pad doseže nakon godinu i pol (3.5 %), a sektor građevinarstva slabo pada prvu godinu (1.5 %), dok nakon tri godine pada oštro (čak 6 %). Manje osjetljivi sektori su O, P, Q: Javni sektor, L: Poslovanje nekretninama i K: Financije i osiguranje.

Kako se globalna gospodarska dinamika odrazila na europsko gospodarstvo, tako se i posljedice pandemije za hrvatsko gospodarstvo mogu očekivati i na županijskoj razini. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZZ-u je u većoj mjeri ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZZ-a i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZZ-a i tako je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji, što je analizirano u nastavku.

U listopadu 2020. Zagorska razvojna agencija je u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom provela anketu o utjecaju pandemije bolesti COVID-19 i epidemioloških mjera na poslovanje gospodarstvenika Krapinsko-zagorske županije. Rezultati provedene ankete daju informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Na anketu je u razdoblju od 16. do 28. listopada 2020. odgovorilo 110 ispitanika, od toga 77 % obrta, 18 % trgovačkih društava, 1 zadruga i 4 ostalih subjekata (samostalne djelatnosti, slobodna zanimanja, djelatnosti poljoprivrede i šumarstva). Prije nastupa epidemioloških mjera (stanje na 19.03.2020.) ukupno je bilo zaposleno 6.977 radnika pri 110 poslovnih subjekata koji su odgovorili na anketni upitnik. Uočeno je da je ukupni broj zaposlenih u rujnu 2020. pao za 12 u odnosu na broj zaposlenih u ožujku 2020. godine te je iznosio 6.965. Među ponuđenim kategorijama odabirom samo jednog odgovora poslovni subjekti su procijenili dosadašnji učinak epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID 19. na vlastito poslovanje (grafikon 48.). Najviše ispitanika, odnosno 32 poslovna subjekta procijenilo je da osjeća srednji nepovoljni učinak epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID 19. na poslovanje, dok 29 procjenjuje snažan nepovoljni učinak. Sumirano u tri veće kategorije (nepovoljan učinak, nije bilo nepovoljnog učinka, javio se pozitivni učinak) gotovo 85 % ispitanih odgovorilo je kako je učinak bio nepovoljan (od toga je većina izrazila srednji i snažni nepovoljni učinak), 11 % smatra da nije bilo nepovoljnog učinka, samo 1 ispitanik odgovorio je kako se javio pozitivni učinak dok 3,6 % ne zna procijeniti učinak.

Grafikon 49. Procjena učinka epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poslovanje

Od obrta (N = 85), vrlo snažan nepovoljni učinak mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 procijenilo je 17 subjekata (20 %), a snažan i srednji njih 48 (57 %), ovdje se prvenstveno radi o malim i mikro obrtima. Od trgovačkih društava (N = 20), 4 (20 %) je odgovorilo kako ne znaju procijeniti ili nije bilo nepovoljnog učinka, 10 (50 %) ih je prijavilo srednji ili snažan, a 3 (15 %)

vrlo snažan nepovoljni učinak. Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili pak nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Anketom se poslovne subjekte priupitalo o usporedbi prometa za razdoblje ožujak – rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50 %, smanjenje prometa 10 – 30 % odgovorilo je 29 poslovnih subjekata (26 %), nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10 %) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa.

Tablica 103. Procjene kretanja prometa u razdoblju ožujak – rujan 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019.

Kategorije	Obrt	Ostalo	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Promet nam je porastao	1				1
Nije vidljivo smanjenje prometa	7	1	3		11
Vidljivo je smanjenje prometa do 10 %	11		5		16
Vidljivo je smanjenje prometa 10 – 30 %	24	1	4		29
Vidljivo je smanjenje prometa 30 – 50 %	19		4		23
Vidljivo je smanjenje prometa više od 50 %	23	2	4	1	30

Osim o procjeni kretanja prometa, ispitanike se pitalo i o procjeni dosadašnjeg gubitka u poslovanju u kunama izazvanog epidemiološkim mjerama i bolešću zaposlenika. Procjenu gubitka zbog epidemioloških mjera i bolesti zaposlenika od 0 do 50.000 kn prijavilo je 48 poslovnih subjekata (44 %), a 22 subjekta (20 %) prijavilo je kako nisu imali gubitaka. No, 8 trgovačkih društava prijavilo je procjenu gubitaka iznad milijun kuna. Ni jedan ispitanik nije odgovorio da je ostvario dobit.

Tablica 104. Procjene kretanja prometa u kunama

Kategorije	Obrt	Ostalo	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Nisam imao/imala gubitak	17	1	4		22
0 – 50.000 kn	42	3	2	1	48
50.000kn – 100.000 kn	7		2		9
100.000 – 300.000 kn	16		3		19
300.000 – 500.000 kn	3		1		4
500.000 kn – 1.000.000 kn					
Više od 1.000.000 kn			8		8

Poslovni subjekti odabirom ponuđenih odgovora pokušali su predvidjeti utjecaj epidemioloških mjera na ukupne primitke/prihode do kraja 2020. godine. Gotovo 90 % ispitanika očekuje smanjenje prihoda do kraja 2020. godine, dok preostalih 10 % ne očekuje smanjenje prihoda. Najveće smanjenje prihoda od 30 % do 50 % procjenjuje 31 poslovni subjekt. Samo građevinarski mikro obrt koji je tek osnovan u 2020. godini očekuje povećanje prihoda do kraja 2020. godine.

O vrsti i intenzitetu nepovoljnih posljedica epidemiološke situacije na poslovanje izjasnili su se gotovo svi ispitanici te navode kao posljedice smanjenje potražnje, proizvodnje, prometa, prihoda i mogućnosti širenja poslovanja (87 odgovora), povećanje troškova poslovanja zbog jednakih rashoda i pada prihoda, nabave potrebne zaštitne opreme, veće nabavne cijene materijala ili pada kreditnog rejtinga (29 odgovora), gubitak klijenata radi pada potražnje ili obustave poslovanja suradnika (15 odgovora), nedostatak materijala zbog problema s nabavom ili propadanje materijala (10 odgovora), gomilanje ili propadanje zaliha proizvoda (8 odgovora), otkazivanje narudžbi (6 odgovora), obustava prometa (3 odgovora), problemi s naplatom (2 odgovora) i nedostatak ili odsustvo radne snage (1 odgovor). Da su rashodi ostali isti, da nema negativnih posljedica ili da su troškovi poslovanja pali odgovorilo je 9 ispitanih subjekata. Kako bi odgovori bili pregledniji, grupirani su još jednom i prikazani u tablici u nastavku.

Tablica 105. Vrsta i intenzitet posljedica epidemiološke situacije

Problemi u poslovanju	Broj odgovora	Postotak
Smanjenje ili otežano poslovanje te pad prihoda	87	53 %
Povećanje troškova poslovanja	29	18 %
Gubitak klijenata ili narudžbi	21	13 %
Nedostatak ili propadanje materijala	10	6 %
Nema negativnih ili javljanje pozitivnih učinaka	9	5 %
Gomilanje ili propadanje zaliha proizvoda	8	5 %

Zbog epidemioloških mjera koje su poslodavci morali provesti ili su u trenutku anketiranja provodili, 89 % nije moralo otpustiti djelatnike. Od ostalih 11 % (12 subjekata), njih 10 su mikro i mali obrti te ih je većina otpustila 1 zaposlenog. Navedeni razlozi su nemogućnost nastavka poslovanja radi pada prometa ili prisilne obustave rada poslovnog subjekta. Od tih 10 subjekata, 5 je odgovorilo kako ne očekuju povratak otpuštenih djelatnika/djelatnika na čekanju kada se za to stvore uvjeti, 5 je odgovorilo kako očekuje povratak, 1 je odgovorio kako ne zna te 1 kako su se već djelatnici vratili.

Tablica 106. Kretanje zaposlenih pri subjektima koji su morali otpuštati djelatnike

Vrsta	Glavna djelatnost	Veličina	Učinak epide. mjera na poslovanje	Br. otpuštenih ili djelatnika na čekanju	Razlog otpuštanja djelatnika	Očekivanje povratka otpuštenih
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Srednji	1	obustava poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mikro	Srednji	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mikro	Srednji	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mali	Vrlo snažan	3	n/a	Da
Obrt	Stručne, znanstvene i tehničke	mali	Vrlo snažan	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Administrativne i pomoćne uslužne	mikro	Snažan	n/a	pad poslovanja	Ne
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Snažan	1	prisilno zatvaranje obrta	Ne
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Srednji	1	nemogućnost poslovanja	Ne
Obrt	Informacije i komunikacije	mikro	Vrlo snažan	n/a	pad poslovanja	Ne
Trgovačko društvo	Prerađivačka industrija	mikro	Vrlo snažan	1	zbog pada velikog poslovanja	Ne
Trgovačko društvo	Smještaj, pripreme i usluživanje hrane	mali	Snažan	3	smanjenje obujma posla	Ne znam
Obrt	Trgovina na veliko i malo	mali	Vrlo snažan	n/a	svi su dobili otkaz kad je nastupio lockdown	Većina se vratila

Na pitanje o izazovima organizacije rada s kojima su se susretali za vrijeme trajanja epidemioloških mjera, oko tri četvrtine ispitanika navelo je sigurnost na radnom mjestu (uključujući osiguravanje zaštitne i dezinfekcijske opreme za djelatnike i klijente, mjerenje temperature te osiguravanje uvjeta za održavanje fizičke distance), oko 40 % navelo je promjenu radnog vremena

(uključujući smjenski rad ili dodatne smjene uz vremenski razmak između smjena), a 19 % navelo je organizaciju rada od kuće. Manji broj ispitanika naveo je obustavu posla ili pad prometa (8 %), troškove vezane uz dezinfekcijske i zaštitne materijale i ostale troškove (8 %), osiguravanje zamjene za odsutnog djelatnika (6 %), a 3 su ispitanika odgovorila kako se nisu susreli s problemima organizacije rada.

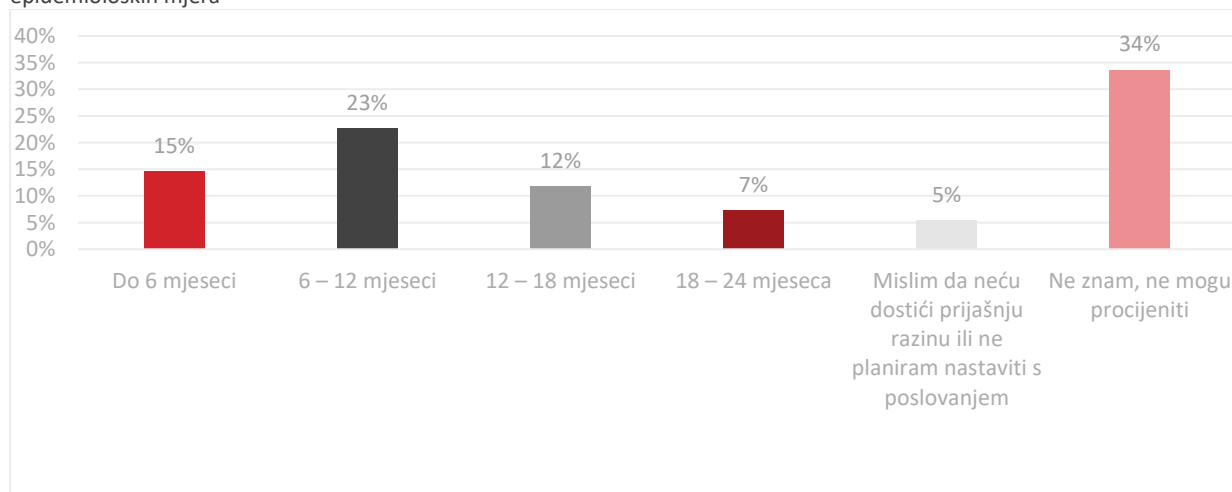
Za vrijeme trajanja epidemioloških mjera 34 % je ispitanika odgovorilo kako je na određeno vrijeme moralo zatvoriti svoj poslovni subjekt, a 89 % njih planira nastaviti poslovanje kada se za to stvore uvjeti (tj. od 37 subjekata, 33 ih namjerava ponovo pokrenuti poslovanje). Razlog zatvaranja je u 95 % slučajeva Odluka stožera civilne zaštite, a ostatak čine pad prometa i bolovanje. U 2020. godini 7 ispitanika odgovorilo je da namjerava trajno ugasiti svoj obrt (6) odnosno trgovačko društvo (1). Razlozi gašenja su gubici pretrpljeni zbog pandemije i epidemioloških mjera, nezadovoljstvo s državnim nametima te neisplativost poslovanja.

Vlada RH poduzela je u 2020. godini mjere ublažavanja nepovoljnih gospodarskih posljedica bolesti COVID-19 na gospodarstvo. Ispitanici su u anketi dali svoje procjene koristi vladinih mjera. Oko 65 % (71 subjekt) ispitanika odgovorilo je kako mjere Vlade RH poduzete radi ublažavanja nepovoljnih gospodarskih posljedica bolesti COVID-19 nisu dostatne za oporavak gospodarstva KZŽ-a, oko 20 % (22) odgovorilo je kako su dostatne, a preostalih oko 16 % (17) odgovorilo je kako nisu upoznati s mjerama. Dvije trećine obrta i 80 % trgovačkih društava odgovorili su kako misle da mjere nisu dovoljne za ublažavanje nepovoljnih posljedica. Neke od dostupnih mjera za očuvanje poslovanja koristi 29 % ispitanika (32 subjekta), 59 % (65) ne koristi ni jednu mjeru Vlade RH, a 12 % (13) ih nije upoznato s mjerama za očuvanje svog poslovanja. Neke od dostupnih mjera za očuvanje poslovanja u trenutku anketiranja koristilo je 29 % ispitanika (32 subjekta), 59 % (65) nije koristilo ni jednu mjeru Vlade RH, a 12 % (13) ih nije bilo upoznato s mjerama za očuvanje svog poslovanja. Mjere za očuvanje poslovanja koristilo je 26 % obrta i 50 % trgovačkih društava. Potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim epidemiološkim mjerama provedenih zbog pandemije bolesti COVID-19 koristilo je ukupno 69 ispitanih poslovnih subjekata, od toga 65 % (55) ispitanih obrta i 70 % (14) ispitanih trgovačkih društava.

U provedenoj anketi poslovni subjekti bili su zamoljeni da navedu mjere/odgovore koje su samoinicijativno uveli u poslovanje u vrijeme pandemije. Mjere/odgovori koje su samoinicijativno uveli prvenstveno se odnose na pridržavanje uputa stožera civilne zaštite, održavanje fizičke distance, korištenje zaštitnih maski i druge opreme te dezinficiranje prostora i oruđa (59 %), zatim na prilagodbe radnog vremena, smjenski rad i rad od kuće (17 %) te na razne prilagodbe poslovanja (19 %); npr. smanjenje osobnog dohotka, jači marketing, promjene primarnih usluga ili proizvoda, popusti, naručivanje termina, korištenje godišnjeg odmora, smanjenje učestalosti putovanja, digitalna i telefonska komunikacija, ponuda dostave).

Oko trećina ispitanih ne zna procijeniti vrijeme potrebno za dostizanje razine poslovanja na kojoj su bili prije uvođenja epidemioloških mjera, a oko četvrtine ispitanih predviđa da će im za to biti potrebno 6 – 12 mjeseci.

Grafikon 50. Procjena ispitanika o vremenu potrebnom za dostizanje razine poslovanja kakva je bila prije uvođenja epidemioloških mjera

Nakon što su ispitanici dali svoje viđenje o utjecaju pandemije na njihovo poslovanje bili su zamoljeni za mišljenje koje bi djelatnosti Županija trebala poticati te se na ovo pitanje moglo dati više od jednog odgovora. Tako u ukupnom udjelu odgovora najviše (25 %) čine djelatnosti proizvodnje i prerade, a slijede djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj (17 %). Slijede usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), sve ili sve krizom pogođene djelatnosti (po desetak posto), zatim kategorija bez odgovora (7 %), građevinarstvo, IT, prijevozništvo, zdravstvo i obrazovanje i znanost (po 4 % i manje zastupljenosti u odgovorima) te odgovor *ne znam* (3 %). Ispitanici su naveli i prijedloge mjera koje bi olakšale poslovanje za vrijeme trajanja pandemije bolesti COVID-19 pandemije, a prema analizi odgovora mogu se grupirati u tri

skupine. Prvu čine odgovori vezani uz korektniju potporu za poslovne subjekte i uključuju izbjegavanje strogih mjera poput *lockdowna* (opće karantene), poziv na jednaku primjenu ili kontrolu primjene mjera za sve zahvaćene subjekte, pomoć malim obrtima, subvenciju plaća u slučaju karantene te druge oblike državne pomoći poput pomoći pri dobivanju i korištenju bespovratnih sredstava ili povoljnih kredita (37 %). Drugu skupinu čine prijedlozi vezani uz smanjivanje ili ukidanje fiskalnih i parafiskalnih nameta, poreza, prireza, administrativnog opterećenja i drugih financijskih obaveza prema državnim tijelima (29 %), a treću skupinu čine odgovori *ne znam, bez prijedloga i ostali odgovori* (34 %). Kao i za druge podatke, i ovdje treba imati na umu mali broj ispitanika koji se odazvao anketi no dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

Prema podacima HGK – Županijska komora Krapina, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 2020. godine poslovalo 2.457 tvrtki koje su zapošljavale ukupno 22.868 djelatnika. Ukupni prihodi poduzetnika u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosili su 13,2 mlrd. HRK, a ukupni rashodi si iznosili 12,4 mlrd. HRK. U odnosu na 2019. godinu ukupni prihodi smanjili su se za 3,3 %, a rashodi za 3,8. Razlika prihoda i rashoda, odnosno bruto dobit, iznosila je 826 mil. HRK. U odnosu na 2019. godinu broj poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji povećan je za 4,9 %, a broj zaposlenih kod poduzetnika za 0,9 %. Ostvaren je prihod od prodaje u inozemstvu u iznosu od 3,9 mlrd. HRK i bilježi pad od 7,6 % u odnosu na 2019. godinu. Istovremeno, ostvaren je uvoz u iznosu od 2,5 mlrd. HRK, što je rezultiralo pozitivnom razlikom od 1,4 mlrd. HRK. Udio prihoda ostvarenih prodajom u inozemstvu u ukupnim prihodima u 2020. godini iznosio je 29,4%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini iznosila je 154 %.

Zaključak

Proteklih godina, uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva. Pozitivne trendove u posljednje 4 godine bilježi i obrtništvo s kontinuiranim povećanjem broja obrta. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.)

Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još uvijek je manja od prosjeka države. U pogledu poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se mjeri prema broju poduzeća na km² te prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, Krapinsko-zagorska županije zaostaje i za prosjekom Hrvatske u cjelini i za prosjekom Sjeverne Hrvatske.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetnika u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini županija Sjeverne Hrvatske. Također, broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih, u protekle 4 godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku. Na području županije djeluje više tvrtki koje posluju u sklopu svjetskih grupacija te kontinuiranim ulaganjem u unapređenje poslovnih procesa pridonose iznimnim poslovnim rezultatima. Brojne su tvrtke nagrađivane kao iznimno društveno odgovorne i ekološki osviještene, stoga postaju poželjnim poslodavcem.

U gospodarstvu županije i dalje je najznačajnija prerađivačka industrija koja zapošljava najveći broj radnika te je i dalje najveći izvoznik. Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Čak se trećina ukupnih prihoda ostvaruje na stranim tržištima. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je Krapinsko-zagorska županija izvezno orijentirana. S druge strane, županija obiluje mnogim prirodnim sirovinama poput termalnih izvora. Posljednjih godina bilježe se sve veća ulaganja u turistički sektor. Jedan je od rezultata ulaganja otvaranje prvog kampa s 5 zvjezdica u kontinentalnoj Hrvatskoj u 2019. godini koji je nadograđen s 3 milijuna eura vrijednom investicijom u suvremeni glamping resort. Krapinsko-zagorska županija ima konkurentsku prednost i u zdravstvenom sektoru zbog brojnih lječilišta i specijalnih bolnica.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih patenata te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone.

Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog vala i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno

i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZZ-u je ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju u većoj mjeri. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZZ-a i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZZ-a čime je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji što su pokazali i rezultati provedene ankete u listopadu 2020. godine. Rezultati provedene ankete dali su informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Ispitanici su u anketi uspoređivali promet za razdoblje ožujak – rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50 %, 29 poslovnih subjekata (26 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa od 10 do 30 %, da nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10 %) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa. Ispitanici su se anketom izjasnili i o djelatnostima za koje misle da bi ih Županija trebala poticati te tako navode djelatnosti poput proizvodnje i prerade, djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj, usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), građevinarstvo, IT, prijevoznništvo, zdravstvo, obrazovanje i znanost te krizom pogođene djelatnosti. Dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

12. TURIZAM

Turizam je izdvojen i obrađen kao zasebno poglavlje jer predstavlja sektor gospodarstva u koji Krapinsko-zagorska županija značajno ulaže te po kojem je postala prepoznatljiva na nacionalnoj razini. U 2018. godini KZŽ je proglašen najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske. Nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije, sada već prepoznatih top kontinentalnih destinacija, Zagorje je sljedeća regija u potpunosti spremna za prihvat sve većeg broja turista. Predispozicije su kvalitetni smještajni kapaciteti u različitim vrstama smještajnih objekata (kvalitetom i cijenom prihvatljivim različitim skupinama), bogatom eno-gastro ponudom te različitim sadržajima (od prirodne baštine, muzeja, dvoraca, do atrakcija poput Heli centra – simulatora leta ili Parka znanosti). Upravo su ti resursi razlog odličnog rasta koje zagorski turizam bilježi posljednjih godina. Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97 % ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09 % ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID-19⁷⁷. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima.

Pokazatelj kojim se omogućuje praćenje turističkog razvoja na razini jedinica lokalne samouprave, a koji posljedično također doprinosi sagledavanju stupnja postignutog turističkog razvoja na regionalnoj razini, je indeks turističke razvijenosti. Osnovna svrha indeksa turističke razvijenosti (ITR) ogleda se u formuliranju hrvatske turističke politike na način da se maksimalno iskoriste raspoloživi resursi, uz istodobno osiguravanje održivosti turističkih aktivnosti. Osnovni pokazatelji na kojima je indeks razvijenosti utemeljen su ukupan broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim smještajnim objektima, broj dolazaka, broj noćenja te broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Sve jedinice lokalne samouprave razvrstane su u pet kategorija, ovisno o vrijednostima indeksa turističke razvijenosti. Jedinice lokalne samouprave s najvećom vrijednosti indeksa razvijenosti u Županiji su Općina Tuhelj (28,59), Općina Stubičke Toplice (23,54), Općina Krapinske Toplice (22,63) i Grad Donja Stubica (20,90). S obzirom da je vrijednost navedenih jedinica lokalne samouprave veća od 20, a manja od 30, sve navedene jedinice lokalne samouprave smještene su u II. kategoriju indeksa turističke razvijenosti.

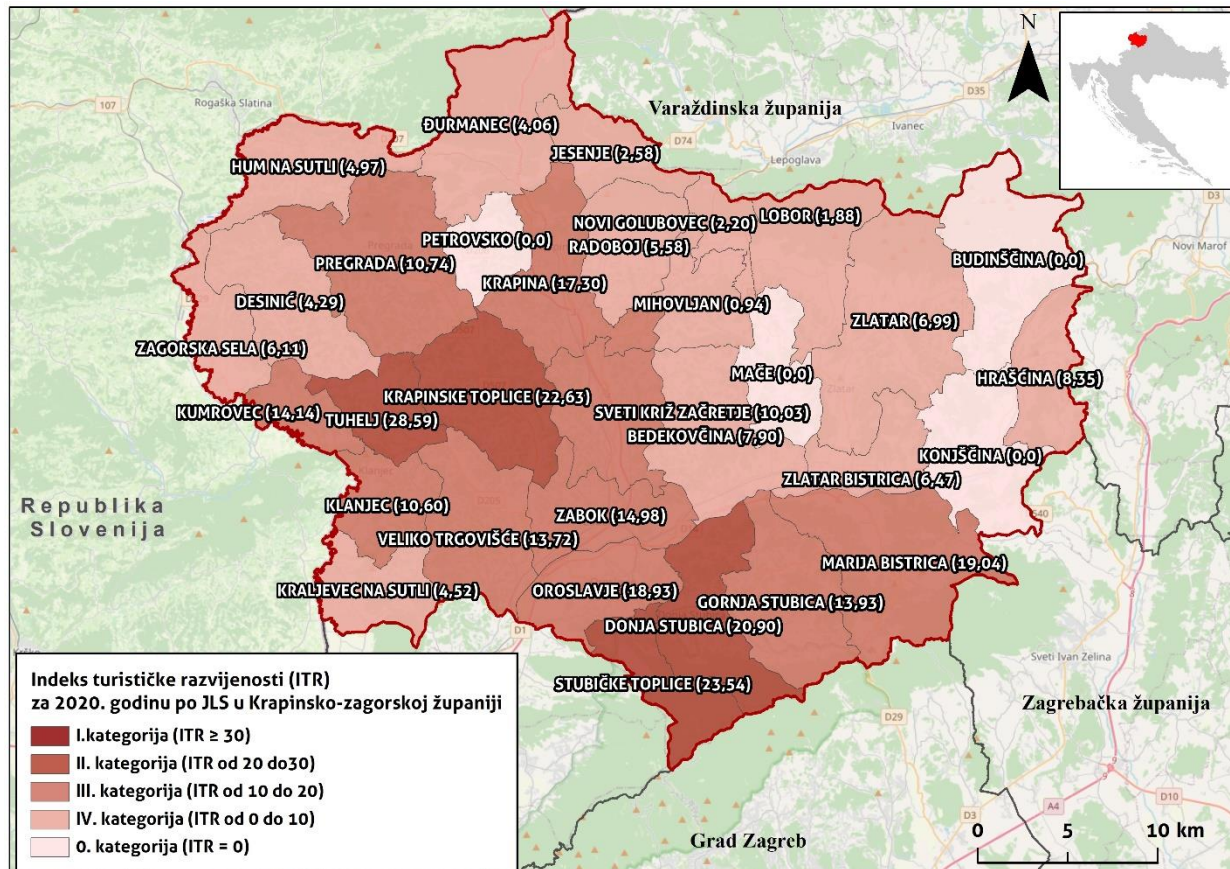
Tablica 107. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS Krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Vrijednost ITR	Broj JLS u KZŽ
I. kategorija	≥ 30	0
II. kategorija	20 – 30	4
III. kategorija	10 – 20	10
IV. kategorija	0 – 10	14
O. kategorija	0	4

Izvor: Institut za turizam, indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu

Slika 10. Indeks turističke razvijenosti gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2020. godinu

Izvor: Zagorska razvojna agencija

12.1. Upravljanje turizmom Krapinsko-zagorske županije

Krovni dokument za razvoj turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji je Master-plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije⁷⁸ (u daljnjem tekstu: Master-plan). Riječ je o srednjoročnom strateškom dokumentu izrađenom 2015. godine koji daje smjernice razvoja turizma županije za razdoblje od 2016. do 2025. godine. Vizija turizma Zagorja u Master-planu govori o Zagorju kao najrazvijenijoj kontinentalnoj turističkoj regiji koja svojom raznolikom, cjelogodišnjom turističkom ponudom stvara temelj za dugoročno održivo poslovanje, obrazovanje i zadržavanje kvalitetnog kadra te stvaranje stabilnog tržišta za lokalne proizvođače. Naglašava se važnost visoko profesionalnog upravljanja turizmom Zagorja, što uključuje aktivan destinacijski menadžment, kreativan razvoj proizvoda i doživljaja, efikasan marketing i komunikaciju, proaktivno upravljanje zadovoljstvom posjetitelja te partnersko djelovanje svih dionika turističkog i povezanih sektora.

Kao prioritetne turističke proizvode Zagorja, Master-plan izdvaja: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoja hotela unutar dvoraca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koju čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u KZŽ-u⁷⁹. Stupanjem na snagu izmijenjenih zakona koji reguliraju sustav turističkih zajednica⁸⁰, TZ KZŽ postaje regionalna destinacijska menadžment organizacija čije zadaće obuhvaćaju strateško planiranje i razvoj, upravljanje sustavom turizma na razini županije te marketing, dok bi se razvojem lokalnih proizvoda i događanja bavile lokalne turističke zajednice osnovane kao lokalne destinacijske menadžment organizacije za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Izmjene zakona imaju za cilj povećanje ukupne

78 Dokument je izradio HORWATH HTL (Horwath i Horwath Consulting Zagreb d.o.o.).

79 Riječ je o sljedećim turističkim zajednicama: TZG Krapina, TZG Oroslavje, TZG Zlatar, TZO Marija Bistrica, TZO Stubičke toplice, TZP Donja Stubica i Gornja Stubica, TZP Kumrovec, Desinić i Zagorska Sela, TZP Srce Zagorja, TZP Klanjec, Tuhelj i Veliko Trgovišće.

80 Zakon o turističkim zajednicama i pomicanju hrvatskog turizma stupa na snagu 1. siječnja 2020.

učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica, kako bi se postigla financijska samodostatnost u djelovanju turističkih zajednica. Od trenutno ukupno 13 turističkih zajednica područja (TZP) u RH, u KZŽ-u su čak 4, što govori kako je sustav upravljanja turizmom KZŽ-a već krenuo u smjeru bolje koordinacije i veće prepoznatljivosti cijelog područja.

Na razini Županije 2017. godine osnovan je Klaster zdravstvenog turizma KZŽ-a koji broji 25 članova te okuplja ključne dionike u području zdravstvenog turizma Županije. Cilj klastera je zajednički marketinški pristup i pozicioniranje KZŽ-a kao vodeće zdravstvene destinacije.

Krapinsko-zagorska županija se brendiranjem Županije i sloganom „Zagorje – bajka na dlanu“ želi pozicionirati kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja. Vizualni identitet – logotip koji povezuje nekoliko elemenata u cjelinu koja označava prirodni krajolik, toplinu i gostoljubivost ljudi i čarobni, bajkovit dojam koji ovaj kraj ostavlja svojim izgledom te spomenuti slogan kao potpora vizualnom identitetu, kreirani su 2002. godine. Projekt brendiranja donio je pozitivne promjene s aspekta prepoznatljivosti i percepcije javnosti. U posljednjih 5 godina Krapinsko-zagorska županija koja upravlja brendom, intenzivno brendira Zagorje kao turističku destinaciju pod sloganom „Zagorje – bajka na dlanu“, a 2018. KZŽ je proglašen najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske⁸¹.

Važno je naglasiti kako je Srednja škola Zabok odabrana kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju koja bi u budućnosti svojom opremljenošću i stručnim kadrovima trebala biti nositelj kvalitetnog strukovnog obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu za šire područje SZ Hrvatske. Tome će doprinijeti i činjenica da je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u studenom 2019. donijelo je Odluku o financiranju projektnog prijedloga „Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok“ te se kreće s realizacijom navedenog.

12.2. Turistička ponuda

12.2.1. Postojeća smještajna infrastruktura

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, KZŽ ima povoljniju smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (27,70 %) i privatne smještaje (33,71 %).

Tablica ispod daje usporedni prikaz kretanja broja smještajnih objekata, smještajnih jedinica i broja kreveta u razdoblju od 2015. do 2020. godine. U promatranom razdoblju najveći porast broja kreveta relativno bilježe kampovi (porast od 403,33 % u odnosu na 2015.) i privatni smještaj (176,38 %). Veliki porast broja kreveta u ovim kategorijama ogleda se u činjenici kako su u 2020. godini zbog epidemioloških preporuka koje su bile na snazi bili zatvoreni određeni smještajni objekti poput hotela i hostela pa je samim time porastao interes turista za odlaskom u privatne smještaje i kasnije kampove kojima se dopustio rad prije nego što se dozvolio primjerice hotelima. U 2020. godini primjetan je pad broja kreveta u hotelima (-8,26 %) na što je utjecalo zatvaranje hotela Toplice u Krapinskim Toplicama.

Tablica 108. Kretanje broja smještajnih kapaciteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2020. godine

Vrsta smještajnog objekta / godina	2015.	2016.*	2017.	2018.	2019.	2020.	Razlika u % (2020. u odnosu na 2015.)
Hoteli							
broj objekata	11	12	12	12	12	11	0
broj smještajnih jedinica	688	698	713	712	712	580	-15,69
broj kreveta	1270	1355	1385	1384	1384	1165	-8,26
Kampovi							
broj objekata	1	1	1	2	2	2	100
broj smještajnih jedinica	30	30	30	83	109	151	403,33
broj kreveta	90	90	90	249	327	453	403,33
Privatni smještaj							
broj objekata	99	200	127	163	200	213	115,15

81 Riječ je o nagradi Hrvatske turističke zajednice i Hrvatske gospodarske komore u kategoriji destinacije godine.

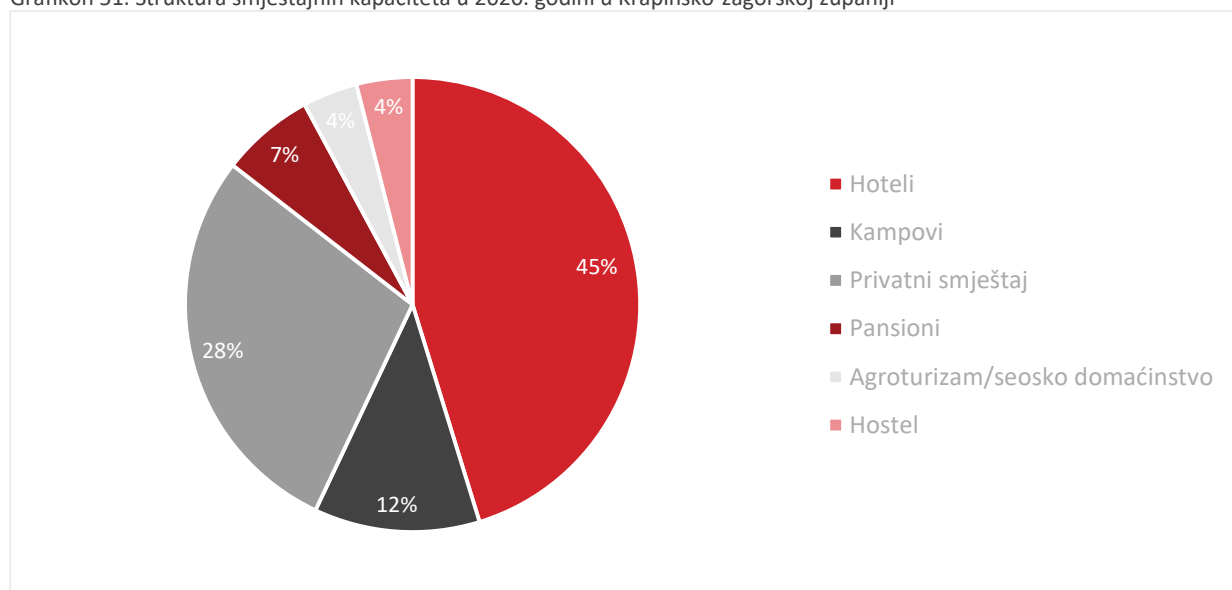
Vrsta smještajnog objekta / godina	2015.	2016.*	2017.	2018.	2019.	2020.	Razlika u % (2020. u odnosu na 2015.)
broj smještajnih jedinica	164	213	283	338	335	365	122,56
broj kreveta	398	530	742	902	984	1100	176,38
Pansioni							
broj objekata	6	n/a	6	5	5	5	-16,6
broj smještajnih jedinica	103	87	87	85	85	85	-17,48
broj kreveta	247	212	212	207	207	207	-16,19
Agroturizam / seosko domaćinstvo							
broj objekata	16	64	16	15	17	19	18,75
broj smještajnih jedinica	64	64	64	40	48	50	-21,87
broj kreveta	153	153	153	90	129	141	-7,84
Hosteli							
broj objekata	5	37	6	7	7	7	40
broj smještajnih jedinica	37	37	47	52	51	51	37,83
broj kreveta	126	126	146	161	197	197	56,34

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

*Podaci za 2016. u kategorijama privatni smještaj, pansioni, agroturizam/seosko domaćinstvo, hosteli nisu pouzdani s obzirom na to da ne postoji takva službena evidencija, a metodologija vođenja interne evidencije se mijenjala.

U 2019. godini u Tuheljskim toplicama otvoren je kamp s pet zvjezdica, prvi takav u tom dijelu Hrvatske, kapaciteta 56 kamp parcela, uz popratne sadržaje kao što su restoran i bar, kamp servis, prostor za kupanje kućnih ljubimaca, sanitarne prostorije prilagođene osobama s invaliditetom, obiteljske kupaonice, svlačionice, igralište za djecu, tereni za mini golf i tenis. U 2020. kamp je proširen te se tako sada u kampu VITA nalazi 74 parcela za kampere, kamp prikolice i šatore raspoređenih u 3 zone. U strukturi smještajnih kapaciteta prema podacima za 2020. dominiraju hoteli s 35,70 % ukupnog broja kreveta u KZŽ-u, a slijedi privatni smještaj s 33,71 %, kampovi s 13,88 % dok su ostali oblici smještaja relativno ujednačeno zastupljeni. U odnosu na 2014. godinu, kada je hotelski smještaj bio zastupljen s 58 %, dominacija hotela u 2020. je značajno niža, što govori o bržem rastu smještajnih kapaciteta drugih vrsta (osobito kampova i privatnog smještaja).

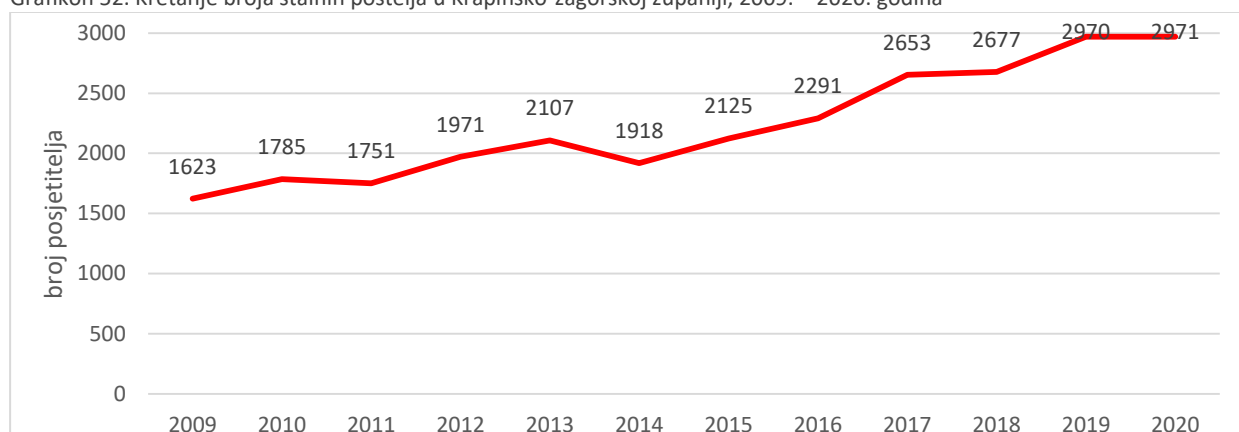
Grafikon 51. Struktura smještajnih kapaciteta u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina, obrada autora

Broj stalnih postelja na području Krapinsko-zagorske županije kontinuirano raste, izuzev 2014. godine kada je zbog zatvaranja jednog hotela broj stalnih postelja značajnije smanjen. Ponovnim otvaranjem istog hotela u 2015. te otvaranjem dvaju novih hotela u posljednje četiri godine, broj stalnih postelja u KZŽ-u nastavlja rasti.

Grafikon 52. Kretanje broja stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2009. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Promatrano prema broju stalnih postelja, hoteli čine 35,27 % smještajnih kapaciteta, a slijedi privatni smještaj s 34 %. Promatra li se broj noćenja prema vrsti smještajnog objekta, vidljivo je kako hoteli u posljednje 4 godine (2016. – 2019.) ostvaruju godišnje 80 – 85 % svih turističkih noćenja.

Ponuda hotelskog smještaja u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća ukupno 11 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1251 postelje. U odnosu na 2019. godinu broj ukupnog kapaciteta postelja u hotelima smanjen je sa 1384 na 1163 s obzirom na činjenicu da se Hotel Toplice zatvorio u 2020. godini. U posljednjih 5 godina, značajnim ulaganjima u obnovu i izgradnju hotelskog smještaja, bitno je podignuta razina kvalitete smještajne ponude KZŽ-a.

Tablica 109. Pregled hotelskih kapaciteta na području KZŽ-a u 2020. godini

R.br.	Hotel	Broj smještajnih jedinica	Broj stalnih kreveta	Kategorija
1.	Terme Tuhelj	264	468	*** /****
2.	Terme Jezerčica	47	103	***
3.	Bluesun hotel Kaj	65	114	****
4.	Matija Gubec	97	134	***
5.	Snježna Kraljica	17	38	****
6.	Dvorac Bežanec	19	40	****
7.	Dvorac Gjalski	20	41	****
8.	Villa Magdalena	24	52	****
9.	Hotel Puntar	9	18	***
10.	Hotel & Restoran SE MI	8	15	***
11.	Hotel i pension ZAGI	10	25	***

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

12.2.2. Ključni i sekundarni turistički proizvodi

Master-plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije identificira četiri ključna i tri sekundarna turistička proizvoda s obzirom na mogućnost komercijalizacije istih. Kao ključni proizvodi za razvoj turizma u KZŽ-u prepoznati su zdravlje, SPA i wellness, obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Kao sekundarni turistički proizvodi izdvojeni su kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam.

Pregled turističkih proizvoda koji slijedi kao i preporuke vezane uz daljnji razvoj pojedinog proizvoda zasnivaju se na Master-planu.

12.2.2.1. Zdravlje, SPA i wellness

Termalni izvori na prostoru KZŽ-a omogućili su razvoj kupališnog i zdravstvenog turizma. Većina dostupnog hotelskog smještaja (više od 75 %) vezana je uz termalni turizam. U odnosu na stanje u 2015. godini, atrakcijska osnova kupališnog turizma ostala je nepromijenjena. Tablica ispod daje prikaz kupališnih kapaciteta i sadržaja na području Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 110. Pregled kupališnih kapaciteta i sadržaja na području KZŽ-a, 2020. godina

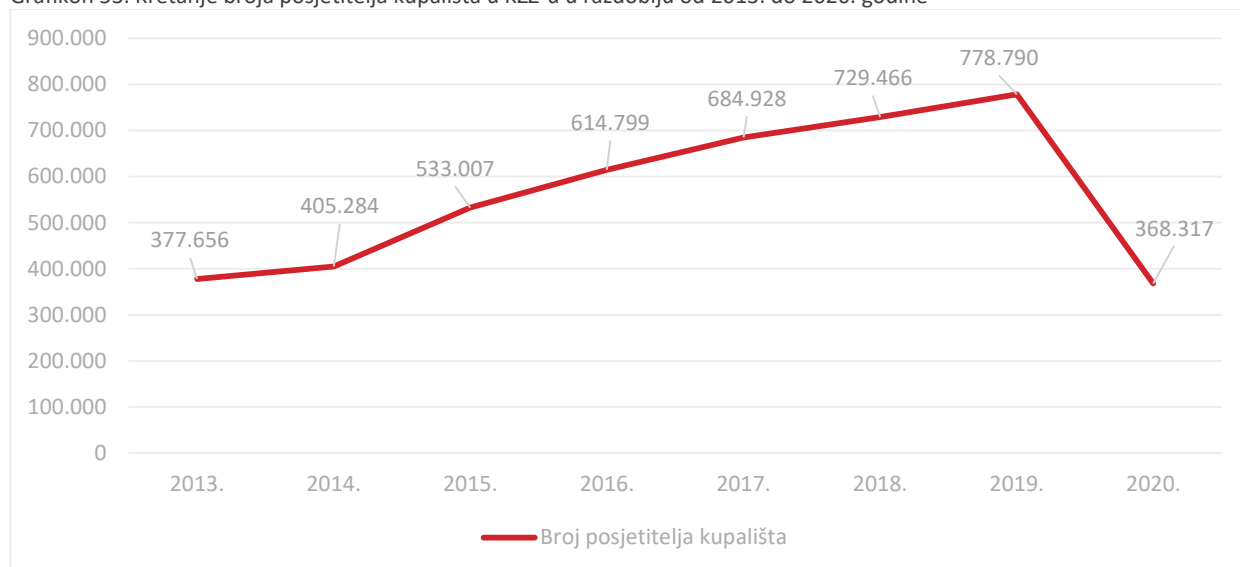
Naziv objekta	Lokacija	Sadržaji	Kapacitet – kupaci
Hotel Matija Gubec – Terme Stubaki	Stubičke Toplice	Bazen	100
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju	Stubičke Toplice	Bazen, wellness oaza	100
Aquae Vivae	Krapinske Toplice	Unutarnji i vanjski bazeni, 1 kombinirano unutarnje – vanjski bazen	1200
Hotel Villa Magdalena	Krapinske Toplice	Bazeni – wellness oaza	8
Terme Jezerčica	Donja Stubica	Unutarnji i vanjski vodeni park, wellness i spa program	2000
Vodeni planet Terme Tuhelj	Tuheljske Toplice	Unutarnji i vanjski bazeni, wellness i spa program	2500

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Proizvod „zdravlje, SPA wellness“ je prema Master-planu ključan turistički proizvod županije, a sama županija planira daljnja ulaganja u razvoj zdravstvenog turizma, uz postojeće specijalizirane bolnice i kliniku.

Praćenje broja posjetitelja vezano uz posjete pojedinoj vrsti atrakcija za koje postoje podaci (uz kupališta, riječ je o muzejima i svetištu Majke Božje Bistričke), pokazuje kako su stope rasta broja posjetitelja najviše upravo u slučaju kupališta. Prema podacima TZ KZŽ-a, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja kupališta u 2019. se gotovo udvostručio te je iznosio 778.790. U 2020. godini zbog pandemije prouzročene koronavirusom te poduzetih epidemioloških mjera (npr. privremeno zatvaranje objekata) broj posjetitelja se drastično prepolovio te je iznosio 368.317.

Grafikon 53. Kretanje broja posjetitelja kupališta u KZŽ-u u razdoblju od 2013. do 2020. godine

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije 2020. godina

Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske i infrastrukture za slobodno vrijeme. Za razvoj Šemničkih toplica donesen je urbanistički plan uređenja turističko-rekreacijskog predjela Šemničke toplice te je izrađena projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks i izdana je građevinska dozvola. Za projekt dogradnje Specijalne bolnice Krapinske toplice u tijeku je ishođenje građevinske dozvole, dok je projekt izgradnje vanjskih bazena i hotelskog smještaja Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice u fazi izgradnje vanjskog bazena te izbora izvoditelja usluge projektiranja.

12.2.2.2. Aktivni odmor

Ponuda aktivnog turizma u KZŽ-u temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima.

Uz šest državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji i mnogo lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. Stoga su pogodne za kratke biciklističke izlete. Kroz projekt „Mreža biciklističkih turističkih ruta Krapinsko-zagorske županije“ trasirane su biciklističke staze ukupne duljine od 688 km, izrađene su 4 biciklističke karte te web portal www.zagorjebike.com.hr.

Biciklističke rute su zamišljene s namjenom i prilagodbom za rekreativne bicikliste (pojedince i grupe) te obitelji s djecom koji mogu dnevno prijeći 10 – 40 km, a maksimalno 70 km. Prolaze uz turističke atrakcije i ostale kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti na području Županije, a povezane su i sa Slovenijom na točkama nekadašnjih međunarodnih ili međudržavnih graničnih prijelaza. Vrsta podloge je uglavnom asfalt i makadam po prometnicama niskog/nišeg intenziteta prometa motornih vozila, a samo u iznimnim slučajevima kraće sekcije šumskih i poljskih putova.

Daljnji razvoj biciklizma također se odvija projektno: unutar projekta „Razvoj selektivnih oblika turizma na prekograničnoj turističkoj destinaciji – RIDE&BIKE“ trasirana je i digitalizirana konjička i biciklistička prekogranična staza, uređeno je 18 odmorišta, provedene su edukacijske i promotivne aktivnosti te je izrađena aplikacija za pametne telefone. Druga faza istoimenog projekta ima za cilj razviti turističke prekogranične proizvode temeljene na pametnoj integraciji zaštićene prirodne i kulturne baštine te standardizirati RIDE&BIKE objekte turističkih usluga. Strategijom uspostavljanja prekogranične *ride&bike* destinacije naglasci su stavljeni na kvalitetno upravljanje destinacijom, edukaciju, razvoj proizvoda te marketing i promociju.

Tablica 111. Ponuda aktivnog turizma u KZŽ-u, 2019. godina

	Planinarska staza Pregrada – Kunagora – Vraža peč – Kostelgrad
	Planinarska obilaznica „Za dušu i tijele Mirko Fulir“ Marija Bistrica
	Planinarske staze na Strahinjčici

Planinarske staze	Planinarske staze na Ivanščici
	Planinarske staze na Pokojcu
	Horvatove stube – Hunjka
	„Javorova staza zdravlja“, Zlatar Bistrica
	Planinarska staza – Trgovišće-Vidikovac, Hraščina
	Donja Stubica – Kuća Lojzekov izvor
	Planinarski put Konjščina – Ivanščica
	Planinarska staza „Po dragome kraju“
	Planinarske staze po brijegu Piclju
	Planinarska staza Sv. Magdalena – crkva Majke božje Klupci – Zabok
Pješačke staze i šetnice	Lovne staze krapinskog pračovjeka, Jesenje
	Tuheljskim krajem, Tuhelj
	Toplički pješački prsten, Krapinske Toplice
	Po brvnu preko granice – Zagorska Sela
	Od crkvice do crkvice – Zagorska Sela
	K svetoj Emi – Zagorska Sela – Slovenija
	Poučno-pješačka staza na Risvičku goru (Značajni krajobraz Zelenjak)
	Pješačka staza Kamenjak, Donja Stubica
	Pješačka staza Gupčevim krajem
	Kajbumščakov put – Grad Krapina
	Pješačka staza – ruta „Uz Horvatsku“ (nasuprot Terma Tuhelj)
	Ksaverova staza – Zabok – dvorac Đalski – Planinarska kuća Picelj
	E-šetnica Marija Bistrica
	Pješačka staza oko Bedekovčanskih jezera
Lenartove stube u Pregradi	
Poučne staze	Planinarsko-poučna staza Put orhideja, Radoboj
	Poučna eko-staza na Cesarskoj gori, Klanjec
	Poučna staza „Šumarica“, Općina Zlatar Bistrica
	Poučno-rekreativna šetnica „Kapelščak“, Stubičke Toplice
	Povijesno-poučna staza Kamenjak, Stubičke Toplice
	Poučna staza Jarek Habekov – Vidikovac – Trgovišće, Hraščina
	Poučna staza „Dubrava“, Općina Kraljevec na Sutli
	Šetnica – Krapina kroz 10 priča
	Poučna staza Lobor, Lobor
	Park znanosti Mokrice, Oroslavje
	Poučna staza Bračak, Zabok
	Poučna staza „Bajkovita šuma-Gušernjak“, Jesenje
	Moto staze
Motociklistička staza Borje – Radoboj	
Off road staza – Lobor	
Staza za moto crosss, autocross i utrke quadova u Keblu (Auto moto klub Kebel)	
Staza za moto cross na lokaciji naselje Radakovo (AMK Radakovo – Auto moto klub Radakovo)	
	„Rimska cesta“, Radoboj (5,5 km)
	„Mirna“, Radoboj (6 km)
	„Put Klanjca i dolinom Sutle“ (41 km)
	„Okolicom Zaboka i Sv. Križa Začretja“ (32 km)
	Rekreacijska staza ZA-ZA-KR (u postupku izgradnje dionica od Zaboka do Svetog Križa Začretja) (13,1 km)

Lokalne
biciklističke
rute

Biciklističko odmorište „Milifar“ u Svetom Križu Začretju
„Pitoresknim brežuljcima i dolinama“ (22 km)
„Ruta Vranyczany“ (47,5 km)
„Okolicom Stubičkih Toplica“ (20 km)
„Kroz Oroslavje dolinom rijeke Krapine“ (30 km)
„Putovima Seljačke bune“ (36 km)
„Put Medvednice i stubičkog kraja“ (50 km)
„Od Marije Bistrice do Zeline“ (18 km)
„Okolicom Lobora i zapadne Ivanščice“ (31 km)
„Dvorcima, kurijama i brežuljcima središnjeg Zagorja“ (49 km)
„Bregima, dolinama i vidikovcima sjeverno-istočnog Zagorja“ (42 km)
„Uspón na Ivanščicu“ (27 km)
„Putovima hrvatskih velikana“ (35 km)
„Nezaboravni vidici s Vinagore“ (37 km)
„Kroz pejzaž razigranih bregova“ (15 km)
„Put vidikovaca“ (33 km)
„Povijesnim putovima krapinskog pračovjeka“ (30 km)
„Po obroncima Maceljske gore“ (38 km)
Marija Bistrica – Podgorje Bistričko (8 km)
Marija Bistrica (7 km)
Podgorje Bistričko (10 km)
Globočec – Poljanica – Šušobreg (12,5 km)
Tugonica – Poljanica (10 km)
Tugonica – Podgrađe – Selnica (4 km)
Podgrađe (6 km)
Selnica (8 km)
„Putevima dvaju izvora“ Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice (33 km)
Biciklistička staza „2 izvora“, Krapinske Toplice (8 km)
Biciklističke staze Tuhelj (36 km)
„Put kroz Dugnjevac“ (18 km)
„Gupčevim krajem“ (35 km)
Kumrovec – Škrnik – Brezakovec – Zagorska Sela (7 km)
„Po slovenskim i hrvatskim brdima“ – Zagorska Sela (29 km)
„Lagano dolinom zdravlja“ – Zagorska Sela (6 km)
„Uzbrdo i nizbrdo“ – Zagorska Sela (54 km)
Biciklističko-pješačka staza G. Jesenje – Brdo Jesenjsko i natrag (10,2 km)
Biciklističko-pješačka staza Gornje Jesenje – Donji Lužan – Gornji Lužan – G. Jesenje (13,2 km)
Konjščina – PUTEVIMA RUDARA – Konjščina – Peščeno – Maretić – Krapina Selo – Konjščina (13 km)
Kumrovec i Desinić – Biciklistička ruta 1 Kumrovec – Brezakovec – Ivanić Košnički – Veliki Tabor (12 km)
Putovima hrvatskih velikana Kumrovec – Miljana – Desinić – Kumrovec (49 km)
Ruta Sutla Kumrovec – Miljana – Hum na Sutli – Đurmanec (44 km)
Toplička ruta GP Razvor – Kumrovec – Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice – Sveti Križ Začretje – Bedekovčina – Marija Bistrica – Komin (68 km)
Kružna županijska ruta Krapina – Pregrada – Desnić – Kumrovec – Klanjec – Luka – Jakovlje – Donja Stubica – Marija Bistrica – Hrašćina – Budinščina – Belec – Lobor – Novi Golubovec – Radoboj – Krapina (165 km)
3 Svetokriške kapele – Kružna bike „cross country-mountain bike“ staza u duljini od 55 km
ZaZaKr – spojna bike staza Zabok – Sveti Križ Začretje (6 km)

Paragliding uzletišta	Uzletišta na Ivanščici – Grtovec, Pokojec
	Uzletišta na Kunagori, Pregrada
	Uzletišta u Petrovoj Gori, Lobor
	Uzletišta kod Planinarskog doma Strahinjčica, Radoboj
	Aerodrom R. Perešina u Zaboku (festival balona, natjecanje zrakoplovnih modelara, parajedrilice)
Trail i trekkingutrke	Zagorje trekk Zabok
	Mala Erpenja Trekk
	Trail utrka „Z brega na breg“ Trkačke lige

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, podaci JLS-ova KZZ-a, obrada Zagorska razvojna agencija 2019. godina

Od gore navedenih atrakcija, a prema procjeni TZ KZZ-a, potencijal za uključivanje u turističku ponudu na županijskoj razini imaju prije svega Horvatove stube u Donjoj Stubici, Lenartove stube u Pregradi te značajni krajobraz Zelenjak (područje Cesarske i Risvičke gore).

U KZZ-u postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma. Vanjsko nogometno igralište u neposrednoj blizini Terma Tuhelj te vanjska igrališta (za tenis i nogometno igralište) u Donjoj Stubici omogućavaju profesionalnim sportskim ekipama kvalitetne pripremne treninge za natjecanja ili u rekreacijske svrhe. Županijskim prostornim planom definirano je i područje predviđeno za golf terene koje se nalazi na tromeđi općina Bedekovčina (Poznanovec), Mače i Zlatar Bistrica. Kao projekt najvišeg prioriteta, Master-planom je definirana gradnja golf terena Kumrovec, čime bi se KZZ razvijao u smjeru turističke regije više dodane vrijednosti. Ponudu sportskog turizma nadopunjuju Bedekovčanska jezera kao poznata ribolovna destinacija.

Tablica 112. Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji

Pejzaž	Arheološka nalazišta	Atrakcije i lokaliteti
Betlehemska špilja u Stubičkim Toplicama	Hanžekova špilja u Belcu kod Zlatara	Mauzolej Jakoba Badla u Krapinskim Toplicama
Horvatove stube u Donjoj Stubici	Ravno Brezje, Kumrovec – prapovijesni arheološki lokalitet	Sarkofazi obitelji Erdődy / Zavičajna zbirka – Muzej himni u Klanjcu
Kostelgrad kod Pregrade	Špičak (Zagorska Sela)	Rudnik sumpora u Radoboju
Lenartove stube u Pregradi	Arheološko nalazište „Stari grad“ u Donjoj Stubici (Tahyjev grad)	Bedekovčanska jezera
Hrvatski vrt perunika u Donjoj Stubici	Brdo Zašat u Krapinskim Toplicama – kasno brončano doba	Rudnik ugljena u Pregradi
Srednjovjekovna utvrda „Stari grad Milengrad“	Nalazište fosila školjaka u Zaboku	Mauzolej Halper – Radić u Krapini
Značajni krajobraz Zelenjak	Nalazište fosila vinove loze u Radoboju	
	Kamenolom Tufa u Donjem Jesenju	
	Arheološka zona Stari grad u Krapini	
	Arheološko nalazište kod crkve Majke Božje Gorske u Loboru	

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, podaci JLS-ova KZZ-a, obrada Zagorska razvojna agencija 2020. godina

12.2.2.3. Obiteljski turizam

Na resursnoj osnovi termi, kulturi i prirodi razvija se proizvod obiteljskog turizma. Ovaj proizvod zahtijeva daljnji razvoj infrastrukture vezane primarno uz terme i vodu, ali i druge sadržaje aktivnog turizma poput biciklističkih, konjičkih i trekking staza te razvoj smještajnih kapaciteta prilagođenih ovoj ciljnoj skupini (obiteljski hoteli).

Master-plan kao jedan od prioritarnih investicijskih projekata izdvaja Tematski zabavni park, pri čemu važnu ciljnu skupinu predstavljaju i gosti u tranzitu, što je osobito važno s obzirom na geoprometni položaj Županije (Županijom prolazi jedna od povoljnijih cestovnih veza između srednje i sjeverne Europe te juga i jugoistoka Europe i Jadranskog mora – cestovna infrastruktura).

12.2.2.4. Kulturni turizam

Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote). Značajni generator razvoja kulturnog turizma na prostoru Krapinsko-zagorske županije su Muzeji Hrvatskog zagorja, u sastavu kojih su Dvor Veliki Tabor (Desinić), Galerija Antuna Augustinčića (Klanjec), Muzej krapinskih neandertalaca (Krapina), Muzej seljačkih buna (Gornja Stubica) i Muzej „Staro selo“ (Kumrovec). Uz navedene, u 2017. su otvorena dva nova muzeja: Muzej Radboa s rudarskom, arheološkom i geološkom zbirkom te privatni Muzej oldtimerera Presečki. Na području KZZ-a značajna kulturna atrakcija su i Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy u Gradu Klanjcu. Prema podacima TZ KZZ-a, broj posjetitelja nabrojanih kulturnih atrakcija u KZZ-u nakon pada u 2018. godini ponovo je porastao u 2019. godini, da bi ponovo zbog lockdowna u 2020. godini bio zabilježen pad broja posjetitelja.

Tablica 113. Pregled broja posjetitelja po kulturnim atrakcijama, 2012. – 2020. godina, Krapinsko-zagorska županija

Kulturna atrakcija	Broj posjetitelja								
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Muzej seljačkih buna – Dvorac Oršić	16.170	17.339	15.629	12.007	13.760	15.076	12.723	16.699	4.117
Dvor Veliki Tabor	28.713	24.963	25.903	22.555	26.233	28.536	26.271	28.268	15.339
Muzej krapinskih neandertalaca	83.563	77.657	77.125	78.720	84.955	96.613	90.373	86.462	48.276
Galerija Antuna Augustinčića	3.532	3.679	2.324	3.481	5.123	10.689	14.780	14.129	2.987
Muzej Staro selo	48.139	47.951	47.133	49.974	47.726	54.288	51.587	57.242	18.079
Spomenik himni Zelenjak	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	n/a	n/a
Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy*	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	1.074	n/a	Zatvoreno zbog radova
Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke	919.000	886.500	843.000	812.000	1.022.300	970.740	956.170	971.250	282.700
Muzej Radboa**	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	1.334	1.490	2.094	930
Muzej automobila Presečki***	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	100	1762	1.575	400
Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	2.114	765

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Pregled najvažnijih kulturnih atrakcija po pitanju materijalnih dobara na području KZZ-a nalazi se u nastavku.

Tablica 114. Pregled kulturnih atrakcija u KZZ-a

Dvorci i muzeji	Crkve	Ostale znamenitosti
Muzej krapinskih neandertalaca	Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke	Utvrda Kostel-grad
Dvor Veliki Tabor	Crkva Majke Božje Gorske	Spomenik hrvatskoj himni
Muzej Staro selo Kumrovec	Crkva Majke Božje Snježne	Cesargrad
Dvorac Oršić – Muzej seljačkih buna	Crkva Majke Božje Jeruzalemske	Gupčeva lipa

Dvorci i muzeji	Crkve	Ostale znamenitosti
Galerija i Studio galerija Antuna Augustinčića	Franjevački samostan Klanjec i sarkofazi obitelji Erdődy	Park skulptura
Muzej Radboa	Crkva Blažene Djevice Marije Klanjec	Kuća Matije Gupca
Dvorac Mihanović	Crkva Marije od pohoda – Vinagora	Rodna kuća dr. Franje Tuđmana
Dvorac Miljana	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije Pregrada	
Dvorac Bežanec	Franjevački samostan i crkva sv. Katarine	
Dvorac Sveti Križ Začretje	Crkva sv. Nikole	
Muzej Ljudevita Gaja	Crkva Uznesenje Blažene Djevice Marije Tuhelj	
Muzej Grada Pregrade Zlatko Dragutin Tadjina		
Dvorac Stubički Golubovec		
Stari grad Krapina		
Muzej Žitnica		
Galerija grada Krapine		

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Uz gore navedene, prema procjeni TZ KZŽ-a potencijal za uključivanje u turističku ponudu kulturnog turizma na županijskoj razini imaju i srednjovjekovna utvrda Stari grad – Milengrad, mauzolej Jakoba Badla u Krapinskim Toplicama, Zavičajna zbirka – Muzej himni u Klanjcu, mauzolej Halper-Radić u Krapini, Betlehemska špilja u Stubičkim toplicama te brojna arheološka nalazišta: Hanžekova špilja u Belcu kod Zlatara, Ravno Brezje – Kumrovec (prapovijesni arheološki lokalitet), Špičak (Zagorska Sela), arheološko nalazište „Stari grad“ u Donjoj Stubici (Tahyev grad), brdo Zašat u Krapinskim Toplicama (kasno brončano doba), nalazište fosila školjaka u Zaboku, nalazište fosila vinove loze u Radoboju te arheološko nalazište kod crkve Majke Božje Gorske u Loboru. Prirodna i kulturna baština rudnika (rudnik sumpora u Radoboju te rudnik ugljena u Pregradi) kao i kamenolom Tufa u Donjem Jesenju također predstavljaju potencijalne turističke atrakcije.

Kao podvrsta kulturnog turizma, eno-gastro-turizam u Krapinsko-zagorskoj županiji u Master-planu je prepoznat kao dodatna ponuda koja obogaćuje ostale turističke proizvode. Zagorski vinari proizvode visokokvalitetna bijela vina traminac, sauvignon, rizling rajnski, pinot bijeli, pinot sivi, chardonnay, silvanac zeleni, muškati žuti, muškati bijeli te kvalitetna vina graševinu i moslavac. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Proizvode se i nadaleko poznata predikatna i ledena vina. Tradicijska jela zagorski puran i zagorski mlinci nose oznaku zemljopisnog podrijetla na razini EU-a, dok zagorski štrukli/zagorski štrukli nose prijelaznu nacionalnu zaštitu naziva, odnosno, zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla. Bagrem med zagorskih brega dobio je oznaku izvrsnosti na nacionalnoj razini.

Aktiviranjem dvoraca u smještajne objekte podignuta je razina kvalitete smještajne ponude, ali je i napravljen iskorak u ponudi kulturnog turizma. Iako kulturni turizam u Master-planu nije definiran kao primarni turistički proizvod za KZŽ, revitalizacija dvoraca može biti pokretač kontinentalnog turizma. Za daljnji razvoj kulturnog turizma, sukladno preporukama iz Master-plana, potrebno je modernizirati prezentaciju povijesti i nasljeđa, izgraditi moderan posjetiteljski ili interpretacijski centar te na komercijalnoj osnovi uspostaviti sustav kulturno-turističkih tematskih događaja.

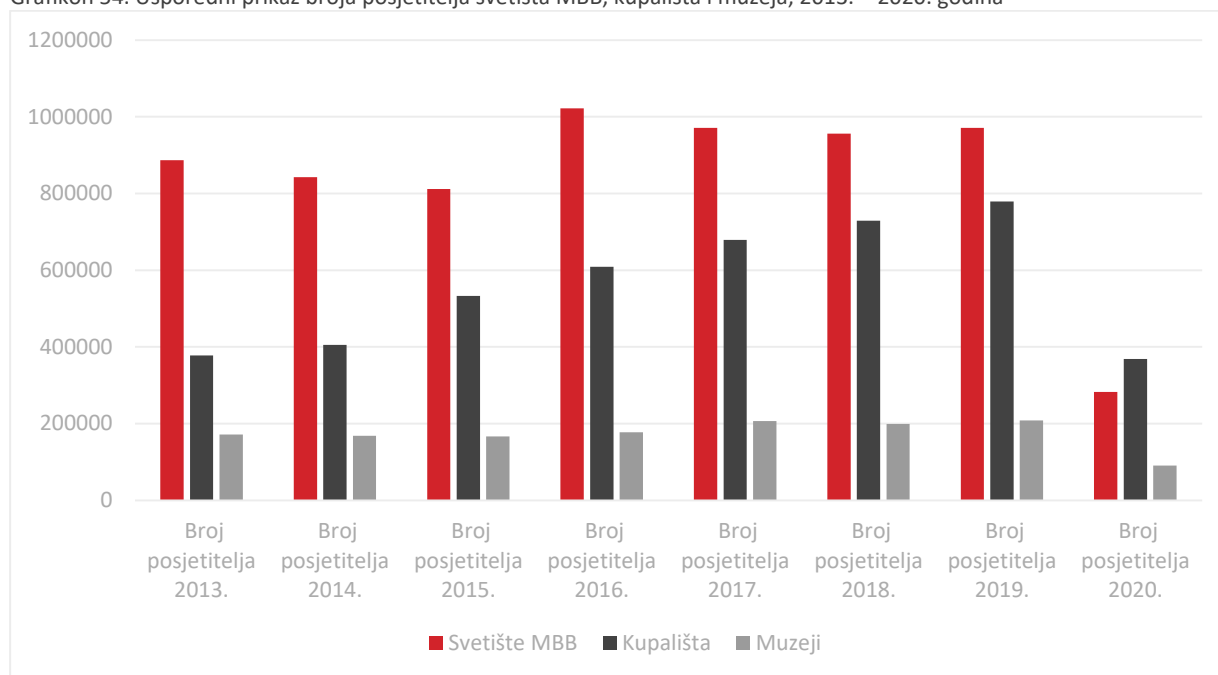
Istaknuta je i potreba za jačanjem suradnje kulturnog i turističkog sektora u razvoju proizvoda, promociji i prodaji, s obzirom na to da kulturnim turizmom u praksi upravljaju kulturne institucije.

12.2.2.5. Religijski turizam

Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća.

Promatrajući podatke o broju posjetitelja, vidljivo je kako religijski turizam privlači znatno više posjetitelja od kupališnog turizma ili kulturnog turizma.

Grafikon 54. Usporedni prikaz broja posjetitelja svetišta MBB, kupališta i muzeja, 2013. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Važno je napomenuti kako su prihodi koji se ostvaruju od vjerskog turizma znatno manji u Krapinsko-zagorskoj županiji nego u zemljama iz okruženja (Bosna i Hercegovina - Međugorje; Slovenija - Slovensko narodno svetište Marije Pomoćnice na Brezju; Mađarska- Marija Jud).

Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pažnju brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob. Nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine – Parku Maksimilijana Vrhovca.

Za religijski turizam ključno je povezivanje i integriranje Marije Bistrice s religijskim destinacijama, kao i povezivanje s postojećim europskim i hodočasničkim rutama.

12.2.2.6. Poslovni turizam i događanja (MICE)

Prema Master-planu razvoja turizma, prilika za razvoj MICE proizvoda u KZŽ-u je u razvoju ili privlačenju globalno relevantnih događanja u skladu s turističkim pozicioniranjem Zagorja. Resursna osnova koja podržava razvoj ovog proizvoda odnosi se prvenstveno na postojeće hotelske i kongresne kapacitete te *teambuilding* programe, iako se naglašava potreba za izgradnjom dvorane za kongrese većeg kapaciteta.

Uz to, potrebna daljnja ulaganja vezana su uz dodatne sadržaje za slobodno vrijeme, kontinuirano podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta, ali i promociju događanja.

12.2.2.7. Agroturizam

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kušaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području KZŽ-a.

U 2020. u KZŽ-u postoji 19 registriranih agroturizama. Osnovna prepreka razvoju agroturizma, prema zaključcima Master-plana razvoja turizma u KZŽ-u, je izostanak sustavnog bavljenja organizacijom i upravljanjem ovog oblika selektivnog turizma. Ključne smjernice razvoja uključuju razvoj smještajnih kapaciteta, razvoj gastronomskih ruta i vinskih cesta povezanih s ponudom agroturizama, specijalizaciju domaćinstava i organizaciju aktivnosti vezanih uz seoske aktivnosti.

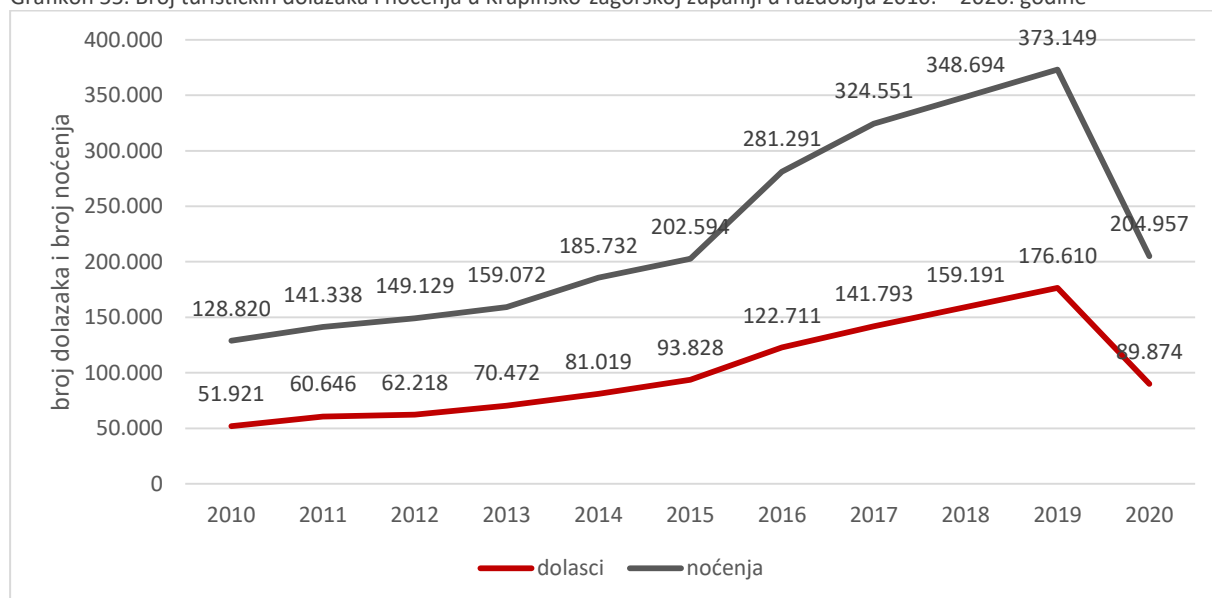
12.3. Turistička potražnja

U razdoblju od 2010. do 2018. godine KZŽ bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti KZŽ-a kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u posljednje 4 godine (2015. – 2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. na području KZŽ-a zabilježeno ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84 % u odnosu na 2015. godinu.

U 2020. godini zbog pandemije COVID-19 broj zabilježenih noćenja je pao te iznosi 204.957. Kada gledamo na nacionalnoj razini prema podacima eVisitora, Hrvatska je u razdoblju siječanj – prosinac 2020. godine ostvarila pad obujma fizičkog prometa turista u odnosu na isto razdoblje 2019. godine zbog pandemije COVID-19. Ukoliko promatramo isto razdoblje (01.01. – 31.12.2020./01.01. – 31.12.2019.) na razini RH, Krapinsko-zagorska županija zauzima 10. mjesto po ostvarenom broju noćenja, odnosno 3. mjesto (nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije) ako se promatra kontinentalna Hrvatska.

Klaster Središnja Hrvatska koji uključuje Zagrebačku, Međimursku, Varaždinsku, Sisačko-moslavačku, Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku županiju te Krapinsko-zagorsku županiju, u razdoblju 1.1. – 31.12.2020. godine ostvario je ukupno 257.277 dolazaka i 655.499 noćenja, što predstavlja udio od 3,32 % u ukupnim dolascima RH i 1,21 % u ukupnim noćenjima RH. Krapinsko-zagorska županija unutar Klastera Središnja Hrvatska, ostvaruje udio od 31,29 % u ukupnim ostvarenim noćenjima Klastera te se s ostvarenih 205.125 noćenja nalazi na drugome mjestu po ostvarenom broju noćenja (Karlovačka županija je ostvarila 212.632 noćenja u promatranom razdoblju).

Grafikon 55. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2020. godine

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Analizirajući strukturu gostiju u ukupnom broju dolazaka i noćenja, posebno je značajan udio stranih gostiju u porastu broja dolazaka i noćenja, dok broj domaćih gostiju također kontinuirano raste, no bitno manjom stopom. Zbog pandemije COVID-19 i uvedenih mjera prelaska granica primjetan je pad broja stranih gostiju u 2020. godini.

Tablica 115. Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2020. godina

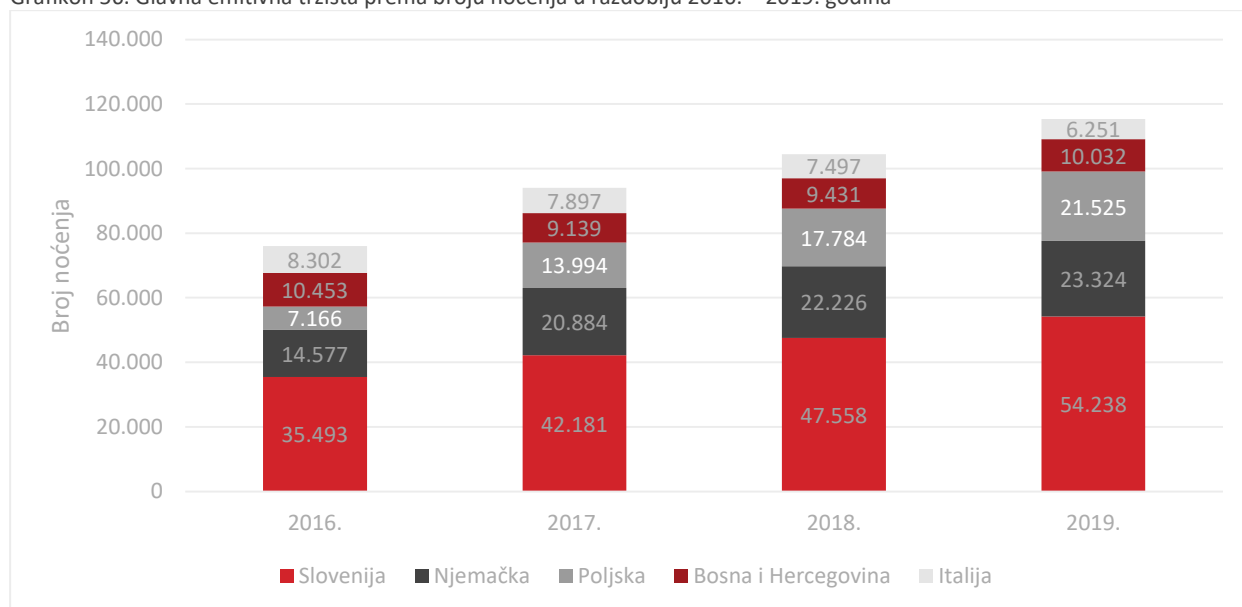
Godina	Dolasci		Noćenja	
	Domaći gosti	Strani gosti	Domaći gosti	Strani gosti
2010.	40.465	11.456	118 108	27 303
2011.	45.978	14.668	109.434	31.904
2012.	41.229	20.989	102.067	47.062
2013.	42.463	29.342	98.606	62.840
2014.	48.714	34.000	113.867	73.953
2015.	54.842	38.986	121.200	81.394
2016.	65.182	57.529	160.203	121.088
2017.	72.847	68.946	177.622	146.929
2018.	82.006	77.185	187.637	161.057

2019.	89.316	87.294	197.241	175.908
2020.	57.139	32.735	133.851	71.106

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Velik porast broja stranih gostiju govori o naporima turističkih djelatnika da kroz županijski brend „Bajka na dlanu“ osiguraju prepoznatljivost destinacije na europskom tržištu. Ključna emitivna tržišta u Krapinsko-zagorskoj županiji su Slovenija i Njemačka koje zajedno čine udio od oko 20 % turističkih noćenja u 2018. godini. Po udjelima slijede Poljska, Bosna i Hercegovina te Italija. Od spomenutih tržišta, Slovenija i Poljska su dominantno usmjerene zdravstvenom i medicinskom turizmu.

Grafikon 56. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u razdoblju 2016. – 2019. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

U 2020. godini ključno emitivno tržište prema broju noćenja je i dalje Slovenija (31,96 %) na prvom mjestu, drugo mjesto zauzima Poljska (14,39 %) dok se udio Njemačke smanjio u odnosu na 2018. i 2019. godinu te iznosi 13,93 %. U odnosu na prijašnje godine primjetno je i povećanje udjela stranih gostiju iz Češke (6,58 %).

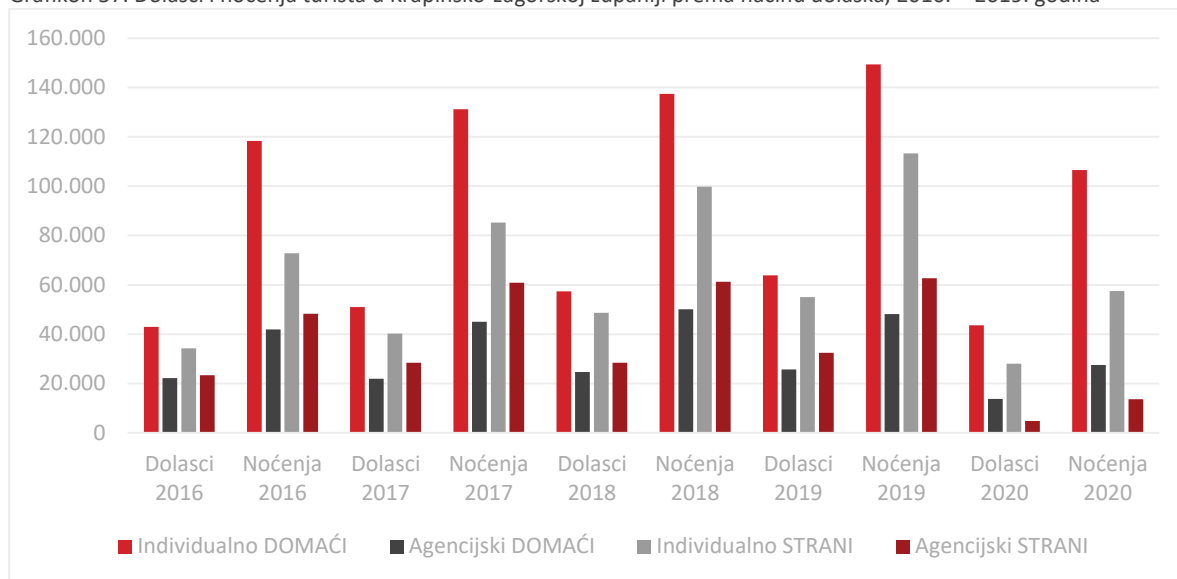
Tablica 116. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2020. godini.

Država	Broj noćenja	%
Slovenija	22.726	31,96 %
Poljska	10.229	14,39 %
Njemačka	9.908	13,93 %
Češka	4.678	6,58 %
BiH	4.048	5,69 %
Mađarska	2.341	3,29 %
Austrija	2.271	3,19 %
Italija	1.846	2,60 %

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Gledano prema načinu dolaska domaćih i stranih turista u apsolutnim brojkama, u 2019. u odnosu na 2016. godinu podaci ukazuju na pad udjela agencijskih dolazaka te porast udjela individualnih dolazaka, što vrijedi i za domaće i za strane goste. Ovi podaci govore o bržem rastu individualnih dolazaka domaćih i stranih turista, a takav trend bio je karakterističan generalno za turizam u posljednjih nekoliko godina prije nastupa bolesti pandemije COVID-19. Situacija je bila obrnuta u razdoblju od 2012. do 2014. godine, odnosno, agencijski dolasci su tada značajno rasli, osobito kada su u pitanju strani turisti, dok su individualni dolasci bili u padu.

Grafikon 57. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska, 2016. – 2019. godina

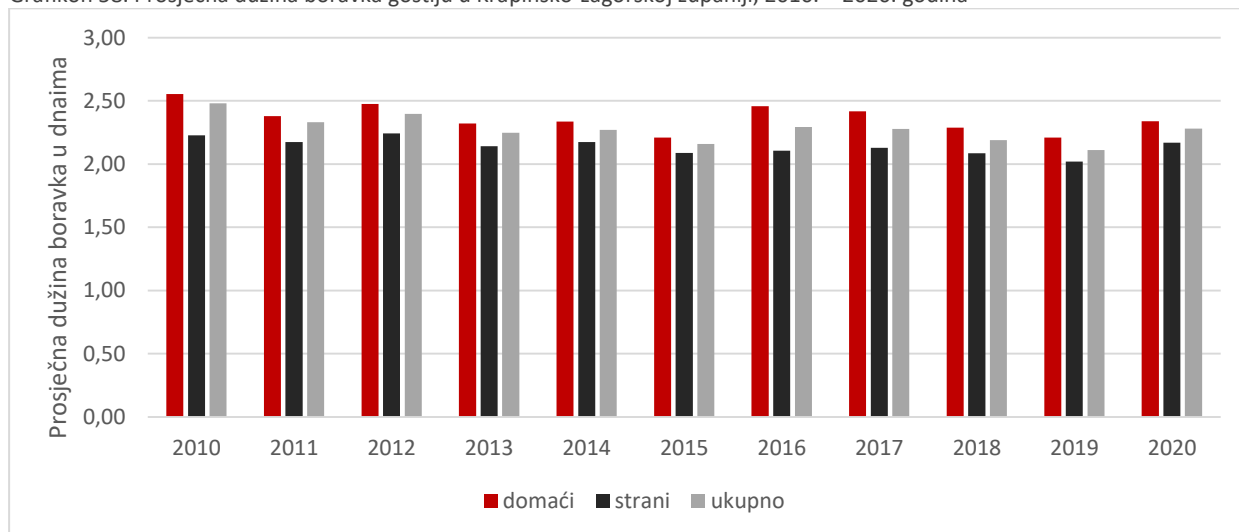

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 2,34 dana za domaće te 2,17 dana za strane turiste. Od 2010. godine, podaci o trajanju boravka domaćih i stranih gostiju blago variraju iz godine u godinu. Tako se prosječan boravak domaćih turista kreće između 2,11 (u 2015. i 2019.) i 2,55 dana (2010.), no bez jasnog trenda o skraćivanju ili produživanju boravka. Strani gosti se u KZZ-u zadržavaju između 2,17 (2020.) te 2,24 dana (2012.) te se ovdje može govoriti o trendu blagog skraćivanja boravka. Boravci stranih gostiju kontinuirano su nešto kraći od boravka domaćih gostiju (od 0,1 do 0,3 dana u posljednjih 10 godina). Na nacionalnoj razini, prosječni boravak gostiju je znatno duži te iznosi 4,80 dana.

Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

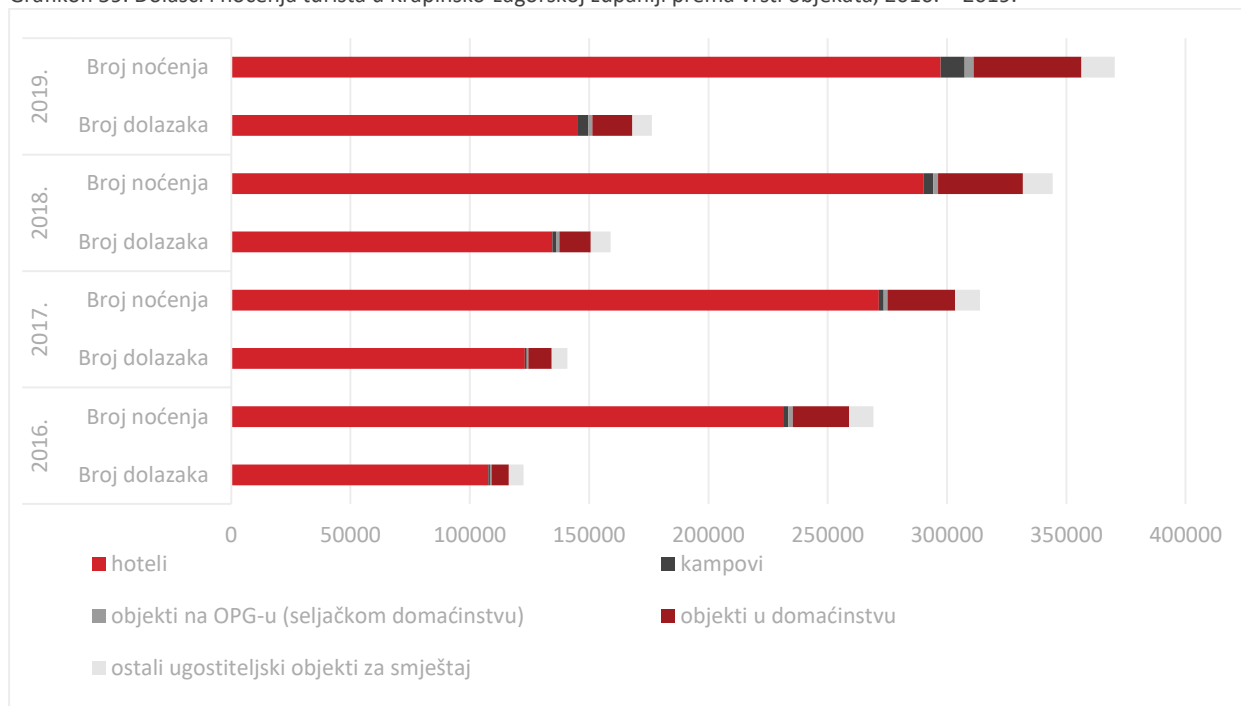
Grafikon 58. Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

S obzirom na vrstu smještaja, gosti daleko najčešće odsjedaju u hotelima. Postotak ostvarenih dolazaka i noćenja u hotelima u 2020. godini iznosi oko 76 % u ukupnom broju dolazaka i 75 % noćenja u KZZ-u. Slijede objekti u domaćinstvu u kojima je ostvareno 15,5 % dolazaka i 17 % noćenja. Iako broj dolazaka i noćenja u hotelima kontinuirano raste, udio dolazaka i noćenja ostvarenih u hotelskom smještaju pada, što govori o brzom porastu dolazaka i noćenja u drugim vrstama smještaja. U razdoblju 2017. – 2020. vidljiv je pad broja dolazaka u hotelima s 87,33 % u 2017. na 76,6 % u 2020. Istovremeno, zabilježen je rast broja dolazaka u objektima u domaćinstvu (s 6,96 % na 15,51 %).

Grafikon 59. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2016. – 2019.

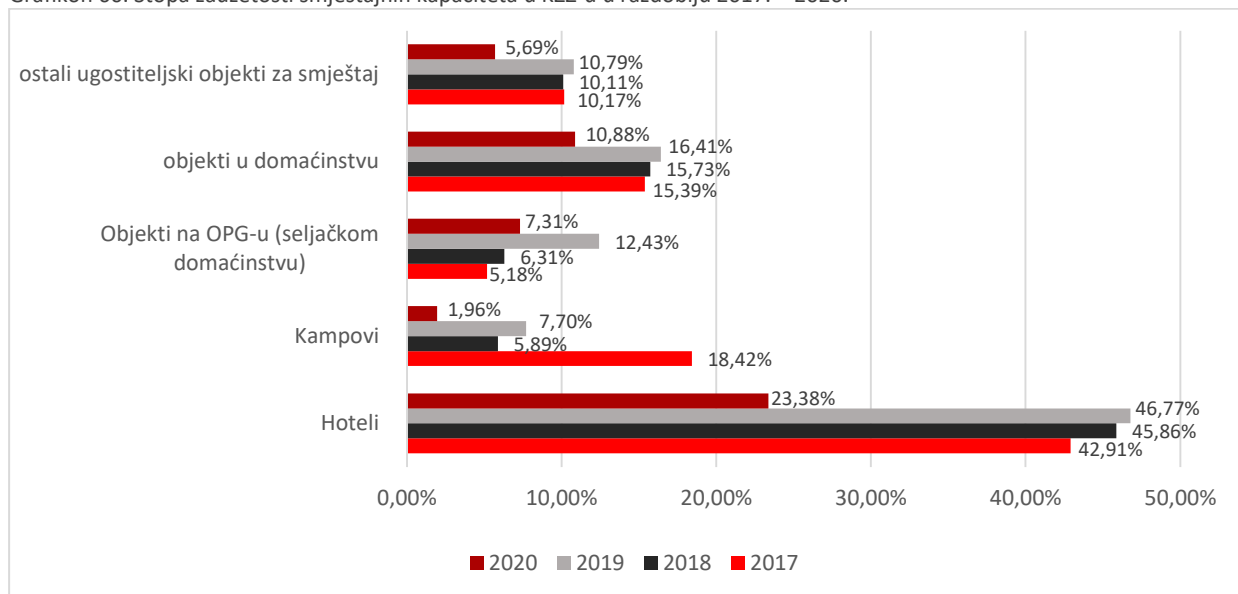
Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Zauzetost hotelskog smještaja kontinuirano raste. U razdoblju od 2008. naovamo, stopa zauzetosti hotelskog smještaja porasla je s oko 32 % u 2008. godini na 46,77 % u 2019. godini, da bi 2020. godine stopa pala na 23,38 %. Važno je istaknuti kako je stopa zauzetosti hotelskog smještaja u KZŽ-u u 2018. bila viša od nacionalnog prosjeka za gotovo 3 %⁸². Ovaj podatak ukazuje na velik porast turističkog prometa u hotelima, osobito ako se ima u vidu da su u navedenom razdoblju rasli i smještajni kapaciteti u hotelima, što upućuje na velik značaj hotelskog smještaja u turističkoj ponudi i potražnji na području KZŽ-a. Uz hotele, stopa zauzetosti blago je porasla i u objektima u domaćinstvu te objektima na OPG-u, dok je kod drugih oblika smještaja u padu. U 2019. godini stopa zauzetosti u kampovima bila je u porastu dok je sada ponovo u padu, no ovdje je potrebno imati na umu kako je broj smještajnih kapaciteta u kampovima u promatranom razdoblju porastao gotovo tri puta te je vjerojatno potrebno vrijeme da se isti uhodaju što će biti svakako otežano uslijed okolnosti vezanih uz pandemiju bolesti COVID-19.

⁸² Stopa zauzetosti hotelskog smještaja u 2018. godini na nacionalnoj razini iznosi 43,10 % (izračun prema podacima dostupnima u publikaciji Turizam u brojkama 2018., Ministarstvo turizma Republike Hrvatske (dostupno na: https://htz.hr/sites/default/files/2019-06/HTZ%20TUB%20HR_%202018_0.pdf))

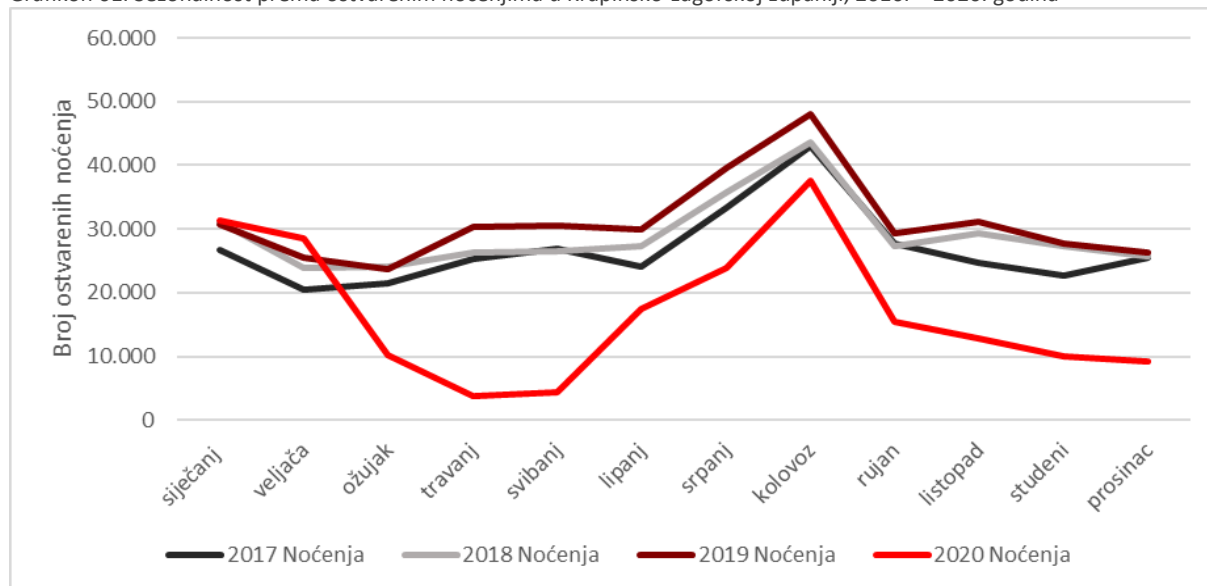
Grafikon 60. Stopa zauzetosti smještajnih kapaciteta u KZŽ-u u razdoblju 2017. – 2020.

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Iako je vidljivo kako se najveći broj noćenja ostvaruje u mjesecu kolovozu, kao i većina kontinentalnih regija, Krapinsko-zagorska županija nema značajno velika odstupanja u broju noćenja tijekom godišnjih doba. Na razini Krapinsko-zagorske županije je u razdoblju od lipnja do rujna 2018. godine ostvareno je 38,45 % noćenja, dok je na nacionalnoj razini u ljetnom razdoblju 2018. (lipanj – rujna) ostvareno 83,66 % svih noćenja. U razdoblju od lipnja do rujna 2020. godine ostvareno je 46,17 % noćenja. Značajno manja sezonalnost na županijskoj razini uvjetovana je bitno drugačijom turističkom ponudom, prije svega, izostankom dominantnog ljetnog turističkog proizvoda, ali i bitno drugačijom strukturom smještajne ponude, odnosno, izrazito visokim udjelom hotelskog smještaja u ukupnoj ponudi smještaja.

Grafikon 61. Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Zanimljivo je primijetiti kako je na nacionalnoj razini boravak gostiju daleko najduži u vrhuncu ljetne sezone (lipanj – rujna), što je povezano s dominantnim turističkim proizvodom sunca i mora, dok je u KZŽ-u u ljetnom razdoblju u kolovozu zamijećen najveći broj gostiju. Razlog tome je razvijen kupališni turizam u toplicama. Najduži boravci u 2020. godini zabilježeni su tako u kolovozu, zatim slijede siječanj, veljača, lipanj i srpanj. Ovi podaci, upareni s prikazanom sezonalnosti županijskog turizma, ukazuju na činjenicu kako turistička ponuda KZŽ-a nije vezana za godišnja doba.

12.4. Manifestacije

Događanja u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom su lokalnog i regionalnog karaktera te kao takva, usmjerena uglavnom na domaće stanovništvo. Ukupno je na području županije stotinjak događanja kroz godinu, od kojih najveći potencijal za privlačenje domaćih i stranih turista imaju sportska događanja, osobito VIP trofej Snježna kraljica, ali i događanja Seljačka buna – bitka kod Stubice, Tabor Film Festival, Glumački festival u Krapini, Dani Ksavera Šandora Gjalskog, Susreti za Rudija, Rally Kumrovec, Međunarodni festival balona na vrući zrak, Zagorje Trekk, Mali ulični festival, Badlfest, Tjedan kajkavske kulture i festival kajkavskih popevki te Advent u Mariji Bistrici.

12.5. Turističke zone u KZZ-u

U Krapinsko-zagorskoj županiji, prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, za turističke svrhe namijenjeno je ukupno 136 lokacija ukupne površine više od 600 ha. Trenutno je izgrađeno nešto više od 80 ha ili cca 14 %, što govori o nedovoljnoj izgrađenosti turističke infrastrukture s jedne, i o dostatnim površinama planiranim za izgradnju turističko-rekreativnih sadržaja s druge strane.

Postoji tek 5 zona većih od 40 ha: Jezerčica – Zaluke – Boka (43,6 ha, općina Donja Stubica); Mihovljan⁸³ – Ugostiteljsko-turistička namjena zdravstveni turizam uz Sutinske toplice – T4; tradicijsko – seoski turizam – T5; sportsko-rekreativna namjena nogomet – R6; rekreativno jahanje – R7 (93,15 ha), Donje Jesenje – Turistička zona Karpeta (71,24 ha), Sveti Križ Začretje – Turistička zona Vrankovec – Šemničke Toplice (48,54 ha) planirane za turističko-rekreativne sadržaje te Mače (Mali Komor) – sport i rekreacija (golf 56,17 ha, relativna blizina Sutinskih toplica).

Izuzevši navedene turističke zone, ostale planirane površine za turističko-rekreativne sadržaje predstavljaju relativno male površine, prosječne površine oko 3 ha. Većina planiranih zona su turističke zone, dok je manji udio rekreativnih zona.

Predviđene su i 3 rekreativne zone za sport i rekreaciju odnosno golf terene koje su susjedne te zapravo čine jednu zonu ukupne veličine 113,47 ha). To su: rekreativne zone u Zlatar Bistrici (29,34 ha), Bedekovčini (27,96 ha) te Maču (56,17 ha).

Tablica 117. Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
DONJA STUBICA			
Jezerčica – Zaluke – Boka	Donja Stubica, (Donja Stubica)	43.64 Izgrađeno: 2,99	T1,R1
Donja Stubica – Iznad Zaluke	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,65	T3
Donja Stubica – Istok	Donja Stubica, (Donja Stubica)	1,89	D,T
Donja Stubica – Jug	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,41	T3
Pustodol	Donja Stubica, (Pustodol)	2,50	D,T
Matenci	Donja Stubica, (Matenci)	0,88	T3
Hruševac Klanjčičev Jarek	Donja Stubica, (Hruševac)	0,51	T2
Hruševac Zimići	Donja Stubica, (Hruševac)	22,03	T2
Lepa Ves – Pavlići	Donja Stubica, (Lepa Ves)	0,42	T2
STUBIČKE TOPLICE			
Zdravstveni centar – Stubaki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	12,35 Izgrađeno: 1,3	T
Stubičke Toplice – Hotel Sljeme	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 0,41	T1
Stubičke Toplice – Centar 1	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,39	/
Stubičke Toplice – Hotel Matija Gubec	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 6,41	T1

⁸³ Umjesto Zone turističke izgradnje komplementarnih smještajnih kapaciteta, pansioni, apartmani, vile (91,06 ha) za koju je zatraženo brisanje iz PPU-a.

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
Idila Sport Strmec	Stubičke Toplice, (Strmec Stubički)	3,48 Izgrađeno: 1,02	T1
Autokamp – Jarki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,98	T3
Hunjka – Zvonimirov dom	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,64	/
Apartmani Snježna Kraljica	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,74	/
KRAPINSKE TOPLICE			
Krapinske Toplice	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	23,4 Izgrađeno: 6,15	T1,T2,T3,T4,R3
Turistička zona – Čavlek	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	4,86 Izgrađeno: 1,65	T
Turistička zona – Hršak Breg (Petrač)	Krapinske Toplice, (Hršak Breg, Slivonja Jarek)	3,01 Izgrađeno: 1,8	T2,2
Maturovec	Maturovec	0,73 ha, neizgrađeno	T1,T2,T4
Selo	Selno	1,4 ha, neizgrađeno	T3, T4
Lovreća Sela	Lovreća Sela	0,73 ha, neizgrađeno	T2, T3, T4
TUHELJ			
Tuheljske Toplice – uz Terme (UPU)	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	5,6	T
Tuheljske Toplice – Terme Olimje	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	16,39 Izgrađeno: 16,14	T
Tuheljske Toplice – Sjever	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	0,93	T
KRAPINA			
Zona tranzitnog turizma – Velika Ves (Betonara, Autohof)*	Krapina, (Velika Ves)	Izgrađeno: 3,56	T3
Motel*	Krapina, (Krapina)	Izgrađeno: 0,29	T1
Hotel – Hušnjakovo*	Krapina, (Krapina)	1,06 Izgrađeno: 0,25	Th,P
Golub Breg	Krapina, (Škarićevo)	1,4 Izgrađeno: 0,35	/
Ribnjak	Krapina, (Škarićevo)	1,55	/
Vuglec Breg	Krapina, (Škarićevo)	3 Izgrađeno: 0,65	/
Turističko-rekreacijski predio Šemničke Toplice	Krapina, (Donja Šemnica)	4,495	T2,R1
MARIJA BISTRICA			
UPU Hotel	Marija Bistrica, (Marija Bistrica)	1,71	T1
Prekopi	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko, Laz Bistrički)	4,36 Izgrađeno: 0,08	T
Ščurići	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko)	4,8	T
Turističko naselje Globočeci	Marija Bistrica, (Globočec, Podgorje Bistričko)	27,07 Izgrađeno: 0,7	TZ
MIHOVLJAN			
Ugostiteljsko-turistička namjena zdravstveni turizam uz Sutinske toplice – T4; tradicijsko – seoski	Mihovljan, (Mihovljan, Frkuljevec Mihovljanski, Sutinske Toplice)	93,15 (T); 172,19 (R)	T4, T5, R6, R7

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
turizam – T5; sportsko-rekreacijska namjena nogomet – R6; rekreativno jahanje – R7			
MAČE			
Turističko zdravstveno-rekreativni kompleks – Sutinske Toplice	Mače, (Mali Komor, Veliki Komor)	29,14 Izgrađeno: 1,8	T
Sport i rekreacija – golf (relativna blizina Sutinskih toplica)	Mače (Mali Komor)	56,17	R1
VELIKO TRGOVIŠĆE			
Turističko naselje – kamp – Turistička zona Velika Erpenja	Veliko Trgovišće, (Velika Erpenja)	10,7	T3,T2
Turistička zona Dubrovčan	Veliko Trgovišće, (Dubrovčan)	5,98	T
Turistička zona Mrzlo Polje	Veliko Trgovišće, (Mrzlo Polje)	4,8	T4
SVETI KRIŽ ZAČRETJE			
Turistička zona Pačetina	Sveti Križ Začretje, (Donja Pačetina, Završje Začretno)	20,7 Izgrađeno: 0,4	T2
Turistička zona Vrankovec – Šemničke T.	Sveti Križ Začretje, (Vrankovec, Galovec Začretni, Švaljkovec)	48,54 Izgrađeno: 0,64	T1,T2
KONJŠČINA			
Kulturno turističko informativni centar Stari Grad	Konjščina, (Konjščina, Donja Konjščina)	1,57	T1,T4
GORNJA STUBICA			
Prostori za logorovanje i izviđački kampovi – Hum Stubički – Sjever	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	0,47	T4
Ugostiteljsko turistički predjel Horvatov brijeg	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	6,2 Izgrađeno: 0,19	T
Ugostiteljsko-turistički predio Šagudovec	Gornja Stubica, (Šagudovec)	3,95 Izgrađeno: 0,9	T
Športsko-rekreacijski centar Gornja Stubica	Gornja Stubica, naselje Gornja Stubica	NP	R
KLANJEC			
Tomaševac	Klanjec, (Tomaševac)	2,91 Izgrađeno: 0,23	T
Letovčan – Sjever	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	2,23	T
Letovčan – Jug	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	1,17	T
KRALJEVEC NA SUTLI			
Kraljevec na Sutli	Kraljevec na Sutli, (Gornji Čemehovec)	0,96	T
Pušava	Pušava, (Kraljevec na Sutli)	2,36 Izgrađeno: 0,23	T
ZAGORSKA SELA			
Naselje Harina Žlaka	Zagorska Sela, (Harina Žlaka)	2,8 Izgrađeno: 0,2	T1
Naselje Miljana	Zagorska Sela, (Miljana)	4,68	T3
Naselje Zagorska Sela	Zagorska Sela, (Zagorska Sela)	3,07	T4
Naselje Miljana – sjever	Zagorska Sela, (Miljana)	0,27	T2
KUMROVEC			

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
Znanstveni centar Kumrovec (spomen dom)	Kumrovec, (Kumrovec)	6,52 Izgrađeno: 0,84	T1
Turistička zona Kumrovec – 1	Kumrovec, (Kumrovec)	4,15 Izgrađeno: 0,59	T1,R4, T6
Turistička zona Kumrovec – 2	Kumrovec, (Kumrovec)	0,86	T3
Turistička zona Kumrovec – 3	Kumrovec, (Kumrovec, Donji Škrnik)	1,07	T5
Turistička zona – Donji Škrnik	Kumrovec, (Donji Škrnik)	1,41 Izgrađeno: 0,35	T5
Etno naselje	Kumrovec, (Risvica)	0,41	T7
Zelenjak	Kumrovec, (Risvica)	0,66 Izgrađeno: 0,2	T6
ĐURMANEC			
Putkovec	Đurmanec (Putkovec)	Planirano:2	T
PETROVSKO			
Turistička zona Benkovec Petrovski	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,4 Izgrađeno: 0,27	T
Sport i rekreacija i tenisko igralište – Presečki	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,006871	R
Seoski turizam – Presečki	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,108161	T
JESENJE			
Turističko područje – Karapeta	Jesenje, (Donje Jesenje)	71,24	T6
Športsko rekreacijsko područje Ribnjak	Gornje Jesenje	1,1	R
Športsko rekreacijsko područje LD Kuna	Cerje Jesenjsko	0,9	R8
RADOBOJ			
Turistička zona – Radoboj	Radoboj, (Gorjani Sutinski, Gornja Šemnica)	1,42	T
PREGRADA			
Stari Kamenelom – Pregrada I	Pregrada, (Pregrada)	1,58	T
Lovački dom	Pregrada, (Pregrada)	Izgrađeno: 0,34	T
Turistička zona – Jurišić	Pregrada, (Gabrovec)	0,12	T
Turistička zona – Antonić	Pregrada, (Velika Gora)	Izgrađeno: 0,37	T
Vinagora (Gabrovec 2)	Pregrada (Vinagora)	n/a	T
Kostel – Stančić	Pregrada (Kostel)	n/a	T4
Kamenolom 1	Pregrada (Pregrada)	n/a	T
Pregrada – Plemenščina – Tatarović	Pregrada (Pregrada, Plemenščina)	n/a	T
Rekreacijska zona – Antonić	Pregrada (Velika Gora)	n/a	R
Rekreacijska zona – Pregrada – Bio bazen	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
Rekreacijska zona – igrališta NK pregrada, teniski tereni – proširenje	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
Rekreacijsko-sportska zona – ispod dvorca Bežanec	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
HUM NA SUTLI			
Turistička zona – Hum na Sutli	Hum na Sutli, (Rusnica)	5, 44	T

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
BEDEKOVČINA			
Ugostiteljski sadržaji i pojedinačni smještajni objekti	Bedekovčina, (Poznanovec)	9,2	T4
Turistička zona Poznanovec – istok	Bedekovčina, (Poznanovec)	4,94	T1
Sport i rekreacija – golf kod dvorca	Bedekovčina (Poznanovec)	27,96	R1
Sportsko-rekreacijska zona – sportski centar u Poznanovcu	Bedekovčina, (Poznanovec)	2,13 Izgrađeno:1,11	R5
Sportsko-rekreacijska zona – Bedekovčanska jezera	Bedekovčina, (Poznanovec)	31,01 Izgrađeno: 20,00	R5
Turistička zona Bedekovčanska jezera	Bedekovčina, (Poznanovec)	20,75	T
DESINIĆ			
Hum Košnički – TZ 1	Desinić, (Hum Kosnički)	0,3 Izgrađeno: 0,07	T1
Hum Košnički – TZ 2	Desinić, (Hum Kosnički)	0,65 Izgrađeno: 0,25	T1
Hum Košnički – TZ 3	Desinić, (Hum Kosnički)	Izgrađeno: 0,52	T1
Hum Košnički – TZ 4	Desinić, (Hum Kosnički)	1,12 Izgrađeno: 0,12	T1
Osredok Desinički	Desinić, (Osredok Desinički, Desinić)	1,72	T1
Desinić	Desinić, (Desinić)	1,95 Izgrađeno: 0,39	T1
Trnovec Desinički	Desinić,(Trnovec Desinički)	Izgrađeno: 0,8	T1
Šimunci – TZ 1	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,09	/
Šimunci – TZ 2	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,07	T1
Šimunci – TZ 3	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,11	T1
Škalić Zagorski	Desinić, (Škalić Zagorski)	0,95	T1
Gostenje	Desinić, (Gostenje)	1,74	T1
Jelenjak – TZ 1	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,78	T1
Jelenjak – TZ 2	Desinić, (Jelenjak)	0,43 Izgrađeno: 0,02	T1
Jelenjak – TZ 3	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,09	T1
ZABOK			
Gubaševo	Zabok, (Gubaševo) – u planu je autokamp, karting staza i motocross staza	4,74	T3
Pojedinačni objekti – Pavlovec Zabočki	Zabok, (Pavlovec Zabočki, Gubaševo)	3,03	T4
Pojedinačni objekti - Gubaševo	Zabok, (Gubaševo)	0,53	T4
Hotel Gjalski Sportsko rekreativnicentar Zaseka	Zabok, (Pavlovec Zabočki)	1,05 Izgrađeno: 0,37	T1
reKREATOR	Zabok, (Zabok)	planirano	R5
Skate park	Zabok, (Zabok)	0,01	M
ZaZaKr biciklistička staza Zabok – Začretje – Krapina	Zabok, (Zabok)	0,05	PŠ
BRZO – Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje	Zabok – Oroslavje	planirano	Kroz razne zone
Sportsko-rekreativni centar Zaseka	Zabok, Lug Zabočki	8 ha	R5

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
BUDINŠČINA			
Zajezda Sjever	Budinščina, (Zajezda)	3,83 Izgrađeno: 0,35	T5
Pokojec Sjever	Budinščina, (Zajezda, Pokojec)	18,42	T5
Pokojec	Budinščina, (Pokojec)	5,03	T4
Zajezda TZ – 1	Budinščina, (Zajezda)	0,45	T4
Zajezda TZ – 2	Budinščina, (Zajezda)	1,59	T4
Zajezda TZ – 3	Budinščina, (Zajezda)	0,24	T4
Zajezda TZ – 4	Budinščina, (Zajezda)	2,04	T4
Topličica – Gotalovec	Budinščina, (Topličica, Gotalovec)	Neizgrađeno: 1,33	T
Gotalovec	Budinščina, (Gotalovec)	2,83	T4,T5
HRAŠĆINA			
//	//	//	//
LOBOR			
Petrova Gora	Lobor, (Stari Golubovec)	1,78	T5
Lobor	Lobor, (Lobor)	1,09	T4
Šipki	Lobor, (Šipki)	0,92 Izgrađeno: 0,76	T4
NOVI GOLUBOVEC			
Novi Golubovec	Novi Golubovec, (Novi Golubovec)	Izgrađeno: 0,14	T4
ZLATAR			
//	//	//	//
ZLATAR BISTRICA			
Sport i rekreacija – golf kod dvorca Poznanovec	Zlatar Bistrica (Lovrečan)	29,34	R1
OROSLAVJE			
//	//	//	//

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije, 2019.

12.6. Učinci epidemioloških mjera na turističku djelatnost

S obzirom na veličinu prostora na koji se bolest uzrokovana koronavirusom (COVID-19) proširila, riječ je o globalnoj pandemiji. Jedan od uzročnika tako brzog širenja koronavirusa u svijetu i Europi, jest mobilnost stanovništva, što je pak s druge strane imperativ kad je riječ o turističkim kretanjima. Stoga se postavlja pitanje što će biti s hrvatskim, a time i kontinentalnim turizmom u bliskoj budućnosti. Davanje prognoza u trenutku dok su još uvijek na snazi epidemiološke mjere, a gospodarstvo se tek budi iz sveopćeg *lockdowna*, vrlo je nezahvalno, s obzirom na još uvijek brojne nepoznanice vezane uz širenje koronavirusa i primjene cjepiva. Pandemija koronavirusa izazvala je ogromne šokove, krizu zdravstvenog sustava te zaustavljanje gospodarskih aktivnosti. Kao izravna posljedica navedenog može biti da, čak i kad mobilnost stanovništva bude neograničena, mnogi neće biti u mogućnosti poduzimati turistička putovanja i to zbog straha od mogućeg ponovnog širenja virusa ili pogoršanja svog imovinskog stanja te će biti primarno orijentirani na putovanje po vlastitoj državi ili eventualno najbližem susjedstvu. Radi olakšanog slobodnog kretanja unutar EU-a uvedena je EU digitalna COVID potvrda. EU digitalnom COVID potvrdom dokazuje se preboljenje i negativan rezultat testiranja, što je jedan od čestih zahtjeva zbog uvedenih javnozdravstvenih ograničenja pri putovanjima, odnosno prelascima granice. Popuštanje epidemioloških mjera u Hrvatskoj odvija se postupno ovisno o trenutnoj epidemiološkoj situaciji.

Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97 % ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09 % ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID-19.

Tablica 118. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji (komercijalni smještaj)

Mjesec	Dolasci			Noćenja		
	2019	2020	indeks	2019	2020	indeks

Siječanj	12.487	12.769	102,26	30.466	31.313	102,78
Veljača	11.273	12.578	111,58	25.374	28.566	112,58
Ožujak	11.371	3.372	29,65	23.704	9.509	40,12
Travanj	14.273	194	1,36	30.162	2.411	7,99
Svibanj	16.637	1.204	7,24	30.590	4.292	14,03

Izvor: eVisitor, lipanj 2020.

Kao što je vidljivo iz tablice, u prva dva mjeseca 2020. godine ostvaren je i porast broja dolazaka i noćenja te se po samom početku 2020. godine mogla, za zagorski turizam, očekivati rekordna godina, s porastom od cca. 7 % u dolascima i cca 7 % u noćenjima. No, nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine proglasila globalnu pandemiju, hrvatski je Nacionalni stožer civilne zaštite 19. ožujka 2020. donio odluku o zabrani rada ugostiteljskih objekata, hotela, kulturnih institucija (muzeji, kazališta...) te većine uslužnih djelatnosti. Sve do ukidanja navedene odluke i mogućeg početka rada od 18.5.2020. godine, ovo se izravno odrazilo na turistički sektor. Stoga je u Krapinsko-zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj ostvaren pad dolazaka i noćenja. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem prošle godine (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima.

U 2020. godini vidljiv je pad stranih gostiju uslijed pandemije COVID-19, koji su činili 36,3 % ostvarenih turističkih dolazaka, naspram domaćih gostiju (63,7 %) te domaći gosti ostvaruju veći udio u noćenjima (65,6 % domaćih naspram 34,4 % stranih noćenja). Kao i u ranijim godina, na prvome mjestu su Slovenci s ostvarenim udjelom od 25,98 % u dolascima i udjelom od 32,28 % u noćenjima, zatim slijede Poljaci s 24,98 % dolazaka i 14,53 % noćenja, pa Nijemci s 13,21 % dolazaka i 14,02 % noćenja, pa Česi s 11,44 % dolazaka i 6,65 % noćenja, zatim slijede turisti iz Bosne i Hercegovine s 5,07 % u dolascima i 5,72 % u noćenjima i turisti iz Austrije s 3,05 % dolazaka i 3,23 % noćenja.

U domaćim dolascima i noćenjima, kao i 2019. godine prednjače gosti iz Grada Zagreba (26,84 % udio u dolascima i 25,91 % udio u noćenjima), Primorsko-goranske (10,18 % dolasci i 10,77 % noćenja), Splitsko-dalmatinske (7,50 % udio u dolascima i 8,97 % u noćenjima) i Zagrebačke županije (7,74 % dolasci i 7,09 % noćenja).

Iako je u svibnju 2020. godine bilo teško zamisliti potpuni povratak „na staro“, u stanje prije COVID-19, turistička su putovanja ponovno postala aktualna. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku i provedenom istraživanju portala zupan.hr, u odnosu na prošlogodišnji ožujak, kada je bio najveći lockdown, u ožujku 2021. godine u gotovo svim županijama porastao je broj noćenja i dolazaka. Po broju dolazaka na godišnjoj razini, najbolje rezultate zabilježile su Krapinsko-zagorska županija i Međimurska županija, s rastom većim od 100 posto. Slijede Istarska, Karlovačka i Varaždinska županija. Po ostvarenim noćenjima, najveći su rast na godišnjoj razini imale Ličko-senjska i Istarska županija, a slijede Karlovačka, Krapinsko-zagorska i Međimurska županija.

Nakon godine dana pandemije bolesti COVID-19, u Krapinsko-zagorskoj županiji je u prvih šest mjeseci 2021. godine ostvareno 59.011 turističkih dolazaka i 114.389 turističkih noćenja. Uspoređujući navedene podatke s podacima iz istog razdoblja u 2020. godini, primjećuje se rast za 20.366, odnosno 52,92 % u turističkim dolascima te za 18.552, odnosno 19,39 % u turističkim noćenjima⁸⁴.

Posljedice utjecaja pandemija virusa COVID-19 na turističke aktivnosti na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije očituju se i u nastavku veće brojnosti domaćih turista u odnosu na strane turiste u prvoj polovici 2021. godine. U navedenom razdoblju domaći turisti činili su 60,75 % od ukupnog broja ostvarenih turističkih dolazaka. Domaći turisti posljedično su ostvarili i većinu turističkih noćenja (64,12 %) u istom razdoblju⁸⁵.

Najznačajnija strana emitivna turistička tržišta Krapinsko-zagorske županije u prvoj polovici 2021. godine bila su Slovenija, Poljska, Njemačka, Češka i Bosna i Hercegovina. Najveći broj turističkih dolazaka ostvarili su turisti iz Poljske (4,83 % od ukupnog broja), a turističkih noćenja turisti iz Slovenije (4,86 % od ukupnog broja)⁸⁶.

Tablica 119. Dolasci i noćenja stranih turista u Krapinsko-zagorskoj županiji u prvih šest mjeseci 2021. i usporedba s istim razdobljem u 2020. godini

Država	Dolasci			Noćenja		
	2021	2020	indeks	2021	2020	indeks

⁸⁴ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

⁸⁵ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

⁸⁶ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

Slovenija	2.334	5.971	39,09	5.557	14.608	38,04
Poljska	2.851	548	520.26	3.099	679	456.41
Njemačka	1.051	1.031	101.94	2.167	3.301	65.65
Češka	1.104	428	252.05	1.373	556	246.97
BIH	488	1.247	39.13	1.067	2.979	35.82

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021

U domaćim turističkim dolascima i noćenjima u prvoj polovici 2021. godine prednjače turisti iz Grada Zagreba koji čine 25,50 % ukupnog broja turističkih dolazaka i 22,54 % ukupnog broja turističkih noćenja te turisti iz Primorsko-goranske županije (10,12 % turističkih dolazaka i 11,15 % turističkih noćenja), Splitsko-dalmatinske županije (6,91 % turističkih dolazaka i 8,49 % turističkih noćenja) i Osječko-baranjske županije (4,54 % turističkih dolazaka i 4,31 % turističkih noćenja)⁸⁷.

Kako će izgledati turizam nakon ove globalne pandemije, teško je pretpostaviti, tim više što će mjere socijalnog distanciranja kao što su nošenja zaštitnih maski ili držanja sigurnosnog razmaka vjerojatno i dalje biti na snazi, a na prostoru Europe i Hrvatske, takve se mjere do sad nisu primjenjivale u svakodnevnom životu pa tako ni u turizmu. Izvjesno je očekivati da će naglasak u budućim vremenima biti na domaćim gostima, da se neće putovati na veće udaljenosti te da će prioritet biti na kampovima, smještaju u prirodi, privatnim kućama na osami i slično, upravo zbog mogućnosti distanciranja. Tako su Terme Tuhej, najveći zagorski hotelski kompleks tijekom lipnja 2020. godine otvorile vrata svog novouređenog kampa, Glamping village Terme Tuhej*****, prvog hrvatskog kontinentalnog kampa s 5 zvjezdica. U vremenu nakon pandemije, posebice zbog već spomenutih mogućnosti distanciranja, ovaj će kamp svakako doprinijeti prodoru na nova emitivna tržišta i većem broju turista. Prednost zagorskog turizma je svakako cjelogodišnje poslovanje, odnosno činjenica da sezonalnost nije toliko izražena kao u primjerice priobalnim županijama.

Prema iznesenim podacima očekuje se naredna stabilizacija te daljnji rast dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Naravno, stabilizacija prvenstveno ovisi o daljnjoj pozitivnoj epidemiološkoj situaciji u RH i svijetu, ali i epidemiološkim mjerama u domicilnim državama potencijalnih turista. Za goste u čijim će državama i dalje biti na snazi obavezna samoizolacija nakon dolaska iz druge države, izvjesno je da neće ni putovati van granica svoje domicilne zemlje. Globalno gledano, pandemija će trajno utjecati na naše vrijednosti i promijeniti aspekte naših života, što će zasigurno utjecati i na potrebu stvaranje novih turističkih trendova.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija dugi niz godina radi na brendiranju destinacije. Slogan „Zagorje – Bajka na dlanu“, kojom se KŽŽ pozicionira kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja, ostvario je značajno povećanje prepoznatljivosti destinacije i pozitivnu percepciju javnosti.

Rast turizma u KŽŽ-u dominantno se oslanja na zdravstveni i kupališni turizam, s obzirom na brojne termalne izvore na području županije. Vezano uz postojeću turističku resursnu osnovu, uz najvažnije turističke proizvode – zdravlje, SPA i wellness, Master planom razvoja turizma prepoznata su još tri ključna proizvoda: obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. Proizvodi kulturnog, vjerskog i agroturizma, kao i sportskog i avanturističkog turizma imaju veliki potencijal za razvoj koji nije do kraja iskorišten.

KŽŽ ima raznovrsnu ponudu smještajnih kapaciteta te povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele, u kojima je ujedno ostvareno daleko najviše noćenja. U desetogodišnjem razdoblju zabilježen je kontinuirani rast broja stalnih postelja (izuzetak je samo 2014. godina). Najveći rast bilježi ponuda smještaja u kampovima i privatnom smještaju. Kontinuirani rast broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu, govori o kvalitetnom upravljanju i brendiranju destinacije te kvalitetnoj cjelogodišnjoj turističkoj ponudi, čemu svjedoči i niska sezonalnost. Osobito je značajan porast udjela stranih gostiju, ali uz blago skraćivanje trajanja boravka, a primjetan je i brži rast individualnih dolazaka domaćih i stranih turista u odnosu na agencijske. U 2019. godini turizam je imao rekordnu godinu, no u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj usred pandemije COVID 19 ostvaren je pad dolazaka i noćenja turista. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi sa istim razdobljem u 2019. godini (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima. U 2020. godini vidljiv je pad stranih gostiju uslijed pandemije COVID-19, koji su čini 36,3 % turističkih dolazaka, naspram domaćih gostiju (63,7 %) te domaći gosti ostvaruju veći udio u noćenjima. U prvoj polovici 2021. godine domaći turisti su također bili

⁸⁷ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KŽŽ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

brojniji od stranih turista te su ostvarivali 60,75 % od ukupnog broja turističkih dolazaka i 64,12 % ukupnog broja turističkih noćenja.

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma čini Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u KZŽ-u, kao i Klaster zdravstvenog turizma KZŽ-a. Postojeće četiri turističke zajednice područja u KZŽ-u pokazuju da je na ovom području sustav upravljanja turizmom značajno usklađen s preporukama i ključnog županijskog dokumenta za razvoj turizma, Master plana, kako bi se ojačalo destinacijsko upravljanje.

S obzirom da razvoj turizma zahtijeva povećani broj novih kadrova i veću razinu kvalitete postojećih, sustavno jačanje ljudskih kapaciteta u turizmu preduvjet je daljnjeg razvoja ove gospodarske grane. Značajnu ulogu u tome ima projekt Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja.

13. POLJOPRIVREDA

Poljoprivredna proizvodnja u Krapinsko-zagorskoj županiji ima niz ograničavajućih faktora za tržišno konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju. Bavljenje poljoprivredom uvjetovano je prije svega prirodnim uvjetima i tradicijom. Prirodni uvjeti – brdovit teren, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda, utječu na strukturu poljoprivredne proizvodnje. Stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom na manjim posjedima, a jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost.

13.1. Poljoprivredna gospodarstva

Poljoprivredno gospodarstvo čine sve proizvodne jedinice na kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost i kojima upravlja poljoprivrednik. Subjekti koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom evidentirani su u Upisniku poljoprivrednika. Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije u 2018. godini upisano ukupno 8.672 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je najviše, 8.518, registrirano kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Ostali pravni oblici (obrta, trgovačka društva, zadruge i ostalo) čine manje od 2 % ukupnog broja upisanih. Nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik poljoprivrednika, u 2018. godini ponovo je zabilježen rast. U 2018. godini došlo je do oporavka i broj registriranih PG-a povećao se za 3,15 %. Najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22 % (14 trgovačkih društava).

Tablica 120. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2012. – 2018.

Godina	Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG)	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	Ostali	UKUPNO
2012.	9.010	86	51	14	2	9.163
2013.	8.931	121	67	19	2	9.140
2014.	8.571	85	58	8	1	8.723
2015.	8.426	87	59	8	1	8.581
2016.	8.266	84	59	7	1	8.417
2017.	8.250	84	58	5	1	8.398
2018.	8.518	83	65	5	1	8.672

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Upisnik poljoprivrednika, 2012. – 2018.

Od 2018. godine nastavlja se povećanje ukupno upisanih poljoprivrednih gospodarstava te je u 2019. godini primjetno povećanje kod pravnih oblika (OPG, obrt, trgovačko društvo i zadruga) u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini upisano je ukupno 8.937 PG-a, fizičkih i pravnih osoba koje se bave poljoprivrednom djelatnošću, a od toga registrirano je 8.629 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Tako i u 2019. godini u županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu.

Tablica 121. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini

Godina	OPG	SOPG	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	Ostali	UKUPNO
2019.	8.629	146	86	68	7	1	8.937

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

U 2019. godini Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APRRR) radila je usklađivanje podataka u svojim evidencijama Upisnika pri čemu se pokazalo da na području Županije imamo 146 samoopisanih gospodarstava⁸⁸. Brojka je vjerojatno veća, jer je usklađivanje nastavljeno i u 2020. godini. Ostali pravni oblici u 2019. godini (obrti, trgovačka društva, zadruge) čine svega 1,80 % od ukupnog broja upisanih subjekata. Jedan subjekt je upisan pod „Druge pravne osobe (crkva, vojska, obrazovne ustanove)“, a to je Poljoprivredno učilište, Srednje škole Bedekovčina.

Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38 %) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, iz tablice je vidljivo i da je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu od 2016. do 2019. godine za 23,64 %, a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje.

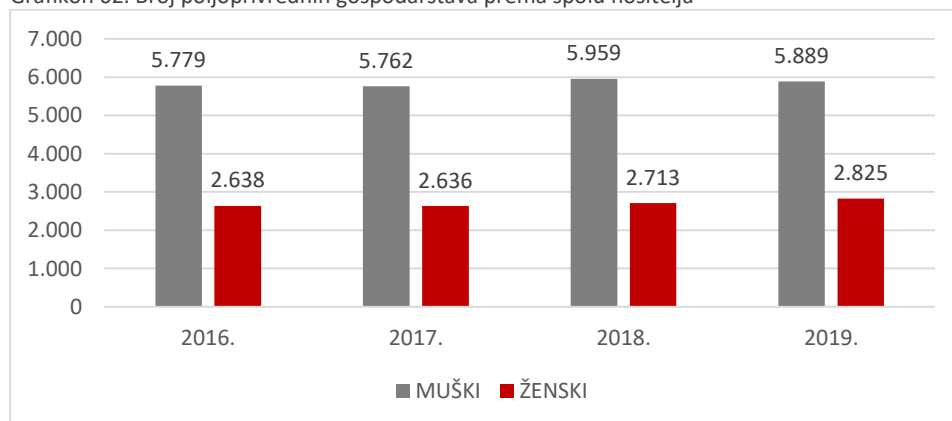
Tablica 122. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji prema dobi nositelja

Dob	Broj PG-a u 2016.	Broj PG-a u 2017.	Broj PG-a u 2018.	Broj PG-a u 2019.	Razlika 2016/2019.
< 41	704	824	878	922	218
41-45	541	494	516	515	-26
46-50	847	854	778	771	-76
51-55	1.071	1.067	1.089	1.061	-10
56-60	1.138	1.149	1.230	1.244	138
61-64	1.224	977	944	986	-238
≥65	2.892	3.033	3.237	3.438	564
UKUPNO	8.417	8.398	8.672	8.937	520

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala te i dalje ima značajno više muških nositelja (65,89 %) u odnosu na nositelje ženskog spola (31,61 %). Slična spolna struktura nositelja zabilježena je i na nacionalnoj razini, 70 % muških nositelja u odnosu na 30 % ženskih nositelja. Od 2016. godine uočavamo spori trend povećanja broja poljoprivrednih gospodarstava čiji su nositelji žene.

Grafikon 62. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema spolu nositelja

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

⁸⁸ Samoopisano poljoprivredno gospodarstvo je fizička osoba poljoprivrednik koja se za osobne potrebe bavi poljoprivredom u okviru korištenja prirodnih bogatstava zemlje i prodajom, odnosno zamjenom od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju i kojoj obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede nije glavna djelatnost, odnosno zanimanje poljoprivrednik nije glavno ili jedino zanimanje, a temelji se na korištenju vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te na radu, znanju i vještinama članova kućanstva i ekonomska veličina gospodarstva je manja ili jednaka od kunske protuvrijednosti izražene u stranoj valuti od 3.000 eura.

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 57,7 %, a obradive površine 50,4 % ukupne površine Županije. Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta, 98,7 % se nalazilo u privatnom vlasništvu. Na području Krapinsko-zagorske županije, prema Corine Land Cover (CLC) bazi podataka, ima 81.866,32 ha poljoprivrednih površina. U razdoblju od 2016. do 2019. godine vidljivo je lagano povećanje površina pod poljoprivrednim zemljištem upisanih u ARKOD-bazu podataka⁸⁹. Poljoprivredne površine obuhvaćaju nešto više od 17 % ukupne površine Krapinsko-zagorske županije. Struktura zemljišta nije se značajnije mijenjala te i dalje najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,17 %) i livade (32,80 %).

Tablica 123. Površina zemljišta prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta (ha), 2015. – 2019. godina

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	2015. Površina (ha)	2016. Površina (ha)	2017. Površina (ha)	2018. Površina (ha)	2019. Površina (ha)
Oranice	11.071	10.864,58	11.359,38	11.730,00	11.971,34
Staklenik/plastenik na oranici	11	11,09	12,52	12,68	12,46
Livada	6.743	6.542,70	6.847,21	7.117,91	7.118,42
Pašnjak	320	314,18	341,11	401,69	464,04
Vinogradi	774	739,99	754,39	757,39	726,88
Iskrčeni vinogradi	-	4,27	4,66	14,72	15,17
Maslinik	-	0,2	0,07	0,07	-
Voćnjak	1.011,52	1.010,74	1.099,68	1.169,04	1.195,19
Kulture kratkih ophodnji	-	0,21	0,21	0,21	0,66
Rasadnik	-	0,58	0,58	0,64	0,86
Miješani trajni nasadi	61	60,57	64,22	66,44	67,63
Ostalo zemljište	51	31,28	29,05	28,02	24,71
Neodržavano zemljište				18,20	102,48
UKUPNO	20.042,52	19.580,79	20.513,08	21.283,94	21.699,84

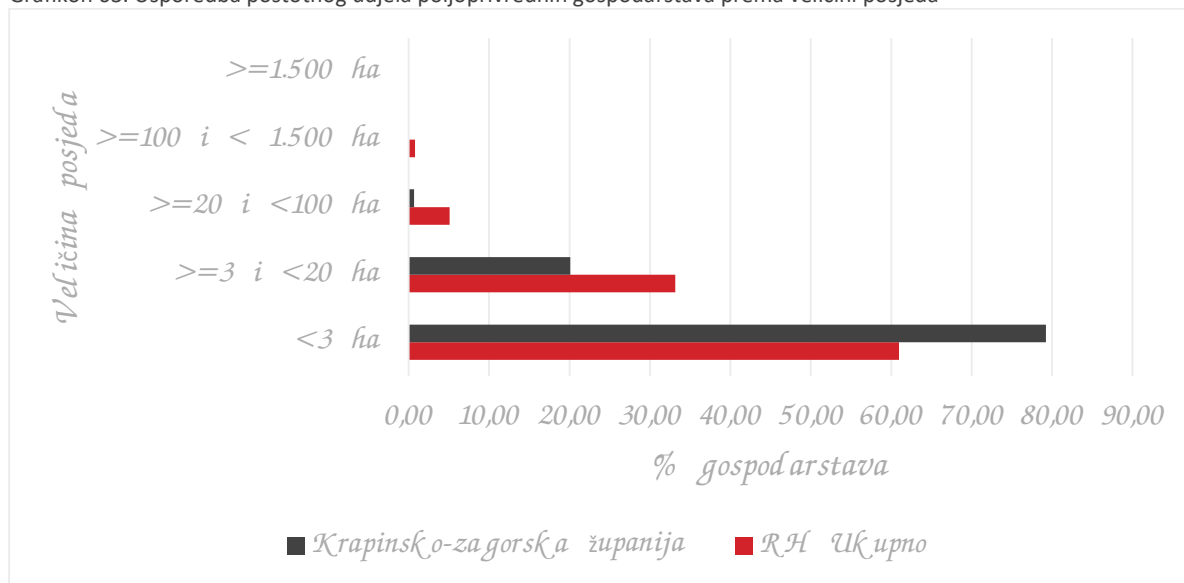
Izvor: ARKOD, 2015. – 2018. godina, obrada autora; Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

Prema podacima iz 2019. godine, najveći broj poljoprivrednih gospodarstava imao je posjede do 3 ha (80 %). Slijede gospodarstva s posjedima veličine od 3 do 20 ha – njih 19 %. Broj gospodarstava koje obrađuju površinu veću od 20 hektara tj. od 20 do 100 ha je gotovo zanemariv, 60 gospodarstava odnosno 0,7 %, dok površinu veću od 100 hektara obrađuje tek 5 gospodarstava, tj. 0,06 %. Usporedbom podataka iz prethodnih godina utvrđeno je kako se veličina posjeda i broj gospodarstava koja obrađuju posjede određenih veličina gotovo uopće nisu promijenili.

Usporedbom s prosjekom veličine posjeda na razini čitave RH vidljivo je da je u Krapinsko-zagorskoj županiji značajno veći broj malih posjeda.

⁸⁹ APPRRR prema Pravilniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 54/19) i 126/19 vodi ARKOD bazu podataka u koju se upisuju svi poljoprivrednici koji potražuju potpore za površine na kojima vrše poljoprivrednu proizvodnju.

Grafikon 63. Usporedba postotnog udjela poljoprivrednih gospodarstava prema veličini posjeda

Izvod: ARKOD 2018. godina, obrada autora

13.2. Voćarstvo i vinogradarstvo

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko-proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Prema posljednje dostupnim podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Krapinsko-zagorske županije registrirana su 8.973 poljoprivredna gospodarstva od čega trajne nasade voćnjaka posjeduje 4.777 poljoprivrednih gospodarstva ukupne površine od 1.246,39 ha. Podaci ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstva koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. povećale su se površine pod voćnjacima za 233,67 ha odnosno 23,10 %.

Tablica 124. Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020. godina

Godina	Površina u ha	Broj PG-a
2015.	1.011,52	4.017
2016.	1.010,74	3.890
2017.	1.099,68	4.145
2018.	1.169,04	4.335
2019.	1.195,10	4.501
2020.	1.246,39	4.777

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju; ARKOD, 2015. – 2020.

Krapinsko-zagorska županija se smatra izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje. U proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla što je rezultat višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata.

Tablica 125. Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020.

Godina	Ukupna površina, ha	Ukupan broj trsova	Broj parcela	Broj PG
2015.	760,61	4.516.372	8.288	5.725

2016.	740,21	4.495.059	7.989	5.338
2017.	754,51	4.502.738	8.086	5.441
2018.	757,64	4.447.255	8.201	5.559
2019.	726,88	4.228.625	7.920	5.508
2020.	708,04	3.509.056	7.686	5.398

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

Napomena: Razlike u površini (ha) pod nasadima vinove loze u odnosu na površinu vinograda (ha) (tablica 81) proizlaze iz različitih evidencija ARKOD-a vs Vinogradarskog registra. Sukladno zakonskim odredbama, obveznici upisa u Vinogradarski registar su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 ha ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, izjave o proizvodnji i izjave o zalihama, dok je upis u ARKOD obavezan za sva poljoprivredna zemljišta na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili za sve poljoprivredne površine koje poljoprivredno gospodarstvo koristi.

Statistički podaci ukazuju na lagani porast ukupne površine pod vinogradima do 2018. godine, nakon koje je zabilježen pad površine, dok istovremeno broj trsova fluktuirao s tendencijom pada čemu je razlog vjerojatno promjena u načinu uzgoja (uzgojni oblik, razmak između redova i dr.). Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prosječna veličina parcele je i dalje vrlo mala, u prosjeku svaki PG posjeduje 0,13 ha nasada vinograda. Najveći broj gospodarstava koji posjeduju vinograde, njih 50,47 %, posjeduje manje od 0,1 ha vinograda, 48,88 % gospodarstava posjeduje od 0,1 do 1 ha vinograda, 0,6 % posjeduje 1 – 5 hektara, a samo 0,032 % gospodarstava posjeduje između 5 i 10 hektara vinograda. Najmanje gospodarstava posjeduje od 10 do 15 ha vinograda, svega 0,014 %.

Tablica 126. Površina i broj PG-a pod vinogradima prema veličini gospodarstva, 2017. – 2020.

Godina	< 0,1 ha		0,1 do 1 ha		1 do 5 ha		5 do 10 ha		10 do 50 ha		Ukupno	
	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a
2017.	165,94	2.575	493,41	2.828	64,16	35	12,25	2	18,75	1	754,51	5.441
2018.	170,58	2.644	501,56	2.877	64,64	35	20,86	3	0,00	0	757,64	5.559
2019.	194,73	2.927	449,84	2.533	61,10	33	11,30	2	10,34	1	727,31	5.496
2020.	190,77	2.866	430,40	2.426	54,79	28	0,00	0	16,46	1	692,42	5.321
Ukupno	722,02	11.012	1875,21	10.664	244,69	131	44,41	7	45,54	3	2931,88	21.817

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

Vinogradarski registar obuhvaća podatke o obvezniku upisa, podatke o vinogradu, podatke o proizvodnji, izjave o berbi, izjave o proizvodnji te izjave o zalihama. U ovaj registar upisuje se svaka fizička ili pravna osoba koja koristi vinograd, proizvodi grožđe, proizvodi mošt i/ili vino, obavlja djelatnost punjenja ili obavlja djelatnost trgovine kao promet vinom i drugim proizvodima od grožđa i vina, a koja obuhvaća izvoz i/ili uvoz. Obveznici upisa su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 hektar ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, proizvodnji i zalihama. Prema podacima za 2020. godinu, u Vinogradarski registar bilo su upisana 3.154 subjekata, što je za 10,82 % više od prethodne godine kada ih je bilo 2.846. Prema veličini gospodarstva, vidljivo je da je tijekom 2020. godine upisano 2.866 gospodarstava koji posjeduju manje od 0,1 hektara vinograda. Vinogradari s malim parcelama proizvode grožđe i vino za osobne potrebe. Ostalo su vinogradari s površinama većim od 0,1 hektara i svoju proizvodnju grožđa i vina prijavljuju u Vinogradarski registar. Svi tržišno orijentirani proizvođači koji svoje vino stavljaju u promet prijavljeni su u Vinogradarski registar.

Tablica 127. Broj subjekata prijavljenih u Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Godina	Fizička osoba	Obrt	Pravni subjekt	Ukupno
2017.	2.690	39	16	2745
2018.	2758	40	17	2815
2019.	2787	41	18	2846

2020.	3095	41	18	3154
Ukupno	11330	161	69	11560

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

U razdoblju od 2017. do 2020. godine zabilježen je trend povećanja broja ARKOD parcela i njihovih površina za iskrčene vinograde. Najveći izazov s kojim se trenutno susreću vinogradari je pojava bolesti zlatne žutice ili fitoplazme koja se vrlo brzo širi i koja uzrokuje potpuni gubitak prinosa, a zbog koje se zaraženi vinogradi s 20 i više posto zaraženih trsova moraju iskrčiti. U ovom slučaju upitan je broj površina iskrčenih vinograda koji se vade radi rekonstrukcije nasada i/ili privođenja zemljišta drugoj vrsti uporabe. Rezultati analize uzoraka vinove loze na zlatnu žuticu pokazuju kako je bolest prisutna na području cijele županije. Za zlatnu žuticu vinove loze nema metode i načina liječenja, a sekundarno se djeluje insekticidima na vektora, američkog cvrčka. U 2018. godini, Krapinsko-zagorska županija platila je dodatnih 50 analiza uzoraka vinove loze na temelju čega je slika o stanju zaraze na području županije realnija od ostalih zaraženih županija.

Tablica 128. Iskrčeni vinogradi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2020.

Godina	Površina (ha)	Broj parcela	Broj PG-a
2017.	4,68	15	13
2018.	14,72	31	18
2019.	15,17	53	43
2020.	16,20	126	112
Ukupno	50,76	225	186

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

Proizvodnja vina evidentirana u Vinogradarskom registru iznosi 7.626,63 hektolitara vina u vinskoj 2019. godini, od čega 58,65 % otpada na vina bez ZOI, 27,41 % na kvalitetno vino KZP (vino ZOI), 11,21 % na vrhunsko vino KZP (vino ZOI) i 2,72 % na sortno vino bez ZOI (s oznakom sorte i berbe). Prema podacima prikazanim u tablici može se uočiti kako proizvodnja grožđa i vina fluktuiraju ovisno o vremenskim uvjetima kalendarske godine dok je broj podnositelja približno jednak. Na području županije postoje vinari koji proizvode vrhunska vina s kojima osvajaju prestižne nagrade, a neki od njih su Vinarija Borden, Vinarija Sever, Vinarija Vinski Vrh, Vinarija Vuglec Breg, Vinarija Zdolec i druge.

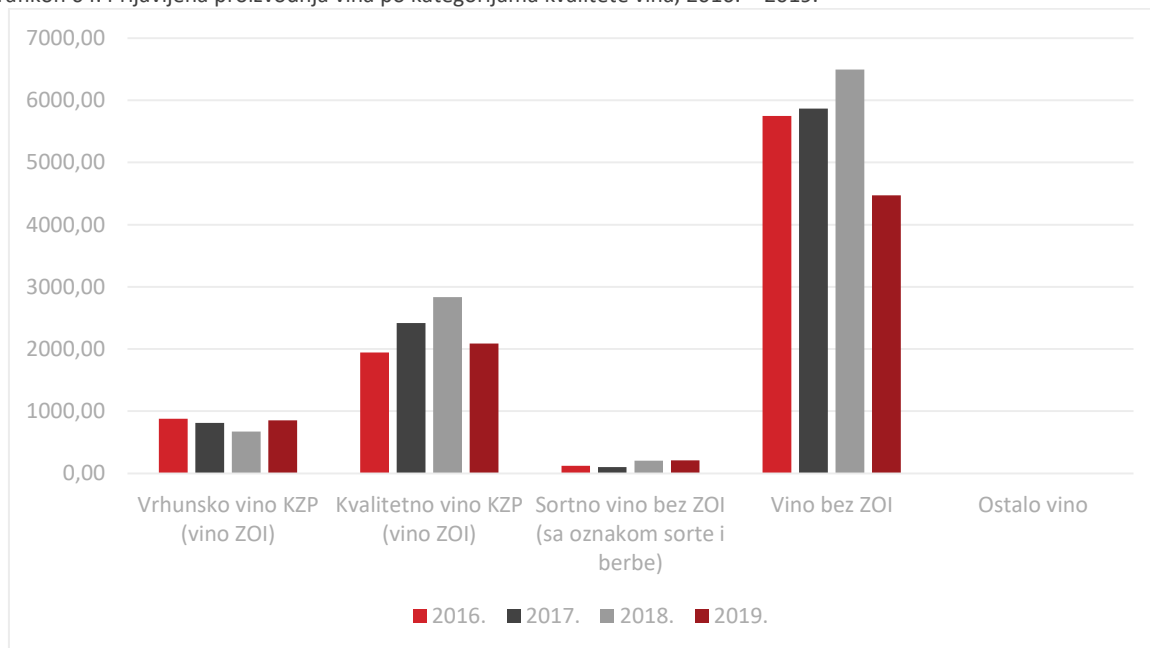
Tablica 129. Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinske godine 2016. – 2019

Godina	Grožđe(t)	Vino (hl)	Broj podnositelja
2016.	1319,44	8696,00	283
2017.	1366,05	9193,88	276
2018.	1548,29	10208,45	276
2019.	1161,18	7626,63	244
Ukupno	5394,96	35724,96	1079

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Grafikon 64. Prijavljena proizvodnja vina po kategorijama kvalitete vina, 2016. – 2019.

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Prepoznavši važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pristupila je 2006. godine provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta „Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze (*Vitis vinifera* L.) Hrvatskog zagorja“. Projekt se provodi u tri faze, a nakon prve faze i identificiranih prvih autohtonih sorti, pripremljen je sadni materijal i posađen pokusni vinograd koji je dao prva vina zasađenih sorti. Nakon druge faze projekta u koji su uložena značajna financijska sredstva i desetogodišnji trud, pristupilo se promociji rezultata projekta i prezentaciji identificiranih autohtonih sorata. Kao jedan od najvažnijih rezultata je njihovo uvrštenje na listu preporučenih sorti vinove loze, a završno je pripremljena monografija „Autohtone sorte vinove loze Hrvatskog zagorja“. Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na gospodarstvu najzanimljivije. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja. S ciljem podizanja većih površina nasada autohtonih sorti vinove loze na svom području, Krapinsko-zagorska županija je sufinancirala kupnju i sadnju loznih cijepova autohtonih sorti vinove loze poljoprivrednim gospodarstvima kroz Mjeru: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini te je tako podignuto pet nasada s 2.120 posađenih loznih cijepova.

13.3. Povrćarstvo i cvjećarstvo

U Hrvatskom zagorju tradicionalno se na okućnicama i oranicama uzgaja povrće za vlastite potrebe u domaćinstvu. Proizvodnja povrća ne zahtijeva velike proizvodne površine, posebno u plastenicima, stoga je prikladna za poljoprivredna gospodarstva s malim posjedima. Mali broj PG-a svoj višak povrća prodaje na tržnicama ili sajmovima. Dio PG-a opredijelio se za uzgoj povrća kao primarne poljoprivredne djelatnosti, a isto plasiraju na tržište kao svježe i/ili u obliku prerađevina. Uzgoj povrtnih presadnica odvija se u zaštićenim prostorima (plastenicima/staklenicima), a zatim svoj ciklus nastavljaju na oranicama (većim površinama). Pojedina gospodarstva bave se cjelogodišnjim intenzivnim uzgojem povrća u zaštićenim prostorima, a svoje povrće plasiraju u lokalne trgovačke lance (Trgocentar, Trgostil i sl.).

Uzgoj povrća za preradu je prije 10-ak godina nestao jer uvjeti na tržištu i otkupne cijene nisu isplative za manje uzgajivače povrća. Na prostoru županije djeluju Udruga uzgajivača i prerađivača povrća i cvijeća Krapinsko-zagorske županije sa sjedištem u Bedekovčini. Evidencija o površinama pod povrtnim kulturama vodi APPRRR u svom pregledniku koji je javno dostupan, a svake godine podaci se ažuriraju temeljem zaprimljenih jedinstvenih zahtjeva PG-a. Prema posljednje dostupnim podacima, na području Krapinsko-zagorske županije registrirana su 8.973 poljoprivredna gospodarstva, od čega se njih 4.150 bavi uzgojem povrća na površinama od 462,31 ha.

Tablica 130. Proizvodne površine s uzgojem povrća na oranicama i staklenicima na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.

Godina	Površine (ha)	Broj PG-a
2017.	435,33	4345
2018.	470,00	4051
2019.	462,31	4150

Izvor: APPRRR, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Tablica 131. Proizvodne površine s cvijećem u staklenicima na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.

Godina	Površine (ha)	Broj PG-a
2017.	2,28	12
2018.	5,82	19
2019.	7,72	19

Izvor: APPRRR, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Podaci u tablici pokazuju kako se u promatranom razdoblju kontinuirano povećava broj površina s cvijećem u staklenicima na oranici, dok se broj poljoprivrednih gospodarstva nakon povećanja u 2018. nije mijenjao.

13.4. Stočarska proizvodnja

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji čemu prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinstvenog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo.

Tablica 132. Stočarska proizvodnja prema Jedinstvenom registru domaćih životinja, 2013. – 2020. godina

God.	Goveda		Konji		Svinje		Ovce		Koze	
	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.
2013.	3.082	12.279	170	574	453	5.125	130	2.190	49	573
2014.	2.822	10.330	195	634	782	8.430	250	2.587	107	593
2015.	2.575	10.208	233	738	10.042	47.156	352	3.571	136	681
2016.	2.312	9.508	252	690	10.124	48.017	419	3.996	148	662
2017.	2.011	9.021	259	703	10.059	44.358	459	4.487	167	809
2018.	1.705	8.050	247	660	3.673	26.975	494	5.092	154	832
2019.	1.475	7.911	243	669	7.509	35.453	534	5.772	159	828
2020.	1.308	7.594	242	671	7.541	36.211	560	6.142	159	814

Izvor: <http://hpa.mps.hr/jrdz-izvjestaji/broj-domacih-zivotinja/>, pristupljeno ožujak 2020. godine

Napomena: brojno stanje životinja odnosi se na ukupan broj životinja svih kategorija po vrstama. Podaci za goveda, kopitare, ovce i koze ažuriraju se na dnevnoj bazi temeljem označavanja životinja i prijavljenih prometa. Brojno stanje svinja preuzeto je iz Godišnje dojava brojnog stanja svinja koju posjednici svinja dostavljaju u JRDŽ tijekom prosinca, za gospodarstva koja nisu dostavila Godišnju dojavu brojnog stanja svinja korišteni su podaci iz posljednjeg Veterinarskog pregleda gospodarstva (VPG).

Podaci iz JRDŽ-a upućuju da se broj goveda u promatranom osmogodišnjem razdoblju kontinuirano smanjuje, jednako kao i broj gospodarstva koja uzgajaju goveda. U govedarstvu prevladava uzgoj krava i to pretežito mliječnih i kombiniranih pasmina (simentalska, holstein i smeđa).

Tablica 133. Broj goveda i krava i broj stada goveda i krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	Goveda		Krave		Krave pod kontrolom mliječnosti	
	br. grla	br. stada	br. grla	br. stada	br. grla	br. stada
2017.	9039	2040	4556	1820	1518	134
2018.	8347	1813	4131	1595	1507	138
2019.	8174	1600	3838	1378	1484	130
Ukupno	25560	5453	12525	4793	4509	402

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija

Grla mliječnih i kombiniranih pasmina u razdoblju od 2017. do 2019. godine imaju najveći pad što se održava na proizvodnju mlijeka i broj isporučitelja mlijeka. Kod mesnih pasmina zabilježen je kontinuirani porast broja krava, a na području Krapinsko-zagorske županije najzastupljenije su mesne pasmine Charolais, Angus, Aubrac, Limusin i njihovih križanaca. Od izvornih pasmina zastupljena je buša.

Tablica 134. Pasminske skupine krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	SVE	Mliječne i kombinirane pasmine	Mesne pasmine	Izvorne	Križanci
2017.	4556	4392	98	8	57
2018.	4131	3964	103	7	58
2019.	3838	3644	133	2	89
Ukupno	12525	12000	334	17	204

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija

S padom broja krava, posebno mliječnih i kombiniranih pasmina, evidentiran je kontinuirani pad isporučenih količina mlijeka (kg) za 7,51 %, a isporučitelja mlijeka za 23,63 %. Do pada broja proizvođača dolazi prije svega zbog niskih otkupnih cijena, slabije kvalitete mlijeka i smanjenja (ukidanja) otkupnih mjesta Dukata (Lactalis grupe). Na području Krapinsko-zagorske županije otkup mlijeka vrši mini mljekara „Veronika“ iz Desinića te EURO-MILK d.o.o. Bedenica za istočni dio županije.

Tablica 135. Isporučene količine mlijeka i broj isporučitelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	Isporučene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja mlijeka
2017.	7125104	228
2018.	6898509	207
2019.	6589628	174
Ukupno	20613241	609

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Svinjogojstvo u promatranom razdoblju bilježi najveće fluktuacije – izrazito povećanje broja gospodarstava i broja životinja u 2015. godini u odnosu na prethodne dvije godine te ponovni veliki pad u 2018. godini za više od 50 %. U 2019. godini dolazi do ponovnog rasta, a isti se nastavlja i u 2020. Od pasmina svinja zastupljene su veliki jorkšir, landras, pietren, crna slavonska svinja i križanci. Na poljoprivrednim gospodarstvima u Krapinsko-zagorskoj županiji, svinje se tove u ekstenzivnom uzgoju za vlastite potrebe i to u prosjeku 1 do 3 tovljenika godišnje. Intenzivni uzgoj svinja zahtijeva veću količinu koncentriranih krmiva i žitarica čija je proizvodnja ograničena zbog konfiguracije terena i malih posjeda. Cijena svinja na tržištu izrazito fluktuiraju te je upitna rentabilnost proizvodnje uz veliki input dok je izlazna cijena neizvjesna. Na području županije postoji jedna svinjogojska farma za 200 uzgojno valjanih krmača. Na gospodarstvima sa svinjogojskom proizvodnjom mesnih pasmina koriste se suvremeni načini držanja i hranidbe svinja.

Tablica 136. Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti, 2017. – 2020.

Godina	Krmače	Nerastovi
2017.	99	15
2018.	97	14
2019.	125	19
Ukupno	321	48

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za stočarstvo, vodi kontrolu proizvodnosti krmača. Iz prethodne tablice vidljivo je kako se broj krmača pod kontrolom proizvodnosti u trogodišnjem razdoblju povećao za 20,8 %.

Tablica 137. Broj svinja i PG uzgajivača svinja, 2017. – 2020.

Godina	Broj svinja	Broj PG-a
2017.	10059	44358
2018.	9838	44956
2019.	7504	35903
Ukupno	27401	125217

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Broj svinja temelji se na godišnjoj dojadi brojnog stanja svinja, a prijava brojnog stanja i kategorija svinja na gospodarstvu nije obavezna ukoliko uzgajivač ne ostvaruje dobrobit u svinjogojstvu. Podaci za 2019. ukazuju na pad broja poljoprivrednih gospodarstava koja drže svinje te na pad broja grla svinja svih kategorija.

Konjogojstvo bilježi manje fluktuacije u broju grla i broju gospodarstava, bez značajnog trenda pada ili rasta. Hrvatsko zagorje nije tradicionalno „konjogojски kraj“, ali je bogato po raznolikosti pasmina koje se ovdje uzgajaju te vrlo aktivnim konjogojским udrugama. U 2019. zabilježeno je 771 grlo svih pasmina konja što u odnosu na 24.737 grla na državnoj razini iznosi svega 3,11 %. U županiji su brojčano najzastupljenija grla hrvatskog hladnokrvnjaka čiji uzgajivači u svom uzgojno-seleksijskom radu surađuju sa Središnjim savezom za uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka te sa svojim grlima osvajaju prva mjesta na regionalnim i državnim izložbama. Od ostalih pasmina, zatupljeni su: hrvatski posavac, lipicanac, francuski kasač i nizozemski kraljevski konj. Na području županije djeluje nekoliko jahačkih škola te centar za terapijsko jahanje. Uz to djeluju i dvije udruge (Zagorska udruga uzgajivača konja i Županijska udruga uzgajivača konja Krapina) čiji su članovi izuzetno aktivni u organizaciji utrka, izložbi i manifestacija.

Tablica 138. Broj registriranih grla konja i broj vlasnika, 2017. – 2019.

Godina	Broj grla konja	Broj vlasnika
2017.	711	275
2018.	665	260
2019.	771	254
Ukupno	2147	789

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Prirodna konfiguracija terena Krapinsko-zagorske županije pogodna je i za uzgoj ovaca i koza. Ovčarstvo i kozarstvo na ovom području nema uporište u tradicionalnom načinu uzgoja ovaca i koza, već je to stočarska grana koja se pojavila zadnjih 20-ak godina. Male parcele, brdovit kraj i nedostatak površina za pripremu voluminoznog krmiva za hranidbu mliječnih krava i tov junadi, ponukao je dio malih gospodarstava da se okrenu uzgoju ovaca i koza za mlijeko i meso i tako nađu stabilan prihod. Uzgoj ovaca i koza usmjeren je na proizvodnju ovčjeg i kozjeg sira te proizvodnju mesa. Od pasmina su zastupljene romanovska, istočnofrizijska ovca i solčavsko-jezerska ovca. Iako je najznačajniji organizator otkupa kozjeg mlijeka – Vindija prestala organizirati otkup kozjeg mlijeka (prema podacima s terena Vindija trenutno vrši otkup samo s jedne farme), podaci o broju koza i dalje pokazuju lagani porast. Ukupan broj ovaca u istom razdoblju također se povećava. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji jedna mini sirana za preradu ovčjeg mlijeka i jedna za preradu kozjeg mlijeka.

Tablica 139. Broj PG-a, broj koza i ovaca, 2017. – 2019.

Godina	KOZE		OVCE	
	Broj PG-a	Broj životinja	Broj PG-a	Broj životinja
2017.	167	807	459	4487
2018.	154	832	494	5092
2019.	159	828	534	5772
Ukupno	480	2467	1487	15351

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

13.5. Peradarska proizvodnja

U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana. Zagorski puran je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Tablica 140. Uzgoj purana u Krapinsko-zagorskoj županiji, broj umatičenih purana i broj uzgajivača, 2010. – 2018.

Godina	Zagorski puran	
	Broj purana	Broj uzgajivača
2010.	1.329	102
2011.	1.551	95
2012.	2.171	95
2013.	1.871	80
2014.	1.728	74
2015.	774	63
2016.	750	33
2017.	734	41
2018.	794	49
2019.	1268	70

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnja izvješća 2010. – 2018., obrada autora

Tablica 141. Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ, 2017. – 2019.

Godina	2017.	2018.	2019.
Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ-u	4.100	6.635	7.720

Izvor: JRDŽ; HAPIH, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Usprkos tradiciji i značajnom potencijalu dodatno ojačanom zaštitom oznakom zemljopisne izvornosti, nakon početnog pozitivnog trenda prisutan je dugogodišnji značajni trend opadanja broja umatičenih purana i nešto manje broja uzgajivača, vidljiv iz podataka o uzgojno-seleksijskom odabiru. No, prema posljednjim dostupnim podacima u 2018. godini, prvi puta nakon šest godina došlo je do povećanja u broju purana kao i u broju uzgajivača. Međutim ovdje se radi samo o umatičenim kljunovima, ukupni broj uzgajivača i purana na terenu zasigurno je veći. Trend povećanja nastavlja se i tijekom 2019. godine kao rezultat mjera razvoja poljoprivredne proizvodnje i dodjeljivanja potpora za povećanje broja uzgojenih kljunova zagorskog purana, poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana te kupnju opreme za opremanje objekata za klanje zagorskog purana na gospodarstvima podrijetla. Evidencija o broju matičnih kljunova zagorskog purana vodi se u JRDŽ, a korisnici potpora su obvezni prijavljivati novo izvaljene puriće.

13.6. Pčelarstvo

Razvijenost pčelarstva na području Krapinsko-zagorske županije uvjetovana je dobrim klimatskim uvjetima te medonosnim biljkama u kojima prednjači bagrem (bagremova paša). Na području Županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Pčelarenjem se bavi oko 450 pčelara, a njih 380 upisano je u Evidenciju pčelara i pčelinjaka. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla upisano je 73 članova. Prema evidenciji Saveza, članovi imaju ukupno 17.383 košnice, a proizvodnja meda po košnici ovisi o godini i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici (ovisno o medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima).

Višegodišnjim praćenjem botaničkog podrijetla i kvalitete bagremovog meda uočena je mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, Krapinsko-zagorska županija je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Tijekom 2019. godine dobivena je i zaštita oznake izvornosti. U organizaciji Krapinsko-zagorske županije, pčelarskih udruga i Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije svake se godine organizira manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

13.7. Integrirana i ekološka proizvodnja

Ekološka proizvodnja sveobuhvatan je sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane koji ujedinjuje najbolju praksu u pogledu okoliša i klime, visoku razinu biološke raznolikosti, očuvanje prirodnih resursa, primjenu visokih standarda za dobrobit životinja i proizvodnih standarda koji su u skladu s potražnjom sve većeg broja potrošača za proizvodima proizvedenim uz primjenu prirodnih tvari i procesa. U Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji upisuju se subjekti u ekološkoj proizvodnji koji se bave proizvodnjom, preradom, uvozom i izvozom ekoloških proizvoda. Podaci o ekološkoj i integriranoj proizvodnji iz prethodnih godina ukazuju na stagnaciju u broju poljoprivrednih gospodarstava, međutim najnoviji podaci pokazuju značajniji porast broja ekoloških proizvođača. Bez obzira na navedeno, uvidom u Popis subjekata koji se bave ekološkom poljoprivredom, ustanovljeno je da je upravo Krapinsko-zagorska županija, županija s najmanjim brojem registriranih ekoloških proizvođača u RH⁹⁰.

Tablica 142. Integrirana i ekološka proizvodnja Krapinsko-zagorske županije, rujan 2015. – 2019. godina

Godina	Broj PG-a integrirana	Broj PG-a ekološka
2016.	8	67
2017.	7	66
2018.	7	66
*2019.	n/a	80

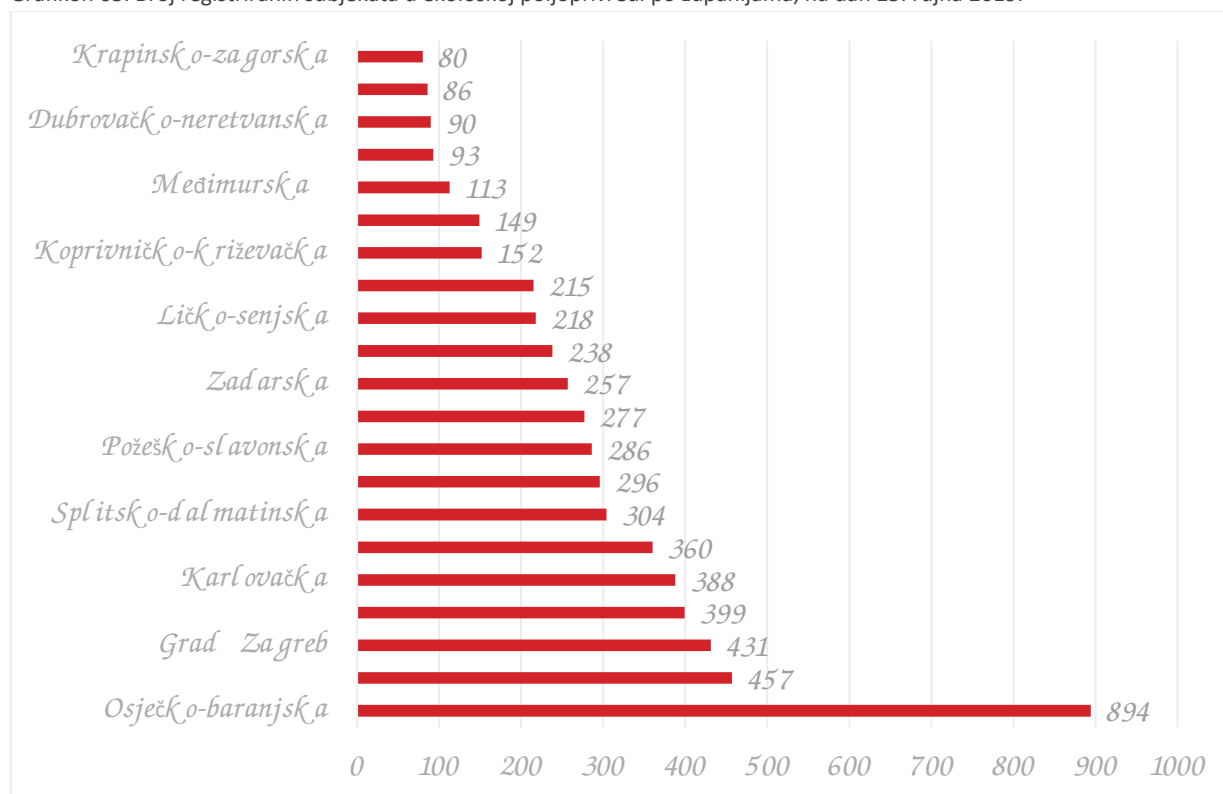
*stanje na dan 25. rujna 2019.

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Ministarstvo poljoprivrede, obrada autora

Najveći broj subjekata registriranih u Upisniku subjekata u ekološkoj poljoprivredi na razini RH ima Osječko-baranjska županija, njih 894. S obzirom na prirodne uvjete (brdovit teren, male parcele, pretežito tradicionalna proizvodnja) i mogućnost plasmana kroz turističku ponudu, evidentno je da potencijal Krapinsko-zagorske županije u kontekstu ekološke proizvodnje nije do kraja iskorišten. Postignuti urod u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji je manji nego u konvencionalnoj proizvodnji, ali cijena proizvoda s eko oznakom je viša.

⁹⁰ <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivreda-175/ekoloska/popis-subjekata-u-ekoloskoj-poljoprivredi/208>

Grafikon 65. Broj registriranih subjekata u ekološkoj poljoprivredi po županijama, na dan 25. rujna 2019.

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

13.8. Prerada i trženje

Proizvodnja i prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda i dalje je većim dijelom u funkciji proizvodnje za vlastite potrebe. Na tržište se u značajnijim količinama plasiraju vino, med, meso zagorskog purana. Vina se uglavnom plasiraju prodajom na „kućnom pragu“ te putem objekata na Zagorskoj vinskoj turističkoj cesti, a meso zagorskog purana plasira se putem PZ Puran zagorskih brega te putem individualnih proizvođača. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla evidentiran je i značajniji broj objekata (malih preradbenih kapaciteta) koji proizvode sir i vrhnje te jaja, a koji svoje proizvode uglavnom prodaju na kućnom pragu ili na tržnicama.

Sukladno informacijama s terena, oprema za poljoprivrednu proizvodnju je uglavnom starija, a većina gospodarstava nema znanja ni financijskih sredstava za ulaganje u nove tehnologije i preradu. Međutim, evidentirana je i nekolicina poljoprivrednika koji uspješno posluju i primjenjuju nova znanja i tehnologije te djeluju kao predvodnici i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede.

Na području Krapinsko-zagorske županije registrirane su udruge koje okupljaju poljoprivredne proizvođače, no oni se većinom udružuju radi razmjene iskustava, promocije i edukacije. Nedostaje ciljanog udruživanja radi zajedničkog nastupa na tržištu nabave i prodaje ili zajedničkog korištenja mehanizacije.

13.9. Mjere potpore

Krapinsko-zagorska županija kroz niz različitih poticajnih mjera nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu.

U posljednje 3 godine iz Županijskog proračuna dodijeljeno je 4.620.019,35 kuna potpore za 303 poljoprivrednika. Riječ je o mjerama potpore kojima se sufinanciraju prihvatljive aktivnosti (troškovi) u iznosu do 75 %, a najviše do 50.000,00 kuna (postotak sufinanciranja računa se od ukupno prihvatljivih aktivnosti). Mjere potpore u 2018. godini bile su: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje, Potpora za povećanje stočarske proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za uzgoj zagorskog purana, Potpora za ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednika u preradi i stavljanju na tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Potpora za poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana na području KZZ-a, Potpora za zaštitu višegodišnjih nasada od padalina na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za pripremu projektne dokumentacije, Potpora za razvoj poljoprivredne proizvodnje i promociju poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim

udrugama koje se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim udrugama koje se bave preradom te stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda. Iznos potpore kao i broj korisnika povećava se iz godine u godinu iz čega su vidljiva nastojanja županije da ciljano usmjerenim potporama ojača sektor poljoprivrede.

13.10. Učinci epidemioloških mjera na poljoprivrednu djelatnost

Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem i na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Kako bi smanjilo negativne utjecaje pandemije, Ministarstvo poljoprivrede donijelo je paket mjera usmjerenih očuvanju likvidnosti, zaposlenosti i sigurnosti prehrambenog lanca. Mjere su uključile odgodu obveze plaćanja s jedne strane te uštede i preraspodjele kako bi se osigurala nacionalna sredstva za pomoć s druge strane. U tijeku nastavka pandemije, Ministarstvo kontinuirano nastavlja s implementacijom dodatnih mjera te su u pregovorima s Europskom komisijom osigurana dodatna financijska sredstva.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržištima i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz izravnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok ni jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

Većina ispitanika svoje proizvode prije pandemije nije prodavala putem vlastite web stranice što se nije značajnije promijenilo ni uvođenjem epidemioloških mjera. Više od polovice ispitanika, svoje proizvode ne prodaje ni putem online tržnice. Cijena poljoprivrednih proizvoda, unatoč krizi, mijenjana je od strane samo jednog ispitanika koji je snizio cijenu svojih proizvoda. Što se tiče suradnje u organizaciji prodaje odnosno plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište, više od polovice ispitanika nije surađivalo s drugim poljoprivrednicima na svom području, a suradnju je ostvarilo svega 3 ispitanika.

Kao način plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište za vrijeme krize, među ispitanicima prevladava prodaja na kućnom pragu što je očekivano s obzirom na mjere zabrane napuštanja mjesta prebivališta ili stalnog boravka. Osim ove vrste prodaje značajna je i prodaja na tržnici te prodaja i dostava po narudžbi. Proizvodi se plasiraju odnosno prodaju i na sajmovima, putem društvene mreže Facebook te u sklopu manifestacije „100 % Zagorsko“ koja se tradicionalno održava svake godine u Rijeci i Zagrebu. Ispitanici su naveli kako je izostanak ostalih manifestacija kao posljedica epidemioloških mjera utjecao na plasiranje njihovih proizvoda, a na poslovanje negativno se odrazilo i zatvaranje ugostiteljskih objekata za poljoprivrednike koji na taj način plasiraju svoje proizvode.

Tijekom važenja odluke o zabrani napuštanja mjesta prebivališta, Zahtjev za izdavanje propusnice podnijelo je 16 od ukupno 18 ispitanika te im je propusnica izdana prema svakom zahtjevu. Zahtjev nisu morali podnijeti poljoprivrednici odnosno članovi OPG-a koji nisu imali potrebe izlaziti iz područja prebivališta ili stalnog boravišta. Na temelju navedenog, može se zaključiti kako su propusnice izdane redovito temeljem podnošenja zahtjeva, a mjera napuštanja mjesta prebivališta utjecala je na poslovanje manje od 50 % ispitanika. Kao problemi u poslovanju zbog mjere zabrane napuštanja mjesta prebivališta navode se smanjen dolazak kupaca na kućni prag kao način na koji se pretežito plasiraju proizvodi, nemogućnost prodaje proizvoda na tržnici i sajmovima, nemogućnost prodaje poljoprivrednih proizvoda zbog odgađanja ili ukidanja manifestacija, potreba izdavanja propusnica za svako mjesto gdje se namjerava poslovati što je dodatno opteretilo poslovanje povećanom količinom administracije te je uočen pad prodaje zbog nemogućnosti dolaska kupaca iz susjednih županija po robu i zbog zatvaranja restorana i trgovina.

Do početka krize glavna prodaja/distribucija poljoprivrednih proizvoda većine ispitanika (67 %) odvijala se na manifestacijama odnosno sajmovima. 44 % ispitanika navelo je kako je oblik prodaje/distribucije do početka krize većinom bio samo na kućnom pragu, dok je 11 % ispitanika navelo kako proizvode uglavnom distribuiraju u trgovine. Većina ispitanika (78 %) mišljenja je kako je zabrana okupljanja odnosno održavanja sajmovi/manifestacija utjecala na prodaju njihovih poljoprivrednih proizvoda, dok samo 4 ispitanika smatra kako navedena zabrana nije utjecala na prodaju njihovih proizvoda. 50 % ispitanika navodi kako je mjera zabrane okupljanja utjecala na pad prihoda od prodaje na sajmovima/manifestacijama zbog njihova odgađanja ili ukidanja. 43 % ispitanika smatra kako je došlo do smanjenja prodaje odnosno primijetili su manji broj kupaca, dok je 7 % ispitanika navelo kako zabrana okupljanja nije utjecala na prodaju njihovih poljoprivrednih proizvoda.

Novi kanal komunikacije prema Ministarstvu poljoprivrede (internetska stranica) vezano uz probleme na koje su naišli u poslovanju za trajanja epidemioloških mjera koristilo je svega 4 ispitanika. Prema dobivenim podacima od ukupno 18 ispitanika, 22 % ispitanika zadovoljno je mjerama Vlade RH za pomoć poljoprivrednicima, dok ih 78 % nije zadovoljno provedenim mjerama. Najviše ispitanika (44 %) navelo je da ne koristi ni jednu od mjera pomoći poljoprivrednicima kako bi otklonili negativne učinke epidemioloških mjera provedenih radi pandemije COVID-19, dok poljoprivrednici u sektoru pčelarstva navode kako taj sektor nije uključen u mjere zbog čega ne mogu koristiti ni jednu mjeru pomoći.

U posljednjem pitanju ispitanicima je omogućeno da sami iznesu prijedloge mjera koje bi im olakšale poslovanje za vrijeme i po prestanku epidemioloških mjera. Najviše ispitanika navelo je kako je za nesmetano poslovanje potrebno osigurati siguran otkup i smanjiti uvoz poljoprivrednih proizvoda. Nadalje, kako bi mogli plasirati svoje proizvode, potrebno je osigurati nesmetano održavanje i povećati broj sajmovi bliže Gradu Zagrebu i okolici, a gdje se prodaju isključivo domaći proizvodi uz nastavljane promocije „Kupujmo Hrvatsko“. Potrebno je osigurati dodatne poticaje uz analizu u što i kako su uložena već dobivena sredstva pomoći. Osim toga, prijedlog je i smanjivanje administracije, stroža kontrola naplate odnosno da se PDV plaća po naplaćenim računima, smanjenje stope PDV-a na domaće proizvode, posebice one koji nose jednu od zaštićenih oznaka izvornosti i zemljopisnog podrijetla na razini EU te osiguranje pomoći Županije kod ulaska u trgovačke lance kako bi se plasiralo više domaćih proizvoda.

Korona kriza osvijestila je potrebu da se i u hrvatskoj poljoprivredi napravi snažan zaokret i krene u bolju organizaciju proizvodnje, udruživanja i povezivanja proizvođača, odnosno jačanje horizontalne i vertikalne integracije. Samo jače međusobno povezivanje proizvođača i njihovo jače povezivanje s organizatorima proizvodnje, otkupljivačima i prerađivačko-prehrambenom industrijom, jamac je za povećanje konkurentnosti i razine samodostatnosti poljoprivredne proizvodnje te bolje organiziranosti tržišta koja će omogućiti dostupnost domaće robe na policama trgovačkih lanaca, ali isto tako i lakše apsorpiranje tržišnih viškova kroz izvoz.

Zaključak

Usprkos dugogodišnjoj tradiciji te relativno povoljnim prirodnim uvjetima, područje Krapinsko-zagorske županije i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura onih koji se bave poljoprivredom te pretežna orijentacija na proizvodnju za vlastite potrebe. Naročito je slabo iskorišten potencijal za bavljenje stočarstvom te mogućnosti koje pruža ekološka poljoprivredna proizvodnja.

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik u 2018. godini ponovo došlo do rasta. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava povećao se za 3,15 %, a najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22 %. U županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu. Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38 %) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, vidljivo je kako je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu (od 2016. do 2019. godine za 23,64 %), a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje. Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala pa i dalje ima značajno više muških nositelja PG-a u odnosu na nositelje ženskog spola.

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. površine pod voćnjacima povećale su se za 23,10 %. Uz to, područje županije smatra se i izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje, a u proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla na temelju višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata. Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prepoznajući važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Županija je u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu 2006. godine pristupila provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta „Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze Hrvatskog zagorja“. Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na gospodarstvu najzanimljivije. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja.

Značajan segment poljoprivrede na području županije predstavlja stočarstvo kojem prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinственог регистра домаћих животиња (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo. U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana, koji je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije. Dobri klimatski uvjeti te medonosne biljke u kojima prednjači bagrem (bagremova paša), uvjetovali su razvoj pčelarstva. Na području županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Proizvodnja meda po košnici ovisi o godini (medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima) i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih breга“. Osim dobivenog rješenja za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih breга“ i zaštitu oznake izvornosti, svake godine organizira se i manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

Uspriko tradiciji i značajnom potencijalu za razvoj poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji, zbog pretežito malih posjeda, nedostatne razine znanja te slabije tehnološke opremljenosti, izostaje značajnija prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda. Uz to, u nedovoljnoj mjeri se koriste i mogućnosti za udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržištima i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz direktnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok ni jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

14. STANJE U OKOLIŠU

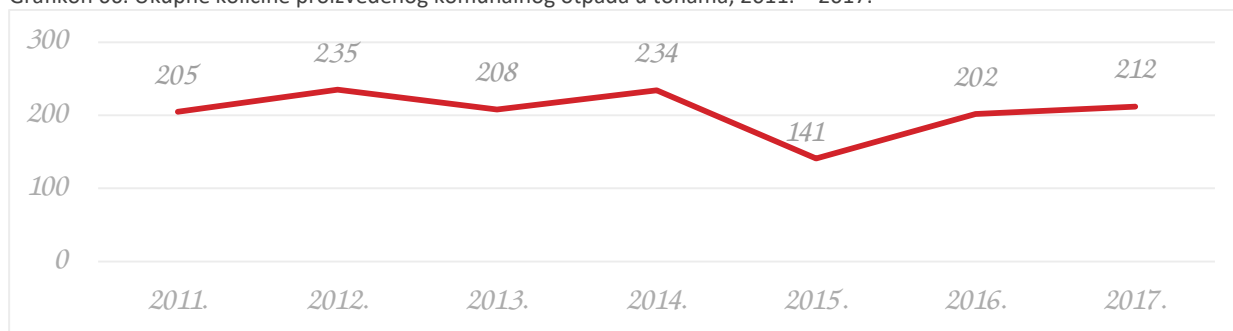
14.1. Gospodarenje otpadom

Krapinsko-zagorska županija, sukladno važećim zakonskim propisima, obvezna je pridržavati se zakonski definiranih mjera za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš kroz smanjenje količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te slijediti smjernice kojima se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš uz korištenje vrijednih svojstava otpada. Također, prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Županija se dužna pridržavati osnovnih načela gospodarenja otpadom, kao i poštovati red prvenstva gospodarenja otpadom. Potonje se odnosi na obvezu, u prvom redu, sprječavanja nastanka otpada, njegovu pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje te potom korištenje drugih postupaka poput energetske uporabe te zbrinjavanja otpada. Krapinsko-zagorska županija na svom području dužna je osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom i u provedbi mjera surađivati s jedinicama lokalne samouprave koje su odgovorne za gospodarenje komunalnim otpadom.

Analiza temeljena na podacima koje objavljuje Agencija za zaštitu okoliša u godišnjim Izvješćima o komunalnom otpadu ukazuje na činjenicu kako je u razdoblju od 2011. do 2017. godine došlo do značajnog povećanja obuhvata stanovništva Krapinsko-zagorske županije organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Na početku promatranog razdoblja 116.870 ili 88 % stanovnika Županije bilo je obuhvaćeno organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Godine 2017. obuhvaćeno je 127.422 žitelja ili 99,7 %⁹¹. Krapinsko-zagorska županija se tako više ne ubraja u županije s ispodprosječnim obuhvatom stanovništva u prikupljanju otpada. Prema posljednjim podacima ukupno je šest tvrtki obavljalo djelatnost javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, što se također odnosi na cijelo razdoblje 2011. – 2017., osim 2015. godine kada su otpad prikupljale samo četiri tvrtke. Prikupljanje komunalnog otpada u Županiji vrši se specijalnim vozilima namijenjenima skupljanju otpada te pomoću posuda – kanti za prikupljanje otpada. S lokacija gdje pristup specijalnog vozila nije moguć, postavljeni su spremnici većih zapremnina.

U razdoblju od 2011. do 2017. godišnje je prikupljeno od 20.000 do 30.000 tona komunalnog otpada, uz izuzetak 2015. godine kada je prikupljeno 15.636 tona komunalnog otpada. Udio Županije u ukupno prikupljenom komunalnom otpadu porastao je s 1,6 % u 2011. godini na 2 % u 2017. godini.

Grafikon 66. Ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada u tonama, 2011. – 2017.

Izvor: Izvješća o komunalnom otpadu 2011. – 2017.

Podaci iz Izvješća o komunalnom otpadu Agencije za zaštitu okoliša za referentno razdoblje 2011. – 2017. godine ukazuju da stanovnik Krapinsko-zagorske županije u prosjeku proizvede 205 kilograma komunalnog otpada godišnje. Izuzmu li se podaci za 2015. godinu, kada je količina prikupljenog komunalnog otpada po stanovniku iznosila 140 kilograma godišnje, dolazi se do prosječne brojke od 216 kilograma godišnje. Ta količina je relativno stabilna; osim 2015. godine nije zabilježen osobit rast ili pad generiranja komunalnog otpada po stanovniku. U tablici u nastavku prikazani su ukupno skupljeni komunalni otpad u 2017. godini po gradu ili općini Krapinsko-zagorske županije, podaci o broju stanovnika obuhvaćenih organiziranim skupljanjem komunalnog otpada po jedinicama lokalne samouprave te količina prikupljenog otpada po stanovniku u 2017. Količina prikupljenog komunalnog otpada po stanovniku 2017. godine bila je najmanja u Desiniću i iznosila 116 kilograma. Najviše je komunalnog otpada po glavi stanovnika prikupljeno u Humu na Sutli – 306 kilograma.

⁹¹ Vlastiti izračun. Agencija za zaštitu okoliša računala je stopu obuhvata koristeći broj obuhvaćenih građana u 2017. godini i uspoređujući ga s brojem stanovnika prema popisu iz 2011. godine i izračunala kako je obuhvat 96%. U novom izračunu korištene su procjene broja stanovništva DZS-a za 2017. godinu.

Tablica 143. Podaci o komunalnom otpadu po jedinicama po jedinicama lokalne samouprave u 2017. godini

	Ukupno skupljeno (preuzeto) u 2017. godini (t)	Broj stanovnika obuhvaćen	Kg/stanovnik
Desinić	339,66	2933	116
Mihovljan	239,9	1938	124
Hrašćina	178,73	1393	128
Maće	275,35	2131	129
Bedekovčina	1066,78	8041	133
Konjščina	441,97	3317	133
Budinščina	284,45	2057	138
Kraljevec na Sutli	238,69	1727	138
Pregrada	946,25	6594	144
Klanjec	429,8	2915	147
Veliko Trgovišće	761,26	4945	154
Petrovsko	14,5	2656	156
Novi Golubovec	103,86	654	159
Gornja Stubica	857,45	5284	162
Kumrovec	257,54	1588	162
Marija Bistrica	807,98	4993	162
Zlatar	876,4	5264	166
Krapinske Toplice	919,99	5367	171
Zlatar-Bistrica	409,76	2316	177
Lobor	406	2265	179
Donja Stubica	1020,39	5680	180
Jesenje	294	1560	188
Sveti Križ Začretje	1165,94	6165	189
Đurmanec	804,1	4235	190
Radoboj	650,1	3387	192
Zabok	1751,29	8994	195
Zagorska Sela	216,94	996	218
Oroslavje	1402,87	6138	229
Krapina	3067,7	12480	246
Stubičke Toplice	760,74	2805	271
Tuhelj	571,78	2104	272
Hum na Sutli	1377,47	4500	306

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu za 2017. godinu

Istovremeno, bilježi se značajan porast broja ostvarenih noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji te s tim povezane veće količine otpada koje generira ta grana djelatnosti. Agencija za zaštitu okoliša registrira podatke od 2014. godine, kada je broj ostvarenih

noćenja iznosio 210.253. Do 2017. godine ta se brojka povećala za 85 %, a noćenja je bilo 389.461. Količina proizvedenog otpada iz turizma porasla je s 129 tona u 2014. godini na 236 tona u 2017., što je porast od 82 %.

Udio miješanog komunalnog otpada u sakupljenom komunalnom otpadu u 2017. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 83 %. Najbolje rezultate ostvaruje Međimurska županija s 58 %, dok su najlošiji zabilježeni u Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Ličnosenskoj i Virovitičko-podravskoj gdje je udio miješanog otpada čini 95 % ukupnog. Podaci o pojedinima vrstama otpada dostupni su u tablici u nastavku.

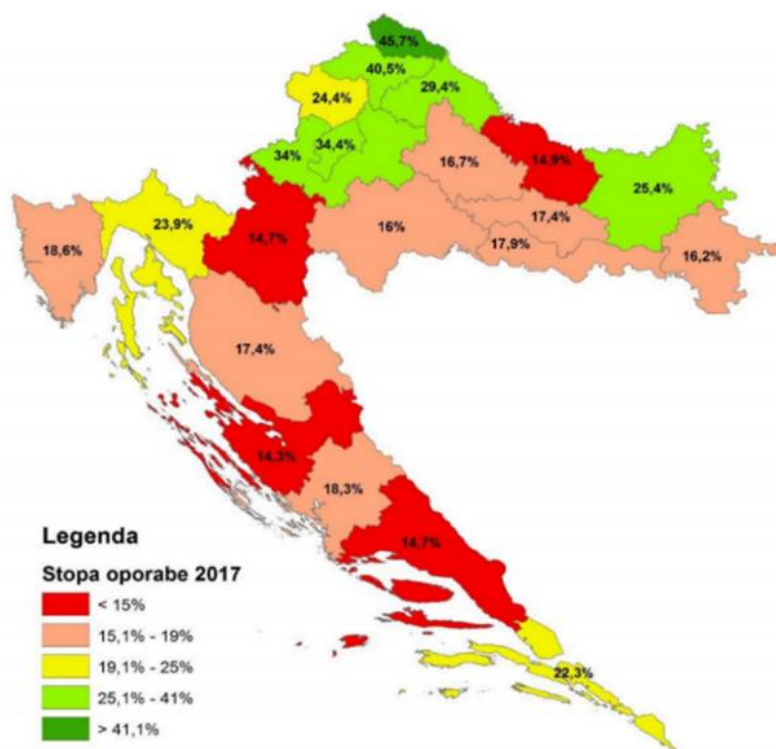
Tablica 144. Količine skupljenog otpada u tonama po vrstama otpada na području Krapinsko-zagorske županija, 2012. – 2017.

Godina	Papir	Plastika	Metal	Staklo	Glomazni otpad	Tekstil
2012.	221	139	20	232	1102	
2013.	216	339	366	265	1443	10
2014.	711	406	17	215	306	21
2015.	485	552	2	122	312	10
2016.	892	10015	14	213	1565	27
2017.	957	1158	29	170	1172	185

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu

Prema procjenama ukupne stope oporabe po županijama u 2017. godini, Krapinsko-zagorska županija uputila je na oporabu 6 880 tona otpada, ili 24,4 % od ukupnog. Najbolje rezultate u državi ostvarila je Međimurska županija s 45,7 %, a najslabije Zadarska s 14,3 %. Na grafičkom prikazu u nastavku moguće je usporediti rezultate Krapinsko-zagorske županije s ostalim županijama.

Slika 11. Stopa oporabe u 2017. godini

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2017.

Prema podacima Odbora za komunalne djelatnosti, u 2018. godini stanovnici Krapinsko-zagorske županije koristili su sedam odlagališta. To su Gorjak, Gubaševo, Leskov grm Lesičak, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica. Prema količini otpada, najveće je odlagalište Gorjak sa 6 807 tona, dok je najmanje odloženo na Lesičak (991 tona). Odlagalištem Gorjak koristio se

operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom.

Na području Županije nalazi se devet odlagališta, od čega je njih sedam aktivno, a dva su zatvorena. U tri su u tijeku postupci sanacije, u četiri odlagališta u tijeku je priprema za sanacijom, a jedno je odlagalište sanirano. Krajnji je cilj zatvaranje, s obzirom na skoro otvaranje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske na lokaciji Piškornica. Sanacija odlagališta provodi se u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Tablica 145. Lista odlagališta otpada s podacima o statusu i aktivnostima

Odlagalište otpada	Status	Aktivnosti
Gorjak	aktivno	postupci sanacije u tijeku
Gubaševo	aktivno	priprema
Kanjžža	zatvoreno	priprema
Lesičak	aktivno	priprema
Leskov grm	aktivno	sanirano
Medvedov jarek	aktivno	postupci sanacije u tijeku
Pustodol Začreški	zatvoreno	zatvoreno
Straža (Hum na Sutli)	aktivno	priprema
Tugonica	aktivno	postupci sanacije u tijeku

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2018.

Tablica 146. Količine (u tonama) ukupno odloženog otpada, 2011. – 2017.

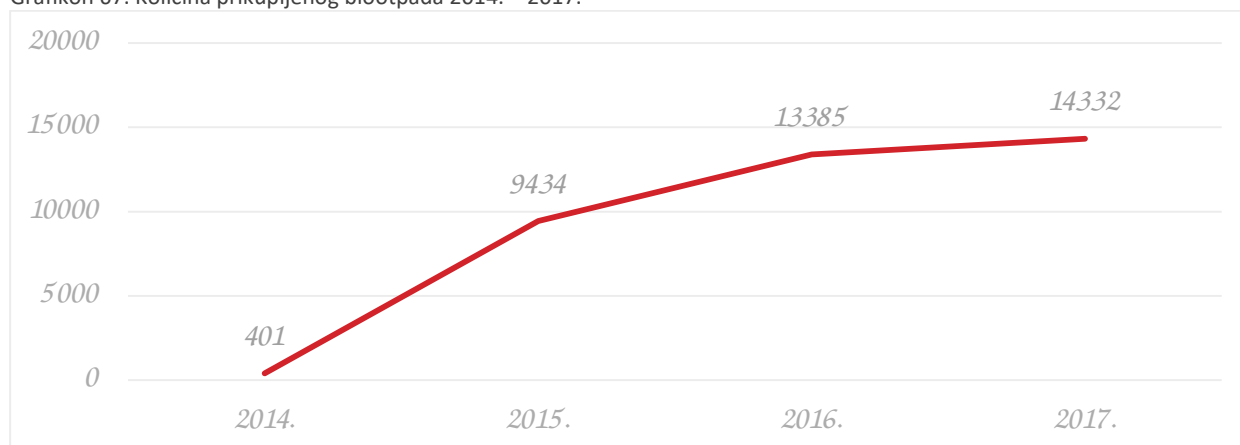
Odlagalište otpada	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Gorjak	5053	6267	7296	6591	7338	7698	6807
Gubaševo	3164	2920	1965	1628	1526	1575	1445
Lesičak	2019	2085	1496	1120	1165	1004	991
Medvedov jarek	2409	2271	2099	1961	1976	1718	1763
Straža (Hum na Sutli)	1596	1666	1598	1315	1085	1191	1301
Tugonica	4370	4469	3581	3517	3389	3383	3361
Ukupno	18611	19678	18035	16132	16479	16569	15668

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2017.

Iz tablice 94, u kojoj su prikazani podaci o odloženim količinama komunalnog otpada na odlagališta Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2011. – 2017., vidljivo je kontinuirano smanjivanje količina komunalnog otpada na odlagališta. Sve je veći postotak recikliranja iskoristivih komponenti otpada gdje najviše odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada čine glomazni otpad, otpad od papira i kartona, metali te biorazgradivi otpad iz vrtova i parkova, osobito na područjima gradova. Oko polovice odvojeno skupljenih vrsta iz komunalnog otpada izravno preuzimaju oporabiljivi, dok preostalu količinu preuzimaju odlagališta gdje se eventualno još određena mala količina otpada izdvoji za potrebe uporabe. Odvojeno prikupljanje krupnog, glomaznog otpada osiguravaju sve jedinice lokalne samouprave na način da se skupljanje i odvoz provodi jednom ili dva puta godišnje, odnosno prema pozivu.

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom biorazgradivi komunalni otpad definiran je kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad. Procesom prerade biorazgradivog komunalnog otpada, kompostiranjem, smanjuje se količina komunalnog otpada koju je potrebno odložiti. Na području Županije, jedinice lokalne samouprave u kojima se provodi odvojeno sakupljanje biootpada iz komunalnog otpada su Đurmanec, Gornja Stubica, Hum na Sutli i Krapina. U 2017. godini ukupno su prikupljene 14.332 tone biootpada, što čini 1,6 % ukupno prikupljenog biootpada u Republici Hrvatskoj. Istovremeno, primjetan je snažan pozitivan trend prikupljanja biootpada. Od referentne godine 2014. do 2017. količine prikupljenog biootpada povećane su s 401 tone na 14 332 tone, to jest, u vrlo kratkom razdoblju prikupljeno je 3474 % biootpada više.

Grafikon 67. Količina prikupljenog biootpada 2014. – 2017.

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2014. – 2017.

Industrijski i opasni otpad nastao na području Krapinsko-zagorske županije proizvođači otpada dužni su odvojeno prikupljati po vrsti i predati osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom sukladno zakonu kojim je regulirano gospodarenje otpadom. Odvojeno prikupljeni otpad pravna i fizička osoba-obrtnik koja ima ishođenu dozvolu za gospodarenje otpadom dužna je zbrinuti preporučenim načinom obrade (kemijsko-fizikalni, biološki, termički i odlaganje otpada). Na području Krapinsko-zagorske županije 37 tvrtki posjeduje dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom među kojima u Zaboku posluje tvrtka C.I.A.K. d.o.o. iz Zagreba koja se bavi gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom te na toj lokaciji posjeduje građevinu za privremeno skladištenje i obradu opasnog i neopasnog otpada.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka o 2013. godini, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta. Također, primjećuje se trend smanjivanja broja odlagališta u razdoblju 2016. – 2019. godine. Godine 2016. divljih odlagališta bilo je 94, a do 2019. godine njihov se broj smanjio za 27 % pa ih je sada 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar, to jest, po šest divljih odlagališta u svakoj navedenoj općini i gradu. Tablica u nastavku prikazuje broj i lokacije divljih odlagališta u razdoblju 2016. – 2019. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porast cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijena svijest o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 147. Broj i lokacije divljih odlagališta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2016. – 2019.

BROJ DIVLJIH ODLAGALIŠTA OTPADA				
OPĆINA/GRAD	2016	2017	2018	2019
BEDEKOVČINA	9	6	5	6
BUDINŠČINA	5	4	2	2
DESINIĆ	0	0	2	3
DONJA STUBICA	0	1	0	0
ĐURMANEC	0	0	0	0
GORNJA STUBICA	0	0	0	0
HRAŠĆINA	1	1	1	0
HUM NA SUTLI	0	0	0	0
JESENJE	0	0	0	0
KLANJEC	3	2	4	3
KRALJEVEC NA SUTLI	0	0	0	0
KRAPINA	6	2	1	1
KRAPINSKE TOPLICE	3	4	4	5
KONJŠČINA	4	n/a	n/a	3

BROJ DIVLJIH ODLAGALIŠTA OTPADA				
OPĆINA/GRAD	2016	2017	2018	2019
KUMROVEC	0	0	0	0
LOBOR	16	15	9	6
MAČE	1	5	6	6
MARIJA BISTRICA	n/a	3	7	n/a
MIHOVLJAN	7	6	6	5
NOVI GOLUBOVEC	5	4	3	2
OROSLAVJE	3	2	2	1
PETROVSKO	0	0	0	0
PREGRADA	3	0	4	3
RADOBOJ	1	1	1	2
STUBIČKE TOPLICE	0	0	0	0
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	11	10	7	6
TUHELJ	0	0	0	0
VELIKO TRGOVIŠĆE	5	5	5	4
ZABOK	0	0	0	0
ZAGORSKA SELA	3	2	2	2
ZLATAR	6	6	9	6
ZLATAR BISTRICA	2	1	1	2
Ukupno	94	80	81	68

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije, obrada Zagorska razvojna agencija 2019.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno cca. 570.000 stanovnika. Odlukom Vlade RH (NN 72/14) Projekt RCGO Piškornica je proglašen Strateškim projektom Vlade Republike Hrvatske. Piškornica – sanacijsko odlagalište j.d.o.o. je dana 24. rujna 2015. godine preuzela odlaganje otpada sve do uspostave rada RCGO-a. U realizaciji projekta sanacije i konačnog uređenja odlagališta otpada Piškornica ishođene su sve potrebne dozvole (Okolišna dozvola, Rješenje o izmjeni i dopuni građevinske dozvole, Uporabna dozvola, Dozvola za gospodarenje otpadom).

Slika 12. Lokacija RCGO Piškornica i pretovarnih stanica

Objavljeni stručni radovi⁹² sugeriraju, međutim, kako izgradnja regionalnog centra za gospodarenje otpadom ne ide u korak s recentnim trendovima u Europskoj uniji te kako se projekt ne uklapa u koncept kružnog gospodarstva kojeg proklamira Europska unija. Također, problem predstavljaju požari te nezadovoljavajući rezultati analiza otpadnih i oborinskih voda i deponijskog plina i zraka. Odjel za zdravstvenu ispravnost i kvalitetu voda navodi kako su u 2017. godini koncentracije metala, amonijaka, metana, ugljičnog dioksida, sumporovodika i ekološki pokazatelji poput kemijske i biološke potrošnje kisika bili iznad propisanih maksimuma.

Krapinsko-zagorska županija kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je Županija svake godine osigurala i doznačivala subvencijska sredstva za njihovu uspostavu. Tako su u 32 jedinice lokalne samouprave krapinsko-zagorske županije oformljeni „zeleni otoci“. Podaci o jedinicama lokalne samouprave te vrsti otoka nalazi se u tablici 96 u nastavku.

Tablica 148. Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji

GRAD/OPĆINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Vrsta otpada koja se prikuplja
Grad Krapina	19	18	18	18	17	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Donja Stubica	10	10	11	10	11	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Klanjec	4	6	4	4	4	papir, karton, plastika, staklo
Grad Oroslavje	8	8	8	8	10	papir, karton, staklo, odjeća
Grad Pregrada	11	11	10	15	9	papir, karton, plastika, staklo, metali
Grad Zabok	25	25	25	26	26	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Zlatar	14	14	2	2	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Bedekovčina	10	10	11	11	11	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Budinščina	4	6	6	6	6	papir, karton, plastika, staklo
Općina Desinić	1	1	1	2	2	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Đurmanec	9	9	9	9	9	papir, karton, plastika, staklo
Općina Gornja Stubica	3	2	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Hum na Sutli	4	4	3	3	2	papir, karton, plastika, staklo, metal
Općina Hrašćina	4	4	5	5	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Jesenje	3	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Konjščina	6	6	7	2	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Krapinske Toplice	2	2	2	2	2	staklo, plastika, papir, karton
Općina Kraljevec na Sutli	6	6	4	6	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Kumrovec	2	3	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo, metal
Općina Lobor	4	5	5	5	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Mače	2	3	4	4	4	papir, karton, plastika, staklo
Općina Marija Bistrica	3	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Mihovljan	3	3	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo

⁹² <https://zir.nsk.hr/islandora/object/mev%3A1006/datastream/PDF/view>

GRAD/OPĆINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Vrsta otpada koja se prikuplja
Općina Novi Golubovec		3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Petrovsko	6	6	6	6	6	papir, karton, plastika, staklo
Općina Radoboj	8	8	7	7	9	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Stubičke Toplice	8	3	3	3	2	Staklo, papir, plastika
Općina Sveti Križ Začretje	14	14	14	14	14	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Tuhelj	2	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Veliko Trgovišće	3	4	7	7	7	papir, karton, plastika, staklo
Općina Zlatar Bistrica	7	7	6	7	6	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Zagorska Sela	2	7	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo
UKUPNO:	207	217	198	202	181	

Izvor: Jedinice lokalne samouprave KZZ-a, 2019

Odvojeno prikupljanje otpada u svrhu adekvatnog iskorištavanja osigurale su gotovo sve jedinice lokalne samouprave kroz odvojeno prikupljanje na kućnom pragu, putem dodatne kante ili posebne dodatne vreće čime se osiguralo odvojeno prikupljanje papira, kartona, tetrapaka, plastike, metalne ambalaže i stakla. Prema informacijama dobivenima od relevantnih dionika, postoji problem s preuzimanjem sortiranog otpada, pri čemu se prikupljeni sortirani otpad neadekvatno zbrinjava i reciklira.

Na području Krapinsko-zagorske županije od siječnja 2017. do konca 2019. godine otvorena su četiri reciklažna dvorišta – u Krapini, Jertovcu, Krapinskim Toplicama te Stubičkim Toplicama. U svrhu uspostave reciklažnih dvorišta, to jest, za aktivnosti građenja i opremanja reciklažnih dvorišta odnosno nabavu mobilnih jedinica u smislu čl. 35 Zakona o održivom gospodarenju otpadom dodijeljena su bespovratna sredstva Europske unije.

14.2. Kvaliteta zraka

Od 1. siječnja 2019. godine Ministarstvo zaštite okoliša i energetike preuzelo je zaposlenike, poslove, prava i obveze Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (HAOP). Na temelju Zakona o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 130/11, 47/14, 61/17, 118/18), i Pravilnika o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (Narodne novine, br. 129/12, 97/13), jedna od obveza je izrada godišnjeg izvješća o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske.

Obaveze mjerenja onečišćenja zraka propisane su Zakonom o zaštiti zraka, Pravilnikom o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora i Uredbom o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora. Obveznici provođenja mjerenja ispuštanja su subjekti koji obavljaju djelatnost u kojoj dolazi do onečišćenja zraka i imaju u svojoj djelatnosti ispušt (dimovodni kanal) za odvod onečišćujućih tvari u zrak. Učestalost mjerenja te popis onečišćujućih tvari koje se mjere regulirani su gore navedenim propisima. Prema postojećim propisima u Krapinsko-zagorskoj županiji ni jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja emisija.

Obveznici povremenih mjerenja (njih oko 150) dužni su Agenciji za zaštitu okoliša dostaviti izvještaj o obavljenim mjerjenjima do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu. Ukoliko prelaze godišnji prag ispuštanja propisan pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša podatke o tome moraju dostaviti u Registar. Budući da je 2015. stupio na snagu stupio novi Pravilnik o Registru onečišćavanja okoliša (NN, 87/15) kojim je povećan prag ispuštanja onečišćujućih tvari za prijavu u Registar, broj obveznika će se znatno smanjiti. Po podacima iz Registra onečišćavanja okoliša iz 2017. godine, u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je 13 operatera obveznika.

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14) određeno je 5 zona i 4 aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. Krapinsko-zagorska županija svrstana je u zonu HR1 – Kontinentalna Hrvatska zajedno s Osječko-baranjskom županijom (izuzimajući osječku aglomeraciju HR OS), Požeško-slavonskom županijom, Virovitičko-podravskom županijom, Vukovarsko srijemskom županijom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom,

Koprivničko-križevačkom županijom, Međimurskom županijom, Varaždinskom županijom te Zagrebačkom županija (izuzimajući zagrebačku aglomeraciju HR ZG). Za zonu HR1 - razina onečišćenosti zraka niža je od gornjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Koncentracije SO₂ i NO₂ niže su od donjeg praga procjene, razina PM10 niža je od gornjeg praga procjene, razine benzena i benzo(a) pirena niže su od donjeg praga procjene, razine Pb, As, Cd, Ni niže su od donjeg praga procjene, razina CO niža je od donjeg praga procjene, razina O₃ viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon, a Hg je niži od granične vrijednosti. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu vegetacije također je niža od donjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Razine SO₂ i NO_x niže su od donjeg praga procjene, a AOT40 parametar viši je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon (AOT40 parametar).

U Krapinsko-zagorskoj županiji za ocjenu onečišćenosti za 2017. godinu uzeti su podaci s mjerne postaje Desinić. Prema tablici kvalitete zraka u zoni HR1, zrak je bio I. kategorije s obzirom na sljedeće onečišćujuće tvari: PM10 (auto.), PM2,5 (auto.) i SO₂. Zrak je s obzirom na količine O₃ svrstan u II kategoriju.

Tablica 149. Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak

Industrijska djelatnost/ Ispuštanje onečišćujućih stvari	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ispuštanja na razini Krapinsko-zagorske županije							
Ugljikov dioksid	113.181 t	102.763 t	105.133 t	123.396 t	112.783 t	123.511 t	127.852 t
Arsen i spojevi	30,2 kg	32,3 kg	30,7 kg	17,45 kg	6,8 kg	2,62 kg	3,41 kg
Kadmij i spojevi	12,9 kg	11,2 kg	13,1 kg	3,98 kg	1,7 kg	1,314 kg	-
Čestice (PM 10)	75,8 t	128 t	126 t	80,8 t	28,4 t	26,1 t	7,1 t
Spojevi klora izraženi kao klorovodik (HCl)	-	15,3 t	11,0 t	6,0 t	4,3 t	6,4 t	5,0 t
Oksidi dušika izraženi kao dušikov dioksid (NO ₂)	471 t	340 t	409 t	257,7 t	314,4 t	422,3 t	485,2 t
Oksidi sumpora izraženi kao sumporov dioksid (SO ₂)	229 t	220 t	180 t	519 t	371,7 t	176,6 t	236,3 t
Metan				76 t	101 t		114 t
Spojevi fluora				769,05 kg	222,7 kg	236,5 kg	245,2 kg
Ugljikov monoksid				9 t	19,3 t	7,8 t	10,2 t
Nemetanski hlapivi organski spojevi (NMHOS)				82, 5 t			

Izvor: Agencija za zaštitu okoliša

14.3. Vodoopskrba

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u Republici Hrvatskoj razlikuje se javna, lokalna i individualna vodoopskrba. Javnu vodoopskrbu obavljaju pravne osobe koje su registrirane za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe odnosno JIVU-i. Lokalna vodoopskrba podrazumijeva lokalne vodovode o kojima uglavnom skrbe grupe građana ili mjesne zajednice. Individualna vodoopskrba podrazumijeva upotrebu individualnih zdenaca i cisterni/gusterni. U skladu s podacima objavljenima na web stranicama Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2018. – tablični podaci, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju četiri vodovoda koji opskrbljuju 122.696 stanovnika i čine 92.3 % priključenosti. Istovremeno, 44 lokalnih vodovoda opskrbljuju 20.581 stanovnika i čini 15.49 % priključenosti.

Tablica 150. Broj priključenih stanovnika na vodovod

Broj stanovnika (popis stanovništva 2011)	JAVNA VODOOPSKRBA			LOKALNA VODOOPSKRBA		
	Broj vodovoda	Broj priključenih stanovnika	% priključenosti	Broj vodovoda	Broj priključenih stanovnika	% priključenosti
132.892	4	122.696	92,3	44	20.581	15,49

Izvor: Zavod za javno zdravstvo, studeni 2019.

Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Krakom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIOP Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli.

- Zagorski vodovod d.o.o. upravlja 171 km magistralne vodoopskrbne mreže, s 1.684 km mjesne vodovodne mreže te 335 km priključnih cjevovoda;
- Krakom – vodoopskrba i odvodnja d.o.o. upravlja s 240 km vodoopskrbnih cjevovoda;
- VIOP Pregrada d.o.o. upravlja sa 197 km vodoopskrbne mreže;
- HUMVIO upravlja sa 166 km vodoopskrbne mreže.

U Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno postoje 44 lokalna vodovoda, što je uz Varaždinsku i Zagrebačku ubraja u županije s najvećim brojem lokalnih vodovoda. Ipak, prema novom Zakonu o vodnim uslugama koji je na snazi od 18. srpnja 2019. godine, javni isporučitelji vodnih usluga dužni su u roku od šest mjeseci po izvršnosti rješenja o ispunjenju posebnih uvjeta iz članka 16. stavka 5. ovoga Zakona popisati lokalne vodovode kojima se isporučuje prosječno 10 m³ vode na dan ili opskrbljuje više od 50 ljudi. Lokalni vodovodi izgrađeni prije stupanja na snagu ovog Zakona prenijet će se na upravljanje javnom isporučitelju vodnih usluga na uslužnom području. Na taj će se način osigurati zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju iz lokalnih vodovoda, što do sad nije bio slučaj. Naime, prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2018. – tablični podaci, od 165 uzoraka vode iz lokalnih vodovoda, njih 81 ili 49,1 % bilo je neispravno.

Pokazatelji kvalitete vode i njezine zdravstvene ispravnosti određeni su odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08). Zdravstvenu ispravnost vode provjerava Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije. U tablici u nastavku prikazano je kako je u razdoblju od 2016. do 2018. godine, za koje su dostupni potrebni podaci, postotak neispravnih uzoraka vode iz lokalnih vodovoda smanjen za 9,5 postotnih bodova.

Tablica 151. Postotak neispravnih uzoraka vode u KZŽ-u u razdoblju 2016. – 2018.

Godina	Postotak neispravnih uzoraka
2016.	58,6 %
2017.	54,5 %
2018.	49,1 %

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis 2016. – 2018.

Kako je primjetno, taj je postotak još uvijek vrlo visok te upućuje na činjenicu da je gotovo polovica vode iz lokalnih vodovoda neispravna. U srpnju 2019. godine osamdesetak ljudi potražilo je liječničku pomoć zbog trovanja vodom na području Krapinsko-zagorske županije, točnije s područja općine Mihovljan. U Zavodu za javno zdravstvo KZŽ-a potvrđeno je da su izvorišta zagađena, odnosno da u vodi ima puno više bakterija od dopuštenih vrijednosti. Razlog zagađenja su jake padaline koje su pogodile područje Krapinsko-zagorske županije uslijed kojih je u vodu ušao mulj. Jedino trajno rješenje ovakvih problema vidi se u priključenju lokalnih vodovoda u sustav javnog vodovoda. Na lokalne je vodovode, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u 2018. godini bilo priključeno 20 581 žitelja Županije.

Što se tiče izvorišta na području Krapinsko-zagorske županije, Zavod za javno zdravstvo vrši monitoring izvorišta vode za piće i nepererađene vode. U 2018. godini od 17 uzoraka njih 7, ili 41,2 % bilo je neispravno. Od navedenog, dva su uzorka bila kemijski neispravna, a njih šest mikrobiološki neispravna. Navedeno je osjetno više od 2016. godine kada 28,6 % uzoraka nije bilo ispravno, te 2017. godine kada je 15,4 % uzoraka bilo neispravno.

Prema podacima koje su dostavili Humvio d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5 % zahvaćene vode.

Od većih kapitalnih investicija u sektoru vodoopskrbe, planira se dogradnja sustava vodoopskrbe naselja „visoke zone“ na području grada Zaboka te opskrba vodom „Visoke zone“ Lobor – Mače i Novi Golubovec iz izvorišta Mlačine Grabari. Također se projektiraju i grade kapitalni objekti nužni za povećanje kapaciteta sustava i sigurnosti vodoopskrbe stanovništva te za potrebe poduzetničke zone grada Zaboka, među kojima novi vodospremnik Zabok V = 1.500 m³. U fazi izgradnje je kapitalna investicija i cjevovodi vezani uz C.S. Gredice. Ukupna ulaganja za navedene investicije na području grada Zaboka (i rubnih područja prema susjednim JLS) do 2019. godine planiraju se u iznosu cca 60.000.000,00 kn.

Od planiranih projekata i investicija za naredno plansko razdoblje, potrebno je navesti završene projekte:

- Sustav Harina Zlaka III B faza – iz bunara HRZ-2,
- Visoka zona grada Zlatara – Kadoići, Kantociji, Bartolini (h.s. i cjevovodi),
- HS Jankovčica i cjevovodi na vodoopskrbnom podsustavu Bedekovčina,
- Opskrba vodom područja „niske zone“ naselja Veliko Trgovišće, Opskrba vodom naselja Velika Erpenja,
- Vodoopskrbni sustav Hrašćina – Budinščina, podsustav u općini Budinščina – nastavak,
- Opskrba vodom naselja Kraljev vrh 3 FAZA – spoj Strmec – Pila,
- Vodoopskrba „visoke zone“ Općine Desinić H.S. Košnica i opskrbeni cjevovodi,
- Šavorići – KONJŠČINA – PEŠČENO,
- Dogradnja NUS-a.

Projekti koji su djelomično završeni:

- Opskrba vodom „niske zone“ naselja Marija Bistrica – izveden VS Cerine, ostali objekti (magistralni cjevovod i CS s tlačnim vodom) nisu u realizaciji,
- Opskrba vodom područja naselja Hum Bistrički, Donja i Gornja Selnica, – izveden VS Hum Bistrički, ostali objekti (cjevovodi i CS s tlačnim vodom) u pripremi postupka javne nabave,
- Opskrba vodom naselja Mihovljan – izvedeno djelomično (cca 20 %), ostalo nije u realizaciji,
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor – Zabok dionica C.S. Cetinovec – P.K. Bukovec (DN 250, L = 1 km), - izvedeno djelomično, (cca 50 %) ostalo nije u realizaciji,
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor – V.S. Kaštel dionica C.S. Cetinovec – V.S. Cetinovec – V.S. Kaštel (DN 200, L = 1 km), izvedeno djelomično (cca 50 %), ostalo nije u realizaciji.

14.4. Gubitak vode u vodoopskrbi

Na temelju odredbi Zakona o vodama, Strategija upravljanja vodama donesena 15. srpnja 2008. godine dugoročni je planski dokument kojim se utvrđuju vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama. Njome se ističe kako je voda jedinstven i nezamjenjiv prirodni resurs ograničenih količina i neravnomjerne prostorne i vremenske raspodjele. Štedljivo i racionalno korištenje vode jedno je od temeljnih načela Strategije upravljanja vodama Republike Hrvatske. Neracionalna potrošnja vode je rezultat, između ostalog, visokih gubitaka, koji su posljedica zastarjelosti i nedovoljnog održavanja sustava javne vodoopskrbe.

Prema podacima koje su dostavili Humvio d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5 % zahvaćene vode, čime je vidljivo smanjenje gubitka vode u odnosu na 2014. godinu kada je gubitak vode iznosio 45,0 %.

Zagorski vodovod, Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) i Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) bavi se aktivnostima koje su vezane na smanjenje gubitka vode u sustavu. Zagorski vodovod s ciljem smanjenja gubitka te unapređenja kontrole curenja RJ Vodoopskrba prepoznala je i pokrenula niz sustavnih mjera i aktivnosti. Sustav je temeljem međunarodnih standarda (IWA metodologija) podijeljen na DMA zone, regulaciju tlaka i aktivnu kontrolu curenja. Zagorski vodovod ima ugrađen nadzorno upravljački sustav (NUS) sukladno kojeg se prate vitalni dijelovi sustava te stanje količine vode u svim vodoopskrbnim objektima, tlak, protok i upravljanje uređajima za prepumpavanje vode. NUS je instaliran u CS Gredice putem kojeg dežurni zaposlenici upravljaju sustavom 0 – 24 sata. Zagorski vodovod također već duži niz godina radi na obnovi pumpnih i hidroforskih stanica gdje se ugrađuju pumpe najnovije generacije x frekventnom regulacijom te GPRS modulima koji su povezani s NUS-om, a koje sprečavaju nastanak hidrauličkih udara i samim time smanjuje se i broj puknuća cjevovoda.

Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) planira dogradnju postojeće stare distributivne mreže na svojem području:

- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 3. dio (Lastine, Grletinec, Klauže, Vrbišnica) dužina cca 2 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 4. dio (nizinski dio Prišlin, Mali Tabor, Brezno Gornje i Donje, Zalug) dužina cca 5 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka IIC-faza, 2. dio (Donji Hum) dužina cca 2 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka IIC-faza, 1. dio (visoki dio Prišlin, Poredje) dužina cca 1 500 m,
- Distributivna mreža vezana na vodoopskrbni cjevovod Visoke zone Lupinjak dužina cca 500 m cjevovodi distributivne mreže II B faze dužina cca 6 800 m.

Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) u svrhu rješavanja problematike gubitka vode napravila je hidraulično–matematički model vodoopskrbnog sustava i elaborat analize stanja gubitka. U 2015. godini u suradnji s Hrvatskim vodama, VIOP započeo je projekt „Sanacije gubitka vodovoda Pregrada“ ugradnjom mjerne opreme i regulatora tlakova na postojeći vodoopskrbni sustav. Projektom se planira riješiti problem visokih tlakova u vodoopskrbnoj mreži.

14.5. Odvodnja

Na području Krapinsko-zagorske županije u sustav odvodnje otpadnih voda u 2019. godini bilo je priključeno tek 8.791 kućanstava. Sustav odvodnje tako je obuhvatio svega 27.656 stanovnika, odnosno 22 % ukupnog broja stanovnika Županije. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Usporedbom s podacima Zavoda za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije za 2012. godinu, primjetno je kako se duljina mreže odvodnje otpadnih voda povećala s 241,8 km na 293,6 km, što znači da je postojećem sustavu dodano 51,8 km novih kanala za odvodnju otpadnih voda. Naselja Budinščina, Desinić, Đurmanec, Hrašćina, Hum na Sutli, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Lohor, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Radoboj, Tuhelj i Zagorska Sela u 2019. godini nisu bila uključena u sustav odvodnje otpadnih voda, koji je razgranat uglavnom u većim naseljima urbanog karaktera, i naseljima u blizini istih.

Tablica 152. Broj kućanstava i stanovnika priključenih na sustav odvodnje s duljinama mreže i nadležnim poduzećima

GRAD/OPĆINA	Kućanstva priključena na kanalizaciju	Stanovnici priključeni na kanalizaciju	Duljina mreže km	Nadležno komunalno poduzeće
DONJA STUBICA	215	645	16	Zagorski vodovod
KLANJEC	131	393	4,3	Zagorski vodovod
KRAPINA	1.782	5.525	35	Krakom
OROSLAVJE	787	2.361	30	Zagorski vodovod
PREGRADA	600	1.920	10	VIOP
ZABOK	1.783	5.349	53,5	Zagorski vodovod
ZLATAR	271	1.568	11	/
BEDEKOVČINA	420	1.260	22,8	Zagorski vodovod
BUDINŠČINA	/	/	/	/
DESINIĆ	/	/	/	/
ĐURMANEC	/	/	/	/
GORNJA STUBICA	38	114	6	Zagorski vodovod
HRAŠĆINA	/	/	0,32	/
HUM NA SUTLI	/	/	3,7	HUMVIO
JESENJE	/	/	/	/
KONJŠČINA	131	393	11,3	Zagorski vodovod
KRALJEVEC NA SUTLI	/	/	/	/
KRAPINSKE TOPLICE	659	1977	18,5	Zagorski vodovod
KUMROVEC	38	114	7,5	Zagorski vodovod

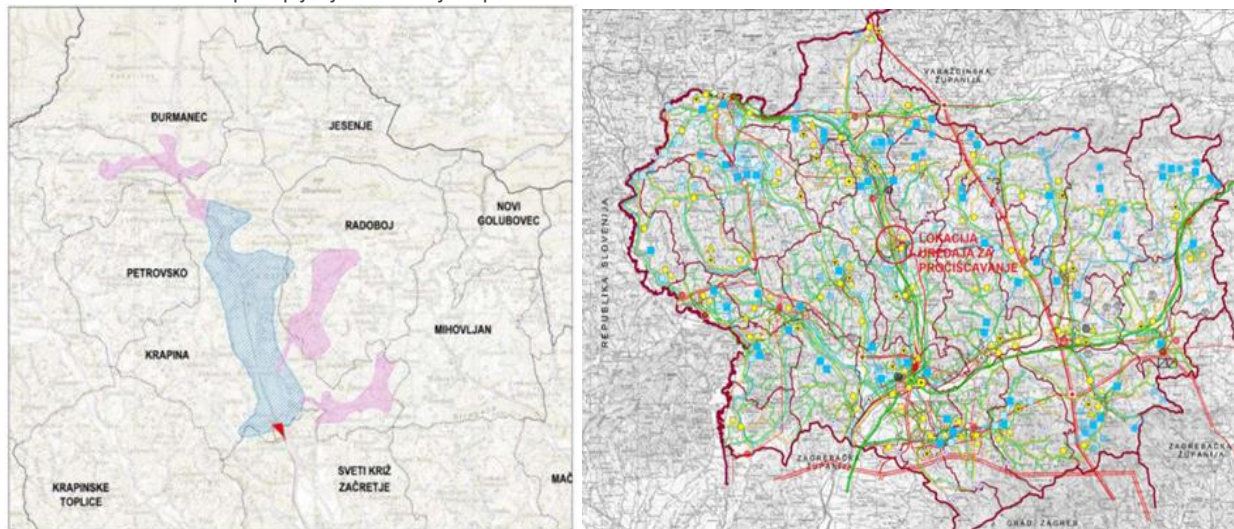
GRAD/OPĆINA	Kućanstva priključena na kanalizaciju	Stanovnici priključeni na kanalizaciju	Duljina mreže km	Nadležno komunalno poduzeće
LOBOR	/	/	/	/
MAČE	48	144	2,1	Zagorski vodovod
MARIJA BISTRICA	320	1.024	2,6	/
MIHOVLJAN	/	/	/	/
NOVI GOLUBOVEC	/	/	/	/
PETROVSKO	/	/	/	/
RADOBOJ	/	/	/	/
STUBIČKE TOPLICE	885	2.832	26,66	/
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	350	1050	10,4	Zagorski vodovod
TUHELJ	/	/	/	/
VELIKO TRGOVIŠĆE	254	762	8,4	Zagorski vodovod
ZAGORSKA SELA	/	/	/	/
ZLATAR BISTRICA	75	225	13,6	Zagorski vodovod
UKUPNO	8.787	27.656	293,68	

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, studeni 2019.

Brdovita konfiguracija terena otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda. Nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Županije na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustav će biti priključeno oko 60 % stanovništva Županije.

Aglomeracija Zabok i Zlatar te aglomeracija Krapina bit će najveće investicije u sljedećih nekoliko godina na području Krapinsko-zagorske županije. Radi se o izgradnji kanalizacija i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Gornjoj Pačetini, uz granicu s općinom Sveti Križ Začretje. Aglomeracija Krapina obuhvaća tri jedinice lokalne samouprave: Grad Krapinu i Općine Đurmanec i Radoboj. Položaj aglomeracije Krapina u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i lokacija uređaja za pročišćavanje prikazani su u nastavku:

Slika 13. Prikaz sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda

Izvor: Elaborat o zaštiti okoliša za zahvat: sustav prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Krapina, 2016.

Postojeći sustav odvodnje Grada Krapine funkcionira kao mješoviti sustav odvodnje, a to znači da prikuplja oborinske, kućanske i tehnološke otpadne vode i to u cijelosti gravitacijskim načinom odvodnje. Na kanalizacijskom sustavu grada Krapine ne postoji

uređaj za pročišćavanje otpadnih voda već se nepročišćene otpadne vode ispuštaju putem privremenih ispusta izravno u kanale i vodotoke. Danas je na postojeću kanalizacijsku mrežu spojeno cca 1.753 domaćinstava i 198 pravnih osoba. Ovaj izgrađeni dio kanalizacijskog sustava Krapine će i u budućnosti funkcionirati kao mješoviti sustav odvodnje, a sva nova kanalizacijska mreža se predviđa izvesti kao nepotpuni razdjelni sustav odvodnje. Kod nepotpunog razdjelnog sustava odvodnje kanalizacijska mreža namijenjena je odvodnji samo kućanskih i tehnoloških otpadnih voda. Oborinske vode odvođe se (kao i prije izgradnje kanalizacije) infiltracijom, postojećom cestovnom odvodnjom, melioracijskim kanalima i vodotocima.

14.6. Opskrba plinom

Na području Krapinsko-zagorske županije ukupna dužina mreža iznosi 2151 km. Distribuciju plina obavlja pet distributera – Gradska plinara Krapina, Humplin, Zelenjak – plin, Zagorski metalac i Plin Konjščina. U 2018. godini navedenih pet distributera opskrbljivalo je 33.220 potrošača, od čega 30.611 kućanstava. Prosječna starost plinovoda iznosi 25 godina. Podaci o broju potrošača i duljini mreže prema pojedinom distributeru iznijeti su u sljedećoj tablici:

Tablica 153. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018. godina

GRADSKA KRAPINA	PLINARA	Krapina, Petrovsko, Đurmanec, Radoboj, Mihovljan (izuzev naselja Gregurovec Veternički i Veternička Velika), Novi Golubovec (osim Starog Golubovca i Petrove Gore), Jesenje
HUMPLIN		Pregrada, Hum na Sutli, Desinić i djelomično općina Petrovsko
ZELENJAK – PLIN		Klanjec, Tuhelj, Kumrovec, Zagorska Sela, Kraljevec na Sutli, Desinić, Veliko Trgovišće, Dubravnice
ZAGORSKI METALAC		Bedekovčina, Krapinske Toplice, Mače, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće, Mihovljan – zaselak Haramini, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, Luka, Bistra, Jakovlje, Zabok, Krapina, Donja Šemnica, Donja Stubica, Oroslavje
PLIN KONJŠČINA		Zlatar, Konjščina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Lobar, Budinščina, Hrašćina, dio općine Gornja Stubica, Novi Golubovec i Mihovljan

Izvor: Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, 2008.

Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnju magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Najniži stupanj plinifikacije od 8 % je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90 %, na području Zaboka.

Slika 14. Kartografski prikaz plinskih distribucijskih područja u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Analiza distribucije plina na području KŽŽ-a, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. Infrastrukturu

Tablica 154. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018.

2018	Kućanstva	Industrija	Usluge	Poljoprivreda	Toplane i kotlovnice	Ostali	Ukupno	Dužina distributivne mreže plinovoda (km)
GRADSKA PLINARA KRAPINA	4904	30	449	0	1	0	5384	457
HUMPLIN	2572	17	247	2	2	1	2841	220
ZELENJAK – PLIN	2381	4	175	3	3	0	2566	310
ZAGORSKI METALAC	16260	13	1240	1	13	0	17527	833
PLIN KONJŠČINA	4494	7	373	17	11	0	4902	331
Ukupno	30611	71	2484	23	30	1	33220	2151

Izvor: Plinsko gospodarstvo Republike Hrvatske, 2018. i Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. Infrastrukturu

Transportni sustav Republike Hrvatske u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća visokotlačni magistralni plinovod DN 500/50 bara koji dolazi iz smjera Rogaca, plinskog interkonektora sa slovenskim transportnim sustavom prema Zagrebu, na koji su spojene MRS Straža, MRS Krapina i MRS Zabok, odvojak DN 150/50 bara prema Kumrovcu, odvojak kod Zaboka DN 100/50 bara za MRS Oroslavje, odvojak magistralnog plinovoda DN 500/50 bara od Zaboka prema Varaždinu na koji su spojene MRS Konjščina

i odvojak 150/50 bara za MRS Bedekovčina. Postojeće plinske distribucijske mreže sastoje se od plinovoda izrađenih od čeličnih cijevi, polietilenskih cijevi visoke gustoće, plinskih mjerno-redukcijskih stanica, odorizacijskih stanica, sustava katodne zaštite, sustava za daljinski nadzor, upravljanje i prikupljanje podataka, kućnih i industrijskih priključaka plina, plinomjera i druge mjerne opreme, kao i sve druge opreme i građevina ugrađenih u distribucijski sustav u svrhu osiguravanja sigurnog i pouzdanog pogona distribucijskog sustava i isporuke plina krajnjim kupcima.

U industrijskoj potrošnji najveći udio od oko 76 % u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja prirodnog plina. Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji energije kućanstava odnosno 45 %, 26 % i 20 % od ukupnog. Strateški je cilj Županije primjenjivati takve energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti.

14.7. Opskrba električnom energijom

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Spajanjem elektrane na novoizgrađenu plinsku mrežu 1980. godine, počinje korištenje prirodnog plina kao osnovnog goriva. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinskoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga.

Područje Krapinsko-zagorske županije električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin (Općina Novi Golubovec),
- DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području Krapinsko-zagorske županije, površine 1.190 km², iznosi 5.7171 km. Najveći dio područja Županije (cca 86 %) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobor, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napona.

Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Još uvijek postoji značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika. Vodovi 0,4 kV su duljine je 4.457 km, a vodovi 10(20) kV i 35 kV su duljine 1.260 km. Na području Elektre Zabok postoje TS 110/35/10 kV Straža, TS 110/35/20/10 kV Zabok, TS 110/20 kV Krapina-Bobovje i TS 110/35 kV Jertovec koja nije u osnovnim sredstvima Elektre Zabok, već Elektre Zagreb. Na temelju međusobnog sporazuma Elektra Zabok ima pravo na korištenje 50 % instalirane snage (10 MVA). Poseban problem zbog manjka snage i rezerve predstavlja TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec koja se nalazi unutar TE Jertovec i najlošija je točka u sustavu distributivne mreže Hrvatske, kao bitan, jedini i osnovni izvor napajanja dijela 35 kV mreže:

- Elektre Zagreb, Pogon Zelina s dvije TS 35/10 kV (Vinčino i Zelina) s ukupno 214 TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 13 MW, što predstavlja 68 % geografskog područja Pogona Zeline,
- Elektre Zabok, Pogon Zlatar Bistrica s dvije TS 35/10 (Konjščina i Zlatar Bistrica) s ukupno 215 komada TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 11 MW, što predstavlja 25 % geografskog područja DP Elektre Zabok.
- TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec nema zadovoljen kriterij n-1 i pretežni dio godine opterećenje premašuje nazivnu snagu, a pri vršnom opterećenju i preko 124 %.

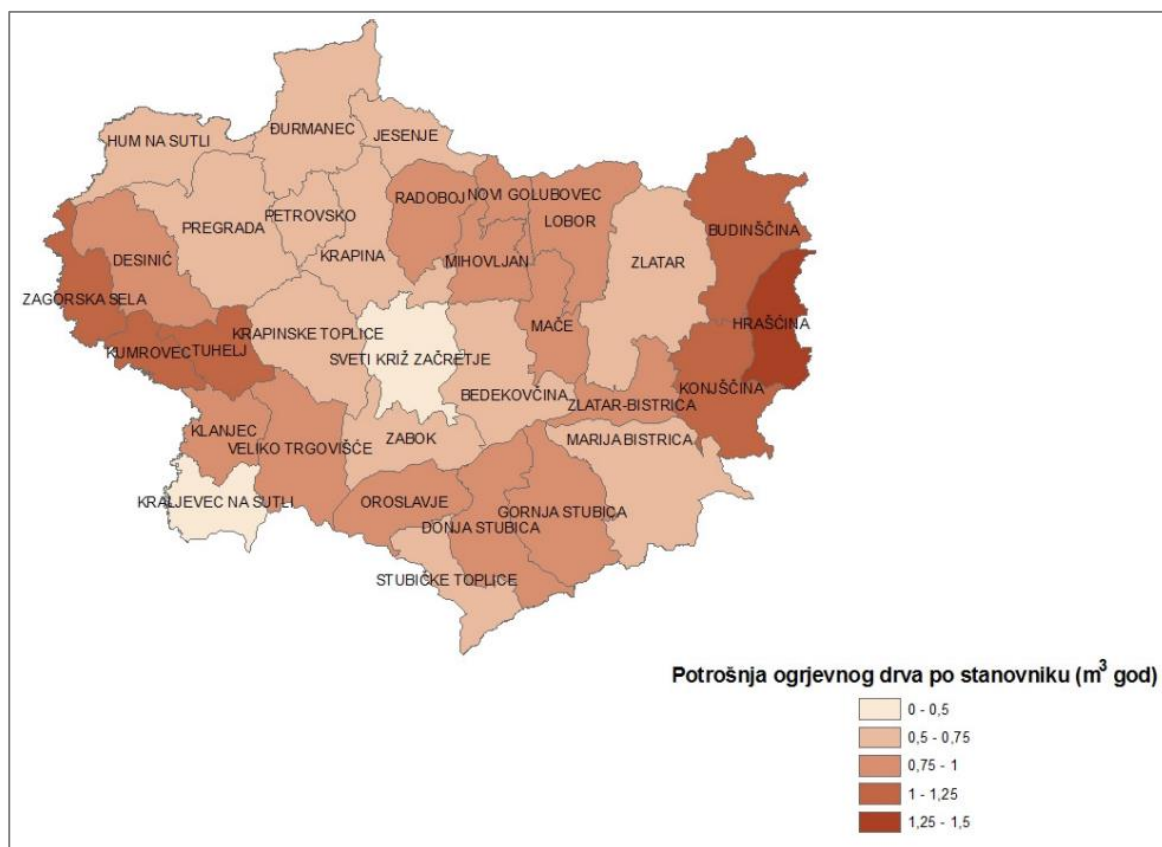
Ukupna duljina 35 kV mreže iznosi 143 km. Nadzemni vodovi su građeni 1960ih i 1970ih godina. Radi smanjenja gubitaka, poboljšanja kvalitete električne energije i povećanja prijenosne moći 35 kV mreže kontinuirano se provode radovi na rekonstrukciji 35 kV mreže, s naglaskom na rekonstrukciju 35 kV nadzemnih vodova Pregrada – Straža i Zabok – Tuhelj početkom 2022. godine.

14.8. Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

14.8.1. Energija biomase

U skladu s analizom iz Strategije održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Drvna biomasa za energetske uporabu se dijeli na cjepanice, sječku i pelete. Prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku iz popisa stanovništva od 2001. godine, broj nastanjenih kućanstava u kojima se drvo koristilo kao jedini ili primarni energent za grijanje na području Županije iznosio je 23 141, dok je broj stanovnika koji je koristio drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje iznosio oko 78 000 (55 % od ukupnog broja stanovnika). Ukupna površina nastanjenih kućanstava koja koriste drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje iznosi oko 1,47 milijuna m², što odgovara procijenjenoj godišnjoj potrošnji od oko 102 000 m³ ogrjevnog drva (energetska vrijednost oko 0,68 PJ). Prosječna godišnja potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 0,71 m³, dok taj prosjek na razini cijele Hrvatske iznosi 0,77 m³. Potrebno je ipak napomenuti da se sve navedene vrijednosti odnose na 2001. godinu te bi za određivanje novijih podataka bilo potrebno provesti opsežno anketiranje kućanstava na području Županije.

Slika 15. Potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku u 2008. godini

Izvor: Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, 2001.

Na području Županije nalazi se manji broj drvoprerađivačkih tvrtki uz čiju primarnu proizvodnju nastaje i određena količina drvnog ostatka koji se može koristiti za proizvodnju energije. Trenutno postoji nekoliko drvoprerađivačkih tvrtki u sklopu kojih se nalaze kotlovnice na drveni ostatak, a najznačajnije među njima su Tvornica parketa Ratković iz Đurmanca te Stolarija Čiček iz Zlatar Bistrice. Osim navedenih postoji više manjih industrijskih kotlovnica na biomasu te je, prema dostupnim podacima, ukupna snaga svih industrijskih kotlovnica na biomasu u Krapinsko-zagorskoj županiji 3 MW.

Za ocjenu mogućega prinosa biomase potrebno je poznavanje drvene zalihe i njezina udjela po vrstama drveća, dobnim razredima, debljinskim razredima, prirastu, etatu i sličnim pokazateljima. Navedeni podaci predstavljaju temelj planiranja šumskoga ostatka u energetske svrhe, a za Krapinsko-zagorsku županiju prema podacima Hrvatskih šuma d.o.o. prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 155. Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2019. godinu

	Jedinica	Vrijednost
Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta	ha	53.736,05
Ukupna površina gospodarskih šuma	ha	40.111,63
Udio privatnih šuma	%	81,8 %
Udio državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	%	18,1 %
Površina privatnih gospodarskih šuma	ha	32.835,83
Površina državnih gospodarskih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	ha	7.275,80
Ukupna drvena zaliha gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	1911172
Godišnji tečajni prirast drvene zalihe gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	50582
Prosječni godišnji etat (planirana drvena zaliha za sječu predviđena šumskogospodarskom osnovom područja) za sve drvene sortimente	m ³	34438

Izvor: Hrvatske šume, 2019. godina

Planirana drvena zaliha za sječu, predviđena šumskogospodarskom osnovom područja, za sve drvene sortimente iznosi 34.438 m³. U prosjeku se od ukupne mase stabala dobiva oko 65 % trupaca, 20 % oblica i cjepanica te 15 % otpada (sitna granjevina, lišće i dr.). Procijenjena godišnja potrošnja ogrjevnog drva iznosi oko 116.109 m³ (energetska vrijednost oko 0,76 PJ). Prosječna godišnja potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 0,87 m³, a za Republiku Hrvatsku iznosi 0,77 m³. Na osnovi potrošnje ogrjevnog drva izračunato je da se najviše (1,25 – 1,5 m³) ogrjevnog drva troši u općinama Budinščina, Hraščina, Konjščina, Zagorska Sela, Kumrovec i Tuhelj, a najmanje (0 – 0,6 m³) u Svetom Križu Začretje i Kraljevcu na Sutli.

U današnje vrijeme rasta cijena prirodnog plina i nafte, drvo kao energent sve se više vraća u upotrebu posebice za dobivanje toplinske energije (peleti, sječka, briketi, ogrjevno drvo). Prema izračunu iz planiranih drvnih zaliha iz privatnih šuma Krapinsko-zagorska županija raspolaže s 25.888 m³ drva pogodnog za izradu sječke. Proizvođača sječke s područja Krapinsko-zagorske županije za sad nema, ali prema podacima iz Kataloga proizvođača šumske biomase u Hrvatskoj postoje 4 ovlaštena izvođača radova u šumarstvu koji imaju licencu od Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije. Da bi se bavili proizvodnjom sječke, uz standardnu šumarsku mehanizaciju, potrebna je dodatna oprema kojom se iz drva proizvodi drvena sječka, tzv. iverači. Troškovi nabave ovih strojeva kreću se od 30.000 HRK pa naviše. Drugu skupinu mogućih opskrbljivača drvnom sječkom čine Hrvatske šume d.o.o. koje na području Krapinsko-zagorske županije raspolažu s površinom 18,1 % udjela ukupne površine gospodarskih šuma. Planirana drvena zaliha za sječu za sve drvene sortimente iznosi 34.438 m³. Prema izračunu, iz gospodarskih šuma kojima raspolaže poduzeće Hrvatske šume d.o.o. raspolažemo s 18.451 m³ drva pogodnog za izradu sječke.

Osim cjepanica i sječke, povećava se i udio peleta i briketa. Na području Županije nalazi se manji broj drvoprerađivačkih tvrtki uz čiju primarnu proizvodnju nastaje i određena količina drvnog ostatka koji se može koristiti za proizvodnju energije. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji oko 20 pilana i drvo-prerađivačkih tvrtki, ali njihovi trenutni kapaciteti su zanemarivi, odnosno jedva pokrivaju svoje toplinske potrebe ili od otpada rade finalni proizvod u obliku peleta ili briketa koji prodaju na tržištu.

14.8.2. Geotermalna energija

Geotermalna energija je prisutna, na višoj ili nižoj temperaturnoj razini, na gotovo cijelom području Krapinsko-zagorske županije. Na području Županije provedena su istraživanja i postoji više bušotina i lokaliteta s različitim geotermalnim energetske potencijalom. U sklopu istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije 1988. godine Geološki zavod Zagreb izradio je Elaborat sa sljedećim nalazima:

- Bušotina Kumrovec-1 (Kum-1), locirana je 1989. godine. Na bušotini je ustanovljena temperatura vode od 25 °C uz protok vode od 4000 m³/d. Prema kemijskoj analizi voda je kalcijsko-magnezijsko-hidrokarbonatna. Bušotina Kum-1 projektirana je i bušena pod nadzorom INA Projekta, a nakon njegova ukidanja ostaje vlasništvo INA-e.

- Bušotina Tuheljka-1 (Tka-1) projektirana je kao istražna radi otkrivanja geotermalnih resursa, ali kako prilikom ispitivanja slojeva zasićenih vodom nisu dobiveni zadovoljavajući rezultati, bušotina je likvidirana kao negativna.
- Bušotina Zabok-1 (Za-1) izrađena je 1963. godine. Projektirana je kao istražna na ugljikovodike, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna. Isto je i s bušotinom Hrvatsko Zagorje-1 (HZ-1) koja je izrađena 1990. sa svrhom otkrivanja ugljikovodika, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna.
- Tijekom 1986. Geotehnika je, za tadašnjeg investitora INA-u, izradila bušotinu Krapinske Toplice-1 (KRT-1). Utvrđena je pojava geotermalne vode s temperaturom od 45 °C.
- Sutinske Toplice na jugoistočnom dijelu Krapinsko-zagorske županije obuhvaćaju rubne dijelove općina Mihovljan i Mače. Na tom prostoru, uz postojeće povijesne objekte rimskih toplica, postoje otvoreni bazeni. Danas su rimske terme zapuštene i devastirane. Novi objekt koji koristi prirodni geotermalni izvor poznat je pod nazivom Sutinske Toplice. Istraživački radovi na području Sutinskih Toplica započeli su 1960. godine kada je izvedeno pregledno geološko kartiranje zapadnog dijela Krapinsko-zagorske županije, koje je nastavljeno 1981. detaljnim geološkim kartiranjem. Prva geotermalna bušotina Sutinka Termalna-1 (SuT-1) izrađena je 1983. godine. Budući da njeni rezultati nisu bili zadovoljavajući, tijekom studenog iste godine obavljena su geoelektrična mjerenja koja su korištena za lociranje bušotine Sutinka Termalna-2 (SuT-2) izrađene 1984. godine. Treća bušotina Sutinka Termalna-3 (SuT-3) izrađena je 1988. godine, koja je nabušila znatno povećanu debljinu ovog prvorazrednog vodonosnika. Izmjerena temperatura na dubini ležišta bila je 38 °C. Sve bušotine u vlasništvu su tvrtke INA d.d.

Najčešća primjena termalnih voda je za toplice, kao bazenska voda te za grijanje. Ovisno o temperaturnoj razini, grijanje je moguće izravno preko izmjenjivača (Specijalna bolnica Stubičke Toplice) ili preko geotermalnih dizalica topline (Specijalna bolnica Krapinske Toplice). Nakon oduzimanja toplinske energije, nužno je geotermalnu vodu vratiti natrag upojnim bunarom te pri tome paziti da ne dođe do kontaminacije vode.

U rujnu 2019. godine završen je projekt DARLINGe – Danube Region Leading Geothermal Energy, u kojem je Zagorska razvojna agencija sudjelovala kao partner Geološkom i geofizičkom institutu Mađarske. Cilj projekta bio je doprinijeti energetske sigurnosti i učinkovitosti dunavske regije podizanjem svijesti o dubokim geotermalnim izvorima energije i poboljšanjem učinkovitog korištenja čitavog raspona temperatura eksploatiranih geotermalnih vodonosnika. Projektom se želi intenzivirati suradnja u području energetske zaštite i učinkovitosti te povećati iskoristivost geotermalnih izvora u sektoru grijanja s ciljem smanjenja ovisnosti o fosilnim gorivima u Dunavskoj regiji.

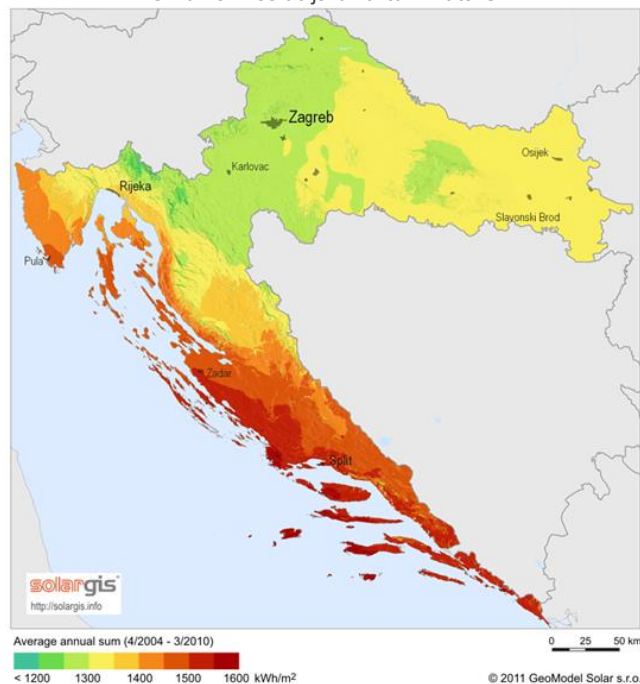
14.8.3. Sunčeva energija

U privatnim kućanstvima Krapinsko-zagorske županije solarna se energija za sada koristi na dva načina:

- Solarna toplinska energija se koristi za pripremu potrošne tople vode.
- U solarnim ćelijama fotonaponski se efekt koristi za generiranje struje iz sunčevih zraka.

Korištenjem sunčeve energije smanjuje se potreba za fosilnim gorivima, kao i onečišćenje okoliša prouzročeno njihovim izgaranjem. Tehnologija korištenja sunčeve energije ne proizvodi stakleničke plinove koji uzrokuju globalno zatopljenje i ne proizvodi radioaktivni otpad kao naslijeđe našim potomcima. U doba sve veće uporabe energije i trošenja zaliha fosilnih goriva preporučljivo je povećanje primjene obnovljivih izvora energije, a jedan od njih je solarna energija.

Slika 16. Insolacijska karta Hrvatske

Izvor: SolarGIS 2011.

Sunčeva energija u Hrvatskoj se najvećim djelom iskorištava putem fotonaponskih elektrana, dok su toplinske sunčane elektrane vrlo slabo zastupljene. Početkom 2020. godine ukupna snaga fotonaponskih elektrana u Republici Hrvatskoj iznosila je oko 68 MWp, odnosno 17 W/stan. Time je Hrvatska pri dnu ljestvice članica Europske unije po proizvedenoj energiji iz fotonaponskih ćelija⁹³, no istovremeno dolazi do velike ekspanzije posljednjih godina radi velikog pada cijene tehnologije. Hrvatska ima veliki potencijal u iskorištavanju sunčeve energije. Naime, procijenjeni tehnički potencijal sunčeve energije 1 % površine kontinentalne Hrvatske iznosi 830 TWh/god, što je deseterostruka vrijednost dnevne potrošnje primarne energije u Hrvatskoj. Najviše fotonaponskih sustava se nalazi na sjeverozapadu Hrvatske, a Dalmacija je trenutno najslabije razvijena iako ima najveći potencijal. Za razumijevanje značenja pojedinih vrijednosti parametara sunčevog zračenja potrebno je objasniti pojam ozračenosti koji predstavlja količinu energije sunčeva zračenja dozračenu na jediničnu površinu plohe u određenom vremenskom razdoblju. Dobiva se integriranjem ozračenja po vremenu, a jedinica za ozračenost je vat sat po kvadratnom metru (Wh/m²).

S obzirom da ne postoje procjene sunčevog zračenja u Krapinsko-zagorskoj županiji zbog relativno rijetke mreže meteoroloških postaja, može se primijeniti interpolacija meteoroloških veličina uz poštovanje pravila o primjenjivosti meteoroloških podataka za mjesta udaljena do 50 km od mjerne postaje. U slučaju Krapinsko-zagorske županije uzeti su obzir podaci s najbliže meteorološke postaje Zagreb-Grič. Svjetska meteorološka organizacija za prikaz prosječnih podataka o sunčevom zračenju, preporučuje korištenje niza podataka iz tridesetogodišnjeg razdoblja od 1961. do 1990. godine. Na ovaj način dozračena sunčeva energija na području Krapinsko-zagorske županije, na optimalno nagnutu plohu u godišnjem prosjeku, iznosi 3,5 – 3,7 kWh/m² dnevno. Iznos srednje godišnje ozračenosti dokaz je značajnog potencijala koji je moguće iskoristiti primjenom aktivnih i pasivnih solarnih rješenja.

Tablica 156. Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. – 1990.

Mjesec	Ukupno	Raspršenost	Izravno	Odbijeno
Siječanj	1,27	0,66	0,6	0,01
Veljača	2,01	1,02	0,97	0,01
Ožujak	3,39	1,59	1,77	0,03
Travanj	4,45	2,09	2,32	0,04
Svibanj	5,27	2,52	2,7	0,05
Lipanj	5,61	2,67	2,89	0,05
Srpanj	5,88	2,52	3,31	0,05

⁹³ za usporedbu, u Sloveniji je instalirana snaga iznosila 107 W/stan, a u Njemačkoj koja je na vrhu zemalja članica EU 590 W/stan

Kolovoz	5,19	2,25	2,9	0,04
Rujan	4,44	1,68	2,73	0,03
Listopad	2,88	1,22	1,64	0,02
Studen	1,49	0,76	0,72	0,01
Prosinac	0,94	0,53	0,4	0,01
Prosječno	3,58	1,63	1,92	0,03
Σ[MWh/m²]	1,31	0,6	0,7	0,01

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, 2014.

Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. Aktivna primjena sunčeve energije podrazumijeva njezinu izravnu pretvorbu u toplinsku ili električnu energiju. Pomoću solarnih kolektora sunčeva energija se izravno pretvara u toplinsku energiju koja se koristi za pripremu potrošne tople vode i/ili kao podrška grijanju. Solarni fotonaponski sustavi pomoću fotoelektričkog efekta pretvaraju energiju sunčeva zračenja u električnu energiju. Mogu se podijeliti u dvije osnove skupine: fotonaponski sustavi koji nisu priključeni na mrežu i fotonaponski sustavi priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu. Uobičajeno se fotonaponski moduli, kao osnovni elementi fotonaponskog sustava, postavljaju na krovove zgrada (ravne ili kose), a u posljednje vrijeme ugrađuju se kao element fasade.

Na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2019. godine djelovalo je ukupno 29 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7.659,09 kW. Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisivanjem ugovora između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. najavljena je izgradnja prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera. Nakon deset godina čitava infrastruktura foto elektrane snage 420 kW pripast će bolnici, a za vrijeme tih deset godina privatni partner, naplaćivat će si troškove iz struje prodane bolnici. Realizacijom tog projekta, rečeno je tada, zagorska bi bolnica bila prva u Hrvatskoj s vlastitom elektranom. Projekt je to koji je osmislila Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske. Ti su solarni fotonaponski sustavi izravno priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu i svu proizvedenu električnu energiju predaju u elektroenergetski sustav. Navedena postrojenja dio su sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije te imaju status povlaštenog proizvođača.

Tablica 157. Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije

Tehnologija	Instalirana snaga (kW)	Grad/Općina	Katastarska općina
Krapinsko-zagorska			
Sunčana elektrana Marijan Žnidarec – 9,69 kW	9,69	Kumrovec	Razvor
Sunčana elektrana HVAC-1	10,00	Oroslavje	Oroslavje
Sunčana elektrana HVAC-2	6,00	Oroslavje	Oroslavje
Sunčana elektrana Ratkajec	10,00	Tuhelj	Tuhelj
Sunčana elektrana MIP-IVETIĆ	10,00	Veliko Trgovišće	Veliko Trgovišće
Sunčana elektrana Tomo Horvat – 10kW	10,00	Zlatar Bistrica	Veleškovec
Sunčana elektrana Ivana R	10,00	Zabok	Zabok
Sunčana elektrana TT Inženjering	10,00	Bedekovčina	Bedekovčina
Sunčana elektrana Ilijašević	10,00	Hum na Sutli	Lupinjak
Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 1	10,00	Zlatar	Zlatar
Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 2	10,00	Zlatar	Zlatar
Sunčana elektrana Zagorje promet	30,00	Zagorska Sela	Miljana
Fotonaponski sustav Krklec Metal	30,00	Hum na Sutli	Lupinjak
Sunčana elektrana BELINA 1	30,00	Krapinske Toplice	Vrtnjakovec
Sunčana elektrana Rajić 1	30,00	Zabok	Zabok
Sunčana elektrana Vincetić i sin Mihovljan	30,00	Mihovljan	Mihovljan
Sunčana elektrana Konjščina I	169,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina II	177,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina III	151,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina IV	999,00	Konjščina	Konjščina

Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 3	999,00	Zlatar Bistrica	Lovrečan
Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 1	999,00	Zlatar Bistrica	Lovrečan
Sunčana elektrana Konjščina V	996,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina VI	998,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina VII	996,00	Konjščina	Konjščina
SE Jedinstvo 2	30,00	Krapina	Krapina Grad
SE Žutnica 2	299,80	Krapina	Krapina Grad
SE Jedinstvo 1	289,80	Krapina	Krapina Grad
SE Žutnica 1	299,80	Krapina	Krapina Grad
UKUPNO	7.659,09		

Izvor: HROTE (Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.), Izvještaj o postrojenjima po geografskoj poziciji, 2019.

Na datum 8. prosinca. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana⁹⁴) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW.

14.8.4. Male hidroelektrane

Sve se površinske vode u Krapinsko-zagorskoj županiji evakuiraju kroz dva sliva: rijeke Krapine i rijeke Sutle. Preostali dijelovi vodotoka koji izvire ili utječu u Krapinsko-zagorskoj županiji, a imaju ili mali protok ili mali geodetski pad, nisu u ovoj analizi uzeti u obzir. Rijeka Krapina izvire na jugoistočnim obroncima Ivančice i sakuplja brojne pritoke s južnih obronaka ove gore. Drugi dio pritoka dolazi sa sjeverne strane Medvednice. Rijeka izlazi iz Županije kod Velikog Trgovišća. Sliv rijeke Krapine ima slivno područje od 1.244 km², od čega na Krapinsko-zagorsku županiju otpada oko 730 km². Na vodomjernoj stanici Kupljenovo (slivno područje 1.150 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 12,0 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 1,12 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 153 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje dobru izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 27 % godišnje). Vodotok rijeke Krapine se može podijeliti u dva dijela, na gornji i donji tok. Gornji tok je karakteriziran relativno malim protocima pa se u ovom pregledu ovaj dio uzima do utoka rijeke Batine (Selnica, Batina i Bistrica), dok je donji tok preostali dio vodotoka do izlaska iz Krapinsko-zagorske županije. Pregled procijenjenog hidroenergetskog potencijala koji se odnosi na veće pritoke rijeke Krapine u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazan je u nastavku, pri čemu ukupni bruto potencijal sliva rijeke Krapine iznosi 16,2 GWh.

Tablica 158. Procijenjeni hidro energetski potencijali većih pritoka rijeke Krapine

	Slivna površina	Dužina	Geodetski pad	Relativni pad	Prosječni protok	Bruto potencijal
	km ²	km	m	%	m ³ /s	GWh
Krapina – gornji tok	90,9	10,17	18	1,77	1,87	0,25
Krapina – donji tok	640	11,43	11	0,96	5,2	1,2
Selnica	14,2	13,08	120	9,17	0,14	0,4
Batina	33,5	9,3	63	6,77	0,35	0,55
Reka	56,1	15,1	166,6	11,03	0,44	2
Velika Reka	75,2	19,64	194	9,88	0,55	2,3
Krapinica	129,8	30,84	257	8,33	1,37	3,1
Kosteljina	61	30,08	157	5,22	0,4	0,3
Horvatska	107,5	28,71	201	7	1,16	1,95
Bistrica	43,2	12,15	174	14,32	0,31	1,5
Žitomirka	40,4	7,25	219	30,21	0,3	1,8
Pinja	22,7	6,97	64	9,18	0,18	0,6
Toplički potok	148,3	4,97	20,5	4,12	0,35	0,25
UKUPNO	1462,8	199,69	1665,1	-	-	16,2

⁹⁴ popis svih proizvođača električne energije vidljiv je u Registru obnovljivih izvora energije

Rijeka Sutla izvire u Sloveniji sjeverozapadno od Đurmanca, a od mjesta Lupinjak čini granicu između Hrvatske i Slovenije. Slivno područje iznosi 590 km², od čega 133 km² na strani Republike Hrvatske i 457 km² na strani Republike Slovenije. Glavinu slivnog područja u Hrvatskoj čine sjeverni i zapadni obronci Maceljskog gorja. Iz ovog područja Sutla ima i lijeve pritoke Brezinu, Sutlišće i Skoritnu. S hidroenergetskog stajališta sva tri pritoka su nezanimljiva.

Za hidroenergetsko iskorištavanje zanimljiva je rijeka Sutla koja na gornjoj graničnoj točki ima kotu korita 247 m.n.v., a na izlasku iz Krapinsko-zagorske županije 150 m.n.m. U dužini granice od 73 km ima pad od 97 m, što znači da prosječni relativni geodetski pad graničnog poteza ove rijeke iznosi 1,27%. Na vodomjernoj stanici Zelenjak (slivno područje 455 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 7,31 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 0,859 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 129 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje veliku izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 43 % godišnje). Temeljem ovih podataka može se procijeniti bruto hidroenergetski potencijal od oko 40 GWh.

Pri razmatranju energetske potencijala rijeke Sutle potrebno je naglasiti da se ista nalazi u posebnoj zaštiti kroz Nacionalnu ekološku mrežu te je predviđena kao dio europske mreže NATURA 2000 kao stanište rijetke i ugrožene faune. Također, na razmeđi je Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Stoga je prije planiranja izgradnje malih hidroelektrana na rijeci Sutli potrebno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode. Nadalje, još je 1980. godine pokrenut projekt regulacije rijeke Sutle, kako bi se smanjile opasnosti od poplava, riješila problematika vodoopskrbe i navodnjavanja poljoprivrednih površina te stvorili preduvjeti za razvoj slatkovodnog ribarstva i turizma. Korito rijeke Sutle je na većem dijelu toka obraslo gustim raslinjem, što uzrokuje formiranje „uskih grla“ koja kod velikih voda u Sutli uzrokuju brojna lokalna plavljenja. Također je prisutna i česta pojava erozija pokosa korita na krivinama, uslijed čega dolazi do značajnog meandriranja korita i šteta na okolnom zemljištu. Stoga je na srednjem toku rijeke, u blizini slovenskog mjesta Podčetrtek, te 1980. godine izgrađena brana Vonarje, visine 12 metara i duljine krune 120 metara, kojom je stvoreno umjetno akumulacijsko jezero duljine 6 km i površine 195 hektara. Nazvano je Sutlansko, odnosno Vonarsko jezero. Međutim, zbog tehničkih problema i onečišćenja vode, koje je prvenstveno bilo posljedica nepostojanja pročišćivača otpadnih voda, a rezultiralo je pojavom neugodnih mirisa i višekratnim pomorom ribe, jezero je 1988. godine ispražnjeno. Sada je ideja ponovnog formiranja jezera opet aktualna, a u sklopu europskog projekta FRISCO 2.1 provode je Direkcija za vode Republike Slovenije i Hrvatske vode. Plan je da se Sutlansko/Vonarsko jezero napuni do 2021. ili 2022. godine.

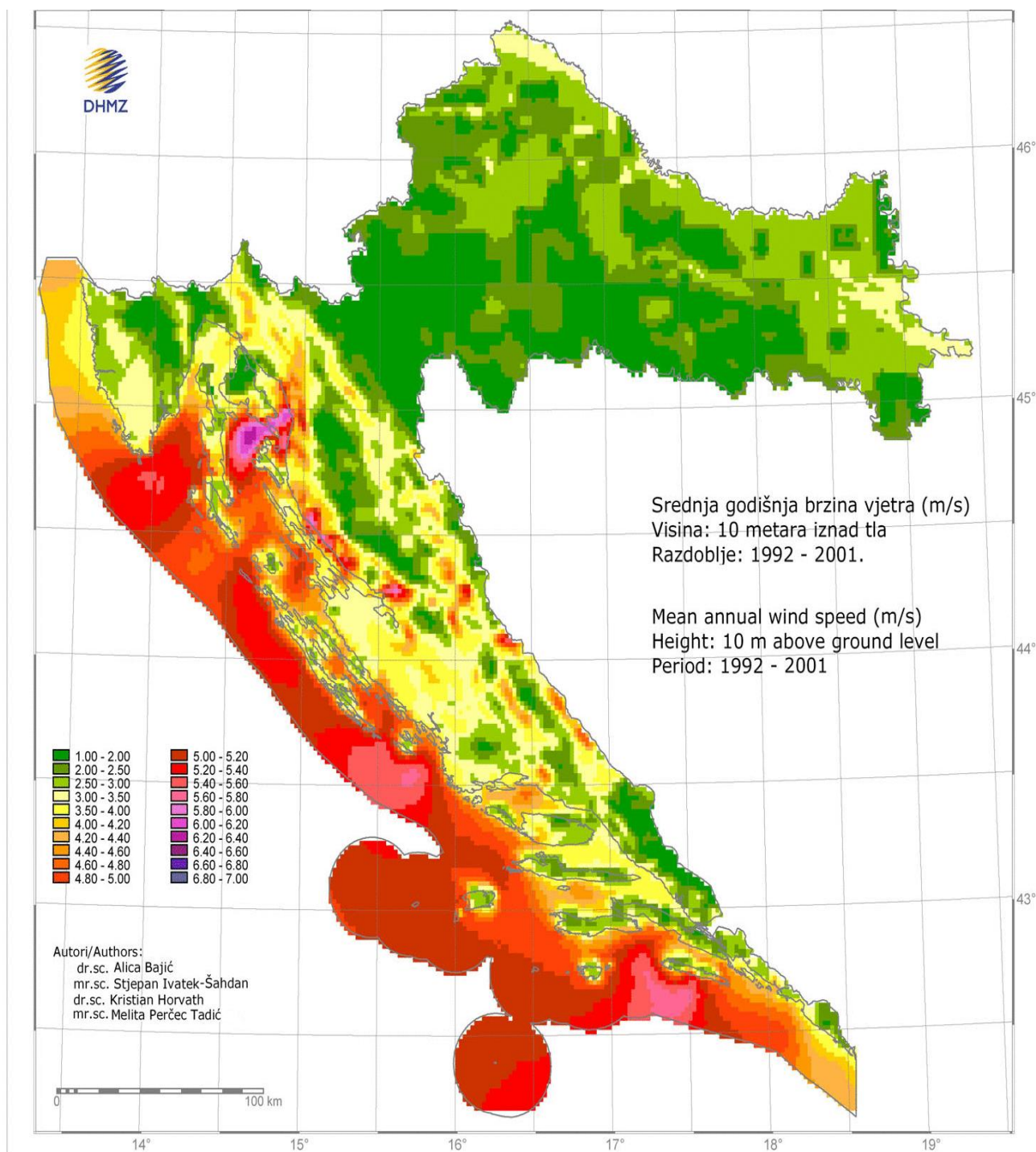
Nužna je temeljita sanacija gotovo 40 godina stare brane, što podrazumijeva obnovu njenih konstruktivnih elemenata, oštećenih betonskih dijelova objekata na brani, zamjenu metalnih ograda na objektima i pristupnom mostu, zamjenu dotrajale hidromehaničke opreme i opreme za manipulaciju zapornicama, zamjenu i dogradnju električnih instalacija i elektro opreme, zamjenu nadstrešnice i antikorozijsku zaštitu metalne konstrukcije pristupnog mosta.

U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. Takav katastar je nužno sačiniti ukoliko se želi sistematska i isplativa izgradnja malih hidroelektrana. S obzirom da se strategija o ovakvim objektima donosi na razini županija, Krapinsko-zagorska županija treba pokrenuti izradu katastra pozicija za male hidroelektrane. Po izradi katastra pozicija za male hidroelektrane, potrebno je pokrenuti postupak za izmjenu i dopunu postojećeg prostornog plana Županije i u njega unijeti potencijalne pozicije za male hidroelektrane definirane navedenim katastrom.

14.8.5. Vjetroelektrane

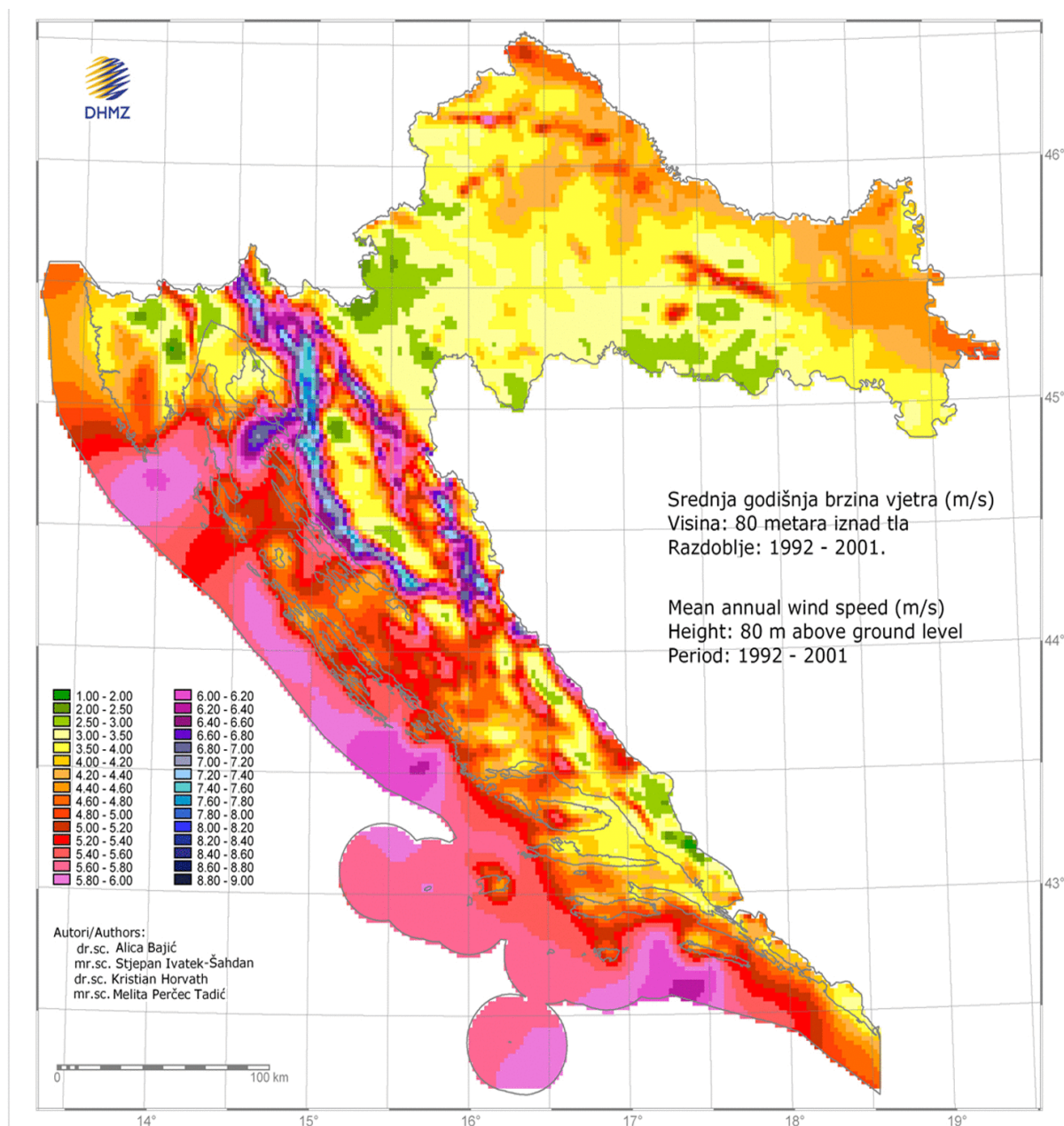
Atlas vjetra Hrvatske je osnova za procjenu energetske potencijala vjetra u Hrvatskoj. Prikazane su karte srednje godišnje brzine vjetra (m/s) i srednje godišnje gustoće snage vjetra (W/m²) na visinama 10 m i 80 m iznad tla. Prikazane brzina i gustoća snage vjetra rezultat su numeričkog modela atmosfere i predstavljaju prosječnu vrijednost u kvadratu mreže 2 km x 2 km. Lokalna brzina i gustoća snage vjetra na pojedinoj lokaciji može biti manja ili veća od prikazane prosječne vrijednosti kvadrata mreže. Na sljedećim slikama prikazane su srednje godišnje brzine vjetra na 10 i 80 metara iznad tla, kao i srednje godišnje gustoće snage također na 10 i 80 metara iznad tla.

Slika 17. Srednja godišnja brzina vjetra na 10 metara iznad tla

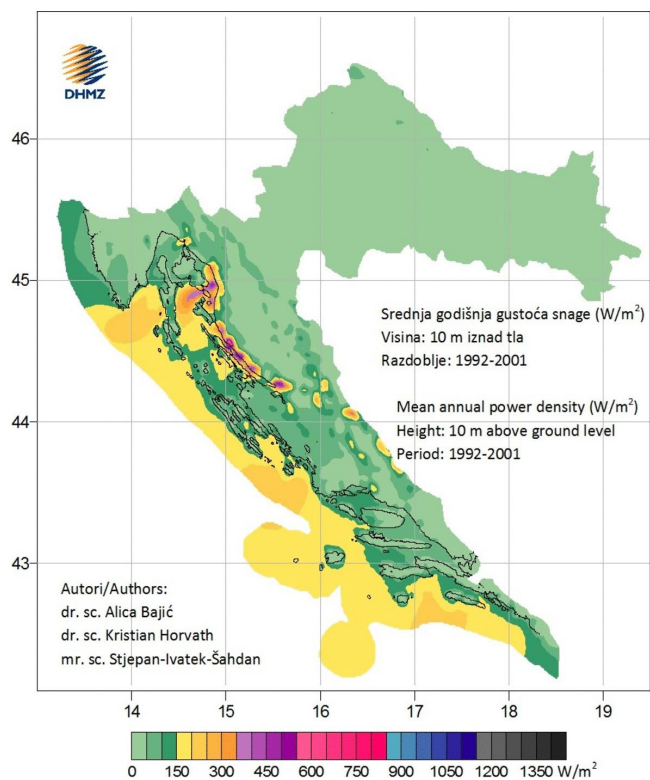
Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Slika 18. Srednja godišnja brzina vjetra na 80 metara iznad tla

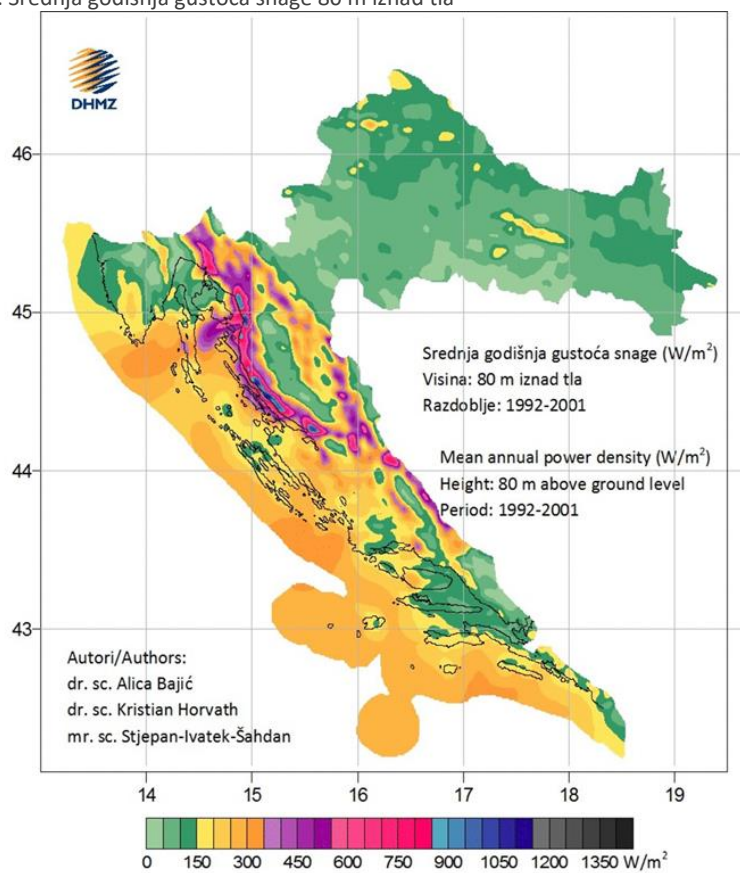
Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Slika 19. Srednja godišnja gustoća snage 10 m iznad tla

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Slika 20. Srednja godišnja gustoća snage 80 m iznad tla

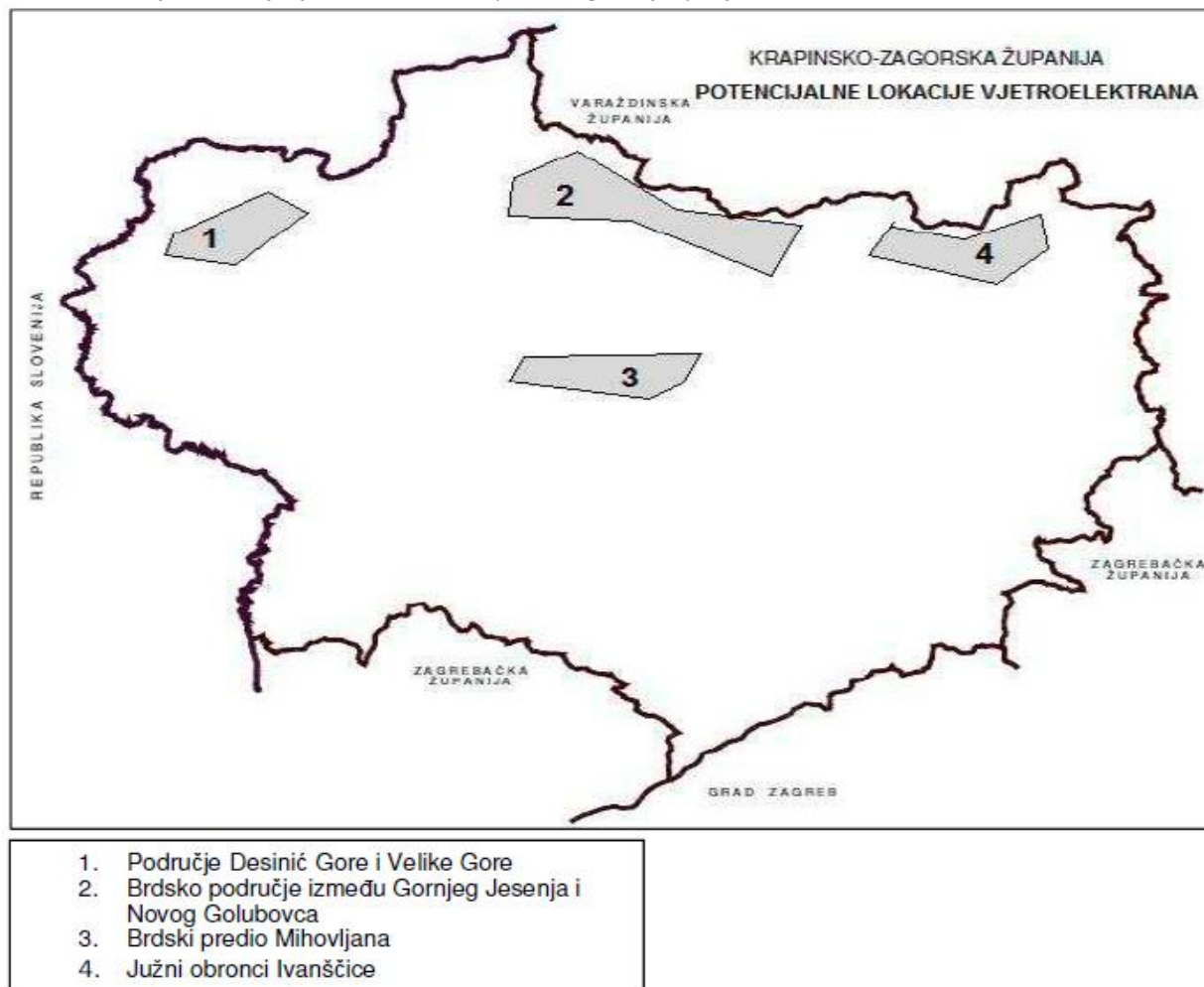
Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Za analizu potencijalnih lokacija vjetroelektrana Županije potrebno je odabrati prostore u kojima se mogu očekivati ambijentalna povećanja brzine strujanja te mjesta gdje je trenje podloge i vjetra najmanje (vrhovi i sljemena blago zaobljenih brda; travnati, kultivirani ili slabo zarasli prostori; prostori u čijoj blizini nema izgrađenih objekata). S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Pregled potencijalnih lokacija vjetroelektrana, koje su određene na temelju snimke topografskih i satelitskih karata uz pretpostavku minimalne udaljenosti od 750 m od prvih naseljenih objekata, dan je na slici u nastavku. Uz navedene parametre, ove lokacije na maloj su udaljenosti od postojećih visokonaponskih mreža što ih čini vrlo pogodnima za eksploataciju.

Slika 21. Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: REGEA, 2016

14.8.6. Energetska učinkovitost

Energetska učinkovitost je nezaobilazni imperativ i pokazatelj stupnja tehnološkog, gospodarskog i socijalnog razvoja svakog društva. Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih županija koja je prepoznala prednosti energetske učinkovitosti i počela s aktivnim djelovanjem na vlastitom području te aktivno provodi proaktivnu energetske politiku. Također većina gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji prepoznala je važnost provođenja mjera energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva kao i u sustavima javne rasvjete. Samo od 2013. godine do kraja 2019. godine u projekte izgradnje, obnove zgrada i rekonstrukcije-škola, domova zdravlja, zgrada javne uprave i sl. Krapinsko-zagorska županija uložila je više od 70 milijuna kuna⁹⁵

Na prostoru jedinica lokalne samouprave izvršen je određeni broj intervencija na postojećoj i na izgradnji nove rasvjete, no ipak postoje i dalje mnoge instalacije koje ne zadovoljavaju osnovne kriterije i norme svjetlotehnike s velikim energetske

⁹⁵Godišnji plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za 2020. godinu (<http://www.kzz.hr/sadrzaj/novosti/godisnji-plan-energetske-ucinkovitosti2020/Godisnji%20plan%20EnU%20KZZ%202020.pdf>)

potencijalom ušteda koji će biti moguće ostvariti tijekom njihove rekonstrukcije ili izgradnje. U 2020. godini realiziran je strateški projekt NEWLIGHT-Masterplan javne rasvjete Krapinsko-zagorske županije iz programa ELENA u suradnji s jedinicama lokalne samouprave. Cilj projekta je rekonstrukcija i gradnja energetske održive i ekološki prihvatljive javne rasvjete na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije. Kroz ovaj projekt na području Krapinsko-zagorske županije promijenjeno je 8000 rasvjetnih tijela, a emisija CO² smanjena je za 700 tona na godišnjoj razini. Projekt Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije Newlight osvojio je nagradu za najbolji EU projekt u kategoriji Doprinos lokalnoj i regionalnoj zajednici.

Godine 2011. Krapinsko-zagorska županija započela je veliki projekt ulaganja u energetske učinkovitost osnovnih škola ukupne vrijednosti 10 milijuna kuna koji je podupirala Europska investicijska banka s 1,5 milijuna kuna bespovratnih sredstava uz uvjet ostvarenja minimalnih energetske ušteda od 30 % i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na ukupno 10 osnovnih škola izvršeni su brojni radovi (zamjena vanjske stolarije, izgradnja toplinske ovojnice, izolacija stropa prema negrijanom tavanu, rekonstrukcija kotlovnice te pilot projekt ugradnje geotermalne dizalice topline za grijanje). U 2020. godini s energetske obnovom zgrade OŠ Konjščina završen je ciklus energetske obnove škola ukupne vrijednosti 63,3 milijuna kuna (OŠ i SŠ u Konjščini, OŠ Pregrada, Hum na Sutli, Zabok, Gornja Stubica, Kumrovec, Đurmanec i Srednja škola Bedekovčina). Ukupna vrijednost tih radova u svih devet škola je bila gotovo 63,3 milijuna kuna, dok je od tog iznosa Županija izdvojila nešto više od 14 milijuna kuna. Za naredno razdoblje Županija je predvidjela sredstva za još dvije škole; za cjelovitu obnovu OŠ Marija Bistrica u vrijednosti od oko 11,2 milijuna kuna te Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, gdje bi energetska obnova škole koštala oko 9 milijuna kuna.

U 2018. godini izrađen je dokument Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije čiji je osnovni cilj prikazati potencijale i potrebe izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije projekata energetske obnove zgrada te dati smjernice održivog načina upravljanja zgradama te analizirati modele financiranja potreba u razdobljima do 2030. i 2050. godine.

Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti, Krapinsko-zagorska županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/2018, 25/2020, 41/2021), na način da donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti. Akcijski plan fokusiran je na sektor zgradarstva, odnosno na javne ustanove Krapinsko-zagorske županije zato što je to jedini sektor energetske potrošnje na koji županija ima izravan utjecaj. Na razini tih provedbenih dokumenata predlaže se daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetske ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

U nadležnosti Krapinsko-zagorske županije nalazi se 163⁹⁶ zgrada javne namjene uglavnom građenih između 1941. i 1987. godine, a manji je dio novije izvedbe, odnosno građen od 1988. godine na dalje. Prema javnoj namjeni zgrade se dijele na zdravstvene ustanove, školske ustanove i ostale ustanove⁹⁷. Prema namjeni vidljivo je da najveći udio (58 %) čini podsektor obrazovanja. Izračun referentne energetske potrošnje temelji se na podacima iz Nacionalnog informacijskog sustava za gospodarenje energijom (ISGE sustava)⁹⁸ kroz koji se od 2013. godine sustavno prati energetska potrošnja za sve zgrade u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije te njenih proračunskih i izvanproračunskih korisnika na način da se na mjesečnoj bazi unose podaci sa računa o potrošnji energenata. Ukupna prosječna godišnja potrošnja energije u navedenim ustanovama u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. Europska unija postavila je dugoročni cilj smanjenja emisija CO₂ iz sektora zgradarstva 80 – 95 % do 2050. godine. Stoga je nužno i s aspekta ekološke i s aspekta financijske održivosti dugoročno planirati i osigurati provedbu mjera povećanja energetske učinkovitosti. Sukladno trendovima u gradnji i zatečenom stanju zgrada, može se zaključiti kako danas zgrade troše velike količine energije za grijanje, hlađenje i unutarnju rasvjetu, a sve kao rezultat relativno loših fizikalnih svojstava zgrada te smanjenog ulaganja u cjelovitu obnovu fonda zgrada. Analizirajući razdoblje od 2013. do 2017. godine, ukupni godišnji troškovi za energente kreću se oko 20 milijuna kn (s PDV-om). Kao energent za proizvodnju energije u javnim ustanovama prednjači prirodni plin. Iako fosilna goriva i dalje imaju prvenstvo kao energenti za proizvodnju energije (99,6 % u ukupnoj potrošnji energije), prisutan je i trend povećanja korištenja biomase, posebno drvenih peleta (tablica 145). Udio obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije iznosi oko 0,66 %. Opći, konstrukcijski i energetske podaci te podaci o neposrednoj mjesečnoj potrošnji energije i vode za svaku zgradu javnog sektora vode se u Nacionalnom informacijskom sustavu za gospodarenje energijom (ISGE sustav).

---

⁹⁶Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. (http://kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/programi-planovi-enu/KZZ_Akcijski_plan_EnU_2020_2022.pdf)

⁹⁷Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

⁹⁸ISGE je računalna aplikacija za praćenje i analizu potrošnje energije u zgradama javnog sektora koju vodi Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama, a u koju se za Krapinsko-zagorsku županiju od 2013. godine unose opći, konstrukcijski i energetske podaci te podaci o neposrednoj potrošnji energije i/vode za svaku zgradu javnog sektora na mjesečnoj razini.

Tablica 159. Godišnja potrošnja energije (GWh) u javnim ustanovama Krapinsko-zagorske županije za referentno razdoblje (2013. – 2017.)

Naziv energenta						
Godina	Prirodni plin	Električna energija	Ukapljeni naftni plin	Biomasa-peleti	Biomasa- drva za ogrjev	Ukupno
2013.	27,49	7,98	0	0	0,09	35,56
2014.	21,71	8,07	0	0	0,06	29,84
2015.	25,42	8,55	0,01	0,06	0,10	34,14
2016.	26,51	8,86	0,01	0,13	0,07	35,59
2017.	26,29	8,86	0	0,15	0,07	35,37

Izvor: Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

Energetskom analizom neposredne potrošnje energije Krapinsko-zagorske županije u sektoru zgradarstva za razdoblje 2016. – 2018. godine određena je ukupna godišnja potrošnja energije koja u prosjeku iznosi 36.527.362,59 kWh te ukupna prosječna godišnja potrošnja energije po pojedinom podsektoru (tablica 146).

Tablica 160. Prikaz neposredne prosječne godišnje potrošnje energije u sektoru zgradarstva po pojedinim podsektorima za razdoblje 2016. – 2018. godina

	Zdravstvene ustanove	Školske ustanove	Ostale javne ustanove	Ukupno zgradarstvo
Potrošnja energije (kWh)	18.443.978,07	17.718.906,82	364.477,70	36.527.362,59

Izvor: Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. (http://kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/programi-planovi-enu/KZZ_Akcijski_plan_EnU_2020_2022.pdf)

Iz prikazane analize energetske potrošnje za razdoblje 2016. – 2018. godina vidljivo je da je najveći potrošač energije podsektor zdravstvenih ustanova s neposrednom prosječnom godišnjom potrošnjom od 18.443.978,07 kWh što čini udio od 50,49 % u ukupnoj potrošnji, zatim ga slijedi podsektor školskih ustanova sa 17.718.906,82 kWh (48,51 %) te naposljetku podsektor ostalih javnih ustanova sa 364.477,70 kWh (1,00 %). Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin ima daleko najveći udio u neposrednoj potrošnji energije u sektoru zgradarstva Krapinsko-zagorske županije, što je i očekivano uzevši u obzir visoku razinu plinifikacije na području Županije.

Prema Godišnjem planu energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije izračun ušteta u 2019. godini temelji se na analizi mjera energetske učinkovitosti definiranih u Godišnjem planu. Očekivani okvirni cilj ušteta energije u neposrednoj potrošnji energije Krapinsko-zagorske županije za 2019. godinu iznosio je 2.272.171,88 kWh. Ukupno ostvarene energetske uštete na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini uslijed provedbe svih mjera iznose 1.289.676,19 kWh. Do ove razlike došlo je uslijed ne završetka radova cjelovite obnove na dva osnovnoškolska objekta čiji radovi su bili u tijeku tijekom 2019. godine te su radovi dovršeni u 2020. godini.

Dugoročni ciljevi energetske ušteta Akcijskog plana energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. godine su: uštete u potrošnji energije u iznosu od 10.971.950,72 kWh, i smanjenje emisija CO₂ u iznosu od 3.925,16 tona.

Procijenjene okvirne potrebe izgradnje i dogradnje zgrada javne namjene su: 2 školske dvorane, 5 dogradnja postojećih škola (pedagoški standard), 2 regionalna centra izvrsnosti, 2 veće dogradnje specijalnih bolnica i 1 centar za hitnu medicinsku službu⁹⁹. U skladu s postavljenim ciljevima do 2030. godine, u novoizgrađenim ili dograđenim zgradama javne namjene potrebno je postići minimalni udio OIE od 80 %. U tu svrhu potrebno je predvidjeti ugradnju kotlovnica na biomasu ili primjenu geotermalnih dizalica topline, mehaničku ventilaciju s rekuperacijom te unutarnju rasvjetu s LED izvorima svjetlosti. Ukupni troškovi kapitalnih investicija dogradnje i izgradnje novih zgrada do 2030. godine iznose oko 420 milijuna kn (s PDV-om). Investicija je procijenjena temeljem specifičnih troškova gradnje prema zahtjevima Tehničkog propisa za veliku rekonstrukciju uz pretpostavku specifičnog troška od oko 10.500 kn/m² (s PDV-om) neto grijane površine (trošak uključuje gradnju, unutarnje opremanje te uređenje okoliša). Prema Dugoročnom programu izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije ukupno za izgradnju, dogradnju, energetske obnovu te opremanje zgrada potrebno je planirati oko 1,4 milijarde kn (s PDV-om) do 2050. godine. Navedeni iznos ne uključuje operativne troškove kao ni troškove investicijskog održavanja.

⁹⁹ Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

Glavni problemi kod prijave i provedbe projekata obnovljivih izvora energije i mjera energetske učinkovitosti jesu neriješeni imovinsko-pravni odnosi. Nužno je u narednom razdoblju provesti daljnje postupke legalizacije objekata i upisa vlasništva. Također u sljedećem razdoblju bit će potrebno pokrenuti sustavnu izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju fonda zgrada primarno u svrhu dosezanja pedagoškog i nisko energetske standarda gradnje. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Energetska obnova objekata javnih ustanova uz građevinske zahvate podrazumijeva i rekonstrukciju kotlovnica na biomasu ili primjenu geotermalnih dizalica topline, mehaničku ventilaciju s rekuperacijom te rekonstrukciju unutarnje rasvjete. Procjena ukupnih ulaganja u razdoblje do 2050. godine za projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. U financijskom smislu, potrebna su značajna sredstva te su kao glavni izvor financiranja predviđeni strukturni fondovi, ali i novi inovativni oblici financiranja poput ugovora o energetskom učinku, javno-privatnog partnerstva i slično. Samo kombiniranjem privatnog kapitala i bespovratnih sredstava EU strukturnih i investicijskih fondova omogućit će se niži ukupni trošak financiranja odnosno razina naknade za javne naručitelje za usluge energetske obnove, ali i izgradnje, i dogradnje čime se Krapinsko-zagorskoj županiji, povrh postojećih, ne bi stvorili dodatni proračunski izdaci za provedbu kapitalnih projekata.

14.9. Sigurnost stanovništva i izloženost klimatskim promjenama i prirodnim rizicima

Operativne snage sustava civilne zaštite su svi prikladni i raspoloživi resursi operativnih snaga koji su namijenjeni provođenju mjera civilne zaštite. Operativne snage vatrogastva, Hrvatske gorske službe spašavanja i Hrvatskog Crvenog križa su temeljne operativne snage u sustavu civilne zaštite koje posjeduju spremnost na žurno i kvalitetno operativno djelovanje u provođenju mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite.

Posljedice klimatskih promjena osjećaju se u svim dijelovima svijeta. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. U nekim regijama sve češće dolazi do ekstremnih vremenskih uvjeta i kiša, dok se u drugima javljaju sve intenzivniji toplinski valovi i suše. Očekuje se da će u narednim desetljećima ti učinci biti još intenzivniji. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama. U oluji Teodor, koja je zahvatila i Krapinsko-zagorsku županiju, evidentirano je 174 intervencija i to na području gradova i općina Bedekovčina, Budinščina, Đurmanec, Hrašćina, Hum na Sutli, Konjšćina, Krapina, Krapinske Toplice, Lobar, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Oroslavje, Petrovsko, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Zabok, Zlatar, Zlatar Bistrica. Od toga, najveći broj intervencija se odnosi na ispušavanje vode iz stanova i podruma obiteljskih kuća, stambenih objekata, poslovnih objekata, trafostanice u Krapini, ustanova poput gradske knjižnice u Zlataru, zgrade Specijalne policije u Zlataru, štice zgrada Županijskog suda u Zlataru, evakuirana osnovna škola u Zlataru te je sanirano krovšte OŠ. Augusta Cesarca u Krapini. Spašavane su osobe iz prevrnutog autobusa u Đurmancu, evakuirane ugrožene osobe iz osobnih vozila opkoljenih vodom u Vučaku i Andraševcu te su sanirana krovšta na obiteljskim kućama i gospodarskim zgradama. Izrađivani su zečji nasipi kako bi se čim više spriječio prodor vode i umanjila šteta na objektima i materijalnim dobrima. Na području 19 jedinica lokalne samouprave bile su intervencije i sudjelovala su 32 dobrovoljna vatrogasna društva odnosno, oko 250 dobrovoljnih i 60 profesionalnih vatrogasaca. U srpnju 2019. godine jako olujno nevrijeme također je pogodilo dijelove područja Krapinsko-zagorske županije. Prema izvješću Županijskog centra zbog jakog olujnog nevremena, zaprimljeno je 70-ak dojava o raskrivenim kućama kojima je vjetar odnio krov te srušenim električnim stupovima i stablima. Najviše dojava zaprimljeno je s područja Pregrade, Desinića, Petrovskog, Đurmanca, Krapinskih Toplica, Škarićeva, Sv. Križa Začretja, Zagorskih Sela i Huma na Sutli. Također posljedice oluje Teodor iz 2013. godine i posljedice oluje Rea iz 2019. godine i danas su vidljive na području Parka prirode Medvednica.

Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnenom dijelu Hrvatske. Pojava tuče procijenjena je kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Na području Krapinsko-zagorske županije u posljednjih par godina evidentirano je sve više šteta na voćnjacima i vinogradima kao posljedice tuče.

Dokument „Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije“ uz prijatne uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijatne od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije, gradova i općina.

14.9.1. Klizišta

Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se najmanje, 29 klizišta, nalazi uz gospodarske objekte. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta prikazane su u tablici u nastavku. Prema podacima Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave.

Tablica 161. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta, travanj 2018.

Jedinica lokalne samouprave	Broj klizišta
Pregrada	35
Marija Bistrica	24
Krapinske Toplice	21
Zagorska Sela	18
Donja Stubica	17
Bedekovčina	16
Gornja Stubica	15
Lobor	14
Jesenje	14
Klanjec	14
Petrovsko	13

Izvor: Podaci jedinica lokalne samouprave, travanj 2018.

Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju klizišta Krapinske Toplice, Tuheljske Toplice, Donje Jesenje i Gornji Macelj, kao i projekt sanacije klizišta Velinci. Također, u fazi projektiranja nalaze se projekti sanacije klizišta u Bruši, Humu Stubičkom, Donjoj Selnici, Globočecu, Klenovcu Humskom te radovi na sanaciji klizišta u Vojnocu Loborskom. U tijeku su i radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Maclju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu.

U srpnju 2019. godine potpisan je ugovor o sufinanciranju sanacije klizišta. Ukupno je potpisano 60 ugovora o sufinanciranju sanacije klizišta ukupne vrijednosti 54,9 milijuna kuna, od čega 32,4 milijuna kuna sufinanciraju Hrvatske vode. S područja Krapinsko-zagorske županije ugovore je potpisalo 14 općina i 3 grada. Za sanaciju šest klizišta na županijskim cestama potpisan je ugovor u vrijednosti od 5.237.000,00 kuna.

14.9.2. Potresi

Potres je iznenadna i kratkotrajna vibracija tla uzrokovana urušavanjem stijena (urušni potres), magmatskom aktivnošću ili tektonskim poremećajima u litosferi i dijelom u Zemljinu plaštu. Elementarna je nepogoda uzrokovana prirodnim događajem koji predstavlja jedan od najrazornijih uzroka stradavanja ljudi i uništenja materijalnih dobara. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Potrese nije moguće predvidjeti, a postoji vjerojatnost da se dogode u bilo kojem trenutku. Posljedice pojave jakog potresa mogu obuhvatiti oštećenja ili rušenja svih vrsta postojećih građevina. Pažnju je potrebno usmjeriti na stambene zgrade, vrijednu kulturno-spomeničku baštinu, objekte od posebne važnosti (primjerice bolnice) i industrijske objekte, te kritične točke prometne i komunalne infrastrukture. Pojava potresa povezana je sa značajnom izravnom i neizravnom štetom na imovini, uz opasnost od ozljeda i mogućeg gubitka ljudskih života. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima.

U 2020. godini područje Krapinsko-zagorske županije pogodilo je nekoliko potresa čiji je epicentar bio u blizini grada Zagreba. Potres magnitude 5.5 po Richteru koji je pogodio zagrebačko područje 22. ožujka 2020. te naknadni potresi koji su uslijedili nakon njega, na području Krapinsko-zagorske županije najteže su pogodili područje grada Donja Stubica i općine Gornja Stubica, gdje je više obitelji moralo napustiti svoje domove zbog nastalih oštećenja. Potres je ostavio znatne posljedice i na području općine Marija Bistrica, a ukupna procijenjena šteta od potresa premašila je iznos od 73,5 milijuna kuna. Za ove jedinice lokalne

samouprave župan Krapinsko-zagorske županije donio je Odluku o proglašenju prirodne nepogode uslijed potresa budući da su nastale velike materijalne štete na stambenim, gospodarskim, sakralnim i kulturnim objektima. Nakon uzastopnih potresa krajem 2020. i početkom 2021. godine, Odluka o proglašenju prirodne nepogodne donesena je i za općine Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj, Sveti Križ Začretje, Desinić, Bedekovčina, Marija Bistrica, Lohor, Mače te grad Klanjec. Temeljem Odluke o provedbi popisa štete na nepokretnim kulturnim dobrima prouzročene potresom u Gradu Zagrebu i okolici koju je u travnju donijelo Ministarstvo kulture i medija, obavljen je popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite.

Na temelju Odluke o određivanju i provođenju hitnih mjera zaštite na kulturnim dobrima na potresu pogođenom području i njihovom financiranju, Ministarstvo kulture i medija financirat će i provesti hitne mjere zaštite na oštećenim kulturnim dobrima stradalom u katastrofalnom potresu 29. prosinca 2020. godine s epicentrom u Petrinji, a koji je pogodio područje središnje i sjeverne Hrvatske. Potres je pogodio područje 9 županija, među kojima je i Krapinsko-zagorska županija. Hitne mjere zaštite prihvatljiv su trošak za Fond solidarnosti Europske unije te će Ministarstvo podnijeti zahtjev za njegovo namirenje. Popis za kulturna dobra na području Krapinsko-zagorske županije prikazan je u tablici u nastavku. Prema prikazanim podacima, hitne mjere zaštite provest će se za 32 kulturna dobra u ukupnom iznosu od 5.603.750,00 kuna.

Tablica 162. Popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite na području Krapinsko-zagorske županije

Red. br.	Naselje	Naziv kulturnog dobra	Iznos hitnih mjera zaštite (kn)
1.	Desinić, Hum Košnički	Dvor Veliki tabor – Palas	30.000,00
2.	Hrašćina, Trgovišće	Kapela Majke Božje Žalosne	100.000,00
3.	Hum na Sutli, Prišlin	Župna crkva sv. Petra	50.000,00
4.	Donja Stubica	Župna crkva Presvetog Trojstva	455.000,00
5.	Gornje Jesenje	Župna crkva sv. Ivana Krstitelja	250.000,00
6.	Klanjec	Župna crkva Navještenja Blažene Djevice Marije i franjevački samostan	652.500,00
7.	Konjščina	Župni dvor	80.000,00
8.	Krapina, Velika Ves	Dvorac Kulmer	1.260.000,00
9.	Krapinske Toplice, Lovreča Sela	Kapela sv. Jurja	100.000,00
10.	Kumrovec	Upravna zgrada Muzeja Staro selo Kumrovec	20.000,00
11.	Kumrovec	Zgrada stare škole	30.000,00
12.	Lohor	Dvorac Lohor	200.000,00
13.	Mače, Veliki Komor	Kapela sv. Benedikta	150.000,00
14.	Pregrada, Gornja Plemenščina	Kapela sv. Ane	56.250,00
15.	Pregrada, Kostel	Župna crkva sv. Mirka (Emerika)	30.000,00
16.	Pregrada, Kostel	Kapela Trpećeg Isusa	40.000,00
17.	Pregrada, Kostel	Stari župni dvor	50.000,00
18.	Pregrada	Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	100.000,00
19.	Pregrada, Vrhi Pregradski	Kapela Sv. Leonarda	100.000,00
20.	Sveti Križ Začretje, Klupci	Kapela Blažene Djevice Marije	100.000,00
21.	Sveti Križ Začretje	Župna crkva sv. Križa	100.000,00
22.	Sveti Križ Začretje	Župni dvor	150.000,00
23.	Tuhelj, Lenišće	Kapela sv. Margarete	100.000,00
24.	Tuhelj	Kapela sv. Josipa	50.000,00
25.	Tuhelj	Župna crkva Uznesenja BDM	150.000,00
26.	Tuhelj	Župni dvor	50.000,00
27.	Strmec	Kapela Blažene Djevice Marije	230.000,00
28.	Veliko Trgovišće, Velika Erpenja	Crkva Sv. Tri kralja	100.000,00
29.	Veliko Trgovišće	Župna crkva Majke Božje od sedam žalosti	300.000,00
30.	Zagorska Sela, Ivanić Miljanski	Kapela sv. Ivana Evanđeliste	20.000,00
31.	Zagorska Sela	Župna crkva sv. Katarine	100.000,00
32.	Zlatar, Belec	Župna crkva Majke Božje Snježne	400.000,00
UKUPNO			5.603.750,00

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, Odluka o određivanju i provođenju hitnih mjera zaštite na kulturnom dobrima na potresa području i njihovu financiranju,

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Bivša Emka	2500 m ²	Grad Pregrada
Bivši OKIROTO	4023 m ²	Grad Pregrada
OPĆINA BEDEKOVČINA		
RENOVA KAMENOLOM, Vojnić Breg	13.814 m ²	Općina Bedekovčina
Wienerberger – Ilovac d.o.o., Karlovac („Tondach“)	191.212,62 m ²	Općina Bedekovčina
OPĆINA ZAGORSKA SELA		
Govedičevo – Zagorska Sela	15900 m ²	Općina Zagorska Sela
GRAD ZLATAR		
Vojni kompleks na Ivanščici	327 m ² zgrada mješovite uporabe, 332 m ² zgrada mješovite uporabe, 20 m ² pomoćna zgrada	Grad Zlatar
GRAD KLANJEC		
Bestal d.o.o.	2.450	Grad Klanjec
OPĆINA KRAPINSKE TOPLICE		
Proizvodna hala	1.500 + 1.600 terena	Općina Krapinske Toplice
OPĆINA DESINIĆ		
TEP pogon Desinić	1.515	Općina Desinić
GRAD DONJA STUBICA		
Božić Frasinov	700	Grad Donja Stubica
OPĆINA KONJŠČINA		
Stara škola u Gornjoj Konjščini	zemljište ukupno površine – 7.446 m ² (2070 čhv), objekt površine 445,76 m ² , dvorište 1.475 m ²	Općina Konjščina
OPĆINA VELIKO TRGOVIŠĆE		
Škofina	nema podataka	Općina Veliko Trgovišće
FERO ERO	poslovni prostor 220 m ² + skladište 400 m ² + skladište 1.300 m ²	Općina Veliko Trgovišće
TL Tome Lučić d.o.o. u stečaju	1.373	Općina Veliko Trgovišće
ALBA M.S. d.o.o. u stečaju	proizvodni prostor – pržionica kave - 1500 m ²	Općina Veliko Trgovišće
P.E.Z. AGRO ZAGORJE u stečaju	proizvodni prostor – klanje životinja i prerada mesa - 916 m ²	Općina Veliko Trgovišće
OPĆINA SVETI KRIŽ ZAČRETJE		
Termotehnika	320 uredski prostor + 1.440 skladište i proizvodni dio	Općina Sveti Križ Začretje
Hala unutar tvornice TEP-a	5.400 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Bivši poslovni prostor tvrtke GEO JET	1100 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Nedovršeni poslovni prostor u vlasništvu GEO OPREME CIGLENEČKI	1400 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Fingar	250 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
GRAD ZABOK		
Građevinsko zemljište na području bivše moto kros staze Vučak	površina zemljišta 44.656 m ²	Grad Zabok

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Industrijska hala u centru Zaboka – bivši Zivtex	objekt 4.101 m ² + okućnica 1.552 m ²	Grad Zabok
Društveno-kulturni centar Re-GENERATOR	Neto površina 2.195,90 m ² bruto površina 2.683,00 m ²	Grad Zabok
GRAD KRAPINA		
Bivša Krapinska tekstilna industrija u sjevernom dijelu Grada Krapine (dio hala se koristi)	Površina zemljišta cca 25 000 m ²	Krapina (naselje Žutnica)
Zapuštena poslovna zgrada u Krapini, Magistratska 13 (unutar povijesne urbanističke cjeline) - vlasništvo Grada	Površina zemljišta 688 m ²	Krapina
Zapušteno kupalište Šemničke toplice	Površina zemljišta 14.731 m ²	Krapina (Donja Šemnica)
Hala u vl. Jedinstvo d.d. (zgrada djelomično prazna, a dio se koristi)	n/a	Krapina
Zapuštena zgrada bivšeg zadružnog doma Škarićevo	Površina zemljišta 1410 m ² Zgrada tlocrtne površine 447 m ²	Krapina (Škarićevo)
OPĆINA MARIJA BISTRICA		
Poduzetnička zona Marija Bistrica 1 (bivši pogon tvornice Termomehanika)	46 640 m ²	Općina Marija Bistrica
GRAD OROSLAVJE		
Naselje Mokrice, k.o. mokrice 1287/2	0,21 ha	Grad Oroslavje
Park obitelji Prpića 13; k.č. broj 1530, 1531 k.o. Oroslavje	2,46 ha	Grad Oroslavje
OPĆINA BUDINŠČINA		
Krapinica – proizvodna hala i vanjski prostor bivši DEA KOLOR	6000 m ²	Općina Budinščina
Gotalovec – proizvodna hala i vanjski prostor ELMECH	23000 m ²	Općina Budinščina
OPĆINA MAČE		
zapuštena farma u vlasništvu Benčić Ankice i Benčić Stjepana, Mače 29b	4254 m ²	Općina Mače
zapuštena farma u vlasništvu Klarić Branke, Veliki Bukovec 4, Mače	2931 m ²	Općina Mače
zapušteni kompleks Sutinskih toplica u vlasništvu UTP Ivančica	cca 4150 m ²	Općina Mače
OPĆINA JESENJE		
Hala u Donjem Jesenju	360 m ²	Općina Jesenje
Kamenolom u Donjem Jesenju	20360 m ²	Općina Jesenje
OPĆINA HUM NA SUTLI		
Spomen dom „Orešje“	448 čhv	Općina Hum na Sutli
OPĆINA LOBOR		
Upravna zgrada stare Ciglane – Vinipotok	230 m ²	Općina Lobor
Kamenolom – Šudrana	4400 m ²	Općina Lobor
OPĆINA GORNJA STUBICA		
Bivši pogon MAVINI – Salar	908 m ² poslovnog prostora, 900 m ² građevinskog zemljišta	Općina Gornja Stubica
OPĆINA KRALJEVEC NA SUTLI		
Pogon mesne industrije Gorup	5000 m ²	Općina Kraljevec n/s

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Zemljište u radnoj zoni	54.000 m ²	Općina Kraljevec n/s

Izvor: Općine i gradovi KZŽ-a, Zagorska razvojna agencija, 2019.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, nastavno na najavu koncem 2018. godine, tijekom ožujka 2020. godine stvorilo je pretpostavke za početak unosa podataka u Registar *brownfield* područja, a Zavodu za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije dodijelilo je status ovlaštenog korisnika i administratora korisnika za Županiju. Registar je zamišljen kao mjesto u kojem će se uspostaviti evidencija *brownfield* područja u cilju njihove inventarizacije i vrednovanja, a kasnije i praćenja stanja, kao preduvjeta za eventualna buduća ulaganja radi prenamjene ili revitalizacije takvih područja, sve u skladu s usmjerenjima iz Strategije prostornog razvoja RH („Narodne novine“ broj 106/17): „Projekti/Aktivnosti _ Izrada *Brownfield* registra u okviru ISPU-a“ kao jedinstvenog i javno dostupnog preglednika podataka o područjima planiranima za urbanu preobrazbu, s precizno utvrđenim modelom podataka o pojedinom području.

Strategija ukazuje na postojanje značajnih prostora koji se više ne koriste i ne mogu se koristiti na dosadašnji način te ocjenjuje da je potrebno, poštujući prostorne značajke i realne potrebe, spriječiti njihovu daljnju devastaciju, provesti urbanu preobrazbu i privesti ih novoj namjeni. Kako su navedeni prostori dio izgrađenih dijelova naselja, ali nisu više njihov funkcionalni dio, Strategija ih prepoznaje kao tzv. preskočene prostore odnosno *brownfield* zone i ocjenjuje da većinu tih prostora karakterizira atraktivnost njihova položaja u urbanom tkivu, veličina zemljišta, prometna dostupnost te visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. Strategijom se nadalje ocjenjuje da neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji ograničavaju mogućnosti i opseg prenamjene pojedinih građevina ili sklopova, visina potrebnih ulaganja, nužnost izrade ili izmjene postojeće prostorno-planske dokumentacije, nemogućnost vremenskog planiranja realizacije zahvata, a u pojedinim slučajevima režimi zaštite kulturne baštine te prostore čine neprivačnim potencijalnim investitorima.

U okviru Strategije kao prostore navedenih karakteristika posebice se apostrofira napuštene vojne komplekse, napuštene komplekse velikih industrijskih proizvođača te napuštene ugostiteljsko-turističke prostore odnosno navodi:

1. napušteni vojni kompleksi su postali, osobito u gradovima, značajan prostorni resurs, pri čemu važeća zakonska regulativa omogućuje jedinicama lokalne samouprave da ih koriste za rješavanje potreba javne namjene (Zakon o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“ 94/13 i 18/16))
2. tijekom procesa pretvorbe i privatizacije 90-ih godina 20. stoljeća započeti su procesi restrukturiranja velikih industrijskih proizvođača tijekom kojih su pojedini sektori ili upravne jedinice ranijih poduzeća postali samostalna trgovačka društva kojima je diobom pripao i odgovarajući dio nekretnina te se otvaranjem gospodarskih zona izvan naselja, dio proizvodnih pogona izmještaja iz gradova i dosadašnji prostor oslobađa za novo, drukčije korištenje, no dio ostaje na dosadašnjim lokacijama i postupno propada.
3. napušteni ugostiteljsko-turistički prostori su posljedica propadanja ranijih turističko-ugostiteljskih poduzeća te zatečenih neriješenih imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama. Okolnosti koje dodatno umanjuju njihovu prihvatljivost za nova ulaganja dugotrajno su zapuštanje i devastacija, visoki troškovi obnove ili uklanjanja te činjenica da zemljište koje zauzimaju, u procesu pretvorbe i privatizacije, često nije bilo uključeno u imovinu vlasnika zgrada te je time pravo raspolaganja njime dodatni trošak.
4. u nešto manjoj mjeri prepoznati su napušteni objekti stambene i poslovne namjene, komunalni objekti, prostori nekadašnjih brodogradilišta i industrijskih luka te napuštena eksploatacijska polja na rubnim područjima naselja ili izvan njih

Za potrebe dogovora o daljnjim aktivnostima i definiranju lokacija za upis u Registar, a u skladu s aplikacijom *Brownfield* registra, izrađena je Excel tablica s prikazom podataka koje je potrebno unijeti za pojedinu lokaciju te je upućen dopis u kolovožu 2020. godine svim jedinicama lokalne samouprave za potrebe kreiranja registra za *brownfield* područja na području Krapinsko-zagorske županije.

14.11. Vojni objekti

Vojni objekt na vrhu Ivanščice u vlasništvu je MORH-a. Trenutno nije u funkciji i smatra se nerentabilnim. Objekt se nalazi pod ingerencijom Ureda državne uprave za upravljanje imovinom. Zemljište na kojem je sagrađen vojni objekt u postupku je povrata imovine. Bivša vojarna u Stubičkoj Slatini od 2009. godine dodijeljena je na korištenje Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Riječ je o više od 180.000 četvornih metara zemljišta s pratećim objektima koje će ubuduće za svoje potrebe koristiti vatrogasci te je izrađena projektna dokumentacija za Vatrogasni centar za obuku vatrogasaca. Na području Grada Oroslavja nalazi se objekt bivše Vojne baza Kaniža. Baza se prostire na 60.768 m², a trenutno je zapušteno i napušteno područje. Budući da je vlasnik objekta

Republika Hrvatska, Grad je zainteresiran da se objekt prenese u njegovo vlasništvo ili da dobije dugoročno pravo korištenja i upravljanja ovim objektom.

Zaključak

U razdoblju 2011. – 2017. KZŽ je ostvario je pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15.8 %. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil). Osim ulaganja u opremu i infrastrukturu, kontinuirano podizanje svijesti i educiranje svih građana (urbanog i ruralnog stanovništva te svih dobni skupina) o važnosti recikliranja neizostavno je ukoliko se pozitivni trendovi žele nastaviti i u narednom razdoblju.

Podaci o zalihama obnovljive podzemne vode ukazuju na negativan trend smanjenja količina vode iako se, zbog nedostatnih istraživanja, dobar dio takvih informacija bazira na procjenama. U KZŽ-u najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubici vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Iz tog je razloga u postojećim i novim vodoopskrbnim sustavima od prijekog interesa formiranje stručne službe koja će biti opremljena uređajima i instrumentima za mjerenje, kontrolu, opažanje i saniranje kvarova, odnosno gubitaka vode u vodoopskrbnim objektima. Što su gubici vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (npr. raste cijene električne energije) pa je time borba protiv gubitaka još opravdanija.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne se vode ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlozi tome su njihov premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji pročišćavanje voda provodi se na svega četiri lokacije, u Krapinskim Toplicama (I faza-mehaničko pročišćavanje), Kumrovcu (mehaničko i biološko pročišćavanje), Tuhelj (mehaničko i biološko pročišćavanje) te Humu na Sutli (mehaničko i biološko pročišćavanje). Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije.

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ-u plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ-a prirodni plin je energent s najnižom cijenom. S obzirom na takvo stanje, postojeći prijedlozi za unaprjeđenje opskrbe plinom uključuju proširivanje plinske distribucijske mreže na pojedinim prostorima, u skladu s prostornim planovima pojedinih područja. Nadalje, osobitu pažnju valja pridati održavanju postojećeg sustava i to posebice kroz daljnju zamjenu postojećeg sustava novim i dugotrajnijim materijalima i opremom. Kako bi se moglo adekvatno sagledati mogućnosti plinifikacije preostalih područja, valja ustanoviti osnovne tehničko-ekonomske preduvjete.

Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Po pitanju geotermalne energije i njenih potencijala, sustavi koji su trenutno u funkciji ne iskorištavaju puni potencijal, već se topla voda ispušta u vodotok ili u kanalizaciju. Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih prepoznala prednosti energetske učinkovitosti te kontinuirano provodi proaktivnu energetske politiku. Fond zgrada javne namjene bitan je dio sektora zgradarstva gdje lokalna, regionalna i nacionalna vlast u maniri dobrog gospodara preuzima aktivnu ulogu u primjeni i realizaciji mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Krapinsko-zagorska županija upravlja sa 163 zgrada ukupne površine oko 230.000 m². Postojeća energetska potrošnja zgrada javne namjene iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. U postojećem fondu zgrada leži veliki potencijal za energetske uštede zbog tradicionalnih načina građenja budući da su zgrade građene s minimalnom ili gotovo nikakvom toplinskom izolacijom, nedovoljno održavane u prošlosti, postavljeni su novi zahtjevi za zgrade, a na raspolaganju su nove tehnologije i materijali. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Procjena ukupnih ulaganja za razdoblje do 2050. godine za daljnje projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. S obzirom na nemogućnosti dostizanja zahtijevanih pedagoških, energetskih i funkcionalnih standarda škola, domova zdravlja ili upravnih zgrada javne namjene u uvjetima fiskalnih i proračunskih ograničenja bit će potrebno razmatranje alternativnih izvora financiranja. U okviru dokumenta Dugoročnog programa izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije detaljno je razrađen i predložen model implementacije projekata javno-privatnim partnerstvom. Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske

županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti te donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti u kojima se predlažu daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetske ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

Dokument „Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije“ uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije kao i za sigurnost stanovništva. Navedene prijetnje su sve više izraženije zbog posljedica klimatskih promjena koje negativno utječu na stanovništvo te na lokalna gospodarstva. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama te su zabilježene štete nastale olujom Teodor (2013. godine) te oluje Rea iz 2019. godine. Osim posljedica koju uzrokuju oluje, zabilježene su i štete na poljoprivrednim gospodarstvima uslijed tuča. Klizišta i odroni posljednjih godina ugrožavaju sve više stambenih i gospodarskih objekata u Hrvatskoj. Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta Republike Hrvatske nalazi se u KZŽ-u. Klizišta na prometnicama KZŽ-a stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. U Republici Hrvatskoj, a tako ni u KZŽ-u, potencijalna klizišta nisu mapirana. Navedeno rezultira nepredvidivim aktivacijama potencijalnih klizišta i značajnijom opasnošću po život i zdravlje ljudi. Uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla, među prirodne rizike i prijetnje od kojih postoji veliki rizik za KZŽ ubrajaju se potresi, poplave te epidemije i pandemije. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava ne može izbjeći, ali se rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera. Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Sutla se gotovo cijelom duljinom toka pri pojavi visokih voda izliva iz korita i plavi okolne, uglavnom poljoprivredne, površine. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj i nepokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i sl. Kao glavni uzročnik epidemije i pandemije navodi virus influence, akutne zarazne bolesti s izraženim brzim širenjem i visokim brojem oboljelih. U slučajevima pojave novih vrsta virusa predviđa se značajno veće obolijevanje stanovništva. Pretpostavlja se povećanje stope bolovanja radno aktivnog stanovništva te veći stupanj komplikacija i smrtnih slučajeva kod ranjivih skupina. Pojava epidemija i pandemija nema direktan utjecaj na kritičnu infrastrukturu, no sa sobom nosi rizik od šteta po ekonomiju i društvo.

Većinu *brownfield* područja, osobito onih u urbanim područjima, karakterizira atraktivnost njihova položaja, veličina zemljišta, prometna dostupnost te često visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. S druge strane, *brownfield* lokacije predstavljaju neiskorišteni prostorni potencijal i što su duže izvan uporabe, veći će biti i troškovi obnove. Optimalno gospodarenje *brownfield* lokacijama u KZŽ-u nije postignuto zbog nepostojanja *Brownfield* registra. Podaci kojima se sada raspolaže su šturi te ne daju potpunu sliku mogućnosti niti omogućuju planiranje prenamjene prostora tj. ulaganja. Od osobitog značaja za ulaganje objekti su vojne namjene. U skladu s trendom prepuštanja neperspektivnih vojnih objekata jedinicama regionalne i lokalne samouprave u svrhu njihove revitalizacije potrebno je detaljnije razmotriti njihov razvojni i turistički potencijal.

15. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM

15.1. Ključni dionici upravljanja razvojem Krapinsko-zagorske županije

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018), županije su nositelji planiranja razvoja na svojem području. Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 123/17 i 98/19), županije su ustrojene radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnog) interesa. U samoupravni djelokrug poslova koje županija obavlja ubrajaju se poslovi od područnoga (regionalnog) značaja, što se osobito odnosi na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prostornu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola te drugih akata vezanih uz gradnju i provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikog grada, kao i ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Krapinsko-zagorska županija upravlja razvojem na svom području. Ustrojstvo i djelokrug rada upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije uređeno je Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije. Upravna tijela Krapinsko-zagorske županije čine Ured župana, Služba za unutarnju reviziju te 9 upravnih odjela: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za financije i proračun, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku branitelje, civilno društvo i mlade, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove, Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove te Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove. Upravni odjeli obavljaju upravne i stručne poslove iz samoupravnog djelokruga poslova županije, čime su izravno uključeni u planiranje i provedbu razvojne politike županije. Izvršno tijelo Krapinsko-zagorske županije je župan, a Županijska skupština predstavničko tijelo građana Županije koje donosi akte u okviru prava i dužnosti Županije te obavlja poslove u skladu sa zakonom i Statutom Krapinsko-zagorske županije.

Uz županiju u upravljanje razvojem KZZ-a snažno je uključena **Zagorska razvojna agencija**. Osnovana je 2006. kao društvo s ograničenom odgovornošću koja će obavljati poslove regionalnog koordinatora određenog Zakonom o regionalnom razvoju te poslove poduzetničke potporne institucije za područje čitave Krapinsko-zagorske županije. Sukladno izmjenama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske iz 2017. godine, temeljem kojih poslove regionalnog koordinatora mogu obavljati isključivo razvojne agencije osnovane kao javne ustanove, Krapinsko-zagorska županija pristupila je postupku „diobe“ Zagorske razvojne agencije d.o.o. na javnu ustanovu Zagorska razvojna agencija te Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. koji nastavlja djelovati i obavljati poslove poduzetničke potporne institucije. Zagorska razvojna agencija nastavlja djelovati kao regionalni koordinator s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja na razini područne (regionalne) samouprave. Kao akreditirani regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija obavlja između ostalog sljedeće poslove:

- izrada Plana razvoja županije i drugih strateških razvojnih dokumenata te njihovih provedbenih dokumenata;
- pružanje stručne pomoći u pripremi i provedbi programa potpore i razvojnih projekata od interesa za razvoj županije;
- praćenje stanja projekata svih korisnika s područja županije u središnjem elektroničkom registru razvojnih projekata te
- provedba i izvještavanje o provedbi županijske razvojne strategije (Plana razvoja).

Temeljem Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (NN 42/2018) kojom je uređen način ustrojavanja, sadržaj i vođenje Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (u daljnjem tekstu: Registar projekata), na razini regionalnog koordinatora – Zagorske razvojne agencije imenovane su dvije osobe za upis projektnih ideja i razvojnih projekata županije i županijskih institucija. Za realizaciju uspostave Registra projekata u svakoj općini/gradu su imenovane 2 osobe – lokalni koordinatori te su tako za područje KZZ-a ukupno imenovane 64 osobe. Lokalni koordinator je pravna ili fizička osoba koju je općinski načelnik ili gradonačelnik kao predstavnik jedinice lokalne samouprave odredio za obavljanje i koordinaciju poslova strateškog planiranja na razini jedinice lokalne samouprave.

Uz Zagorsku razvojnu agenciju, u upravljanje razvojem i provedbu razvojne politike KZZ-a uključene su i sljedeće institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač¹⁰⁰: spomenuti Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije, REGEA – Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije. Razvojem turizma upravlja Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije čiji su osnivač njezini članovi, odnosno, turističke zajednice općina, gradova, mjesta i područja u KZZ-u.

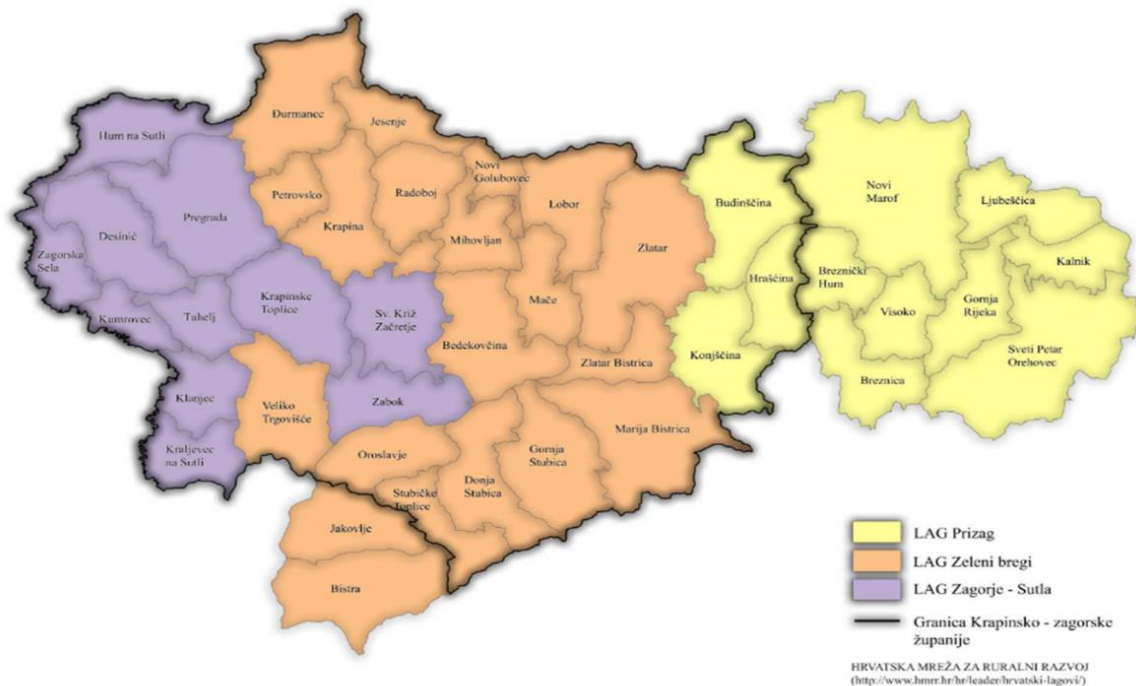
¹⁰⁰ Županija je suosnivač Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske.

U svom djelovanju, dionici razvoja KZŽ-a vode se sljedećim strateškim dokumentima na razini Krapinsko-zagorske županije:

- važeća Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine
- Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2025.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.
- Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije od 2019. do 2025.
- Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
- Akcijski plan implementacije Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
- Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije
- Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada KZŽ-a
- Aktualni Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije.

Osim županijskih institucija, važni dionici u upravljanju razvojem u KZŽ-u su i 3 lokalne akcijske grupe: LAG Prizag¹⁰¹, LAG Zagorje – Sutla i LAG Zeleni Bregi. Uloga LAG-ova u upravljanju razvojem usmjerena je na poticanje lokalnog ruralnog razvoja područja koja LAG-ovi obuhvaćaju, prema ciljevima i prioritetima definiranim u lokalnoj razvojnoj strategiji pojedinog LAG-a. Lokalne razvojne strategije LAG-ova važeće su do kraja 2020. godine. LAG-ovi su u okviru podmjere 19.2 Provedba operacija unutar CLLD strategije, a temeljem izrađenih lokalnih razvojnih strategija dobili na raspolaganje¹⁰² sredstva iz Programa ruralnog razvoja RH, za koja raspisuju natječaje za korisnike s područja LAG-a.

Slika 22. Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije

U upravljanje razvojem na području KZŽ-a uključeni su i ostali lokalni dionici, prije svega, jedinice lokalne samouprave na području KZŽ-a (7 gradova i 25 općina), a čiji se razvojni planovi usklađuju sa županijskim Planom razvoja.

¹⁰¹ LAG Prizag je međužupanijski LAG te osim djela Krapinsko-zagorske županije obuhvaća i dio prostora Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije.

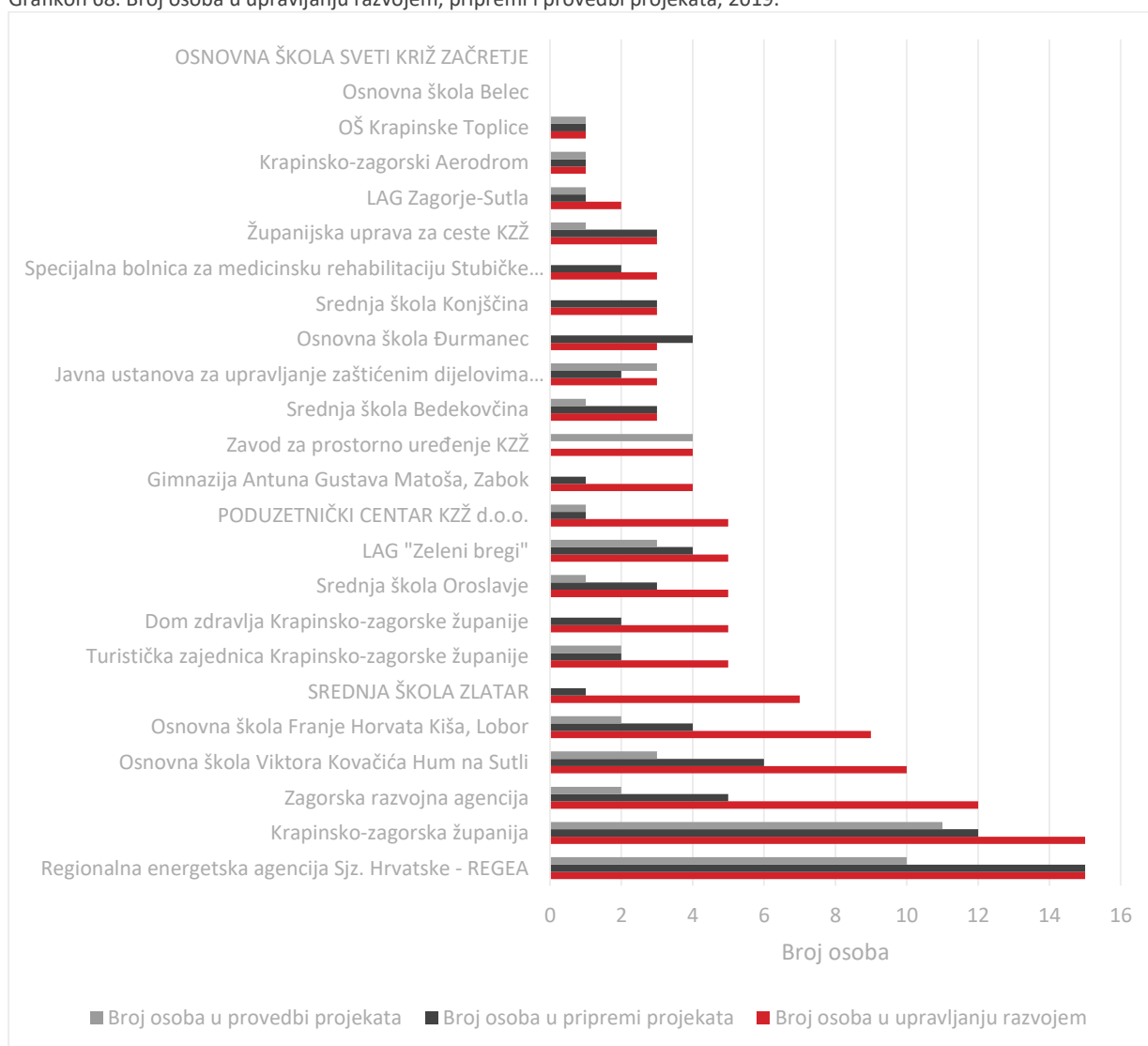
¹⁰² LAG Zeleni bregi je do listopada 2019. godine proveo 2 natječaja na kojima je za 52 projekta na LAG razini odobreno 6.618.497,00 kn. LAG Zagorje-Sutla je do listopada 2019. godine provelo 3 natječaja na kojima su na LAG razini odobrena 33 projekta u vrijednosti 778.771,17 €.

15.2. Analiza kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ-a

Kako bi se utvrdili kapaciteti za upravljanje razvojem, u listopadu 2019. godine provedeno je istraživanje putem anketnog upitnika. Upitnikom je bila obuhvaćena Krapinsko-zagorska županija, institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač, LAG-ovi te obrazovne i zdravstvene institucije. Pitanja su se odnosila na ulogu ispitanika u upravljanju razvojem, broj osoba – zaposlenika koji imaju iskustva u pripremi i provedbi projekata i upravljanju razvojem, iskustvo u izradi te praćenju i provedbi strateških dokumenta, izradi financijskih planova i budžeta, poznavanju postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te izradi studija izvedivosti.

Analizom odgovora utvrđeno je da ispitanici kao svoju ulogu u upravljanju razvojem navode pripremu i provedbu razvojnih projekata te pružanje potpore drugim dionicima u pripremi i provedbi razvojnih projekata. U instituciji/organizaciji prosječno 5 osoba sudjeluje u upravljanju razvojem. Očekivano, s obzirom na djelokrug rada i ključne aktivnosti, najveći broj osoba s relevantnim iskustvom u upravljanju razvojem imaju Krapinsko-zagorska županija (15 osoba), Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA (15 osoba), Zagorska razvojna agencija (12 osoba), dok se od ostalih izdvaja Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli (10 osoba).

Grafikon 68. Broj osoba u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata, 2019.

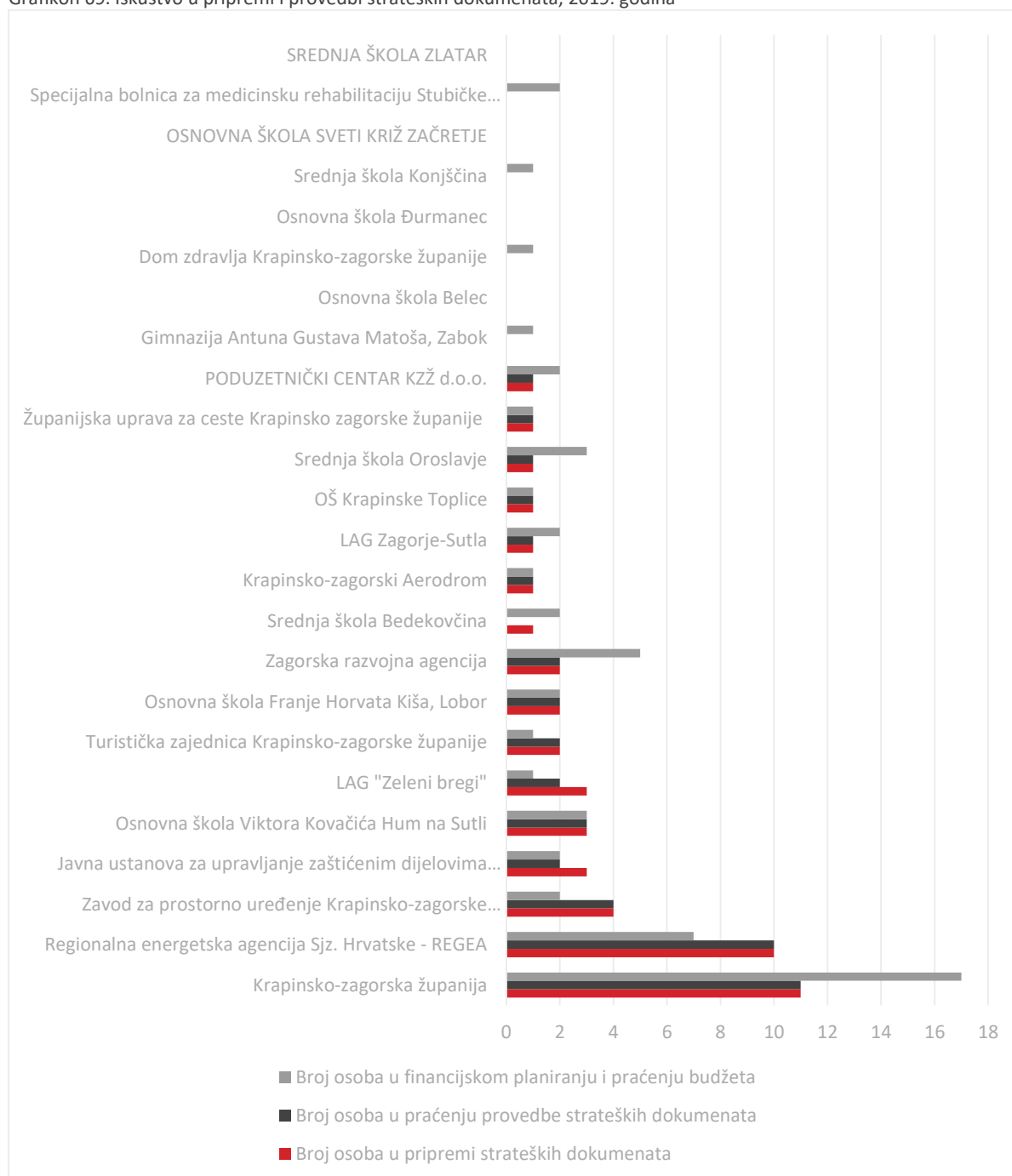
Izvor: Anketni upitnik, obrada autora, 2019. godina

Generalno, više osoba po instituciji/organizaciji ima iskustva u pripremi razvojnih projekata (relevantno iskustvo u pripremi najmanje 2 projekta) – u prosjeku 3 osobe, u odnosu na provedbu projekata (relevantno iskustvo u provedbi najmanje 2 projekta) – u prosjeku 2 osobe. Najveći broj osoba koje imaju iskustvo u pripremi i provedbi projekata imaju Krapinsko-zagorska županija,

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA i Zagorska razvojna agencija, a značajnije se još izdvajaju škole i LAG-ovi.

Značajno manje osoba po instituciji/organizaciji ima relevantno iskustvo u pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata na lokalnoj, županijskoj ili nacionalnoj razini. Relevantno iskustvo u pripremi najmanje 1 dokumenta u prosjeku imaju 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 11 osoba), a nešto manje u praćenju provedbe – u prosjeku manje od 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 11 osoba). Nešto je značajnije prethodno iskustvo u financijskom planiranju i praćenju budžeta na razini institucije/organizacije (aktivna uključenost u izradu i praćenje najmanje 2 financijska plana), gdje su evidentirane u prosjeku 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 17 osoba).

Grafikon 69. Iskustvo u pripremi i provedbi strateških dokumenata, 2019. godina

Izvor: Anketni upitnik, obrada autora, 2019. godina

Druga relevantna iskustva kao što su poznavanje postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te prethodno iskustvo u izradi studija izvedivosti još su manje zastupljena. Aktivno iskustvo uključenosti u izradu najmanje 2 postupka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu imaju osobe iz 9 institucija (najviše iz Krapinsko-zagorske županije – 3 osobe). Aktivnu uključenost u izradu najmanje 2 studije izvedivosti / analize troškova i koristi imaju osobe iz 8 institucija (najviše iz Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA-e – 5 osoba).

Rezultati istraživanja su u skladu s dosadašnjim opažanjima s terena gdje je evidentno da su se posljednjih godina znanja i iskustva u pripremi projekata značajno povećala u odnosu na pretpristupno razdoblje. Međutim, još uvijek manji broj osoba ima iskustva u provedbi projekata. Razlog tome djelomično leži u činjenici da korisnici EU projekata u provedbi često koriste vanjske resurse za provedbu istih – poduzetničke potporne institucije ili konzultante. Iskustva u strateškom i financijskom planiranju su očekivano manja s obzirom da su ista, osim kod regionalnog koordinатора i ostalih poduzetničkih potpornih institucija te kod županije, primarno vezana za planiranje na razini same organizacije.

15.3. Korištenje europskih fondova

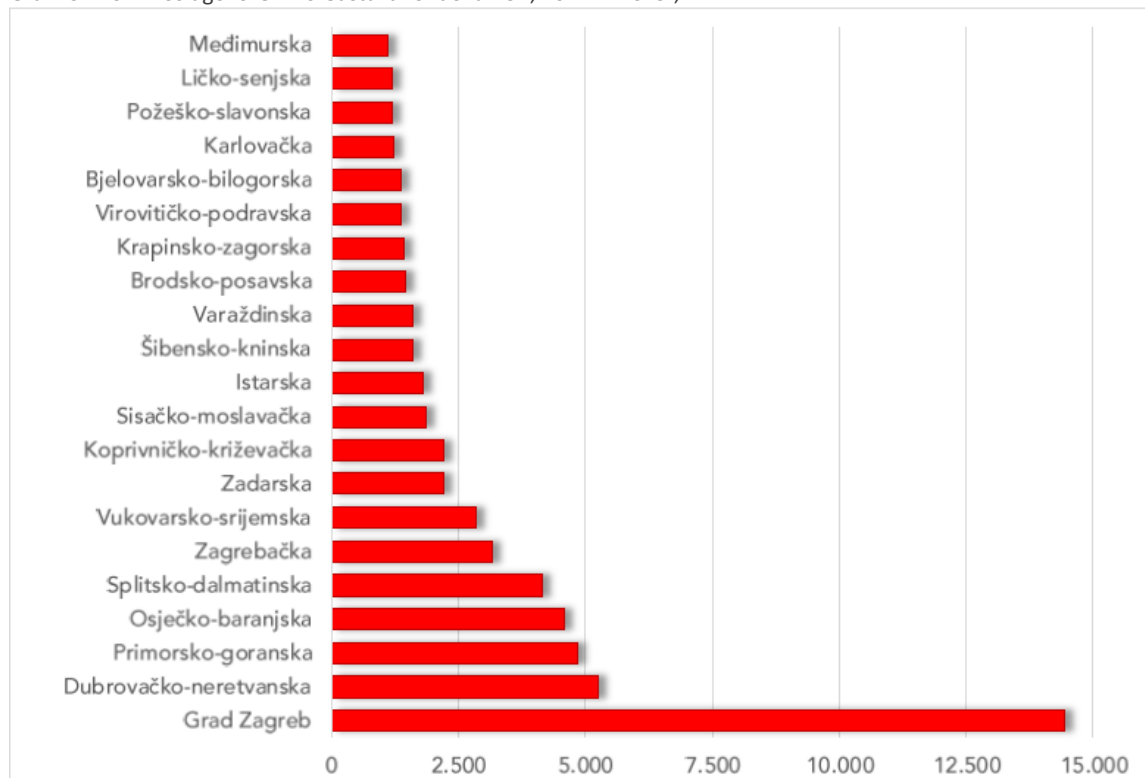
Uloga EU fondova u ukupnom ekonomskom razvoju vrlo je velika, kako za nacionalnu razinu tako i za Krapinsko-Zagorsku županiju. Korištenje sredstava EU fondova dalo je u posljednje tri godine i na nacionalnoj razini i na razini županija znatan doprinos gospodarskom rastu (HGK, lipanj 2020.). Kao korisnici fondova EU pojavljuju se jedinice lokalne i regionalne samouprave, razvojne agencije, organizacije civilnog društva, poslovni subjekti, interesna udruženja, obrazovne institucije i drugi. Interes potencijalnih korisnika s područja Krapinsko-zagorske županije je svake godine sve veći. Zagorska razvojna agencija, kao regionalni koordinatore, provodi sustavne edukacije potencijalnih korisnika za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz EU sredstava što se pozitivno odrazilo na razvoj kapaciteta te vjerojatno ima utjecaj na uspješnost u korištenju EU sredstava.

Rezultati korištenja EU fondova za 2017., 2018. i 2019. godinu najbolje se mogu sagledati iz pregleda Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU koji sadrži ukupno ugovorene iznose bespovratnih sredstava za projekte koji se provode u pojedinim županijama za 2017., 2018, 2019.¹⁰³ uz napomenu da iznosi za prethodne godine po županijama nisu dostupni i bili su gotovo zanemarivi (HOK, lipanj 2020.). Izvještaj se odnosi na projekte koji se provode na području samo jedne županije, dok projekti koji se provode na području nekoliko županija ili na području cijele Hrvatske nisu prikazani.

---

¹⁰³ Izvor podataka: Izvještaj MRRFEU (dostupno na: <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>)

Grafikon 70. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU*, 2017. – 2019., mil. HRK

Izvor: Županije i fondovi EU: Ugovorena sredstva i projekti po županijama, projekt Slavonija, Baranja i Srijem, HGK, Zagreb, lipanj 2020

* Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Europski fond za ruralni razvoj

Na nacionalnoj razini ukupan je kumulativni iznos ugovorenih EU projekata (zbroy sredstava ugovorenih po pojedinim županijama) iznosio 61,2 milijarde kuna. Najveći se iznos ugovorenih sredstava fondova EU (14,4 milijarde kn) odnosio na Grad Zagreb, čije gospodarstvo čini oko trećinu cjelokupnog hrvatskog gospodarstva. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU za Krapinsko-zagorsku županiju iznosio je oko 1,8 milijardi kn prema podacima iz grafikona HGK-a te se nalazi na 15. mjestu. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika (HOK, lipanj 2020.).

Detaljni rezultati korištenja EU fondova Krapinsko-zagorske županije za 2017., 2018. i 2019. godinu prikazani su u nastavku analizom dostupnih izvješća MRRFEU objavljenih na njihovim službenim stranicama.

Tablica 164. Pregled ugovorenih EU sredstava za KZZ prema pojedinom operativnom programu za 2017. – 2019. godina

Naziv programa	Ukupno ugovoreno na nacionalnoj razini	Ukupno ugovoreno za projekte u KZZ-u	Udio KZZ-a u iznosu ugovorenog na nacionalnoj razini	Mjesto na rang ljestvici županija
OPKK 2017.	16.6 mlrd. kn	415,5 mil. kn	2,5 %	13.
OPKK 2018.	12.7 mlrd. kn	431,8 mil. kn	3,4 %	9.
OPKK 2019.	14.1 mlrd. kn	68.3 mil. kn	0,48 %	20.
OPULJP 2017.	812,2 mil. kn	13 mil. kn	1,6 %	20.
OPULJP 2018.	1.4 mlrd. kn	44,8 mil. kn	3,3 %	12.
OPULJP 2019.	502.4 mil. kn	13,7 mil. kn	2,74 %	13.
PRR 2017.	5.3 mlrd. kn	95,3 mil. kn	1,8 %	19.
PRR 2018.	4.8 mlrd. kn	270,1 mil. kn	5,6 %	4.
PRR 2019.	3,7 mlrd. kn	99,5 mil. kn	2,71 %	18.
OPPR 2017.	666,5 mil. kn	0	0	-

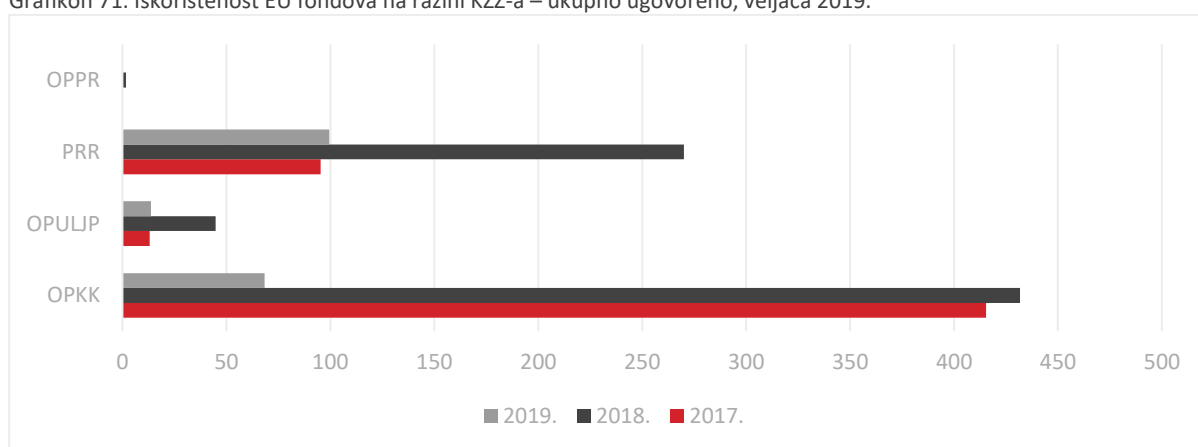
OPPR 2018.	528,3 mil. kn	1,7 mil. kn	0,33 %	10.
OPPR 2019.	103,7 mil. kn	0	0	-

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Iskorištenost EU fondova po županijama, <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>

Gledano kumulativno prema iznosu ugovorenih sredstava po stanovniku, u 2017., 2018. i 2019. godini za 4 operativna programa (OP Konkurentnost i kohezija, OP Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo), KŽŽ je ugovorio 1.87 mlrd. kuna odnosno 14,1 tis. kn po stanovniku.

Prema pojedinom operativnom programu, a gledano na rang u odnosu na druge županije, Krapinsko-zagorska županija najbolje se plasirala kada je u pitanju korištenje sredstava iz Programa ruralnog razvoja. Također, ukoliko se uzmu u obzir ukupno ugovoreni financijski iznosi u protekle tri godine, također je najviše ugovoreno sredstava iz Programa ruralnog razvoja. Slijedi iznos ugovoren iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija, zatim iz Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali i očekivano najmanje iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo.

Grafikon 71. Iskorištenost EU fondova na razini KŽŽ-a – ukupno ugovoreno, veljača 2019.

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Iskorištenost EU fondova po županijama, <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>

Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama

Podaci Instituta za javne financije u izvješću pod nazivom Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2015. i 2016.¹⁰⁴ odnose se na indirektnu i direktnu pomoć te tekuće i kapitalne pomoći iz ESI fondova¹⁰⁵. U 2015. i 2016. sve županije, preko polovice gradova i nešto manje od četvrtine općina koristili su ukupno 958 mil. kn EU pomoći. U 2016. iznos EU pomoći koji su koristile JLRS se udvostručio u odnosu na 2015., s oko 311 na oko 648 mil. kn. Najviše pomoći primile su županije (401 mil. kn), što pokazuje porast apsorpcijskih kapaciteta županija u odnosu na gradove koji su u prethodnom razdoblju (2011. – 2014.) privukli najviše sredstava. Krapinsko-zagorska županija u 2015. je primila 1,7 mil. kuna EU pomoći ili 13,1 kn po stanovniku, dok je u 2016. primila 2,7 mil. kn ili 21,3 kune po stanovniku. Gradovi na području KŽŽ-a nisu primili EU pomoć, dok su od općina u KŽŽ-u EU pomoć primili Kumrovec, Veliko Trgovišće i Budinščina.

15.4. Analiza projekata Krapinsko-zagorske županije

Temeljem podataka prikupljenih od pojedinih nadležnih tijela u nastavku je dan detaljni prikaz i kratka analiza ugovorenih projekata s područja Krapinsko-zagorske županije ukupno te prema pojedinim operativnim programima. Potrebno je naglasiti da

¹⁰⁴ Dostupno na: <http://www.ijf.hr/upload/files/114.pdf>

¹⁰⁵ Direktnu pomoć odnose se na situaciju kada JLS (županije, gradovi i općine) primaju sredstva izravno od EK ili drugih zemalja članica u okviru prekograničnih programa, dok su indirektnu one koje u proračun JLS-ova dolaze posredno, preko nadležnih ministarstava. Za financiranje rashoda poslovanja (redovitih aktivnosti u obračunskom razdoblju) dobivaju se tekuće, a za financiranje dugotrajne nefinancijske imovine, kapitalne pomoći.

navedeno ne znači da su to ujedno i sveukupno ugovoreni projekti s područja Krapinsko-zagorske županije (izuzetak je Program ruralnog razvoja), s obzirom da sva nadležna tijela nisu dostavila podatke.

U tablici u nastavku, za razdoblje od 2007. do 2019. godine, iskazana je vrijednost provedenih projekata i projekata u provedbi koji su na području Krapinsko-zagorske županije sufinancirani iz različitih programa Europske unije. Riječ je o evidenciji podataka nacionalnih tijela dostavljenih Zagorskoj razvojnoj agenciji zaključno s prosincem 2019. godine. Vrijednost projekta prikazana je kao ukupna vrijednost projekta i svih projektne aktivnosti neovisno o tome je li nositelj projekta s područja KZZ-a ili projektne partner.

Tablica 165. Projekti sufinancirani sredstvima EU provedeni i u provedbi na području KZZ-a 2007. – 2019.

Naziv programa	Broj projekata	Ukupna vrijednost (kn)
CEI KEP	1	206.111,45
CIP	1	31.106.326,60
Cjeloživotno učenje	43	3.656.239,14
EIB	40	205.817.339,61
Europa za građane	4	708.675,40
Interreg 3 B CADSES	1	18.968.375,60
PROGRESS	3	5.070.958,34
IPA 1	1	1.489.726,16
IPA 3C – Regionalna konkurentnost	10	45.118.686,93
IPA 4 – Razvoj ljudskih potencijala	55	155.177.942,64
IPARD	12	43.334.556,37
Mediterran 2007. – 2013.	1	6.382.867,50
Okoliš	4	41.572.743,55
Phare 2006	1	688.326,19
Promet	5	22.216.800,00
Slovenija – Hrvatska 2007. – 2013.	27	72.824.913,33
Youth in Action	3	312.518,31
Erasmus+	46	10.890.703,16
OBZOR 2020	3	102.310.222,19
FP7	4	17.769.451,90
Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020.	5	57.321.190,31
Interreg 5B DUNAV 2014. – 2020.	1	18.943.205,25
OP Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.	154	484.480.566,17
OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.	60	1.623.606.996,00
Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.	12851	458.733.805,05
UKUPNO*	13336	3.428.709.247,15

Izvor: APPRRR, MDOMSP, MRMS, MINGO, MRRFEU, MZO, Ministarstvo poljoprivrede, Zagorska razvojna agencija, obrada Zagorska razvojna agencija

Hrvatska gospodarska komora je u svojoj analizi izdvojila 3 najveća projekta financirana fondovima EU po županijama uz napomenu da se iznosi ne odnose na ukupnu vrijednost projekta već samo na ugovoreni iznos bespovratnih sredstava fondova EU. Prikazani projekti odnose na razdoblje do kraja svibnja 2020. godine. Na području Krapinsko-zagorske županije s najvećom ugovorenom vrijednosti izdvajaju se projekti: Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar, Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić – Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo) i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.

Tablica 166. Projekti s najvećom ugovorenom vrijednosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini.

Naziv projekta	Ugovoreni iznos (HRK)
----------------	-----------------------

1. Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar	321.355.962
2. Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić-Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo)	307.195.130
3. Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.	30.000.000

Izvor: Županije i fondovi EU: Ugovorena sredstva i projekti po županijama, projekt Slavonija, Baranja i Srijem, HGK, Zagreb, lipanj 2020.

Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“ (OP ULJP)

U okviru OP ULJP-a u razdoblju ovog programskog razdoblja do zaključno 1. prosinca 2019. godine, prema podacima Upravljačkog tijela Ministarstva rada i mirovinskog sustava, na području Krapinsko-zagorske županije (prema sjedištu korisnika projekta) ugovoren je ukupno 31 projekt ukupne vrijednosti 87.529.142,07 HRK, od čega bespovratna sredstva iznose 85.905.893,57 HRK.

Najviše ugovora sklopljeno je u području Socijalnog uključivanja – ukupno 23 ugovora ukupne vrijednosti 65.989.998,40 HRK (bespovratna sredstva iznose 65.989.998,40 HRK), u okviru Poziva: Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva, Podrška procesu deinstitucionalizacije i prevencije, institucionalizacije djece i mladih, Podrška programima usmjerenim mladima, Podrška socijalnom uključivanju i zapošljavanju marginaliziranih skupina, Promocija zdravlja i prevencija bolesti – faza I, Razvoj i sirenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata, Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom, Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom – faza II, Specijalističko usavršavanje doktora medicine, Umjetnost i kultura 54+, Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, Zaželi – Program zapošljavanja žena.

U okviru Obrazovanja i cjeloživotnog učenja sklopljena su ukupno 4 ugovora ukupne vrijednosti 17.067.426,37 HRK (bespovratna sredstva iznose 15.444.177,87 HRK) i to u okviru Poziva: Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama (faza II), Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama (faza III), Poticanje rada s darovitom djecom i učenicima na predtercijarnoj razini.

U području Visoke zapošljivosti i mobilnosti radne snage sklopljena su ukupno 2 ugovora ukupne vrijednosti 2.976.043,22 HRK (bespovratna sredstva iznose 2.976.043,22 HRK). Ugovori su sklopljeni u okviru Poziva „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza III“.

U području Dobrog upravljanja (civilno društvo) sklopljena su ukupno 2 ugovora ukupne vrijednosti 1.495.674,08 HRK (bespovratna sredstva iznose 1.495.674,08 HRK), u okviru Poziva: Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi te Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa.

Prema informacijama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, koje je dostavilo informacije za projekte iz OP Učinkoviti ljudski potencijali na kojima ima funkciju Posredničkoj tijela razine 1 ili sektorski nadležnog tijela, u razdoblju do prosinca 2019. godine ugovorena su 23 projekta ukupne vrijednosti 38.173.050,19 kuna. Međutim, potrebno je naglasiti da se od toga 13 projekata u vrijednosti 17.351.284,67 kuna samo djelomično provodi na području Krapinsko-zagorske županije.

Prema podacima Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, iz Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali proveden je projekt pod nazivom: UP.01.3.2.02.0001 „Poticanje obrazovanja za vezane obrte temeljene na sustavu naukovanja“, u vrijednosti: 67.850.000,00 HRK. Temeljem aktivnosti „Stipendiranje učenika u obrtničkim zanimanjima“ kao jednog od projektnih elemenata, učenicima s područja Krapinsko-zagorske županije u 2016. godini dodijeljene su 93 stipendije u iznosu od 837.000,00 kuna, u 2017. godini 133 stipendije u iznosu od 1.197.000,00 kuna te u 2018. godini 193 stipendije u iznosu od 1.737.000,00kuna. Također, temeljem aktivnosti „Naukovanje za obrtnička zanimanja“ gospodarskim subjektima s područja navedene Županije koji provode naukovanje u 2016. godini dodijeljene su 4 potpore u iznosu od 210.621,91 kuna, zatim u 2017. godini 10 potpora u iznosu od 430.391,12 kuna te u 2018. godini 16 potpora u iznosu od 774.233,96 kuna.

Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Za projekte ugovorene iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija dostupni su zbirni podaci koje je objavilo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Prema najnovijim podacima, Krapinsko-zagorska županija je u razdoblju od 2017. do 2019. ugovorila projekte u vrijednosti od 915,6 milijuna kuna.

Osim toga, o provedbi Operativnog programa konkurentnost i kohezija, detaljnije podatke je dostavilo Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta. Kroz 16 natječaja Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta objavljenih od 2015.

godine do danas, u Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je ukupno 108 potpora, od čega 105 potpora poduzetnicima i obrtnicima i 3 potpore za poduzetničku infrastrukturu. Od toga 5 potpora kroz poziv Izgradnja proizvodnih kapaciteta MSP-ima i ulaganje u opremu; 2 potpore kroz poziv Ulaganje u proizvodnu tehnologiju MSP-a; 20 potpora kroz poziv Poboljšanje konkurentnosti i učinkovitosti MSP-a u područjima s razvojnim posebnostima kroz informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT); 9 potpora temeljem poziva Kompetentnost i razvoj MSP-a, 34 potpore temeljem poziva E-impuls; jedna potpora temeljem poziva Razvoj poslovne infrastrukture; 7 potpora temeljem poziva Internacionalizacija poslovanja MSP-a; jedna potpora temeljem poziva Certifikacijom proizvoda do tržišta; jedna potpora temeljem poziva Razvoj infrastrukture poduzetničkih zona; jedna potpora kroz poziv Pružanje visokokvalitetnih usluga za MSP putem poduzetničkih potpornih institucija (PPI); 5 potpora na temelju poziva WWW vaučeri za MSP-ove, 10 potpora temeljem poziva Uvođenje sustava upravljanja poslovnim procesima i kvalitetom (ISO i slične norme); 6 potpora temeljem poziva Izgradnja i opremanje proizvodnih kapaciteta MSP; 4 potpore temeljem poziva Internacionalizacija poslovanja MSP-ova – Faza 2; jedna potpora temeljem poziva Certifikacijom proizvoda do tržišta – II i jedna potpora temeljem poziva Znakovi kvalitete (vaučer). Ukupna vrijednost projekata u Krapinsko-zagorskoj županiji koji su ostvarili pravo na potporu iznosi 343.154.767,59 kuna, dok ukupna vrijednost dodijeljenih bespovratnih sredstava iznosi 138.571.240,58 kuna.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.

Prema podacima koje je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, a koji obuhvaćaju dosadašnje razdoblje provedbe, na razini Krapinsko-zagorske županije je ugovoren 12.851 projekt ukupne vrijednosti 458.733.805,05 kuna.

Tablica 167. Prikaz broja projekata i ugovorenih iznosa iz mjera Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. za Krapinsko-zagorsku županiju, ukupno do prosinca 2019. godine

NAZIV MJERE	BROJ UGOVORENIH PROJEKTA	VRIJEDNOST UGOVORENE POTPORE (kn)
MJERA 3		
3.1.1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	2	72.500,00
MJERA 4		
4.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	31	57.968.593,17
4.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava – FI	7	2.330.019,11
4.1.2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš	11	15.436.594,57
4.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije	2	3.177.900,72
4.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima	4	8.708.419,01
4.3.3. Ulaganje u šumsku infrastrukturu	1	1.454.054,79
4.2.2. Korištenje obnovljivih izvora energije	1	523.867,36
UKUPNO	57	89.599.448,73
MJERA 5		
5.2.1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala	12	4.728.722,56
MJERA 6		
6.1.1. Potpora mladim poljoprivrednicima	19	5.939.625,00
6.2.1. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	9	3.345.250,00
6.3.1. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	163	18.238.440,00
6.4.1. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	2	1.714.291,97
UKUPNO	193	29.237.606,97
MJERA 7		
7.1.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave	24	3.275.500,00
7.2.1. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	6	24.298.548,34

NAZIV MJERE	BROJ UGOVORENIH PROJEKTA	VRIJEDNOST UGOVORENE POTPORE (kn)
7.2.2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta	18	65.085.292,55
7.4.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	25	141.311.072,03
UKUPNO	73	233.970.412,92
MJERA 8		
8.5.2. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	2	656.491,85
8.6.1. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko uzgojnim radovima	1	774.473,54
8.6.2. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva	3	7.976.548,11
UKUPNO	6	9.407.513,50
MJERA 10		
Mjera 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	210	1.453.295,90
MJERA 11		
Mjera 11 Ekološki uzgoj	65	1.603.293,07
MJERA 13		
Mjera 13 Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	6.134	49.403.407,90
MJERA 14		
Mjera 14 Dobrobit životinja	24	856.504,77
MJERA 17		
17.1.1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka	63	1.108.267,60
MJERA 18		
Mjera 18 Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	6.010	14.833.104,60
MJERA 19		
Mjera 19 Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)	2	22.459.726,53
SVEUKUPNO	12.851	458.733.805,05

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2019. godina

Ukoliko izuzmemo IAKS mjere (za IAKS mjere ruralnog razvoja 10, 11, 13, 14 i 18 korisnici podnose jedinstveni zahtjev jednom godišnje, u razdoblju od ožujka do svibnja) najveći broj projekata je ugovoren u okviru Mjere 6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja, njih 193, dok je najviši ukupni iznos potpore ugovoren u okviru Mjere 7 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima čak 233.970.412,92 kn. Značajan je i ugovoreni iznos u okviru Mjere 4 Ulaganje u fizičku imovinu, 89.599.448,73 kuna. U okviru Mjere 6, najviše projekata je ugovoreno u okviru tipa operacije 6.3.1. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava što je u skladu s utvrđenim stanjem u području poljoprivrede gdje prevladavaju mali poljoprivredni proizvođači.

Programi prekogranične suradnje

Korisnici iz Krapinsko-zagorske županije imaju značajno iskustvo prijave i provedbe projekata prekogranične suradnje s partnerima iz pograničnog područja Republike Slovenije i Mađarske. Iako za razinu Krapinsko-zagorske županije nisu dostupni potpuni i precizni podaci o broju projekata i financijskim iznosima, temeljem dostupnih podataka i saznanja Zagorske razvojne agencije, upravo putem programa prekogranične suradnje je najveći broj korisnika iz javnog sektora stekao iskustva pisanja i provedbe EU projekata.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija kao ključni dionici u upravljanju razvojem na županijskoj razini imaju značajne kapacitete te potrebna iskustva u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata kao i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Provedeno istraživanje pokazuje da i druge institucije koje sudjeluju upravljanju razvojem, od kojih se naročito ističe Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA, imaju značajna iskustva u pripremi i provedbi projekata. To iskustvo je, međutim, generalno manje kad je u pitanju provedba projekata. Iskustva ostalih dionika koji sudjeluju u upravljanju razvojem, vezana uz strateško planiranje tj. izradu i praćenje strateških dokumenata kao i financijsko planiranje i praćenje budžeta znatno su manja. Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator kontinuirano organizira edukacije za potencijalne korisnike i korisnike EU sredstava. S obzirom na utvrđeno stanje, preporuka je da se pri organizaciji edukacija stavi naglasak na provedbu projekata. Osim toga, kako je iskustvo u izradi i praćenju strateških dokumenata te financijskom planiranju značajno manje, preporuka je da se organiziraju ciljane edukacije i u tom području.

Podaci o iskorištenosti operativnih programa govore da se Krapinsko-zagorsko županija nalazi uglavnom na sredini ljestvice ukupno ugovorenih sredstava na razini 20 županija i Grada Zagreba. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika.

16. SWOT analiza Krapinsko-zagorske županije

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KŽŽ-a i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i zagorske štrukle/zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KŽŽ-u Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvječar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar	<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača – najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je stariji od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede
<p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 – rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik Izvozno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KŽŽ-a	<p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km² i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KŽŽ-u manje od prosjeka države Niska inovativnost KŽŽ-a (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KŽŽ-u Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed pandemije COVID-19
<p>Turizam:</p> <ul style="list-style-type: none"> Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima	<p>Turizam:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša

- Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZŽ-a
- Brend „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu

- Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude
- Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista
- Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu.

Prilike

Poljoprivreda:

- Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom)
- Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih prerađevina
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu
- Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima
- Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete
- Kvalitetna i konstruktivna suradnja osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta
- Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19
- Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj
- Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu).

Turizam:

- Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista
- Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma
- Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZŽ-a
- Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom

Prijetnje

Poljoprivreda:

- Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva
- Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju
- Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda
- Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost
- Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova
- Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbi koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju
- Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje
- Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi
- Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja
- Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima.
- Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada
- Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja
- Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitoj proizvodnji, koja može ugroziti izvozno orijentirane tvrtke

Turizam:

- Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama
- Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista

potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZŽ

- Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica

- Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja
- Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske • Razvijena mreža POU-a i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU-a u izradi i provedbi istih prema novim potrebama • Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZŽ-a • Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZŽ-a (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) • Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja • Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZŽ-a • Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZŽ-u (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ-a, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ-a) • Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZŽ-a kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih • Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju • KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada • Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ-a • Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama • Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s teškoćama u razvoju • Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu • Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ-u koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji – pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) • Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom • Ograničena mobilnost radne snage u KZŽ-u zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja • Nespremnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada • Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce • Niska prosječna plaća u KZŽ-u u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije • Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada • Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga • Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama. • Nedostatni broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta • Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a • Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ-u njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan • OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ-u • Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ-a

- Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane
- Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o kretanju broja učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad
- Neadekvatni prostori za jednosmjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ-u
- Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih

Prilike

- Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a
- Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva
- Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju
- Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU
- Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije)
- Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga
- Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja
- Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga
- Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti
- Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno-gospodarskom rastu županije
- Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke

Prijetnje

- Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja
- Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZŽ-a
- Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj
- Neprilagođeni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SŠ i studenata
- Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih
- Ograničeni financijski resursi u JLSu kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative
- Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative
- Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a.

OKOLIŠ, PRIRODA, INFRASTRUKTURA

SNAGE

Okoliš, priroda

- Biološka raznolikost KZŽ-a zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla)
- Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju
- Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radobouju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja

SLABOSTI

Okoliš, priroda

- Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost
- Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto)
- Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe

- Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZZ-a
- Na području KZZ-a djeluje razvijena i agilna mreža ekološka i udruga za zaštitu prirode i okoliša
- Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZZ-a
- Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje

Infrastruktura

- Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i osuvremenjivanje)
- Dobra povezanost na razini KZZ-a zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta
- Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštitu okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

- Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZZ-a
- Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće
- Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš
- Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta
- Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobraza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada
- Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa

Infrastruktura

- Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija
- Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada
- Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije
- Neadekvatno održavanje I. kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu
- Ceste istočnog dijela KZZ-a su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZZ-a nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar)
- Neusklađenost autobusnih voznih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza
- Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta
- Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza
- Nepostojanje Baze podataka *brownfield* lokacija KZZ-a zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada

PRILIKE

Okoliš, priroda

- Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije
- Šume u KZZ-u zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla
- KZZ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima, primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava
- Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu
- Reljef i bogata prirodna baština KZZ-a resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma
- Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja

PRIJETNJE

Okoliš, priroda

- Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova)
- Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom
- Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude) zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi
- Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija)
- Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

- Dostupnost „Life“ programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa
- Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (*green jobs*) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (*green economy*) u Europi
- Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂
- Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš
- Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama
- Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel)
- Tipizacija krajobraza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama
- Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina („zeleni urbanizam“)

Infrastruktura

- Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovno i adrenalinskog turizma
- Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine
- Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga)
- Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u *brownfield* infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije
- Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda
- Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom
- Postojanje PRŠI-a za širokopoljasni internet (Planova razvoja širokopoljasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes
- Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100 %)
- Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture

Infrastruktura

- Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije
- Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom
- Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine
- Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje
- Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota
- Nedostatak *feed in* tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije
- Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

17. Popis priloga

Tablica 1. Pregled ilegalnih prelazaka državne granice po postajama – strani državljani	3
Tablica 2. Površina, broj stanovnika na km ² i tip zajednice u gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini	4
Tablica 3. Srednje godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata	8
Tablica 4. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina	13
Tablica 5. Zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije	14
Tablica 6. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove	16
Tablica 7. Državne ceste na prostoru Krapinsko-zagorske županije.....	24
Tablica 8. Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje	25
Tablica 9. Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije	28
Tablica 10. Broj letećih operacija prema vrstama zrakoplovnih letjelica u 2017. i 2018.	30
Tablica 11. Upotreba digitalnih alata	36
Tablica 12. Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.....	43
Tablica 13. Stopa nataliteta i mortaliteta Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske 2014. – 2020.	44
Tablica 14. Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupna stopa fertiliteta 2001. – 2009.	46
Tablica 15. Vanjska migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.....	47
Tablica 16. Unutarnja migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.	47
Tablica 17. Saldo ukupne migracije u Krapinsko-zagorskoj županiji i vanjska migracija za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014. – 2020.	48
Tablica 18. . Stopa rizika od siromaštva na razini Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2019.	50
Tablica 19. Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporednih županija	51
Tablica 20. Struktura kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji	52
Tablica 21. Broj djelatnika u centrima za socijalnu skrb 2016. – 2019.	52
Tablica 22. Pravo u socijalnoj skrbi CZSS KZŽ (stanje 31.12.2019.)	53
Tablica 23. Domovi socijalne skrbi Krapinsko-zagorska županija i RH prema Godišnjem statističkom izvješću stanje na 31.12.2019. godine	54
Tablica 24. Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-Zagorskoj županiji u 2019. godini.....	55
Tablica 25. Obiteljski domovi i kapacitet, KZŽ 2020. godina	56
Tablica 26. Ostvarena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 2014. – 2019. godina	57
Tablica 27. Rashodi za socijalnu skrb jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2015. – 2020. (HRK).....	58
Tablica 28. Isplata stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji 2016. – 2019.....	60
Tablica 29. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu, stanje na 03.05.2019. godine	60
Tablica 30. Broj osoba s invaliditetom prema životnoj dobi u Krapinsko-zagorskoj županiji	61
Tablica 31. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika	61
Tablica 32. Distribucija invaliditeta prema razini obrazovanja.....	62
Tablica 33. Ostvarivanje prava na temelju invaliditeta	62
Tablica 34. Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja KZŽ-a	62
Tablica 35. Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama u Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	64
Tablica 36. Broj zdravstvenih djelatnika prema područjima rada u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.....	65
Tablica 37. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika 2016. – 2019. Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija ...	65
Tablica 38. Broj postelja, broj postelja na 1.000 stanovnika i broj doktora u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.	67
Tablica 39. Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2019.	69
Tablica 40. Slučajevi zaraze SARS CoV-2 infekcijom u svijetu, RH i KZŽ na dan 11.01.2021.	69
Tablica 41. Popis zdravstvenih djelatnika koji su pohađali edukaciju iz palijativne skrbi na CEPAMETU pri Medicinskom fakultetu	72
Tablica 42. Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina	74
Tablica 43. Kazališta, orkestri ansambli i zborovi, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018.	75
Tablica 44. Broj kinematografa Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2019. godina.....	75
Tablica 45. Broj radio postaja i odašiljača, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina	76
Tablica 46. Broj radio i televizijskih pretplatnika, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina	76
Tablica 47. Broj knjižnica, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2017. godina	77

Tablica 48. Ukupan broj knjižnica i broj na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u prosincu 2021. godine	77
Tablica 49. Vrste kulturnih dobara u jedinicama lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije	79
Tablica 50. Broj udruga i područje njihova djelovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji	81
Tablica 51. Pregled objekata sportske infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina	82
Tablica 52. Broj i građevinske veličine završenih zgrada 2019. – 2020. godina u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji	85
Tablica 53. Završeni stanovi za stanovanje 2015. – 2020. godina, pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska	85
Tablica 54. Broj stanovnika po izgrađenom stanu 2019. godina pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska	86
Tablica 55. Popis ustanova predškolskog odgoja koje djeluju na području Krapinsko-zagorske županije	87
Tablica 56. Broj upisane djece i zaposlenih odgojitelja i učitelja u dječjim vrtićima	89
Tablica 57. Popis matičnih i područnih osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije	90
Tablica 58. Broj učenika i učitelja u osnovnim školama na početku školske godine 2019./2020.	93
Tablica 59. Broj učenika u produženom boravku u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije	95
Tablica 60. Ustanove srednjoškolskog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije	95
Tablica 61. Pregled strukture upisa deficitarnih zanimanja u srednjim školama (2017. – 2020)	98
Tablica 62. Upisani studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji te s prebivalištem u nekoj drugoj županiji RH na studije koji se izvode u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)	100
Tablica 63. Postignuća učenika osnovnih i srednjih škola – osvojeno I., II. ili III. mjesto na državnim natjecanjima, Krapinsko-zagorska županija	102
Tablica 64. Programi osposobljavanja pučkih otvorenih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije	103
Tablica 65. Broj polaznika programa obrazovanja odraslih na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2019.)	103
Tablica 66. Broj polaznika obrazovnih programa za dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2018.)	104
Tablica 67. Ukupan broj zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)	107
Tablica 68. Prosječna neto plaća u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2018.)	109
Tablica 69. Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2020.)	110
Tablica 70. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska (2015. – 2020.)	112
Tablica 71. Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)	114
Tablica 72. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (2015. – 2019.)	115
Tablica 73. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj, Krapinsko-zagorskoj županiji (2019.)	116
Tablica 74. Registrirana nezaposlenost mladih osoba Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)	117
Tablica 75. Registrirana nezaposlenost tijekom pandemije bolesti COVID-19 u 2020.	121
Tablica 76. Broj korisnika Potpore za očuvanje radnih mjesta – poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane koronavirusom (COVID-19) narušena gospodarska aktivnost	122
Tablica 77. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u € (2010. – 2018.)	124
Tablica 78. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske i KZŽ-a u 2018. i 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)	125
Tablica 79. Rangiranje županija prema određenim kriterijima poduzetništva za 2019. godinu	126
Tablica 80. Rang prema broju poduzetnika – u gradovima – županijskim središtima, u 2019. godini (iznosi u tisućama kuna) ..	127
Tablica 81. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. – 2019. godina	128
Tablica 82. Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. – 2018. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Sjeverna Hrvatska	129
Tablica 83. Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Sjeverne Hrvatske, 2015. – 2018.	130
Tablica 84. Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2019. godina	131
Tablica 85. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019.	131
Tablica 86. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019. godina	132
Tablica 87. Poslovni rezultati 2019. i projekcija za 2020. godinu	133
Tablica 88. Prikaz prihoda, broja zaposlenih, dobitka/gubitka za poduzetnike Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima, 2016. – 2019. godina (iznosi u tisućama kuna)	135
Tablica 89. Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. – 2019. godine	137
Tablica 90. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. – 2014. godina, milijuni EUR	138

Tablica 91. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2015. – travanj 2019. godina, milijuni EUR.....	138
Tablica 92. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2014. godina, kune	140
Tablica 93. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2015. – 2019. godina, kune	140
Tablica 94. Ukupan izvoz prema veličini poduzeća (mikro, mala, srednja i velika) za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu.....	141
Tablica 95. Verificirane poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije, stanje studeni 2019.	142
Tablica 96. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije bez verifikacije, stanje studeni 2019.	143
Tablica 97. Poduzetničke zone – sadašnje stanje i projekcija za novu financijsku perspektivu 2021. – 2027.....	144
Tablica 98. Usporedba broja obrtnika KZZ-a, 31.12.2017. i 31.12.2018.	145
Tablica 99. Broj obrta po jedinicama lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2018. – 2019.	146
Tablica 100. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. – 2014. godina ...	147
Tablica 101. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina ...	148
Tablica 102. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina ...	149
Tablica 103. Procjene kretanja prometa u razdoblju ožujak – rujan 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019.	152
Tablica 104. Procjene kretanja prometa u kunama	152
Tablica 105. Vrsta i intenzitet posljedica epidemiološke situacije	153
Tablica 106. Kretanje zaposlenih pri subjektima koji su morali otpuštati djelatnike	153
Tablica 107. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS Krapinsko-zagorske županije	157
Tablica 108. Kretanje broja smještajnih kapaciteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2020. godine	159
Tablica 109. Pregled hotelskih kapaciteta na području KZZ-a u 2020. godini	161
Tablica 110. Pregled kupališnih kapaciteta i sadržaja na području KZZ-a, 2020. godina.....	162
Tablica 111. Ponuda aktivnog turizma u KZZ-u, 2019. godina	163
Tablica 112. Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji	166
Tablica 113. Pregled broja posjetitelja po kulturnim atrakcijama, 2012. – 2020. godina, Krapinsko-zagorska županija	167
Tablica 114. Pregled kulturnih atrakcija u KZZ-a	167
Tablica 115. Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2020. godina.....	170
Tablica 116. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2020. godini.	171
Tablica 117. Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	175
Tablica 118. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji (komercijalni smještaj)	180
Tablica 119. Dolasci i noćenja stranih turista u Krapinsko-zagorskoj županiji u prvih šest mjeseci 2021. i usporedba s istim razdobljem u 2020. godini	181
Tablica 120. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2012. – 2018.....	184
Tablica 121. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini.....	184
Tablica 122. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji prema dobi nositelja	185
Tablica 123. Površina zemljišta prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta (ha), 2015. – 2019. godina	186
Tablica 124. Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020. godina	187
Tablica 125. Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020.....	187
Tablica 126. Površina i broj PG-a pod vinogradima prema veličini gospodarstva, 2017. – 2020.	188
Tablica 127. Broj subjekata prijavljenih u Vinogradarski registar, 2017. – 2020.....	188
Tablica 128. Iskrčeni vinogradi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2020.	189
Tablica 129. Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinske godine 2016. – 2019.....	189
Tablica 130. Proizvodne površine s uzgojem povrća na oranicama i staklenicama na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.	191
Tablica 131. Proizvodne površine s cvijećem u staklenicama na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.	191
Tablica 132. Stočarska proizvodnja prema Jedinstvenom registru domaćih životinja, 2013. – 2020. godina.....	191
Tablica 133. Broj goveda i krava i broj stada goveda i krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.....	192
Tablica 134. Pasminske skupine krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.	192
Tablica 135. Isporučene količine mlijeka i broj isporučitelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.	192
Tablica 136. Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti, 2017. – 2020.	193
Tablica 137. Broj svinja i PG uzgajivača svinja, 2017. – 2020.	193
Tablica 138. Broj registriranih grla konja i broj vlasnika, 2017. – 2019.	193
Tablica 139. Broj PG-a, broj koza i ovaca, 2017. – 2019.....	194
Tablica 140. Uzgoj purana u Krapinsko-zagorskoj županiji, broj umatičenih purana i broj uzgajivača, 2010. – 2018.....	194
Tablica 141. Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ, 2017. – 2019.	194
Tablica 142. Integrirana i ekološka proizvodnja Krapinsko-zagorske županije, rujan 2015. – 2019. godina	195
Tablica 143. Podaci o komunalnom otpadu po jedinicama po jedinicama lokalne samouprave u 2017. godini	201
Tablica 144. Količine skupljenog otpada u tonama po vrstama otpada na području Krapinsko-zagorske županija, 2012. – 2017.	202
Tablica 145. Lista odlagališta otpada s podacima o statusu i aktivnostima	203
Tablica 146. Količine (u tonama) ukupno odloženog otpada, 2011. – 2017.	203
Tablica 147. Broj i lokacije divljih odlagališta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2016. – 2019.	204

Tablica 148. Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji	206
Tablica 149. Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak	208
Tablica 150. Broj priključenih stanovnika na vodovod	209
Tablica 151. Postotak neispravnih uzoraka vode u KZŽ-u u razdoblju 2016. – 2018.....	209
Tablica 152. Broj kućanstava i stanovnika priključenih na sustav odvodnje s duljinama mreže i nadležnim poduzećima	211
Tablica 153. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018. godina	213
Tablica 154. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018.....	214
Tablica 155. Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2019. godinu	217
Tablica 156. Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m ²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. – 1990.	219
Tablica 157. Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije	220
Tablica 158. Procijenjeni hidro energetske potencijali većih pritoka rijeke Krapine	221
Tablica 159. Godišnja potrošnja energije (GWh) u javnim ustanovama Krapinsko-zagorske županije za referentno razdoblje (2013. – 2017.)	228
Tablica 160. Prikaz neposredne prosječne godišnje potrošnje energije u sektoru zgradarstva po pojedinim podsektorima za razdoblje 2016. – 2018. godina	228
Tablica 161. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta, travanj 2018.	230
Tablica 162. Popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite na području Krapinsko-zagorske županije.	231
Tablica 163. Podaci o brownfield lokacijama	232
Tablica 164. Pregled ugovorenih EU sredstava za KZŽ prema pojedinom operativnom programu za 2017. – 2019. godina	243
Tablica 165. Projekti sufinancirani sredstvima EU provedeni i u provedbi na području KZŽ-a 2007. – 2019.....	245
Tablica 166. Projekti s najvećom ugovorenom vrijednosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini.	245
Tablica 167. Prikaz broja projekata i ugovorenih iznosa iz mjera Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. za Krapinsko-zagorsku županiju, ukupno do prosinca 2019. godine	247
Grafikon 1. Prometni prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.....	27
Grafikon 2. Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.	27
Grafikon 3. Usporedni prikaz broja otputovalih putnika u željezničkom prometu u RH i KZŽ-u, 2014. – 2018., u tisućama	29
Grafikon 4. Gustoće širokopojsnih priključaka u Republici Hrvatskoj (nepokretna komunikacijska mreža) prema županijama ..	34
Grafikon 5. Prosječne ocjene Upravnih odjela u kategoriji Poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatička pismenost svih upravnih odjela	37
Grafikon 6. Prosječne ocjene svih djelatnika na postavljena pitanja u kategoriji Digitalne platforme i usluge KZŽ-a	38
Grafikon 7. Kretanje ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 1971. – 2011.	42
Grafikon 8. Procjena ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.	43
Grafikon 9. Dobno-spolna piramida Krapinsko-zagorske županije 2019.....	45
Grafikon 10. Totalna stopa fertiliteta (TFR) u Hrvatskoj i županijama u 2016. godini.....	46
Grafikon 11. Stanovništvo bez prihoda ili koje prima socijalne naknade	51
Grafikon 12. Udjel (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika 2015. – 2019.	57
Grafikon 13. Broj zdravstvenih radnika u predstavljenim područjima – Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.	65
Grafikon 14. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Hitna medicina) u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	66
Grafikon 15. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Primarna zdravstvena zaštita) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	67
Grafikon 16. Broj zdravstvenih djelatnika opće medicine na 10.000 stanovnika (Opća medicina) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	67
Grafikon 17. Broj postelja na 1.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2016. – 2019.....	68
Grafikon 18. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.....	68
Grafikon 19. Udio umrlih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji kojima je bila potrebna palijativna skrb (minimalne procjene) koji su prošli kroz bazu	71
Grafikon 20. Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije (2011.).....	87
Grafikon 21. Broj upisane djece u predškolske ustanove na području Krapinsko-zagorske županije	90
Grafikon 22. Broj upisanih učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije	92
Grafikon 23. Kretanje broja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnim školama	94
Grafikon 24. Broj učenika prema programima srednjih škola (2016. – 2020.).....	96
Grafikon 25. Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije (2016. – 2020.)	97

Grafikon 26. Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije (2019./2020.).....	99
Grafikon 27. Diplomirani studenti s prebivalištem na području Krapinsko-zagorske županije prema vrsti studija (2015. – 2019.)	101
Grafikon 28. Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja/osposobljavanja (2015. – 2020.).....	104
Grafikon 29. Radno aktivno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije 2015. – 2019.	107
Grafikon 30. Zaposleni u pravnim osobama prema razini stručnog obrazovanja (2015. – 2019.).....	108
Grafikon 31. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti (2019.)	109
Grafikon 32. Obrazovna struktura objavljenih osoba iz evidencije HZZ-a zbog sklapanja radnog odnosa (2015. – 2020.)	110
Grafikon 33. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema razini obrazovanja (2015. – 2020.)	111
Grafikon 34. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema obrazovanju i spolu 2020.....	113
Grafikon 35. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema dobi (2015. – 2020.).....	114
Grafikon 36. Osiguranici mirovinskog sustava (2018. – 2020.)	115
Grafikon 37. Broj osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)	116
Grafikon 38. Broj mladih osoba (15 – 29 godina) na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.).....	117
Grafikon 39. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema stupnju obrazovanja (2015. – 2020.)	118
Grafikon 40. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema godinama radnog staža (2015. – 2020.).....	118
Grafikon 41. NEET stopa (15 – 29) u EU 2019.	119
Grafikon 42. Struktura nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije prema spolu (2015. – 2020.).....	119
Grafikon 43. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema trajanju nezaposlenosti (2015. – 2020.)	120
Grafikon 44. Prikaz broja zaposlenih kod poduzetnika prema veličini poduzeća, 2016. – 2019.	132
Grafikon 45. Lokacijski kvocijent djelatnosti KZZ-a, 31. ožujka 2018.	140
Grafikon 46. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu, 2010. – 2020. godina.	141
Grafikon 47. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu	142
Grafikon 48. Prikaz broja obrtnika po udruženjima, 2016. – 2018. godina.....	145
Grafikon 49. Procjena učinka epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poslovanje.....	151
Grafikon 50. Procjena ispitanika o vremenu potrebnom za dostizanje razine poslovanja kakva je bila prije uvođenja epidemioloških mjera	154
Grafikon 51. Struktura smještajnih kapaciteta u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	160
Grafikon 52. Kretanje broja stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2009. – 2020. godina.....	161
Grafikon 53. Kretanje broja posjetitelja kupališta u KZZ-u u razdoblju od 2013. do 2020. godine	163
Grafikon 54. Usporedni prikaz broja posjetitelja svetišta MBB, kupališta i muzeja, 2013. – 2020. godina.....	169
Grafikon 55. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2020. godine	170
Grafikon 56. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u razdoblju 2016. – 2019. godina	171
Grafikon 57. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska, 2016. – 2019. godina.....	172
Grafikon 58. Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2020. godina	172
Grafikon 59. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2016. – 2019.	173
Grafikon 60. Stopa zauzetosti smještajnih kapaciteta u KZZ-u u razdoblju 2017. – 2020.	174
Grafikon 61. Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. – 2020. godina	174
Grafikon 62. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema spolu nositelja.....	185
Grafikon 63. Usporedba postotnog udjela poljoprivrednih gospodarstava prema veličini posjeda	187
Grafikon 64. Prijavljena proizvodnja vina po kategorijama kvalitete vina, 2016. – 2019.	190
Grafikon 65. Broj registriranih subjekata u ekološkoj poljoprivredi po županijama, na dan 25. rujna 2019.	196
Grafikon 66. Ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada u tonama, 2011. – 2017.	200
Grafikon 67. Količina prikupljenog biootpada 2014. – 2017.	204
Grafikon 68. Broj osoba u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata, 2019.	240
Grafikon 69. Iskustvo u pripremi i provedbi strateških dokumenata, 2019. godina	241
Grafikon 70. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU*, 2017. – 2019., mil. HRK	243
Grafikon 71. Iskorištenost EU fondova na razini KZZ-a – ukupno ugovoreno, veljača 2019.	244
Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije	4
Slika 2. Srednja godišnja temperatura za travanj za Republiku Hrvatsku	9
Slika 3. Srednja godišnja količina oborina za Republiku Hrvatsku.....	10
Slika 4. Srednja godišnja ukupna do zračena sunčana energija	11
Slika 5. Godišnja ruža vjetrova	12

Slika 6. Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije i područja ekološke mreže Natura 2000	16
Slika 7. Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije	25
Slika 8. Prostorni obuhvat Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije	32
Slika 9. Prikaz broja stanovnika po naseljima Krapinsko-zagorska županije (Popis stanovništva 2011.)	49
Slika 10. Indeks turističke razvijenosti gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2020. godinu	158
Slika 11. Stopa uporabe u 2017. godini	202
Slika 12. Lokacija RCGO Piškornica i pretovarnih stanica	205
Slika 13. Prikaz sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda	212
Slika 14. Kartografski prikaz plinskih distribucijskih područja u Krapinsko-zagorskoj županiji	214
Slika 15. Potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku u 2008. godini	216
Slika 16. Insolacijska karta Hrvatske	219
Slika 17. Srednja godišnja brzina vjetra na 10 metara iznad tla	223
Slika 18. Srednja godišnja brzina vjetra na 80 metara iznad tla	224
Slika 19. Srednja godišnja gustoća snage 10 m iznad tla	225
Slika 20. Srednja godišnja gustoća snage 80 m iznad tla	225
Slika 21. Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji	226
Slika 22. Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije	239

STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ:

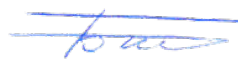

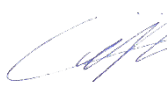
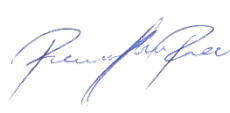
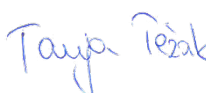
**PLAN RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2021.-2027.**

NARUČITELJ:
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

VITA PROJEKT d.o.o.
za projektiranje i savjetovanje u zaštiti okoliša
HR-10000 Zagreb, Ilica 191C

Tel: + 385 0 1 3774 240
ax: + 385 0 1 3751 350
Mob: + 385 0 98 398 582

email: info@vitaprojekt.hr
www.vitaprojekt.hr

Nositelj izrade:	Krapinsko-zagorska županija	
Naslov:	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.	
Radni nalog/dokument:	2021/027	
Ovlaštenik:	VITA PROJEKT d.o.o. Zagreb	
Voditelj izrade Studije i Glavne ocjene:	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	
Stručni tim:	Područje:	Potpis:
Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	bioraznolikost, ekološka mreža, vode, energetika, odnos s drugim S/P/P	
Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	kulturna baština, vodoopskrba i odvodnja	
Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	krajobraz, kulturna baština, gospodarenje otpadom	
Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.	klimate promjene, krajobraz	
Ostali suradnici (Vita projekt d.o.o.):		
Lucija Radman, mag.oec.	stanovništvo i zdravlje ljudi, buka	
Romanna Sofia Randić, mag.ing.geol.	geomorfologija, geologija, georaznolikost, pedologija, mineralne sirovine, odnos s drugim S/P/P	
Tanja Težak, mag.ing.aedif.	seizmologija, gospodarstvo, promet	

Iva Soža, mag.oecol. et
prot.nat.

zrak, bioraznolikost, ekološka mreža,
međunarodni ciljevi zaštite okoliša

Datum izrade:

Prosinac, 2021.

Direktor
Domagoj Vranješ
mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.

SADRŽAJ

1	Uvod	6
1.1	Strateška procjena utjecaja na okoliš	6
2	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine	9
2.1	SWOT analiza	9
2.2	Strateški okvir	9
2.3	Strateški projekti	44
2.4	Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama	64
2.5	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ	72
3	Postojeće stanje okoliša	76
3.1	Prostorni obuhvat	76
3.2	Geomorfološka obilježja	77
3.3	Geološka obilježja	78
3.4	Georaznolikost	81
3.5	Seizmološka obilježja	84
3.6	Pedološka obilježja	85
3.7	Hidrološka i hidrogeološka obilježja	88
3.8	Zrak	99
3.9	Klimatološka obilježja	102
3.10	Bioraznolikost	112
3.11	Krajobrazna obilježja	122
3.12	Kulturno-povijesna baština	125
3.13	Stanovništvo	130
3.14	Gospodarstvo	136
3.15	Promet i širokopojasna infrastruktura	151
3.16	Vodoopskrba i odvodnja	155
3.17	Energetika	157
3.18	Mineralne sirovine	159
3.19	Gospodarenje otpadom	161
3.20	Buka	163
4	Okolišne značajke područja na koja provedba PR KZŽ može značajno utjecati	165
5	Opis vjerojatno značajnih utjecaja	166

5.1	Vode	172
5.2	Zrak	175
5.3	Tlo	177
5.4	Bioraznolikost	179
5.5	Georaznolikost	184
5.6	Zaštićena područja	186
5.7	Krajobraz	187
5.8	Kulturna baština	188
5.9	Klimatske promjene	189
5.10	Stanovništvo i zdravlje ljudi.....	194
5.11	Gospodarenje otpadom	195
5.12	Buka	196
5.13	Procjena utjecaja strateških projekata	197
5.14	Kumulativni utjecaji.....	207
5.15	Mogući prekogranični utjecaji	208
6	Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	209
7	Razmotrene alternative PR KZŽ	219
8	Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu	220
8.1	Uvod	220
8.2	Obilježja područja ekološke mreže	221
8.3	Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj	223
8.4	Metodologija procjene utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu.....	225
8.5	Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu.....	226
8.6	Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu	235
8.7	Kumulativni utjecaji.....	237
8.8	Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja.....	238
8.9	Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu	242
9	Ostali podaci i zahtjevi	243
9.1	Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije.....	243
10	Sažetak.....	258
10.1	Uvod	258
10.2	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine	258
10.3	Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama	262

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ	263
10.5 Postojeći okolišni problemi	264
10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš	273
10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	281
10.8 Razmotrene alternative PR KZŽ	291
10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.....	291
11 Izvori podataka	310
12 Popis propisa	313
13 Popis priloga.....	315

1 Uvod

NAZIV PLANA	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine
NOSITELJ IZRADE PLANA	Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu

1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PR KZŽ), čiji je nositelj izrade Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorske županije, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinatorski Zagorska razvojna agencija.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima

Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja).^{1,2}

1.1.1 Provedene aktivnosti

Odluka o pokretanju postupka izrade PR KZŽ donesena je 8. srpnja 2019. godine.

Za PR KZŽ proveden je postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je *Rješenjem MINGOR-a* od 25. ožujka 2021. zaključeno kako je za PR KZŽ obavezna provedba Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Odluka o započinjanju postupka SPUO donesena je 1. travnja 2021. godine.

U svrhu informiranja javnosti, *Informacija o započinjanju postupka SPUO* objavljena je na internetskoj stranici KZŽ 19. travnja 2021. godine. Postupak određivanja sadržaja strateške studije trajao je od 15. travnja 2021. godine do 27. svibnja 2021. godine, tijekom kojeg su zaprimljena 24 mišljenja. Način na koji su dobivena mišljenja uzeta u obzir tijekom izrade Strateške studije opisan je u poglavlju 9 Ostali podaci i zahtjevi.

Odluka o sadržaju strateške studije donesena je 31. svibnja 2021. godine, dok je *Odluka o osnivanju i imenovanju povjerenstva* donesena 18. lipnja 2021. godine.

Odluka o upućivanju na javnu raspravu donesena je 8. studenog 2021. godine.

U tablici u nastavku (Tablica 1) navedeni su dokumenti bitni za postupak SPUO i datumi kad su doneseni.

Tablica 1. Provedene aktivnosti

dokument	datum
Odluka o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period 2021.-2027. godine KLASA: 302-02/19-01/04, URBROJ: 2140/01-06-19-3	08.07.2019.
Rješenje prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu KLASA: UP/I-612-07/21-37/84, URBROJ: 517-10-2-3-21-2	25.03.2021.
Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-15	01.04.2021.
Informacija o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-18	19.04.2021.
Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. KLASA: 302-01/21-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-54	31.05.2021.
Odluka o osnivanju i imenovanju povjerenstva KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-57	18.06.2021.

¹ Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

² Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode

dokument	datum
Odluka o upućivanju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. na javnu raspravu KLASA: 302-02/21-01/03, URBROJ: 2140/01-02-21-8	08.11.2021.

2 Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“.

2.1 SWOT analiza

U prilogu³ se nalazi SWOT analiza, odnosno analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji povezanih s provedbom PR KZŽ, izrađena u sklopu izrade nacrtu PR KZŽ.

2.2 Strateški okvir

PR KZŽ je strukturiran na način da je definirano 5 prioriternih područja koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 11), koji su dalje podijeljeni na mjere, u sklopu kojih su navedene povezane vrste planiranih aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 2) dan je strateški okvir PR KZŽ.

Tablica 2. Strateški okvir PR KZŽ

strateški okvir PR KZŽ
prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopolasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ

³ SWOT analiza

strateški okvir PR KZŽ
mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjerenja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

strateški okvir PR KZŽ

mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
 mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
 mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
 mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
 mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
 mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
 mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
 mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
 mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
 mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
 mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

- **posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva**

mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
 mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama
 mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima
 mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

prioritetno područje 5. Povezana županija

- **posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti**

mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
 mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
 mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti
 mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

U sljedećim poglavljima nalaze se detaljni opisi aktivnosti planiranih PR KZŽ.

2.2.1 Prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo

Tablica 3. Opis Prioritetnog područja 1

Prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<p>Prioritetno područje „Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo“ odnosi se na gospodarski razvoj Krapinsko-zagorske županije kroz uspostavu poticajne poduzetničke okoline za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva koje je fleksibilno u uvjetima čestih i ubrzanih tržišnih promjena. Poseban naglasak stavljen je na poticanje umrežavanja i međusobnu razmjenu iskustva poduzetnika i obrtnika radi boljeg pozicioniranja na lokalnom i regionalnom tržištu. Kao polazišnu točku gospodarskog razvoja KZZ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZZ. Transformacija bilo koje sredine u pametnu županiju/regiju dugotrajan je proces. Pametna županija („smart county“) predstavlja definirano geografsko područje u kojem se visoke tehnologije, prvenstveno IKT, integriraju s područjima uprave, suvremene industrije, transporta i energije. Transformacija diljem svijeta uzrokovana je prvenstveno ulaskom digitalnih tehnologija u sve sfere života i rada, globalizacijom te sve većom urbanizacijom. Krapinsko-zagorska županija vidi tehnologiju kao instrument za transformaciju poslovanja koja je usmjerena na korisnike i osnažuje zajednicu. Poticajno digitalno okruženje omogućit će građanima i poduzetnicima da uče, stvaraju i napreduju, a integracija digitalnih alata u svakodnevni rad županije učinit će je učinkovitijom i transparentnijom javnom upravom koja potiče kulturu inovacija i kontinuiranog poboljšanja. Županija će u procesu digitalne transformacije raditi na uspostavljanju učinkovitog partnerstva s privatnim i obrazovnim sektorom s ciljem ujednačenog digitalnog razvoja. Strategijom digitalne transformacije fokusirati će se na ulaganje u digitalnu infrastrukturu koja može omogućiti visokokvalitetne javne usluge i stvoriti održivo, otvoreno i suradničko gospodarstvo i društvo te na korištenje digitalnih alata koji će pospješiti internu komunikaciju i efikasnost sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji dominantnu ulogu ima prerađivačka industrija, a digitalnom transformacijom se želi potaknuti razvoj suvremenih industrija, osobito kreativnih, tehnološki inovativnih i zelenih. Takvim fokusom vodi se računa i o održivosti gospodarstva (čiste tehnologije) kao i osiguravanju kvalitetnih i poticajnih sadržaja (kreativne industrije) te se otvaraju mogućnosti zaposlenja u kulturnim i kreativnim industrijama.</p> <p>Poseban segment u gospodarstvu KZZ zauzima turizam. U području turizma KZZ prepoznata je kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja primarno orijentirana na zdravstveni i kupališni turizam. Na području županije nalazi se najpoznatije Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke te stoga potencijala za daljnji razvoj ima i vjerski turizam. Osim vjerskog turizma veliki potencijal imaju i kulturni, agroturizam, sportski i avanturistički turizam te se stoga namjerava ulagati u daljnji razvoj navedenih selektivnih oblika turizma koji će svojom kvalitetom i novim sadržajima privući domaće i strane turiste. Značajnu ulogu u razvoju kvalitetne turističke ponude ima provedba projekta Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja. Optimalnim korištenjem resursa, turističkom valorizacijom prirodne i kulturne baštine, uključivanjem poljoprivrednih i drugih kapaciteta u turističke lance vrijednosti namjerava se postići dugotrajna održivost i turistička prepoznatljivost KZZ.</p>

2.2.1.1 Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

Tablica 4. Opis Posebnog cilja 1

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
relevantnost
<p>Analiza stanja gospodarskog sektora prije pandemije bolesti COVID-19 pokazuje da vrijednosti pojedinih pokazatelja poduzetništva i obrtništva rastu (povećanje broja poduzetnika, povećanje prihoda, povećanje dobiti nakon oporezivanja, rast broja zaposlenih kod poduzetnika, rast izvoza, rast broja obrtnika) dok vrijednosti drugih pokazatelja upućuju na značajan prostor za daljnji razvoj i unapređenje poduzetničke konkurentnosti (niža razina poduzetničke konkurentnosti i poduzetničke aktivnosti, smanjena ulaganja u dugotrajnu imovinu, niska inovativnost, pad broja zaposlenih u obrtima). Prema rezultatima istraživanja Digitalizacija u internim procesima i očekivanja od digitalizacije, kojim su obuhvaćena mikro, mala i srednja poduzeća iz prerađivačke industrije pet županija Sjeverne Hrvatske, na pitanje o stanju spremnosti za industriju 4.0 u Krapinsko-zagorskoj županiji najviše tvrtki (39,4%) odgovorilo je da nisu niti spremni niti nesprenni, procjenom razine dostignute digitalizacije ocijenjeno je kako digitalne inicijative više nisu sporadične već su jasne i orijentirane prema rezultatima te da nastaje potreba za digitalnim vještinama i novim tehnologijama. Na pitanje o važnosti digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke 43,7% ispitanih odgovorilo je uglavnom važna, a samo 2,8% smatra u potpunosti nevažnom važnost digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke. Oko 37,3% ispitanih tvrtki odgovorilo je kako njihovi zaposlenici uglavnom imaju potrebne kvalifikacije za provedbu digitalne transformacije, a 27,6% nije moglo u potpunosti procijeniti. U KZŽ među ispitanim tvrtkama 37,9 % odgovorilo je da razvija proizvode pomoću CAD sustava, 31,4 % koristi ručni rad, 12,7% koristi upotrebu Digitalne tvornice i simulacije pri razvoju proizvoda, a 10% koristi Virtualnu stvarnost, 3D skeniranje i brzi razvoj prototipova. Od tehnologije koja prevladava u proizvodnom sustavu tvrtke 44,5% odgovorilo je CNC obradni strojevi i/ili automatizirana proizvodna linija, 38,2 % ručna obrada i/ili montaža, 11% ima kombinaciju strojnog i ručnog rada, a 5,9% navelo je moderne obradne centre s automatiziranim transportom i/ili robotske stanice. Na pitanje koje će tehnologije imati najveći utjecaj na poslovni model tvrtke tijekom slijedeće tri godine najčešći odgovori bili su robotika (40,4%), razvoj digitalnih platformi (34,5%) i 3D printanje (23,4).</p> <p>Sektor turizma je do proglašenja pandemije COVID-19 iskazivao nadprosječni rast broja dolazaka i noćenja, kvalitetnu strukturu smještajnih kapaciteta, rast broja stalnih postelja, razvijen kupališni i zdravstveni turizam, ali i lagani pad prosječne duljine boravka, potrebu za ulaganjem u dodatne sadržaje, nedovoljno iskorištene potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma te nedostatak kontinuirane suradnje u kreiranju i plasmanu turističkih proizvoda i usluga.</p>
očekivani način postizanja ciljeva
<p>Poduzetnička konkurentnost i poduzetnička aktivnost unaprijedit će se ciljanim potporama razvoju poduzetništva i razvoju poduzetničke klime s posebnim naglaskom na tehnološku modernizaciju, jačanju inovativnosti te ulaganju u kulturne i kreativne industrije. Skupom mjera olakšat će se pristup izvorima financiranja, povezat će se poduzetnici, poticat će se izvoz, ulaganja u poduzetničke zone, društveno poduzetništvo te u digitalizaciju poslovanja. Nastavit će se ulaganje u obrtništvo kroz nastavak pružanja potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, poticat će se organizacija novih sajмова kao prigoda za trgovinu i razmjenu tradicijskih i domaćih proizvoda te će se poticati mlade na školovanje za obrtnička pogotovo deficitarna zanimanja.</p> <p>Turistička ponuda županije unaprijedit će se kreiranjem dodatnih sadržaja u turizmu temeljem analiza potreba i trendova u turizmu, a koji će omogućiti razvoj cjelogodišnjeg turizma. Raditi će se na daljnjem razvoju selektivnih oblika turizma, poticanju otvaranja privatnih smještajnih kapaciteta (kuće za odmor, mali obiteljski hoteli i itd.) kako bi se povećao ukupan broj smještajnih kapaciteta županije Promocijom turizma, poticanjem horizontalne i vertikalne suradnje, jačanjem kapaciteta pružatelja usluga u</p>

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

turizmu te podizanjem razine kvalitete usluga stvorit će se održivost, inovativnost i otpornost turizma Krapinsko-zagorske županije. Kreiranom mjerom promocije turizma KZZ nastaviti će se sa aktivnostima promoviranja Krapinsko- zagorske županije kao poželjne turističke destinacije za aktivan odmor.

Tablica 5. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava info-točke i pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja • Omogućavanje lakšeg pristupa alternativnim izvorima kapitala gospodarskim subjektima • Podrška pripremi projekata i subvencioniranje izrade dokumentacije potrebne za prijavu na nacionalne i EU natječaje • Edukacija gospodarstvenika
mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje unapređenje mreže mentora za poduzetnike • Održavanje stručnih skupova i događanja s ciljem razmjene iskustva i primjera dobre prakse poduzetnika • Podrška umrežavanju gospodarskih subjekata i lokalnih vlasti • Kreiranje razvojnih programa i projekata usmjerenih na umrežavanje i suradnju
mjera 1.3. Poticanje izvoza
<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje istraživanja i analize potreba izvozno orijentiranih tvrtki • Pružanje stručne pomoći u povezivanju gospodarstvenika s inozemnim tržištima • Pomoć poduzetništvu u preorijentaciji na izvoz i kreiranju izvoznih programa • Promocija izvoza
mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju • Uspostava stručne podrške razvoju društvenog poduzetništva
mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada plana razvoja poduzetničkih zona • Infrastrukturno opremanje, unapređenje poduzetničkih zona i privlačenje ulagača • Promocija poduzetničkih zona

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima • Uspostava ciljane suradnje s veleposlanstvima, stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja • Organizacija nastupa na sajmovima, gospodarskim skupovima i sl. s ciljem privlačenja ulagača
mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
<ul style="list-style-type: none"> • Promocija obrta • Promocija strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu • Kontinuirana analiza stanja i potreba u obrtništvu • Stipendiranje učenika srednjih i strukovnih škola • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za ulaganje u razvoj poslovanja i novo zapošljavanje • Očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta KZŽ
mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija poduzetnika za digitalizaciju poslovanja • Uspostava digitalnih platformi za pružanje usluga gospodarstvenicima • Međusobno povezivanje institucija putem digitalnih platformi s ciljem koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja i kreiranje novih usluga za gospodarstvenike • Uspostava digitalnih inovacijskih hub-ova • Kreiranje i provedba mjera potpore za uvođenje digitalizacije poslovanja gospodarstvenika • Razvoj mreže digitalnih mentora
mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje stjecanja znanja i razvoja vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za primjenu novih tehnologija • Podrška umrežavanju i razmjeni iskustva gospodarstvenika na nacionalnoj i EU razini • Pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj i primjenu novih tehnologija u poslovanju • Uspostavljanje organiziranih stručnih tijela za potporu i promociju tehnološkog razvoja • Pružanje stručne pomoći u razvoju inovacija i patenata, realizaciji projekata i ideja utemeljenih na znanosti i inovacijama • Poticati inovacije u sektoru kulturnih i kreativnih industrija • Podrška povezivanju poslovnog sektora sa znanstveno-istraživačkim i obrazovnim institucijama • Promocija inovacija i patenta

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Kreiranje i provedba poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje • Promocija dodatnih sadržaja i njihovog uključivanja u postojeću turističku ponudu • Usklađivanje turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranim klimatskim promjenama • Poticati razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma koje doprinose očuvanju okoliša te priprema i provedba značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti
mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada razvojnih planova selektivnih oblika turizma (religijski, kulturni, sportski, zdravstveni, agroturizam i dr.) • Izrada i provedba projekata za razvoj i unaprjeđenje selektivnih oblika turizma (npr. ulaganje u turističku infrastrukturu) • Certifikacija i označavanje pružatelja usluga u turizmu za postojeće/razvijene regionalne brandove i daljnji razvoj brandova (npr. Ride & Bike i sl.) • Kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma • Poticanje uključivanja kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu • Promocija i unaprjeđenje postojećih manifestacija kao atrakcijskog resursa • Poticanje ulaganja u obnovu i/ili izgradnju kuća za odmor • Poticanje ulaganja u izgradnju i/ili uređenje objekata za robinzonski smještaj
mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Utvrđivanje potreba za edukacijom i kreiranje edukativnih programa i treninga • Edukacija i trening pružatelja usluga u turizmu i turističkih djelatnika • Uspostava sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga • Jačanje kompetencija djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama
mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama susjednih županija • Podrška suradnji pružatelja usluga u turizmu na razini Krapinsko-zagorske županije • Kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera • Podrška suradnji pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima • Podrška plasmanu lokalno proizvedenih proizvoda putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr.
mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje funkcionalnosti turističkog info-centra • Organizacija promotivnih događanja i skupova

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti

- Organizacija nastupa na turističkim sajmovima
- Izrada ciljanih promotivnih materijala
- Poticanje izrade suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju

2.2.1.2 Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije

Tablica 6. Opis Posebnog cilja 2

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
relevantnost
<p>Kao jednu od polazišnih točaka gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Digitalna transformacija javne uprave za usluge koje pruža građanima pokazala se neophodnom, posebice tijekom pandemije bolesti COVID-19 (npr. uvođenje e-Propusnica i sl.). Dio e-usluga već je dostupan svim građanima RH, međutim postoji prostor za razvoj i implementaciju dodatnih usluga te izgradnju kompetentne i pouzdane administracije koja je okrenuta potrebama građana i poduzetnika.</p> <p>Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog društva te ujednačenog i održivog razvoja. Postoje dijelovi županije u kojima je slaba pokrivenost signala odnosno primjetna je nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.</p> <p>Digitalizacija će pridonijeti jačanju socijalne i gospodarske otpornosti te ima potencijal stvaranja dodatnih radnih mjesta i održivog i uključivog rasta.</p>
očekivani način postizanja ciljeva
<p>Ostvarenje cilja namjerava se postići unaprjeđenjem i izgradnjom nove digitalne infrastrukture i alata kojim će se pospješiti moderno upravljanje te olakšati pristup informacijama i pružiti bolja usluga sveukupnom građanstvu KZŽ. Kvalitetna IKT infrastruktura ključna je pretpostavka za uspješnu digitalnu transformaciju odnosno razvoj i primjenu e-usluga stoga će županija u granicama svojih mogućnosti odnosno u suradnji s telekomunikacijskim operaterima omogućiti razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima na cijelom području županije.</p>

Tablica 7. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije – mjere i aktivnosti
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada strategije s provedbenim planom digitalne transformacije • Uvođenje novih IT sustava i digitalnih alata

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija djelatnika i građana • Uvođenje novih e-usluga za građane • Izrada informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost • Povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika za uspješan rad s novim alatima • Provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ • Organizacija online foruma s građanima
mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj fiksne i mobilne mreže u suradnji s telekomunikacijskim operaterima prema najvišim standardima • Izgradnja NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture

2.2.1.3 Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave

Tablica 8. Opis posebnog cilja 3

Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave
relevantnost
<p>Analizom kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ utvrđena je potreba za daljnjim jačanjem kapaciteta tijela javne uprave u području upravljanja razvojem, pripremi i provedbi projekata, ali i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Upravo veća socijalna i gospodarska otpornost postiže se kroz razvoj učinkovite, digitalne i kompetentne javne uprave koja ima jasne i definirane uvjete strateškog planiranja i upravljanja na kratki i dugi rok, te ostvaruje postavljene rezultate, uz kontinuirano kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Izazov u javnoj upravi je upravo zadržavanje kvalitetnih i talentiranih zaposlenika te nemogućnost privlačenja novih.</p>
očekivani način postizanja cilja
<p>Ostvarenje cilja namjerava se postići daljnjim razvojem i jačanjem kapaciteta javne uprave u području planiranja i upravljanja strateškim razvojem KZŽ te unaprjeđenjem digitalnih vještina djelatnika što doprinosi učinkovitosti javne uprave. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti za izradu i provedbu javnih politika i projekata kroz usavršavanja i edukacije. Raditi će se na kreiranju kvalitetnih projekata spremnih za provedbu osobito projektnih ideja koje se odnose na zelenu i digitalnu tranziciju. Poticati će se stanovništvo i civilno društvo na savjetovanje i sudjelovanje u oblikovanju i provedbi javnih politika kako bi se pridonijelo učinkovitosti i otvorenosti javne uprave.</p>

Tablica 9. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave

Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave – mjere i aktivnosti
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada sektorskih akata strateškog planiranja i praćenje njihove provedbe (strategije, akcijski planovi, okvirni programi i sl. u pojedinim sektorima) • Koordiniranje regionalne i lokalne razine u provedbi akata strateškog planiranja • Osposobljavanje javnih djelatnika na regionalnoj i lokalnoj razini za provođenje akata strateškog planiranja • Unaprijediti centar regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema think-tank organizacijskom pristupu • Koordinirati provedbu projekata održivog razvoja Krapinsko-zagorske županije • Pružanje podrške u pripremi razvojnih projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (izrada projektno-tehničke dokumentacije, izrada studija izvedivosti i sl.) • Jačanje kapaciteta za strateško planiranje, upravljanje razvojem i korištenjem sredstava iz ESI fondova i drugih programa unije kroz edukacije (on-line i/ili on-site), organiziranje informativnih radionica, panel diskusija, izradu brošura i sl.
mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
<ul style="list-style-type: none"> • Provedba redovitog obrazovanja i usavršavanja javnih djelatnika • Implementacija inovativnih sustava nagrađivanja i motiviranja tijela javne vlasti na regionalnoj i lokalnoj razini prema rezultatima rada usklađenih s postavljenim operativnim i strateškim ciljevima tijela javne vlasti • Organizacija dodatnih specijaliziranih programa za javne djelatnike

2.2.2 Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života

Tablica 10. Opis Prioritetnog područja 2

Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<p>Prioritetno područje „Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života“ odnosi se na unaprjeđenje zdravstvenih usluga i društvene infrastrukture kojom se pospješuje zadovoljstvo i kvaliteta života stanovništva. Unaprjeđivat će se postojeće zdravstvene usluge i kreirati nove, stvarati zdravstveni centri i poticati izvrsnost u zdravstvu.</p> <p>Osim ulaganja u zdravstvo i poticanje zdravog i aktivnog načina života unaprjeđenjem sportske infrastrukture, izgradnjom šetnica te planinarskih i biciklističkih staza i sl., poticat će se i aktivno uključivanje građanstva u kulturne i društvene aktivnosti kroz volontiranje i suradnju s udrugama. Također, nastaviti će se aktivnosti unaprjeđenja socijalnih usluga za najranjivije skupine društva te kreiranje novih usluga temeljenih na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama. Veoma bitna odrednica kvalitete života je stanovanje. Kako bi se umanjila nepovoljna demografska kretanja te zadržale mlade osobe da ne odele u veća urbana središta na području RH ili EU, nastaviti će se s izgradnjom lokalnih centara za mlade te provedbom politike za mlade kojom je obuhvaćeno sufinanciranje stanova za mlade osobe i obitelji.</p>

Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života

Neodvojiv element kvalitete života na određenom teritoriju pa tako i na području Županije je i očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa koje je važan element socijalne kohezije, a koji uz to manje ili više direktno doprinosi i ekonomskom prosperitetu. Stoga će se kroz posebni cilj posvećen kulturi i baštini poticati ulaganja i aktivnosti koja razvijaju kulturne sadržaje i potiču održivo korištenje kulturne baštine i inovativne načine njezinog korištenja.

Posebni cilj „Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja“ odnosi se na društveni i gospodarski razvoj te podizanje kvalitete života općina na području KZŽ koje su proglašene brdsko-planinskim i potpomognutim područjem (indeks razvijenosti im je ispod nacionalnog prosjeka). Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU, radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem, suradnji regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se privući naseljavanje ovih krajeva i pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva. Osiguravanje kvalitetne infrastrukture i usluga na ruralnim područjima pridonijeti će zaustavljanju iseljavanja, stvaranju novih radnih mjesta i povećanju socijalne uključenosti.

2.2.2.1 Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Tablica 11. Opis Posebnog cilja 4

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

relevantnost

Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura zadovoljavajuće su razine u usporedbi s nacionalnom i regionalnom razinom, no istovremeno predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Nepovoljan demografski trend starenja stanovništva dovodi do većih potreba za skrbi o starijim osobama i raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Također je vidljivo da su kapaciteti za decentralizirano pružanje socijalnih usluga nedovoljno razvijeni, postojeća mreža socijalnih usluga pokazala je dobre rezultate no nije još uvijek dostupna svim stanovnicima u KZŽ, a upitno je i njeno financiranje. Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite u KZŽ u narednim godinama može biti ugrožena zbog nedostatka kadrova u zdravstvu što se pokazalo točnim kada je nastupila pandemija bolesti COVID-19.

Kreirani institucionalni okvir za razvoj OCD u KZŽ osigurao je temelj za njihov razvoj. No, još uvijek ima mjesta za unaprjeđenje suradnje jer sve OCD nemaju osigurane uvjete za provođenje svojih aktivnosti i programa. Dobri primjeri prakse organizacije i provođenja projekata/aktivnosti OCD u KZŽ pokazali su da OCD-ovi mogu aktivno sudjelovati u osiguranju veće kvalitete života stanovništva pa tako i pripadnika marginaliziranih, odnosno ranjivih skupina društva (osobe s nepovoljnim socijalnim, odnosno financijskim statusom, osobe s invaliditetom i sl.). Unapređenju kvalitete života stanovništva KZŽ namjerava se pristupiti i aktivnim poticanjem stanovništva na volonterstvo (dugotrajno ili kratkotrajno) te sudjelovanje u kulturnim, sportskim i rekreativnim događanjima.

očekivani način postizanja cilja

Ulaganje u razvoj kadrova u zdravstvu kako bi se održala kvalitetna mreža primarne i sekundarne zdravstvene zaštite bit će prioritet u idućem razdoblju. Potreba za većom promocijom zdravih stilova života kao i prevencijom bolesti i ovisnosti zadovoljit će se nizom aktivnosti. Nastavit će se širiti mreža postojećih socijalnih usluga. Kreirat će se i nove usluge temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama.

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Aktiviranje građanstva kroz sudjelovanje u aktivnostima OCD bit će prioritet u narednom razdoblju. Postići će se daljnjim razvojem suradnje OCD i JLS i razvojem i provođenjem programa i aktivnostima koje doprinose razvoju volonterstva te socijalnog uključivanja najranjivijih skupina u društvu.

Tablica 12. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
<ul style="list-style-type: none"> • Specijalizacija i subspecijalizacija liječnika prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ • Poticanje specijalizacije i subspecijalizacije za drugo zdravstveno osoblje (za prvostupnike sestrištva, medicinske sestre/tehničare, fizioterapeute) • Unaprjeđenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika • Izrada i promocija poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika/ca i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika/ca • Edukacija radnika u sustavu zdravstva te socijalne skrbi kako bi pružali bolje usluge • Ulaganje u materijalne uvjete (obnova/ adaptacija/ sanacija/ izgradnja itd. te opremanje) i IT opremu • Ulaganje u znanja i vještine kako bi se osigurali minimalni zakonski uvjeti kod OCD za pružanje decentraliziranih socijalnih usluga (specijalistička znanja, razmjena iskustva, „soft“ vještine itd.) • Jačanje partnerski rad svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ • Jačanje kompetencija zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje
mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje kvalitete primarne zdravstvene zaštite u KZŽ • Jačanje poveznice primarne i sekundarne zdravstvene zaštite prilikom zbrinjavanja pacijenata radi podizanja kvalitete zdravstvene usluge • Proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i danonoćne dostupnosti mobilnih timova • Izrada novih e-usluge u zdravstvu • Širenje dostupnosti hitne medicinske službe s ciljem rješavanja financiranja dodatnih timova HMS • Jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama • Širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama • Širenje dostupnosti usluge rane intervencije • Širenje dostupnosti socijalnih usluga ranjivim skupinama (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja,...) • Razvoj novih socijalnih usluga temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama • Pružanje socijalne usluge temeljene na načelima društvenog poduzetništva

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika • Izgradnja društvenih/javnih stanova za dugoročni najam te otkup kroz najam u svrhu socijalnog zbrinjavanja kao i ranijeg osamostaljenja mladih
mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
<ul style="list-style-type: none"> • Pospješiti aktivnosti provođenja nacionalnih programa za probir i rano otkrivanje raka u KZŽ • Izrada preventivnih programa s ciljem prevencije kardiovaskularnih bolesti • Promoviranje zdravog načina života kroz javna događanja i promotivne materijale • Jačanje svijesti mladih o zdravim stilovima života, ovisnostima i seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te spolno odgovornom ponašanju kroz predavanja u školama i promotivne aktivnosti usmjerene na mlade • Promoviranje programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija • Izrada i promoviranje programa i preporuka za ublažavanje pandemije • Unaprjeđenje aktivnosti provođenja osnovnih mjera održavanja života uz upotrebu automatskih vanjskih defibrilatora (Program javno dostupne rane defibrilacije) • Unaprjeđenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja kod svih građana/ka KZŽ • Informiranje stanovništva o metodama zaštite od negativnih učinaka klimatskih promjena koje mogu biti opasne po zdravlje
mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
<ul style="list-style-type: none"> • Integracija marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga • Promocija jednake prilike i socijalnu uključenost marginaliziranih zajednica prema stanovništvu KZŽ • Provedba učenje hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ • Uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružiti podršku obrazovnim ustanovama u integraciji • Promocija tolerancije i razumijevanja među stanovnicima KZŽ u svrhu bolje integracije
mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
<ul style="list-style-type: none"> • Poticati JLS na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a • Financiranje programa OCD-ova u javnim prostorima • Provoditi kontinuiranu promociju rada OCD i vrijednosti civilnog društva u javnosti (sajam udruga, predstavljanje rada udruga u odgojno-obrazovnim ustanovama) • Poticati društveni aktivizam u KZŽ kroz društveno-aktivističke akcije i promociju uloge civilnog društva • Provoditi edukacije članova OCD za rad i vođenje udruga • Provesti istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a • Razvijati programe za mlade • Provoditi edukacije za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima • Jačati lokalne centre i klubove za mlade

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu

- U suradnji s OCD poticati JLS i ostale ključne dionike na primjereni model prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina
- Jačati digitalne kompetencije osoba treće životne dobi u svrhu smanjenja socijalne isključenosti te sufinancirati opremanje OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje
- Smanjiti digitalni jaz među djecom i mladima potporama nabavi/najmu laptopa za obitelji sa zajamčenom minimalnom naknadom
- Organizirati i provoditi programe stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi

mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ

- Promovirati volonterstvo kroz javna događanja (obilježavanje međunarodnog dana volonterstva) i druge promotivne aktivnosti
- Unaprijediti priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera u KZŽ kroz dodjelu nagrada za volontera/ku godine te uključiti se u nacionalno vrednovanje volontera
- Davati potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i potpore jačanju volonterskih centara
- Promovirati volonterstvo i odgoj za volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama

mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

- Urediti i opremiti površine i građevine na/u kojima se provode sportske djelatnosti (npr. ulaganja u sportske i/ili školske sportske dvorane, opremanje sportskih objekata itd.)
- Rekonstruirati postojeće te izgraditi nove objekte sportske infrastrukture
- Prilagoditi sportske građevine za pristup osobama s invaliditetom
- Poticati razvoj planinarskih i šetačkih staza

mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

- Poticati sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva županije
- Promovirati sportske vrijednosti i popularizirati sport među stanovnicima
- Promovirati aktivne načina transporta (pješačenje, rolanje, bicikl) od kuće do škole, fakulteta, radnog mjesta, i sl.
- Poticati provođenje programa rekreativnog bavljenja sportom u turizmu
- Provoditi prevenciju nasilja promocijom športa u školama u KZŽ
- Poticati osnivanje školskih sportskih saveza na lokalnoj razini
- Uključiti učenike koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava
- Povećati broj sportskih programa za osobe s invaliditetom
- Sufinancirati odlaske sportaša na sportska natjecanja
- Financirati programe javnih potreba u sportu i/ili putem natječaja za sufinanciranje posebnih sportskih programa i projekata

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti

- Poticati provođenje sportsko rekreativnih programa na lokalnoj i regionalnoj razini
- Uključiti ranjive skupine djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti u KZŽ (plaćanje članarine, osiguravanje opreme – obuće i odjeće, sufinanciranje prijevoza na treninge i natjecanja)

2.2.2.2 Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti

Tablica 13. Opis Posebnog cilja 5

Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
relevantnost
Očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa neodvojiv je element kvalitete života na određenom teritoriju koji ima i vrijedan ekonomski potencijal. Kroz očuvanje baštine i poticanje kulturnih i umjetničkih aktivnosti potiču se poželjni socijalni efekti kao što su društvena kohezija, osjećaj pripadnosti, zajedništva i identiteta te poštovanje prema prostoru i okolišu. S druge strane, sektor kulture i medija ima i jasan ekonomski potencijal, u vidu poticanja kreativnih industrija i poveznice s turističkom ponudom nekog kraja. KZŽ namjerava graditi na ovim premisama i iskoristiti svoje potencijale, kao i činjenice da je kulturno nasljeđe nezaobilazni čimbenik turističke ponude KZŽ, a kulturne ustanove i muzeji najvažniji generatori kulturnih događanja.
očekivani način postizanja cilja
Ostvarenje cilja namjerava se postići ulaganjima i aktivnostima koje s jedne strane potiču produkciju i pristupačnost kulturnih sadržaja, te vode brigu o materijalnom očuvanju kulturne baštine, s druge. To znači financiranje aktivnosti javnih i nevladinih ustanova i organizacija te projekte obnove, sanacije, konzervacije, prenamjene i revitalizacije objekata i predmeta vrijedne kulturne baštine.

Tablica 14. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti

Posebni cilj 5. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena
<ul style="list-style-type: none"> • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za stanovnike KZŽ • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za ranjive skupine u društvu (mladi, OSI, starije osobe) s ciljem socijalnog uključivanja u zajednicu • Osigurati financijsku potporu OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koji se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom • Povećati dostupnost kulturnih programa stanovništvu u manjim ruralnim sredinama, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade

Posebni cilj 5. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Jačati kulturno stvaralaštvo djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe • Graditi i opremiti kulturnu infrastrukturu (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstruirati objekte kulturne baštine u suradnji s Ministarstvom kulture i medija • Organizirati programe urbanih vrtova u urbanim središtima KZŽ
mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> • Određivanje sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine • Razrada i uspostava modela upravljanja kulturnom baštinom • Identifikacija prioriternih intervencija i nositelja projekata • Provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.) • Pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine • Energetska obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije

2.2.2.3 Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

Tablica 15. Opis Posebnog cilja 6

Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
relevantnost
<p>Glavni razvojni izazovi slabije razvijenih područja su nepovoljna gospodarska struktura, nedovoljno razvijen ljudski kapital, slabo poduzetništvo, nedovoljno učinkovite institucije, depopulacija, iseljavanje i starenje stanovništva. Brdsko-planinska područja u Krapinsko-zagorskoj županiji suočena su i s izazovom nedovoljne prometne povezanosti te čestim klizištima.</p>
očekivani način postizanja cilja
<p>Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU. Radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem slabije razvijenih područja te će se poticati društveno-gospodarski razvoj primjenom koncepta pametnih sela. Nastaviti će se suradnja regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se pospješiti naseljavanje ovih krajeva te pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva.</p>

Tablica 16. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti prometnu povezanost kako bi se smanjilo iseljavanje i napuštanje brdskih i teže dostupnih ruralnih područja (npr. rekonstrukcija i sanacija oštećenih prometnica, izgradnja i povezivanje novih dionica cesta) • Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture i unapređenje komunalnog standarda u slabije razvijenim ruralnim područjima • Izgradnja i opremanje građevina javne i poslovne namjene • Sanacija šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje • Razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KZŽ • Pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti
mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije • Poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka • Uspostava održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta • Izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja • Sanacija vodotokova i izvora

2.2.3 Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije

Tablica 17. Opis Prioritetnog područja 3

Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<p>Prioritetno područje „Obrazovanje za sve generacije“ odnosi se na izgradnju infrastrukture i jednakih uvjeta za kvalitetno obrazovanje svih naraštaja KZŽ. Nastavit će se ulaganja u izgradnju i/ili dogradnju dječjih vrtića, modernizaciju i digitalizaciju osnovnih i srednjih škola, uvođenje i daljnje unapređenje programa obrazovanja u STEM području, koje obuhvaća primjenu i kombiniranje stečenih znanja, kritičko i logičko promišljanje i vladanje vještinama koje su direktno primjenjive i usmjerene rješavanju problema te na taj način osposobljavaju učenike u skladu s potrebama tržišta rada.</p> <p>Osim ulaganja u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, nastavit će se ulagati u kvalitetu i dostupnost cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja kroz formalno i neformalno obrazovanje. Raditi će se na povećanju postojećih kapaciteta i uvođenju novih studijskih programa u skladu s potrebama tržišta rada. Jačat će se uloga Pučkih otvorenih učilišta kroz poticanje unapređenja kvalitete postojećih i razvoja novih programa u skladu s potrebama tržišta rada te kroz digitalizaciju i modernizaciju objekata.</p>

Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije

Dio ovih aktivnosti namjerava se provesti kroz projekt „Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje“ koji predstavlja dobru osnovu za popularizaciju znanosti i tehnologije, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu te poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje.

2.2.3.1 Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

Tablica 18. Opis Posebnog cilja 7

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
relevantnost
<p>Gospodarski razvoj posljednjih godina promijenio je sliku tržišta rada u KZŽ. Poslodavci u vodećim djelatnostima KZŽ ne mogu zadovoljiti svoje potrebe za radnicima na lokalnom tržištu rada, dok su s druge strane primjetni znakovi strukturne nezaposlenosti. Dio nezaposlenih osoba u KZŽ (osobe starije radne dobi, OSI, osobe iz ruralnih krajeva) i dalje je pasivan i neprilagođen potrebama tržišta rada (nemaju specifična znanja i vještine). Usto, postojeći poslodavci imaju problema sa zadržavanjem postojeće radne snage zbog plaća nižih od onih u okruženju, a ponegdje i zbog lošijih uvjeta rada.</p> <p>Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja u proteklim godinama u KZŽ dale su rezultate. Razvijena je kvalitetna mreža odgojno obrazovnih institucija u KZŽ, a osnovan je i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Promocija deficitarnih zanimanja u posljednjim godinama dala je rezultate jer se povećao upis učenika u tražene obrazovne programe. Zbog rastuće zaposlenosti raste potreba za produženim boravkom učenika u ranim razredima OŠ kao i cjelodnevnim boravkom u vrtićima. Usto, postoji potreba i za unaprjeđenjem sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju u KZŽ, kao i u ostatku Hrvatske.</p>
očekivani način postizanja cilja
<p>U narednom razdoblju i dalje će se provoditi postojeće mjere aktivne politike tržišta rada. Kreirat će se i nove prilagođene mjere temeljene na specifičnim potrebama ciljanih skupina u KZŽ kako bi se potaknulo zapošljavanje nezaposlenih osoba. Osim toga radit će se aktivno i s poslodavcima na unaprjeđenju postojećeg radnog okruženja i stvaranja uvjeta za bolje upravljanje ljudskim potencijalima, sve s ciljem smanjenja nesklada ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada.</p> <p>Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja iz proteklih godina provodit će se i dalje u idućem razdoblju kako bi se u potpunosti uklonili postojeći nedostaci obrazovnog sustava. Radit će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama. Također, dionici u obrazovanju odraslih poduzet će mjere kako bi razvili svijest građana o potrebama za uključivanje u cjeloživotno učenje te kreirali uvjete da se ono adekvatno provodi u KZŽ.</p>

Tablica 19. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
<ul style="list-style-type: none"> • Promovirati i provoditi postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja prema nezaposlenim osobama koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada i prema poslodavcima • Kreirati i provoditi inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama u KZŽ • Promovirati društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržištu rada
mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada
<ul style="list-style-type: none"> • Promovirati primjere dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ • Pilotirati inovativne oblike rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta itd.) kod poslodavaca u KZŽ kojima nedostaju radnici • Razviti sustav potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ • Privlačiti visokoobrazovne stručnjake za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja • Ostvariti uvjete za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo • Razbijati stereotipove o muškim i ženskim zanimanjima te promovirati rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima • Provoditi mjere za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika
mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
<ul style="list-style-type: none"> • Provoditi redovitu analizu tržišta rada KZŽ zbog identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama te pružati podršku razvoju i provedbi novih programa osposobljavanja • Umrežiti poslodavce s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika • Promovirati deficitarna zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije • Jačati sustav profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ
mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijati svijest stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja kroz kontinuiranu promociju • Razvijati i jačati kapacitete (stručne, materijalne) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa • Umrežiti sve pružatelje cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti • Razviti nove formalne programe obrazovanja odraslih potrebnih na lokalnom tržištu rada • Promovirati znanost u svim segmentima obrazovanja i razvijati inovativne programe za popularizatore znanosti kao aspekt cjeloživotnog obrazovanja

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Ulagati u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom • Razvijati nove neformalne oblike učenja za sve građane u KZŽ
mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavati poslodavce iz KZŽ za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima • Pripremiti i promovirati programe za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima za pronalazak/prepoznavanje najboljih djelatnika za njihova poduzeća • Pružati potporu poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje) • Poticati i promovirati unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske
mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizirati postojeće formalne programe obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada • Izraditi i uvesti nove obrazovne programe u srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada • Promovirati obrazovne programe (srednjoškolske, visokoškolske) usklađene s potrebama lokalnog tržišta rada • Stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za zanimanja koja spadaju u deficitarna • Jačati ljudske potencijale u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa • Nastaviti razvoj Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu • Razviti nove centre izvrsnosti (u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZŽ
mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZŽ • Dogradnja postojećih te izgradnja novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi • Osigurati produženi boravak u OŠ ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga • Uvoditi cjelodnevnu nastavu u obrazovnim ustanovama u KZŽ • Poticati pokretanje novih alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija te građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama • Prilagoditi odgojno-obrazovni sustav različitim potrebama djece i mladih (darovitih učenika, djece s teškoćama u razvoju, učenicima pripadnicima nacionalnih manjina, učenicima koji pripadaju ranjivim skupinama) • Osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika • Razvijati STEM kompetencije kod djece i učenika • Unaprijediti lokalni prijevoz u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti

- Jačati participaciju učenika u odlučivanju u odgojno-obrazovnim ustanovama
- Osmisliti infrastrukturna rješenja za proširenje postojećih školskih objekata u cilju prelaska na jednosmjenski rad
- Izgraditi, adaptirati i sanirati postojeće objekte odgojno-obrazovnih ustanova
- Prenamijeniti i opremiti prostorije odgojno-obrazovnih ustanova za produženi boravak i cjelodnevni boravak djece
- Digitalizirati osnovne i srednje škole (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko- komunikacijske infrastrukture u odgojno- obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika

mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

- Jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu)
- Kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove
- Privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZŽ)
- Unaprjeđenje digitalne pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija
- Poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte

2.2.4 Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Tablica 20. Opis Prioritetnog područja 4

Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Prioritetno područje „Zelena, očuvana i sigurna županija“ odnosi se na izgradnju zelene infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti, valorizaciju kulturne baštine, revitalizaciju brownfield područja, primjenu koncepta pametnih sela i gradova, prilagodbu klimatskim promjenama u cilju doprinosa uspostave održivog razvoja i jačanja otpornosti na klimatske promjene te povećanju produktivnosti poljoprivredne proizvodnje.

Klimatska i geografska obilježja KZŽ pogoduju bavljenju poljoprivredom, naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom koji su zastupljeni u ovom kraju stoga je potrebno staviti naglasak i na prilagodnu klimatskim promjenama. Međutim, rasparcelirano poljoprivredno zemljište predstavlja značajan problem regije za uspostavu učinkovite poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, izazov održivosti je i sve manji broj mladih poljoprivrednika nove generacije koja bi nastavila poljoprivrednu proizvodnju i ulagala u povećanje produktivnosti i kvalitete proizvodnje. Dugogodišnja tradicija poljoprivredne proizvodnje namjerava se očuvati „generacijskom obnovom“, tj. privlačenjem mladih osoba za bavljenje poljoprivredom i ekološkom proizvodnjom prepoznatljive kvalitete. Osim toga poticat će se orijentacija poljoprivredne proizvodnje za tržišne potrebe, udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta. Uviđajući važnost promocije, marketinga i digitalne trgovine nastaviti će se sa aktivnostima promocije tradicijskih poljoprivrednih proizvoda prepoznatljivih za Krapinsko-zagorsku županiju.

Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Od drugih geografskih i prirodnih obilježja, osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja šumama, unaprjeđenju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, svrhovitijem korištenju prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta te uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima. Poticat će se korištenje obnovljivih izvora energije, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, sanacija šteta od prirodnih nepogoda te planiranje obnove i prenamjene zapuštenih objekata. Svijest o okolišu bit će razvijana kontinuiranom edukacijom i djelovanjem udruga i relevantnih institucija. Također, osigurati će se unaprjeđenje i pametno upravljanje vodno-komunalnom infrastrukturom te će se uspostaviti sustav upravljanja klizištima. Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogode i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagati će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti. Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih postrojbi te njihovom opremanju i daljnjem usavršavanju za djelovanje u kriznim situacijama.

Osim na nacionalnoj razini, problematici prilagodbe klimatskim promjenama pristupa se ozbiljno i na područnoj i lokalnoj razini. Utjecaj klimatskih promjena ovisi o čitavom nizu parametara te će intenzitet utjecaja biti različit ovisno o geografskom položaju, o stupnju razvijenosti i ranjivosti. Ranjivost nekih gospodarskih sektora naročito kod poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike i turizma je očita jer upravo uspješnost navedenih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima te se aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama provlače horizontalno kroz sve mjere razvoja Plana razvoja posebice u najranjivijim sektorima. Općenito se dionici na regionalnoj i lokalnoj razini smatraju ključnima u poduzimanju mjera prilagodbe. Tu spadaju djelatnosti odnosno aktivnosti koje u većoj ili manjoj mjeri, imaju dodirnih točaka s aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama: uređenje naselja i stanovanja, komunalno gospodarstvo, prostorno i urbanističko planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša te protupožarna i civilna zaštita. Za što učinkovitije djelovanje prema prilagodbi klimatskim promjenama jačati će se kompetencije i kapaciteti ključnih dionika na području Županije u skladu sa financijskim mogućnostima i prilikama koje će pružati VFO.

2.2.4.1 Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje

Tablica 21. Opis Posebnog cilja 8

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
relevantnost
Poljoprivredna proizvodnja temelji se na dugogodišnjoj tradiciji, povoljnim prirodnim uvjetima i kvalitetnim proizvodima od kojih je nekoliko zaštićeno sustavima kvalitete. Nakon nekoliko godina negativnog trenda zabilježeno je i povećanje broja poljoprivrednih proizvođača. Međutim, poljoprivredu i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača, nedostatak komercijalne proizvodnje i prerade, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema, nedovoljno iskorišten potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede te kontinuirani pad proizvodnje u stočarstvu.

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
očekivani način postizanja cilja
Rast konkurentnosti poljoprivrede potaknut će se mjerama koje se odnose na poticanje ulaganja u okrupnjavanje zemljišta, generacijsku obnovu, ulaganja u povećanje kapaciteta, preradu i trženje, poticaje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, udruživanje s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, jačanje kapaciteta i promociju.

Tablica 22. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje – mjere i aktivnosti
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem • Kreiranje i provedba poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede • Jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja
mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
<ul style="list-style-type: none"> • Savjetovanje i informiranje mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke • Edukacija mladih poljoprivrednika • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike
mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
<ul style="list-style-type: none"> • Detaljna analiza stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede • Edukacija poljoprivrednih proizvođača • Podrška prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju • Podrška ulazu u sustave kvalitete • Promocija proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda • Uzgoj novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene
mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija o potrebi i načinu udruživanja • Potpora poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova • Potpora uspostavi kratkih opskrbnih lanaca

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode
mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi • Edukacija poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječaje EU fondova • Informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama • Podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača • Informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora • Organizacija poljoprivrednih sajмова i promotivnih prodaja • Organizacija promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda • Kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača • Daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda • Promocija i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružanja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećih kapaciteta • Uspostava stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede • Analiza postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima • Edukacija osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima • Umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center)

2.2.4.2 Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem

Tablica 23. Opis Posebnog cilja 9

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
relevantnost
<p>Dugoročni razvoj Krapinsko-zagorske županije u značajnoj mjeri ovisi o adekvatnoj skrbi za prirodni i izgrađeni okoliš te odgovornoj uporabi resursa. Među razvojne potencijale Krapinsko-zagorske županije ubrajamo povoljne klimatske karakteristike, očuvanu prirodu i bioraznolikost, prirodne resurse poput termalnih izvora, mineralnih sirovina i obnovljivih izvora energije.</p> <p>Uz zaštićene dijelove prirode, 10% područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeno je europskom ekološkom mrežom Natura 2000 te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore.</p> <p>Kvaliteta, funkcionalnost i dostupnost izgrađenog okoliša relevantne su karakteristike koja utječe na poželjnost i kvalitetu života. Održivo upravljanje izgrađenim okolišem stoga označava ukupnost mjera kojima se pozitivno utječe na učinkovitost, pouzdanost i dostupnost nekih od temeljnih preduvjeta života modernog čovjeka poput odvodnje, vodoopskrbe, električne energije i prometne povezanosti, bez narušavanja kvalitete prirodnog okoliša.</p>
očekivani način postizanja cilja
<p>Način postizanja ovog cilja segmentiran je na: (a) usmjereno rješavanje identificiranih problema i izazova u domeni prirodnog i izgrađenog okoliša, (b) osiguravanje funkcionalnog i učinkovitog sustava javnih, privatnih i civilnih dionika koji koordinirano osiguravaju visoku kvalitetu prirodnog i izgrađenog okoliša kroz dosljedno i učinkovito planiranje, izvođenje i kontrolu aktivnosti povezanih s očuvanjem kvalitete okoliša te (c) kontinuirano podizanje svijesti stanovništva Županije i turista o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.</p> <p>Osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja privatnim šumama, svrhovitijim korištenjem prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta, uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima, zaštitom izvorišta, iskorištavanjem potencijala termalnih izvora, unaprjeđenju sustava gospodarenja otpadom, sanaciji šteta od prirodnih nepogoda te planiranju obnove i prenamjene zapuštenih objekata. U narednom razdoblju poboljšavat će se vodovodna infrastruktura, smanjivat će se gubici vode, povećat će se udio stanovništva priključenih u sustav odvodnje, dograđivat će se plinska mreža, unaprjeđivati elektroopskrbna mreža i poticati korištenje obnovljivih izvora energije.</p>

Tablica 24. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša • Jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije • Organizacija ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.) • Poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti • Jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
<ul style="list-style-type: none"> • Procjena i izrada baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ • Uspostava programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ • Izrada planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima • Umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.) • Održavati i unaprijediti posjetiteljsku infrastrukturu na zaštićenim područjima KZŽ
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta • Provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa • Praćenje i istraživanje vrsta i staništa • Provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000 • Provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000 • Postavljanje info-punktova • Uređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja • Jačanje zaštite prirodnih i vodnih sustava, zaštićenih područja i područja ekološke mreže od negativnih utjecaja klimatskih promjena te njihove prilagodbe • Jačanje kapaciteta stručnih, istraživačkih institucija i nadležnih tijela za očuvanje prirode
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova • Analiziranje društvenih koristi i troškova (cost benefit analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora • Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

- Izrada Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza
- Zaštita i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama
- Zaštita odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta
- Planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima
- Podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja
- Podizanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja krajobraznih vrijednosti kao i krajobrazne raznolikosti KZŽ kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije
- Izrada Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ
- Revitalizacija zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.)

mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

- Izrada tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna
- Uspostava web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka
- Dogradnja i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora
- Uspostava sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti

mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija

- Izrada cjelokupnog registra brownfield lokacija
- Izrada studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije
- Izrada planova inovativnog korištenja brownfield lokacija
- Provođenje prioritetnih projekata revitalizacije brownfield lokacija

mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

- Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti
- Uspostava centra izvrsnosti za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprečavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena i održivu mobilnost
- Pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi na dostupne izvore financiranja
- Energetska obnova zgrada javne namjene po nZEB standardu
- Izgradnja i dogradnja kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu
- Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.)

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti

- Energetski pregledi zgrada
- Praćenje i analiza potrošnje energije u zgradama javne namjene
- Organizacija obrazovnih aktivnosti i programa o energetskej učinkovitosti
- Uspostava energetski učinkovite javne rasvjete
- Primjena zelenih tehnologija

mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

- Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije
- Pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje
- Izgradnja fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije
- Izgradnja sustava grijanja na biomasu
- Ugradnja geotermalnih dizalica topline
- Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije
- Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetskom učinku, crowdfunding i sl.)
- Promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije

mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda

- Nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom
- Nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom
- Uspostava i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada
- Kontinuirana sanacija divljih odlagališta otpada
- Daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica
- Ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima)

mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

- Identifikacija nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje
- Izrada dugoročnih projekcija potreba za vodom
- Nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture
- Finalizacija procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode
- Aktivnosti smanjenja gubitka vode
- Daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša
<ul style="list-style-type: none"> Uspostava sustava za praćenje kvalitete tla Praćenje i zaštita od prekomjerne razine buke Osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta Sanacija vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.)

2.2.4.3 Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva

Tablica 25. Opis posebnog cilja 10

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
relevantnost
<p>Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor KZŽ. Osim navedenih prijetnja brojna klimatološka istraživanja koja se provode regionalnim klimatskim modelima pokazuju da će se ekstremne vrijednosti temperature i oborine iznad Europe intenzivirati u budućoj klimi. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. Također se opaža i velika varijabilnost u mjerenoj ekstremnoj oborini od izrazitih suša do velikih poplava. Promjene temperature i oborine (a onda često i duboke konvekcije) imaju velik utjecaj na vinogradarstvo i voćarstvo, odnosno na njihove fenološke karakteristike, s obzirom da od svih živih organizama biljke prve reagiraju na promjenu prizemne temperature. Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će: (i) različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te (ii) različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnom dijelu Hrvatske. Tuča na području Krapinsko-zagorske županije uništila je pojedine voćnjake i vinograde.</p> <p>Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta RH nalazi se u KZŽ. Klizišta na prometnicama KZŽ stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Osviještenost građana o važnosti protupotresne gradnje izražena je nakon snažnih potresa u Zagrebu (ožujak 2020.) i Petrinji (prosinac 2020.) koji su ostavili velike posljedice i na području Krapinsko-zagorske županije. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava može izbjeći samo iznimno velikim građevinskim zahvatima u koje se županija ne može upuštati. Rizici od poplavlivanja mogu se, međutim, smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera.</p>

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva

Prije pojave virusa SARS-CoV-2 uzročnika bolesti pandemije COVID-19, glavni uzročnici epidemija bili su virus influence i virusi i ostali prijenosnici akutnih zaraznih bolesti s izraženim brzim širenjem i velikim brojem oboljelih.

očekivani način postizanja cilja

Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogodne i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagat će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti o tome kako reagirati u kriznim situacijama (npr. u slučaju potresa). Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih organizacija, nabavu vatrogasnih vozila i opreme, izgradnju vatrogasnog vježbalista i nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događanjima i složenijim vatrogasnim intervencijama. Kako bi se unaprijedio sustav upravljanja klizištima mapirat će se potencijalna klizišta čija teško predvidiva aktivacija može biti opasna po život ljudi te će se nastaviti rad na sanaciji postojećih klizišta. Informirat će se javnost o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama kako bi ojačali sposobnost društva prilagodbi.

Tablica 26. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva – mjere i aktivnosti
mjera 10.1. Unapređenje sustava civilne zaštite

- Jačati koordinaciju sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova
- Jačati preventivne djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka
- Nastaviti ulagati u unapređenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera
- Nabaviti opremu i provesti umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju
- Provoditi zajedničke vježbe operativnih snaga sustava civilne zaštite
- Uspostaviti kvalitetniji sustav veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama
- Nastaviti jačati suradnju između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ
- Jačati sustav upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari
- Implementacija mjera civilne zaštite u prostornim planovima
- Provoditi javno informiranje i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu
- Izraditi kurikulum za osnovne i srednje škole gdje će se učenike/ce sustavno podučavati kako reagirati u kriznim situacijama te održavati polugodišnje vježbe u svim školama
- Kreirati sustav uključivanja volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama

mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

- Identifikacija područja osobito izloženih prirodnim nepogodama

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva – mjere i aktivnosti

- Informiranje stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama
- Izrada dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda
- Aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda i sanacija šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama
- Izrada kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama

mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

- Izrada dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijete opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima
- Sanacija oborinske odvodnje uz prometnice
- Daljnji radovi na sanaciji klizišta

mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

- Jačati koordinaciju djelovanja sudionika vatrogasnog sustava
- Nabaviti vatrogasna vozila i opremu za dobrovoljna vatrogasna društva i sufinancirati uređenja vatrogasnih spremišta
- Adaptirati i izgraditi vatrogasne domove i jačati profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije
- Poticati uključivanje mladih u vatrogastvo
- Provoditi osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja
- Unaprijediti vježbe vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava
- Provoditi manifestacije u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara
- Nastaviti nadograđivati vatrogasni sustav za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama
- Izraditi i uskladiti planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara
- Izgraditi vatrogasno vježbalište

2.2.5 Prioritetno područje 5. Povezana županija

Tablica 27. Opis Prioritetnog područja 5

Prioritetno područje 5. Povezana županija
<p>Prioritetno područje „Povezana županija“ odnosi se na unapređenje prometne infrastrukture i sigurnosti prometa, izgradnju pješačkih i biciklističkih staza, poticanje elektromobilnosti, stvaranje i poticanje ekološki prihvatljivog prometnog sustava, kojim će se smanjiti razina emisije CO₂ kroz poticanje korištenja javnog prijevoza putnika, alternativnih oblika mobilnosti i pogonskih goriva uz održivo korištenje postojećih resursa. S obzirom da je promet važan aspekt u funkcionalnoj organizaciji prostora koji utječe na gospodarski razvoj i razvoj društva u cjelini, ističe se potreba za adekvatnim prometnim planiranjem. U tom smjeru usvojen je i „Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije“ koji predstavlja temeljni dokument razvoja prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva u prostornom obuhvatu Master plana. Naglasak je na povezivanju ruralnih i urbanih cjelina ali uz primjenu održivih prometnih rješenja koja će doprinijeti smanjenju količine štetnih plinova te potaknuti razvoj alternativnih oblika prijevoza poput pješačkog i biciklističkog prijevoza. S ciljem promocije nemotoriziranog prometa i uspostave ovih prometnih modela potrebna su planska i dugoročna ulaganja u poboljšanje infrastrukture i prilagođavanje potrebama putnika. Krapinsko-zagorska županija je suosnivač Trgovačkog društva IPZP d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području osnivača društva odnosno Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Unaprjeđenje prometne dostupnosti, unaprjeđenje modalne prometne razdiobe, postizanje veće privlačnosti javnog prijevoza i povećanje korištenja sustava javnog prijevoza na predmetnom području planira se postići strateškim projektom „Integracije sustava javnog prijevoza putnika“. Općenito na području županije i dalje se ističe potreba za većim ulaganjima u održavanje cesta zbog čestih oštećenja prouzročenih konfiguracijom terena i klizišta. Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta.</p>

2.2.5.1 Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Tablica 28. Opis Posebnog cilja 11

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
<p>relevantnost</p> <p>Cestovna mreža Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na njihovu duljinu i financijske kapacitete JLS-ova za održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu. Osim izražene potrebe za obnovom kolnika, svim stanovnicima treba izgraditi pješačku infrastrukturu kako bi imali adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Usto, pješake ugrožava veliki broj željezničko-cestovnih prijelaza bez odgovarajuće sigurnosne infrastrukture.</p>

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
Postojeća biciklistička infrastruktura veoma je atraktivna zbog krajolika kojim prolazi i manje razine zahtjevnosti ruta, što je pogodno za rekreativne bicikliste i kratke biciklističke izlete. No, potrebna su dodatna ulaganja u izgradnju i opremanje novih trasa i označavanje biciklističkih staza kako bi se njihov sportski i turistički potencijal u potpunosti ostvario.
očekivani način postizanja cilja
Cilj se namjerava postići daljnjom rekonstrukcijom i modernizacijom postojeće prometne infrastrukture (proširenje kolnika, nova signalizacija), ali i izgradnjom novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta kojima će se ostvariti bolja i sigurnija prometna povezanost svih krajeva Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 29. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti – mjere i aktivnosti
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstrukcija oštećenja na prometnicama • Izgradnja novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom • Modernizacija prometne signalizacije • Asfaltiranje makadamskih cesta • Izrada baze cestovnih podataka • Uspostava inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom • Aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima • Razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma • Aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika • Provedba aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije • Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unapređenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta • Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZŽ
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa) • povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu • opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta • Digitalizacija i označavanje biciklističkih i planinarskih staza

Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti – mjere i aktivnosti

mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti

- Postupna zamjena vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva
- Poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima
- Poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik

mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

- Poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima
- Poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama
- Uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere...)
- Poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga
- Poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija
- Izgradnja/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova
- Poticanje na ulaganje u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu

2.3 Strateški projekti

U tablicama u nastavku (Tablica 28 i Tablica 29) navedeni su i opisani strateški projekti određeni PR KZŽ.

Tablica 30. Strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
1. Centar zdravlja srca i mozga
<p>Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>Lokacija: Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice</p> <p>Opis projekta: Planiranim zahvatom povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije. Realizacijom ovog projekta bolnica će ustrojiti Centar za zdravlje srca i mozga. Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga.</p> <p>Okvirne aktivnosti projekta: Aktivnosti obuhvaćaju rekonstrukciju i dogradnju Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice što će doprinijeti dostupnosti i kvaliteti pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>Aktivnosti također uključuju rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekta novom potrebnom opremom. Radovi će biti izvršeni u skladu s glavnim projektom te građevinskom dozvolom te opremanje općom medicinskom i nemedicinskom opremom i medicinskim i nemedicinskim aparatima, kao i energetske pregled te izradu energetske certifikata i ishoda uporabe dozvole. Aktivnosti podrazumijevaju i nadzor nad provođenjem radova što uključuje stručni i projektantski nadzor te koordinatora zaštite na radu tijekom građenja.</p> <p>Rekonstrukcija postojećeg dijela bolnice izvođenjem radova na energetske učinkovitosti objekta.</p> <p>Kroz sve aktivnosti predviđa se iskorištavanje geotermalnih izvora za hlađenje i grijanje objekta, ali i kao glavni element terapije.</p> <p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Proveden postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš.</p>
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
<p>Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>Lokacija: Općina Stubičke Toplice - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice</p> <p>Opis projekta: Svrha projekta je podizanje konkurentnosti bolnice kroz nove smještajne jedinice. Bolnica dobiva resurse za pružanje usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije. Kvaliteta se bazira na ponudi koja odgovara opremljenošću objekta na visokom nivou. Projekt obuhvaća izgradnju lječilišnog kompleksa u zaštićenoj kulturnoj baštini koristeći geotermalne izvore. Projektom se u konačnici povećava kvaliteta usluga i jača konkurentnost zdravstvenog sektora i zdravstvenog turizma na nacionalnoj razini. Izgradnjom lječilišnog kompleksa sa 40 soba kvalitete kakvu pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice i pružanjem usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije, unaprijedit će se kvaliteta i uvjeti rada u zdravstvenim ustanovama i doprinijeti povećanju konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova Krapinsko-zagorske županije.</p>

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
Okvirne aktivnosti projekta:

- Izgradnja zatvorenog bazena
- Izgradnja spojnog hala, garderoba bazena, tehničkog servisa, gospodarskog dvorišta i parkirališta
- Izgradnja vanjskih bazena sa pratećim sadržajima, objekta restorana i caffe-a s vanjskom terasom
- Izgradnja smještajnog objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt se realizira kroz 2 faze. Prva faza je završena (izgradnja vanjskog bazena koji je otvoren u svibnju 2021. godine), a za drugu fazu je u tijeku izrada glavnog projekta s troškovnicima te se ishođenje građevinske dozvole očekuje do lipnja 2021. godine.

3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE

Mjera: 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Lokacija: Grad Donja Stubica

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija, Grad Donja Stubica i ZADRUGA ZEZ, kao partneri u projektu, uvidjeli su da u Republici Hrvatskoj postoji potreba za popularizacijom znanosti i edukacije, te da bi uspostava znanstvenog edukativno-zabavnog centra predstavljala dobru osnovu za popularizaciju znanosti i edukaciju, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu, poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje, povećanje broja mladih ljudi koji odabiru studij ili rad u znanosti i tehnologiji, kao i shvaćanje da znanost i tehnologija čine vitalni dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske te doprinose ekonomskom razvoju države i njezinih stanovnika.

Ovim projektnim programom definiraju se osnovna rješenja sa analizom prostornih mogućnosti rekonstrukcije dvorca Stubički Golubovec, izgradnje novog objekta, u Donjoj Stubici, ukupne površine 31.452,00 m². Predmetnim zahvatom u prostoru planira se izvedba Znanstveno – edukativno – zabavnog centra, u kojem bi se posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približila znanost, odnosno omogućila vizualizacija svjetskih i hrvatskih dostignuća, dok bi se djeci pokušalo približiti školsko gradivo te ih educiralo na zabavan način.

Projekt je usmjeren i na stvaranje okruženja za razvoj poduzetništva vezano za znanost i STEM područje na način da se pruža podrška potencijalnim start-upovima i scale upovima. Podrška se pruža novoosnovanim MSP-ima te ih se usmjerava u svim fazama rasta putem mentorske podrške ovisno o njihovim potrebama, ostvaruje se suradnja s drugim poduzetničkim potpornim institucijama kako bi se pružile bolje usluge te se jačaju kapaciteti potpornih institucija. Posebna pozornost se usmjerava na pripremu MSP-a za prihvata investicija (venture capital funds ili business angels). Poduzetnička komponenta cilja i na uspostavu poduzetničkog gnijezda za srednje škole za jačanje kompetencija u sferi tehničke kulture pod FABLab-a.

Okvirne aktivnosti projekta:

- rekonstrukcija dvorca Stubički Golubovec
- izgradnja nove zgrade – ulazni hall i recepcija, suvenirnica, ugostiteljski sadržaji, edukacijsko-poslovni prostor unutar kojeg se uspostavlja centar za poticanje darovitosti u osnovnim i srednjim školama u regiji te prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije
- izrada ekspanata i nabava opreme
- obnova perivoja

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena dokumentacija: Konzervatorska studija dvorca, Konzervatorska studija perivoja, Muzeološka koncepcija, popis izložaka, Mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o usklađenosti projekta sa odredbama zaštite okoliša, arhitektonski snimak postojećeg stanja s dokumentacijom, geotehnički elaborat, izrađeno idejno rješenje, ishoda lokacijska dozvola.

4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu i 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma

Lokacija: Općina Bedekovčina (područje Bedekovčanskih jezera)

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija u novom programskom razdoblju Europske unije pokreće i podržava strateške projekte okrenute održivom i zelenom turizmu. Ovaj koncept podrazumijeva upotpunjavanje turističke ponude Zagorja održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim resursima koji se stavljaju u punu funkciju novog turista. Upravo destinacije s ponudom aktivnosti na otvorenom postaju sve češći odabir za cikloturizam, planinarenje i kampiranje.

Bedekovčanska jezera postaju dio mreže zelenih oaza Zagorja koje svojim gostima nude autentičnost lokalne kulture, kreativnost lokalnih proizvođača te istraživanje bogate povijesti kroz gastronomiju te aktivan odmor u Srcu Zagorja. Kompleks Bedekovčanskih jezera obuhvaća aktivne zahvate u prostoru u čijem je fokusu sinergija čovjeka i prirode.

Revitalizacija Bedekovčanskih jezera obuhvaća izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone (košarka, mali nogomet, rukomet, kupalište, street workout, odbojka na pijesku, adventure park, paintball, skate park, dječje igralište i dječje kupalište, prostor za roštilj, biciklističke i pješačke staze, paddleboarding, itd.).

Okvirne aktivnosti projekta: Revitalizacija Bedekovčanskih jezera provodi se kroz povezan set aktivnosti razdijeljenih u dvije faze:

1. uspostava mreže pješačko-biciklističkih staza – ishoda građevinska dozvola;
2. aktiviranje sportskih i rekreacijskih sadržaja - ishoda lokacijska dozvola.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: izrađeno idejno rješenje

5. Crna kraljica

Mjera: 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Lokacija: Područja Grada Krapine: Arheološka zona Stari grad Krapina i Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac te područje koje povezuje ta dva kulturna dobra gdje se planira izgradnja pješačkog mosta, zgrada Palasa.

Opis projekta: Predmet ovog projekta je obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“, obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra te uređenje zgrade Palasa, čime će se urediti suvenirnica i bistro, infrastruktura okoliša, izgraditi će se vidikovac, vanjska pozornica s gledalištem.

Kako bi se doprinijelo održivom razvoju turizma i ukupnom održivom društveno-gospodarskom razvoju Krapine, grad Krapina će projektom „Crna kraljica“ unaprijediti upravljanje nepokretnim kulturnim dobrima „Stari grad Krapina“ i „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac“. Kroz Integrirani razvojni program bit će obnovljena infrastruktura na tim kulturnim dobrima i uvedeni turistički sadržaji. Na dobru „Stari grad Krapina“ u zgradu Palasa bit će uvedena sva infrastruktura (vodovod, odvodnja,

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

rasvjeta), uređen Muzej posvećen povijesti i legendama destinacije te s arheološkim izlošcima sa samog kulturnog dobra, suvenirnica, bistro i multimedijaska dvorana, uredit će se infrastruktura okoliša(vodovod, odvodnja, rasvjeta) i plato za pozornicu te će se uvesti edukacijski sadržaj u spilji neposredno uz Palas. Na dobru „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “ izvršit će se krajobrazno uređenje, uredit će se pozornica za održavanje manifestacija, obilježiti će se i osvijetliti skulpture te postaviti info kiosk za posjetioce s informacijama o kulturnoj baštini turističke destinacije. Znatnom unaprjeđenju destinacije doprinijet će izgradnja pješačkog mosta između tih dvaju kulturnih dobara koji će zbog svojih karakteristika postati prvorazredna turistička atrakcija.

Okvirne aktivnosti projekta:

- obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“,
- obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac,
- izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra,
- uređenje zgrade Palasa.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: izrađen Glavni izvedbeni projekt (dokumentacija za ishođenje građevinske dozvole)

6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: nije definirana (Općina Krapinske Toplice)

Opis projekta: Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice ustanova je provedbu predškolskog i osnovnoškolskog programa za učenike s teškoćama u razvoju, nastavu pri zdravstvenoj ustanovi te pružanje socijalnih usluga rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji. Trenutni objekt (prizemlje i dvije etaže bez lifta), nedostatni prostorni kapaciteti te neprikladna lokacija (u centru mjesta bez dovoljnog broja parkirnih mjesta) na zadovoljavaju potrebe korisnika, stoga je nužna izgradnja i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog i objekta površine 3.500 m² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m²), parkiralištem i popratnim objektima.

Okvirne aktivnosti projekta:

- izgradnja i opremanje novog suvremenog objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

7. Šemničke Toplice

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Lokacija: Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine

Opis projekta: Predmet ovog projekta je izgradnja bazenskog kompleksa sa popratnim sadržajima. Projekt je od regionalnog i nacionalnog značaja kojim se obuhvaća izgradnja sljedećih sadržaja: unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupaca, dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, krajobrazno uređenje okoliša te ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Projekt će imati veliki utjecaj na podizanje kvalitete života zajednice, otvorit će se nova radna mjesta, potaknuti stanovništvo na redovito bavljenje sportom, a čime će se također pozitivno utjecati na zdravlje svih korisnika.

Cjelokupno slabije razvijeno područje će oživjeti kako turistički, tako i gospodarski. Projektom će predmetno područje dobiti na važnosti, a novi turistički proizvod će donijeti višestruke koristi. Isto tako, realizacija projekta imat će širok utjecaj na zadovoljavanje potreba ciljane skupine. Stvara se inovativni turistički proizvod koji upotpunjuje turističku ponudu Krapinsko-zagorske županije. Formira se dodatno tržište za poljoprivredne proizvode regije te se doprinosi cjelokupnom gospodarskom i društvenom razvoju regije.

Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine, a sveukupna bruto površina zgrade jest 13.076 metara kvadratnih.

Okvirne aktivnosti projekta: Izgradnja sljedećih sadržaja:

- unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara,
- vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača,
- dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara,
- parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila,
- krajobrazno uređenje okoliša
- ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena prostorno-programska studija, pripremna dokumentacija za bazenski kompleks, glavni projekt, ishodena građevinska dozvola

8. Ekološki bazen Pregrada

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Lokacija: Grad Pregrada – naselje Pregrada

Opis projekta: Grad Pregrada pokrenuo je projekt izgradnje prvog biološkog bazena u Hrvatskoj. Riječ je o eko-bazenu koji djelomično 'kopira' izgled jezera, a u jednom svom dijelu ima suhi filter i pregrađeno područje s regeneracijskim biljem i raslinjem, tako da bez dodavanja ikakvih kemikalija uvijek ima kristalno čistu vodu.

Projekt je u visokoj fazi spremnosti, te je izrađena projektno tehnička dokumentacija koja definira izgled infrastrukture. Pregradski bazen bit će površine 1.626 četvornih metara, imat će šljunčanu plažu koja će se u blagom nagibu spuštati prema bazenu, veliko područje za neplivače dubine 1,35m te područje za plivače dubine 2,5m na kojem će biti i mogućnost postavljanja triju plivačkih staza. Uz to, imat će drvene platoe i molove za sunčanje, dječje igralište te dva objekta: za ugostiteljske usluge, garderobe, recepciju, sanitarije, saune te prostoriju za prvu pomoć. Realizacijom projekta Pregrada bi dobila značajnu turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja mogla poslužiti kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma.

Bazen je planiran na lokaciji iza zgrade nekadašnjeg Doma zdravlja, uz potok Kosteljinu, čime se nastavlja kontinuitet namjene te se dodatno naglašava briga o okolišu grada.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Aktivnosti izgradnje i nadzora izgradnje Ekološkog bazena Pregrada.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Promotivne aktivnosti
- Promocija i administracija projekta

Informacije i statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola.

9. Centar za palijativnu skrb

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: nije definirana

Opis projekta: Centar za palijativnu skrb je centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Čine ga kapaciteti namijenjeni za pružanje palijativne skrbi oboljelima u terminalnoj fazi bolesti (hospicij) kapaciteta 15-20 pacijenata organizirano po svim suvremenim principima palijativne skrbi, centar za liječenje boli te savjetovanište za palijativne bolesnike i podršku obitelji. Također, u centru je smještan i koordinator palijativne skrbi i mobilni palijativni tim, kao i posudionica ortopedskih pomagala. Centar je smješten u prostoru od 700 m².

Okvirne aktivnosti projekta: Izgradnja i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija

Mjera: 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Digitalna transformacija odnosi se na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja što uključuje poslovne procese temeljene na većoj količini podataka, donošenje odluka temeljem analize podataka, nove usluge za građane, nove kanale komunikacije i poboljšane ljudske potencijale.

Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije je ključni korak kojim se definiraju temelji za uvođenje digitalnih tehnologija u upravljanje, a digitalnu transformaciju karakterizira povezanost sustava upravljanja, prikupljanje, obrada i dijeljenje kompleksnih setova podataka (big data science) i proaktivno upravljanje u skladu sa stvarnim potrebama građana. Ključne aktivnosti projekta digitalne transformacije Županije su detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa, funkcionalnih specifikacija novih e-usluga, funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata; analiza mogućnosti za dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta; priprema za izvedbu implementacijskog plana koja uključuje podršku u pripremi dokumentacije za javnu nabavu te integraciju odabranih rješenja.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa
- Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija novih e-usluga
- Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata
- Dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta
- Nabava i instalacija opreme i digitalnih rješenja
- Podrška u implementaciji

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena je Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (12/2020) u sklopu koje je izrađena analiza procesa i analiza digitalnih kompetencija djelatnika, u tijeku je izrada funkcionalne specifikacije za nova rješenja koja je temelj za raspisivanje postupka nabave za implementaciju.

11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar

Mjera: 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Infrastruktura Poslovno tehnološkog inkubatora uspostavljena uz pomoć EU te aktivnosti i sadržaji kojima je obogaćena tijekom prve godine kao i djelatnost trenutnih stanara temelj je za nadogradnju i usmjeravanje željenih promjena u poduzetničkom mindsetu i industrijskoj tranziciji. Trenutna infrastruktura koja potiče i razvoj proizvodnih tvrtki te udio proizvodnih subjekata u gospodarstvu županije prednosti su za odabir niše proizvodne tehnologije, IKT rješenja i modela za industriju 4.0, a know how i kapaciteti partnerske institucije REGEA svrstavaju nas također u nišu ekološki prihvatljivih materijala, zelenih tehnologija za OIE, komunalnog gospodarstva i zaštitu okoliša.

BIZARENA povezivanjem pojedinaca, stručnjaka i institucija u aktivnosti na stvaranju i razvoju inovacijskih rješenja te njihovoj komercijalizaciji kreira kružnu ekonomiju. Kreativne pojedince i poduzetnike potiče na inovativnost, obrazovnim institucijama omogućava uključivanje u tržište, kod mladih pobuđuje interes za školovanjem i znanosti te ih novim obrazovnim programima za moderna deficitarna znanja priprema za tržište. Strateški upravlja inovativnim rješenjima i usmjerava ih u programe s prilagođenom potrebnom infrastrukturom (laboratoriji, BIZARENA razvojni odbor) da se što prije realiziraju na tržištu. Usmjerenosti na proizvodne tehnologije i povezivanjem s rješenjima temeljenim na umjetnoj inteligenciji i robotici te na ekologiju slijedi Nacionalni program reformi sa ciljevima, prioritetima i mjerama 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva, 1.2. Rast investicija – 1.2.1 Poticanje ulaganja i produktivnosti, 1.4.6 Upravljanje kvalitetom za postizanje kreativnog i inovativnog gospodarstva, digitalne tranzicije društva i gospodarstva i jačanje regionalne konkurentnosti. Virtualna BIZARENA pospješuje digitalnu ekonomiju budućnosti.

Specifični cilj projekta je komercijalizacijom modela i poticanjem investicija do samoodrživosti potporne institucije. Specifični cilj ostvarit će se prodajom razvijenih rješenja prema dogovorenim profitnim udjelima za svakog od partnera koji sudjeluje u projektu te razvijenim modelom monetizacije uspostave profitabilnog poduzeća (npr. udio u dobiti, vlasnički udio, success fee isl.). Nadalje kroz spajanje s investitorima (anđelima i fondovima) osmislić će se model naknade od investicije za pokrivanje inkubacijskih i akceleracijskih troškova – nakon realizacije spajanja. Dodatni prihodi iz navedenih modela činit će poseban dio prihoda – izvor za grantove za inovatore i razvoj startup poduzeća. Na taj način zatvara se krug u kojem uspješni i etablirani dionici imaju dovoljno resursa za detektiranje i razvoj novih rješenja koja će stvarati dodatnu vrijednost.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Nadogradnja i proširenje postojeće infrastrukture PTI kroz izgradnju dodatnog objekta za smještaj laboratorija s opremom za razvoj i testiranje inovativnih rješenja u proizvodnim tehnologijama, IKT i modelima za industriju 4.0 kao i laboratorija za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta.
- Organizacija i izvođenje tematskih hackathona u redovitom ritmu 3-4 godišnje sa definiranim unaprijed zadanim problemom/temom i ciljem i u suradnji s lokalnim poduzetnicima uključenim u projekt, odabiranje rješenja s najboljim potencijalom za komercijalizaciju kroz prodaju ili kroz razvoj novih poslovnih subjekata; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Organizacija i provođenje natječaja za inovacijska rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama kroz koje se poduzetnicima i inovatorima neovisno o provođenju hackatona omogućava da ispitaju i razviju inovativne ideje unutar postojećih procesa u poduzećima ili sasvim nove ideje; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja.
- Uspostava BIZARENA razvojnih odbora koji kao interdisciplinarno vijeće evaluiraju sudionike i rješenja u hackathonu, procjenjuju potencijal i relevantnost rješenja izrađenih na hackatonu, potencijal timova te značaj dobivenih rješenja za aktualni društveno tržišni trenutak i predlažu ih za daljnje razvojne modele, prate i usmjeravaju njihov razvoj i savjetuju PCKZŽ pri aktivnostima upravljanja i razvoja rješenjima. BIZARENA razvojni odbori također evaluiraju sudionike i rješenja otvorenih natječaja za inovativna rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama.
- Uspostava razvojnih programa i parametara komercijalizacije inovativnih rješenja dobivenih kroz hackatone i kroz otvoreni natječaj koji će na najbrži način ispitati rješenja te ih pripremiti za tržište. Potrebno je razraditi dva modela – prodajni i inkubacijski program.
- Izvođenje i upravljanje prodajnog programa razvoja inovacijskih rješenja koje se ispituje u laboratoriju, razvija do komercijalne zrelosti, priprema se odgovarajući promotivni set za komercijalizaciju i potom nudi potencijalnim kupcima. Kod prodajnog modela naglašena je suradnja s poduzetnicima zainteresiranim za razvoj predmetnog inovativnog rješenja. Potrebno oformiti zasebni projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.
- Izvođenje i upravljanje inkubacijskog programa razvoja inovacijskih rješenja u smjeru za osnivanje zasebnog poslovnog subjekta koji će ga komercijalizirati. Ovaj model sadrži podršku u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analizu i ispitivanje inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovacijskoj ideji te educiranje za poslovne vještine potrebne za izlazak na tržište uz odgovarajuće mentorstvo individualno prilagođeno rješenju i timu. Potrebno zasebni oformiti projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.
- Razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa za deficitarna zanimanja aktivnosti su projekta koja će na temelju tehnologija koje će se razvijati u oba programa i na temelju uočavanja deficita pojedinih stručnjaka detektirati moguća nova zanimanja i u suradnji s regionalnim HZZ-om te referentnim obrazovnim stručnjacima potaknuti izradu kurikulumu za odgovarajući obrazovni program u okviru cjeloživotnog učenja.
- Virtualna BIZARENA predviđa osmišljavanje, programiranje, uvođenje, promociju i održavanje aplikacije koja je nadogradnja Virtualnog inkubatora. Digitalizacijom procesa vezanih uz sve prethodno nabrojane aktivnosti na razvoju inovacijskih rješenja omogućuje transparentnost i pristup intelektualnom potencijalu regije za sve dionike društva te postaje katalizator umrežavanja, inovacija, poduzetništva i obrazovanja prvo na regionalnom nivou, a onda i nacionalnom te globalnom.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja, izrađen projektni koncept

12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti, 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Energetska tranzicija i prilagodba učincima klimatskih promjena sve su više u fokusu, a u budućnosti će to biti i izraženije. Dosadašnje je djelovanje REGEA-e i KZŽ bilo usmjereno na javni sektor primarno, no sa ciljem povećanja učinka djelovanja nužno je adresirati i sektor industrije zbog njihovih velikih potreba u ovoj domeni, ali i u vidu njih kao pružatelja rješenja. Potencijalni sinergijski učinci su veliki.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Regionalni energetska klimatski centar poslužit će kao centar izvrsnosti te inkubator ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost. Kao takav, centar će pružiti stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata sa ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija. Specijalizacija i transformacija industrije nužna je i s aspekta njene održivosti, ali i s aspekta potrebe za novim rješenjima u područjima energije, prilagodbe na učinke klimatskih promjena i održivu mobilnost.

Specifični cilj projekta je omogućavanje povoljnog okruženja za unaprjeđenje i prilagodbu industrijskih procesa, za osnivanje i razvoj poduzeća, te podrška start-upovima. Specifični cilj ostvarit će se unapređenjem poslovnih pomoćnih usluga i infrastrukture za osnivanje, razvoj i širenje poslovanja te povećanim promicanjem poduzetništva u društvu, kroz poboljšanje poduzetničkih vještina i unaprjeđenje poslovne infrastrukture, što će industriji, MSP-ovima i start-upovima omogućiti lakši pristup informacijama, znanju o mogućnostima razvoja i visokokvalitetnim poslovnim uslugama, kao i infrastrukturi koja će biti dostupna u poslovnom inkubatoru za razvoj i testiranje rješenja. Također cilj je širiti informacije o postojećim programima i shemama za industriju i poduzetnike, uključujući informacije o financijskim instrumentima. Nadalje, planira se uvođenje strukturiranog pristupa poslovnim savjetodavnim uslugama, uključujući edukacije i podizanje kapaciteta. Podrška će nadalje uključivati savjetovanje industrije i MSP-ima oko prelaska na proizvodnju s niskom razinom ugljičnog dioksida, kao i na upravljanje klimatskim rizicima i prilagodbu. Plan je razviti i mrežu mentora sa ciljem pružanja savjeta od strane djelatnika regionalnog energetska klimatskog centra i iskusnijih poduzetnika. Kako bi se osigurala visoka kvaliteta usluga i održivost aktivnosti, podrška će uključivati razvoj kompetencija osoblja energetska klimatskog centra, promicanje usluga među malim i srednjim poduzećima i nadogradnju objekata neophodnih za pružanje usluga.

Okvirne aktivnosti projekta:

- podrška pred-inkubacijskih usluga koje će pružiti centar (poput akceleratora) s pripadajućom infrastrukturom i uslugama za pronalaženje i odabir inovativnih ideja, podrška u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analiza inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovativnoj ideji te mentorstvo prilikom izlaska na tržište
- kontinuirana podrška dionicima iz industrije u razvoju i testiranju rješenja u sektoru zelenog rasta
- razvoj poduzetničke poslovne infrastrukture koja će donijeti direktnu korist industriji, MSP-ima i start-upovima. Razvoj takve fizičke infrastrukture odvit će se na 2 lokacije:
  - Energetska centar Bračak - U sklopu centra pružat će se savjetodavno predinkubacijske usluge kao i pronalaženje i odabir inovativnih ideja, razvoj projekata, podrška u osnivanju poduzeća, izrada analiza, studija izvodljivosti, planova i strategija, treninzi te podizanje kapaciteta dionika, kao i ostale potporne usluge. Dvije su glavne fizičke aktivnosti koje se planiraju na prostoru ECB:
    - opremanje postojećeg objekta (Oprema: IT oprema; oprema za potporu aktivnosti razvoja i testiranja proizvoda u domeni proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora; specifična oprema za potporne aktivnosti svim sastavnicama centra
    - izgradnja edukacijsko promotivnog centra za zelenu gradnju korištenjem inovativnih drvnih tehnologija na lokaciji drvenih baraka koje su služile za smještaj (oprema: oprema interijera zajedničkih prostorija; oprema za dizajn (IT i licence za software) i oprema za profesionalno fotografiranje; oprema za istraživanje, razvoj i testiranje proizvoda (3D skeneri, 3D printeri, 5-osni CNC, uređaji za lijepljenje i ispitivanje)
  - Poduzetnički inkubator u Krapini – objekt će se dodatno opremiti opremom potrebnom za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta, a sukladno tome usluge koje će se tamo pružati odnose se na korištenje opreme, mentorstvo i slične savjetodavne usluge.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Oprema
  - Oprema za primjenu IoT u poljoprivrednim procesima (Dronovi, IT oprema i licence, razni specifični uređaji)
  - Oprema za testiranje novih proizvoda u poljoprivrednoj proizvodnji
- organiziranje programa mentorstva
- aktivnosti promocije i umrežavanja i savjetodavne usluge u prijavama na natječaje u domeni ESIF i Programa unije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja, izrađen projektni koncept

13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: Osnovne i srednje škole obuhvaćene projektom sa područja Krapinsko-zagorske županije.

Opis projekta: Okolnosti uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 dodatno su ubrzale započeti proces digitalizacije, sve je online, a računala i IT sustavi najjača su ili pak u obrazovnom sustavu najslabija karika s obzirom na analiziranu situaciju opremljenosti škola IT opremom na području Krapinsko-zagorske županije. Povratnim informacijama od učenika i roditelja te analizom anketa utvrđeno je da pojedini učenici imaju vrlo loše tehničke preduvjete za realizaciju npr. nastave na daljinu. Naime, to su učenici koji u obitelji imaju samo jedan uređaj ili ni jedan (pretežno roditeljski pametni telefon, na kojem je ujedno i pristup internetu), a u obitelji ima dvoje ili više učenika. Samim time im je onemogućeno redovito sudjelovanje u nastavi na daljinu, a rezultat toga je njihovo sve veće zaostajanje u praćenju nastave, usvajanju odgojno-obrazovnih ishoda te izvršavanju zadataka. Projektom se želi stvoriti i omogućiti uvjete za rad odnosno za sudjelovanje u nastavi na daljinu te kreirati virtualne učionice. Virtualnim učionicama se stvara nova forma učenja i poučavanja te se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi pri čemu uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima; opremanje objekata funkcionalnim uređajima i opremom; nabava alata za komunikaciju/platforme za rad na daljinu te alata za e-kvizove i testiranja (npr. pametne ploče). Nužno je i u što kraćem roku učenicima slabijeg imovinskog stanja osigurati vlastito prijenosno računalo kako bi mogli imati pristup virtualnim učionicama te je planirano nabava najmanje 3 nova prijenosna računala po svakoj školi koji bi se podijelili učenicima koji nemaju računalo u kućanstvu kako bi mogli izvršavati svoje školske obaveze. Time bi svi učenici imali ispunjene tehničke uvjete za redovito praćenje nastave na daljinu, mogli bi koristiti prednosti virtualne učionice i ne bi bilo zaostataka u učenju.

Nastava na daljinu koja stvara nove forme učenja i poučavanja i koja se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima. Svi sadržaji trebaju biti lako dostupni učenicima, te ih nastavnici mogu producirati na funkcionalnim uređajima i opremi koja bi bila smještena u Učionici namijenjenoj za nastavu na daljinu i prihvatljiva za izradu e-materijala, video lekcija, kreiranje web sučelja, osmišljavanje virtualne izložbe, rada na društvenim mrežama i vidljivosti svih projektnih aktivnosti. Time bi se stvorilo izvrsno okruženje i uvjeti za rješenja koja bi omogućila nastavnicima povećati kvalitetu online nastave i kreirati predavanja ili sastanka te potaknuti i motivirati učenike i suradnike kako bi lakše postigli željene rezultate. Provođenje nastave na daljinu, zahtjeva dobru pripremljenost e-materijala i stalno usavršavanje nastavnika za nova znanja i vještine snalaženja u digitalnom okruženju nužna je ne samo u ovako ekstremnim uvjetima kao što je pandemija već će biti značajna za daljnju provedbu nastave i kombiniranje klasične nastave s online nastavom. Održivost takvog pristupa bit će vidljiva i za obrazovanje odraslih, u vrijeme odsutnosti nastavnika i sl. Također nužni su licencirani programi koji mogu podržavati predviđene projektne aktivnosti.

Okvirne aktivnosti projekta:

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Opremiti 45 školskih objekata pametnim pločama (svaka škola po 20 pametnih ploča), dodatnom audio-video opremom, stvorena baza e-video materijala, nabavljena prijenosna računala, nabavljeni alati za komunikaciju / platforme za rad na daljinu, nabavljeni alati za e-kvizove i testiranja
- Nabava licenciranih programa
- Educirati djelatnike/nastavnike osnovnih i srednjih škola

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt je pripremljen za provedbu - analizirana je situacija i razina opremljenosti u školama te je potrebno nabaviti i implementirati opremu, prikupljene informativne ponude, izrađen troškovnik

14. Izgradnja školskih sportskih dvorana

Mjera: 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

Lokacija: Grad Oroslavje i Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice

Opis projekta: Projekt obuhvaća izgradnju sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ kako bi se potaknuo ravnomjeran razvoj i osigurala dostupnost usluga svim građanima KZŽ. Neke od škola nemaju pripadajuće dvorane te ne mogu izvoditi nastavu i provoditi slobodne aktivnosti, a neke od dvorana ne udovoljavaju pedagoškim standardima i tehničkim uvjetima. Projektom će se uspostaviti funkcionalna sportska infrastruktura za jačanje kvalitete nastave, ali i rekreativno i profesionalno bavljenje sportom, izgraditi 6 sportskih dvorana kojima će se služiti više od 1000 učenika te preko 5000 građana.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Izgradnja školskih sportskih dvorana
- Opremanje sportskih dvorana

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađeni glavni projekti, pripadajući troškovnici te ishođene građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta. Projekt spreman za provedbu.

15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lobar, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Tuhelj.

Opis projekta: Projekt obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju objekata osnovnih škola s ciljem uspostave cjelodnevnog rada (OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lobar, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Tuhelj). U navedenim osnovnim školama radi se u dvije smjene što onemogućava uspostavu cjelodnevnog rada škole te znatno otežava mogućnost uvođenja dodatnih sadržaja u škole, izvannastavnih aktivnosti, ali i provođenje izborne nastave i slično, odnosno svega onoga što bi moglo

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

utjecati na povećanje broja sati nastave pa time i kvalitetniji i sadržajni nastavni proces. U okviru projekta potrebno je izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju s projektom opreme kako bi se zadovoljili standardi za provedbu jednosmjenske nastave te uspostavu cjelodnevnog rada u školama i zadovoljili pedagoški standardi.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Dogradnja i rekonstrukcija 18 objekata osnovnih škola
- Opremanje objekata

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Za 10 objekata postoji idejni koncept i procjena troškova gradnje, za dva objekta izrađeni su glavni projekti, a za ostale je dokumentacija u tijeku izrade - razni stupnjevi dovršenosti, no nužno je izraditi izvedbene projekte i projekte opremanja.

16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi

Mjera: 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada

Lokacija: Općina Bedekovčina – Srednja škola Bedekovčina

Opis projekta: Trenutno stanje objekta ne zadovoljava potrebe školovanja primjenom modernih tehnologija u agrarnoj proizvodnji te ne stimulira inovacije u sektoru poljoprivrede. Projekt je usmjeren na rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja stvoriti će se bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje te formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva, tako i za polaznike obrazovanja odraslih, prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni, povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Kvalitetnijom provedbom praktičnog dijela obrazovanja, proširenjem teorijskog opsega znanja i svladavanjem novih tehnologija u poljoprivredi pridonijet će se popularizaciji poljoprivredne djelatnosti i privlačenju mladih i nezaposlenih osoba na bavljenje poljoprivrednom djelatnošću i istraživanjem te stimulirati inovacije.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Aktivnosti rekonstrukcije i nadogradnje zgrade škole
- Aktivnosti izgradnje poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja
- Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta; radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama(nadzor) za koje će biti formirani timovi s voditeljima svakog tima
- Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije. Status sa 01.12.2021.: Izrađen je idejni projekt te je u tijeku ishođenje dozvole i odobrenja Ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje nakon čega će se početkom 2022. godine početi priprema i izrada glavnog projekta te ishođenje građevinske dozvole. Očekuje se da će građevinska dozvola biti ishođena do druge polovice 2022. godine, a radovi bi se mogli početi provoditi od listopada 2022. godine.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada

Mjera: 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Lokacija: Zgrade javne namjene u nadležnosti Županije - Ambulanta Krapinske Toplice, Ambulanta Krapina, Ambulanta Klanjec, Ambulanta Zlatar Bistrica, Ambulanta Pregrada, Ambulanta Bedekovčina, Ambulanta Donja Stubica, Ambulanta Zabok, Ambulanta Sveti Križ Začretje, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, OŠ Đurmanec, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Donja Stubica, SŠ Bedekovčina, OŠ Josipa Broza Kumrovec, OŠ Matije Gupca Gornja Stubica, školska dvorana Đurmanec, OŠ Mače, OŠ Ljudevit Gaj Mihovljan, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Konjščina, SŠ Konjščina, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, školska dvorana Hrašćina, OŠ Antuna Mihanovića Klanjec, OŠ Oroslavje, Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok (ukupno 5 MW instalirane snage)

Opis projekta: Projekt je usmjeren na postavljanje fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije s ciljem korištenja obnovljivih izvora energije. Radi se o zgradama osnovnih škola, ambulanti domova zdravlja te općih i specijalnih bolnica, ukupno 30 objekata.

Okvirne aktivnosti projekta: Glavne aktivnosti projekta odnose se na provedbu elektrotehničkih radova povezanih s postavljanjem sustava fotonapona za proizvodnju struje u javnim objektima te prema potrebi građevinske radove učvršćivanja krovišta (statika). Ukupno će se ugraditi 30 fotonaponskih sustava (fotonaponske ćelije u kombinaciji s inteligentnim inverterima).

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena su idejna rješenja i glavni projekti za 9 ambulanti, 2 bolnice, 19 osnovno i srednjoškolskih objekata (ukupno 5 MW instalirane snage)

18. Energetska obnova zgrada javne namjene

Mjera: 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

Lokacija: Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice; Općina Marija Bistrica – Osnovna škola Marija Bistrica

Opis projekta: S energetsom obnovom postići će se slijedeće:

1. financijska ušteda na smanjenim računima za grijanje, hlađenje i električnu energiju,
2. ugodnije i kvalitetnije obavljanje društvene djelatnosti, te duži životni vijek zgrade,
3. sigurnost i pouzdanost energetske sustava,
4. doprinos zaštiti okoliša i smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš, kao i globalnim klimatskim promjenama.

Projektima energetske obnove dolazi do povećanja gospodarske aktivnosti posebice u građevinskom sektoru.

Okvirne aktivnosti projekta: Energetska obnova zgrade – primjena mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline, pri čemu mjere energetske učinkovitosti obuhvaćaju: energetski pregled i energetsko certificiranje zgrade za potrebe energetske obnove, izradu projektne dokumentacije za energetske obnovu zgrade kojom se dokazuje ušteda energije, povećanje toplinske

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

zaštite ovojnice zgrade, unapređenje tehničkih sustava zgrade koji uključuju tehničku opremu za grijanje, hlađenje, ventilaciju, klimatizaciju i pripremu potrošne tople vode, sustav rasvjete te sustav automatizacije i upravljanja zgrade ili njezina dijela te uvođenje sustava obnovljivih izvora energije.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađeni su glavni projekti za jednu zdravstvenu ustanovu i dvije škole, u tijeku projektiranje za minimalno dodatnih 6 zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije.

19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: Grad Zabok – Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana

Opis projekta: Projektom će se poboljšati kvaliteta usluga opće bolnice kroz nabavu potrebne opreme za operacijski trakt uz poboljšanje fizičkih svojstava zgrade izgradnjom cjelokupnog ventilacijsko-klimatizacijskog sustava. Projektom će se doprinijeti jačanju otpornosti, osiguranju financijske stabilnosti, održivosti i kvalitete te unaprjeđenju učinkovitosti upravljanja u sustavu zdravstva.

Okvirne aktivnosti projekta:

- nabava opreme: artroskopski stup, operacijski stup (2 kom), CT, sauger za OP trakt (3 kom), bušilica (2 kom), termokautera (3 kom), mamograf te ligasure
- izvođenje strojarskih radova koji su povezani s uvođenjem sustava ventilacije i klimatizacije cijelog bolničkog kompleksa u svrhu optimizacije korištenja energije za zagrijavanje i hlađenje.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađen troškovnik nabave opreme, izrađen glavni i izvedbeni projekt uvođenja ventilacijskog sustava bolnice.

20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija – Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije

Opis projekta: Projekt se odnosi na poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ. Obzirom na ruralni dio županije te disperziranost lokacija na kojima timovi djeluju, potrebno je uravnotežiti kvalitetu usluge dodatnom opremom za pružanje pravovremene pomoći što dovodi do smanjenja vremena odgovora na hitan poziv, kvalitetnije praćenje stanja pacijenta te povećanih izgleda za preživljavanje. Projektom se želi nabaviti 8 uređaja za dezinfekciju vozila, 8 izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, 8 transportnih respiratora, 8 defibrilatora, omogućiti umrežen cjelokupni sustav hitne medicine u KZŽ kroz IP videoportafone, nabavljena računala/tableti za djelatnike kako bi se podatci o pacijentu automatski unijeli u sustav. Uz izgradnju fizičkog objekta, jačaju se kapaciteti hitne medicinske skrbi koja postaje centralno mjesto za razvoj i identifikaciju usluga potrebnih u zajednici te se pilotiraju inovativne usluge u suradnji s lokalnim stanovništvom.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Nabava opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini - nabava uređaja za dezinfekciju vozila hitne medicinske službe, izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, transportnih respiratora s opremom, defibrilatora sa opremom, IP video-portafona i umrežavanje svih 8 Ispostava Zavoda za hitnu medicinu KZŽ sa Medicinsko-prijavno dojavnom jedinicom u Krapini, tableta /prijenosnih računala sa Windows licencom

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Izgradnja centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu koji će djelovati kao središte pružanja hitne medicinske pomoći, biti baza za usavršavanje potrebnog medicinskog osoblja, testni centar za nove hitne medicinske postupke - uključuje odabir lokacije, projektiranje, izgradnju objekta te opremanje tipskom opremom te opremom za usavršavanje vještina i pružanje hitne medicinske pomoći.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Prikupljene ponude/troškovnici

21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja

Mjera: 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga i 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

Lokacija: Bračak, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija, zahvaljujući svojim prirodnim resursima (geotermalni izvori ljekovite vode), izrazito na povoljnom geografskom položaju te dosadašnjem stupnju razvijenost zdravstvenog sektora (2 specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, 1 opća bolnica, 2 specijalne bolnice (1 za kardiovaskularne bolesti, 1 za ortopediju), 40-tak ordinacija dentalne medicine) ima sve preduvjete za ostvarenje vizije KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – EUROPSKI CENTAR ZDRAVLJA.

Iako je odavno poznato da koliko ima i ljudi na svijetu, gotovo toliko ima i bolesti odnosno otkad postoji čovjek, postoje i virusi, bakterije i ostali uzročnici bolesti s kojima znanost vodi kontinuirane bitke za premoć. Izuzetni napreci u medicini posljednjih 300njak godina, suočivši se s pandemijom COVID-19 u 2020. godini, ponovno su pred novim izazovom, izazovom koji je barem većinu 2020. godine uspio pokazat nadmoć. Nespremnost zdravstvenog sektora u borbi protiv novog soja virusa, kazala je da je zdravstveni sustav pred prekretnicom. Zemlje EU-a suočene su sa sve brojnijim izazovima i pritiscima na zdravstveni sustav (liste čekanja, povećanje rehospitalizacija, smanjenje dostupnosti zdravstvene njege, zamor liječnika) koji su dodatno eskalirali COVID-19 krizom. Sukladno tome, vrtoglavo rastu i troškovi zdravstva, koji se na razini EU procjenjuju na 700 milijardi EUR u 2019. godini.

Ovaj projekt se sastoji od cjelovitog sustava uspostave Krapinsko-zagorske županije kao europskog centra zdravlja:

1. Uspostava zdravstvenog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra,
2. Uspostava i unaprjeđenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava
3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja
4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu
5. Suradnja u području umjetne inteligencije u zdravstvu

Okvirne aktivnosti projekta:

1. Uspostava zdravstvenih hubova tj. inovativnog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra
2. Uspostava i unaprjeđenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava u području zdravstva
3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja
4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu
5. Uspostava suradnje s EDIH „AI za pametno zdravstvo i medicinu“-neprofitnim konzorcijem koji okuplja vrhunske hrvatske tehnološke tvrtke, zdravstvene
6. Rano testiranje – za inovatore u području umjetne inteligencije izuzetno je važno imati reguliranu dostupnost kliničkoj infrastrukturi u inkubacijskoj fazi istraživanja

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

7. Edukacija i unapređenje vještina – inovatorima, znanstvenicima, zdravstvenim djelatnicima i javnom sektoru pružiti pristup infrastrukturi i know how-u članova konzorcija kao i široj mreži srodnih EDIH-a diljem EU
8. Podrška u fazi investicija – kontakt točka za izvore financiranja AI inovacija u zdravstvu, s naglaskom na sredstva iz Europske unije, u suradnji s vodećim inkubatorima i VC fondovima
9. Povezivanje i poticanje ekosustava – identifikacija izazova u zdravstvu koja će napredovati uz inovativna rješenja

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Mjera: 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Dostupnost visokokvalitetne moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Razvijena fizička elektronička komunikacijska infrastruktura i mreže vrlo velikog kapaciteta, dostupnost i upotreba širokopojasnog pristupa sljedeće generacije čine okosnicu za sve usluge digitalnog gospodarstva. Županija kako bi bila konkurentna i inovativna želi pokrenuti projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema modelu javno-privatnog partnerstva (dalje u tekstu: JPP/Projekt) i shodno tome potrebno je pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje. Projektom se želi izraditi informacijski memorandum (dalje u tekstu: IM) odnosno dokument koji će detaljno opisati telekomunikacijsko tržište RH, regulatorni okvir, dostupnost širokopojasne infrastrukture na cijelom području KZZ, tehnologije koje će se koristiti za aktivni i pasivni mrežni dio širokopojasne infrastrukture, vlasničku i operativnu strukturu budućeg društva posebne namjene (engl. SPV) koje će graditi i kasnije održavati novosagrađenu širokopojasnu infrastrukturu, ključne ljudske resurse i tehnologije kojima će SPV raspolagati, te prikazati financijsko poslovanje SPV-a sa projekcijama za sljedećih 30 godina.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Izraditi informacijski memorandum
- Izraditi širokopojasnu infrastrukturu na području KZZ

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Prikupljene informativne ponude.

23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Mjera: 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Sadržajni okvir Krajobrazne strategije KZZ uključuje osim ciljeva kvalitete krajobraza i akcijski plan za potporu provedbi ciljeva koji trebaju pomoći relevantnim akterima/sektorima da u daljnjem razvoju svojih politika omoguće postizanje ciljeva kvalitete krajobraza na razini županije. Krajobrazna strategija i njene mjere provode se u partnerstvu s akterima iz sektorskih politika te uključuje županijske institucije, jedinice lokalne samouprave, istraživačke institucije, nevladine organizacije i predstavnike prakse.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Tipološka klasifikacija se odnosi na postupak razvrstavanja teritorija Krapinsko zagorske županije u krajobrazne tipove/područja, na razini općih i krajobraznih tipova te krajobraznih podtipova i uzoraka koji predstavljaju i čine krajobraznu raznolikost Županije.

Krajobrazi Krapinsko zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete.

Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi i nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje, vrijednosti i ugroženost krajobraznih područja te dati mjere i smjernice za razvoj kojima će se očuvati postojeće i stvarati nove, tipove krajobraza Hrvatskoga zagorja.

Okvirne aktivnosti projekta: izrada Krajobrazne strategije i Krajobrazne osnove Krapinsko-zagorske županije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture

Lokacija: Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice

Opis projekta: Projekt uspostave mreže biciklističkih staza na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture i to na 3 ključna pravca na području Krapinsko-zagorske županije:

1. Veliko Trgovišće - Zabok - Krapina – Macelj
2. Pregrada - Krapinske Toplice – Zabok
3. Mokrice (Oroslavje) - Bračak (Zabok) - Zlatar Bistrica - Marija Bistrica.

Projektom se želi osigurati upravljanje mobilnošću na način da se osigura alternativni i zdraviji način kretanja lokalnog stanovništva te poveća sigurnost korisnika biciklističke infrastrukture. Također, projekt će utjecati na rješavanje problema koje današnji prometni sustavi generiraju, poput gubitka vremena, ljudskih života, štetnog utjecaja na okoliš, štetnog utjecaja na zdravlje ljudi i veliko zauzimanja prostora.

Na području Krapinsko-zagorske županije, do 2021. godine nije postojala niti jedna cesta sa označenom biciklističkom trakom, već su sve prometnice (ukupno 299 km nerazvrstanih cesta, 37,3 km županijskih i 18,86 km državnih cesta) kategorizirane za mješoviti promet.

Projektom će se povećati kvaliteta kretanja stanovništva, povećati učinkovitost prometnih rješenja, smanjiti zagađenje i devastacija okoliša, povećati sigurnost, razviti društveno prihvatljiv oblik prometa.

Okvirne aktivnosti projekta: Izrada projektno-tehničke dokumentacije (1. faza), izgradnja i opremanje biciklističke infrastrukture na području KZŽ (2. faza)

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

Tablica 31. Strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela
<p>25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica</p>
<p>Mjera: 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p> <p>Lokacija: Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija, Varaždinska županija</p> <p>Opis projekta: Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske od 2017. do 2030. godine predviđena je izgradnja nove pruge Krapina - Golubovec na pravcu prema Varaždinu - Kotoribi - Murakereszturu - Bratislavi i Beču, kao dio razvojne strategije modernizacije i razvoja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj. U skladu s tim strateškim opredjeljenjem, Krapinsko – zagorska i Varaždinska županija su u svojim prostornim planovima predvidjele izgradnju ove željezničke pruge. U proteklom razdoblju razmatrane su mogućnosti razvoja i izgradnje spoja željezničkom vezom između središta županija pa je definirano nekoliko mogućih pravaca spoja. U varijantama dominira kao početna točka Lepoglava na željezničkoj pruzi Varaždin – Golubovec, dok je na dionici između Svetog Križa Začretje i Krapine razmatrano više varijanti spoja na željezničku prugu Zabok – Đurmanec.</p> <p>Nova pruga Lepoglava – Krapina/Sveti Križ Začretje dio je projekta modernizacije i gradnje željezničke infrastrukture od Čakovca i Varaždina prema Zaboku i Zagrebu. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.</p> <p>"Lepoglavska spojnica" osim lokalnog značaja za KZŽ i RH, ima i međunarodno značenje jer je uvrštena u mrežu budućih koridora 4 država (Hrvatska, Slovenija, Mađarska i Austrija). Pruga je vrlo važna i za lokalni prijevoz, jer će osim povezivanja većih gradova igrati i ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika u županijama i time omogućiti učestal i brza putovanja na posao i u školu velikom broju građana u sjevernoj prometnoj podregiji. Pruga ima važnost i za teretni prijevoz, kako u tranzitu tako i u poboljšanju konkurentnosti gospodarstva sjeverne Hrvatske.</p> <p>Detaljnim razmatranjem mogućnosti željezničke veze između ovih županija, očekuje se nova kvaliteta uspostave brzog i efikasnog prijevoza putnika u trajanju unutar jednog sata između regionalnih središta sjeverozapadne Hrvatske (Čakovec, Varaždin) sa Zagrebom što doprinosi razvoju ovog dijela Republike Hrvatske te omogućava kvalitetu života u okviru dnevne migracije. Također, značajno se poboljšavaju prometne veze unutar funkcionalne regije. U dosadašnjim aktivnostima definiran je projektni zadatak za izradu studijske dokumentacije kojim je predviđena izrada studijske dokumentacije kojom bi se konačno i precizno utvrdila trasa predmetne pruge, a kroz studiju izvodljivosti i analizu troškova i koristi definirala i isplativost ove investicije. Dana 17. prosinca 2018. g. potpisan je Ugovor o dodijeli bespovratnih sredstava za projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekta Europske unije te HŽ Infrastrukture prema kojem je dodijeljeno HŽ Infrastrukturi 9.527.947,50 kuna bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije, što čini 85% procijenjene vrijednosti. Ujedno, potpisan je partnerski sporazum između Međimurske, Varaždinske, Krapinsko – zagorske županije i HŽ Infrastrukture o zajedničkim aktivnostima na izradi studijske dokumentacije. 10. veljače 2020. godine potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije za projekt „Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnje Hrvatske – Lepoglavska spojnica“. Ugovor izrade studijske dokumentacije vrijedan je 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a), od kojih Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. sufinancira 85 posto sredstava, a 15 posto HŽ Infrastruktura. Procjenjuje se da bi duljina novog spoja između Lepoglave i dionice željezničke pruge između Svetog Križa Začretja i Krapine bila duga do 20 km, ovisno o konačno odabranoj varijanti, što će u konačnici odrediti i eventualnu procijenjenu investitorsku cijenu realizacije.</p>

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Gradnja nove pruge uklapa se u europske strategije prometnog razvoja koje favoriziraju željeznicu kao brz, učinkovit i ekološki prihvatljiv način prijevoza. Pridonijet će razvoju integriranog prijevoza putnika (IPP) u sjevernoj Hrvatskoj, koji je odgovor na izazove mobilnosti, jer osigurava povezanost čitave sjeverne regije međusobno i sa Zagrebom. Regionalna povezanost sa Zagrebom pridonosi boljim poslovnim mogućnostima, kvaliteti života, rastu BDP-a i smanjenju iseljavanja stanovništva.

Okvirne aktivnosti projekta:

- izrada Studijske dokumentacije (U sklopu studijske dokumentacije analizirat će se i utjecaj na okoliš kao podloga za izradu daljnje dokumentacije vezane uz izradu Studije utjecaja na okoliš u sljedećoj fazi projektiranja)
- Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole
- Izgradnja nove dionice i modernizacija pruge

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: U tijeku je izrada Studijske dokumentacije (Studija povezivanja "Lepoglavskom spojnicom" s idejnim rješenjima, Studija izvodljivosti, Analiza troškova i koristi). Dokumentacija je podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije (idejni projekt, izmjena/usklađivanje prostorno-planske dokumentacije, utjecaj na okoliš, glavni projekt te otkupa zemljišta i ishođenje građevinske dozvole, koji su preduvjet za gradnju pruge).

26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina

Mjera: 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Projektom se planira nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje spojne ceste Zabok – Krapina prema glavnim fazama:

Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - realizirano

Faza II- Zabok- Sveti Križ Začretje

Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec

Faza IV- Sveti Križ Začretje- Krapina- u tijeku izgradnja

Faza V– Zlatar Bistrica – Breznički Hum

Nastavkom izgradnji cesta želi se poboljšati prometna povezanost unutar same županije i sa susjednim županijama.

Okvirne aktivnosti projekta:

- nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum
- nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: različita razina pripremljenosti po fazama koje još nisu izgrađene

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

27. Vatrogasno vježbalište

Mjera: 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

Lokacija: Grad Oroslavje

Opis projekta: Izgradnja i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Projekt je posebice usmjeren na treniranje i stvaranje ljudskog potencijala vezanog za odgovor u prirodnim katastrofama na području Republike Hrvatske. Kao centralno vatrogasno vježbalište, centar postaje mjesto u kojem se stvara ljudski kapital na profesionalnoj i dobrovoljnoj bazi (profesionalne vatrogasne postrojbe te dobrovoljna vatrogasna društva). Ujedno, u fokusu projekta je obnova brownfield lokacije stare vojarne kojom se doprinosi revitalizaciji napuštenih područja i iskorištava se postojeći potencijal.

Okvirne aktivnosti projekta: Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta; izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom; izrada vatrogasnog tornja, opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgrade

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt posjeduje svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju

2.4 Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama

U tablicama u nastavku (Tablica 30 i Tablica 31) navedeni su strateški dokumenti na državnoj i regionalnoj razini koji su relevantni za PR KZŽ, njihovi ciljevi te odnos PR KZŽ s njima.

Tablica 32. Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
<p>Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)</p> <p>Opis: Osnovni cilj ove Strategije je očuvanje okoliša Republike Hrvatske na načelima održivog razvoja kroz ostvarivanje sljedećih koraka: 1. Poboljšanje zakonskog, financijskog i institucionalnog okvira za upravljanje okolišem na lokalnoj i na državnoj razini, uključujući kadrovske jačanje, uzimajući u obzir približavanje EU-u, 2. Integriranje zaštite okoliša u druge sektore (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, energetika, industrija, rudarstvo, promet, ...) radi smanjenja onečišćenja okoliša i održivog korištenja prirodnih dobara, 3. Uspostava cjelovitog monitoringa i jedinstvenog informacijskog sustava, 4. Jačanje svijesti javnosti i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka i provedbe mjera.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinjet će postizanju ciljeva Strategije i nacionalnog plana djelovanja na okoliš.</p>
<p>Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)</p> <p>Opis: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine služi kao krovni dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. Dokument se temelji na konkurentskim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Elemente strateškog okvira čine vizija Hrvatske u 2030. godini, razvojni smjerovi i strateški ciljevi. Vizija Hrvatske 2030. godine je: „Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“. Strategijom je određeno ukupno 13 strateških ciljeva u 4 razvojna smjera: 1. Održivo gospodarstvo i društvo, 2. Jačanje otpornosti na krize, 3. Zelena i digitalna tranzicija i 4. Ravnomjeran regionalni razvoj.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba posebnog cilja 1. Jačanje konkurentnosti, održivosti i inovativnosti gospodarstva doprinosi postizanju SC 1 konkurentno i inovativno gospodarstvo Nacionalne razvojne strategije, posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada postizanju SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, posebni cilj 3. Jačanje kompeticija i učinkovitosti javne uprave postizanju SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom, posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete življenja te poticanja na zdrav i aktivan način života postizanju SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život, posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva postizanju SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj, posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem postizanju SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje postizanju SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva, posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti postizanju SC 10. Održiva mobilnost, posebni cilj 2. Digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije postizanju SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva te posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja postizanju SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima.</p>
<p>Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)</p> <p>Opis: Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske. U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka: 1. poticaj rasta broja stanovnika RH;</p>

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

2. okoliš i prirodna dobra; 3. usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju; 4. ostvarivanje socijalne kohezije i pravde; 5. postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije; 6. jačanje javnog zdravstva; 7. povezivanje RH; 8. zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka. Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)

Opis: Opći cilj određen Strategijom prostornog razvoja je „uravnotežen i održiv prostorni razvoj na principima teritorijalne kohezije u funkciji poboljšanja kvalitete života i ublažavanja depopulacijskih trendova, uz očuvanje identiteta prostora.“ Strategijom su određena 5 prioriteta: Održivost prostorne organizacije, Očuvanost identiteta prostora, Prometna povezanost, Razvoj energetskog sustava i Otpornost na promjene.

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će u određenoj mjeri postizanju svih 5 prioriteta Strategije prostornog razvoja RH.

Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)

Opis: Ovaj strateški dokument postavlja put za tranziciju prema održivom konkurentnom gospodarstvu, u kojem se gospodarski rast ostvaruje uz male emisije stakleničkih plinova. Ciljevi smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. i 2050. godine provodit će se u Republici Hrvatskoj u okviru političkog okvira koji je usvojila Europska unija. Nova strategija rasta EU formulirana kroz Europski zeleni plan postavlja cilj preobrazbe u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova. Niskouglična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom. Niskouglična strategija postavlja sljedeće opće ciljeve: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti, 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije, 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda i mjere unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti direktno se odnose na mjere Strategije niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

Mjera 8.3. uključuje mjere Strategije niskougličnog razvoja iz sektora poljoprivreda, mjera 9.4. iz sektora korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti, mjere 9.8. i 9.9. iz sektora energetika, mjera 9.10. iz sektora otpad te sve mjere posebnog cilja 11. iz sektora promet.

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)

Opis: Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine, s pogledom na 2050. godinu predstavlja korak prema ostvarenju vizije niskouglične energije te osigurava prijelaz na novo razdoblje energetske politike kojom se osigurava pristupačna, sigurna i kvalitetna opskrba energijom bez dodatnog opterećenja državnog proračuna u okviru državnih potpora i poticaja. Strategija predstavlja širok spektar inicijativa energetske politike, kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije. Energetska politika i strategija Republike Hrvatske usmjerena je ciljevima EU u pogledu smanjenja emisije stakleničkih plinova, povećanja udjela OIE, energetske

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

učinkovitosti, sigurnosti i kvalitete opskrbe te razvoja unutarnjeg energetskog tržišta EU, kao i raspoloživim resursima, energetskoj infrastrukturi te konkurentnošću gospodarstva i energetskog sektora.

U transformaciji energetskog sektora u sektor niskih emisija stakleničkih plinova, sudjelovat će svi sektori energetske proizvodnje i potrošnje, kao i sustavi koji energiju i energente prenose i opskrbljuju kupce. U svojoj transformaciji, energetski sustavi moraju i dalje ispunjavati svoju osnovnu svrhu, a to je sigurna opskrba energijom svih kupaca, po prihvatljivim cijenama i uz minimalan utjecaj na okoliš.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu.

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)

Opis: Ključni ciljevi prikazani u Integriranom energetskom i klimatskom planu su cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, udio OIE u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost, i to iskazana kao potrošnja primarne energije i neposredna potrošnja energije.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem, 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)

Opis: Vizija Strategije prilagodbe klimatskim promjenama je: Republika Hrvatska otporna na klimatske promjene. Da bi se to postiglo postavljeni su ciljevi: 1. smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, 2. povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena i 3. iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena. Strategija prilagodbe određuje prioritetne mjere i koordinirano djelovanje kroz kratkotrajne akcijske planove te praćenje provedbe mjera. Strategija prilagodbe ima za cilj osvijestiti važnost utjecaja klimatskih promjena na društvo, ukazati na prijetnje te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, strateške i planske dokumente, programe i ostale aktivnosti koje se provode na svim razinama upravljanja. Strategijom prilagodbe definirane su mjere za prilagodbu sljedećih sektora: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima i opće mjere.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

Mjere 1.9. i 1.11. uključuju mjere Strategije prilagodbe iz sektora turizam, mjere 4.1. i 4.3. iz sektora zdravlje, mjera 6.2. iz sektora šumarstvo i bioraznolikost, mjere 8.3. i 8.5. iz sektora poljoprivreda, mjere 9.1., 9.2., 9.3. i 9.4. iz sektora bioraznolikost, mjere 10.1., 10.2., 10.3. i 10.4. iz sektora upravljanje rizicima te mjera 11.4. iz sektora prostorno planiranje i uređenje.

Odnos PR KZZ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Opis: Strategija, kao temeljni dokument zaštite prirode, ima za cilj očuvati raznolikost žive prirode, održavati funkcionalne ekosustave i omogućiti dugoročni održivi razvitak. Promovira smanjivanje direktnih i indirektnih utjecaja na bioraznolikost i georaznolikost, održivo korištenje prirodnih dobara, kao i jednoliku raspodjelu dobiti koja proizlazi iz korištenja genetskih izvora. Strategijom se među ostalim želi postići, da prirodne vrijednosti postanu svima prepoznatljive te da se primjenom najnovijih znanstvenih i stručnih spoznaja osigura donošenje kvalitetnih strateških odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Pet strateških ciljeva strategije su: 1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode, 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode, 4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi i 5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZZ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine.

Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)

Opis: Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske je temeljni dokument zaštite prirode, koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske. Opći strateški ciljevi ove strategije su: 1. Očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske, 2. Ispuniti sve obveze koje proizlaze iz procesa pridruživanja Europskoj uniji i usklađivanja zakonodavstva s relevantnim direktivama i uredbama EU (Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, CITES uredbama), 3. Ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama i dr., 4. Osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima, 5. Utvrditi i ocijeniti stanje biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, uspostaviti informacijski sustav zaštite prirode s bazom podataka povezanom u informacijski sustav države, 6. Poticati unaprjeđivanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih načina obrazovanja o biološkoj raznolikosti i sudjelovanje javnosti u postupcima odlučivanja i 7. Razvijati mehanizme provedbe propisa kroz jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta, obrazovanjem, razvojem znanstvenih resursa, obavješćivanjem, razvojem mehanizama financiranja.

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZZ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.

Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)

Opis: Temeljni cilj upravljanja vodama je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. To podrazumijeva brigu za prostorni raspored i izgrađenost vodnog sustava, te za stanje količina i kakvoće voda na način koji najbolje odgovara određenom području i određenom vremenu. Uzimajući u obzir prethodno navedena polazišta, integralnim upravljanjem vodama potrebno je: osigurati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva; osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene; zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnog djelovanja voda; postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava, na način da se harmoniziraju mjere upravljanja vodama s ostalim sektorima korisnicima prostora, te osiguranjem dobrog stanja površinskih, podzemnih, prijelaznih voda i priobalnih voda (mora).

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZZ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja vodama.

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)

Opis: Plan upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021. se sastoji od dvije komponente upravljanja vodnim područjima: Upravljanje stanjem voda i Upravljanje rizicima od poplava. Komponenta „Upravljanje stanjem voda“ sadrži novelirani pregled stanja voda, pregled sustava praćenja stanja voda te program mjera za upravljanje kakvoćom voda na vodnim područjima u planskom razdoblju 2016. - 2021. godine, koje su usmjerene na dostizanje ciljeva zaštite voda. Komponenta „Upravljanje rizicima od poplava“ sadrži ciljeve za upravljanje rizicima od poplava te program mjera za ostvarenje tih ciljeva, uključujući preventivne mjere, zaštitu, pripravnost, prognoziranje poplava i sustave za obavještanje i upozoravanje, s ciljem smanjenja mogućih štetnih posljedica poplava na ljudsko zdravlje i sigurnost, na vrijedna dobra i imovinu te na vodni i kopneni okoliš.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Plana upravljanja vodnim područjima.

Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju (NN 117/15)

Opis: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije je program upravljanja vodama u djelatnostima zaštite od štetnog djelovanja voda i navodnjavanju propisan Zakonom o vodama. Ovim se dokumentom utvrđuje okvirni program ulaganja u (i) uređenje voda u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda, kroz gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju koje mogu poslužiti prihvat i evakuaciji velikih voda, te (ii) navodnjavanje, kroz izgradnju vodnih građevina za navodnjavanje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva zaštite od štetnog djelovanja voda Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina za melioraciju.

Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)

Opis: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina je program upravljanja vodama u vodnogospodarskoj djelatnosti korištenja i zaštite voda. Ovim se dokumentom utvrđuje okvirni program ulaganja u javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju. Ciljevi programa su: 1. Unaprijediti i/ili održati minimalno dobro stanje voda; 2. Osiguranje dovoljnih količina vode namijenjene za ljudsku potrošnju za ljudsku upotrebu i razne gospodarske namjene, kao i osiguranje zahtijevane razine pročišćavanja otpadnih voda; 3. Uvođenje ekonomske cijene vode uz poštivanje temeljnog načela "korisnik/onečišćivač plaća". Postupnim uvođenjem ekonomske cijene vode, također se očekuje i racionalizacija potrošnje; 4. Osigurati dovoljne količine kvalitetne vode iz postojećih ili novih izvora (resursa) za potrebe javne vodoopskrbe uz striktno provođenje zaštitnih mjera u zonama sanitarne zaštite. Izraditi dugoročni plan razvoja; 5. Unaprjeđenje upravljanja javnim vodoopskrbnim sustavima i sustavima javne odvodnje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Opis: Svrha Strategije je uspostaviti okvir unutar kojega će Hrvatska morati smanjiti količinu otpada koji proizvodi, a otpadom koji je proizveden održivo gospodariti. Strategijom je definirano 5 strateških ciljeva: 1. Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i energetsku uporabu otpada, 2. Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava), 3. Smanjivanje rizika od otpada, 4. Doprinos zaposlenosti u Hrvatskoj i 5. Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenja otpadom.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)

Opis: Planom su definirani ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine u odnosu na 2015. godinu. Ciljevi Plana su: 1. Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom, 2. Unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada, 3. Unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom, 4. Sanirati lokacije onečišćene otpadom, 5. Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti, 6. Unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom, 7. Unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom i 8. Unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine.

Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

Opis: Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine, procjenjuje i definira buduće mjere (infrastruktura, rad i organizacija) u sektoru prometa vezane za međunarodni i unutarnji promet u svim prometnim segmentima neovisno od izvora financiranja. Strategijom je definirano 9 općih ciljeva iz kojih proizlazi povećanje kvalitete prometnog sustava i same prometne infrastrukture.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine.

Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)

Opis: Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine izrađen je s ciljem ispunjavanja obveza smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zraku za sumporov dioksid (SO₂), dušikove okside (NO_x), nemetanske hlapive organske spojeve (NMHOS), amonijak (NH₃) i sitne lebdeće čestice (PM_{2,5}) za razdoblje od 2020. do 2029. godine te od 2030. godine nadalje i doprinosa ostvarivanja ciljeva ograničavanja antropogenih emisija određenih onečišćujućih tvari u zraku, kako bi se ostvario napredak u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš. Svrha Programa je da omogući ispunjavanje sljedeća dva cilja: 1. ispunjavanje obveza smanjenja onečišćujućih tvari emisija SO₂, NO_x, NMHOS, PM_{2,5} i NH₃ i 2. smanjenjem emisije doprinijeti napretku u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš (cilj iz članka 3. stavka 1. Uredbe NEC).

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Programa kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)

Opis: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, usmjerena je k obrazovanju koje aktivno potiče cjelovit individualni razvoj svakog učenika, promiče društvenu jednakost i demokratske vrijednosti te snažno pridonosi društvenome i gospodarskome razvoju. Sustav obrazovanja omogućit će svim učenicima stjecanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu, tako što će ih osposobiti za cjeloživotno učenje i rad i omogućiti da se razvijaju kao kreativni, aktivni i samopouzdana pojedinci odgovorni za osobni i društveni razvoj.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Opis: Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. kao glavne ciljeve razvoja sustava zaštite od požara i prioritete kroz preventivno i operativno djelovanje navodi sljedeće: smanjiti broj nastalih požara, smanjiti broj stradalih osoba, smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara i unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca. Također, navodi se da je smanjenje broja nastalih požara moguće postići prvenstveno kroz preventivno djelovanje na svim razinama u

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

kojem će vodeću ulogu imati inspekcija zaštite od požara, jedinice lokalne i područne samouprave i vatrogasne službe.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Nacionalne strategije zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022.

Tablica 33. Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)

Opis: Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije je temeljni dokument gospodarenja prostorom, prostornog razvoja i planiranja na razini Županije. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja su: demografski razvoj; odabir prostorne i gospodarske strukture; razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture; zaštita krajobraznih vrijednosti te zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Županije su: racionalno korištenje i zaštita prostora i unaprjeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će u određenoj mjeri postizanju ciljeva Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije.

Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)

Opis: Svaka se razvojna strategija temelji na pozitivnim aspektima internih i eksternih uvjeta s ciljem prevladavanja onih negativnih koji su obično motivacija za strateške promjene. Turizam Zagorja je u trenutnom poslovnom modelu dosegao svoj vrhunac i pored izazovom je definiranja novog modela razvoja koji bi trebao omogućiti: kapitaliziranje na trenutačno dostupnim infrastrukturnim i atrakcijskim osnovama KZŽ uz istovremeno stvaranje upravljačkog modela koji omogućio novu fazu razvoja; otvaranje prostora za novu fazu profesionalnog rasta i razvoja Zagorja u smjeru visokovrijedne turističke destinacije kontinentalnog turizma u funkciji tržišnog izazivača regija u Sloveniji i Austriji. Svrha Master plana razvoja turizma je sustavno planiranje i osmišljavanje cjelovitog razvojnog rješenja i strateškog usmjeravanja turizma na području Krapinsko-zagorske županije. Vodeće strategije turizma Krapinsko-zagorske županije 2015.-2025. su: 1. Strategija proizvodna i turističke infrastrukture, 2. Strategija smještaja, 3. Strategija upravljanja turizmom, 4. Strategija marketinga i 5. Strategija malog i srednjeg poduzetništva u turizmu.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Master plana razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije.

Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)

Opis: Master plan predstavlja strateško utemeljenje za buduće prometne projekte, odnosno ubravanje pripreme prometnih projekata na prostornom obuhvatu Master plana te stvaranje preduvjeta za njihovo financiranje iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih financijskih izvora. Primarni cilj izrade Master plana je stvaranje dugoročnog koncepta razvoja prometnog sustava i prometne politike primjerenog gospodarstvu i lokalnom stanovništvu. Ciljevi izrade Master plana su također osigurati preduvjete za zadovoljenje prometne potražnje i optimalnu integraciju cjelokupnog prometnog sustava, sukladno datostima prostora, te u korist nacionalnog, regionalnog i lokalnog gospodarstva i kvalitete života lokalnog stanovništva.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)

Opis: Strategija digitalne transformacije rezultat je analize stanja poslovanja županije i 8 drugih ustanova te prepoznatih prilika za digitalizaciju. Ciljevi digitalne transformacije Županije su: 1. Interoperabilnost procesa i

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini

usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije.

Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)

Opis: Svrha Strategije je opisati način na koji Krapinsko-zagorska županija namjerava implementirati sustavan pristup upravljanju rizicima, razraditi metodologiju procesa upravljanja rizicima prilagođenu specifičnostima institucije te definirati način suradnje s institucijama iz nadležnosti u pogledu koordiniranog pristupa upravljanja rizicima. Za potrebe upravljanja rizicima, rizici se kategoriziraju na strateške i operativne rizike. Strateški rizici su neželjeni događaji koji mogu nepovoljno utjecati na ostvarenje dugoročnih i srednjoročnih ciljeva, strateških prioriteta institucije, nacionalnih i/ili regionalnih/lokalnih prioriteta, prioriteta određenih javnih funkcija ili resora. Operativni rizici su neželjeni događaji koji mogu nepovoljno utjecati na provedbu funkcija, aktivnosti i procesa u zadanim rokovima, na razinu kvalitete usluge, na propuste u primjeni zakona i procedura.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije.

Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)

Opis: Strategijom upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine određuju se srednjoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije, uzimajući u obzir gospodarske i razvojne interese Županije. Cilj ove Strategije je osigurati učinkovito i transparentno upravljanje i raspolaganje imovinom Županije radi ostvarivanja zadaća i aktivnosti iz djelokruga rada Županije kroz pronalaženje optimalnih rješenja koja će povećati ili očuvati vrijednosti imovine uz istovremeno korištenje njenih potencijala.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave, 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života, 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025.

Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)

Opis: Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije kao osnovni dugoročni cilj energetske učinkovitosti Županije u prvom redu navodi integralnu energetsku obnovu javnih zgrada koja uključuje mjere na ovojnicama zgrade, termo-tehničkim i elektrotehničkim sustavima. U tom smislu, dugoročni cilj uštede energije Krapinsko-zagorske županije odnosi se na zgrade na kojima Županija posjeduje vlasnička i osnivačka prava. Sažete planirane mjere energetske učinkovitosti sa energetskim uštedama su: 1. Povećanje broja zgrada s gotovo nultom potrošnjom energije, 2. Energetska obnova zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije, 3. Sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije, 4. Izgradnja fotonaponskih elektrana i 5. Promotivno-edukacijske aktivnosti.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Akcijskog plana energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine.

Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)

Opis: Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje 2017.-2021. određuje ciljeve i mjere po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera s glavnim ciljem zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, ozonskog sloja te

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
<p>ublažavanja klimatskih promjenama na području Županije u petogodišnjem razdoblju. Opći cilj Programa za Županiju je „Zaštita i očuvanje zdravlja ljudi i zaštita i poboljšanje kvalitete življenja“.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem, 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva i 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama krapinsko-zagorske županije.</p>
Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
<p>Opis: Vizija Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine glasi: „Kvalitetno življenje za sve generacije s razvijenim tržištem rada i dostupnim socijalnim uslugama za sve građane/ke“. Ciljevi Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije su sljedeći: 1. Razviti moderno tržište rada uz pomirenje obiteljskog i profesionalnog života, 2. Razviti kvalitetno obrazovanje za sve građane/ke, 3. Razviti nove i povećati dostupnost postojećih socijalnih i zdravstvenih usluga za sve građane/ke, 4. Poticati aktivnosti i programe koji osiguravaju kvalitetu života.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije.</p>
Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)
<p>Opis: Opći cilj je unapređenje kvalitete života oboljelih i njihovih obitelji suočenih s problemima progresivnih, neizlječivih bolesti na području Krapinsko-zagorske županije.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života doprinijet će postizanju cilja Strategije razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji.</p>

2.5 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ

U tablici u nastavku (Tablica 32) navedeni su ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora, sporazuma i strateških dokumenata koji su relevantni za PR KZŽ te odnos PR KZŽ s njima.

Tablica 34. Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima
Europski zeleni plan (2019)
<p>Opis: Europskim zelenim planom želi se postići održivost gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Europski zeleni plan ima za cilj da Europa postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. godine. Europski zeleni plan sadržava okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. U njemu se navode potrebna ulaganja i dostupni financijski alati i objašnjava kako osigurati pravednu i uključivu tranziciju. Europski zeleni plan obuhvaća sve gospodarske sektore, a posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ i ostvarenje posebnih ciljeva doprinijet će postizanju ciljeva Europskog zelenog plana. Navedeno se osobito odnosi na posebne ciljeve 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.</p>

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima
Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)

Opis: Ovom strategijom Europska unija postavlja svoju dugoročnu viziju da do 2050. godine postane klimatski otporno društvo, potpuno prilagođeno neizbježnim utjecajima klimatskih promjena. Strategija ima za cilj ojačati prilagodbene kapacitete EU-a te smanjiti ranjivost na utjecaje klimatskih promjena, u skladu s Pariškim sporazumom i prijedlogom Europskog klimatskog zakona.

Cilj strategije je izgradnja društva otpornog na klimu unapređivanjem znanja o klimatskim utjecajima i rješenjima prilagodbe, pojačanim planiranjem prilagodbe i procjenama klimatskih rizika, ubrzavanjem aktivnosti prilagodbe te pomažući jačanju klimatske otpornosti globalno. Strategija određuje tri cilja: 1. Pametnija prilagodba: poboljšanje znanja i upravljanje nesigurnošću (uključujući: Pomicanje granica znanja o prilagodbi, poboljšanje kvalitete podataka o klimatskim gubicima i poboljšanje i širenje Climate-ADAPT-a kao europske platforme znanja o prilagodbi.), 2. Sustavnija prilagodba: Podržati razvoj politike na svim razinama i svim relevantnim poljima, uključujući tri prioriteta za integriranje prilagodbe u Makro-fiskalnim politikama, rješenjima temeljenima na prirodi i lokalnim aktivnostima prilagodbe, 3. Brža prilagodba: Ubrzati provedbu aktivnosti na svim područjima.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe.

Strategija od polja do stola (2020)

Opis: Strategija „od polja do stola“ u središtu je zelenog plana. Glavni cilj strategije je prelazak na zdraviji i održiviji prehrambeni sustav EU-a, što uključuje osiguranje dostupnosti zdrave, cjenovno pristupačne i održive hrane za sve Europljane, borbu protiv klimatskih promjena, zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti, pravedan ekonomski povrat u prehrambenom lancu te povećanje ekološke poljoprivrede.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Strategije od polja do stola.

Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)

Opis: Glavnu okosnicu razvojne agende predstavlja 17 ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) detaljno razrađenih u 169 međusobno usko povezanih pod-ciljeva. Riječ je o ključnoj platformi za rješavanje najvažnijih izazova današnjice u njihovoj međusobno povezanoj gospodarskoj, socijalnoj, okolišnoj i političko-sigurnosnoj dimenziji. Zbog svoje sveobuhvatnosti, uključivosti, univerzalnosti i transformativnog karaktera Agenda 2030 te njezina dosljedna provedba od prvorazrednog je značaja za cijelu međunarodnu zajednicu. Agenda 2030 svoje težište stavlja na ljude, planet, prosperitet, mir i partnerstvo (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership), očekujući od država da u skladu sa svojim nacionalnim kapacitetima učine sve da „nitko ne bude ostavljen po strani“ („leaving no-one behind“).

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ i ostvarenje posebnih ciljeva doprinijet će postizanju ciljeva Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030.

Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

Opis: Cilj Okvirne konvencije je postići stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav. Ta razina treba se ostvariti u vremenskom okviru dovoljno dugom da omogući ekosustavu da se prilagodi na klimatske promjene da se ne ugrozi proizvodnja hrane te da se omogući nastavak ekonomskog razvoja na održiv način.

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinijet će postizanju ciljeva Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

Pariški sporazum (Pariz, 2015)

Opis: Svrha Sporazuma je poboljšanje provedbe Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, uključujući njezin cilj. Njime se nastoji u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva pojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena, među ostalim i sljedećim mjerama:

- zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena;
- povećanjem sposobnosti prilagodbe negativnim utjecajima klimatskih promjena te poticanjem otpornosti na klimatske promjene i razvoja s niskim razinama emisija stakleničkih plinova na način kojim se ne ugrožava proizvodnja hrane;
- usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinijet će postizanju ciljeva Pariškog sporazuma.

Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)

Opis: Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. jedan je od ključnih elemenata Europskog zelenog plana, nove europske strategije kojom se želi osigurati pravedna i uključiva tranzicija prema održivom društvu. U Strategiji se navode ambicije EU-a za globalni okvir za bioraznolikost nakon 2020. godine, kojima se EU obvezuje smanjiti gubitak biološke raznolikosti i štiti i obnavljati ekosustave. Strategija bioraznolikosti je usmjerena na ključne uzroke gubitka bioraznolikosti, poput promjena u korištenju zemljišta i mora, direktnog iskorištavanja vrsta, klimatskih promjena, zagađenja i invazivnih stranih vrsta.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.

Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)

Opis: Cilj konvencije je očuvanje biološke raznolikosti, održivo korištenje njenih komponenti te pravedna raspodjela dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora, na način koji uključuje prikladan pristup genetskim izvorima kao i prijenos odgovarajućih tehnologija, uzevši u obzir sva prava nad tim izvorima i tehnologijama, kao i način koji uključuje odgovarajuće financiranje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o biološkoj raznolikosti.

Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)

Opis: Svrha ove Konvencije je zaštita divlje flore i faune i njihovih prirodnih staništa, posebno onih vrsta i staništa čija zaštita zahtijeva suradnju više država, te poticanje takve suradnje. Poseban naglasak dan je vrstama kojima prijete izumiranje i osjetljivim vrstama, uključujući migratorne vrste kojima prijete izumiranje i osjetljive migratorne vrste.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa.

Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)

Opis: Stranke potvrđuju važnost zaštite migratornih vrsta te dogovora država područja rasprostranjenja da djeluju s tim ciljem kad god je to moguće i primjereno, obračunajući posebnu pozornost na migratorne vrste s nepovoljnim statusom zaštite i poduzimajući, pojedinačno ili zajednički, primjerene i nužne mjere za očuvanje

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

takvih vrsta i njihovih staništa. Stranke potvrđuju nužnost poduzimanja akcija kako niti jedna migratorna vrsta ne bi postala ugrožena. Stranke posebno: trebaju promicati i podržavati istraživanja u svezi s migratornim vrstama, te međusobno surađivati u njima; trebaju odmah osigurati zaštitu migratornih vrsta navedenih u Dodatku I; trebaju sklopiti sporazume, kojima će se regulirati zaštita i gospodarenje migratornim vrstama navedenima u Dodatku II.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja.

Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)

Opis: Radi jamčenja djelotvorne zaštite i očuvanja te što aktivnije popularizacije kulturne i prirodne baštine na vlastitu teritoriju i uz uvjete koji odgovaraju svakoj zemlji, države članice ove konvencije nastojat će, po mogućnosti:

- Prihvatiti opću politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita te baštine uključi u programe općeg planiranja;
- Da se na svojem teritoriju formiraju, ako još nisu, jedna ili više služba za zaštitu, održavanje i revalorizaciju kulturne i prirodne baštine, koje će imati na raspolaganju odgovarajuće osoblje i sredstva za bi mogle izvršiti postavljene zadatke;
- Razvijati znanstvena i tehnička proučavanja i istraživanja, a i usavršiti takve metode rada na temelju kojih će se država moći suprotstaviti opasnostima koje ugrožavaju njezinu kulturnu i prirodnu baštinu;
- Poduzimati odgovarajuće zakonske, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere što su potrebne za pronalaženje, zaštitu, održavanje, popularizaciju i obnavljanje te baštine;
- Raditi na uspostavi nacionalnih ili regionalnih središta za obuku na polju zaštite, održavanja i popularizacije kulturne i prirodne baštine i na stimuliranju znanstvenog istraživanja na tom polju.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine.

Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)

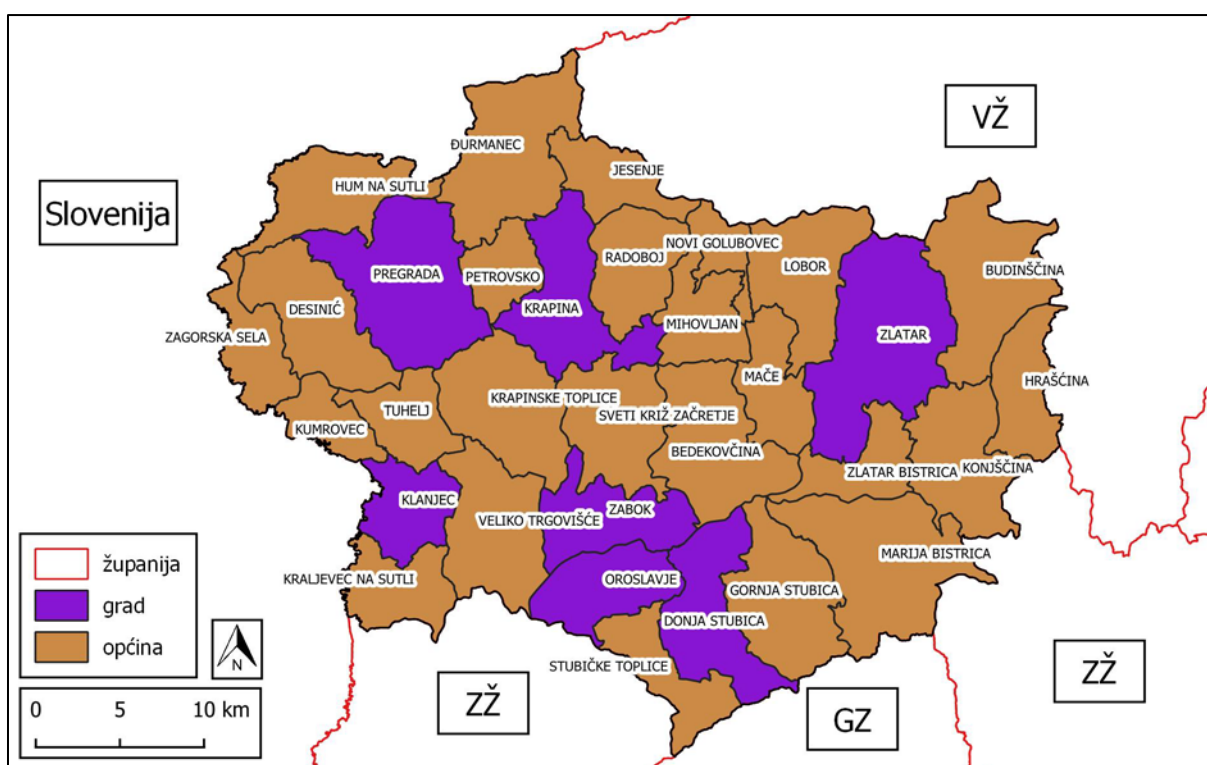
Opis: Cilj Konvencije je promicanje zaštite krajobraza, upravljanje i planiranje te organiziranje europske suradnje o pitanjima krajobraza.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o europskim krajobrazima.

3 Postojeće stanje okoliša

3.1 Prostorni obuhvat

KZŽ je smještena na sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Prostire se na površini od 1.229 km² te se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske, obuhvaćajući područje prirodne regije Donje Zagorje. Prema administrativno-teritorijalnom ustroju, Županiju čini 7 gradova i 25 općina. Županija na sjeveru graniči s Republikom Slovenijom i Varaždinskom županijom (VŽ), na zapadu s Republikom Slovenijom, na jugu s gradom Zagrebom (GZ) i Zagrebačkom županijom (ZŽ) te na istoku sa Zagrebačkom (ZŽ) i Varaždinskom županijom (VZ) (Slika 1).

Slika 1. Administrativno-teritorijalni ustroj Krapinsko-zagorske županije, 1:450.000

Kao geografska cjelina KZŽ se pruža od vrhova Macelja i Ivanšćice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica je rijeka Sutla koja je ujedno i državna granica s Republikom Slovenijom, dok istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje trasa autoceste A2 Zagreb-Macelj koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. KZŽ je uz Međimursku i Varaždinsku županiju najgušće naseljeno područje RH.

Na području KZŽ prevladavaju naselja koja imaju pretežno seoska obilježja, dok naselja koja su proglašena gradovima predstavljaju područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela. S obzirom da nema većih urbanih cjelina, proces

urbanizacije nije toliko naglašen već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status Grada imaju Krapina, Donja Stubica, Klanjec, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. Gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te Općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) u KZŽ postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZŽ su to Lobor, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Na lokalnoj razini 12 JLS imaju status potpomognutog područja (Plan razvoja KZŽ).

3.2 Geomorfološka obilježja

Reljef Hrvatskog zagorja vrlo je raznolik. Najviši dijelovi (500 – 1.000 m) su hrptovi koji u osnovi ili na površini imaju mezozojske karbonate ili čak paleozojske metamorfite i eruptive. Osim gorja koja omeđuju Hrvatsko Zagorje (Macelj, Ivanščica i Medvednica) tu su još i Kuna gora, Brezovica, Strahinjčica i druge. Postoji nekoliko gorskih nizova koji se pružaju na pravcu istok-zapad. Maceljsko gorje i Ravna gora produžetak su Karavanki, a niz Rudnica – Desinićka gora – Kuna gora – Strahinjčica – Ivanščica nastavak je Kamničkih Alpa. Ovi su dijelovi najvećim dijelom pokriveni šumom – uglavnom gorskom bukovom. Uz gore se s obje strane nalaze predgorske stepenice (Izvešće o stanju u prostoru KZŽ 2011.-2015.).

Hipsometrijske značajke područja KZŽ prikazane su na slici u nastavku (Slika 2). Na području KZŽ razlikuju se tri osnovne vrste reljefa:

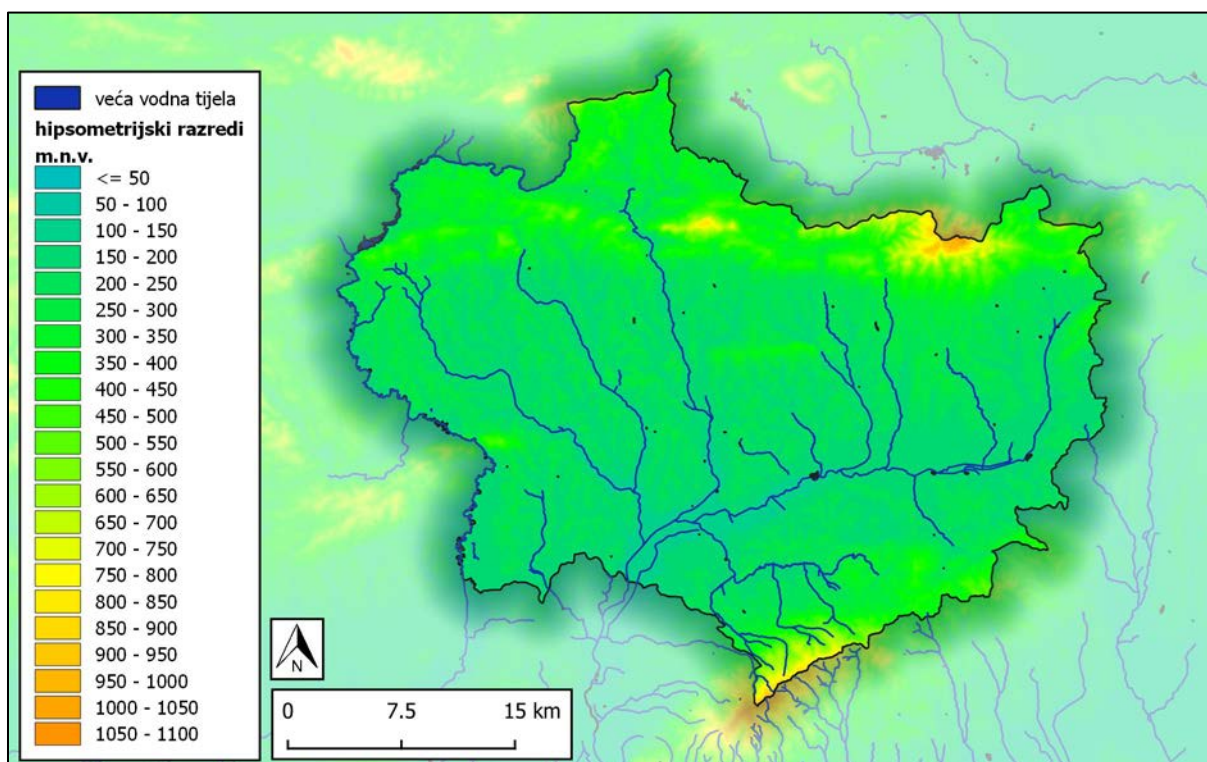
1. Naplavne ravni
2. Brežuljkasti krajevi – pobrđa
3. Gorski masivi

Od naplavnih ravni najveće područje zauzima aluvijalna ravan rijeke Krapine. Najniži aluvijalni dio doline nalazi se na visini od 120 m. Ravan Krapine i Sutle sastavljena je od finih glina manjih debljina. Sastav, mali nagib i odnos prema nanosima prisavskog pojasa uzrok su slabom otjecanju i dugom zadržavanju oborinske vode. Ravan Krapine je značajna za razvoj poljoprivrede, te za urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora. Ostale ravni manjih površina obuhvaćaju područja slivova manjih vodotoka Hrvatske, Kosteljine, Krapinice i Reke te tvore pretežno poljoprivredne površine.

Brežuljkastim krajevima pripadaju prigrorski pojasevi na prisojnim (južnim) stranama koji predstavljaju rasprostranjenu skupinu, a pripadaju im gorja Maceljske Gore, Strahinjčice, Ivanščice i Cesargradske Gore te su najvećim dijelom prekrivene šumskim područjima. Zatim podgorja na osojnim stranama kojima pripadaju sjeverna strana Strahinjčice te sjeverozapadna strana Medvednice. Navedena podgorja su također najvećim dijelom prekrivena šumama. U brežuljkaste krajeve ulaze i pobrđa koja obuhvaćaju najviše zastupljene pojaseve a koja nisu vezana uz gorske masive već predstavljaju izdvojene

reljefne cjeline. Pobrđa predstavljaju prostrane pojaseve većih visina, a karakteriziraju ih osunčana, kvalitetna tla te značajne poljoprivredne površine koje se koriste za voćarstvo i vinogradarstvo, dok su šumske površine manje zastupljene.

Gorski masivi zauzimaju znatnu površinu Županije. Čine ih Maceljsko Gorje, Ivanščica, Strahinjčica i Medvednica. Najviši vrh na području KZŽ je Ivanščica (1.060 m). Gorski masivi su značajni zbog šumskih površina, izvora pitke vode, građevinskog kamena te mogućnosti turističko rekreativnog korištenja (PP KZŽ).

Slika 2. Hipsometrijske značajke KZŽ, 1:500.000

3.3 Geološka obilježja

U skladu s položajem u regionalnim strukturnim i tektonskim okvirima, područje KZŽ odlikuje se raznovrsnom geološkom građom (u rasponu gornji paleozoik – kvartar), što je posljedica složenih tektonskih pokreta koji su se odvijali u više faza (Slika 3). Najmlađi, neotektonski pokreti koji su u najvećoj mjeri oblikovali ovaj prostor, započeli su još u oligocenu i donjem miocenu (početak ekstenzivne tektonike s pojavom andezitskog vulkanizma te se nastavili tijekom donjeg, srednjeg miocena sve do završnog stadija u pliocenu i kvartaru. U strukturnom smislu ova je posljednja faza najznačajnija, jer je u konačnici dovela do formiranja triju velikih strukturnih zona međusobno odvojenih velikim rubnim rasjedima koje odgovaraju zapadnom, južnom i središnjem dijelu rubnog pojasa Panonskog bazena u Hrvatskoj. Među njima se ističu „Periadrijatskodravski rasjed“ i „Rasjedna zona planine Medvednice“. Ovi rasjedi obrubljuju KZŽ sa sjeverne i južne strane

izdvajajući čitavo ovo područje kao izdignuti strukturni blok u kojem su smještene strukture zapadnog rubnog dijela Panonskog bazena (koje dalje na zapadu graniče s istočnim Alpama). Novi tip tektonskih deformacija, koji je započeo u pliocenu i nastavio se sve do danas, predstavlja strukturnu evoluciju već ranije izdignutih formi koje rotiraju duž dekstralnih transkurentnih rasjeda zbog kompresije spomenutog prostora. Rezultat ovih pokreta je njihovo daljnje smicanje i rotacija duž revrsnih rasjeda, zbog čega ponegdje poprimaju izrazito asimetričan oblik sa sjevernom vergencijom. Radi se o strukturnim formama koje su u ranijim radovima definirane kao horstovi i antiklinalne strukture kao što su Ivanščica, Strahinjčica, Kuna gora i Kostelsko gorje (Rudarsko-geološka studija KZŽ, 2014).

Paleozoik

Od paleozojskih stijena u KZŽ otkrivene su samo stijene gornjeg paleozoika koje su predstavljene metamorfiziranim starosnog raspona devon – karbon – donji perm i klastično-karbonatnim naslagama gornjeg perma. Na području županije ovih stijena ima isključivo na sjevernim padinama Medvednice te u manjoj mjeri i na sjevernim padinama Ivanščice. Dubokim istražnim bušotinama otkrivena je prisutnost granita i gnajseva na području Medvednice, ali njihov odnos prema paleozojskom kompleksu niskog metamorfizma nije utvrđen. Prisutnost ovih stijena na površini nigdje nije otkrivena.

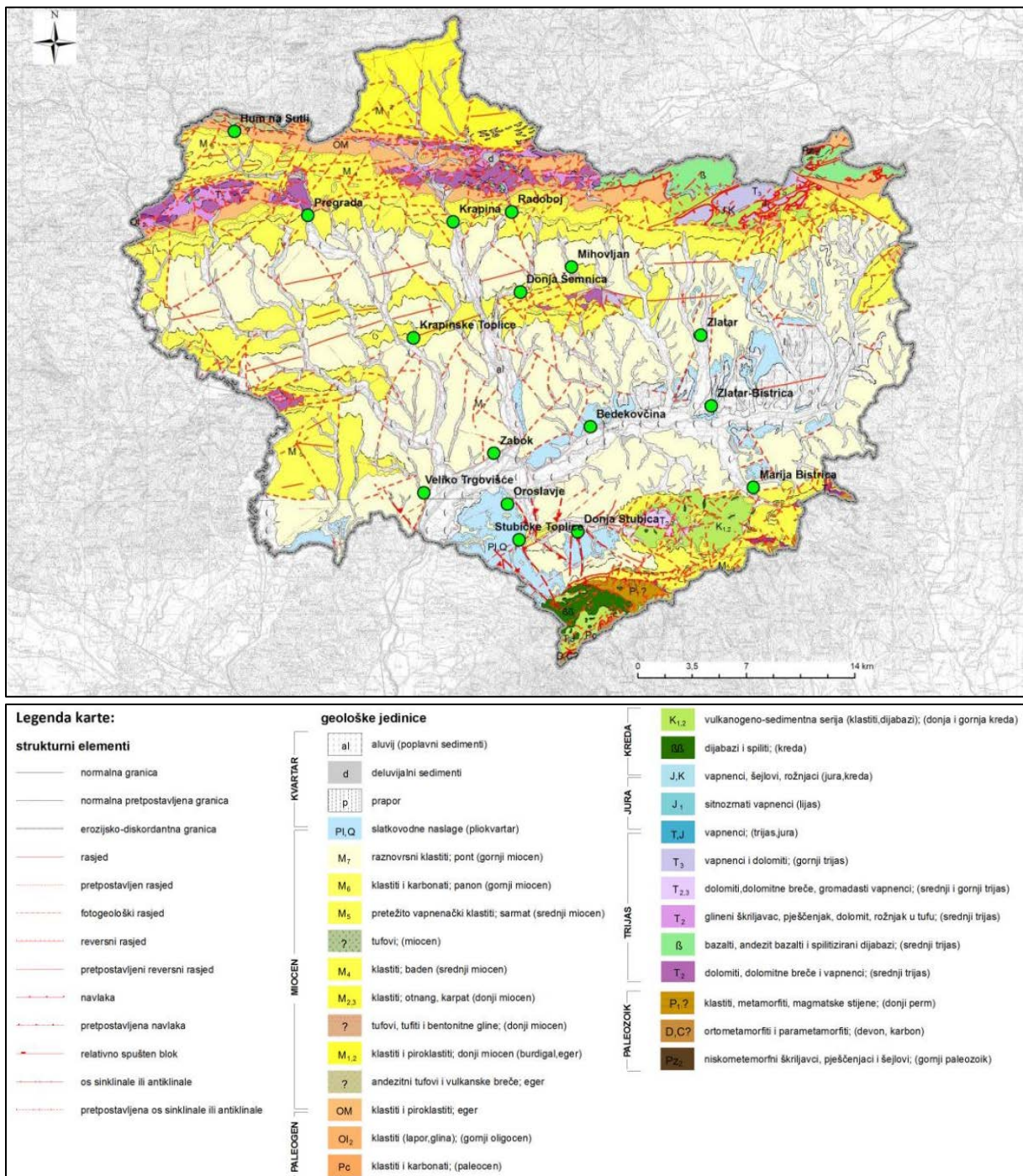
Mezozoik

U mezozoiku su zastupljene stijene trijasko, jurske i kredne starosti. Trijasko je litološki vrlo raznovrstan, ali je razvijen pretežito u karbonatnom facijesu. Sastoji se od siliciklastičnih i karbonatnih stijena donjeg, srednjeg i gornjeg trijaska. U srednjem trijasku javljaju se magmatske i piroklastične stijene. Jurske stijene su najmanje rasprostranjeni član mezozojskog kompleksa. Štoviše, zbog nedostatka paleontoloških dokaza rijetki izdanci registrirani na području županije najčešće nisu niti odvojeni od naslaga donje krede pa se na geološkoj karti opisuju kao jedan član. Zastupljeni su isključivo na južnim padinama Ivanščice. Naslage krede izdvojene su na krajnjem sjevernom i krajnjem južnom rubu županije. Na širem području litološki su vrlo heterogene te čine tri kompleksa: vulkanogeno-sedimentnu seriju sa stratigrafskim rasponom otriv-turon, gornjosenonske flišolike sedimente i rudistne vapnence. Na području županije na površini je zastupljena tek vulkanogeno-sedimentna serija. Osnovna značajka razdoblja krede na ovom području je tektonogenetska povezanost sedimentacije i magmatizma, zbog čega dolazi do formiranja vrlo prostranog vulkanogeno-sedimentnog kompleksa koji seže duboko u gornju kredu. Zbog toga je donji dio krede obilježen vrlo brojnim pojavama magmatskih stijena koje tek u gornjem senonu ustupaju mjesto čistoj sedimentnoj (pretežito karbonatnoj) seriji.

Kenozoik

Najveći dio KZZ izgrađuju naslage tercijarne starosti. Prisutne su raznorodne naslage paleogenske i neogenske starosti koje su se stvarale pretežno u marinskim i brakičnim, a samo iznimno u oslađenim sredinama.

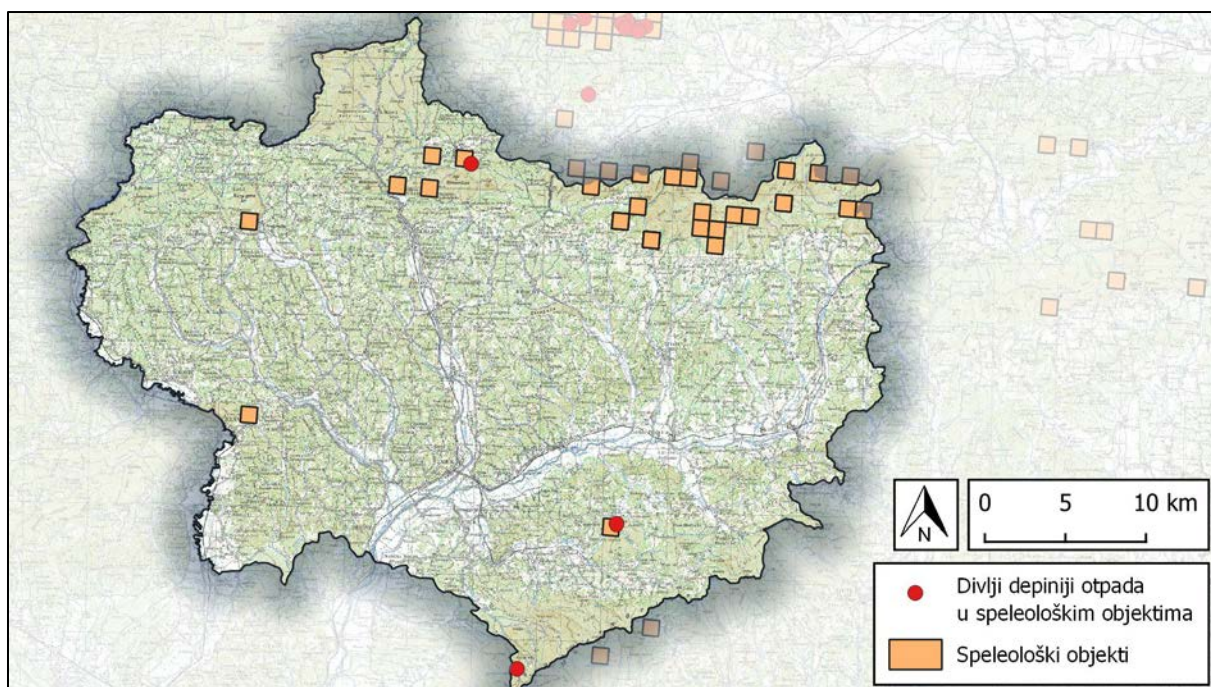
Slika 3. Pregledna geološka karta KZZ (Rudarsko-geološka studija KZZ, HGI, 2014)

3.4 Georaznolikost

Georaznolikost je u smislu Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) raznolikost nežive prirode, a čine je raznolikost tla, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura te prirodnih pojava i procesa koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja, a stvaraju ih i danas. Osim georaznolikosti često se upotrebljava i pojam geobaštine. Geobaštinu predstavljaju značajni lokaliteti, stijene, minerali i fosili, geološki procesi, geomorfološki oblici te tla koji imaju ključnu ulogu u razumijevanju zemljine prošlosti. To su lokaliteti koji imaju znanstvenu, obrazovnu, kulturnu i/ili estetsku vrijednost, rijetki su ili ugroženi djelovanjem čovjeka, zbog čega ih je potrebno zaštititi i ostaviti budućim generacijama.

Trenutno važeći temeljni dokumenti za očuvanje geobaštine su Zakon o zaštiti prirode i Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17). Zakonom o zaštiti prirode definiraju se prirodne vrijednosti kao dijelovi prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu radi očuvanja bioraznolikosti, georaznolikosti te krajobrazne raznolikosti, zbog osjetljivosti, znanstvenog, kulturološkog, estetskog, gospodarskog i drugog javnog interesa.

Speleološki objekti su prema Zakonu o zaštiti prirode prirodno formirane podzemne šupljine (špilje, jame, ponori i dr.). Za speleološke objekte se izrađuje katastar te je isti dostupan na mrežnim stranicama Bioportala (<http://www.bioportal.hr/gis/>) prema kojem se u Županiji i u neposrednoj blizini nalazi 44 speleoloških objekata od kojih je 7 jama, 36 špilja i 1 kaverna (Slika 4 i Tablica 33).

Slika 4. Speleološki objekti i deponiji otpada na području i u neposrednoj blizini KZŽ (<http://www.bioportal.hr/gis/>), 1:470.000

Tablica 35. Popis speleoloških objekata na području i u neposrednoj blizini KZŽ
[\(http://www.biportal.hr/gis/\)](http://www.biportal.hr/gis/)

speleološki objekti na području i u neposrednoj blizini KZŽ	
jama	
Jama Kujsnica	Kikačova jama
Jama ispod Belec grada	Hanžekova jama
Gnjisna jama	Vilinska jama
Ivijeva jama	
kaverna	
Hanžekica	
špilja	
Kikačova špilja	Cingulica pod Židovinom
Belecgradska špilja	Brana špilja
Brana špilja 2	Velika špilja
Špilja na Pisanoj pećini	Vularna
Sv. Lucija	Padavica
Poklončić	Cukovčica
Pavlova špilja	Poklon
Temenka	Polušpilja Generalsko stol
Ermitage	Osinec jama
Vuglovščak	Iglu
Ceprka	Podrapuša
Cincilator	Osredek
Rana peć	Volarščica
Vilina jama	Krajcerova špilja
Lovačka priča	Generalka
Špilja iznad vodovoda	Židovske jame
Špilja iznad Cincilatora	Gornjopokojčica
Špilja kod Mržnjaka	Peta špilja

Među navedenim objektima Židovske jame zaštićene su kao POVS područje ekološke mreže što je detaljnije opisano u poglavlju 8 Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu.

Spomenik prirode Hušnjakovo brdo koji se nalazi u Županiji zaštićen je kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj te je uvršten u jedno od najbogatijih paleolitskih staništa neandertalskog čovjeka u Hrvatskoj i Europi. U naslagama polušpilje, visine oko osam metara, nađeno je oko devet stotina ljudskih fosilnih kostiju te su nađeni i brojni fosilni ostaci špiljskoga medvjeda, vuka, losa, golemoga jelena, toplodobnoga nosoroga, divljega goveda i ostalih životinja. Pronađeno je i više od tisuću komada kamenoga oruđa iz razdoblja paleolitika.

Preostali lokaliteti značajni za georaznolikost, kao i njihovi opisi nalaze se u tablici u nastavku (Tablica 34) (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

Tablica 36. Značajni geološki lokaliteti KZŽ

geološki lokalitet	opis
Slani potok	Slani potok izvire na zagorskoj strani Medvednice, a ime mu dolazi od slanog okusa vode. Voda je mineralna i sadrži 1,56 % natrijevog klorida te ostale otopljene soli (magnezijev karbonat, kalcijev sulfat i magnezijev sulfat). U dolini Slanog potoka nekad se vadila sol iz bunara zvanih "šokoti" (od mađarske riječi sokut – slani bunar).
amoniti Kuna gore	Kuna gora nalazi se na sjeverozapadu KZŽ, sjeverno od Pregrade. Njen središnji izdignuti dio uglavnom je izgrađen od raznovrsnih sedimentnih stijena koje su nastale u doba trijasa, prije više od 200 milijuna godina. Najzanimljiviji amoniti Kuna gore su rodovi <i>Ceratites</i> , <i>Judicarites</i> , <i>Balatonites</i> i <i>Celtites</i> .
Jastučaste lave u Gotalovcu	Jastučaste lave u Gotalovcu nastale su izlivanjem lave u podmorskom okolišu, najčešće na dnu oceana, a velike su od nekoliko centimetara pa do nekoliko metara.
stijene oceanskog dna u Jelenjim vodama	U najjužnijem dijelu KZŽ nalazi se kamenolom Jelenje Vode u kojem su otkrivene bazične magmatske stijene mezozojske starosti, praćene vulkanoklastičnim materijalom i sedimentnim stijenama.
vulkanoklastiti Donjeg Jesenja	Vulkanoklastiti Donjeg Jesenja najbolje su vidljivi u kamenolomu smještenom sjeverno od Donjeg Jesenja, u dolini potoka Ravninska, a rezultat su vulkanske aktivnosti koja se odvijala na prijelazu iz oligocena u miocen
litotamnijski vapnenci Risvičke gore	Litotamnijski vapnenci Risvičke gore nalaze se na južnim i jugozapadnim padinama Risvičke gore. Njihova bijela boja potječe od mnogobrojnih fosilnih ostataka crvenih algi, među kojima je najbrojniji rod <i>Lithothamnion</i> .
fosili i minerali Radoboja	Radoboj i njegova okolica izrazito su bogati fosilnom florom i faunom te je u tom području nađeno oko 300 različitih biljnih vrsta, više stotina vrsta fosilnih kukaca te ribe, rakovi, puževi i školjkaši. Osim po fosilnim bogatstvima, Radoboj se ističe mineralnim nalazištima (elementarni sumpor i kristali barita).
fosili „Panonskog mora“ u Humu Zabočkom	Fosili „Panonskog mora“ u Humu Zabočkom jedna su od najljepših i najbogatijih fosilnih zajednica. Sačuvani su u napuštenom pjeskokopu u Humu Zabočkom.
Hrašćinski meteorit	Hrašćinski meteorit je željezni meteorit iz skupine oktaedrita. Najvećim je dijelom izgrađen od legure željeza i nikla.

3.4.1 Postojeći problemi

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georaznolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem bioraznolikosti.

Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georaznolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se

značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobraza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georaznolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima.

Kao ključni problemi zaštite georaznolikosti prepoznaje se nedovoljna spoznaja o vrijednosti i značaju georaznolikosti i njezinih sastavnica te neodgovarajuće obrazovanje o georaznolikosti na svim razinama.

Problem u speleološkim objektima su divlje deponije otpada koje osim što ugrožavaju georaznolikost samih objekata, ugrožavaju pripadajuću faunu te pitku vodu. Prema podacima Bioportala u 3 speleološka objekta (Židovske jame, Gnjusna jama, Tisin ponor) evidentirane su deponije otpada. Osim prethodno navedenog, unutar područja Židovske jame koje je zaštićeno kao POVS područje ekološke mreže evidentiran je i antropogeni pritisak u vidu neodgovornog te prekomjernog sakupljanja fosila i minerala kao i namjerno uništavanje (Izješće o stanju okoliša KZZ za razdoblje 2014.-2017.).

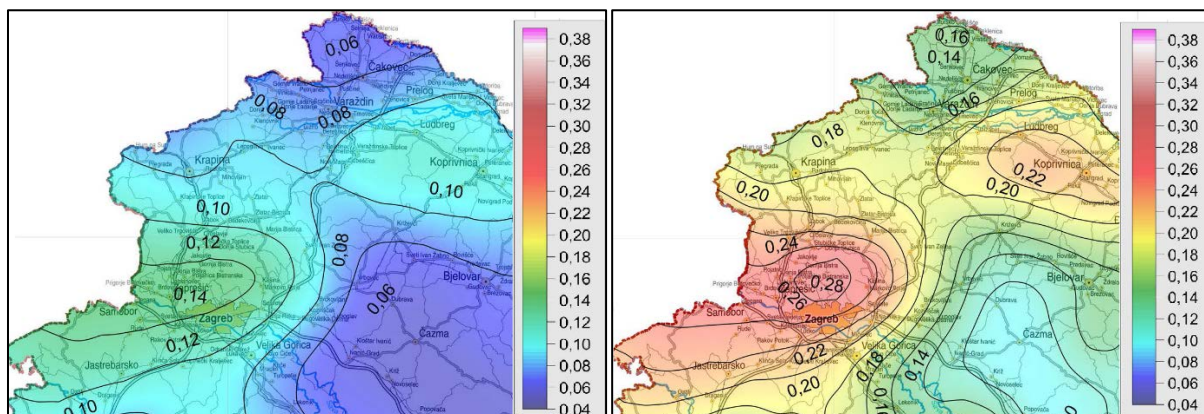
3.4.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZZ

Bez provedbe PR KZZ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu nedovoljne inventarizacije i valorizacije geobaštine te onečišćenja speleoloških objekata.

3.5 Seizmološka obilježja

Prostor KZZ smješten je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Seizmičku i tektonsku aktivnost uzrokuje geološki kontaktni prostor između geotektonskih jedinica Alpa i srednjodunavske potoline. Prema Karti seizmoloških područja Republike Hrvatske, za područje Županije utvrđene su VI., VII. I VIII. zona (stupanj) ugroženosti od potresa. Seizmički najaktivniji dio Županije je područje oko Medvednice (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZZ, 2019).

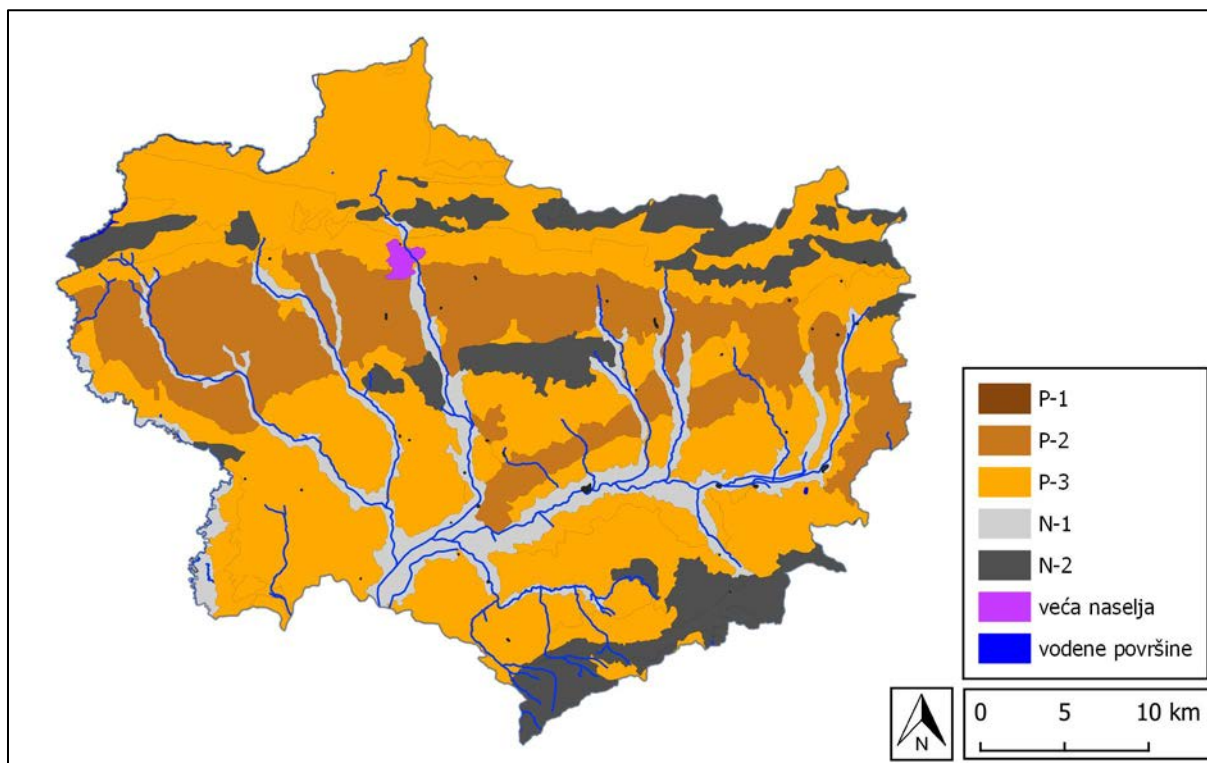
Na slici u nastavku (Slika 5) prikazani su isječci iz karata potresnih područja Hrvatske (Herak, Geofizički Zavod PMF, Zagreb, 2011.). Kartama su prikazana potresom prouzročena horizontalna poredbena vršna ubrzanja (agR) površine temeljnog tla tipa A čiji se premašaj tijekom bilo kojih $t = 50$ godina, odnosno $t = 10$ godina očekuje s vjerojatnošću od $p = 10\%$. Za povratni period od 95 godina na području KZZ može se očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti od 0,09 g do 0,13 g ljestvice dok se za povratni period od 475 godina na području KZZ može očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti od 0,19 do 0,28 g. Na temelju navedenih podataka možemo zaključiti da se KZZ nalazi na području velike potresne opasnosti.

Slika 5. Potresna opasnost za povratno razdoblje: 95 godina (lijevo), 475 godina (desno)

3.6 Pedološka obilježja

Pedološka obilježja prostora KZŽ obrađena su na temelju Namjenske pedološke karte Republike Hrvatske 1:300.000, izrađene u Zavodu za pedologiju, Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1996. godine (Slika 6). Na temelju istražene pogodnosti tla za obradu, može se zaključiti da na području KZŽ nema prisutnih tala klase P-1 dobro obradivih tla. Tla klase P-2 umjereno ograničena tla, rasprostiru se središnjim dijelom županije od krajnjeg zapadnog dijela između Desinića na sjeveru i Tuheljskih Toplica na jugu do krajnjeg istoka između Budinščine na sjeveru i Vrbova na jugu. Tla klase P-3 ograničeno obradiva tla rasprostiru se na čitavom području Županije, izuzev kroz središnji dio koji zauzimaju umjereno ograničena tla, te aluvijalnih područja većih vodotoka i visinskih područja većih gorja. Privremeno nepogodna tla za obradu (N-1) protežu se na aluvijalnim područjima značajnijih vodotoka. Trajno nepogodna tla (N-2) prema ovoj procjeni mogu se izdvojiti na sjevernom području Županije i to na područjima viših nadmorskih visina, odnosno na području Ivanščice, Strahinjčice i Kostelskog gorja, na području Medvednice u južnom dijelu Županije, te na području središnjeg dijela Županije gdje se izdvajaju tri područja od Krapinskih Toplica na zapadu do Malog Komora na istoku.

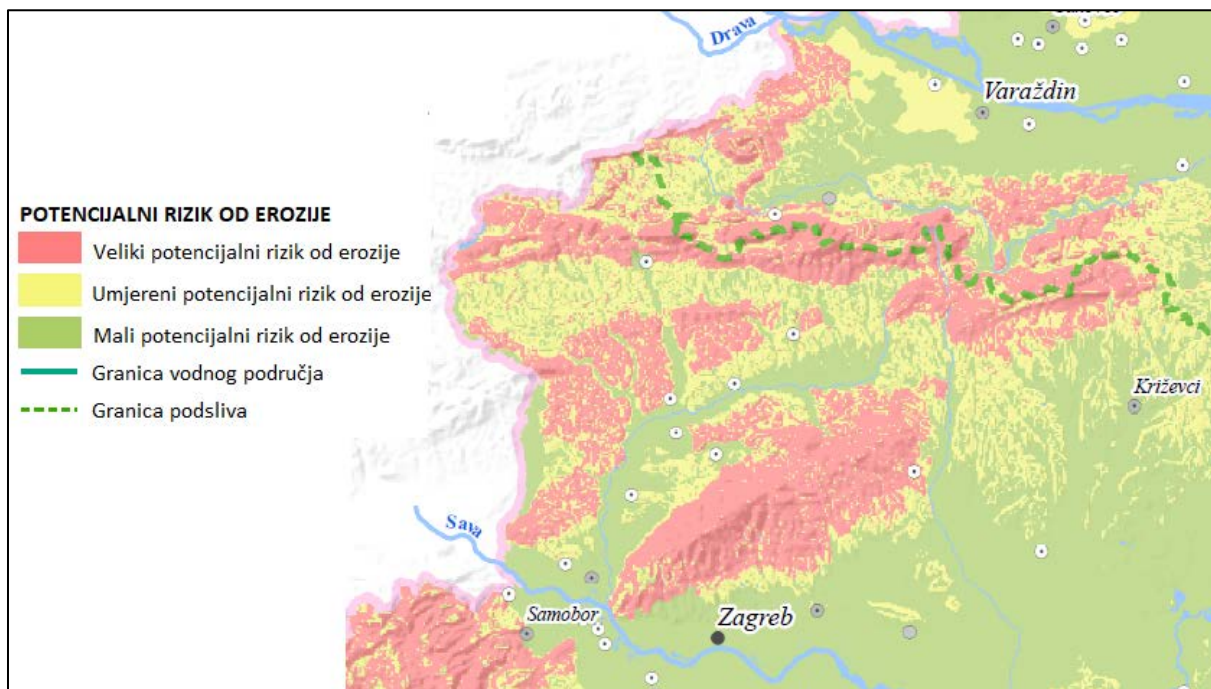
Slika 6. Karta pogodnosti tla za obradu (Namjenska pedološka karta RH), 1:450.000

Osim što služi za proizvodnju hrane, tlo je i prirodni filter za mnoge štetne tvari koje bi u protivnom dospjele u sustav podzemnih voda stoga je ono važan prioritet zaštite okoliša.

Visoki sadržaj organske tvari u tlu pokazatelj je kvalitete i zdravlja tla te podrazumijeva plodna tla visokog proizvodnog kapaciteta. Na području KZŽ sadržaj organskog ugljika kreće se od 1,6 – 12,6%, dok najviše tala sadrži 2,4 – 4,2% organskog ugljika (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.). Poljoprivredna tla imaju veći gubitak organske tvari zbog primjene agrotehničkih mjera i poljoprivredne proizvodnje od primjerice šumskih tala na kojima nema intenzivnog gospodarenja tlom.

Prema Karti potencijalnog rizika od erozije (Hrvatske vode, 2019) (Slika 7), područje KZŽ karakterizira umjeren do velik potencijalni rizik od erozije na reljefno dinamičnijim područjima koji obuhvaćaju gotovo čitavu Županiju, te mali potencijalni rizik od erozije koji je prisutan samo u nizinama većih vodotoka.

Slika 7. Potencijalni rizik od erozije (Hrvatske vode, 2019)

3.6.1 Postojeći okolišni problemi

Na području Županije kao glavni pritisci na tlo prepoznati su poljoprivreda, industrija, promet i otpad. Uz emisiju onečišćujućih tvari iz industrije i prometa, u najznačajnije izvore onečišćenja ulazi i poljoprivreda. Nestručna i neracionalna primjena mineralnih i organskih gnojiva kao i sredstava za zaštitu bilja mogu dovesti do akumulacije njihovih rezidua u tlu kao i procjeđivanje kroz tlo u podzemne vode. Također su kao jedan od problema prepoznata i divlja odlagališta otpada (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.). Divljih odlagališta otpada je u 2019. godini na području KZŽ bilo 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar (Plan razvoja KZŽ).

Prema podacima ankete, gradovi Pregrada, Zlatar i Donja Stubica te općine Budinščina, Bedekovčina, Hrašćina, Desinić, Đurmanec, Jesenje, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Novi Golubovec, Petrovsko i Mače navode probleme s erozijom tla, a kao mjere zaštite provodi se pošumljavanje, drenaža tla, odvodni kanali te agrotehničke mjere u vidu sadnje kultura, zabrane sječe višegodišnjih nasada te zabrana obrađivanja oranica na kritičnim mjestima (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Kao posljedica erozije tla nastaju klizišta. Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se 29 klizišta nalazi uz gospodarske objekte. Prema podacima Županijske uprave za ceste KZŽ, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave. Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju 5 klizišta, dok se u fazi

projektiranja nalaze projekti sanacije dodatnih 7 klizišta. U tijeku su radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Macelju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu. U srpnju 2019. godine potpisani su ugovori o sufinanciranju ukupno 60 sanacija klizišta (Plan razvoja KZŽ).

3.6.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja tla poljoprivredom, industrijom, prometom i divljim odlagalištima otpada, kao i pojave erozije tla i klizišta.

3.7 Hidrološka i hidrogeološka obilježja

Hidrogeologija

S obzirom na hidrogeološke karakteristike prostora KZŽ razlikuju se 3 cjeline: temeljna gorja, tercijarni sedimentni kompleks i zone kvartarnih naslaga.

Temeljna gorja Ivanščica, Strahinjčica, Macelj i Medvednica pretežno su izgrađene od mezozojskih kvartarnih stijena sekundarne pukotinske poroznosti s podzemnim vodama na različitim dubinama. U gorskim masivima javlja se uglavnom veći broj manjih izvora, dok u karbonatnom masivu Ivanščice postoji značajnija akumulacija podzemne vode, u čijem se centralnom dijelu javlja veće izvorište koje formira potok Reku.

Tercijarni sedimentni kompleks prevladava u brežuljkastim pobrđima sa stijenama primarne poroznosti, bez značajnije akumulacije podzemnih voda.

Zone kvartarnih naslaga u dolinama Krapine, Krapinice i Sutle, akumuliraju znatne količine podzemne vode, međutim zbog plitke temeljnice i direktne veze sa površinom, vodonosnici su podložni onečišćenju. Dolinske ravni svih pritoka Krapine gusto su naseljene, odvodnja nije riješena, te se vodonosnici direktno onečišćuju. Osim toga kod nekih provedenih vodoistražnih radova na ovom području pokazalo se da su podzemne vode željezovite (PP KZŽ).

KZŽ se gotovo cijelom površinom nalazi na tijelu podzemne vode CSGI_24 – Sliv Sutle i Krapine. U hidrogeološkom smislu na ovom vodnom tijelu prevladavaju slabopropusne i nepropusne taložine, što uz morfološke karakteristike terena ima za posljedicu površinsko otjecanje i slabu infiltraciju oborinskih voda. Formiraju se brojni vodotoci pretežito bujičnog karaktera. Najznačajniju vodonosnu sredinu čine tektonski poremećeni i raspucali vapnenci i dolomiti srednjeg i gornjeg trijasa, kao i trošni i tektonski poremećeni litotamniji vapnenci badenske starosti.

Hidrologija

Hidrografski se u KZŽ ističu glavni vodotok rijeka Krapina te na zapadu rijeka Sutla koja je granična rijeka između Republike Hrvatske i Republike Slovenije (Slika 8). Obje rijeke se ulijevaju u Savu te čine njezin lijevoobalni sliv.

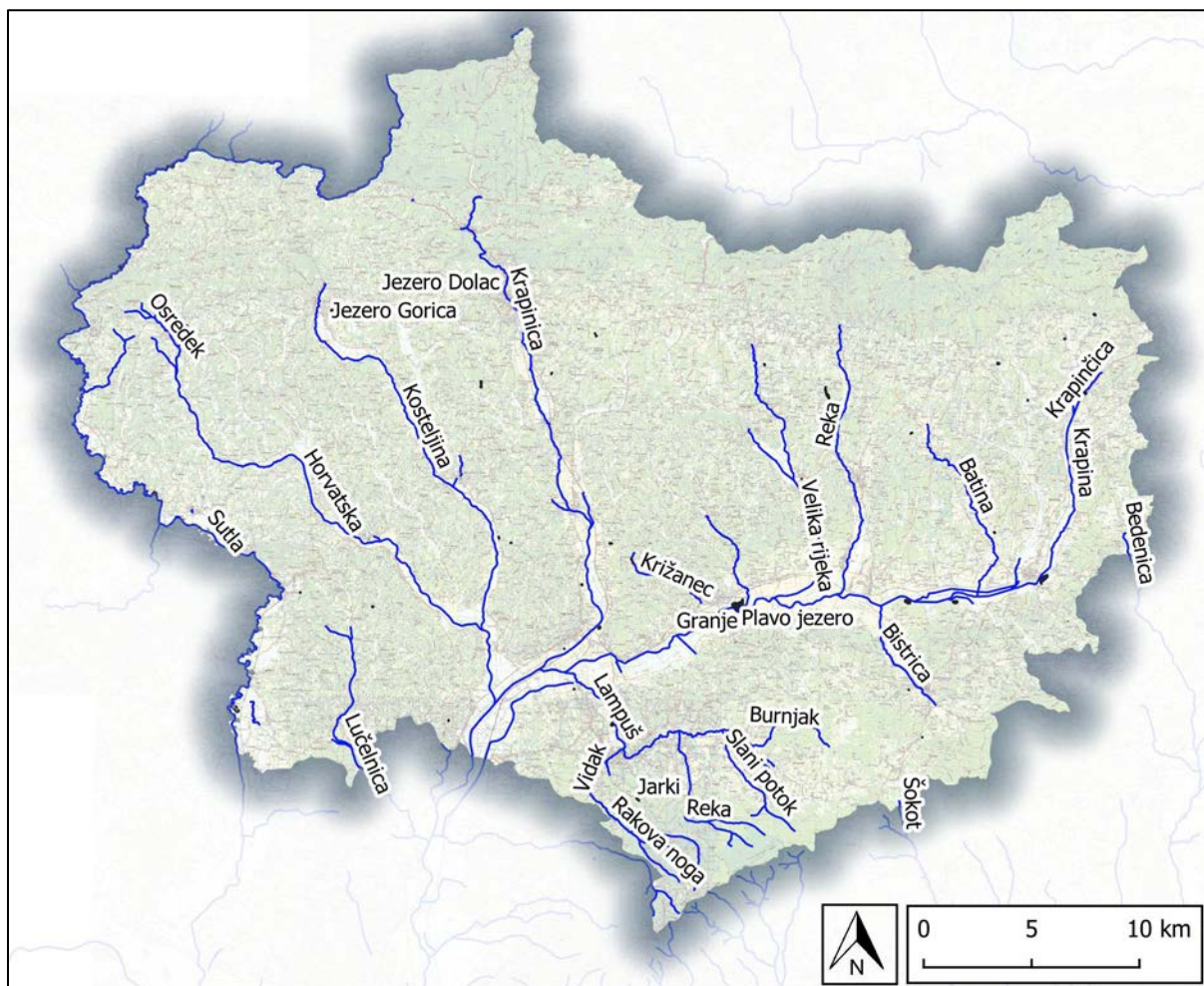
Riječna mreža na slivu Krapine s gustoćom od otprilike 1,08 km/km² je vrlo dobro razvijena. Rijeka Krapina je duljine približno 75 km. Lijeva je pritoka rijeke Save te se najvećim dijelom svojeg toka nalazi unutar KZŽ. Izvire na jugoistočnim padinama Ivanščice, kod mjesta Podrute, a ulijeva se u Savu kod Zaprešića na zapadnom rubu Zagreba. Rijeka Krapina se prihranjuje desnoobalnim pritokama s južnih obronaka Ivanščice, te lijevobalnim pritokama sa sjevernih obronaka Medvednice, pri čemu su desni pritoci dulji i imaju veće površine sliva, a lijevi pritoci s obronaka Medvednice su kraći i izrazitijeg bujičnog karaktera. Najveće desnoobalne pritoke su Reka koja izvire na Ivanščici, Krapinica u Macelju te Horvatska koja drenira vode iz Kuna Gore i Kostel Gore, te vodotoci Lučelnica, Vojsek, Velika Reka, Batina i Selnica, dok su najveće lijevobalne pritoke Krapine Bistrica, Toplički Potok, Žitomirka i Pinja.

Nizinsko područje uz rijeku Krapinu odlikuje se relativno uskom riječnom dolinom, sredinom koje prolazi vodotok, te je ispresijecano sekundarnim vodotocima. Po bokovima doline locirana su naselja koja su povezana prometnicama. Najgušće naseljena područja sliva su Krapina, Oroslavje, Zabok, Bedekovčina i Zlatar. Ovakva konfiguracija je uzrokovala formiranje malih melioracijskih površina veličina 20-550 ha koje se djelomično brane od velikih vanjskih voda reguliranim vodotocima (rijekom Krapinom i njenim pritocima Topličkim potokom, Krapinicom i dr.) i lateralnim kanalima, a unutrašnje vlastite vode se sabirnim kanalom upuštaju u recipijente.

Rijeka Sutla je duljine približno 92,4 km, od čega se 89 km nalazi u Hrvatskoj. Izvire u Sloveniji sjeverozapadno od Đurmanca, a od mjesta Lupinjak predstavlja granicu između Republike Hrvatske i Slovenije. Sutla u svom gornjem toku ima veliki uzdužni nagib i bujični tok, dok se u srednjem toku uzdužni nagib vrlo brzo smanjuje i prelazi u nizinski tok s meandrima.

U gornjem dijelu sliva rijeke Sutle, sa slovenske strane, nalazi se nekoliko manjih desnih pritoka, a kod naselja Podčetrtek (Harina Zlaka u Hrvatskoj) ulijeva se veća desna pritoka potok Mestinjščica. Nizvodnije prema Kumrovcu nalaze se veće pritoke: Tinski potok (koji se ulijeva u Mestinjščicu neposredno prije ušća u Sutlu), potok Buča i značajniji desni pritok potok Bistrica. Nakon ušća Bistrice, Sutla se probija kroz Kumrovečko polje i usku dolinu Zelenjak između Bizeljskog gorja i Cesargradske gore i teče prema jugu po aluvijalnoj ravnici s većim pritokama potok Dramlja i potok Bizeljsko.

Na lijevoj strani sliva rijeke Sutle, na teritoriju Hrvatske, Sutla teče najvećim dijelom uz podnožja brda, a samo na pojedinim mjestima siječe manje udoline. Svi lijevi pritoci su kratki i bujičnog su karaktera sa izraženom erozijom korita. Od većih pritoka s hrvatske strane treba spomenuti potoke Škrnik, Kladnik i Razvor na području Kumrovca, potok Čemehovec na području Kraljevca na Sutli te potok Dubravica (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019).

Slika 8. Veća vodna tijela na području KZŽ, 1:350.000

3.7.1 Vodna područja

Slivna područja na teritoriju Republike Hrvatske određena su temeljem Pravilnika o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora (NN 97/10, 13/13), prema čemu je područje KZŽ smješteno u vodnom području rijeke Dunav, području podsliva rijeke Save, u sektoru C u području malog sliva 9. „Krapina – Sutla“ koje obuhvaća KZŽ u cijelosti.

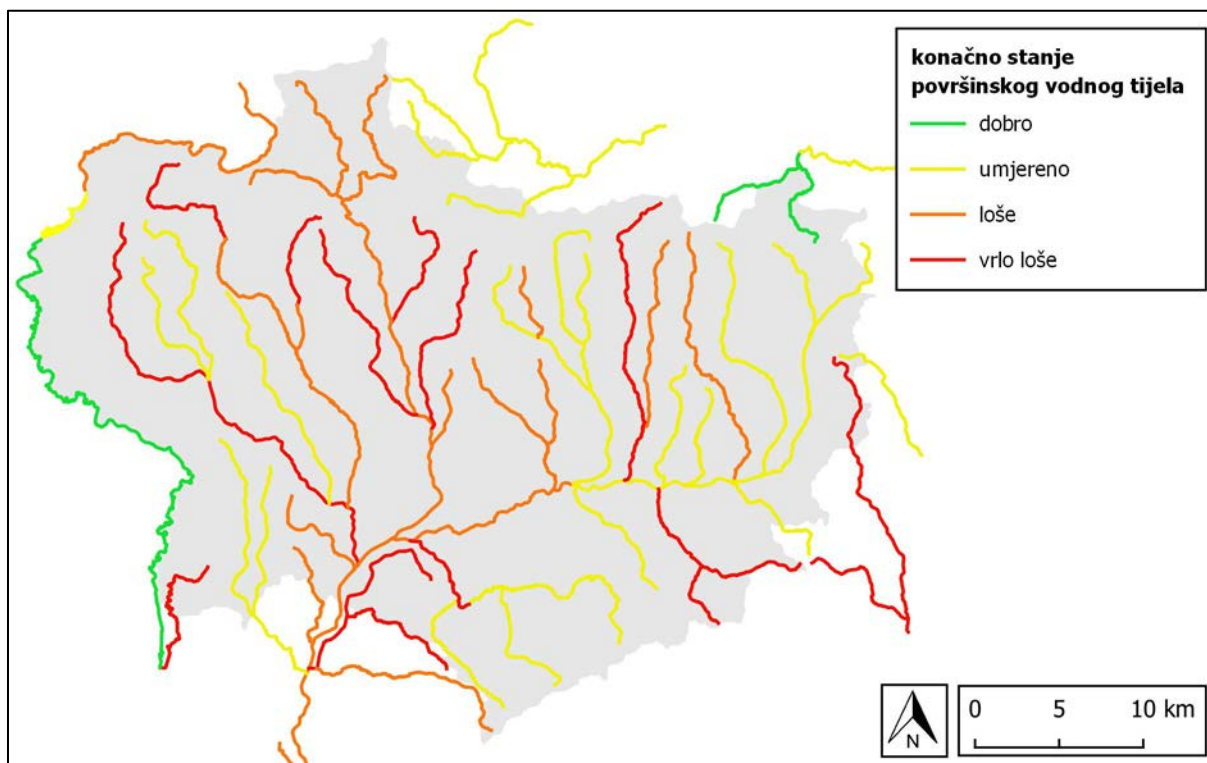
Slivno područje rijeke Krapine proteže se od ušća u Savu kod Zaprešića prema sjeveru, s time da mu se sjeverna vododjelnica poklapa sa područjem Sutle, Bednje i Lonje, zapadna sa slivom Sutle, istočna sa područjem Lonje, dok južna granica graniči s neposrednim slivovima koji gravitiraju Savi. Sliv je srcolikog oblika, površine 1.244 km², te predstavlja preko 75% teritorija Hrvatskog Zagorja.

Slivno područje rijeke Sutle iznosi 591,4 km², od čega je 78% smješteno u Sloveniji, a ostatak u Hrvatskoj. Slivna površina je izrazito nesimetrična, gdje su desne pritoke na slovenskoj strani izrazito dominantne, dok su lijeve pritoke na hrvatskoj strani kratke i sa malim slivovima.

3.7.2 Površinska vodna tijela

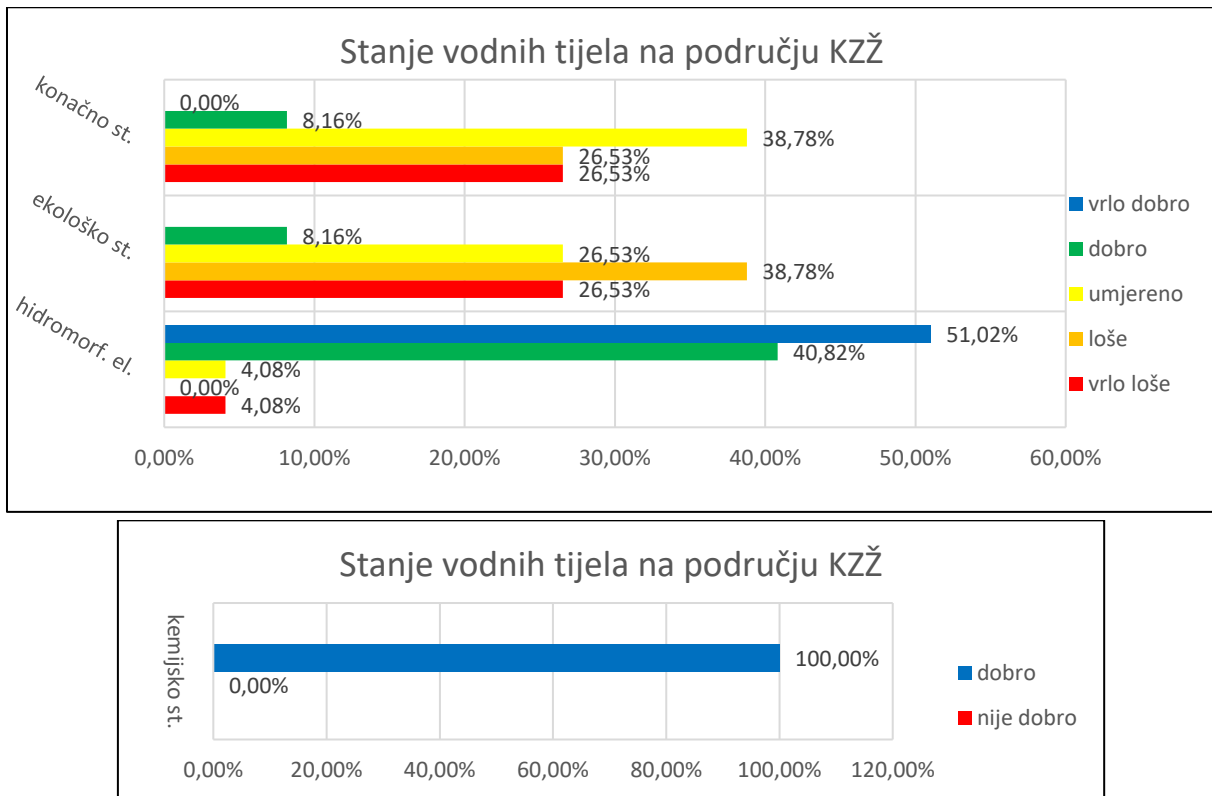
Elementi za određivanje stanja površinskih voda određeni su Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 96/19). Konačno stanje površinskih voda određuje se temeljem ocjene ekološkog i kemijskog stanja. Pokazatelji za ocjenu ekološkog stanja dalje se dijele na biološke elemente kakvoće, fizikalno-kemijske pokazatelje, specifične onečišćujuće tvari te hidromorfološke elemente.

Na slici u nastavku (Slika 9) prikazan je prostorni raspored površinskih vodnih tijela na području Županije te njihovo konačno stanje. Udjeli ocjena konačnog stanja, ekološkog stanja, hidromorfoloških elemenata i kemijskog stanja prikazani su na slici u nastavku (Slika 10). Iz navedenih podataka može se vidjeti da je samo 8,16% površinskih vodnih tijela na području Županije u dobrom stanju, dok niti jedno vodno tijelo površinskih voda nije zadovoljilo uvjete za svrstavanje u kategoriju vrlo dobrog konačnog stanja. Kemijsko stanje svih vodnih tijela na području Županije je dobro (100%), stoga na nezadovoljavajuće ocjene konačnog stanja najviše utječu ocjene ekološkog stanja. Vodna tijela prema hidromorfološkim elementima su većinom vrlo dobrog ili dobrog stanja (92%), što znači da uglavnom nisu antropogeno modificirana. S druge strane, to znači da na ocjenu ekološkog stanja utječu ostali elementi – biološki elementi kakvoće, fizikalno-kemijski pokazatelji i specifične onečišćujuće tvari. Loše ocjene navedenih elemenata najčešće su posljedica unosa onečišćujućih tvari, primjerice ispusta nepročišćenih otpadnih voda, ispiranja nutrijenata s okolnih poljoprivrednih površina i sl.

Slika 9. Konačno stanje površinskih vodnih tijela na području KZZ, 1:450.000

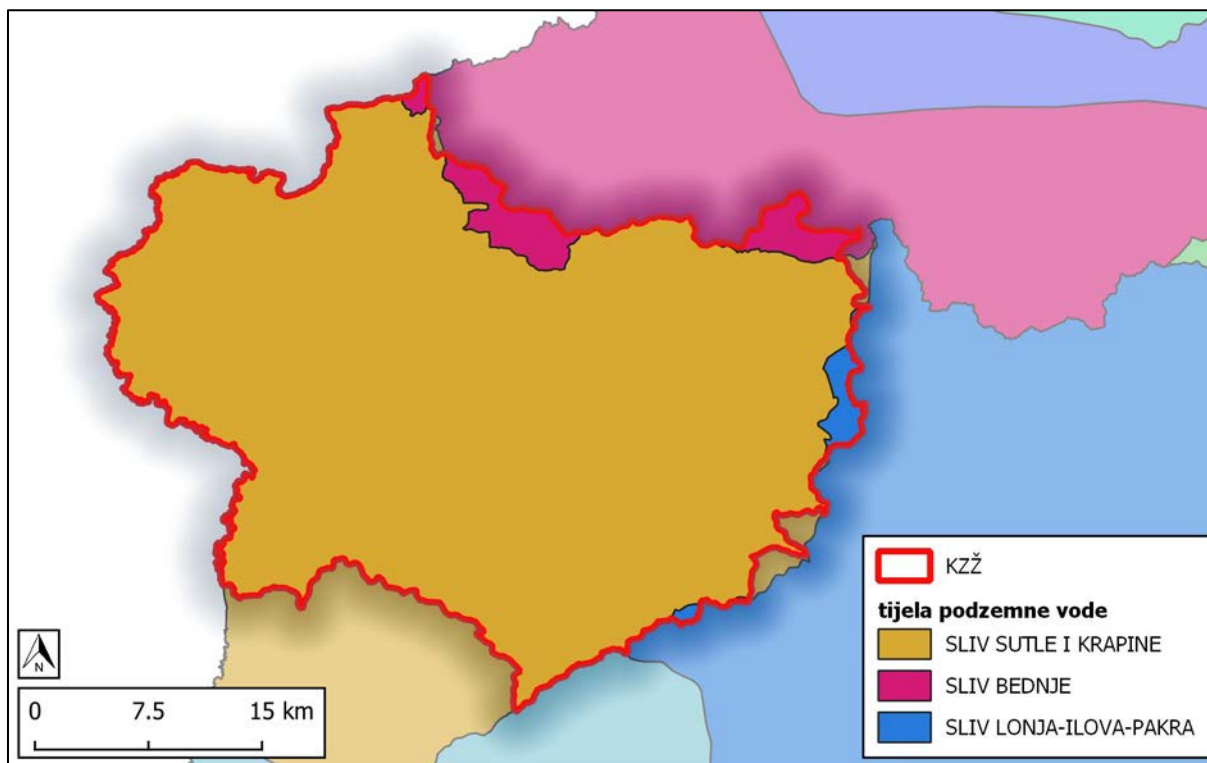
Slika 10. Stanje površinskih vodnih tijela na području KZŽ

3.7.3 Podzemne vode

Okvirna direktiva o vodama i Zakon o vodama definiraju podzemne vode kao sve vode ispod površine tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem. Osnova za izdvajanje cjelina podzemnih voda, u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama je analiza geološke građe terena, poroznost, geokemijski sastav, hidrogeološke karakteristike, geomorfološke pojave, smjerovi i brzine toka podzemnih voda, napajanje podzemnih voda, odnos s površinskim tokovima, položaj cjelina podzemnih voda unutar riječnih slivova.

Podzemne vode RH podijeljene su u dva vodna područja: podzemne vode vodnog područja rijeke Dunav i podzemne vode jadranskog vodnog područja. Podjela je izrađena na temelju dva postojeća tipa poroznosti vodonosnika. Podzemne vode na području Županije pripadaju podzemnim vodama vodnog područja rijeke Dunav međuzrnske poroznosti.

Na području Županije nalaze se 3 tijela podzemne vode. Kartografski prikaz tijela podzemne vode dan je na slici u nastavku (Slika 11), a njihovo stanje u tablici u nastavku (Tablica 35).

Slika 11. Tijela podzemnih voda na području KZŽ, 1:500.000

Tablica 37. Stanje tijela podzemne vode

tijelo podzemne vode	kemijsko stanje	količinsko stanje	ukupno stanje
CDGI_20 – SLIV BEDNJE	dobro	dobro	dobro
CSGI_24 – SLIV SUTLE I KRAPINE	dobro	dobro	dobro
CSGN_25 – SLIV LONJA-ILOVA-PAKRA	dobro	dobro	dobro

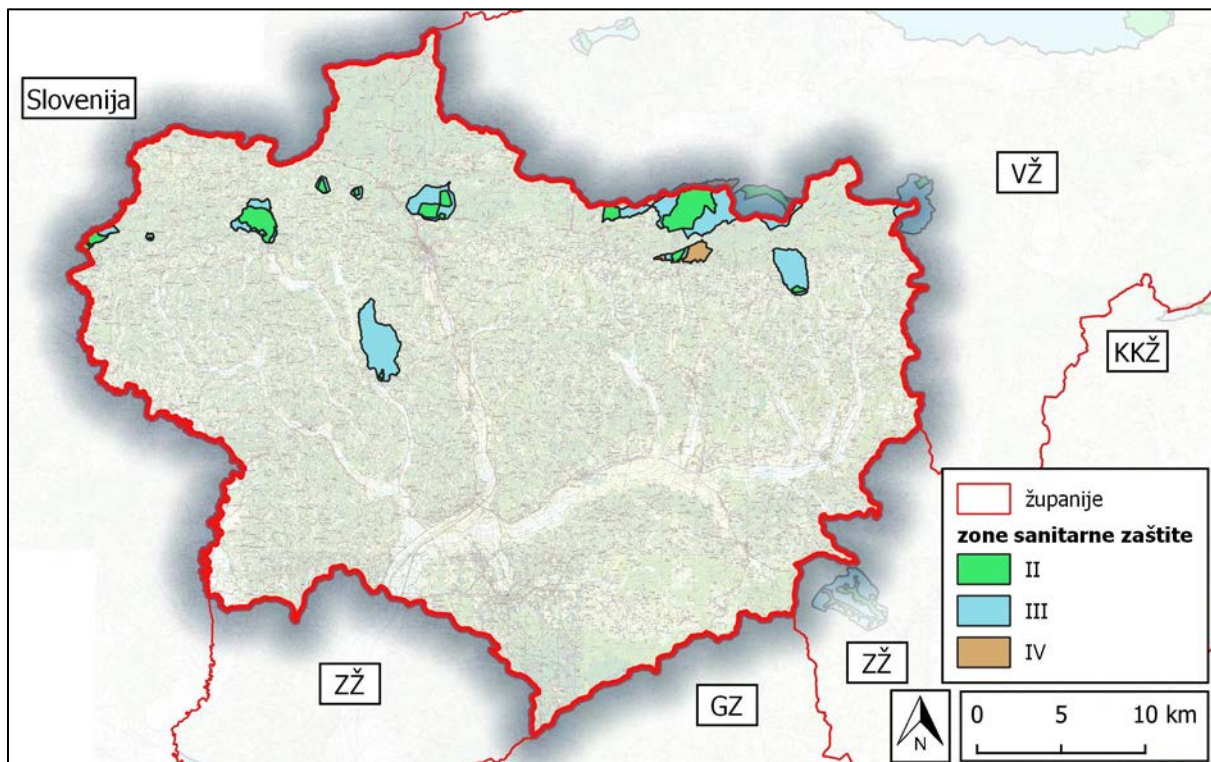
3.7.4 Zone sanitarne zaštite izvorišta

U tablici u nastavku (Tablica 36) navedene su zone sanitarne zaštite na području KZŽ prema podacima Hrvatskih voda (lipanj, 2021.). Prostorni raspored zona prikazan je na slici u nastavku (Slika 12).

Tablica 38. Zone sanitarne zaštite izvorišta

šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite	šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite
12291120	Osredek-Desinić	II	12354527	Lobor - Lo-4	II
12291130	Osredek-Desinić	III	12354537	Lobor - Lo-4	III

šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite	šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite
12291220	Harina Zlaka	II	12354547	Lobor - Lo-4	IV
12291230	Harina Zlaka	III	12354620	Pregrada	II
12291320	Mlačine Grabari	II	12354630	Pregrada	III
12291330	Mlačine Grabari	III	12377520	Belecka Selnica	II
12335920	Izvorista Ivanca	II	12377530	Belecka Selnica	III
12335930	Izvorista Ivanca	III	12385030	Belski Dol	III
12347220	Podgora, Strahinje	II	12523020	Hlevnica	II
12347320	Grobotek	II	12523030	Hlevnica	III
12413620	Jazvinšak	II	12524020	Podbrezovica	II
12347230	Podgora, Strahinje, Grobotek, Jazvinšak	III	12524030	Podbrezovica	III
12354520	Lobor	II	12527020	Krapinske Toplice	II
12354530	Lobor	III	12527030	Krapinske Toplice	III
12354540	Lobor	IV			

Slika 12. Zone sanitarne zaštite na području KZŽ, 1:450.000

Granice I. zone sanitarne zaštite nisu prikazane na prethodnoj karti. Sukladno Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13), I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s međuzrnskom poroznosti utvrđuje se radi zaštite izvorišta, vodozahvatnih građevina i njihove neposredne okolice od bilo kakvog oštećenja, onečišćenja vode te drugih slučajnih ili namjernih štetnih utjecaja. Granica I. zone sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s međuzrnskom poroznosti mora biti udaljena od vodozahvatnih građevina najmanje 10 m na sve strane i mora biti ograđena stabilnom ogradom visine dovoljne da spriječi ulazak neovlaštenim osobama.

I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti utvrđuje se radi zaštite građevina i uređaja za zahvaćanje vode. I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti obuhvaća neposredno naplavno područje zahvata vode, izvor vodonosnika sa pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti, kaptažu, crpne stanice, uređaje za kondicioniranje vode, građevine za čuvanje mjesta umjetnog napajanja vodonosnika sa pukotinskom poroznosti, bez obzira na udaljenost od zahvata vode. Kod velikih naplavnih površina na strmom i nepristupačnom terenu, I. se zona može podijeliti na I.A. i I. B. zonu. I. zona i I.A. zona moraju biti ograđene.

I. zona sanitarne zaštite akumulacija i jezera utvrđuje se radi zaštite akumulacija i jezera te vodozahvata od bilo kakvog oštećenja, onečišćenja i zagađenja, te drugih slučajnih ili namjernih štetnih utjecaja. I. zona sanitarne zaštite akumulacija i jezera obuhvaća akumulaciju odnosno jezero, branu, vodozahvatnu građevinu, crpnu stanicu, uređaj za kondicioniranje vode, građevina za čuvanje izvorišta, zaštitne taložnice na ušću dotoka i zaštitni pojas uz akumulaciju ili jezero u širini od 10 m od ruba vode pri najvišem vodostaju. U I. zoni sanitarne zaštite akumulacija i jezera moraju biti ograđeni: vodozahvatna građevina, crpne stanice, uređaji za kondicioniranje vode i građevine za čuvanje izvorišta.

Za zahvat vode iz otvorenog vodotoka utvrđuje se samo I zona sanitarne zaštite. I. zona sanitarne zaštite otvorenog vodotoka obuhvaća područje neposrednog vodozahvata, korito i obalu vodotoka uz zahvat, crpne stanice, uređaj za kondicioniranje vode, građevine za čuvanje izvorišta, te suprotnu obalu u širini od 10 m od ruba korita ako je korito vodotoka kod niskih voda uže od 20 m. Granica I. zone sanitarne zaštite otvorenog vodotoka u vodotoku mora biti udaljena najmanje 10 m od vodozahvatne građevine u svim smjerovima, a obilježava se plutačama. U I. zoni sanitarne zaštite otvorenog vodotoka granica u odnosu na građevine na obali iznad razine visoke vode mora biti udaljena najmanje 10 m na sve strane od slijedećih građevina: vodozahvata, crpne stanice, uređaja za kondicioniranje vode, građevina za čuvanje izvorišta i mora se ograditi stabilnom ogradom.

U tablici u nastavku (Tablica 37) su navedena crpilišta voda na području KZŽ kojima upravlja Zagorski vodovod d.o.o., dok su u tablici u nastavku (Tablica 38) navedena i ostala crpilišta kojima upravljanju drugi pružatelji usluge javne vodoopskrbe.

Tablica 39. Crpilišta voda na području KZŽ kojima upravlja Zagorski vodovod d.o.o.

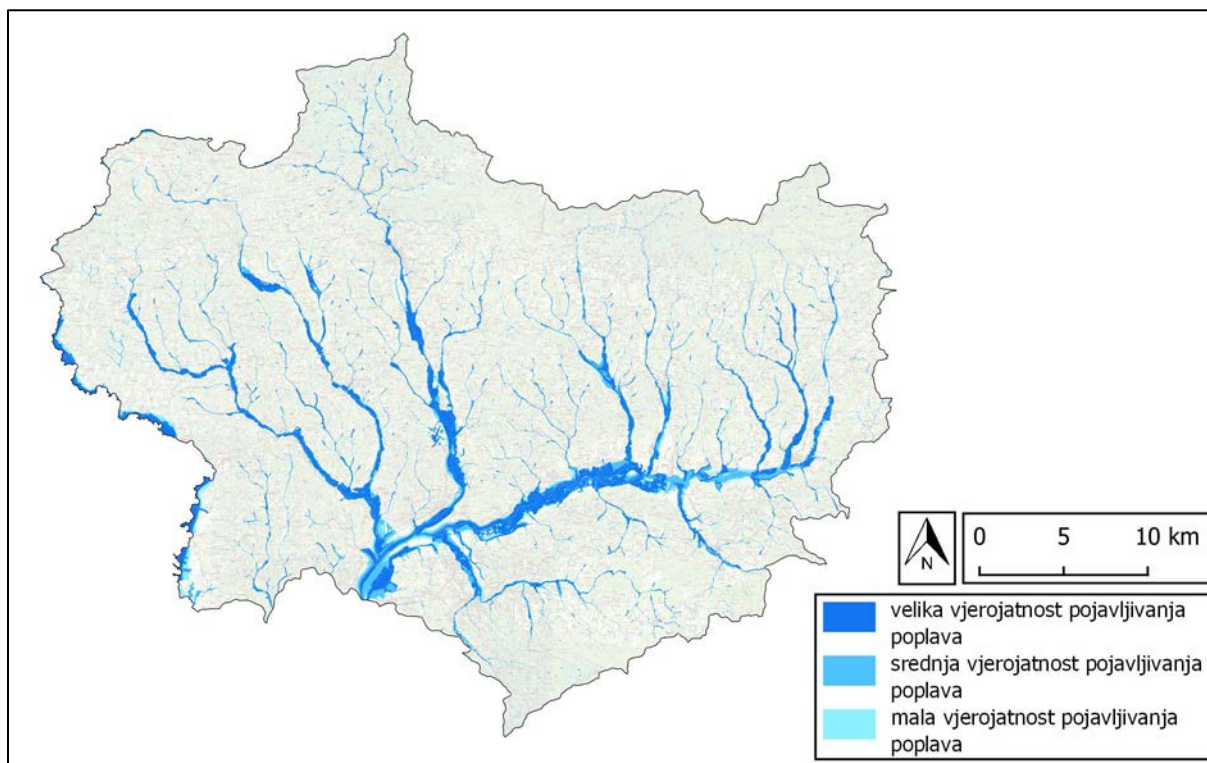
crpilište	opskrba područja	donesena odluka o zaštiti izvorišta (godina)
izvorište Lobor	Općina Lobor, Mače, Bedekovčina, Sveti Križ Začretje, i dio općine Mihovljan, te gradovi Zlatar, Oroslavje, Zabok, dio grada Donje Stubice	da (2014.)
izvorište Šibice	Općina Veliko Trgovišće, Krapinske Toplice, Tuhelj, dio općine Kraljevec na Sutli, Stubičke Toplice, Jakovlje, Gornja Stubica, dio općine Desinić, te gradovi Donja Stubica, dio grada Oroslavlja i grada Klanjca	da (2015.)
izvorište Belečka Selnica	općine Konjščina, Budinščina, Hrašćina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica i dio grada Zlatara	ne
izvorište Mlačine Grabari	Općina Novi Golubovec, dio općine Lobor i Mihovljan. Dio vode iz izvorišta miješa se sa vodom iz izvorišta Lobor i dolazi do VS Dukovec, gdje se dalje pušta u sustav Zagorskog vodovoda	da (2012.)
izvorište Osredok Desinički	Općina Desinić	ne
izvorište Harina Zlaka	Općina Zagorska Sela, Kumrovec, dio općine Kraljevec na Sutli i dio grada Klanjca	da (2012.)

Tablica 40. Crpilišta voda na području KZŽ kojima upravljaju drugi pružatelji usluge javne vodoopskrbe

crpilište	
izvorište Strahinje	zdenac Radoboj 2 (Gorjani)
izvorište Gorjak	zdenac B-2 (Jazvine)
zdenac KB-1	zdenac B-3 (Beli Zdenci)
zdenac KB-2	zdenac B-4 (Malogorski)
zdenac KB-3 (Grobotek)	izvorište Donja Šemnica (Bolanti)

3.7.5 Opasnost i rizik od poplava

Na slici u nastavku (Slika 13) prikazana je karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja (Hrvatske vode, 2019), iz koje se može vidjeti da opasnost od poplava postoji na širem pojasu uz rijeku Krapinu i njenim većim pritocima te u pojasu rijeke Sutle uz granicu sa Slovenijom. Na slivu Krapine često se javljaju nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama, a povezano s rastom slabo propusnih površina i prenamjenom iskorištavanja tla u slivu. Sutla se gotovo cijelom tokom kod pojave velikih voda izliva iz korita i plavi okolne površine (u pravilu poljoprivredne). Na dijelovima uz naselja i prometnice, tijekom godina su izvođeni određeni hidrotehnički zahvati kako bi se štete od plavljenja svele na što je moguće manju mjeru (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019).

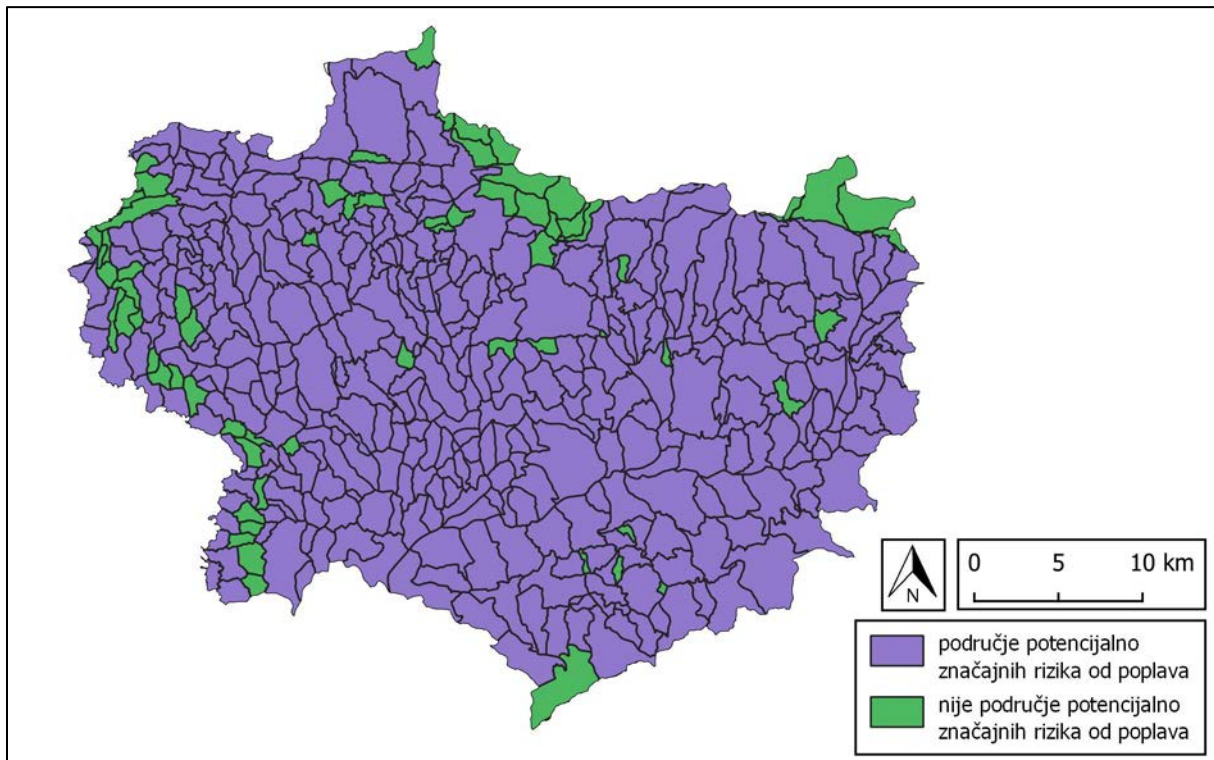
Slika 13. Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja, 1:450.000

Na vodnom području rijeke Dunav, podsliva rijeke Save, na kojem se nalazi i područje Županije, od velikih voda je zaštićen samo Grad Zagreb koji je, prema procjenama, siguran od tisućugodišnjih velikih voda. Na slivovima Savskih pritoka zaštitni sustavi su nedovršeni ili ih uopće nema. Opasnost od poplava prijeti naseljima Hrvatskog zagorja koje ugrožavaju rijeka Krapina i njezini bujični pritoci (Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije, 2015).

Prema Provedbenom planu obrane od poplava sektora C – Gornja Sava, područje KZŽ se cijelom površinom nalazi na branjenom području 12: Područje malog sliva Krapina-Sutla i sjeverni dio područja malog sliva Zagrebačko Prisavlje. Osim rijeke Save koja nije u KZŽ, glavni vodotoci na kojima se unutar ovog branjenog područja provode mjere obrane od poplava su rijeka Krapina, Sutla, Krapinica, Horvatska, Topličina i Kosteljina. Obrana od poplava navedenog branjenog područja provodi se s ukupno 51,74 km nasipa, a glavni objekt sustava obrane od poplava je retencija Sutlansko jezero (Provedbeni plan obrane od poplava Branjenog područja Sektor C – Gornja Sava, Branjeno područje 12, Hrvatske vode 2014).

Zaštitu od poplava na slivu Krapine čine nasipi, bujične pregrade i regulacijski radovi na rijeci Krapini i njenim pritocima. U slučaju događaja s najgorim mogućim posljedicama pretpostavlja se kako se neće javljati poplave u razmjerima u kojima bi stanovništvo bilo ugroženo u smislu da stanovništvo mora evakuirati, odnosno da bi bilo životno ugroženo. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i slično (PR KZŽ).

Na slici u nastavku (Slika 14) prikazana su područja značajnih rizika od poplava, sukladno Prethodnoj procjeni rizika od poplava 2018. (Hrvatske vode, 2019).

Slika 14. Područja značajnih rizika od poplava, 1:450.000

3.7.6 Postojeći okolišni problemi

Glavni uzrok za ne postizanje dobrog i vrlo dobrog ekološkog stanja površinskih vodnih tijela u Županiji su fizikalno kemijski pokazatelji uslijed povišenih koncentracija ukupnog dušika i fosfora. Izvori dušika i fosfora u površinskim vodnim tijelima u KZZ su ispusti otpadne vode, te gnojiva iz poljoprivrede koja sadrže visoke koncentracije dušika i fosfora, a koja se prilikom oborina ispiru s poljoprivrednih površina te mogu završiti u okolnim vodnim tijelima. S obzirom na visok udio poljoprivrednih površina u površini KZZ moguće je pretpostaviti da je poljoprivredna proizvodnja značajan izvor onečišćenja voda dušikom i fosforom u Županiji (Izvjješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.).

Postojeći okolišni problemi očituju se i u neadekvatnoj zaštiti izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće (PR KZZ).

Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Mnoge ljudske djelatnosti kao što su pretjerana sječa šuma i urbanizacija povećavaju potencijalnu opasnost od poplava (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZZ,

2019). Kao problemi u sustavu obrane od poplava izdvojena su nedovoljna nadvišenja nasipa, nerekonstruirani nasipi i neregulirano korito rijeke Krapine, plavljenje prometnica i ugroženost kuća na određenim lokalitetima (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Prema Izvešću o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015. (2016), na rijeci Krapini dolazi do plavljenja poljoprivrednih površina gotovo na cijelom toku. U pogledu obrane od poplava najugroženija je industrijska zona grada Zaboka, te niz većih i manjih naselja koja su izložena poplavama, a to su: Đurmanec, Bedekovčina, Začretje, Oroslavje. Na području općina Bedekovčina, Začretje i grada Oroslavja nema ugroženih ljudi već su ugrožene poljoprivredne površine, dok je na području općine Đurmanec ugroženo 20-tak ljudi, ali bez potrebe evakuacije. Poplavama u slivu rijeke Krapine najviše su izložene poljoprivredne površine, a nakon njih šume, pašnjaci i livade te na kraju dolaze naselja, što je vrlo rijetko i dosad nije imalo obilježja katastrofe ili nesreće pa nije bilo potrebe za evakuacijom stanovništva.

3.7.7 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja voda (prvenstveno poljoprivredom) te posljedično nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela. Također, očekuje se nastavak izloženosti plavljenja koje u postojećem stanju najviše ugrožavaju poljoprivredne površine.

3.8 Zrak

KZŽ je 2017. godine donijela Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje 2017.-2021. godine kojim se određuju ciljevi i mjere po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera s glavnim ciljem zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, ozonskog sloja te ublažavanja klimatskih promjena na području Županije u petogodišnjem razdoblju.

Prema Zakonu o zaštiti zraka, Pravilniku o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora i Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora, obveznici provođenja mjerenja ispuštanja su subjekti koji obavljaju djelatnost u kojoj dolazi do onečišćenja zraka i imaju u svojoj djelatnosti ispušt (dimovodni kanal) za odvod onečišćujućih tvari u zrak. Prema postojećim propisima u KZŽ ni jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja emisija.

Prema Registru onečišćavanja okoliša iz 2017. godine u KZŽ je bilo 13 operatera obveznika povremenih mjerenja koji su dužni dostaviti podatke onečišćenja zbog prelaska praga ispuštanja propisanog Pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša (NN 87/15) (PR KZŽ).

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na Teritoriju Hrvatske (NN 1/14) određeno je 5 zona i 4 aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. KZŽ je svrstana u zonu HR1 – Kontinentalna Hrvatska zajedno s Osječko-Baranjskom (izuzimajući osječku aglomeraciju HR OS), Požeško-slavonskom županijom, Virovitičko-podravskom, Vukovarsko-srijemskom, Bjelovarsko-bilogorskom, Koprivničko-

križevačkom, Međimurskom, Varaždinskom te Zagrebačkom županijom (izuzimajući zagrebačku aglomeraciju HR ZG).

U razdoblju od 2017.-2020. godine na području Županije provedena su mjerenja na automatskoj mjernoj postaji Državne mreže Desinić koja je ujedno i jedina stanica državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u KZŽ. U tablici u nastavku (Tablica 39) navedena je kategorizacija zraka temeljem provedenih mjerenja. Iz navedenih podataka može se vidjeti da je na području Županije kvaliteta zraka I kategorije, s izuzetkom 2017. godine kada je kategorizacija zraka za ozon bila II kategorije (Izvešća o praćenju kvalitete zraka na postajama državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u 2017., 2018., 2019. i 2020. godini). Za zonu HR1 – razina onečišćenosti zraka niža je od gornjeg praga procjene prema svim onečišćujućim tvarima. Koncentracije SO₂ i NO₂ niže su od donjeg praga procjene, razina PM₁₀ niža je od gornjeg praga procjene, razine benzena i benzo(a)pirena niže su od donjeg praga procjene, razine Pb, As, Cd, Ni niže su od donjeg praga procjene, razine CO niža je od donjeg praga procjene, razina O₃ viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon, a Hg je niža od granične vrijednosti. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu vegetacije također je niža od donjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Razine SO₂ i NO_x niže su od donjeg praga procjene, a AOT40 parametar viši je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon (AOT40 parametar) (PR KZŽ).

Tablica 41. Kategorizacija zraka na području oko mjerne postaje za trajno praćenje kvalitete zraka

postaja	kategorija kvalitete zraka				onečišćujuća tvar
	2017.	2018.	2019.	2020.	
državna mreža					
Desinić	**	**	*I	I	NO ₂
	*I	*I	*I	I	CO
	*I	*I	*I	*I	SO ₂
	**	**	**	**	benzen
	*I	*I	I	I	PM ₁₀
	I	*I	*I	I	PM _{2,5}
	*II	*I	*I	*I	O ₃
* uvjetna kategorizacija – obuhvat podataka je manji od 85%					
** nije bilo moguće provesti kategorizaciju zbog nedostatnog obuhvata podataka					

Prema Zakonu o zaštiti zraka, ako u određenoj zoni razine onečišćujućih tvari u zraku prekoračuju bilo koju graničnu vrijednost ili ciljnu vrijednost u svakom od tih slučajeva, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za tu zonu, donosi akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za tu zonu, kako bi se, u što je moguće kraćem vremenu, osiguralo postizanje graničnih ili ciljnih vrijednosti. Zakonom o zaštiti zraka također je propisano da ako u određenoj zoni postoji rizik da će razine onečišćujućih tvari prekoračiti prag upozorenja (razina onečišćenja čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko

zdravlje pri kratkotrajnoj izloženosti) predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za tu zonu donosi kratkoročni akcijski plan koji sadrži mjere koje se moraju poduzeti u kratkom roku kako bi se smanjio rizik ili trajanje takvog prekoračenja. Na području jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji nije došlo do prekoračenja graničnih ili ciljnih vrijednosti, kao ni praga upozorenja te do sada nije bilo razloga za donošenje akcijskih ili kratkoročnih akcijskih planova.

3.8.1 Postojeći okolišni problemi

Iako prerađivačka industrija neposredno pridonosi smanjenju kvalitete zraka, prema podacima iz Programa zaštite zraka, najznačajniji izvor emisija u Županiji predstavlja cestovni promet koji je najveći izvor CO₂, CO, NO_x i SO₂. U Županiji se nalazi šest cestovnih i dva željeznička granična prijelaza te međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca, što ovaj prostor čini izrazito prometno frekventnim. Prema dostupnim podacima, promet kao najvažniji izvor onečišćenja navode sljedeće JLS: Budinščina, Đurmanec, Lobar, Kraljevec na Sutli, Krapina, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Pregrada, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Zabok.

Osim samog prometa, na području Županije prisutni su i difuzni izvori onečišćenja, gdje se u prvom redu misli na poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda onečišćuje zrak stakleničkim plinovima CH₄ i N₂O (dušikov oksid), plinom odgovornim za zakiseljavanje i eutrofikaciju NH₃ (amonijak) te raznovrsnim pesticidima. Uz stočarsku proizvodnju vezano je onečišćenje zraka neugodnim mirisima (zbog prisutnosti amonijaka, sumporovodika, merkaptana), čime se na primjetan način narušava kakvoća okoliša. Prema dostupnim podacima poljoprivrednu proizvodnju kao izvor onečišćenja zraka navode sljedeće JLS: Budinščina, Kraljevec na Sutli, Mihovljan, Tuhelj i Zlatar Bistrica.

Značajno onečišćenje zraka (PM₁₀ i NMHOS) uzrokovano je i kućnim ložištima, a u Županiji čak 62 % stanovništva u kućanstvima kao primarni ili jedini energent koristi ogrjevno drvo. Eksploatacija mineralnih sirovina (šljunak i građevinski kamen) onečišćuje zrak prašinom uz same lokalitete eksploatacije, ali i uz putove kojima se materijal transportira do mjesta korištenja, osobito ako pri transportu nisu primijenjene odgovarajuće mjere (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.8.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja zraka prometom, poljoprivredom i kućnim ložištima.

3.9 Klimatološka obilježja

Specifičnosti geografskog položaja te osobitosti reljefnih karakteristika KZŽ glavni su čimbenici koji utječu na obilježja kontinentalne klime na ovom području.

Opća atmosferska cirkulacija karakteristična za geografsku širinu, utjecaji Panonske nizine, planinskog sustava Alpa i Dinarida te reljef koji oblikuje lokalne klimatske različitosti zaslužni su za predominantno kontinentalni tip klime s nekoliko specifičnih podtipova. Prema opće prihvaćenoj klasifikaciji W. Köppena, prostor Hrvatskog zagorja pripada C tipu klime, to jest, tipu Cfwbx ili umjereno toploj kišnoj klimi s toplim ljetima. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriraju u siječnju i veljači. Tip „C“ klime je klima u kojoj se srednja mjesečna temperatura kreće u intervalu do 3°C. Budući da su padaline podjednako raspoređene na cijelu godinu, to je „Cf“ tip klime. Kako ne postoji izraziti sušni period, a razdoblje s manje oborina pada u zimi, to je „Cfw“ klima. Najtopliji mjesec srpanj ima srednju temperaturu od 20,5°C, što je manje od granične temperature od 22°C pa ovo područje pripada u klimatsko područje „Cfwb“. Maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeto je sušnije i vedrije to je „Cfwbx“ klima (PR KZŽ).

Sukladno metodologiji Državnog hidrometeorološkog zavoda, za prikazivanje osnovnih meteoroloških elemenata KZŽ u tablici u nastavku (Tablica 40) korišteni su podaci meteorološke postaje Zagreb-Maksimir, s obzirom da klima KZŽ pripada istom tipu kontinentalno-panonske klime.

Tablica 42. Srednje godišnje vrijednosti meteoroloških elemenata (postaja Zagreb-Maksimir)

godina	srednje godišnje vrijednosti			godišnje vrijednosti			
	temperatura zraka, °C	tlak zraka, hPa	relativna vlaga zraka, %	količina oborina, mm	broj dana sa snježnim pokrivačem ≥1 cm	broj vedrih dana	broj oblačnih dana
2010.	11,3	998,7	75	1.059,9	49	32	149
2011.	12,1	1.003,5	71	517	9	68	112
2012.	12,5	1.001,6	68	7611	31	64	97
2013.	11,9	1.000,7	74	1.052,7	38	46	147
2014.	12,9	1.000,5	76	1.317,8	17	31	148
2015.	12,6	1.003,7	71	887,1	16	59	126
2016.	12,2	1.002,2	73	858,6	9	41	106
2017.	12,6	1.002,6	68	897	28	49	104
2018.	13,0	1.001,2	73	853,6	24	38	125
2019.	13,0	1.001,0	72	1.000,5	8	40	117

Izvor: Statističke informacije 2011.-2020. godine, www.dzs.hr

Na temelju podataka prikazanih u prethodnoj tablici za razdoblje 2010. – 2019. godine, područje KZŽ se opisuje dominantnom kategorijom *vrlo toplo*. U istu su svrstana šira područja Varaždina i dio središnje Hrvatske. Također, Županija se ubraja u kategoriju vrlo kišno, kao i ostatak sjeverne i središnje Hrvatske, te dio sjevernog i srednjeg Jadrana s pripadnim zaleđem i šire područje Dalmacije (PR KZŽ).

U Zagorju se strujanje vjetrova modificira pod utjecajem reljefa. Najučestaliji su zapadni vjetrovi sa 45% trajanjem tijekom godine. Na drugom mjestu su istočni vjetrovi sa 29% trajanja, dok je vremensko razdoblje bez vjetra oko 6% godišnjeg vremena. Maksimalne jačine vjetra kreću se od 6 – 9 Bofora, a najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća (PP KZŽ).

Prema podacima Studije potencijala OIE Krapinsko zagorske županije, u Županiji tijekom cijele godine postoji mogućnost pojave magle i to isključivo u jutarnjim i večernjim razdobljima dana (ljetna sezona godine), a u zimskom razdoblju i tijekom cijelog dana. Najveći broj dana s maglom zabilježen je u rujnu, listopadu, studenom i prosincu. Godišnje je ukupno 56 dana s maglom pa to znači da je 15,3% godine smanjena vidljivost.

3.9.1 Klimatske promjene

3.9.1.1 Dosadašnji trendovi i projekcije klimatskih promjena

Dosadašnji trendovi

Klimatske promjene na području Republike Hrvatske u razdoblju 1961. – 2010. analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina oborine i oborinskih indeksa kao i sušnih i kišnih razdoblja. Navedeni podaci preuzeti su iz Sedmog nacionalnog izvješća i trećeg dvogodišnjeg izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (2018.).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja (1961. - 2010.) trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, zatim podjednako trendovi za zimu i proljeće, dok su najmanje promjene imale jesenske temperature. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja, godišnje količine oborine pokazuju prevladavajuće neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima i negativni u ostalim područjima Hrvatske. Najizraženije promjene sušnih razdoblja su u jesenskim mjesecima kada je u cijeloj Republici Hrvatskoj uočen statistički značajan negativan trend.

Projekcije klimatskih promjena

U ovom poglavlju bit će prikazani rezultati klimatskih simulacija i projekcija buduće klime za područje Republike Hrvatske. Navedeni podaci preuzeti su iz sljedećih dokumenata:

- Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1).
- Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km.

Navedeni dokumenti izrađeni su tijekom 2017. godine u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama“.

Za klimatske simulacije korišten je regionalni atmosferski klimatski model RegCM (engl. Regional Climate Model). Za izradu simulacija vrlo bitno je definiranje i odabir scenarija koncentracija stakleničkih plinova. Scenariji koncentracija stakleničkih plinova (engl. representative concentration pathways, RCP) su trajektorije koncentracija stakleničkih plinova (a ne emisija) koje opisuju četiri moguće buduće klime, ovisno o tome koliko će stakleničkih plinova biti u atmosferi u nadolazećim godinama (Moss i sur. 2010). Četiri scenarija, RCP2.6, RCP4.5, RCP6 i RCP8.5, daju raspon vrijednosti mogućeg forsiranja zračenja (u W/m^2) u 2100. u odnosu na predindustrijske vrijednosti (+2.6, +4.5, +6.0 i +8.5 W/m^2). RCP2.6 predstavlja, dakle, razmjerno male buduće koncentracije stakleničkih plinova na koncu 21. stoljeća, dok RCP8.5 daje osjetno veće koncentracije.

Sadašnja (“povijesna”) klima odnosi se na razdoblje od 1971. do 2000. U tekstu se ovo razdoblje navodi i kao referentno klimatsko razdoblje ili referentna klima, te je označeno kao razdoblje P0. Promjena klimatskih varijabli u budućoj klimi u odnosu na referentnu klimu prikazana je i diskutirana za dva vremenska razdoblja: 2011.-2040. ili P1 (neposredna budućnost) i 2041.-2070. ili P2 (klima sredine 21. stoljeća). Klimatske promjene definirane su kao razlike vrijednosti klimatskih varijabli između razdoblja 2011.-2040. i 1971.-2000. (P1-P0), te razdoblja 2041.-2070. minus 1971.-2000. (P2-P0).

Za sve analizirane varijable klimatsko modeliranje izrađeno je na prostornoj rezoluciji od 50 km i za RCP4.5. scenarij, dok je za određene parametre (temperatura, oborine, brzina vjetra, ekstremni vremenski uvjeti) modeliranje izrađeno i na detaljnijoj prostornoj rezoluciji od 12,5 km, za scenarije RCP4.5 i RCP8.5. U nastavu teksta, ukoliko su prikazani rezultati klimatskih simulacija na 12,5 km rezoluciji, bit će navedeno da se radi o 12,5 km rezoluciji te će biti naveden i koji scenarij je uzet u obzir.

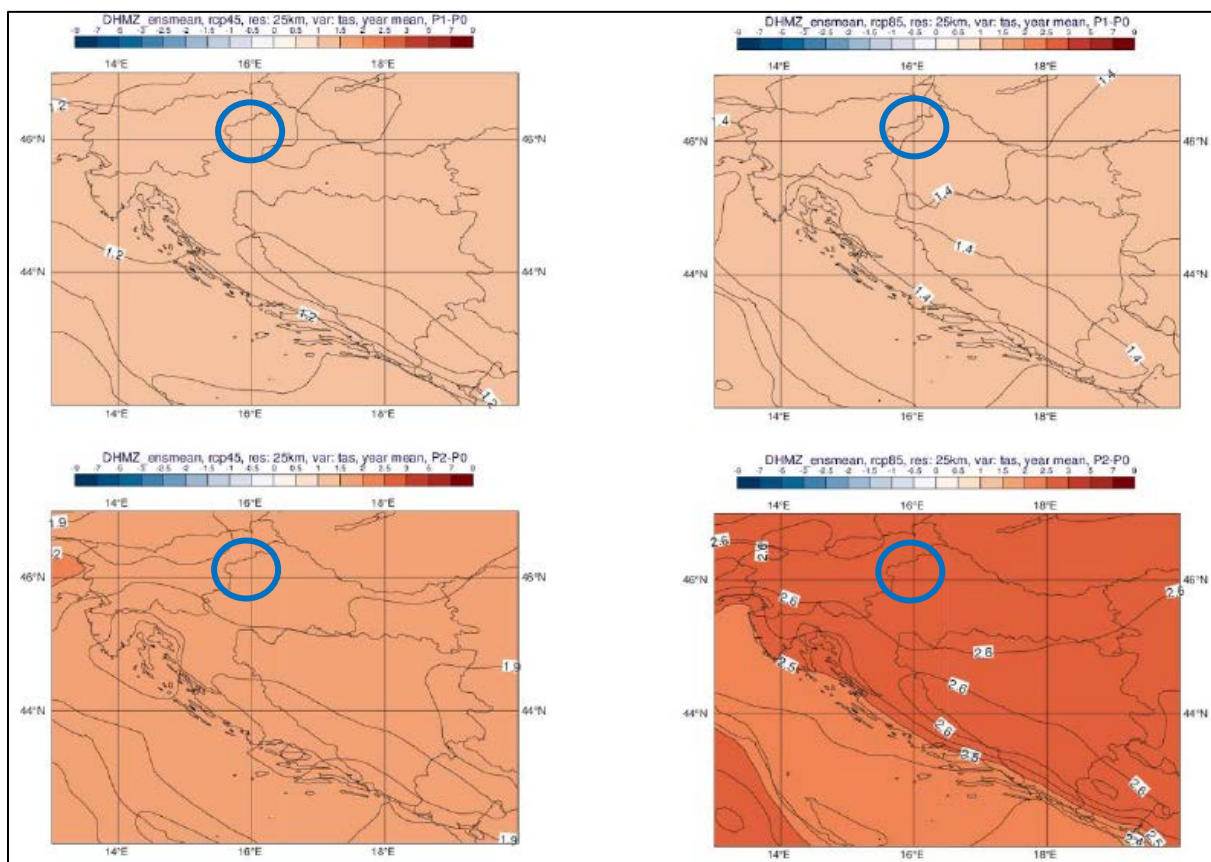
Srednja temperatura zraka na 2 m iznad tla

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

Na srednjoj godišnjoj razini, srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji daje za razdoblje 2011.-2040. godine i oba scenarija mogućnost zagrijavanja od 1,2 do

1,4 °C (Slika 15). **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,2 °C (RCP4.5) do 1,4 °C (RCP8.5).**

Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP4.5 očekivano zagrijavanje je od 1,9 do 2 °C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP8.5, projekcije ukazuju na mogućnost porasta temperature od 2,4 °C na krajnjem jugu do 2,6 °C u većem dijelu Hrvatske. U obalnom području projicirani porast temperature je oko 2,5 °C. **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,9 °C (RCP4.5) do 2,6 °C (RCP8.5).**

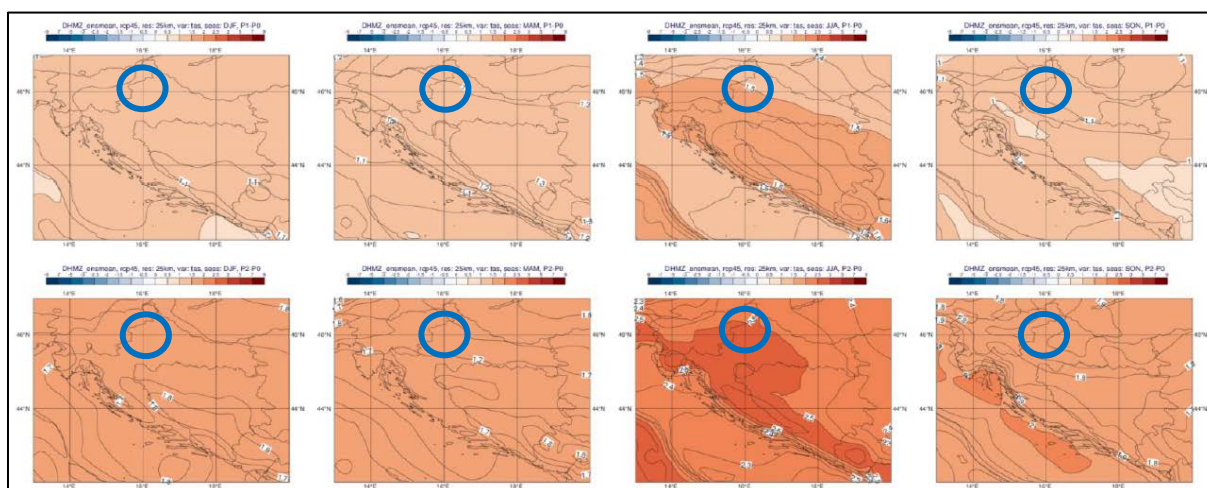
Slika 15. Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, temperatura zraka na 2 m iznad tla se povećava u svim sezonama i za oba scenarija (Slika 16). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ukazuju na moguće zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni od 1 do 1,3 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 1,5 do 1,7 °C. **Na području**

Županije očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,1 °C zimi, 1,3 °C u proljeće, 1,5 °C ljeti i 1,1 °C u jesen.

Za razdoblje 2041.-2070. godine i isti scenarij, zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni iznosi od 1,7 do 2 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 2,4 do 2,6 °C. Iznimke za ljetnu sezonu čini istok Hrvatske i obalno područje sa zagrijavanjem nešto manjim od 2,5 °C. **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,8 °C zimi, 1,7 °C u proljeće, 2,5 °C ljeti i 1,8 °C u jesen.**

Slika 16. Temperatura zraka na 2 m (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

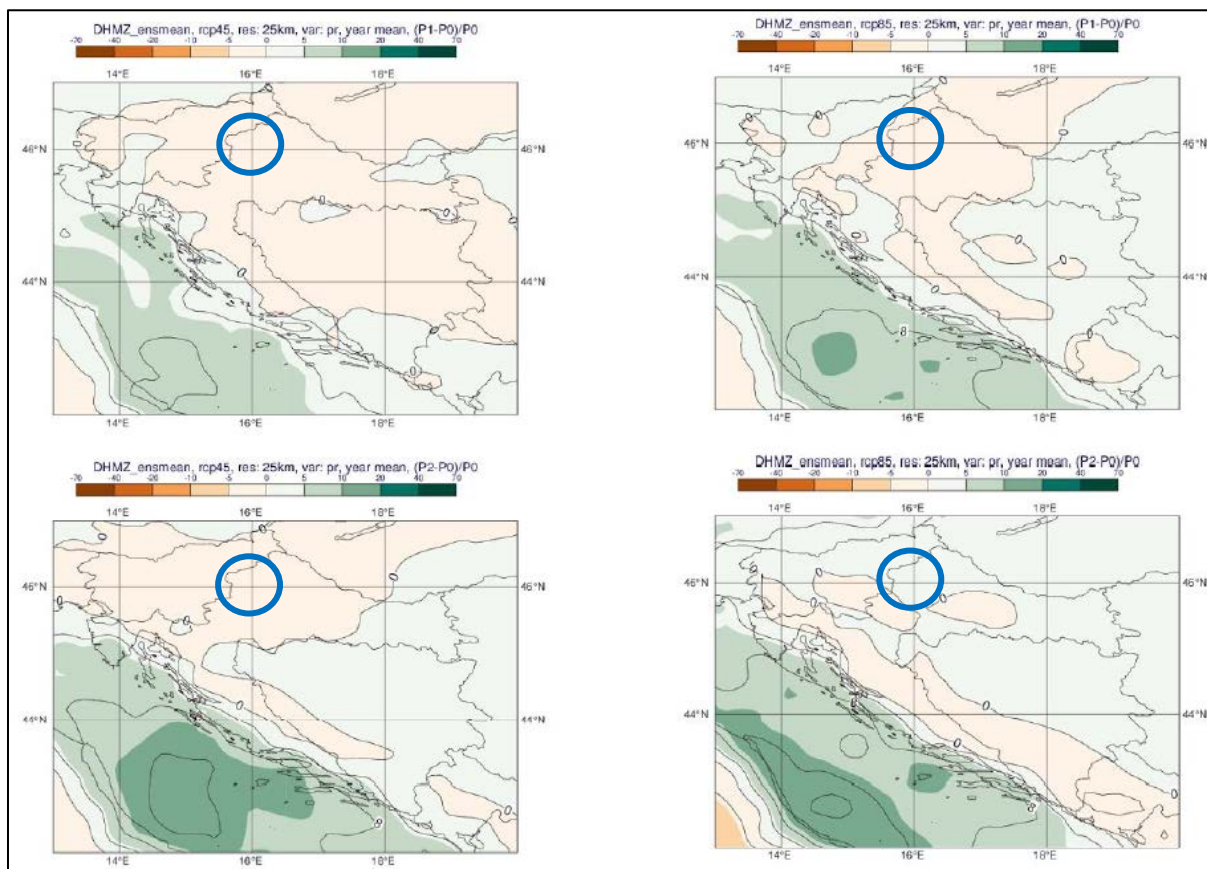
Ukupna količina oborine

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, na srednjoj godišnjoj razini su promjene u ukupnoj količini oborine u rasponu od -5 do 5% za oba buduća razdoblja te za oba scenarija (Slika 17). Dodatno, za područje Jadranskog mora te dijela obalnog područja, promjene na godišnjoj razini ukazuju na mogućnost porasta količine oborine u iznosu od 5 do 10%. **Na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se između -5% do 0% (RCP4.5 i RCP8.5) za razdoblje 2011.-2040. godine.**

Za razdoblje 2041.-2070., na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se između -5% do 0% (RCP4.5) i između 0% do 5% (RCP8.5).

Slika 17. Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U usporedbi s rezultatima simulacije povijesne klime (razdoblje 1971.-2000.) na 50 km rezoluciji, na 12,5 km su gradijenti oborine osjetno izraženiji u područjima strme orografije. To znači da je u 12,5 km simulacijama kvalitativna razdioba oborine bolje prikazana. Međutim, ukupne količine oborine su precijenjene, kako u odnosu na 50 km simulacije, tako i u odnosu na izmjerene klimatološke vrijednosti. Ovo povećanje ukupne količine oborine u referentnoj klimi osobito je izraženo na visokim planinama obalnog zaleđa.

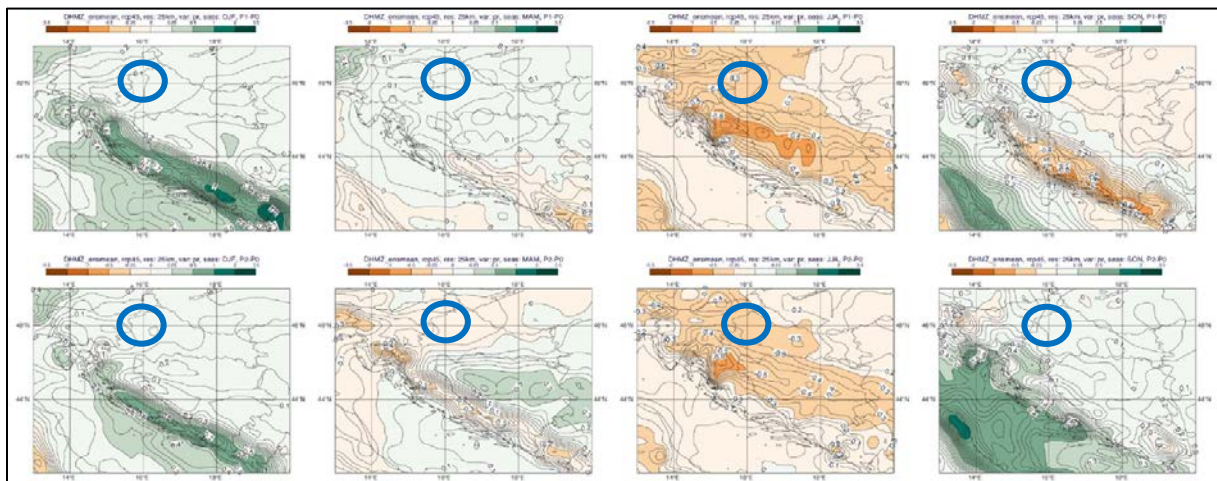
Za razliku od temperaturnih veličina, klimatske projekcije srednje ukupne količine oborine sadrže izraženije razlike u iznosu i predznaku promjena u prostoru te pokazuju veću ovisnost o sezoni (Slika 18). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji ukazuju na:

- moguće povećanje ukupne količine oborine tijekom zime na čitavom području Hrvatske (do 5% u središnjim dijelovima, od 5 do 10% na istoku i zaleđu obale te čak do 20% u nekim dijelovima obalnog područja);
- slabije izražen signal tijekom proljeća s promjenama u rasponu od -5 do 5%;

- izraženo smanjenje ukupne količine oborine ljeti u čitavoj Hrvatskoj: u većem dijelu Hrvatske od -20 do -10%, od -10 do -5% na sjevernom dijelu obale i od -5 do 0% na južnom Jadranu;
- promjenjiv signal tijekom jeseni u rasponu od -5 do 5% osim na području juga Hrvatske gdje ovdje analizirane projekcije ukazuju na smanjenje u rasponu od -10 do -5%.

Na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine za razdoblje 2011. do 2040. iznose oko 0,25 mm/dan u zimi i proljeće, do -0,5 mm/dan u ljeto te od -0,25 do 0,25 mm/dan u jesen.

Za razdoblje 2041.-2070. godine su projicirane promjene sličnog iznosa i predznaka za sve sezone kao i u neposredno budućoj klimi (2011.-2040. godine), osim za jesen, gdje se javlja povećanje količina oborine u različitom postotku ovisno o dijelu Hrvatske. **Na području županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine iznose oko 0,25 mm/dan u zimi i jesen, do -0,25 mm/dan u proljeće te do -0,5 mm/dan u ljeto.**

Slika 18. Ukupna količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

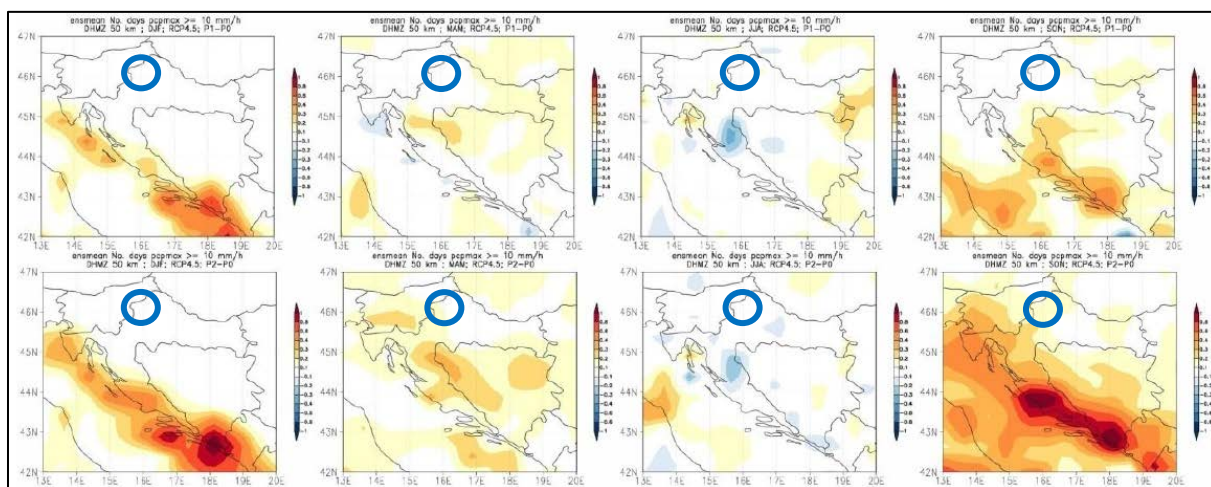
Broj dana s maksimalnom dnevnom količinom oborine većom od 10 mm/h

Ova veličina opisuje "pljuskovitost" oborine, što je česta osobina oborine u toplom dijelu godine. No, ona također može karakterizirati i veće količine oborine u hladnim sezonama (jesen, zima), kad se atmosferske fronte ili ciklone zadržavaju nad našim krajevima (Slika 19).

U neposredno budućoj klimi (razdoblje P1) broj dana s oborinama većim od 10 mm/h će se više mijenjati u južnim nego u sjevernim dijelovima Hrvatske i projicirane promjene neće biti jedinstvene. U jesen i zimi će broj dana u južnim krajevima biti nešto veći nego u P0, dok će u proljeće i ljeto signal imati promjenljivi predznak. Također, valja naglasiti

kako će promjena broja dana u P1 u odnosu na P0 biti relativno mala – najveće povećanje je do 0.8 dana na južnom Jadranu zimi. **Na području Županije ne očekuju se promjene.**

Oko sredine 21. stoljeća (P2) povećanje broja dana u jesen i zimi bit će preko 1 dan u jesen na srednjem i južnom Jadranu, te će zahvatiti znatno šire područje južne Hrvatske. Jedino će ljeti doći do manjeg smanjenja broja dana s oborinama većim od 10 mm/h u Lici i ponegdje duž Jadrana. **Na području Županije očekivane promjene iznose 0,1 dan u proljeće i jesen.**

Slika 19. Broj dana s oborinom većom od 10 mm/h u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.

3.9.1.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika (PR KZZ).

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području aridne panonske Hrvatske posebno su zbog daljnjeg isušivanja i dezertifikacije ugrožena staništa rijeka s muljevitim obalama (Sava, Drava, Dunav), panonske slane stepe, slane močvare i plitka zaslanjena jezera, brojni subpanonski i panonski travnjaci na području Baranje i Srijema te aluvijalne šume. Posljedice klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj već su vidljive kroz ugrozu pojedinih vrsta, zbog čega Crvene knjige Republike Hrvatske posebno ističu ugrozu vrsta cretova i periodičkih lokvi.

Dugotrajna suša izravno će utjecati na dostupnost slatke vode, a time i na mogućnost uzgoja slatkovodnih vrsta riba.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene

potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetrolova, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima

hlađenja, promjena u flori i fauni. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

3.10 Bioraznolikost

Hrvatska predstavlja jednu od najbogatijih zemalja Europe kad je riječ o bioraznolikosti. Uz veliki broj endema, zabilježen je i veliki broj ostalih strogo zaštićenih, ali i ugroženih vrsta. Također, na području Hrvatske pa tako i KZŽ prisutna su raznolika staništa s velikim udjelom onih koja su okarakterizirana kao ugrožena i rijetka.

3.10.1 Fauna

Prema podacima iz Izvješća o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017. (Ires ekologija, 2018), na području KZŽ obitava 19 vrsta životinja koje se ubrajaju u visokorizične ugrožene svojte. Prema dostupnim podacima u KZŽ obitava 101 strogo zaštićena vrsta, od čega više od polovice pripada ornitofauni.

Hrvatsko zagorje ističe se mozaičnim poljoprivrednim krajolikom te većim šumskim kompleksima na planinama koji pogoduju ptičjem svijetu. Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih ptičjih vrsta koja ih čine značajnim pokazateljima ukupnog stanja prirode. Upravo su zbog tih svojstava ptičje vrste veoma osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima. U Republici Hrvatskoj osobito su ugrožene ptice gnjezdarice i močvarna staništa. Područje Hrvatskog zagorja i KZŽ smatra se posljednjim gnjezdištem zlatovrane (*Coracias garrulus*). Zadnje gniježđenje ove vrste ptice u Hrvatskoj zabilježeno je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskom zagorju te je trenutno jedna od najugroženijih ptica u Europi. Istraživanjem na području gora Strahinjčice i Ivansčice zabilježeno je 108 vrsta ptica, dok je na području Značajnog krajobraza Zelenjak - Risvička i Cesarska gora istraživanjem utvrđena 71 vrsta ptica. Prvi nalaz gniježđenja ušare u sjeverozapadnoj Hrvatskoj bio je 2012. godine na području Značajnoga krajobraza Zelenjak - Risvička i Cesarska gora. Ušara je najveća europska sova, a u kontinentalnoj Hrvatskoj bila je istrijebljena zbog krivolova i gubitka staništa. Na području Strahinjčice i Ivansčice tijekom 2014. godine postavljeno je 45 kućica za gniježđenje ptica dupljašica, od čega su se ptice koristile 31 kućicom.

Jedan od najbrojnijih redova kukaca su leptiri. Tijekom istraživanja danjih leptira Hrvatskoga zagorja provedenoga od 2008. do 2016. godine zabilježeno je 112 vrsta danjih leptira, što je 57% faune danjih leptira Hrvatske. Najveća raznolikost leptira zabilježena je na gorama Ivanšćici i Strahinjčici te u dolini rijeke Sutle. Zabilježeno je nekoliko rijetkih i ugroženih vrsta, najviše travnjačkih, poput velikoga livadnog plavca, gorskoga plavca, grahorkinoga plavca, močvarne riđe i uskrsnoga leptira. Zbog svoje specifične biologije leptiri veoma brzo reagiraju na promjene u staništu, stoga se smatraju izvrsnim pokazateljima očuvanosti područja. Danji leptiri veoma su ugroženi nestajanjem livada, čiji je uzrok prestanak košnje i napuštanje tradicionalnoga stočarstva. Tijekom 2014. do 2016. godine preveden je iznimno vrijedan istraživački projekt u kojem je zabilježeno više od 1.018 vrsta noćnih leptira. Iz projekta je proizašla knjiga Noćni leptiri Krapinsko-zagorske županije koja je prva pregledna knjiga o noćnim leptirima na hrvatskome jeziku. Fauna noćnih leptira KZŽ mješavina je alpske, dinarske, kontinentalne, panonske, pa čak i sredozemne faune leptira. Po brojnosti vrsta prevladavaju grbice (*Geometridae*) i sovice (*Noctuidae*) s 440 vrsta, većinom travnjačkih i šumskih, te svijači (*Tortricidae*) s više od 130 vrsta, među kojima prevladavaju vrste čija su staništa šume i grmlje. Najveća raznolikost i brojnost noćnih leptira zabilježena je na Strahinjčici i Ivanšćici.

Na području KZŽ dosad je zabilježeno 37 vrsta vretenaca, kukaca čiji životni ciklus spaja vodeno i kopneno stanište. Prisutnost vretenaca potvrđuje bogatstvo i očuvanost ekosustava u kojem žive.

Istraživanjima na području Strahinjčice, Ivanšćice i Sutinskih toplica utvrđena je prisutnost 148 svojta kornjaša. Porodice s najvećim brojem svojta bile su cvilidrete, zatim trčci, bubamare, strvinari i žičnjaci. Zabilježene su i četiri vrste obuhvaćene ekološkom mrežom Natura 2000 - obični jelenak, velika hrastova strizibuba, velika četveropjega cvilidreta i alpinska strizibuba.

Istraživanja provedena 2010., 2015. i 2019. godine pokazala su da je Sutla iznimno bogata ribama. Ukupno su 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle u samo 92 km toka što dodatno upućuju na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je važna za očuvanje 8 vrsti riba zaštićenih ekološkom mrežom Natura 2000, te 6 endemskih vrsta Dunavskog bazena.

Na području KZŽ u provedenim istraživanjima herpetofaune 2011., 2012., 2018. i 2019. godine zabilježeno je 11 vrsta vodozemaca i 11 vrsta gmazova. Na području KZŽ prema stupnju ugroženosti vodozemaca, u kategoriji gotovo ugroženih vrsta nalazimo dvije vrste - crveni mukač (*Bombina bombina*) i veliki vodenjak (*Triturus camifex*). U kategoriji gotovo ugroženih vrsta su i dva gmaza - barska kornjača (*Emys orbicularis*) i riđovka (*Vipera berus*).

Inventarizacijom šišmiša tijekom 2014. i 2015. godine na području KZŽ zabilježeno je 17 vrsta šišmiša. Već niz godina prate se porodiljne kolonije velikog šišmiša, oštrouhog šišmiša, riđeg šišmiša i velikog potkovnjaka u crkvama u Klanjcu, Donjoj Stubici i Krapini (PR KZŽ).

3.10.2 Flora

Prema podacima iz Izvješća o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017. (Ires ekologija, 2018), u KZŽ evidentirane su 1.253 biljne vrste, od čega je 8 vrsta kritično ugroženo, 12 vrsta ugroženo i 29 vrsta osjetljivo. Najveći broj ugroženih vrsta nalazi se na području općine Radoboj i grada Krapine, odnosno na području Strahinjčice. Prema dokumentu Područja Hrvatske značajna za floru (2009), u KZŽ ustanovljeno je 5 područja značajnih za floru: Cesargradska gora, Ivanščica, Cret Dubravica, Medvednica i Strahinjčica.

Glavni uzrok ugroženosti flore je nestanak staništa. Najugroženija staništa su travnjaci, cretovi i močvare. Od velikog značaja za bioraznolikost su suhi brdski travnjaci koji su važna staništa orhideja i brojnih drugih biljnih i životinjskih vrsta. Na području KZŽ, u termofilnim hrastovim šumama na Strahinjčici raste hrvatska perunika (*Iris croatica*) – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Od rijetkih vrsta na području Županije ističu se i orhideje kojih je na području Zagorja zabilježeno čak 40 vrsta i podvrsta, a po broju vrsta se ističe Strahinjčica na kojoj su zabilježene čak 32 vrste. Sve orhideje strogo su zaštićene i zabranjeno ih je brati, uništavati ili iskopavati. Rastu na raznolikim staništima, od vlažnih livada u nizinskim područjima do šuma i šikara, a najviše vrsta raste na suhim travnjacima (PR KZŽ).

Invazivne biljne vrste su one, čije unošenje i daljnje širenje direktno ugrožava stanište i autohtone vrste (i time čitavi ekosustav), čime negativno utječu na bioraznolikost, a kroz neko vrijeme mogu prouzročiti značajne ekološke i ekonomske posljedice. Prema dostupnim podacima, na području KZŽ zabilježene je 35 invazivnih biljnih vrsta, čiji popis je dan u tablici u nastavku (Tablica 41) (Fauna vretenaca i invazivna flora Krapinsko-zagorske županije, 2013).

Tablica 43. Invazivne biljne vrste zabilježene na području KZŽ

latinsko ime vrste	hrvatsko ime vrste
<i>Abutilon theophrasti</i> (Medik.)	teofrasta lipica
<i>Acer negundo</i> (L.)	pajavac
<i>Amaranthus hybridus</i> (L.)	hibridni štir
<i>Amaranthus retroflexus</i> (L.)	obični štir
<i>Ambrosia artemisiifolia</i> (L.)	ambrozija
<i>Angelica archangelica</i> (L.)	ljekovita anđelika
<i>Asclepias syriaca</i> (L.)	cigansko perje
<i>Bidens frondosa</i> (L.)	lisnati dvozub
<i>Conyza canadensis</i> ((L.) Cronquist)	kanadska hudoljetnica
<i>Datura innoxia</i> (Mill.)	datura
<i>Datura stramonium</i> (L.)	bijeli kušnjak
<i>Duschesnea indica</i> (Andrews (Focke))	indijska jagoda
<i>Echinocystis lobata</i> ((Michx.) Torr. et Gray	uljevita bučica
<i>Elodea canadensis</i> (Michx.)	kanadska vodena kuga

latinsko ime vrste	hrvatsko ime vrste
<i>Erigeron annuus</i> ((L.) Pers.)	jedogodišnja krasolika
<i>Galinsoga ciliata</i> ((Raf.) S.F.Blake)	trepavičasta konica
<i>Galinsoga parviflora</i> (Cav.)	sitna konica
<i>Helianthus tuberosus</i> (L.)	gomoljasti suncokret
<i>Impatiens balfourri</i> (Hooker f.)	
<i>Impatiens glandulifera</i> (Royle)	žljezdasti nedarak
<i>Impatiens parviflora</i> (DC.)	sitnocvijetni nedarak
<i>Juncus tenuis</i> (Willd.)	nježni sit
<i>Oenothera biennis</i> (L.)	dvogodišnja pupoljka
<i>Panicum capillare</i> (L.)	vlasasto proso
<i>Panicum dichotomiflorum</i> (Michx.)	
<i>Phytolacca armeniaca</i> (L.)	američki kermes
<i>Reynoutria japonica</i> (Houtt.)	japanski pridvornik
<i>Robinia pseudoacacia</i> (L.)	bagrem
<i>Rudbeckia laciniata</i> (L.)	dronjava pupavica
<i>Solidago canadensis</i> (L.)	gustocvijetna zlatnica
<i>Solidago gigantea</i> (Aiton)	velika zlatnica
<i>Sorghum halepense</i> ((L.) Pers.)	piramidalni sirak
<i>Veronica persica</i> (Poiret)	perzijska čestoslavica
<i>Xanthium strumarium</i> (L.)	obalna dikica

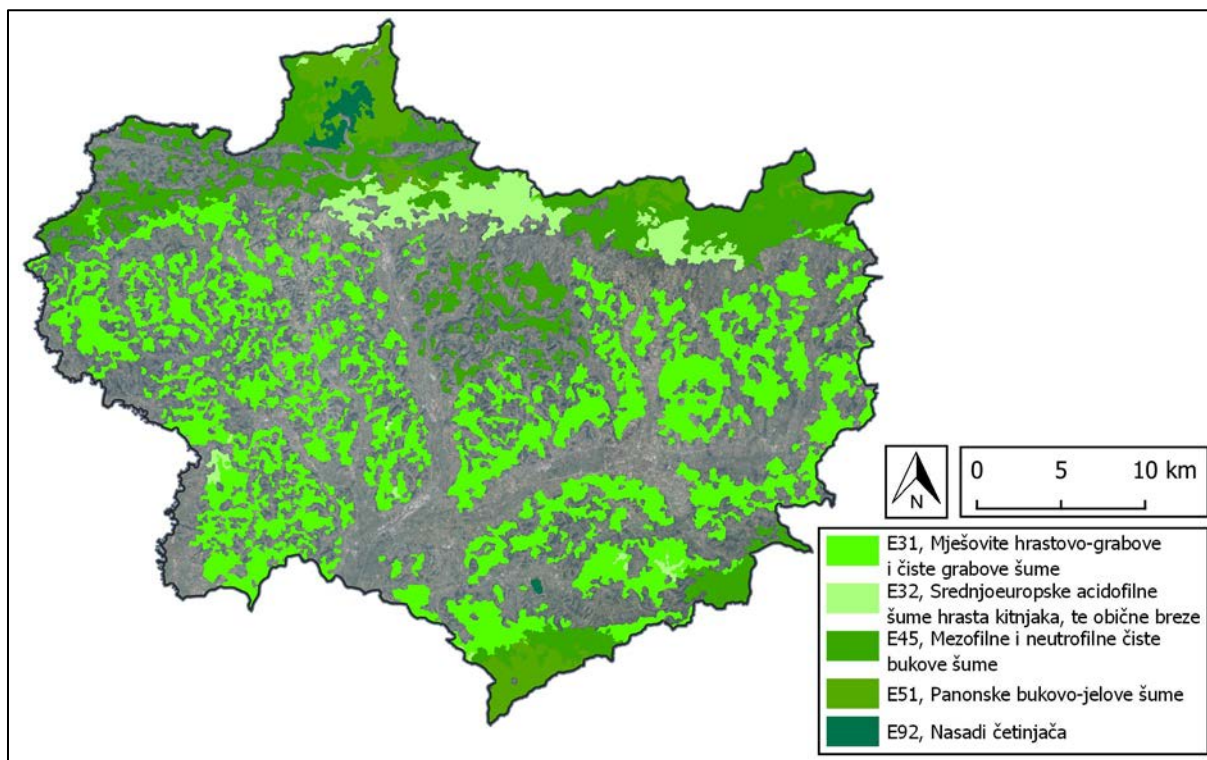
3.10.3 Staništa

Na slici u nastavku (Slika 20) dan je izvod iz karte kopnenih nešumskih staništa RH (2016), dok je na slici u nastavku (Slika 21) dana karta rasprostranjenosti šumskih staništa prema karti staništa RH iz 2004. godine. U tablici u nastavku (Tablica 42) naveden je popis najzastupljenijih stanišnih tipova na području KZŽ.

Slika 20. Karta kopnenih nešumskih staništa KZŽ (2016), 1:350.000

Slika 21. Šumska staništa na području KZŽ prema karti staništa RH (2004), 1:450.000

Tablica 44. Udijeli stanišnih tipova na području KZŽ prema karti kopnenih nešumskih staništa RH (2016)

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
E	Šume	52.198,61	42,46
I21 C232	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košarice Srednje Europe	5.850,34	4,76
I21	Mozaici kultiviranih površina	5.143,99	4,18
J	Izgrađena i industrijska staništa	4.082,63	3,32
C232	Mezofilne livade košarice Srednje Europe	3.205,25	2,61
C232 I21	Mezofilne livade košarice Srednje Europe / Mozaici kultiviranih površina	3.140,19	2,55
E D121	Šume / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	1.545,14	1,26
J I51	Izgrađena i industrijska staništa / Voćnjaci	1.159,08	0,94
C2321 I21	Srednjoeuropske livade rane pahovke / Mozaici kultiviranih površina	1.054,87	0,86
I21 C232 I18	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košarice Srednje Europe / Zapuštene poljoprivredne površine	1.018,56	0,83
I18 D121	Zapuštene poljoprivredne površine / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	940,27	0,76
C2321 I21 I18	Srednjoeuropske livade rane pahovke / Mozaici kultiviranih površina / Zapuštene poljoprivredne površine	827,39	0,67

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
C2321	Srednjoeuropske livade rane pahovke	809,81	0,66
I53	Vinogradi	705,07	0,57
C232 I21 I18	Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Mozaici kultiviranih površina / Zapuštene poljoprivredne površine	701,54	0,57
I21 C232 J	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Izgrađena i industrijska staništa	691,40	0,56
A23	Stalni vodotoci	659,47	0,54
I21 C232 D121	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	656,29	0,53
D121 E	Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva / Šume	642,62	0,52
J I51 C2321	Izgrađena i industrijska staništa / Voćnjaci / Srednjoeuropske livade rane pahovke	641,03	0,52

Na prethodnim slikama (Slika 20 i Slika 21) uočljivo je da područja uz Medvednicu, Ivanščicu i Strahinjčicu karakteriziraju šumska staništa dok je središnji dio Županije heterogenijeg karaktera s rasprostranjenim travnjacima koji su prožeti brojnim manjim šumskim i poljoprivrednim kompleksima. Ovakva heterogenost staništa predstavlja pogodna staništa velikom broju divljih vrsta, uključujući znatan broj strogo zaštićenih i ugroženih vrsta. Dominantan stanišni tip na području KZŽ je E Šume, koji se prostire na oko 42% površine KZŽ. Od šumskih staništa rasprostranjeni su E31 Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume, E32 Srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka te obične breze, E45 Mezofilne i neutrofilne čiste bukove šume, E51 Panonske bukovo-jelove šume i E92 Nasadi četinjača.

Šumska vegetacija KZŽ pripada ilirskoj provinciji eurosibirsko-sjevernoameričkog fitogeografskog okružja, koju karakteriziraju tri klimatska vegetacijska područja: panonska varijanta šume bukve i jele (*Abieti-Fagetum illyricum*) u višem gorskom pojasu, panonska varijanta gorske šume bukve (*Fagetum illyricum montanum*) u nižem gorskom pojasu i šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus petraeae-Carpinetum illyricum*) u brdskom i nizinskom pojasu. Šumske zajednice Županije bogate su flornim sastavom, ponajprije zahvaljujući povoljnoj klimi i edafskim uvjetima za uspjevanje šumske vegetacije.

Viši gorski pojas obuhvaća najšumovitije predjele Macelja, Strahinjčice i Ivančice te sjeverne obronke Medvednice. Osim bukovo-jelovih šuma, ovaj pojas karakteriziraju i lokalno uvjetovane šume gorskog javora i običnog jasena te manje površine šuma lipe i tise. U nižem gorskom pojasu prevladavaju čiste, bazofilne i acidofilne bukove šume, gdje se uz bukvu ističe javor mliječ i gorski javor. Brdski pojas obilježavaju hrastove šume od kojih su dominantne fitocenoze hrasta kitnjaka i običnog graba na neutralnim i slabo kiselim tlima. Zajednice hrasta medunca i crnog graba te hrasta kitnjaka i pitomog kestena obrastaju uglavnom strme padine na skeletnim plitkim tlima na matičnoj podlozi dolomita i vapnenca. Značajna je i raširenost običnog bagrema koji raste na gotovo svim tlima (osim mokrim i tresetnim). Vegetacija nizinskog pojasa razvijena je u nizinama rijeka, a režim

voda daje osnovno obilježje šumskoj vegetaciji koja ima isključivo hidrofilno obilježje. Uglavnom obuhvaća zajednice johe i hrasta lužnjaka te manje površine vrbovih i topolovih zajednica uz rijeke i potoke.

Prema reljefnim obilježjima i podneblju, predjeli višeg i nižeg gorskog pojasa nisu povoljni za poljodjelsku obradu i u tim predjelima prevladavaju prostrane šume s mjestimičnim livadama. S druge strane, zahvaljujući iznimno povoljnim uvjetima za život čovjeka i razvoj različitih djelatnosti, šume brdskog i nizinskog pojasa su dosta iskrčene, a njihova staništa iskorištena za izgradnju naselja i različite poljoprivredne kulture (Izvrješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.10.4 Zaštićena područja

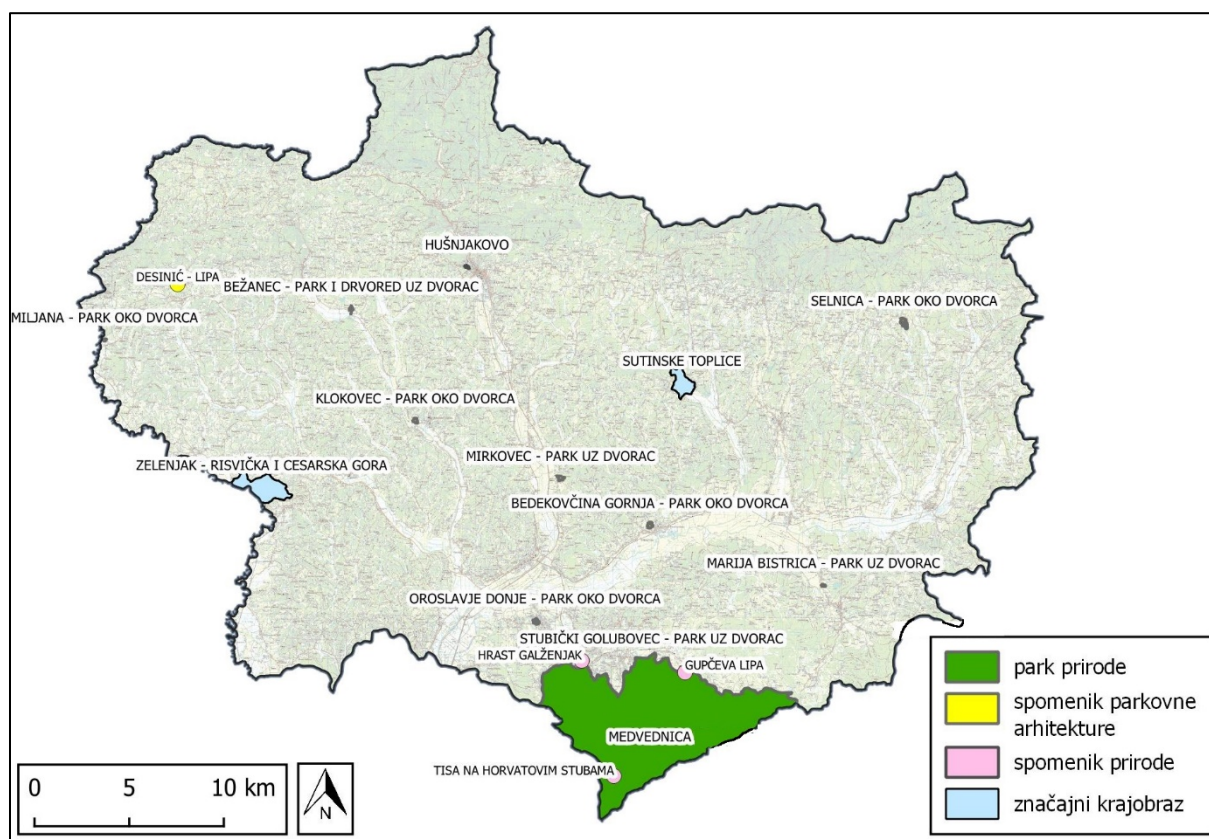
Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) predviđa devet kategorija zaštite, od kojih se na području KZŽ nalaze park prirode, spomenik prirode, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture. Ukupan broj zaštićenih područja u Županiji iznosi 17. U tablici u nastavku (Tablica 43) navedena su zaštićena područja, a njihov kartografski prikaz dan je na slici u nastavku (Slika 22). Prema trenutnim podacima, površina zaštićenih područja iznosi 5.935,69 ha, što čini 4,8% površine Županije. KZŽ pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal (PR KZŽ).

Tablica 45. Zaštićena područja u KZŽ

redni broj	zaštićeno područje	površina područja (ha)	udio površine zaštićenog područja na području KZŽ (%)	godina proglašenja zaštite
park prirode				
1	Medvednica	17.936	30% (5.465,68 ha)	1981.
spomenik prirode				
2	Hušnjakovo	2,44	100%	1948.
3	Gupčeva lipa	0	100%	1957.
4	Horvatove stube – tisa	0	100%	1964.
5	Hrast Galežnjak	0	100%	1965.
značajni krajobraz				
6	Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	287,3	100%	2011.
7	Područje Sutinskih toplica	117,42	100%	1980.
spomenik parkovne arhitekture				
8	Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici	1,91	100%	1950.
9	Park uz dvorac Stubički Golubovec	21,97	100%	1952.
10	Park uz dvorac Mirkovec	5,21	100%	1965.

redni broj	zaštićeno područje	površina područja (ha)	udio površine zaštićenog područja na području KZŽ (%)	godina proglašenja zaštite
11	Park oko dvorca Gornja Bedekovčina	6,51	100%	1965.
12	Park i drvodred uz dvorac Bežanec	3,21	100%	1965.
13	Park oko dvorca Oroslavje Donje	5,43	100%	1965.
14	Park oko dvorca u Selnici	12,08	100%	1969.
15	Park oko dvorca Klokovec	4,78	100%	1970.
16	Park oko dvorca Miljana	1,75	100%	1973.
17	Stoljetna lipa u Desiniću	0	100%	2011.
ukupno na području KZŽ (ha)		5.935,69		

Slika 22. Zaštićena područja u KZŽ (ENVI portal okoliša), 1:400.000

Prvim zaštićenim područjem na području Županije u kategoriji spomenik prirode proglašeno je Hušnjakovo 1948. godine, dok je posljednja zaštićena 2011. godine stoljetna lipa u Desiniću u kategoriji spomenik parkovne arhitekture. Hušnjakovo u Krapini uvršteno je u znanstvene lokalitete svijeta kao bogato fosilno nalazište na kojemu je prikupljena najbrojnija i najbogatija zbirka neandertalskoga čovjeka.

U kategoriji park prirode zaštićena je Medvednica, koja u dijelu od 31% ukupne površine pripada KZŽ. Ta površina iznosi 5.465,68 ha, što je 92% ukupne površine zaštićenih dijelova prirode u KZŽ, koja iznosi 5.935,69 ha. Unutar granica Parka nalazi se posebni rezervat šumske vegetacije Markovčak - Bistra koji se nalazi glavninom svoje površine na području Zagrebačke županije, dok je samo jednim dijelom na području Stubičkih toplica i njime u cjelini upravlja JU Zeleni prsten Zagrebačke županije.

U kategoriji spomenik prirode zaštićena su četiri objekta male površine od kojih je jedan paleontološki, a ostala tri predstavljaju rijetke primjerke drveća. Hrast Galženjak, prema narodnoj je predaji star više od 400 godina. Tisa pri vrhu Horvatovih stuba na Medvednici spada među najstarije primjerke te vrste u Hrvatskoj, a u Hrvatskom šumarskom institutu Jastrebarsko vegetativnim putem uzgojene su sadnice Gupčeve lipe. Spomenicima prirode Gupčeva lipa i Tisa kod Horvatovih stuba kao i područjem spomenika parkovne arhitekture Park oko dvorca Golubovec, JU KZŽ upravlja zajedno s JU Medvednica putem sporazuma.

U ukupnoj površini zaštićenih područja, područja Sutinskih toplica i Zelenjak – Risvička i Cesarska gora zajedno zauzimaju 6,8 %. Područje Sutinskih toplica spominje se već 1258. godine pod imenom Sutinsko, kao područje na kojemu se nalazio dvorac s okolnim posjedima koji je nadzirao i carinio prolaz robe kroz uski klanac na putu iz austrijskih zemalja preko Krapine i Očure. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora obuhvaća područja Cesarske i Risvičke gore te rijeku Sutlu, koja je dio ekološke mreže Natura 2000, kao rijeka važna za očuvanje ugroženih vrsta riba i školjaka. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora odlikuje se velikom biološkom raznolikošću. Osim prirodnih vrijednosti na ovome su zaštićenom području veoma važne kulturne znamenitosti (Spomenik hrvatskoj himni Lijepa naša, utvrda Cesargrad, barokno-klasicistička kapela Majke Božje Snježne). Kategorija spomenik parkovne arhitekture uključuje 10 objekata ukupne površine 62,85 ha, što je 1% ukupne površine zaštićenih područja KZŽ (PR KZŽ).

3.10.5 Postojeći okolišni problemi

Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu izloženost negativnim utjecajima. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji nepovoljno utječu na bioraznolikost općenito pa tako i u KZŽ.

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa gotovo 6.000 ha u Županiji čine zapuštene poljoprivredne površine koje predstavljaju područja pogodna za razvoj vegetacijske sukcesije i za rast invazivnih vrsta. Napuštanje tradicijske ekstenzivne poljoprivrede (košnja za sjeno, ispaša stoke, ...) uzrokuju propadanje prirodnih travnjaka koji zarastaju

te se time smanjuje bioraznolikost tih područja. Osim napuštanja ekstenzivne poljoprivrede i sukcesije prirodnih staništa, glavni uzroci ugroženosti područja važnih za floru u Županiji su sječa, intenzifikacija poljoprivrede, vodopravni zahvati, urbanizacija i turizam, dok za područje Strahinjčice nisu identificirani uzroci ugroženosti. No, prema utvrđenim pritiscima na ekološku mrežu, bioraznolikost u Županiji ugrožavaju još i regulacije vodotoka te uznemiravanje divljih vrsta, a potonji se odnose ponajviše na bioraznolikost Strahinjčice i Medvednice.

Kao glavnu opasnost za ugroženu i strogo zaštićenu floru i faunu Županije JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode KZŽ navodi kamenolome koji ili nisu adekvatno sanirani nakon završetka eksploatacijskih aktivnosti ili načinom rada ugrožavaju ekološku stabilnost područja. Također ističe se i problem postojećih deponija komunalnog otpada i potreba za sanacijom divljih odlagališta koja se uglavnom nalaze u šumama i na zapuštenim poljoprivrednim površinama. Prema anketnom ispitivanju općina, minimalno 14 općina ima problem s divljim odlagalištima otpada, stoga to predstavlja jedan od pritisaka u Županiji.

Nužno je kao pritisak na bioraznolikost istaknuti i nedovoljnu pokrivenost općina sustavom odvodnje otpadnih voda. Nepročišćene otpadne vode mogu značajno ugroziti ekološku stabilnost vodenih sustava i uzrokovati velike promjene u bioraznolikosti područja. Problem otpadnih voda istaknule i brojne općine putem anketa (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.10.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu sukcesije travnjaka uzrokovane napuštanjem ekstenzivne poljoprivrede i stočarstva, zatim širenja invazivnih vrsta, gubitka vrijednih prirodnih staništa zahvatima urbanog razvoja, onečišćenja vodenih ekosustava neadekvatnim sustavima pročišćavanja otpadnih voda te nesaniranja eksploatacijskih polja i divljih odlagališta otpada.

3.11 Krajobrazna obilježja

Krajobrazi KZŽ nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine i predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije (PR KZŽ).

Prema Krajobraznoj regionalizaciji Hrvatske u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske (Bralić, 1995), KZŽ nalazi se na području krajobrazne regije Sjeverozapadne Hrvatske i predstavlja prostor koji se ističe raznolikošću i bogatstvom svojih prirodnih, ruralnih i antropogenih krajobraza. Područje Sjeverozapadne Hrvatske definirano je sljedećim karakteristikama:

- Osnovna fizionomija – krajobrazno raznolik prostor, s dominacijom brežuljaka („prigorja“ i „zagorja“) koji okružuju šumovita peripanonska brda (Ivančica, Medvednica i dr.).
- Naglasci, vrijednosti, identitet – slikovit „rebrast“ reljef, uglavnom kultiviran; na toplijim ekspozicijama vinogradi vrlo često obilježavaju krajobraz; šumoviti brdski masivi naglašeno kontrastiraju obrađenim brežuljcima.
- Ugroženost i degradacije – neprikladna gradnja stambenih objekata (lokacijom i arhitekturom); manjak proplanaka na planinama; geometrijska regulacija potoka.

Reljefna obilježja prostora Županije očituju se kroz tri osnovne vrste reljefa: najniži dio predstavljaju naplavne ravni, zatim brežuljkasti krajevi (pobrđa) i gorski masivi kao elementi alpske građe. Gorski masivi Maceljsko gorje (718 m), Ivanščica (1.061 m), Strahinjčica (847 m) i Medvednica (1.032 m) čine znatne površine KZŽ, a značajni su zbog šumskih površina i izvora pitke vode.

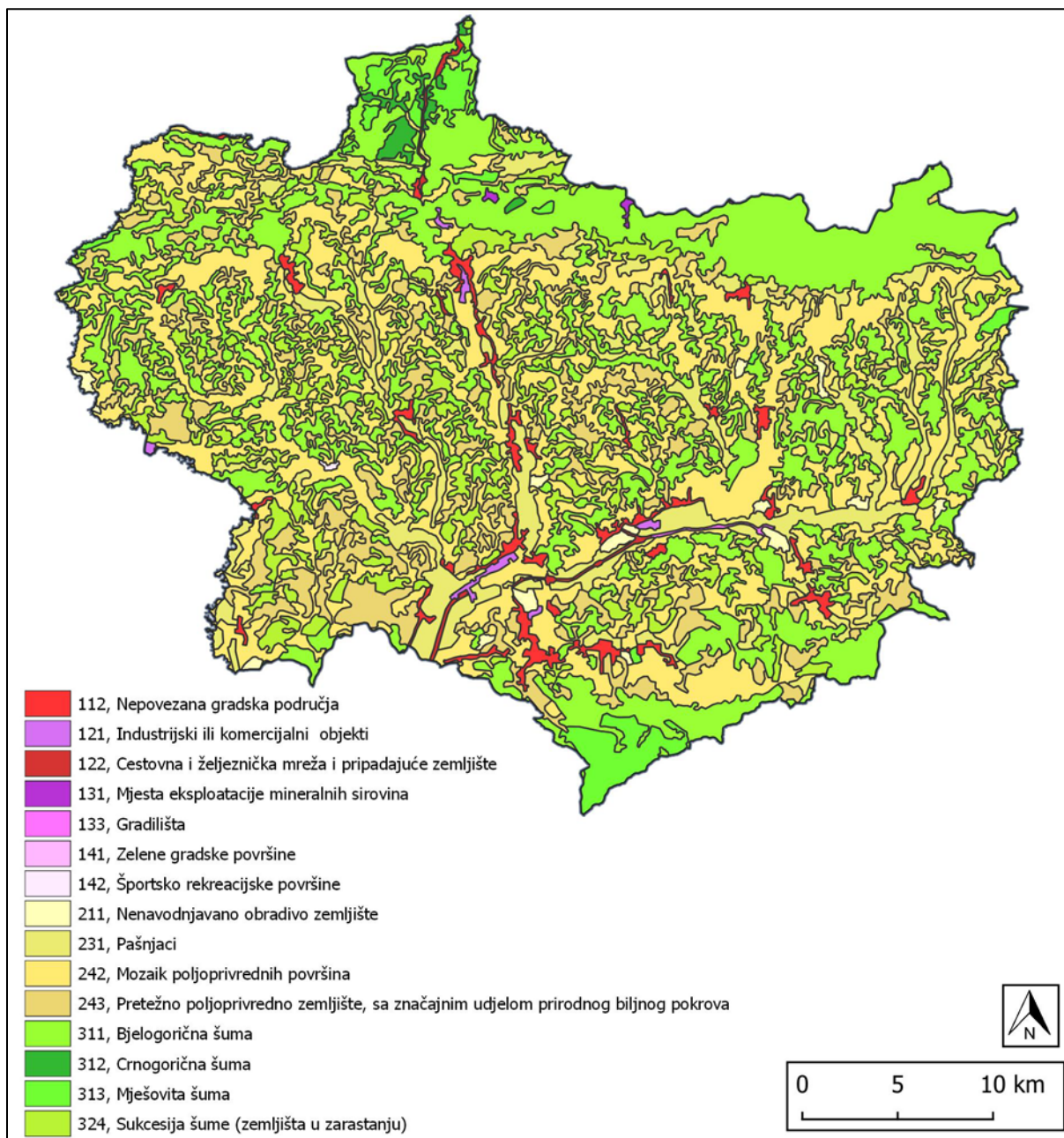
Rijeka Krapina, ukupne duljine približno 68 km, izvire na obroncima Ivančice kod Podruta te dalje uz naselja Konjščinu, Zlatar Bisticu i Bedekovčinu teče prema Zaboku, u čijoj blizini prima svoje najveće pritoke Horvatsku, Krapinicu i Topličinu. Nizvodno od Zaboka Krapina teče kroz široku dolinu prema Zaprešiću kod kojeg se ulijeva u rijeku Savu. Rijeka Sutla granična je rijeka s Republikom Slovenijom duljine 91 km, koja protječe kroz naselja Klanjec, Kumrovec i Tuhelj u zapadnom dijelu KZŽ.

Zbog znatnog antropogenog utjecaja u površinskom pokrovu prevladavaju poljoprivredne površine, koje se javljaju u obliku usitnjenih i rascjepkanih površina oranica, vrtova, livada i pašnjaka te vinograda i voćnjaka. Šume i šumska zemljišta čine oko 1/3 površine. To su, osim u rubnim dijelovima Županije, pretežno šume manjih površina, potisnute krčenjem i prenamjenom u poljoprivredna zemljišta.

Na području KZŽ prepoznate su krajobrazne cjeline specifičnih karakteristika, unutar kojih se nalaze mnogi krajobrazni uzorci i elementi. Tipologiju krajobraza ovog područja možemo podijeliti na četiri osnovne krajobrazne cjeline: gorski krajobrazi Ivančice, Macelja i Medvednice; urbani krajobraz šireg centra gradova Donje Stubice, Klanjca, Krapine, Oroslavlja, Pregrade, Zaboka i Zlatara; aluvijalnu ravan rijeka Krapine, Sutle, Bednje i njihovih pritoka te brežuljkastoruralni krajobraz mozaičnih površina s individualnom izgradnjom (Izvjješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Na slici i u tablici u nastavku (Slika 23, Tablica 44) dan je izvod iz karte površinskog pokrova zemljišta RH (Corine Land Cover). Prema navedenim podacima, u površinskom pokrovu Županije prevladavaju mozaici poljoprivrednih površina (32,38 %) te bjelogorične šume (30,48 %).

Slika 23. Izvod iz CORINE – Pokrov zemljišta OBŽ (ENVI portal okoliša), 1:350.000

Tablica 46. Udio pojedine kategorije pokrova zemljišta u KZŽ (ENVI portal okoliša)

kod	opis	površina (ha)	udio (%)
242	Mozaik poljoprivrednih površina	39.811,35	32,38
311	Bjelogorična šuma	37.471,81	30,48
243	Pretežno poljodjelska zemljišta s većim područjima prirodne vegetacije	15.058,94	12,25
231	Pašnjaci	12.558,45	10,22

kod	opis	površina (ha)	udio (%)
324	Prijelazno područje šume – zarastanje, grmičasta šuma	9.721,52	7,91
313	Mješovita šuma	3.032,42	2,47
112	Nepovezana gradska područja	2.671,33	2,17
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	977,85	0,80
312	Crnogorična šuma	643,34	0,52
122	Cestovna i željeznička mreža i pripadajuće zemljište	403,97	0,33
121	Industrijske ili komercijalne jedinice	351,68	0,29
133	Gradilišta	99,23	0,08
131	Mjesta eksploatacije mineralnih sirovina	86,11	0,07
142	Športsko rekreacijske površine	99,23	0,03
321	Prirodni travnjaci	19,69	0,02
ukupno		122.939,21	100

3.11.1 Postojeći okolišni problemi

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ (PR KZŽ).

3.11.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu degradacije vrijednih prirodnih i kulturnih krajobraza kroz napuštanje ruralnih područja i tradicionalne poljoprivrede te širenja izgrađenih područja.

3.12 Kulturno-povijesna baština

KZŽ obiluje raznovrsnom i vrijednom kulturno-povijesnom baštinom (arheološki lokaliteti, burgovi, dvorci, crkve, kurije, običaji), što i danas obogaćuje kulturnu djelatnost KZŽ kroz razne manifestacije, ustanove, institucije i susrete (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

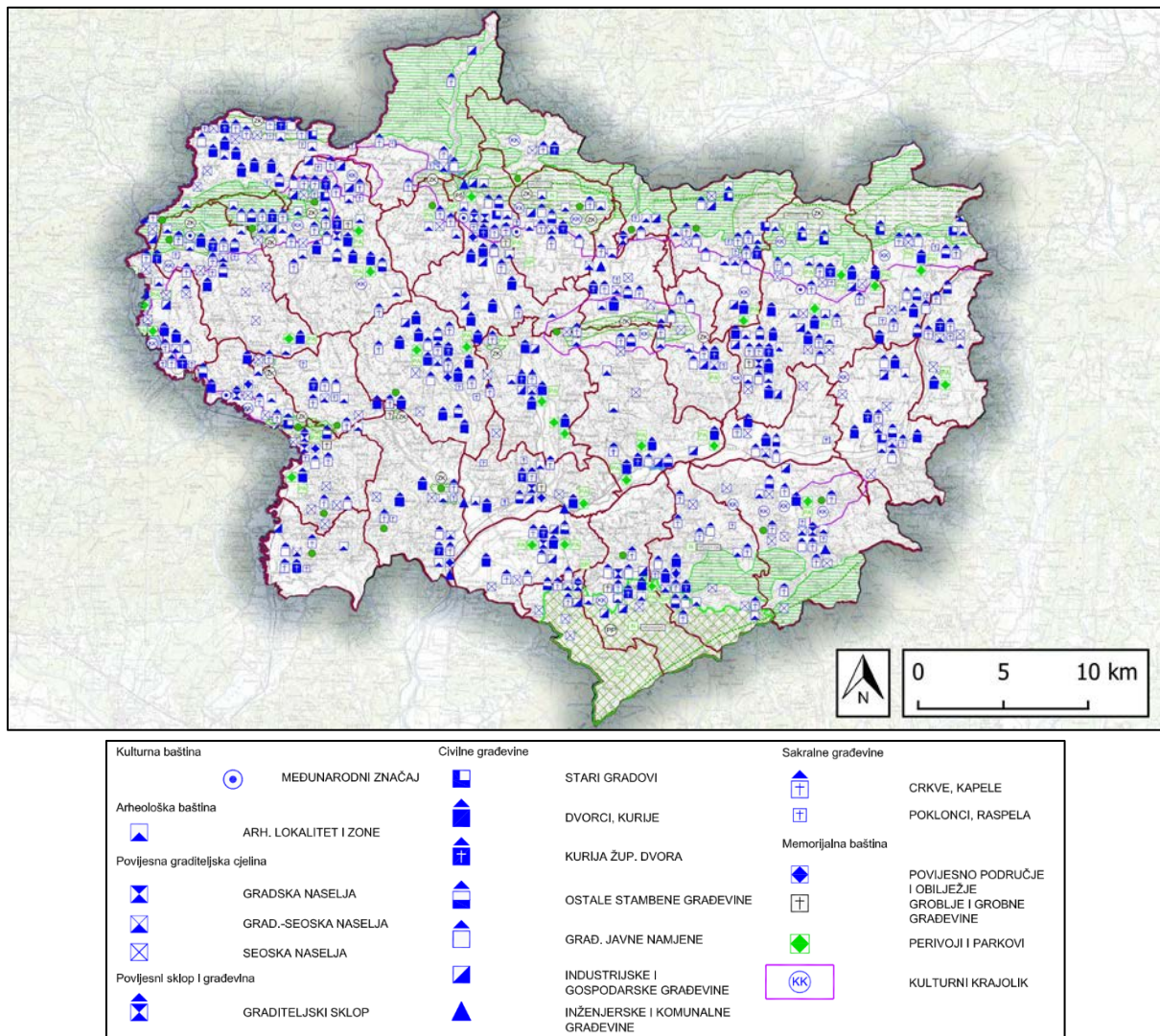
Sukladno registru kulturnih dobara Republike Hrvatske (<https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>) u KZŽ je zaštićeno ili je preventivno zaštićeno ukupno

215 materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara (stanje lipanj 2021.). Detaljna analiza sukladno kategorizaciji prikazana je u tablici u nastavku (Tablica 45).

Tablica 47. Kategorizacija zaštićene kulturne baštine KZŽ

vrsta zaštite	broj
nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	165
nepokretno kulturno dobro – kulturno-povijesna cjelina	12
nematerijalno kulturno dobro	14
arheologija	8
preventivno zaštićeno kulturno dobro: nepokrenuto kulturno dobro - pojedinačno	16

Prostorni smještaj kulturnih dobara prikazan je na slici u nastavku (Slika 24).

Slika 24. Prirodna i kulturna baština (PP KZŽ, Sl. glasnik KZŽ 8/15)

Od 12 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih u UNESCO Reprerativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, upisani su umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračkaka s područja Hrvatskog Zagorja te medičarski obrt na području sjeverne Hrvatske (PR KZŽ).

Na području KZŽ ukupno je 93 zaštićenih sakralnih građevina i sakralnih kompleksa (Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske). Županija je također bogata dvorcima i kurijama. Neki od njih danas služe kako domovi za zbrinjavanje osoba s invaliditetom i posebnim potrebama, socijalno osjetljivih članova društva, neki su u privatnom vlasništvu i djelomično se koriste za turističke svrhe, dok su neki dijelom pretvoreni u stambene prostore. Dvorci nisu u potpunosti obnovljeni te su potrebni dodatni zahvati da bi se u potpunosti uredili i očuvali (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

Bogato kulturno naslijeđe vidljivo je i u zagorskim nošnjama, plesovima te običajima. Zagorske narodne nošnje karakteristične su po svojoj jednostavnosti i prevladavajućoj bijeloj boji. Zagorska narodna glazba pripada alpskom etnološkom aurealu. Tipične izvorne glazbene sastave, koji su se još nazivali *guci*, čine tri violine, kontrabas i tamburaški sastavi, a u područjima u blizini Slovenije pojavljuju se puhački instrumenti klarinet i truba. Tipični zagorski ples je *pulka* koja je u Zagorju doživjela procvat od svog nastanka te veliki broj originalnih inačica. Uz polku tu su još *drmež*, plesovi tipa zibenšrita – sedmokraka i *oberštajer* (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

U nastavku su navedeni najvažnijim dijelovima kulturne baštine s turističko-atraksijske perspektive, prema Master planu razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.

Muzej krapinskih neandertalaca, Krapina

Nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ zaštićeno je kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj, a pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta. Iznimnim bogatstvom nalaza i otkrićem najvećeg staništa neandertalskoga čovjeka, zahvaljujući geologu i paleontologu Dragutinu Gorjanoviću Krambergeru, do danas je ostalo nenadmašno vrelo suvremenih znanstvenih informacija. Starost ovog bogatog paleontološkog lokaliteta odgovara vremenu od prije 125.000 godina. Novi Muzej krapinskih neandertalaca otvoren je u veljači 2010. te je jedan najsuvremenijih muzeja na svijetu (<http://www.mhz.hr/>).

Dvor Veliki Tabor, Desinić

Dvor Veliki Tabor nalazi se nedaleko Desinića. Ime mu potječe od naziva tabor kojim se označavao ratni logor, odnosno utvrđenja koja su podizana radi obrane od Turaka. Veliki Tabor jedan je od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske. Gradila ga je plemićka obitelj Rattkay tijekom 16. stoljeća, a ostao je u njihovom posjedu sve do 1793. Početkom 90-ih godina 20. stoljeća, uredbom Vlade Republike Hrvatske, predan je na korištenje Muzejima Hrvatskog zagorja (<http://www.mhz.hr/>).

Muzej seljačkih buna, Gornja Stubica

Muzej je osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. godine. Smješten je u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. godine na mjestu srednjovjekovne utvrde čiji se ostaci i danas nalaze u unutrašnjem dvorištu. Prvi postav je otvoren 1973. kada je i otkriven Spomenik Matiji Gupcu i Seljačkoj buni, rad kipara Antuna Augustinčića. U dvorcu je sačuvana barokna kapela s originalnim iluzionističkim freskama koje se pripisuju poznatome majstoru Antonu Lerhingeru. U kapeli je postavljena stalna izložba Sakralna umjetnost Hrvatskog zagorja. Stalni postav Muzeja, otvoren 2002., nudi cjeloviti pregled feudalnog Zagorja jer su povijest, kultura i svakodnevica tog doba obrađeni kroz nekoliko tema (<http://www.mhz.hr/>).

Sarkofazi obitelji Erdödy i Franjevački samostan u Klanjcu

Velebno zdanje Franjevačkog samostana s crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije dali su podići 1630. godine Sigismund i Nikola Erdödy. Klanječka crkva jedan je od prvih ranobaroknih sakralnih spomenika u Hrvatskoj, a ujedno je i mauzolej obitelji Erdödy (<http://www.klanjec.hr/>).

Galerija Antuna Augustinčića i Studio Galerije Antuna Augustinčića u Klanjcu

Galerija je osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu. Zgrada Galerije autora arhitekta A. Lozice otvorena je za javnost 1976. godine izložbom reprezentativnih radova koje je odabrao sam autor i donator. Iste je godine osnovana kao muzej. Sadašnja ekspozicija temelji se na stalnom postavu iz 1990., koji je nastao nakon dva pročišćenja prvog, Augustinčićeva postava, a predstavlja opredijeljenost za tematsko-komparativni pristup njegovom djelu. Obuhvaća dvije, međusobno zavisne cjeline: unutarnji postav - tematski podijeljen na intimnu plastiku, portrete i javne spomenike i park skulpturu uokolo Galerije (<http://www.mhz.hr/>).

Centar za prirodu i Zavičajna zbirka u Radoboju

Centar za prirodu u Radoboju, odnosno centar za prirodu „Zagorje“ izgrađen je u sklopu Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP Ministarstva zaštite okoliša i prirode (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), financiranog zajmom Svjetske banke. Ovaj objekt je prvi takve vrste u županiji, te prvenstveno služi za prezentaciju prirodnih vrijednosti i ekološke mreže Natura 2000 na području KZZ s ciljem podizanje razine svijesti o važnosti zaštite prirode. Pored navedenog služi i za održavanje raznih edukativnih radionica, izložbi i predavanja u organizaciji Javne ustanove.

Crkva Majke Božje Snježne u Belcu

Crkva sv. Marije Snježne u Belcu jedan je od najljepših sakralnih interijera iz baroknog razdoblja u Hrvatskoj te je zaštitnica Krapinsko-zagorske županije.

Muzej „Staro selo“ Kumrovec

Etno – selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća. Ideja da se stara jezgra naselja Kumrovec obuhvati mjerama spomeničke zaštite bila je prisutna još 1947. godine kada je Marijana Gušić etnografski obradila Hrvatsko zagorje te napisala studiju o naselju Kumrovec sa središnjom rodom kućom Josipa Broza. Kulturno-povijesni i likovni dio muzejskog postava 1950. godine uredili su akademski slikar Edo Kovačević i prof. Zdenko Vojnović, direktor Muzeja za umjetnost i obrt, dok je kućni ambijent obitelji Broz uredila prof. Gušić. Godine 1953. osnovan je Memorijalni muzej maršala Tita koji je djelovao pod upravom Etnografskog muzeja iz Zagreba. Najveći zahvati na uređenju i rekonstrukciji „Starog sela“ izvedeni su u razdoblju od 1979.-1985. godine (<http://www.mhz.hr/>).

Dvorac Miljana u Zagorskim Selima

Dvorac Miljana je dvorac koji je tokom tri stoljeća kao svoju rezidenciju gradila plemićka obitelj Ratkaj. U potpunosti je obnovljen te slovi kao jedan od najslikovitijih dvoraca u Hrvatskom Zagorju. U dvorcu se nalaze vrijedne zidne slike astrološkog sadržaja, vrijedna privatna zbirka slika i namještaja.

3.12.1 Postojeći okolišni problemi

Na području KZŽ nalazi se 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedostatku donošenja odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoći kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema oduke o donošenju kulturnog dobra, imaoći nisu upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog svega navedenog otežano je upravljanje ovom vrstom kulturne baštine.

Graditeljska baština, kao dio životne sredine, izložena je trajnom utjecaju i pritiscima, a zbog svog svoje građe (drvena građa, kamen porozne strukture i male čvrstoće) naročito je osjetljiva i sklona propadanju. Osim građevnog materijala fizički utjecaj zabilježen je kroz nebrigu, neodržavanje, zapuštanje, neriješeni vlasničkih odnosa te neodgovarajuće namjene. Prostorni kontekst same baštine narušava neprikladna gradnja u užoj okolici. Najosjetljivija vrste kulturnih dobara su dvorci i kurije koji su u lošem stanju bez namjene te devastirane. Problemi vezani za kulturnu baštinu koje su istaknule pojedine jedinice lokalne samouprave (Budinščina, Kraljevec na Sutli, Krapina, Pregrada) vezane su za

nedostatak financijskih sredstava u pogledu obnove ili sufinanciranje obnove, slaba iskorištenost u svrhu turizma te dugogodišnja zanemarivanja i nerazumijevanje za razvoj društva i prostora (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.12.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu propadanja i neiskorištavanja potencijala postojećih objekata kulturne baštine.

3.13 Stanovništvo

3.13.1 Demografija

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravicima popisa iz 2013. godine u KZŽ je živjelo 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u KZŽ bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6%) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldonom. Prema posljednjim procjenama za 2019. godinu Županija ima 124.517 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 12,6%.

Gustoća naseljenosti Županije, koja iznosi 101,32 st/km², je veća od državnog prosjeka koji prema procjeni iz 2019. godine (4.065.253 stanovnika) iznosi 71,83 st/km². Prosječna gustoća naseljenosti na razini EU-28 iznosi 114,7 stanovnika/km² pa gustoća naseljenosti KZŽ iznosi 89% prosjeka EU.

Proces depopulacije KZŽ uzrokovan je višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva te negativnim migracijskim saldonom (više odseljenih nego doseljenih).

Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je i vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2019. godinu vitalni indeks za KZŽ se povećao s 58,2 % na 60,0%, što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 60 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika.

Struktura stanovništva KZŽ kroz dobno – spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postepeno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje. Dobno-spolna struktura stanovništva KZŽ slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Biodinamičko kretanje populacije KZŽ okarakterizirano je smanjenjem broja živorođene djece te stabiliziranjem broja umrlih osoba. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u KZŽ, udio stanovništva u dobnoj skupini 0-14 je 13,67%, udio u skupini 15-64 je 66,53%, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80%. U usporedbi s državnim prosjekom, u KZŽ nema većeg odstupanja u distribuciji stanovništva po dobnim skupinama.

Prema podacima za 2019. godinu teritorij KZŽ je nejednako naseljen s prostorima koji su vrlo rijetko i prostorima koji su veoma gusto naseljeni. Ispodprosječnu naseljenost od

gradova u KZŽ bilježe Pregrada i Zlatar, dok najveću gustoću naseljenosti bilježe gradsko područje Krapine, Zaboka i Oroslavja. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina KZŽ, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

S obzirom na unutarnje migracije u KZŽ je u periodu od 2014. godine do 2019. godine negativan migracijski saldo ostvaren 2014., 2016. i 2017. godine, dok je pozitivan migracijski saldo ostvaren u 2015., 2018. i 2019. godini, odnosno više stanovnika je doselilo u KZŽ nego što je iselilo (PR KZŽ).

U tablici u nastavku (Tablica 46) je prikazan migracijski saldo za KZŽ i Republiku Hrvatsku od 2014. do 2019. godine.

Tablica 48. Saldo ukupne migracije, migracije među županijama i migracije s inozemstvom u KZŽ i 20RH (Plan razvoja KZŽ – analiza stanja)

godina	Krapinsko-zagorska županija			Republika Hrvatska		
	saldo ukupne migracije	saldo migracije među županijama	saldo migracije s inozemstvom	doseljeni	odseljeni	saldo migracije s inozemstvom
2014.	-248	-71	-177	91.374	101.594	-10.222
2015.	-271	20	-291	98.633	105.578	-17.945
2016.	-626	-115	-511	88.737	111.188	-22.451
2017.	-434	-33	-401	87.133	118.932	-31.799
2018.	-267	38	-305	97.732	111.218	-13.486
2019.	331	89	222	109.516	111.938	-2.422

Obrazovanje

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011. godine, obrazovnu strukturu stanovništva KZŽ najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92%). Značajni udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22%), dok je 3,60% osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti čine 10,68% stanovništva.

Na području KZŽ prema DZS-u u predškolskoj godini 2019./2020. djelovalo je 23 vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog obrazovanja. Na području Županije devet ustanova predškolskog odgoja imaju vrtićki program. U 13 jedinica lokalne samouprave ne postoji dječji vrtić. U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području županije bilo je upisano u prosjeku 141 dijete po vrtiću. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do 2018./2019., upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je

stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020. kada je upisan manji broj djece za približno 500 predškolaraca u odnosu na prethodne godine.

Mreža osnovnih škola na području KZŽ obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole. Na području KZŽ osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim poteškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, te Zajezi, pri Zavodu za rehabilitaciju. Prema podacima upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu u školskoj godini 2020./2021. u osnovne škole je upisano 9.369 učenika. Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji.

U KZŽ djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. Osnivači su KZŽ (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi). Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne, umjetničke (glazbene, likovne) i gospodarske škole. Promatrajući kretanja broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast interesa učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja, što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. U školskoj godini 2020./2021. prosječan broj učenika po srednjoj školi u KZŽ iznosio je 432 učenika.

Ustanove visokog obrazovanja na području KZŽ nalaze se u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija. U prostoru Srednje škole Pregrada djeluje dislocirani studij Sestrinstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, dok u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Zaboku djeluje dislocirani studij Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Učiteljski studij Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J.J.Strossmayer iz Osijeka te dislocirani studij Primjene informacijske tehnologije u poslovanju Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu. Kao autonomna visokoškolska institucija izdvaja se Veleučilište Hrvatsko Zagorje pri kojem se izvode studijski programi informatike, operativnog menadžmenta i prometne logistike (PR KZŽ).

Nezaposlenost

U promatranom razdoblju od 2015. do 2019. godine, prosječan broj nezaposlenih u KZŽ je u padu. U 2020. godini došlo je od porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluke o ograničavanju kretanja te uvođenju epidemioloških mjera.

Prosječan broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja tijekom 2020. godine pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (34%), slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (28%), te osobe sa završenom osnovnom školom (21%). Iako je prisutan trend smanjenja

prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (6,25%) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (6,63%), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj je veći od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (4,23%).

Prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba KZŽ u promatranom razdoblju od 2015. do 2020. godine zauzima udio od 16% broja ukupno nezaposlenih osoba na području Sjeverne Hrvatske. Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je star između 55 i 59 godina. Sljedeća skupina prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine, a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života.

Stopa nezaposlenosti 2019. godine u KZŽ iznosila je 6,4%, što je smanjenje stope za 1,7% u odnosu na prosjek prethodne godine. Stopa nezaposlenosti u KZŽ u istom je rangu kao i stopa registrirane nezaposlenosti Zagrebačke (6,3%) i Koprivničko-križevačke (6,8%) županije (PR KZŽ).

3.13.2 Sustav zdravstvene zaštite u KZŽ

Na području Županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Klinika Magdalena, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion. Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za period od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ambulanti (sa 146 na 144) dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti.

Tijekom 2019. godine u KZŽ bilo je sveukupno 12 ustanova koje pružaju usluge zdravstvene njege u kući (od tog 4 privatne). Broj ugovornih ordinacija opće medicine u KZŽ iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika), stomatoloških ordinacija 55 (4,35 na svakih 10.000 stanovnika), pedijatrijskih ordinacija 5, a ginekoloških ordinacija 10.

Primjetno je kontinuirano povećanje ukupnog broja zdravstvenih djelatnika, te je u 2019. broj zaposlenih bio za 10,26% veći u odnosu na 2016. godinu. Broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika je u KZŽ u 2019. godini iznosio 8,3, dok je prosjek u RH bio 5,7 radnika na 10.000 stanovnika. U odnosu na broj postelja po broju stanovnika (9 postelja na 1.000 stanovnika), KZŽ ima dvostruko više postelja po broju stanovnika u odnosu na Sjevernu Hrvatsku i cijelu RH (5 postelja na 1.000 stanovnika). U odnosu na 2016. godinu broj postelja u KZŽ se povećao s 1.196 na 1.247.

Na razini Županije, kao i Sjeverne Hrvatske pa i cijele Države u periodu od 2016. do 2019. godine došlo je do povećanja broja liječnika u stacionarnim ustanovama, tako ih je u KZŽ u 2019. godini bilo za 21 više nego 2016. godine (PR KZŽ).

3.13.3 Stanje socijalne skrbi na području KZŽ

Usluge socijalne skrbi na području KZŽ pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi. U KZŽ djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina - podružnica Obiteljskog centra.

Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području KZŽ bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15.

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u KZŽ djeluju 2 doma za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem kojima je osnivač Republika Hrvatska, ukupnog kapaciteta 699. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Podružnica Mirkovec Doma za odrasle osobe Zagreb. Na području KZŽ postoji 1 dom za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalazi u općini Budinščina i 1 dom za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju u Općini Bedekovčina. Osnivač je Republika Hrvatska. Na području županije postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe.

Na području Županije djeluje i 12 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, ukupnog smještajnog kapaciteta za 174 osobe. U općinama Veliko Trgovišće i Zlatar Bistrica smještena su po dva obiteljska doma dok je u preostalim općinama i gradovima smješten po jedan dom.

Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u KZŽ u 2019. godini iznosi 0,6% što je manje u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (1,5%), te je u razdoblju od 2016. do 2019. u kontinuiranom padu.

Prema podacima iz 2019. godine, osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva Županije, od kojih 48% ima navršених 65 i više godina. Invaliditet je u KZŽ prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9% udjela prisutan je i u dječjoj dobi od 0-19 godina (PR KZŽ).

3.13.4 Organizacije civilnog društva u KZŽ

Što se tiče broja udruga u KZŽ najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. U tablici u nastavku (Tablica 47) prikazan je broj udruga i područje njihova djelovanja u KZŽ iz Registra udruga Republike Hrvatske 2021. (pristupljeno: 24.05.2021). Što se tiče aktivnih udruga u svibnju 2021. godine je na području KZŽ bilo 1.188 udruga (PR KZŽ).

Tablica 49. Broj udruga i područja njihova djelovanja u KZŽ

područje djelovanja	broj udruga
branitelji i stradalnici	40
demokratska politička kultura	105
duhovnost	26
gospodarstvo	224
hobistička djelatnost	26
kultura i umjetnost	318
ljudska prava	111
međunarodna suradnja	119
nomenklatura sportova	208
obrazovanje, znanost i istraživanje	127
održivi razvoj	65
ostala područja djelovanja	11
socijalna djelatnost	182
sport	415

3.13.5 Postojeći okolišni problemi

Prema podacima iz 2019. godine može se zaključiti da je prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u KZŽ, te kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43.6 godina (muškarci 41,8, žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe.

Županija bilježi nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti koji se očituju u pasivnošću nezaposlenih starijih osoba iznad 50 godina, osoba s poteškoćama te dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) na tržištu rada. Nezaposlenost je također potaknuta ograničenom mobilnošću radne snage zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnošću dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja. Što se tiče osoba s invaliditetom, nedovoljno je korištenje poticaja za njihovo zapošljavanje zbog administrativnih ograničenja za poslodavce.

U školstvu se uočava neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika i prognozu o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad. Također, neomogućen je jednosmjenski rad u svim osnovnim i srednjim školama u Županiji. Što se tiče programa obrazovanja odraslih, nedovoljna je iskoristivost stručnih i infrastrukturnih kapaciteta srednjih škola.

Daljnji razvoj zdravstvenih usluga djelomično je spriječen zbog nezadovoljavajuće razine visokoobrazovanog kadra u zdravstvu. U zdravstvu se također javlja problem nedostatka palijativne skrbi koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike.

Što se tiče organizacija civilnog društva, najčešći problemi s kojima se organizacije susreću u svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalim materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekata iz domene djelovanja. Također tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijative za suradnjom između organizacija i jedinica lokalnih i regionalnih samouprava. Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZZ, njihov broj i broj uključenih mladih nije na dovoljnoj razini (PR KZZ).

3.13.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZZ

Bez provedbe PR KZZ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu starenja stanovništva i s time povezanih utjecaja na gospodarstvo, te ostalih prepoznatih problema vezanih uz obrazovanje, sustav zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

3.14 Gospodarstvo

3.14.1 Opća gospodarska kretanja

Bruto domaći proizvod po stanovniku KZZ raste već 7 promatranih godina, ali je i dalje znatno ispod nacionalnog prosjeka. Gledajući iznos BDP-a po stanovniku za 2016. godinu po županijama RH, KZZ se nalazi na 17. mjestu. U odnosu na BDP po stanovniku na razini RH, BDP KZZ je 33% niži.

U KZZ u 2019. godini, poslovalo je 2.344 poduzetnika koji su zapošljavali 21.742 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 5,2%. Poduzetnici KZZ (2.344) čine 1,7% ukupnih poduzetnika u RH, dok zaposleni kod poduzetnika KZZ čine 2,2% zaposlenih kod poduzetnika u RH. Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još je uvijek manja od prosjeka države.

Od ukupnoga broja poduzetnika KZZ, njih 75% je u 2019. godini poslovalo s dobiti, dok je 25% poduzetnika ostvarilo gubitak u poslovanju. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika KZZ u 2019. iznosila je 5.145 kuna, što je nominalno 3,5% više u odnosu na 2018. godinu.

Usporedbom odabranih kriterija poduzetništva, KZZ je među županijama najbolje rangirana prema produktivnosti rada/neto dobiti po zaposlenom te ekonomičnosti poslovanja poduzetnika, gdje se nalazi na 4. mjestu. Prema ostalim pokazateljima nalazi se na sredini ljestvice: neto dobit (10. mjesto), ukupni prihod, broj zaposlenih i ukupan prihod po zaposlenom (11. mjesto) te rang po broju poduzetnika (12. mjesto). KZZ je u odnosu na ostale županije najniže rangirana po broju poduzetnika, iznad Karlovačke i ispod Šibenske-kninske županije.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetništva u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini

županija Sjeverne Hrvatske. Također broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih tvrtki u razdoblju od 2015. do 2018. godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku.

Županijsko središte KZŽ, Krapina, na 20. je mjestu među županijskim središtima po broju poduzetnika, dok je na razini RH na 56. mjestu. Po broju zaposlenih je na razini RH na 32. mjestu, dok je po ukupnim prihodima na 43. mjestu u državi.

Jedan od osnovnih pokazatelja konkurentnosti poduzetništva određenog područja je broj poduzeća koji ukazuje na postojeći poduzetnički potencijal. Prema broju poduzeća na 1.000 stanovnika i prema broju poduzeća po kilometru kvadratnom površine županije, KZŽ bilježi nižu konkurentnost u oba pokazatelja. Prema broju poduzeća po km², KZŽ je znatno ispod prosjeka Sjeverne Hrvatske i ispod prosjeka RH, dok su prema broju poduzeća na 1.000 stanovnika odstupanja još veća.

Proteklih godina uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika KZŽ: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva (PR KZŽ).

3.14.2 Tržište rada

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na području KZŽ u 2019. godini bilo je zaposleno približno 43% radno aktivnog stanovništva (36.699 osoba). Postotak zaposlenih kod pravnih osoba iznosio je 81% od ukupno zaposlenih u KZŽ, dok se preostalih 19% odnosi na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osoba koje svoju radnu aktivnost ostvaruju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

Najviše zaposlenih na području KZŽ je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2020. godine u većini slučajeva zapošljavane su osobe koje imaju prethodno radno iskustvo (84%), dok je 16%, odnosno 519 osoba zaposleno prvi puta od čega su najzastupljenije mlade osobe od 15 do 19 godina starosti (217), mlade osobe od 20-24 godine (188) i mlade osobe od 25-29 godina (95).

Prema podacima Hrvatskoj zavoda za zapošljavanje broj registriranih nezaposlenih osoba s invaliditetom na području KZŽ u razdoblju od 2015. do 2020. godine opada. Znatno smanjenje broja prijavljenih nezaposlenih osoba s invaliditetom primjetno je od 2017. godine kada je u odnosu na prethodnu godinu na zavodu bilo prijavljeno 22% manje osoba. Tijekom 2020. godine dolazi do povećanja broja nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju za 7,60% u odnosu na 2019. godinu.

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Područni ured Krapina u 2020. godini prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba (duže od 1 godine) u evidenciji Zavoda iznosio je 910 (34,08%), što je ispod nacionalnog prosjeka koji iznosi 34,51%. U ukupnom broju nezaposlenih osoba, dugotrajno nezaposlenih žena koje su nezaposlene duže od 12

mjeseci je 409 ili 15,32%, a njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih žena iznosi 28,70%. Kod muškaraca, udio dugotrajno nezaposlenih muškaraca u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca iznosi 40,35%, dok je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba KZŽ 18,80% (PR KZŽ).

3.14.3 Poslovno okruženje

Gledano prema veličini poduzeća, u četiri promatrane godine (2016.-2019.) porastao je broj poduzeća svih veličina, osim velikih poduzeća čiji je broj pao sa 5 na 4. Najveći porast broja subjekata ostvaren je kod mikro poduzetnika (51 novi subjekt). Struktura, odnosno udio pojedine veličine poduzeća u ukupnom broju nije se bitno mijenjala.

Prema promatranim rezultatima poslovanja poduzetnika na razini pojedinih općina i gradova KZŽ, prema broju poduzetnika i broju zaposlenih izdvajaju se Krapina i Zabok.

Najznačajniju ulogu u strukturi ostvarenih prihoda u KZŽ u četiri promatrane godine, imali su poduzetnici u djelatnosti C - prerađivačka industrija s postotkom od 44% ukupnih prihoda Županije u 2019. godine. Nakon prerađivačke industrije, sljedeća po važnosti temeljem udjela u prihodima je G - trgovina na veliko i malo s ostvarenih 25% ukupnih prihoda Županije, zatim slijede T – Građevinarstvo i H – prijevoz i skladištenje s 9% i 8% udjela u ukupnim prihodima Županije u 2019. godini.

Analiza brojnosti poduzetnika KZŽ u 2019. godini prema područjima djelatnosti pokazala je kako su najbrojniji poduzetnici u djelatnosti G - Trgovina na veliko i malo (480 poduzetnika), C - Prerađivačka industrija (460 poduzetnika), F - Građevinarstvo (443 poduzetnika) i M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (257 poduzetnika).

Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je KZŽ izvozno orijentirana.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih partnera te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj (PR KZŽ).

Poduzetnička potporna infrastruktura

Prema dostavljenim podacima Ministarstva gospodarstva, u Jedinostvenom registru poduzetničke infrastrukture nalazi se 20 poduzetničkih zona, međutim samo 9 ih je službeno verificirano, dok ostalih 11 nije službeno verificirano iz razloga što osnivači nisu dostavili sve relevantne podatke potrebne za verifikaciju (stanje studeni 2019.). Najveći broj tvrtki je u poslovnoj zoni grada Zaboka (njih 90), slijedi PZ „GORNJA STUBICA“ sa 18 aktivnih tvrtki te Sveti Križ Začretje sa 17 tvrtki.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te uz Zagorsku razvojnu agenciju, potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u

izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone (PR KZŽ).

3.14.4 Poljoprivreda, šumarstvo, lovstvo

Poljoprivredna proizvodnja u KZŽ ima niz ograničavajućih faktora za tržišno konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju. Bavljenje poljoprivredom uvjetovano je prije svega prirodnim uvjetima i tradicijom. Prirodni uvjeti - brdovit teren, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda, utječu na strukturu poljoprivredne proizvodnje. Stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom na manjim posjedima, a jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava (PG) je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost (PR KZŽ).

Poljoprivreda

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 57,7% ukupne površine Županije. Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta 98,7% se nalazi u privatnom vlasništvu. Na području KZŽ prema Corine Land Cover (CLC) bazi podataka ima 81.866,32 ha poljoprivrednih površina. U 2019. godini vidljivo je lagano povećanje površina pod poljoprivrednim zemljištem upisanih u ARKOD bazu podataka. Poljoprivredne površine upisane u ARKOD obuhvaćaju nešto više od 17% ukupne površine KZŽ. Struktura zemljišta nije se značajnije mijenjala te i dalje najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,17%) i livade (32,08%).

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području KZŽ u 2018. godini upisano ukupno 8.672 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je najviše, 8.518, registrirano kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Ostali pravni oblici (obrti, trgovačka društva, zadruge i ostalo) čine manje od 2% ukupnog broja upisanih. Nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik poljoprivrednika, u 2018. godini ponovo je zabilježen rast. Od 2018. godine nastavlja se povećanje ukupno upisanih poljoprivrednih gospodarstava te je u 2019. godini primjetne povećanje kod pravnih oblika (OPG, Obrt, Trgovačko društvo i Zadruga) u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini upisano je ukupno 8.937 PG-a, fizičkih i pravnih osoba koje se bave poljoprivrednom djelatnošću, a od toga je registrirano 8.629 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe PG-a proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38%) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava.

Prema podacima iz 2018. godine, najveći broj poljoprivrednih gospodarstava imao je posjede do 3 ha (79%). Slijede gospodarstva s posjedima veličine do 3 do 20 ha - njih 20%. Broj gospodarstava koje obrađuju površinu veću od 20 hektara tj. od 20 do 100 ha je gotovo zanemariv, 55 gospodarstava odnosno 0,6%. Površinu veću 100 hektara obrađuju samo 4 gospodarstva tj. 0,05%. Usporedbom podataka iz prethodnih godina utvrđeno je kako se veličina posjeda i broj gospodarstva koja obrađuju posjede određenih veličina gotovo uopće nisu promijenili. Usporedbom s prosjekom veličine posjeda na razini čitave RH vidljivo je da je u KZŽ značajno veći broj malih posjeda (PR KZŽ).

Voćarstvo i vinogradarstvo

KZŽ se smatra izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada pod regiji Zagorje – Međimurje. U proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla što je rezultat višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznate.

Statistički podaci ukazuju da je ukupna površina pod vinogradima posljednjih godina u laganom porastu, dok istovremeno broj trsova fluktuirao s tendencijom pada čemu je razlog vjerojatno promjena u načinu uzgoja (uzgojni oblik, razmak između redova i dr.). Prosječna veličina parcele je i dalje vrlo mala te iznosi oko 0,09 ha. Najveći broj gospodarstava koji posjeduju vinograde, njih 51,75%, posjeduje ukupno između 0,1 i 1 hektar vinograda, 47,6% gospodarstava posjeduju manje od 0,1 ha vinograda, 0,6% posjeduje 1-5 hektara, a samo 0,05% gospodarstava posjeduje između 5 i 10 hektara vinograda.

KZŽ je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarstvom (PR KZŽ).

Stočarska proizvodnja

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u KZŽ čemu prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske Poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo.

Podaci JDRŽ upućuju da se broj goveda u promatranom šestogodišnjem razdoblju od 2013. do 2018. kontinuirano smanjuje, jednako kao i broj gospodarstava koja uzgajaju goveda. U govedarstvu prevladava uzgoj krava i to pretežito mliječnih i kombiniranih pasmina (simentalska, holstein i smeđa). Konjogojstvo bilježi manje fluktuacije u broju grla i broju gospodarstava, bez značajnog trenda pada ili rasta.

U promatranom šestogodišnjem razdoblju najveće fluktuacije bilježi svinjogojstvo koje se očituje u izrazitom povećanju broja gospodarstava i broja životinja u 2015. godini u odnosu na prethodne dvije godine te ponovni veliki pad u 2018. godini. Od pasmina svinja zastupljene su v. jorkšir, landras, pietren i križanci.

Prirodna konfiguracije terena pogodna je za uzgoj ovaca i koza. Ukupni broj ovaca kontinuirano značajno raste. Od pasmina su zastupljene romanovska, istočnofrizijska ovca, solčavsko-jezerska ovca.

Iako je najznačajniji organizator otkupa kozjeg mlijeka – Vindija prestala organizirati otkup kozjeg mlijeka (prema podacima s terena Vindija trenutno vrši otkup samo s jedne farme), podaci o broju koza i dalje pokazuju lagani porast (PR KZŽ).

Peradarska proizvodnja

U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana. Zagorski puran je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Usprkos tradiciji i značajnom potencijalu dodatno ojačanom zaštitnom oznakom zemljopisne izvornosti, nakon početnog pozitivnog trenda prisutan je dugogodišnji značajni trend opadanja broja umatičenih purana i nešto manje broja uzgajivača, vidljiv iz podataka o uzgojno-seleksijskom odabiru. Međutim, prema podacima, u 2018. godini po prvi puta nakon 6 godina došlo do povećanja u broju purana kao i u broju uzgajivača. Navedeni podaci govore o umatičenim kljunovima, dok je ukupan broj uzgajivača i purana na terenu zasigurno veći (PR KZŽ).

Pčelarstvo

Razvijenost pčelarstva na području KZŽ uvjetovana je dobrim klimatskim uvjetima te medonosnim biljkama u kojima prednjači bagrem (bagremova paša). Na području KZŽ djeluje Savez pčelarskih udruga koji okuplja 9 pčelarskih udruga s područja Županije. Savez trenutno broji 490 članova, od kojih je oko 400 registriranih pčelara, a 305 ih je završilo pčelarsku školu. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla upisano je 73 člana. Prema evidenciji Saveza, članovi imaju ukupno 17.300 košnica i godišnje, ukoliko su uvjeti povoljni, proizvedu oko 350 tona meda.

Višegodišnjim praćenjem botaničkog podrijetla i kvalitete bagremovog meda uočena je mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije KZŽ je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Tijekom 2019. godine dobivena je i zaštita oznake izvornosti (PR KZŽ).

Lovstvo

Prema Pravilniku o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači, na području KZŽ lovišta su administrativno podijeljena na državna i zajednička županijska lovišta, a prema tipu lovišta su otvorena i nizinsko-brdska. Otvorena lovišta su ona u kojima je omogućena dnevna i sezonska migracija divljači.

Na području KZŽ, ustanovljeno je jedno državno lovište ukupne površine 2.679 ha te 30 županijskih lovišta na 120.960 ha, s prosječnom površinom lovišta od 4.032 ha. Najmanje lovište zauzima površinu od 1.449 ha, dok se najveće lovište prostire na 6.642 ha. U stvarnosti su lovne površine mnogo manje od ukupnih površina lovišta, primarno zbog velike naseljenosti.

U nastavku su navedene vrste divljači koje obitavaju na području KZŽ:

- krupna lovna divljač: srna obična (*Capreolus capreolus*), svinja divlja (*Sus scrofa*), jelen obični (*Cervus elaphus*) i jelen lopatar (*Dama dama*);
- sitna pernata divljač: fazan-gnjeto (*Phasianus sp.*), patka divlja gluhara (*Anas platyrhynchos*), trčka skvržulja (*Perdix perdix*), prepelica pućpura (*Coturnix coturnix*), šljuka bena (*Scholopax rusticola*), golub divlji grivnjaš (*Columba palumbus*), vrana siva (*Corvix cornix*), vrana gačac (*Corvus frugilegus*), čavka zlogodnjača (*Coloeus monedula*), svraka (*Pica pica*) i šojka kreštalica (*Garrulus glandarius*);
- sitna dlakava divljač: zec obični (*Lepus europaeus*), jazavac (*Meles meles*), kuna zlatica (*Martes martes*), kuna bjelica (*Martes foina*), lisica (*Vulpes vulpes*), lasica mala (*Mustela nivalis*), tvor (*Mustela putorius*), čagalj (*Canis aureus*) i mačka divlja (*Felis silvestris*).

Lovna djelatnost Županije uglavnom se temelji na gospodarenju srnom običnom, fazanom te zecom običnim, koji su zastupljeni u svim lovištima kao glavne vrste divljači (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Šumarstvo

Šume i šumska zemljišta u RH dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20). Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda. Zaštitne šume služe kao zaštita zemljišta od erozije, vodnih tokova, naselja, gospodarskih i drugih objekata. Šume posebne namjene obuhvaćaju zaštićene dijelove prirode, sjemenske sastojine, šume namijenjene znanstvenim istraživanjima i šume za potrebe obrane Republike Hrvatske.

Prema podacima Hrvatskih šuma, šume i šumska zemljišta na području KZŽ nalaze se na 44.080,26 ha ili 35,87% površine Županije, što je u razini prosjeka RH. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424,47 ha (78%), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 ha (22%) šumske površine, što se u potpunosti razlikuje od situacije na nacionalnoj razini, gdje je omjer 4:1 u korist državnog šumskog zemljišta. Gospodarske šume se nalaze na 40.111,63 ha, šume posebne namjene na 3.330,38 ha te zaštitne šume na 638,25 ha (Tablica 48).

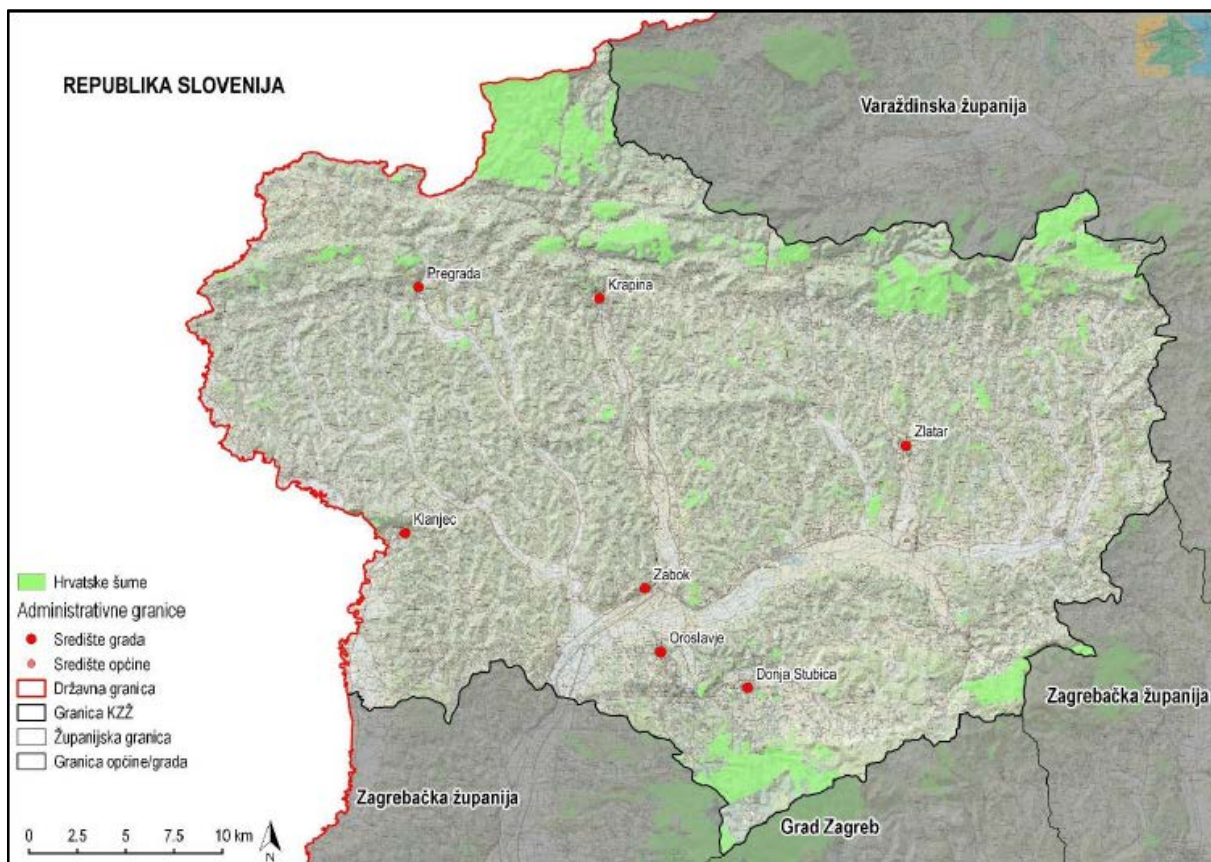
Tablica 50. Šume i šumska zemljišta na području KZŽ

vlasnik	gospodarske šume (ha)	zaštitne šume (ha)	šume posebne namjene (ha)	ukupno (ha)
RH – gospodare HŠ d.o.o.	7.275,80	626,22	1.378,11	9.280,13
RH – gospodare ostali pravni subjekti	0,00	0,00	375,66	375,66
ukupno šume u vlasništvu RH	7.275,80	626,22	1.753,77	9.655,79
šume šumoposjednika	32.835,83	12,03	1.576,61	34.424,47
ukupno				44.080,26

Šumama i šumskim zemljištem u državnom vlasništvu pretežito gospodare Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, putem Uprave šuma Podružnice (skraćeno: UŠP) Zagreb, odnosno triju šumarija (Krapina, Zlatar i Donja Stubica), dok manjim dijelom gospodari Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Na području državnih šuma obraslo šumsko zemljište zauzima 97,89 %, neobraslih površina je 0,51 %, a neplodnih 1,60 %. Prosječna otvorenost gospodarskih jedinica (skraćeno: GJ) iznosi 13,50 km/1.000 ha. Time je, prema Hodiću i Jurišiću (2011), postignuta minimalna otvorenost državnih šuma (na razini Županije) za prigorsko-brdsko reljefno područje (13-15 km/1.000 ha), ali još uvijek je ispod optimalne otvorenosti (20 km/1.000 ha). Međutim, gotovo 50 % državnih GJ nije na razini minimalne otvorenosti. Pod minimalnom otvorenosti smatra se ona otvorenost koja omogućava realizaciju propisanog etata i ostalih propisanih radova, na ekonomski prihvatljiv način, uz korištenje trenutno raspoložive mehanizacije, dok je optimalna otvorenost ona koja bi davala najniže troškove uz primjenu najučinkovitijih i ekološki najprihvatljivijih sredstava rada u pojedinim kategorijama uvjeta rada.

Na slici u nastavku (Slika 25) prikazane su površine šuma i šumskog zemljišta u nadležnosti Hrvatskih šuma (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

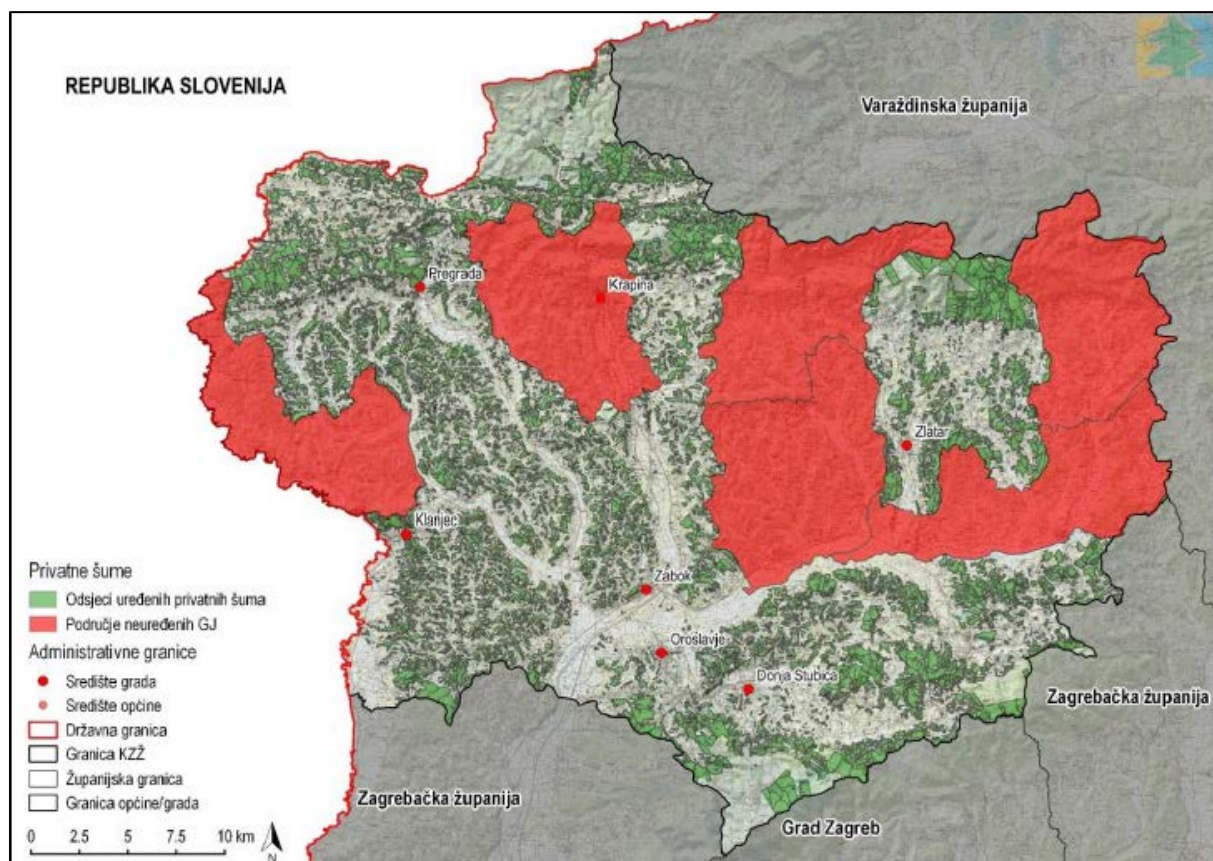

Slika 25. Površina šuma i šumskog zemljišta u nadležnosti Hrvatskih šuma na području KZŽ (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014. do 2017.)

Prema uzgojnom obliku državnih šuma, obrasle površine pretežito čine sastojine visokog uzgojnog oblika (sjemenjače), manje površine obuhvaćaju niski uzgojni oblik te šumske kulture, a neznatna je površina šumskih sastojina obraslih degradacijskim stadijima. Mala zastupljenost niskih šuma i degradacijskih oblika te visoka zastupljenost prirodnih šuma (95,23 %), čini s ovog aspekta vrlo povoljnu strukturu šuma. Ukupna drvena zaliha šuma pod ingerencijom Hrvatskih šuma na području Županije (s I. dobnim razredom) iznosi 2 421.377 m³, s godišnjim tečajnim prirastom od 66.185 m³, odnosno 261,25 m³/ha drvene zalihe te 7,41 m³/ha godišnjeg tečajnog prirasta. Vrijednosti su iznad prosjeka šumskogospodarskog područja koji iznosi 229,14 m³/ha drvene zalihe te 5,55 m³/ha godišnjeg tečajnog prirasta (s I. dobnim razredom) (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Privatnim šumama i šumskim zemljištem gospodare njihovi vlasnici uz savjetodavnu i stručnu pomoć Hrvatske poljoprivredno-šumarske savjetodavne službe (skraćeno: HPŠSS), na zahtjev vlasnika. Gotovo sve površine šumskog zemljišta su obrasle, dok je neznatan udio neobraslog i neplodnog šumskog zemljišta. Prosječna otvorenost je u skladu s minimalnom otvorenosti, međutim jasno je uočljivo kako su neke GJ otvorene daleko iznad prosjeka, čime se značajno podižu vrijednosti, dok su s druge strane pojedine GJ otvorene daleko ispod minimalne otvorenosti, potrebne za realizaciju propisanih radova.

Na slici u nastavku (Slika 26) prikazane su površine šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

Slika 26. Prikaz šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu na području KZŽ (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.)

U uzgojnim oblicima privatnih šuma prevladavaju sjemenjače koje su zastupljenije u odnosu na njihov udio u državnim šumama, a ujedno je i manji udio panjača i šumskih kultura, uz nešto veći udio šikara. Ukupna drvena zaliha uređenih privatnih šuma na području Županije (s I. dobnim razredom) iznosi 6.270.864 m³, s godišnjim tečajnim prirastom od 159.503 m³. Iako su prosječne vrijednosti drvene zalihe i prirasta niže u odnosu na državne šume te iznose 254,72 m³/ha, tj. 6,48 m³/ha, i dalje su iznad nacionalnog prosjeka. Prema ranijim procjenama koje se nisu temeljile na detaljnim i službenim izmjerama privatnih šuma, smatralo se da je stanje drvene zalihe mnogo lošije (oko 110 m³/ha) te da je veći dio šuma degradiran u panjače. Nove izmjere, odnosno izrađeni programi gospodarenja ukazali su na puno bolje stanje u privatnim šumama. Ipak, uvid u stvarno stanje bit će moguć tek nakon izrade svih programa gospodarenja u Županiji (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik, te sub-

optimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Kao razlozi potonjeg spominju se prepreke iznikle iz nedovoljne educiranosti vlasnika šuma te neažuriranih podataka vezanih uz privatna šumska dobra. Ukupno stanje tih šuma ocjenjuje se negativno, što se posljedično nepovoljno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Korist od šuma je mnogostruka. Najvažnije od njih svakako su bogatstvo drvenom masom, koje omogućuje drvnu industriju, zatim pročišćavanje vode, zaštita zemljišta i prometnica od erozija, bujica i poplava, povoljan utjecaj na vodni režim i podzemne vode, povoljan utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju, zaštita i razvoj čovjekova okoliša, stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere, upijanje ugljikova dioksida i ublažavanje klimatskih promjena, rekreacijska, turistička i zdravstvena dobrobit te utjecaj na faunu i lov (PR KZZ).

Štetni čimbenici u šumama

Hrastova pepelnica javlja se na mladim biljkama pod zastorom u naprodnim sjekovima i kod jakog intenziteta napada značajno utječe na vitalitet biljaka. U starijim sastojinama štetna je kada napadne drugi list koji prolista nakon golobrista defolijatora ili uništenja prvog lista zbog mraza. Topla i vlažna proljeća i ljeta pogoduju razvoju ove bolesti. Njezina pojava zabilježena je samo 2014. godine na relativno maloj površini s niskim intenzitetom napada. Mrazovci je zajednički naziv za leptire iz porodice Geometridae čije gusjenice u proljeće, istovremeno s otvaranjem pupova hrasta i graba, počinju oštećivati lišće. U trogodišnjem razdoblju od 2015.-2017. godine zabilježen je pozitivan trend smanjenja površine pod napadom ovog štetnika. Pojava glodavaca u velikom je porastu te je 2017. godine zabilježen napad na gotovo trećini površine šumarija u Županiji. Dio površina tretiran je zaštitnim sredstvima (rodenticidima) i tek je za vidjeti u budućim razdobljima radi li se o iznimnom slučaju gradacije glodavaca na ovom području ili će ovakvi napadi biti učestaliji i intenzivniji. Jedan od glavnih uzročnika sušenja stabala u smrekovim i jelovim šumama u Županiji, ali i u drugim županijama te europskim zemljama su napadi potkornjaka. Oštećenja nastala napadom potkornjaka u četverogodišnjem razdoblju dosta osciliraju. Tako je samo 2015. godine zabilježeno oštećenje drvne zalihe od strane jelinog potkornjaka, dok je oštećenje nastalo zbog smrekinog potkornjaka u porastu u razdoblju od 2014.-2016. godine, s padom u 2017. godinu u kojoj je drvna zaliha neznatno oštećena. Abiotički čimbenici koji uključuju vjetroleme, vjetroizvale i snjegolome pokazuju pozitivan trend smanjenja oštećenja drvne mase kroz cijelo četverogodišnje razdoblje. Čimbenik pod kategorijom „sušenje šuma“, koji uključuje kompleksno i zajedničko djelovanje štetnih biotičkih i abiotičkih čimbenika pokazuje veća oštećenja tijekom 2014. i 2016. godine te manja oštećenja za 2015. i 2017. godine. Prema prikazanom se može zaključiti kako je zdravstveno stanje šuma trenutno na zadovoljavajućoj razini, ali s obzirom na prepoznat trend porasta globalne temperature, odnosno klimatskih promjena, može se ujedno pretpostaviti da će u budućim razdobljima doći do sve češćih nepovoljnih biotičkih i abiotičkih čimbenika te pojave trenda povećanog oštećenja drvne zalihe.

Županijske šume i šumsko zemljište koje se nalaze pod ingerencijom Hrvatskih šuma razvrstane su u tri stupnja opasnosti od požara. Najzastupljeniji je IV. stupanj opasnosti

od požara (mala opasnost) koji obuhvaća 79,55 % površine šuma i šumskog zemljišta, zatim slijedi III. stupanj (umjerena opasnost) s 20,09 % te II. stupanj (velika opasnost) s 0,36 %, dok I. stupanj opasnosti od požara (vrlo velika opasnost) nije zastupljen na području KZŽ. Šumske površine razvrstane u II. stupanj opasnosti od požara (velika opasnost) nalaze se na području općine Lobor (25,52 ha) te općine Novi Golubovec (8,42 ha). Zbog sastava šuma, konfiguracije terena i ostalih kriterija, ovakva razvrstanost opasnosti od požara slična je i na području šuma privatnih šumoposjednika te one ne bi trebale predstavljati veću opasnost za nastajanje i širenje šumskih požara od državnih šuma. Šumske površine pod ingerencijom Hrvatskih šuma u pravilu se redovito održavaju. Pod tim se podrazumijeva redovito čišćenje i održavanje te po potrebi izgradnja novih protupožarnih putova i prosjeka. Osim toga, Hrvatske šume provode preventivne mjere zaštite od požara u koje su uključene motriteljsko-dojavne službe kao i interventne skupine radnika za izradu protupožarnih prosjeka radi zaustavljanja širenja požara. S druge strane, upitno je stanje šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu, iako i oni imaju obvezu redovitog čišćenja i održavanja protupožarnih putova i prosjeka. S obzirom na sastav površina prekrivenih šumom te poduzimanje preventivnih mjera od strane Hrvatskih šuma može se zaključiti da je opasnost od nastanka požara u šumama umjerena, a mogućnost širenja požara zbog održavanja prosjeka mala (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

3.14.5 Turizam

Prema dokumentu Master-plana razvoja turizma KZŽ za period 2016. do 2025. godine, kao prioritetni turistički proizvodi Zagorja izdvojeni su: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoju hotela unutar dvorca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

U periodu od 2010. do 2018. godine KZŽ bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti KZŽ kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. godine porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u naknadnih 4 godine (2015.- 2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. godini na području KZŽ zabilježena ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84% u odnosu na 2015. godinu.

Analizirajući strukturu gostiju u ukupnom broju dolazaka i noćenja, posebno je značajan udio stranih gostiju u porastu broja dolazaka i noćenja, dok broj domaćih gostiju također kontinuirano raste, no bitno manjom stopom. Prosječna dužina boravka gostiju u KZŽ u 2019. godini iznosila je 2,21 dana za domaće te 2,02 dana za strane turiste. Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

S obzirom na vrstu smještaja, gosti daleko najčešće odsjedaju u hotelima. Postotak ostvarenih dolazaka i noćenja u hotelima u 2019. godini iznosi oko 82% u ukupnom broju dolazaka i 80% noćenja u KZŽ. Slijede objekti u domaćinstvu u kojima je ostvareno 9,4% dolazaka i 12% noćenja. Iako broj dolazaka i noćenje u hotelima kontinuirano raste, udio dolazaka i noćenja ostvarenih u hotelskom smještaju pada, što govori o brzom porastu dolazaka i noćenja u drugim vrstama smještaja (PR KZŽ).

Atrakcijska osnova

Zdravlje, SPA i wellness

Termalni izvori na prostoru KZŽ omogućili su razvoj kupališnog i zdravstvenog turizma. Većina dostupnog hotelskog smještaja (više od 75%) vezana je uz termalni turizam. U odnosu na stanje u 2015. godini, atrakcijska osnova kupališnog turizma ostala je nepromijenjena.

Praćenje broja posjetitelja vezano uz posjete pojedinom tipu atrakcija za koje postoje podaci (uz kupališta, riječ je o muzejima i svetištu MBB), pokazuje kako su stope rasta broja posjetitelja najviše upravo u slučaju kupališta. Prema podacima TZ KZŽ, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja u 2019. se gotovo udvostručio te je iznosio 778.790.

Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana turizma KZŽ, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture i infrastrukture za slobodno vrijeme.

Aktivni odmor

Ponuda aktivnog turizma u KZŽ temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima.

U KZŽ, osim 6 državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja postoji i znatan broj lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. U Županiji postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma (igrališta, golf tereni, Bedekovčanska jezera i sportski ribolov).

Kulturni turizam

Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote).

Kao podvrsta kulturnog turizma, eno-gastro turizam u KZŽ u Master-planu turizma KZŽ prepoznat je kao dodatna ponuda koja obogaćuje ostale turističke proizvode. Zagorski vinari proizvode visokokvalitetna bijela i crna vina, a proizvode se i nadaleko poznata predikatna i ledena vina. Tradicijska jela zagorski puran i zagorski mlinci nose oznaku

zemljopisnog podrijetla na EU nivou, dok zagorski štrukli/zagorski štrukli nose prijelaznu nacionalnu zaštitu naziva, odnosno, zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla. Bagrem med zagorskih brega dobio je oznaku izvrsnosti na nacionalnoj razini.

Aktiviranjem dvoraca u smještajne objekte podignuta je razina kvalitete smještajne ponude, ali i napravljen iskorak u ponudi kulturnog turizma.

Religijski turizam

Značajan oblik selektivnog turizma u KZŽ predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća. Prema podacima o broju posjetitelja, vidljivo je kako religijski turizma privlači znatno više posjetitelja od kupališnog ili kulturnog turizma.

Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pozornost brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob, a nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine – Parku Maksimilijana Vrhovca.

Poslovni turizam i događanja (MICE – Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions)

Prilika za razvoj MICE proizvoda u KZŽ je u razvoju ili privlačenju globalno relevantnih događanja u skladu s turističkim pozicioniranjem Zagorja. Resursna osnova koja podržava razvoj ovog proizvoda odnosi se prvenstveno na postojeće hotelske i kongresne kapacitete te teambuilding programe, iako se naglašava potreba za izgradnjom dvorane za kongrese većeg kapaciteta.

Agroturizam

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kupaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području KZŽ. U 2018. godini na području KZŽ nalazilo se 15 registriranih agroturizama (Plan razvoja KZŽ).

Turistička infrastruktura

Na području KZŽ postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, KZŽ ima povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (46,24%). Od ostalih oblika smještaja slijedi privatni smještaj (30,14%), dok su ostali oblici smještaja relativno ujednačeno zastupljeni.

U promatranom razdoblju od 2014. do 2019. godine, najveći porast broja kreveta bilježe kampovi (porast od 263,63% u odnosu na 2014.), zatim hosteli (103,9%) i privatni smještaj (33,51%). Broj stalnih postelja na području Županije kontinuirano raste.

Ponuda hotelskog smještaja u KUŽ obuhvaća ukupno 12 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1.384 postelje.

U KZŽ je prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, za turističke svrhe namijenjeno ukupno 136 lokacija ukupne površine više od 600 ha. Trenutno je izgrađeno nešto više od 80 ha ili oko 14%, što govori o nedovoljnoj izgrađenosti turističke infrastrukture s jedne strane, te o dostatnim površinama planiranim za izgradnju turističko-rekreativnih sadržaja s druge strane.

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koje čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 10 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno područja u KZŽ (PR KZŽ).

3.14.6 Postojeći okolišni problemi

Poduzetništvo i obrtništvo na području KZŽ suočava se s problemom poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se očituje u broju tvrtki na km² i na 1.000 stanovnika te ukazuju na niži prosjek u odnosu na državu. Također, plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ su manje od prosjeka države, a poduzetništvo KZŽ bilježi i nisku inovativnost u pogledu prijavljenih i odobrenih patenata, te niskog ulaganja u istraživanje i razvoj. Na području KZŽ prisutan je neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje se posluju ili su prazne, dok postoji i velik broj tvrtki koje su prekinule ili obustavile svoje poslovanje uslijed krize. Također na području Županije utvrđeno je 10 deficitarnih zanimanja, dok s druge strane postoji slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za učenje zanata i strukovnih zanimanja.

U sektoru poljoprivrede prisutna je nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača gdje je najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava starije od 65 godina. Takva starija dobna generacija nije značajno pripremljena i spremna na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji. Osim nepovoljne dobne strukture, u Županiji je prisutan i velik udio zapuštenih poljoprivrednih površina koje stoje kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje, dok se sukladno tome uočava i pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva kao što su govedarstvo i svinjogojstvo. U KZŽ su zastupljeni pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, dok nedostaje komercijalna poljoprivredna proizvodnja i finalizacija putem prerade. Nedostatci u sektoru poljoprivrede također su i nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom proizvodnjom, slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema i nedovoljno udruživanje poljoprivrednika kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje.

U turizmu je prisutan nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla, nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača, nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma, nepovezanost sa susjednim županijama u smislu povezivanja turističke ponude, nedovoljno iskorišten potencijal postojećih turističkih manifestacija i nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture (PR KZŽ).

3.14.7 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu slabe poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti, starenja stanovništva, nedostatka infrastrukture i ulaganja u postojeće objekte.

3.15 Promet i širokopojasna infrastruktura

Cestovni promet

Mrežu cestovnih prometnica na području KZŽ čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne duljine 4.083,80 km, te je pokrivenost cestovnom mrežom na području Županije zadovoljavajuća. Razvrstane - kategorizirane ceste u KZŽ imaju ukupnu duljinu od 996,80 km. Od toga autocesta Zagreb - Macelj čini 38,41 km, državne ceste 295,90 km, županijske ceste 414,89 km te lokalne ceste 247,35 km. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2018. godinu, prometnice na području KZŽ čine 3,69% ukupne duljine cesta u Republici Hrvatskoj, odnosno 5,88% kontinentalne Hrvatske.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi Županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb-Macelj, koja je dio europskog prometnog koridora Xa, odnosno, unutar mreže europskih cesta autocesta nosi oznaku E59, te je dio Pyhrnske autoceste (Nurnberg-Graz-Maribor-Zagreb). Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. U tom kontekstu važnošću se ističu koridori brzih cesta Popovec – Marija Bistrica – Zabok te Varaždin – Ivanec – Krapina. Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zabok sa spojem na Breznički Hum sastavni je dio smjera koji spaja zasljemenski prostor sa Zagrebom i zatvara logičan prometni slijed, odnosno tzv. Zagrebački prsten. Trenutno je u promet puštena dionica od Mokrica (Zabok-Oroslavje) do Zlatar Bistrice, a planira se nastavak gradnje prema Mariji Bistrici i Popovcu sa spojem na Breznički Hum. Brzom cestom Varaždin – Ivanec – Krapina sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin – Goričan (granica s Republikom Mađarskom) (A4) prometno će se povezati dva županijska središta te postojeći glavni cestovni pravci Krapinsko-zagorske i Varaždinske županije.

Prema podacima Županijske uprave za ceste za 2019. godinu, na 53,1% ukupne duljine lokalnih cesta kolnik je u lošem stanju, odnosno, mrežaste pukotine zauzimaju više od 50% površine kolnika te su izražene raspukline i denivelacije ili je kolovozni zastor značajno ili potpuno razoren. U slučaju županijskih cesta takvi kolnici čine 38,07% ukupne dužine županijskih cesta.

Na području KZŽ-a nalazi se 3.087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od 75% ukupne duljine cesta u Županiji. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10%), dok 33,47% ima makadamsku podlogu, a 4,43% zemljanu podlogu.

Po pitanju sigurnosti u prometu, KZŽ ima najbolje rezultate u Hrvatskoj te je ispunila cilj iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu (manje od 5 poginulih na 100 tisuća stanovnika). U 2018. godini registrirano je 15.920 prometnih

prekršaja, a glavni uzroci su nepropisna brzina, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, upotreba mobitela u vožnji te nekorištenje sigurnosnog pojasa (PR KZŽ).

Željeznički promet

U KZŽ željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene 1886. godine. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet.

Okolo 55% stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u KZŽ u 2018. godini je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3.670 ljudi dnevno. U posljednjih nekoliko godina broj putnika u KZŽ je u kontinuiranom padu (izuzev vrlo blagog povećanja u 2018. u odnosu na 2017. godinu).

Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. Izgrađenost i kvaliteta prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu u KZŽ nisu zadovoljavajući, a tehničko–eksploataorski parametri su najniže vrijednosti. Problem željezničkog prometa je neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja.

Na području KZŽ najznačajnije željezničko čvorište je Zabok od kojeg se odvajaju priključne pruge Zabok-Đurmanec, koja je povezana s dijelom željezničke mreže Slovenije te pruga lokalnog značaja Zabok-Gornja Stubica. Budući da izravno povezuje značajan dio prostora Županije sa zagrebačkim područjem, Varaždinskom i Međimurskom županijom, najznačajnija željeznička pruga na prostornom obuhvatu KZŽ je željeznička pruga R201 Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec. Pogranična pruga Savski Marof-Kumrovec povezuje glavnu magistralnu prugu Tovarnik-Dobova s krajnjim zapadnim dijelom Hrvatskog zagorja i željezničkom mrežom Slovenije. Na pograničnim prugama Savski Marof-Kumrovec trenutno nema prometnih aktivnosti, dok na dionici pruge Đurmanec-Rogatec postoji prometna aktivnost, a prometna dionica je puštena u promet 14. prosinca 2014 godine. S navedenim je i datumom uspostavljeno i novo stajalište Pristava Krapinska. Unatoč zatvaranju pruge Savski Marof-Kumrovec, promet na navedenoj lokaciji nije ukinut, već je osiguran prijevoz autobusima između Harmice i Kumrovca u kojima vrijedi zajednička pretplatna karta HŽPP-MPZ (PR KZŽ).

Zračni promet

Na području KZŽ registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za sportsko turističku djelatnost čiji su osnivači KZŽ i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo izdala je rješenje 2013. godine kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj.

Manevarska površina aerodroma Zabok – Gubaševo je travnata, koja se održava košenjem, valjanjem i ravnanjem. Duljina uzletno-sletne staze iznosi 799 m, a širina 30 m. Trenutna kategorija aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) je 1A koja podrazumijeva duljinu uzletno sletne staze manju od 800 m i raspon krila 15 m. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije aerodroma.

U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko-zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture KZZ. Društvo Krapinsko-zagorskog aerodroma pruža potporu u vidu omogućavanja pristupa svojoj infrastrukturi. Većina letaćkih operacija na aerodromu izvodi se u trenažne svrhe, te su sve operacije svedene na dolazak i odlazak zrakoplova odnosno jednodnevne aktivnosti. Što se tiče ostalih vidova zračnog prometa, rad aeroklubova i pojedinaca odvija se sukladno registriranoj djelatnosti (jedriličari, ultra laki zrakoplovi, avioni, baloni, padobranc, žirokopteri, parajedrilice) koji također provode obuke i seminare (teorija i praksa) (PR KZZ).

Javni prijevoz

Usluge javnog prijevoza na području KZZ ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Zbog svega navedenog, kao i činjenice da posljednjih 15-ak godina kvaliteta i kvantiteta javnog prijevoza opadaju, isti je ispod razine koja bi zadovoljila korisnike prijevoza.

Mikroprijevoz putnika te integrirani prijevoz moguća su rješenja za prepoznatu problematiku. Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18, 98/19, 30/2021) omogućuje se lokalnoj samoupravi da uvede mikroprijevoz koji bi osobito trebao osigurati povezanost u slabije naseljenim ruralnim područjima u kojima nema organiziranog javnog prijevoza putnika (PR KZZ).

Širokopojasna infrastruktura

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Do 2017. godine udio kućanstava s pristupom internetu u skupini država EU-28 povećao se na 87 %, što je oko 32 % više nego 2007. godine.

Prema podacima HAKOM-a, broj širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži na razini KZZ u četvrtom je tromjesečju 2019. godine bio 1 % veći u odnosu na isto tromjesečje 2018. godine. Broj priključaka na kraju 4. kvartala 2019. godine iznosio je

25.255. Gustoća priključaka na kraju četvrtog kvartala 2019. godine u KZŽ je iznosila 19 % dok je gustoća na razini RH iznosila 27 %.

Trenutna brzina pristupa internetu u KZŽ nije adekvatna. Generalno stanje u KZŽ je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup (2-30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji (PR KZŽ).

3.15.1 Postojeći okolišni problemi

Postojeći problemi vezani uz promet u KZŽ odnose se na loše stanje kolnika, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, KZŽ je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultrabrzi pristup uglavnom ne postoji (PR KZŽ).

3.15.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu lošeg stanja prometne infrastrukture, neadekvatne pokrivenosti županije javnim oblicima prijevoza te nedovoljne kvalitete širokopojasne mreže.

3.16 Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba

U skladu s podacima objavljenima na web stranicama Hrvatskog zdravstveno – statističkog ljetopisa za 2019., u KZŽ djeluju četiri vodovoda koji opskrbljuju 122.696 stanovnika i čine 92.3% priključenosti. Istovremeno, 44 lokalnih vodovoda opskrbljuju 20.581 stanovnika i čini 15.49% priključenosti.

Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Krakom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIOP Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli.

- Zagorski vodovod d.o.o. upravlja 171 km magistralne vodoopskrbne mreže, s 1.684 km mjesne vodovodne mreže te 335 km priključnih cjevovoda;
- Krakom – vodoopskrba i odvodnja d.o.o. upravlja s 240 km vodoopskrbnih cjevovoda;
- VIOP Pregrada d.o.o. upravlja s 197 km vodoopskrbne mreže;
- HUMVIO upravlja s 166 km vodoopskrbne mreže.

U KZŽ trenutno postoje 44 lokalna vodovoda, što je uz Varaždinsku i Zagrebačku ubraja u županije s najvećim brojem lokalnih vodovoda. Prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno – statističkog ljetopisa za 2019., od 168 uzoraka vode iz lokalnih vodovoda, njih 90 ili 53,6 % bilo je neispravno. Navedeni podaci upućuju na činjenicu da je gotovo polovica vode iz lokalnih vodovoda neispravna. Što se tiče izvorišta na području KZŽ, Zavod za javno zdravstvo provodi monitoring izvorišta vode za piće i neprerađene vode. U 2019. godini od 17 uzoraka njih 5, ili 29,4% bilo je neispravno. Od navedenog, ni jedan uzorak nije bio kemijski neispravan, dok je 5 uzoraka bilo mikrobiološki neispravno.

Prema podacima koje su dostavili HUMVIO d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5% zahvaćene vode. U svrhu problematike rješavanja gubitka vode Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) planira dogradnju postojeće stare distributivne mreže na svojem području, dok je Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) napravila hidraulično-matematički model vodoopskrbnog sustava i elaborat analize stanja gubitka. U 2015. godini u suradnji s Hrvatskim vodama, VIOP je započeo projekt „Sanacije gubitka vodovoda Pregrada“ ugradnjom mjerne opreme i regulatora tlakova na postojeći vodoopskrbni sustav. Projektom se planira riješiti problem visokih tlakova u vodoopskrbnoj mreži (PR KZŽ).

Odvodnja

Na području KZŽ u sustav odvodnje otpadnih voda u 2019. godini bilo je priključeno tek 8.791 kućanstava. Sustav odvodnje tako je obuhvatio svega 27.656 stanovnika, odnosno 22% ukupnog broja stanovnika Županije. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Usporedbom s podacima Zavoda

za prostorno uređenje KZŽ za 2012. godinu, primjetno je kako se duljina mreže odvodnje otpadnih voda povećala s 241,8 km na 293,6 km, što znači da je postojećem sustavu dodano 51,8 km novih kanala za odvodnju otpadnih voda.

Brdovita konfiguracija terena otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda. Nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Županije na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustav će biti priključeno oko 60% stanovništva Županije.

Aglomeracija Zabok i Zlatar te aglomeracija Krapina bit će najveće investicije u sljedećih nekoliko godina na području KZŽ. Radi se o izgradnji sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Gornjoj Pačetini, uz granicu s Općinom Sveti Križ Začretje za aglomeraciju Krapina, sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Zlatar Bistrici za aglomeraciju Zlatar te sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Oroslavju za aglomeraciju Zabok (PR KZŽ).

3.16.1 Postojeći okolišni problemi

U KZŽ najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubitci vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Što su gubitci vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (rast cijene električne energije), stoga je od prijekog interesa borba protiv gubitaka vode u vodoopskrbi.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne vode se ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlog tome je njihova premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije (PR KZŽ).

3.16.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu značajnih gubitaka vode u sustavu vodoopskrbe, neadekvatne kakvoće vode za piće te nedovoljno razvijenog sustava pročišćavanja otpadnih voda.

3.17 Energetika

Infrastruktura za distribuciju plina

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ prirodni plin je energent s najnižom cijenom.

Na području KZŽ ukupna duljina mreža za opskrbu plinom iznosi 2.151 km. Distribuciju plina obavlja per distributera – Gradska Plinara Krapina, Humplin, Zelenjak – plin, Zagorski metalac i Plin Konjščina. U 2018. godini navedenih pet distributera opskrbljivalo je 33.220 potrošača, od čega 30.611 kućanstava. Prosječna starost plinovoda iznosi 25 godina.

Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnju magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Najniži stupanj plinifikacije od 8% je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90%, na području Zaboka.

Transportni sustav Republike Hrvatske u KZŽ obuhvaća visokotlačni magistralni plinovod DN 500/50 bara koji dolazi iz smjera Rogaca, plinskog interkonektora sa slovenskim transportnim sustavom prema Zagrebu.

U industrijskoj potrošnji najveći udio od oko 76% u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja prirodnog plina. Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji energije kućanstava odnosno 45%, 26% i 20% od ukupnog. Strateški je cilj Županije primjenjivati takve energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti (PR KZŽ).

Infrastruktura za proizvodnju i distribuciju električne energije

KZŽ pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području KZŽ je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinskoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga.

Područje KZŽ električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin,
- DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području KZŽ površine 1.190 km² iznosi 5.717 km. Najveći dio područja Županije (oko 86%) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom

energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobor, Zlatar i Budinščina radi dugih radialnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napon. Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH (PR KZŽ).

Obnovljivi izvori energije

Energija biomase

U skladu s analizom Strategije održivog korištenja energije KZŽ, najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u KZŽ je drvna (šumska) biomasa.

U Županiji trenutno postoji nekoliko drvoprerađivačkih tvrtki u sklopu kojih se nalaze kotlovnice na drveni ostatak, te više manjih industrijskih kotlovnica na biomasu. Ukupna snaga svih industrijskih kotlovnica na biomasu u KZŽ je 3 MW (PR KZŽ).

Geotermalna energija

Geotermalna energija je prisutna, na višoj ili nižoj temperaturnoj razini, na gotovo cijelom području KZŽ. Najčešća primjena termalnih voda je za toplice, kako bazenska voda te za grijanje. Ovisno o temperaturnoj razini grijanje je moguće izravno preko izmjenjivača (Specijalna bolnica Stubičke Toplice) ili preko geotermalnih dizalica topline (Specijalna Bolnica Krapinske Toplice). Nakon oduzimanja toplinske energije, nužno je geotermalnu vodu vratiti natrag upojnim bunarom te pri tome paziti da ne dođe do kontaminacije vode (PR KZŽ).

Sunčeva energija

U privatnim kućanstvima KZŽ solarna se energija za sada koristi na dva načina:

- solarna toplinska energija se koristi za pripremu potrošne tople vode,
- u solarnim ćelijama fotonaponski efekt se koristi za generiranje struje iz sunčevih zraka.

KZŽ ima vrlo povoljne insolacijske i klimatske uvjete u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe. Na dan 8. 12. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW (Registar obnovljivih izvora energije). Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisivanjem ugovora između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. najavljena je izgradnja prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva

da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera (Plan razvoja KZŽ).

Planirana postrojenja obnovljivih izvora energije

Prema Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Registar OIEKPP) na području KZŽ planirana su 2 kogeneracijska postrojenja na drvenu masu (Klanjec i Oroslavje) te 11 sunčanih elektrana (1 Oroslavje, 2 Zlatar Bistrica i 8 Konjščina)

3.17.1 Postojeći okolišni problemi

Još uvijek je značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika.

Na području KZŽ planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga i kogeneracijskih postrojenja, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu.

3.17.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih pozitivnih trendova razvoja projekata obnovljivih izvora energije, no povećanje udjela obnovljivih izvora energije neće napredovati zadovoljavajućom brzinom.

3.18 Mineralne sirovine

Prema podacima Rudarsko-geološke studije Krapinsko-zagorske županije (Hrvatski geološki institut, Zagreb 2014.) u KZŽ se nalazi sveukupno 236 ležišta i pojava mineralnih sirovina koja uključuju eksploatacijska polja i istražne prostore mineralnih sirovina. U Županiji su poznate pojave metalnih sirovina, nemetalnih sirovina i energetske sirovine.

Brojne su pojave mineralnih sirovina i to metala, nemetala, kaustobiolita i termalnih i termo-mineralnih voda. Od metalnih mineralnih sirovina zastupljene su: željezna ruda i rijetki minerali Zr, Ru, Se, međutim radi se o pojavama bez ekonomske vrijednosti. Od nemetalnih mineralnih sirovina zastupljeni su: tehničko-građevni kamen, opekarska, bentonitna te keramička i vatrostalna glina, građevni pijesak i šljunak, barit, gips, kuhinjska sol, sirovine za cementnu industriju, arhitektonsko-građevni kamen i karbonatne sirovine za industrijsku preradu. Od energetske mineralnih sirovina unutar granica Županije zabilježene su pojave ugljena i termalnih izvora.

Prema podacima dostupnim podacima 2014. godine je u KZŽ djelovalo 17 rudarskih gospodarskih subjekata i obrta. U tablici u nastavku (Tablica 49) dan je popis

eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevinskog materijala temeljen na Izvješću o obavljenoj reviziji: Gospodarenje mineralnim sirovinama na području KZZ (Varaždin, 2016.).

Tablica 51. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području KZZ

br.	eksploatacijsko polje	jedinica lokalne samouprave	vrsta mineralne sirovine
1.	Lovno-Lovno 2	Općina Novi Golubovec	tehničko-građevni kamen
2.	Gorjak	Općina Jesenje	
3.	Pregrada II	Grad Pregrada	
4.	Sveti Križ-Rudomar	Općina Tuhelj	
5.	Križ	Općina Tuhelj	
6.	Jelenje vode	Općina Donja Stubica	
7.	Sipina-Hum	Općina Novi Golubovec	
8.	Vojnić breg	Općina Bedekovčina	
9.	Straža-Vinceli	Općina Đurmanec	
10.	Đurđevićev brijeg	Općina Bedekovčina	opekarska glina
11.	Rolnjak	Općina Veliko Trgovišće	građevinski šljunak i pijesak
12.	Pušave	Općina Kraljevec na Sutli	

Budući da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resursi ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Ukupno potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije do kraja 2015. godine, prema podacima prikupljenim od Ureda države uprave (Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi) na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji, iznose 15.562.032 m³, od čega se 17.479.081 m³ odnosi na tehničko-građevni, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. Prema podacima o rezervama mineralnih sirovina i podacima koncesionara do kraja 2015. godine eksploatirano je 2.518.624 m³, te eksploatacijske rezerve iznose 16.043.408 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, od čega se 14.960.457 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. U 2012. godini ukupno 1,16% ukupnog prihoda gospodarstva otpada na djelatnost rudarstvo i vađenje te u tom sektoru djeluje 8 poduzetnika.

Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija provodi za potrebe opskrbe industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura), i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci) (PR KZZ).

Uz nemetalne mineralne sirovine, na području KZŽ postoji više termalnih izvora, a kapaciteti i temperatura većine od njih omogućuje eksploataciju voda u turističko-rekreativne i terapijske svrhe. Termalne vode Hrvatskog Zagorja pripadaju vadoznim termalnim vodama, koje nastaju prodiranjem atmosferskih voda u veće dubine i zagrijane kroz pukotine opet izlaze na površinu. Iz analize geološke karte proizlazi da su eksploatabilni termalni izvori vezani na strukturno-tektonsku građu terena (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.18.1 Postojeći okolišni problemi

Eksploatacija mineralnih sirovina, uz svoje pozitivne učinke na gospodarstvo i ljude, ima negativan utjecaj na okoliš i prirodu. Jedinice lokalne samouprave putem anketa izložile su nekoliko postojećih problema za okoliš, a koji su posljedica eksploatacije mineralnih sirovina. Najčešće izražen problem od strane JLS su buka i prašina koja nastaju prilikom rada eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Emisije prašine u kamenolomima nastaju pri aktivnostima kao što je bušenje minskih bušotina, sekundarno miniranje, utovar i prijevoz, presipavanje itd. Udaljenost do koje se prašina može taložiti ovisi o brzini vjetra i o postojanju prepreka poput vegetacije. Količina čestica pada eksponencijalno s porastom udaljenosti. Izvor buke u eksploatacijskim poljima mogu biti aktivnosti kao što je miniranje stijenske mase za potrebe eksploatacije, drobljenje kamena, transport mineralnih sirovina itd. Dugoročna izloženost povećanoj razini buke može uzrokovati zamaranje slušnog živca te potencijalno trajno dovesti do oštećenja sluha, ali i uzrokovati pojavu raznih bolesti. Uz navedene pritiske, ankete JLS kao pritiske eksploatacije izrazile su i oštećenja kolnika i povećanu gustoću prometa, a koji su posljedica transporta mineralnih sirovina iz eksploatacijskih polja (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.18.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak eksploatacije mineralnih sirovina na postojećim eksploatacijskim poljima te posljedični problemi prvenstveno u vidu emisija prašine i buke i opterećenje prometa.

3.19 Gospodarenje otpadom

Analiza temeljena na podacima koje objavljuje Agencija za zaštitu okoliša u godišnjim Izvešćima o komunalnom otpadu ukazuje na činjenicu kako je u periodu od 2011. do 2017. godine došlo do značajnog povećanja obuhvata stanovništva KZŽ organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Na početku promatranog perioda 116.870 ili 88% stanovnika Županije bilo je obuhvaćeno organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Godine 2017. obuhvaćeno je 127.422 stanovnika ili 99,7%. KZŽ se tako više ne ubraja u županije s ispodprosječnim obuhvatom stanovništva u prikupljanju otpada. Prikupljanje komunalnog otpada u Županiji provodi se specijalnim vozilima namijenjenima skupljanju

otpada te pomoću posuda (kanti) za prikupljanje otpada. S lokacija gdje pristup specijalnog vozila nije moguć, postavljeni su spremnici većih zapremnina.

U periodu od 2011. do 2017. godine KZŽ je ostvarila pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15,8%. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil) (PR KZŽ).

Podaci iz Izvješća o komunalnom otpadu Agencije za zaštitu okoliša za 2019. godinu ukazuju da je na području Županije u 2019. godini bilo ukupno 7 odlagališta otpada (Gorjak, Gubaševo, Lesičak, Leskov grm, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica), od kojih su 3 odlagališta (Gubaševo, Lesičak i Leskov grm) zatvorena i više se ne koriste. Prema količini otpada, najveće je odlagalište Gorjak s 5.952,78 t odloženog otpada, dok je najmanje odloženo na Lesičak (519,57 t). Odlagalištem Gorjak koristio se operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom (Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu, MINGOR 2020).

U 2019. godini je na odlagališta otpada na koja se odlagao otpad ukupno odloženo 12.500,88 t otpada. Prema postupanju sa sakupljenim komunalnim otpadom u KZŽ, 80% sakupljenog otpada je odloženo na odlagališta, 16% je oporabljeno, dok je preostalih 3% zbrinuto na ostali način.

Prema raspodjeli odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada u KZŽ u 2019. godini mjereno u tonama, najviše je sakupljeno plastike (1.796 t), zatim glomaznog otpada (1.544 t), papira (861 t), stakla (212 t), tekstila (159 t), biootpada (134 t) i metala (66 t) (Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu, MINGOR, 2020).

Industrijski i opasni otpad nastao na području KZŽ proizvođači otpada dužni su odvojeno prikupljati po vrsti i predati osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom sukladno zakonu kojim je regulirano gospodarenje otpadom. Na području Županije 37 tvrtki posjeduje dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom među kojima u Zaboku posluje tvrtka C.I.A.K. d.o.o. iz Zagreba koja se bavi gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom te na toj lokaciji posjeduje građevinu za privremeno skladištenje i obradu opasnog i neopasnog otpada (PR KZŽ).

Na području KZŽ postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka iz 2013. godine, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta. Također, primjećuje se trend smanjivanja broja odlagališta u periodu od 2016. do 2019. godine. Godine 2016. divljih odlagališta bilo je 94, a do 2019. godine njihov se broj smanjio za 27% odnosno na 68 odlagališta. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar, to jest, po šest divljih odlagališta u svakoj navedenoj općini i gradu.

Odvojeno prikupljanje otpada u svrhu adekvatnog iskorištavanja osigurale su gotovo sve jedinice lokalne samouprave kroz odvojeno prikupljanje na kućnom pragu, putem dodatne kante ili posebne dodatne vreće čime se osiguralo odvojeno prikupljanje papira, kartona, tetrapaka, plastike, metalne ambalaže i stakla. Prema informacijama dobivenima od relevantnih dionika, postoji problem s preuzimanjem sortiranog otpada, pri čemu se prikupljeni sortirani otpad neadekvatne zbrinjava i reciklira.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec (Koprivničko-križevačka županija) planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno oko 570.000 stanovnika (PR KZŽ).

3.19.1 Postojeći okolišni problemi

Problemi vezani uz zbrinjavanje otpada javljaju se uslijed nedovoljne primjene znanja o pravilnom zbrinjavanju otpadom koje dovodi do stvaranja otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe.

Također, na području KZŽ prisutna je nedovoljna angažiranost nadležnih tijela, odnosno prema Zakonu od otpadu jedinica lokalne samouprave, u sanaciji divljih odlagališta otpada. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porastu cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijenoj svijesti o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu KZŽ.

3.19.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak pozitivnih trendova povećanja odvojenog sakupljanja otpada i saniranja divljih odlagališta otpada, no brzina pozitivnih promjena nije zadovoljavajuća te će se i dalje velike količine otpada odlagati na odlagališta.

3.20 Buka

Prema podacima Izvješća o stanju okoliša Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014. do 2017. godine, s obzirom na podatke ankete najveći izvor buke predstavljaju kamenolom Gorjak (općina Jesenje), off-road staza u Markušbrijegu (općina Lohor) te motocross staza (grad Zabok). Također općina Sveti Križ Začretje navodi autocestu A2 Zagreb-Macelj kao izvor buke budući da uz samu trasu autoceste nisu izgrađeni bukobrani što narušava kvalitetu života stanovništva koji žive neposredno uz prometnicu. Što se tiče mjerenja i istraživanja buke, prema podacima ankete, ona su se provodila na području grada Pregrade gdje je evidentiran kamenolom kao izvor buke.

U cestovnom prometu osnovni uzroci pojave buke su rad motora i kontakt gume kotača i kolnika. Razina buke u cestovnom prometu ovisi i o gustoći i strukturi prometa. Veća gustoća prometa uzrokuje veći intenzitet buke, ali i veći broj teretnih cestovnih vozila u prometu povećava buku koja se širi s prometnica.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb-Macelj te se ona poklapa s međunarodnim cestovnim pravcem E59 (dio Pyhrnske autoceste) Nürnberg-Graz-Maribor-Zagreb. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Za spomenutu autocestu izrađena je strateška karta buke te je uvidom u istu ustanovljeno da su kućanstva koja su najbliža spomenutoj prometnici izložena emisiji buke u rasponu od 55-70 dB danju. Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave najviša dopuštena ocjenska razina buke u zoni mješovite pretežno stambene namjene iznosi 55 dB danju. Strateška karta buke izrađena je također i za dio prometnice DC024 koja prolazi između naselja Hum Zabočki i Lug Zabočki koja administrativno pripadaju gradu Zabok. Uvidom u stratešku kartu buke uočeno je da su kućanstva smještena najbliže spomenutoj prometnici izložena emisiji buke u rasponu od 55-70 dB danju.

Izuzev cestovnog, povišene razine buke nastaju i djelovanjem željezničkog prometa. Osnovna značajka buke u željezničkom prometu je njezina promjenjivost što znači da se javlja u različitim vremenskim razmacima i da je uvijek različite jakosti s tendencijom da se intenzitet buke naglo mijenja. U željezničkom prometu buka se javlja samo pri prolazu vlaka što znači da kratko traje, a između prolaza dva vlaka buke nema. Najznačajnija željeznička pruga je Zaprešić-Zabok-Varaždin-Čakovec (R 201) koja izravno povezuje najveći dio Hrvatskog zagorja i Međimurja sa Zagrebom i Mađarskom te zajedno s prugama regionalnog i lokalnog karaktera čini željezničku mrežu Županije. Strateška karta buke za željeznički promet nije izrađena budući da, prema Zakonu o zaštiti od buke, koncesionari istu nisu dužni izraditi ukoliko promet ne premašuje 30.000 prolaza vlakova godišnje (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.20.1 Postojeći okolišni problemi

Prema dostupnim podacima, najveći izvori buke na području KZŽ su kamenolomi, motocross i off-road staze te autocesta Zagreb-Macelj.

3.20.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak postojećeg opterećenja okoliša emisijama buke.

4 Okolišne značajke područja na koja provedba PR KZŽ može značajno utjecati

Aktivnosti PR KZŽ realizirat će se na području KZŽ. U prethodnim poglavljima opisane su okolišne značajke Županije za svaku analiziranu sastavnicu okoliša pojedinačno.

Značajnost utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša izrađena je u poglavlju 5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja.

5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja

Metodologija procjene utjecaja

Prije procjene mogućih značajnih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša provedena je analiza postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za relevantne sastavnice okoliša te je dan odnos ciljeva PR KZŽ sa ciljevima relevantnih strategija, planova i programa na državnoj razini, kao i sa ciljevima međunarodnih sporazuma.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti unutar mjera PR KZŽ čijom provedbom se mogu očekivati određeni utjecaji na okoliš.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa. Stoga je za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe mjera PR KZŽ korištena skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 50), koja moguće pozitivne i negativne utjecaje kategorizira u dvije kategorije – značajan utjecaj i utjecaj koji nije značajan. U slučaju kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 (posebni cilj ili mjera) potrebno je ukloniti iz PR KZŽ.

Kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno.

Tablica 52. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

U tablici u nastavku (Tablica 51) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svake mjere PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme. Ocjene utjecaja iz navedene tablice detaljno su analizirane i opisane u sljedećim poglavljima.

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne mjere na strateškoj razini ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih mjera mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja mjera 2.2. i 6.1. koji se odnosi na izgradnju širokopojasne infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR

KZZ „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“. Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih mjera ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih mjera dan je u tablici u nastavku (Tablica 52). Razlog tome je što se ove mjere odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge mjere PR KZZ i za koje su analizirani utjecaji. Također, može se uočiti i kako se provedbom pojedinih mjera mogu očekivati pozitivni utjecaji na sve sastavnice okoliša budući da se odnose na općenito poboljšanje stanja okoliša (Tablica 53). Utjecaji mjera iz navedenih tablica (Tablica 52 i Tablica 53) nisu detaljnije analizirani.

Tablica 53. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme

mjera	voda	zrak	tlo	biroznočnost	georaznočnost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva													
1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.10.	-1	0	-1	-1	-1	-1	+1	-1	+1	0	-1	-1	-1
1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
1.13.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije													
2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
2.2.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	-1?	+1	0	0
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave													
3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan načina života													
4.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	0
4.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	0	0
4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	-1	+1	0
4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.8.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
4.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti													
5.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
5.2.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja													
6.1.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	-1	-1?	+1	0
6.2.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	0	-1	+1
Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada													
7.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZZ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZZ*	gospodarenje otpadom	buka
7.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
7.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje													
8.1.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	0	0	0
8.2.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	-1	0	0
8.3.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	-1	+1	0
8.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
8.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
8.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
8.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem													
9.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.3.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.4.	0	+1	0	-1	0	-1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	-1	0	0
9.6.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.7.	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
9.8.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0
9.9.	-1	+1	+1	-1	-1	+1	-1	+1	-1	0	+1	+1	0
9.10.	+1	0	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	+1	0	+1
9.11.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	-1	0	0
9.12.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	0	+1
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva													
10.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.2.	-1	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.3.	+1	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti													
11.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	0	-1
11.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.4.	0	+1	0	0	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	0

* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije													
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture													
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave													
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom													
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu													
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima													
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca													
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda													
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima													
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000													
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima													
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima													
mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja													
mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija													
mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti													
mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije													
mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda													
mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje													
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša													
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite													
mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama													
mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima													
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga													
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti													
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture													
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti													
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova													

Tablica 54. Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
1.3. Poticanje izvoza
1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
7.2. Promocija inovativnih oblika rada
7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Tablica 55. Mjere čijom provedbom se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme

Mjere za koje se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

5.1 Vode

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na kakvoću površinskih i podzemnih voda. Navedeni utjecaj je moguć zbog ispuštanja otpadnih voda i pratećih emisija onečišćujućih tvari u recipijent do kojih će dolaziti zbog korištenja objekata i tehnoloških procesa koji će se u njima odvijati. Navedenim aktivnostima može doći do degradacije ekološkog i kemijskog stanja površinskih vodnih tijela, stoga ih je potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda. Navedeno je posebno izraženo zbog činjenice da

je samo 8% vodnih tijela na području KZŽ u dobrom stanju, a razlog tome su loše ocjene bioloških i fizikalno-kemijskih elemenata kakvoće te specifičnih onečišćujućih tvari. Također, stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće te je aktivnost potrebno provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do povećanog pritiska na vodne resurse i negativnog utjecaja na stanje površinskih vodnih tijela zbog ispuštanja otpadnih voda i emisija onečišćujućih tvari u vode. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te ih uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti mjera *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* i *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) mogu se očekivati isti utjecaji na kakvoću voda kao i kod prethodnih mjera.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* koje se odnose na izgradnju i poboljšanje komunalne infrastrukture, doprinijet će poboljšanju kakvoće površinskih i podzemnih voda te postizanju najmanje dobrog stanja vodnih tijela. Aktivnostima izgradnje novih prometnica može se očekivati negativan utjecaj na površinske i podzemne vode u okolini novih prometnica koji nastaje ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Izgradnja prometnica planirana je i u sklopu mjere *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*, gdje su mogući isti utjecaji. Prometnu infrastrukturu potrebno je planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda sukladno relevantnom zakonodavstvu.

Provedbom aktivnosti sanacije vodotokova i izvora u sklopu mjere *6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima* očekuje se pozitivan utjecaj na površinska vodna tijela. Navedeno će se ostvariti ukoliko će se sanacija vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/dopr prirodno stanje i pozitivno utječe na hidromorfološke elemente kakvoće, a posredno i na biološke. Sanacijom izvorišta očekuje se poboljšanje kakvoće vode za piće. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, koje za razliku od konvencionalne koriste manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuju manje emisije onečišćujućih tvari. Navedena aktivnost je izrazito bitna budući da je poljoprivreda prepoznata kao jedan od glavnih uzroka nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela

na području KZŽ. Navedena aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje, a što može uzrokovati negativne utjecaje na površinske i podzemne vode zbog povećanja korištenja mineralnih gnojiva i emisija onečišćujućih tvari u vodu i tlo. Stoga je aktivnost potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, koje za razliku od konvencionalne koriste manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuju manje emisije onečišćujućih tvari.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Aktivnosti u sklopu mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koje uključuju razvoj ekološke poljoprivrede imat će pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela budući da se navedenim aktivnostima potiče ekološka poljoprivredna proizvodnja koja za razliku od konvencionalne koristi manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuje manje emisije onečišćujućih tvari. Navedena aktivnost je izrazito bitna budući da je poljoprivreda prepoznata kao jedan od glavnih uzroka nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela na području KZŽ. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Uspostavom skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode u sklopu mjere 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* mogući su isti utjecaji kao i kod prethodno navedene mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*.

Provedbom mjera 9.2. *Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, 9.3. *Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* može se očekivati općenito pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša pa tako i površinske i podzemne vode. Isto vrijedi i za mjeru 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda*, čijom provedbom će se smanjiti emisije onečišćujućih tvari u vode iz sektora gospodarenja otpadom, mjeru 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje*, kojom će se unaprijediti sustav pročišćavanja otpadnih voda i smanjiti gubitci u sustavu vodoopskrbe, te mjeru 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša*, koja

uključuje aktivnosti osiguravanja postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta i sanaciju vodotokova u slučaju mehaničkog onečišćenja.

Provedbom mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije*, ukoliko će biti planirana izgradnja hidroelektrana, mogući su utjecaji na hidromorfološke i biološke elemente kakvoće vodnog tijela, stoga je navedene zahvate potrebno planirati na način da se utjecaj na navedene elemente svede na najmanju moguću razinu.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na stanje površinskih vodnih tijela (utjecaj na hidromorfološke elemente), stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.

Sanacijom oborinske odvodnje uz prometnice u sklopu mjere 10.3. *Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima* mogu se očekivati pozitivni utjecaji na površinske i podzemne vode zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari s prometnica.

5.2 Zrak

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na kvalitetu zraka, ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se provoditi u pojedinom objektu. Navedene aktivnosti potrebno je provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka gdje je to primjenjivo.

Mjera 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, čime će doći do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu zraka. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, čime će doći do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i

primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koje uključuju razvoj ekološke poljoprivrede doći će do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu zraka. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.4. *Održivo upravljanje prirodnim resursima* koje uključuju poticanje energije iz biomase te ulaganje u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje termalnih izvora energije, može se očekivati smanjenje emisija štetnih plinova (CO₂, NO₂ i SO₂) u zrak koji nastaju proizvodnjom energije iz fosilnih goriva.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.8. *Povećanje energetske učinkovitosti* mogu se očekivati pozitivni utjecaji na kvalitetu zraka zbog smanjenja potrošnje električne energije, čime se posredno smanjuju i emisije onečišćujućih tvari u zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* koje uključuju izgradnju fotonaponskih elektrana, sustava grijanja na biomasu i ugradnju geotermalnih dizalica, doći će do smanjenja emisija štetnih plinova u okoliš koji nastaju proizvodnjom energije iz neobnovljivih izvora te se očekuje pozitivan utjecaj na zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa tako i zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* mogu se očekivati i pozitivni i negativni utjecaji na kvalitetu zraka. Poboljšanjem postojeće i izgradnjom nove prometne infrastrukture može se očekivati povećanje količine ukupnog prometa na području KZŽ, a time i povećanje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora prometa. S druge strane, iste aktivnosti mogu dovesti do smanjenja gužvi i povećanja protočnosti prometa na kritičnim lokacijama, čime se mogu značajno smanjiti emisije do kojih dolazi prilikom prometnih čepova. Provedbom aktivnosti koje se odnose na uspostavu inteligentnog prometnog sustava, realizacije integriranog prijevoza putnika i ulaganja u željezničku infrastrukturu mogu se očekivati pozitivni utjecaji u vidu smanjenja udjela cestovnog prometa (kao vrste prometa s najvećim utjecajem na

kvalitetu zraka na području KZŽ) i pratećih emisija onečišćujućih tvari te povećanja značaja željezničkog prometa.

Provedbom aktivnosti izgradnje prometnica u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* mogu se očekivati isti utjecaji kao i provedbom prethodne mjere *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*.

Provedba mjere *11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture* pozitivno će utjecati na kvalitetu zraka zbog smanjenja zastupljenosti cestovnog prometa i pratećih emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti* kojom se potiče korištenje električnih vozila i energetski učinkovitih vozila na alternativna goriva, očekuju se pozitivni utjecaji na zrak zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak koji nastaju izgaranjem fosilnih goriva kod klasičnih vozila s unutarnjim izgaranjem.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova* kojima se potiče razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima i izgradnja biciklističkih staza i šetnica, očekuju se pozitivni utjecaji na zrak nastali rasterećenjem prometa u urbanim sredinama i pratećim smanjenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak iz vozila na fosilna goriva.

5.3 Tlo

Provedba aktivnosti u sklopu mjere *1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na tlo koji se u prvom redu odnose na zauzimanje površine i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda), a moguća su i onečišćenja u slučaju neadekvatnog sustava pročišćavanja otpadnih voda i neadekvatnog gospodarenja otpadom. Navedenu aktivnost potrebno je planirati na način da izgradnjom infrastrukture dolazi do zauzeća što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju. Isti prepoznati utjecaji mogući su i provedbom mjera *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (aktivnosti koje se odnose na izgradnju turističke infrastrukture), *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (aktivnosti izgradnje novih zdravstvenih i socijalnih objekata), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (aktivnosti izgradnje društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (aktivnosti izgradnje sportske infrastrukture), *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (aktivnosti izgradnje prometnica te građevina javne i poslovne namjene), *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (aktivnosti izgradnje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i *8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (aktivnosti izgradnje skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara).

Provedbom aktivnosti izgradnje i poboljšanja komunalne infrastrukture u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* općenito će se poboljšati sustav pročišćavanja otpadnih voda čime se očekuju pozitivni utjecaji i na tlo.

Provedbom mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* općenito se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša kroz unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima, pa time i na tlo kao vrlo važan prirodni resurs. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, koje za razliku od konvencionalne uzrokuju značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu tla. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, koje za razliku od konvencionalne uzrokuju značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koja uključuje razvoj ekološke poljoprivrede, doći će do pozitivnog utjecaja na tlo i smanjenja negativnog utjecaja poljoprivrede. Ekološka poljoprivredna proizvodnja za razliku od konvencionalne uzrokuje značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu tla. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* uključuje aktivnosti poticanja lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenja zemljišta te revitalizacije zelenih površina, čijom se provedbom očekuju pozitivni utjecaji povećanjem vrijednosti poljoprivrednog tla kroz manji unos onečišćujućih tvari i umjetnih mineralnih gnojiva te revitalizacijom zelenih pojasa uz vodotokove čime se općenito pozitivno utječe na vodene ekosustave i okolna tla.

Provedbom aktivnosti unutar mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* koje se odnose na izgradnju sunčanih elektrana, a potencijalno i na izgradnju vjetroelektrana, može doći do značajnijeg zauzimanja površine tla na području KZŽ. Navedenu aktivnost je potrebno provoditi na način da se zauzimanje površine tla

(poljoprivredna tla, travnjaci i ostala prirodna/poluprirodna područja) minimalizira, a potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša pa time i tla kroz sanaciju divljih odlagališta otpada i unaprjeđenje čitavog sustava gospodarenja otpadom. Manji negativan utjecaj u vidu zauzimanja površina moguć je zbog izgradnje infrastrukture, no koristi koje proizlaze će biti značajno veće od negativnih posljedica (smanjenje emisija onečišćujućih tvari u tlo kroz smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta i smanjenje broja divljih odlagališta otpada).

Provedbom mjera 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja te poboljšanjem sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 10.3. *Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima* pozitivno će utjecati na tlo kroz smanjenje gubitka i degradacije kvalitete tla klizištima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjera 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* i 11.1 *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica doći će do negativnog utjecaja na tlo zbog zauzimanja površina i onečišćenja okolnog tla uz prometnicu ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Prometnu infrastrukturu potrebno je planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda sukladno relevantnom zakonodavstvu.

5.4 Bioraznolikost

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost područja gdje će se aktivnost odvijati. Utjecaj je moguć zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa (npr. šumska područja, travnjaci itd.), odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Također, utjecaj je moguć zbog povećanja emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak i negativan utjecaj na bioraznolikost. Planirane aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojeće infrastrukture, odnosno antropogeno utjecanog područja, stoga se procjenjuje kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan. Izgradnjom nove infrastrukture na prirodnim/poluprirodnim staništima može doći do izraženijeg utjecaja na bioraznolikost, što prvenstveno ovisi o lokaciji zahvata. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodne mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*. Provedbu ove aktivnosti također je potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti mjera 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), 4.2. *Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*, 7.4. *Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) mogu se očekivati isti utjecaji na bioraznolikost kao i kod prethodnih mjera.

Mjera 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture* uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost nije još globalno dovoljno istražen. U sklopu mjere 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* također je predviđena izgradnja širokopojasne mreže. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Razvoj tehnologije, društva i potreba za sve bržim protokom informacija uvjetuju sve veću opterećenost prostora elektromagnetskim zračenjem (EMZ). Prisutnost elektromagnetskog zračenja ima određeni utjecaj na živi svijet. Međutim utjecaj elektromagnetskih radiofrekvencijskih (EM RF) polja pokretne radiotelefonije (interneta) na okoliš i divljač, još je u fazi istraživanja i prikupljanja podataka. Jedan od glavnih razloga za to je i činjenica da se radi o brzo razvijajućoj tehnologiji, koja je postala neophodna u našoj svakodnevici i njezina ekspanzija je ogromna. Istraživanja Vanderbergen i sur. (2019) pokazuju da postoji određeni utjecaj određenih frekvencija EMZ na pčele i neke vrste korisnih kukaca. Prema Lazaro i sur. (2016) određene frekvencije EMZ imaju izrazito negativan utjecaj na razmnožavanje, razvoj i navigaciju pčela, osa i nekih vrsta leptira. Bosquillon de Jenlis i sur. (2020) dokazali su da postoji negativan utjecaj zračenja frekvencije 900 MHz na tjelesni prirast štakora, tj. da izložena grupa sporije prirašćuje od kontrolne grupe.

Što se tiče utjecaja na divljač, novija istraživanja pokazuju da izloženost umjetnim EM RF poljima moguće predstavlja potencijalni razlog za smanjenje životinjske populacije uslijed opadanja priploda odnosno prirasta (Balmori 2009; Balmori and Hallberg 2007; Balmori & Martínez, 2003; Everaert & Bauwens 2007.; Summers-Smith 2003). Druga pak istraživanja provedena na ličinkama nekih kukaca pokazuju da izlaganje umjetnim EM RF poljima (EMZ)

nema utjecaj (Fasseas i sur., 2015.). Neka istraživanja provedena na migratornim pticama pokazuju da EMZ niskih frekvencija otežava navigaciju istih. Novija istraživanja poput onoga Rusell (2018) govore da visokofrekventnu 5G tehnologiju koja se počela uvoditi po svijetu treba promatrati u kontekstu kumulativnog utjecaja sa svim ostalim izlaganjima umjetnim EM RF poljima kojemu je živi svijet istovremeno izložen. Općenito su ovakvi oblici znanstvenih istraživanja vrlo zahtjevni poglavito iz razloga jer je izrazito teško izolirati određeni utjecaj i njega apostrofirati kao glavni razlog nekih simptoma. Istraživanja su moguća uglavnom u laboratorijskim uvjetima gdje je moguće isključiti sve ostale utjecaje koji bi mogli imati značaj na rezultat istraživanja. Potrebno je napomenuti da su sva istraživanja, na koje se referira ovo poglavlje, izvršena u laboratorijskim uvjetima. Također otegotna okolnost u istraživanjima divlje faune i njene izloženosti umjetnom elektromagnetskom zračenju je teško provedivo eksperimentalno proučavanje višegodišnjeg utjecaja na istu.

Generalno se može konstatirati da su 5G mreže previše nova tehnologija da bi postojala suvisla istraživanja na faunu koja bi se mogla koristiti u projiciranju nekih smjernica ili preporuka. Umjetno elektromagnetsko zračenje u kontekstu bežičnog interneta više je vezano za urbane sredine i puno veću izloženost ljudi i urbane faune. Može se konstatirati da se bilo kakvim fizičkim zadiranjem u okoliš i u populacije divljih životinja ostavlja utjecaj na isti, te taj treba smanjiti što je više moguće. Sam utjecaj umjetnih EM RF polja na divljač je nužno pratiti stručno i znanstveno, kako bi se moglo pravovremeno reagirati ukoliko se uoči razlika u ponašanju i/ili zdravlju određenih vrsta.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

Provedbom aktivnosti izgradnje novih prometnica unutar mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* mogu se očekivati negativni utjecaji zbog gubitka, degradacije i fragmentacije prirodnih i poluprirodnih staništa (travnjaci, šume, šikare itd.) zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa. Ovaj utjecaj je izraženiji za životinjske vrste šumskih staništa ukoliko će trase novih prometnica biti planirane kroz veće šumske površine, budući da su one prilagođene životu s relativno malo izvora uznemiravanja. Osim utjecaja na staništa životinjskih vrsta, utjecaj je moguć i zbog stradavanja na prometnicama tijekom odvijanja prometa. Stoga je kao i kod prethodnih mjera, izgradnju novih prometnica potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Provedbom mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* općenito se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša pa time i na bioraznolikost. Aktivnost sanacije vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/dopr prirodno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, čime se općenito mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Navedeno će se pozitivno odraziti i na bioraznolikost KZŽ. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, čime se općenito mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Okrupnjivanje posjeda može uzrokovati uklanjanje važnih prirodnih elemenata na rubovima posjeda poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl. Navedeni elementi vrlo su bitni s aspekta bioraznolikosti, budući da predstavljaju stanište brojnim vrstama (ptice, kukci, sisavci itd.), od kojih su mnoge i korisne u poljoprivredi (oprašivanje, predatorstvo na biljnim štetnicima, kontrola bolesti usjeva i sl.). Ovi elementi vrlo su bitni koridori za kretanje životinja te bi ih trebalo ne samo očuvati, nego i povećati njihovu površinu i zastupljenost. Stoga je mjeru potrebno provoditi uz očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl. Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, čiji su utjecaji jednaki kao i kod prethodne mjere 6.2.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Navedeno će se pozitivno odraziti i na bioraznolikost KZŽ. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem

upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Provedba mjera *9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, *9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000* i *9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* pozitivno će utjecati na stanje bioraznolikosti zbog unaprjeđenja sustava upravljanja prirodnim vrijednostima.

Mjera *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima* uključuje poticanje korištenja biomase, čime može doći do određenih negativnih utjecaja na bioraznolikost, budući da je za korištenje čitavih biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. Negativan utjecaj moguć je zbog zauzimanja površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste. Stoga je područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova. Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina prirodnih/doprirodnih staništa i staništa vrsta koje na tim područjima obitavaju, kao i unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljane vrste. Eksploatacijska polja je također u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.

Provedbom mjere *9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati pozitivni i negativni utjecaji na bioraznolikost. Pozitivni utjecaji proizlaze iz smanjenja udjela neobnovljivih izvora energije čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u okoliš i ublažavaju utjecaji klimatskih promjena, što se pozitivno odražava i na bioraznolikost. Negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da i obnovljivi izvori zahtijevaju izgradnju infrastrukture što sa sobom donosi i određene negativne posljedice. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša. Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući. Stoga je navedene aktivnosti potrebno provoditi na način da se zauzimanje površine prirodnih i doprirodnih staništa izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana minimalizira, te da se potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Ukoliko će u sklopu ove mjere biti planirana izgradnja hidroelektrana, potrebno ih je planirati na način da se utjecaj na vodene ekosustave svede

na najmanju moguću razinu (omogućiti longitudinalna povezanost vodotoka za vodene organizme, pronos nanosa i sl.). Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja biomase, kojom može doći do istih utjecaja kao i kod prethodno opisane mjere 8.4.

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. No budući da mjera uključuje i aktivnosti izgradnje infrastrukture, mogući su negativni utjecaji zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa, odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju.

Provedbom mjera 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja te poboljšanjem sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se ne utječe negativno na bioraznolikost, a potencijalno su mogući i pozitivni utjecaji.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 11.1 *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica mogu se očekivati isti utjecaji kao i provedbom istih aktivnosti u sklopu mjere 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture*. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na bioraznolikost neće biti značajni.

5.5 Georaznolikost

Pojam georaznolikost podrazumijeva raznovrsnost stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, sedimenata i tla zajedno s prirodnim procesima koje ih stvaraju i mijenjaju danas i tijekom geološke prošlosti.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na georaznolikost i geobaštinu ukoliko izgradnjom dođe do

narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodne mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*. Provedbu ove aktivnosti također je potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti mjera 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), 4.2. *Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*, 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture*, 7.4. *Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) mogu se očekivati isti utjecaji na georaznolikost kao i kod prethodnih mjera.

Provedba mjera 9.2. *Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, 9.3. *Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* pozitivno će utjecati na stanje georaznolikosti zbog unaprjeđenja sustava upravljanja prirodnim vrijednostima.

Provedbom mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati negativni utjecaji na georaznolikost budući da podrazumijeva izgradnju infrastrukture poput sunčanih elektrana i hidroelektrana. Negativni utjecaji na georaznolikost i geobaštinu mogući su ukoliko izgradnjom dođe do narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajne georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima, na način da se zauzimanje površine prirodnih i doprirodnih staništa izgradnjom sunčanih elektrana minimalizira, a potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i georaznolikost zbog smanjenog utjecaja otpada, pogotovo sanacijom divljih odlagališta otpada koji su prisutni i u speleološkim objektima. No budući da mjera uključuje

i aktivnosti izgradnje infrastrukture, mogući su negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na georaznolikost i fluvijalne geomorfološke procese, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se u najmanjoj mogućoj mjeri negativno utječe na georaznolikost.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na georaznolikost neće biti značajni.

5.6 Zaštićena područja

Na prostoru KZZ nalazi se 17 zaštićenih područja prirode. Park prirode Medvednica proglašen je zbog svoje bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti, stoga provedbom PR KZZ može doći do jednakih utjecaja opisanih u poglavlju 5.4 Bioraznolikost, ukoliko će se aktivnosti odvijati na području Parka. Značajni krajobrazi Zelenjak – Risvička i Cesarska gora i Područje Sutinskih toplica proglašeni su zbog svojih krajobraznih karakteristika, stoga su provedbom aktivnosti PR KZZ na ovim područjima mogući jednaki utjecaji kao i na krajobraz (utjecaji opisani u poglavlju 5.7 Krajobraz). Od ostalih zaštićenih područja izdvaja se veći broj parkova uz dvorce (9), na koje su mogući jednaki utjecaji kao i na kulturnu baštinu (opisani u poglavlju 5.8 Kulturna baština), budući da se radi o spomencima parkovne arhitekture. Hušnjakovo je paleontološki spomenik prirode, predstavlja važan lokalitet geobaštine RH te su na njega mogući jednaki utjecaji kao i na georaznolikost (utjecaji opisani u poglavlju 5.5 Georaznolikost). Ostala zaštićena područja su pojedinačna stabla, zaštićena u kategoriji spomenika prirode (3) i spomenika parkovne arhitekture (1). Budući da su Zakonom o zaštiti prirode propisani uvjeti pod kojima se mogu provoditi aktivnosti na pojedinim kategorijama zaštićenih područja, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe PR KZZ na zaštićena područja.

5.7 Krajobraz

Utjecaj na krajobraz se u najvećoj mjeri može očekivati provedbom mjera koje uključuju aktivnosti izgradnje infrastrukture. Do negativnih utjecaja na krajobrazne vrijednosti područja može doći u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja. Mjere koje uključuju takve aktivnosti su sljedeće: *1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* (uključuje izgradnju poduzetničkih zona), *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju objekata zdravstvenih i socijalnih usluga), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuju izgradnju društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (uključuje izgradnju sportske infrastrukture), *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (uključuje izgradnju prometnica i građevina javne i poslovne namjene), *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra), *8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara), *9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* (uključuje izgradnju elektrana na obnovljive izvore energije), *9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* (uključuje izgradnju objekata za gospodarenje otpadom) i *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometnica). Izgradnja novih prometnica uključuje unosenje antropogenih linijskih elemenata u krajobraz i fragmentaciju krajobraznih uzoraka, dok izgradnja ostale infrastrukture može dovesti do uklanjanja prirodnih krajobraznih uzoraka na većim površinama te introdukcije većih objekata u ruralni i prirodni krajobraz neprikladne arhitekture, boje i materijala, čime dolazi do vizualne degradacije prostora. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je planirati na način da se što je moguće bolje uklopi u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.

Negativan utjecaj na krajobraz može se očekivati i otvaranjem novih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, što je planirano mjerom *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima* (aktivnost Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina). Eksploatacijska polja u pravilu predstavljaju značajan utjecaj na krajobraz, stoga ih je potrebno planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na krajobraz neće biti značajni.

Mjere čijom provedbom se mogu očekivati pozitivni utjecaji na krajobrazne značajke KZŽ su sljedeće: *6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima*, *9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, *9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima*, *9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima*, *9.7. Revitalizacija brownfield lokacija*, *9.10.*

Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova. Pozitivan utjecaj navedenih mjera očituje se kroz unaprjeđenje sustava i mehanizama zaštite i upravljanja krajobraznim vrijednostima, revitalizacijom i uređenjem degradiranih prirodnih i brownfield područja, izgradnje zelene infrastrukture i uređenja urbanih područja.

5.8 Kulturna baština

Provedbom mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture mogući su negativni utjecaji i na objekte kulturne baštine. Radi se o sljedećim mjerama: *1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* (uključuje izgradnju poduzetničkih zona), *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju zdravstvene i socijalne infrastrukture), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (uključuje izgradnju sportske infrastrukture), *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (uključuje izgradnju prometnica, građevina javne i poslovne namjene), *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra), *8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) i *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometnica). Negativan utjecaj je moguć u vidu oštećenja i rušenja (uklanjanja) za potrebe izgradnje nove infrastrukture, odnosno degradacije okolnog prostora objekata kulturne baštine u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru nove infrastrukture (zaklanjanje pogleda na objekte kulturne baštine, otežanje pristupa i sl.). Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji i na kulturnu baštinu, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

Pozitivni utjecaji na kulturnu baštinu mogući su provedbom mjera *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje uključivanje kulturne baštine u turističku ponudu), *5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena* (uključuje obnovu objekata kulturne baštine i provođenje kulturnih i umjetničkih aktivnosti), *5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu*, *9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* (uključuje održivo upravljanje kulturnim krajobrazima) i *9.7. Revitalizacija brownfield lokacija*. Pozitivni utjecaji mogući su zbog unaprjeđenja upravljanja objektima kulturne baštine te obnove istih.

5.9 Klimatske promjene

5.9.1 Utjecaj PR KZŽ na klimatske promjene

PR KZŽ ne sadrži mjere i aktivnosti koje bi mogle značajnije utjecati na povećanje emisija stakleničkih plinova i time pridonijeti povećanju intenziteta klimatskih promjena. S druge strane, PR KZŽ sadrži mjere čijim aktivnostima se pridonosi niskougljičnom razvoju, a to su: *8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* (uključuje razvoj ekološke poljoprivrede koja za razliku od konvencionalne emitira manje emisija stakleničkih plinova zbog smanjene upotrebe umjetnih mineralnih gnojiva), *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima* (uključuje poticanje upotrebe biomase kao obnovljivog izvora energije), *9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja* (uključuje uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti), *9.8. Povećanje energetske učinkovitosti* (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja potrošnje električne energije što posredno utječe i na smanjenje emisija stakleničkih plinova), *9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja upotrebe fosilnih izvora kao izvora energije koji su odgovorni na klimatske promjene), *9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* (smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta, povećanjem recikliranja te odvajanjem i upotrebom biootpada smanjuju se emisije stakleničkih plinova iz sektora gospodarenja otpadom) te sve mjere unutar posebnog cilja 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti - *9.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*, *9.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture*, *9.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti* i *9.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova*, kojima se potiču aktivnosti povećanja učinkovitosti prometa, uvođenja elektromobilnosti, koncepta pametnih gradova, promoviranje korištenja javnog prijevoza te pješačkog i biciklističkog prometa i razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima. Sve navedene aktivnosti utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova i time pozitivno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena.

Prema podacima Elektre Zabok, na području KZŽ planirana je izgradnja sunčanih elektrana i kogeneracijskih postrojenja većih priključnih snaga, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Stoga je izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije potrebno uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.

Krovni dokument za planiranje niskougljičnog razvoja je Strategija Niskougljičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21), kojom su definirane mjere koje takav razvoj potiču (sektori: međusektorske mjere, energetika, promet, industrijski procesi i uporaba proizvoda, poljoprivrede, otpad, korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti). U tablici u nastavku (Tablica 54) mjere PR KZŽ povezane su sa sektorima iz Strategije niskougljičnog razvoja za koje su definirane mjere niskougljičnog razvoja. Sa ciljem poticanja niskougljičnog razvoja i smanjenja emisija stakleničkih plinova, navedene mjere PR KZŽ potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera Strategije niskougljičnog razvoja iz povezanog sektora.

Tablica 56. Mjere PR KZŽ i odnos sa sektorskim mjerama iz Strategije niskougliječnog razvoja

mjera PR KZŽ	sektor Strategije niskougliječnog razvoja
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	međusektorske mjere
1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	energetika
6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	promet
1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	industrijski procesi i uporaba proizvoda
4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima	poljoprivreda

mjera PR KZŽ	sektor Strategije niskougljičnog razvoja
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	otpad
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti

5.9.2 Utjecaj klimatskih promjena na PR KZŽ

U poglavlju 3.9.1.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena opisane su moguće posljedice klimatskih promjena na pojedine sektore (vode, bioraznolikost, poljoprivreda, šumarstvo, energetika, turizam i zdravlje ljudi). Mogući utjecaji klimatskih promjena očituju se kroz povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka te oštećenja energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari. Navedeno može negativno utjecati na sve aktivnosti koje uključuju izgradnju i korištenje infrastrukture (gospodarstvo, turizam, zdravstvo, sport...). Povećanje temperature zraka te povećanje učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta može se negativno odraziti na zdravlje ljudi kao i na sektor turizma. Klimatske projekcije u budućim razdobljima predviđaju smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manju produktivnost stoke kao posljedica smanjene količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Navedeno može negativno utjecati na sve aktivnosti koje se odnose na razvoj poljoprivrede. Projekcijama klimatskih promjena predviđeno je i povećanje intenziteta pojava poplavnih situacija, što je svakako potrebno uzeti u obzir kod planiranja izgradnje i unaprjeđenja sustava zaštite

od poplava. Također, predviđeno je i smanjenje vodnih zaliha što negativno može utjecati na sustav vodoopskrbe.

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama (sektori: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere).

Mjere 1.9. *Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova* direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

U tablici u nastavku (Tablica 55) povezane su mjere PR KZŽ sa sektorima u kojima je prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama nužno provoditi mjere prilagodbe. Sa ciljem prilagodbe KZŽ klimatskim promjenama, navedene mjere PR KZŽ potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera iz povezanog sektora definiranih Strategijom prilagodbe.

Tablica 57. Mjere PR KZŽ i odnos sa sektorskim mjerama iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	vodni resursi

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	poljoprivreda
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	šumarstvo
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	bioraznolikost
9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	energetika
1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	turizam
4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	zdravlje

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	prostorno planiranje i uređenje
10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	upravljanje rizicima
10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	opće mjere

5.10 Stanovništvo i zdravlje ljudi

Mjera 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture* i mjera 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* uključuju aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na zdravlje ljudi nije još globalno dovoljno istražen. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21) i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Dio znanstvene javnosti se već godinama intenzivno bavi proučavanjem mogućih netermalnih zdravstvenih učinaka neionizirajućeg elektromagnetskog (EM) zračenja u djece i odraslih. Istraživanja su usmjerena prvenstveno na karcinogeni potencijal radiofrekvencijskih (RF) zračenja, točnije na učinak uzrokovanja nastanka i progresije tumora, prvenstveno tumora glave i vrata uslijed izlaganja EM zračenju u RF području. Do sada nema dovoljno dokaza za postojanje karcinogenog potencijala ove vrste EM zračenja. Drugi dio istraživanja usmjeren je prema neurološkim poremećajima i poremećajima ponašanja kao što su nesanica, umor, vrtoglavica i poremećaji koncentracije, te poremećajima u radu srca i probavnih organa. Uveden je i zasada nedovoljno definiran pojam „elektromagnetske preosjetljivosti“ kao novog zdravstvenog poremećaja povezanog s izloženošću EM zračenju. Svi navedeni potencijalni učinci EM RF zračenja do sada nisu dostatno potvrđeni znanstvenim studijama, a osnovno ograničenje studija je prekratak period praćenja izloženih osoba i poteškoće u mjerenju razine izloženosti.

Međutim, imajući u vidu načelo predostrožnosti pridržavanje kojeg nam je obaveza u sadašnjem trenutku sve veće izloženosti stanovništva neionizirajućem i sveprisutnom EM zračenju iz brojnih privatnih i javnih izvora, te postojanju nedovršenih znanstvenih studija, naročito u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva, neophodno je budno

praćenje izloženosti i zdravstvenog stanja stanovništva. Važno je i praćenje rezultata međunarodnih istraživanja koja su u tijeku, a koja će po potrebi rezultirati i izmjenom temeljnih ograničenja izloženosti ovoj vrsti zračenja.

Do tada, svaka izloženost RF zračenju unutar temeljnih ograničenja propisanih važećim propisima RH smatra se izloženošću bez dokazanih štetnih zdravstvenih učinaka za ukupno stanovništvo RH.

Osim toga, provode se i istraživanja utjecaja EM zračenja i novih tehnologija (4G+/5G) na biljni i životinjski svijet. Jedan od ciljeva istraživanja je utvrditi mogućeg utjecaja EM RF zračenja na ponašanje životinjskog svijeta (pčele, ptice selice, urbana divljina – ptice grabljivice u gradu i sl.).

Navedeni prikaz zdravstvenih učinaka radiofrekventnog neionizirajućeg zračenja odnosi se samo na procjenu izloženosti opće populacije i okoliša, a ne radnika profesionalno izloženih ovoj vrsti zračenja.

Zbog, još uvijek, nedovoljno istraženog područja EM zračenja te nepostojanja cjelovitih epidemioloških studija u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva EM zračenju, u dijelu utjecaja na zdravlje (profesionalna izlaganja) nije vršena procjena mogućih utjecaja prema rasponu faktora rizika od -2 do +2.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

5.11 Gospodarenje otpadom

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se općenito odnose na poticanje razvoja turizma mogu dovesti do stvaranja većih količina komunalnog otpada kroz povećanje broja posjetitelja, stoga je nužno aktivnosti provoditi uz pridržavanje svih zakonskih odredbi iz područja gospodarenja otpadom, uključujući odvajanje i odvojeno prikupljanje otpada te predaje ovlaštenoj tvrtki za sakupljanje otpada.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* pozitivno će se utjecati na cjelokupni sustav gospodarenja otpadom na području KZŽ koji, iako su prisutni pozitivni trendovi u smanjenju količina miješanog komunalnog otpada i povećanja odvojeno prikupljenog otpada, i dalje nije na zadovoljavajućoj razini.

5.12 Buka

Kao najznačajniji izvori buke na području KZŽ evidentirani su kamenolomi, prometnice te off-road i motocross staze. Provedbom mjera koje uključuju nastavak aktivnosti na razvoju eksploatacije mineralnih sirovina, razvoja prometne (cestovne) infrastrukture i turizma moguće je određeno povećanje utjecaja buke na okoliš i stanovništvo.

Provedbom mjere *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma*, koja može uključivati i daljnji razvoj off-road i motocross staza, može doći do povećanja emisije buke u okoliš iz motora vozila koja se koriste na ovim stazama. Kako bi se utjecaj sveo na prihvatljivu razinu, aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke potrebno je planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.

Mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* i *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* uključuju izgradnju prometnica, koje su prepoznate kao značajni izvori emisije buke na području KZŽ. Trase prometnica je potrebno kvalitetno smjestiti u prostoru kako bi se utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno, predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).

Mjera *9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture, poput pretovarnih stanica, čijim radom će također dolaziti do emisija buke koje mogu negativno utjecati na stanovništvo.

S druge strane, kod aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture (visokogradnja), potrebno je uzeti u obzir udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te slijedom toga planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke. Navedeno se odnosi na sve mjere koje uključuju aktivnosti izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi (1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača, 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu, 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture, 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja, 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu).

Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

Provedbom mjere *9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* koja uključuje aktivnosti praćenja i zaštite od prekomjerne razine buke očekuje se pozitivan utjecaj u vidu smanjenja razine buke.

5.13 Procjena utjecaja strateških projekata

U nastavku je dana procjena mogućih utjecaja do kojih može doći provedbom strateških projekata. Na razini strateške procjene nisu prepoznati mogući značajni negativni utjecaji na okoliš. Budući da je za zahvate koji uključuju izgradnju infrastrukture Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći provedbom strateških projekata neće biti značajan.

5.13.1 Centar zdravlja srca i mozga

Za zahvat „Dogradnja postojećeg kompleksa specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice“ proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishodoeno rješenje prema kojem nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (MINGOR, KLASA: UP/I-351-03/20-09/373, URBROJ: 517-03-1-1-21-11, 21.1.2021.).

5.13.2 Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

Strateški projekt uključuje izgradnju lječilišnog kompleksa (zatvoreni i vanjski bazeni s popratnim objektima, parkiralište, uslužni i smještajni objekti) na prostoru zaštićene kulturne baštine koristeći geotermalne izvore. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*. Budući da se radi o aktivnostima rekonstrukcije i izgradnje na području postojeće specijalne bolnice na već izgrađenom i antropogeno utjecanom području Stubičkih Toplica, mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša koji nisu značajni, jednako kao i provedbom prethodnog strateškog projekta 1. *Centar zdravlja srca i mozga*. Manji utjecaji se mogu očekivati na kulturnu baštinu s obzirom da se zahvat nalazi na području kupališnog kompleksa koji je prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske zaštićeno kulturno dobro. Moguć je negativan utjecaj u vidu oštećenja zaštićenih objekata kulturne baštine za potrebe izgradnje nove infrastrukture, odnosno degradacije okolnog prostora objekata kulturne baštine u slučaju neadekvatnog smještaja u prostornu nove infrastrukture (zaklanjanje pogleda na objekte kulturne baštine, otežanje pristupa i sl.). Pridržavanjem konzervatorskih mjera i preporuka ne očekuju se značajni negativni utjecaji. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša su zanemarivi.

5.13.3 Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE

Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Projekt se nalazi u sklopu mjere 5.2. *Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu.*

Budući da se radi o rekonstrukciji dvorca i obnovi perivoja koji spadaju u zaštićeno kulturno dobro, pridržavanjem konzervatorskih mjera i preporuka očekuje se pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu i krajobraz s obzirom da će doći do revitalizacije i obnove zaštićenog spomenika kulture. U sklopu ovog projekta planirana je izgradnja novog objekta planiranog centra čijom izgradnjom može doći do negativnog utjecaja na tlo koji se odnosi na dodatno zauzimanje površine, te negativnog utjecaja na bioraznolikost zbog gubitka prirodnih staništa, odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Kako će se realizacijom projekta izgraditi znanstveno edukativno-zabavni centar, moguć je negativan utjecaj na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode.

5.13.4 Revitalizacija Bedekovčanskih jezera

Strateški projekt uključuje izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone. Projekt se nalazi u sklopu mjere 1.9. *Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu* i 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma.*

Budući da se radi o izgradnji novih infrastrukturnih objekata, negativni utjecaji koji nisu značajni na pojedine sastavnice okoliša mogu se očekivati u pogledu unošenja antropogenih elemenata u prostor kojeg karakterizira pretežno prirodni/doprirodni i neizgrađeni okoliš. Utjecaj na vode je moguć zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, dok se utjecaji na tlo odnose na zauzimanje površine (centar za posjetitelje, parkiralište, pozornica, sportski tereni, kupalište) i nemogućnost korištenja prostora u druge svrhe. Utjecaj na bioraznolikost je moguć ukoliko izgradnjom dođe do zauzimanja prirodnih staništa i staništa vrsta koje obitavaju na području zahvata. Također moguć je negativan utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.

5.13.5 Crna kraljica

Strateški projekt uključuje obnovu infrastrukture nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“ i pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac“, uvođenje turističkog sadržaja, te izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra. Projekt se nalazi u sklopu mjere 5.2. *Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu.* Budući da se radi o

aktivnostima obnove i krajobraznog uređenja postojećih objekata može se očekivati pozitivan utjecaj na krajobraz dok se na ostale sastavnice okoliša ne očekuju utjecaji.

5.13.6 Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog objekta površine 3.500 m² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m²), parkiralištem i popratnim objektima. Projekt se nalazi u sklopu mjere 7.7. *Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve*. Izgradnjom objekta mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture, no ne očekuju se značajni utjecaji.

5.13.7 Šemničke Toplice

Za zahvat „Bazenski kompleks Šemničke toplice“ proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishodoeno rješenje prema kojem nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (MZOIE, KLASA: UP/I-351-03/20-09/63, URBROJ: 517-03-1-2-20-12, 26.5.2020.).

5.13.8 Ekološki bazen Pregrada

Strateški projekt uključuje izgradnju eko-bazena, odnosno manje stajačice namijenjene rekreaciji. Negativni utjecaji do kojih može doći uključuju utjecaj na tlo u vidu zauzimanja površine i nemogućnost korištenja u druge svrhe i utjecaj na bioraznolikost ukoliko izgradnjom dođe do zauzimanja prirodnih staništa i staništa vrsta koje obitavaju na području zahvata, kao i uznemiravanja koje će biti prisutno prvenstveno u ljetnim mjesecima. Vodene površine predstavljaju atraktivne krajobrazne elemente stoga se može očekivati pozitivan utjecaj na krajobraz. Zahvat je planiran na području iza nekadašnjeg Doma zdravlja, na antropogeno utjecanom području stoga se ne očekuju značajni utjecaji na okoliš.

5.13.9 Centar za palijativnu skrb

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*.

Budući da lokacija Centra za palijativnu skrb još nije definirana, nije moguće detaljnije definirati utjecaje na pojedine sastavnice okoliša, no kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost

ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Također moguć je negativan utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja. Ne očekuju su značajni negativni utjecaji.

5.13.10 Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija

Strateški projekt uključuje uvođenje digitalnih tehnologija u sva područja upravljanja KZŽ-om te se stoga ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok su mogući pozitivni utjecaji na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog povećanja kvalitete i dostupnosti usluga.

5.13.11 BIZARENA – digitalni inovacijski centar

Strateški projekt uključuje dogradnju postojeće infrastrukture Poslovno-tehnološkog inkubatora u Krapini. Kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Projekt uključuje i aktivnosti kojima se ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme: tematski hackathoni, natječaji za inovacijska rješenja, uspostava razvojnih odbora, uspostava razvojnih programa, prodajni programi, inkubacijski programi, razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa te virtualna BIZARENA.

5.13.12 Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije

Strateški projekt uključuje dogradnju postojeće infrastrukture Energetskog centra Bračak, koji se nalazi u sklopu Dvorca Bračak u Zaboku, zaštićenog kulturnog dobra. Kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Budući da se projekt nalazi unutar kulturnog dobra, utjecaj je moguć i na kulturnu baštinu uslijed neadekvatnog smještaja infrastrukture u prostoru i oštećenja kulturnog dobra. Projekt uključuje i aktivnosti kojima se ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme: podrška poduzetnicima, programi mentorstva, promocija, umrežavanje i savjetodavne usluge.

5.13.13 Digitalizacija osnovnih i srednjih škola

Strateški projekt uključuje ulaganja u opremanje osnovnih i srednjih škola te se stoga ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok su mogući pozitivni utjecaji na stanovništvo zbog unaprjeđenja obrazovanja na području KZŽ.

5.13.14 Izgradnja školskih sportskih dvorana

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje školskih sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*. Izgradnjom objekata mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Može se očekivati negativan utjecaj na tlo prilikom dodatnog zauzimanja površine, te negativni utjecaj na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih/poluprirodnih staništa. Moguć je i određen utjecaj na krajobraz ovisno o lokaciji izgradnje. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša se ne očekuju. Kako se izgradnja sportskih dvorana planira uz postojeće osnovne i srednje škole, odnosno na već antropogeno utjecanom području, procjenjuje se da utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme neće biti značajni.

5.13.15 Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju osnovnih škola. Navedenim aktivnostima mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture, no ne očekuju se značajni utjecaji. Navedeni projekt provodit će se na urbanom i antropogeno utjecanom području.

5.13.16 Centar izvrsnosti u poljoprivredi

Strateški projekt uključuje rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Projekt se nalazi u sklopu mjere 7.6. *Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada*. Budući da se radi o rekonstrukciji i nadogradnji postojeće zgrade, provedbom aktivnosti ovog projekta ne očekuju se značajniji negativni utjecaji na sastavnice okoliša. Utjecaj će biti pozitivan na stanovništvo i poljoprivredu zbog unaprjeđenja obrazovanja i znanja vezanih za sektor poljoprivrede.

5.13.17 „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada

Strateški projekt uključuje postavljanje fotonaponskih panela na krovove javnih zgrada. Provedbom ovog projekta ne očekuju se negativni utjecaji na okoliš, dok će utjecaj na

klimatske promjene biti pozitivan zbog povećanja udjela proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

5.13.18 Energetska obnova zgrada javne namjene

Strateški projekt uključuje primjenu mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline. Projekt se nalazi u sklopu mjere 9.8. *Povećanje energetske učinkovitosti*. Energetskim obnovama zgrada javne namjene smanjit će se potrošnja energenata i povećati energetska učinkovitost, čime se pozitivno utječe na klimatske promjene.

5.13.19 Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana

Projekt uključuje nabavu opreme za izvođenje operacija te izgradnju ventilacijsko-klimatizacijskog sustava zgrade. Navedenim aktivnostima ne očekuje se negativan utjecaj na sastavnice okoliša, dok se pozitivan utjecaj očekuje na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog unaprjeđenja zdravstvenih usluga.

5.13.20 Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine

Strateški projekt uključuje nabavu opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini i izgradnju centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*. Aktivnostima nabave opreme ne očekuje se negativan utjecaj na sastavnice okoliša, dok se aktivnostima izgradnje centra za hitnu medicinu mogu očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša koji nisu značajni kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Provedbom aktivnosti ovog strateškog projekta očekuje se pozitivan utjecaj na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog unaprjeđenja zdravstvenih usluga.

5.13.21 Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja

Strateški projekt uključuje aktivnosti unaprjeđenja postojećeg zdravstvenog sustava čime se pozitivno utječe na stanovništvo i zdravlje ljudi. Ukoliko će projekt uključivati i izgradnju infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Također mogući je negativan

utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.

5.13.22 Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Strateški projekt uključuje izradu informacijskog memoranduma i širokopojasne infrastrukture na području KZŽ. Projekt se nalazi u sklopu mjere 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture*. Provedbom aktivnosti koje se odnose na izradu širokopojasne infrastrukture mogući su utjecaji na bioraznolikost te stanovništvo i zdravlje ljudi koji su opisani u poglavlju 5.4. i 5.9. Ostali utjecaji na sastavnice okoliša se ne očekuju.

5.13.23 Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Projekt uključuje izradu Krajobrazne strategije i Krajobrazne osnove KZŽ koja će predstavljati ključni strateški projekt za upravljanje krajobrazima KZŽ, čime se pozitivno utječe na krajobraz, ali posredno i na ostale sastavnice okoliša (voda, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, klimatske promjene).

5.13.24 Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje biciklističke infrastrukture na području Županije, te se nalazi u sklopu mjere 11.2. *Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture*. Provedbom aktivnosti u sklopu navedenog projekta ne očekuju se negativni utjecaji na sastavnice okoliša budući da se biciklistička infrastruktura gradi uz postojeće prometne pravce te zahtijeva određene građevinske radove na vrlo uskom pojasu male površine, dok će se provedbom projekta unaprijediti sigurnost i zdravlje ljudi te će se pozitivno utjecati na kvalitetu zraka i klimatske promjene zbog smanjenja zastupljenosti cestovnog prometa i pratećih emisija onečišćujućih tvari i stakleničkih plinova u zrak.

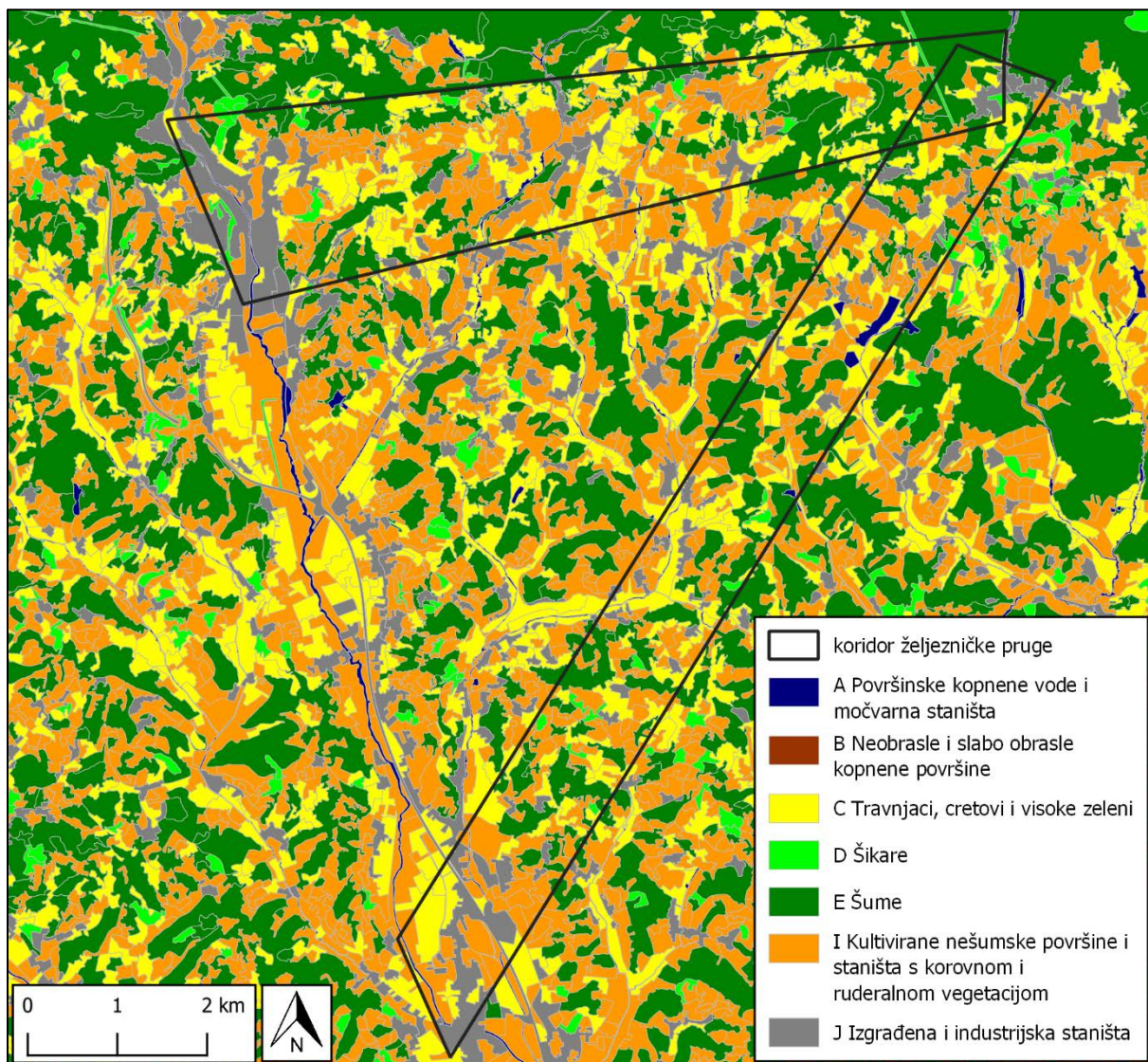
5.13.25 Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica

Strateški projekt uključuje izgradnju nove pruge između Krapine ili Sv. Križa Začretje (nije još definirana lokacija) i Lepoglave, te modernizaciju postojeće dionice pruge Čakovec – Lepoglava i Zabok – Krapina/Sv. Križ Začretje (pruga R106), ovisno o spoju prethodno navedene nove pruge. Projekt se nalazi u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti*. Izgradnjom nove dionice pruge doći će do negativnog utjecaja na tlo prilikom zauzimanja površine te negativnog utjecaja na bioraznolikost uzrokovanog gubitkom, degradacijom i fragmentacijom prirodnih i

poluprirodnih staništa zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa, a utjecaj je moguć i zbog stradavanja životinja na tijekom odvijanja prometa. Trasa buduće pruge prolazi antropogeno utjecanim područjem koje najvećim dijelom karakterizira mozaik poljoprivrednih površina i travnjaka, te manjih šumskih cjelina, stoga se procjenjuje kako utjecaj na bioraznolikost neće biti značajan. Moguć je negativan utjecaj i na krajobraz uzrokovan unošenjem novog antropogenog linijskog elementa. Okvirni koridor najkraće veze između Krapine/Sv. Križa Začretje i Lepoglave unutar koje će se položiti nova trasa pruge i njezin položaj u odnosu na staništa (Karta kopnenih nešumskih staništa RH, 2016) prikazan je na slici u nastavku (Slika 27).

Modernizacijom i proširenjem postojeće pruge na dionici od Krapine ili Sv. Križa Začretje do Zaboka očekuje se manji utjecaj u vidu zauzimanja staništa i gubitka tla, no kako se radi o već antropogeno utjecanom području, ne očekuje se značajan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom ovih projekata doći će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo jer će se izgradnjom i modernizacijom pruge poboljšati prometna povezanost i olakšati prijevoz putnika. Zbog povećanja značaja željezničkog prometa i smanjenja značaja cestovnog može se očekivati pozitivan utjecaj na klimatske promjene zbog manjih emisija stakleničkih plinova željezničkog prometa u odnosu na cestovni. Iz istog razloga može se očekivati pozitivan utjecaj na zrak zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari iz sektora cestovnog prometa. Za navedene zahvate detaljna procjena utjecaja provest će se u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17).

Slika 27. Okvirni koridor za smještaj trase željezničke pruge Krapina – Lepoglava, 1:80.000

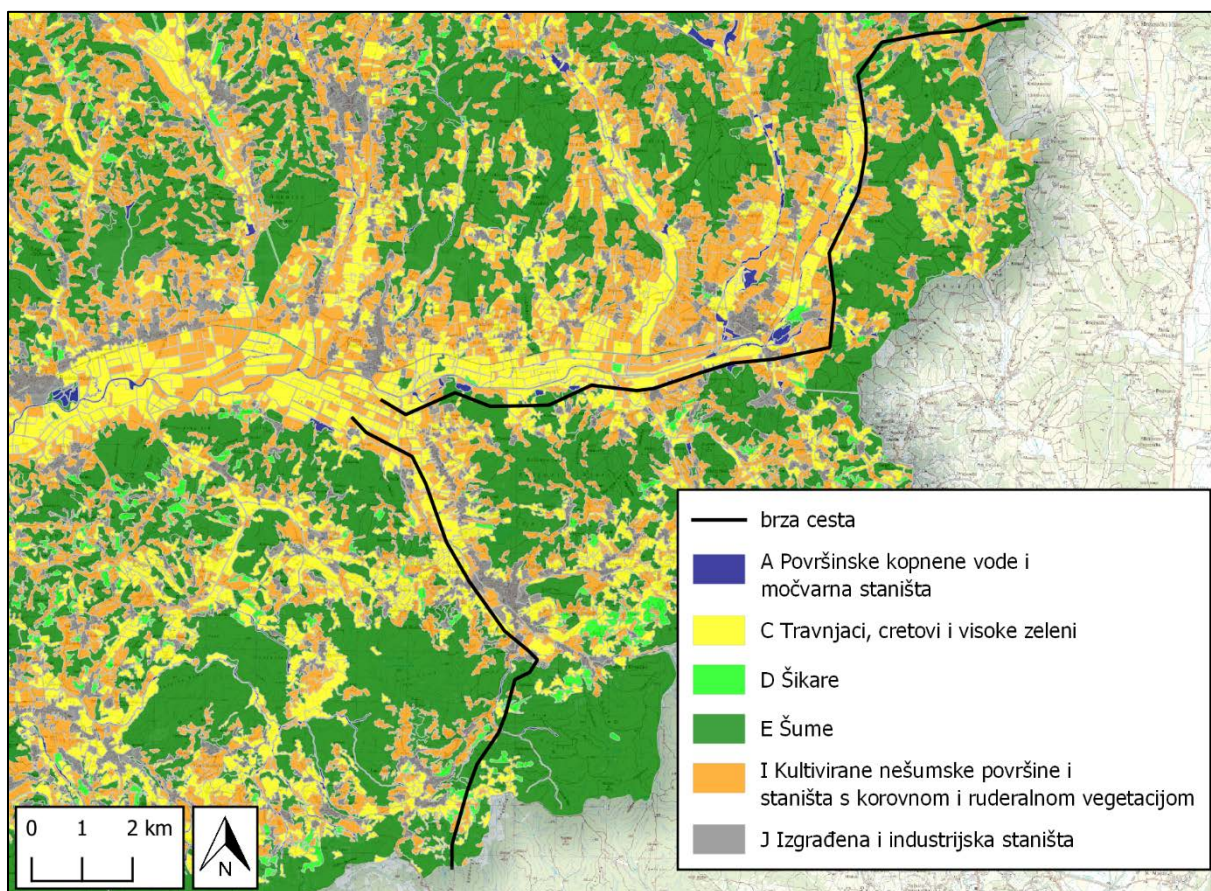
5.13.26 Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina

Strateški projekt uključuje nastavak izgradnje Brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum i nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina. Navedeni projekt se nalazi u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti.*

Neizgrađene dionice brze ceste uključuju dionicu od Zlatar Bistrice od Laza Stubičkog (na području KZŽ) i dalje prema Popovcu (na području Grada Zagreba), te dionicu od Zlatar Bistrice do Hrašćine (na području KZŽ) i dalje prema Brezničkom Humu (na području

Varaždinske županije. Navedene neizgrađene dionice i njihov položaj u odnosu na staništa (Karta kopnenih nešumskih staništa RH, 2016) prikazane su na slici u nastavku (Slika 28). Za dionicu brze ceste od Zlatar Bistrice do Laza Stubičkog (na području KZŽ) pa dalje do Kašine (na području Grada Zagreba) proveden je postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishođeno rješenje o prihvatljivosti za okoliš (MZOIE, KLASA: UP/I 351-03/14-02/70, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-17, 9.7.2015.). Slijedom navedenog, procjena utjecaja u nastavku odnosi se na dionicu brze ceste Zlatar Bistrica – Breznički Hum (dio Zlatar Bistrica – Hrašćina koji se nalazi na području KZŽ).

Slika 28. Trasa izgradnje dionica brze ceste Popovec-Marija Bistrica-Zlatar Bistrica-Zabok sa spojem na Breznički Hum, 1:150.000

Negativni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom dionice brze ceste Zlatar Bistrica – Hrašćina su zauzimanje tla, emisije u vodu, tlo i zrak i emisije buke zbog odvijanja prometa, zatim gubitak, degradacija i fragmentacija prirodnih i poluprirodnih staništa te posljedično utjecaj na bioraznolikost i utjecaji na krajobraz zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor. Provedbom projekta može se očekivati pozitivan utjecaj na stanovništvo jer će se izgradnjom prometne infrastrukture poboljšati prometna povezanost i protočnost prometa. Budući da planirana trasa dijelom prati postojeću infrastrukturu, a

uglavnom je položena na poljoprivrednim i travnjačkim površinama te se ne nalazi unutar granica zaštićenih područja, ne očekuju se značajni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša.

Za spojnu cestu Zabok – Krapina proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je ishodeno rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš (MZOPUIG, KLASA: UP/I 351-03/07-02/28, URBROJ: 531-08-3-1-1-2-8-08-6, 21.1.2008.). Dionica od Zaboka do Svetog Križa Začretje izgrađena je i puštena u promet 2017. godine, dok su radovi na dionici od Zaboka do Krapine započeli 2019. godine.

5.13.27 Vatrogasno vježbalište

Strateški projekt uključuje izgradnju i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta (izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabinetom za nastavnike i ostalom infrastrukturom, izrada vatrogasnog tornja i opremanje). U sklopu projekta uključena je i obnova brownfield lokacije stare vojarne. Projekt se nalazi u sklopu mjere 10.4. *Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga*. Provedbom aktivnosti koje se odnose na izgradnju mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Aktivnostima obnove brownfield lokacije stare vojarne, kako se radi o revitalizaciji napuštenog područja mogu se očekivati pozitivni utjecaji na krajobraz. Također, očekuje se pozitivan utjecaj na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog ulaganja u unaprjeđenje sustava zaštite.

5.14 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do negativnog utjecaja na vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu, dok se isti utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na sastavnice okoliša isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

5.15 Mogući prekogranični utjecaji

KZŽ na sjeveru i zapadu graniči s Republikom Slovenijom. Budući da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su mjere određene PR KZŽ uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR KZŽ ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

6 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 56) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županije uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 58. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda	voda zrak

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	tlo bioraznolikost zašt. područja
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).		georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georaznolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	bioraznolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	bioraznolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	bioraznolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	krajobraz zašt. područja
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	proizvoda" Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).		
22.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	<p>4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti</p> <p>6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima</p> <p>8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi</p> <p>8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu</p> <p>8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje</p> <p>8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima</p> <p>9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću</p> <p>9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima</p> <p>9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje</p> <p>10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama</p>	klimatske promjene
23.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	<p>2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane</p> <p>8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu</p> <p>9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima</p> <p>9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja</p> <p>9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda</p>	klimatske promjene
24.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog	<p>1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj</p> <p>3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ</p> <p>6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima</p>	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).		
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	buka
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

7 Razmotrene alternative PR KZŽ

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR KZŽ, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Županije u razdoblju 2021.-2027. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR KZŽ doprinijeti poboljšanju stanja okoliša. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR KZŽ, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Županije, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR KZŽ, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja KZŽ.

8 Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

8.1 Uvod

KZŽ je u ožujku 2021. godine uputila MINGOR-u zahtjev za provedbu postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za PR KZŽ. Slijedom provedenog postupka, MINGOR je ocijenio da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje PR KZŽ te je također u ožujku 2021. godine donijelo Rješenje (KLASA: UP/I-612-07/21-37/84, URBROJ: 517-10-2-3-21-2) da je za PR KZŽ potrebno provesti postupak Glavne ocjene. Kao razlozi za provedbu postupka Glavne ocjene navode se:

- Područje obuhvata PR KZŽ preklapa se s područjima ekološke mreže.
- Ne može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljne vrste i stanišne tipove s obzirom na polazišta, ciljeve i mjere za postizanje ciljeva u odnosu na rasprostranjenost ciljnih vrsta i stanišnih tipova zbog trajnog zauzimanja staništa, promjene stanišnih uvjeta, smanjenja brojnosti i rasprostranjenosti ili nestanka vrsta i stanišnih tipova odnosno narušavanja povoljnog stanja ciljeva očuvanja i cjelovitosti pojedinog područja ekološke mreže.
- Značajni negativni utjecaji mogu se očekivati vezano uz gradnju, unaprjeđenje prometnog sustava te kumulativnog utjecaja ostvarenja ciljeva odnosno mjera za ostvarenje ciljeva.

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

Ekološku mrežu čine:

1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

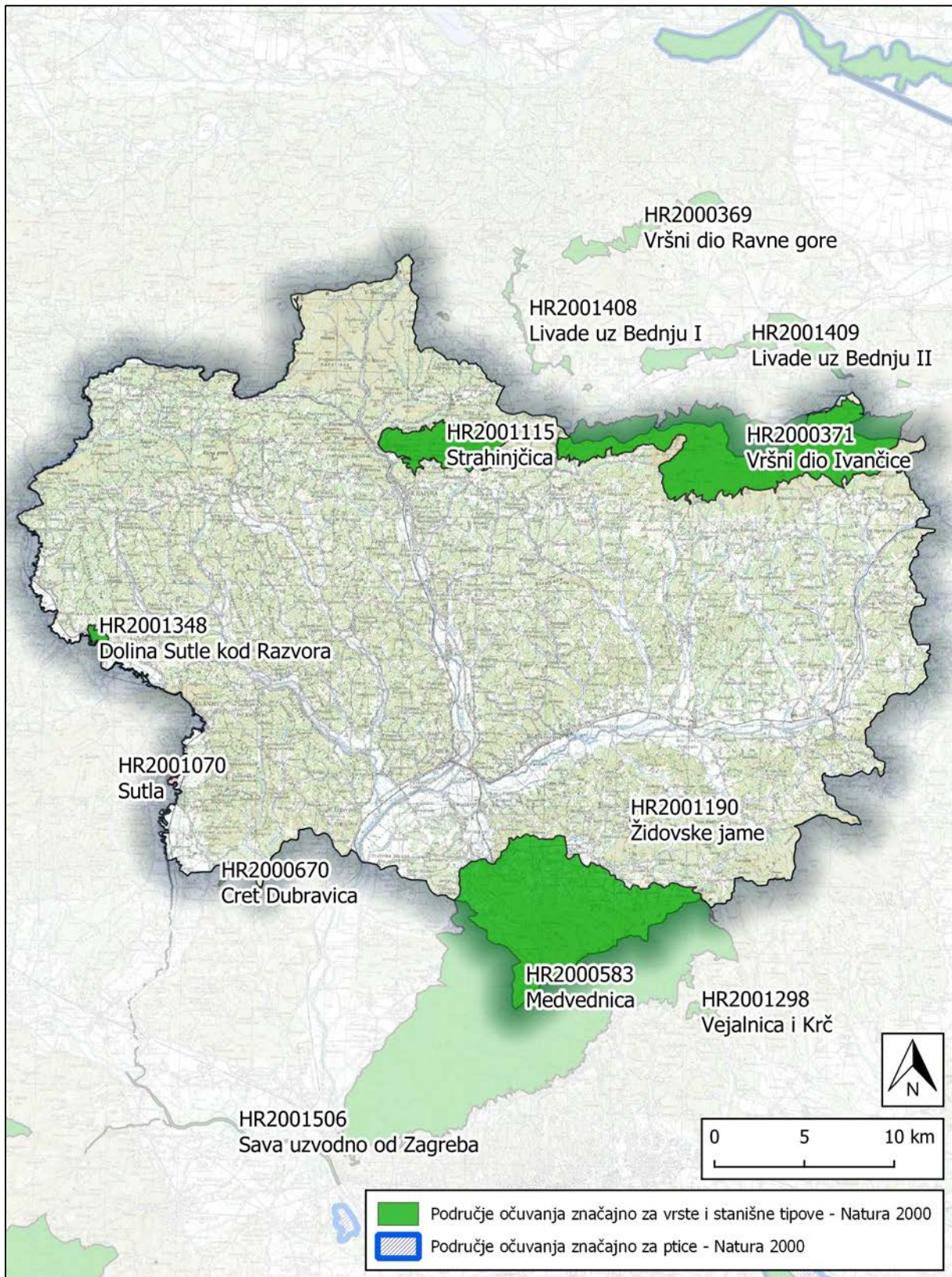

8.2 Obilježja područja ekološke mreže

Provedba PR KZŽ planirana je na teritoriju KZŽ, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovoj Županiji. U tablici u nastavku (Tablica 57) navedena su područja ekološke mreže KZŽ, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 29). Iz navedene slike može se primijetiti kako su POVS područja ekološke mreže smještena uz rubne dijelove KZŽ, dok se na području KZŽ ne nalaze POP područja ekološke mreže.

Tablica 59. Područja ekološke mreže na području KZŽ

područje ekološke mreže	osnovni podaci
POVS	
HR2000583 Medvednica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000583 površina: 18.529,94 ha Planinsko područje koje karakterizira velika zastupljenost i dobra očuvanost šuma.
HR2001115 Strahinjčica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001115 površina: 1.358,57 ha Planina na sjeverozapadnom dijelu Hrvatskog Zagorja, s najvišim vrhom na 846 m nadmorske visine.
HR2000371 Vršni dio Ivančice	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000371 površina: 6.075,2 ha Ivanščica je najviša planina na sjeveru Hrvatske s najvišim vrhom na 1.061 m nadmorske visine.
HR2001070 Sutla	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001070 površina: 155,55 ha Sutla je granična rijeka između Republike Hrvatske i Slovenije. Izvire u Sloveniji te se nakon 90 km toka ulijeva u rijeku Savu na području Republike Hrvatske.
HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001348 površina: 96,24 ha Mozaično područje vlažnih livada ispresijecanim s manjim šumovitim površinama.
HR2001190 Židovske jame	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001190 površina: 0,78 ha Speleološki objekt (jama) smješten u jugozapadnom dijelu KZŽ, u blizini Medvednice.

Slika 29. Područja ekološke mreže u KZŽ, 1:330.000

8.3 Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj

U tablicama u nastavku (Tablica 58 do Tablica 63) navedene su ciljne vrste i ciljna staništa područja ekološke mreže u KZŽ.

Tablica 60. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2000583 Medvednica

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	močvarna riđa	<i>Euphydryas aurinia</i>
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	alpinska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
1	potočni rak	<i>Austropotamobius torrentium*</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>
1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
1	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferumequinum</i>
1	južni potkovnjak	<i>Rhinolophus euryale</i>
1	širokouhi mračnjak	<i>Barbastella barbastellus</i>
1	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
1	riđi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>
1	veliki šišmiš	<i>Myotis myotis</i>
1	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
1	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
1	Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (<i>Convolvulion sepilii</i> , <i>Filipendulion</i> , <i>Senecion fluviatilis</i>)	6430
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260
1	Bukove šume <i>Luzulo-Fagetum</i>	9110
1	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
1	Šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210

Tablica 61. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001115 Strahinjčica

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	kataks	<i>Eriogaster catax</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
1	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Travnjaci tvrdače (<i>Nardus</i>) bogati vrstama	6230*

Tablica 62. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2000371 Vršni dio Ivančice

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
1	modra sasa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>Grandis</i>
1	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
1	Šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
1	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
1	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*

Tablica 63. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001070 Sutla

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	obična lisanka	<i>Unio crassus</i>
1	mali vretenac	<i>Zingel streber</i>
1	peš	<i>Cottus gobio</i>
1	dunavska paklara	<i>Eudontomyzon vladykovi</i>
1	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
1	gavčica	<i>Rhodeus amarus</i>
1	veliki vijun	<i>Cobitis elongata</i>
1	Keslerova krkušica	<i>Romanogobio kessleri</i>
1	tankorepa krkušica	<i>Romanogobio uranoscopus</i>

Tablica 64. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>

Tablica 65. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001190 Židovske jame

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310

8.4 Metodologija procjene utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se ocjenjuje utjecaj strategije, plana, programa ili zahvata, samog ili s drugim strategijama, planovima, programima i zahvatima na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na ekološku mrežu. Za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe mjera PR KZŽ korištena je skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 64), koja je preporučena dokumentom Opće metodološke preporuke za izradu strateških studija (Prilog 1. Smjernice za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu), izrađenog u sklopu IPA 2010 projekta „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj i lokalnoj razini“; te dokumentom Priručnik za ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM), izrađenog u okviru EU Twinning Light projekta HR/2011/IB/EN/02 TWL „Jačanje stručnih znanja i tehničkih kapaciteta svih relevantnih ustanova za Ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (CRO ENIA)“.

U slučaju kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera ublažavanja koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 (posebni cilj ili mjera) potrebno je ukloniti iz PR KZŽ.

Kad je za provedbu pojedinog strateškog cilja procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera ublažavanja nije obavezno.

Tablica 66. Skala značajnosti utjecaja korištena za procjenu utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

vrijednost	značajnost utjecaja	pojašnjenje
-2	značajan negativan utjecaj	Značajno uznemiravanje ili destruktivan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta ili njihova znatnog dijela, značajno uznemiravanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrsta, značajan utjecaj na stanište ili prirodan razvoj vrsta. Ove utjecaje je potrebno umanjiti mjerama ublažavanja ispod razine značajnosti, a ukoliko to nije moguće element s ocjenom -2 potrebno je ukloniti iz strategije, plana ili programa.
-1	negativan utjecaj koji nije značajan	Ograničen/umjeren/neznan negativan utjecaj. Provedba strategije, plana ili programa nije isključena. Umjeren problematičan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjeren narušavanje ekoloških uvjeta potrebnih za očuvanje staništa ili vrsta, marginalni utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta. Moguće ga je ublažiti ili ukloniti odgovarajućim mjerama ublažavanja, no njihovo propisivanje nije obvezno vezano uz glavnu ocjenu.
0	nema utjecaja	Strategija, plan ili program ne pokazuje vidljive utjecaje.
1	pozitivno djelovanje koje nije značajno	Umjeren povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjeren poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, umjeren povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.
2	značajno pozitivno djelovanje	Značajan povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, značajno poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, značajan povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.

8.5 Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom mjera PR KZŽ. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba mjera 1.5., 1.10., 2.2., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4., 8.1., 8.2., 8.4., 9.4., 10.2. i 11.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, te se s toga zaključuje da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu; provedbom mjera 6.1., 6.2., 8.3., 9.9. i 9.10. mogući su pozitivni i negativni utjecaji te će utjecaji navedenih mjera biti analizirani u nastavku. Provedbom mjera 9.1., 9.2., 9.3., 9.5., 9.6., 9.11. i 9.12. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša, stoga se pozitivan utjecaj može očekivati i na područja ekološke mreže. Provedbom ostalih mjera ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 65) dana je procjena utjecaja mjera PR KZŽ na ekološku mrežu.

Tablica 67. Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
<p>1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača</p> <p>1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma</p> <p>4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>
<p>U sklopu navedenih mjera planirane su aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona (1.5.), turističke infrastrukture (1.10.), zdravstvenih i socijalnih objekata (4.1.), društvenih/javnih stanova (4.2.), sportskih dvorana (4.8.), laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra (7.4.) te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara (8.4.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Za aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona, zdravstvenih i socijalnih objekata, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara može se pretpostaviti da će se odvijati u neposrednoj blizini većih središta KZŽ, koja se najvećim dijelom nalaze izvan područja ekološke mreže. S druge strane, područja ekološke mreže općenito mogu predstavljati atraktivna turistička područja (prirodne ljepote, udaljenost od urbanih središta, mala prisutnost ljudi i antropogenih pritisaka okoliš poput buke) te su s toga pod pritiskom provođenja aktivnosti unaprjeđenja turizma. Bez obzira na navedeno, navedene mjere se generalno mogu provoditi na čitavom području KZŽ te je stoga moguć utjecaj na sva područja ekološke mreže.</p> <p>Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (<i>Austropotamobius torrentium*</i>), potočna mrena (<i>Barbus balcanicus</i>), gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.</p> <p>Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja svih područja ekološke mreže u KZŽ, uključujući i ciljeve očuvanja ciljnih vrsta koje su isključivo vezane uz vodeni okoliš, budući da korištenjem navedene infrastrukture može doći do degradacije kakvoće vode kroz ispuštanje otpadnih voda u vodna tijela.</p> <p>Slijedom navedenog, izgradnju poduzetničkih zona, turističke, zdravstvene i socijalne infrastrukture, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, te u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.</p>

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Izgradnje navedene infrastrukture nisu neuobičajene aktivnosti i generalno su poželjne u kontekstu razvoja područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Ova mjera uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove mjere na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže**.

6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje različite vrste infrastrukture: prometne, komunalne, građevina javne i poslovne namjene te infrastrukture širokopojasnog interneta.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mogući utjecaji izgradnje građevina javne i poslovne namjene jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4. i 8.4., a isto vrijedi i za izgradnju komunalne infrastrukture, koja uključuje sustave vodoopskrbe i odvodnje (za koje se generalno očekuju zanemarivi utjecaji budući da u najvećoj mjeri prate koridore postojeće linijske infrastrukture i utjecaji su ograničeni na period izgradnje) te građevine gospodarenja otpadom (čime dolazi do zauzeća prostora). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture širokopojasnog interneta jednaki su kao i kod mjere 2.2.

Slijedom navedenog, izgradnju prometne infrastrukture i građevina javne i poslovne namjene u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljne stanišne tipove i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koja ako će se provoditi na ekološki i ekstenzivan način, može dovesti do pozitivnih utjecaja na ciljne vrste i ciljna staništa vezana uz navedene površine: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Ekološkom i ekstenzivnom poljoprivredom u skladu s ciljevima očuvanja navedenih vrsta može se očekivati povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Mjera uključuje i aktivnost sanacije vodotokova, čime može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže koja uključuju vodene ciljne vrste: HR2001070 Sutla – sve ciljne vrste (8 riba i slatkodvodna školjka), HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativni utjecaji očituju se kroz gubitak staništa te degradaciju stanišnih uvjeta.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne. Sanaciju vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/doprirdno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, i njihove ciljeve očuvanja koji se odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*);

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Mjera uključuje aktivnost kreiranja i provedbe poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Provedbom mjere 7.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na bioraznolikost zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku, no ipak su mogući i određeni negativni utjecaji na područja ekološke mreže.

Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydrias aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Promjene postojećih aktivnosti neće nužno uzrokovati samo negativne utjecaje, mogući su i pozitivni utjecaji na navedene ciljne vrste/ciljna staništa, i to kroz povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvne biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvna biomasa može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta te unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljne vrste. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, te na sve kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, kao i kod poticanja korištenja biomase. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama eksploatacije mineralnih sirovina (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe i iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje sunčanih elektrana, a može uključivati i izgradnju hidroelektrana i vjetroelektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama, prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže unutar KZŽ, izgradnja vjetroelektrana i sunčanih elektrana potencijalno bi se mogla provoditi na područjima HR200115 Strahinjčica, HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora i HR2000583 Medvednica, gdje je moguć negativan utjecaj na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa zbog gubitka staništa, te na sve ciljne vrste šišmiša stradavanjem kolozijom s vjetroagregatima.

Izgradnja hidroelektrana moguća je na područjima HR2001070 Sutla i HR2000583 Medvednica, gdje je negativan utjecaj prvenstveno moguć na vodene ciljne vrste, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka).

Mjera uključuje i poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvne biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvne biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući.

Slijedom navedenog, izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta i poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Sunčane elektrane potrebno je u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritarnih ciljnih stanišnih tipova. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.). Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe također je potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom (reciklažna dvorišta, pretovarne stanice i sl.). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 6.1., 7.4. i 8.4. Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja prethodno navedenih kopnenih ciljnih vrsta/ciljnih staništa.

Slijedom navedenog, izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, obaloutvrde, pragovi, retencije, akumulacije i sl.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, a time i na područja ekološke mreže na kojima će se aktivnost provoditi. Izgradnjom građevina koje se potpuno ili djelomično nalaze u koritu vodotoka (obaloutvrde, pregrade, akumulacije, retencije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na područja ekološke

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

mreže koja uključuju ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš: HR2001070 Sutla (8 vrsta riba i 1 slatkovodna školjka); HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa navedenih vrsta, prekida longitudinalne povezanosti vodotoka i promjenu hidroloških karakteristika tekućica. Izgradnjom građevina koje uključuju i prostor izvan korita vodotoka (nasipi, retencije i akumulacije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na sva područja ekološke mreže koja uključuju kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, što su na području KZŽ sva područja izuzev HR2001070 Sutla. Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa te promjenu stanišnih uvjeta. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu ove mjere (vrsta infrastrukture, lokacija, površina i broj zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, objekte zaštite od poplava potrebno je planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture. Primjenom ovih rješenja mogući su i određeni pozitivni utjecaji na ciljne vrste/ciljna staništa kroz poboljšanje postojećih, ranije degradiranih stanišnih uvjeta (posljedica kanaliziranja vodotoka, uklanjanja riparijske vegetacije, izgradnje vodnih građevina u koritu vodotoka i sl.). Jednako kao i kod prethodnih mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture, objekte zaštite od poplava u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Mjera uključuje aktivnost izgradnje novih prometnica koja se može provoditi na čitavom području KZŽ.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, izgradnju prometnica u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 66) navedeni su strateški projekti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na područja ekološke mreže, budući da se projekti ne nalaze unutar granica ekološke mreže niti u njenoj neposrednoj blizini. Uz navedene projekte, mogućnost utjecaja može se isključiti i za strateške projekte navedene u tablici u nastavku (Tablica 67), budući da ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje.

Tablica 68. Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže

Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
27. Vatrogasno vježbalište

Tablica 69. Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene
19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Za ostale strateške projekte (njih 7) procjena utjecaja na ekološku mrežu dana je u tablici u nastavku (Tablica 68).

Tablica 70. Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE
<p>Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Lokacija je smještena unutar područja HR2000583 Medvednica, na samoj granici područja. Rekonstrukcijom dvorca ne očekuju se utjecaji na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, dok izgradnjom novog objekta može doći do utjecaja na šume (koje se prema karti kopnenih nešumskih staništa RH nalazi na području oko dvorca) ali i livade, koje se također nalaze na širem području dvorca. Izgradnjom novog objekta može doći do gubitka staništa ciljnih vrsta vezanih uz šume i livade (šišmiši, beskralježnjaci), a također i gubitka ciljnih šumskih staništa (91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume, 9260 Šume pitomog kestena, 9110 Bukove šume, 91K0 Ilirske bukove šume). Budući da su navedena staništa široko rasprostranjena na području HR2000583 Medvednica, ne očekuje se značajan gubitak njihove površine izgradnjom znanstveno-edukativno-zabavnog centra.</p> <p>Slijedom navedenog, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja HR2000583 Medvednica. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
9. Centar za palijativnu skrb
20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine
21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
<p>Navedeni strateški projekti uključuju izgradnju infrastrukture, no budući da točne lokacije nisu poznate utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla. Glavni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom infrastrukture su trajni gubitak ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta, što direktno negativno utječe na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Budući da se može pretpostaviti kako će se raditi o relativno manjim zahvatima u prostoru, te kako će se navedena izgradnja vrlo izgledno planirati na već antropogeno utjecanom području uz veća središta KZŽ (koja se izuzev Donje Stubice u pravilu nalaze izvan područja ekološke mreže), može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana
<p>Strateški projekt uključuje izgradnju školskih sportskih dvorana na području Gradova Oroslavje i Zlatar te Općina Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice. Izgradnjom sportskih dvorana na već antropogeno utjecanom području, neposredno uz postojeće škole i ostalu infrastrukturu, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
<p>Strateški projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju 18 osnovnih škola, od kojih su neke smještene unutar područja ekološke mreže. Budući da se radi o dogradnji i rekonstrukciji postojećih objekata, u urbanom području, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja navedenih zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
<p>Strateški projekt uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su</p>

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

ishođena pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja ovog strateškog projekta na ciljeve očuvanja** područja ekološke mreže.

8.7 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora te fragmentacije staništa, dok su tijekom korištenja zahvata mogući negativni utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Isti utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na ekološku mrežu isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

8.8 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablici u nastavku (Tablica 69) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 71. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	sva područja ekološke mreže
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritetnih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

8.9 Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih mjera i strateških projekata PR KZŽ na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom mjera i strateških projekata određenih PR KZŽ neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 18 mjera i 7 strateških projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnih utjecaja koji pojedinačno nisu značajni. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja. Na temelju provedene analize zaključujemo da je **PR KZŽ prihvatljiv za ekološku mrežu**, odnosno da ne uključuje mjere i strateške projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.

9 Ostali podaci i zahtjevi

9.1 Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

U tablici u nastavku (Tablica 70) dan je pregled mišljenja tijela i/ili osoba koja su pristigla tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije, te komentar na koji način je mišljenje uvaženo.

Tablica 72. Mišljenja tijela i/ili osoba pristiglih tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

sažetak mišljenja		odgovor
1.	Grad Krapina, KLASA: 350-01/21-01/0016, URBROJ: 2140/01-04-0401-21-03, 6.5.2021.	
	nema posebnih zahtjeva	-
2.	Grad Zabok, KLASA: 302-01/21-01/004, URBROJ: 2197/01-05/5-21-3, 5.5.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
3.	Gradska plinara Krapina d.o.o., mail, 30.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
4.	Hrvatske autoceste d.o.o., Broj: 4211-400-1423/21-NS, 21.4.2021.	
	nema zahtjeva	-
5.	Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Broj: 01-170/2-2021, 22.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
6.	HŽ infrastruktura, Broj i znak: 3864/21, 1.3.1. GI, 23.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
7.	Općina Marija Bistrica, mail, 4.5.2021.	
	U dokumentaciji poslanoj od strane Zagorske razvojne agencije, a koja dokumentacija čini Plan razvoja KZŽ 2021. – 2027., uočeno je da se ne spominje plan sanacije i zatvaranja odlagališta Tugonica, jednog od rijetkih aktivnih odlagališta otpada na području županije, a koji ima najmanje ostvarenih propisanih tehničkih uvjeta za rad. Smatramo da bi bilo potrebno navesti	Zahtjev je vezan uz sadržaj Plana razvoja. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom, koje uključuje i

sažetak mišljenja		odgovor
plan sanacije i zatvaranja odlagališta (koji postoji), a sama sanacija bi trebala započeti prije početka rada regionalnog centra za gospodarenje otpadom.		sanaciju i zatvaranje odlagališta otpada predviđeno je PR KZZ.
8.	Ministarstvo kulture i medija, KLASA: 612-08/21-10/0172, URBROJ: 532-05-02-03/3-21-2, 21.4.2021.	
<p>Sadržaj predmetne strateške procjene utjecaja na okoliš, koji se temelji na obveznom sadržaju određenom Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 03/2017) treba obuhvatiti i odnos prema kulturnoj baštini u odgovarajućim potpoglavljima. Sadržaj i razina obuhvata dijela studije koji se odnosi na kulturnu baštinu treba biti sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polazišta i metodološki pristup strateške procjene utjecaja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period od 2021. - 2027. godine na kulturnu baštinu; • Provjera implementacije ciljeva zaštite kulturne baštine koje proizlaze iz međunarodnih konvencija i povelja čija je potpisnica RH - analiza relevantnih međunarodnih dokumenata kulturne baštine (konvencije, povelje, direktive, deklaracije, preporuke i sl.); polazišta i ciljevi Plana razvoja koji se odnose na kulturnu baštinu; usklađenost Plana razvoja s međunarodnim dokumentima o zaštiti kulturne baštine; • Značajke područja: povijesna i kulturološka obilježja prostora (kratak pregled kulturno-povijesnog razvitka s težištem na razdobljima/zbivanjima, koja su uvjetovala nastanak i formiranje kulturne baštine u prostoru); analiza stanja kulturne baštine na koju provedba Plana razvoja može značajno utjecati - pregled stanja kulturne baštine prema vrstama, statusu zaštite i kulturnom znanju (međunarodno, nacionalno, regionalno, lokalno); detaljnija analiza stanja kulturne baštine na područjima planiranih zahvata; • Ocjena utjecaja provedbe Plana razvoja na kulturnu baštinu: analiza i prikaz vjerojatno značajnih utjecaja na pojedine vrste kulturne baštine (kumulativnih, sinergijskih, sekundarnih, kratkoročnih); • Mjere zaštite kulturne baštine, uključujući mjere sprečavanja, smanjenja i ublažavanja procijenjenih štetnih utjecaja provedbe Plana razvoja na kulturnu baštinu te prijedlog alternativnih rješenja; • Opis predviđenih mjera praćenja stanja/utjecaja zahvata na kulturnu baštinu. <p>Osim tekstualnog dijela, Strateška procjena utjecaja na kulturnu baštinu treba sadržavati i odgovarajuće kartografske prikaze kulturne baštine u odnosu na planirane zahvate.</p> <p>Valja naglasiti da u skladu s čl. 13. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 03/2017) poglavlja u strateškoj studiji koja se odnose na kulturnu baštinu moraju izradivati mjerodavni stručnjaci za to područje.</p>		Strateškom studijom bit će sagledana kulturna baština sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.
9.	Ministarstvo turizma i sporta, KLASA: 351-02/21-02/7, URBROJ: 529-04-02-01-01/1-21-2, 23.4.2021.	
nema dodatnih zahtjeva		-
10.	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, KLASA: 350-05/20-01/1, URBROJ: 538-06-1-1/221-21-179, 27.4.2021.	

sažetak mišljenja		odgovor
nema primjedbi		-
11.	Ministarstvo zdravstva, KLASA: 351-03/21-01/38. URBROJ: 534-03-3-2/2-21-02, 28.4.2021.	
<p>Kao jednu od mjera u sastavu predmetne studije, područje buke okoliša, potrebno je osigurati da zaštita od buke bude u skladu s odredbama Zakona o zaštiti od buke („Narodne novine“, br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21) i Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade („Narodne novine“, br. 145/04), tako da buka, koja bi potjecala od prometnica, građevinskih i industrijskih područja, obnovljivih izvora energije i ostalog, ne bi imala štetan utjecaj na zdravlje ljudi.</p> <p>Isto tako navodimo kako je potrebno posebnu pozornost obratiti na zone prekomjerne buke od autocesta, željeznica i industrijskih pogona i postrojenja te sličnih izvora buke, u kojima se ne bi smjele planirati nove stambene zone odnosno građevinska područja zbog štetnog utjecaja buke na zdravlje ljudi, kao i troškova izgradnje barijera za zaštitu od buke.</p> <p>Sukladno Zakonu o zaštiti od buke („Narodne novine“, br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21) i odredbama Direktive 2002/49/EZ o procjeni i upravljanju bukom okoliša, zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te raditi na smanjenju i kontroliranju buduće buke, posebno kroz prostorno planiranje prilikom izrade prostorno planske dokumentacije županije, gradova i općina.</p> <p>Ujedno, potrebno je obraditi i ostale sastavnice okoliša koje utječu na zdravlje ljudi i kvalitetu okoliša, u čemu Vam prilikom izrade studije može pomoći i Nacionalna strategija razvoja zdravstva te strateški planovi Ministarstva zdravstva objavljeni na mrežnoj poveznici: https://zdravlje.gov.br/programi-i-projekti/nacionalni-programi-projekti-i-strategije/1477.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledana buka, zdravlje ljudi i kvaliteta okoliša sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
12.	Park prirode Medvednica, KLASA: 612-07/21-01/76, URBROJ: 251-510-02-21-2, 10.5.2021.	
<p>Svu planiranu gradnju, stambene, gospodarske ili druge namjene, uređenje prostora za rekreaciju, odnosno postavljanje infrastrukture na zaštićenom području uskladiti s važećom prostorno planskom dokumentacijom i prostornim državne razine, Prostornim planom Parka prirode Medvednica (NN 89/14) i mogućim utjecajem Plana razvoja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 na područje ekološke mreže.</p> <p>Planirano je navedeno u ciljevima Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027., posebno u cilju Održivo korištenje i upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem.</p> <p>Smatramo da je sadržaj Uredbe i Strateške ciljeve potrebno nadopuniti i razraditi.</p> <p>U sadržaj Uredbe i u strateške ciljeve dodati poglavlje koje se odnosi na mjere suzbijanja invazivnih vrsta u urbanim i zaštićenim područjima u koje treba uključiti poljoprivrednike i institucije koje održavaju prometnice (košnja).</p> <p>Potrebno je dodatno razraditi ciljeve i mjere o načinu zbrinjavanja otpada ne samo unutar zona naselja, nego i na zaštićenim područjima za koje su nadležne komunalne službe jedinica lokalne samouprave.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja		odgovor
<p>Ujedno jedno cijelo poglavlje je nužno razraditi na temu klimatskih promjena i prilagodbe, ciljeve i mjere na iste s posebnim osvrtom na zaštićeno područje Parka i ekološke mreže HR2000583 Medvednica te na ostala zaštićena područja koja su navedena Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19), a nalaze se na području Krapinsko-zagorske županije. Posljedice oluje Teodor iz 2013. godine i posljedice oluje Rea iz 2019. godine i danas su vidljive na području Parka.</p> <p>Dionici koji trebaju biti uključeni u izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.- 2027. su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovi ma prirode Krapinsko-zagorske županije koja upravlja sa zaštićenim područjima na području Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova Park prirode Medvednica koja upravlja Parkom prirode Medvednica i područjem ekološke mreže HR5000283 Medvednica.</p>		
13.	Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, KLASA: 350-07/21-01/08, URBROJ: 2140-20-01-21-02, 30.4.2021.	
nema posebnih zahtjeva		
14.	Hrvatski telekom d.d., Oznaka: T43-61026273-21, 3.5.2021.	
<p>Sukladno dokumentu Strateška studija utjecaja na okoliš za Strategiju razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine i prateće programe, ONP i NP-BBI primijeniti preporučene mjere za smanjenje utjecaja na okoliš i osiguravanja razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj.</p> <p><u>Elektronička komunikacijska infrastruktura pokretnih mreža</u></p> <p>Predlažemo usklađivanje prostorno-planske dokumentacije s Uredbom Vlade Republike Hrvatske o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, NN br. 131/2012 i Uredbom Vlade Republike Hrvatske o izmjenama uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, NN br. 92/2015 te svim aktualnim izmjenama.</p> <p>Predlažemo korištenje terminologije kako je predviđeno u čl. 2. (Pojmovi) Zakona o elektroničkim komunikacijama (ZEKOM).</p> <p>Potrebno je jasno i nedvojbeno razlikovati elektroničku komunikacijsku opremu koja se postavlja na postojećim građevinama (antenski prihvat) od elektroničke komunikacijske opreme koja se postavlja na samostojećim antenskim stupovima.</p> <p><u>Linijska i točkasta infrastruktura fiksnih komunikacija</u></p> <p>Primijeniti smjernice programa prostornog uređenja Republike Hrvatske kojima se preporuča istovremena izgradnja kabelaških mreža i cestovne i željezničke infrastrukture. Pojačavanje koridora elektroničke komunikacijske infrastrukture koji Hrvatsku povezuju (kabelski) sa susjednim zemljama. Pojačavanje koridora elektroničke komunikacijske infrastrukture koji povezuju gradove i županije.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledan razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>Pri planiranju i izgradnji cestovnih i željezničkih građevina potrebno je planirati polaganje cijevi za telekomunikacijske kablove te razmještaj antenske mreže novih telekomunikacijskih tehnologija.</p> <p>Osigurati razvoj širokopojasnog pristupa s ciljem revitalizacija ruralnih područja definiranjem sustava telekomunikacijskih veza pomoću koridora, trasa kroz građevinska područja naselja i površina za izdvojene namjene te kroz ostala područja šumskih i poljoprivrednih površina. Ruralnom stanovništvu treba osigurati suvremeni infrastrukturni standard.</p> <p>Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 139/2012), koju je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju članka 25. stavka 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama, propisana su mjerila razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme. Uredbom je utvrđeno da se gradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture planira, u načelu, u koridoru ili trasi komunalne infrastrukture što obuhvaća usklađenje planiranih trasa elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme s trasama komunalne infrastrukture u odnosu na smještaj u prostoru i rokove gradnje.</p> <p>Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su uskladiti odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama predmetne Uredbe prigodom njihove prve izrade, ili prve izrade njihovih izmjena i/ili dopuna nakon stupanja na snagu ove Uredbe, a do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama ove Uredbe, neposredno se primjenjuje ova Uredba.</p> <p><u>Zakonska regulativa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o prostornom uređenju • Zakon o gradnji • Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima • Zakon o elektroničkim komunikacijama • Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme • Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture • Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora, te obaveze investitora radova ili građevine • Strategija razvoja širokopojasnog pristupa internetu • Zakon o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina • Pravilnik o svjetlovodnim distribucijskim mrežama • Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju • Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme 	
15. Zagorski vodovod d.o.o., Broj: 8580/2021, 30.4.2021.	
Zagorski vodovod upravlja izvorištima pitke vode (Izvorište Lobor, Izvorište Harina Zlaka, Izvorište Osredok Desinički, Izvorište Belečka Selnica i Izvorište Mlačine Grabari) koja imaju propisane Odluke o Zonama sanitarne zaštite izvorišta. Odluke obuhvaćaju	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini

sažetak mišljenja		odgovor
<p>mjere zaštite izvorišta izabrane a objavljene su u Službenom glasniku Krapinsko Zagorske Županije. U strateškoj studiji utjecaja na okoliš potrebno je uvažiti sve mjere zaštite izvorišta kao i zabrane u područjima zona sanitarne zaštite a prema propisanim odlukama.</p> <p>Dio vodoopskrbnog sustava Zagorskog vodovoda su magistralni cjevovodi koji služe za dovod i odvod pitke vode između izvorišta i vodospremnika. Potrebno je poštivati zaštitne koridore magistralnih cjevovoda od ukupno 6,0 m za svaki magistralni cjevovod, odnosno zabranjena je gradnja ostalih građevina na udaljenost manju od 3,0 m od magistralnog cjevovoda, te svih građevina koje mogu ugroziti sigurnost i kvalitetu pitke vode. Kod izvođenja bilo kakvih radnji u blizini magistralnih cjevovoda potrebno je osigurati higijensko-tehničku zaštitu vodovodnih cijevi i pitke vode.</p> <p>Vodospremnici i hidroforske i crpne stanice smješteni su na zasebnim parcelama i ograđeni zaštitnom ogradom. Također je potrebno je osigurati njihovu zaštitu, poštivati njihov zaštitni pojas i spriječiti izvođenje bilo kakvih radnje koje mogu zgroziti kvalitetu i sigurnost pitke vode.</p> <p>Zagorski vodovod upravlja i sustavom javne sanitarno - fekalne odvodnje (Uređaji za prečišćavanje otpadnih voda, mreža glavnih i sekundarnih kolektora te crpne stanice kao i ostali manji objekti koji su dio sustava javne odvodnje). Sve radnje koje se izvode u pojasu sustava javne odvodnje potrebno je obavljati u skladu s pravilima struke poštivanjem sigurnosne udaljenosti i uvjeta križanja i mimoilaženja kolektora s ostalim instalacijama, te poštivanjem zaštitnog koridora kolektora javne odvodnje u slučaju gradnje u njihovoj blizini.</p> <p>U realizaciji je izgradnja sustava Aglomeracija Zabok i Zlatar. te Krapinske Toplice. Važno je zadržati i osigurati planirane lokacije UPOV-a i ostalih objekata javne odvodnje (a prema projektiranom stanju), kao i trase planiranih kolektora.</p>		<p>detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
16.	<p>Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, KLASA: 351-03/21-01/9, URBROJ: 530-06-2-1-21-2, 10.5.2021.</p> <p>Strateškom studijom je potrebno obuhvatiti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizu cestovnog i željezničkog prometa i infrastrukture, 2. Analizu usklađenosti sa: <ul style="list-style-type: none"> • Strategijom prometnog razvoja RH za razdoblje od 2017. do 2030. godine, • Strategijom prostornog razvoja RH (NN 106/17), 3. Opis utjecaja i mjere za ublažavanje utjecaja na: <ul style="list-style-type: none"> • Cestovni i željeznički promet i infrastrukturu. 	<p>Strateškom studijom bit će sagledan cestovni i željeznički promet i infrastruktura sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
17.	<p>Hrvatske vode, KLASA: 351-03/21-01/0000141, URBROJ: 374-25-1-21-4, 11.5.2021.</p> <p>Strateška studija u obaveznom sadržaju propisanom Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) treba sadržavati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvadak iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.g. (NN 66/16) ocjene postojećeg stanja grupiranog vodnog tijela podzemnih voda (količinsko i kemijsko stanje, te prirodna ranjivost vodonosnika) i vodnih tijela površinskih voda 	<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>(kemijsko i ekološko stanje, uključivo i hidromorfološko) za koje se predviđa da će biti pod utjecajem Plana. Prilikom izrade Studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Plana upravljanja vodnim područjima za sljedeći plansko razdoblje 2022.-2027. godine.</p> <p>2. Izvadak i opis područja Plana pod opasnošću i rizicima od poplava sukladno kartama opasnosti od poplava i kartama rizika od poplava za Republiku Hrvatsku (Internet stranica http://korp.voda.hr). Planom prepoznati područja sukladno članku 10. Zakona o vodama (NN 66/19) na koja se primjenjuju odredbe poglavlja VIII Zakona o vodama (NN 66/19) - Zabrane i ograničenja prava vlasnika i posjednika zemljišta i posebne mjere radi održavanja vodnog režima. Prilikom izrade Studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Višegodišnjeg program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina za plansko razdoblje 2021.-2030. godine.</p> <p>3. Značajne utjecaje sastavnica Plana - kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne privremene, sekundarne, kumulativne i sinergijske, pozitivne i negativne na:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stanje tijela podzemne vode i površinskih vodnih tijela. Zaštićena područja (područja posebne zaštite voda) - na temelju članka 55. Zakona o vodama (NN 66/19) i posebnih propisa: <ul style="list-style-type: none"> područja namijenjena za zahvaćanje voda za piće (postojeća i planirana), područja pogodna za zaštitu gospodarski značajnih vodenih organizama, područja za kupanje i rekreaciju (postojeća i planirana), područja podložna eutrofikaciji i područja ranjiva na nitrate, područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite prema propisima o zaštiti prirode. Točkaste i raspršene izvore onečišćenja (baza podataka Hrvatskih vode). Izvorišta vode za javnu vodoopskrbu. Ranjiva područja sukladno Odluci o određivanju ranjivih područja (NN 130/12) Javno vodno dobro i zaštitu od štetnog djelovanja voda: <ul style="list-style-type: none"> ocjena utjecaja na postojeće objekte sustava obrane od poplava i funkcioniranje sustava obrane od poplava (nasipi na vodotocima predmetnog područja, izgrađene retencije i ostalo); ocjena utjecaja na zaštitne i regulacijske vodne građevine na promatranom području čija je gradnja predviđena Višegodišnjim programom gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju <ul style="list-style-type: none"> u svezi s člankom 127. Zakona o vodama (NN 66/19). <p>4. Analize prema zahtjevima članka 4.7 Okvirne direktive o vodama:</p> <ul style="list-style-type: none"> opis predviđenih mjera za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vodnih tijela, utvrđivanje da li su razlozi donošenja Plana od prevladavajućeg javnog interesa i/ili je prioritet očuvanja zdravlja i sigurnosti ljudi te održivog razvoja veći u odnosu na postizanja okolišnih ciljeva iz članka 1. Okvirne direktive o vodama, utvrđivanje da se ciljevi poboljšanja stanja vodnog tijela ne mogu iz tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku opciju. 	

sažetak mišljenja		odgovor
<p>5. Smjernice za određivanje mjera zaštite voda i zaštite od štetnog djelovanja voda koje je potrebno provesti - mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mjere koje je potrebno provesti da bi stanje voda bilo minimalno dobro sukladno Planu upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (NN 66/16), • za značajnije utjecaje iz točke 2.b) (zaštićena područja) potrebno je predvidjeti i odgovarajuće mjere zaštite podzemnih i površinskih vodnih tijela, • mjere zaštite vode za ljudsku potrošnju sukladno Zakonu o vodama i Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju - provedbene mjere zaštite vode za piće, provedbene mjere kontrole zahvaćanja voda, • provedbene mjere zaštite i kontrole površinskih i podzemnih voda od točkastih izvora onečišćenja, • provedbene mjere zaštite i kontrole površinskih i podzemnih voda od raspršenih izvora onečišćenja, • provedbene mjere zabrane direktnog ispuštanja onečišćenja u podzemne vode, • provedbene mjere eliminacije i smanjenja onečišćenja prioritetnim tvarima, • mjere prevencije akcidentnih onečišćenja, • mjere zaštite područja pod opasnošću od poplava. <p>6. Smjernice za usklađivanje i/ili uspostavu monitoring vodnih tijela površinskih i podzemnih voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring vodnih tijela površinskih voda (praćenje hidromorfoloških, fizikalno- kemijskih, kemijskih i bioloških pokazatelja) - uspostava odnosno redefiniranje monitoringa površinskih voda, • monitoring vodnih tijela podzemnih voda (praćenje nivoa i kemijskih pokazatelja - mreža piezometara) - uspostava odnosno redefiniranje monitoringa stanja podzemnih voda. <p>7. Provedbe mjera prilagodbe klimatskim promjenama.</p> <p>Napominjemo, prilikom izrade Strateške studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Plana upravljanja vodnim područjem za slijedeće planska razdoblje 2022. - 2027 godine kao i izrada Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina 2021.- 2030. godine.</p>		
18.	Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o., AZM/KZŽ 257/21, 18.5.2021.	
	nema zahtjeva	-
19.	Ministarstvo poljoprivrede, KLASA: 351-03/21-01/102, URBROJ: 525-05/0044-21-2, 12.5.2021.	
	<p>Strateška studija treba sadržavati podatke o šumarstvu kao potencijalu održivog korištenja prirodnih dobara, drvnoj industriji kao poveznici kružnog gospodarstva i zelene tehnologije te lovstvu kao potencijalu razvoja održivog turizma. U sadržaju Strateške studije potrebno je obuhvatiti podatke koji se odnose na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obilježja područja šuma i šumarstvo, područje staništa divljači lovišta te područje drvne industrije 2. Obilježja utjecaja provedbe Plana razvoja na šume i šumarstvo, divljač i lovstvo te drvnu industriju 3. Prikaz drugih pogodnih mogućnosti (varijantnih rješenja) i utjecaja varijantnih rješenja na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja gospodarskih šuma, zaštitnih šuma i šuma posebne namjene te očuvanja staništa divljih vrsta i površina lovišta 	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja. Utjecaji na šume i divljač su obrađeni u sklopu utjecaja na bioraznolikost, dok je utjecaj na

sažetak mišljenja	odgovor
<p>4. Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe Plana razvoja na ciljeve očuvanja stabilno šumskog ekosustava, šumskih genetskih resursa te očuvanja staništa na kojima obitava određena vrsta i broj divljači</p> <p>5. Zaključak o utjecaju Plana razvoja na šumski ekosustav, divljač i drvnu industriju</p> <p>Na popis propisa potrebno je dodati Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20), Zakon o lovstvu („Narodne novine“, br. 99/18, 32/19 i 32/20), Nacionalna šumarska politika i strategija („Narodne novine“, broj 120/03), Zakon o šumskom reprodukcijском materijalu („Narodne novine“, br. 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19 i 98/19), Internet portale otvorenih/javnih podataka o šumama, lovištima i drvnoj industriji te druge propise iz nadležnosti upravnog područja šumarstva, lovstva i drvne industrije.</p> <p>Iako je Zakonom uređeno iskorištavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, ipak je smanjenje njegove površine intenzivno, pa i zabrinjavajuće. Važna činjenica u svezi gubitka površina poljoprivrednog zemljišta je, da je riječ o gubitku kvalitetnog, obradivog poljoprivrednog zemljišta, a što je dobrim dijelom posljedica negospodarskog odnosa prema njemu. Utvrđeno je da se građevinska područja šire na uređene komplekse obradivih poljoprivrednih površina u vlasništvu Republike Hrvatske te da se izbjegava izgradnja na težim terenima i neplodnim zemljištima. Osnovni cilj trebao bi biti - očuvanje, korištenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, prije svega za poljoprivrednu proizvodnju, imajući u vidu činjenicu da je korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno prioritetno, a dijelom isključivo za poljoprivredu, s težnjom očuvanja što većih, kontinuiranih površina i prirodnih režima - očuvanja ruralnog (seoskog) prostora, koji predstavlja izvor prirodnog (biološkog - okolišnog, poljoprivrednog) te društvenog (socijalnog - tradicijskog, kulturološkog, povijesnog) bogatstva. Navedeno se može postići isključivo usklađivanjem svih interesa u prostoru, u sklopu društvenih planova, posebice prostornih.</p> <p>Najvažniji ciljevi primjene Zakona su: efikasnije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, u svrhu okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, sprječavanje trajnog gubitka poljoprivrednog zemljišta prenamjenom u građevinsko zemljište, privođenje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji, uz očuvanje identiteta tradicijskog agrikulturnog krajolika, kao i zaštita poljoprivrednog zemljišta od oštećenja, zbog proizvodnje zdravstveno ispravne hrane, zaštite zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta.</p> <p>Sastavnicu okoliša "tlo" potrebno je obraditi po kriteriju evidentiranja mogućeg oštećenja tla (degradacije, onečišćenja štetnim tvarima, erozije, prenamjene...) zahvata u prostoru, kao i mjera za izbjegavanje ili ublažavanje navedenih utjecaja.</p> <p>Na temelju Zakona, prostorno planskom dokumentacijom ograničava se lociranje zahvata na najvrijednije površine poljoprivrednog zemljišta, osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta. Potrebno je izbjegavati područja pod uzgojem višegodišnjih kultura, kao i fragmentiranje cjeline površina poljoprivrednog zemljišta linijskom infrastrukturom, to jest planirati smještaj uz postojeće infrastrukturne koridore. Ministarstvo poljoprivrede ne podržava proširenje građevinskog područja na poljoprivredno zemljište P1 i P2 kategorije, osim u slučajevima propisanim člankom 22. Zakona.</p>	<p>poljoprivredna tla obrađena u sklopu utjecaja na tlo.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>Smatramo da je kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš predmetnog Plana razvoja, potrebno razmotriti i mogući utjecaj odobrenih objekata subjekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi i od njih dobivenim proizvodima.</p> <p>Nadalje, Strateška studija mora sadržavati podatke o utjecaju predmetnog Plana razvoja na slatkovodni ribolov i slatkovodnu akvakulturu.</p> <p>U dijelu akvakulture, iako prema evidencijama Ministarstva poljoprivrede na području Krapinsko-zagorske županije trenutno nema nositelja dozvole za akvakulturu, smatramo potrebnim obraditi utjecaj Plana na potencijalne lokacije za akvakulturu ukoliko su utvrđene kroz dokumente prostornog uređenja. Također ističemo kako je pri izradi Strateške studije svakako potrebno uzeti u obzir aktualne strateške i programske dokumente iz upravnog područja ribarstva: Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020, Stratešku studiju utjecaja na okoliš Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020, Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020., Stratešku studiju utjecaja na okoliš Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.</p> <p>U dijelu sportskog ribolova, pozornost valja obratiti na ovlaštenike ribolovnog prava, odnosno sportsko-ribolovne udruge koji su, nakon provedenih javnih natječaja, s ministrom poljoprivrede potpisali ugovore o ribolovnom pravu na 20 godina te na dodijeljenim ribolovnim zonama unutar administrativnih granica Krapinsko-zagorske županije na racionalan i održiv način, upravljaju ribljim fondom, u svrhu organizacije sportskog ribolova, poribljavanja, ribočuvarske službe i zaštite okoliša, a na temelju odredbi Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Narodne novine“, broj 63/19) i izrađenih planova upravljanja.</p> <p>Slijedom navedenog, mišljenja smo da je kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš predmetnog Plana razvoja potrebno sagledati njegov utjecaj na sastavnice okoliša bitne za segment slatkovodnog ribarstva, odnosno sportski ribolov, kao i slatkovodnu akvakulturu, s obzirom da navedene djelatnosti imaju izraženu okolišnu i socioekonomsku komponentu.</p>	
20. Općina Bedekovčina, KLASA: 351-03/21-01/04, URBROJ: 2197-02-01/1-21-02, 20.5.2021.	
nema dodatnih zahtjeva	-
21. Općina Zlatar Bistrica, KLASA: 300-01/21-01/1, URBROJ: 2211/08-04/5-21-4, 16.5.2021.	
suglasni sa ciljevima koji su obuhvaćeni sa Planom razvoja	-
22. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, KLASA: 350-01/21-02/150, URBROJ: 351-06-01-01/02-21-2, 17.5.2021.	
Stratešku studiju potrebno je izraditi u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 - u daljem tekstu: Zakon), Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 106/17 – u daljem tekstu: Strategija), Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 50/99 i	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini

sažetak mišljenja	odgovor
<p>84/13) koji je na snazi do donošenja Državnog plana prostornog razvoja koji se donosi na temelju Zakona, a čija je izrada započela Odlukom o izradi Državnog plana prostornog razvoja („Narodne novine“ broj 39/18), te u skladu s važećim prostornim planovima županije, općina i gradova čije se područje i dijelovi nalaze unutar obuhvata Plana razvoja.</p> <p>U vezi s tim se naglašavaju pojedini prioriteti i strateška usmjerenja prostornog razvoja određeni u Strategiji kao što su potrošnja prirodnih resursa (prednost učinkovite uporabe korištenog prostora pred zauzimanjem nekorištenog); unapređivanje dostupnosti infrastrukturnih sustava, razvoj prometnog sustava kao podrška uspostavi i razvoju mreže naselja, učinkovito povezivanje svih dijelova funkcionalne regije uvažavajući sve gospodarske, socijalne i okolišne potrebe; održivi razvoj planiranih djelatnosti u prostoru koji će u obzir uzeti rješavanje konflikta među korisnicima prostora uz istovremeno uvažavanje zaštite ekosustava i krajobraza; afirmacija obilježja vrijednosti krajobraza: sprječavanje ili ublažavanje degradacije krajobraza uslijed planiranih djelatnosti ili izgradnje očuvanje identiteta prostora; održivost razvoja i korištenja zaštićenih područja te kulturnog nasljeđa.</p> <p>Pri izradi Strateške studije i Plana razvoja je potrebno poštivati načelo horizontalne integracije u zaštiti prostora koje je određeno člankom 12. Zakona, u skladu s kojim se u izradi i donošenju razvojnih dokumenata (strategija, planova, programa i sl.), te prilikom njihove provedbe mora uvažavati načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju i druga načela prostornog uređenja i s tim u vezi ujednačenost mjera između različitih gospodarskih i upravnih područja koja utječu na razvoj i korištenje prostora.</p> <p>Sukladno članku 9. Zakona, odnosno načelu uvažavanja znanstveno utvrđenih činjenica koje su određene istim člankom, upoznavanje, provjera i procjena mogućnosti i razvoja temelji se na primjeni suvremenih znanstvenih i stručnih postignuća te normi i standarda uz uvažavanje, odnosno davanje prednosti, između ostalog, očuvanju cjelovitosti i kvalitativnih značajki prostora, te isključivanju, odnosno smanjenju na prihvatljivu mjeru štetnog utjecaja na okoliš, prirodu i zdravlje ljudi, te na korisnike prostora prilikom planiranja i provedbe zahvata u prostoru.</p> <p>Slijedom navedenog, u Strateškoj studiji je potrebno izvršiti detaljnu analizu stanja po jedinicama regionalne i lokalne samouprave, te dati osvrt na odnos važećih prostornih planova i Plana razvoja, te isto uskladiti s odredbama Zakona s obzirom na relevantne teme iz Strategije i Programa, stoga vas dodatno upućujemo na važeće dokumente prostornog uređenja na mrežnoj stranici: https://mgipu.gov.hr/o-ministarstvu-15/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/prostorni-planovi-8193/8193, te na prostorne planove dostupne na mrežnoj stranici: https://ispu.mgipu.hr/.</p>	<p>detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
23. Hrvatske šume, KLASA: DIR/19-01/3209, URBROJ: 00-02-03/04-21-04, 4.5.2021.	
<p>Kako je znatan dio površina šuma i šumskih zemljišta kojima gospodare HŠ d.o.o., UŠ Podružnica Zagreb ujedno i na području navedenih zaštićenih dijelova prirode, mišljenja smo da je od velike važnosti navesti zaštićena područja kao i površine šuma i šumskih zemljišta kojima gospodare HŠ d.o.o. u sadržaj strateške studije. Osim toga, smatramo da bi i način gospodarenja istima sukladno posebnim propisima trebalo navesti u sadržaj strateške studije za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine.</p>	

sažetak mišljenja	odgovor
24. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, KLASA: 351-03/21-01/817, URBROJ: 517-05-1-1-21-8, 24.5.2021.	
<p>Uz obvezni sadržaj strateške studije koji je određen Prilogom I. Uredbe, u stratešku studiju je potrebno uključiti gospodarenje otpadom kao posebnu cjelinu, a postupak strateške procjene provesti uz poštivanje načela gospodarenja otpadom, reda prvenstva u gospodarenju otpadom i ostalih mjera zaštite okoliša koje se odnose na gospodarenje otpadom sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13, 73/17, 14/ 19 i 98/19) i njegovim provedbenim propisima, kao i usklađenost s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine („Narodne novine“, broj 31/17) i Dinamikom zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske.</p> <p>Uz zakonodavni okvir vezan uz zaštitu kvalitete zraka, potrebno je strateškom studijom sagledali politike i mjere navedene u Programu kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine, kao i relevantne zakonske propise iz područja zaštite kvalitete zraka. Nadalje, pozornost je potrebno skrenuti i na zakonodavni okvir kojim se uređuje zaštita od svjetlosnog onečišćenja i odredbe koje proizlaze iz njih te nužnost usklađenja Plana razvoja sa spomenutom problematikom svjetlosnog onečišćenja.</p> <p>S aspekta utjecaja i prilagodbe klimatskim promjenama, osim značajnog utjecaja na klimu i pripadnih mjera zaštite, treba obraditi i procjenu utjecaja klimatskih promjena na području predmetnog Plana razvoja, procjenu ranjivosti na klimatske promjene za planirane mjere, aktivnosti i zahvate iz Plana (analiza očekivanog utjecaja, rizika i kapaciteta za prilagodbu regije ili sektora na učinke klimatskih promjena). Za utvrđivanje klimatskih promjena koje se očekuju na području obuhvaćenim Planom potrebno je koristiti podatke iz dokumenata: http://prilagodba-klimi.hr/wp-content/uploads/2017/11/Klimatsko-modeliranje.pdf, http://prilagodba-klimi.hr/wp-content/uploads/docs/Dodatak_Klimatsko_modeliranje_VELEbit_12.5km.pdf.</p> <p>Kako se u samim programskim polazištima Plana razvoja navode pojmovi „održivog korištenja“, „društvena odgovornost“, „zelena županija“, „pametna sela“ i slično, potrebno je nedvosmisleno navesti koji su to elementi održivosti te detaljnije obratiti pažnju na utjecaj na klimu (ublažavanje klimatskih promjena) ina prilagodbu na klimatske promjene (ublažavanje sadašnjih i budućih utjecaja klimatskih promjena), to jest jačanje otpornosti cijelog društvenog sustava (ovdje s naglaskom na područje županije i njoj povezane sektore kao što su poljoprivreda, digitalizacije, promet, energetika, okoliš, sport, kreativne industrije, hidrologija, vodni resursi; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo, bioraznolikost; energetika; turizam; zdravlje/zdravstvo; prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem; upravljanje rizicima i drugo). U cijelom Planu razvoja i strateškoj studiji potrebno je nedvosmisleno razlikovanje pojmova prilagodbe klimatskim promjenama od ublažavanja klimatskih promjena. Kako se ovdje radi o planskom dokumentu koje se donosi za dugoročno razdoblje, važno je naglasiti da je pitanje prilagodbe klimatskim promjenama ublažavanje klimatskih promjena nužno detaljno razmotriti i uključiti u predmetni Plan razvoja i stratešku studiju.</p>	<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>U poglavlju strateške studije koje obrađuje kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva strategije, plana ili programa i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima potrebno je uvrstiti na odgovarajući način tekst koji se odnosi na istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemno skladištenje plina u geološkim strukturama i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama iz Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, broj 25/20), u daljnjem tekstu: Strategija), Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu i Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 106/17).</p> <p>U poglavlju strateške studije koje obrađuje podatke o postojećem stanju okoliša i mogućem razvoju okoliša bez provedbe strategije, plana i programa potrebno je navesti kako se u Krapinsko-zagorskoj županiji nalazi prostor za iskorištavanje ugljikovodika Sjeverozapadna Hrvatska-05 (SZH-05). Istražni prostor ugljikovodika Sjeverozapadna Hrvatska-05 (SZH-05) najvećim dijelom se nalazi na području Krapinsko-zagorske županije i predstavlja potencijal za nalazak ležišta ugljikovodika. Za taj prostor koji je dio Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu provedena je strateška procjena i utvrđena su ograničenja i mjere zaštite okoliša. Stoga je potrebno navedeni prostor uvrstiti u razmatranje u Plan razvoja, a po potrebi u strateškoj procjeni razmotriti eventualna ograničenja i mjere zaštite okoliša i prirode.</p> <p>Na području Krapinsko-zagorske županije za sada nema ni eksploatacije ugljikovodika niti iskorištavanja geotermalne vode u energetske svrhe. Strategijom je planirano poticanje novih istraživanja, kako bi se povećale domaće rezerve ugljikovodika i bolje iskoristio potencijal geotermalne energije.</p> <p>Prema postojećim podacima potencijal geotermalne energije na području Krapinsko-zagorske županije postoji i već je utvrđen na nekoliko lokacija, te je stoga potrebno u Planu razvoja razmotriti mogućnosti korištenja geotermalne energije u energetske svrhe, a u strateškoj procjeni razmotriti eventualna ograničenja i mjere zaštite okoliša i prirode. Za sada se na području županije geotermalna voda koristi samo u zdravstvu i turizmu iako geotermalna voda predstavlja izuzetno značajan prirodni resurs kojem treba posvetiti bitno više pažnje te iznaći optimalne oblike korištenja u poljoprivredi i energetici. Uz to, bilo bi korisno, a navedeno je i u Strategiji, da se eventualnom izgradnjom i proširenjem mreže toplinskih sustava gradova/naselja omogući: korištenje geotermalnih izvora uz smanjenje tehničkih gubitaka, stvaranje preduvjeta za nisko temperaturni pogon toplinskih sustava te širu primjenu daljinskih sustava za potrebe grijanja i hlađenja.</p> <p>U strateškoj studiji Plana razvoja potrebno je pored obveznog sadržaja obraditi i analizirati sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan razvoja je potrebno uskladiti s planskim dokumentima upravljanja vodama (plan upravljanja vodnim područjima i s višegodišnjim programima gradnje); • utjecaj provedbe Plana razvoja na stanje vodnih tijela površinskih i podzemnih voda načelnoj razini. Izvor je registar stanja vodnih tijela koji vode Hrvatske vode. Sve je potrebno obraditi na načelnoj razini (ciljevi); • potrebno je obraditi sve aspekte utjecaja Plana razvoja uključujući postojeće i planirane zahvate na stanje vodnih tijela posebice u pogledu hidromorfoloških i bioloških utjecaja; 	

sažetak mišljenja	odgovor
<ul style="list-style-type: none"> • u stratešku studiju uključiti obradu utjecaja navedenog Plana razvoja na osnovne ciljeve upravljanja vodama (zaštita voda, rizici od poplava, korištenje voda ako je primjenjiva). <p>Sukladno članku 26. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu Plana razvoja obavlja se u okviru postupka strateške procjene utjecaja na okoliš. Strateška studija treba sadržavati poglavlje glavne ocjene prihvatljivosti Plana razvoja za ekološku mrežu te sljedeće podatke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podatke o ekološkoj mreži na koju provedba Plana razvoja može utjecati, kartografski prikaz područja ekološke mreže u odgovarajućem mjerilu; • opis mogućih značajnih utjecaja provedbe Plana razvoja na ekološku mrežu (vjerojatnost, trajanje, učestalost, jačinu i kumulativnu prirodu obzirom na druge planirane strategije, planove, programe ili zahvate); • moguće utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže svih područja ekološke mreže koja mogu biti izložena utjecaju aktivnosti obuhvaćenih Planom razvoja, a ne samo na područja ekološke mreže koja se preklapaju s obuhvatom aktivnosti planiranih Planom razvoja, • prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe Plana razvoja na ekološku mrežu te • zaključak (konačna ocjena prihvatljivosti Plana razvoja za ekološku mrežu uz primjenu predloženih mjera ublažavanja). <p>U sklopu glavne ocjene potrebno je sagledati utjecaj na ekološku mrežu svih elemenata Plana razvoja, posebno u pogledu kumulativnog utjecaja s obzirom na druge planirane strategije, planove, programe ili zahvate te ukoliko je potrebno predvidjeti alternativna rješenja.</p> <p>Glavna ocjena u okviru strateške studije treba biti izrađena u skladu sa Smjernicama za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu koje su prilog Općim metodološkim preporukama za izradu strateških studija i preporuka za provedbu ocjene prihvatljivosti strategija, planova i programa za ekološku mrežu.</p> <p>Vezano uz područje zaštite prirode strateška studija treba biti izrađena u skladu s Prilogom I. Uredbe na način da analizira i ocijeni moguće utjecaje provedbe Plana razvoja na bioraznolikost (posebice strogo zaštićene vrste, ugrožene i rijetke stanišne tipove te biljni i životinjski svijet općenito), zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode i na georaznolikost (vrijedni geološki lokaliteti, speleološki objekti, minerali i fosili).</p> <p>Značajni negativni utjecaji na bioraznolikost i zaštićena područja mogu se očekivati za namjene prostora/zahvate kao što su linijski infrastrukturni objekti koji mogu uzrokovati fragmentaciju staništa (uključujući i vodotoke) i onemogućiti prirodno kretanje zaštićenih vrsta, trajno zauzimanje i uklanjanje pojedinih ugroženih i rijetkih stanišnih tipova, prenamjena stanišnih uvjeta u okruženju i na taj način indirektno utjecati na pojedine vrste i stanišne tipove i mogu tijekom rada uzrokovati stradavanje pojedinih ugroženih i rijetkih vrsta i drugo.</p> <p>U strateškoj studiji je potrebno sagledati i moguće kumulativne utjecaje provedbe Plana razvoja na bioraznolikost, zaštićena područja i na georaznolikost.</p>	

sažetak mišljenja	odgovor
<p>Strateška studija treba sadržavati i mjere sprječavanja i smanjenja nepovoljnih utjecaja provedbe Plana razvoja ukoliko se utvrdi da nepovoljni utjecaji na bioraznolikost, zaštićena područja, georaznolikost i područja ekološke mreže postoje.</p> <p>Ukoliko se utvrdi potrebnim, strateška studija, odnosno poglavlje glavne ocjene prihvatljivost i za ekološku mrežu treba sadržavati i program praćenja.</p> <p>Podaci o zaštićenim područjima, ekološkoj mreži i staništima dostupni su na web portalu Informacijskog sustava zaštite prirode (http://www.biportal.hr/gis)</p>	

10 Sažetak

10.1 Uvod

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PR KZŽ), čiji je nositelj izrade Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorske županije.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja).

10.2 Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – Bajka na dlanu u kojoj održivi razvoj počiva na ljudima koji ostvaruju svoje potencijale, idejama koje se njeguju i razvijaju, okolišu koji je temelj zdravlja, uspješnim gospodarstvenicima koji grade konkurentnost regije te tradiciji koja se poštuje“.

PR KZŽ je strukturiran na način da je definirano 5 prioriteta područja koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 11), koji su dalje podijeljeni na mjere, u sklopu kojih su navedene povezane vrste planiranih aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 71) dan je strateški okvir PR KZŽ.

Tablica 73. Strateški okvir PR KZŽ

strateški okvir PR KZŽ
prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

strateški okvir PR KZŽ
mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjerenja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

strateški okvir PR KZŽ
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga
prioritetno područje 5. Povezana županija
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

PR KZŽ određeno je i 27 strateških projekata važnih za Županiju, koji su navedeni u tablici u nastavku (Tablica 72).

Tablica 74. Strateški projekti PR KZŽ

Strateški projekti PR KZŽ
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
9. Centar za palijativnu skrb
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene
19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine
21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica

Strateški projekti PR KŽŽ

26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina

27. Vatrogasno vježbalište

10.3 Odnos PR KŽŽ s drugim planovima, programima i strategijama

Provedba PR KŽŽ doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim analiziranim strateškim dokumentima na državnoj razini:

- Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
- Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
- Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
- Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)
- Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju (NN 117/15)
- Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

- Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
- Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Provedba PR KZŽ doprinijet i ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim analiziranim strateškim dokumentima na regionalnoj razini:

- Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)
- Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)
- Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)
- Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)
- Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)
- Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)
- Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
- Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ

Provedba PR KZŽ doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim relevantnim međunarodnim ugovorima i sporazumima:

- Europski zeleni plan (2019)
- Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)
- Strategija od polja do stola (2020)
- Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)
- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

- Pariški sporazum (Pariz, 2015)
- Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)
- Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)
- Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)
- Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)

10.5 Postojeći okolišni problemi

10.5.1 Georaznolikost

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georaznolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem bioraznolikosti.

Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georaznolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobraza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georaznolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima.

Kao ključni problemi zaštite georaznolikosti prepoznaje se nedovoljna spoznaja o vrijednosti i značaju georaznolikosti i njezinih sastavnica te neodgovarajuće obrazovanje o georaznolikosti na svim razinama.

Problem u speleološkim objektima su divlje deponije otpada koje osim što ugrožavaju georaznolikost samih objekata, ugrožavaju pripadajuću faunu te pitku vodu. Prema podacima Bioportala u 3 speleološka objekta (Židovske jame, Gnjusna jama, Tisiņ ponor) evidentirane su deponije otpada. Osim prethodno navedenog, unutar područja Židovske jame koje je zaštićeno kao POVS područje ekološke mreže evidentiran je i antropogeni

pritisak u vidu neodgovornog te prekomjernog sakupljanja fosila i minerala kao i namjerno uništavanje (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.2 Pedologija

Na području Županije kao glavni pritisci na tlo prepoznati su poljoprivreda, industrija, promet i otpad. Uz emisiju onečišćujućih tvari iz industrije i prometa, u najznačajnije izvore onečišćenja ulazi i poljoprivreda. Nestručna i neracionalna primjena mineralnih i organskih gnojiva kao i sredstava za zaštitu bilja mogu dovesti do akumulacije njihovih rezidua u tlu kao i procjeđivanje kroz tlo u podzemne vode. Također su kao jedan od problema prepoznata i divlja odlagališta otpada (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.). Divljih odlagališta otpada je u 2019. godini na području KZŽ bilo 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar (Plan razvoja KZŽ).

Prema podacima ankete, gradovi Pregrada, Zlatar i Donja Stubica te općine Budinščina, Bedekovčina, Hrašćina, Desinić, Đurmanec, Jesenje, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Novi Golubovec, Petrovsko i Mače navode probleme s erozijom tla, a kao mjere zaštite provodi se pošumljavanje, drenaža tla, odvodni kanali te agrotehničke mjere u vidu sadnje kultura, zabrane sječe višegodišnjih nasada te zabrana obrađivanja oranica na kritičnim mjestima (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Kao posljedica erozije tla nastaju klizišta. Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se 29 klizišta nalazi uz gospodarske objekte. Prema podacima Županijske uprave za ceste KZŽ, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave. Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju 5 klizišta, dok se u fazi projektiranja nalaze projekti sanacije dodatnih 7 klizišta. U tijeku su radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Macelju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu. U srpnju 2019. godine potpisani su ugovori o sufinanciranju ukupno 60 sanacija klizišta (Plan razvoja KZŽ).

10.5.3 Vode

Glavni uzrok za ne postizanje dobrog i vrlo dobrog ekološkog stanja površinskih vodnih tijela u Županiji su fizikalno kemijski pokazatelji uslijed povišenih koncentracija ukupnog dušika i fosfora. Izvori dušika i fosfora u površinskim vodnim tijelima u KZŽ su ispusti otpadne vode, te gnojiva iz poljoprivrede koja sadrže visoke koncentracije dušika i fosfora, a koja se prilikom oborina ispiru s poljoprivrednih površina te mogu završiti u okolnim vodnim tijelima. S obzirom na visok udio poljoprivrednih površina u površini KZŽ moguće je pretpostaviti da je poljoprivredna proizvodnja značajan izvor onečišćenja voda dušikom i fosforom u Županiji (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Postojeći okolišni problemi očituju se i u neadekvatnoj zaštiti izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće (PR KZZ).

Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Mnoge ljudske djelatnosti kao što su pretjerana sječa šuma i urbanizacija povećavaju potencijalnu opasnost od poplava (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZZ, 2019). Kao problemi u sustavu obrane od poplava izdvojena su nedovoljna nadvišenja nasipa, nerekonstruirani nasipi i neregulirano korito rijeke Krapine, plavljenje prometnica i ugroženost kuća na određenim lokalitetima (Izvešće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.).

Prema Izvešću o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015. (2016), na rijeci Krapini dolazi do plavljenja poljoprivrednih površina gotovo na cijelom toku. U pogledu obrane od poplava najugroženija je industrijska zona grada Zaboka, te niz većih i manjih naselja koja su izložena poplavama, a to su: Đurmanec, Bedekovčina, Začretje, Oroslavje. Na području općina Bedekovčina, Začretje i grada Oroslavja nema ugroženih ljudi već su ugrožene poljoprivredne površine, dok je na području općine Đurmanec ugroženo 20-tak ljudi, ali bez potrebe evakuacije. Poplavama u slivu rijeke Krapine najviše su izložene poljoprivredne površine, a nakon njih šume, pašnjaci i livade te na kraju dolaze naselja, što je vrlo rijetko i dosad nije imalo obilježja katastrofe ili nesreće pa nije bilo potrebe za evakuacijom stanovništva.

10.5.4 Zrak

Iako prerađivačka industrija neposredno pridonosi smanjenju kvalitete zraka, prema podacima iz Programa zaštite zraka, najznačajniji izvor emisija u Županiji predstavlja cestovni promet koji je najveći izvor CO₂, CO, NO_x i SO₂. U Županiji se nalazi šest cestovnih i dva željeznička granična prijelaza te međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca, što ovaj prostor čini izrazito prometno frekventnim. Prema dostupnim podacima, promet kao najvažniji izvor onečišćenja navode sljedeće JLS: Budinščina, Đurmanec, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapina, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Pregrada, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Zabok.

Osim samog prometa, na području Županije prisutni su i difuzni izvori onečišćenja, gdje se u prvom redu misli na poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda onečišćuje zrak stakleničkim plinovima CH₄ i N₂O (dušikov oksid), plinom odgovornim za zakiseljavanje i eutrofikaciju NH₃ (amonijak) te raznovrsnim pesticidima. Uz stočarsku proizvodnju vezano je onečišćenje zraka neugodnim mirisima (zbog prisutnosti amonijaka, sumporovodika, merkaptana), čime se na primjetan način narušava kakvoća okoliša. Prema dostupnim podacima poljoprivrednu proizvodnju kao izvor onečišćenja zraka navode sljedeće JLS: Budinščina, Kraljevec na Sutli, Mihovljan, Tuhelj i Zlatar Bistrica.

Značajno onečišćenje zraka (PM₁₀ i NMHOS) uzrokovano je i kućnim ložištima, a u Županiji čak 62 % stanovništva u kućanstvima kao primarni ili jedini energent koristi ogrjevno drvo. Eksploatacija mineralnih sirovina (šljunak i građevinski kamen) onečišćuje zrak prašinom uz same lokalitete eksploatacije, ali i uz putove kojima se materijal transportira do mjesta

korištenja, osobito ako pri transportu nisu primijenjene odgovarajuće mjere (Izvješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017. godine).

10.5.5 Klimatske promjene

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika (PR KZZ).

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone

termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području aridne panonske Hrvatske posebno su zbog daljnjeg isušivanja i dezertifikacije ugrožena staništa rijeka s muljevitim obalama (Sava, Drava, Dunav), panonske slane stepe, slane močvare i plitka zaslanjena jezera, brojni subpanonski i panonski travnjaci na području Baranje i Srijema te aluvijalne šume. Posljedice klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj već su vidljive kroz ugrozu pojedinih vrsta, zbog čega Crvene knjige Republike Hrvatske posebno ističu ugrozu vrsta cretova i periodičkih lokvi.

Dugotrajna suša izravno će utjecati na dostupnost slatke vode, a time i na mogućnost uzgoja slatkovodnih vrsta riba.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetroloma, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

10.5.6 Bioraznolikost

Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu izloženost negativnim utjecajima. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji nepovoljno utječu na bioraznolikost općenito pa tako i u KZŽ.

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa gotovo 6.000 ha u Županiji čine zapuštene poljoprivredne površine koje predstavljaju područja pogodna za razvoj vegetacijske sukcesije i za rast invazivnih vrsta. Napuštanje tradicijske ekstenzivne poljoprivrede (košnja za sjeno, ispaša stoke, ...) uzrokuju propadanje prirodnih travnjaka koji zarastaju

te se time smanjuje bioraznolikost tih područja. Osim napuštanja ekstenzivne poljoprivrede i sukcesije prirodnih staništa, glavni uzroci ugroženosti područja važnih za floru u Županiji su sječa, intenzifikacija poljoprivrede, vodopravni zahvati, urbanizacija i turizam, dok za područje Strahinjčice nisu identificirani uzroci ugroženosti. No, prema utvrđenim pritiscima na ekološku mrežu, bioraznolikost u Županiji ugrožavaju još i regulacije vodotoka te uznemiravanje divljih vrsta, a potonji se odnose ponajviše na bioraznolikost Strahinjčice i Medvednice.

Kao glavnu opasnost za ugroženu i strogo zaštićenu floru i faunu Županije JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode KZŽ navodi kamenolome koji ili nisu adekvatno sanirani nakon završetka eksploatacijskih aktivnosti ili načinom rada ugrožavaju ekološku stabilnost područja. Također ističe se i problem postojećih deponija komunalnog otpada i potreba za sanacijom divljih odlagališta koja se uglavnom nalaze u šumama i na zapuštenim poljoprivrednim površinama. Prema anketnom ispitivanju općina, minimalno 14 općina ima problem s divljim odlagalištima otpada, stoga to predstavlja jedan od pritisaka u Županiji.

Nužno je kao pritisak na bioraznolikost istaknuti i nedovoljnu pokrivenost općina sustavom odvodnje otpadnih voda. Nepročišćene otpadne vode mogu značajno ugroziti ekološku stabilnost vodenih sustava i uzrokovati velike promjene u bioraznolikosti područja. Problem otpadnih voda istaknule i brojne općine putem anketa (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.7 Krajobraz

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ (PR KZŽ).

10.5.8 Kulturno-povijesna baština

Na području KZŽ nalazi se 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedostatku donošenja odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoci kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema oduke o donošenju kulturnog dobra, imaoci nisu

upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog svega navedenog otežano je upravljanje ovom vrstom kulturne baštine.

Graditeljska baština, kao dio životne sredine, izložena je trajnom utjecaju i pritiscima, a zbog svog svoje građe (drvena građa, kamen porozne strukture i male čvrstoće) naročito je osjetljiva i sklona propadanju. Osim građevnog materijala fizički utjecaj zabilježen je kroz nebrigu, neodržavanje, zapuštanje, neriješeni vlasničkih odnosa te neodgovarajuće namjene. Prostorni kontekst same baštine narušava neprikladna gradnja u užoj okolici. Najosjetljivija vrste kulturnih dobara su dvorci i kurije koji su u lošem stanju bez namjene te devastirane. Problemi vezani za kulturnu baštinu koje su istaknule pojedine jedinice lokalne samouprave (Budinščina, Kraljevec na Sutli, Krapina, Pregrada) vezane su za nedostatak financijskih sredstava u pogledu obnove ili sufinanciranje obnova, slaba iskorištenost u svrhu turizma te dugogodišnja zanemarivanja i nerazumijevanje za razvoj društva i prostora (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.9 Stanovništvo

Prema podacima iz 2019. godine može se zaključiti da je prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u KZŽ, te kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43.6 godina (muškarci 41,8, žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe.

Županija bilježi nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti koji se očituju u pasivnošću nezaposlenih starijih osoba iznad 50 godina, osoba s poteškoćama te dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) na tržištu rada. Nezaposlenost je također potaknuta ograničenom mobilnošću radne snage zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnošću dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja. Što se tiče osoba s invaliditetom, nedovoljno je korištenje poticaja za njihovo zapošljavanje zbog administrativnih ograničenja za poslodavce.

U školstvu se uočava neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika i prognozu o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad. Također, neomogućen je jednosmjenski rad u svim osnovnim i srednjim školama u Županiji. Što se tiče programa obrazovanja odraslih, nedovoljna je iskoristivost stručnih i infrastrukturnih kapaciteta srednjih škola.

Daljnji razvoj zdravstvenih usluga djelomično je spriječen zbog nezadovoljavajuće razine visokoobrazovanog kadra u zdravstvu. U zdravstvu se također javlja problem nedostatka palijativne skrbi koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike.

Što se tiče organizacija civilnog društva, najčešći problemi s kojima se organizacije susreću u svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalim materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra

koji je zadužen za prijavu i provođenje projekata iz domene djelovanja. Također tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijative za suradnjom između organizacija i jedinica lokalnih i regionalnih samouprava. Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZZ, njihov broj i broj uključenih mladih nije na dovoljnoj razini (PR KZZ).

10.5.10 Promet i širokopojasna infrastruktura

Postojeći problemi vezani uz promet u KZZ odnose se na loše stanje kolnika, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, KZZ je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultrabrz pristup uglavnom ne postoji (PR KZZ).

10.5.11 Energetika

Još uvijek je značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika.

Na području KZZ planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga i kogeneracijskih postrojenja, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu.

10.5.12 Mineralne sirovine

Eksploatacija mineralnih sirovina, uz svoje pozitivne učinke na gospodarstvo i ljude, ima negativan utjecaj na okoliš i prirodu. Jedinice lokalne samouprave putem anketa izložile su nekoliko postojećih problema za okoliš, a koji su posljedica eksploatacije mineralnih sirovina. Najčešće izražen problem od strane JLS su buka i prašina koja nastaju prilikom rada eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Emisije prašine u kamenolomima nastaju pri aktivnostima kao što je bušenje minskih bušotina, sekundarno miniranje, utovar i prijevoz, presipavanje itd. Udaljenost do koje se prašina može taložiti ovisi o brzini vjetera i o postojanju prepreka poput vegetacije. Količina čestica pada eksponencijalno s porastom udaljenosti. Izvor buke u eksploatacijskim poljima mogu biti aktivnosti kao što je miniranje stijenske mase za potrebe eksploatacije, drobljenje kamena, transport mineralnih sirovina itd. Dugoročna izloženost povećanoj razini buke može uzrokovati zamaranje slušnog živca te potencijalno trajno dovesti do oštećenja sluha, ali i uzrokovati pojavu raznih bolesti. Uz navedene pritiske, ankete JLS kao pritiske eksploatacije izrazile su i oštećenja kolnika i povećanu gustoću prometa, a koji su posljedica transporta mineralnih sirovina iz eksploatacijskih polja (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

10.5.13 Gospodarenje otpadom

Problemi vezani uz zbrinjavanje otpada javljaju se uslijed nedovoljne primjene znanja o pravilnom zbrinjavanju otpadom koje dovodi do stvaranja otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe.

Također, na području KZŽ prisutna je nedovoljna angažiranost nadležnih tijela, odnosno prema Zakonu od otpadu jedinica lokalne samouprave, u sanaciji divljih odlagališta otpada. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porastu cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijenoj svijesti o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu KZŽ.

10.5.14 Buka

Prema dostupnim podacima, najveći izvori buke na području KZŽ su kamenolomi, motocross i off-road staze te autocesta Zagreb-Macelj.

10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš

U tablici u nastavku (Tablica 74) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svakog specifičnog cilja na sastavnice okoliša i okolišne teme. Nakon tablice dan je opis mogućih utjecaja temeljem kojeg je ocijenjena značajnost mogućeg utjecaja. Prepoznati mogući utjecaji kvantificirani su prema skali značajnosti utjecaja (Tablica 73).

Tablica 75. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR KZZ na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne mjere na strateškoj razini ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih mjera mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja mjera 2.2. i 6.1. koji se odnosi na izgradnju širokopojasne infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR KZZ „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“. Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih mjera ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih mjera dan je u tablici u nastavku (Tablica 75). Razlog tome je što se ove mjere odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge mjere PR KZZ i za koje su analizirani utjecaji. Također, može se uočiti i kako se provedbom pojedinih mjera mogu očekivati pozitivni utjecaji na sve sastavnice okoliša budući da se odnose na općenito poboljšanje stanja okoliša (Tablica 76). Utjecaji mjera iz navedenih tablica (Tablica 75 i Tablica 76) nisu detaljnije analizirani.

Tablica 76. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva													
1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.10.	-1	0	-1	-1	-1	-1	+1	-1	+1	0	-1	-1	-1
1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
1.13.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije													
2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
2.2.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	-1?	+1	0	0
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave													
3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan načina života													
4.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	0
4.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	0	0
4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	-1	+1	0
4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.8.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
4.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti													
5.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
5.2.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja													
6.1.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	-1	-1?	+1	0
6.2.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	0	-1	+1
Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada													
7.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZZ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZZ*	gospodarenje otpadom	buka
7.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
7.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje													
8.1.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	0	0	0
8.2.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	-1	0	0
8.3.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	-1	+1	0
8.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
8.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
8.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
8.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem													
9.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.3.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.4.	0	+1	0	-1	0	-1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	-1	0	0
9.6.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.7.	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
9.8.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0
9.9.	-1	+1	+1	-1	-1	+1	-1	+1	-1	0	+1	+1	0
9.10.	+1	0	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	+1	0	+1
9.11.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	-1	0	0
9.12.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	0	+1
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva													
10.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.2.	-1	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.3.	+1	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti													
11.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	0	-1
11.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.4.	0	+1	0	0	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	0
* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije													
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture													
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave													
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom													
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu													
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima													
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca													
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZZ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZZ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda													
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima													
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000													
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima													
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima													
mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja													
mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija													
mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti													
mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije													
mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda													
mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje													
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša													
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite													
mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama													
mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima													
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga													
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti													
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture													
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti													
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova													

Tablica 77. Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
1.3. Poticanje izvoza
1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
7.2. Promocija inovativnih oblika rada
7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Tablica 78. Mjere čijom provedbom se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme

Mjere za koje se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

10.6.1 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do negativnog utjecaja na vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu, dok se isti utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na sastavnice okoliša isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

10.6.2 Mogući prekogranični utjecaji

KZŽ na sjeveru i zapadu graniči s Republikom Slovenijom. Budući da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su mjere određene PR KZŽ uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR KZŽ ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 77) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županije uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 79. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda	voda zrak

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	tlo bioraznolikost zašt. područja
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).		georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georaznolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	bioraznolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	bioraznolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	bioraznolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	krajobraz zašt. područja
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	proizvoda" Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).		
22.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
23.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	klimatske promjene
24.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).		
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	buka
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

10.8 Razmotrene alternative PR KZŽ

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR KZŽ, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Županije u razdoblju 2021.-2027. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR KZŽ doprinijeti poboljšanju stanja okoliša. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR KZŽ, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Županije, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR KZŽ, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja KZŽ.

10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

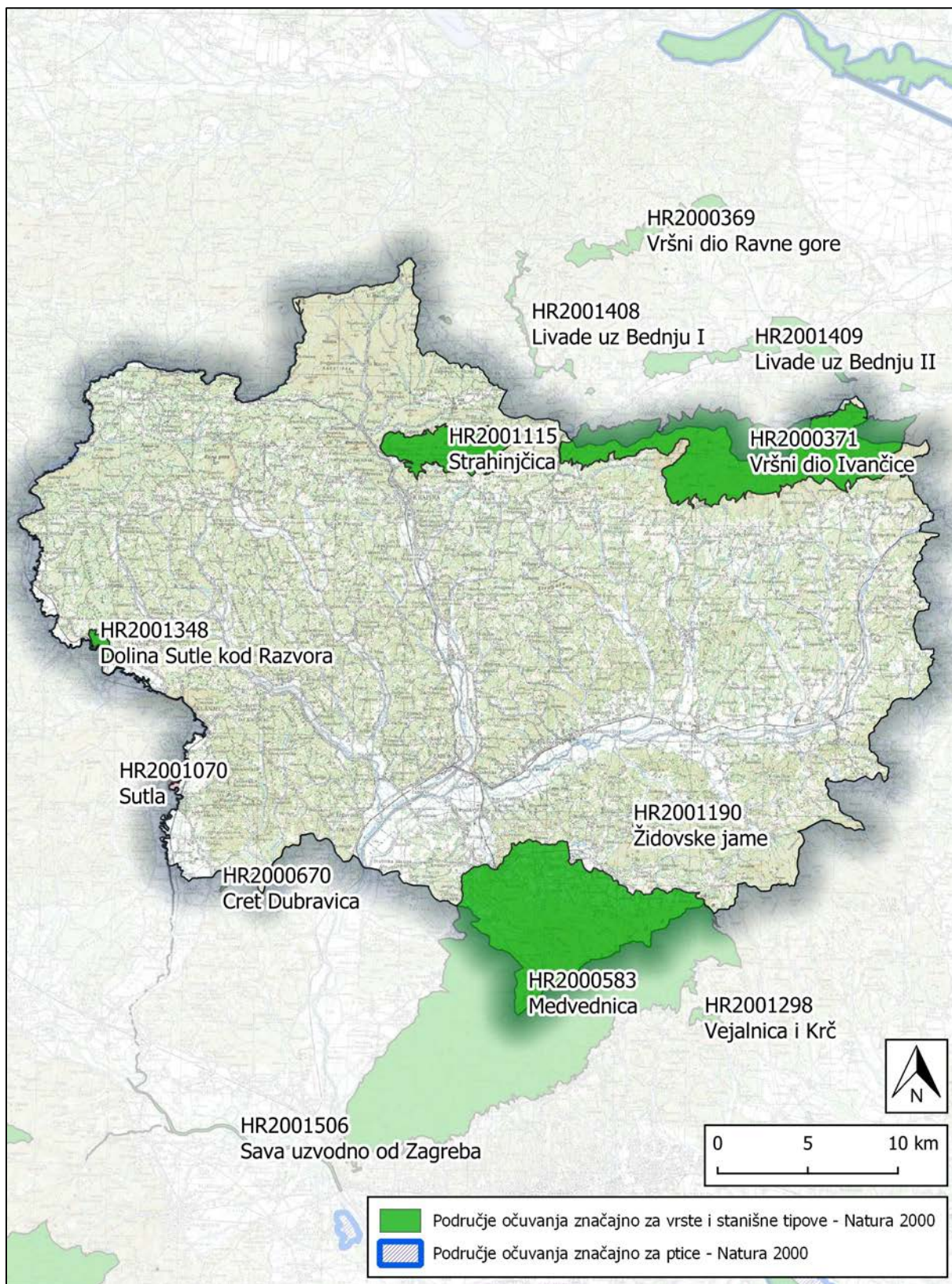
Ekološku mrežu čine:

1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) - područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

Provedba PR KZŽ planirana je na teritoriju KZŽ, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovoj Županiji. U tablici u nastavku (Tablica 78) navedena su područja ekološke mreže KZŽ-a, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 30). Iz navedene slike može se primijetiti kako su POVS područja ekološke mreže smještena uz rubne dijelove KZŽ, dok se na području KZŽ ne nalaze POP područja ekološke mreže.

Tablica 80. Područja ekološke mreže na području KZŽ

područje ekološke mreže	osnovni podaci
POVS	
HR2000583 Medvednica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000583 površina: 18.529,94 ha Planinsko područje koje karakterizira velika zastupljenost i dobra očuvanost šuma.
HR2001115 Strahinjčica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001115 površina: 1.358,57 ha Planina na sjeverozapadnom dijelu Hrvatskog Zagorja, s najvišim vrhom na 846 m nadmorske visine.
HR2000371 Vršni dio Ivančice	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000371 površina: 6.075,2 ha Ivanščica je najviša planina na sjeveru Hrvatske s najvišim vrhom na 1.061 m nadmorske visine.
HR2001070 Sutla	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001070 površina: 155,55 ha Sutla je granična rijeka između Republike Hrvatske i Slovenije. Izvire u Sloveniji te se nakon 90 km toka ulijeva u rijeku Savu na području Republike Hrvatske.
HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001348 površina: 96,24 ha Mozaično područje vlažnih livada ispresijecanim s manjim šumovitim površinama.
HR2001190 Židovske jame	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001190 površina: 0,78 ha Speleološki objekt (jama) smješten u jugozapadnom dijelu KZŽ, u blizini Medvednice.

Slika 30. Područja ekološke mreže u KZŽ, 1:330.000

10.9.1 Utjecaj PR KZŽ na područja ekološke mreže

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom mjera PR KZŽ. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba mjera 1.5., 1.10., 2.2., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4., 8.1., 8.2., 8.4., 9.4., 10.2. i 11.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, te se s toga zaključuje da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu; provedbom mjera 6.1., 6.2., 8.3., 9.9. i 9.10. mogući su pozitivni i negativni utjecaji te će utjecaji navedenih mjera biti analizirani u nastavku. Provedbom mjera 9.1., 9.2., 9.3., 9.5., 9.6., 9.11. i 9.12. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša, stoga se pozitivan utjecaj može očekivati i na područja ekološke mreže. Provedbom ostalih mjera ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 79) dana je procjena utjecaja mjera PR KZŽ na ekološku mrežu.

Tablica 81. Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
<p>U sklopu navedenih mjera planirane su aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona (1.5.), turističke infrastrukture (1.10.), zdravstvenih i socijalnih objekata (4.1.), društvenih/javnih stanova (4.2.), sportskih dvorana (4.8.), laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra (7.4.) te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara (8.4.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Za aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona, zdravstvenih i socijalnih objekata, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara može se pretpostaviti da će se odvijati u neposrednoj blizini većih središta KZŽ, koja se najvećim dijelom nalaze izvan područja ekološke mreže. S druge strane, područja ekološke mreže općenito mogu predstavljati atraktivna turistička područja (prirodne ljepote, udaljenost od urbanih središta, mala prisutnost ljudi i antropogenih pritisaka okoliš poput buke) te su s toga pod pritiskom provođenja aktivnosti unaprjeđenja turizma. Bez obzira na navedeno, navedene mjere se generalno mogu provoditi na čitavom području KZŽ te je stoga moguć utjecaj na sva područja ekološke mreže.</p> <p>Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (<i>Austropotamobius torrentium*</i>), potočna mrena (<i>Barbus balcanicus</i>), gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka</p>

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja svih područja ekološke mreže u KZŽ, uključujući i ciljeve očuvanja ciljnih vrsta koje su isključivo vezane uz vodeni okoliš, budući da korištenjem navedene infrastrukture može doći do degradacije kakvoće vode kroz ispuštanje otpadnih voda u vodna tijela.

Slijedom navedenog, izgradnju poduzetničkih zona, turističke, zdravstvene i socijalne infrastrukture, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, te u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Izgradnje navedene infrastrukture nisu neuobičajene aktivnosti i generalno su poželjne u kontekstu razvoja područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Ova mjera uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove mjere na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže**.

6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje različite vrste infrastrukture: prometne, komunalne, građevina javne i poslovne namjene te infrastrukture širokopojasnog interneta.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mogući utjecaji izgradnje građevina javne i poslovne namjene jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4. i 8.4., a isto vrijedi i za izgradnju komunalne infrastrukture, koja uključuje sustave vodoopskrbe i odvodnje (za koje se generalno očekuju zanemarivi utjecaji budući da u najvećoj mjeri prate

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

koridore postojeće linijske infrastrukture i utjecaji su ograničeni na period izgradnje) te građevine gospodarenja otpadom (čime dolazi do zauzeća prostora). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture širokopojasnog interneta jednaki su kao i kod mjere 2.2.

Slijedom navedenog, izgradnju prometne infrastrukture i građevina javne i poslovne namjene u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljne stanišne tipove i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koja ako će se provoditi na ekološki i ekstenzivan način, može dovesti do pozitivnih utjecaja na ciljne vrste i ciljna staništa vezana uz navedene površine: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Ekološkom i ekstenzivnom poljoprivredom u skladu s ciljevima očuvanja navedenih vrsta može se očekivati povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Mjera uključuje i aktivnost sanacije vodotokova, čime može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže koja uključuju vodene ciljne vrste: HR2001070 Sutla – sve ciljne vrste (8 riba i slatkovodna školjka), HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativni utjecaji očituju se kroz gubitak staništa te degradaciju stanišnih uvjeta.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne. Sanaciju vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/doprivredno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, i njihove ciljeve očuvanja koji se odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Mjera uključuje aktivnost kreiranja i provedbe poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Provedbom mjere 7.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na bioraznolikost zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku, no ipak su mogući i određeni negativni utjecaji na područja ekološke mreže.

Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Promjene postojećih aktivnosti neće nužno uzrokovati samo negativne utjecaje, mogući su i pozitivni utjecaji na navedene ciljne vrste/ciljna staništa, i to kroz povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvene biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvene biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta te unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljne vrste. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, te na sve kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, kao i kod poticanja korištenja biomase. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama eksploatacije mineralnih sirovina (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe i iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje sunčanih elektrana, a može uključivati i izgradnju hidroelektrana i vjetroelektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama, prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže unutar KZŽ, izgradnja vjetroelektrana i sunčanih elektrana potencijalno bi se mogla provoditi na područjima HR200115 Strahinjčica, HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora i HR2000583 Medvednica, gdje je moguć negativan utjecaj na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa zbog gubitka staništa, te na sve ciljne vrste šišmiša stradavanjem kolozijom s vjetroagregatima.

Izgradnja hidroelektrana moguća je na područjima HR2001070 Sutla i HR2000583 Medvednica, gdje je negativan utjecaj prvenstveno moguć na vodene ciljne vrste, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka).

Mjera uključuje i poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvene biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvene biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući.

Slijedom navedenog, izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta i poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Sunčane elektrane potrebno je u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritetnih ciljnih stanišnih tipova. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.). Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe također je potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom (reciklažna dvorišta, pretovarne stanice i sl.). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 6.1., 7.4. i 8.4. Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja prethodno navedenih kopnenih ciljnih vrsta/ciljnih staništa.

Slijedom navedenog, izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke**

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, obaloutvrde, pragovi, retencije, akumulacije i sl.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, a time i na područja ekološke mreže na kojima će se aktivnost provoditi. Izgradnjom građevina koje se potpuno ili djelomično nalaze u koritu vodotoka (obaloutvrde, pregrade, akumulacije, retencije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na područja ekološke mreže koja uključuju ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš: HR2001070 Sutla (8 vrsta riba i 1 slatkovodna školjka); HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa navedenih vrsta, prekida longitudinalne povezanosti vodotoka i promjenu hidroloških karakteristika tekućica. Izgradnjom građevina koje uključuju i prostor izvan korita vodotoka (nasipi, retencije i akumulacije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na sva područja ekološke mreže koja uključuju kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, što su na području KZŽ sva područja izuzev HR2001070 Sutla. Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa te promjenu stanišnih uvjeta. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu ove mjere (vrsta infrastrukture, lokacija, površina i broj zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, objekte zaštite od poplava potrebno je planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture. Primjenom ovih rješenja mogući su i određeni pozitivni utjecaji na ciljne vrste/ciljna staništa kroz poboljšanje postojećih, ranije degradiranih stanišnih uvjeta (posljedica kanaliziranja vodotoka, uklanjanja riparijske vegetacije, izgradnje vodnih građevina u koritu vodotoka i sl.). Jednako kao i kod prethodnih mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture, objekte zaštite od poplava u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Mjera uključuje aktivnost izgradnje novih prometnica koja se može provoditi na čitavom području KZŽ.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, izgradnju prometnica u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.9.2 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 80) navedeni su strateški projekti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na područja ekološke mreže, budući da se projekti ne nalaze unutar granica ekološke mreže niti u njenoj neposrednoj blizini. Uz navedene projekte, mogućnost utjecaja može se isključiti i za strateške projekte navedene u tablici u nastavku (Tablica 81), budući da ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje.

Tablica 82. Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže

Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
27. Vatrogasno vježbalište

Tablica 83. Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Za ostale strateške projekte (njih 7) procjena utjecaja na ekološku mrežu dana je u tablici u nastavku (Tablica 82).

Tablica 84. Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE <p>Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Lokacija je smještena unutar područja HR2000583 Medvednica, na samoj granici područja. Rekonstrukcijom dvorca ne očekuju se utjecaji na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, dok izgradnjom novog objekta može doći do utjecaja na šume (koje se prema karti kopnenih nešumskih staništa RH nalazi na području oko dvorca) ali i livade, koje se također nalaze na širem području dvorca. Izgradnjom novog objekta može doći do gubitka staništa ciljnih vrsta vezanih uz šume i livade (šišmiši, beskralježnjaci), a također i gubitka ciljnih šumskih staništa (91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume, 9260 Šume pitomog kestena, 9110 Bukove šume, 91K0 Ilirske bukove šume). Budući da su navedena staništa široko rasprostranjena na području HR2000583 Medvednica, ne očekuje se značajan gubitak njihove površine izgradnjom znanstveno-edukativno-zabavnog centra.</p> <p>Slijedom navedenog, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja HR2000583 Medvednica. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
9. Centar za palijativnu skrb 20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine 21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja <p>Navedeni strateški projekti uključuju izgradnju infrastrukture, no budući da točne lokacije nisu poznate utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže. Glavni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom infrastrukture su trajni gubitak ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta, što direktno negativno utječe na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Budući da se može pretpostaviti kako će se raditi o relativno manjim zahvatima u prostoru, te kako će se navedena izgradnja vrlo izgledno planirati na već antropogeno utjecanom području uz veća središta KZŽ (koja se izuzev Donje Stubice u pravilu nalaze izvan područja ekološke mreže), može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana <p>Strateški projekt uključuje izgradnju školskih sportskih dvorana na području Gradova Oroslavje i Zlatar te Općina Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice. Izgradnjom sportskih dvorana na već antropogeno utjecanom području, neposredno uz postojeće škole i ostalu infrastrukturu, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije <p>Strateški projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju 18 osnovnih škola, od kojih su neke smještene unutar područja ekološke mreže. Budući da se radi o dogradnji i rekonstrukciji postojećih objekata, u urbanom području, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja</p>

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja navedenih zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Strateški projekt uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishođena pozitivna rješenja, zaključujemo kako se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja ovog strateškog projekta na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

10.9.3 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora te fragmentacije staništa, dok su tijekom korištenja zahvata mogući negativni utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Isti utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na ekološku mrežu isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

10.9.4 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablici u nastavku (Tablica 83) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 85. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	sva područja ekološke mreže
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioriternih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

10.9.5 Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih mjera i strateških projekata PR KZŽ na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom mjera i strateških projekata određenih PR KZŽ neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 18 mjera i 7 strateških projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnih utjecaja koji pojedinačno nisu značajni. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja. Na temelju provedene analize zaključujemo da je **PR KZŽ prihvatljiv za ekološku mrežu**, odnosno da ne uključuje mjere i strateške projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja područja ekološke mreže.

11 Izvori podataka

Okoliš

1. Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)
2. Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2016. (2019)
3. JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije (2020): Zagorje zeleno
4. Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije (2016): Izvješće o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015.
5. Ires ekologija (2018): Izvješće o stanju okoliša Krapinsko-zagorske županije 2014.-2017.
6. ENVI portal okoliša, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, <http://envi-portal.azo.hr/>
7. Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)
8. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
9. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
10. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
11. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
12. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)
13. Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)
14. Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)
15. Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)
16. Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)
17. Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)
18. Europski zeleni plan (2019)
19. Strategija od polja do stola (2020)
20. Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)
21. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)
22. Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)
23. Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019
24. Herak (2011): Karte potresnih područja Hrvatske, Geofizički Zavod PMF, Zagreb

Priroda

25. J. Topić, Lj. Ilijanić, N. Tvrković i T. Nikolić (2006): Staništa - priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
26. Hrvatsko društvo za biološka istraživanja (2013): Fauna vretenaca i invazivna flora Krapinsko-zagorske županije
27. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
28. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)

29. Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
30. Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)
31. Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)

Vode

32. Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, <http://korp.voda.hr>
33. Definiranje trendova i ocjena stanja podzemnih voda na području Panonskog dijela Hrvatske, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2016.
34. Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
35. Hrvatske Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (NN 66/16)
36. Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. (NN 66/16)
37. Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15)
38. Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)
39. Hrvatske vode (2014): Provedbeni plan obrane od poplava Branjenog područja Sektor C – Gornja Sava, Branjeno područje 12
40. Hrvatske vode (2019): Prethodna procjena rizika od poplava 2018.

Geologija, georaznolikost, geomorfologija, pedologija

41. Bognar, A. (2001): Geomorfološka regionalizacija Hrvatske, Acta Geographica Croatica, 31/1, 7-29.
42. Bogunović, M. i sur. (1996): Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske, Agronomski fakultet, Zagreb
43. Magaš, D. (2013): Geografija Hrvatske, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Meridijani, Zadar.
44. HGI (2014): Rudarsko-geološka studija KZŽ

Zrak i klimatske promjene

45. Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
46. MINGOR (2020): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2019. godinu
47. MZOIE (2019): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2018. godinu
48. HAOP (2018): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2017. godinu
49. HAOP (2017): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2016. godinu
50. MZOIE (2018): 7. Nacionalno izvješće i treće dvogodišnje izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
51. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
52. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, <http://prilagodba-klimi.hr/>

53. Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
54. Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
55. Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
56. Rezultati klimatske modeliranja na sustavu HPC VELEbit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatske promjenama RH do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijske plana (MZOE, 2017)
57. Dodatak rezultatima klimatske modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracije na prostornoj rezoluciji od 12,5 km (MZOE, 2017)
58. Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027, EC, C(2021) 5430
59. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
60. Akcijske plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)
61. Program zaštite zraka, ozonske sloja, ublažavanja klimatske promjena i prilagodbe klimatske promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)
62. Državni meteorološki zavod, www.klima.hr
63. Filipčić, A. (2009): Razgraničenje Köppenovih klimatske tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, Acta Geographica Croatica, 35, 7 – 18.
64. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
65. Pariški sporazum (Pariz, 2015)

Stanovništvo

66. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr
67. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
68. Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)
69. Strategija razvoja ljudske potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
70. Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)

Kulturno-povijesna baština

71. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (<https://registar.kulturnadobra.hr/#/>)

Otpad

72. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (NN 3/17)
73. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
74. Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu (EC 2018)
75. MINGOR (2020): Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu

12 Popis propisa

Okoliš

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
2. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
3. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
4. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19)
5. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18)
6. Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/18)

Priroda

1. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
2. Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21)
3. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)
4. Strategija i akcijski plan zaštite prirode RH za razdoblje 2017. – 2025. (NN 72/2017)
5. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19)

Vode

6. Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21)
7. Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19)
8. Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13)
9. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20)
10. Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)

Zrak i klimatske promjene

7. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/20)
8. Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19)
9. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)

Šumarstvo i poljoprivreda

1. Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20)
2. Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21)

Buka

3. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21)
4. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04)
5. Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru (NN 156/08)

Kulturno-povijesna baština

6. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20)

Otpad

7. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19)
8. Pravilnik o gospodarenju otpadom (81/20)
9. Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20)
10. Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom (NN 97/15, 7/20, 140/20)
11. Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20)
12. Pravilnik o katalogu otpada (NN 90/15)
13. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022.
14. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Akcidenti

15. Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)
16. Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10)

13 Popis priloga

- Prilog 1)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
- Prilog 2)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode
- Prilog 3)** SWOT analiza

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20
URBROJ: 517-03-1-2-20-13
Zagreb, 8. prosinca 2020.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 42. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u rješenju ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

I. Pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, OIB: 99339634780 izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:

1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš.
3. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća.
4. Izrada programa zaštite okoliša.
5. Izrada izvješća o stanju okoliša.
6. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.
7. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskog izvješća.

8. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime
  9. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe sastavnica okoliša
  10. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša
  11. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishoda znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša« i znaka EU Ecolabel.
  12. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- IV. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-11 od 1. veljače 2018. godine, kojim je pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik) OIB: 99339634780, podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenim stručnjacima navedenim u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-11 od 1. veljače 2018. godine koje je izdalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Svojim zahtjevom ovlaštenik je tražio da se za poslove pod rednim brojem 1., 2., 9., 10., 12., 23., 25. i 26. na popis zaposlenika kao voditelji stručnih poslova stave djelatnici Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch., Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. i Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Osim toga traži se uvrštavanje u popis stručnjakinje Mihaele Meštrović, mag.ing.prosp.arch.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplomu i potvrdu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni za sve predložene voditelje stručnih poslova. Isto tako Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch. ima sve uvjete za uvrštavanje na popis kao zaposleni stručnjak. Kako je za poslove izrade dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća kao i izradu sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća izdana posebna Suglasnost

(KLASA: UP/I-351-02/16-08/55; URBROJ: 517-06-2-1-1-17-4 od 9. ožujka 2017. godine), navedeni poslovi su uvršteni u ovo rješenje.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki V. izreke rješenja.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!**, s povratnicom!)
2. Državni inspektorat
3. Očevidnik, ovdje

P O P I S

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing. Ivana Šarić, mag.biol. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temeljnog izvješća	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
9. Izrada programa zaštite okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
10. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća	voditelj naveden pod točkom 8.	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch. Ivana Šarić, mag.biol.
15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna, i projekcija za potrebe sastavnica okoliša	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijetelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.

26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
--	----------------------------------	---------------------------------

U3-73-0001/21
22.01.21.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/29
URBROJ: 517-03-1-2-21-18
Zagreb, 12. veljače 2021.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva pravne osobe Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u popisu zaposlenika ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

- I. Pravnoj osobi Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, OIB: 99339634780, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode:
  1. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu.
  2. Priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja: KLASA: UP/I 351-02/15-08/29, URBROJ: 517-03-1-2-20-16 od 10. prosinca 2020. godine kojim je pravnoj osobi Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode.
- IV. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

Obrazloženje

Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je zahtjev za izmjenom podataka u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/29, URBROJ: 517-03-1-2-20-16 od 10. prosinca 2020. godine izdanom od Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Ovlaštenik je tražio da se u voditelje stručnih poslova uvrsti Goran Lončar, mag.oecol.,mag.geogr., a u stručnjake nova djelatnica Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch. Isto tako ovlaštenik je tražio odobrenje za dodatne vrste stručnih poslova prema članku 40., stavku 2., točki 4. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18, u daljnjem tekstu: Zakon) – priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplome i potvrde Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenog voditelja i stručnjaka, te je Uprava za zaštitu prirode svojim Mišljenjem KLASA: UP/I 612-07/20-75/05, URBROJ: 517-05-2-3-20-2 od 27. studenoga 2020. godine zaključila da se predloženi zaposlenici Goran Lončar, mag.oecol.mag.geogr. kao voditelj stručnih poslova i Mihaela Meštrović mag.ing.prosp.arch. kao stručnjak, mogu staviti na popis stručnjaka vezano za poslove zaštite prirode pod točkama 3. i 4. članka 40.stavka 2. Zakona.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

U prilogu: Popis zaposlenika ovlaštenika

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., „ Ilica 191c , Zagreb (R!, s povratnicom!)
2. Državni inspektorat, ovdje
3. Očevidnik, ovdje

POPIS

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-03-1-2-21-18 od 12. veljače 2021.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
3. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing. Ivana Šarić, mag.biol. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch. Mihaela Meštović, mag.ing.prosp.arch.
4. Priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta	Voditelji navedeni pod točkom 3.	Stručnjaci navedeni pod točkom 3.

PRILOG 3. SWOT analiza

Tablica 1. SWOT analiza - gospodarstvo

snage	slabosti	prilike	prijetnje
poljoprivreda			
<ul style="list-style-type: none"> Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KZŽ i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i Zagorske štrukle/Zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KZŽ Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvječar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar 	<ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača - najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je starije od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom) Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih preradevina Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete Kvalitetna i konstruktivna suradnja Osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače
poduzetništvo i obrtništvo			
<ul style="list-style-type: none"> Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 - rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik Izvozno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km2 i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ manje od prosjeka države Niska inovativnost KZŽ (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KZŽ Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed bolesti pandemije COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19 Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu). 	<ul style="list-style-type: none"> Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima. Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjernost između ponude i potražnje na tržištu rada Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitog proizvodnji, koja može ugroziti izvozno orijentirane tvrtke
turizam			
<ul style="list-style-type: none"> Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista 	<ul style="list-style-type: none"> Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZZ Brand „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu. 	<ul style="list-style-type: none"> Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZZ Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZZ Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19 Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19 Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

Tablica 2. SWOT analiza – društvene djelatnosti

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske Razvijena mreža POU i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU u izradi i provedbi istih prema novim potrebama Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZZ Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZZ (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZZ Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZZ (Savjet za razvoj civilnog društva KZZ, Strategija razvoja civilnog društva KZZ) Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZZ kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju 	<ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji - pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom Ograničena mobilnost radne snage u KZZ zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja Nespremnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce Niska prosječna plaća u KZZ u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama. 	<ul style="list-style-type: none"> Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije) Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno-gospodarskom rastu županije Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke 	<ul style="list-style-type: none"> Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZZ Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj Neprikladni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SS i studenata Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s poteškoćama u razvoju Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatan broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad Neadekvatni prostori za jedno-smjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih 		

Tablica 3. SWOT analiza – okoliš, priroda, infrastruktura

snage	slabosti	prilike	prijetnje
okoliš i priroda			
<ul style="list-style-type: none"> Biološka raznolikost KZŽ zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla) Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radoboju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZŽ Na području KZŽ djeluje razvijena i agilna mreža eko-škola i udruga za zaštitu prirode i okoliša Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto) Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZŽ Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće 	<ul style="list-style-type: none"> Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije Šume u KZŽ zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla KZŽ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima, primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu Reljef i bogata prirodna baština KZŽ resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja Dostupnost „Life“ programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa 	<ul style="list-style-type: none"> Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova) Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude) zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija) Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobrazza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa 	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (green jobs) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (green economy) u Europi Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂ Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel) Tipizacija krajobrazza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina ("zeleni urbanizam") 	
infrastruktura			
<ul style="list-style-type: none"> Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i moderniziranje) Dobra povezanost na razini KZZ zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštitu okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta. 	<ul style="list-style-type: none"> Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije Neadekvatno održavanje I kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu Ceste istočnog dijela KZZ su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZZ nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar) Neusklađenost autobusnih vozničkih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza Nepostojanje Baze podataka brownfield lokacija KZZ zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada 	<ul style="list-style-type: none"> Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovnog i adrenalinskog turizma Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga) Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u brownfield infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom Postojanje PRŠI za širokopojasni Internet (Planova razvoja širokopojasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100%) Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota Nedostatak feed in tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

Naručitelj: Zagorska razvojna agencija, Krapina

Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.

Završno izvješće

Izvršitelj: Euro ekspertiza j.d.o.o.

Prof.dr.sc. Nenad Starc

Dr.sc. Marijana Sumpor

Zagreb, prosinac 2019. - studeni 2021.

Prethodno vrednovanje provodi se temeljem Ugovora i Dodatka br. 1 i br. 2 ugovora o pružanju usluge stručnjaka za vanjsko vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije i usluge stručnjaka za prethodno vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije, u okviru projekta "Znanjem za europsko zajedništvo – ZEZ II" financiranog iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

1. Sadržaj

Sadržaj

1. Sadržaj	2
2. Kratak sažetak	3
2.1 Najvažniji rezultati vrednovanja	3
2.2 Zaključci i preporuke	4
3. Uvod	6
3.1 Svrha izvješća o vrednovanju	6
3.2 Struktura izvješća	6
4. Kontekst vrednovanja.....	6
4.1 O aktu strateškog planiranja	6
4.2 O postupku prethodnog vrednovanja	7
4.3 Pandemija COVID-19 i potres	8
5. Metodološki pristup i evaluacijski kriteriji	8
5.1 Pristup prethodnom vrednovanju izrade strateškog planskog akta	8
5.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja	9
6. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna	9
6.1 Nalazi prethodnog vrednovanja rezultata radionice za izradu SWOT analize	9
6.2 Prethodno vrednovanje nacrtu Analize stanja	11
6.3 Izmjene tijekom izrade Plana razvoja zbog pandemije bolesti COVID -19	12
6.4 Prethodno vrednovanje nacrtu strateškog okvira.....	13
6.5 Usklađenost nacrtu PRKZŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030.....	14
6.6 Razvoj strateškog okvira i usklađivanje s novim Uputama MRRFEU.....	16
6.7 Provedbeni mehanizam – pokazatelji ishoda, opis mjera i strateški projekti.....	18
6.8 Financijski okvir	21
7. Odgovori na evaluacijska pitanja.....	21
8. Zaključci, komentari i preporuke.....	23

2. Kratak sažetak

Uvod

Proces prethodnog vrednovanja je formativnog karaktera i temeljni cilj je doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine. Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provođitelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

Vrednovanje je strukturirano u tri faze i izrađena su dva fazna i jedno završno izvješće. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize kako bi se osigurala relevantnost posebnih ciljeva i mjera u odnosu na prepoznate probleme, potrebe i potencijale. Ex ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi krajem 2019. godine nakon koje su održani sastanci s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije početkom 2020. godine. Do zastoja u procesu izrade došlo je uslijed proglašenja COVID 19 Pandemije u ožujku 2020. godine. Stoga je u drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje razvoja strateškog okvira unutar kojeg su određene razvojne potrebe, prioriteti, ciljevi i mjere. U završnom izvješću obuhvaćena je ocjena cjelovitog strateškog planskog akta u skladu s evaluacijskim kriterijima.

2.1 Najvažniji rezultati vrednovanja

Na proces izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. su u određenoj mjeri utjecali i zastoji u procesu izgradnje novog sustava strateškog planiranja na nacionalnoj razini uslijed pandemijskih uvjeta tijekom 2020. U procesu izrade slijedile su se Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015, te Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. A u lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja KZZ do 2027. bila pri kraju, MRRFEU je županijskim razvojnim agencijama poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0 koja je potom objavljena na web stranici Ministarstva krajem kolovoza 2021.

Slijedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZZ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i

formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020.

- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u Planu razvoja KZZ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize, te formuliranih ciljeva Plana razvoja KZZ.
- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno jer su vizija Plana razvoja, razvojni prioriteti javnih politika županije i posebni ciljevi jasno međusobno usklađeni.
- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske.
- *Jednakost* – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

2.2 Zaključci i preporuke

Zaključak o nacrtu Analize stanja i radionici za izradu SWOT analize – ključni dijelovi bili su pripremljeni u prosincu 2019., te su nakon vrednovanja i dorade korištene na radionici o SWOT analizi održanoj u siječnju 2020. Preporuke vezane uz sadržaj kao i strukturu teksta (prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastruktura izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet) su prihvaćene.

Preporuke vezane uz COVID 19 - protuepidemijske mjere radi suzbijanja širenja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analiza stanja je dopunjena novim podacima koji su prikupljeni anketnim upitnikom kojeg su sastavili djelatnici ZARA-e i uputili ga poslovnim subjektima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u listopadu 2020. godine. Na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije.

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira – s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrtu Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke ex-ante evaluatora za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioriteta područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

3. Uvod

3.1 Svrha izvješća o vrednovanju

Proces prethodnog vrednovanja odnosno ex-ante evaluacije je proces formativnog karaktera i temeljni je cilj doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PRKZZ). Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provođitelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta vodeći se obveznim i dodatnim kriterijima vrednovanja i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

3.2 Struktura izvješća

Vrednovanje je strukturirano u 3 faze te su izrađena odgovarajuća fazna i objedinjeno završno izvješće, a sadržaj izvješća slijedi Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019.) preporučenu strukturu. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize, te identifikaciji razvojnih potreba i potencijala. Ex-ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi nakon koje je održao sastanke s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije (ZARA). U drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak je bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja uslijed pandemije uzrokovane COVID-19 na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje izrade strateškog okvira unutar kojeg su određeni vizija, prioriteti javne politike županije, posebni ciljevi i mjere. Treće fazno izvješće predstavlja završnu fazu izrade te obuhvaća provjeru prihvaćenih preporuka prethodnih izvješća i usuglašavanje narednih koraka u postupku izrade Plana razvoja županije, te ocjenu identificiranih provedbenih mehanizama te izrađenog financijskog okvira za provedbu identificiranih razvojnih mjera.

4. Kontekst vrednovanja

4.1 O aktu strateškog planiranja

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine izrađen je temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske stupio je na snagu 20.12.2017. godine. Temeljem navedenog zakona je uređen sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske koji sadrži pripremu, izradu, provedbu, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela. Zakonom je definirana obveza izrade srednjoročnog akta strateškog planiranja za jedinice područne (regionalne)

samouprave. Prema odredbama članka 23. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, županije izrađuju srednjoročne akte strateškog planiranja koji će zamijeniti dosadašnje županijske razvojne strategije, koje su se u razdoblju od 2014. do 2020. godine izrađivale i donosile sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018).

Krapinsko-zagorska županija (KZZ) je temeljem Odluke Županijske skupštine (srpanj 2019.) pristupila izradi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godina. Nositelj izrade Plana razvoja je Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija (ZARA). Za izradu Plana razvoja imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera.

Župan KZZ je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje županije (listopad 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja KZZ koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

4.2 O postupku prethodnog vrednovanja

Izvješće o prethodnom vrednovanju PRKZZ je rađeno slijedom Pravilnika Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019), Pravilnika MRRFEU o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019), Uredbe Vlade RH o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018), te Smjernica za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015. Korišten je i Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. U lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027. bila pri kraju, Ministarstvo je županijskim razvojnim agencijama tj. regionalnim koordinatorima poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0, a koje su konačno objavljene u kolovozu 2021.

4.3 Pandemija COVID-19 i potres

Proces izrade Plana razvoja obilježen je razdobljem proglašenja globalne pandemije uzrokovane bolesti COVID-19. Razvojni kontekst Krapinsko-zagorske županije kao i cjelokupne Republike Hrvatske je od proglašenja pandemije u ožujku 2020. do završetka procesa izrade plana u prosincu 2021. godine u značajnoj mjeri obilježen posljedicama bolesti i provođenja mjera zaštite od posljedica pandemije uzrokovane COVID-19. U procesu izrade plana razvoja su upravo pandemijske okolnosti uvelike utjecale na osvještavanje o realnosti pojave opasnosti i nastupanja kriznih situacija, što je dodatno pojačano potresima koji su također zahvatile i dio Krapinsko-zagorske županije tijekom 2020. godine.

5. Metodološki pristup i evaluacijski kriteriji

5.1 Pristup prethodnom vrednovanju izrade strateškog planskog akta

Proces prethodnog vrednovanja organiziran je u 3 faze koje slijede ključne faze izrade razvojnog plana:

- vrednovanje analize stanja i SWOT analize s ciljem utvrđivanja razvojnih potreba i potencijala
- vrednovanje izrade strateškog okvira koji obuhvaća formulaciju vizije, posebnih ciljeva i popis mjera
- vrednovanje provedbenog mehanizma i financijskog okvira

Metode vrednovanja uključuju analizu dokumentacije u izradi, provjeru usklađenosti sa zakonima i pratećim pravnim aktima, važećim strateškim planskim aktima te kontinuirano usmjeravanje izrađivača primjenom metoda coachinga. Analitička dokumentacija je komentirana u iteracijama kako je nastajala, a rezultati participativnih procesa su komentirani i pružana je podrška u formulaciji nalaza analize stanja kao i osiguravanju konzistentnosti i koherentnosti strateškog planskog akta u izradi.

S obzirom na prirodu vrednovanja planskog akta u izradi, temeljna uloga provoditelja vrednovanja je usmjeravajuća i uska suradnja s nositeljem izrade, kao i sa vanjskim stručnjacima koji su bili angažirani za potrebe izrade plana razvoja. Evaluator je s ciljem praćenja procesa izrade sudjelovao u nizu sastanaka kao promatrač. Radi se o iznimno interaktivnom procesu planiranja s mnoštvom participativnih radionica u kojima su sudjelovali ključni dionici i koordinacijskih sastanaka s predstavnicima županije i lokalnih jedinica. Pandemijski uvjeti otežali su rad, što je u značajnoj mjeri utjecalo na produženje razdoblja planiranja, a za potrebe organizacije sastanaka u uvjetima socijalne distance korištene su komunikacijske aplikacije preko interneta. Tako je uz pomoć tehnologije osiguran daljnji tijek izrade plana koji je okončan s javnim savjetovanjem preko interneta u studenom 2021. godine.

Prosudba ili ocjena koja je sastavni dio procesa vrednovanja oblikovana je temeljem evaluacijskih kriterija, te su na kraju Izvješća istaknuti ključni zaključci i preporuke.

5.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja

Sljedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZZ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Ako su izrađivači u tome uspjeli, ciljevi i prioriteti Plana razvoja bit će utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima
- *Djelotvornost (efektivnost)* – kriteriju je udovoljeno ako se može procijeniti da planirano doprinosi ostvarenju ciljeva, za ovu se ocjenu propituje strateški okvir i provedbeni mehanizam kao i financijski okvir
- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su razvojni prioriteti i mjere u Planu razvoja komplementarni i povezani, ako je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi doprinose ostvarenju viših i ako je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je, nadalje, udovoljeno ako je postignut sklad analize stanja, SWOT analize i ciljeva Plana razvoja.

Za prethodno vrednovanje PRKZZ predlaže se primjena sljedećih dodatnih kriterija:

- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja međusobno usklađeni
- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih); kriteriju je udovoljeno u mjeri u kojoj se Plan razvoja može uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika na višim upravnim razinama
- *Jednakost* – kriteriju je udovoljeno ukoliko su razvojne mjere određene Planom razvoja ravnopravno raspoređene na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

6. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna

6.1 Nalazi prethodnog vrednovanja rezultata radionice za izradu SWOT analize

Radionica o SWOT analizi održana je u Zaboku u Energetskom centru u dvorcu Bračak 28. studenog 2019. Sudionici su bili: 3 konzultanta WYGa kao voditelji, 3 asistentice, 1 zapisničarka te 30 sudionika iz raznih institucija Krapinsko-zagorske županije i privatnog sektora (popis s potpisima prikupljen je tijekom radionice)

Konzultanti WYGa otvorili su radionicu i upoznali sudionike s dosadašnjim koracima izrade Plana. Najavili su izradu SWOT analize, objasnili kako treba popuniti osnovnu SWOT tablicu i što se smatra Snagom, što Slabošću, što Prilikom a što Prijetnjom. Navedeni su i primjeri preuzeti iz nacrtu Analize stanja izrađene u prethodnom koraku izrade Plana. Konzultanti su uglavnom dobro razlučili i objasnili sastavnice SWOT analize ostavivši otvorenim tek neka pitanja o svrstavanju rezultata analize u Snage odnosno Prilike. Ostvaren je dobar kontakt sa sudionicima.

Sudionici su zatim podijeljeni u tri grupe:

- i) poduzetništvo, poljoprivreda i turizam – 8 sudionika,
- ii) okoliš i infrastruktura – 10 sudionika i
- iii) društvene djelatnosti – 12 sudionika.

Grupe su vodili konzultanti WYGa uz pomoć asistentica. U prvom dijelu sustavno su upoznali sudionike s analizom i anketom kojom su propitane ocjene stanja iz prethodnog Plana. Sudionici su uputili niz primjedbi i nanovo ocijenili trenutno stanje županijskog gospodarstva, društvenih djelatnosti i okoliša. Time su se pripremili za SWOT analizu.

Sve tri grupe izradile su SWOT analizu na isti način. U grupi koja je okupila gospodarstvenike i djelatnike županijske uprave zadužene za gospodarstvo prvo su raspravljene snage i slabosti, a sudionici su ispisivali karakteristike županijskog gospodarstva na papiriće. Nakon toga raspravljene su prilike i prijetnje koje su također ispisane na papiriće. Sve je na kraju nalijepljeno na ploču. Voditelj je dobro usmjeravao grupu.

Grupa koja je okupila predstavnike udruga za zaštitu okoliša i djelatnike infrastrukturnih poduzeća radila je na isti način. Grupa koja je okupila predstavnike društvenih djelatnosti radila je nešto drugačije. S obzirom da se radilo o više srodnih ali ipak različitih djelatnosti, grupa je podijeljena u podgrupe koje su se pozabavile kvalitetom života, tržištem rada i odgojem i obrazovanjem. Podjela na podgrupe pokazala se primjerenom. Izrađene su tri SWOT tablice koje su konzultanti nakon radionice objedinili u jednu. Tri SWOT tablice nastale lijepljenjem papirića na odgovarajuća mjesta skinute su i pohranjene.

Nakon izrade SWOT tablica upriličen je sastanak konzultanata, predstavnice Zagorske razvojne agencije i ex-ante evaluatora.

Upućene su slijedeće primjedbe i savjeti:

- Tijekom početnog upoznavanja sudionika sa SWOT analizom nije dovoljno objašnjen kontekst Plana u kojem SWOT ima važno mjesto, tako da je sudionicima mogla izmaći osnovna svrha analize – priprema za određivanje razvojnih ciljeva, a kasnije i razvojnih mjera.
- Eksplicitni prikaz koraka izrade Plana *analiza – SWOT - vizija i ciljevi – mjere – akcijski plan - praćenje učinaka* bio bi učinkovitiji. Usto, snage su objašnjene kao „ono po čemu smo prepoznatljiviji“ iako se može raditi i o neprepoznatim, a ipak značajnim dobrim karakteristikama županije.
- Slabosti su objašnjene kao „ono u čemu nismo dobri“ (ne i prepoznatljiviji).
- U nekoliko navrata brkane su snage i prilike, pa je npr. vodni potencijal naveden kao snaga, a radi se o prilici.
- Usitnjeni posjed naveden je kao slabost iako se radi o nesređenim zemljišnim knjigama koje priječe okrupnjavanje posjeda i prepreka su koju poljoprivredni ulagači, ma kako jaki bili, ne mogu savladati.

- Voditeljima izrade je nakon radionice savjetovano da obrate više pažnje na kut gledanja na snage, slabosti, prilike i prijetnje jer poduzetnici iz svog kuta neke karakteristike (i očigledne slabosti kao što je odlazak radne snage u inozemstvo) županijskog gospodarstva, ocjenjuju kao prepreku, pa i prijetnju poslovanju. Miješanje kutova gledanja zaprijetilo je u SWOTu gospodarstva i u razlaganju na poduzetništvo, poljoprivredu i turizam. Kut gledanja koji imaju poduzetnici ne mora biti isti kao i sektorski kutovi gledanja koji vrijede u SWOTu poljoprivrede i SWOTu turizma.
- Konzultanti su upućeni i na pažljivije formuliranje stavki SWOT tablice. Snaga navedena kao „izgraditi biciklističke staze“ npr., formulirana je kao nalog, a ne karakteristika koja ukazuje na snagu.
- Posebna primjedba odnosila se na institucionalni kapacitet provoditelja Plana razvoja. U Analizi nije posvećeno dovoljno pažnje kompetentnosti i organizaciji provoditelja na županijskoj i općinskoj/gradskoj razini. Za sad je stoga nejasno ima li za to dovoljno djelatnika, jesu li odgovarajuće obrazovani, imaju li iskustva i jesu li organizirani i vođeni tako da mogu provoditi mjere koje će biti navedene u Akcijskom planu.

Zaključak o provedenoj radionici i izrađenoj SWOT analizi - Konzultanti su uvažili primjedbe i izrazili spremnost da dotjeraju SWOT tablice. Riječ je o izmjenama koje ne mogu izmijeniti sud sudionika o dosadašnjem razvoju županije i o trenutnom stanju, tako da konzultanti nakon dorade SWOTa mogu nastaviti sa slijedećim koracima i organizirati radionicu na kojoj će biti formulirana vizija razvoja i društveno-gospodarski razvojni ciljevi. *Prethodna ocjena rada konzultanata u fazi analize bila je povoljna.*

6.2 Prethodno vrednovanje nacрта Analize stanja

Ključni dijelovi nacрта Analize stanja pripremljeni su za radionicu o SWOT analizi. Nacrt je dovršen u prosincu 2019. Nakon vrednovanja i dorade korišten je na radionici održanoj u siječnju 2020. Nalazi vrednovanja su sljedeći:

- Nacrt je iscrpan i dobro potkrijepljen sekundarnim podacima.
- U poglavlju o institucionalnom kapacitetu provoditelja Plana razvoja korišteni su i primarni podaci prikupljeni anketom. To poglavlje dodano je nakon sastanka s ex-ante evaluatorom nakon radionice o SWOT analizi u prosincu 2019. Izrađivač je tako uvažio preporuke i dopunio Nacrt s vrlo kvalitetnim poglavljem.
- Navođeni podaci korišteni su za prikaz stanja Krapinsko zagorske županije, ali i u usporedbama KZZ sa županijama kontinentalne Hrvatske i Hrvatskom u cjelini. Županija je uspoređivana s okruženjem gdje god je to bilo moguće tako da će tekst u daljnjem participativnom procesu izrade Plana omogućiti sudionicima uvid u relativni položaj županije i lakše određivanje razvojnih problema i ciljeva.
- Unatoč dobroj potkrijepljenosti podacima tekst, međutim, nije dovoljno informativan. Strukturiran je tako da su poglavlja o primarnoj infrastrukturi (vodoopskrba, odvodnja i opskrba plinom i električnom energijom) i prometnoj infrastrukturi (ceste, zračne luke, željezničke pruge, internetska širokopojasna

infrastruktura) smještene pri kraju teksta. Pri kraju teksta nalazi se i poglavlje o prirodnim resursima.

- Sudionici izrade Plana, korisnici Analize, obaviješteni su tako o nekim djelatnostima prije nego što su upoznati s njihovom infrastrukturom i resursima. Usto, u prikazu nekih djelatnosti njihova infrastruktura dominira nauštrb same djelatnosti.
- Turizam je ekstenzivno prikazan, a da se njegova infrastruktura jedva spominje, a ukupna infrastruktura Krapinsko-zagorske županije kasnije je u tekstu prikazana bez osvrta na turizam. Tako je izostala ocjena infrastrukture s obzirom na njezina vršna opterećenja koja donosi turistička djelatnost. Turistički prirodni resursi su također prikazani nakon poglavlja o turizmu u kojem je ta djelatnost prikazana bez spominjanja prirodnih resursa.
- Korisnik Analize je tako upućen na stalno preskakanje teksta i naprijed i unatrag.
- Podpoglavljje 3.1. Zdravstvena infrastruktura obuhvaća i zdravstvenu djelatnost, a podpoglavljje 3.2 Društvena infrastruktura i dio društvenih djelatnosti. Usto nije pojašnjeno kako su se stanogradnja i stanovanje našli u poglavlju 3. Društvena i zdravstvena infrastruktura.
- U tekstu se opetovano navode preporuke za rješavanje navedenih problema i nedostataka što remeti metodološki kontinuitet izrade Plana.
- Najviše preporuka pa i prijedloga mjera nalazi se u zaključcima na kraju poglavlja i podpoglavljja tako da su redovno korektni prikazi stanja opterećeni s prijedlozima mjerama koje nisu, i za sada ne mogu ni biti izvedene iz razvojnih ciljeva.

Izrađivačima Plana upućene su sljedeće preporuke:

- razlikovati infrastrukturu djelatnosti od same djelatnosti i u tom smislu prebaciti dijelove teksta iz određenih poglavlja u druga poglavlja;
- preporuke i prijedloge mjera preformulirati tako da budu izraženi kao problem ili ih izbaciti iz teksta. Navedene preporuke i mjere pripremiti za iduće faze izrade Plana;
- razmisliti o restrukturiranju teksta koji treba slijediti logični slijed prikazivanja stanja: prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastrukturna izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet.

Zaključuje se da su u daljnjoj komunikaciji izrađivači uvažili preporuke i dotjerali nacrt Analize. Prethodna ocjena ove faze izrade Plana razvoja bila je povoljna.

6.3 Izmjene tijeka izrade Plana razvoja zbog pandemije bolesti COVID -19

Protuepidemijske mjere poduzimane radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analizu stanja je trebalo dopuniti s novim podacima a kako ih službena statistika nije mogla prikupiti i objaviti u tako kratkom vremenu izrađivačima i djelatnicima Zagorske

razvojne agencije preostalo je da ih prikupe sami. Djelatnici ZARA-e su tako nakon savjetovanja s ex-ante evaluatorom krajem rujna i početkom listopada 2020. sastavili anketni upitnik koji je sadržavao 28 pitanja za poslovne subjekte i 13 posebnih pitanja za obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Postavljena su i pitanja koja nemaju neposredne veze s ograničenjima protuepidemijskih mjera jer su djelatnici ZARE opravdano htjeli iskoristiti priliku i dobiti što više informacija o stanju županijskog gospodarstva. U drugoj polovini listopada 2020. upitnik je poslan županijskim ispostavama Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore s molbom da ga u on-line obliku upute trgovačkim društvima, obrtnicima, zadrugama, samostalnim djelatnicima i OPG.

Do kraja listopada 2020. pristiglo je 120 odgovora pa su na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije. Djelatnici ZARE su se vrlo dobro snašli u ovom, za njih novom, načinu istraživanja. Anketni upitnik je predložen i raspravljen s ex-ante evaluatorom. Njegov konačni oblik, korišten u anketi može se ocijeniti visokom ocjenom. Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira. *Ovaj dio izrade Plana razvoja KZZ bez daljnjega je ocijenjen povoljno.*

6.4 Prethodno vrednovanje nacrtu strateškog okvira

Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrtu Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina.

Početkom studenog, u istom danu, održane su tako tri radionice tematskih radnih skupina: Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš. Predočen je nacrt posebnih ciljeva, prioriteta i mjera razvoja Krapinsko-zagorske županije čime je započela rasprava o strateškom okviru Plana razvoja. Mjere su razrađene tako što su uz svaku mjeru navedeni popis aktivnosti, nositelji i ciljne skupine koje trebaju osjetiti učinak mjere. Ex-ante evaluator je iznio niz komentara naglašavajući potrebu za ocjenom provedbenog kapaciteta nositelja mjera i nejednakog opterećivanja pojedinih nositelja. Komentirao je i određivanje raznih državnih institucija za nositelje mjera a da nije navedeno prihvaćaju li one ovako zadane poslove. Ex-ante evaluator je nadalje upozorio da je u Analizi stanja eksplicitno navedeno da institucionalni kapacitet ne zadovoljava. Postavio je pitanje zašto u nacrtu Ciljeva, prioriteta i mjera nema mjera osposobljavanja županijskih institucija za provođenje Plana razvoja. Do konca studenog, primjedbe su uvažene, a među prioritete je uvedena izgradnja provedbenog (institucionalnog) kapaciteta.

ZOOM radionice tematskih radnih skupina ponovljene su krajem studenog. I ovaj su u istom danu jedna za drugom održane tri radionice na kojima su uz dorađeni nacrt Ciljeva, prioriteta i mjera raspravljani i razvojni pokazatelji. Kako on-line sastanci s velikim brojem sudionika nisu pogodni za metodološke rasprave, ex-ante evaluator je

pismeno reagirao nakon radionica. Upozorio je da potpore ulaganja navode bez novčanih iznosa i ocjene mogu li nositelji osigurati sredstva, da se klizištima dade upravljati, te da se u raspravi o odnosu urbanog i ruralnog razvoja, ruralni razvoj svodi na poljoprivredu. Do kraja godine, prepiska koja je u protuepidemijskim uvjetima zamijenila osobne kontakte izrađivača ZARE i ex-ante evaluatora, uspješno je privedena kraju i rezultirala interno usklađenim nacrtom strateškog okvira koji je zahtijevao tek manje dorade.

Izrada Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini može se rezimirati kako slijedi:

Održano je 6 tematskih radionica i izrađena Analiza stanja sa SWOT analizom koja je kasnije dopunjena na osnovi anketom prikupljenih podataka, a zatim su određeni su razvojni prioriteti i mjere u odnosu na 3 osnovna stupa razvoja – održivo gospodarstvo, društvo i okoliš/prostor. U studenome i prosincu održane su 2 on-line radionice tematskih radnih skupina na kojima je određen nacrt strateškog okvira za Plan razvoja KZŽ. Nacrt strateškog okvira sadrži detaljan prijedlog planiranih aktivnosti/programa i projekata koje se planiraju realizirati u idućih 7 godina kako bi se ostvarili definirani posebni ciljevi:

- konkurentno, održivo i inovativno gospodarstvo
- unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života
- održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem

Komunikacija u protuepidemijskim uvjetima opteretila je djelatnike ZARE koji su se svako toliko našli u ulozi posrednika između izrađivača i ex-ante evaluatora. Djelatnici ZARE su se u tome odlično snašli. Uspješno su komunicirali složena pitanja i sudjelovali u iznalaženju odgovora i usput značajno povećali svoje metodološke kompetencije. I ovaj dio izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije može se bez daljnjega ocijeniti povoljnim.

6.5 Usklađenost nacrta PRKZŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030.

Izrada strateškog okvira Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije privedena je kraju koncem siječnja 2021. Okvir je, međutim, trebalo revidirati tek što je bio završen, jer je temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH iz 2017., Hrvatski sabor 5. veljače 2021. donio Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine. Nakon što je izrađivač u drugoj polovini veljače predao ZARI doradjeni i, kako se činilo, konačni nacrt strateškog okvira, ex ante evaluator je krajem veljače uputio posljednje primjedbe na nacrt i upozorio da su potrebne daljnje dorade kako bi se okvir uskladio s glavnim nacionalnim razvojnim dokumentom. Promjena u sustavu strateškog planiranja RH zahtijevala je odgovarajuće tumačenje na županijskoj razini pa je početkom ožujka održan i posebni on line sastanak s izrađivačima i djelatnicima ZARE. Službenih metodoloških uputa još nije bilo pa je ex ante evaluator predložio promjene strateškog okvira Plana razvoja KZŽ slijedeći strateški okvir Nacionalne strategije:

- i) Polazište izrade Strateškog okvira Plana razvoja KZŽ je Nacionalna razvojna strategija (NRS) (NN 13/2021) i njena 4 razvojna smjera i 13 strateških ciljeva koje treba postići u 47 prioriteta područja. Plan razvoja KZŽ treba biti usklađen s NRS tako što će njegovi prioriteti i posebni ciljevi biti izvedeni iz nacionalnih strateških ciljeva.
- ii) Polazište Strateškog okvira je i razvojna Vizija izvedena iz analize stanja, SWOT analize i uočenih razvojnih potreba. Strateški okvir počinje s Vizijom i nastavlja se s opisom prioriteta. Prioriteti su već navedeni u predloženom Strateškom okviru i treba ih samo navesti na jednom mjestu prije nabiranja posebnih ciljeva. Uz tekst o prioritetima ne treba navoditi očekivane rezultate, ishode ili učinke jer opis prioriteta ne treba popratiti pokazateljima. Pokazatelji će se navoditi uz posebne ciljeve.
- iii) Posebni ciljevi slijede iz 13 strateških NRS. Iz jednog strateškog cilja može se izvesti jedan ili više posebnih ciljeva. Preporuča se da se isti posebni cilj ne izvodi iz više strateških ciljeva. Uz tri posebna cilja u predloženom Strateškom okviru može se, dakle, formulirati još nekoliko ciljeva. Isto tako, tri već navedena posebna cilja mogu se razdijeliti u više posebnih ciljeva.
- iv) U predloženom Strateškom okviru ocijenjena je relevantnost i dosljednost svakog posebnog cilja. Opisan je i očekivani način njegovog postizanja. S obzirom da će posebnih ciljeva biti više od dosadašnja tri, ocjene i opis načina njihovih postizanja ne moraju biti toliko opširni.
- v) U predloženom okviru za svaki posebni cilj su navedeni i pokazatelji učinka. Kako će sada ciljeva biti više a svaki treba imati svoje pokazatelje, neki od pokazatelja se mogu koristiti i za dva ili više ciljeva. Pri tom treba pažljivo provjeriti da li pokazatelj koji se pojavljuje više puta upućuje na postizanje svakog od ciljeva za koji je naveden.

Nakon daljnjih konzultacija, ex-ante evaluator je sredinom ožujka 2021. poslao i iscrpne evaluacijske preporuke s neobaveznim prijedlogom posebnih ciljeva PRKZZ izvedenih iz strateških ciljeva NRS. Prijedlog je uzet u razmatranje i kasnije dobrim dijelom i prihvaćen. U ovoj neočekivanoj fazi izrade PRKZZ u kojoj je trebalo mijenjati već gotovi uradak, djelatnici ZARA-e su se još jednom našli u ulozi posrednika između izrađivača i ex-ante evaluatora. Ulogu su odradili kompetentno, pokazali potrebne komunikacijske vještine i očuvali suradnju svih aktera izrade Plana razvoja. *Taj dio izrade Plana razvoja KZŽ može se ocijeniti povoljno.*

Izmjene strateškog okvira komentirane su i na prvom sastanku novoosnovanog Odbora za vrednovanje održanog 31.03.2021. Izvješćujući o prvoj fazi izrade Plana u kojoj su izrađene Analiza stanja i SWOT analiza ex-ante evaluator je najavio izvješće o strateškom okviru i kriterijima koje treba primijeniti u izvještavanju o drugoj fazi izrade Plana razvoja.

Izrađivač je dostavio konačni prijedlog doradjenog Strateškog okvira s Popisom predloženih aktivnosti za izradu Provedbenog programa u drugoj polovini travnja 2021. Nakon komentara ex-ante evaluatora, ZARA je uobličila konačni tekst i krajem travnja

2021. ga poslala Radnoj grupi i Partnerskom vijeću s molbom da dostave komentare i sugestije. Posebno su podsjetili da su razvojne potrebe i potencijali komentirani i detaljno razrađeni na do sada održanih 6 tematskih radionica što je rezultiralo strateškim okvirom koji je prvotno sadržavao 3 posebna cilja i 63 mjere razvoja. Podsjetili su i da je u veljači 2021. godine usvojena NRS pa je ex-ante evaluator u svojim preporukama (u privitku) predložio proširenje 3 posebna cilja na više njih kako bi se uspostavio sklad sa strateškim ciljevima iz NRS. Tijekom svibnja obavljene su i on line konzultacije s Partnerskim vijećem nakon čega su u nacrt Strateškog okvira uneseni i posljednji ispravci. Djelatnici ZARA-e su u ovim kontaktima potvrdili metodološke kompetencije i pokazali zavidne komunikacijske vještine. Dio izrade Plana razvoja KZŽ u kojem je zaokružen Strateški okvir može se ocijeniti povoljno.

Tijekom izrade Strateškog okvira ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja KZŽ međusobno su usklađivani prije, a zatim i nakon donošenja Nacionalne razvojne strategije. U konačnici je postignut zadovoljavajući unutarnji sklad čime je udovoljeno kriteriju *dosljednosti* (konzistentnosti). Usklađivanjem s NRS udovoljeno je i kriteriju *komplementarnosti*; Plan razvoja KZŽ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika na višim upravnim razinama. Tijekom određivanja nositelja mjera i ciljnih skupina posebna pažnja posvećivana je ravnopravnom rasporedu na različite dionike, posebno na JLS unutar županije. Uvažavana je i rodna pripadnost čime je udovoljeno kriteriju *jednakosti*. Može se ocijeniti da su izrađivači nacрта Plana i ZARA i u prvoj i u drugoj fazi izrade udovoljili svim postavljenim evaluacijskim kriterijima.

6.6 Razvoj strateškog okvira i usklađivanje s novim Uputama MRRFEU

Izrada Plana razvoja uslijed pandemije bolesti COVID -19

Nastavno na nalaze i preporuke 2. Izvješća o vrednovanju, tijekom izrade nacрта PRKZŽ uzete su u potpunosti u obzir okolnosti i učinci proglašenja pandemije bolesti COVID-19. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja do jeseni 2020. više nisu odražavali stvarno stanje, te je analiza dopunjena novim podacima, kako rezultatima provedenog anketnog ispitivanja za poslovne subjekte i obiteljska poljoprivredna gospodarstva na razini županije koju je provela Zagorska razvojna agencija u jesen 2020., tako i podacima koje je s vremenom objavila i službena statistika.

Unaprijeđen i usklađen strateški okvir PRKZŽ

Nacrt strateškog okvira izrađen je krajem 2020. godine te je doradivan tijekom 2021. godine temeljem preporuka iz 2. faznog izvješća o prethodnom vrednovanju kao i novih Uputa za izradu razvojnih planova za jedinice područne samouprave objavljenih na web stranici MRRFEU u kolovozu 2021.

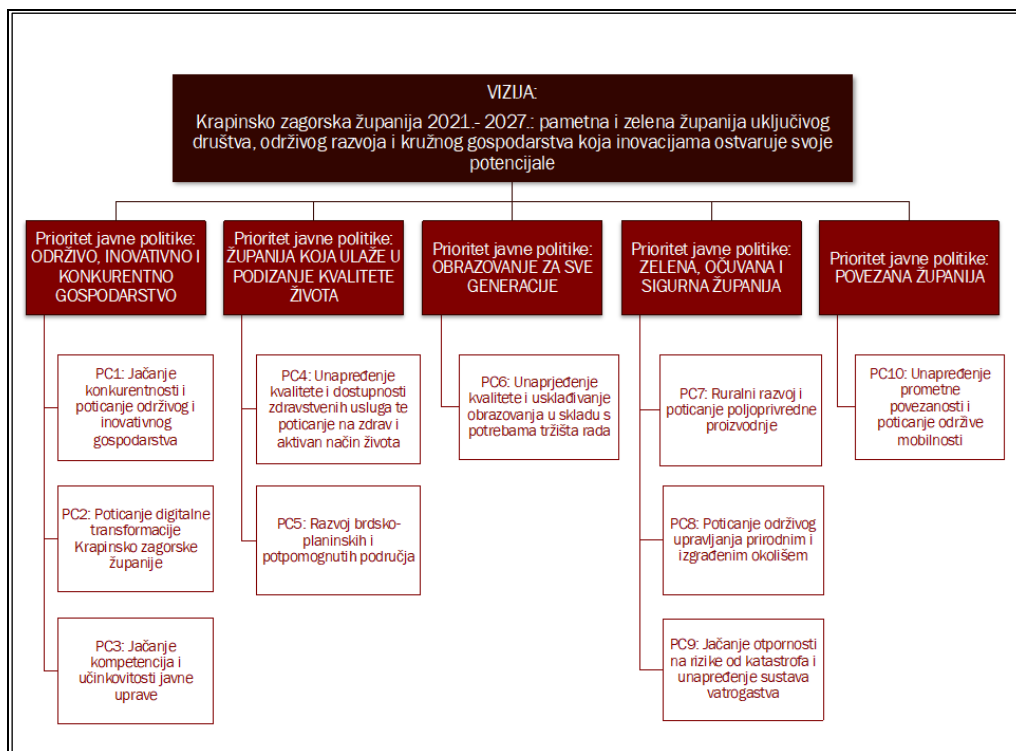
Inicijalni nacrt Strateškog okvira obuhvaćao je posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije. Mjere su razrađene tako što su uz svaku mjeru navedeni popis aktivnosti, nositelji i ciljne skupine koje trebaju osjetiti učinak mjere.

Tijekom prethodnog vrednovanja iznesen je niz komentara naglašavajući potrebu za ocjenom provedbenog kapaciteta nositelja mjera i nejednakog opterećivanja pojedinih

nositelja, te da su određene razne državne institucije za nositelje mjera a da nije navedeno prihvaćaju li one ovako zadane poslove. Kako je u Analizi stanja eksplicitno navedeno da institucionalni kapacitet ne zadovoljava, predloženo je i uvaženo uvođenje posebnog cilja i mjere vezane uz izgradnju provedbenog (institucionalnog) kapaciteta. U verziji nacrt PRKZZ koja je na javnom savjetovanju (8.11.-8.12.2021.), predložena je nova struktura strateškog okvira koja predstavlja jasnu i usklađenu *interventnu logiku Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije s vizijom*, 5 prioriteta javne politike županije, te 10 posebnih ciljeva (slika 1.).

Predložena struktura strateškog okvira u potpunosti je usklađena s Uputama MRRFEU, te je jasno utemeljena na potrebama i potencijalima stanovnika, gospodarstva i prostora Krapinsko-zagorske županije. Vizija odražava kontinuitet razvojne politike županije koja je utemeljena na zelenoj politici, održivom razvoju, uključenosti, inovacijama i tehnološkom razvoju. Time je u dugom roku naznačena održiva razvojna politika županije te usklađenost s globalnim ciljevima održivog razvoja (SDG). Posebni ciljevi su u potpunosti usklađeni s odgovarajućim strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, te su grupirani prema jasno definiranim prioritetima javne politike za koje se zalaže Krapinsko-zagorska županija u narednom sedmogodišnjem razdoblju.

Slika 1. Strateški okvir i interventna logika PRKZZ

Posebni ciljevi razrađeni su na način da je uz svaki naveden popis mjera, te je opisan u kontekstu njegove relevantnosti/važnosti temeljem nalaza analize stanja, očekivanog načina postizanja cilja, te dosljednosti odnosno usklađenosti s hijerarhijski nadređenim strateškim dokumentima. Valja naglasiti da je tijekom izrade strateškog okvira došlo do promjene metodologije izrade strateških planskih akata, što u

potpunosti uvaženo od strane izrađivača u verzija nacrta PRKZZ koja je prosljeđena na javno savjetovanje u studenom 2021. godine. Određena unapređenja opisa posebnih ciljeva su moguća, te su određene sugestije vrednovanja u smislu unapređenja nacrta sljedeće:

- za određene posebne ciljeve je naveden duži popis mjera od preporučenih 7 mjera prema Uputama MRRFEU (odnosi se na PC1, PC4 i PC8); moguće je objedinjavanje srodnih mjera u šire formuliran manji broj mjera kao što je to na primjer u okviru posebnog cilja 1 vezano uz mjere u području turizma; slične mogućnosti objedinjavanja mjera kroz općenitiju formulaciju može se postići u okviru posebnog cilja 4 vezano uz mjere civilnoga društva, a u okviru PC8 bi se mogle objединiti mjere na temu bioraznolikost, energetska učinkovitost i OIE, te komunalne djelatnosti.
- S obzirom da se u Planu razvoja ne očekuje razrada mjera, preporučuje se popisati mjere u vidu natuknica (bulleti), jer je popis indikativan i preporučuje se objedinjavanje srodnih mjera. Širom formulacijom mjera omogućava se veća fleksibilnost u kasnijoj razradi mjera kroz konkretne aktivnosti i projekte koja je predmet kratkoročnih provedbenih programa. Obveznici izrade i provođenja provedbenih programa jesu jedinice područne samouprave, ali i se jedinice lokalne samouprave na području županije. Realizaciji mjera, aktivnosti i projekata doprinose i svi ostali dionici koji djeluju na području županije iz javnog i privatnog kao i predstavnici civilnoga društva.
Metodološko pojašnjenje: Temeljna razlika između novog plana razvoja i nekadašnje županijske razvojne strategije je ta, da se prema novom sustavu planiranja izrađuje jedan srednjoročni planski dokument na regionalnoj razini, te više kratkoročnih provedbenih dokumenata na regionalnoj i lokalnoj razini. ŽRS je za razliku od toga bio istovremeno planski i provedbeni dokument, te je bilo otežano povezivanje s proračunima svih JLPRS, te se novim sustavom provedbenih programa nastoji unaprijediti sustav provedbe razvojnih intervencija.
- U opisu relevantnosti posebnog cilja preporučujemo da se on opiše sukladno njegovoj sadržajnoj strukturi, npr.: konkurentnost gospodarstva; održivost gospodarstva; inovativnosti gospodarstva. Popis mjera bi se mogao grupirati sukladno tim temama koje su objedinjene u formulaciji posebnog cilja.

6.7 Provedbeni mehanizam – pokazatelji ishoda, opis mjera i strateški projekti

Pokazatelji ishoda

Provedba PRKZZ pratit će se kroz ostvarenja posebnih ciljeva temeljem odabranih pokazatelja ishoda. Za svaki poseban cilj odabrani su raspoloživi pokazatelji u Biblioteci pokazatelja kojom upravlja MRRFEU, te su naznačene polazne i ciljane vrijednosti na razini županije, kao i njihovi izvori. Iz perspektive vrednovanja djelotvornosti, odabrani pokazatelji zadovoljavaju potrebe praćenja ostvarenja ishoda. Za šire postavljene posebne ciljeve 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, te 6. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s

potrebama tržišta rada, predložen je veći broj pokazatelja, no radi se o područjima u kojima se vodi opsežnija statistika te u procesu praćenja neće biti poteškoća s njihovim praćenjem. Za potrebe praćenja određenih posebnih ciljeva, županija predlaže i nekoliko novih pokazatelja za koje su naznačeni i izvori, a prijedlozi za njihovo praćenje biti će formalno upućeni MRRFEU za uvrštenje u Biblioteku pokazatelja.

Opisi mjera

Iako prema Uputama MRRFEU nije potrebno detaljnije opisivati mjere, KZŽ je tijekom procesa izrade slijedila smjernice koje su u prijašnjem planskom razdoblju zahtijevale i detaljniju razradu mjera. Kako je naredni korak u smislu provedbe vrlo zahtjevan, ova detaljnija razrada mjera može se ocijeniti samo pozitivno, jer će olakšati daljnju pripremu provedbenih programa, kako na razini županije, tako i za sve lokalne jedinice na području županije kojima PRKZŽ predstavlja hijerarhijski nadređen dokument na koji se svojim kratkoročnim strateškim planskim aktima moraju nadovezati.

Preporuka vezana uz popis mjera: U smislu indikativnog popisa mjera za sedmogodišnje razdoblje, moguće je u srednjoročnom strateškom planskom aktu naznačiti da se radi o takvom popisu, te da je u budućnosti moguće predlagati nove mjere koje jasno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva i praćenju njihovih ishoda.

Provedbeni okvir: strateški projekti

Županija će kao nositelj izrade i provedbe Plana razvoja 2021.-2027. u okvirima svoje jurisdikcije u narednom razdoblju posebno voditi računa o ostvarenju 23 strateška projekta te dodatna 3 strateška projekta u nadležnosti tijela na nacionalnoj razini. Osim navedenih projekata, usmjeravat će svoje politike i akcije prema ostalim mjerama i prioritetima Plana razvoja koji nisu obuhvaćeni strateškim projektima te poticati ostale dionike da čine isto. Radi osiguravanja učinkovitije provedbe se velika pažnja posvetila uključivanju ključnih dionika u proces planiranja, te se time unaprijed pobuđuje svijest o odgovornosti za sudjelovanje u provedbi planiranih aktivnosti i projekata. Jedinice lokalne samouprave uključene su aktivno u proces planiranja kroz redovite koordinacije i sudjelovanje u radnim skupinama.

Radi osiguranja provedivosti složenih dugoročnih strateških projekata, odabrani su projekti koji su spremni za provedbu i financiranje, prije svega iz EU izvora, te je u odabiru stavljen snažan naglasak na unapređenje kvalitete života i održivost okoliša. Činjenica da strateški projekti ne pokrivaju sve prioritete i mjere rezultat je svjesnog odabira Županije da se fokusira na inicijative koje su u skladu s njenom razvojnom ulogom (nad-lokalni, regionalni karakter) i koje mogu biti pokretači pozitivnih promjena.

U odnosu na strateški okvir samog Plana razvoja, strateški projekti koji su centralni dio plana provedbe obuhvaćaju 7 od sveukupno 10 posebnih ciljeva Plana. Po broju projekata polovina je usmjerena na ciljeve 4. Unapređenja kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života i 8. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem. U smislu vrijednosti ističu se investicijski zahtjevni projekti u području prometa.

Za svaki projekt pripremljen je detaljan opis sa sljedećim elementima:

- Sektor
- Partnerstvo i dionici
- Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta
- Lokacija
- Opis projekta
- Okvirne aktivnosti projekta
- Okvirni proračun
- Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu
- Ostale informacije
- Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS
- Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.
- Vremenski okvir provedbe

Predloženi su sljedeći strateški projekti:

1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju STUBIČKE TOPLICE
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Centar za palijativnu skrb
9. Krapinsko-zagorska županija 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA
10. BIZARENA - digitalni inovacijski centar
11. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
12. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
13. Izgradnja školskih sportskih dvorana
14. Jednosmjenska nastava u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
15. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
16. "SUNCE NA DLANU"- fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
17. Energetska obnova zgrada javne namjene
18. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnice hrvatskih veterana
19. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine
20. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
21. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
22. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
23. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Dodatno, istaknuta su 3 strateška projekta važna za razvoj Krapinsko-zagorske županije u nadležnosti drugih nacionalnih tijela jesu sljedeći:

1. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
2. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
3. Vatrogasno vježbalište

6.8 Financijski okvir

Financijskim okvirom Plana razvoja Krapinsko zagorske županije prikazuje se struktura sredstava potrebnih za provedbu Plana i strateških projekata za cjelokupno razdoblje provedbe 2021. – 2027. Radi se o procjeni temeljenoj na dosadašnjim godišnjim projekcijama proračuna županije i financijskoj procjeni predloženih strateških projekata i financiranje iz EU izvora. Priložena je financijska procjena prema različitim izvorima financiranja za istaknute strateške projekte. Kako podaci o financijskom doprinosu lokalnih jedinica, državnog proračuna i eventualnih kreditnih izvora financiranja nisu trenutno poznati u cijelosti, procjena financijskog okvira je ograničena na podatke koji su dostupni. Sukladno navedenom, procijenjena ukupna vrijednost provedbe 10 posebnih ciljeva je na razini 6.219.954.567,00 kn, a za razdoblje 2021.-2023. iznosi 3.257.382.092,00 kn. Kao što je i naglašeno u nacrtu PRKZZ, radi o indikativnom financijskom okviru, te da su očekivana ulaganja veća od navedenih za sedmogodišnje razdoblje.

7. Odgovori na evaluacijska pitanja

Slijedom navedenih pravilnika, smjernica i uputa, nacrt Plana razvoja KZZ vrednovan je temeljem obveznih kriterija vrednovanja (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019): važnost, djelotvornost i usklađenost. Osim toga, dan je osvrt temeljem dodatnih kriterija vrednovanja, a to su: dosljednost, komplementarnost i jednakost. U prvom i drugom faznom izvješću vrednovanje je bilo usredotočeno na analizu stanja sa SWOT-om i strateški okvir koji uključuje viziju, prioritete, posebne ciljeve s popisom mjera. U trećem faznom izvješću prethodno vrednovanje PRKZZ je dopunjeno dijelom koji se odnosi na provedbeni mehanizam i financijski okvir.

Ocjena izrađenog nacrta PRKZZ prema kriterijima prethodnog vrednovanja je sljedeća:

- **Važnost** (razvojna relevantnost) – Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i

razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020. Podaci analize stanja ažurirani su tijekom cjelokupnog procesa planiranja, s obzirom da se proces izrade odužio uslijed niza poteškoća uzrokovanih pandemijom COVID 19. Osim toga, pandemija je utjecala i na društveno-ekonomsko stanje u županiji, što je također uzeto u obzir u analizi stanja, kao i cjelokupnom strateškom planskom aktu.

- *Djelotvornost (efektivnost) – kriteriju je udovoljeno ako se može očekivati da će planirano doprinijeti ostvarenju ciljeva. S obzirom na prirodu prethodnog vrednovanja, procjena ostvarenja ciljeva moguća je tek u fazi kada su posebni ciljevi detaljnije opisani uz naznaku mjera kojima će se oni ostvarivati u sedmogodišnjem razdoblju, te razmatranjem predviđenih strateških projekata za koje su se županija zajedno s ključnim dionicima odlučili. S obzirom na promjene u metodologiji izrade i vremenu kada je županija krenula s procesom izrade novog srednjoročnog strateškog akta, izrađen je prvi nacrt strateškog okvira sukladno prijašnjim smjernicama te su već razrađeni posebni ciljevi do razine konkretnih mjera, aktivnosti i projekata. Prema novim Uputama koje je MRRFEU objavilo tijekom ljeta 2021. plan razvoja oblikovan je na način da obuhvaća opis posebnih ciljeva, popisane su i mjere s kratkim opisom, te su predloženi strateški projekti. Trud uloženu detaljniju razradu mjera je prenesen u pripremu nacrta Provedbenog programa županije, ali i niza lokalnih jedinica koje su se izrađivaču nacrta PRKZZ obratili za podršku u pripremi provedbenih programa JLS u KZZ. Time je dodatno osigurana osnova za realizaciju PRKZZ 2021.-2027.*
- *Usklađenost (koherentnost) – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u PR KZZ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS-a. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Osim toga, PRKZZ usklađen je i s ciljevima održivog razvoja na globalnoj razini. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize koji su uzeti u obzir u obrazloženju svih posebnih ciljeva PRKZZ.*

Odabrani su sljedeći dodatni kriteriji vrednovanja:

- **Dosljednost (konzistentnost) – kriteriju je udovoljeno ako su ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja međusobno usklađeni. Osim toga, kroz viziju razvoja županije prepoznaje se i vremenska povezanost planskih akata, odnosno PRKZZ 2021.-2027. jasno naznačuje nastavak razvojne politike kao i rezultate provedbe prethodne županijske razvojne strategije za razdoblje do 2020. godine koja je već imala elemente zelenog, održivog i inovativnog razvoja.**
- **Komplementarnost – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa**

strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske. Istovremeno, PRKZZ izrađen je u uskoj koordinaciji s JLS na području županije, te će izradom provedbenih programa županije i JLS biti osigurana komplementarnost planskih akata na regionalnoj i lokalnoj razini.

- Jednakost – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) određuje i dva kriterija koji su prikladniji za vrednovanje tijekom provedbe Plana i po završetku razdoblja za koje je donesen, a to su kriteriji *učinkovitost (efikasnost)* – održivost.

8. Zaključci, komentari i preporuke

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira – s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrtu Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak prethodnog vrednovanja provedbenog mehanizma – Plan razvoja se u organizacijskom smislu jasno nastavlja na strukture koje su uspostavljene u prethodnom programskom razdoblju, te na strukture koje su obnovljene u procesu izrade novog strateškog planskog akta. Ključna institucija za praćenje provedbe je

Zagorska razvojna agencija (ZARA) koja u organigramu ima središnju koordinacijsku poziciju između tijela nacionalne razine vlasti i regionalne i lokalne razine te svih uključenih partnera u proces planiranja. Za potrebe vrednovanja PRKZZ uspostavljen je poseban Odbor za vrednovanje sukladno novom Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja, koji se sastoji od predstavnika Koordinacijskog tijela, predstavnika Koordinatora za strateško planiranje nadležnog tijela i ostali unutarnji i vanjski članovi prema odluci tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja. Provedba je osigurana odabirom strateških projekata koji su realno potrebni i utemeljeni na postojećim potencijalima Krapinsko-zagorske županije. Radi se o projektima koji su pripremljeni i spremni za provedbu, te je predstavljen terminski i financijski plan za njihovu realizaciju kroz 7-godišnje razdoblje. Njihovim ostvarenjem može se očekivati snažan doprinos realizaciji postavljenih posebnih ciljeva županije kao i snažan doprinos ostvarenju strateških ciljeva Republike Hrvatske.

Zaključak vezan uz financijski okvir - Izvori financiranja biti će konkretizirani kroz četverogodišnje provedbene programe (kratkoročne planske akte za mandatno razdoblje čelnika županije, gradova, općina, tijela državne uprave itd.) u kojima će se detaljno razraditi provedba mjera kroz konkretne aktivnosti i projekte. Tek tada će biti moguće definirati financijski plan po svim kategorijama izvora financiranja koji će se moći agregirati na razini posebnih ciljeva, kada svi programi za 4-godišnje razdoblje budu doneseni. Dakle, provedbeni program predstavlja poveznicu plana razvoja i programskog proračuna pojedinih nositelja mjera, tj. županije i lokalnih jedinica Krapinsko-zagorske županije, kao i drugih nositelja projekata i aktivnosti na nacionalnoj razini.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioritetnih područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 popisanih mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naziv dokumenta	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. i Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje je provelo savjetovanje	Upravni za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu
Svrha dokumenta	<p>Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. je temeljni srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za Krapinsko- zagorsku županiju kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja odnosno iz Nacionalne razvojne strategije, hijerarhijski najvišeg akta strateškog planiranja te sektorskih i višesektorskih strategija. Plan razvoja donosi se kako bi se definirao smjer daljnjeg razvoja Krapinsko-zagorske županije te osigurala strateška podloga za upravljanje razvojem sukladno gospodarskim i socijalnim ciljevima i potrebama poboljšanja kvalitete života, zaštite i očuvanja okoliša, ostvarivanja energetske ušteda i energetske učinkovitosti i drugim ciljevima održivog razvoja.</p> <p>Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom. Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa.</p>
Radno tijelo za izradu Nacrta	<p>Nositelj izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 je Upravni za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija.</p> <p>Ovlaštenik za izradu Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. je VITA PROJEKT d.o.o.</p>
Internetska stranica na kojoj je bio objavljen javni poziv	<p>www.kzz.hr</p> <p>http://www.kzz.hr/savjetovanje</p>

	<p>Internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću trajalo je od 08.11.2021. do 08.12.2021.</p>
<p>Predstavnici zainteresirane javnosti koji su dostavili svoja očitovanja</p>	<p>Na Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 dalo je svoja očitovanja 6 predstavnika zainteresirane javnosti (Zagorska razvojna agencija, Grad Krapina, Željko Cerovečki, dipl. ing. el., Grad Pregrada, fizička osoba i HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok)</p> <p>Na Stratešku studiju utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 dalo je očitovanja 4 predstavnika zainteresirane javnosti (Hrvatske autoceste d.o.o., Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o, Željko Cerovečki, dipl. ing. el., HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok)</p>
<p>Prihvaćene / neprihvaćene primjedbe</p>	<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.: 16 prihvaćenih, 7 djelomično prihvaćenih primjedbi i 1 neprihvaćena primjedba.</p> <p>Strateška studija utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027: 5 prihvaćenih primjedbi i 1 neprihvaćena primjedba.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.</p>

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

Krapinsko-zagorska županija objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. od 08. studenog do 08. prosinca 2021. godine.

Red. br.	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Dio dokumenta na koji se odnosi primjedba/ prijedlog	Tekst primjedbe / prijedloga	Razlog prihvaćanja / neprihvaćanja primjedbe ili prijedloga
1.	Zagorska razvojna agencija	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 2. (str. 7.)	U popisu posebnih ciljeva sukladno potrebama predlažemo kreirati posebni cilj za sektor kulture	Prijedlog je uvažen u cijelosti. Kreiran je novi posebni cilj koji sada glasi PC 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
2.	Grad Krapina	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske	U skladu s navedenom terminologijom, Krakom d.o.o. je gradsko trgovačko društvo za obavljanje komunalnih usluga	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	županije 2021.-2027. poglavlje 3.3. (str. 14)		
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.3. (str. 16.)	Hrvatski Telekom je potpisao 13 Sporazuma o partnerstvu u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta s predstavnicima lokalne i regionalne samouprave, čime se obvezao da će u naredne tri godine izgraditi optičke mreže koje omogućuju brzine od minimalno 100 Mbit/s. S područja Krapinsko-zagorske županije to su Grad Krapina, Općine Đurmanec, Petrovsko, Jesenje i Radoboj. Riječ je o Sporazumu koji je sastavni dio Javnog poziva za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, ukupnih troškova projekta za navedeno području u iznosu od 59.428.809,19 kn. Raspisalo ga je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u srpnju 2019. godine. Stoga, dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati će se do kraja 2023. godine za 10.699 korisnika.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.7. (str. 27.)	Kino Krapina počelo je sa djelovanje u lipnju 2018. godine. Trenutan broj kinematografa je 2, Kino Krapina i Kino Zabok.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-	Grad Krapina slijedi s 23 dječjih igrališta.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.7. (str. 28.)		
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.8. (str. 29.)	U Gradu Krapini je u 2019. godini izvršena rekonstrukcija Dječjeg vrtića Gustav Krklec u smislu dogradnje dviju vrtićkih jedinica kojima je osiguran prostor za dvije nove odgojne skupine te je time povećan kapacitet na više od 200 polaznika.	Prijedlog je djelomično uvažen. U dijelu plana razvoja na str. 29. navode se projekti financirani sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.8. (str. 29.)	U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina provode se osim programa u trajanju od 10 sati dnevno, poludnevni program u trajanju od 4 do 6 sati. U navedenom vrtiću uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru istog projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura.	Prijedlog je uvažen u cijelosti te obrađen na sljedeći način: „Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica

			općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura.“
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.11. (str. 39.)	Projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks je izrađena te je izdana građevinska dozvola.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 114)	Umjesto doprinijelo napisati doprinos.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1 (str. 115)	Izmjena iznosa na 74.223.081,99 kn s PDV-om (Sukladno izrađenoj projektno-tehničkoj dokumentaciji).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1 (str. 115.)	Vremenski okvir provedbe: 2023.-2025.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 118.)	Vremenski okvir provedbe: 2023.-2026.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 141.)	Navesti kao i kod svih ostalih: (Investicijski model: model A; 27.06.2019. PRŠI odobren)	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.2. (str. 147.)	Izmjeniti sukladno vremenskim okvirima za projekt broj 5. i br.7 (Crna kraljica i Šemničke toplice).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.4. (str. 158.)	Uskladiti s izmjenom okvirnog proračuna (str.98).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja	Zbog posebnog statusa školske zgrade Osnovne škole „Ljudevit Gaj“ Krapina (kojoj je osnivač Grad Krapina)	Prijedlog je uvažen u cijelosti te je dodano uz rekonstrukciju i adaptaciju i

		Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 9.1. (str. 192.)	<p>kao zaštićenog kulturnog dobra i položaja škole u užem centru grada, dogradnja školske zgrade nije moguća, a nisu moguće ni dodatne prenamjene prostora zbog maksimalne iskorisćenosti postojećih prostora, starosti zgrade i složenih građevinskih radova te time i velikih materijalnih troškova. Status kulturnog dobra, starost i izgrađenost zgrade utječu i na nemogućnost rješavanja pristupačnosti zgradi osobama s invaliditetom kao i na prilagodbu sanitarnih prostora osobama s invaliditetom. Navedeni infrastrukturni uvjeti, kao i uvjeti konzervatora, onemogućavaju dogradnju i ulaganja u zgradu škole za organiziranje rada u jednoj smjeni, a koji je glavni preduvjet za uvođenje modela cjelodnevnog nastave.</p> <p>Slijedom navedenog, Grad Krapina u programskom razdoblju planira izgradnju nove zgrade Osnovne škole „Ljudevit Gaj“ Krapina.</p>	izgradnja objekata za odgoj i obrazovanje.
3.	Željko Cerovečki, dipl. ing. el.	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.	<p>Pozornim čitanjem Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine uočeno je da u tekstu ima dosta jezičnih pogrešaka. Priličan je broj nepotrebno ili pogrešno upotrijebljenih riječi (ukoliko, temeljem, sukladno, vezan, značajan, prioritet, alternativa) uz još neke jezične pogreške (pogrešno napisani datumi, neka uspravna nabranja, nepotrebna uporaba nekih stranih riječi itd.). Završnu inačicu Nacrta prijedloga Plana razvoja KZZ za razdoblje od 2021. do 2027. godine jezično stručna osoba treba detaljno pregledati, ispraviti i urediti u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.</p>	Prijedlog uvažan. Dokument će ići na lekturu po završetku javnog savjetovanja i ugradnje uvaženih prijedloga.

		<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 3.15. (str. 51/52)</p>	<p>Praktički uopće ne spominje se problematika opskrbe električnom energijom, a djelomično ni korištenje solarne energije pri čemu se misli na planirane sunčane elektrane većih snaga u KZZ (Zabok, Bedekovčina). Predlaže se obraditi navedene teme, odnosno napisati osnovne podatke o planovima razvoja za razdoblje 2021. – 2027. godine.</p> <p>Mislim da bi o tome trebalo pisati u poglavlju 6.3. <i>Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela</i> (navedeno poglavlje se iz drugog razloga spominje u sljedećoj primjedbi.</p>	<p>Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci u poglavlju 3.13. Stanje u okolišu dio Obnovljivi izvori energije</p>
		<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.3. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela Nacrt prijedloga Plana razvoja</p>	<p>U dokumentu Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički promet, stranica 29) navodi se da će navedena pruga (isto vrijedi i za prugu Zaprešić – Varaždin – Čakovec) biti elektrificirana što zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice u Zaboku. U dokumentu Plan razvoja KZZ trebalo bi nešto napisati i o potrebnoj izgradnji spomenute elektrovučne podstanice 110/25 kV (vjerojatno u Zaboku) koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Predmetnu elektrovučnu stanicu trebalo bi spomenuti zbog njezine vrijednosti, mogućeg utjecaja na okoliš, mogućeg problematičnog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, složenog projektiranja, dugotrajne i složene pripreme izgradnje (javno nadmetanje) te dugotrajne i složene same izgradnje objekta.</p>	<p>Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.</p>

		Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.3.1. Opisi projekata		
4.	Grad Pregrada	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.2. (str. 98)	Predlažemo uvrstiti strateške projekte Ekološki bazen i Izgradnja zgrade Visoke zdravstvene škole	Prijedlog se djelomično prihvaća. Drugi strateški projekt obuhvaćen je već postojećom mjerom Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
5.	Fizička osoba	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.2. (str. 138)	Molim da u potpunosti izbrišete projekt „Lepoglavska spojnica“ iz Nacrta jer taj projekt ne služi razvoju Krapinsko-zagorske županije, nego razvoju Zagrebačke, Grada Zagreba i Varaždinske županije. Taj projekt nastavlja tradiciju zatamljivanja Krapine kao središta naše županije da i dalje ostaje slijepo crijevo te ne rješava prometne probleme na koje nailaze putnici između Lepoglave i Krapine, a također ne doprinosi razvoju gospodarstva, turizma i industrije u krapinskom bazenu koja je i dalje gospodarska okosnica naše županije. Prihvatanjem ove sramote i pljuvačke na Zagorje, tipičnog hrvatskog polurješenja (pogledaj AZM od Krapine i Đurmanca, ili višedesetljetno čekanje na spojnu cestu Zabok-Krapina), prihvaćamo da smo samo kmetovi zagrebački i varaždinski – kmetsko-zagorska županija te da smo spremni platiti	Prijedlog nije uvažen. Prema Uputama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave, UI-PR-1, Inačica 1.0, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova europske unije u Planu razvoja navode se i strateški projekti čija provedba i financiranje nisu u nadležnosti JPRS-a, ali je njihov utjecaj značajan za razvoj županije.

			razvoj Zagrebačke, Varaždinske i Grada Zagreba nauštrb naše Županije.	
6.	HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok	Analiza stanja-poglavlje Opskrba električnom energijom	Radi lakšeg snalaženja, u word dokumentu na stranici broj 1 je originalni tekst iz savjetovanja dopunjen/korigiran/ažuriran s trenutačno važećim podacima (crveno označeni tekst koji se nakon prihvaćanja svih promjena može dalje koristiti). Napominjemo da su podaci uneseni za područje Županije koje pokriva DP Elektra Zabok.	Prijedlog uvažen. Tekst u dokumentu je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.
		Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.	Na području Županije planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga (područje Zaboka, Bedekovčina i Konjščine) i kogeneracijskih postrojenja (područje Klanjca i Donje Stubice) koje će, ako se izgrade imati značajniji utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Navedeno treba obraditi u poglavlju 13.6.3. Plana razvoja i poglavlju 3.17. Strateške studije. Također, trebalo bi o tome pisati i u Poglavlju 6.3.	Prijedlog djelomično uvažen jer dokument Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije ne sadrži poglavlje 13.6.3, zadnje poglavlje u dokumentu numerirano je brojem 10. Prijedlog će se stoga obraditi u dokumentu Strateška procjena utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.
		Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički	U dokumentu Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički promet, stranica 29) navodi se da će navedena pruga (isto vrijedi i za prugu Zaprešić – Varaždin – Čakovec) biti elektrificirana što zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice u Zaboku. U dokumentu Plan razvoja KZZ trebalo bi nešto napisati i o potrebnoj izgradnji spomenute elektrovučne	Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.

		promet, stranica 29)	podstanice 110/25 kV (vjerojatno u Zaboku) koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Predmetna elektrovučna stanica važan je objekt zbog svoje vrijednosti i mogućeg utjecaja na okoliš, a problema može biti pri rješavanju imovinsko-pravnih odnosa, složenom projektiranju te pripremi izgradnje i samoj izgradnji objekta.	
--	--	----------------------	---	--

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027

Krapinsko-zagorska županija objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. od 08. studenog do 08. prosinca 2021. godine.

Red. br.	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Dio dokumenta na koji se odnosi primjedba/ prijedlog	Tekst primjedbe / prijedloga	Razlog prihvaćanja / neprihvaćanja primjedbe ili prijedloga
1.	Hrvatske autoceste d.o.o.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Vezano na Stratešku studiju utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. molimo da se izmjeni navod o kriteriju utvrđivanja prekomjerne buke uz autoceste, budući da je osnovni kriterij utvrđivanja prekomjerne buke cestovnog prometa dan kroz članak 7. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/2004).	Prijedlog prihvaćen. Obrisana je zadnja rečenica u drugom odlomku u poglavlju 3.20 Buka u kojoj se navodi Zakon o zaštiti od buke

2.	Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	AZM traži da se u strateškoj studiji utjecaja Plan razvoja na okoliš navede da se u fazi projektiranja objekata visokogradnje uključi utjecaj buke uzrokovano prometom na autocesti te slijedom toga planirati detaljnu namjenu površina i predvidjeti zaštitu od buke. Utvrđivanje prekomjerne razine buke cestovnog prometa definirana je Pravilnikom o najviše dopuštenim razinama buke u sredini u kojima ljudi rade i borave (čl.7.)	Dopunjena je procjena utjecaja u poglavlju 5.12. Buka te je dodana nova mjera zaštite okoliša: „37. Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.“ u poglavlju 6. Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša.
3.	Željko Cerovečki, dipl. ing. el.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Pozornim čitanjem Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine uočeno je da u tekstu ima dosta jezičnih pogrešaka. Priličan je broj nepotrebno ili pogrešno upotrijebljenih riječi (ukoliko, temeljem, sukladno, vezan, značajan, prioritet, alternativa) uz još neke jezične pogreške (pogrešno napisani datumi, titule, neka uspravna nabranjanja, nepotrebna uporaba nekih stranih riječ itd.). Završnu inačicu Strateške studije jezično stručna osoba treba detaljno pregledati, ispraviti i urediti u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.	Strateška studija je stručni dokument kojim se prepoznaju mogući značajni utjecaji na okoliš. U izradi studije sudjeluju visoko obrazovani stručnjaci za pojedina područja zaštite okoliša te nije praksa dokument davati na završnu lekturu. Stručno povjerenstvo za ocjenu studije je donijelo odluku o njenoj cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti, što je ključno za valjanu provedbu postupka strateške procjene.
		Poglavlje 3.17 Energetika - Infrastruktura za proizvodnju i	Riječ je o tekstu starom oko 15 godina koji u mnogo čemu ne odgovara trenutačnom stanju opskrbe električnom energijom u KZZ (krajem 2021. godine).	Tekst je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.

		distribuciju električne energije	Tekst treba ažurirati prema sadašnjem stanju (odrediti s kojim datumom).	
		Poglavlje 3.17 Energetika - Obnovljivi izvori energije - Sunčeva energija	Tekst treba ažurirati prema sadašnjem stanju (odrediti s kojim datumom).	Tekst je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.
4.	HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Na području Županije planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga (područje Zaboka, Bedekovčina i Konjščine) i kogeneracijskih postrojenja (područje Klanjca i Donje Stubice) koje će, ako se izgrade imati značajniji utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Navedeno treba obraditi u poglavlju 13.6.3. Plana razvoja i poglavlju 3.17. Strateške studije. Također, trebalo bi o tome pisati i u Poglavlju 6.3.	Dopunjeno je poglavlje 3.17.1 Postojeći okolišni problemi (cjelina 3.17 Energetika), procjena utjecaja u poglavlju 5.9.1 Utjecaj PR KZZ na klimatske promjene te je dodana mjera zaštite okoliša „35. Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.“, koja se odnosi na mjeru 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije PR KZZ. Navedena mjera zaštite okoliša dodana je u poglavlju 6. Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja ekološke mreže.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 300-02/21-01/06

URBROJ: 2140/01-01-21-

Krapina, 16. prosinca 2021.

Na temelju članka 12. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17) i članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 26/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21- pročišćeni tekst), Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije na 5. sjednici održanoj dana 16. prosinca 2021. godine donosi

**Odluku o usvajanju
Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine**

I.

Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije usvaja Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine, u tekstu koji se prilaže ovoj Odluci i čini njezin sastavni dio.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objaviti će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

**PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE**
Zlatko Šorša

DOSTAVITI:

1. Zagorska razvojna agencija
2. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu
3. Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, za objavu
4. Za Zbirku isprava
5. Za prilog zapisniku
6. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N

KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-02-21-2
Krapina, 8. prosinac 2021.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

**PREDMET: Prijedlog plana rada Županijske skupštine
Krapinsko – zagorske županije za 2022. godinu**

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko – zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ 13/01., 5/06., 14/09., 11/13., 13/18., 5/20., 10/21. i 15/21.-pročišćeni tekst), **župan Krapinsko – zagorske županije** dana 8. prosinca 2021. godine donosi

Z A K L J U Č A K

- 1) Utvrđuje se Prijedlog plana rada Županijske skupštine Krapinsko – zagorske županije za 2022. godinu.
- 2) Prijedlog plana iz točke 1. ovog Zaključka nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog Zaključka, te se upućuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.
- 3) Za izvjestiteljicu pod točkom 1., a vezano za točku 2. ovog Zaključka zadužuje Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine.

Ž U P A N
Željko Kolar

DOSTAVITI:

1. Županijska skupština,
2. Za zbirku isprava,
3. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-05-21-1
Krapina, 1. prosinca 2021.

ŽUPAN
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

PREDMET: Nacrt prijedloga plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu

PRAVNI TEMELJ: članak 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 4/02, 5/06, 14/09, 21/09, 11/13, 10/14, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst)

NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE: Županijska skupština

PREDLAGATELJ: Župan

IZVJESTITELJICA: Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine

OBRAZLOŽENJE:

Člankom 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije propisano je da Skupština donosi godišnji plan rada. Prijedlog godišnjeg plana rada Skupštine utvrđuje župan na temelju prijedloga upravnih tijela Županije, članova Skupštine, radnih tijela Skupštine, pravnih osoba kojima je osnivač Županija te drugih pravnih osoba zainteresiranih za rad iz područja koja su u nadležnosti Županije. Godišnji plan rada Skupština donosi krajem godine za sljedeću kalendarsku godinu.

Slijedom navedene odredbe Poslovnika Županijske skupštine, sukladno nadležnosti predstavničkog tijela utvrđenoj temeljem zakonskih i drugih propisa, izrađen je Nacrt prijedloga plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu.

Predlaže se županu da utvrdi Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu u tekstu u prilogu te isti uputi na donošenje Županijskoj skupštini.

PROČELNICA
Ljiljana Malogorski

Prilog:

- Nacrt prijedloga plana rada,
- Prijedlog zaključka župana.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-01-21-3
Krapina,

Na temelju članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst) i članka 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 4/02, 5/06, 14/09, 21/09, 11/13, 10/14, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst), **Županijska skupština** na 5. sjednici održanoj dana _____ 2021. godine donijela je

PLAN RADA
Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu

I.

Planom rada Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu (dalje u tekstu: Plan rada) okvirno se utvrđuju teme koje će biti predmet razmatranja na sjednicama Županijske skupštine tijekom 2022. godine, nositelji pripreme i predlagatelji tih tema te okvirni rokovi njihovog razmatranja, kako slijedi:

I. tromjesečje:

- 1) Izvještaj župana o radu za razdoblje srpanj-prosinac 2021. godine**
Nositelj pripreme: Ured župana
Predlagatelj: Župan
- 2) Izvješće o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.-2020. godina**
Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan
- 3) Informacija Policijske uprave Krapinsko-zagorske o općem stanju sigurnosti na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2021. godine**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Policijska uprava krapinsko-zagorska
- 4) Izvještaj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područni ured Krapina za razdoblje siječanj-prosinac 2021. godine**
Nositelj pripreme i predlagatelj: HZZ Područni ured Krapina
- 5) Izvještaj o obavljenim obdukcijama i radu mrtvozorničke službe u 2021. godini**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Povjerenstvo za nadzor nad radom mrtvozornika na području Krapinsko-zagorske županije

- 6) **Izveštaj o radu Povjerenstva za zaštitu prava pacijenata na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata na području Krapinsko-zagorske županije
- 7) **Akcijski plan suzbijanja korupcije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Antikorupcijsko povjerenstvo Krapinsko-zagorske županije i Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Antikorupcijsko povjerenstvo Krapinsko-zagorske županije
- 8) **Izveštaj o radu Službeničkog suda u Krapinsko-zagorskoj županiji**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Službenički sud u Krapinsko-zagorskoj županiji
- 9) **Izveštaj o radu Županijskog savjeta mladih u 2021. godini**
Nositelj pripreme: Županijski savjet mladih i Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Županijski savjet mladih
- 10) **Izveštaj o utrošku proračunske zalihe za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 11) **Godišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 12) **Godišnji izvještaj o izvršenju Financijskog plana Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 13) **Izveštaj o radu Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 14) **Izveštaj o stanju vatrogastva, zaštite od požara i o stanju provedbe Godišnjeg provedbenog plana unapređenja zaštite od požara za područje Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Županijski vatrogasni zapovjednik
- 15) **Izveštaj o izvršenju Plana djelovanja Krapinsko-zagorske županije u području prirodnih nepogoda za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 16) **Zagorska razvojna agencija – Izveštaj o radu i Financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 17) **Plan rada Povjerenstva za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2023. godine**

Nositelj pripreme: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije i
Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije

- 18) **Odluka o dodjeli priznanja Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Povjerenstvo za priznanja

II. tromjesečje:

- 19) **Odluka o izradi III. izmjena i dopuna Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije i Upravni odjel
za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 20) **Izvještaj o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 21) **Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske - Izvještaj o radu za 2021. godinu, Financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Predlagatelj: Župan
- 22) **Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2024. godine**
Nositelj pripreme: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Predlagatelj: Župan
- 23) **Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. - Izvještaj o radu za 2021. godinu i Godišnji financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Poduzetnički centar KZZ d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 24) **Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 25) **Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 26) **Problematika zbrinjavanja otpada u Krapinsko-zagorskoj županiji (tematska sjednica Županijske skupštine)**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 27) **PIŠKORNICA d.o.o. - regionalni centar za gospodarenje otpadom Sjeverozapadne Hrvatske i Piškornica-sanacijsko odlagalište d.o.o. – Izvještaj o radu za 2021. godinu**

Nositelj pripreme: Piškornica d.o.o – regionalni centar za gospodarenje otpadom Sjeverozapadne Hrvatske i Piškornica-sanacijsko odlagalište d.o.o. te Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan

28) Izvještaj o ostvarenim financijskim potporama programima i projektima organizacija civilnog društva na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini

Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu, Ured župana, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan

29) Izvještaj o radu i poslovanju zdravstvenih ustanova za 2021. godinu

Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije
Zavoda za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije
Opće bolnica Zabok i bolnice hrvatskih veterana
Specijalne bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice
Specijalne bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
Ljekarne Krapinsko-zagorske županije

Nositelj pripreme: Zdravstvene ustanove
Predlagatelj: Župan

30) Izvještaj o ostvarivanju Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja kojima upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije Zagorje zeleno za 2021. godinu i Izvještaj o financijskom poslovanju Ustanove za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije Zagorje zeleno
Predlagatelj: Župan

31) Izvještaj o ostvarivanju Godišnjeg programa rada za 2021. godinu i Izvještaj o financijskom poslovanju Zavoda za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan

32) Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Službeni glasnik d.o.o.
Predlagatelj: Župan

III. tromjesečje:

33) Izvještaj o radu i Financijski izvještaj Vatrogasne zajednice Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu

Nositelj pripreme i predlagatelj: Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije

- 34) **Polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 35) **Polugodišnji izvještaj o izvršenju Financijskog plana Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 36) **Polugodišnji izvještaj o radu župana za razdoblje siječanj-lipanj 2021. godine**
Nositelj pripreme: Ured župana
Predlagatelj: Župan
- 37) **Master plan gospodarskog razvoja Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 38) **Strategija za osobe s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Župan

IV. tromjesečje:

- 39) **Program zaštite okoliša Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 40) **Program rada Županijskog savjeta mladih za 2022. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Županijski savjet mladih/župan
- 41) **Proračun Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 42) **Odluka o izvršavanju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 43) **Financijski plan Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu s projekcijom za 2024. i 2025. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 44) **Plan djelovanja Krapinsko-zagorske županije u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan

- 45) **Godišnja analiza stanja sustava civilne zaštite na području Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 46) **Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite na području Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu s financijskim učincima za razdoblje 2023.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 47) **Program javnih potreba za obavljanje djelatnosti Hrvatske gorske službe spašavanja Stanice Krapina za 2023. g.**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 48) **Godišnji provedbeni plan unapređenja zaštite od požara za područje Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu.**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 49) **Odluka o povećanju sredstava za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 50) **Odluka o raspoređivanju sredstava iz Proračuna Županije za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i nezavisnih vijećnika u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Župan
- 51) **Strategija razvoja civilnog društva 2022.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet za razvoj civilnog društva/župan
- 52) **Socijalni plan Krapinsko-zagorske županije 2022.-2027. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije/župan
- 53) **Regionalni program djelovanja za mlade**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet mladih Krapinsko-zagorske županije/župan
- 54) **Program javnih potreba u sportu u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu i Sportska zajednica Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan
- 55) **Program javnih potreba u tehničkoj kulturi u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu

Predlagatelj: Župan

56) Program javnih potreba u kulturi u 2023. godini

Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu

Predlagatelj: Župan

57) Plan rada Županijske skupštine za 2023. godinu

Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine

Predlagatelj: Župan

II.

Nositelji pripreme materijala za pojedinu temu utvrđeni ovim Planom rada dužni su predlagatelju dostaviti materijal, pripremljen sukladno Poslovniku Županijske skupštine, prema rokovima utvrđenim ovim Planom rada. Planom rada utvrđeni predlagatelji dužni su podnijeti odgovarajući materijal Županijskoj skupštini na razmatranje sukladno rokovima utvrđenim ovim Planom rada.

Nositelji pripreme odnosno predlagatelji materijala za pojedinu temu iz ovog Plana rada dužni su obavijestiti predsjednika/predsjednicu Županijske skupštine u slučaju nemogućnosti dostave materijala u utvrđenim rokovima.

III.

Ovlašteni predlagatelji mogu predložiti na razmatranje Županijskoj skupštini i druge teme ako je to potrebno zbog provedbe zakona i drugih propisa odnosno to zahtijeva aktualno stanje u pojedinim područjima.

IV.

Ovaj Plan rada objavit će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

**PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE**
Zlatko Šorša

DOSTAVITI:

- 1) Ured župana,
- 2) Upravni odjel za poslove Županijske skupštine,
- 3) Upravni odjel za opće i zajedničke poslove,
- 4) Upravni odjel za financije i proračun,
- 5) Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu,
- 6) Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade,
- 7) Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu,
- 8) Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša,
- 9) Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove,
- 10) Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove,
- 11) Služba za unutarnju reviziju,
- 12) „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, za objavu,
- 13) Za Zbirku isprava,
- 14) Za prilog zapisniku,
- 15) Pismohrana.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO – ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
Odbor za gospodarstvo**

KLASA: 021-04/21-01/42
URBROJ: 2140/01-01-21-1
Krapina, 09. prosinca 2021.

Na temelju članka 34. stavak 2. Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko – zagorske županije (“Službeni glasnik Krapinsko – zagorske županije”, broj 4/02., 5/06., 14/09., 21/09, 11/13., 10/14., 10/21 i 15/21.- pročišćeni tekst) sazivam **3. sjednicu Odbora za gospodarstvo** koja će se održati

u ponedjeljak, 13. prosinca 2021. godine s početkom u 14,00 sati.

Sjednica će se održati **u maloj dvorani Pučkog otvorenog učilišta u Krapini, Šetalište hrvatskog narodnog preporoda 13.**

Za sjednicu predlažem slijedeći

D N E V N I R E D

- 1) Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije za razdoblje 2021.- 2027. godine,
- 2) Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu,
- 3) Pitanja i prijedlozi.

Molim članove/članicu Odbora za odaziv ovom pozivu, a o eventualnoj spriječenosti obavijestiti na telefon broj 329-252.

Za točnost otpravka
PROČELNICA
Ljiljana Malogorski

PREDSJEDNIK ODBORA
Miljenko Šoštarić, v.r.

DOSTAVITI:

1. Miljenko Šoštarić, predsjednik,
2. Dorotea Žerjavić, zamjenica predsjednika,
3. Vladimir Pleško, član,
4. Kristijan Sojč, član,
5. Mario Lipnjak, član,
6. Ivan Šantek, član,
7. Stjepan Muhek, član,

8. Županijski savjet mladih, n/p predsjednika Hrvoja Novaka,
9. Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, n/p pročelnice Ljiljane Malogorski,
10. Zagorska razvojna agencija,
n/p ravnateljice Karoline Barilar, Krapina, Frana Galovića 1B,
11. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i
komunalnu infrastrukturu, n/p pročelnice Sanje Mihovilić,
12. Damir Galoić, Upravni odjel za poslove Županijske skupštine,
13. Karlo Frljužec, Ured župana,
14. evidencija,
15. pismohrana.

O tome obavijest:

1. predsjednik Županijske skupštine Zlatko Šorša,
2. potpredsjednik Županijske skupštine Josip Kovačić,
3. potpredsjednik Županijske skupštine Ernest Svažić,
4. župan Željko Kolar,
5. zamjenica župana Jasna Petek.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N

KLASA: 300-02/21-01/06
URBROJ: 2140/01-02-21-
Krapina, 9. prosinac 2021.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

**PREDMET: Prijedlog plana razvoja Krapinsko – zagorske županije
za razdoblje 2021. do 2027. godine**

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 26/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21- pročišćeni tekst), **župan Krapinsko-zagorske županije** dana 9. prosinca 2021. godine
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

- 1) Utvrđuje se Prijedlog plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine.
- 2) Prijedlog plana iz točke 1. ovog Zaključka sastavni je dio istog te se upućuje Županijskoj skupštini na razmatranje i donošenje.
- 3) Za izvjestiteljicu po točki 1., a vezano uz točku 2. ovog Zaključka zadužuje se Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije

Ž U P A N
Željko Kolar

DOSTAVITI:

1. Županijska skupština,
2. Za Zbirku isprava,
3. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu,
turizam, promet i komunalnu infrastrukturu

KLASA: 302-02/20-01/06
URBROJ: 2140/01-06-21-73
Krapina, 08. prosinac 2021.

ŽUPAN
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

PREDMET: Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027.

PRAVNI TEMELJ: Članak 12. stavak 3. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17) i članak 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ broj 13/01., 5/06., 14/09., 11/13., 13/18., 5/20., 10/21. i 15/21. – pročišćeni tekst)

**NADLEŽNOST
ZA DONOŠENJE:** Županijska skupština

PREDLAGATELJ: Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator izrade

IZVJESTITELJICA: Karolina Barilar, ravnateljica Zagorske razvojne agencije

OBRAZLOŽENJE:

Županijska skupština je 8. srpnja 2019. godine donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period 2021- 2027. godine („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 29/19, dalje u tekstu: Odluka).

Sukladno navedenoj Odluci regionalni koordinator izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije je Zagorska razvojna agencija.

Temeljem članka 22. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17, dalje u tekstu: Zakon) akti strateškog planiranja od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu planovi razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i provedbeni programi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Člankom 23. Zakona definiran je plan razvoja jedinice područne(regionalne) samouprave kao srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za jedinicu područne (regionalne) samouprave kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja iz nacionalne razvojne strategije.

Župan Krapinsko-zagorske županije je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA:302-02/19-01/08, URBROJ: 2140/01-02-19-01 od 15. listopada 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja Krapinsko-zagorske županije koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

Odlukom Župana osnovana je i imenovana Radna skupina za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije (KLASA:302-02/19-01/04, URBROJ: 2140/01-02-19-04 od 15. listopada 2019. godine) te su članovi podijeljeni u tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode sudjelovali u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja.

Prema članku 41. Zakona tijelo zaduženo za izradu plana razvoja jedinice područne(regionalne) samouprave dužno je prije započinjanja postupka izrade ishoditi mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Krapinsko-zagorska županija ishodila je mišljenje i rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te je započela postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja. Prema Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe. U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom. Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021-2027. izrađena je u skladu s obaveznim sadržajem strateške studije propisanim Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 3/17). Studija je stručna podloga koja se prilaže uz Plan razvoja te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku.

Sukladno odredbama Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja općih akata Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 24/14.), te odredbama članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama provedeno je javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću Strateške studije utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije te savjetovanje prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 u razdoblju od 8. studenog do 8. prosinca 2021. godine. O provedenom savjetovanju sačinjeno je Izvješće koje se dostavlja u prilogu.

Člankom 12. stavkom 3. Zakona propisano je da Plan razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave donosi županijska skupština, nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća.

Slijedom svega navedenog, predlaže se Županu da utvrdi Prijedlog Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine te isti uputi Županijskoj skupštini na donošenje.

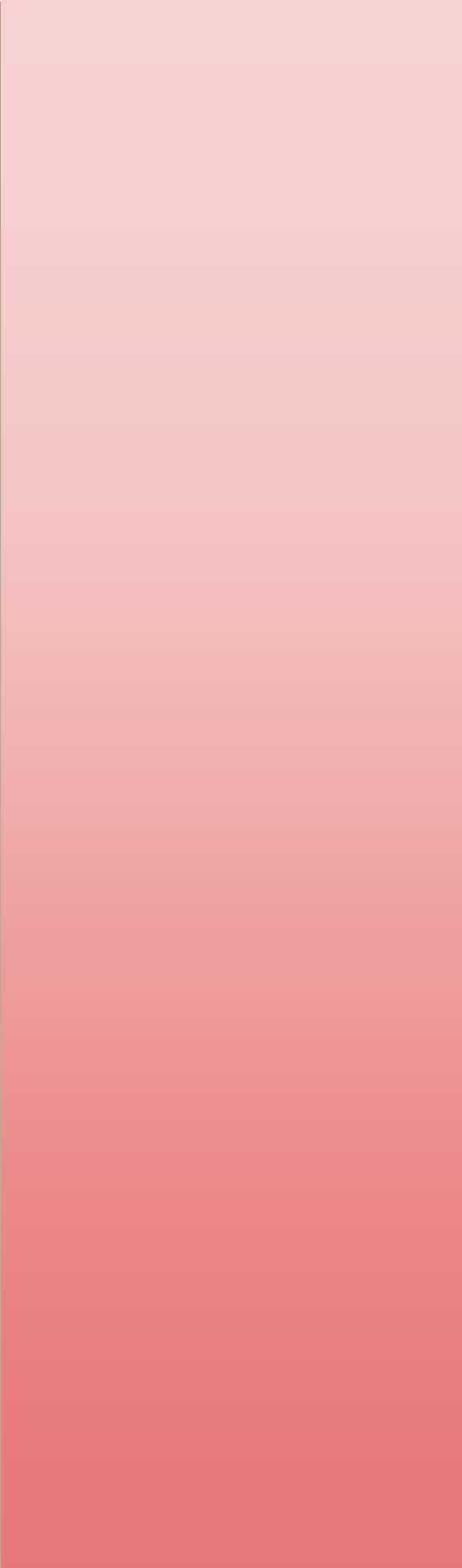
POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA:

Za razmatranje i usvajanje Odluke o usvajanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. godine nisu potrebna financijska sredstva.

PROČELNICA
mr. Sanja Mihovilić

Prilog:

1. Prijedlog zaključka župana
2. Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.,
3. Tablica Prilog 1. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.,
4. Osnovna analiza stanja Krapinsko-zagorske županije za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije,
5. Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.,
6. Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.-Završno izvješće,
7. Sažetak provedenog postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću
8. Nacrt prijedloga odluke o usvajanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.do 2027. godine

Plan razvoja Krapinsko- zagorske županije

2021-2027.

Nacrt, prosinac 2021

UVODNA RIJEČ ŽUPANA

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine strateški je dokument izrađen u svrhu usmjeravanja razvojnih procesa i ostvarivanja razvojne vizije Županije. Snage Krapinsko-zagorske županije prvenstveno su njene prirodne datosti, bogata kulturno-povijesna baština te znanja, kapaciteti i inovativnost njenih žitelja. U predstojećem će se razdoblju Županija snažno orijentirati na ostvarivanje svoje vizije te postati predvodnica pametnog i zelenog rasta te ogledni primjer konkurentnog razvoja gospodarstva i digitalne transformacije. Učinkovita javna uprava i dalje će nastaviti unaprjeđivati kvalitetu života svojih građana, pozitivno utjecati na jačanje vještina i kompetencija stanovnika Krapinsko-zagorske županije kroz obrazovanje te održivo upravljati prirodnim i izgrađenim okolišem.

Razvojna vizija, kao i sam dokument Plana razvoja, rezultat su suradnje brojnih dionika i stručnjaka. Participativnost ugrađena u proces izrade osigurala je da se ovaj dokument zasniva na pravilno identificiranim potrebama, da podjednako reflektira potrebe uočene iz perspektive struke ali i samih građana Županije te da ciljevi i mjere budu formulirani realno i ostvarivo. Namjera pri kreiranju ovog dokumenta bila je postići konsenzus među dionicima, izgraditi temelje buduće suradnje te osigurati usmjerenost na zajedničke ciljeve definirane ovim referentnim dokumentom Plana razvoja. Na taj se način osigurala relevantnost odabranog razvojnog smjera, pridonijelo efikasnosti i efektivnosti provedbe, zajamčilo ostvarenje ciljeva te osigurao okvir za njihovu održivost i u narednim periodima.

Zahvaljujem svima koji su sudjelovali u izradi ove Strategije, predstavnicima institucija, gospodarstvenika, nevladinog i neprofitnog sektora, svim članovima županijskog Partnerskog vijeća, svim djelatnicima regionalnog koordinatorka i županijske uprave, kao i svim ostalim dionicima koji će sudjelovati u njezinoj provedbi.

S poštovanjem,

Željko Kolar

Župan Krapinsko-zagorske županije

SADRŽAJ

1.	UVOD	4
2.	SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	6
3.	OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	10
3.1.	Teritorijalna obilježja Krapinsko-zagorske županije	10
3.2.	Prirodno-geografska obilježja Krapinsko-zagorske županije	11
3.3.	Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost	13
3.4.	Demografska obilježja	19
3.5.	Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	21
3.6.	Zdravstvo	23
3.7.	Kultura, civilno društvo i sport	25
3.8.	Obrazovanje	28
3.9.	Tržište rada	32
3.10.	Opća gospodarska kretanja	34
3.11.	Turizam	36
3.12.	Poljoprivreda	40
3.13.	Stanje u okolišu	43
3.14.	Institucionalni okvir za upravljanje razvojem	47
3.15.	SWOT analiza	50
4.	REZULTATI PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE	58
5.	STRATEŠKI OKVIR	62
5.1.	Opis prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije	62
5.2.	Posebni ciljevi	67
5.3.	Pokazatelji ostvarenja ishoda	81
5.4.	Opis mjera	84
	PROVEDBENI OKVIR	95
5.5.	Strateški projekti kao sredstvo realizacije Plana razvoja	95
5.6.	Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela	99
5.6.1.	Opisi projekata	99
5.6.2.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela	137
5.7.	Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela	139
5.7.1.	Opisi projekata	139
5.7.2.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela	145
5.8.	Financijski okvir provedbe	147
5.9.	Organizacija provedbe	152
6.	USKLAĐENOST PLANA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2021.-2027. S RELEVANTNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	154
6.1.	Usklađenost sa multi-sektorskim strateškim dokumentima	154
6.2.	Usklađenost sa sektorskim i višesektorskim strategijama nacionalne razine	157

6.3.	Povezanost strateškog okvira Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. i ciljeva održivog razvoja Programa UN-a za održiv razvoj 2030.	161
7.	PRAĆENJE I VREDNOVANJE	164
7.1.	Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije	164
7.2.	Vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije	166
8.	PRILOZI	168
8.1.	Prilog 1. Indikativni prijedlog mjera za izradu provedbenog programa JLP(R)S	168
8.2.	Prilog 2. Sažetak rezultata strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja	190
8.3.	Prilog 3. Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja	202
9.	POPIS DODATAKA	205

1. UVOD

Zakonodavni okvir

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske stupio je na snagu 20.12.2017.godine i njime je uređen sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske koji sadrži pripremu, izradu, provedbu, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela. Zakonom je definirana obveza jedinice područne (regionalne) samouprave izrada srednjoročnog akta strateškog planiranja. Prema odredbama članka 23. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, županije izrađuju srednjoročne akte strateškog planiranja koji će zamijeniti dosadašnje županijske razvojne strategije, koje su se u razdoblju od 2014. do 2020. godine izrađivale i donosile sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018).

Krapinsko-zagorska županija je temeljem Odluke Županijske skupštine (Klasa: 302- 02/19-01/04, URBROJ 2140/01-06-19-3 od 08. srpnja 2019. godine) pristupila izradi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godina, srednjoročnog akta strateškog planiranja. Nositelj izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. (u daljnjem tekstu: Plan razvoja) je Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija. Za izradu Plana razvoja imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera.

Župan Krapinsko-zagorske županije je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje Krapinsko-zagorske županije (KLASA: 302-02/19-01/08, URBROJ: 2140/01-02-19-01 od 15. listopada 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja Krapinsko-zagorske županije koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

Metodologija izrade Plana razvoja

Tijekom cjelokupnog procesa izrade Plana razvoja održano je 6 tematskih radionica sa imenovanom Radnom skupinom koja je sudjelovala u izradi analize stanja, SWOT analize te intervencijske logike. Razvojni prioriteti i mjere uspostavljeni su u odnosu na 3 osnovna stupa razvoja – aspekt održivog gospodarstva, društva i okoliša/prostora s doprinosom zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Cjelokupni proces izrade pratio je evaluator sukladno odredbama Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) te su tijekom izrade održane tri sjednice Odbora za vrednovanje na kojem su predstavljena izvješća evaluatora.

Protuepidemijske mjere poduzimane radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo do ljeta. S početkom turističke sezone u 2020. godini, mnoge mjere su relaksirane, ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje te je Analizu trebalo dopuniti s novim podacima, a kako ih službena statistika nije mogla prikupiti i objaviti u tako kratkom vremenu izrađivačima i djelatnicima Zagorske razvojne agencije preostalo je da ih prikupe sami. Djelatnici Zagorske razvojne agencije su tako krajem rujna i početkom listopada 2020. godine sastavili anketni upitnik koji je sadržavao 28 pitanja za poslovne subjekte i 13 posebnih pitanja za obiteljska poljoprivredna

gospodarstva. Postavljena su i pitanja koja nemaju neposredne veze s ograničenjima protuepidemijskih mjera jer su djelatnici opravdano htjeli iskoristiti priliku i dobiti što više informacija o stanju županijskog gospodarstva. U drugoj polovici listopada upitnik je poslan županijskim ispostavama Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore s molbom da ga u online obliku upute trgovačkim društvima, obrtnicima, zadrugama, samostalnim djelatnicima i OPG. Do kraja listopada pristiglo je 120 odgovora te su rezultati ugrađeni u poglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije. Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira. Nakon svake veće faze prilikom izrade plana razvoja dokumenti su slani na mišljenje lokalnim koordinatorima koji su uz regionalnog koordinatora Zagorsku razvojnu agenciju važan dionik uspješnosti sustava strateškog planiranja uspostavljenog Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem u RH. Kako bi se obuhvatile potrebe i potencijali gradova, općina i naselja u sklopu teritorija Krapinsko-zagorske županije kreirane su mjere. Tijekom određivanja nositelja mjera i ciljnih skupina posebna pažnja posvećivana je ravnopravnom rasporedu na različite dionike, posebno na JLS i njihove razvojne potrebe. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije sadrži 11 posebnih ciljeva, 65 mjera razvoja te je opisano 5 glavnih prioriteta ulaganja Krapinsko-zagorske županije u srednjoročnom razdoblju. Svih 11 posebnih ciljeva predstavljaju srednjoročne ciljeve koji su u funkciji izravne podrške postizanju strateških ciljeva utvrđenih NRS-om, mjerama se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno pridonose ostvarenju strateškog cilja NRS-a. Za svaki cilj opisana je relevantnost i svrha, način postizanja te su definirani pokazatelji praćenja ostvarenja ishoda.

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (čl. 41) potrebno je provesti postupak o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša. Krapinsko-zagorska županija ishodila je mišljenje i rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te je započela postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja. Dana 01. rujna 2021. održana je sjednica Povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. na kojoj je predstavljena strateška studija. Povjerenstvo je donijelo Mišljenje da je Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027., koju je izradio ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba cjelovita i stručno utemeljena. U razdoblju od 08.studenoga 2021. do 08.prosinca 2021. godine provedeno je javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupku usvajanja Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije će biti temelj za razvoj pojedinih sektorskih strategija i planova, kao i osnova za proračunsko planiranje, investicijsko planiranje i korištenje sredstava dostupnih iz EU fondova, uključujući sredstava namijenjena integriranim teritorijalnim ulaganjima.

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Vizija razvoja služi za definiranje posebnih ciljeva i ključnih područja intervencija u nadležnosti lokalne i područne (regionalne) samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji u srednjoročnom razdoblju do 2027. godine.

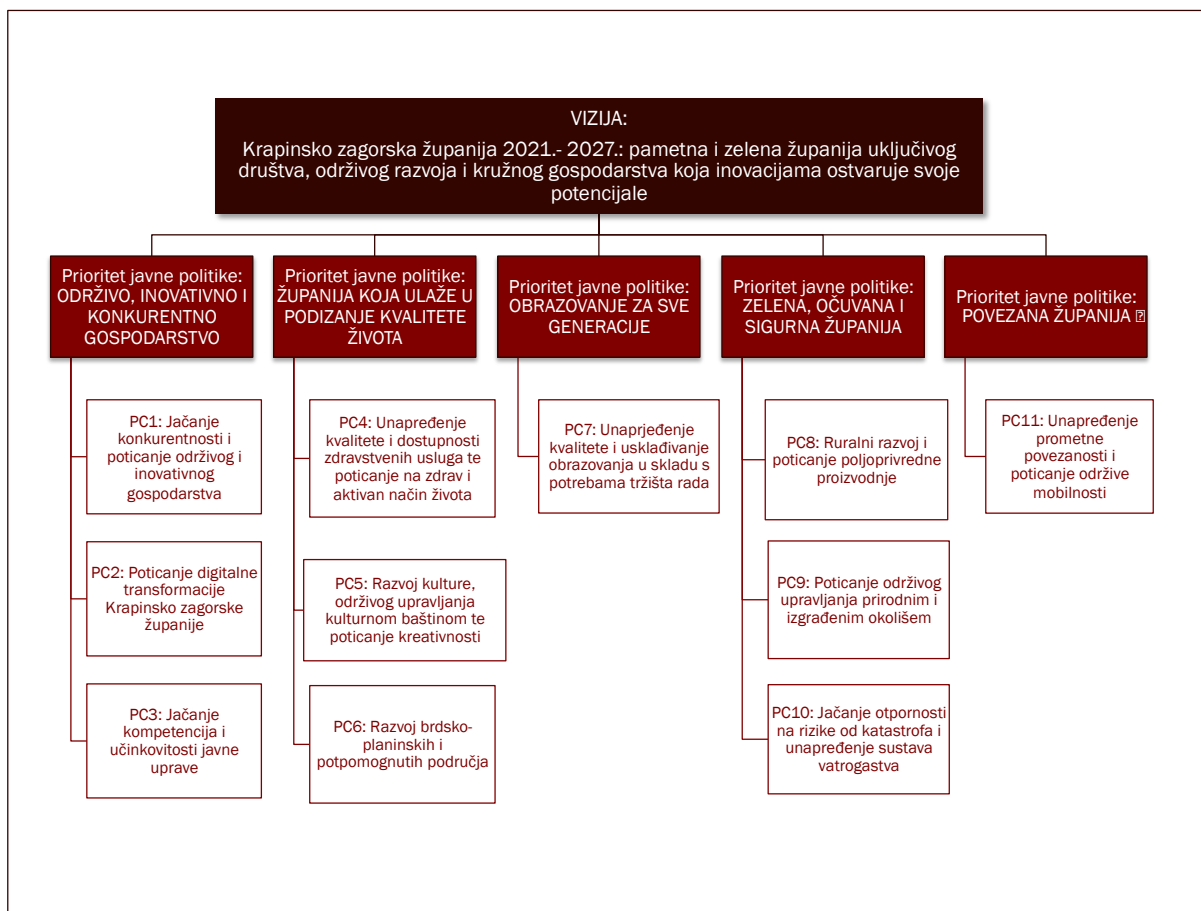
Temeljem podataka i zaključaka prikupljenih na radionicama određeni su vizija Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine, temeljna načela razvoja te posebni ciljevi, mjere i aktivnosti usmjereni ostvarenju vizije. Vizija razvoja usklađena je s vizijom iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NRS 2030), kao i nacionalnim vrijednostima i načelima, usmjerena je prema ključnim područjima intervencije na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, jasno opisuje željeno postignuće te inspirira na ostvarenje.

Vizija Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. glasi:

„Krapinsko-zagorska županija 2021.-2027.: pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale.“

U narednom razdoblju Krapinsko-zagorska županija namjerava svoju konkurentnost i privlačnost za život i razvoj gospodarstva temeljiti na daljnjem uvođenju novih tehnoloških rješenja, poticanjem inovacija i kreativnosti, uvođenjem pametnih rješenja za unaprjeđenje konkurentnosti gospodarstva kao i unaprjeđenje kvalitete usluga za stanovništvo KZŽ. Uz navedeno fokus će biti i na poticanju razvoja ruralnih krajeva te stvaranje boljih uvjeta za kvalitetan životni standard stanovništva kroz ulaganja u socijalne i zdravstvene usluge, obrazovanje, programe u zajednici, ali isto tako će se voditi računa o zaštiti okoliša i održivom upravljanju prirodnim i izgrađenim okolišem te poticanju kružnog gospodarstva.

Vizija razvoja ostvarit će se kroz 5 prioriteta javne politike i 11 pripadajućih Posebnih ciljeva, kako je prikazano u narednom dijagramu.

U ostvarivanje vizije trebaju biti uključeni svi dionici s područja Krapinsko-zagorske županije. U razdoblju od 2021. do 2027. godine, dionici će provedbom predviđenih aktivnosti i strateških projekata financiranih vlastitim i drugim sredstvima doprinijeti ostvarivanju vizije. S obzirom na postojeće resurse te mogućnosti, kao i brojnost i zainteresiranost svih dionika razvoja u županiji, vizija je realno utemeljena i odražava potrebe i očekivanja stanovništva, a istovremeno i ambiciozna i motivirajuća u razdoblju koje je uslijedilo nakon gospodarske krize i posljedica koje su se dogodile zbog pandemije bolesti COVID-19. Ostvarenje utvrđene vizije planirano je u razdoblju od 2021. - 2027. godine, sukladno odgovarajućoj analizi stanja i odabiru prioriteta, i to kroz realizaciju razvojnih mjera i projekata.

Iz vizije razvoja izvedeni su posebni ciljevi razvoja kojima se opisuju trendovi i procesi u Županiji, razrađeni su na način koji omogućuje iskorištavanje identificiranih snaga i prilika Županije, a kako bi se prevladale i zaobišle prijetnje i slabosti:

Prioritet javne politike	Posebni cilj	Mjere razvoja
1. ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	PC1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
		1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
		1.3. Poticanje izvoza
		1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
		1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača
		1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
		1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
		1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
		1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
		1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
		1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
		1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
		1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
PC2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane	
	2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture	
PC3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	3.1 Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZZ	
	3.2 Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave	
2. ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA	PC4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
		4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

		4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
		4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
		4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
		4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
		4.9. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
		4.10. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
	PC 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena
		5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
	PC6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
		6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
3. OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE	PC7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada	7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
		7.2. Promocija inovativnih oblika rada
		7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
		7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
		7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
		7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
		7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
		7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
4. ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA	PC8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
		8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
		8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
		8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
		8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
		9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

	PC9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	
		9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000	
		9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	
		9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja	
		9.8. Revitalizacija brownfield lokacija	
		9.9. Povećanje energetske učinkovitosti	
		9.10. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	
		9.11. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	
		9.12. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje	
		9.13. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	
		PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
			10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama
10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima			
10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga			
5. POVEZANA ŽUPANIJA	PC11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
		11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture	
		11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti	
		11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
	HORIZONTALNE MJERE	0.1. Izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji	

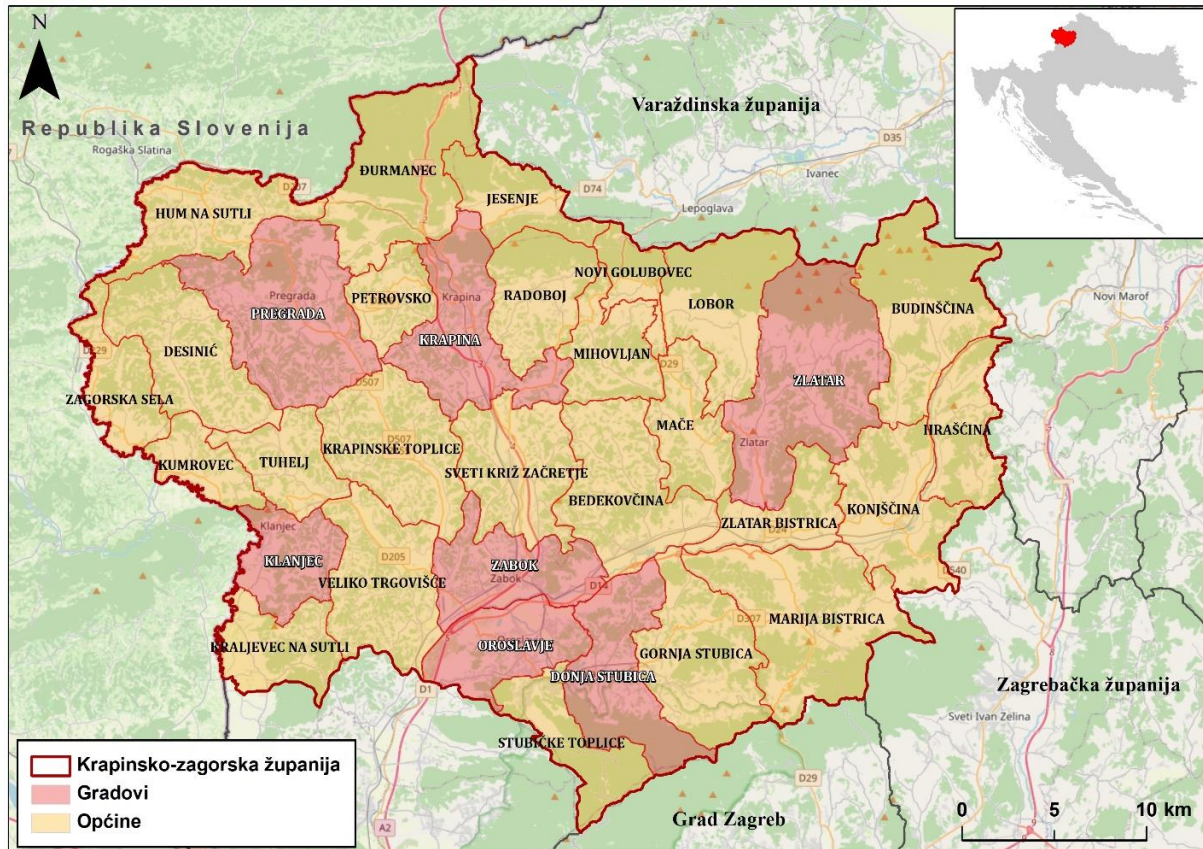
Uz ova temeljna područja, posebne ciljeve i mjere, dodana je i horizontalna mjera Izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji koja će se ostvariti aktivnostima kroz sve mjere razvoja s ciljem zadržavanja mladih na području Krapinsko-zagorske županije. Puni učinci i rezultati demografske politike upravo se mogu očekivati u sinergiji s drugim politikama, osobito gospodarskim politikama kojima se želi poboljšati kvaliteta života i omogućiti finacijska stabilnost mladim obiteljima.

3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA¹

3.1. Teritorijalna obilježja Krapinsko-zagorske županije

Krapinsko-zagorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Površinom se ubraja među najmanje županije sa površinom od 1224,22 km², ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km² (DZS, Popis 2011.).

Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zagorska razvojna agencija

Kao geografska cjelina županija se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Na zapadnoj granici županije nalazi se rijeka Sutla, što je ujedno i državna granica sa Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb–Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. Dužina državne granice na području PU Krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti. Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje između susjednih država, na području Krapinsko-zagorske županije uređena su pogranična područja s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i Općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Prema Uredbi o graničnim prijelazima Republike Hrvatske (NN 79/13) na prostoru Krapinsko-zagorske županije nalazi se 15 graničnih prijelaza. Uz granični prijelaz Macelj, na području Krapinsko-zagorske županije postoji još nekoliko cestovnih graničnih prijelaza prema Republici Sloveniji: Lupinjak i Razvor (stalni međunarodni granični prijelazi II. kategorije), Hum na Sutli, Mihanović Dol i Miljana (stalni međudržavni granični cestovni prijelazi II. kategorije),

¹ Sažetak Analize stanja

Mali Tabor, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić, Luka Poljanska i Klenovec Humski (granični prijelazi za pogranični promet). U nazad par godina na pograničnom području povećavaju se poslovi u vezi nezakonitih migracija, te je prema Godišnjem izvješću o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske² podatak za protuzakonito ulaznje, kretanje i boravak u RH-a i EU u 2018. godini iznosio 7 te se povećao u 2019. godini na 21.

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Sukladno podjeli na ruralna ili urbana područja temeljem praga od 150 stanovnika na km², 21,35% stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64% stanovnika živi u ruralnim područjima. Na području Krapinsko-zagorske županije nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb (Gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te Općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice). U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status Grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuje neka od "pametnih" rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i sa digitalizacijom svoje gradske uprave. Pametnu strategiju („Smart city strategija“) upravljanja gradom u kojoj se nalaze projektne ideje koje primjenjuju koncept pametnih gradova imaju usvojen Grad Zlatar i Pregrada.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja te potpomognuta područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZŽ su to Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja je pridonijeti njihovom gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno I. do IV. skupina JLS i I. do II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave. Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS sa područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hrašćina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić.). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja. Kod navedenih općina riječ je pretežno o ruralnim područjima s visokom kakvoćom zraka, bogatim šumskim resursima te bogatom bioraznolikošću što su ujedno i potencijali za razvoj drvne industrije, turizma i poljoprivrede. Analizom navedenih teritorijalnih jedinica utvrđena je dugogodišnja depopulacija i starenje stanovništva, povećan udio neaktivnog stanovništva, nepovoljnija obrazovna struktura, smanjene gospodarske aktivnosti, smanjena dostupnost specijalističke zdravstvene skrbi i mali broj stanovnika obuhvaćen sustavom odvodnje. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatna komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva.

3.2. Prirodno-geografska obilježja Krapinsko-zagorske županije

Analiza klimatskih obilježja, prirodnih resursa te zaštićenih dijelova prirode KZŽ ukazuje kako Županija posjeduje povoljne preduvjete za razvoj različitih grana gospodarstva. Poblize, umjereno kontinentalna klima i specifične značajke reljefa faktori su koji ne priječe razvoj poljoprivrede, industrije, urbanizacije i prometa. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriju u siječnju i veljači. Padaline su podjednako raspoređene na cijelu godinu, maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeta je sušnija i vedrije.

---

² https://krapinsko-zagorska-policija.gov.hr/UserDocsImages/PU_KZ/Vijesti%202019/Godi%20izvje%20C5%A1n%20izvje%20C5%A1%20C4%87e%20o%20kretanju%20sigurnosnih%20pokazatelja%20u%202019.%20godini..pdf 3

U Krapinsko-zagorskoj županiji razlikuju se tri osnovne vrste reljefa – naplavne ravni, brežuljkasti krajevi/pobrđa i gorski masivi. Naplavna ravan rijeke Krapine najznačajnija je i površinom najveća. Odlike reljefa bitne su i za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju te gradnju infrastrukturnih koridora značajnih za čitavu Županiju. Prigorski pojasevi na prisojnim, to jest južnim stranama predstavljaju prostor pogodan za razvoj vinogradarstva. Najznačajnija prigorja su Maceljska gora, Strahinjčica, Ivanščice/Ivančice i Cesargradska gora. Neobrađeni prostor prigorja najvećim je dijelom obrastao šumom. Među najvažnije prirodne resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju se termalni izvori te izvori pitke vode. Dok su izvori pitke vode uglavnom komercijalizirani, dio termalnih izvora ne ispunjava svoj zdravstveni, turistički ili rekreativni potencijal. Rijeke i poplavna područja su izvor zaliha pitke vode, staništa za divljač, omogućuju zaštitu od poplava, proizvodnju drvne mase i ribe, ali također osiguravaju staništa mnogim biljnim i životinjskim vrstama, a područje na kojemu se nalaze može se upotrijebiti i za ekoturizam pazeći da turizam ne ugrozi temeljni prirodni fenomen.

Eksploatacija kamena (tehničko-građevnog, građevinskog pijeska i šljunka te opekarske gline) prisutna je na području Županije. Tehničko-građevni kamen je sirovina koja je široko zastupljena u Republici Hrvatskoj, no pravilno upravljanje nemetalnim mineralnim sirovinama od osobitog je značaja zbog visokih transportnih troškova. S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Sve do 70-ih godina prošloga stoljeća eksploatirao se ugljen (lignitni slojevi Konjšćinske sinklinale, potez Mali Tabor – Klenovec – Lupinjak - Hlevnica te južno područje Ivančice), no uslijed iscrpljenja rezervi i neekonomičnosti eksploatacije, svi ugljenokopi su zatvoreni. Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija vrši za potrebe opekarske industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura) i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci).

Šume i šumska zemljišta u Republici Hrvatskoj, dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama. Šume čine značajan udio ukupne površine Krapinsko-zagorske županije no ne posjeduju potencijal potreban za poticanje značajnijeg gospodarskog rasta, te zauzimaju 44.080,26 hektara ili 43,7% površine, nešto više od prosjeka Republike Hrvatske. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424 hektara (64,0%), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 hektara ili 35,9% šumske površine. Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik, te sub-optimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Iako neadekvatan za intenzivnije industrijsko iskorištavanje, šumski potencijal prikladan je kao obnovljivi izvor energije te se može koristiti u rekreacijske, lovne i turističke svrhe, osobito na Ivanščici, Maceljskom gorju i Medvednici.

Zaštita okoliša i prostorno planiranje

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode (Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ), spomenik prirode (Hušnjakovo, Gupčeva lipa, Horvatove stube – tisa i Hrast Galženjak), značajni krajobraz (Zelenjak - Risvička i Cesarska gora, Područje Sutinskih toplica) i spomenik parkovne arhitekture (Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici, Park uz dvorac Stubički Golubovec, Park uz dvorac Mirkovec, Park oko dvorca Gornja Bedekovčina, Park i drvored uz dvorac Bežanec, Park oko dvorca Oroslavje Donje, Park oko dvorca u Selnici, Park oko dvorca Klokovec, Park oko dvorca Miljana, Stoljetna lipa u Desiniću). Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije na ovom se području prostiru i područja ekološke mreže Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je, kao dio ekološke mreže Natura 2000, važna za očuvanje 8 vrsta riba te u rijeci

obitava 6 endemskih vrsta Dunavskoga bazena, a Dolina Sutle kod Razvora dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira kiseličinoga vatrenog plavca.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kaćuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne krušičke, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Na Strahinjčici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Strahinjčicu sa 32 vrste možemo nazvati i orhidejskim vrtom.

Na području Krapinsko-zagorske županije provode se regionalni i prekogranični projekti sufinancirani sredstvima EU u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko- poučne staze Putovima orhideja). Javna ustanova Zagorje zeleno financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala. Na edukacijske programe namijenjene djeci predškolske i školske dobi te studentima godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu Zagorje u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže Natura 2000. Važan dio infrastrukture na zaštićenim područjima su poučne staze (Planinarsko-poučna staza Putovima orhideja na Strahinjčici dugačka 16,7 km, Ekostaza Cesarskom gorom dužine oko 4,5 km, Kružna staza Hušnjakovo duga 2,5 km, Poučna staza Veze prirode smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te Staza kroz krošnje u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini). Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost Krapinsko-zagorske županije, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 4.083,80 km. Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Razvrstane - kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju ukupnu duljinu od 993 km. Od toga autocesta Zagreb – Macelj čini 39 km, državne ceste 284 km, županijske ceste 423 km te lokalne ceste 248 km.³ Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Na području Krapinsko-zagorske županije nalazi se 3087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od

---

³ Statistika u nizu: Transport-pregled po županijama, DZS (objavljeno 02.07.2021.)

75% ukupne dužine cesta u Županiji. Nerazvrstanim cestama upravljaju jedinice lokalne samouprave na čijem se prostoru nalaze te one vode postupke rekonstrukcije, modernizacije i razvijanja nerazvrstanih cesta sukladno svojoj dokumentaciji o prostornom planiranju. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10%), dok 33,47% ima makadamsku podlogu, a 4,43% zemljanu podlogu. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu, te osigurati svim stanovnicima adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Kapitalni projekti koji su u tijeku ili u planu, a osobito izgradnja brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, imaju velik potencijal za razvoj gospodarstva.

U Krapinsko-zagorskoj županiji sustav naplate parkiranja organiziran je samo u Krapini i Zaboku, kao najvećim urbanim centrima županije, te u Krapinskim Toplicama i Mariji Bistrici. Za upravljanje sustavom parkiranja zadužena su gradska trgovačka društva za obavljanje komunalnih usluga i to Krakom d.o.o. u Krapini i Plavnika d.o.o. u Zaboku. Kroz sustav naplate parkiranja osigurava se red u prometu u mirovanju, dolazi se do brže izmjene vozila na najfrekventnijim lokacijama te se smanjuje ukupan broj vozila na prometnicama. Također se naplatom parkiranja potiče korištenje alternativnih načina prijevoza i racionalnije korištenje parkirališnih površina na području gradova. Na području Krapinsko-zagorske županije cijene parkiranja su znatno niže u usporedbi s Gradom Zagrebom.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet. Oko 55% stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2018. je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3670 ljudi dnevno. Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. U Krapinsko-zagorskoj županiji prema prometu odnosno broju putnika izdvajaju se kolodvori Zabok, Krapina, Bedekovčina, Konjščina i Zlatar Bistrica. U tijeku je obnova pruge Zaprešić – Čakovec čime će biti stvoreni preduvjeti za elektrifikaciju preostalih pruga koje prolaze područjem Krapinsko-zagorske županije. Elektrifikacija pruga zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice 110/25 kV koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Potencijalni izazovi izgradnje elektrovučne stanice su rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, složeno projektiranje te priprema izgradnje i sama izgradnja objekta. Daljnji projekti obnove željezničke infrastrukture koji su u planu zahtijevaju velika ulaganja s lokalne odnosno županijske razine zbog čega je važno adekvatno planirati proračun. Uz navedeno, važna su i daljnja kontinuirana ulaganja u sigurnost željezničko-cestovnih prijelaza.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj. U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture Krapinsko-zagorske županije. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije.

Usluge javnog prijevoza na području Krapinsko-zagorske županije ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija, ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Na području Krapinsko-zagorske županije sustav javnog prijevoza nije sustavno reguliran po pitanju usklađenja voznih redova sa potrebama putnika i adekvatno nadziran, već su za javni prijevoz zaduženi lokalni autobusni operateri odnosno radi se o prijevozničkim društvima koja imaju izdane dozvole za obavljanje prijevoza putnika na svakoj pojedinoj liniji. Zbog nepostojanja

jedinstvenog sustava javnog prijevoza javni je prijevoz neučinkovit, a korisnici su nezadovoljni. Projekt Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko – zagorske županije – 1. i 2. faza, ponudit će konkretna rješenja za budući sustav integriranog prijevoza putnika na navedenim područjima, što će poboljšati prometnu dostupnost cijelog područja i omogućiti veću mobilnost stanovništva. Kao privremeno rješenje, po provedenim analizama stanja u općinama KZŽ potrebno je uvesti mikroprijevoz. U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Pješački i biciklistički promet predstavljaju temelj razvoja održive mobilnosti u urbanim središtima. S obzirom na sve veću zastupljenost automobilskeg prometa u ukupnom gradskom prometu i porast broja vozila na cestama, u gradskim se središtima narušava kvaliteta života stanovništva. Sve više gradova okreće se stoga razvoju pješačke i biciklističke infrastrukture i poticanju biciklističkog prometa kao atraktivnog načina prijevoza. Primjer takvog projekta na području Krapinsko-zagorske županije je projekt BRZO- Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje. Projektom BRZO povećava se kvaliteta kretanja stanovništva, učinkovitost prometnih rješenja, smanjuje zagađenje i devastacija okoliša, povećava sigurnost te razvija društveno-prihvatljiv oblik prometa. Ovi ciljevi postižu se izgradnjom kompletne biciklističke infrastrukture koja povezuje gradove Zabok i Oroslavje u punoj dužini od 5200 metara (5,2 km). BRZO spaja željeznički kolodvor u Zaboku sa autobusnim kolodvorom u Oroslavju. U Krapinsko-zagorskoj županiji bicikl se najčešće koristi u turističke i sportsko- rekreacijske svrhe dok je u znatno manjoj mjeri namijenjen svakodnevnim aktivnostima. Za povećanje svakodnevnog korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva potrebno je poboljšati biciklističku infrastrukturu izradom biciklističkih staza i traka što podrazumijeva posebna parkirališta za bicikle te stalke za bicikle u svim dijelovima županije, osobito u blizini važnih institucija. Trenutno je na području Krapinsko-zagorske županije izgrađena mreža biciklističkih ruta ukupne duljine 688 km (Zagorje Bike, 2019). Navedene su biciklističke rute osmišljene s ciljem poboljšanja turističkih i rekreativnih ruta u županiji te razvoja biciklizma ne samo kao oblika prometa, već i kao turističke atrakcije. Najveći izazov u planiranju pješačkog i biciklističkog prometa predstavlja nedostatak adekvatnog prostora na postojećim prometnicama za uređenje biciklističkih staza ili traka kao i pješačkih staza. Stoga se često pješački i biciklistički promet međusobno isprepliću te se time narušava sigurnost sudionika u prometu.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom u KZŽ je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultra brzi pristup uglavnom ne postoji. Ovakvo stanje otežava poduzetničku aktivnost, a građanima otežava pristup uslugama uprave. Izuzev područja gradova Krapina i Zabok, ostatak županije spada u područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa. Prijavom projekata na natječaj EU, općine i gradovi u KZŽ nastoje realizirati izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije na svojim područjima.

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Krapinsko-zagorska županija u 2020. godini uvidjela je potrebu za bržom i efikasnijom digitalizacijom poslovanja te je tako u srpnju 2020. godine Županijska skupština donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Plan digitalne transformacije podijeljen je u više faza te prvi korak upravo uključuje analizu stanja i izradu strategije digitalne transformacije s ciljevima i ključnim razinama djelovanja, a završna faza cjelokupnog procesa odnosi se na detaljnu razradu reorganizacije i digitalizacije upravljanja i podršku u implementaciji. U spomenutoj Strategiji provedla se analiza digitalnih kompetencija djelatnika. U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko- zagorske županije zaključeno je kako skoro svi djelatnici imaju jasnu sliku toga koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su

iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Također, trenutna brzina pristupa internetu u Krapinsko-zagorskoj županiji nije adekvatna. Generalno stanje u Krapinsko-zagorskoj županiji je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup (2-30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji⁴. Hrvatski Telekom je potpisao 13 Sporazuma o partnerstvu u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta s predstavnicima lokalne i regionalne samouprave prema kojem će se u naredne tri godine izgraditi optičke mreže koje omogućuju brzine od minimalno 100 Mbit/s. Riječ je o Sporazumu koji je sastavni dio Javnog poziva za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, ukupnih troškova projekta za navedeno područje u iznosu od 59.428.809,19 kn. Raspisalo ga je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u srpnju 2019. godine. S područja Krapinsko-zagorske županije sporazumom su obuhvaćeni Grad Krapina, Općine Đurmanec, Petrovsko, Jesenje i Radoboj te će se dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati za 10.699 korisnika do kraja 2023. godine.

Stoga, dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati će se do kraja 2023. godine za 10.699 korisnika. Brzina internet veze izrazito je važna stavka digitalne infrastrukture jer omogućava nesmetano funkcioniranje županijske uprave te omogućava korištenje planiranih e-usluga od strane stanovnika. U okviru svoje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, Europska Komisija provodi inicijativu WiFi4EU s ciljem poboljšanja bežičnog internetskog pristupa diljem Europe. Unutar ove inicijative općinama se dodjeljuju vaučeri kako bi se na javnim prostorima (parkovi, trgovi, uprave, knjižnice i zdravstveni centri) osigurao visokokvalitetan besplatan pristup internetu za građane i posjetitelje preko pristupnih točaka za Wi-Fi. Putem do sada objavljenih natječaja, na području Krapinsko-zagorske županije vaučere u iznosu od po 15.000 EUR za instaliranje bežičnog interneta dobili su gradovi Donja Stubica, Krapina, Klanjec, Zlatar i Pregrada, te općine Bedekovčina, Mače, Stubičke Toplice, Jesenje, Mihovljan, Novi Golubovec, Zagorska Sela, Konjščina, Đurmanec, Desinić, Marija Bistrica, Lobor, Kraljevec na Sutli, Hrašćina, Tuhelj, Hum na Sutli, Kumrovec, Gornja Stubica, Veliko Trgovišće i Radoboj.

Digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije

Europska komisija svake godine od 2014. godine izrađuje indeks digitalnog gospodarstva i društva (DESI - Digital Economy and Society Index) koji omogućuje ocjenu stanja digitalne spremnosti država članica Europske Unije. DESI indeks prati razvoj digitalizacije prema pokazateljima za povezanost, ljudski kapital, upotrebu internetskih usluga, integraciju digitalne tehnologije te digitalnih javnih usluga. Prema DESI indeksu za 2020. godinu, Hrvatska zauzima 20. mjesto među 28 zemalja članica. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva, te kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava sastavni su nacionalni strateški ciljevi za stvaranje kvalitetnijeg društva 2030. godine. Strategija digitalne transformacije usvojena je na Županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine, a u studenom 2021. godine usvojen je i Akcijski plan implementacije Strategije digitalne transformacije. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje. Bitno za digitalnu transformaciju županijske uprave u vidu potražnje za uslugama jesu podaci o korištenju digitalnih alata. Aktualni podaci su još uvijek oni sa zadnjeg popisa 2011. godine, pa je upitna njihova vjerodostojnost obzirom da su u 10 godina digitalne tehnologije postale puno dostupnije i korištenije u svakodnevnom životu. Ipak, podaci pokazuju poraznu statistiku prema kojoj se primjerice čak 52% stanovnika ne služi Internetom. Takvi podaci ukazuju na potrebu sveobuhvatnijeg strateškog planiranja implementacije digitalnih rješenja odnosno stavljanja velikog naglaska na edukaciju stanovništva vezano uz korištenje budućih e-usluga i digitalnu komunikaciju s županijskom i gradskim upravama. Prema važećim nacionalnim statistikama,

---

⁴ Analiza gospodarskih kretanja u Krapinsko-zagorskoj županiji. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, srpanj 2019.

podaci ukazuju na nešto bolje stanje pa je tako uporaba računala i pristup Internetu na razini RH u poduzećima na 98%, a gledajući kućanstva, osobno računalo posjeduje njih 74%, dok pristup Internetu ima čak 81%.⁵

U sklopu prve faze ulaganja u digitalizaciju Županije u 2020. godini izrađena je Analiza digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije⁶ kao analitička podloga temeljem koje se formirao strateški okvir za digitalnu transformaciju županije, a kako bi se dobio pregled trenutnog stanja digitalizacije u županiji i spremnosti za transformaciju. Iz provedene analize došlo se do zaključka kako se skoro svi ispitanici slažu s važnosti digitalizacije te prepoznaju njezinu važnost za obavljanje svojih poslova. Ispitivanjem digitalnih kompetencija zaposlenika Županije i ustanova koje surađuju sa Županijom utvrdila se cjelovita slika stanja ljudskih resursa na raspolaganju Županije. Zaključak o provedenoj analizi digitalnih kompetencijama zaposlenika KZŽ navodi sljedeće: nema izraženog nezadovoljstva većine službenika s načinom provođenja inovacija od strane rukovodećih u Krapinsko-zagorskoj županiji te većina djelatnika smatra kako rukovodeći djelatnici odlučno provode inovacije. Većina djelatnika smatra kako bi dodatna tehnološka rješenja unaprijedila njihov rad, a to se pogotovo odnosi na rukovodeće službenike. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Rukovodeći djelatnici više nego operativni djelatnici smatraju da je potrebno daljnje digitalizirati poslovanje Županije. Tijekom navedene analize došlo se do zaključka kako digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije ne ovisi samo o implementaciji digitalnih rješenja, već je nužno osvijestiti da su djelatnici ti koji će zapravo koristiti uvedena rješenja. Stoga je nužno educirati sve djelatnike o prednostima i načinima korištenja digitalnih rješenja, kako onih postojećih, tako i novih.

U sklopu analize digitalne spremnosti provedena je i Analiza poslovnih procesa na temelju postojeće mape poslovnih procesa koja datira iz 2016. godine te provođenjem preko 40 intervjua s pročelnicima odjela i s operativnim zaposlenicima koji su aktivno uključeni u obavljanje procesa i izvršenje zadataka. Od ukupno 89 procesa detektiranih 2016. godine, revizijom procesa ustanovilo se da ih trenutno ima 167, što je povećanje od 88% odnosno, u prosjeku se broj procesa po odjelu povećao za 7 procesa. Nadalje, analiza je provedena i u 9 organizacija kojima je Županija osnivač ili suosnivač te s kojima redovno surađuje. Na temelju pregleda premreženosti poslovnih procesa i vrsta suradnje detektirani su optimalni procesi pogodni za digitalizaciju i optimizaciju suradnje Županije i ostalih organizacija. Digitalni alati koji se trenutno koriste u upravnim odjelima nisu dostatni ukoliko se županija želi strateški pozicionirati u odnosu na digitalizaciju. To čini obavljanje procesa još dugotrajnijim što posljedično dovodi do većeg opterećenja za djelatnike uključene u pojedini proces. Digitalni alati kojima bi se unaprijedilo poslovanje u vidu prikupljanja informacija odnose se prvenstveno na digitalne alate koji omogućuju coworking u oblaku, kao primjerice nadogradnja s Microsoft/Office 365 rješenjima, koja bi poboljšala učinkovitost i pravovremenost u radu uz minimalne zahtjeve za prilagodbu, budući da se djelatnici Županije već sad koriste Microsoft Office alatima. Navedeno rješenje moguće je iskoristiti na razini čitave Županije. Uz navedeno, određeni procesi svakako bi se poboljšali implementacijom internog sustava za upravljanje projektima. Trenutno ne postoje odgovarajuća digitalna rješenja u procesu upravljanja imovinom, niti u segmentu vođenja evidencije o radnom vremenu na razini čitave Županije dok je u procesu Uredskog poslovanja u funkciji digitalna aplikacija Uredskog poslovanja koja se ne koristi u punom obujmu. Ukoliko bi se navedeno rješenje uskladilo s GDPR-om te omogućilo uklanjanje osobnih podataka nakon isteka propisanog roka za obradu i čuvanje osobnih podataka, to bi značajno olakšalo rad svim djelatnicima te bi se omogućilo i digitalno skladištenje te učitavanje većine dokumentacije u samu aplikaciju kao i digitalno postupanje po predmetima. Nadalje, djelatnicima Županije je sama obrada predmeta usporena s obzirom na to da su i ulazni podaci još uvijek analogni. Sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u analognom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Drugim riječima, analiza poslovnih procesa je

---

⁵ Statističke informacije, 2020.; Prema popisu 2011. godine na razini RH, čak 48% je izjavilo da ne koristi internet. Obzirom da je sada na razini RH ta brojka pala ispod 20%, treba zaključiti kako su i pojedinačni popisi za korištenje Interneta i digitalnih alata značajno porasli u odnosu na 2011. godinu.

⁶ U sklopu analize digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije provedena je i analiza spremnosti ustanova koje izravno surađuju sa Županijom (Integrirani promet zagrebačkog područja Zagreb d.o.o., zagorska razvojna agencija, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske Županije, Ljekarna Krapinsko-zagorske Županije, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

pokazala da je za digitalnu transformaciju internog poslovanja županije najveća potreba za rješenjima koja se tiču čitave Županije, horizontalna su i odnose se na svakodnevnu komunikaciju i kolaboraciju. Navedeno se primarno odnosi na uspostavu boljih sustava za suradnju, implementaciju sustava za internu komunikaciju te uspostavu transparentnih baza podataka s učinkovitijim funkcionalnosti izvještavanje i poboljšanje procesa knjiženja. Sami procesi koji su detaljnije analizirani ne zahtijevaju značajniju modifikaciju u svom izvođenju u kontekstu procesnih koraka.

Jedan od ključnih segmenata digitalne transformacije je svakako digitalna infrastruktura koju posjeduje županija. S obzirom da je osim, ljudskog i organizacijskog faktora u digitalnoj transformaciji Županije izrazito bitan i kapacitet infrastrukture, provedena je analiza digitalne infrastrukture koju čine 3 segmenta: analiza hardverske infrastrukture; softverske infrastrukture te analiza širokopojasne infrastrukture. Temeljem izvršene analize hardverske infrastrukture odnosno podataka o stanju opreme koja se koristi u radu županijskih tijela, osnovni zaključak je kako je osnovna oprema zastarjela i ne prati trendove razvoja što u konačnici dovodi do smanjenih performansi rada odnosno funkcionalnosti i fleksibilnosti rada. Trenutni serveri načelno zadovoljavaju potrebe za pokretanjem aplikacija, ali bilo kakve nove aplikacije ili proširivanje na cjelokupni novi DMS sustav bi potencijalno bilo previše za trenutnu infrastrukturu. Uz navedeno, stariji server iz 2007. godine bi trebalo zamijeniti, kako bi se mogao pratiti razvoj novih serverskih standarda. Sve veća količina podataka, ali i njihova obrada odnosno korištenje web aplikacija te interakcija s rješenjima u oblaku (eng. cloud) u pravilu zahtijevaju veće kapacitete prijenosa u oba smjera (downstream i upstream), te su upravo NGA brzi i ultrabrizi širokopojasni priključci pogodni za njihovu primjenu te omogućavaju nesmetan rad javnih službenika te veću produktivnost rada. U županijskoj upravi koristi se Unifi AP za wireless vezu, a za bolju pokrivenost potrebno je proširiti mrežu. Wireless veza nije uspostavljena u ispostavama, pa je isto potrebno napraviti u nadolazećem razdoblju kako bi se osiguralo nesmetano spajanje i alternativa žičanoj mreži za unapređenje mobilnog rada i više uređaja (tableti, mobiteli i sl.). Brzina žičane mreže u centralnoj zgradi županijske uprave u Krapini je 100 MBs što trenutno zadovoljava sve potrebe. Veća brzina je nužna za implementaciju sustava e-usluga, prvenstveno s korisničke strane, ali i iz perspektive upravitelja sustava (javnog tijela) jer će više usluga generirati veću potražnju odnosno njihovo korištenje pa će biti potrebna veća brzina uploada i donwloada sa serverske strane za stvaranje preduvjeta za nesmetano korištenje tih usluga.

Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u analognom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Prema odgovorima djelatnika u analizi je utvrđeno kako na mrežnim stranicama Krapinsko- zagorske županije nedostaje e-usluga za građane. Djelatnici se većinom koriste digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini. Tako je u 2020. godini Krapinsko - zagorska županija potpisala Sporazum s Ministarstvom pravosuđa i uprave i uključila se u sustav e - Novorođenče koji omogućava podnošenje županiji zahtjeva za isplatu novčane potpore za treće i svako daljnje novorođeno dijete. Prednost ovakvog načina podnošenja zahtjeva za jednokratnu novčanu naknadu za novorođeno dijete je što roditelji više neće morati dolaziti osobno ili poštom dostavljati zahtjev i svu potrebnu dokumentaciju, već će sve to moći učiniti na jednom mjestu prilikom same prijave djeteta u matičnom uredu ili putem sustava e - Građani kroz uslugu e - Novorođenče.

Županijska komora Krapina uključena je u novi projekt HGK- Digitalna komora. Riječ je o informacijsko-komunikacijskoj platformi za e-usluge namijenjenoj članicama HGK, javnoj upravi i građanima. Implementacijom sedam e-usluga (e-članice, e-financiranje, e-javne ovlasti, e-gospodarske informacije, e-učenje, e-zakonodavstvo, e-sajmovi i promocija) ubrzo će se komunikacija i unaprijediti odnosi s članicama, digitalizirat će se izdavanje dokumenta za javne ovlasti i omogućiti još aktivnije sudjelovanje gospodarstvenika u kreiranju i promjeni zakonodavnog i regulatornog okvira. Osim toga, gospodarstvenicima će izvore financiranja učiniti dostupnijima i omogućiti im kvalitetniju promociju njihovih proizvoda i usluga.

Poslovno tehnološki inkubator Krapinsko- zagorske županije svojim stanarima nudi besplatne usluge virtualnog inkubatora- web platforme za umrežavanje poduzetnika. Virtualni inkubator pruža podršku u poslovanju

dislociranim poduzetnicima, omogućuje jednostavnu i efikasniju komunikaciju između stanara inkubatora, pristup virtualnoj knjižnici i medijateki te korištenje mreže mentora. Bazu mreže mentora čine vrsni savjetodavni stručnjaci koji putem e-maila ili osobno nude pomoć, savjet ili podršku u području financija, računovodstva, poreza, marketing ili energetike. U 2020. godini djeluje 9 aktivnih mentora s ciljem pružanja podrške poduzetnicima u svim fazama razvoja.

3.4. Demografska obilježja

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravku popisa iz 2013. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živjelo je 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6%) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldom. Prema posljednjim procjenama za 2019. godinu Županija ima 124.517 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 12,6%.⁷ Prema posljednjim dostupnim podacima⁸ stanovništvo Krapinsko-zagorske županije (124.517) čini 3,06% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u 2019. godini (4.064.253). Promatrajući statističku regiju Sjeverna Hrvatska koja se sastoji od pet županija, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na trećem mjestu prema broju stanovnika. Između dva popisa (2001. i 2011. godine), broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjen je za 6,7%, dok je na nacionalnoj razini broj pao za 3,4%. Prema procjeni o broju stanovnika za 2019. godinu, broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije dodatno je pao za 6,3%, dok je pad na razini Republike Hrvatske iznosio 5,0%.

Demografska obilježja stanovništva Krapinsko-zagorske županije prati trend starenja stanovništva, pada broja stanovnika (između dva popisa (2001. i 2011. godine) broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjio se za 6,7%) te negativnog prirodnog prirasta i prostorne polarizacije (više stanovnika živi u urbanim sredinama nego u ruralnim). Isti trend prisutan je i na nacionalnoj razini. Zadržavanje, odnosno privlačenje populacije je otežano trendom iseljavanja mlađe populacije u druge europske zemlje s višim stupnjem gospodarskog razvoja.

Negativan prirodni prirast Krapinsko-zagorske županije prisutan je duži niz godina. Proces depopulacije uzrokovan je upravo višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva, kao i negativnim migracijskim saldom (više odseljenih nego doseljenih). U Hrvatskoj je u 2019. godini umrlo 143 dojenčadi ili 4,1 na 1.000 živorođenih (u 2018. godini 157, odnosno 4,2/1.000). U Krapinsko-zagorskoj županiji stopa infantilnog mortaliteta u 2019. godini iznosi 5,8/1.000.⁹ Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2019. godinu vitalni indeks za Krapinsko-zagorsku županiju se povećao s 58,2 % na 60,0%¹⁰ što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 60 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika. Generalno, vitalni indeks na području Republike Hrvatske je u padu što znači da više ljudi umire nego se rađa. Stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije u periodu 2014. – 2018. kretala se u rasponu od 14,4 do 15,2 što je nešto više od stopa zabilježenih na području Republike Hrvatske koje su se u istom periodu kretale u rasponu od 12,0 do 12,9. U 2019. godini stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije pala je na 13,6 dok se za područje Republike Hrvatske nije značajnije mijenjala u odnosu na prethodnu godinu te sada iznosi 12,7.

Struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije kroz dobno-spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postepeno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje. Dobno-spolna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio stanovništva u dobnoj skupini 0-14 je 13,67%, udio u skupini 15-64 je 66,53%, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80%. Analiza dobne strukture potvrđuje trend opadanja broja stanovnika koji je prisutan kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Krapinsko-zagorske županije. Posljednji raspoloživi podaci govore da se indeks starenja

⁷ DZS – Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2019., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

⁸ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

⁹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-01_01_2020.htm

¹⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-01_01_2019.htm

stanovništva u Republici Hrvatskoj u periodu od 2014. do 2019. godine kretao u rasponu od 124% do 145% . Spomenuti podaci govore kako se broj stanovnika starosti 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika mlađih od navršениh 19 godina povećava, što je negativna tendencija. Na razini Krapinsko-zagorske županije nema raspoloživih podataka nakon 2011. godine, odnosno nakon popisa stanovništva iz 2011. godine kada je zabilježeni indeks starenja bio na razini od 113%, dok je isti na razini Republike Hrvatske bio 116%. Koeficijent starosti, naspram indeksa starenja, pokazuje udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (uzimajući u obzir procjenu broja stanovnika iz 2019. godine) iznosi 27,2%, što je povećanje za 3,7% u odnosu na zabilježeni indeks iz 2011. godine. Prirodni prirast stanovništva u periodu 2014. - 2019. je bio negativan te se kretao između -715 u 2014. godini i -807 u 2015. godini, a potom se smanjuje i u 2019. je iznosio -690. Vitalni indeks stanovništva (broj živorođenih na 100 umrlih stanovnika) se smanjivao od 61,7 u 2014. godini na 58,2 u 2018. godini, no u 2019. godini zabilježen je rast i sada iznosi 60,0.

Trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43,6 godina (muškarci 41,8; žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveći udio stanovnika starijih od 65 godina imaju općine Desinić, Hum na Sutli i Lohor.

Ovoj problematici se pokušava doskočiti provedbom demografskih mjera koje provode općine, gradovi i županija, poput mjere stambenog zbrinjavanja, naknade za novorođenčad i sufinanciranje troškova cijene vrtića. Primjer je Grad Oroslavje, koji je donio odluku prema kojoj će Grad sufinancirati 60% za prvo, 75% za drugo i 100% ekonomske cijene vrtića za treće i svako sljedeće dijete. Navedene mjere potrebno je kombinirati s mjerama kojima će se privlačiti mlađe stanovništvo iz okolnih krajeva s ciljem stvaranja demografske strukture koja će biti u stanju podržati gospodarski razvoj. Važno je i voditi računa o mreži naselja i stvaranju uvjeta za policentričan razvoj regije kako se ne bi razvijala samo glavna središta nego i manje lokalne jedinice.

Demografske karakteristike stanovništva Krapinsko-zagorske županije moguće je promatrati preko neto migracijskog salda. Uz prirodni prirast i broj stanovnika, migracijski saldo spada u osnovne demografske pokazatelje. Saldo migracije stanovništva Krapinsko-zagorske županije s inozemstvom negativan što korespondira s podacima na razini Republike Hrvatske. U periodu od 2014. – 2018. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježena je neto negativna vanjska migracija od 1.685 stanovnika. Isto tako, treba napomenuti da se vanjska migracija u promatranom periodu povećava. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila je -177 stanovnika, dok je u 2018. godini iznosila -305 stanovnika, što odgovara i kretanju na razini Republike Hrvatske. Tijekom 2019. godine uočen je pozitivan saldo vanjske migracije na razini Krapinsko-zagorske županije +222, dok je saldo na razini Republike Hrvatske, iako i dalje negativan, značajno smanjen u odnosu na 2018. godinu.

Od ukupno dvadeset županija te Grada Zagreba međužupanijski pozitivan migracijski saldo (više doseljenih nego odseljenih) u 2019. ima 5 županija (Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Primorsko-goranska, Zadarska, i Istarska) i Grad Zagreb koji ima najveći saldo migracije među županijama. Migracijski saldo (preseljeno stanovništvo unutar županije) za Krapinsko-zagorsku županiju u 2019. pokazuje da je u naseljima istog grada/općine ukupno 433 osobe promijenile mjesto stanovanja dok je među gradovima/općinama to učinilo 988 osoba¹¹.

Prema podacima za 2019. godinu vidi se da je teritorij Krapinsko-zagorske županije nejednako naseljen. Postoje prostori koji su vrlo rijetko i prostori koji su veoma gusto naseljeni. Prosječna gustoća naseljenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosila je 101,32 st./km². Ispodprosječnu naseljenost od gradova bilježe samo Pregrada i Zlatar, dok kod općina u tu kategoriju spadaju Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornja Stubica, Hraščina, Jesenje, Konjščina, Kraljevec na Sutli, Kumrovec, Lohor, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Radoboj, Tuhelj, Veliko Trgovišće, Zlatar Bistrica i Zagorska Sela koja su ujedno i najrjeđe naseljena sa samo 35,62 st./km². Gradsko područje Krapine (248,55 st./km²), Zaboka (251,32 st./km²) i Oroslavja (190,74

---

¹¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-02_01_2020.htm

st./km²) bilježe najveću gustoću naseljenosti. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

3.5. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3%. Stopa rizika od siromaštva za stanovnike Krapinsko-zagorske županije na približno je istoj razini kao i za stanovnike Republike Hrvatske. Broj korisnika zajamčene minimalne naknade kao i broj jednokratnih naknada je u padu, dok broj osobnih invalidnina i broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu kontinuirano raste. Broj korisnika ostalih vrsta novčanih pomoći i potpora značajno se ne mijenja u promatranom periodu od proteklih nekoliko godina.

Kvalitetu života može se predstaviti i putem rasprostranjenosti i općom stopom kriminaliteta. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do pada broja kriminalnih djela. Isti trend može se uočiti i na razini Republike Hrvatske. U 2019. udio kriminaliteta na razini Republike Hrvatske povećan je za 9,18% u odnosu na 2018. godinu dok udio kriminaliteta Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosi 1,74% ukupno izvršenih kaznenih djela u Republici Hrvatskoj. Na području Krapinsko-zagorske županije provodile su se u 2019. godini preventivne aktivnosti kao što su prevencija kaznenih djela protiv imovine, prevencija nasilja u obitelji, nasilja nad ženama i međuvršnjačkog nasilja (Provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji), prevencija razvoja ovisnosti među mladima („Sigurno na mobitelu i internetu”, nacionalni projekt „Zdrav za 5”, prevencija razvoja ovisnosti kod osoba mlađe životne dobi), prevencija zlouporabe modernih medija, „MANJE ORUŽJA – MANJE TRAGEDIJA”, „ZAJEDNO VIŠE MOŽEMO”, „BICIKLIRAJMO SIGURNO”, „ZAŠTITA ŽRTAVA KAZNENOG DJELA I PREKRŠAJA”, „MIR I DOBRO”, „POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE”, „SIGURNO U ZLATNIM GODINAMA”, „JUMICAR” – program prometne kulture za najmlađe, „LILY” – prevencija svih oblika nasilja nad ženama.

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb (4 centra za socijalnu skrb: Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica te tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina - podružnica Obiteljskog centra), 3 doma socijalne skrbi za odrasle osobe, 8 ustanova i 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemogućnim osobama, obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, dom za žrtve nasilja u obitelji te 4 druga pružatelja socijalnih usluga. U razvoju i jačanju postojećih i novih socijalnih usluga te osiguravanju mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju, važnu ulogu mogu imati projekti i inicijative organizacija civilnog društva i različitih oblika organiziranja u smislu društvenog poduzetništva. Jedan od iznimno važnih projekata za Krapinsko-zagorsku županiju jest projekt Novi početak kojim će se osigurati institucionalna i savjetodavna podrška žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije.

Zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja imalo je 207 osoba, dok su pomoć u kući ostvarile 243 osobe. Psihosocijalnu podršku primalo je 36 osoba. Najviše korisnika, njih 2.459, ostvarilo je pravo na doplatu za pomoć i njegu, koji se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama, uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe.

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji imaju 699 korisnika. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Dom za odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec. Na području Krapinsko-zagorske

Županije ~~postoji~~ djeluju i 2 centra za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalaze u općini Budinščina i općini Krapinske Toplice. . Uz to, postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe. U ustanovama socijalne skrbi nedostaju smještajni kapaciteti na teret ministarstva za smještaj starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika. Kako bi se na razini županije pružala podrška za žrtve nasilja u obitelji, uspostavljen je i dom za žrtve nasilja u obitelji koji može primiti 8 korisnika.

S ciljem osiguranja institucionalne i savjetodavne podrške žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije pripremljen je projekt Novi početak. Osim same uspostave skloništa i pružanja sustava podrške, savjetovanja i pomoći za vrijeme korištenje usluga te nakon izlaska iz skrbi, predviđeno je i provođenje edukacije osoba koje rade sa žrtvama nasilja u obitelji uz podizanje svijesti javnosti o pravima žrtava nasilja u obitelji i negativnim utjecajima nasilja kroz objavu promotivnih materijala. Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija, a partneri na projektu su Dom za žrtve obiteljskog nasilja NOVI POČETAK i Centar za socijalnu skrb Krapina. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike donijelo je Odluku o financiranju projekta te se u skorije vrijeme očekuje potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

U posljednjih 6 godina Krapinsko-zagorska županija, zajedno s 32 projektna partnera - 30 osnovnih škola kojima je Županija osnivač te Gradom Krapinom i Općinom Stubičke Toplice koje su osnivači osnovnih škola na svojem području, provodi projekt *Zalogajček* kojim se osigurava školska prehrana za djecu u riziku od siromaštva. Projektom je u školskoj godini 2018./2019. obuhvaćeno sveukupno 1.478 učenika. Uvažavajući broj nastavnih dana tijekom kojih se osigurava školski obrok u školskoj godini 2018./2019. u pojedinoj školi partneru, ukupno je tijekom projekta osigurano 260.801 obrok. Ukupna vrijednost projekta u školskoj godini 2018./2019. iznosi 1.497.910,54 kuna što je povećanje vrijednosti za 113% u odnosu na školsku godinu 2016./2017. kada se projekt počeo provoditi i kada je ukupna vrijednost iznosila 702.575,75 kuna.

Sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: A - stipendija za nadarene studente, B - stipendija za studente po socijalnom kriteriju, C - stipendije za studente koji su upisali 1. godinu nekog od deficitarnih zanimanja. Učenička stipendija od 2016. godine iznosi 400kn, a iznos studentske stipendije se povećavao s godinama. U akademskoj godini 2016./2017. studentska stipendija po socijalnom kriteriju iznosila je 600kn, a od akademske godine 2018./2019. iznosi 700kn. U akademskoj godini 2020./2021. Županija je dodijelila 31 učeničku te 40 studentskih stipendija prema B kategoriji.

Prema procjenama UN invalidnost je mnogo raširenija nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid¹² te je raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu–invaliditetu preduvjet za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Hrvatska je donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 18.849 osoba s invaliditetom, od čega je 10.534 muškog spola (56%) te 8.315 osoba ženskog spola (44%). Osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48%) ima navršениh 65 i više godina.

Unaprjeđenje razine zdravlja ima za cilj povećanje očekivanog trajanja života što podrazumijeva i povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Raspolaganje podacima o invaliditetu, preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Na razini Republike Hrvatske donesen je Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom koji se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Prema zadnje dostupnim podacima iz 2019., najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište na području Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije, no udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije najveći je upravo u Krapinsko-zagorskoj županiji (najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina). Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te mentalna oštećenja.

---

¹² Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Koordinacijom udruga osoba s invaliditetom, odnosno predstavnicima svih udruga osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije tradicionalno svake godine organizira obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. Ranijih godina obilježavalo se putem manifestacija, okruglih stolova, mimohoda i slično no zbog epidemiološke situacije u 2020. godini dan se obilježio zajedničkim on-line tematskim sastankom 4. prosinca 2020. godine na temu: Izazovi rada udruga i života pojedinaca u doba pandemije. Na sastanku su se razmijenila iskustva u funkcioniranju udruga i pokušala iznaći rješenja za što uspješnije prevladavanje teškoća uzrokovanih pandemijom virusa. Pandemija virusa COVID-19 unijela je značajne promjene u svakodnevnicu i radno okruženje. Posebnu pozornost potrebno je obratiti pružanju podrške osobama s invaliditetom, koje ne samo da su u većem riziku od zaraze COVID-19, već imaju i više teškoća u pridržavanju mjera opreza, kao i fizičkog distanciranja. Tu je i pitanje zaštite mentalnog zdravlja, odnosno nošenje sa strahom koji je vezan za virus, a nastavno na sve njihove popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi.

3.6. Zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave ima formalno propisane obveze i mogućnosti kreiranja zdravstvene politike na svom području (popunjavanje mreže javne zdravstvene službe u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na svom području, organiziranje rada ustanova kojima je osnivač, koordiniranje i organiziranje rada svih pravnih i fizičkih osoba koje na području županije obavljaju zdravstvenu djelatnost, donošenje plana zdravstvene zaštite za područje županije, donošenje jednogodišnjih i trogodišnjih planova promicanja zdravlja, prevencije te ranog otkrivanja bolesti, organiziranje i provođenje javnozdravstvenih mjera, organizacija provedbe postupaka objedinjene javne nabave za zdravstvene ustanove čiji je osnivač te u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje osiguravanje provođenja specifičnih mjera i pružanje zdravstvene zaštite na nerazvijenim područjima).

U sustavu primarne zdravstvene zaštite na razini Krapinsko-zagorske županije djeluje Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije (6 ispostava i 144 ordinacije), Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije (7 ispostava) i Ljekarne Krapinsko-zagorske županije. Na području županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Magdalena-klinika za kardiovaskularne bolesti, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion.

Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za period od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ordinacija dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti. Što se ljekarni tiče, njihov broj u 2019. godini je znatno veći što je posljedica metodologije prikaza, a ne stvarnog stanja. S obzirom na to broj ljekarni na svakih 10.000 stanovnika iznosi 3,64. Laboratorija je u 2019. godini bilo 7 što na svakih 10.000 stanovnika iznosi 0,55. Broj ugovornih ordinacija opće medicine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika). Stomatoloških ordinacija je u 2019. godini bilo 55 što je 4,35 na svakih 10.000 stanovnika. Pedijatrijskih ordinacija bilo je 5, a ginekoloških ordinacija 10. Ukupan broj zdravstvenih djelatnika na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. veći je za 10,26% u odnosu na 2016. godinu. Broj radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece na 10.000 stanovnika je 2019. bio 0,6 u RH, a 0,3 u Krapinsko-zagorskoj županiji. Što se tiče broja radnika u području djelatnosti hitne medicine i zdravstvene njege u kući, situacija je nešto drugačija. U Republici Hrvatskoj 2019. je bilo 5,7 broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji taj omjer je iznosio 8,3. Ista situacija ponavlja se i u djelatnosti zdravstvene njege u kući gdje je državni prosjek u 2019. godini 2,8 dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji 4,7. Broj radnika u dijelu primarne zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske kontinuirano opada te je u 2019. godini manji u odnosu na 2018. za 6,42% odnosno smanjen je s 2.568 na 2.413 zaposlenih radnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. nije se mijenjao u odnosu na 2018. godinu te i dalje iznosi 77.

Daljnji razvoj sustava zdravstvene zaštite temeljit će se na sveobuhvatnom pristupu medicinske usluge, jačanju kapaciteta primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te jasnoj specijalizaciji bolnica za medicinsku rehabilitaciju.

U tom smjeru ide Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice pripremom projekta uspostave središnjeg Centra za zdravlje srca i mozga te provođenja specifičnih rehabilitacijskih postupaka za stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske i ostale korisnike usluga bolnice.

Temeljni ciljevi zdravstvene politike odnose se na produživanje očekivanog trajanja života i poboljšanje kvalitete življenja, za što je potrebno kontinuirano unaprjeđenje i razvoj zdravstvene službe uz promicanje razvoja zdravih načina življenja te smanjenje ili eliminaciju zdravstvenih rizika koji se mogu spriječiti. Zdravstvena zaštita i zdravlje stanovništva ne ovise isključivo o djelovanju zdravstvenog sustava i ne mogu se promatrati odvojeno od demografskih, gospodarstvenih i ekoloških pokazatelja te obrazovne strukture stanovništva. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji primarna, sekundarna i tercijarna razina zdravstvene zaštite, a daljnji razvoj zdravstvenog sustava predviđa se u koordinaciji s razvojem sustava socijalne skrbi na način da se usluge međusobno nadopunjuju.

Unatoč nedostatku zdravstvenog osoblja i potencijalnom iseljavanju stručnjaka iz svih grana djelatnosti, na razini Krapinsko-zagorske županije primjetan je rast broja ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika. U razdoblju od 2016. do 2019. broj zaposlenih povećao se za 10,26%. Broj zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, zaštite i liječenja usta i zubi i patronažne djelatnosti u razdoblju od 2016. do 2019. nije se značajno mijenjao. Najviše liječnika u odnosu na broj stanovnika ima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a koji su ujedno i prva kontaktna točka u zdravstvenom sustavu. Najmanje liječnika na 10.000 stanovnika je u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, svega 0,3. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika u području medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine i zdravstvene njege u kući se povećao u 2019. godini, dok se broj radnika u području liječenja usta i zubi u odnosu na broj stanovnika smanjio. Najviše zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika je u djelatnosti hitne medicine (8,3).

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine, a za njima bolesti dišnog sustava. Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nositelji i izvršitelji pojedinih zadataka, mogući izvori financiranja, kontrola provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanje zdravlja i kvalitete života na području županije. Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, usporavanje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti krvožilnog sustava.

Krapinsko-zagorska županija ima gotovo dvostruko više bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika (u prosjeku 9 na 1.000 stanovnika) u odnosu na Republiku Hrvatsku i regiju Sjeverna Hrvatska (u prosjeku 5 na 1.000 stanovnika). U 2019. godini broj kreveta se povećao za 4,26% u odnosu na 2016. godinu. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama u 2019. povećao se u odnosu na prethodne godine, kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Krapinsko-zagorske županije i NUTS 2 regije Sjeverna Hrvatska. Podaci za razdoblje 2016.-2019. pokazuju kako su najveći uzročnik smrti na području Krapinsko-zagorske županije bolesti cirkulacijskog sustava čiji udio iznosi 40,99% u 2019. godini. Najmanje su zastupljene bolesti probavnog sustava, u 2019. 5,68%.

Krajem 2019. pojavio se virus SARS-CoV-2 koji se u kratkom roku proširio u cijelom svijetu, a bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. U ožujku 2020. godine proglašena je epidemija bolesti COVID-19 te su uvedene epidemiološke mjere s ciljem sprječavanja širenja bolesti. Do 11. siječnja 2021. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 8.682 slučajeva SARS CoV-2 te je do sada preminulo 238 osoba od koronavirusa¹³. Na dan 11.01.2021. trenutni broj aktivnih slučajeva zaraze osoba s područja Krapinsko-zagorske županije bio je 147. U samoizolaciji se nalazilo 891 osoba. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice nalazilo se 5 pacijenata sa SARS CoV-2 infekcijom. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice nalazilo se 17 pacijenata, od kojih 1 na respiratoru dok se u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana nalazilo 77 pacijenata pozitivnih na SARS CoV-2, od kojih je 12 bilo na respiratoru. Zbog izvanredne situacije epidemije koronavirusa u Republici

---

¹³ <https://www.koronavirus.hr/zupanije/139>, datum pristupa 11.01.2021.

Hrvatskoj su na snazi preporučene epidemiološke mjere resornih institucija. Uz mjere ograničavanja kretanja i samoizolaciju zaraženih osoba, započelo se s ubrzanim razvojem cjepiva, a prve doze isporučene su krajem 2020. godine. Cijepljenje prioriternih skupina (zdravstveni djelatnici i korisnici domova za starije i nemoćne osobe) započelo je po primitku cjepiva u prosincu 2020. te je nastavljeno i početkom 2021. godine. Uz osiguranje novih doza cjepiva i dobru epidemiološku situaciju Krapinsko-zagorske županije, cijepljenje će se osigurati i za kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina, a potom i opću populaciju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina. Jedna od ključnih aktivnosti u uspostavi palijativne skrbi na području Županije je uspostava i ustrojavanje posudionice pomagala. Teška i dugotrajna pomoć pogoršava socijalnu i materijalnu situaciju u obitelji koja nije u mogućnosti kupiti ortopedsko ili medicinsko pomagalo. Sukladno potrebama palijativnih bolesnika za ortopedskim i medicinskim pomagalima kontinuirano treba raditi nabavku potrebnih pomagala, voditi brigu o njihovoj kvaliteti i dostupnosti na području županije. U sklopu Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije djeluje Posudionica pomagala koja se pokazala kao praktičan oblik pomoći. Pravo posuđivanja pomagala imaju bolesnici kod kojih postoji potreba, a ne ostvaruju je preko HZZO-a ili su u fazi rješavanja odobrenja za potrebno pomagalo. Pomagala su besplatna, a posuđuju se na privremeno korištenje ovisno o potrebi. Pomagalo se posuđuje uz medicinsku dokumentaciju na uvid iz koje je vidljiva potreba za korištenjem pomagala. Po prestanku potrebe za pomagalom pomagalo se vraća u posudionicu. Pomagala su nabavljena donacijama Krapinsko-zagorske županije, zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Krapinsko-zagorska županija i HZZO Krapina. Također, manje posudionice djeluju i pri svim Gradskim društvima Crvenog križa na području Krapinsko-zagorske županije. Razvoj sustava palijativne skrbi Županija će i dalje podupirati, a osim navedenog područja rada, prioritet će biti širenje kapaciteta za smještaj palijativnih bolesnika i razvoj volonterizma u palijativnoj skrbi i nastojanje za razvijanjem skrbi za palijativne bolesnike u njihovom domu dostupne 24h na dan i sve dane u tjednu. Strategijom je zaključeno kako je potrebno razvijati uključivanje volontera Crvenog križa u psihosocijalnu podršku uz praktičnu podršku, što bi značajno doprinijelo palijativnoj skrbi. Pomoć volontera je moguća kroz pružanje psihosocijalne podrške bolesniku i obitelji te pomoć i njegu u kući (nabava namirnica, plaćanje računa, kuhanje, čišćenje, pomoć kod osobne njege i sl.). Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije - koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

3.7. Kultura, civilno društvo i sport

Kultura i mediji

Društvena infrastruktura Krapinsko-zagorske županije u području kulture i umjetnosti prikazana je stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača, knjižnica, muzeja i galerija. U periodu od 2014. do 2018. godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovala su 2 kazališta, broj kinematografa je ostao isti (samo 1), kao i broj radio postaja (5 postaja). Uz Kino Zabok s radom je započelo i Kino Krapina u lipnju 2018. godine te tako na području KZŽ djeluju 2 kinematografa. Na području Sjeverne Hrvatske broj kazališta se kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini, a broj kinematografa je porastao i sada ih je 11. Na području Republike Hrvatske smanjen je broj kazališta (trenutno 176), kao i broj orkestara i ansambala. Što se tiče zabilježenog broja gledatelja, u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do nominalnog povećanja od 73,7% u odnosu na 2016. U istom periodu u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je za 57,9%, a na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 23%. Iako je broj radio postaja ostao

isti, na razini županije broj odašiljača povećao se za 36% tokom 2017. godine. U Sjevernoj Hrvatskoj broj radio postaja smanjen je u 2018. na 31, a u istom razdoblju došlo je i do smanjenja broja odašiljača kojih je sada 56. Na području Republike Hrvatske broj radio postaja smanjio se u 2018. godini na 144. Također, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8%. Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u periodu od 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64%, u 2018. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u periodu od 2014. do 2018. godine ostao približno isti. Na području Sjeverne Hrvatske tijekom 2018. dolazi do pada, a na razini Republike Hrvatske zamjetan je porast broja televizijskih pretplatnika za 1,6%. U Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj u 2021. godini s područja Krapinsko-zagorske županije upisano je 56 knjižnica dok se u Sjevernoj Hrvatskoj nalazi ukupno 277 broj knjižnica, a u cijeloj Republici Hrvatskoj 1.643. U Krapinsko-zagorskoj županiji na svakih 10.000 stanovnika dolazi 4,52 knjižnice, dok navedeni broj na razini Republike Hrvatske iznosi 4,07, a na razini Sjeverne Hrvatske 3,41. Sve je veći broj knjižnica s pristupom internetu te se s razvojem digitalnog društva uočava tendencija virtualnih posjeta knjižnicama. U kontekstu suvremenih potreba za digitalizacijom vrijedne književne građe na kajkavskom jeziku, kao vrijedna riznica kajkavske književne građe ističe se društvo Kajkaviana - društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. Društvo sukladno utvrđenim ciljevima djeluje na području kulture i zasnovano je na dobrovoljnom udruživanju članova radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa u književnoj, likovnoj, glazbenoj, kazališnoj, izdavačkoj i izložbenoj djelatnosti. Društvo prikuplja kajkavsku knjižnu i rukopisnu građu te oblikuje zbirke dostupne korisnicima. U 2017. godini je u nakladi Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža izdana Enciklopedija Hrvatskog zagorja. Enciklopedija Hrvatskog zagorja je na približno 1.000 stranica obuhvatila teme od geologije i arheologije, prirodnih obilježja Hrvatskog zagorja, demografskih obilježja i naseljenosti Hrvatskog zagorja, etnografskih i jezikoslovnih obilježja, kulturnog stvaralaštva i postignuća, umjetničke i spomeničke baštine, nakladništva i prosvjete, politike i gospodarstva, sve do sporta i zabave.

Važan dio mreže kulturnih ustanova na području Županije čine muzeji i galerije koji čuvaju bogatu baštinu i spomen na ljude i mjesta značajna ne samo za ovaj kraj već i za tijek povijesti države, pa i šire. Najvažnija ustanova u tom smislu su Muzeji hrvatskog Zagorja u čijem su sastavu:

- Dvor Veliki Tabor, u općini Desinić - jedan od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske građen tijekom 16. stoljeća
- Galerija Antuna Augustinčića u gradu Klanjec - osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu.
- Muzej krapinskih neandertalaca, Krapina – čuva i prezentira nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ koje je zaštićeno kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj. Ovo nalazište pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta i kao takvo ima znanstveno i kulturno značenje koje uvelike nadilazi županijske, pa čak i nacionalne granice.
- Muzej seljačkih buna, Gornja Stubica - osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. i smješten u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. na mjestu srednjovjekovne utvrde. Muzej čuva i prezentira kulturni identitet ovog kraja utkanog u suvremeni identitet nacije.
- Muzej "Staro selo", Kumrovec - etno–selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća, uključujući obnovljenu rodnu kuću Josipa Broza Tita koja sadrži etnografski i povijesni postav. Pored razgleda stalnih izložbenih postava koji prikazuju tradicijski način života regije Hrvatskog zagorja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, muzej nudi i brojne druge interaktivne sadržaje za posjetitelje.

S obzirom na višetisućljetnu povijest i kontinuitet života, prostor Krapinsko-zagorske županije bogat je kulturnom baštinom. U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %). Najveći broj zaštićenih

kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16). Jedina JLS koja na svom prostornom obuhvatu nema zaštićeno kulturno dobro je Općina Novi Golubovec. Trenutno su u pripremi projekti obnove nepokretnih pojedinačnih kulturnih dobara dvorca Stubički Golubovec te rodne kuće Janka Leskovara. Za potrebe uspostavljanja „Znanstveno-edukativno-zabavnog centra – ZEZ centar zagorja“ obnoviti će se dvorac Stubički Golubovec), a u svrhu stvaranja novog kulturno-turističkog sadržaja obnoviti će se rodna kuća Janka Leskovara.

U kontekstu kulturnog razvoja i promicanje kulture Krapinsko-zagorske županije, važnu ulogu ima također amatersko stvaralaštvo. Glavni poticaj za osnaživanje amaterskog stvaralaštva u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je osnivanje županijske Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih udruga (ZAKUU). Važnost kulturno-umjetničkih društava odražava se također u očuvanju lokalne kulture i tradicije i revitalizaciji autohtonog načina života na nekom prostoru (od gastronomije, rukotvorina, jezika, običaja (npr. Kostelska uskrсна pištola) do nošnji).

Sport

S ciljem usklađivanja i sufinanciranja rada svih sportskih udruga i saveza na području Krapinsko-zagorske županije, osnovana je Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije. Područje djelovanje Zajednice prema Statutu obuhvaća sport, njegov razvitak i promicanje, razvitak sportskih aktivnosti djece i mladeži, sportsku rekreaciju i sportsku aktivnost osoba s invaliditetom. Prema posljednje dostupnim podacima za 2021. godinu, Zajednica objedinjuje djelovanje 142 udruge, od čega je 8 teritorijalnih zajednica, 14 saveza i 120 temeljnih udruga, U tom sastavu djeluje 4.936 sportaša u sustavu natjecanja i 1.956 rekreativaca, tj. 6.852 sportaša. Kroz godišnje aktivnosti udruge učlanjene u Zajednicu imale su 3.693 utakmica, 8.076 individualnih nastupa, 34.159 treninga i 1.938 rekreativnih događanja. U Gradu Krapini kao županijskom središtu najviše je sportskih igrališta, njih 19. Potom slijede Grad Pregrada i Općina Sveti Križ Začretje koji imaju po 15 sportskih igrališta. Ostali gradovi i općine kreću se u rasponu od 1 do 9 sportskih igrališta. Što se tiče sportskih dvorana, po 3 dvorane nalaze se u Gradu Krapini, Gradu Zaboku te Općini Bedekovčina. Grad Pregrada ima 2 sportske dvorane, dok ostali gradovi i općine imaju 1. Prema zadnje dostupnim podacima 5 jedinica lokalne samouprave nema sportsku dvoranu. Najviše dječjih igrališta je u Gradu Zaboku, njih 26. Grad Krapina slijedi s 23 dječja igrališta dok je u ostalim općinama njihov broj nešto niži i kreće se do 14 koliko ih je u Općini Sveti Križ Začretje.

Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2019. godine djeluje 1.184 aktivnih udruga. Najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. Od 2015. godine djeluje savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj način organizacijama civilnog društva omogućeno je povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovale organizacije civilnog društva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine te je kreirana mjera „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljne skupine na takav oblik poslovanja. Krapinsko-zagorska županija nositelj je projekta „Business Angel Impact Fund“ koji je prijavljen u okviru programa Europske komisije pod nazivom Aktivnosti za jačanje razvoja financijskog tržišta za društvene poduzetnike. Partneri na projektu su Hrvatska udruga poslodavaca, Feelsgood Capital Partners d.o.o. (fond za ulaganja s društvenim utjecajem), Zagorska razvojna agencija i Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o., a cilj projekta je stvoriti novi financijski instrument za ulaganja u poduzeća s istaknutim društvenim utjecajem u Republici Hrvatskoj. Projekt

je započeo s provedbom u prosincu 2020. godine, a najavna konferencija projekta BAIF održana je u veljači 2021. godine¹⁴. Aktivnosti projekta, će se uz potporu Europske komisije provoditi narednih 18 mjeseci. Kako bi se dodatno osigurala vidljivost i promocija društvene ekonomije te projekta BAIF, u 2021. godini Krapinsko-zagorska županija prijavila se za priključenje inicijativi ESER. Ključni cilj ESER inicijative jest podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

Uređenje naselja i stanovanje

Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Krapinsko-zagorska županija u usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske ima najmanje izgrađenih zgrada (151 u 2020. godini). Također jedna je i od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija.

3.8. Obrazovanje

Odgoj i obrazovanje ključni su elementi gospodarskog i društvenog razvoja čija važnost u suvremenom društvu sve više raste. Adekvatno obrazovana radna snaga više je no ikad nužna pretpostavka za postizanje željenog gospodarskog rasta te kulturnog i društvenog razvoja. Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92%). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22%), dok je 3,60% osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68% stanovništva¹⁵.

Na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini djeluje 29 dječjih vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali u odnosu na potrebe. Pet jedinica lokalne samouprave nema na svom području dječji vrtić (, Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, , Novi Golubovec, , i Zagorska Sela). Djeca s područja navedenih jedinica lokalne samouprave polaznici su odgojno-obrazovnog programa predškolskog odgoja u drugim ustanovama ili susjednim jedinicama lokalne samouprave. U 2021. godini otvoreni su novi dječji vrtići u Budinščini, Đurmancu, Gornjoj Stubici, Loboru, Maču, Mariji Bistrici, Mihovljanu, Svetom Križu Začretje i Tuhlju te u Gradu Klanjcu, dok su postojeći vrtići u gradovima Zlataru i Oroslavju rekonstruirani i dograđeni. Izgradnja vrtića sufinancirana je sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“. Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja. U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području Županije u prosjeku je bilo upisano 141 dijete po vrtiću, a najviše upisane djece po dječjem vrtiću po županijama ima u Virovitičko-podravskoj županiji (248). Na razini Sjeverne Hrvatske (na čijem se području nalazi ukupno 321 vrtić i druge pravne osobe koje se bave predškolskim odgojem) prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 84, a za Republiku Hrvatsku taj pokazatelj iznosi 93. Prema prikupljenim podacima dječjih vrtića za pedagošku godinu 2018./2019., u 21 dječjem vrtiću na području Krapinsko-zagorske županije

¹⁴ <http://www.kzz.hr/uvodna-konferencija-projekt-baif>

¹⁵ DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011. https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup02.html

postoje jasličke grupe u koje je upisano ukupno 577 djece. Na području Krapinsko-zagorske županije jedino Dječji vrtić Tratinčica nije imao jasličku grupu u šk.godini 2018. /2019.

U odnosu na broj odgojitelja, broj djece po odgojitelju u Krapinsko-zagorskoj županiji u pedagoškoj godini 2019./2020. iznosi 11,58 (Sjeverna Hrvatska = 10,98, Republika Hrvatska = 10,25). Broj potrebnih odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini propisan je Državnim pedagoškim standardom te ovisi o vrsti i trajanju pojedinog programa. Tako su za provedbu cjelodnevnog programa u trajanju od 7 do 10 sati dnevno predviđena dva odgojitelja s punim radnim vremenom. Također je propisano da broj djece u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini ne može biti veći od 20, odnosno 10 na jednog odgojitelja po skupini. Iako nema značajnijih odstupanja broj odgojitelja u ustanovama predškolskog odgoja u Krapinsko-zagorskoj županiji premalen je i ne udovoljava propisanim pedagoškim standardima.

Program predškole obavezan je za svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do šk. godine 2018./2019. upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020 kada je opažen manji broj upisane djece (približno 500 predškolaraca) u odnosu na prethodne godine. U školskoj godini u program predškole upisano je 1.753 djece. U odgojno-obrazovnim ustanovama predškolskog odgoja na području Krapinsko-zagorske županije samo šest ustanova u školskoj godini 2018./2019. imalo je osigurano barem jednog pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju na puno, odnosno pola radnog vremena. Prisutna je izražena potreba za uvođenjem većeg broja pomoćnika za djecu predškolskog odgoja. U školskoj godini 2018./2019. u program predškolskog odgoja upisano je osam puta više djece (61 dijete) no što je pomoćnika za djecu s teškoćama (7,5). Po broju pomoćnika (tri pomoćnika na troje djece u šk. godini 2018./2019.) ističe se program predškole pri Osnovnoj školi Franje Horvata Kiša u općini Lobor koja kontinuirano ima jednak broj pomoćnika na broj djece kojima je potrebna njihova pomoć.

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije je dobro razvijena i obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, te Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda. U sklopu redovitog programa obrazovanja i posebnog programa (COO Krapinske Toplice) osigurani su pomoćnici u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 9 ustanova srednjoškolskog obrazovanja te 1 srednja glazbena škola u Gradu Pregradi. Kretanje broja učenika u osnovnim i srednjim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. Glavni problem određenih škola je veličina škola obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi i dalje u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovaraju propisanim pedagoškim standardima.

Krapinsko-zagorska županija je kao nositelj u razdoblju od lipnja 2017.godine do lipnja 2019. godine provodila projekt „LUMEN“ koji je sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda. U sklopu projekta održane su edukacije o prepoznavanju i usmjeravanju darovitih učenika za više od 400 nastavnika, stručnih suradnika i predstavnika institucija. Edukacije su bile usmjerene na upoznavanje novih metoda, strategija i alata za prepoznavanje darovitosti, načina uvođenja novih pristupa u postojeću praksu, te praćenje i evaluacija darovitih učenika. Pružena je podrška nastavnicima, profesorima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola koji su u okviru pet tematskih područja (društveno-humanističko-jezično, matematičko-informatičko-tehničko, umjetničko, prirodoslovlje te razredna nastava i stručni suradnici) stekli nova znanja i vještine te razvili inovativne sadržaje za rad s darovitim učenicima. Edukacije su provedene u radu s ukupno 160 učenika u 9 škola na području Krapinsko-zagorske županije koje po završetku projekta (lipanj 2019. godine) postaju Centar izvrsnosti. Nastali su programi poticanja darovitosti iz matematičko-informatičko, umjetničkog, prirodoslovnog i društveno-humanističkog područja. Programi se koriste u školama i zahvaljujući projektu sve više škola prepoznaje potrebu kontinuiranog rada s darovitom djecom. Daljnja podrška u prepoznavanju darovitosti i radu s darovitom djecom planira se kroz

razvoj mreže mentora za rad s darovitom djecom i mladima te osnivanjem Centra darovitosti za podršku darovitim učenicima, osnivanjem centra izvrsnosti iz STEM područja te razvojem Centra za robotiku u Poduzetničkom inkubatoru.

Za učenike s teškoćama u razvoju utvrđuje se primjereni programi obrazovanja, te se po potrebi uključuju i pomoćnici u nastavi, odnosno stručni komunikacijski posrednici. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije se aktivno osiguravaju PUN i SKP preko tri modela: putem projekata udruga (natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja), iz sredstava Europskog socijalnog fonda – projekt Baltazar (od šk. god. 2014./2015.), te prema modelu da se 50% sredstava osigurava iz proračuna KZŽ i 50% iz proračuna JLS na kojoj učenik s teškoćama ima prebivalište. Projekt „Baltazar“ provodi se u kontinuitetu od školske godine 2014./2015. Projektom „4“, koji se provodio od školske godine 2017./2018. do 2020./2021., „Baltazar 4“ osigurana je potrebna podrška za ukupno 60 učenika s teškoćama u razvoju putem zapošljavanja 60 pomoćnika u nastavi u osnovnim i srednjim školama županije u razdoblju od šk. god. 2017./2018. do 2020./2021. godine. U školskoj godini 2020./2021. 101 pomoćnik u nastavi pružao je podršku u obrazovanju učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama na području Krapinsko-zagorske županije. U školskoj godini 2021./2022. cilj je kroz projekt „Baltazar 5“ osigurati 80 pomoćnika u nastavi/stručna komunikacijska posrednika za 88 učenika s poteškoćama u razvoju u 26 osnovnih i 6 srednjih škola. Provedbom projektnih aktivnosti stvorit će se preduvjeti za lakše uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u okolinu, lakše svladavanje nastavnog procesa te socijalizaciju i razvoj. Krapinsko-zagorska županija zajedno sa svojim općinama i gradovima financira nabavu radnih bilježnica za obvezne i izborne predmete za učenike osnovnih škola. Za šk. god. 2019./2020. financijska sredstva za nabavu udžbenika su odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, sukladno Zakonu o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu NN 1146/18, čl. 10., st.6. osigurana u Državnom proračunu. Udžbenike za obvezne i izborne predmete nabavljaju škole pa su udžbenici njihovo vlasništvo, a predaju se učenicima na korištenje.

S obzirom na tendencije informatizacije školskog sustava Republike Hrvatske, Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, započela je s provedbom pilot projekta „e-škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola“ u kojoj je sudjelovalo šest osnovnih i dvije srednje škole s područja Krapinsko-zagorske županije. Na temelju iskustava i rezultata pilot projekta CARNET je u rujnu 2018. godine započeo s provedbom druge faze programa „e-škole: Razvoj sustava digitalno zrelih škola (II. faza)“ kojom će se digitalno transformirati nastavni i poslovni procesi u svim školama u Republici Hrvatskoj financiranim iz državnoga proračuna. Navedeni program škole je pripremio za novonastalu situaciju. Učenici i djelatnici imali su priliku naučiti koristiti digitalnu tehnologiju. Kroz program se osigurala i brojna informatička oprema (računala, tableti i sl.), što je uvelike pomoglo učenicima koji nemaju mogućnost rada na računalu od kuće. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. U 2019. godine završena je energetska obnova Osnovne škole Janka Leskovara u Pregradi, Osnovne škole Viktora Kovačića u Humu na Sutli, te Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku. Energetski su obnovljene i Osnovna škola Mače, Osnovna škola Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnovna škola Josipa Broza u Kumrovcu, Osnovna škola Đurmanec te osnovna i srednja škola u Konjščini i srednja škola u Bedekovčini. Obnovljene su također i toplinske ovojnice u Osnovnoj školi Mače, Područnoj školi Lučelnica i Područnoj školi Sveti Matej. Zbog velikog broja učenika u 21 od 34 matične osnovne škole nastava se provodi u dvije smjene koje se rotiraju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. Osnivači su Krapinsko-zagorska županija (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi, a provode se programi trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja (program za medicinsku sestru, odnosno medicinskog tehničara opće njege). Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne i umjetničke (glazbene, likovne) škole. Promatrajući kretanje broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast interesa učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja (posebice u šk. god. 2020./2021.), što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrtništvu s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u

određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada. Broj upisanih učenika u srednje škole Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2015./2016. godine do 2020./2021. godine opada što je posljedica dugogodišnjih negativnih demografskih kretanja na regionalnoj i nacionalnoj razini. Iako se broj učenika smanjuje, potrebe za kvalitetnom infrastrukturom i opremom za adekvatno održavanje nastave su konstantne. Pozitivan pomak vidljiv je u pogledu izgradnje i opremanja lokalne računalne mreže srednjih škola Krapinsko-zagorske županije kroz projekt „e-škole“ Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET. Projektom će se uspostaviti i opremiti lokalna računalna mreža škole koja će biti korištena u nastavnim i poslovnim procesima škole. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Srednje škole Krapinsko-zagorske županije razmještene su u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima lokalnog stanovništva, u općinama i gradovima s većim brojem stanovnika te su dobro prometno povezane. Troškovi javnog linijskog prijevoza, u cestovnom i željezničkom prijevozu, redovitih učenika srednjih škola koji imaju prebivalište ili boravište na području Krapinsko-zagorske županije udaljeno od škole više od 5 kilometara, sufinanciraju se iz državnog proračuna (75%),¹⁶ i iz proračuna Županije (12,5%). Preostalih 12,5% sufinanciraju JLS, ukoliko odluče sufinancirati učeničke prijevozne karte. Uz spomenuto, na područjima gdje nema odgovarajućeg javnog prijevoza iz županijskog proračuna se sufinancira prijevoz učenika drugim oblikom prijevoza. Za učenike koji stanuju unutar tri kilometra od škole jedan od glavnih problema su neosigurane prometnice (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija dok u Krapini djeluje Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske. Spomenuta visoka učilišta omogućuju srednjoškolcima nastavak visokog obrazovanja u Županiji čime se doprinosi zadržavanju visokoobrazovnog kadra u Krapinsko-zagorskoj županiji. U akademskoj godini 2019./2020. vidljiv je porast broja studenata na prosječan broj stanovnika u županiji u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno smanjenje broja diplomiranih studenata. Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji - obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritetnog interesa za Županiju.

Veliki broj zanimanja koja potpadaju pod akronim STEM (science, technology, engineering & mathematics) deficitarna su, dobro plaćena, a unatoč tome interes mladih za studiranjem istih ne raste. S obzirom na nedostatak mlade populacije koja želi ići na vrhunske specijalističke studije, potrebno je pronaći način da se potakne mlade u Hrvatskoj na studiranje grana iz oblasti STEM-a, jer se do poslova dolazi znatno brže, a uz to ti su poslovi uglavnom više plaćeni, čak i uvjetima stagnacije gospodarstva. Većina inovacija prije svega rezultat je rada posebno talentiranih pojedinaca. Takvi izuzetni pojedinci mogu kreirati inovacije koje će značajno promijeniti poslovanje ne samo određene organizacije, već i život šire društvene zajednice, pri čemu je identifikacija i usmjeravanje takvih talenata jedna od glavnih zadaća obrazovanja uopće. Prema podacima Krapinsko-zagorske županije, učenici osnovnih i srednjih škola Krapinsko-zagorske županije u posljednje 3 godine ostvaruju značajna postignuća na državnim i međunarodnim natjecanjima. Izvrsnost u pojedinim područjima u školama varira, što uvelike ovisi i o stručnim i administrativnim kapacitetima samih učitelja koji pripremaju učenike za natjecanja. Ujedno, dostignuća u osnovnim školama u STEM području, vidljivo se smanjuju.

Krapinsko-zagorska županija s partnerima u posljednje četiri godine priprema projekt Znanstveno-edukativno zabavnog centra Zagorje (ZEZ centar Zagorje) u kojem se, posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približava znanost, odnosno omogućuje vizualizacija hrvatskih i svjetskih dostignuća. Prostor ZEZ-a smješten je u Donjoj Stubici te se planira obnoviti dvorac Golubovec kao zaštićeno kulturno dobro unutar kojeg

---

¹⁶ Odluka o kriterijima i načinu financiranja troškova javnog prijevoza redovitih učenika srednjih škola za školsku godinu 2020./2021. (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_94_1781.html)

se planira uspostaviti interaktivan muzejski prostor uz multifunkcionalni prostor za centar za poticanje darovitosti i jačanje STE(a)M vještina djece, mladih i odraslih.

Na prostoru županije postoje tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine.

U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64% polaznika. Ulaganje u obrazovanje ne odnosi se samo na direktna financijska sredstva za poboljšanje uvjeta unutar formalnog obrazovanja i nabavu suvremene opreme, već i na ulaganje u usklađenost formalnog obrazovanja s potrebama realnog sektora. Usporedbom programa može se zaključiti da je nužna bolja suradnja obrazovnih institucija s gospodarskim sektorom i Zavodom za zapošljavanje kako bi se sukladno deficitarnim zanimanjima definirali potrebni programi dodatnog osposobljavanja radne snage.

3.9. Tržište rada

Radno aktivno stanovništvo čine sve zaposlene i nezaposlene osobe. Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije primjetan je trend smanjenja radno aktivnog stanovništva što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze, tj. odlaze u mirovinu). Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) iznosila je ukupno 38.131 osoba, odnosno 46% ukupno radno sposobnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije. Prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2019. godini, radno sposobno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije u dobi od 15 do 64 godine života čini 82.846 osoba.

Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) bilo je zaposleno 35.699 osoba što čini približno 43% radno aktivnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije. Broj zaposlenih u pravnim osobama u 2019. godini iznosio je 28.775, odnosno 81% ukupno zaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije. Preostalih 19% ukupno zaposlenih osoba (6.924 osobe) odnosi se na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osobe koje svoju radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

Prema razini obrazovanja više od pola zaposlenih osoba u pravnim osobama¹⁷ ima srednju stručnu spremu. U 2019. godini udio takvih osoba iznosio je 55,82% ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, odnosno 16.062 zaposlenih osoba imalo je stečenu srednju stručnu spremu. Udio zaposlenih s visokom stručnom spremom u 2019. godini iznosio je 14,71%, odnosno 4.234 osobe, od čega je 88 zaposlenih imalo završeni doktorski studij, a 117 zaposlenih je imalo završen magistarski studij.

Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prema spolnoj strukturi u spomenutim djelatnostima, osim u prerađivačkoj industriji, pretežito su zaposlene osobe ženskog spola – omjer iznosi 76:24. U prerađivačkoj industriji od 100 zaposlenika 57 su muškarci, razlika u omjeru spolova je relativno mala, ali zato u djelatnostima koje se bave prijevozom i skladištenjem, građevinarstvom, rudarstvom te opskrbom vode, plina i električne energije među zaposlenima prevladavaju osobe muškog spola.

U razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječan broj nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji je u padu. U 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja

---

¹⁷ Broj zaposlenih u pravnim osobama odnosi se na zaposlene u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske.

odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19. Prosječni broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja u razdoblju tijekom 2020. godine (ukupno 2.670 evidentiranih osoba) pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (909 osoba, odnosno 34%). Slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (746 osobe, odnosno 28%) te osobe sa završenom osnovnom školom (557 osoba, odnosno 21%). Iako je prisutan trend smanjenja prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (167 osoba ili 6,25%) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (177 osoba ili 6,63%), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj veći je od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (113 ili 4,23%).

Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je star između 55 i 59 godina (u prosjeku 389 osoba). Slijedeća skupina s najviše zastupljenih nezaposlenih osoba prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine (u prosjeku je bilo prijavljeno 337 osoba), a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života (prosječno je bilo prijavljeno 326 osoba). Iako su među nezaposlenima najviše zastupljeni mladi u dvadesetim godinama života, broj njihovih prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje značajno se smanjio u promatranom razdoblju (od 2015. godine do 2019. godine). Usporedbom broja nezaposlenih krajem 2019. godine u odnosu na 2015. godinu, nezaposlenost u dobnoj skupini od 20 do 24 godine smanjenja je za 68,78% te 69,46% u dobnoj skupini od 25 do 29 godina. U 2020. dolazi do povećanja u odnosu na 2019. godinu, u dobnoj skupini 20-24 za 19,93%, a u dobnoj skupini 25-29 za 33,61%. Stopa nezaposlenosti 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila je 6,4%, što je smanjenje stope za 1,7% u odnosu na prosjek prethodne godine.

Prema Izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj u Krapinsko-zagorskoj županiji (stanje na dan 03.05.2019. godine) živi 18.849 osoba s invaliditetom od čega je 10.534 muškog spola (56%) te 8.315 osoba ženskog spola (44%). Osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48%) ima navršениh 65 i više godina života. Najveći broj osoba s invaliditetom (82%) žive s obitelji, 16% živi samostalno, a 2% s udomiteljem/skrbnikom ili boravi u ustanovi. Promatrano prema dobi najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije ima između 20 i 29 godina (35%) te između 30 i 39 godina (27%). Prema stupnju obrazovanja većina nezaposlenih osoba s invaliditetom ima završeno srednjoškolsko obrazovanje, prema podacima za 2020. godinu 88%, odnosno 153 osoba s invaliditetom ima srednjoškolsko obrazovanje od čega je 123 osoba završilo trogodišnju strukovnu srednju školu, 29 ih je završilo četverogodišnju strukovnu srednju školu, a jedna osoba gimnaziju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razdoblju od 2015. do 2019. godine na području Krapinsko-zagorske županije u prosjeku svake godine 130 osoba s invaliditetom izađe iz evidencije Zavoda zbog zasnivanja radnog odnosa, a približno toliko ih se u prosjeku svake godine prijavi na Zavod za zapošljavanje.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području Krapinsko-zagorske županije prosječan broj nezaposlenih mladih osoba u dobi do 29 godina prijavljenih u evidenciju Zavoda tijekom 2020. godine iznosio je 821, odnosno 31% od ukupnog broja nezaposlenih osoba. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine (2019. godine prosječan broj prijavljenih mladih osoba iznosio je 652) primjetno je povećanje broja nezaposlenosti mladih osoba. Problematika nezaposlenosti mladih osoba od 15 do 29 godina života, tzv. NEET skupine (eng. Not in Employment, Education or Training) koja označava mlade nezaposlene osobe izvan sustava redovitog obrazovanja i obrazovanja odraslih, prepoznata je na razini Europske unije i na nacionalnoj razini te su razvijene mjere i pokrenute inicijative u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih. Prema podacima Eurostata za 2019. godinu, Hrvatska je iznad Europskog prosjeka s 14,2% mladih nezaposlenih osoba između 15 i 29 godina (prosjeck EU-27 iznosio je 12,5 u 2019. godini).

U promatranom razdoblju na području Krapinsko-zagorske županije udio nezaposlenih žena veći je od udjela nezaposlenih muškaraca, djelomice je to posljedica ponovnog rasta gospodarskih aktivnosti u djelatnosti građevinarstva gdje su većinom zaposleni muškarci. U 2020. godini u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina zabilježeno je 2.670 nezaposlenih osoba od čega je 1.425 ili 53,37% žena što je ispod prosjeka na nacionalnoj razini (55,43%). Prema stupnju stečenog obrazovanja u 2019. godini 28,34% (399) nezaposlenih žena ima završenu trogodišnju srednju strukovnu školu, a nešto manje, odnosno njih 310 ili 25,92%,

je završilo četverogodišnju srednju strukovnu školu. Udio nezaposlenih žena s završenom osnovnom školom iznosi 21,40% (256 ženskih osoba). U 2020. godini u evidenciji je 415 nezaposlenih žena sa završenom trogodišnjom srednjom školom (29,12%), 394 nezaposlena žena sa završenom četverogodišnjom školom (27,65%) te 291 nezaposlenih žena sa završenom osnovnom školom (20,42%). Udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce veći je na višim razinama obrazovanja. Prema podacima za 2020. godinu 65,89% ili 110 osoba ženskog spola završilo je prvi stupanj fakulteta, stručni studij ili višu školu (muškarci 34,13%), a 74% ili 131 ženska osoba završila je fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat (muškarci 26%). Kod osoba sa završenom osnovnom i srednjom školom omjer nezaposlenih muškaraca i žena je približno podjednak (52,24% ili 291 osoba ženskog spola ima završenu osnovnu školu; muškarci 47,94% te 51,3% ili 849 osoba ženskog spola ima završenu srednju školu; muškarci 48,7%). Među osobama bez završene osnovne škole prevladavaju muškarci (60,18%), pa je tako na Zavodu evidentirano 39,82% ili 45 ženskih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom.

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba direktno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5% u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28% u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4% manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manje je za 3,9% u odnosu na prosinac 2019. godine. Uvjetovano pandemijom koronavirusa (COVID-19) Hrvatski zavod za zapošljavanje, uveo je mjeru Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom kako bi se radnicima zadržala radna mjesta odnosno osigurao ostanak u zaposlenosti. Provedba mjera započela je 23. ožujka 2020. godine te se dodjeljivala poslodavcima. Uz djelomično izmijenjene uvjete i obuhvaćene djelatnosti, mjera je bila dostupna do kraja 2020. godine, a nastavit će se i tijekom 2021. godine. Uz to aktivirana je i mjera Potpora za skraćivanje radnog vremena kojom Zavod i dalje nastoji aktivnosti usmjeravati na očuvanje radnih mjesta u djelatnostima/sektorima koji su najugroženiji. S istim ciljem, donesena je i mjera namijenjena osobama s invaliditetom Potpora za očuvanje radnih mjesta u zaštitnim radionicama, integrativnim radionicama i radnim jedinicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom¹⁸. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina, mjere za očuvanje radnih mjesta koristilo je ukupno 23.906 korisnika – poslovnih subjekata s područja Krapinsko-zagorske županije. Na razini Republike Hrvatske, mjere je koristilo 951.226 korisnika.

3.10. Opća gospodarska kretanja

Proteklih godina, uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva. Pozitivne trendove u posljednje 4 godine bilježi i obrtništvo s kontinuiranim povećanjem broja obrta. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.)

Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još uvijek je manja od prosjeka države. U pogledu poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se mjeri prema broju poduzeća na km² te prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, Krapinsko-zagorska županije zaostaje i za prosjekom Hrvatske u cjelini i za prosjekom Sjeverne Hrvatske.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetnika u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini županija Sjeverne Hrvatske. Također, broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih, u protekle 4 godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku. Na području županije djeluje više tvrtki koje posluju u

---

¹⁸ Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije, <http://www.partnersstvo-razvoj.net/hr/novosti/stanje-na-trzistu-rada/nezaposlenost-i-zapostljavanje-u-prosincu-2020-2019-godine,3061.html>, pristupljeno 15. veljače 2021. godine

sklopu svjetskih grupacija te kontinuiranim ulaganjem u unapređenje poslovnih procesa pridonose iznimnim poslovnim rezultatima. Brojne su tvrtke nagrađivane kao iznimno društveno odgovorne i ekološki osviještene, stoga postaju poželjnim poslodavcem.

U gospodarstvu županije i dalje je najznačajnija prerađivačka industrija koja zapošljava najveći broj radnika te je i dalje najveći izvoznik. Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Čak se trećina ukupnih prihoda ostvaruje na stranim tržištima. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je Krapinsko-zagorska županija izvozno orijentirana. S druge strane, županija obiluje mnogim prirodnim sirovinama poput termalnih izvora. Posljednjih godina bilježe se sve veća ulaganja u turistički sektor. Jedan je od rezultata ulaganja otvaranje prvog kampa s 5 zvjezdica u kontinentalnoj Hrvatskoj u 2019. godini koji je nadograđen s 3 milijuna eura vrijednom investicijom u suvremeni glamping resort. Krapinsko-zagorska županija ima konkurentsku prednost i u zdravstvenom sektoru zbog brojnih lječilišta i specijalnih bolnica.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih patenata te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone.

Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZŽ je ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju u većoj mjeri. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZŽ i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZŽ čime je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji što su pokazali i rezultati provedene ankete u listopadu 2020. godine. Rezultati provedene ankete dali su informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Ispitanici su u anketi uspoređivali promet za razdoblje ožujak-rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27%) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50%, 29 poslovnih subjekata (26%) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa od 10-30%, nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10%) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa. Ispitanici su se anketom izjasnili i o djelatnostima za koje misle da bi ih Županija trebala poticati te tako navode djelatnosti poput proizvodnje i prerade, djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj, usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), građevinarstvo, IT, prijevoznništvo, zdravstvo, obrazovanje i znanost te krizom pogođene djelatnosti. Dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

Prema podacima HGK – Županijska komora Krapina, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 2020. godine poslovalo 2.457 tvrtki koje su zapošljavale ukupno 22.868 djelatnika. Ukupni prihodi poduzetnika u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosili su 13,2 mlrd. HRK, a ukupni rashodi si iznosili 12,4 mlrd. HRK. U odnosu na 2019. godinu ukupni prihodi smanjili su se za 3,3 %, a rashodi za 3,8. Razlika prihoda i rashoda, odnosno bruto dobit, iznosila je 826 mil. HRK. U odnosu na 2019. godinu broj poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji povećan je za 4,9 %, a broj zaposlenih kod poduzetnika za 0,9 %. Ostvaren je prihod od prodaje u inozemstvu u iznosu od 3,9 mlrd. HRK i bilježi pad od 7,6 % u odnosu na 2019. godinu. Istovremeno, ostvaren je uvoz u iznosu od 2,5 mlrd. HRK, što je rezultiralo pozitivnom razlikom od 1,4 mlrd. HRK. Udio prihoda ostvarenih prodajom u inozemstvu u ukupnim prihodima u 2020. godini iznosio je 29,4%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini iznosila je 154 %.

3.11. Turizam

U 2018. godini KZŽ je proglašena najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske. Nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije, sada već prepoznatih top kontinentalnih destinacija, Zagorje je slijedeća regija u potpunosti spremna za prihvat sve većeg broja turista. Predispozicije za navedeno su kvalitetni smještajni kapaciteti u različitim vrstama smještajnih objekata (kvalitetom i cijenom prihvatljivim različitim skupinama), bogatom eno-gastro ponudom te različitim sadržajima (od prirodne baštine, muzeja, dvoraca, do atrakcija poput Heli centra – simulatora leta ili Parka znanosti). Upravo su ti resursi razlog značajnog rasta koje zagorski turizam bilježi posljednjih godina. Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97% ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09% ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID - 19.¹⁹ Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini (01.01.-31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09% u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06% u noćenjima.

Pokazatelj kojim se omogućuje praćenje turističkog razvoja na razini jedinica lokalne samouprave, a koji posljedično također doprinosi sagledavanju stupnja postignutog turističkog razvoja na regionalnoj razini, je indeks turističke razvijenosti. Osnovna svrha indeksa turističke razvijenosti (ITR) ogleda se u formuliranju hrvatske turističke politike na način da se maksimalno iskoriste raspoloživi resursi, uz istodobno osiguravanje održivosti turističkih aktivnosti. Osnovni pokazatelji na kojima je indeks razvijenosti utemeljen su ukupan broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim smještajnim objektima, broj dolazaka, broj noćenja te broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Sve jedinice lokalne samouprave razvrstane su u pet kategorija, ovisno o vrijednostima indeksa turističke razvijenosti. Jedinice lokalne samouprave s najvećom vrijednosti indeksa razvijenosti u Županiji su Općina Tuhelj (24,0), Općina Stubičke Toplice (23,54), Općina Krapinske Toplice (22,63) i Grad Donja Stubica (20,90). S obzirom da je vrijednost navedenih jedinica lokalne samouprave veća od 20, a manja od 30, sve navedene jedinice lokalne samouprave smještene su u II. kategoriju indeksa turističke razvijenosti.

Tablica 1. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Vrijednost ITR	Broj JLS u KZŽ
I. kategorija	≥ 30	0
II. kategorija	20 – 30	4
III. kategorija	10 – 20	10
IV. kategorija	0 – 10	14
O. kategorija	0	4

Izvor: Institut za turizam, indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu

Kao prioritetne turističke proizvode Zagorja, Master-plan izdvaja: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna

¹⁹ Izvješće o radu s financijskim izvješćem za razdoblje 01.01.-31.12.2020. <https://visitzagorje.hr/wp-content/uploads/2021/04/4.pdf>

proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoju hotela unutar dvoraca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koju čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u Krapinsko-zagorskoj županiji²⁰. Stupanjem na snagu izmijenjenih zakona koji reguliraju sustav turističkih zajednica²¹, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije postaje regionalna destinacijska menadžment organizacija čije zadaće obuhvaćaju strateško planiranje i razvoj, upravljanje sustavom turizma na razini županije te marketing, dok bi se razvojem lokalnih proizvoda i događanja bavile lokalne turističke zajednice osnovane kao lokalne destinacijske menadžment organizacije za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Izmjene zakona imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica, kako bi se postigla financijska samodostatnost u djelovanju turističkih zajednica. Od trenutno ukupno 13 turističkih zajednica područja u Republici Hrvatskoj, u Krapinsko-zagorskoj županiji su čak 4, što govori kako je sustav upravljanja turizmom Krapinsko-zagorske županije već krenuo u smjeru bolje koordinacije i veće prepoznatljivosti cijelog područja.

Krapinsko-zagorska županija dugi niz godina radi na brandiranju destinacije. Slogan „Zagorje - Bajka na dlanu“, kojom se Krapinsko-zagorska županija pozicionira kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja, ostvario je značajno povećanje prepoznatljivosti destinacije i pozitivnu percepciju javnosti. Također, Srednja škola Zabok odabrana je kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju koja bi u budućnosti svojom opremljenošću i stručnim kadrovima trebala biti nositelj kvalitetnog strukovnog obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu za šire područje SZ Hrvatske. Tome će doprinijeti i činjenica da je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u studenom 2019. donijelo Odluku o financiranju projektnog prijedloga „Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok“ te se kreće s realizacijom navedenog.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, Krapinsko-zagorska županija ima povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (45%) i privatne smještaje (28%). U periodu od 2015. do 2020. godine najveći porast broja kreveta relativno bilježe kampovi (porast od 403,33% u odnosu na 2015.) i privatni smještaj (176,38%). Veliki porast broja kreveta u ovim kategorijama ogleda se u činjenici kako su u 2020. godini zbog epidemioloških preporuka koje su bile na snazi bili zatvoreni određeni smještajni objekti poput hotela i hostela pa je samim time porastao interes turista za odlaskom u privatne smještaje i kasnije kampove kojima se dozvolio rad prije nego što se dozvolio primjerice hotelima. U 2020. godini primjetan je pad broja kreveta u hotelima (-8,26 %) na što je utjecalo zatvaranje hotela Toplice u Krapinskim Toplicama. Ponuda hotelskog smještaja u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća ukupno 11 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1251 postelje. U odnosu na 2019. godinu broj ukupnog kapaciteta postelja u hotelima smanjen je sa 1384 na 1251 s obzirom na činjenicu da se Hotel Toplice zatvorio u 2020. godini. U posljednjih 5 godina, značajnim ulaganjima u obnovu i izgradnju hotelskog smještaja, bitno je podignuta razina kvalitete smještajne ponude Krapinsko-zagorske županije.

Rast turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji dominantno se oslanja na zdravstveni i kupališni turizam, s obzirom na brojne termalne izvore na području županije. Vezano uz postojeću turističku resursnu osnovu, uz najvažnije turističke proizvode - zdravlje, SPA i wellness, Masterplanom razvoja turizma prepoznata su još tri ključna proizvoda: obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. Prema podacima Turističke zajednice Krapinsko-zagorske županije, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja kupališta u 2019. se gotovo udvostručio

---

²⁰ Riječ je o sljedećim turističkim zajednicama: TZG Krapina, TZG Oroslavje, TZG Zlatar, TZO Marija Bistrica, TZO Stubičke toplice, TZO Donja Stubica i Gornja Stubica, TZO Kumrovec, Desinić i Zagorska Sela, TZO Srce Zagorja, TZO Klanjec, Tuhelj i Veliko Trgovišće.

²¹ Zakon o turističkim zajednicama i pomicanju hrvatskog turizma stupa na snagu 1. siječnja 2020.

te je iznosio 778.790, dok se u 2020. godini zbog pandemije prouzročene koronavirusom te poduzetih epidemioloških mjera (npr. privremeno zatvaranje objekata) broj posjetitelja drastično prepolovio te je iznosio 368.317. Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana turizma, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske i infrastrukture za slobodno vrijeme. Za razvoj Šemničkih toplica donesen je urbanistički plan uređenja turističko-rekreacijskog predjela Šemničke toplice te je izrađena projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks i izdana je građevinska dozvola. Za projekt dogradnje Specijalne bolnice Krapinske toplice u tijeku je ishođenje građevinske dozvole, dok je projekt izgradnje vanjskih bazena i hotelskog smještaja Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice u fazi izgradnje vanjskog bazena te izbora izvoditelja usluge projektiranja.

Ponuda aktivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima. Uz šest državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji i mnogo lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. Stoga su pogodne za kratke biciklističke izlete. Kroz projekt „Mreža biciklističkih turističkih ruta Krapinsko-zagorske županije“ trasirane su biciklističke staze ukupne dužine od 688 km, izrađene su 4 biciklističke karte te web portal www.zagorjebike.com.hr. Daljnji razvoj biciklizma također se odvija projektno: unutar projekta „Razvoj selektivnih oblika turizma na prekograničnoj turističkoj destinaciji – RIDE&BIKE“ trasirana je i digitalizirana konjička i biciklistička prekogranična staza, uređeno je 18 odmorišta, provedene su edukacijske i promotivne aktivnosti te je izrađena aplikacija za pametne telefone. Druga faza istoimenog projekta ima za cilj razviti turističke prekogranične proizvode temeljene na pametnoj integraciji zaštićene prirodne i kulturne baštine te standardizirati RIDE&BIKE objekte turističkih usluga. Strategijom uspostavljanja prekogranične ride&bike destinacije naglasci su stavljeni na kvalitetno upravljanje destinacijom, edukaciju, razvoj proizvoda te marketing i promociju. U Županiji postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma. Vanjsko nogometno igralište u neposrednoj blizini Terma Tuhelj te vanjska igrališta (za tenis i nogometno igralište) u Donjoj Stubici omogućavaju profesionalnim sportskim ekipama kvalitetne pripremne treninge za natjecanja ili u rekreacijske svrhe. Županijskim prostornim planom definirano je i područje predviđeno za golf terene koje se nalazi na tromeđi općina Bedekovčina (Poznanovec), Mače i Zlatar Bistrica. Kao projekt najvišeg prioriteta, Master-planom je definirana gradnja golf terena Kumrovec, čime bi se Krapinsko-zagorska županija razvijala u smjeru turističke regije više dodane vrijednosti. Ponudu sportskog turizma nadopunjuju Bedekovčanska jezera kao poznata ribolovna destinacija.

Proizvodi kulturnog, vjerskog i agroturizma, kao i sportskog i avanturističkog turizma imaju veliki potencijal za razvoj, koji nije do kraja iskorišten. Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote). Glavni nositelj kulturne ponude na razini županije su Muzeji Hrvatskog zagorja, u sastavu kojih su Dvor Veliki Tabor (Desinić), Galerija Antuna Augustinčića (Klanjec), Muzej krapinskih neandertalaca (Krapina), Muzej seljačkih buna (Gornja Stubica) i Muzej „Staro selo“ (Kumrovec). Uz navedene, u 2017. su otvorena dva nova muzeja: Muzej Radboa s rudarskom, arheološkom i geološkom zbirkom, te Muzej automobila Presečki. Na području KZŽ značajna kulturna atrakcija je i Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy u Klanjcu. Prema podacima TZ KZŽ, broj posjetitelja nabrojanih kulturnih atrakcija u KZŽ nakon pada u 2018. godini ponovo je porastao u 2019. godini, da bi ponovo zbog lock downa u 2020.godini bio zabilježen pad broja posjetitelja. Važno je napomenuti da su među 15 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih na UNESCO-vu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva* upisani umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja te medičarski obrt na području sjeverne Hrvatske. Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća. Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pozornost brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob. Nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine - Parku Maksimilijana Vrhovca u Općini Stubičke Toplice. Za religijski turizam ključno je povezivanje i integriranje Marije Bistrice s religijskim destinacijama, kao i povezivanje s postojećim europskim i hodočasničkim rutama.

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kušaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području Krapinsko-zagorske županije. U 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji 19 registriranih agroturizama. Osnovna prepreka razvoju agroturizma, prema zaključcima Master-plana razvoja turizma u KZŽ, je izostanak sustavnog bavljenja organizacijom i upravljanjem ovog oblika selektivnog turizma. Ključne smjernice razvoja uključuju razvoj smještajnih kapaciteta, razvoj gastronomskih ruta i vinskih cesta povezanih s ponudom agroturizama, specijalizaciju domaćinstava i organizaciju aktivnosti vezanih uz seoske aktivnosti.

U periodu od 2010. do 2018. godine Krapinsko-zagorska županija bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti Krapinsko-zagorske županije kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u posljednje 4 godine (2015.-2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. godine zabilježeno ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84% u odnosu na 2015. godinu.

U 2020. godini zbog pandemije COVID-19 broj zabilježenih noćenja je pao te iznosi 204.957. Kada gledamo na nacionalnoj razini prema podacima eVisitora, Hrvatska je u razdoblju siječanj-prosinac 2020. godine ostvarila pad obujma fizičkog prometa turista u odnosu na isto razdoblje 2019. godine zbog pandemije COVID-19. Ukoliko promatramo isto razdoblje (01.01.-31.12.2020./01.01.-31.12.2019.) na razini Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija zauzima 10. mjesto po ostvarenom broju noćenja, odnosno 3. mjesto (nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije) ako se promatra kontinentalna Hrvatska.

Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 2,34 dana za domaće te 2,17 dana za strane turiste. Od 2010. godine naovamo, podaci o trajanju boravka domaćih i stranih gostiju blago variraju iz godine u godinu. Tako se prosječan boravak domaćih turista kreće između 2,11 (u 2015. i 2019.) i 2,55 dana (2010.), no bez jasnog trenda o skraćivanju ili produživanju boravka. Strani gosti se u KZŽ zadržavaju između 2,17 (2020.) te 2,24 dana (2012.) te se ovdje može govoriti o trendu blagog skraćivanja boravka. Boravci stranih gostiju kontinuirano su nešto kraći od boravka domaćih gostiju (od 0,1 do 0,3 dana u posljednjih 10 godina). Na nacionalnoj razini, prosječni boravak gostiju je znatno duži te iznosi 4,80 dana. Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

Iako je vidljivo kako se najveći broj noćenja ostvaruje u mjesecu kolovozu, kao i većina kontinentalnih regija, Krapinsko-zagorska županija nema značajno velika odstupanja u broju noćenja tijekom godišnjih doba. Na razini Krapinsko-zagorske županije je u razdoblju od lipnja do rujna 2018. godine ostvareno je 38,45% noćenja, dok je na nacionalnoj razini u ljetnom periodu 2018. (lipanj-rujan) ostvareno 83,66% svih noćenja. U razdoblju od lipnja do rujna 2020. godine ostvareno je 46,17% noćenja. Značajno manja sezonalnost na županijskoj razini uvjetovana je bitno drugačijom turističkom ponudom, prije svega, izostankom dominantnog ljetnog turističkog proizvoda, ali i bitno drugačijom strukturom smještanje ponude, odnosno, izrazito visokim udjelom hotelskog smještaja u ukupnoj ponudi smještaja.

Događanja u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom su lokalnog i regionalnog karaktera te kao takva, usmjerena uglavnom na domaće stanovništvo. Ukupno je na području županije 100-ak događanja kroz godinu, od kojih najveći potencijal za privlačenje domaćih i stranih turista imaju sportska događanja, osobito VIP trofej Snježna kraljica, ali i događanja poput Seljačke bune - bitka kod Stubice, Susreti za Rudija, Rally Kumrovec, Međunarodni festival balona na vrući zrak, Zagorje Trekk, Mali ulični festival, Badlfest, Tjedan kajkavske kulture i festival kajkavskih popevki, Glumački festival u Krapini (GFUK), Advent u Mariji Bistrici te Tabor Film festival.

S obzirom na veličinu prostora na koji se bolest uzrokovana koronavirusom (COVID-19) proširila je o globalnoj pandemiji. Jedan od uzročnika tako brzog širenja koronavirusa u svijetu i Europi, jest mobilnost stanovništva, što je pak s druge strane imperativ kad je riječ o turističkim kretanjima. Stoga se postavlja pitanje što će biti s hrvatskim, a time i kontinentalnim turizmom u bliskoj budućnosti. Davanje prognoza u trenutku dok su još uvijek na snazi epidemiološke mjere, a gospodarstvo se tek budi iz sveopćeg „lock-downa“, vrlo je nezahvalno, s obzirom na još uvijek brojne nepoznanice vezane uz širenje koronavirusa i primjene cjepiva. Pandemija koronavirusa izazvala je ogromne šokove, krizu zdravstvenog sustava te zaustavljanje gospodarskih aktivnosti. To može imati za direktnu posljedicu da, čak i kad mobilnost stanovništva bude neograničena, mnogi neće biti u

mogućnosti poduzimati turistička putovanja i to zbog straha od mogućeg ponovnog širenja virusa ili pogoršanja svog imovinskog stanja te će biti primarno orijentirani na putovanje po vlastitoj državi ili eventualno najbližem susjedstvu. Radi olakšanog slobodnog kretanja unutar EU-a uvedena je EU digitalna COVID potvrda. EU digitalnom COVID potvrdom dokazuje se preboljenje i negativan rezultat testiranja, što je jedan od čestih zahtjeva zbog uvedenih javnozdravstvenih ograničenja pri putovanjima, odnosno prelascima granice. Popuštanje epidemioloških mjera u Hrvatskoj odvija se postepeno ovisno o trenutnoj epidemiološkoj situaciji.

Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97% ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09% ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID - 19. U prva dva mjeseca 2020. godine ostvaren je i porast broja dolazaka i noćenja te se po samom početku 2020. godine mogla, za zagorski turizam, očekivati rekordna godina, s porastom od oko 11% u dolascima i oko. 7% u noćenjima. No, nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine proglasila globalnu pandemiju, hrvatski je Nacionalni stožer civilne zaštite 19. ožujka 2020. donio odluku o zabrani rada ugostiteljskih objekata, hotela, kulturnih institucija (muzeji, kazališta...) te većine uslužnih djelatnosti. Sve do ukidanja navedene odluke i mogućeg početka rada od 18.5.2020. godine, ovo se direktno odrazilo na turistički sektor. Stoga je u Krapinsko- zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj ostvaren pad dolazaka i noćenja. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi sa istim razdobljem prošle godine (01.01.-31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09% u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06% u noćenjima.

U Krapinsko-zagorskoj županiji je u prvih šest mjeseci 2021. godine ostvareno 59.011 turističkih dolazaka i 114.389 turističkih noćenja. Uspoređujući navedene podatke s podacima iz istog razdoblja u 2020. godini, primjećuje se rast za 20.366, odnosno 52,92 % u turističkim dolascima te za 18.552, odnosno 19,39 % u turističkim noćenjima²².

Posljedice utjecaja pandemija virusa COVID-19 na turističke aktivnosti na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije očituju se i u nastavku veće brojnosti domaćih turista u odnosu na strane turiste u prvoj polovici 2021. godine. U navedenom razdoblju domaći turisti činili su 60,75 % od ukupnog broja ostvarenih turističkih dolazaka. Domaći turisti posljedično su ostvarili i većinu turističkih noćenja (64,12 %) u istom razdoblju²³.

Najznačajnija strana emitivna turistička tržišta Krapinsko-zagorske županije u prvoj polovici 2021. godine bila su Slovenija, Poljska, Njemačka, Češka i Bosna i Hercegovina. Najveći broj turističkih dolazaka ostvarili su turisti iz Poljske (4,83 % od ukupnog broja), a turističkih noćenja turisti iz Slovenije (4,86 % od ukupnog broja)²⁴.

3.12. Poljoprivreda

Usprkos dugogodišnjoj tradiciji te relativno povoljnim prirodnim uvjetima, područje Krapinsko-zagorske županije i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura onih koji se bave poljoprivredom te pretežna orijentacija na proizvodnju za vlastite potrebe. Naročito je slabo iskorišten potencijal za bavljenje stočarstvom te mogućnosti koje pruža ekološka poljoprivredna proizvodnja.

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik u 2018. godini ponovo došlo do rasta. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava povećao se za 3,15%, a najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22%. U županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu. Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38%) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, vidljivo je kako je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu

²² Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

²³ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

²⁴ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

(od 2016. do 2019. godine za 23,64%), a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje. Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala pa i dalje ima značajno više muških nositelja PG-a u odnosu na nositelje ženskog spola.

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstva koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. površine pod voćnjacima povećale su se za 23,10%. Uz to, područje županije smatra se i izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje, a u proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla na temelju višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata. Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prepoznavši važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Županija je u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu 2006. godine pristupila provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta "Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze Hrvatskog zagorja". Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na najinteresantnije gospodarstvu. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja.

Značajan segment poljoprivrede na području županije predstavlja stočarstvo kojem prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinstvenog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo. U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana, koji je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije. Dobri klimatski uvjeti te medonosne biljke u kojima prednjači bagrem (bagremova paša), uvjetovali su razvoj pčelarstva. Na području županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Proizvodnja meda po košnici ovisi o godini (medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima) i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih brega“. Osim dobivenog Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ i zaštitu oznake izvornosti, svake godine organizira se i manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

Usprikoš tradiciji i značajnom potencijalu za razvoj poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji, zbog pretežito malih posjeda, nedostatne razine znanja te slabije tehnološke opremljenosti, izostaje značajnija prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda. Uz to, u nedovoljnoj mjeri se koriste i mogućnosti za udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta.

Krapinsko-zagorska županija kroz niz različitih poticajnih mjera nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu. U posljednje 3 godine iz Županijskog proračuna dodijeljeno je 4.620.019,35 kuna potpore za 303 poljoprivrednika. Riječ je o mjerama potpore kojima se sufinanciraju prihvatljive aktivnosti (troškovi) u iznosu do 75%, a najviše do 50.000,00 kuna (postotak sufinanciranja računa se od ukupno prihvatljivih aktivnosti). Mjere potpore u 2018. godini bile su: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje, Potpora za povećanje stočarske proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za uzgoj zagorskog purana, Potpora za ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednika u preradi i stavljanju na tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Potpora za poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana na području KZŽ, Potpora za zaštitu višegodišnjih nasada od padalina na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za pripremu projektne dokumentacije, Potpora za razvoj poljoprivredne proizvodnje i promociju poljoprivrednih proizvoda, Potpora

poljoprivrednim udrugama koje se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim udrugama koje se bave preradom te stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda. Iznos potpore kao i broj korisnika povećava se iz godine u godinu iz čega su vidljiva nastojanja županije da ciljano usmjerenim potporama ojača sektor poljoprivrede.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržnicama i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz direktnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok niti jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

Zaštićeni tradicijski proizvodi

Tradicijska jela poput zagorskog purana i zagorskih mlinca nose oznaku zemljopisnog podrijetla na razini EU. Zagorski puran dobio je oznaku zemljopisnog podrijetla na europskoj razini 2016. godine te je time postao prvi zagorski autohtoni specijalitet koji je zaštićen na EU razini. Oznaku je ishodila PZ „Puran zagorskih brega“ uz financijsku pomoć Krapinsko-zagorske županije. Zagorski purani namijenjen za proizvodnju proizvoda „Zagorski puran“ moraju biti uzgojeni isključivo na području Hrvatskog zagorja. Područje Hrvatskog zagorja obuhvaća cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije, te rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom županijom i Varaždinskom županijom odnosno općine: Brdovec, Marija Goriaca, Pušća, Dubravica, Luka, Bistra i Bedenica. Važan zagorski specijalitet su i Zagorski štrukli / "Zagorski štrukli. Udruga za zaštitu, očuvanje i promociju tradicionalnih zagorskih proizvoda „Tradicija Zagorja“, 2018. godine podnijela je Ministarstvu poljoprivrede Zahtjev za zaštitu naziva „Zagorski štrukli/Zagorski štrukli. U 2019. godini Ministarstvo poljoprivrede donijelo je Rješenje kojim se odobrava prijelazna nacionalna zaštita naziva „ZAGOSKI ŠTRUKLI“/ZAGORSKI ŠTRUKLI“-zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla te je u tijeku ishoda zaštite na EU razini. Zemljopisno područje proizvodnje "Zagorskih štrukli" / "Zagorskih štrukli" obuhvaća područje Hrvatskog zagorja odnosno cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije i rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom i Varaždinskom županijom odnosno općine: Brdovec, Marija Gorica, Pušća, Dubravica, Luka, Jakovlje, Bistra i Bedenica. Udruga Tradicija Zagorja u suradnji sa Krapinsko-zagorskom županijom, Zagorskom razvojnom agencijom, Poduzetničkim centrom-Krapinsko-zagorske županije d.o.o., Hrvatskom gospodarskom komorom-Županijskom komorom Krapina te Obrtničkom komorom Krapinsko-zagorske županije pokrenula je i postupak zaštite zagorskih mlinaca oznakom zemljopisnog podrijetla. Razlog pokretanja zaštite je stvaranje identiteta i prepoznatljivosti, davanja dodatne vrijednosti proizvodu i prepoznatljivosti Hrvatskom Zagorju te promocija ovog zagorskog proizvoda na području Europe. U 2017. godini dobiveno je Rješenje o odobrenju prijelazne nacionalne zaštite, a u lipnju 2019. godine dobivena je registracija oznake zemljopisnog podrijetla naziva „Zagorski mlinci“ na Europskoj razini. Zemljopisno područje proizvodnje "Zagorskih mlinaca" obuhvaća područje Hrvatskog zagorja, odnosno cijelo područje Krapinsko-zagorske županije, cijelo područje Varaždinske županije i rubne dijelove Zagrebačke županije koji graniče s Krapinsko-zagorskom i Varaždinskom županijom. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih brega“. „Bagrem med zagorskih brega“ je županijska robna marka koja je prepoznatljiva na tržištu, a za koju je u kolovozu 2012. godine podnesena prijava za registraciju zajedničkog žiga Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Žig je registriran te važi do 30. kolovoza 2022. godine. Kako su već tada velika sredstva uložena u razvoj robne marke te analizu i ispitivanje

kakvoće te sastava meda napravljen je izrazito dobar temelj za daljnju zaštitu istog. Stoga je, Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije u srpnju 2016. godine podnio Ministarstvu poljoprivrede prijavu za izradu specifikacije te istraživanje tržišta za Zagorski bagremov med. Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije podnio je u kolovozu 2018. godine zahtjev za zaštitu naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićenom oznakom izvornosti, a 25. ožujka 2019. godine dobiveno je Rješenje o prijelaznoj nacionalnoj zaštiti naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićena oznaka izvornosti. U 2019. godini podnesena prijava za registraciju naziva „Zagorski bagremov med“ zaštićenom oznakom izvornosti na EU razini.

3.13. Stanje u okolišu

Gospodarenje otpadom

Krapinsko-zagorska županija, sukladno važećim zakonskim propisima, obvezna je pridržavati se zakonski definiranih mjera za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš kroz smanjenje količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te slijediti smjernice kojima se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš uz korištenje vrijednih svojstava otpada. Također, prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Županija se dužna pridržavati osnovnih načela gospodarenja otpadom, kao i poštovati red prvenstva gospodarenja otpadom. Potonje se odnosi na obvezu, u prvom redu, sprječavanja nastanka otpada, njegovu pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje te potom korištenje drugih postupaka poput energetske uporabe te zbrinjavanja otpada. Krapinsko-zagorska županija na svom području dužna je osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom i u provedbi mjera surađivati s jedinicama lokalne samouprave koje su odgovorne za gospodarenje komunalnim otpadom.

U periodu od 2011. do 2017. godine Krapinsko-zagorska županija ostvarila je pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15.8%. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil). Osim ulaganja u opremu i infrastrukturu, kontinuirano podizanje svijesti i educiranje svih građana (urbanog i ruralnog stanovništva te svih dobni skupina) o važnosti recikliranja neizostavno je ukoliko se pozitivni trendovi žele nastaviti i u narednom razdoblju. Prema podacima Odbora za komunalne djelatnosti, u 2018. godini stanovnici Krapinsko-zagorske županije koristili su sedam odlagališta. To su Gorjak, Gubaševo, Leskov grm Lesičak, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica. Odlagalištem Gorjak koristio se operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom. Na području Županije nalazi se devet odlagališta, od čega je njih sedam aktivno, a dva su zatvorena. U tri su u tijeku postupci sanacije, u četiri odlagališta u tijeku je priprema za sanacijom, a jedno je odlagalište sanirano. Krajnji je cilj zatvaranje, s obzirom na skoro otvaranje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske na lokaciji Piškornica. Sanacija odlagališta provodi se u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka o 2013. godini, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno cca. 570.000 stanovnika. Odlukom Vlade RH (NN 72/14) Projekt RCGO Piškornica je proglašen Strateškim projektom Vlade Republike Hrvatske. Piškornica – sanacijsko odlagalište j.d.o.o. je dana 24. rujna 2015. godine preuzela odlaganje otpada sve do uspostave rada RCGO. U realizaciji projekta sanacije i konačnog uređenja odlagališta otpada Piškornica ishođene su sve potrebne dozvole (Okolišna dozvola, Rješenje o izmjeni i dopuni građevinske dozvole, Uporabna dozvola, Dozvola za gospodarenje otpadom). Krapinsko-zagorska županija kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem

zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je Županija svake godine osigurala i doznačivala subvencijska sredstava za njihovu uspostavu. Tako su u 32 jedinice lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije oformljeni „zeleni otoci“.

Vodoopskrba i odvodnja

Podaci o zalihama obnovljive podzemne vode ukazuju na negativan trend smanjenja količina vode iako se, zbog nedostatnih istraživanja, dobar dio takvih informacija bazira na procjenama. U KZŽ najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubici vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Iz tog je razloga u postojećim i novim vodoopskrbnim sustavima od prijekog interesa formiranje stručne službe koja će biti opremljena uređajima i instrumentima za mjerenje, kontrolu, opažanje i saniranje kvarova, odnosno gubitaka vode u vodoopskrbnim objektima. Što su gubici vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (npr. raste cijene električne energije), pa je time borba protiv gubitaka još opravdanija.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nezadovoljavajuće je. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne se vode ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlozi tome su njihov premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji pročišćavanje voda provodi se na svega četiri lokacije, u Krapinskim Toplicama (I faza-mehaničko pročišćavanje), Kumrovcu (mehaničko i biološko pročišćavanje), Tuhelj (mehaničko i biološko pročišćavanje) te Humu na Sutli (mehaničko i biološko pročišćavanje). Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije.

Energetika

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ prirodni plin je energent s najnižom cijenom. S obzirom na takvo stanje, postojeći prijedlozi za unaprjeđenje opskrbe plinom uključuju proširivanje plinske distribucijske mreže na pojedinim prostorima, u skladu s prostornim planovima pojedinih područja. Nadalje, osobitu pozornost valja pridati održavanju postojećeg sustava i to posebice kroz daljnju zamjenu postojećeg sustava novim i dugotrajnijim materijalima i opremom. Kako bi se moglo adekvatno sagledati mogućnosti plinifikacije preostalih područja, valja ustanoviti osnovne tehničko-ekonomske preduvjete.

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Spajanjem elektrane na novoizgrađenu plinsku mrežu 1980. godine, počinje korištenje prirodnog plina kao osnovnog goriva. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinkoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga. Područje Krapinsko-zagorske županije električnom energijom opskrbljuju tri distributera: DP Elektra Zabok, DP Elektra Varaždin (Općina Novi Golubovec), DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području Krapinsko-zagorske županije, površine 1.190 km², iznosi 5.7171 km. Najveći dio područja Županije (cca 86 %) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lohor, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napona.

Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Još uvijek postoji značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika. Vodovi 0,4 kV su duljine je 4.457 km, a vodovi 10(20) kV i 35 kV su duljine 1.260 km. Na području Elektre Zabok postoje TS 110/35/10 kV Straža, TS 110/35/20/10 kV Zabok, TS 110/20 kV Krapina-Bobovje i TS 110/35 kV Jertovec koja nije u osnovnim sredstvima Elektre Zabok, već Elektre Zagreb. Na temelju međusobnog sporazuma Elektra Zabok ima pravo na korištenje 50 % instalirane snage (10 MVA). Poseban problem zbog manjka snage i rezerve predstavlja TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec koja se nalazi unutar TE Jertovec i najlošija je točka u sustavu distributivne mreže Hrvatske, kao bitan, jedini i osnovni izvor napajanja dijela 35 kV mreže:

- Elektre Zagreb, Pogon Zelina s dvije TS 35/10 kV (Vinčino i Zelina) s ukupno 214 TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 13 MW, što predstavlja 68 % geografskog područja Pogona Zeline,
- Elektre Zabok, Pogon Zlatar Bistrica s dvije TS 35/10 (Konjščina i Zlatar Bistrica) s ukupno 215 komada TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 11 MW, što predstavlja 25 % geografskog područja DP Elektre Zabok.
- TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec nema zadovoljen kriterij n-1 i pretežni dio godine opterećenje premašuje nazivnu snagu, a pri vršnom opterećenju i preko 124 %.

Ukupna duljina 35 kV mreže iznosi 143 km. Nadzemni vodovi su građeni 1960ih i 1970ih godina. Radi smanjenja gubitaka, poboljšanja kvalitete električne energije i povećanja prijenosne moći 35 kV mreže kontinuirano se provode radovi na rekonstrukciji 35 kV mreže, s naglaskom na rekonstrukciju 35 kV nadzemnih vodova Pregrada – Straža i Zabok – Tuhelj početkom 2022. godine.

Obnovljivi izvori energije

Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Po pitanju geotermalne energije i njenih potencijala, sustavi koji su trenutno u funkciji ne iskorištavaju puni potencijal, već se topla voda ispušta u vodotok ili u kanalizaciju. Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. Na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2019. godine djelovalo je ukupno 29 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7.659,09 kW. Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisian je ugovor između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. za izgradnju prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera. Realizacijom projekta bolnica će posati prva u Hrvatskoj s vlastitom elektranom. Na datum 8. prosinca. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW. U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih prepoznala prednosti energetske učinkovitosti te kontinuirano provodi proaktivnu energetska politiku. Fond zgrada javne namjene bitan je dio sektora zgradarstva gdje lokalna, regionalna i nacionalna vlast u maniri dobrog gospodara preuzima aktivnu ulogu u primjeni i realizaciji mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Krapinsko-zagorska županija upravlja sa 163 zgrada ukupne površine oko 230.000 m². Postojeća energetska potrošnja zgrada javne namjene iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. U postojećem fondu zgrada leži veliki potencijal za energetske uštede zbog tradicionalnih načina građenja budući da su zgrade građene s minimalnom ili gotovo nikakvom toplinskom

izolacijom, nedovoljno održavane u prošlosti, postavljeni su novi zahtjevi za zgrade, a na raspolaganju su nove tehnologije i materijali. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Procjena ukupnih ulaganja za razdoblje do 2050. godine za daljnje projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. S obzirom na nemogućnosti dostizanja zahtijevanih pedagoških, energetskih i funkcionalnih standarda škola, domova zdravlja ili upravnih zgrada javne namjene u uvjetima fiskalnih i proračunskih ograničenja biti će potrebno razmatranje alternativnih izvora financiranja. U okviru dokumenta Dugoročnog programa izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije detaljno je razrađen i predložen model implementacije projekata javno-privatnim partnerstvom. Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti te donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti u kojima se predlažu daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetskih ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

Klimatske promjene i sigurnost stanovništva

Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije kao i za sigurnost stanovništva. Navedene prijetnje su sve više izraženije zbog posljedica klimatskih promjena koje negativno utječu na stanovništvo te na lokalna gospodarstva. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama te su zabilježene štete nastale olujom Teodor (2013.godine) te oluje Rea iz 2019. godine. Osim posljedica koju uzrokuju oluje zabilježene su i štete na poljoprivrednim gospodarstvima uslijed tuča. Klizišta i odroni posljednjih godina ugrožavaju sve više stambenih i gospodarskih objekata u Hrvatskoj. Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta Republike Hrvatske nalazi se u Krapinsko-zagorskoj županiji. Klizišta na prometnicama Krapinsko-zagorske županije stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. U Republici Hrvatskoj, a tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, potencijalna klizišta nisu mapirana. Navedeno rezultira nepredvidivim aktivacijama potencijalnih klizišta i značajnijom opasnošću po život i zdravlje ljudi. Uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla, među prirodne rizike i prijetnje od kojih postoji veliki rizik za Krapinsko-zagorsku županiju ubrajaju se potresi, poplave te epidemije i pandemije. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava ne može izbjeći, ali se rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera. Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Sutla se gotovo cijelom duljinom toka pri pojavi visokih voda izliva iz korita i plavi okolne, uglavnom poljoprivredne, površine. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj i nepokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i sl. Kao glavni uzročnik epidemije i pandemije navodi virus influence, akutne zarazne bolesti s izraženim brzim širenjem i visokim brojem oboljelih. U slučajevima pojave novih vrsta virusa predviđa se značajno veće obolijevanje stanovništva. Pretpostavlja se povećanje stope bolovanja radno aktivnog stanovništva te veći stupanj komplikacija i smrtnih slučajeva kod ranjivih skupina. Pojava epidemija i pandemija nema direktan utjecaj na kritičnu infrastrukturu, no sa sobom nosi rizik od šteta po ekonomiju i društvo.

Većinu brownfield područja, osobito onih u urbanim područjima, karakterizira atraktivnost njihova položaja, veličina zemljišta, prometna dostupnost te često visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. S druge strane, brownfield lokacije predstavljaju neiskorišteni prostorni potencijal i što su duže izvan uporabe, veći će biti i troškovi obnove. Optimalno gospodarenje brownfield lokacijama u KZŽ nije postignuto zbog nepostojanja brownfield registra. Podaci kojima se sada raspolaze su šturi te ne daju potpunu sliku mogućnosti niti omogućuju planiranje prenamjene prostora tj. ulaganja. Od osobitog značaja za ulaganje objekti su vojne namjene. U skladu s trendom prepuštanja neperspektivnih vojnih objekata jedinicama regionalne i lokalne samouprave u svrhu njihove revitalizacije potrebno je detaljnije razmotriti njihov razvojni i turistički potencijal.

3.14. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija kao ključni dionici u upravljanju razvojem na županijskoj razini imaju značajne kapacitete te potrebna iskustva u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata kao i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna.

Krapinsko-zagorska županija upravlja razvojem na svom području. Ustrojstvo i djelokrug rada upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije uređeno je Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije. Predstavničko tijelo Županije je Županijska skupština, koja između ostalog donosi dokumente strateškog planiranja od značaja za županiju kao i njihove izmjene i dopune, a župan je izvršno tijelo. Krapinsko-zagorska županija, uz Ured župana ima 9 upravnih tijela: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine; Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu; Upravni odjel za financije i proračun; Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša; Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku branitelje, civilno društvo i mlade; Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu; Upravni odjel za opće i zajedničke poslove, Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove te Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove Upravni odjeli obavljaju upravne i stručne poslove iz samoupravnog djelokruga poslova županije, čime su izravno uključeni u planiranje i provedbu razvojne politike županije.

Uz županiju u upravljanje razvojem KZZ snažno je uključena Zagorska razvojna agencija. Osnovana je 2006. kao društvo s ograničenom odgovornošću koja će obavljati poslove regionalnog koordinatora određenog Zakonom o regionalnom razvoju te poslove poduzetničke potporne institucije za područje čitave Krapinsko-zagorske županije. Sukladno izmjenama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske iz 2017. godine, temeljem kojih poslove regionalnog koordinatora mogu obavljati isključivo razvojne agencije osnovane kao javne ustanove, Krapinsko-zagorska županija pristupila je postupku „diobe“ Zagorske razvojne agencije d.o.o. na javnu ustanovu Zagorska razvojna agencija te Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. koji nastavlja djelovati i obavljati poslove poduzetničke potporne institucije. Zagorska razvojna agencija nastavlja djelovati kao regionalni koordinator s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja na razini područne (regionalne) samouprave. Kao akreditirani regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija izrađuje Plan razvoja županije i druge strateške razvojne dokumente, pruža stručnu pomoć u pripremi i provedbi programa potpore i razvojnih projekata od interesa za razvoj županije, prati stanje projekata svih korisnika s područja županije u središnjem elektroničkom registru razvojnih projekata te provodi i izvještava o provedbi županijske razvojne strategije (Plana razvoja).

Uz Zagorsku razvojnu agenciju, u upravljanje razvojem i provedbu razvojne politike Krapinsko-zagorske županije uključene su i sljedeće institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač²⁵: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije, REGEA - Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije.

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA, ima značajna iskustva u pripremi i provedbi projekata. To iskustvo je, međutim, generalno manje kad je u pitanju provedba projekata. Iskustva ostalih dionika koji sudjeluju u upravljanju razvojem, vezana uz strateško planiranje tj. izradu i praćenje strateških dokumenata kao i financijskom planiranju i praćenju budžeta znatno su manja. Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator kontinuirano organizira edukacije za potencijalne korisnike i korisnike EU sredstava. S obzirom na utvrđeno stanje, preporuka je da se pri organizaciji edukacija stavi naglasak na provedbu projekata. Osim toga, kako je iskustvo u izradi i praćenju strateških dokumenata te financijskom planiranju značajno manje, preporuka je da se organiziraju ciljane edukacije i u tom području.

Osim županijskih institucija, važni dionici u upravljanju razvojem u KZZ su i 3 lokalne akcijske grupe: LAG Prizag²⁶, LAG Zagorje – Sutla i LAG Zeleni Bregi. Uloga LAG-ova u upravljanju razvojem usmjerena je na poticanje lokalnog

---

²⁵ Županija je suosnivač Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske.

²⁶ LAG Prizag je međužupanijski LAG te osim djela Krapinsko-zagorske županije obuhvaća i dio prostora Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije.

ruralnog razvoja područja koja LAG-ovi obuhvaćaju, prema ciljevima i prioritetima definiranim u lokalnoj razvojnoj strategiji pojedinog LAG-a. Lokalne razvojne strategije LAG-ova važeće su do kraja 2020. godine.

Kako bi se utvrdili kapaciteti za upravljanje razvojem, u listopadu 2019. godine provedeno je istraživanje putem anketnog upitnika. Upitnikom je bila obuhvaćena Krapinsko-zagorska županija, institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač, LAG-ovi te obrazovne i zdravstvene institucije. Pitanja su se odnosila na ulogu ispitanika u upravljanju razvojem, broj osoba - zaposlenika koji imaju iskustva u pripremi i provedbi projekata i upravljanju razvojem, iskustvo u izradi te praćenju i provedbi strateških dokumenta, izradi financijskih planova i budžeta, poznavanju postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te izradi studija izvedivosti. Analizom odgovora utvrđeno je da ispitanici kao svoju ulogu u upravljanju razvojem navode pripremu i provedbu razvojnih projekata te pružanje potpore drugim dionicima u pripremi i provedbi razvojnih projekata. U instituciji/organizaciji prosječno 5 osoba sudjeluje u upravljanju razvojem. Očekivano, obzirom na djelokrug rada i ključne aktivnosti, najveći broj osoba s relevantnim iskustvom u upravljanju razvojem imaju Krapinsko-zagorska županija (15 osoba), Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA (15 osoba), Zagorska razvojna agencija (12 osoba), dok se od ostalih izdvaja Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli (10 osoba).

Uloga EU fondova u ukupnom ekonomskom razvoju vrlo je velika, kako za nacionalnu razinu tako i za Krapinsko-Zagorsku županiju. Korištenje sredstava EU fondova dalo je u posljednje tri godine i na nacionalnoj razini i na razini županija znatan doprinos gospodarskom rastu (HGK, lipanj 2020.). Kao korisnici fondova EU pojavljuju se jedinice lokalne i regionalne samouprave, razvojne agencije, organizacije civilnog društva, poslovni subjekti, interesna udruženja, obrazovne institucije i drugi. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU za Krapinsko-zagorsku županiju iznosio je oko 1,8 milijardi kn odnosno 14,1 tis kn po stanovniku za 4 operativna programa (OP Konkurentnost i kohezija, OP Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo). Podaci o iskorištenosti operativnih programa govore da se Krapinsko-zagorska županija nalazi uglavnom na sredini ljestvice ukupno ugovorenih sredstava na razini 20 županija i Grada Zagreba. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika.

Hrvatska gospodarska komora je u svojoj analizi izdvojila 3 najveća projekta financirana fondovima EU po županijama uz napomenu da se iznosi ne odnose na ukupnu vrijednost projekta već samo na ugovoreni iznos bespovratnih sredstava fondova EU. Prikazani projekti odnose na razdoblje do kraja svibnja 2020. godine. Na području Krapinsko-zagorske županije s najvećom ugovorenom vrijednosti izdvajaju se projekti: Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar, Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić- Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo)- Zabok (uključivo) i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.

U okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“ u periodu ovog programskog razdoblja do zaključno 1. prosinca 2019. godine, prema podacima Upravljačkog tijela Ministarstva rada i mirovinskog sustava, na području Krapinsko-zagorske županije (prema sjedištu korisnika projekta) ugovoren je ukupno 31 projekt ukupne vrijednosti 87.529.142,07 HRK, od čega bespovratna sredstva iznose 85.905.893,57 HRK. Dok u okviru operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Krapinsko-zagorska županija je u razdoblju od 2017. do 2019. godine ugovorila projekte u vrijednosti od 915,6 milijuna kuna. Kroz 16 natječaja Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta objavljenih od 2015. godine do danas, u Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je ukupno 108 potpora. Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. na razini Krapinsko-zagorske županije je ugovoren 12.851 projekt ukupne vrijednosti 458.733.805,05 kuna. Korisnici iz Krapinsko-zagorske županije imaju značajno iskustvo prijave i provedbe projekata prekogranične suradnje s partnerima iz pograničnog područja Republike Slovenije i Mađarske. Iako za razinu Krapinsko-zagorske županije nisu dostupni potpuni i precizni podaci o broju projekata i financijskim iznosima, temeljem dostupnih podataka i saznanja Zagorske razvojne agencije, upravo putem programa prekogranične suradnje je najveći broj korisnika iz javnog sektora stekao iskustva pisanja i provedbe EU projekata. Zaključno, možemo naglasiti kako je ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, Krapinsko-zagorskoj županiji pružena velika prilika za realizacijom značajnih projekata korištenjem EU fondova, što se svakako mora nastaviti i u idućem proračunskom razdoblju. Sav prethodno uloženi trud u vidu pripreme projekata i uspostavljanja kvalitetnog sustava upravljanja omogućit će još veći

iskorak u korištenju EU sredstava za poboljšanje uvjeta života i poslovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji te stvaranju zdravih temelja za daljnji razvoj.

3.15. SWOT analiza

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KZŽ i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi • Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i Zagorske štrukle/Zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda • Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu • Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede • Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KZŽ • Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvječar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar <p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 - rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih • Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik • Izvorno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast • Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu • Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KZŽ <p>Turizam:</p>	<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača - najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je starije od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji • Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje • Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje • Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade • Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom • Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede • Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje • Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede <p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km² i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države • Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ manje od prosjeka države • Niska inovativnost KZŽ (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) • Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KZŽ • Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne • Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed bolesti pandemije COVID-19

- Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal
- Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja
- Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke
- Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima
- Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZŽ
- Brand „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu

Turizam:

- Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19
- Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača
- Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša
- Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude
- Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih kulturnih i turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista
- Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu

Prilike

Poljoprivreda:

- Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom)
- Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih prerađevina
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu
- Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima
- Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete
- Kvalitetna i konstruktivna suradnja Osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta
- Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19

Prijetnje

Poljoprivreda:

- Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva
- Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju
- Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda
- Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost
- Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova
- Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju
- Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje
- Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi
- Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja
- Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima.

- Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj
- Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu).

Turizam:

- Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista
- Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma
- Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZŽ
- Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZŽ
- Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica

- Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada
- Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja
- Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitoj proizvodnji, koja može ugroziti izvozne orijentirane tvrtke

Turizam:

- Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama
- Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista
- Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja
- Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske • Razvijena mreža POU i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU u izradi i provedbi istih prema novim potrebama • Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZŽ • Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZŽ (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) • Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji - pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) • Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom • Ograničena mobilnost radne snage u KZŽ zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespремnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja • Nespремnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe

slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja

- Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZŽ i javnih ustanova
- Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZŽ (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ)
- Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZŽ kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih
- Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju
- KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada
- Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ
- U KZŽ smještena su dva đačka doma (u Pregradi i Bedekovčini) koji omogućuju smještaj učenika iz drugih županija i samim time nastavak srednjoškolskog obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji
- Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama
- Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s teškoćama u razvoju
- Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu
- Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu

osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada

- Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce
- Niska prosječna plaća u KZŽ u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije
- Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada
- Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga
- Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama.
- Nedostatni broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta
- Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a
- Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan
- OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ
- Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ
- Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane
- Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o kretanju broja učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad
- Neadekvatni prostori za jedno-smjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ
- Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a • Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva • Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju • Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU • Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije) • Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga • Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja • Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga • Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti • Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno- gospodarskom rastu županije • Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja • Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZZ • Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj • Neprilagođeni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SŠ i studenata • Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih • Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative • Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative • Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a

OKOLIŠ, PRIRODA, INFRASTRUKTURA

Snage	Slabosti
<p>Okoliš, priroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biološka raznolikost KZZ zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla) • Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju • Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radoboju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja • Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZZ • Na području KZZ djeluje razvijena i agilna mreža eko-škola i udruga za zaštitu prirode i okoliša 	<p>Okoliš, priroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost • Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto) • Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe • Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZZ

- Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZŽ
- Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje

Infrastruktura

- Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i moderniziranje)
- Dobra povezanost na razini KZŽ zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta
- Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštititi okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

- Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće
- Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš
- Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta
- Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobraza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada
- Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa

Infrastruktura

- Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija
- Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada
- Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije
- Neadekvatno održavanje I kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu
- Ceste istočnog dijela KZŽ su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZŽ nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar)
- Neusklađenost autobusnih vozničkih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza
- Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta
- Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza
- Nepostojanje Baze podataka brownfield lokacija KZŽ zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada

Prilike

Okoliš, priroda

- Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije
- Šume u KZŽ zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla
- KZŽ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima,

Prijetnje

Okoliš, priroda

- Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova)
- Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom
- Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude)

primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava

- Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu
- Reljef i bogata prirodna baština KZŽ resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma
- Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja
- Dostupnost „Life” programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa
- Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (*green jobs*) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (*green economy*) u Europi
- Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂
- Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš
- Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama
- Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel)
- Tipizacija krajobraza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama
- Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina (“zeleni urbanizam”)

Infrastruktura

- Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovnog i adrenalinskog turizma
- Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine
- Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga)
- Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u brownfield infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije
- Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova

zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi

- Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija)
- Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

Infrastruktura

- Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije
- Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom
- Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine
- Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje
- Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota

odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda

- Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom
- Postojanje PRŠI za širokopojasni Internet (Planova razvoja širokopojasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes
- Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100%)
- Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture

- Nedostatak *feed in* tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije
- Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

4. REZULTATI PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Županijska razvojna strategija (ŽRS) Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.–2020. godine izrađena je sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i načelima politike regionalnog razvoja te predstavlja planski dokument kojim su utvrđeni ciljevi i prioriteti razvoja Krapinsko-zagorske županije te način njihova postizanja putem međusobne suradnje relevantnih dionika uključenih u izradu i provedbu Strategije. Strategija je izrađena u skladu sa smjernicama politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske čija je glavna odrednica smanjenje društveno-gospodarskih razlika sukladno načelima održivog razvoja i maksimiziranje konkurentnih prednosti kroz realizaciju razvojnih potencijala područja.

Koordinator izrade Strategije i njezinog prethodnog vrednovanja te ujedno i samostalni izrađivač Županijske razvojne strategije Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine je Javna ustanova Zagorska razvojna agencija, za promicanje regionalnog razvoja (ZARA). Strategija je izrađena vodeći se načelom partnerstva i suradnje te su u svrhu izrade Strategije imenovane tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, pritom se vodilo računa o jednakomjernoj zastupljenosti relevantnih dionika navedenih sektora razvoja s područja Županije. Članovi Partnerskog vijeća sudjelovali su u donošenju Strategije, utvrđivanju prioriteta razvoja područja, predlaganju strateških projekata važnih za razvoj Županije te njihovoj provedbi i praćenju.

Metodologija izrade Strategije definirana je u skladu sa Smjernicama²⁷, a obuhvaća detaljnu analizu stanja gospodarskih, demografskih, socijalnih i prostorno-ekoloških karakteristika Krapinsko-zagorske županije, na temelju koje je izrađena SWOT analiza kojom su ukazane prednosti, nedostaci, prilike i izazovi s kojima se Županija suočava. Zatim je definirana vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije koja odražava utvrđene razvojne probleme i potrebe koje se namjeravaju adresirati i realizirati kroz suradnju svih dionika uključenih u održivi razvoj Županije.

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – Bajka na dlanu u kojoj održivi razvoj počiva na **ljudima** koji ostvaruju svoje potencijale, **idejama** koje se njeguju i razvijaju, **okolišu** koji je temelj zdravlja, **uspješnim gospodarstvenicima** koji grade konkurentnost regije te **tradiciji** koja se poštuje“.

Strateškim okvirom razvoja Županije određena su tri cilja razvoja:

1. Konkurentno gospodarstvo
2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode

Svaki od navedenih ciljeva dalje je razrađen u razvojne prioritete koji su jasno formulirani i međusobno sukladni te su potom raščlanjeni i konkretizirani u mjere za razvoj Županije. Mjere proizlaze iz prioriteta i ciljeva te s njima tvore hijerarhijsku strukturu. Za svaki cilj, prioritet i mjeru određeni su relevantni pokazatelji uspješnosti kojima je mjerena uspješnost njihove provedbe.

Ciljevi, prioriteti i mjere u skladu su sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine te ostalim relevantnim prostorno planskim dokumentima.

Prema Uputama za izradu i sadržaj izvještaja o provedbi županijskih razvojnih strategija praćenje provedbe Strategije sastoji se od financijskog i narativnog dijela izvješća. Financijski izvještaj o provedenim mjerama u izvještajnim razdoblju 2017. -2019. godine grupiran je prema skupini razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja Strategije. Podaci iz financijskih izvještaja ukazuju na lošije ostvarene rezultate od planiranih u većini mjera navedenih u Strategiji, dok u ostvarenje određenih mjera nisu uopće uložena sredstva tijekom razdoblja 2017. – 2019. godine, a te mjere su:

- 1.1.2. Proaktivno ulaganje u izgradnju i međusobno povezivanje poduzetničkih zona
- 1.1.6. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija

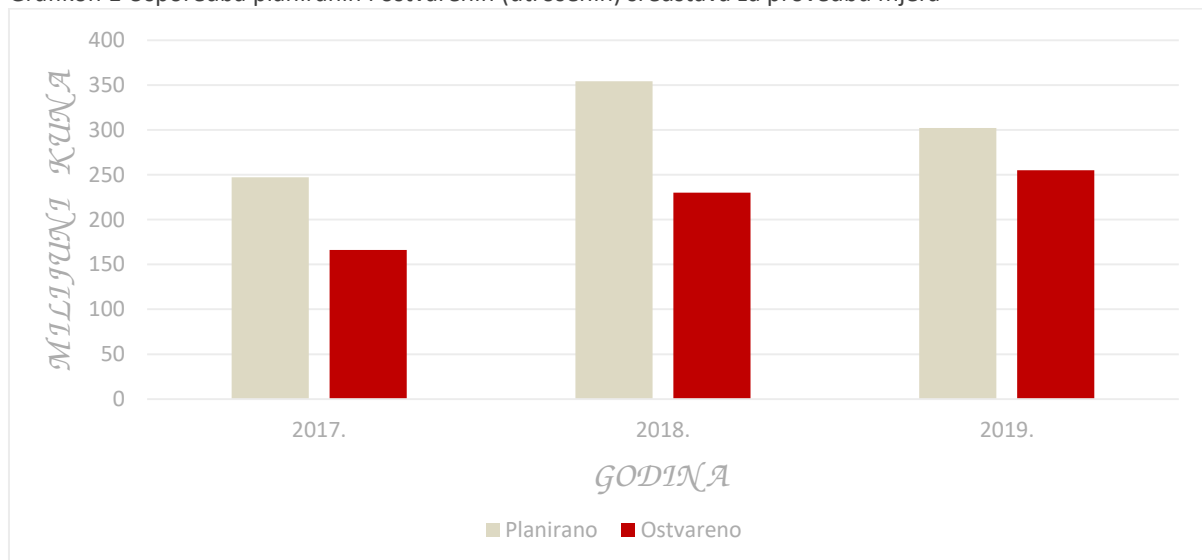
---

²⁷ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Smjernice za izradu Županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe – Verzija 1.0, 2015.

- 1.1.7. Povećanje konkurentnosti i izvoza proizvoda
- 1.2.1. Poticanje sektora istraživanja i razvoja patenata i inovacija
- 1.2.2. Modernizacija tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa
- 1.2.3. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te primjenu znanja
- 2.1.4. Usklađivanje mreže srednjoškolskih i visokoškolskih programa s potrebama tržišta rada
- 2.3.1. Integracija osoba u nepovoljnoj poziciji na tržište rada
- 2.4.1. Poticanje nastanjivanja postojećih napuštenih stambenih kapaciteta
- 2.5.3. Poticanje razvoja volonterstva
- 3.4.1. Unapređenje sustava planiranja i upravljanja u zaštiti i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine
- 3.4.2. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine

Razlozi neprovođenja pojedinih mjera iz Strategije uglavnom se odnose na kašnjenja u provedbi projekata zbog nemogućnosti osiguranja dostatnih sredstava za zatvaranje financijske konstrukcije projekta, kašnjenja u objavi poziva za dodjelu bespovratnih sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, izmjene natječajne dokumentacije za prijavu na javne natječaje, žalbe u postupcima javne nabave, ishođenje potrebnih dozvola za izvođenje radova te poteškoće u međusobnom usklađivanju tijela uključenih u projekt.

Grafikon 1 Usporedba planiranih i ostvarenih (utrošenih) sredstava za provedbu mjera

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Najviše planiranih i utrošenih sredstava usmjereno je na ostvarenje cilja 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života, a zatim na cilj 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode koji obuhvaća velike infrastrukturne projekte te potom na cilj 1. Konkurentno gospodarstvo. Iako je u svim poljima došlo do slabije realizacije ulaganja od planirane, posebice se ističe slabija realizacije ulaganja u ostvarenje strateškog cilja 3. u 2018. godini, a razlog tome je to što je u okviru cilja 3. predviđen projekt Izgradnje državnih cesta Krapinsko-zagorske županije koji se radi u više faza te za koji su predviđena značajna sredstva od 94,0 milijuna kuna koja se nisu realizirala u 2018. godini već se planiraju realizirati u 2020. godini.

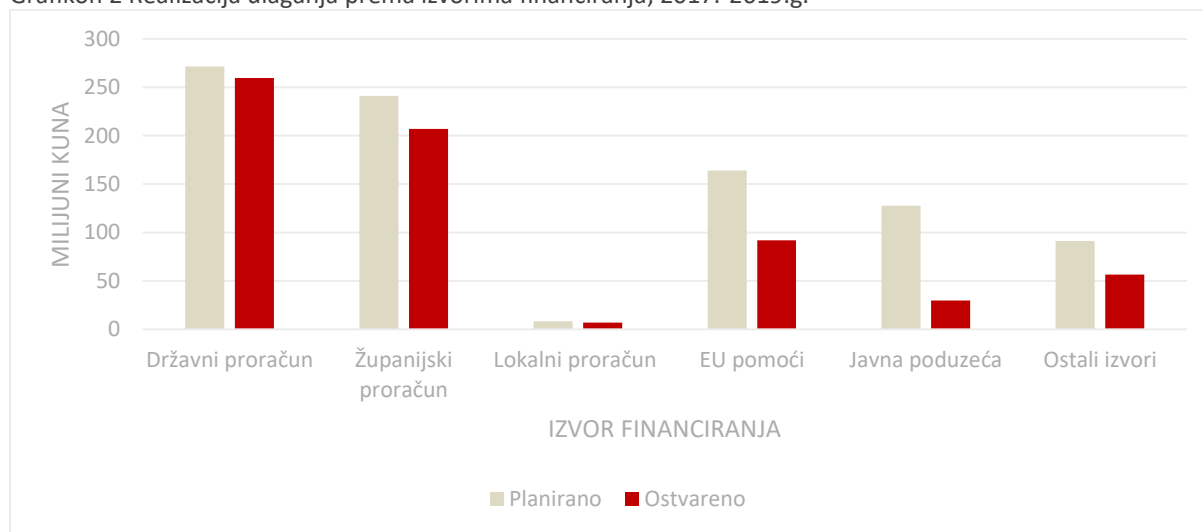
Tablica 1 Ulaganja prema ciljevima strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije

GODINA	2017.		2018.		2019.	
ULAGANJE (u mil. HRK)	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje	Planirano ulaganje	Ostvareno ulaganje
Cilj 1. Konkurentno gospodarstvo	28,7	15,4	21,2	18,2	37,7	33,4
Cilj 2. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života	131,8	105,3	187,4	175,4	195,4	164,7
Cilj 3. Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode	87,2	45,4	145,3	36,5	1,4	1,4

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Financijski okvir provedbe Strategije prema izvorima financiranja prikazuje planirana sredstva koja su potrebna da bi se ostvarili planirani ciljevi razvoja Županije, izvori financiranja obuhvaćaju sredstva iz državnog proračuna, županijskog te lokalnih proračuna, sredstva iz europskih fondova, financijska sredstva javnih poduzeća te sredstva ostalih izvora (Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, privatna sredstva i sl.). Procjena sredstava izrađena je temeljem izvršenja županijskog i lokalnih proračuna te podataka o investicijama i ulaganjima javnih institucija i ostalih dionika razvoja, a kojima raspolažu glavni dionici provedbe Strategije. Realizacije ulaganja prema izvoru financiranja prikazana je u grafikonu u nastavku.

Grafikon 2 Realizacija ulaganja prema izvorima financiranja, 2017.-2019.g.

Izvor: Zagorska razvojna agencija, Izvješće o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017., 2018. i 2019. godinu

Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s tematskim radnim skupinama i Partnerskim vijećem za područje Krapinsko-zagorske županije početno identificirala devet strateških projekata, a naknadno je u lipnju 2018. godine donesena Odluka o dopuni Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine kojom su uvrštena još četiri strateška projekta te ih je ukupno 13. Strateški projekti pokrivaju područja gospodarskog razvoja, podizanja kvalitete življenja stanovništva i očuvanja okoliša, te su u skladu s ciljevima i prioritetima razvoja definiranim Strategijom.

Od 13 strateških projekata, u razdoblju od 2017.-2019. godine u potpunosti je proveden projekt Krapinsko-zagorske županije u partnerstvu s Regionalnom energetska agencijom Sjeverozapadne Hrvatske „Energetski centar Bračak“ te projekt „NEWLIGHT – Masterplan javne rasvjete“ nositelja Regionalne energetska agencije

Sjeverozapadne Hrvatske te partnera Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije. Od preostalih 11 strateških projekata, njih 9 je u tijeku provedbe:

1. „Poslovno-tehnološki inkubator“
2. „Regionalni centar izvrsnosti za turizam i ugostiteljstvo“
3. „Integrirani prijevoz putnika na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije“
4. „Izgradnja državnih cesta na području Krapinsko-zagorske županije: 1. Brza cesta Popovec-Marija Bistrica-Zlatar Bistrica-Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum, 2. Spojna cesta Zabok-Krapina“
5. „Izgradnja vanjskih bazena i hotelskog smještaja“
6. „Znanstveno-edukativno-zabavni centar Zagorje „ZEZ“ centar Zagorje“
7. „Dogradnja Specijalne bolnice Krapinske Toplice“
8. „Prikupljanje, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda“
9. „Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade srednje škole Bedekovčina i izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja“

Dok, prema izvještaju za 2019. godinu, provedba dva strateška projekta još nije započela, a to su projekti „Vatrogasno vježbalište“ i „re-GENERATOR“.

5. STRATEŠKI OKVIR

5.1. Opis prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije

Analizom srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala, iskristalizirala su se pet opća prioritetna područja, u okviru kojih će dionici razvoja u Krapinsko-zagorskoj županiji težiti unaprjeđenju postojećeg stanja u sljedećem srednjoročnom razdoblju:

ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Prioritetno područje „Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo“
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	<p>odnosi se na gospodarski razvoj Krapinsko-zagorske županije kroz uspostavu poticajne poduzetničke okoline za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva koje je fleksibilno u uvjetima čestih i ubrzanih tržišnih promjena. Poseban naglasak stavljen je na poticanje umrežavanja i međusobnu razmjenu iskustva poduzetnika i obrtnika radi boljeg pozicioniranja na lokalnom i regionalnom tržištu. Kao polazišnu točku gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Transformacija bilo koje sredine u pametnu županiju/regiju dugotrajan je proces. Pametna županija („<i>smart county</i>“) predstavlja definirano geografsko područje u kojem se visoke tehnologije, prvenstveno IKT, integriraju s područjima uprave, suvremene industrije, transporta i energije. Krapinsko-zagorska županija vidi tehnologiju kao instrument za transformaciju poslovanja koja je usmjerena na korisnike i osnažuje zajednicu. Poticajno digitalno okruženje omogućit će građanima i poduzetnicima da uče, stvaraju i napreduju, a integracija digitalnih alata u svakodnevni rad županije učinit će je učinkovitijom i transparentnijom javnom upravom koja potiče kulturu inovacija i kontinuiranog poboljšanja. Županija će u procesu digitalne transformacije raditi na uspostavljanju učinkovitog partnerstva s privatnim i obrazovnim sektorom s ciljem ujednačenog digitalnog razvoja. Strategijom digitalne transformacije fokusirati će se na ulaganje u digitalnu infrastrukturu koja može omogućiti visokokvalitetne javne usluge i stvoriti održivo, otvoreno i suradničko gospodarstvo i društvo te na korištenje digitalnih alata koji će pospješiti internu komunikaciju i efikasnost sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji dominantnu ulogu ima prerađivačka industrija, a digitalnom transformacijom se želi potaknuti razvoj suvremenih industrija, osobito kreativnih, tehnološki inovativnih i zelenih. Takvim fokusom vodi se računa i o održivosti gospodarstva (čiste tehnologije) kao i osiguravanju kvalitetnih i poticajnih sadržaja (kreativne industrije) te se otvaraju mogućnosti zaposlenja u kulturnim i kreativnim industrijama.</p> <p>Poseban segment u gospodarstvu KZŽ zauzima turizam. U području turizma KZŽ prepoznata je kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja primarno orijentirana na zdravstveni i kupališni turizam. Na području županije nalazi se najpoznatije Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke te stoga potencijala za daljnji razvoj ima i vjerski turizam. Osim vjerskog turizma veliki potencijal imaju i kulturni, agroturizam, sportski i avanturistički turizam te se stoga namjerava ulagati u daljnji razvoj navedenih selektivnih oblika turizma koji će svojom kvalitetom i novim sadržajima privući domaće i strane turiste. Značajnu ulogu u razvoju kvalitetne turističke ponude ima provedba projekta Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja. Optimalnim korištenjem resursa, turističkom valorizacijom</p>
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	

	<p>prirodne i kulturne baštine, uključivanjem poljoprivrednih i drugih kapaciteta u turističke lance vrijednosti namjerava se postići dugotrajna održivost i turistička prepoznatljivost KZŽ.</p>
<p>ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA</p>	<p>Prioritetno područje „Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života“ odnosi se na unapređenje zdravstvenih usluga i društvene infrastrukture kojom se pospješuje zadovoljstvo i kvaliteta života stanovništva. Unaprjeđivat će se postojeće zdravstvene usluge i kreirati nove, stvarati zdravstveni centri i poticati izvrsnost u zdravstvu.</p>
<p>Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života</p>	<p>Osim ulaganja u zdravstvo i poticanje zdravog i aktivnog načina života unapređenjem sportske infrastrukture, izgradnjom šetnica te planinarskih i biciklističkih staza i sl., poticati će se i aktivno uključivanje građanstva u kulturne i društvene aktivnosti kroz volontiranje i suradnju s udrugama.</p>
<p>Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti</p>	<p>Također, nastaviti će se aktivnosti unapređenja socijalnih usluga za najranjivije skupine društva te kreiranje novih usluga temeljenih na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama. Veoma bitna odrednica kvalitete života je stanovanje. Kako bi se umanjila nepovoljna demografska kretanja te zadržale mlade osobe da ne odsele u veća urbana središta na području RH ili EU, nastaviti će se s izgradnjom lokalnih centara za mlade te provedbom politike za mlade kojom je obuhvaćeno sufinanciranje stanova za mlade osobe i obitelji.</p>
<p>Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja</p>	<p>Neodvojiv element kvalitete života na određenom teritoriju pa tako i na području Županije je i očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa koje je važan element socijalne kohezije, a koji uz to manje ili više direktno doprinosi i ekonomskom prosperitetu. Stoga će se kroz posebni cilj posvećen kulturi i baštini poticati ulaganja i aktivnosti koja razvijaju kulturne sadržaje i potiču održivo korištenje kulturne baštine i inovativne načine njezinog korištenja.</p> <p>Posebni cilj „Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja“ odnosi se na društveni i gospodarski razvoj te podizanje kvalitete života općina na području KZŽ koje su proglašene brdsko-planinskim i potpomognutim područjem (indeks razvijenosti im je ispod nacionalnog prosjeka). Na ovim područjima poticati će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU, raditi će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem, suradnji regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se privući naseljavanje ovih krajeva i pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva. Osiguravanje kvalitetne infrastrukture i usluga na ruralnim područjima pridonijeti će zaustavljanju iseljavanja, stvaranju novih radnih mjesta i povećanju socijalne uključenosti.</p>
<p>OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE</p>	<p>Prioritetno područje „Obrazovanje za sve generacije“ odnosi se na izgradnju infrastrukture i jednakih uvjeta za kvalitetno obrazovanje svih naraštaja KZŽ. Nastavit će se ulaganja u izgradnju i/ili dogradnju dječjih vrtića, modernizaciju i digitalizaciju osnovnih i srednjih škola, uvođenje i daljnje unaprjeđenje programa obrazovanja u STEM području, koje obuhvaća primjenu i kombiniranje stečenih znanja, kritičko i logičko promišljanje i vladanje vještinama koje su direktno primjenjive i usmjerene rješavanju problema te na taj način osposobljavaju učenike u skladu s potrebama tržišta rada.</p>
<p>Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada</p>	

	<p>Osim ulaganja u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, nastaviti će se ulagati u visoko obrazovanje i kvalitetu i dostupnost cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja kroz programe za formalno i neformalno obrazovanje. Raditi će se na povećanju postojećih kapaciteta i uvođenju novih studijskih programa u skladu s potrebama tržišta rada. Jačati će se uloga Pučkih otvorenih učilišta kroz poticanje unapređenja kvalitete postojećih i razvoja novih programa u skladu s potrebama tržišta rada te kroz digitalizaciju i modernizaciju objekata.</p> <p>Dio ovih aktivnosti namjerava se provesti kroz strateški projekt „Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje“ koji predstavlja dobru osnovu za popularizaciju znanosti i tehnologije, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu te poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje.</p>
<p>ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA</p>	<p>Prioritetno područje „Zelena, očuvana i sigurna županija“ odnosi se na izgradnju zelene infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti, valorizaciju kulturne baštine, revitalizaciju brownfield područja, primjenu koncepta pametnih sela i gradova, prilagodbu klimatskim promjenama u cilju doprinosa uspostave održivog razvoja i jačanja otpornosti na klimatske promjene te povećanju produktivnosti poljoprivredne proizvodnje.</p>
<p>Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>Klimatska i geografska obilježja KZZ pogoduju bavljenju poljoprivredom, naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom koji su zastupljeni u ovom kraju. Međutim, rasparcelirano poljoprivredno zemljište predstavlja značajan problem regije za uspostavu učinkovite poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, izazov održivosti je i sve manji broj mladih poljoprivrednika nove generacije koja bi nastavila poljoprivrednu proizvodnju i ulagala u povećanje produktivnosti i kvalitete proizvodnje. Dugogodišnja tradicija poljoprivredne proizvodnje namjerava se očuvati „generacijskom obnovom“, tj. privlačenjem mladih osoba za bavljenje poljoprivredom i ekološkom proizvodnjom prepoznatljive kvalitete. Osim toga poticati će se orijentacija poljoprivredne proizvodnje za tržišne potrebe, udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta. Uviđajući važnost promocije, marketinga i digitalne trgovine nastaviti će se sa aktivnostima promocije tradicijskih poljoprivrednih proizvoda prepoznatljivih za Krapinsko-zagorsku županiju.</p>
<p>Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem</p>	<p>Od drugih geografskih i prirodnih obilježja, osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja šumama, unaprjeđenju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, svrhovitijem korištenju prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta te uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima. Poticati će se korištenje obnovljivih izvora energije, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, sanacija šteta od prirodnih nepogoda te planiranje obnove i prenamjene zapuštenih objekata. Svijest o okolišu bit će razvijana kontinuiranom edukacijom i djelovanjem udruga i relevantnih institucija.</p>
<p>Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva</p>	<p>Također, osigurati će se unaprjeđenje i pametno upravljanje vodno-komunalnom infrastrukturom te će se uspostaviti sustav upravljanja klizištima. Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogode i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagati će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti.</p>

Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih postrojbi te njihovom opremanju i daljnjem usavršavanju za djelovanje u kriznim situacijama.

Osim na nacionalnoj razini, problematici prilagodbe klimatskim promjenama pristupa se ozbiljno i na područnoj i lokalnoj razini . Utjecaj klimatskih promjena ovisi o čitavom nizu parametara te će intenzitet utjecaja biti različit ovisno o geografskom položaju, o stupnju razvijenosti i ranjivosti. Ranjivost nekih gospodarskih sektora naročito kod poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike i turizma je očita jer upravo uspješnost navedenih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima te se aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama provlače horizontalno kroz sve mjere razvoja Plana razvoja posebice u najranjivijim sektorima. Općenito se dionici na regionalnoj i lokalnoj razini smatraju ključnima u poduzimanju mjera prilagodbe. Tu spadaju djelatnosti odnosno aktivnosti koje u većoj ili manjoj mjeri, imaju dodirnih točaka s aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama: uređenje naselja i stanovanja, komunalno gospodarstvo, prostorno i urbanističko planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša te protupožarna i civilna zaštita. Za što učinkovitije djelovanje prema prilagodbi klimatskim promjenama jačati će se kompetencije i kapaciteti ključnih dionika na području Županije u skladu sa financijskim mogućnostima i prilikama koje će pružati VFO.

POVEZANA ŽUPANIJA

Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Prioritetno područje „Povezana županija“ odnosi se na unaprjeđenje prometne infrastrukture i sigurnosti prometa, izgradnju pješačkih i biciklističkih staza, poticanje elektromobilnosti, stvaranje i poticanje ekološki prihvatljivog prometnog sustava, kojim će se smanjiti razina emisije CO₂ kroz poticanje korištenja javnog prijevoza putnika, alternativnih oblika mobilnosti i pogonskih goriva uz održivo korištenje postojećih resursa. Zbog koncentracije stanovništva i gospodarskih aktivnosti posebice u gradovima planiraju se veća ulaganja u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu. S obzirom da je promet važan aspekt u funkcionalnoj organizaciji prostora koji utječe na gospodarski razvoj i razvoj društva u cjelini, ističe se potreba za adekvatnim prometnim planiranjem. U tom smjeru usvojen je i „Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije“ koji predstavlja temeljni dokument razvoja prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva u prostornom obuhvatu Master plana. Naglasak je na povezivanju ruralnih i urbanih cjelina, ali uz primjenu održivih prometnih rješenja koja će doprinijeti smanjenju količine štetnih plinova te potaknuti razvoj alternativnih oblika prijevoza poput pješačkog i biciklističkog prijevoza. S ciljem promocije nemotoriziranog prometa i uspostave ovih prometnih modela potrebna su planska i dugoročna ulaganja u poboljšanje infrastrukture i prilagođavanje potrebama putnika. Krapinsko-zagorska županija je suosnivač Trgovačkog društva IPZP d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području osnivača društva odnosno Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Unaprjeđenje prometne dostupnosti, unaprjeđenje modalne prometne razdiobe, postizanje veće privlačnosti javnog prijevoza i povećanje korištenja sustava javnog prijevoza na predmetnom području planira se postići strateškim projektom „Integracije sustava javnog prijevoza putnika“. Općenito na području županije i dalje se ističe potreba za većim ulaganjima u održavanje cesta zbog čestih oštećenja prouzročenih konfiguracijom terena i klizišta. Problem koji je posebno istaknut je

nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta.

5.2. Posebni ciljevi

Plan razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave je srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za JP(R)S kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja. Plan razvoja regionalne razine jedan je od instrumenata provedbe nacionalnih strateških planova te kao takav mora biti u skladu s istima.

Nacionalna razvojna strategija 2030 predstavlja krovni dokument i hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. NRS 2030 određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. Kao takva predstavlja temelj za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU kao i okvir za izradu strateških akata niže razine kao što su višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, program Vlade RH te ostali akti.

U tablici ispod prikazana je korelacija između posebnih ciljeva Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije i razvojnih smjerova i strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske 2030.

Razvojni smjerovi i strateški ciljevi NRS		Posebni ciljevi Plana razvoja KZŽ
Razvojni smjer 1: ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	SC 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
	SC 3: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
Razvojni smjer 2: JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	SC 5: Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života
	SC 7: Sigurnost za stabilan razvoj	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
Razvojni smjer 3: ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA	SC 8: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	SC 9: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
	SC 10: Održiva mobilnost	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
	SC 11: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
Razvojni smjer 4: RAVNOMJERNI REGIONALNI RAZVOJ	SC 12: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

NRS 2030 određuje četiri razvojna smjera: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjieran regionalni razvoj. NRS 2030 sadrži ukupno 13 strateških ciljeva Plan razvoja usklađen je s NRS 2030, a ponajprije s odrednicom održivog gospodarstva i društva, jačanjem otpornosti

na krize te zelenom i digitalnom tranzicijom. Na temelju strateških ciljeva iz NRS 2030, a sukladno strateškim prioritetima Krapinsko-zagorske županije, proizašli su posebni ciljevi Plana razvoja:

POSEBNI CILJ

1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA

MJERE

- 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
- 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
- 1.3. Poticanje izvoza
- 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
- 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija
- 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
- 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
- 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
- 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
- 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
- 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
- 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
- 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Analiza stanja gospodarskog sektora prije pandemije bolesti COVID-19 pokazuje da vrijednosti pojedinih pokazatelja poduzetništva i obrtništva rastu (povećanje broja poduzetnika, povećanje prihoda, povećanje dobiti nakon oporezivanja, rast broja zaposlenih kod poduzetnika, rast izvoza, rast broja obrtnika) dok vrijednosti drugih pokazatelja upućuju na značajan prostor za daljnji razvoj i unapređenje poduzetničke konkurentnosti (niža razina poduzetničke konkurentnosti i poduzetničke aktivnosti, smanjena ulaganja u dugotrajnu imovinu, niska inovativnost, pad broja zaposlenih u obrtima). Prema rezultatima istraživanja *Digitalizacija u internim procesima i očekivanja od digitalizacije*, kojim su obuhvaćena mikro, mala i srednja poduzeća iz prerađivačke industrije pet županija Sjeverne Hrvatske, na pitanje o stanju spremnosti za industriju 4.0 u Krapinsko-zagorskoj županiji najviše tvrtki (39,4%) odgovorilo je da nisu niti spremni niti nespremni, procjenom razine dostignute digitalizacije ocijenjeno je kako digitalne inicijative više nisu sporadične već su jasne i orijentirane prema rezultatima te da nastaje potreba za digitalnim vještinama i novim tehnologijama. Na pitanje o važnosti digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke 43,7% ispitanih odgovorilo je *uglavnom važna*, a samo 2,8% smatra u *potpunosti nevažnom* važnost digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke. Oko 37,3% ispitanih tvrtki odgovorilo je kako njihovi zaposlenici uglavnom imaju potrebne kvalifikacije za provedbu digitalne transformacije, a 27,6% nije moglo u potpunosti procijeniti. U KZŽ među ispitanim tvrtkama 37,9 % odgovorilo je da razvija proizvode pomoću CAD sustava, 31,4 % koristi ručni rad, 12,7% koristi upotrebu Digitalne tvornice i simulacije pri razvoju proizvoda, a 10% koristi Virtualnu stvarnost, 3D skeniranje i brzi razvoj prototipova. Od tehnologije koja prevladava u proizvodnom sustavu tvrtke 44,5% odgovorilo je CNC obradni strojevi i/ili automatizirana proizvodna linija, 38,2 % ručna obrada i/ili montaža, 11% ima kombinaciju strojnog i ručnog rada, a 5,9% navelo je moderne obradne centre s automatiziranim transportom i/ili robotske stanice. Na pitanje koje će tehnologije imati najveći utjecaj na poslovni model tvrtke tijekom slijedeće tri godine najčešći odgovori bili su robotika (40,4%), razvoj digitalnih platformi (34,5%) i 3D printanje (23,4%).
- Sektor turizma je do proglašenja pandemije COVID-19 iskazivao nadprosječni rast broja dolazaka i noćenja, kvalitetnu strukturu smještajnih kapaciteta, rast broja stalnih postelja, razvijen kupališni i zdravstveni turizam, ali i lagani pad prosječne duljine boravka, potrebu za ulaganjem u dodatne sadržaje, nedovoljno iskorištene potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma te nedostatak kontinuirane suradnje u kreiranju i plasmanu turističkih proizvoda i usluga.

Očekivani način postizanja cilja

- Poduzetnička konkurentnost i poduzetnička aktivnost unaprijedit će se ciljanim potporama razvoju poduzetništva i razvoju poduzetničke klime s posebnim naglaskom na tehnološku modernizaciju, jačanju inovativnosti te ulaganju u kulturne i kreativne industrije. Skupom mjera olakšat će se pristup izvorima financiranja, povezat će se poduzetnici, poticat će se izvoz, ulaganja u poduzetničke zone, društveno poduzetništvo te u digitalizaciju poslovanja. Nastavit će se ulaganje u obrtništvo kroz nastavak pružanja potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, poticat će se organizacija novih sajмова kao prigoda za trgovinu i razmjenu tradicijskih i domaćih proizvoda te će se poticati mlade na školovanje za obrtnička pogotovo deficitarna zanimanja.
- Turistička ponuda županije unaprijedit će se kreiranjem dodatnih sadržaja u turizmu temeljem analiza potreba i trendova u turizmu, a koji će omogućiti razvoj cjelogodišnjeg turizma. Raditi će se na daljnjem razvoju selektivnih oblika turizma, poticanju otvaranja privatnih smještajnih kapaciteta (kuće za odmor, mali obiteljski hoteli i itd.) kako bi se povećao ukupan broj smještajnih kapaciteta županije Promocijom turizma, poticanjem horizontalne i vertikalne suradnje, jačanjem kapaciteta pružatelja usluga u turizmu te podizanjem razine kvalitete usluga stvorit će se održivost, inovativnost i otpornost turizma Krapinsko-zagorske županije. Kreiranom mjerom promocije turizma KZŽ nastaviti će se sa aktivnostima promoviranja Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije za aktivan odmor.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 1. „Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. „Održivo gospodarstvo i društvo“ NRS-a 2030. i pripadajućim strateškim ciljem 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo te pripadajućim prioritetnim područjima.
- Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 1: „Pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe“ te s posebnim ciljevima: 1.i Jačanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti i povećana primjena naprednih tehnologija; 1.ii Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade; 1.iii Jačanje rasta i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika; 1.iv Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo.

POSEBNI CILJ

2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

MJERE

- 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
- 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Kao jednu od polazišnih točaka gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Digitalna transformacija javne uprave za usluge koje pruža građanima pokazala se neophodnom, posebice tijekom pandemije bolesti COVID-19 (npr. uvođenje e-Propusnica i sl.). Dio e-usluga već je dostupan svim građanima, međutim postoji prostor za razvoj i implementaciju dodatnih usluga te izgradnju kompetentne i pouzdane administracije koja je okrenuta potrebama građana i poduzetnika. Dosadašnja digitalizacija pokazala je da učinkovite i transparentne javne usluge izravno utječu na kvalitetu života građana i poslovanje gospodarskih subjekata te je provođenje digitalizacije jedna od važnih mjera unaprjeđenja javne uprave.
- Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog društva te ujednačenog i održivog razvoja. Postoje dijelovi županije u kojima je slaba pokrivenost signala odnosno primjetna je nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.
- Digitalizacija će pridonijeti jačanju socijalne i gospodarske otpornosti te ima potencijal stvaranja dodatnih radnih mjesta i održivog i uključivog rasta.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići unaprjeđenjem i izgradnjom nove digitalne infrastrukture i alata kojim će se pospješiti moderno upravljanje te olakšati pristup informacijama i pružiti bolja usluga sveukupnom građanstvu KZŽ. Kvalitetna IKT infrastruktura ključna je pretpostavka za uspješnu digitalnu transformaciju odnosno razvoj i primjenu e-usluga stoga će županija u granicama svojih mogućnosti odnosno u suradnji s telekomunikacijskim operaterima omogućiti razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima na cijelom području županije.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 2. „Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije“ sukladan je razvojnom smjeru 3. „Zelena i digitalna tranzicija, strateškom cilju 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva i doprinosi ostvarenju prioriternih područja javnih politika.

POSEBNI CILJ

3. JAČANJE KOMPETENCIJA I UČINKOVITOSTI JAVNE UPRAVE

MJERE

- 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
- 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Analizom kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ utvrđena je potreba za daljnjim jačanjem kapaciteta tijela javne uprave u području upravljanja razvojem, pripremi i provedbi projekata, ali i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Upravo veća socijalna i gospodarska otpornost postiže se kroz razvoj učinkovite, digitalne i kompetentne javne uprave koja ima jasne i definirane uvjete strateškog planiranja i upravljanja na kratki i dugi rok, te ostvaruje postavljene rezultate, uz kontinuirano kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Izazov u javnoj upravi je upravo zadržavanje kvalitetnih i talentiranih zaposlenika te nemogućnost privlačenja novih.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići daljnjim razvojem i jačanjem kapaciteta javne uprave u području planiranja i upravljanja strateškim razvojem KZŽ te unaprjeđenjem digitalnih vještina djelatnika što doprinosi učinkovitosti javne uprave. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti za izradu i provedbu javnih politika i projekata kroz usavršavanja i edukacije. Raditi će se na kreiranju kvalitetnih projekata spremnih za provedbu osobito projektnih ideja koje se odnose na zelenu i digitalnu tranziciju. Poticati će se stanovništvo i civilno društvo na savjetovanje i jače sudjelovanje u oblikovanju i provedbi javnih politika kako bi se pridonijelo učinkovitosti i otvorenosti javne uprave.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 3. „Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, strateškim ciljem 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom te daje doprinos ostvarenju politike prioritarnog područja Kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava.

POSEBNI CILJ

4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA

MJERE

- 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
- 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
- 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
- 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
- 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
- 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
- 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
- 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
- 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura zadovoljavajuće su razine u usporedbi s nacionalnom i regionalnom razinom, no istovremeno predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Nepovoljan demografski trend starenja stanovništva dovodi do većih potreba za skrbi o starijim osobama i raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Također je vidljivo da su kapaciteti za decentralizirano pružanje socijalnih usluga nedovoljno razvijeni, postojeća mreža socijalnih usluga pokazala je dobre rezultate no nije još uvijek dostupna svim stanovnicima u KZŽ, a upitno je i njeno financiranje. Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite u KZŽ u narednim godinama može biti ugrožena zbog nedostatka kadrova u zdravstvu što se pokazalo točnim kada je nastupila pandemija bolesti COVID-19.
- Kreirani institucionalni okvir za razvoj OCD u KZŽ osigurao je temelj za njihov razvoj. No, još uvijek ima mjesta za unaprjeđenje suradnje jer sve OCD nemaju osigurane uvjete za provođenje svojih aktivnosti i programa. Dobri primjeri prakse organizacije i provođenja projekata/aktivnosti OCD u KZŽ pokazali su da OCD-ovi mogu aktivno sudjelovati u osiguranju veće kvalitete života stanovništva pa tako i pripadnika marginaliziranih, odnosno ranjivih skupina društva (osobe s nepovoljnim socijalnim, odnosno financijskim statusom, osobe s invaliditetom i sl.). Unapređenju kvalitete života stanovništva KZŽ namjerava se pristupiti i aktivnim poticanjem stanovništva na volonterstvo (dugotrajno ili kratkotrajno) te sudjelovanje u kulturnim, sportskim i rekreativnim događanjima.

Očekivani način postizanja cilja

- Ulaganje u razvoj kadrova u zdravstvu kako bi se održala kvalitetna mreža primarne i sekundarne zdravstvene zaštite bit će prioritet u idućem razdoblju. Potreba za većom promocijom zdravih stilova života kao i prevencijom bolesti i ovisnosti zadovoljit će se nizom aktivnosti. Nastavit će se širiti mreža postojećih socijalnih usluga. Kreirat će se i nove usluge temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama.
- Aktiviranje građanstva kroz sudjelovanje u aktivnostima OCD bit će prioritet u narednom razdoblju. Postići će se daljnjim razvojem suradnje OCD i JLS i razvojem i provođenjem programa i aktivnostima koje doprinose razvoju volonterstva te socijalnog uključivanja najranjivijih skupina u društvu.

Dosljednost

- Posebni cilj 4. „Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života“ na nacionalnoj razini u skladu je s razvojnim smjerom 2. Jačanje otpornosti na krize, njegovim strateškim ciljem 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život te pokriva sva prioriteta područja javnih politika koja su definirana.
- Ovaj posebni cilj usklađen je s Kohezijskom politikom EU za 2021.-2027. u prioritetoj osi 4. „Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom Europskog stupa socijalnih prava“ te posebnim ciljem 4.iii. Povećanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica, migranata i skupina u nepovoljnom položaju putem integriranih mjera koje uključuju stanovanje i socijalne usluge i posebnim ciljem 4.iv Osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi razvojem infrastrukture, uključujući primarnu zdravstvenu skrb.

POSEBNI CILJ

5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI

MJERE

5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa neodvojiv je element kvalitete života na određenom teritoriju koji ima i vrijedan ekonomski potencijal. Kroz očuvanje baštine i poticanje kulturnih i umjetničkih aktivnosti potiču se poželjni socijalni efekti kao što su društvena kohezija, osjećaj pripadnosti, zajedništva i identiteta te poštovanje prema prostoru i okolišu. S druge strane, sektor kulture i medija ima i jasan ekonomski potencijal, u vidu poticanja kreativnih industrija i poveznice s turističkom ponudom nekog kraja. KZŽ namjerava graditi na ovim premisama i iskoristiti svoje potencijale, kao i činjenice da je kulturno nasljeđe nezaobilazni čimbenik turističke ponude KZŽ, a kulturne ustanove i muzeji najvažniji generatori kulturnih događanja.

Očekivani način postizanja cilja

- Ostvarenje cilja namjerava se postići ulaganjima i aktivnostima koje s jedne strane potiču produkciju i pristupačnost kulturnih sadržaja, te vode brigu o materijalnom očuvanju kulturne baštine, s druge. To znači financiranje aktivnosti javnih i nevladinih ustanova i organizacija te projekte obnove, sanacije, konzervacije, prenamjene i revitalizacije objekata i predmeta vrijedne kulturne baštine.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini (NRS 2030) Prioritetno područje 1.5 Poticanje razvoja kulture i medija dio je strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo. Kroz Posebni cilj 5. „Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti“ koji je dio prioriteta 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života, Plan razvoja KZŽ pristupa ovom važnom sektoru na nešto širi način, uvažavajući utjecaj koji kultura i kulturna baština imaju ne samo na ekonomski, već i na opći društveni prosperitet i socijalnu koheziju.

POSEBNI CILJ

6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOĢNUTIH PODRUĢJA

MJERE

- 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
- 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Glavni razvojni izazovi slabije razvijenih područja su nepovoljna gospodarska struktura, nedovoljno razvijen ljudski kapital, slabo poduzetništvo, nedovoljno učinkovite institucije, depopulacija, iseljavanje i starenje stanovništva. Brdsko-planinska područja u Krapinsko-zagorskoj županiji suočena su i s izazovom nedovoljne prometne povezanosti te čestim klizištima.

Očekivani način postizanja cilja

- Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i finansijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU. Radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem slabije razvijenih područja te će se poticati društveno-gospodarski razvoj primjenom koncepta pametnih sela. Nastaviti će se suradnja regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti.
- Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se pospješiti naseljavanje i zadržavanje mladog stanovništva ovih krajeva te pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 9. „Razvoj brdsko-planinski i potpomognutih područja“ sukladan je razvojnog smjeru 4. Ravnomjeran regionalni razvoj, strateškom cilju 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima te doprinosi ostvarenju prioritetne politike *Razvoj potpomognutih i brdsko planinskih područja*.

POSEBNI CILJ

7. UNAPREĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA

MJERE

- 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
- 7.2. Promocija inovativnih oblika rada
- 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
- 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
- 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
- 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
- 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
- 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Gospodarski razvoj posljednjih godina promijenio je sliku tržišta rada u KZŽ. Poslodavci u vodećim djelatnostima KZŽ ne mogu zadovoljiti svoje potrebe za radnicima na lokalnom tržištu rada, dok su s druge strane primjetni znakovi strukturne nezaposlenosti. Dio nezaposlenih osoba u KZŽ (osobe starije radne dobi, OSI, osobe iz ruralnih krajeva) i dalje je pasivan i neprilagođen potrebama tržišta rada (nemaju specifična znanja i vještine). Usto, postojeći poslodavci imaju problema sa zadržavanjem postojeće radne snage zbog plaća nižih od onih u okruženju, a ponegdje i zbog lošijih uvjeta rada.
- Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja u proteklom godinama u KZŽ dale su rezultate. Razvijena je kvalitetna mreža odgojno obrazovnih institucija u KZŽ, a osnovan je i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Promocija deficitarnih zanimanja u posljednjim godinama dala je rezultate jer se povećao opis učenika u tražene obrazovne programe. Zbog rastuće zaposlenosti raste potreba za produženim boravkom učenika u ranim razredima OŠ kao i cjelodnevnim boravkom u vrtićima. Usto, postoji potreba i za unaprjeđenjem sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju u KZŽ, kao i u ostatku Hrvatske.

Očekivani način postizanja cilja

- U narednom razdoblju i dalje će se provoditi postojeće mjere aktivne politike tržišta rada. Kreirat će se i nove prilagođene mjere temeljene na specifičnim potrebama ciljanih skupina u KZŽ kako bi se potaknulo zapošljavanje nezaposlenih osoba. Osim toga radit će se aktivno i s poslodavcima na unaprjeđenju postojećeg radnog okruženja i stvaranja uvjeta za bolje upravljanje ljudskim potencijalima, sve s ciljem smanjenja nesklada ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada.
- Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja iz proteklih godina provodit će se i dalje u idućem razdoblju kako bi se u potpunosti uklonili postojeći nedostaci obrazovnog sustava. Radit će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama. Također, dionici u obrazovanju odraslih poduzet će mjere kako bi razvili svijest građana o potrebama za uključivanje u cjeloživotno učenje te kreirali uvjete da se ono adekvatno provodi u KZŽ.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini Posebni cilj 2. „Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada“ u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, strateškim ciljem 2. Obrazovani i zaposleni ljudi te su predviđenim mjerama obuhvaćena sva prioritetna područja javnih politika u okviru ovog strateškog cilja.
- Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 4: „Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom Europskog stupa socijalnih prava“ te s posebnim ciljevima 4.i Unaprjeđenje djelotvornosti tržišta rada i pristupa kvalitetnom zapošljavanju razvojem socijalnih inovacija i infrastrukture; 4.ii Poboljšanje pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja razvojem infrastrukture.

POSEBNI CILJ

8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

MJERE

- 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
- 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
- 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
- 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
- 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
- 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
- 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Poljoprivredna proizvodnja temelji se na dugogodišnjoj tradiciji, povoljnim prirodnim uvjetima i kvalitetnim proizvodima od kojih je nekoliko zaštićeno sustavima kvalitete. Nakon nekoliko godina negativnog trenda zabilježeno je i povećanje broja poljoprivrednih proizvođača. Međutim, poljoprivredu i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača, nedostatak komercijalne proizvodnje i prerade, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema, nedovoljno iskorišten potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede te kontinuirani pad proizvodnje u stočarstvu.

Očekivani način postizanja cilja

- Rast konkurentnosti poljoprivrede potaknut će se mjerama koje se odnose na poticanje ulaganja u okrupnjavanje zemljišta, generacijsku obnovu, ulaganja u povećanje kapaciteta, preradu i trženje, poticaje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, udruživanje s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, jačanje kapaciteta i promociju.

Dosljednost

- Posebni cilj 7. „Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija te daje konkretan doprinos ostvarenju strateškog cilja 9. Samodostatnost u hrani i razvoju biogospodarstva u prioritetnim područjima, Povećanje produktivnosti poljoprivrede i akvakulture i njihove otpornosti na klimatske promjene i Oživljavanje ruralnih područja i unapređenje kvalitete života u ruralnim i obalnim područjima.
- Na razini Europske unije, posebni cilj usklađen je s ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike kojima se nastoje zaštititi prava poljoprivrednika, podržati razvoj ruralnog gospodarstva promicanjem zapošljavanja u poljoprivredi i njoj povezanim sektorima kako bi se poboljšala poljoprivredna produktivnost te time osigurala stabilna opskrba hranom.

9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM

MJERE

- 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
- 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
- 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
- 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
- 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
- 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
- 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
- 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
- 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
- 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Dugoročni razvoj Krapinsko-zagorske županije u značajnoj mjeri ovisi o adekvatnoj skrbi za prirodni i izgrađeni okoliš te odgovornoj uporabi resursa. Među razvojne potencijale Krapinsko-zagorske županije ubrajamo povoljne klimatske karakteristike, očuvanu prirodu i bioraznolikost, prirodne resurse poput termalnih izvora, mineralnih sirovina i obnovljivih izvora energije.
- Uz zaštićene dijelove prirode, 10% područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeno je europskom ekološkom mrežom Natura 2000 te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore.
- Kvaliteta, funkcionalnost i dostupnost izgrađenog okoliša relevantne su karakteristike koja utječe na poželjnost i kvalitetu života. Održivo upravljanje izgrađenim okolišem stoga označava ukupnost mjera kojima se pozitivno utječe na učinkovitost, pouzdanost i dostupnost nekih od temeljnih preduvjeta života modernog čovjeka poput odvodnje, vodoopskrbe, električne energije i prometne povezanosti, bez narušavanja kvalitete prirodnog okoliša.

Očekivani način postizanja cilja

- Način postizanja ovog cilja segmentiran je na: (a) usmjereno rješavanje identificiranih problema i izazova u domeni prirodnog i izgrađenog okoliša, (b) osiguravanje funkcionalnog i učinkovitog sustava javnih, privatnih i civilnih dionika koji koordinirano osiguravaju visoku kvalitetu prirodnog i izgrađenog okoliša kroz dosljedno i učinkovito planiranje, izvođenje i kontrolu aktivnosti povezanih s očuvanjem kvalitete okoliša te (c) kontinuirano podizanje svijesti stanovništva Županije i turista o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.
- Osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja privatnim šumama, svrhovitijim korištenjem prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta, uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima, zaštitom izvorišta, iskorištavanjem potencijala termalnih izvora, unaprjeđenju sustava gospodarenja otpadom, sanaciji šteta od prirodnih nepogoda te planiranju obnove i prenamjene zapuštenih objekata. U narednom razdoblju poboljšavat će se vodovodna infrastruktura, smanjivat će se gubici vode, povećat će se udio stanovništva priključenih u sustav odvodnje, dograđivat će se plinska mreža, unaprjeđivati elektroopskrbna mreža i poticati korištenje obnovljivih izvora energije.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 6. „Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija, odnosno strateškom cilju 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost te pripadajućim prioritetnim područjima javnih politika.
- Na razini Europske unije, posebni cilj usklađen je s ciljem Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, prilagodne klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja.

POSEBNI CILJ

10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPRJEĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA

MJERE

10.1.	Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
10.2.	Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama
10.3.	Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima
10.4.	Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijatnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijatnje od kojih postoji veliki rizik za prostor KZŽ. Osim navedenih prijatnja brojna klimatološka istraživanja koja se provode regionalnim klimatskim modelima pokazuju da će se ekstremne vrijednosti temperature i oborine iznad Europe intenzivirati u budućoj klimi. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. Također se opaža i velika varijabilnost u mjerenoj ekstremnoj oborini od izrazitih suša do velikih poplava. Promjene temperature i oborine (a onda često i duboke konvekcije) imaju velik utjecaj na vinogradarstvo i voćarstvo, odnosno na njihove fenološke karakteristike, s obzirom da od svih živih organizama biljke prve reagiraju na promjenu prizemne temperature. Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će: različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnenom dijelu Hrvatske. Tuča na području Krapinsko-zagorske županije česta je u ljetnim mjesecima te je uništila pojedine voćnjake i vinograde.
- Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta RH nalazi se u KZŽ. Klizišta na prometnicama KZŽ stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Osviještenost građana o važnosti protupotresne gradnje izražena je nakon snažnih potresa u Zagrebu (ožujak 2020.) i Petrinji (prosinac 2020.) koji su ostavili velike posljedice i na području Krapinsko-zagorske županije. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava može izbjeći samo iznimno velikim građevinskim zahvatima u koje se županija ne može upuštati. Rizici od poplavlivanja mogu se, međutim, smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera.
- Prije pojave virusa SARS-CoV-2 uzročnika bolesti pandemije COVID-19, glavni uzročnici epidemija bili su virus influence i virusi i ostali prijenosnici akutnih zaraznih bolesti s izraženim brzim širenjem i velikim brojem oboljelih.

Očekivani način postizanja cilja

- Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogodne i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagat će se u unaprjeđenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti o tome kako reagirati u kriznim situacijama (npr. u slučaju potresa). Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih organizacija, nabavu vatrogasnih vozila i opreme, izgradnju vatrogasnog vježbališta i nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događanjima i složenijim vatrogasnim intervencijama. Kako bi se unaprijedio sustav upravljanja klizištima mapirat će se potencijalna klizišta čija teško predvidiva aktivacija može biti opasna po život ljudi te će se nastaviti rad na sanaciji postojećih klizišta. Informirat će se javnost o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama kako bi ojačali sposobnost društva prilagodbi.

Dosljednost

- Na nacionalnoj razini posebni cilj 5. „Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva“ sukladan je razvojnog smjeru 2. Jačanje otpornosti na krize te strateškom cilju 7. Sigurnost za stabilan razvoj u okviru kojeg doprinosi ostvarenju ciljeva prioritnog područja *Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava Civilne zaštite i Unapređenje sustava vatrogastva*.
  - Na EU razini poseban cilj usklađen je s Kohezijskom politikom EU za 2021.-2027. u prioritnoj osi 2. „Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja“, posebnim ciljem 2.iv Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanja rizika i otpornosti na katastrofe.
-

POSEBNI CILJ

11. UNAPRJEĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI

MJERE

11.1.	Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
11.2.	Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
11.3.	Unaprjeđenje elektromobilnosti
11.4.	Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

OPIS POSEBNOG CILJA

Relevantnost

- Cestovna mreža Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na njihovu duljinu i financijske kapacitete JLS-ova za održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu. Osim izražene potrebe za obnovom kolnika, svim stanovnicima treba izgraditi pješačku infrastrukturu kako bi imali adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Usto, pješake ugrožava veliki broj željezničko-cestovnih prijelaza bez odgovarajuće sigurnosne infrastrukture.
- Postojeća biciklistička infrastruktura veoma je atraktivna zbog krajolika kojim prolazi i manje razine zahtjevnosti ruta, što je pogodno za rekreativne bicikliste i kratke biciklističke izlete. No, potrebna su dodatna ulaganja u izgradnju i opremanje novih trasa i označavanje biciklističkih staza kako bi se njihov sportski i turistički potencijal u potpunosti ostvario.

Očekivani način postizanja cilja

- Cilj se namjerava postići daljnjom rekonstrukcijom i modernizacijom postojeće prometne infrastrukture (proširenje kolnika, nova signalizacija), ali i izgradnjom novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta kojima će se ostvariti bolja i sigurnija prometna povezanost svih krajeva Krapinsko-zagorske županije.

Dosljednost

- Na regionalnoj razini ovaj posebni cilj je u skladu sa strateškim dokumentom dugoročnog razvoja prometnog sustava metropolitanskog područja koji obuhvaća Grad Zagreb, Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju.
- Na nacionalnoj razini posebni cilj 8. „Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti“ sukladan je razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija te daje konkretan doprinos ostvarenju strateškog cilja 10. Održiva mobilnost te će njegovo ostvarenje doprinijeti ostvarenju politike prioritetnog područja Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost.
- Na razini Europske unije posebni cilj usklađen je s ciljem Povezanija Europa jačanjem mobilnosti i regionalne povezanosti IKT-a.

5.3. Pokazatelji ostvarenja ishoda

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.	IZVOR
1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% ²⁸ (2019.)	18%	FINA
	OI.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	95%	FINA
	OI.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3	DZIV
	OI.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3	DZIV
	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250.000	TZ KZŽ
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550.000	TZ KZŽ
2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021)	3	KZŽ
	OI.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500	KZŽ
	OI.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600	KZŽ, HGK
3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	OI.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17	KZŽ
4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14	Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis
	Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KZŽ	18,6% (2021.)	30%	Registar udruga u RH
	OI.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZŽ	5,53 (2019.)	7,0	Procjena kretanja stanovnika po županijama DZS i podaci o broju registriranih sportaša Sportska zajednica KZŽ
5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	31,0 kn/st.	33 kn/st.	Projekt "Otvoreni proračun" Hrvatske zajednice županija (openCity.hr)
	OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	101.000	Muzejski dokumentacijski centar, izvješća muzeja s područja KZŽ
6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokacijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)	KZŽ; JLS
	OI.02.1.29 Stopa zaposlenosti	43,1 % (2019.)	50,0 %	DZS

²⁸ Obuhvaća male i srednje poduzetnike, mikro i veliki poduzetnici nisu uključeni. Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, FINA

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.	IZVOR
7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	41 (2020./2021.)	50 (2027./2028.)	DZS
	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku	912,72 (2019)	950	Proračun KZŽ
	OI.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja	74 % (2018./2019.)	80 %	DZS
	OI.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja	93 (2020./2021.)	150 (2027./2028.)	KZŽ
	OI.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi** koja je upisana u diplomski studij	(2019.)	4,6%	DZS
	OI.02.4.16 Stanovništvo s tercijarnim obrazovanjem	10,68 (2011.)	20,0	DZS
	OI.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	1.14% (2019./2020.)	2%	Obrazovne ustanove na području KZŽ
8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9.150	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	OI.02.6.18. Stupanj recikliranja komunalnog otpada	16,2% (2019.)	23%	Izješće o komunalnom otpadu
	OI.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	0 ha (2020.)	21 ha	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
	OI.02.6.61 Površina održanih biološki vrijednih staništa	13 ha (2020.)	34 ha	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije
	Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	12.000 kW, 14.000.000,00 kWh	REGEA
10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	OI.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15* (2020.)	17	KZŽ
11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije	666 (2018.)	450	Policajska uprava Krapinsko-zagorska
	OI.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine	asfalt: 2.248,58 km (2020.)	2.500 km	ŽUC
		makadam: 1.097,64 km (2020.)	1000 km	
		zemljana podloga: 466,93 km (2020.)	400 km	
		sveukupno: 3.813,15 km (2020.)	3.900 km	
OI.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	9 (2020.)	20	REGEA	

*broj pripadnika (profesionalaca i dobrovoljaca)

** pod školskom dobi u ovom slučaju podrazumijeva se dobna skupina stanovništva od 20 do 24 godine

5.4. Opis mjera

Posebni cilj 1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA

Mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća niz aktivnosti kojima se namjerava pružiti potpora gospodarstvenicima, potencijalnim poduzetnicima i poduzetnicima početnicima kroz pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja, pripremi projekata i subvencioniranja izrade dokumentacije za prijavu na nacionalne i EU natječaje.

Mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na daljnjem unapređenju mreže mentora za poduzetnike, održavanjem stručnih skupova i događanja poticat će se razmjena iskustava i primjera dobre prakse poduzetnika te podrška u uspostavi javno-privatnog partnerstva.

Mjera 1.3. Poticanje izvoza

Opis mjere: U okviru mjere Poticanja izvoza pružat će se stručna pomoć u povezivanju lokalnih gospodarstvenika s inozemnim tržištima, kreiranju izvoznih programa i sl. temeljem provedenih istraživanja i analiza potreba izvozno orijentiranih poduzeća.

Mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti provedbe edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju te pružanju stručne podrške u razvoju i implementaciji unutar poduzeća.

Mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača

Opis mjere: Ostvarenje mjere namjerava se postići izradom plana razvoja poduzetničkih zona, unapređenjem, opremanjem i promocijom istih, osiguravanjem adekvatnih kapaciteta i resursa za promicanje ulaganja i suradnje sa stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja.

Mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva

Opis mjere: Ovom mjerom radi će se na daljnjoj promociji strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu, stipendirat će se učenici srednjih i strukovnih škola, kreirati i provoditi poticajne mjere za ulaganje u razvoj poslovanja obrta i poticanje novog zapošljavanja imajući na umu očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta na prostoru Krapinsko-zagorske županije.

Mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva

Opis mjere: Ovom mjerom poticat će se digitalizacija poslovanja poduzetnika i institucija koje pružaju usluge poduzetnicima kroz međusobno povezivanje putem digitalnih platformi s ciljem efikasnije koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja te u svrhu kreiranja novih usluga za gospodarstvenike.

Mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj

Opis mjere: Kroz ovu mjeru namjerava se poticati stjecanje znanja i vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija u poslovanju kroz umrežavanje, razmjenu iskustva i pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj, razvoj inovacija i patenata.

Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Opis mjere: Kreiranjem i provedbom poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje poticat će se ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, njihova promocija i uključivanje u postojeću turističku ponudu te posvećivati pažnja kod usklađivanja turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranim klimatskim promjenama. Poticati će se razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma

koje doprinose očuvanju okoliša te realizacija značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti.

Mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti izrade i provedbe planova selektivnih oblika turizma, izrade i provedbe projekata za razvoj i unapređenje selektivnih oblika turizma, kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma, poticanje valorizacije prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe, kao i ulaganje u obnovu i/ili izgradnju objekata koji pružaju turističke usluge u području selektivnih oblika turizma.

Mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu

Opis mjere: Jačanju kapaciteta turističkog kadra pristupit će se utvrđivanjem potreba za edukacijom i kreiranjem relevantnih edukativnih programa i treninga za pružatelje usluga u turizmu. Jačat će se i kompetencije djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama. Podizanje kvalitete usluga u turizmu poticat će se kroz uspostavu sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga.

Mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama okolnih županija, pružanje podrške pružateljima usluga u turizmu kroz kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera. Također, podržavat će se suradnja pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima koji će svoje proizvode plasirati putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr.

Mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije

Opis mjere: Kroz ovu mjeru radit će se na unaprjeđenju funkcionalnosti turističkog info-centra, organizirat će se promotivna događanja, sajmovi i skupovi, poticat će se izrada suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju.

Posebni cilj 2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti uvođenja novih IT sustava i digitalnih alata, izradu informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost, povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika, provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ i sl.

Mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima u suradnji s telekomunikacijskim operaterima, izgradnju NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.

Posebni cilj 3. JAČANJE KOMPETENCIJA I UČINKOVITOSTI JAVNE UPRAVE

Mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ

Opis mjere: Ova mjera predviđa aktivnosti jačanja kapaciteta za strateško planiranje, izradu sektorskih akata strateškog planiranja, korištenje sredstava iz ESI fondova i drugih izvora financiranja, kao i unapređenje centra regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema think-tank organizacijskom pristupu. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za izradu i provedbu javnih politika i projekata.

Mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave

Opis mjere: Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave namjerava se ostvariti provedbom redovitog obrazovanja, usavršavanja i razvoja kompetencija javnih djelatnika za poslove koje obavljaju.

Posebni cilj 4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA

Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Opis mjere: Ostvarenje utjecaja ove mjere postići će se aktivnostima poput poticanja specijalizacije i subspecijalizacije liječnika i drugog zdravstvenog osoblja prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ, unapređenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika, osmišljanjem poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika, ulaganjem u materijalne uvjete (obnovu, adaptaciju, sanaciju i sl.) i IT opremu te jačanjem suradnje i partnerskog rada svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ. Osim ulaganja u navedene aktivnosti jačati će se kompetencije zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje kroz edukacije i sl.

Mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na unapređenju kvalitete primarne zdravstvene zaštite, proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i cjelodnevne dostupnosti mobilnih timova, uvođenje novih e-usluga u zdravstvu, širenje dostupnosti hitne medicinske službe (povećanje broja timova), jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama, širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama, promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika.

Mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere biti će usmjerene na efektivniju provedbu aktivnosti nacionalnih programa za rano otkrivanje raka, promoviranje zdravog načina života, jačanje svijesti o zdravim stilovima života, unapređenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja, izradu preventivnih programa s ciljem prevencije bolesti i promociju programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija.

Mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo

Opis mjere: Ova mjera provest će se kroz aktivnosti integracije marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga, promocije jednakih prilika i socijalne uključenosti marginaliziranih zajednica, provedbom programa učenja hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ, uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružanje podrške obrazovnim ustanovama u integraciji.

Mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnosit će se na poticanje JLS-a na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a, promociju rada i vrijednosti civilnog društva u javnosti, poticanje društvenog aktivizma i jačanje uloge civilnog društva, provedbu edukacija za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima, provedbu istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a.

Mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu

Opis mjere: Postizanje učinaka ove mjere namjerava se ostvariti poticanjem suradnje OCD, JLS-a i ostalih ključnih dionika u provedbi programa socijalnog uključivanja u zajednicu što podrazumijeva aktivnosti poput primjene modela prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina, jačanja digitalnih kompetencija osoba treće životne dobi, sufinanciranje opremanja OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje, organizacija i provedba programa stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi.

Mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća promociju volonterstva, priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera kroz dodjelu nagrada i uključivanje u nacionalno vrednovanje volontera, davanje potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i jačanje kapaciteta volonterskih centara.

Mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

Opis mjere: Učinci ove mjere namjeravaju se postići kroz aktivnosti uređenja i opremanja sportskih površina i građevina, rekonstrukciju postojeće te izgradnju novih objekata sportske infrastrukture, prilagodbu sportskih građevina za pristup osobama s invaliditetom, poticanje razvoja planinarskih i šetačkih staza.

Mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

Opis mjere: Ovom mjerom poticat će se sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva Županije, osnivanje školskih sportskih saveza, uključivanje učenika koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava, sufinanciranje odlazaka sportaša na sportska natjecanja, uključivanje ranjivih skupina djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti, poticat će se sportske vrijednosti i aktivni načini transporta (npr. pješačenje, biciklizam).

Posebni cilj 5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI

Mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

Opis mjere: Mjerom se predviđaju aktivnosti poput organizacije kulturnih i umjetničkih aktivnosti, pružanje financijske potpore OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koje se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom, povećanje dostupnost kulturnih programa stanovništvu manjih ruralnih sredina, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade te jačanje kulturnog stvaralaštva djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe. Uz spomenuto, dio aktivnosti biti će usmjeren na gradnju i opremanje kulturne infrastrukture (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstrukciju objekata kulturne baštine u suradnji s resornim ministarstvom.

Mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na aktivnosti određivanja sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine, razradi i uspostavi modela upravljanja kulturnom baštinom, identifikaciju prioriternih intervencija i nositelja projekata, provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.), pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine, energetske obnovu zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Posebni cilj 6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOĞNUTIH PODRUČJA

Mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na unaprjeđenje prometne povezanosti s ciljem smanjenja iseljavanja i napuštanja brdskih i teže dostupnih ruralnih područja, izgradnju i poboljšanje komunalne infrastrukture u ruralnim područjima, izgradnju i opremanje građevina javne i poslovne namjene, sanaciju šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje, razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KZŽ, pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti.

Mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije, poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, uspostavi održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta, izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja te sanaciju vodotokova i izvora.

Posebni cilj 7. UNAPREĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA

Mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada

Opis mjere: Ovom mjerom promovirat će se i provodit postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, kreirat će se i provodit inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama Županije te će se promovirat društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržište rada.

Mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na promociju primjera dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ, razvoj sustava potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ, privlačenje visokoobrazovnih stručnjaka za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja, ostvarenje uvjeta za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo, razbijanje stereotipa o muškim i ženskim zanimanjima te promociju rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima, provedbu mjera za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika.

Mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti provedbe redovitih analiza tržišta rada KZŽ radi identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama, razvoj novih programa osposobljavanja, umrežavanje poslodavaca s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika, promoviranje deficitarnih zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije, jačanje sustava profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ.

Mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja

Opis mjere: Ovom mjerom radit će se na razvoju svijesti stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja, jačanju kapaciteta (stručnih i materijalnih) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa, radit će se na umrežavanju pružatelja cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti, poticati će se razvoj novih formalnih programa obrazovanja odraslih u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada. Također, dio aktivnosti odnosio bi se na promociju znanosti u svim segmentima cjeloživotnog obrazovanja, ulaganje u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom te razvoj novih neformalnih oblika učenja za sve građane KZŽ.

Mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na osposobljavanje poslodavaca za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima, pripremu i promociju programa za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima, pružanje potpore poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje), unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske.

Mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća modernizaciju postojećih formalnih programa obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada, izradu i uvođenje novih obrazovnih programa u

srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada, promociju obrazovnih programa u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada, stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za deficitarna zanimanja, jačanje ljudskih potencijala u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa, nastavak razvoja Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu te razvoj novih centara izvrsnosti i hubova (npr. u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZZ te visokoškolskih ustanova

Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Opis mjere: Aktivnosti koje se namjeravaju provoditi u sklopu ove mjere su produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZZ, dogradnju postojećih te izgradnju novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi, sufinanciranje pomoćnika u nastavi u OŠ i SŠ te pomoćnika za djecu u vrtićima, omogućavanje produženog boravka u osnovnoškolskim ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga, uvođenje cjelodnevne nastave, poticanje alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija, građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama, osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika, razvoj STEM kompetencije kod djece i učenika, unapređenje lokalnog prijevoza u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima, digitalizacija osnovnih i srednjih škola (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko-komunikacijske infrastrukture u odgojno-obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika, proširenje postojećih školskih objekata, izgradnja i opremanje novih u cilju prelaska na jednosmjenski rad te izgradnja, adaptacija i sanacija ostalih objekata odgojno-obrazovnih ustanova.

Mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

Opis mjere: Provedbom aktivnosti ove mjere će se jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu), kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove, privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZZ), unaprijediti digitalna pismenost odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija, poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte.

Posebni cilj 8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda

Opis mjere: Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda podrazumijeva izradu detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem, kreiranje i provedbu poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja.

Mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti savjetovanja i informiranja mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke, edukaciju mladih poljoprivrednika, kreiranje i provedbu poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike.

Mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća provođenje detaljne analize stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede, edukaciju poljoprivrednih proizvođača, pružanje podrške u prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju, pružanje podrške uzgoju novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene, pružanje podrške ulazu u sustave kvalitete te promociju proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda.

Mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu

Opis mjere: Ostvarenje ove mjere namjerava se postići kroz edukaciju o potrebi i načinu udruživanja poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu, pružanje potpore poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova, pružanje potpore u uspostavi kratkih opskrbnih lanaca te uspostavu skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode.

Mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje

Opis mjere: Aktivnosti ove mjere odnose se na edukaciju poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi, edukaciju poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječaje EU fondova, informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama, podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača te informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja.

Mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća organizaciju promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora, organizaciju poljoprivrednih sajmova i promotivnih prodaja, organizaciju promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda, kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača, daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda, promociju i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje.

Mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća analizu postojećih kapaciteta, uspostavu stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede, analizu postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima, edukaciju osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima, umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center).

Posebni cilj 9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM

Mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša, jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije, organizaciju ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.), poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti te jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika.

Mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na procjenu i izradu baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ, uspostavu programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ, izradu planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima, umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.), održavanje i unaprjeđenje posjetiteljske infrastrukture na zaštićenim područjima KZŽ.

Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta, provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa, praćenje i istraživanje vrsta i staništa, provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000, provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000, postavljanje info-punktova, u ređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja.

Mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Opis mjere: Održivo upravljanje prirodnim resursima podrazumijeva aktivnosti poticanja bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova, analizu društvenih koristi i troškova (cost benefit analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora, razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina.

Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na izradu Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza, izradu Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ, zaštitu i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama, zaštitu odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta, planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima, podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja, revitalizaciji zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.).

Mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

Opis mjere: Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja obuhvaća izradu tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna, uspostavu web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka, dogradnju i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora, uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti.

Mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija

Opis mjere: Mjera revitalizacije brownfield lokacija obuhvaća izradu cjelokupnog registra brownfield lokacija, izradu studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije, izradu planova inovativnog korištenja brownfield lokacija, provođenje prioritetnih projekata revitalizacije brownfield lokacija.

Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti, pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi na dostupne izvore financiranja, energetske obnova zgrada javne namjene po nZEB standardu, izgradnju i dogradnju kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu, korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.), energetske pregledi zgrada, praćenje i analizu potrošnje energije u zgradama javne namjene, organizaciju obrazovnih aktivnosti i programa o energetske učinkovitosti, uspostavu energetske učinkovite javne rasvjete.

Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Opis mjere: Mjera se odnosi na aktivnosti pružanja stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije, pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje, izgradnju fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije, izgradnju sustava grijanja na biomasu, ugradnju geotermalnih dizalica topline, istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije, korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori

o energetskom učinku, crowdfunding i sl.), promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije.

Mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom, nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom, uspostavu i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada, kontinuiranu sanaciju sanacija divljih odlagališta otpada, daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica, ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima).

Mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na identifikaciju nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje, izradu dugoročnih projekcija potreba za vodom, nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture, finalizaciju procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode, aktivnosti smanjenja gubitka vode, daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda.

Mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća aktivnosti uspostave sustava za praćenje kvalitete tla, praćenje i zaštitu od prekomjerne razine buke, osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta, sanaciju vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.).

Posebni cilj 10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPRIJEĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA

Mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite

Opis mjere: Ova mjera odnosi se na jačanje suradnje i koordinacije sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova, jačanje preventivnih djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka, daljnja ulaganja u unaprjeđenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera, opremanje i umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju, provedbu zajedničkih vježba operativnih snaga sustava civilne zaštite, uspostavu kvalitetnijeg sustava veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama, jačanje suradnje između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ, jačanje sustava upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari, implementaciju mjera civilne zaštite u prostornim planovima, provedbu javnog informiranja i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu, uključivanje volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama.

Mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama

Opis mjere: Učinci ove mjere namjeravaju se ostvariti kroz aktivnosti poput identifikacije područja osobito izloženih prirodnim nepogodama, informiranja stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama, izradu dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda, aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda npr. razvoj infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, izradu kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama te sanaciju šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama.

Mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća izradu dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijeti opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima, sanaciju oborinske odvodnje uz prometnice te izvedbu daljnjih radova sanacije klizišta.

Mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

Opis mjere: Ova se mjera odnosi na jačanje koordinacije djelovanja sudionika vatrogasnog sustava, nabavu vatrogasnih vozila i opreme za dobrovoljna vatrogasna društva, sufinanciranje uređenja vatrogasnih spremišta, adaptaciju i izgradnju vatrogasnih domova i jačanje profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije, poticanje uključivanje mladih u vatrogastvo, provedbu osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja, unaprjeđenje vježbi vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava, provedbu manifestacija u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara, nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama, izradu i usklađivanje planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara, izgradnju vatrogasnog vježbališta.

Posebni cilj 11. UNAPRJEĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI

Mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća rekonstrukciju oštećenja na prometnicama, izgradnju novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom, modernizaciju prometne signalizacije, asfaltiranje makadamskih cesta, izradu baze cestovnih podataka, uspostavu inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom, aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima, razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma, aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika, provedbu aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unapređenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta, unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZZ.

Mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture

Opis mjere: Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture odnosi se na izgradnju pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa), povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu, opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta, digitalizaciju i označavanje biciklističkih i planinarskih staza.

Mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti

Opis mjere: Unaprjeđenje elektromobilnosti provest će se kroz postupnu zamjenu vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva, poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima te poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik.

Mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

Opis mjere: Ova mjera se odnosi na poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima, poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama, uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere), poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga, poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija, izgradnju/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i

druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova. Osim poticanja ulaganja u navedene aktivnosti zbog veće koncentracije stanovništva i gospodarskih aktivnosti u gradovima posebna pažnja posvetiti će se mogućim ulaganjima u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu i aktivnosti usmjerene na jačanje otpornosti lokalne razine na klimatske promjene.

PROVEDBENI OKVIR

5.5. Strateški projekti kao sredstvo realizacije Plana razvoja

Krapinsko zagorska županija u novoj financijskoj perspektivi nastavlja graditi na temeljima rezultata iz proteklih razdoblja, dugoročnih strateških opredjeljenja te razvojnih usmjerenja s nacionalne razine. Tako je u ovom prijedlogu Plana razvoja za razdoblje 2021.-2027. utvrđeno pet prioriteta područja javne politike i jedanaest posebnih ciljeva koji pokrivaju teme od važnosti za županiju u narednom periodu. Svaki od 11 posebnih ciljeva elaboriran je i potkrijepljen u smislu sukladnosti sa strateškim ciljevima višeg reda, relevantnosti u odnosu na potrebe i izazove razvoja te načina ostvarenja, uključujući pokazatelje učinka. Načini ostvarenja prioriteta detaljno su artikulirani u razinu mjera, njih šezdeset i pet, koje predstavljaju skupove aktivnosti s pripadajućim pokazateljima, nositeljima i ciljanim skupinama.

Dodatno, a u skladu s ulogom koju Županija ima u potpori i usmjeravanju razvoja, u suradnji s dionicima definirano je 27 strateških projekata, kojima će Županija posvetiti posebnu pozornost u narednom sedmogodišnjem razdoblju, pri čemu tri projekta nisu u direktnoj nadležnosti Županije. Ovi projekti, koji imaju jasno definirane ciljeve, korisnike, proračune i planove realizacije, osmišljeni su tako da kreiraju višestruke, multisektorske koristi i sinergije koje iz perspektive Županije mogu djelovati kao poluge razvoja te stoga kao takvi, oni predstavljaju provedbeni dio ("akcijski plan") Plana razvoja 2021. - 2027. **Županija će dakle, kao nositelj izrade i provedbe Plana razvoja 2021.-2027. u okvirima svoje jurisdikcije u narednom razdoblju posebno voditi računa o ostvarenju 24 strateška projekta u nadležnosti Županije, kao što će i usmjeravati svoje politike i akcije prema ostalim mjerama i prioritetima Plana razvoja koji nisu obuhvaćeni strateškim projektima te poticati ostale dionike da čine isto.**

Strateški projekti su po definiciji dugoročni i kompleksni, a nerijetko uključuju veći broj dionika i institucija. Posljedično, nerijetko se provode kroz više od jedne faze / ugovora, te vremenom evoluiraju u smislu detalja i fokusa. U trenutnoj fazi, svi strateški projekti imaju dovoljno jasno utvrđenu logiku intervencije i činjeničnu podlogu. Osim toga, specifičnost ovog provedbenog dijela Plana jest i činjenica da su svi strateški projekti u visokoj fazi spremnosti za provedbu (barem prve faze), a na ovaj način Županija se nada brzom povlačenju izdašnih sredstava koji se Republici Hrvatskoj stavljaju na raspolaganje od strane fondova i mehanizama Europske unije već od 2021. godine nadalje.

U skladu sa svojim strateškim opredjeljenjima za naredno razdoblje, Županija je u odabiru strateških projekata stavila snažan naglasak na unapređenje kvalitete života i održivost okoliša. Činjenica da strateški projekti ne pokrivaju sve prioritete i mjere rezultat je svjesnog odabira Županije da se fokusira na inicijative koje su u skladu s njenom razvojnom ulogom (nad-lokalni, regionalni karakter) i koje mogu biti pokretači širih pozitivnih promjena. U grafikonima niže predstavljena je osnovna kvantitativna te kvalitativna sektorska i tematska analiza 27 projekata, kako onih u nadležnosti Županije tako i komplementarnih, a u odnosu na nekoliko planskih odrednica; svrha ove analize je dobiti bolji uvid i veće razumijevanje multidimenzionalnosti i razvojnog potencijala projekata. Planske odrednice, odnosno aspekti s kojih su projekti razmatrani i analizirani su utvrđeni iskustveno i za potrebe ovog dokumenta, a to su:

- **Zrelost, veličina i područje** utjecaja projekata
- **Sektori u "klasičnom" smislu**, a za tu svrhu korištene su kategorije prema klasifikaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (baza regionalnih razvojnih projekata²⁹). Sektorske projekte možemo klasificirati u ukupno 41 kategoriju, ili glavnih 7 područja:
  1. Gospodarstvo
  2. Komunalna infrastruktura
  3. Društvene djelatnosti
  4. Zaštita okoliša, prostor i priroda

---

²⁹ U zadnjih nekoliko godina, MRRFEU je opetovano radilo na prikupljanju podataka o projektima s lokalne i regionalne razine u svrhu uspostave sveobuhvatne baze razvojnih projekata (prvo temeljem Pravilnika o ustrojavanju, sadržaju i načinu vođenja središnje elektroničke baze razvojnih projekata i razvojnih pokazatelja, NN 121/2015, a zatim i Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata, NN 42/2018). Iako ove alatke nisu zaživjele u potpunosti (baza regionalnih razvojnih projekata nije javno dostupna, kao ni registar), kategorije koje je MRRFEU svojedobno koristio mogu poslužiti kao tipična, sektorska kategorizacija projekata, što se čini i ovdje.

5. Ljudski potencijali
6. Institucije
7. Ostalo

➤ **Glavna razvojna usmjerenja na nacionalnoj razini**, odnosno Specifični ciljevi Nacionalne razvojne strategije 2030, a to su:

- SC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- SC2. Obrazovani i zaposleni ljudi
- SC3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
- SC4.. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
- SC5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- SC7. Sigurnost za stabilan razvoj
- SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC10. Održiva mobilnost
- SC11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
- SC12 Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC13. Jačanje regionalne konkurentnosti

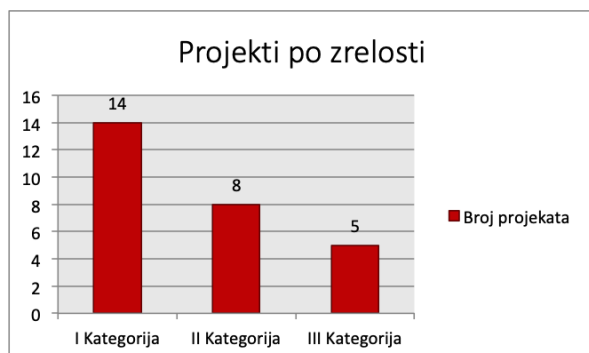
➤ **Prioriteti politike i posebni ciljevi Plana**- Ovdje treba naglasiti kako strateške projekte koji su po definiciji multidimenzionalni, integrativni i dugoročni, nije primjereno jednostavno povezivati s pojedinim mjerama. Drugim riječima, razina detalja i logika razrade mjera po posebnim ciljevima je drugačija i očekivano je da će pojedini strateški projekt doprinositi ostvarenju (i pokazateljima) više mjera. Pet prioriteta područja djelovanja i jedanaest posebnih ciljeva Plana razvoja su:

Prioritet politike	Posebni ciljevi razvoja
1. ODRŽIVO, INOVATIVNO I KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
2. ŽUPANIJA KOJA ULAŽE U PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života
	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
3. OBRAZOVANJE ZA SVE GENERACIJE	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
4. ZELENA, OČUVANA I SIGURNA ŽUPANIJA	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
5. POVEZANA ŽUPANIJA	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Kvaliteta baze strateških projekata prema gore navedenim planskim odrednicama opisana je i prezentirana u dijagramima niže. Analiza obuhvaća 27 projekata, od kojih su dvadesetčetiri projekta u nadležnosti Županije.

Što se zrelosti, veličine i područja utjecaja projekata tiče, plan provedbe je evidentno uravnotežen i u skladu s županijskom razinom planiranja.

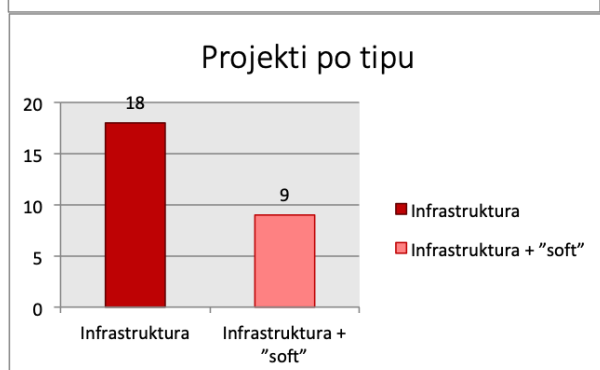
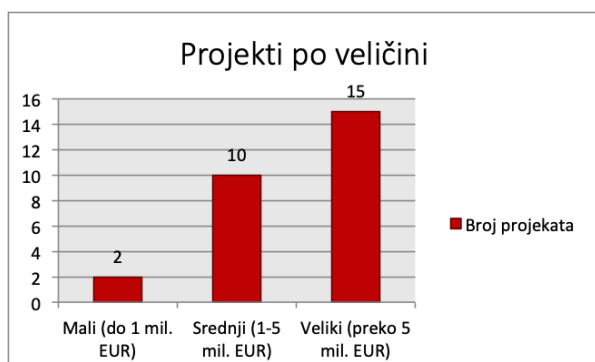

Po zrelosti, evidentan je za provedbu važan balans projekata – najveći je broj onih koji su spremni za provedbu već u 2021. godini (14 projekata u kategoriji zrelosti I), a i velika većina drugih može se smatrati projektima realizacije u srednjoročnom razdoblju (osam projekata kategorije zrelosti II, tj. onih čija provedba može započeti do kraja 2022. godine). U kategoriju III – koja se odnosi na projekte koji mogu započeti s realizacijom od kraja 2023. nadalje - pripada pet projekata, što znači da je načelno moguće postići uravnoteženo radno opterećenje i apsorpciju

sredstava kroz cijelo provedbeno razdoblje. Pri tome se pod pojmom "mogu započeti s provedbom" smatra trenutak kada je sva dokumentacija spremna, dakle projekti se po zrelosti svrstavaju u odnosu na početak faze realizacije, iako će njihova priprema započeti i ranije³⁰.

Sličan zaključak se nameće i kada se gleda veličina projekata; dominiraju "srednje veliki" i "veliki" projekti (oni od 1 do 5 milijuna EUR i preko 5 milijuna eura), dok oni "mali" (vrijednosti manje od milijun eura) čine tek 7% projektne baze (2 od 27). Ukupno plan provedbe ima indikativan proračun od preko 6 milijardi HRK (točno 6,234,954,567 HRK, što je nešto više od 830 milijuna eura), no valja uzeti u obzir da velik dio ove vrijednosti čine tri velika projekta koja nisu u direktnoj nadležnosti županije. Uzimajući u obzir samo strateške projekte u nadležnosti županije i njezinih tijela, njih 26, tada **ukupni proračun strateških projekata Plana razvoja iznosi 2,226,793,067 HRK, što je oko 297 milijuna EUR.**

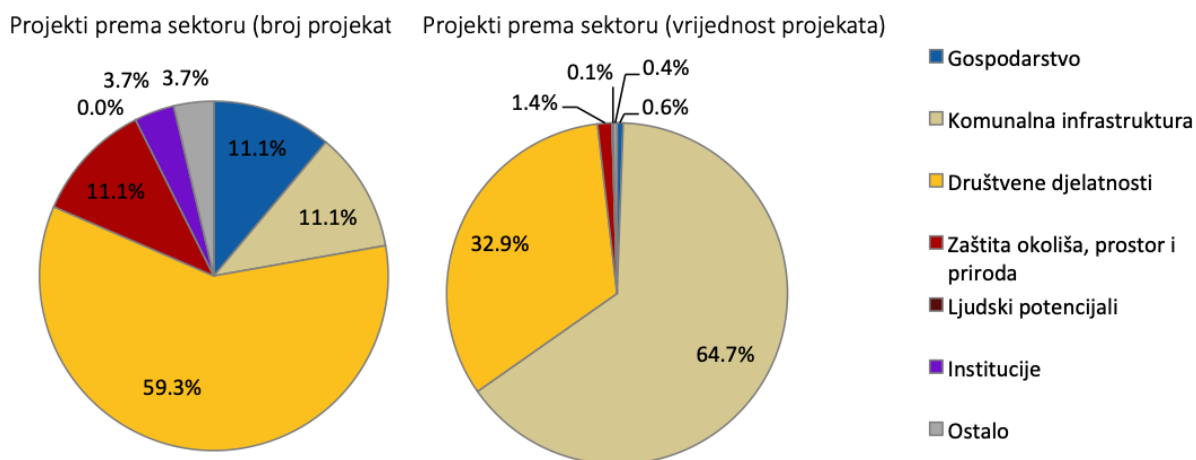
Nadalje, svi odabrani strateški projekti imaju jasan nad-lokalni karakter, odnosno izraženo široko područje utjecaja. Projekti su osmišljeni sveobuhvatno i mada po vrijednosti očekivano dominira infrastrukturna komponenta, po broju projekata situacija je drugačija. Naime, čak 9 od 26 projekata ima izraženu "soft" komponentu (izgradnja i unaprjeđenje sustava i procesa, vještina i sl.).

³⁰ Nota bene, ovakva kategorizacija projekata prema zrelosti je iskustvena i u skladu s uobičajenim planerskim praksama, uključujući prakse Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (npr. vidi *Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje*, iz razdoblja 2014.-2020.)

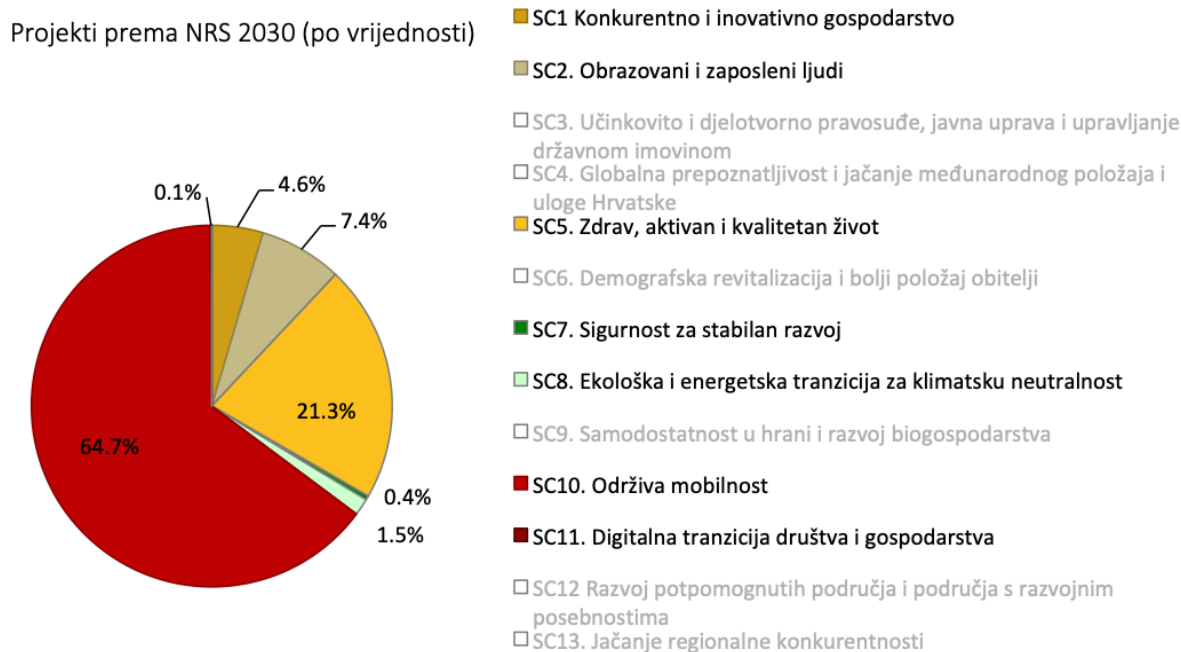
U pogledu tematske i sektorske prirode projekata, evidentno dominiraju oni iz područja komunalnih i društvenih djelatnosti, kao što su zdravstvo, socijalna sigurnost i obrazovanje.

Grafikon 3 Strateški projekti KZŽ prema sektoru (klasifikacija MRRFEU)

Plan provedbe Plana razvoja Krapinsko zagorske županije je jasno određen u odnosu na strateške dokumente višeg reda, prvenstveno Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Odabrani strateški projekti doprinose sedam ciljeva Nacionalne strategije, pri čemu gledajući po broju projekata, dominiraju strateški ciljevi koji se tiču zdravlja, obrazovanja i gospodarstva. U smislu vrijednosti, očekivano se ističu projekti iz područja održive mobilnosti.

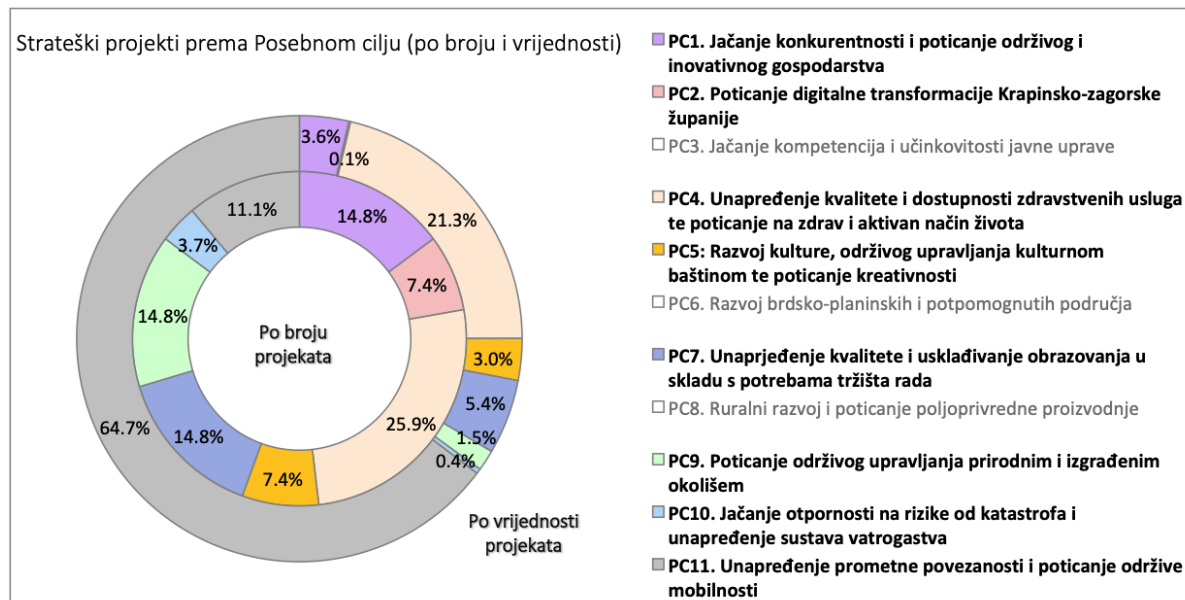
Grafikon 4 Strateški projekti KZŽ prema specifičnim ciljevima NRS 2030

U odnosu na strateški okvir samog Plana razvoja, strateški projekti koji su centralni dio plana provedbe obuhvaćaju 8 od sveukupno 11 posebnih ciljeva Plana, s dobrim balansom između istih. Po broju projekata najviše je onih u sklopu Posebnog cilja 4. Unapređenja kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga (7 projekata, što je 29% od ukupnog broja projekata), a slijede Posebni ciljevi PC1, PC7 i PC9 (gospodarstvo, obrazovanje i okoliš), svaki sa po 4 projekta. U smislu vrijednosti ističu se investicijski zahtjevni projekti u području prometa. Ipak, valja imati na umu da ovu pojednostavljenu klasifikaciju projekata po prioritetima Plana koja je prikazana

u narednom dijagramu treba uzeti indikativno, s obzirom na već istaknutu integriranost projekata i potencijal za generiranje višedimenzionalnih pozitivnih efekata. Ovi efekti, kao i ostali elementi projekata, opisani su u narednim podpoglavljima koja sadržavaju opise i terminske planove, odvojeno za 24 strateška projekta u nadležnosti Županije i njezinih tijela te dodatna 3 projekta u nadležnosti nadžupanijske razine.

Grafikon 5 Strateški projekti KŽŽ prema posebnim ciljevima

5.6. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

5.6.1. Opisi projekata

Na području Krapinsko-zagorske županije utvrđeni su strateški projekti koji su predloženi za sklapanje razvojnog sporazuma. Župani sjeverozapadne Hrvatske prije dvije godine uputili su Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU pismo namjere za sklapanje razvojnog sporazuma za sjever Hrvatske te je MRRFEU prihvatilo pismo namjere i pokrenut je postupak sklapanja razvojnog sporazuma Sjever. Razvojni sporazum je alat ravnomjerne politike regionalnoga razvoja kojim se županijama okupljenim oko zajedničkog razvojnog smjera omogućuje identifikacija, priprema i provedba strateških projekata koji doprinose strukturiranom i održivom gospodarskom razvoju Sjevera Hrvatske. Primjenom pristupa odozdo-prema-gore, identificirani su strateški projekti koji doprinose razvoju sjevera u narednom programskom razdoblju Europske unije (2021.-2027.). U dijalogu s lokalnom razinom, svaka županija predložila je Ministarstvu regionalnoga razvoja preko 50 projekata u raznim fazama pripremljenosti, a koji stvaraju prepoznatljivu regiju, kreiraju održive i visokokvalitetne socijalne, zdravstvene i obrazovne usluge te podupiru daljnji razvoj poduzetništva na sjeveru Hrvatske. Kroz dijalog s MRRFEU definirano je da će se u razvojnom sporazumu Sjever s područja KŽŽ nalaziti 5 prioritiziranih projekata kako slijedi: Centar zdravlja srca i mozga, Znanstveno-edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE, Jačanje zdravstvenih kapaciteta Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Bedekovčanska jezera, Crna kraljica te projekt Izgradnja novog objekta Centra za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice kao rezervni.

Osim navedenih šest projekata koji će se nalaziti u razvojnom sporazumu Sjever na području KŽŽ definirani su i prijedlozi strateških projekata važnih za razvoj županije kao i urbanog područja Krapine koji izravno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u Planu razvoja. Detaljni opisi svih strateških projekata važnih za razvoj Županije nalaze se u nastavku:

1.	CENTAR ZDRAVLJA SRCA I MOZGA
Sektor	Zdravstvo Podsektor: Opremanja te izgradnje/ dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Opći cilj projekta je povećanje dostupnosti i kvalitete pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije kroz rekonstrukciju i dogradnju te opremanje Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Krapinskim Toplicama. Ciljane skupine su pružatelji bolničke skrbi u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju krapinske Toplice, stanovnici Republike Hrvatske te ostali korisnici usluga bolnice.
Lokacija	Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice
Opis projekta	Planiranim zahvatom povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije. Realizacijom ovog projekta bolnica će ustrojiti Centar za zdravlje srca i mozga. Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga. Planirana struktura Centra za zdravlje srca i mozga strukturirana je kao dijagnostičko-terapijsko-rehabilitacijski HUB sa sljedećim sastavnicama: 1. Kardiološke specijalističke konzultacije tj. standardne liječnike specijalističke ambulante sa propisanom opremom, 2. Kardiovaskularna dijagnostika što obuhvaća elektrokardiografiju, spirometriju, ergometriju, holter EKG-a i tlaka, kardiološki i vaskularni ultrazvuk, 3. Neurološke specijalističke ordinacije – ambulante sa propisanom opremom te fizijatrijske specijalističke ordinacije sa propisanom opremom, 4. Neurološka dijagnostika što obuhvaća EEG, color doppler žila vrata i transkranijalni doppler te EMNG laboratorij i laboratorij za evocirane potencijale, 5. Magnetska rezonanca u kompleksu prostorija radiološke dijagnostike u prizemlju starog bolničkog objekta, 6. Poliklinika za kardiovaskularnu i cerebrovaskularnu rehabilitaciju – dvorana za tjelesno vježbanje bolesnika, veća dvorana za vježbanje na biciklima i pokretnim trakama te srednjoj dvorani na katu predviđenoj za tjelesno vježbanje, garderobni prostori za korisnike, prostorije za savjetovanje i grupne intervencije, prostor za dodatno opuštanje i razonodu izvan terapija te poseban prostor za muzikoterapiju, prostorije za voditelje kardiološkog i neurološkog programa te smještajne kapacitete za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 20 soba, 7. Odjel za kardiovaskularnu rehabilitaciju sa smještanim kapacitetima za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 85 soba te 1 reanimacijskom jedinicom s 2 kreveta, 8. Odjel za rehabilitaciju bolesnika nakon moždanog udara sa smještanim kapacitetima za korisnike i članove obitelji na bazi od cca 85 soba, 9. Odjel za rehabilitaciju bolesnika s traumatskom ozljedom mozga što uključuje dogradnju smještajnih kapaciteta, proširenje dvorane Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga. Planiranim zahvatom

	<p>povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>10. Proširenje prostora radne terapije dogradnjom manjeg apartmana za neovisno življenje s inkluzivnim elementima, terapijskim vrtom te prostorom za smještaj invalidskih kolica,</p> <p>11. Prostor za logopedsku terapiju,</p> <p>12. Telemedicinska jedinica,</p> <p>13. Znanstvena jedinica.</p> <p>Sastavni dio Centra je i vanjski prostor kojem je namjena provođenje tjelesnog vježbanja uz informacije o zdravom stilu života i provedenom vježbanju na padini iznad Centra. Staza će se sastojati od utabanih različito položenih pješačkih staza koje bi povezivale više platoa. Na platoima će se nalaziti sprave za razne tjelesne aktivnosti od održavanja ravnoteže do vježbi uz otpor, stacionarne bicikle i slično.</p> <p>Projekt, uz dogradnju, uključuje i opremanje Medicinsko-biokemijskog laboratorija, trošak nabave opreme za opremanje prostora za rehabilitaciju, nabavu uređaja za magnetnu rezonancu te trošak opremanja novih dvorana za kinezioterapiju na neurološkoj i kraniocerebralnoj rehabilitaciji te opremanje vanjskog prostora.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Aktivnosti obuhvaćaju rekonstrukciju i dogradnju Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice što će doprinijeti dostupnosti i kvaliteti pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>Aktivnosti također uključuju rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekta novom potrebnom opremom. Radovi će biti izvršeni u skladu s glavnim projektom te građevinskom dozvolom te opremanje općom medicinskom i nemedicinskom opremom i medicinskim i nemedicinskim aparatima, kao i energetski pregled te izradu energetskom certifikata i ishođenje uporabne dozvole. Aktivnosti podrazumijevaju i nadzor nad provođenjem radova što uključuje stručni i projektantski nadzor te koordinatora zaštite na radu tijekom građenja.</p> <p>Rekonstrukcija postojećeg dijela bolnice izvođenjem radova na energetskoj učinkovitosti objekta.</p> <p>Kroz sve aktivnosti predviđa se iskorištavanje geotermalnih izvora za hlađenje i grijanje objekta, ali i kao glavni element terapije.</p>
Okvirni proračun	<p>380.000.000,00 kn</p> <p>Trošak projektno-tehničke dokumentacije - priprema izvedbenih projekata 2.500.000,00 HRK</p>
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, posjeduje pravomoćnu građevinsku dozvolu, glavni projekt s projektantskim troškovnikom, izrađen elaborat o potrebi izrade studije utjecaja na okoliš.</p> <p>Potrebno je izraditi projekt opremanja i unutarnjeg uređenja te doraditi projekte rekonstrukcije postojećeg dijela. Dodatno je potrebno izraditi izvedbene projekte. Priprema projektno-tehničke dokumentacije sufinancirana je kroz Program pripreme lokalnih razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova - P/1887626</p>
Ostale informacije	<p>Projekt se temelji na rekonstrukciji i dogradnji Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Krapinskim Toplicama što će doprinijeti povećanju dostupnosti i kvalitete pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kraniocerebralne i neurološke rehabilitacije. Aktivnost uključuje rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekata novom potrebnom opremom. Provedba i</p>

	realizacija ovog elementa projekta izravno utječe na ostvarivanje cilja projekta odnosno povećanju kvalitete usluga kao i dostupnosti istih pacijentima čime se unaprjeđuje zdravstvena infrastruktura ne samo u županiji već u čitavoj RH
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2025.

2.	JAČANJE ZDRAVSTVENIH KAPACITETA SPECIJALNE BOLNICE ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU STUBIČKE TOPLICE
Sektor	Zdravstvo Podsektor: Opremanja te izgradnje/dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij, i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj je Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je podizanje konkurentnosti bolnice i zdravstvenih usluga. Projektom se planira izgraditi lječilišni kompleks sa 40 soba kvalitete koju pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice te će pružati usluge u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije.
Lokacija	Projekt se planira u Općini Stubičke Toplice te se odnosi na proširenje postojeće Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice.
Opis projekta	Svrha projekta je podizanje konkurentnosti bolnice kroz nove smještajne jedinice. Bolnica dobiva resurse za pružanje usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije. Kvaliteta se bazira na ponudi koja odgovara opremljenošću objekta na visokom nivou. Projekt obuhvaća izgradnju lječilišnog kompleksa u zaštićenoj kulturnoj baštini koristeći geotermalne izvore. Projektom se u konačnici povećava kvaliteta usluga i jača konkurentnost zdravstvenog sektora i zdravstvenog turizma na nacionalnoj razini. Izgradnjom lječilišnog kompleksa sa sobama kakvu pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice i pružanjem usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije, unaprijedit će se kvaliteta i uvjeti rada u zdravstvenim ustanovama i doprinijeti povećanju konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova Krapinsko-zagorske županije.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja zatvorenog bazena • Izgradnja spojnog hola, garderoba bazena, tehničkog servisa, gospodarskog dvorišta i parkirališta • Izgradnja vanjskih bazena sa pratećim sadržajima, objekta restorana i caffe-a s vanjskom terasom • Izgradnja smještajnog objekta
Okvirni proračun	171.183.113,60 kn

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt se realizira kroz 2 faze. I faza je završena, a za drugu fazu je u tijeku izrada glavnog projekta s troškovnicima te se ishođenje građevinske dozvole očekuje do prosinca 2021. godine.
Ostale informacije	I.faza obuhvaćala je izgradnju vanjskog bazena koji je otvoren u svibnju 2021. godine Projektno tehnička dokumentacija je sufinancirana - Odluka MRRFEU KLASA: 302-02/20-01/1; URBROJ: 538-08-1-1-2/267-20-22 od 1.12.2020. godine/ Ugovor o sufinanciranju Broj: 08-F-U-0886/20-02, MRRFEU sufinancirao 1.000.000,00 kuna od ukupnog troška
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2024.

3.	Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
Sektor	Obrazovanje/ Poduzetništvo Podsektor: Zaštita kulturne baštine
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partneri: Grad Donja Stubica, Zadruga ZEZ
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Projekt znanstveno-edukacijsko-zabavnog centra Zagorje usmjeren je na: <ol style="list-style-type: none"> 1. Obnovu kulturne baštine Krapinsko-zagorske županije te stavljanje zaštićenog kulturnog dobra i prirodne baštine u punu funkciju; 2. Stvaranje centralnog mjesta za popularizaciju znanosti na inovativan način te promociju i jačanje STEM vještina djece i odraslih; 3. Promocija i potpora razvoju poduzetništva u ranim fazama rasta i razvoja a naglaskom na big data znanost i umjetnu inteligenciju. <p>Navedeni ciljevi namjeravaju se postići koordiniranim partnerstvom javne uprave (Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija), civilnog sektora (Udruga profesor Baltazar, Zadruga ZEZ, FabLab) te znanstveno-istraživačkog sektora (Institut Ruđer Bošković) u sadržajnom i programskom dijelu.</p> <p>Ciljane skupine projekta obuhvaćaju djecu školske i predškolske dobi koji će svoje STEM vještine razvijati u programskom dijelu ZEZ centra eksperimentirajući u kontroliranim uvjetima i posebno dizajniranim laboratorijima za fiziku i kemiju i istražujući eksponate koji se temelje na hrvatskim znanstvenicima i dostignućima. Projektom će se osposobiti popularizatori znanosti koji će u centru raditi kao stručni vodiči, a ciljano je da se angažiraju studenti prirodoslovnih fakulteta.</p> <p>Ciljana skupina su i poduzetnici početnici koji djeluju u sferi razvoja umjetne inteligencije kojima će se omogućiti pristup intenzivnom akcelerijskom</p>

	<p>programu/kampu pod stručnim vodstvom i mentorstvom drugih poduzetnika iz te branše.</p> <p>Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo koje će ne nediskrecijskoj osnovi koristiti infrastrukturu te koristiti unutarnje i vanjske sadržaje prema vlastitim potrebama.</p>
Lokacija	Grad Donja Stubica
Opis projekta	<p>Krapinsko-zagorska županija, Grad Donja Stubica i ZADRUGA ZEZ, kao partneri u projektu, uvidjeli su da u Republici Hrvatskoj postoji potreba za popularizacijom znanosti i edukacije, te da bi uspostava znanstvenog edukativno-zabavnog centra predstavljala dobru osnovu za popularizaciju znanosti i edukaciju, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu, poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje, povećanje broja mladih ljudi koji odabiru studij ili rad u znanosti i tehnologiji, kao i shvaćanje da znanost i tehnologija čine vitalni dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske te doprinose ekonomskom razvoju države i njezinih stanovnika.</p> <p>Ovim projektnim programom definiraju se osnovna rješenja sa analizom prostornih mogućnosti rekonstrukcije dvorca Stubički Golubovec, izgradnje novog objekta, u Donjoj Stubici, ukupne površine 31.452,00 m². Predmetnim zahvatom u prostoru planira se izvedba Znanstveno – edukativno – zabavnog centra, u kojem bi se posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približila znanost, odnosno omogućila vizualizacija svjetskih i hrvatskih dostignuća, dok bi se djeci pokušalo približiti školsko gradivo te ih educiralo na zabavan način.</p> <p>Provedba projekta rezultirati će povezivanjem obrazovanja s potrebama tržišta rada, doprinosom reformi općeg i strukovnog obrazovanja i poboljšanjem pristupa obrazovanju i osposobljavanju na svim razinama. Predviđeni korisnici usluga centra su djeca i mladi kojima će se približiti školsko gradivo i educirati ih na zabavan način te poticati na odabir studija ili rada u znanosti i tehnologiji. Uz to, centar će poticati darovitost u osnovnim i srednjim školama u regiji te će se uspostaviti prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije. Projekt obuhvaća revitalizaciju dvorca Stubički Golubovec kroz rekonstrukciju i dogradnju i uspostavu regionalnog centra izvrsnosti za STEAM područje i poduzetničko-potporno okruženje za poduzetnike početnike koji realiziraju projekte vezane uz velike baze podataka i umjetnu inteligenciju.</p> <p>Projekt je usmjeren i na stvaranje okruženja za razvoj poduzetništva vezano za znanost i STEM područje na način da se pruža podrška potencijalnim start-upovima i scale upovima. Podrška se pruža novoosnovanim MSP-ima te ih se usmjerava u svim fazama rasta putem mentorske podrške ovisno o njihovim potrebama, ostvaruje se suradnja s drugim poduzetničkim potpornim institucijama kako bi se pružile bolje usluge te se jačaju kapaciteti potpornih institucija. Posebna pozornost se usmjerava na pripremu MSP-a za prihvat investicija (venture capital funds ili business angels). Poduzetnička komponenta cilja i na uspostavu poduzetničkog gnijezda za srednje škole za jačanje kompetencija u sferi tehničke kulture pod FABLab-a.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Glavne aktivnosti projekta odnose se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec • izgradnju nove zgrade – ulazni hall i recepcija, suvenirnica, ugostiteljski sadržaji, edukacijsko-poslovni prostor unutar kojeg se uspostavlja centar za poticanje darovitosti u osnovnim i srednjim školama u regiji te prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije • izradu eksponata i nabava opreme

	<ul style="list-style-type: none"> obnovu perivoja
Okvirni proračun	126.070.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Izrađena dokumentacija: Konzervatorska studija dvorca, Konzervatorska studija perivoja, Muzeološka koncepcija, popis izložaka, Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike o usklađenosti projekta sa odredbama zaštite okoliša, arhitektonski snimak postojećeg stanja s dokumentacijom, geotehnički elaborat, izrađeno idejno rješenje, ishođena lokacijska dozvola.</p> <p>Projektno tehnička dokumentacija je sufinancirana - Odluka MRRFEU KLASA: 302-02/20-01/1; URBROJ: 538-08-1-1-2/267-20-22 od 1.12.2020. godine/ Ugovor o sufinanciranju Broj: 08-F-U-0886/20-02</p>
Ostale informacije	<p>Izrada glavnog projekta i izvedbenog projekta i izvedbenog troškovnika - u tijeku - očekivan dovršetak prosinac 2021. godine, izdana lokacijska dozvola, Studija izvodljivosti sa CBA analizom - u tijeku - očekivan dovršetak: 2022. godina, građevinska dozvola će biti izdana u2022 godini.</p> <p>Odlukom o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava, Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je 12.446.540,85 kuna (s PDV-om) za projekt <i>Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite dvorca Stubički Golubovec</i>, Golubovečka 42, Donja Stubica. Sukladno potpisanom Ugovoru, očekivani dovršetak navedenog projekta, uključujući i izradu projektne dokumentacije te provedbu mjera zaštite sukladno izrađenoj dokumentaciji je 25.05.2022. godine.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti, mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2023.

4.	Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
Sektor	Turizam
Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Općina Bedekovčina</p> <p>Partner: Krapinsko-zagorska županija</p>
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Glavni cilj projekta je revitalizacija Bedekovčanskih jezera okrenutih održivom i zelenom turizmu.</p> <p>Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo te izletnici i turisti jer će revitalizirani prostor omogućiti aktivan odmor posjetiteljima s bogatim sportsko-rekreacijskim sadržajima.</p>
Lokacija	Općina Bedekovčina (područje Bedekovčanskih jezera)
Opis projekta	Krapinsko-zagorska županija u novom programskom razdoblju Europske unije pokreće i podržava strateške projekte okrenute održivom i zelenom turizmu.

	<p>Ovaj koncept podrazumijeva upotpunjavanje turističke ponude Zagorja održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim resursima koji se stavljaju u punu funkciju novog turista. Upravo destinacije s ponudom aktivnosti na otvorenom postaju sve češći odabir za cikloturizam, planinarenje i kampiranje.</p> <p>Bedekovčanska jezera postaju dio mreže zelenih oaza Zagorja koje svojim gostima nude autentičnost lokalne kulture, kreativnost lokalnih proizvođača te istraživanje bogate povijesti kroz gastronomiju te aktivan odmor u Srcu Zagorja. Kompleks Bedekovčanskih jezera obuhvaća aktivne zahvate u prostoru u čijem je fokusu sinergija čovjeka i prirode.</p> <p>Revitalizacija Bedekovčanskih jezera obuhvaća izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone (košarka, mali nogomet, rukomet, kupalište, street workout, odbojka na pijesku, adventure park, paintball, skate park, dječje igralište i dječje kupalište, prostor za roštilj, biciklističke i pješačke staze, paddleboarding, itd.).</p> <p>Značaj strateškog projekta za Krapinsko-zagorsku županiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proširenje turističke ponude Zagorja kroz novi jedinstven turistički proizvod • cjelovit turističko-sportsko-rekreativni sadržaj uz jezera u županiji • adekvatan prostor za održavanje manifestacija • bolji doživljaj turista i posjetitelja te njihov sadržajniji boravak • produljenje prosječnog trajanja boravka posjetitelja • stvaranje sinergije s privatnim investitorima te razmatranje mogućnosti izgradnje dodatnog privatnog smještaja • produljenje turističke sezone • stvaranje sigurne destinacije i brendiranje sigurnog i aktivnog odmora • stvaranje mjesta za "digitalne nomade" i kreiranje dodatne ponude za ovaj segment potražnje • centralno mjesto kreativnosti, autohtonog zavičaja te oživljavanje povijesti • mogućnost dodatnog poticanja tradicionalnog obrtništva lokalnog stanovništva koje se stavlja u funkciju kreiranja ponude za posjetitelje • organizacija sportskih natjecanja
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<p>Revitalizacija Bedekovčanskih jezera provodi se kroz povezan set aktivnosti razdijeljenih u dvije faze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uspostava mreže pješačko-biciklističkih staza – ishodena građevinska dozvola; 2. aktiviranje sportskih i rekreacijskih sadržaja - ishodena lokacijska dozvola.
<p>Okvirni proračun</p>	<p>65.000.000,00 kn (Procijenjena vrijednost projektno-tehničke dokumentacije: 2.000.000,00 kn)</p>
<p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu</p>	<p>Izrađeno idejno rješenje</p>
<p>Ostale informacije</p>	<p>Potrebno izraditi projektno-tehničku dokumentaciju (Glavni projekt, Izvedbeni projekt, Projekt okoliša, Potrebna istraživanja)</p> <p>Projekt je identificiran kao strateški projekt te je uvršten na listu prioriteta u okviru razvojnog sporazuma Sjever Hrvatske.</p>
<p>Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS</p>	<p>Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>

Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva; mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu i 1.10. poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

5.	Crna kraljica
Sektor	Digitalno društvo i turizam i kreativno društvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Krapina Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je provedba revitalizacije kulturnih znamenitosti baštine (Stari grad Krapina, Park skulptura Forma prima), generiranje novih turističkih proizvoda (pješački most, suvenirnica, muzejski postav Crna kraljica, muzejski postav pećine, multimedijaska dvorana) i usluga (ugostiteljska usluga, edukacija, informiranje) te doprinos održivom razvoju turizma. Krajnji korisnik je cjelokupno stanovništvo te izletnici i turisti.
Lokacija	Područja Grada Krapine: Arheološka zona Stari grad Krapina i Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac te područje koje povezuje ta dva kulturna dobra gdje se planira izgradnja pješačkog mosta, zgrada Palasa.
Opis projekta	Predmet ovog projekta je obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“, obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra te uređenje zgrade Palasa, čime će se urediti suvenirnica i bistro, infrastruktura okoliša, izgraditi će se vidikovac, vanjska pozornica s gledalištem. Kako bi se doprinijelo održivom razvoju turizma i ukupnom održivom društveno- gospodarskom razvoju Krapine, grad Krapina će projektom „Crna kraljica“ unaprijediti upravljanje nepokretnim kulturnim dobrima „Stari grad Krapina“ i „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “. Kroz Integrirani razvojni program bit će obnovljena infrastruktura na tim kulturnim dobrima i uvedeni turistički sadržaji. Na dobru „Stari grad Krapina“ u zgradu Palasa bit će uvedena sva infrastruktura (vodovod, odvodnja, rasvjeta), uređen Muzej posvećen povijesti i legendama destinacije te s arheološkim izlošcima sa samog kulturnog dobra, suvenirnica, bistro i multimedijaska dvorana, uredit će se infrastruktura okoliša(vodovod, odvodnja, rasvjeta) i plato za pozornicu te će se uvesti edukacijski sadržaj u spilji neposredno uz Palas. Na dobru „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “ izvršit će se krajobrazno uređenje, uredit će se pozornica za održavanje manifestacija, obilježiti će se i osvijetliti skulpture te postaviti info kiosk za posjetioce s informacijama o kulturnoj baštini turističke destinacije. Znatnom unaprjeđenju destinacije doprinijet će izgradnja pješačkog mosta između tih dvaju kulturnih dobara koji će zbog svojih karakteristika postati prvorazredna turistička atrakcija.

Okvirne aktivnosti projekta	Okvirne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“; • obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, • izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra • uređenje zgrade Palasa
Okvirni proračun	74.223.081,99 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Glavni izvedbeni projekt (dokumentacija za ishođenje građevinske dozvole)
Ostale informacije	Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine - Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz fondova Europske unije u financijskom razdoblju 2014.-2020./KK.06.1.1.01.0056 Potrebno izraditi izvedbene projekte
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma, 5. Poticanje razvoja kulture i medija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti Mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2023. – 2025.

6.	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
Sektor	Obrazovanje i regionalna infrastruktura
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Glavni cilj projekta je izgradnja novog, suvremenog i energetski učinkovitog objekta Centra za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice. Krajnji korisnici su učenici s teškoćama te ostala djeca kojima se pružaju socijalne usluge rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji.
Lokacija	Potrebno je pronaći prostor za izgradnju novog objekta.
Opis projekta	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice ustanova je provedbu predškolskog i osnovnoškolskog programa za učenike s teškoćama u razvoju, nastavu pri zdravstvenoj ustanovi te pružanje socijalnih usluga rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji. Trenutni objekt (prizemlje i dvije etaže bez lifta), nedostatni prostorni kapaciteti te neprikladna lokacija (u centru mjesta bez dovoljnog broja parkirnih mjesta) na

	zadovoljavaju potrebe korisnika, stoga je nužna izgradnja i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog i objekta površine 3.500 m ² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m ²), parkiralištem i popratnim objektima.
Okvirne aktivnosti projekta	Izgradnja i opremanje novog suvremenog objekta
Okvirni proračun	Investicija: 70.000.000,00 kn Okvirni proračun za izradu projektno-tehničke dokumentacije iznosi 2.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2025.

7.	Šemničke Toplice
Sektor	Digitalno društvo i turizam i kreativno društvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Krapina Partner: Krapinsko-zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je stvaranje dodatnog sadržaja turističke ponude Zagorja kao i profiliranje destinacije kao destinacije sporta (s obzirom da u HR postoji potreba za dodatnim zatvorenim olimpijskim bazenima te bi takav kompleks dodatno privukao sportaše i ekipe vodenih sportova iz regije). Krajnji korisnik su turisti.
Lokacija	Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine
Opis projekta	Predmet ovog projekta je izgradnja bazenskog kompleksa sa popratnim sadržajima. Projekt je od regionalnog i nacionalnog značaja kojim se obuhvaća izgradnja sljedećih sadržaja: unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača, dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, krajobrazno uređenje okoliša te ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale. Projekt će imati veliki utjecaj na podizanje kvalitete života zajednice, otvorit će se nova radna mjesta, potaknuti stanovništvo na

	<p>redovito bavljenje sportom, a čime će se također pozitivno utjecati na zdravlje svih korisnika.</p> <p>Cjelokupno slabije razvijeno područje će oživjeti kako turistički, tako i gospodarski. Projektom će predmetno područje dobiti na važnosti, a novi turistički proizvod će donijeti višestruke koristi. Isto tako, realizacija projekta imat će širok utjecaj na zadovoljavanje potreba ciljane skupine. Stvara se inovativni turistički proizvod koji upotpunjuje turističku ponudu Krapinsko-zagorske županije. Formira se dodatno tržište za poljoprivredne proizvode regije te se doprinosi cjelokupnom gospodarskom i društvenom razvoju regije.</p> <p>Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine, a sveukupna bruto površina zgrade jest 13.076 metara kvadratnih.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Izgradnja sljedećih sadržaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, • vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača, • dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, • parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, • krajobrazno uređenje okoliša • ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale
Okvirni proračun	116.546.240,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena prostorno-programska studija, pripremna dokumentacija za bazenski kompleks, glavni projekt, ishoda građevinska dozvola
Ostale informacije	<p>Projektno tehnička dokumentacija sufinancirana je kroz Program pripreme lokalnih razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova - P/1887626.</p> <p>Šemničke Toplice je projekt koji je identificiran kao prioritetni investicijski projekt Master plana razvoja turizma KZŽ 2016.-2025.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva</p> <p>Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2026.

8.	EKOLOŠKI BAZEN PREGRADA
Sektor	bioraznolikost, turizam, zdravlje
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Grad Pregrada

Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	<p>Cilj projekta je Izgradnja zelene infrastrukture koja bi povećala biološku raznolikost i turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja poslužila kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma. Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva</p> <p>Ciljane skupine i korisnici projekta: lokalno i regionalno stanovništvo. Domaći i inozemni turisti</p>
Lokacija	Grad Pregrada – naselje Pregrada
Opis projekta	<p>Grad Pregrada pokrenuo je projekt izgradnje prvog biološkog bazena u Hrvatskoj. Riječ je o eko-bazenu koji djelomično 'kopira' izgled jezera, a u jednom svom dijelu ima suhi filter i pregrađeno područje s regeneracijskim biljem i raslinjem, tako da bez dodavanja ikakvih kemikalija uvijek ima kristalno čistu vodu.</p> <p>Projekt je u visokoj fazi spremnosti, te je izrađena projektno tehnička dokumentacija koja definira izgled infrastrukture. Pregradski bazen bit će površine 1.626 četvornih metara, imat će šljunčanu plažu koja će se u blagom nagibu spuštati prema bazenu, veliko područje za neplivače dubine 1,35m te područje za plivače dubine 2,5m na kojem će biti i mogućnost postavljanja triju plivačkih staza. Uz to, imat će drvene platoe i molove za sunčanje, dječje igralište te dva objekta: za ugostiteljske usluge, garderobe, recepciju, sanitarije, saune te prostoriju za prvu pomoć. Realizacijom projekta Pregrada bi dobila značajnu turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja mogla poslužiti kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma.</p> <p>Bazen je planiran na lokaciji iza zgrade nekadašnjeg Doma zdravlja, uz potok Kosteljinu, čime se nastavlja kontinuitet namjene te se dodatno naglašava briga o okolišu grada.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Aktivnosti izgradnje i nadzora izgradnje Ekološkog bazena Pregrada.</p> <p>Promotivne aktivnosti</p> <p>Promocija i administracija projekta</p>
Okvirni proračun	15.000.000,00 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola.
Ostale informacije	<p>Planirani početak izvođenja: rujan 2022.</p> <p>Planirani završetak: lipanj 2024.</p>
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo</p> <p>SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva</p> <p>Mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

Sektor	Zdravlje i kvaliteta života
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partneri: Centri za socijalnu skrb na području županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Glavni cilj je stvoriti centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Krajnji korisnici su pacijenti/palijativni bolesnici.
Lokacija	Odabir lokacije koja odgovara uvjetima i funkcionalnostima projekta
Opis projekta	Centar za palijativnu skrb je centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Čine ga kapaciteti namijenjeni za pružanje palijativne skrbi oboljelima u terminalnoj fazi bolesti (hospicij) kapaciteta 15-20 pacijenata organizirano po svim suvremenim principima palijativne skrbi, centar za liječenje boli te savjetovništvo za palijativne bolesnike i podršku obitelji. Također, u centru je smještan i koordinator palijativne skrbi i mobilni palijativni tim, kao i posudionica ortopedskih pomagala. Centar je smješten u prostoru od 700 m ² .
Okvirne aktivnosti projekta	Izgradnja i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije
Okvirni proračun	15.000.000,00 kn Trošak projektno-tehničke dokumentacije - predviđen iznos 800.000,00 kn.
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb; 4. Socijalna solidarnost i odgovornost
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2023. – 2025.

10.	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA
Sektor	Javna uprava Podsektor: Digitalizacija javne uprave (digitalizirane usluge za građane, poduzetnike) kroz aplikacije i opremu
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija

	Ostali dionici: Odabrane županijske institucije
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je unaprjeđenje upravljanja razvojem na razini županije kroz detaljnu razradu i reorganizaciju poslovnih procesa te njihovu optimizaciju primjenom digitalnih tehnologija. Krapinsko- zagorska županija prepoznala je mogućnosti za rast i razvoj koje se otvaraju kroz digitalnu transformaciju i moderne tehnologije. Izravni korisnici su Županija i odabrane institucije, a krajnja ciljana skupina su stanovnici i pravne osobe koje će imati koristi od kvalitetnijih županijskih procedura i novih e-usluga.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	Digitalna transformacija odnosi se na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja što uključuje poslovne procese temeljene na većoj količini podataka, donošenje odluka temeljem analize podataka, nove usluge za građane, nove kanale komunikacije i poboljšane ljudske potencijale. Strategija digitalne transformacije Krapinsko- zagorske županije je ključni korak kojim se definiraju temelji za uvođenje digitalnih tehnologija u upravljanje, a digitalnu transformaciju karakterizira povezanost sustava upravljanja, prikupljanje, obrada i dijeljenje kompleksnih setova podataka (big data science) i proaktivno upravljanje u skladu sa stvarnim potrebama građana. Ključne aktivnosti projekta digitalne transformacije Županije su detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa, funkcionalnih specifikacija novih e-usluga, funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata; analiza mogućnosti za dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta; priprema za izvedbu implementacijskog plana koja uključuje podršku u pripremi dokumentacije za javnu nabavu te integraciju odabranih rješenja.
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa</p> <p>Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija novih e-usluga</p> <p>Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata</p> <p>Dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta</p> <p>Nabava i instalacija opreme i digitalnih rješenja</p> <p>Podrška u implementaciji</p>
Okvirni proračun	7.527.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena je Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (12/2020) u sklopu koje je izrađena analiza procesa i analiza digitalnih kompetencija djelatnika, u tijeku je izrada funkcionalne specifikacije za nova rješenja koja je temelj za raspisivanje postupka nabave za implementaciju.
Ostale informacije	<p>Ako se pogledaju ciljevi nadolazeće europske financijske perspektive 2021. - 2027., fokus na digitalno i lokalno još je jasniji - Europa upravo u implementaciji digitalnih alata i uključivanjem lokalnog razvoja vidi izlaz iz krize i pravac održivog stabilnog rasta i razvoja, stoga je Krapinsko-zagorska županija uvidjela potrebu za stvaranjem detaljne analize koja će dati upute za snalaženje u digitalnom prostoru i vremenu. Krapinsko-zagorska županija ovom projektnom idejom prepoznala je ulogu koju će uspješna digitalizacija poslovanja imati za rast i razvoj u nadolazećem razdoblju.</p> <p>Očekivani rezultati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. educirano 150 zaposlenika 2. nabavljeno 500 komada IKT opreme 3. nabavljena i instalirana programska rješenja

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva Prioritetno područje javnih politika 2. Digitalizacija javne uprave i pravosuđa
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021.-2023.

11.	BIZARENA - digitalni inovacijski centar
Sektor	Industrija, poduzetništvo i obrtništvo
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Partneri: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija, FER, Srednja škola Krapina, TVHZ
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je uspostava BIZARENE- centra inovacija i digitalnog razvoja, horizontalne poslovne arene za produciranje i razvoj novih poslovnih prilika kroz istraživanje, razvoj, inovacije te digitalizaciju te proširenje Poslovno tehnološkog inkubatora Krapinsko-zagorske županije (Faza II) kroz proširenje/izgradnju BIZARENE - katalizator umrežavanja inovacija, poduzetništva, obrazovanja i javnog sektora na regionalnom, nacionalnom i globalnom nivou, korištenjem modernih alata za zatvaranje kružnog procesa (inovacija – obrazovanje – poduzetništvo – javni sektor) poput modela hackathona, inovativnih laboratorija s razvojnim timovima i akceleracijskih programa te virtualnog mjesta susreta/servisa za poduzetnike. BIZARENA pozicionira se u sektoru pametnih industrija za gospodarstvo te postaje potporna institucija za procese industrijske tranzicije u regiji.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Infrastruktura Poslovno tehnološkog inkubatora uspostavljena uz pomoć EU te aktivnosti i sadržaji kojima je obogaćena tijekom prve godine kao i djelatnost trenutnih stanara temelj je za nadogradnju i usmjeravanje željenih promjena u poduzetničkom mindsetu i industrijskoj tranziciji. Trenutna infrastruktura koja potiče i razvoj proizvodnih tvrtki te udio proizvodnih subjekata u gospodarstvu županije prednosti su za odabir niše proizvodne tehnologije, IKT rješenja i modela za industriju 4.0, a know how i kapaciteti partnerske institucije REGEA svrstavaju nas također u nišu ekološki prihvatljivih materijala, zelenih tehnologija za OIE, komunalnog gospodarstva i zaštitu okoliša.</p> <p>BIZARENA povezivanjem pojedinaca, stručnjaka i institucija u aktivnosti na stvaranju i razvoju inovacijskih rješenja te njihovoj komercijalizaciji kreira kružnu ekonomiju. Kreativne pojedince i poduzetnike potiče na inovativnost, obrazovnim institucijama omogućava uključivanje u tržište, kod mladih pobuđuje interes za školovanjem i znanosti te ih novim obrazovnim programima za moderna deficitarna znanja priprema za tržište. Strateški upravlja inovativnim rješenjima i usmjerava ih u programe s prilagođenom potrebnom infrastrukturu (laboratoriji, BIZARENA razvojni odbor) da se što prije realiziraju na tržištu. Usmjerenosti na proizvodne tehnologije i povezivanjem s rješenjima temeljenim na umjetnoj inteligenciji i robotici te na ekologiju slijedi Nacionalni program reformi sa ciljevima, prioritetima i mjerama 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva, 1.2. Rast investicija – 1.2.1 Poticanje ulaganja i produktivnosti, 1.4.6 Upravljanje kvalitetom za postizanje</p>

	<p>kreativnog i inovativnog gospodarstva, digitalne tranzicije društva i gospodarstva i jačanje regionalne konkurentnosti. Virtualna BIZARENA pospješuje digitalnu ekonomiju budućnosti.</p> <p>Specifični cilj projekta je komercijalizacijom modela i poticanjem investicija do samoodrživosti potporne institucije. Specifični cilj ostvarit će se prodajom razvijenih rješenja prema dogovorenim profitnim udjelima za svakog od partnera koji sudjeluje u projektu te razvijenim modelom monetizacije uspostave profitabilnog poduzeća (npr. udio u dobiti, vlasnički udio, success fee isl.). Nadalje kroz spajanje s investitorima (anđelima i fondovima) osmislit će se model naknade od investicije za pokrivanje inkubacijskih i akceleracijskih troškova – nakon realizacije spajanja.</p> <p>Dodatni prihodi iz navedenih modela činit će poseban dio prihoda – izvor za grantove za inovatore i razvoj startup poduzeća.</p> <p>Na taj način zatvara se krug u kojem uspješni i etablirani dionici imaju dovoljno resursa za detektiranje i razvoj novih rješenja koja će stvarati dodatnu vrijednost.</p>
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nadogradnja i proširenje postojeće infrastrukture PTI kroz izgradnju dodatnog objekta za smještaj laboratorija s opremom za razvoj i testiranje inovativnih rješenja u proizvodnim tehnologijama, IKT i modelima za industriju 4.0 kao i laboratorija za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta • Organizacija i izvođenje tematskih hackathona u redovitom ritmu 3-4 godišnje sa definiranim unaprijed zadanim problemom/temom i ciljem i u suradnji s lokalnim poduzetnicima uključenim u projekt, odabiranje rješenja s najboljim potencijalom za komercijalizaciju kroz prodaju ili kroz razvoj novih poslovnih subjekata; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja • Organizacija i provođenje natječaja za inovacijska rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama kroz koje se poduzetnicima i inovatorima neovisno o provođenju hackatona omogućava da ispituju i razviju inovativne ideje unutar postojećih procesa u poduzećima ili sasvim nove ideje; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja • Uspostava BIZARENA razvojnih odbora koji kao interdisciplinarno vijeće evaluiraju sudionike i rješenja u hackathonu, procjenjuju potencijal i relevantnost rješenja izrađenih na hackatonu, potencijal timova te značaj dobivenih rješenja za aktualni društveno tržišni trenutak i predlažu ih za daljnje razvojne modele, prate i usmjeravaju njihov razvoj i savjetuju PCKZŽ pri aktivnostima upravljanja i razvoja rješenjima. BIZARENA razvojni odbori također evaluiraju sudionike i rješenja otvorenih natječaja za inovativna rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama. • Uspostava razvojnih programa i parametara komercijalizacije inovativnih rješenja dobivenih kroz hackatone i kroz otvoreni natječaj koji će na najbrži način ispitati rješenja te ih pripremiti za tržište. Potrebno je razraditi dva modela – prodajni i inkubacijski program. • Izvođenje i upravljanje prodajnog programa razvoja inovacijskih rješenja koje se ispituje u laboratoriju, razvija do komercijalne zrelosti, priprema se odgovarajući promotivni set za komercijalizaciju i potom nudi potencijalnim kupcima. Kod prodajnog modela naglašena je suradnja s poduzetnicima zainteresiranim za razvoj

	<p>predmetnog inovativnog rješenja. Potrebno oformiti zasebni projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvođenje i upravljanje inkubacijskog programa razvoja inovacijskih rješenja u smjeru za osnivanje zasebnog poslovnog subjekta koji će ga komercijalizirati. Ovaj model sadrži podršku u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analizu i ispitivanje inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovacijskoj ideji te educiranje za poslovne vještine potrebne za izlazak na tržište uz odgovarajuće mentorstvo individualno prilagođeno rješenju i timu. Potrebno zasebni oformiti projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom. • Razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa za deficitarna zanimanja aktivnosti su projekta koja će na temelju tehnologija koje će se razvijati u oba programa i na temelju uočavanja deficita pojedinih stručnjaka detektirati moguća nova zanimanja i u suradnji s regionalnim HZZ-om te referentnim obrazovnim stručnjacima potaknuti izradu kurikuluma za odgovarajući obrazovni program u okviru cjeloživotnog učenja. • Virtualna BIZARENA predviđa osmišljavanje, programiranje, uvođenje, promociju i održavanje aplikacije koja je nadogradnja Virtualnog inkubatora. Digitalizacijom procesa vezanih uz sve prethodno nabrojane aktivnosti na razvoju inovacijskih rješenja omogućuje transparentnost i pristup intelektualnom potencijalu regije za sve dionike društva te postaje katalizator umrežavanja, inovacija, poduzetništva i obrazovanja prvo na regionalnom nivou, a onda i nacionalnom te globalnom.
Okvirni proračun	26.250.000 kn Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju. Procijenjena vrijednost dokumentacije je 1.000.000 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja Izrađen projektni koncept
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer: Ravnomjeran regionalni razvoj SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti Prioritetno područje javnih politika 1. Pametna specijalizacija i jačanje pozicije regionalnog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022.-2024.

12.	Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
Sektor	Energija i održivi okoliš
Partnerstvo i dionici	REGEA

	Partneri: Krapinsko-zagorska županija, Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Glavni cilj projekta je uspostava regionalno energetske klimatskog centra kao centra izvrsnosti te inkubatora ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost.</p> <p>Kao takav, centar će pružati stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata s ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija.</p>
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Energetska tranzicija i prilagodba učincima klimatskih promjena sve su više u fokusu, a u budućnosti će to biti i izraženije. Dosadašnje je djelovanje REGEA-e i KZZ bilo usmjereno na javni sektor primarno, no s ciljem povećanja učinka djelovanja nužno je adresirati i sektor industrije zbog njihovih velikih potreba u ovoj domeni, ali i u vidu njih kao pružatelja rješenja. Potencijalni sinergijski učinci su veliki.</p> <p>Regionalni energetske klimatski centar poslužiti će kao centar izvrsnosti te inkubator ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost. Kao takav, centar će pružati stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata s ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija. Specijalizacija i transformacija industrije nužna je i s aspekta njene održivosti, ali i s aspekta potrebe za novim rješenjima u područjima energije, prilagodbe na učinke klimatskih promjena i održivu mobilnost.</p> <p>Specifični cilj projekta je omogućavanje povoljnog okruženja za unaprjeđenje i prilagodbu industrijskih procesa, za osnivanje i razvoj poduzeća, te podrška start-upovima. Specifični cilj ostvarit će se unapređenjem poslovnih pomoćnih usluga i infrastrukture za osnivanje, razvoj i širenje poslovanja te povećanim promicanjem poduzetništva u društvu, kroz poboljšanje poduzetničkih vještina i unaprjeđenje poslovne infrastrukture, što će industriji, MSP-ovima i start-upovima omogućiti lakši pristup informacijama, znanju o mogućnostima razvoja i visokokvalitetnim poslovnim uslugama, kao i infrastrukturi koja će biti dostupna u poslovnom inkubatoru za razvoj i testiranje rješenja. Također cilj je širiti informacije o postojećim programima i shemama za industriju i poduzetnike, uključujući informacije o financijskim instrumentima. Nadalje, planira se uvođenje strukturiranog pristupa poslovnim savjetodavnim uslugama, uključujući edukacije i podizanje kapaciteta. Podrška će nadalje uključivati savjetovanje industrije i MSP-ima oko prelaska na proizvodnju s niskom razinom ugljičnog dioksida, kao i na upravljanje klimatskim rizicima i prilagodbu. Plan je razviti i mrežu mentora s ciljem pružanja savjeta od strane djelatnika regionalnog energetske klimatskog centra i iskusnijih poduzetnika. Kako bi se osigurala visoka kvaliteta usluga i održivost aktivnosti, podrška će uključivati razvoj kompetencija osoblja energetske klimatskog centra, promicanje usluga među malim i srednjim poduzećima i nadogradnju objekata neophodnih za pružanje usluga.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Očekivane aktivnosti centra prema industriji, MSP i start-upovima – horizontalno gledano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podrška pred-inkubacijskih usluga koje će pružati centar (poput akceleratora) s pripadajućom infrastrukturom i uslugama za pronalaženje i odabir inovativnih ideja, podrška u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analiza inovacijskih rješenja i

	<p>tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovativnoj ideji te mentorstvo prilikom izlaska na tržište</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana podrška dionicima iz industrije u razvoju i testiranju rješenja u sektoru zelenog rasta • razvoj poduzetničke poslovne infrastrukture koja će donijeti direktnu korist industriji, MSP-ima i start-upovima. Razvoj takve fizičke infrastrukture odviti će se na 2 lokacije: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Energetski centar Bračak - . U sklopu centra pružati će se savjetodavno predinžinjerstvo kao i pronalaženje i odabir inovativnih ideja, razvoj projekata, podrška u osnivanju poduzeća, izrada analiza, studija izvedivosti, planova i strategija, treninzi te podizanje kapaciteta dionika, kao i ostale potporne usluge. <u>Dvije su glavne fizičke aktivnosti koje se planiraju na prostoru ECB:</u> <ul style="list-style-type: none"> • opremanje postojećeg objekta (Oprema: IT oprema; oprema za potporu aktivnosti razvoja i testiranja proizvoda u domeni proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora; specifična oprema za potporne aktivnosti svim sastavnicama centra • izgradnja edukacijsko promotivnog centra za zelenu gradnju korištenjem inovativnih drvnih tehnologija na lokaciji drvenih baraka koje su služile za smještaj (oprema: oprema interijera zajedničkih prostorija; oprema za dizajn (IT i licence za software) i oprema za profesionalno fotografiranje; oprema za istraživanje, razvoj i testiranje proizvoda (3D skeneri, 3D printeri, 5-osni CNC, uređaji za lijepljenje i ispitivanje) ▪ Poduzetnički inkubator u Krapini – objekt će se dodatno opremiti opremom potrebnom za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta, a sukladno tome usluge koje će se tamo pružati odnose se na korištenje opreme, mentorstvo i slične savjetodavne usluge. ▪ Oprema <ul style="list-style-type: none"> • Oprema za primjenu IoT u poljoprivrednim procesima (Dronovi, IT oprema i licence, razni specifični uređaji) • Oprema za testiranje novih proizvoda u poljoprivrednoj proizvodnji • Organiziranje programa mentorstva • Aktivnosti promocije i umrežavanja i savjetodavne usluge u prijavama na natječaje u domeni ESIF i Programa unije
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja Izrađen projektni koncept
Ostale informacije	Projekt se priprema za prijavu na ograničeni javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS 2030	Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju

Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022.-2025.

13.	DIGITALIZACIJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Parteri su sve osnovne i srednje škole na području Krapinsko- zagorske županije (uključujući i područne škole)
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj je opremanje svih škola potrebnom opremom i alatima za rad u virtualnim učionicama te izvođenje nastave na daljinu, simultano korištenje digitalnih i analognih alata u obrazovnom procesu čime se jačaju kompetencije samih nastavnika, ali i razvijaju digitalne kompetencije učenika. Predviđeni korisnici su učenici srednjih i osnovnih škola te nastavnici i stručni suradnici.
Lokacija	Osnovne i srednje škole obuhvaćene projektom sa područja Krapinsko- zagorske županije.
Opis projekta	<p>Okolnosti uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 dodatno su ubrzale započeti proces digitalizacije, sve je online, a računala i IT sustavi najjača su ili pak u obrazovnom sustavu najslabija karika s obzirom na analiziranu situaciju opremljenosti škola IT opremom na području Krapinsko- zagorske županije. Povratnim informacija od učenika i roditelja te analizom anketa utvrđeno je da pojedini učenici imaju vrlo loše tehničke preduvjete za realizaciju npr. nastave na daljinu. Naime, to su učenici koji u obitelji imaju samo jedan uređaj ili ni jedan (pretežno roditeljski pametni telefon, na kojem je ujedno i pristup internetu), a u obitelji ima dvoje ili više učenika. Samim time im je onemogućeno redovito sudjelovanje u nastavi na daljinu, a rezultat toga je njihovo sve veće zaostajanje u praćenju nastave, usvajanju odgojno- obrazovnih ishoda te izvršavanju zadataka. Projektom se želi stvoriti i omogućiti uvjete za rad odnosno za sudjelovanje u nastavi na daljinu te kreirati virtualne učionice. Virtualnim učionicama se stvara nova forma učenja i poučavanja te se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi pri čemu uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima; opremanje objekata funkcionalnim uređajima i opremom; nabava alata za komunikaciju/platforme za rad na daljinu te alata za e-kvizove i testiranja (npr. pametne ploče). Nužno je i u što kraćem roku učenicima slabijeg imovinskog stanja osigurati vlastito prijenosno računalo kako bi mogli imati pristup virtualnim učionicama te je planirano nabava najmanje 3 nova prijenosna računala po svakoj školi koji bi se podijelili učenicima koji nemaju računalo u kućanstvu kako bi mogli izvršavati svoje školske obaveze. Time bi svi učenici imali ispunjene tehničke uvjete za redovito praćenje nastave na daljinu, mogli bi koristiti prednosti virtualne učionice i ne bi bilo zaostataka u učenju.</p> <p>Nastava na daljinu koja stvara nove forme učenja i poučavanja i koja se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima. Svi sadržaji trebaju biti lako dostupni učenicima, te ih nastavnici mogu producirati na funkcionalnim uređajima i opremi koja bi bila smještena</p>

	<p>u Učionici namijenjenoj za nastavu na daljinu i prihvatljiva za izradu e-materijala, video lekcija, kreiranje web sučelja, osmišljavanje virtualne izložbe, rada na društvenim mrežama i vidljivosti svih projektnih aktivnosti. Time bi se stvorilo izvrsno okruženje i uvjeti za rješenja koja bi omogućila nastavnicima povećati kvalitetu online nastave i kreirati predavanja ili sastanka te potaknuti i motivirati učenike i suradnike kako bi lakše postigli željene rezultate. Provođenje nastave na daljinu, zahtjeva dobru pripremljenost e-materijala i stalno usavršavanje nastavnika za nova znanja i vještine snalaženja u digitalnom okruženju nužna je ne samo u ovako ekstremnim uvjetima kao što je pandemija već će biti značajna za daljnju provedbu nastave i kombiniranje klasične nastave s online nastavom. Održivost takvog pristupa bit će vidljiva i za obrazovanje odraslih, u vrijeme odsutnosti nastavnika i sl. Također nužni su licencirani programi koji mogu podržavati predviđene projektne aktivnosti.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Opremiti 45 školskih objekata pametnim pločama (svaka škola po 20 pametnih ploča), dodatnom audio-video opremom, stvorena baza e-video materijala, nabavljena prijenosna računala, nabavljeni alati za komunikaciju / platforme za rad na daljinu, nabavljeni alati za e-kvizove i testiranja • Nabava licenciranih programa • Educirati djelatnike/nastavnike osnovnih i srednjih škola
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt je pripremljen za provedbu - analizirana je situacija i razina opremljenosti u školama te je potrebno nabaviti i implementirati opremu, prikupljene informativne ponude, izrađen troškovnik
Ostale informacije	Nakon zatvaranja škola i drugih institucija u području odgoja i obrazovanja uslijed pandemije COVID 19, te iz uhodanog načina učenja i poučavanja napravljen je prijelaz na sustav učenja i poučavanja na daljinu. Takav oblik rada, traži veliku pripremu, zahtjeva motivaciju, odgovornost i disciplinu svih uključenih čimbenika. Nastava putem učenja na daljinu uključuje vrlo zahtjevno skaliranje sustava kroz intenzivniju suradnju na relaciji učenik-nastavnik- roditelj. U tom smislu usmjerenost prema inovacijama i kreativnosti kao značajne kompetencija 21. stoljeća treba poticati na svim razinama obrazovnog sustava tako i u učenju i poučavanju na daljinu . Kako bi se ovaj koncept uspješno implementirao, nužno je nabaviti i implementirati potrebnu IKT opremu u škole.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

14.	IZGRADNJA ŠKOLSKIH SPORTSKIH DVORANA
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obnavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)

Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija Partneri: Grad Oroslavje, Grad Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje, Stubičke Toplice.
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je unaprijediti kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa, ali i kvalitetu i zdravlje građana KZŽ kroz izgradnju i opremanje školskih sportskih dvorana u Krapinskim Toplicama, Petrovskom, Oroslavju, Gornjoj Stubici, Konjščini, Velikom Trgovišću, Svetom Križu Začretje, Stubičkim Toplicama i Gradu Zlataru. Korisnici će biti učenici, članovi sportskih udruga, rekreativci te ostali stanovnici mjesta kojima se omogućuje dostupnost sportskih usluga.
Lokacija	Grad Oroslavje i Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje, Stubičke Toplice
Opis projekta	Projekt obuhvaća izgradnju sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ kako bi se potaknuo ravnomjeran razvoj i osigurala dostupnost usluga svim građanima KZŽ. Neke od škola nemaju pripadajuće dvorane te ne mogu izvoditi nastavu i provoditi slobodne aktivnosti, a neke od dvorana ne udovoljavaju pedagoškim standardima i tehničkim uvjetima. Projektom će se uspostaviti funkcionalna sportska infrastruktura za jačanje kvalitete nastave, ali i rekreativno i profesionalno bavljenje športom, izgraditi 6 sportskih dvorana kojima će se služiti više od 1000 učenika te preko 5000 građana.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja školskih sportskih dvorana • Opremanje sportskih dvorana
Okvirni proračun	232.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađeni glavni projekti, pripadajući troškovnici te ishođene građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta. Projekt spreman za provedbu. Popis obuhvaćenih škola: <ul style="list-style-type: none"> • OŠ Krapinske Toplice- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 48.000.000kn • OŠ Petrovsko- procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 15.000.000kn, Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn • OŠ Oroslavje- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Gornja Stubica- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 25.000.000kn • OŠ Konjščina- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Veliko Trgovišće – PŠ Dubrovčan- Izrađena dokumentacija; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 15.000.000kn • OŠ Sveti Križ Začretje- Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 28.000.000kn • SŠ Zlatar- Procijenjena vrijednost izrade projektne dokumentacije: 250.000kn; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 30.000.000kn • OŠ Stubičke Toplice- Dokumentacija u izradi; procijenjena vrijednost izgradnje i opremanja: 11.000.000kn
Ostale informacije	Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 06.12.2019. godine u Krapini donijela je zaključak da Vlada Republike Hrvatske podupire projekt

	izgradnje školskih sportskih dvorana u Krapinsko-zagorskoj županiji, i to u Gradu Oroslavju, te općinama Gornjoj Stubici, Krapinskim Toplicama, Petrovskom, Konjščini i Velikom Trgovišću. Prema istoimenom Zaključku, zadužuje se Ministarstvo znanosti i obrazovanja da, u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i gradom i općinama, a ovisno o trenutačnom stupnju izgrađenosti dvorana u pojedinim školama, odredi prioritete financiranja, te pruži stručnu pomoć, poduzme potrebne radnje i aktivnosti, te razmotri moguće modele sufinanciranja projekta ovoga Zaključka u okviru Razdjela 080 Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 2. Zdravlje, zdrave prehrabene navike i aktivni život kroz sport
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2024.

15.	CJELODNEVNI RAD U OSNOVNIM ŠKOLAMA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE
Sektor	Obrazovanje Podsektor: Izgradnja, dogradnja, obnavljanje i opremanje obrazovnih institucija (sve razine uključujući i studentske kampuse)
Partnerstvo i dionici	Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija Partneri: JLS i odgojno-obrazovne ustanove
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je dogradnja i rekonstrukcija osnovnih škola te prelazak na jednosmjenski rad kako bi se unaprijedila kvaliteta odgojno-obrazovnog procesa i zadovoljili pedagoški standardi. Korisnici će biti učenici i odgojno-obrazovni djelatnici te sudionici izvanškolskih aktivnosti i slično.
Lokacija	OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lohor, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Tuhelj
Opis projekta	Projekt obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju objekata osnovnih škola s ciljem uspostave cjelodnevnog rada škole(OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lohor, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Tuhelj). U navedenim osnovnih školama radi se u dvije smjene što onemogućava uspostavu cjelodnevnog rada škole te znatno otežava mogućnost uvođenja dodatnih sadržaja u škole, izvannastavnih aktivnosti, ali i provođenje izborne nastave i slično, odnosno svega onoga što bi moglo utjecati na povećanje broja sati nastave pa time i kvalitetniji i sadržajniji nastavni proces. U okviru projekta potrebno je izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju s projektom

	opreme kako bi se zadovoljili standardi za provedbu jednosmjenske nastave te uspostavu cjelodnevnog rada u školama i zadovoljili pedagoški standardi.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> • Dogradnja i rekonstrukcija objekata osnovnih škola • Opremanje objekata
Okvirni proračun	232.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Za 10 objekata postoji idejni koncept i procjena troškova gradnje, za dva objekta izrađeni su glavni projekti, a za ostale je dokumentacija u tijeku izrade - razni stupnjevi dovršenosti, no nužno je izraditi izvedbene projekte i projekte opremanja.
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer:1. Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unapređenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2027.

16.	CENTAR IZVRSNOSTI U POLJOPRIVREDI
Sektor	Obrazovanje
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Srednja škola Bedekovčina Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnja poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti omogućit će svladavanje novih tehnologija u poljoprivredi, kako za polaznike srednjoškolskih programa, tako i za polaznike programa usavršavanja i obrazovanja odraslih. Ciljane skupine i korisnici projekta: nastavnici, učenici te polaznici programa obrazovanja odraslih
Lokacija	Općina Bedekovčina – Srednja škola Bedekovčina
Opis projekta	Trenutno stanje objekta ne zadovoljava potrebe školovanja primjenom modernih tehnologija u agrarnoj proizvodnji te ne stimulira inovacije u sektoru poljoprivrede. Projekt je usmjeren na rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja stvoriti će se bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje te formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe

	i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva, tako i za polaznike obrazovanja odraslih, prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni, povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Kvalitetnijom provedbom praktičnog dijela obrazovanja, proširenjem teorijskog opsega znanja i svladavanjem novih tehnologija u poljoprivredi pridonijet će se popularizaciji poljoprivredne djelatnosti i privlačenju mladih i nezaposlenih osoba na bavljenje poljoprivrednom djelatnošću i istraživanjem te stimulirati inovacije.
Okvirne aktivnosti projekta	Aktivnosti rekonstrukcije i nadogradnje zgrade škole Aktivnosti izgradnje poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta; radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama(nadzor) za koje će biti formirani timovi s voditeljima svakog tima Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta
Okvirni proračun	26.032.338,75 kn s PDV-om
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije. Status sa 01.12.2021.: Izrađen je idejni projekt te je u tijeku ishodenje dozvole i odobrenja Ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje nakon čega će se početkom 2022. godine početi priprema i izrada glavnog projekta te ishodenje građevinske dozvole. Očekuje se da će građevinska dozvola biti ishodena do druge polovice 2022. godine, a radovi bi se mogli početi provoditi od listopada 2022. godine.
Ostale informacije	Planirani početak izvođenja: listopad 2022.. Planirani završetak: prosinac 2024.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Održivo gospodarstvo i društvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi Prioritetno područje javnih politika 2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada Mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2025.

17.	“Sunce na dlanu”- FOTONAPONSKE ELEKTRANE NA KROVOVIMA JAVNIH ZGRADA
Sektor	Energetska učinkovitost i OIE Podsektor: Korištenje obnovljivih izvora energije (sunce-fotonaponska polja, biomasa, geotermalna energija, dizalice topline)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Partner: REGEA
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije putem postavljanja fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije. Uspostavom fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije

	rezultirati će povećanjem udjela OIE do 30% ukupne potrošnje električne energije javnog sektora te smanjenjem izdataka javne potrošnje za 10%. Time se doprinosi održivom gospodarskom rastu i razvoju, potiče investicijska politika okrenuta budućnosti te prelazak na pametno, kružno i niskougljično društvo.
Lokacija	Izrađena idejna rješenja i glavni projekti za 30 projekata za zgrade javne namjene u nadležnosti Županije - Ambulanta Krapinske Toplice, Ambulanta Krapina, Ambulanta Klanjec, Ambulanta Zlatar Bistrica, Ambulanta Pregrada, Ambulanta Bedekovčina, Ambulanta Donja Stubica, Ambulanta Zabok, Ambulanta Sveti Križ Začretje, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, OŠ Đurmanec, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Donja Stubica, SŠ Bedekovčina, OŠ Josipa Broza Kumrovec, OŠ Matije Gupca Gornja Stubica, školska dvorana Đurmanec, OŠ Mače, OŠ Ljudevit Gaj Mihovljan, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Konjščina, SŠ Konjščina, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, školska dvorana Hrašćina, OŠ Antuna Mihanovića Klanjec, OŠ Oroslavje, Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok (ukupno 5 MW instalirane snage)
Opis projekta	Projekt je usmjeren na postavljanje fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije s ciljem korištenja obnovljivih izvora energije. Radi se o zgradama osnovnih škola, ambulanti domova zdravlja te općih i specijalnih bolnica, ukupno 30 objekata.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti projekta odnose se na provedbu elektrotehničkih radova povezanih s postavljanjem sustava fotonapona za proizvodnju struje u javnim objektima te prema potrebi građevinske radove učvršćivanja krovovišta (statika). Ukupno će se ugraditi 30 fotonaponskih sustava (fotonaponske ćelije u kombinaciji s inteligentnim inverterima).
Okvirni proračun	45.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađena su idejna rješenja za 9 ambulanti, 2 bolnice, 19 osnovno i srednjoškolskih objekata (ukupno 5 MW instalirane snage)
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

18.	ENERGETSKA OBNOVA ZGRADA JAVNE NAMJENE
Sektor	Energetska učinkovitost i OIE Podsektor: Korištenje obnovljivih izvora energije (sunce-fotonaponska polja, biomasa, geotermalna energija, dizalice topline)

Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko-zagorska županija Dionici: školstvo i zdravstvo
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Osnovni cilj je smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora na način da se provode mjere energetske obnove koje će rezultirati smanjenjem potrošnje energije za grijanje/hlađenje na godišnjoj razini od najmanje 50% u odnosu na postojeće stanje. Energetska obnova zgrada javne namjene odnosi se na zgrade u vlasništvu javnog sektora u kojima se obavljaju društvene djelatnosti – odgoja, obrazovanja, prosvjete, znanosti, kulture, sporta, zdravstva i socijalne skrbi.
Lokacija	Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice Općina Marija Bistrica – Osnovna škola Marija Bistrica Općina Tuhelj- OŠ Lijepa naša Tuhelj Općina Veliko Trgovišće- PŠ Dubrovčan Općina Bedekovčina- Đački dom Bedekovčina
Opis projekta	S energetsom obnovom postići će se sljedeće: <ol style="list-style-type: none"> 1. financijska ušteda na smanjenim računima za grijanje, hlađenje i električnu energiju, 2. ugodnije i kvalitetnije obavljanje društvene djelatnosti, te duži životni vijek zgrade, 3. sigurnost i pouzdanost energetske sustava, 4. doprinos zaštiti okoliša i smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš, kao i globalnim klimatskim promjenama. Projektima energetske obnove dolazi do povećanja gospodarske aktivnosti posebice u građevinskom sektoru.
Okvirne aktivnosti projekta	Energetska obnova zgrade – primjena mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline, pri čemu mjere energetske učinkovitosti obuhvaćaju: energetski pregled i energetsko certificiranje zgrade za potrebe energetske obnove, izradu projektne dokumentacije za energetske obnovu zgrade kojom se dokazuje ušteda energije, povećanje toplinske zaštite ovojnice zgrade, unapređenje tehničkih sustava zgrade koji uključuju tehničku opremu za grijanje, hlađenje, ventilaciju, klimatizaciju i pripremu potrošne tople vode, sustav rasvjete te sustav automatizacije i upravljanja zgrade ili njezina dijela te uvođenje sustava obnovljivih izvora energije.
Okvirni proračun	38.700.000,00 kn (Ovaj iznos trenutno dobiven zbrajanjem projektantskih troškovnika za tri energetske obnove – zgrada NBO pri Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice, OŠ Marija Bistrica, COOKT)
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađeni su glavni projekti za jednu zdravstvenu ustanovu i dvije škole, u tijeku projektiranje za minimalno dodatnih 6 zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije.
Ostale informacije	/

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 2. Energetska samodostatnost i tranzicija na čistu energiju
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021. – 2023.

19.	JAČANJE KAPACITETA OPĆE BOLNICE ZABOK I BOLNICE HRVATSKIH VETERANA
Sektor	Zdravstvo Podsektor: opremanje te izgradnja/ dogradnja zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij i sl.)
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Projektom će se poboljšati uvjeti rada i kvaliteta pruženih usluga u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana čime će se doprinijeti zdravstvenom blagostanju građana te jačanju otpornosti zdravstvenog sustava. Ciljane skupine su stanovnici Krapinsko-zagorske županije te ostali korisnici usluga Bolnice.
Lokacija	Grad Zabok – Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana
Opis projekta	Projektom će se poboljšati kvaliteta usluga opće bolnice kroz nabavu potrebne opreme za operacijski trakt uz poboljšanje fizičkih svojstava zgrade izgradnjom cjelokupnog ventilacijsko-klimatizacijskog sustava. Projektom će se doprinijeti jačanju otpornosti, osiguranju financijske stabilnosti, održivosti i kvalitete te unaprjeđenju učinkovitosti upravljanja u sustavu zdravstva.
Okvirne aktivnosti projekta	Glavne aktivnosti projekta odnose se na: <ul style="list-style-type: none"> • nabavu opreme: artroskopski stup, operacijski stup (2 kom), CT, sauger za OP trakt (3 kom), bušilica (2 kom), termokautera (3 kom), mamograf te ligasure • izvođenje strojarskih radova koji su povezani s uvođenjem sustava ventilacije i klimatizacije cijelog bolničkog kompleksa u svrhu optimizacije korištenja energije za zagrijavanje i hlađenje.
Okvirni proračun	18.750.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Izrađen troškovnik nabave opreme, izrađen glavni i izvedbeni projekt uvođenja ventilacijskog sustava bolnice.
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života

	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2022. – 2024.

20.	ZAVOD ZA HITNU MEDICINU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE – zdravstveni hub hitne medicine
Sektor	Zdravlje i kvaliteta života Podsektor: Opremanja te izgradnje/dogradnje zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, fizikalna medicina, laboratorij, i sl.)
Partnerstvo i dionici	Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije, Krapinsko- zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekata je poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ kako bi se poboljšala usluga pružanja hitne medicinske skrbi na području cijele Krapinsko-zagorske županije. Uz jačanje kapaciteta kroz opremanje modernom opremom za pružanje pomoći, stvorit će se hub za edukaciju profesionalnih zdravstvenih djelatnika za pružanje pomoći korištenjem modernih i inovativnih pristupa uz digitalne tehnologije i opremu čime se omogućuje ravnomjerna pomoć svim stanovnicima i skraćuje se vrijeme reakcije u hitnim situacijama. Projekt cilja na stvaranje edukacijsko-interventnog centra koji će okupiti profesionalne djelatnike u zdravstvenom sustavu te hitne interventne službe te zainteresirane stanovnike te će se stvarati mreža hitne medicinske pomoći u izvanrednim situacijama u zajednici. Direktni korisnici su djelatnici Zavoda za hitnu medicinu KZŽ, a ciljana skupina građanstvo KZŽ.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županije – Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije
Opis projekta	Projekt se odnosi na poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ. Obzirom na ruralni dio županije te disperziranost lokacija na kojima timovi djeluju, potrebno je uravnotežiti kvalitetu usluge dodatnom opremom za pružanje pravovremene pomoći što dovodi do smanjenja vremena odgovora na hitan poziv, kvalitetnije praćenje stanja pacijenta te povećanih izgleda za preživljavanje. Projektom se želi nabaviti 8 uređaja za dezinfekciju vozila, 8 izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, 8 transportnih respiratora, 8 defibrilatora, omogućiti umrežen cjelokupni sustav hitne medicine u KZŽ kroz IP videoportafone, nabavljena računala/tableti za djelatnike kako bi se podatci o pacijentu automatski unijeli u sustav. Uz izgradnju fizičkog objekta, jačaju se kapaciteti hitne medicinske skrbi koja postaje centralno mjesto za razvoj i identifikaciju usluga potrebnih u zajednici te se pilotiraju inovativne usluge u suradnji s lokalnim stanovništvom. Izgradnjom nove zgrade riješio bi se ključni problem koji Zavod za hitnu medicinu Krapinsko - zagorske županije ima, a to je nedostatak prostora i to poglavito za Medicinsko prijavno-dojavnu jedinicu koja godišnje zaprimi oko 28.000 poziva pacijenata, a sada radi u neprihvatljivim uvjetima. Novom zgradom riješio bi se i problem adekvatnog prostora za reanimaciju u Krapini, garaže za vozila, kao i skladišni prostor u prizemlju. Ujedno, vezano na epidemiju koja je u tijeku potrebna je i izolacijska jedinica. Na katu zgrade planiran je prostor za upravu Zavoda i nastavno – edukacijske svrhe što će omogućiti daljnji razvoj Zavoda u nastavnom i znanstvenom smjeru.

Okvirne aktivnosti projekta	Okvirne aktivnosti su: <ul style="list-style-type: none"> Nabava opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini - nabava uređaja za dezinfekciju vozila hitne medicinske službe, izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, transportnih respiratora s opremom, defibrilatora sa opremom, IP video-portafona i umrežavanje svih 8 Ispostava Zavoda za hitnu medicinu KZŽ sa Medicinsko-prijavno dojavnom jedinicom u Krapini, tableta /prijenosnih računala sa Windows licencom Izgradnja centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu koji će djelovati kao središte pružanja hitne medicinske pomoći, biti baza za usavršavanje potrebnog medicinskog osoblja, testni centar za nove hitne medicinske postupke - uključuje odabir lokacije, projektiranje, izgradnju objekta te opremanje tipskom opremom te opremom za usavršavanje vještina i pružanje hitne medicinske pomoći.
Okvirni proračun	10.000.000,00 kn Procjena izrade projektno-tehničke dokumentacije 800.000 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Idejno rješenje u tijeku
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Prioritetno područje javnih politika 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR Planirani početak: siječanj 2022. Planirani završetak: srpanj 2026.

21.	Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
Sektor	Zdravstvo
Partnerstvo i dionici	Krapinsko-zagorska županija JLS na čijem teritoriju se uspostavlja hub: Zabok, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada Medicinski fakulteti Farmaceutске tvrtke
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Ciljevi projekta: Opći cilj projekta je unaprjeđenje zdravstvenog sektora i uspostava zdravstvenog inkubatora kao potpornog sustava zdravstvenog sektora. Specifični ciljevi projekta su: - Izgradnja i rekonstrukcija postojećih objekata u zdravstvene inkubatore

	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostava i unapređenje obrazovnog sustava u području zdravstva - Uspostava sustava za poticanje zapošljavanja - Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu - Stvaranje novih radnih mjesta u zdravstvu te sektorima povezanim uz zdravstvo (servisne usluge, proizvodnja opreme i sitnog inventara) <p>Ciljne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvrtke i njihovi djelatnici zaposleni na razvoju inovacija u zdravstvu (medicinsko i nemedicinsko osoblje) - Profesori i znanstveno te stručno osoblje Medicinskih fakulteta zaposleni na istraživačko-razvojnim projektima <p>Korisnici projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pacijenti (iz KZŽ; RH i šire regije Centralne i Jugoistočne Europe) - Zdravo stanovništvo koje radi na sprečavanju i razvoju bolesti - Zdravstveni djelatnici drugih ustanova koji će moći koristiti inovacije hubova
Lokacija	Bračak, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada
Opis projekta	<p>Krapinsko-zagorska županija, zahvaljujući svojim prirodnim resursima (geotermalni izvori ljekovite vode), izrazito na povoljnom geografskom položaju te dosadašnjem stupnju razvijenost zdravstvenog sektora (2 specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, 1 opća bolnica, 2 specijalne bolnice (1 za kardiovaskularne bolesti, 1 za ortopediju), 40-tak ordinacija dentalne medicine) ima sve preduvjete za ostvarenje vizije KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – EUROPSKI CENTAR ZDRAVLJA.</p> <p>Iako je odavno poznato da koliko ima i ljudi na svijetu, gotovo toliko ima i bolesti odnosno otkad postoji čovjek, postoje i virusi, bakterije i ostali uzročnici bolesti s kojima znanost vodi kontinuirane bitke za premoć. Izuzetni napreci u medicini posljednjih 300tinjak godina, suočivši se s pandemijom COVID-19 u 2020. godini, ponovno su pred novim izazovom, izazovom koji je barem većinu 2020. godine uspio pokazat nadmoć. Nespremnost zdravstvenog sektora u borbi protiv novog soja virusa, kazala je da je zdravstveni sustav pred prekretnicom. Zemlje EU-a suočene su sa sve brojnijim izazovima i pritiscima na zdravstveni sustav (liste čekanja, povećanje rehospitalizacija, smanjenje dostupnosti zdravstvene njege, zamor liječnika) koji su dodatno eskalirali COVID-19 krizom. Sukladno tome, vrtoglavo rastu i troškovi zdravstva, koji se na razini EU procjenjuju na 700 milijardi EUR u 2019. godini.</p> <p>Ovaj projekt se sastoji od cjelovitog sustava uspostave Krapinsko-zagorske županije kao europskog centra zdravlja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostava zdravstvenog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra, 2. Uspostava i unapređenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava 3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja 4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu 5. Suradnja u području umjetne inteligencije u zdravstvu
Okvirne aktivnosti projekta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostava zdravstvenih hubova tj. inovativnog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra, u kojem će se osigurati: <ul style="list-style-type: none"> • Proizvodnja zaštitne opreme (rukavice, viziri, maske, odjela / dezificijensi) • Proizvodnja medicinske opreme

	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostave servisnog centra – servisni centar opreme koja se koristi u okruženju • Istraživanja i razvoj novih lijekova i/ili uređaja • Laboratorij za geotermalna ispitivanja • Proizvodnja kozmetike bazirana na rezultatima ispitivanja <ul style="list-style-type: none"> - Rekonstrukcija, uređenje i opremanje prostora (brownfield investicija); nabava opreme i uređaja za zajedničko korištenje stanara - Razvoj metodologije uključivanja stanara u rad inkubatora (osiguranje svih troškova poslovanja (najam prostora + režije) za prvih 5 godina za sektor proizvodnje medicinske opreme i uređaja te 10 godina za istraživanja i razvoj pod uvjetom da nakon prve 2 godine postoje konkretni rezultati istraživanja, a za ostale stanare (uslužne djelatnosti) po redovnom principu (1. godina 100% oslobođenja najma prostora, 2 godina 75%, 3. godina 50%, nadalje sve plaćaju) - Uspostava mreže mentora i liječnika koji su na raspolaganju tijekom početnih faza razvoja novih metoda/uređaja/opreme... - Opremanje testnih ordinacija – npr. testna ordinacija stomatologije, oftalmologije i slično – kao stvaranja preduvjeta da neki od privatnih klinika koje djeluju u Zagrebu dođu provoditi svoje operacije ovdje (npr. skidanje dioptrije laserom) - Razvoj holističkog centra – spoj alternativne i redovne medicine, rad na sprečavanju bolesti i smanjenju mogućnosti za razvoj bolesti <p>2. Uspostava i unapređenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava u području zdravstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja i rekonstrukcija te opremanje postojećih objekata u kojima se odvija srednjoškolska nastava programa iz sfere zdravstva - Izgradnja i rekonstrukcija te opremanje postojećih objekata u kojima se odvija visokoškolska nastava programa iz sfere zdravstva - Uspostava novih srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova iz područja zdravstva prema potrebi <p>3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticaji za samozapošljavanje – od strane RH i KZZ – poticanje zapošljavanja u sektoru i djelatnostima direktno povezanim uz zdravstveni sektor - Osiguranje sredstava u proračunu RH i/ili proračunu KZZ – postizanje sinergijskog učinka objedinjenih financijskih sredstava kako bi se poticalo samozapošljavanje i zapošljavanje u sektoru zdravstva (ne nužno samo medicinski djelatnici nego i proizvodne i uslužne djelatnosti koje su potpora zdravstvenom sektoru) <p>4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj novih znanja i kompetencija u centru kompetentnosti uz ostvarenje suradnje s vodećim fakultetima i farmaceutskim tvrtkama u okruženju - suradnja s medicinskim fakultetima iz okruženja (Maribor, Ljubljana, Beč, Zagreb) i farmaceutskim tvrtkama (Pliva, Krka, Belupo...) – na principu cjeloživotnog učenja (trening centar, dodatna usavršavanja itd) - Osmišljavanje novih tečajeva/ seminara/ radionica/ edukacija u pojedinom području zdravstva
--	--

	<p>5. Uspostava suradnje s EDIH „AI za pametno zdravstvo i medicinu“- neprofitnim konzorcijem koji okuplja vrhunske hrvatske tehnološke tvrtke, zdravstvene organizacije, udruge pacijenata, istraživačke laboratorije te akademsku zajednicu te ima misiju ubrzanja implementacije novih digitalnih tehnologija za zdravstvo i medicinu, koje će transformirati skrb o pacijentima te dugoročno osnažiti cjelokupni zdravstveni sustav RH. Njihove aktivnosti su:</p> <p>6. Rano testiranje – za inovatore u području umjetne inteligencije izuzetno je važno imati reguliranu dostupnost kliničkoj infrastrukturi u inkubacijskoj fazi istraživanja</p> <p>7. Edukacija i unapređenje vještina – inovatorima, znanstvenicima, zdravstvenim djelatnicima i javnom sektoru pružiti pristup infrastrukturi i know how-u članova konzorcija kao i široj mreži srodnih EDIH-a diljem EU</p> <p>8. Podrška u fazi investicija – kontakt točka za izvore financiranja AI inovacija u zdravstvu, s naglaskom na sredstva iz Europske unije, u suradnji s vodećim inkubatorima i VC fondovima</p> <p>9. Povezivanje i poticanje ekosustava – identifikacija izazova u zdravstvu koja će napredovati uz inovativna rješenja</p>
Okvirni proračun	500.000.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život (Prioritetno područje javnih politika: 1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života Mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	Priprema: 2021.-2024. Provedba: 2025.-2027.

22.	PROJEKT IZGRADNJE ŠIROKOPOJASNE INFRASTRUKTURE PREMA JPP MODELU
Sektor	IC infrastruktura
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Partneri: REGEA, JLS
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu te pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje.
Lokacija	Projekt se planira za područje Krapinsko-zagorske županije

<p>Opis projekta</p>	<p>Dostupnost visokokvalitetne moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Razvijena fizička elektronička komunikacijska infrastruktura i mreže vrlo velikog kapaciteta, dostupnost i upotreba širokopojasnog pristupa sljedeće generacije čine okosnicu za sve usluge digitalnog gospodarstva. Županija kako bi bila konkurentna i inovativna želi pokrenuti projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema modelu javno-privatnog partnerstva (dalje u tekstu: JPP/Projekt) i shodno tome potrebno je pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje.</p>
<p>Okvirne aktivnosti projekta</p>	<p>Glavne aktivnosti projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izraditi informacijski memorandum • Izraditi širokopojasnu infrastrukturu na području KZŽ
<p>Okvirni proračun</p>	<p>Izrada IM-a: Početna naknada (engl. retainer) bez PDV-a iznosi 197.500,00 kn, a sa uključenim PDV-om iznosi 246.875,00 kn.</p> <p>Procjena izgradnje širokopojasne infrastrukture u ovoj fazi nije dostupna.</p>
<p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu</p>	<p>Prikupljene informativne ponude.</p> <p>S obzirom na specifičnosti Projekta KZŽ će angažirati vanjske pravne savjetnike koji će dati mišljenje o optimalnom modelu javno-privatnog partnerstva za ovaj Projekt.</p> <p><u>Popis JLS koje imaju izrađen i odobren Plan razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) na području KZŽ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Općina Đurmanec: Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Đurmanca- obuhvaćeno područje projekta je Grad Krapina i Općine Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj (30.10.2020. Sklopljen ugovor o sufinanciranju; broj pokrivenih korisnika: 10.699; Investicijski model: model A; 27.06.2019. PRŠI odobren) • Grad Pregrada: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Pregradi i Klanjcu te općinama Desinić, Hum na Sutli, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela (Investicijski model: model A; 4.06. 2019. PRŠI odobren) • Grad Donja Stubica: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Donja Stubica i Oroslavje te općinama Gornja Stubica, Marija Bistrica, Stubičke Toplice i Veliko Trgovišće (Investicijski model: model A; 12.06.2019. PRŠI odobren) • Grad Zlatar: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u Gradu Zlataru te općinama Budinščina, Hrašćina i Konjščina • Općina Bedekovčina: Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u općinama Bedekovčina, Lobar, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica
<p>Ostale informacije</p>	<p>Na Javni poziv za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, kojeg je raspisalo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU u 2019. godini vrijednog 1,1 milijardi kuna JLS-ovi su se sa svojim okolnim područjem prijavljivali na natječaj. Sa HT-om je potpisano 13 Sporazuma u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta među kojima je u projekt uključen Grad Krapina s 4 okolne općine: Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj. Ukupna vrijednost projekta za ovo područje je 59.428.809,19 kn, a HT je ponudio financirati 50% sredstava, dok ostatak ide iz europskih fondova. Grad i susjedne općine neće trebati financijski sudjelovati u projektu, trošak je 0 kuna. Tim se sporazumom HT obvezao da će u sljedeće tri godine izgraditi mreže koje omogućuju brzinu od minimalno 100Mbit/s, i to za 135.000 novih korisnika na područjima gradova i općina diljem Hrvatske.</p>

Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva Prioritetno područje javnih politika 3. Razvoj širokopojsnih elektroničkih komunikacijskih mreža
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije Mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojsne infrastrukture
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2022. – 2024.

23.	Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
Sektor	Zaštita okoliša
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Krapinsko- zagorska županija Partner: Zavod za krajobraznu arhitekturu, Agronomski fakultet pri Sveučilištu u Zagrebu Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izraditi Krajobraznu strategiju KZŽ, kao županijski dokument koji će postaviti okvir za koherentan i kvalitetan razvoj krajobraza KZŽ, odnosno, odrediti strateške ciljeve i načela planiranja čiji je fokus na određivanju načina i mogućnosti provedbe krajobraznih politika, zaštite, planiranja i upravljanja krajobrazom. Izraditi detaljnu inventarizaciju krajobraza, tj. tipološku klasifikaciju krajobraza, raščlambu krajobraza na pojedine međusobno različite krajobrazne tipove i krajobrazna područja, vrednovati ih, analizirati razvojne pritiske te ocijeniti njihovu ugroženost zbog intenziteta promjena nastalih uslijed razvoja djelatnosti. Namjera je također odrediti mjere za zaštitu pojedinih vrjednijih dijelova krajobraza Županije te smjernice za planiranje i upravljanje razvojnim djelatnostima s ciljem zaštite kvaliteta krajobraza.
Lokacija	Krapinsko- zagorska županija
Opis projekta	Sadržajni okvir Krajobrazne strategije KZŽ uključuje osim ciljeva kvalitete krajobraza i akcijski plan za potporu provedbi ciljeva koji trebaju pomoći relevantnim akterima/sektorima da u daljnjem razvoju svojih politika omoguće postizanje ciljeva kvalitete krajobraza na razini županije. Krajobrazna strategija i njene mjere provode se u partnerstvu s akterima iz sektorskih politika te uključuje županijske institucije, jedinice lokalne samouprave, istraživačke institucije, nevladine organizacije i predstavnike prakse. Tipološka klasifikacija se odnosi na postupak razvrstavanja teritorija Krapinsko zagorske županije u krajobrazne tipove/područja, na razini općih i krajobraznih tipova te krajobraznih podtipova i uzoraka koji predstavljaju i čine krajobraznu raznolikost Županije. Krajobrazi Krapinsko zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete.

	Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi i nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje, vrijednosti i ugroženost krajobraznih područja te dati mjere i smjernice za razvoj kojima će se očuvati postojeće i stvarati nove, tipove krajobraze Hrvatskoga zagorja.
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Krajobrazna strategija Krapinsko zagorske županije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odrediti stratešku viziju i strateške ciljeve za razvoj krajobraza • Izraditi akcijski plan za provedbu strateških ciljeva • Oblikovati projekte i planove na način da će krajolici pod pritiskom i u budućnosti biti dostupni kao visokokvalitetan životni, radni i rekreacijski prostor. <p>Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izraditi tipološku klasifikaciju krajobraza na nekoliko hijerarhijskih razina – Atlas krajobraza • Vrednovati krajobrazna područja obzirom na karakter krajobraza • Analizirati razvojne pritiske na pojedina krajobrazna područja • Vrednovati ugroženost krajobraznih područja • Izraditi mjere zaštite i očuvanja najvrjednijih dijelova krajobraza • Izraditi smjernice za planiranje i upravljanje pojedinim razvojnim djelatnostima kako bi se očuvao i jačao regionalni karakter krajobraza Hrvatskog zagorja
Okvirni proračun	900.000,00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Projektna ideja</p> <p>Obzirom na prepoznatljivost i vrijednost kulturnih krajobraza Hrvatskog zagorja te njihovu izloženost brojnim promjenama, uslijed napuštanja primarnih djelatnosti i sve većih pritisaka razvojnih djelatnosti, potrebno je izraditi krajobraznu strategiju koja će postaviti okvir za provedbu krajobraznih politika, predvidjeti aktivnosti i mjere provedbe te odrediti projekte i planove za razvoj krajobraza KZŽ kao visokokvalitetnog životnog, radnog i rekreacijskog prostora.</p> <p>Temeljni dokument za utvrđivanje krajobrazne raznolikosti KZŽ, je Krajobrazna osnova koja će inventarizirati krajobrazne tipove/područja KZŽ na različitim hijerarhijskim razinama, odrediti vrijednosti i pritiske na pojedine dijelove krajobraza, utvrditi njihovu ugroženost te dati mjere zaštite i smjernice za planiranje kao bi se očuvao regionalni krajobrazni identitet.</p>
Ostale informacije	Okvirni proračun se odnosi na izradu Krajobrazne Strategije (cca 350 000 kn) te izrade krajobrazne osnove za predložene aktivnosti (cca 550 000 kn)
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost Prioritetno područje javnih politika 1. Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR 2024. – 2027.

24.	Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
Sektor	Promet i mobilnost

Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Krapinsko-zagorska županija</p> <p>Partneri: Županijska uprava za ceste</p> <p>JLS na čijem teritoriju se grade biciklističke staze: Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice</p> <p>Hrvatske ceste</p> <p>Hrvatske vode</p>
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Ciljevi projekta:</p> <p>Opći cilj projekta je unapređenje mobilnosti i kvalitete kretanja stanovništva kroz uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture na području Krapinsko-zagorske županije.</p> <p>Specifični ciljevi projekta su:</p> <p>Osiguranje učinkovitog prometnog rješenja</p> <p>Smanjenje zagađenja i devastacije okoliša</p> <p>Povećanje sigurnosti biciklista</p> <p>Ciljne skupine:</p> <p>Korisnici izgrađene biciklističke infrastrukture</p> <p>Dionici lokalne zajednice</p> <p>Lokalno stanovništvo</p> <p>Turisti</p>
Lokacija	Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice
Opis projekta	<p>Projekt uspostave mreže biciklističkih staza na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture i to na 3 ključna pravca na području Krapinsko-zagorske županije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veliko Trgovišće - Zabok - Krapina - Macelj 2. Pregrada - Krapinske Toplice - Zabok 3. Mokrice (Oroslavje) - Bračak (Zabok) - Zlatar Bistrica - Marija Bistrica. <p>Projektom se želi osigurati upravljanje mobilnošću na način da se osigura alternativni i zdraviji način kretanja lokalnog stanovništva te poveća sigurnost korisnika biciklističke infrastrukture. Također, projekt će utjecati na rješavanje problema koje današnji prometni sustavi generiraju, poput gubitka vremena, ljudskih života, štetnog utjecaja na okoliš, štetnog utjecaja na zdravlje ljudi i veliko zauzimanja prostora.</p> <p>Na području Krapinsko-zagorske županije, do 2021. godine nije postojala niti jedna cesta sa označenom biciklističkom trakom, već su sve prometnice (ukupno 299 km nerazvrstanih cesta, 37,3 km županijskih i 18,86 km državnih cesta) kategorizirane za mješoviti promet.</p> <p>Projektom će se upravo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati kvaliteta kretanja stanovništva 2. Povećati učinkovitost prometnih rješenja 3. Smanjiti zagađenje i devastaciju okoliša 4. Povećati sigurnost 5. Razviti društveno prihvatljiv oblik prometa
Okvirne aktivnosti projekta	<p>I. Faza: Izrada projektno-tehničke dokumentacije (1.462.500,00 kn)</p> <p>II. Faza: izgradnja i opremanje biciklističke infrastrukture na području KŽŽ (odabir izvođača radova, odabir nadzora nad radovima, izvođenje radova i opremanje te ishođenje uporabne dozvole) (46.000.000,00 kn)</p>
Okvirni proračun	47.462.500,00 kuna

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projektna ideja
Ostale informacije	Potrebno izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer 3. ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA SC 10 Održiva mobilnost Prioritetno područje javnih politika 2. Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti Mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	Priprema: 2021.-2022. (I. faza) Provedba: 2023.-2025. (II. faza)

5.6.2. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Kako je već izneseno u podpoglavlju analize projekata, velika većina projekata je u visokoj fazi spremnosti i može započeti s provedbom već u 2021. ili 2022. godini. U svim projektima koji su ocjenjeni potpuno spremni za provedbu nema prepreka za izvođenje u formalnom smislu (vlasnički odnosi, prostorno planske odrednice) te se može utvrditi da dinamika početka realizacije ovisi isključivo o administrativno-institucionalnim kapacitetima nositelja i partnera, odnosno brzini dovršetka tehničke dokumentacije gdje je to slučaj, i dužini postupaka javne nabave. Od ukupno 23 projekta, njih šest predviđa se započeti u tekućoj, 2021. godini, a još jedanaest projekata započet će u 2022., dok su ostali planirani za realizaciju od 2023. godine nadalje. S tim u vezi valja naglasiti da je terminski plan u datom trenutku indikativan, s obzirom da se radi o dinamičkoj kategoriji. Vremenski plan provedbe će se, kao i ostali provedbeni dijelovi Plana, korigirati sukladno razvoju na terenu te ishodima praćenja i vrednovanja Plana.

Grafički prikaz inicijalno utvrđene vremenske dinamike provedbe projekata od strateškog značaja prikazan je dijagramom niže.

5.7. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela

5.7.1. Opisi projekata

Na području Krapinsko-zagorske županije nalaze se strateški projekti od značaja čija provedba i financiranje nisu u nadležnosti Županije, ali je njihov utjecaj značajan za razvoj Krapinsko-zagorske županije, a riječ je o sljedećim projektima javnih tijela i institucija s nacionalne razine:

Naziv projekta	Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
Sektor	Promet
Partnerstvo i dionici	Nositelj: HŽ-INFRASTRUKTURA Dionici: Krapinsko- zagorska županija, Varaždinska županija i Međimurska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izgradnja "brze pruge" koja će gradove Čakovec i Varaždin, preko Krapine/Sveti Križ Začretje povezati s Gradom Zagrebom. „Lepoglavska spojnica“ imat će ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika, čime će se velikom broju građana u sjeverozapadnom dijelu RH omogućiti učestala i brža putovanja na posao i u školu. Pruga će podići i značaj teretnog prijevoza u tranzitu, te će poboljšati konkurentnost gospodarstva sjeverne Hrvatske.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija, Varaždinska županija <p>Izvor: https://www.hzinfra.hr/projekt-povezivanja-zeljeznicom-unutar-funkcionalne-regije-sredisnje-hrvatske-lepoglavska-spojnica/</p>
Opis projekta	Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske od 2017. do 2030. godine predviđena je izgradnja „nove pruge Krapina - Golubovec na pravcu prema Varaždinu - Kotoribi - Murakereszturu - Bratislavi i Beču, kao dio razvojne strategije modernizacije i razvoja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj. U skladu s tim strateškim opredjeljenjem, Krapinsko – zagorska i Varaždinska županija su u svojim prostornim planovima predvidjele izgradnju ove željezničke pruge. U proteklom razdoblju razmatrane su mogućnosti razvoja i izgradnje spoja željezničkom vezom između središta županija pa je definirano nekoliko mogućih pravaca spoja. U varijantama dominira kao početna točka Lepoglava na željezničkoj pruzi Varaždin – Golubovec, dok je na dionici između Svetog Križa Začretje i Krapine razmatrano više varijanti spoja na željezničku prugu Zabok – Đurmanec. Nova pruga Lepoglava – Krapina/Sveti Križ Začretje dio je projekta modernizacije i gradnje željezničke infrastrukture od Čakovca i Varaždina prema Zaboku i Zagrebu. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.

	<p>"Lepoglavska spojnica" osim lokalnog značaja za KZŽ i RH, ima i međunarodno značenje jer je uvrštena u mrežu budućih koridora 4 država (Hrvatska, Slovenija, Mađarska i Austrija). Pruga je vrlo važna i za lokalni prijevoz, jer će osim povezivanja većih gradova igrati i ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika u županijama i time omogućiti učestala i brza putovanja na posao i u školu velikom broju građana u sjevernoj prometnoj podregiji. Pruga ima važnost i za teretni prijevoz, kako u tranzitu tako i u poboljšanju konkurentnosti gospodarstva sjeverne Hrvatske.</p> <p>Detaljnim razmatranjem mogućnosti željezničke veze između ovih županija, očekuje se nova kvaliteta uspostave brzog i efikasnog prijevoza putnika u trajanju unutar jednog sata između regionalnih središta sjeverozapadne Hrvatske (Čakovec, Varaždin) s Zagrebom što doprinosi razvoju ovog dijela Republike Hrvatske te omogućava kvalitetu života u okviru dnevne migracije. Također, značajno se poboljšavaju prometne veze unutar funkcionalne regije. U dosadašnjim aktivnostima definiran je projektni zadatak za izradu studijske dokumentacije kojim je predviđena izrada studijske dokumentacije kojom bi se konačno i precizno utvrdila trasa predmetne pruge, a kroz studiju izvodljivosti i analizu troškova i koristi definirala i isplativost ove investicije. Dana 17. prosinca 2018. g. potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt povezivanja željeznicom unutar fikcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekta Europske unije te HŽ Infrastrukture prema kojem je dodijeljeno HŽ Infrastrukturi 9.527.947,50 kuna bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije, što čini 85% procijenjene vrijednosti. Ujedno, potpisan je partnerski sporazum između Međimurske, Varaždinske, Krapinsko – zagorske županije i HŽ Infrastrukture o zajedničkim aktivnostima na izradi studijske dokumentacije. 10. veljače 2020. godine potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije za projekt „Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnje Hrvatske – Lepoglavska spojnica“. Ugovor izrade studijske dokumentacije vrijedan je 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a), od kojih Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. sufinancira 85 posto sredstava, a 15 posto HŽ Infrastruktura. Procjenjuje se da bi duljina novog spoja između Lepoglave i dionice željezničke pruge između Svetog Križa Začretja i Krapine bila duga do 20 km, ovisno o konačno odabranoj varijanti, što će u konačnici odrediti i eventualnu procijenjenu investitorsku cijenu realizacije.</p> <p>Gradnja nove pruge uklapa se u europske strategije prometnog razvoja koje favoriziraju željeznicu kao brz, učinkovit i ekološki prihvatljiv način prijevoza. Pridonijet će razvoju integriranog prijevoza putnika (IPP) u sjevernoj Hrvatskoj, koji je odgovor na izazove mobilnosti, jer osigurava povezanost čitave sjeverne regije međusobno i sa Zagrebom. Regionalna povezanost sa Zagrebom pridonosi boljim poslovnim mogućnostima, kvaliteti života, rastu BDP-a i smanjenju iseljavanja stanovništva.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<ul style="list-style-type: none"> • izrada Studijske dokumentacije (U sklopu studijske dokumentacije analizirat će se i utjecaj na okoliš kao podloga za izradu daljnje dokumentacije vezane uz izradu Studije utjecaja na okoliš u sljedećoj fazi projektiranja) • Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole • Izgradnja nove dionice i modernizacija pruge
Okvirni proračun	<p>Procjena ukupne investicije: 400.000.000,00 EUR (PDV uključen)/ 3.000.000.000,00 kn (PDV uključen)</p> <p>Izvor financiranja projektne dokumentacije je pozicija u državnom proračunu i sredstva EU fondova: Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije ukupne vrijednosti 13.871.100,00 kuna i prihvatljivih</p>

	troškova u iznosu 11.209.350,00 kuna, od čega EU sufinancira 9.527.947,50 kuna
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Razina pripremljenosti:</p> <p>10.veljače 2020. potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije te je rok za izradu 13 mjeseci od dana sklapanja ugovora.</p> <p>U tijeku je izrada Studijske dokumentacije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studija povezivanja "Lepoglavskom spojnicom" s idejnim rješenjima, 2. Studija izvodljivosti, 3. Analiza troškova i koristi <p>ukupne vrijednosti 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a) od čega se 85% sufinancira iz Europskih fondova.</p> <p>Dokumentacija je podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije (idejni projekt, izmjena/usklađivanje prostorno-planske dokumentacije, utjecaj na okoliš, glavni projekt te otkupa zemljišta i ishođenje građevinske dozvole, koji su preduvjet za gradnju pruge).</p>
Ostale informacije	Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. srpnja 2019. godine donijela Zaključak kojim podupire realizaciju Projekta povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica, prema kojemu se željezničkom vezom povezuju Čakovec, Varaždin i Zagreb novom željezničkom prugom između Lepoglave i Svetog Križa Začretja/Krapine. Zadužuje se Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture da, u suradnji s društvom HŽ Infrastruktura d.o.o. te Međimurskom, Varaždinskom i Krapinsko-zagorskom županijom, sukladno svojoj nadležnosti, razmotri mogućnosti financiranja Projekta iz ovoga Zaključka. Nositelj Projekta iz Zaključka Vlade je društvo HŽ Infrastruktura d.o.o., a za koordinaciju svih aktivnosti vezano uz provedbu Zaključka određuje se Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija</p> <p>SC 10. Održiva mobilnost</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 1. Modernizacija željezničkih pruga, promicanje integriranog urbanog prijevoza i prijevoza tereta željeznicom</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 10. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti</p> <p>Mjera 10.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	<p>Izrada Studijske dokumentacije: veljača 2020.- veljača 2021.</p> <p>Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole: ožujak 2021.- lipanj 2021.</p> <p>Izgradnja i modernizacija: 2022.- 2026./2027.</p>

Naziv projekta	Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina
Sektor	Promet
Partnerstvo i dionici	<p>Nositelj: Hrvatske ceste</p> <p>Suradnja sa Krapinsko-zagorskom županijom i Zagrebačkom županijom, suradnja sa MMPI i Hrvatskim cestama na nastavku izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum</p>

	Suradnja sa Krapinsko-zagorskom županijom, Gradom Krapina i Općinom Sveti Križ Začretje i suradnja sa MMPI i Hrvatskim cestama na nastavku izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina
Ciljevi, ciljne skupine i korisnici projekta	<p>Ciljevi projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podizanje kvalitete prometne infrastrukture jugoistočnog dijela KZŽ • Rasterećenje prometnica u Zagrebu • Poboljšanje povezanosti autocesta A2 Zagreb – Macelj i A3 Zagreb – Varaždin – Goričan • Brža i sigurnija vožnja za korisnike uz Brzu cestu te za razvoj gospodarstva ovog područja.
Lokacija	Krapinsko-zagorska županija
Opis projekta	<p>Projektom se planira nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje spojne ceste Zabok – Krapina prema glavnim fazama:</p> <p>Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - realizirano</p> <p>Faza II- Zabok- Sveti Križ Začretje</p> <p>Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec</p> <p>Faza IV- Sveti Križ Začretje- Krapina- u tijeku izgradnja</p> <p>Faza V– Zlatar Bistrica – Breznički Hum</p> <p>Nastavkom izgradnji cesta želi se poboljšati prometna povezanost unutar same županije i sa susjednim županijama.</p>
Okvirne aktivnosti projekta	<p>Popis aktivnosti:</p> <p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 07.10.2015. godine otvorena je I. dionica Brze ceste Mokrice – Andraševac (Bračak) dužine 5,2 km ukupne vrijednosti 254 milijuna kuna. • 06.02.2017. godine puštena je u promet II. dionica od Andraševca (Bračak) do Bedekovčine dužine 6,4 km ukupne vrijednosti 120.000.000,00 kuna. • 25.10.2019. godine puštena u promet III. dionica od Bedekovčine do Zlatar Bistrice (6,1 km) ukupne vrijednosti 145.000.000,00 kuna. • Sveukupno izrađeno 17,7 km u vrijednosti od 519.000.000,00 kuna (dionice Mokrice - Andraševac, Andraševac - Bedekovčina i Bedekovčina - Zlatar Bistrica) • Dionica Kašina – Zlatar Bistrica: ishođena lokacijska dozvola. Ugovorena Etapa 1 (izgradnja kolnika čvor Zlatar Bistrica – raskrižje u razini Marije Bistrice, duljine cca 2,7 km brze ceste i 1,3 km spojne ceste. U tijeku je izrada glavnih projekata s rokom dovršetka 30.09.2021. • Dionica Popovec – Kašina, duljine 6,1 km – Prva faza, Raskrižje Klaka, je izgrađeno i pušteno u promet. U tijeku su izrade glavnih projekata za fazu II i III dionice Popovec – Kašina. • Spojna cesta prema Brezničkom Humu, duljine 19,5 km – izrađena je novelacija idejnog rješenja. Po okončanju izmjena prostorno-planske dokumentacije, slijedi izrada nove Studije utjecaja na okoliš. <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Spojna cesta Zabok – Krapina – I. faza dionica Zabok – Sveti Križ Začretje duljine 6,2 km (vrijednosti 43.700.000,00 kuna) puštena je u promet 06.04.2017. godine. • U kolovozu 2019. godine započela je izgradnja II. dionice od Svetog Križa Začretja do Velike Vesi (Lepajci, Krapina) dužine 4,8 km. Ugovorena vrijednost radova je 57.420.000 kuna s rokom završetka radova 24 mjeseca. • Za dionicu Velika Ves (Lepajci) – Krapina, duljine 2,36 km je izrađena i novelirana projektna dokumentacija na razini glavnog projekta. Izrađeni su i ovjereni parcelacijski elaborati, te je u tijeku prikupljanje dokaza pravnog interesa radi ishođenja građevinske dozvole čije se ishođenje očekuje oko 01.07.2021
Okvirni proračun	<p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum: 900.000.000,00 kn</p> <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina: 85.651.500,00 kn</p>
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	<p>Razina pripremljenosti po preostalim fazama:</p> <p>Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dionica Kašina - Zlatar Bistrica: ishođena lokacijska dozvola. Ugovorena Etapa 1. U tijeku je izrada glavnih projekata. • Dionica Popovec - Kašina, duljine 6,1 km - Prva faza raskrižje Klaka, je izgrađeno. U tijeku su izrade glavnih projekata za fazu II i III. • Spojna cesta prema Brezničkom Humu, duljine 19,5 km - izrađena je novelacija Idejnog rješenja. <p>Nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U kolovozu 2019. godine započela je izgradnja II. dionice od Svetog Križa Začretja do Velike Vesi (Lepajci, Krapina), duljine 5 km • Za dionicu Velika Ves (Lepajci) - Krapina, duljine 2,36 km je izrađena i novelirana projektna dokumentacija na razini glavnog projekta. Izrađeni su i ovjereni parcelacijski elaborati, te je u tijeku prikupljanje dokaza pravnog interesa radi ishođenja građevinske dozvole
Ostale informacije	/
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	<p>Razvojni smjer: Zelena i digitalna tranzicija</p> <p>SC 10. Održiva mobilnost</p> <p>Prioritetno područje javnih politika 2. Uspostava novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost</p>
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	<p>Posebni cilj 10. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti</p> <p>Mjera 10.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p>
VREMENSKI OKVIR PROVEDBE	2021.-2024.

Naziv projekta	VATROGASNO VJEŽBALIŠTE
-----------------------	-------------------------------

Sektor	Zaštita ljudi i imovine
Partnerstvo i dionici	Nositelj: Hrvatska vatrogasna zajednica Partner: Krapinsko zagorska županija
Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta	Cilj projekta je izgradnja i ustrojavanje Vatrogasnog vježbališta za osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Uspostavom centralnog vježbališta omogućiti će se cjelokupna obuka na jednom mjestu te unaprijediti kvaliteta i relevantnost programa za obrazovanje većeg broja polaznika i postići veća suradnja vatrogasnih kadrova kako na profesionalnoj, tako i na dobrovoljnoj razini. Ciljane skupine: profesionalne vatrogasne postrojbe i dobrovoljna vatrogasna društva
Lokacija	Grad Oroslavje
Opis projekta	Izgradnja i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Projekt je posebice usmjeren na treniranje i stvaranje ljudskog potencijala vezanog za odgovor u prirodnim katastrofama na području Republike Hrvatske. Kao centralno vatrogasno vježbalište, centar postaje mjesto u kojem se stvara ljudski kapital na profesionalnoj i dobrovoljnoj bazi (profesionalne vatrogasne postrojbe te dobrovoljna vatrogasna društva). Ujedno, u fokusu projekta je obnova brownfield lokacije stare vojarne kojom se doprinosi revitalizaciji napuštenih područja i iskorištava se postojeći potencijal.
Okvirne aktivnosti projekta	Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta; Izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom; izrada vatrogasnog tornja opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgrade
Okvirni proračun	22.510.000, 00 kn
Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu	Projekt posjeduje svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju
Ostale informacije	U prvom kvartalu 2020. godine održan je sastanak s predstavnicima Hrvatske vatrogasne zajednice u Gradu Oroslavju na temu pripreme projekta i daljnjih koraka; uređena jedna već postojeća zgrada (promijenjen krov, uređen WC, osposobljena predavaona, u zgradu sproveden priključak vode i niskonaponska mreža temeljem odobrenja Ministarstva za državnu imovinu); redovito se uređuje okoliš i pripremljena travnata površina za potrebe izvođenja vatrogasnih vježbi te su stvoreni minimalni uvjeti za izvođenje praktičnih vježbi; predan projektni prijedlog „Izgradnja Vatrogasnog vježbališta Stubička Slatina“ u okviru prijedloga projekata i programa za financiranje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost s mogućnošću početka 1.2.2021, procijenjena vrijednost početne investicije 1,7 milijuna EUR-12.920.000,00 kn (upravna zgrada i vatrogasni toranj).
Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS	Razvojni smjer: Jačanje otpornosti na krize SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj Prioritetno područje javnih politika 5. Unaprjeđenje sustava vatrogastva
Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.	Posebni cilj 9. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva Mjera 9.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

VREMENSKI PROVEDBE	OKVIR	Planirani početak: veljača 2021. Planirani završetak: prosinac 2023.
-------------------------------	--------------	---

5.7.2. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela

5.8. Financijski okvir provedbe

Financijskim okvirom Plana razvoja Krapinsko zagorske županije prikazuje se struktura sredstava potrebnih za provedbu pojedinih aktivnosti (mjera) Plana, kao i strateških projekata za cjelokupno razdoblje provedbe 2021. – 2027.

Ukupni financijski okvir za provedbu Plana razvoja iznosi 6.357.536.727, od čega 35,3% otpada na strateške projekte u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije (2.226.793.067 HRK), a 64,7 % na provedbu ostalih mjera Plana. Ukupna vrijednost svih strateških projekata iznosi 6.234.954.567 HRK, od čega vrijednost strateških projekata važnih za razvoj županije, a provode ih druga nacionalna tijela iznosi 4.008.161.500 HRK.

Tablica 2 Financijski okvir Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Ukupna vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
POSEBNI CILJ 1	207.796.240		31.169.436		176.626.804		
POSEBNI CILJ 2	7.773.875		1.166.081		6.607.794		
POSEBNI CILJ 3	4.987.160		4.987.160		0		
POSEBNI CILJ 4	1.326.933.113		199.039.967		1.127.893.146		
POSEBNI CILJ 5	126.070.000		18.910.800		107.159.500		
POSEBNI CILJ 6	3.150.000		3.150.000		0		
POSEBNI CILJ 7	338.032.339		50.704.851		287.327.488		
POSEBNI CILJ 8	3.375.000		3.375.000		0		
POSEBNI CILJ 9	283.795.000		42.569.250		241.255.750		
POSEBNI CILJ 10	22.510.000		3.376.500		19.133.500		
POSEBNI CILJ 11	4.033.114,000		604.967.100		3.428.146.900		
UKUPNO	6.357.536.727		963.415.845		5.394.120.882		

Generalno, izvori financiranja su:

- sredstva nositelja/partnera na projektu
- sredstava alocirana kroz proračun Županije;
- sredstava uložena kroz proračune jedinica lokalne samouprave
- sredstava koje ulaže Republika Hrvatska kroz državni proračun za investicije na području Županije;
- inozemni izvori, kao npr. projekti koji će se financirati u sklopu strukturnih i investicijskih fondova i mehanizama pomoći Europske unije te ostalih programa transnacionalne suradnje;
- kreditne institucije i ostalo.

Što se tiče financijskog okvira projekata od strateškog značaja, procjene su relativno robustne s obzirom da je većina projekata u visokoj fazi pripreme pa su iste temeljene na troškovnicima/ponudama, ili vlastitim procjenama predlagatelja. Gdje je to bilo moguće, odnosno kada stupanj pripremljenosti projekta to dozvoljava, napravljena je i struktura financiranja (očekivani iznosi iz pojedinih izvora).

Također, napravljene su i procjene dinamike utroška sredstava temeljem planirane dinamike realizacije. Iste sugeriraju da bi u prve tri godine provedbe Plana razvoja (2021. -2023.) za realizaciju projekata od strateškog značaja bilo potrebno osigurati oko 3,3 milijarde kuna (3.267.382.092 HRK), što je otprilike polovina ukupno planiranih sredstava za strateške projekte tijekom cijelog razdoblja provedbe. Ako se gledaju samo projekti u nadležnosti Županije i s njom povezanih tijela, apsorpcija sredstava u prve tri godine iznosi oko 1 milijardu kuna (1.005.633.467 HRK), što je 45% ukupnog iznosa za županijske projekte. Dinamika i struktura financijskog okvira za provedbu strateških projekata prikazana je tablicom u nastavku.

Procjena sredstava koja će se uložiti u provedbu mjera Plana izrađena je temeljem planova županijskog proračuna Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2023. te okvirne procjene za ostatak planskog razdoblja (2024.-2027.), s time što su za prve tri godine provedbe projekcije izražene pojedinačno za svaku godinu (2021., 2022. i 2023.). Također, napravljena je indikativna raspodjela prema izvorima financiranja. U plan nisu uključena sredstva koja će za iste ili slične aktivnosti ulagati jedinice lokalne samouprave s područja KŽŽ.

U svakom slučaju, prezentirani podaci o financijskim iznosima i alokacijama sredstava koja se očekuju iz lokalnog, županijskog i državnog proračuna te EU fondova, javnih poduzeća i ostalih izvora su u trenutku pripreme ovog dokumenta indikativni i temeljeni na konzultacijama s predlagateljima/nositeljima projekata i najboljim mogućim procjenama budućih fiskalnih i ekonomskih trendova. U tom smislu valja naglasiti da je financijski, kao i dinamički (terminski) plan provedbe temeljni alat praćenja i upravljanja procesom provedbe Plana razvoja te je kao takav podložan temeljitom nadzoru, kao i prilagodbi i promjenama.

Tablica 3 Financijski plan - projekti od strateškog značaja

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
1.	CENTAR ZDRAVLJA SRCA I MOZGA	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	KZŽ	380.000.000				323.000.000		57.000.000
2.	JACANJE ZDRAVSTVENIH KAPACITETA SPECIJALNE BOLNICE ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU STUBIČKE TOPLICE	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	KZŽ	171.183.113				145.505.646		25.677.467
3.	ZNANSTVENO-EDUKATIVNO-ZABAVNI CENTAR ZAGORJE "ZEZ"CENTAR ZAGORJE	KZŽ	Grad Donja Stubica, zadruga ZES	126.070.000	6.303.500	12.607.000		107.159.500		
4.	REVITALIZACIJA BEDEKOVČANSKIH JEZERA	Općina Bedekovčina	KZŽ	65.000.000	6.500.000	3.250.000		55.250.000		
5.	CRNA KRALJICA	Grad Krapina	KZŽ	74.223.081	7.422.308	3.711.154		63.089.620		
6.	CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KRAPINSKE TOPLICE	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	KZŽ	70.000.000		10.500.000		59.500.000		
7.	ŠEMNIČKE TOPLICE	Grad Krapina	KZŽ	116.546.240	11.654.624	5.827.312		99.064.304		
8.	EKOLOŠKI BAZEN PREGRADA	Grad Pregrada	KZŽ	15.000.000	1.500.000	750.000		12.750.000		
9.	CENTAR ZA PALIJATIVNU SKRIB	KZŽ	Centri za socijalnu skrb	15.000.000		2.250.000		12.750.000		
10.	KRAPINSKO- ZAGORSKA ŽUPANIJA 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA	KZŽ	Odabrane županijske institucije	7.527.000		1.129.050		6.397.950		
11.	BIZARENA - digitalni inovacijski centar	Poduzetnički centar KZŽ	KZŽ, ZARA, FER, SŠ Krapina, TVHZ	26.250.000		3.937.500		22.312.500		
12.	ENERGETSKO KLIMATSKI CENTAR KZŽ	REGEA	KZŽ, Poduzetnički centar	10.000.000		1.500.000		8.500.000		
13.	DIGITALIZACIJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA	KZŽ	Sve OŠ i SŠ	10.000.000		1.500.000		8.500.000		
14.	IZGRADNJA ŠKOLSKIH SPORTSKIH DVORANA	KZŽ	Grad Oroslavlje, općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice,	232.000.000		34.800.000		197.200.000		

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
			Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sv.Križ Začretje, Stubičke Toplice							
15.	CLELODNEVNI RAD U OSNOVNIM ŠKOLAMA KZŽ	KZŽ	JLS i odgojno obrazovne ustanove	232.000.000		34.800.000		197.200.000		
16.	CENTAR IZVRSNOSTI U POLJOPRIVREDI	SŠ Bedekovčina	KZŽ	26.032.339		3.904.851		22.127.488		
17.	“Sunce na dlanu”- FOTONAPONSKE ELEKTRANE NA KROVOVIMA JAVNIH ZGRADA	KZŽ	REGEA	45.000.000		6.750.000		38.250.000		
18.	ENERGETSKA OBNOVA ZGRADA JAVNE NAMJENE	KZŽ	škole i bolnice	38.700.000		5.805.000		32.895.000		
19.	JAČANJE KAPACITETA OPĆE BOLNICE ZABOK I BOLNICE HRVATSKIH VETERANA	Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	KZŽ	18.750.000		937.500	1.875.000	15.937.500		
20.	ZAVOD ZA HITNU MEDICINU KZŽ - zdravstveni hub hitne medicine	Zavod za hitnu medicinu KZŽ	KZŽ	10.000.000		500.000	1.000.000	8.500.000		
21.	MREŽA ZDRAVSTVENIH HUBOVA KAO INOVATIVNIH INKUBATORA ZA POTICANJE I PROMOCIJU ZDRAVLJA I ZDRAVOG NAČINA ŽIVLJENJA	KZŽ	JLS na čijim se teritorijima uspostavlja hub: Zabok, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada; medicinski fakulteti; farmaceutske tvrtke	500.000.000	25.000.000	25.000.000	25.000.000	425.000.000		
22.	PROJEKT IZGRADNJE ŠIROKOPOJASNE INFRASTRUKTURE PREMA JPP MODELU	KKŽ	REGEA, JLS	246.875,00		37.031		209.844		

R.br	Naziv projekta	Nositelj	Partneri	Procjenjena vrijednost (HRK)	Lokalni proračun	Županijski proračun	Državni proračun	EU	Kreditne institucije	Ostalo
23.	Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije	KZŽ	Zavod za krajobraznu arhitekturu Agronomskog fakulteta u Zagrebu	900.000,00		135.000		765.000		
24.	Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije	KZŽ	JLS-evi, ŽUC, HC, Hrvatske vode	47.462.500,00	2.373.125	2.373.125		40.343.125		2.373.125
25.*	Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica	HŽ- INFRASTRUKTURA	KZŽ	3.000.000.000			450.000.000	2.550.000.000		
26.*	Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina	Hrvatske ceste	KZŽ, ZŽ, MMPI	985.651.500			147.847.725	837.803.775		
27.*	VATROGASNO VJEŽBALIŠTE	Hrvatska vatrogasna zajednica	KZŽ	22.510.000			3.376.500	19.133.500		
UKUPNO				6.234.954.567	59.643.749	161.449.619	629.099.225	5.299.711.382	-	85.050.592
UKUPNO-SAMO PROJEKTI U NADLEŽNOSTI KZŽ (bez *)				2.226.793.067	59.643.749	161.449.619	27.875.000	1.892.774.107	-	85.050.592

*projekti čiji nositelji su druga nacionalna tijela, a od regionalnog su značaja za područje Krapinsko-zagorske županije

5.9. Organizacija provedbe

Organizacija provedbe Plana razvoja oslanja se na već uspostavljeni okvir i procedure iz prethodnog planskog razdoblja. U pripremu, provedbu i praćenje realizacije Plana je uključen širok krug dionika, s jasno definiranim ulogama i zadaćama vezano uz pojedinu fazu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije, kao i načinom njihove komunikacije i koordinacije. Ključni dionici su:

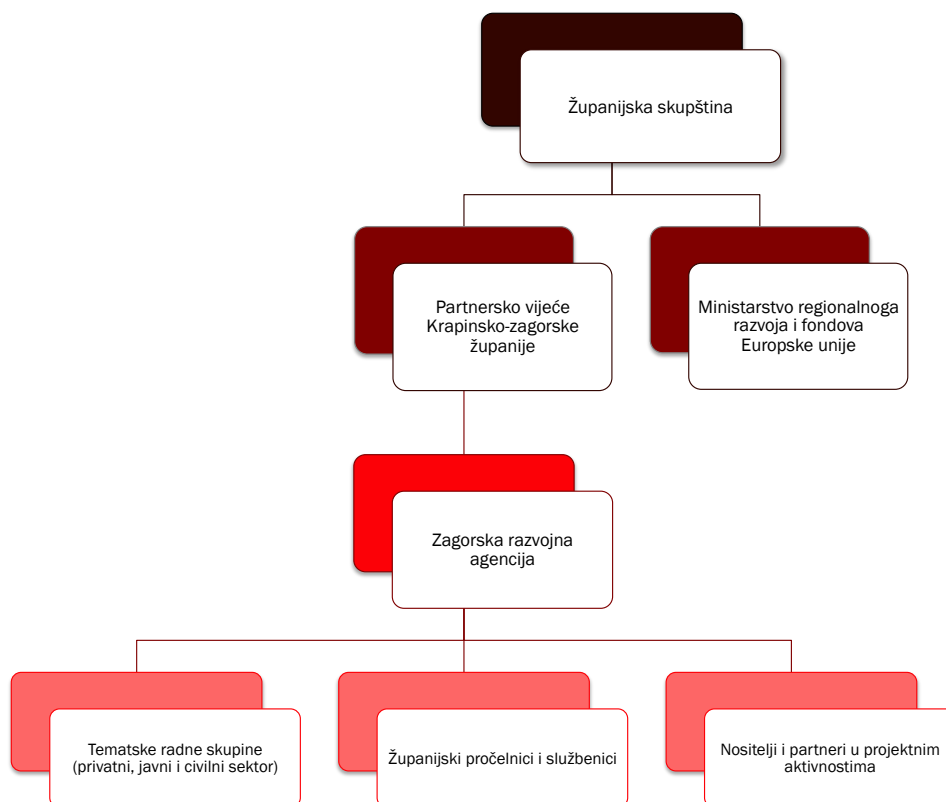
- Županijska skupština;
- Županijska uprava;
- Ravnatelj/ce, direktori/ce županijskih institucija;
- Tematske radne skupine za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije koje uključuju predstavnike javnog, civilnog i privatnog sektora, a podijeljeni su u skupine:
  - Gospodarstvo
  - Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života
  - Održivi razvoj prostora, okoliša i prirode
- Partnersko vijeće za područje Krapinsko-zagorske županije koje čine predstavnici regionalne samouprave, gradova i općina s područja županije, visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja, gospodarskih i socijalnih partnera s područja županije te predstavnici organizacija civilnog društva s područja županije;
- Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator Krapinsko-zagorske županije;
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.
- Nositelji pojedinih mjera i projekata navedenih u Planu koji su izravno uključeni u realizaciju putem provedbe navedenih aktivnosti.

Osim navedenih, u fazi pripreme Plana, a kasnije i praćenja i vrednovanja, sudjeluju i neovisni vanjski stručnjaci odnosno evaluatori sukladno Pravilniku o postupku vrednovanje. Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 6/19

Glavni operativni koordinator provedbe Plana razvoja jest Zagorska razvojna agencija koja je odgovorna za prikupljanje potrebnih informacija o provedbi, ostvarenju pokazatelja i izvještavanje sukladno Pravilniku.

Grafikon 6 Shematski prikaz glavnih dionika u pripremi i provedbi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

6. USKLAĐENOST PLANA RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2021.-2027. S RELEVANTNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

6.1. Usklađenost sa multi-sektorskim strateškim dokumentima

Kako bi se uspostavilo suglasje u planiranju regionalnog razvoja i usklađenost razvojnih ciljeva na svim razinama – od nacionalne do lokalne, planovi razvoja županija kao glavni mehanizmi srednjoročnog strateškog planiranja regionalne razine moraju biti usklađeni s relevantnim strateškim dokumentima Republike Hrvatske. Pri tome, s obzirom da je Plan razvoja multi-sektorski i sveobuhvatni planski dokument, isti treba reflektirati generalne razvojne pravce i prioritete razvoja države, a na razini regionalnih i sektorskih specifičnosti biti u suglasju sa sektorski orijentiranim i provedbenim dokumentima višeg reda. U tom smislu, najvažnija je veza Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije s planskim okvirima općeg društveno gospodarskog razvoja utvrđenih kroz Nacionalnu razvojnu strategiju (NRS) Republike Hrvatske do 2030. godine³¹ te Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPURH)³². Oba dokumenta posebnu pozornost posvećuju analizi tekućih trendova te sektorskih razvojnih dokumenata (strategija, programa, planova) čija realizacija posredno ili neposredno utječe na prostor, odnosno socio ekonomski razvoj.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske 2030 je krovni strateški dokument koji definira viziju razvoja te razvojne smjerove i strateške ciljeve društveno-gospodarskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine. Razvoj konkurentne, kreativne i sigurne zemlje, prepoznatljivog identiteta i kulture, kvalitetnih životnih uvjeta, očuvanih prirodnih resursa i jednakih prilika za sve (vizija NRS-a 2030.), namjerava se postići sinergijskim djelovanjem javnih politika u četiri smjera razvoja, odnosno 13 strateških ciljeva. Jedanaest posebnih ciljeva Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije u potpunosti su usklađeni s relevantnim i na regionalnoj razini primjenjivim strateškim ciljevima NRS-a, kako je prikazano u tablici ispod.

Tablica 4 Usklađenost posebnih ciljeva Plana razvoja KZŽ s razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima NRS-a 2030.

	Razvojni smjerovi i strateški ciljevi NRS	Posebni ciljevi Plana razvoja KZŽ
1. ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	SC 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
	SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
	SC 3: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
	SC4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	/
2. JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	SC 5: Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga i poticanje na zdrav i aktivan način života
	SC 7: Sigurnost za stabilan razvoj	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
3. ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA	SC 8: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
	SC 9: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje

³¹ NRS 2030 donio je Hrvatski sabor na sjednici 5. veljače 2021., a objavljena je u Narodnim novinama br. 13/21.

³² SPURH je donio Hrvatski sabor na sjednici 13. listopada 2017., a objavljena je u Narodnim novinama br. 106/17.

4. RAVNOMJERNI REGIONALNI RAZVOJ	SC 10: Održiva mobilnost	Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
	SC 11: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
	SC 12: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
	SC 13: Jačanje regionalne konkurentnosti	/

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske je krovni dokument koji određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju između pojedinačnih ciljeva gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja države te pritisaka na prostor i okoliš. Strategija utvrđuje uporišne vrijednosti i identitet hrvatskog prostora, stanje u prostoru i glavne izazove te temeljem istih utvrđuje koncept budućeg razvoja, kroz slijedeće prioritete teme:

- Održivost prostorne organizacije
- Očuvanost identiteta prostora
- Prometna povezanost
- Razvoj energetske sustava
- Otpornost na promjene

U tablici u nastavku dan je sažeti prikaz strateških usmjerenja prostornog razvoja Republike Hrvatske s korelacijom u odnosu na Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. -2027., odnosno poveznicom na mjere Plana kojima će se doprinijeti utvrđenim ciljevima prostornog razvoja:

PRIORITETI PROSTORNOG RAZVOJA	STRATEŠKA USMJERENJA / CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE	Mjere Plana razvoja KŽŽ
Održivost prostorne organizacije	Policentrični razvoj kao temelj održive prostorne organizacije; jačanje uloge srednjih i malih gradova te centralnih funkcija naselja	/
	Usklađivanje razvoja gradova i njihove funkcionalne regije (integrirani urbani razvoj, unapređivanje urbano-ruralnih veza)	/
	Razvoj ugodnih i uređenih gradova (pravo na priuštivo i kvalitetno stanovanje, uravnoteženo preplitanje funkcija i djelatnosti, gradovi za sve generacije, urbana mobilnost i zelena infrastruktura)	11.4. Unapređenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova
	Unapređenje vitalnosti i privlačnosti ruralnog prostora	PC8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje (mjere 8.1 do 8.7)
	Održivi razvoj i korištenje obalnog područja	/
	Smanjivanje regionalnih razlika i održivo planiranje razvojno specifičnih područja (npr. brdsko-planinska)	PC6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja (mjere 6.1 do 6.2)
	Unapređenje dostupnosti infrastrukturnih sustava (društvene, prometne i komunalne infrastrukture)	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8 Ulaganje u sportsku infrastrukturu 5.2 Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.11 Unaprijeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

		PC 11 Unapređenje prometne povezanosti poticanje održive mobilnosti
	Odmjereno korištenje prostora (izgrađeno-neizgrađeno, upravljanje prirodnim pokrovom, urbana pitanja poput brownfield investicija, urbanih sanacija i urbane preobrazbe i sl.)	9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
Očuvanost identiteta prostora	Održivo razvijanje zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
	Očuvanje i održivo korištenje kulturnog nasljeđa	5.1. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
	Unaprjeđivanje vrsnoće građenja i oblikovanja prostora	9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
	Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobrazza	9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
Prometna povezanost	Razvojanje prometnog sustava (cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa te intermodalnih sustava)	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
	Uključivanje u europsku prometnu mrežu	11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
	Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i e-usluga	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
Razvoj energetskog sustava	Povećanje i unapređenje sigurnosti opskrbe energijom	/
	Razvoj proizvodnje, prijenosa, transporta, skladištenja, distribucije i opskrbe energijom (uključujući povećanje udjela kogeneracijske proizvodnje)	/
	Povećanje udjela obnovljivih izvora energije	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
	Dalje povezivanje u EU i međunarodne energetske mreže	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
Otpornost na promjene	Prilagodba klimatskim promjenama	PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva (mjere 10.1 do 10.4)
	Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture	/
	Povećanje energetske učinkovitosti	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
	Održivo gospodarenje otpadom	9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
	Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
	Prilagođavanje promjenama uvjeta poslovanja	1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja

6.2. Usklađenost sa sektorskim i višesektorskim strategijama nacionalne razine

Velika većina sektorskih nacionalnih strategija pripremljene su za razdoblje do 2020. godine te kao takve nisu prikladne kao pokazatelj dugoročnih sektorskih strateških ciljeva, odnosno usporedbu s Planom razvoja. U vrijeme pripreme ovog Plana razvoja, na snazi su sljedeće sektorske strategije usvojene od strane Hrvatskog sabora:

- **Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 02. lipnja 2021. (NN 063/21)

Temeljni cilj ove strategije je ostvariti smanjenje emisije za 7% u sektorima izvan ETS-a (tržišta emisijama ugljičnim dioksidom), u odnosu na emisiju u 2005. godini. Niskougljična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom.

Skup mjera plana razvoja KZŽ unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje doprinose ostvarenju mjera Strategije niskougljičnog razvoja iz sektora poljoprivrede; skup mjera posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinose ostvarenju mjera u Strategiji u sektoru energetike, sektoru otpada te sektoru korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstva (LULUCF) te povezane aktivnosti dok skup mjera posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinose ostvarenju mjera iz sektora prometa. To su sljedeće konkretno mjere čijim aktivnostima se pridonosi niskougljičnom razvoju: 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu (uključuje razvoj ekološke poljoprivrede koja za razliku od konvencionalne emitira manje emisija stakleničkih plinova zbog smanjene upotrebe umjetnih mineralnih gnojiva), 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima (uključuje poticanje upotrebe biomase kao obnovljivog izvora energije), 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja (uključuje uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti), 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja potrošnje električne energije što posredno utječe i na smanjenje emisija stakleničkih plinova), 8.10. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja upotrebe fosilnih izvora kao izvora energije koji su odgovorni na klimatske promjene), 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda (smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta, povećanjem recikliranja te odvajanjem i upotrebom biootpada smanjuju se emisije stakleničkih plinova iz sektora gospodarenja otpadom) te sve mjere unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti - 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti, 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture, 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova, kojima se potiču aktivnosti povećanja učinkovitosti prometa, uvođenja elektromobilnosti, koncepta pametnih gradova, promoviranje korištenja javnog prijevoza te pješačkog i biciklističkog prometa i razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima. Sve navedene aktivnosti utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova i time pozitivno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena.

Skup navedenih mjera i aktivnosti u Planu razvoja direktno doprinose postizanju općih ciljeva Strategije: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao

dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.

Popis planiranih aktivnosti kojima će se doprinijeti ostvarenju navedenih mjera kojima se doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva Strategije na lokalnoj i regionalnoj razini nalazi se u Prilogu 1. Plana razvoja KZŽ.

- **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 07. travnja 2020. (NN 46/20)

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama u sljedećim sektorima: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere). Ova strategija modelira moguće scenarije utjecaja klimatskih promjena na životni okoliš u Republici Hrvatskoj te identificira utjecaje i izazove prilagodbe klimatskim promjenama, kao i moguće odgovore na iste. Za svako od područja definirane su i prioritizirane konkretne mjere prilagodbe klimatskim promjenama, a za njihovu provedbu definirani su ključni dionici, mahom državne institucije i tijela (agencije, ministarstva i zavodi).

Mjere iz Plana razvoja 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

U sklopu Posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva kroz aktivnosti jačanja kapaciteta ključnih dionika i informiranja stanovništva o klimatskim promjenama značajno će se jačati djelovanje JLPRS-a prema prilagodbi i jačanju otpornosti na klimatske promjene i samim time doprinijeti će se ciljevima i mjerama Strategije iz sektora upravljanje rizicima. Popis ostalih planiranih aktivnosti kojima će se doprinijeti ostvarenju navedenih mjera kojima se doprinosi ostvarenju zadanih ciljeva Strategije na lokalnoj i regionalnoj razini nalazi se u Prilogu 1. Plana razvoja KZŽ.

- **Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 28. veljače 2020. (NN 25/20)

Strategija definira različite scenarije razvoja energetskog sektora prema sektoru niskih emisija stakleničkih plinova te glavne strateške ciljeve u sektoru energetike: (i) rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije i zaustavljanjem pada domaće proizvodnje; (ii) razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije te (iii) veća energetska učinkovitost. Strateškim ciljevima ove strategije Plan razvoja KZŽ doprinijet će prvenstveno kroz mjeru 9.8 Povećanje energetske učinkovitosti.

- **Strategija upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. -2025.** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 02. listopada 2019. (NN 96/19)
- **Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 07. srpnja 2017. (NN 72/17)

Strategija definira pet strateških ciljeva, koji su u potpunosti obuhvaćeni mjerama pod Posebnim ciljem 8. Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem:

1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode → Mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
  2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara → Mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
  3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode → Mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
  4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi → Mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
  5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode → Mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
- **Strategija nacionalne sigurnosti** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 14. srpnja 2017. (NN 73/17) utvrđuje nacionalne interese, sigurnosno okruženje te strateške ciljeve, instrumente i mehanizme njihovog ostvarenja. Zbog prirode ove problematike, ciljeve ove strategije nije primjereno u potpunosti vezati na županijsku razinu, odnosno mjere Plana, no načelno se može utvrditi da je Plan razvoja KZŽ u skladu sa strateškim ciljevima kako ih definira ova strategija. Posebice se to odnosi na prvi navedeni cilj Strategije koji se odnosi na unaprjeđenje sustava civilne zaštite, jačanje sposobnosti zdravstvenog sustava, rizike od katastrofa i upravljanje kritičnim infrastrukturama, a što su sve teme obuhvaćene pojedinim mjerama Plana:
- Postizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštite stanovništva te kritičnih infrastruktura.
  - Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti.
  - Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane.
  - Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva.
  - Demografska obnova i revitalizacija hrvatskoga društva.
  - Razvoj državne uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje.
  - Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnoga poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta.
  - Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske.
  - Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda, kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu.

Pored gore navedenih, trenutno je važeće i nekoliko specifičnih sektorskih strategija koje je donijela Vlada Republike Hrvatske, a pokrivaju i period nakon 2020. godine:

- **Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2027-** usvojen na 67. sjednici Vlade
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2027.** je osnovni dokument za korištenje sredstava dostupnih Republici Hrvatskoj u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Nacionalni plan oporavka i otpornosti podijeljen je u pet osnovnih komponenti (Gospodarstvo, Javna uprava, pravosuđe i državna imovina, Obrazovanje, znanost i istraživanje, Tržište rada i socijalna zaštita, Zdravstvo) i jednu inicijativu (Obnova zgrada), a unutar svake komponente utvrđena je jedna ili više podkomponenti. Hrvatski Plan oporavka i otpornosti temelji se na strateškim dokumentima, programima, preporukama i obvezama te kao takav čini jasan i koherentan okvir za ostvarenje reformi, kao i razvojnih, socijalnih, okolišnih i svih drugih ciljeva Vlade u tekućem desetljeću. Plan oporavka usklađen je s ključnim i strateškim dokumentima, kao što su Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., Nacionalni program reformi 2019., Posebne preporuke Vijeća EU-a (Country-specific recommendations – CSR) u okviru Europskog semestra za 2019. i 2020., Akcijski plan za sudjelovanje Republike Hrvatske u tečajnom mehanizmu (ERM II) i Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine koja je temeljni strateški razvojni dokument za ovo desetljeće. Kao dokument koji ima uporište i poveznicu u nizu važnih programskih

dokumenata, Plan sadrži ambiciozne, ali ostvarive ciljeve u pogledu reformi i investicija ključnih za brži oporavak Hrvatske i za jačanje sposobnosti zemlje da se nosi s nepovoljnim šokovima i iznenadnim krizama uz manje ekonomske i društvene troškove. Plan je istovremeno alat za transformaciju gospodarstva koji će omogućiti oblikovanje inovativnih politika kroz modernizaciju te digitalnu i zelenu tranziciju gospodarstva čime će povoljno utjecati na dugoročni i održiviji razvoj Hrvatske. Jedan od glavnih ciljeva Nacionalnog plana oporavka i otpornosti je pridonijeti ubrzanom gospodarskom rastu. U Planu razvoja KZŽ definirano je 5 prioriteta područja ulaganja kojima se pridonosi usklađenosti sa NPOO-om.

- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030., donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 24. kolovoza 2017. (NN 84/2017) definira devet općih ciljeva prometnog razvoja na nacionalnoj razini:
  - CO1 – Promijeniti raspodjelu prometa putnika u prilog javnog prijevoza (JP) te oblicima prijevoza s nultom emisijom štetnih plinova. To uključuje JP u aglomeracijama i lokalnom regionalnom kontekstu (tramvaje, lokalne autobusne linije itd.), prijevoz željeznicom, javni prijevoz u pomorskom prometu (brodovima), autobusni prijevoz na regionalnim i daljinskim linijama, kao i pješake i bicikliste.
  - CO2 – Promijeniti raspodjelu prometa tereta u prilog željezničkog i pomorskog prometa te prometa unutarnjim plovnim putovima.
  - CO3 – Razviti prometni sustav (upravljanje, organiziranje i razvoj infrastrukture i održavanja) prema načelu ekonomske održivosti.
  - CO4 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na klimatske promjene.
  - CO5 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na okoliš (okolišna održivost).
  - CO6 – Povećati sigurnosti prometnog sustava.
  - CO7 – Povećati interoperabilnosti prometnog sustava (JP, željeznički, cestovni, pomorski i zračni promet te promet unutarnjim plovnim putovima).
  - CO8 – Poboľjšati integraciju prometnih modova u Hrvatskoj (upravljanje, ITS, VTMS, P&R itd.).
  - CO9 – Dalje razvijati hrvatski dio TEN-T mreže (osnovne i sveobuhvatne).

U Planu razvoja KZŽ jedan od prioriteta posebnih ciljeva je PC11 Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti koji će se realizirati kroz četiri mjere sukladne Strategiji prometnog razvoja Republike Hrvatske.

- Strategija radiološke i nuklearne sigurnosti za razdoblje 2017. – 2025. godine, donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 6. srpnja 2017. godine (NN 65/17) bavi se pitanjima zaštite ljudi i okoliša od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja. S obzirom da se radi o problematici koja je u isključivoj nadležnosti institucija na nacionalnoj razini, u Plan razvoja KZŽ nisu uključene specifične mjere koje bi mogle imati utjecaj na provedbu ove strategije.
- Nacionalna strategija kibernetičke sigurnosti donesena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 07. listopada 2015. (NN 108/2015) definira načela, opće i specifične ciljeve Strategije, kao i relevantne dionike i načine suradnje između istih. Sastavni dio Strategije je i Akcijski plan koji razrađuje konkretne mjere za provedbu Strategije, nositelje i rokove. S obzirom da se radi o problematici koja je od nacionalne važnosti, velika većina akcijskog plana i odgovornosti odnosi se na strukture na nacionalnoj razini, a angažman jedinica sub-nacionalne razine vlasti očekuje jedino u sklopu Cilja 1.2 Razvoj i jačanje svijesti o sigurnosti u kibernetičkom prostoru, Mjera 1.2.4, čiji su nositelji Ministarstvo uprave i pružatelji usluga elektroničke uprave. Ova mjera predviđa da će *pružatelji e-usluga ostvariti blisku suradnju s nadležnim tijelima za koordinaciju prevencije i odgovara na ugroze informacijskih sustava* te da će se razmotriti potreba prilagodbe zakonskih rješenja kako bi ta suradnja bila brza i efikasna. Predviđa se i izrada obrazovnog modula o sigurnom korištenju informacijskih sustava te organiziranje provedbu obuke zaposlenih u javnom sektoru, kao i korisnika usluga e-Građani (e-learning).

Osim s navedenim strateškim aktima, Plan razvoja usklađen je i sa sljedećim dokumentima:

- Europskim zelenim planom koji za cilj ima postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije

- o Strategijom Europske unije za bioraznolikost do 2030. kojom se želi omogućiti da se bioraznolikost do 2030. godine počne oporavljati u korist ljudi, klime i planeta.

Tijekom planiranja i provedbe projekata, Krapinsko-zagorska županija i drugi prijavitelji projekata pridržavat će se osnovnih načela EU ključnih za sve sektore djelatnosti. Naglasak je stavljen na dva horizontalna načela, jednake mogućnosti i održivi razvoj. Načelo jednakih mogućnosti podrazumijeva izbjegavanje diskriminacije po različitim osnovama i različitim područjima, odnosno izbjegavanje svakog oblika socijalne isključenosti i nejednakog postupanja. Održivi razvoj podrazumijeva zaštitu okoliša, učinkovitu upotrebu resursa, bioraznolikost, otpornost na krizne situacije i sprečavanje rizika uz izbjegavanje ugrožavanje okoliša i nepovratnog gubitka neobnovljivih prirodnih potencijala.

6.3. Povezanost strateškog okvira Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. i ciljeva održivog razvoja Programa UN-a za održiv razvoj 2030.

UN Ciljevi održivog razvoja (Sustainable Development Goals, SDG), zvani i Globalni ciljevi, prihvaćeni su od strane svih članica Ujedinjenih naroda 2015. godine. Radi se o univerzalnom pozivu na djelovanje kako bi se ostvario svijet bez siromaštva, zaštitio planet te osigurali mir i prosperitet do 2030. godine. UN-ovih 17 ciljeva su integrirani, tj. uvažavaju da će djelovanje u jednom od područja utjecati na ostala te da razvoj mora obuhvatiti društvenu, ekonomsku i okolišnu održivost. Zagorska razvojna agencija je 2020. godine predala zahtjev za pristupanje, a od travnja 2021. je i postala članica UN Global Compact, dobrovoljne inicijative tvrtki koje usklađuju svoje poslovanje s UN ciljevima održivog poslovanja i primjerom promiču principe društveno odgovornog poslovanja. UN Global Compact najveća je svjetska inicijativa za održivi razvoj i korporativnu održivost, s više od 12.000 članica u 160 država među kojima je i 48 članica iz Hrvatske.

UN cilj održivog razvoja	Naziv na engleskom	Naziv na hrvatskom*
1	No poverty	Svijet bez siromaštva
2	Zero hunger	Svijet bez gladi
3	Good health and well-being	Zdravlje i blagostanje
4	Quality education	Kvalitetno obrazovanje
5	Gender equality	Rodna ravnopravnost
6	Clean water and sanitation	Čista voda i sanitarni uvjeti
7	Affordable and clean energy	Pristupačna i čista energija
8	Decent work and economic growth	Dostojanstven rad i gospodarski rast
9	Industry, Innovation, and Infrastructure	Industrija, inovacije i infrastruktura
10	Reducing inequalities	Smanjenje nejednakosti
11	Sustainable cities and communities	Održivi gradovi i zajednice
12	Responsible consumption and production	Odgovorna potrošnja i proizvodnja
13	Climate action	Odgovor na klimatske promjene
14	Life below water	Očuvanje vodenog svijeta
15	Life on land	Očuvanje života na kopnu

UN cilj održivog razvoja	Naziv na engleskom	Naziv na hrvatskom*
16	Peace, justice and strong institutions	Mir, pravda i snažne institucije
17	Partnership for the goals	Partnerstvom do ciljeva

*Prijevod preuzet s mrežne stranice projekta LORA: <http://lora.bioteka.hr/un-ciljevi-odrzivog-razvoja/>, pristup 9.4.2021.

U tablici u nastavku dan je pregled ciljeva iz Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i UN ciljeva održivog razvoja s kojima su usklađeni.

Prioritetno područje Plana razvoja KZŽ	Posebni cilj Plana razvoja KZŽ	UN cilj održivog razvoja
Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	
	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	
	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	
Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	
	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	

Prioritetno područje Plana razvoja KZŽ	Posebni cilj Plana razvoja KZŽ	UN cilj održivog razvoja
	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	
Obrazovanje za sve generacije	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	
	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	
Zelena, očuvana i sigurna županija	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	
	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	
Povezaniya županija	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

7.1. Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Praćenje provedbe Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije predstavlja proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati napredak realizacije posebnih ciljeva i uspješnost provedbe mjera definiranih u Planu razvoja. Praćenjem provedbe se utvrđuje svrhovitost korištenja planiranih resursa (ljudskih, materijalnih, financijskih), ostvarenje željenih ishoda i učinaka prema ciljnim skupinama u zadanim rokovima. Sustavnim praćenjem provedbe smanjuju se rizici od neočekivanih i nepovoljnih situacija te se omogućuje pravovremena modifikacija u slučaju potrebe.

Temeljem članka 45. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017)³³ Zagorska razvojna agencija, kao akreditirani regionalni koordinator, odgovorna je za praćenje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja. Način praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja, u ovom slučaju Plana razvoja, definiran je Pravilnikom³⁴ prema kojem je regionalni koordinator (Zagorska razvojna agencija) dužan prikupljati i unositi podatke o uspješnosti ostvarenja pokazatelja ishoda u odnosu na ciljne vrijednosti pokazatelja u informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem. Odnosno, ukoliko izvještavanje putem informacijskog sustava ne bi bilo moguće, koristit će se obrasci iz Priručnika o strateškom planiranju ili drugi prikladan način izvještavanja, a sve u skladu s uputama nadležnog Ministarstva.

Pokazatelji s ciljnim vrijednostima koje se trebaju ostvariti do kraja razdoblja koje obuhvaća Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. prikazani su u sljedećoj tablici i podijeljeni su prema posebnim ciljevima Plana razvoja.

Tablica 5 Pokazatelji ishoda

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.
1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% ³⁵ (2019.)	18%
	OI.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	95%
	OI.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3
	OI.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3
	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250.000
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550.000
2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021)	3
	OI.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500
	OI.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600
3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	OI.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17
4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14
	Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KŽŽ	18,6% (2021.)	30%

³³Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_123_2798.html

³⁴ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_6_136.html

³⁵ Obuhvaća male i srednje poduzetnike, mikro i veliki poduzetnici nisu uključeni. Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, FINA

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST 2027.
te poticanje na zdrav i aktivan način života	OI.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZŽ	5,53 (2019.)	7,0
5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	31,0 (2020.)	33
	OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	+10%
6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokacijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)
7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	OI.02.1.29 Stopa zaposlenosti	43,1 % (2019.)	50,0 %
	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	41 (2020./2021.)	50 (2027./2028.)
	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku	912,72 (2019)	950
	OI.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja	74 % (2018./2019.)	80 %
	OI.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja	93 (2020./2021.)	150 (2027./2028.)
	OI.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi koja je upisana u diplomski studij	(2019.)	4,6%
	OI.02.4.16 Stanovništvo s tercijarnim obrazovanjem	10,68 (2011.)	20,0
	OI.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	1.14% (2019./2020.)	2%
8. Ruralni razvoj i poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9.150
9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	OI.02.6.18. Stupanj recikliranja komunalnog otpada	16,2% (2019.)	25%
	OI.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	0 ha (2020.)	21 ha
	OI.02.6.61 Površina održavanih biološki vrijednih staništa	13 ha (2020.)	34 ha
	Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	12.000 kW, 14.000.000,00 kWh
10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	OI.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15 (2020.)	17
11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije	666 (2018.)	450
	OI.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine	asfalt: 2.248,58 km (2020.)	2.500 km
		makadam: 1.097,64 km (2020.)	1000 km
		zemljana podloga: 466,93 km (2020.)	400 km
		sveukupno: 3.813,15 km (2020.)	3.900 km
OI.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	9 (2020.)	20	

Sukladno članku 15. Pravilnika, Zagorska razvojna agencija, kao nositelj izrade Plana razvoja, podnosi predstavničkom tijelu jedinice regionalne samouprave (Skupština Krapinsko-zagorske županije) godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja do 31. ožujka tekuće godine.

U svrhu efikasnijeg sustava praćenja i izvješćivanja o provedbi Plana razvoja, u proces će biti uključena uspostavljena mreža lokalnih koordinatora koju čine predstavnici (i njihovi zamjenici) JLS s područja Krapinsko-zagorske županije kao i druga javna tijela i službe, a koji će omogućiti Regionalnom koordinatoru prikupljanje podataka potrebnih za ispunjenje njegovih zadaća praćenja i izvješćivanja .

7.2. Vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije

Sukladno članku 48. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) te Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015)³⁶ Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. podliježe postupcima vrednovanja te je donesena Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine³⁷ kao srednjoročnog akta strateškog planiranja Krapinsko-zagorske županije.

Sukladno članku 6. Pravilnika, Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije podliježe postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe i nakon provedbe te je Planom vrednovanja utvrđen tijek provedbe postupka vrednovanja Plana razvoja na sljedeći način:

- **Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje)**

Prethodno vrednovanje pruža osnovu za praćenje i buduće vrednovanje provedbe Plana razvoja usmjeravajući koherentno oblikovanje prioriteta javne politike Krapinsko-zagorske županije u odnosu na nadređene politike te jasno postavljanje mjerljivih posebnih ciljeva, odnosno njihovih pokazatelja ostvarenja. U tu svrhu osnovan je i imenovan tim za vrednovanje Plana razvoja KZŽ 2021.-2027. koji se sastoji od unutarnjih i vanjskih stručnjaka koji će tijekom izrade Plana razvoja vrednovati analizu stanja, SWOT analizu, strateški okvir, provedbeni mehanizam i financijski okvir provedbe mjera Plana razvoja. Zaključci i savjeti evaluatora integriraju se u nacrt Plana tijekom izrade. Tim za vrednovanje svoje izvješće podnosi Zagorskoj razvojnoj agenciji te Krapinsko-zagorskoj županiji, odnosno osnovanom Odboru za vrednovanje kojeg čine članovi imenovani od strane Krapinsko-zagorske županije. Vremenski rokovi izrade izvješća prethodnog vrednovanja su:

- 1. Fazno izvješće – I. kvartal 2021. godine
- 2. Fazno izvješće – II. kvartal 2021. godine
- Završno izvješće – IV. kvartal 2021. godine

- **Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje)**

Vrednovanje tijekom provedbe doprinosi utvrđivanju nedostataka u provedbi akta strateškog planiranja i donošenju odluka o poduzimanju korektivnih mjera i koraka tijekom provedbe. Na taj način vrednovanje tijekom provedbe postaje upravljački alat kojim se postiže učinkovitija provedba akta strateškog planiranja. Izvješće o provedbi Plana razvoja izradit će se sredinom vremenskog razdoblja provedbe, tj. u IV. kvartalu 2024. godine.

- **Vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje)**

Po završetku provedbe Plana razvoja provest će se naknadno vrednovanje kojim će se prikazati ukupni rezultati provedbe Plana razvoja. Ovo vrednovanje sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni učinak provedbe Plana razvoja. Izrada Završnog izvješća provedbe Plana razvoja planirana je nakon isteka ukupnog razdoblja Plana razvoja, tj. u IV. kvartalu 2028. godine, a rezultati istog koristit će se kao ulazna informacija za novi ciklus strateškog planiranja.

Postupak vrednovanja temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (načelo točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti). Rezultati,

---

³⁶ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_11_121_2295.html

³⁷ Krapinsko-zagorska županija, Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine od 25. veljače 2021. godine, KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-6

ishodi i učinci utvrđeni postupkom vrednovanja predstavljaju temelj za reviziju javnih politika i daljnje procese strateškog planiranja.

Postupke vrednovanja provode u tu svrhu ugovoreni neovisni stručnjaci, pod vodstvom i koordinacijom Regionalnog koordinatora.

8. PRILOZI

8.1. Prilog 1. Indikativni prijedlog mjera za izradu provedbenog programa JLP(R)S

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 1. JAČANJE KONKURENTNOSTI I POTICANJE ODRŽIVOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA				
1.1.	Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava info-točke i pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja ▪ Omogućavanje lakšeg pristupa alternativnim izvorima kapitala gospodarskim subjektima ▪ Podrška pripremi projekata i subvencioniranje izrade dokumentacije potrebne za prijavu na nacionalne i EU natječaje ▪ Edukacija gospodarstvenika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti ▪ Potencijalni poduzetnici ▪ Poduzetnici početnici
1.2.	Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daljnje unapređenje mreže mentora za poduzetnike ▪ Održavanje stručnih skupova i događanja s ciljem razmjene iskustva i primjera dobre prakse poduzetnika ▪ Podrška umrežavanju gospodarskih subjekata i lokalnih vlasti ▪ Kreiranje razvojnih programa i projekata usmjerenih na umrežavanje i suradnju 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti ▪ Stručnjaci/mentori ▪ Poduzetnici početnici
1.3.	Poticanje izvoza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provođenje istraživanja i analize potreba izvozno orijentiranih tvrtki ▪ Pružanje stručne pomoći u povezivanju gospodarstvenika s inozemnim tržištima ▪ Pomoć poduzetništvu u preorijentaciji na izvoz i kreiranju izvoznih programa ▪ Promocija izvoza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti
1.4.	Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju ▪ Uspostava stručne podrške razvoju društvenog poduzetništva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ HGK ŽKK i OKKZŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	
1.5.	Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada plana razvoja poduzetničkih zona ▪ Infrastrukturno opremanje, unaprjeđenje poduzetničkih zona i privlačenje ulagača ▪ Promocija poduzetničkih zona ▪ Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima ▪ Uspostava ciljane suradnje s veleposlanstvima, stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja ▪ Organizacija nastupa na sajmovima, gospodarskim skupovima i sl. s ciljem privlačenja ulagača 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ HGK ŽKK i OKKZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gospodarstvenici³⁸ ▪ Strani ulagači ▪ Veleposlanstva
1.6.	Pružanje potpore razvoju obrtništva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocija obrta ▪ Promocija strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu ▪ Kontinuirana analiza stanja i potreba u obrtništvu ▪ Stipendiranje učenika srednjih i strukovnih škola ▪ Kreiranje i provedba poticajnih mjera za ulaganje u razvoj poslovanja i novo zapošljavanje ▪ Očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja ▪ HGK ŽKK i OKKZŽ ▪ Udruge poduzetnika i obrtnika ▪ HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postojeći i potencijalni obrti ▪ Učenici srednjih strukovnih škola
1.7.	Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija poduzetnika za digitalizaciju poslovanja ▪ Uspostava digitalnih platformi za pružanje usluga gospodarstvenicima ▪ Međusobno povezivanje institucija putem digitalnih platformi s ciljem koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja i kreiranje novih usluga za gospodarstvenike ▪ Uspostava digitalnih inovacijskih <i>hub</i>-ova 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu; Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ HRK ŽKK i OKKZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MMSP, obrti

³⁸ Pod gospodarstvenike se ubrajaju obrti, mikro, mala, srednja te velika poduzeća s područja Krapinsko-zagorske županije

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Kreiranje i provedba mjera potpore za uvođenje digitalizacije poslovanja gospodarstvenika Razvoj mreže digitalnih mentora 	<ul style="list-style-type: none"> Udruge poduzetnika i obrtnika 	
1.8.	Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje stjecanja znanja i razvoja vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija Kreiranje i provedba poticajnih mjera za primjenu novih tehnologija Podrška umrežavanju i razmjeni iskustva gospodarstvenika na nacionalnoj i EU razini Pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj i primjenu novih tehnologija u poslovanju Uspostavljanje organiziranih stručnih tijela za potporu i promociju tehnološkog razvoja Pružanje stručne pomoći u razvoju inovacija i patenata, realizaciji projekata i ideja utemeljenih na znanosti i inovacijama Poticati inovacije u sektoru kulturnih i kreativnih industrija Podrška povezivanju poslovnog sektora sa znanstveno-istraživačkim i obrazovnim institucijama Promocija inovacija i patenta 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Zagorska razvojna agencija HGK ŽKK i OKKŽŽ Udruge poduzetnika i obrtnika Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja Ustanove visokog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> MMSP, obrti Znanstveno-istraživačke institucije
1.9.	Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> Kreiranje i provedba poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje Promocija dodatnih sadržaja i njihovog uključivanja u postojeću turističku ponudu Usklađivanje turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranim klimatskim promjenama Poticati razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma koje doprinose očuvanju okoliša te priprema i provedba značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije Turističke zajednice gradova i općina Turističke zajednice područja Jedinice lokalne samouprave HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Pružatelji usluga u turizmu Turističke agencije i turoperatora Tradicijski obrti
1.10.	Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	<ul style="list-style-type: none"> Izrada razvojnih planova selektivnih oblika turizma (religijski, kulturni, sportski, zdravstveni, agroturizam i dr.) Izrada i provedba projekata za razvoj i unaprjeđenje selektivnih oblika turizma (npr. ulaganje u turističku infrastrukturu) 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> Pružatelji usluga u turizmu Turističke agencije i turoperatora Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Certifikacija i označavanje pružatelja usluga u turizmu za postojeće/razvijene regionalne brandove i daljnji razvoj brandova (npr. Ride & Bike i sl.) ▪ Kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma ▪ Poticanje uključivanja kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu ▪ Promocija i unaprjeđenje postojećih manifestacija kao atrakcijskog resursa ▪ Poticanje ulaganja u obnovu i/ili izgradnju kuća za odmor ▪ Poticanje ulaganja u izgradnju i/ili uređenje objekata za robinzonski smještaj 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Strukovne udruge u turizmu i/ili ugostiteljstvu ▪ HGK ŽKK ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja 	
1.11.	Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utvrđivanje potreba za edukacijom i kreiranje edukativnih programa i treninga ▪ Edukacija i trening pružatelja usluga u turizmu i turističkih djelatnika ▪ Uspostava sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga ▪ Jačanje kompetencija djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ Pučka otvorena učilišta ▪ Centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori
1.12.	Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama susjednih županija ▪ Podrška suradnji pružatelja usluga u turizmu na razini Krapinsko-zagorske županije ▪ Kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera ▪ Podrška suradnji pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima ▪ Podrška plasmanu lokalno proizvedenih proizvoda putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu ▪ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Turističke zajednice gradova i općina ▪ Turističke zajednice područja ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružatelji usluga u turizmu ▪ Turističke agencije i turoperatori ▪ Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
1.13.	Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije	<ul style="list-style-type: none"> Unaprjeđenje funkcionalnosti turističkog info-centra Organizacija promotivnih događanja i skupova Organizacija nastupa na turističkim sajmovima Izrada ciljanih promotivnih materijala Poticanje izrade suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Hrvatska turistička zajednica Turističke zajednice susjednih županija Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije Turističke zajednice gradova i općina Turističke zajednice područja Jedinice lokalne samouprave HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Pružatelji usluga u turizmu Turističke agencije i turoperatori Tradicijski obrti

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 2. POTICANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE				
2.1.	Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane	<ul style="list-style-type: none"> Izrada strategije s provedbenim planom digitalne transformacije Uvođenje novih IT sustava i digitalnih alata Edukacija djelatnika i građana Uvođenje novih e-usluga za građane Izrada informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost Povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika za uspješan rad s novim alatima Provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ Organizacija online foruma s građanima 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Županijske institucije HGK ŽKK 	<ul style="list-style-type: none"> Djelatnici županije i županijskih institucija Stanovništvo KZŽ
2.2.	Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj fiksne i mobilne mreže u suradnji s telekomunikacijskim operaterima prema najvišim standardima izgradnja NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija JLS Telekomunikacijski operateri 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovništvo KZŽ

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 3. KOMPETENTNA I UČINKOVITA JAVNA UPRAVA				
3.1.	Unaprjeđenje strateškog upravljanje razvojem KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Izrada sektorskih akata strateškog planiranja i praćenje njihove provedbe (strategije, akcijski planovi, okvirni programi i sl. u pojedinim sektorima) Koordiniranje regionalne i lokalne razine u provedbi akata strateškog planiranja Osposobljavanje javnih djelatnika na regionalnoj i lokalnoj razini za provođenje akata strateškog planiranja 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija (svi upravni odjeli) Zagorska razvojna agencija 	<ul style="list-style-type: none"> Općine i gradovi KZŽ Javni djelatnici na regionalnoj i lokalnoj razini

		<ul style="list-style-type: none"> Unaprijediti centar regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema <i>think-tank</i> organizacijskom pristupu Koordinirati provedbu projekata održivog razvoja Krapinsko-zagorske županije Pružanje podrške u pripremi razvojnih projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (izrada projektno-tehničke dokumentacije, izrada studija izvedivosti i sl.) Jačanje kapaciteta za strateško planiranje, upravljanje razvojem i korištenjem sredstava iz ESI fondova i drugih programa unije kroz edukacije (on-line i/ili on-site), organiziranje informativnih radionica, panel diskusija, izradu brošura i sl. 		<ul style="list-style-type: none"> Svi dionici koji provode razvojne projekte u KZŽ
3.2.	Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Provedba redovitog obrazovanja i usavršavanja javnih djelatnika Implementacija inovativnih sustava nagrađivanja i motiviranja tijela javne vlasti na regionalnoj i lokalnoj razini prema rezultatima rada usklađenih s postavljenim operativnim i strateškim ciljevima tijela javne vlasti Organizacija dodatnih specijaliziranih programa za javne djelatnike 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija JLS Pružatelji specijaliziranih programa izobrazbe 	<ul style="list-style-type: none"> Općine i gradovi KZŽ Javni djelatnici na regionalnoj i lokalnoj razini

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I DOSTUPNOSTI ZDRAVSTVENIH USLUGA TE POTICANJE NA ZDRAV I AKTIVAN NAČIN ŽIVOTA				
4.1.	Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Specijalizacija i subspecijalizacija liječnika prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ Poticanje specijalizacije i subspecijalizacije za drugo zdravstveno osoblje (za prvostupnike sestrištva, medicinske sestre/tehničare, fizioterapeute) Unaprjeđenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika Izrada i promocija poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika/ca i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika/ca Edukacija radnika u sustavu zdravstva te socijalne skrbi kako bi pružali bolje usluge Ulaganje u materijalne uvjete (obnova/ adaptacija/ sanacija/ izgradnja itd. te opremanje) i IT opremu Ulaganje u znanja i vještine kako bi se osigurali minimalni zakonski uvjeti kod OCD za pružanje decentraliziranih socijalnih usluga (specijalistička znanja, razmjena iskustva, „soft“ vještine itd.) Jačanje partnerski rad svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ Jačanje kompetencija zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Zdravstvene ustanove CZSS KZŽ Pružatelji socijalnih usluga u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Liječnici bez specijalizacija Stručnjaci zaposleni u zdravstvenim ustanovama Stručnjaci zaposleni u ustanovama socijalne skrbi OCD-ovi koje pružaju socijalne usluge u KZŽ
4.2.	Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Unaprjeđenje kvalitete primarne zdravstvene zaštite u KZŽ Jačanje poveznice primarne i sekundarne zdravstvene zaštite prilikom zbrinjavanja pacijenata radi podizanja kvalitete zdravstvene usluge Proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i danonoćne dostupnosti mobilnih timova Izrada novih e-usluge u zdravstvu Širenje dostupnosti hitne medicinske službe s ciljem rješavanja financiranja dodatnih timova HMS Jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama Širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Zdravstvene ustanove CZSS KZŽ Pružatelji socijalnih usluga u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Palijativni bolesnici Osobe s invaliditetom Djeca sa utvrđenim odstupanjem u razvoju, razvojnim rizikom ili razvojnom poteškoćom i njihovi roditelji/udomitelji Ranjive skupine (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja)

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Širenje dostupnosti usluge rane intervencije Širenje dostupnosti socijalnih usluga ranjivim skupinama (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja,...) Razvoj novih socijalnih usluga temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama Pružanje socijalne usluge temeljene na načelima društvenog poduzetništva Promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika Izgradnja društvenih/javnih stanova za dugoročni najam te otkup kroz najam u svrhu socijalnog zbrinjavanja kao i ranijeg osamostaljivanja mladih 		<ul style="list-style-type: none"> Zainteresirane fizičke osobe za pružanje socijalnih usluga OCD-ovi koje pružaju socijalne usluge u KZŽ
4.3.	Promocija zdravlja i prevencija bolesti	<ul style="list-style-type: none"> Pospješiti aktivnosti provođenja nacionalnih programa za probir i rano otkrivanje raka u KZŽ Izrada preventivnih programa s ciljem prevencije kardiovaskularnih bolesti Promoviranje zdravog načina života kroz javna događanja i promotivne materijale Jačanje svijest mladih o zdravim stilovima života, ovisnostima i seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te spolno odgovornom ponašanju kroz predavanja u školama i promotivne aktivnosti usmjerene na mlade Promoviranje programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija Izrada i promoviranje programa i preporuka za ublažavanje pandemije Unaprjeđenje aktivnosti provođenja osnovnih mjera održavanja života uz upotrebu automatskih vanjskih defibrilatora (Program javno dostupne rane defibrilacije) Unaprjeđenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja kod svih građana/ka KZŽ Informiranje stanovništva o metodama zaštite od negativnih učinaka klimatskih promjena koje mogu biti opasne po zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> ZIJ KZŽ Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade OŠ i SŠ u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Rizične skupine prema preventivnim programima Djeca i mladi Svi stanovnici KZŽ
4.4.	Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo	<ul style="list-style-type: none"> Integracija marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga Promocija jednake prilike i socijalnu uključenost marginaliziranih zajednica prema stanovništvu KZŽ Provedba učenje hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ Uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružiti podršku obrazovnim ustanovama u integraciji Promocija tolerancije i razumijevanja među stanovnicima KZŽ u svrhu bolje integracije 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Organizacije civilnog društva Hrvatski zavod za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> Marginalizirane zajednice Migranti Strani radnici/radnice Stanovništvo KZŽ
4.5.	Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva	<ul style="list-style-type: none"> Poticati JLS na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a Financiranje programa OCD-ova u javnim prostorima Provoditi kontinuiranu promociju rada OCD i vrijednosti civilnog društva u javnosti (sajam udruga, predstavljanje rada udruga u odgojno-obrazovnim ustanovama) Poticati društveni aktivizam u KZŽ kroz društveno-aktivističke akcije i promociju uloge civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade 	<ul style="list-style-type: none"> OCD Djeca i mladi

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Provoditi edukacije članova OCD za rad i vođenje udruga Provesti istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a Razvijati programe za mlade Provoditi edukacije za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima Jačati lokalne centre i klubove za mlade 	<ul style="list-style-type: none"> Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	
4.6.	Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> U suradnji s OCD poticati JLS i ostale ključne dionike na primjereni model prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina Jačati digitalne kompetencije osoba treće životne dobi u svrhu smanjenja socijalne isključenosti te sufinancirati opremanje OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje Smanjiti digitalni jaz među djecom i mladima potporama nabavi/najmu laptopa za obitelji sa zajamčenom minimalnom naknadom Organizirati i provoditi programe stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade OCD sa područja KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Ranjive skupine (mlade, starije osobe, osobe s invaliditetom) Djeca i mladi Svi stanovnici KZŽ
4.7.	Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Promovirati volonterstvo kroz javna događanja (obilježavanje međunarodnog dana volonterstva) i druge promotivne aktivnosti Unaprijediti priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera u KZŽ kroz dodjelu nagrada za volontera/ku godine te uključiti se u nacionalno vrednovanje volontera Davati potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i potpore jačanju volonterskih centara Promovirati volonterstvo i odgoj za volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Organizatori volontiranja Volonteri/potencijalni volonteri u KZŽ
4.8.	Ulaganje u sportsku infrastrukturu	<ul style="list-style-type: none"> Urediti i opremiti površine i građevine na/u kojima se provode sportske djelatnosti (npr. ulaganja u sportske i/ili školske sportske dvorane, opremanje sportskih objekata itd.) Rekonstruirati postojeće te izgraditi nove objekte sportske infrastrukture Prilagoditi sportske građevine za pristup osobama s invaliditetom Poticati razvoj planinarskih i šetačkih staza 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije Sportske udruge Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Sportske udruge
4.9.	Promocija bavljenja sportom i rekreacijom	<ul style="list-style-type: none"> Poticati sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva županije Promovirati sportske vrijednosti i popularizirati sport među stanovnicima Promovirati aktivne načina transporta (pješačenje, rolanje, bicikl) od kuće do škole, fakulteta, radnog mjesta, i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> Sportaši/sportašice Sportske udruge i ostale udruge koje za svoje korisnike

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati provođenje programa rekreativnog bavljenja sportom u turizmu ▪ Provoditi prevenciju nasilja promocijom športa u školama u KZŽ ▪ Poticati osnivanje školskih športskih saveza na lokalnoj razini ▪ Uključiti učenike koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava ▪ Povećati broj sportskih programa za osobe s invaliditetom ▪ Sufinancirati odlaske sportaša na sportska natjecanja ▪ Financirati programe javnih potreba u sportu i/ili putem natječaja za sufinanciranje posebnih sportskih programa i projekata ▪ Poticati provođenje sportsko rekreativnih programa na lokalnoj i regionalnoj razini ▪ Uključiti ranjive skupine djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti u KZŽ (plaćanje članarine, osiguravanje opreme – obuće i odjeće, sufinanciranje prijevoza na treninge i natjecanja) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Sportske udruge i ostale udruge koje za svoje korisnike provode različite oblike sportske rekreacije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Sportske i rekreacijske organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ provode različite oblike sportske rekreacije ▪ Stanovnici KZŽ

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 5. RAZVOJ KULTURE, ODRŽIVOG UPRAVLJANJA KULTURNOM BAŠTINOM TE POTICANJE KREATIVNOSTI				
5.1.	Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena	<ul style="list-style-type: none"> • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za stanovnike KZŽ • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za ranjive skupine u društvu (mladi, OSI, starije osobe) s ciljem socijalnog uključivanja u zajednicu ▪ Osigurati financijsku potporu OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koji se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom ▪ Povećati dostupnost kulturnih programa stanovništvu u manjim ruralnim sredinama, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade ▪ Jačati kulturno stvaralaštvo djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe ▪ Graditi i opreмати kulturnu infrastrukturu (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstruirati objekte kulturne baštine u suradnji s Ministarstvom kulture i medija ▪ Organizirati programe urbanih vrtova u urbanim središtima KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Županijski upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ OCD-ovi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Svi stanovnici KZŽ
5.2.	Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Određivanje sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine ▪ Razrada i uspostava modela upravljanja kulturnom baštinom ▪ Identifikacija prioriteta i intervencija i nositelja projekata ▪ Provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.) ▪ Pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine ▪ Energetska obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 6. RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH I POTPOMOGNUTIH PODRUČJA				
6.1.	Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijediti prometnu povezanost kako bi se smanjilo iseljavanje i napuštanje brdskih i teže dostupnih ruralnih područja (npr. rekonstrukcija i sanacija oštećenih prometnica, izgradnja i povezivanje novih dionica cesta) Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture i unapređenje komunalnog standarda u slabije razvijenim ruralnim područjima Izgradnja i opremanje građevina javne i poslovne namjene Sanacija šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje Razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KŽŽ Pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Županijska uprava za ceste KŽŽ Jedinice lokalne samouprave Zagorska razvojna agencija Telekomunikacijski operateri 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
6.2.	Pametno upravljanje prirodnim resursima	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije Poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka Uspostava održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta Izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja Sanacija vodotokova i izvora 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 7. UNAPRJEĐENJE KVALITETE I USKLAĐIVANJE OBRAZOVANJA S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA				
7.1.	Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada	<ul style="list-style-type: none"> Promovirati i provoditi postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja prema nezaposlenim osobama koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada i prema poslodavcima Kreirati i provoditi inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama u KŽŽ Promovirati društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KŽŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Nezaposlene osobe, posebno ranjive skupine poput dugotrajno nezaposlenih osoba, osobe s invaliditetom, nezaposlene osobe iz ruralnih krajeva, nezaposlene osobe starije radne dobi Strani radnici i njihove obitelji

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
				<ul style="list-style-type: none"> Tražitelji zaposlenja Poslodavci u KZŽ
7.2.	Promocija inovativnih oblika rada u KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Promovirati primjere dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ Pilotirati inovativne oblike rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta itd.) kod poslodavaca u KZŽ kojima nedostaju radnici Razviti sustav potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ Privlačiti visokoobrazovne stručnjake za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja Ostvariti uvjete za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo Razbijati stereotipove o muškim i ženskim zanimanjima te promovirati rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima Provoditi mjere za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KZŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> Poslodavci u KZŽ Radnici zaposleni kod poslodavaca u KZŽ Tražitelji zaposlenja Digitalni nomadi
7.3.	Unapređenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja	<ul style="list-style-type: none"> Provoditi redovitu analizu tržišta rada KZŽ zbog identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama te pružati podršku razvoju i provedbi novih programa osposobljavanja Umrežiti poslodavce s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika Promovirati deficitarna zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije Jačati sustav profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KZŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Ustanove koje provode cjeloživotno obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> Poslodavci u KZŽ Obrazovne ustanove (OŠ. i SŠ) u KZŽ Učenici završnih razreda O.Š. Psiholozi/pedagozi u obrazovnim ustanovama
7.4.	Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja	<ul style="list-style-type: none"> Razvijati svijest stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja kroz kontinuiranu promociju Razvijati i jačati kapacitete (stručne, materijalne) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa Umrežiti sve pružatelje cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti Razviti nove formalne programe obrazovanja odraslih potrebnih na lokalnom tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu POU u KZŽ HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> Ukupno stanovništvo KZŽ Nezaposlene osobe s sufcitarnim/nedostatnim zanimanjima Predavači i stručno osoblje u institucijama koje pružaju programe cjeloživotnog učenja

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Promovirati znanost u svim segmentima obrazovanja i razvijati inovativne programe za popularizatore znanosti kao aspekt cjeloživotnog obrazovanja Ulagati u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom Razvijati nove neformalne oblike učenja za sve građane u KZŽ 		
7.5.	Unapređenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavati poslodavce iz KZŽ za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima Pripremiti i promovirati programe za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima za pronalazak/prepoznavanje najboljih djelatnika za njihova poduzeća Pružati potporu poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje) Poticati i promovirati unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> HZZ PU Krapina HGK ŽKK, OK KZŽ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Poslodavci u KZŽ Radnici zaposleni kod poslodavaca u KZŽ Stručnjaci za zaštitu na radu
7.6.	Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada	<ul style="list-style-type: none"> Modernizirati postojeće formalne programe obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada Izraditi i uvesti nove obrazovne programe u srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada Promovirati obrazovne programe (srednjoškolske, visokoškolske) usklađene s potrebama lokalnog tržišta rada Stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za zanimanja koja spadaju u deficitarna Jačati ljudske potencijale u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa Nastaviti razvoj Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Razviti nove centre izvrsnosti (u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Srednje škole i visokoškolske ustanove HZZ PU Krapina 	<ul style="list-style-type: none"> Učenici srednjih strukovnih škola Studenti u visokoobrazovnim ustanovama Učenici završnih razreda O.Š i roditelji učenika Obrazovni djelatnici
7.7.	Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve	<ul style="list-style-type: none"> Osigurati produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu Predškolske ustanove Osnovne škole KZŽ Odgojno-obrazovne ustanove u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Djeca vrtićke dobi Učenici O.Š i S.Š Daroviti učenici Djece s poteškoćama u razvoju

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dogradnja postojećih te izgradnja novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi ▪ Osigurati produženi boravak u OŠ ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga ▪ Uvoditi cjelodnevnu nastavu u obrazovnim ustanovama u KZŽ ▪ Poticati pokretanje novih alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija, građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama ▪ Prilagoditi odgojno-obrazovni sustav različitim potrebama djece i mladih (darovitih učenika, djece s teškoćama u razvoju, učenicima pripadnicima nacionalnih manjina, učenicima koji pripadaju ranjivim skupinama) ▪ Osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika ▪ Razvijati STEM kompetencije kod djece i učenika, ▪ Unaprijediti lokalni prijevoz u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima ▪ Jačati participaciju učenika u odlučivanju u odgojno-obrazovnim ustanovama ▪ Osmisliti infrastrukturna rješenja za proširenje postojećih školskih objekata u cilju prelaska na jednosmjenski rad ▪ Izgraditi, adaptirati i sanirati objekte odgojno- obrazovnih ustanova ▪ Prenamijeniti i opremiti prostorije odgojno- obrazovnih ustanova za produženi boravak i cjelodnevni boravak djece ▪ Digitalizirati osnovne i srednje škole (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko- komunikacijske infrastrukture u odgojno- obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odgojno-obrazovni kadrovi (nastavnici, odgojitelji,..)
7.8.	Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu) ▪ Kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ Osnovne škole KZŽ ▪ Odgojne ustanove u KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odgojno-obrazovni djelatnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZŽ) Unaprjeđenje digitalne pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija Poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte 		

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 8. RURALNI RAZVOJ I POTICANJE RAZVOJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE				
8.1.	Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda	<ul style="list-style-type: none"> Izrada detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem Kreiranje i provedba poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede Jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Jedinice lokalne samouprave Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači
8.2.	Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	<ul style="list-style-type: none"> Savjetovanje i informiranje mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke Edukacija mladih poljoprivrednika Kreiranje i provedba poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Jedinice lokalne samouprave LAG-ovi Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači
8.3.	Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	<ul style="list-style-type: none"> Detaljna analiza stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede Edukacija poljoprivrednih proizvođača Podrška prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju Podrška ulazu u sustave kvalitete Promocija proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda Uzgoj novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. infrastrukturu Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača Budući poljoprivredni proizvođači

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja 	
8.4.	Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija o potrebi i načinu udruživanja ▪ Potpora poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova ▪ Potpora uspostavi kratkih opskrbnih lanaca ▪ Uspostava skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači
8.5.	Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacija poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi ▪ Edukacija poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječajne EU fondova ▪ Informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama ▪ Podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača ▪ Informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači
8.6.	Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacija promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora ▪ Organizacija poljoprivrednih sajmova i promotivnih prodaja ▪ Organizacija promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda ▪ Kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača ▪ Daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda ▪ Promocija i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Udruge 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OPG, obrti, tvrtke i ostali subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača ▪ Budući poljoprivredni proizvođači

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
8.7.	Jačanje kapaciteta pružanja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza postojećih kapaciteta ▪ Uspostava stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede ▪ Analiza postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima ▪ Edukacija osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima ▪ Umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Služba za stručnu podršku područja jedinica Krapina ▪ Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Udruge poljoprivrednih proizvođača ▪ LAG-ovi ▪ HGK ŽKK i OKKŽŽ ▪ Ustanove srednjeg strukovnog obrazovanja ▪ Ustanove visokog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Djelatnici županije i županijskih institucija

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 9. POTICANJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PRIRODNIM I IZGRAĐENIM OKOLIŠEM				
9.1.	Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša ▪ Jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije ▪ Organizacija ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.) ▪ Poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti ▪ Jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Odgojno-obrazovne institucije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Škole
9.2.	Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Procjena i izrada baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ ▪ Uspostava programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ ▪ Izrada planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima ▪ Umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.) ▪ Održavati i unaprijediti posjetiteljsku infrastrukturu na zaštićenim područjima KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Ekološke udruge ▪ Planinari
9.3.	Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta ▪ Provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa ▪ Praćenje i istraživanje vrsta i staništa ▪ Provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Turisti i izletnici ▪ Vlasnici zemljišta na zaštićenom području

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
	ekološke mreže Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000 ▪ Postavljanje info-punktova ▪ Uređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja ▪ Jačanje zaštite prirodnih i vodnih sustava, zaštićenih područja i područja ekološke mreže od negativnih utjecaja klimatskih promjena te njihove prilagodbe ▪ Jačanje kapaciteta stručnih, istraživačkih institucija i nadležnih tijela za očuvanje prirode 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacije civilnog društva 	
9.4.	Održivo upravljanje prirodnim resursima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova ▪ Analiziranje društvenih koristi i troškova (<i>cost benefit</i> analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora ▪ Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Organizacije civilnog društva ▪ Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.5.	Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza ▪ Zaštita i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama ▪ Zaštita odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta ▪ Planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima ▪ Podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja ▪ Podizanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja krajobraznih vrijednosti kao i krajobrazne raznolikosti KZŽ kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije ▪ Izrada Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ ▪ Revitalizacija zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije ▪ Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije ▪ Zagorska razvojna agencija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Djelatnici regionalne i lokalne samouprave ▪ Lokalno stanovništvo ▪ Javne ustanove ▪ Turisti i izletnici

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILNE SKUPINE
9.6.	Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja	<ul style="list-style-type: none"> Izrada tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna Uspostava web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka Dogradnja i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora Uspostava sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovništvo KŽŽ
9.7.	Revitalizacija brownfield lokacija	<ul style="list-style-type: none"> Izrada cjelokupnog registra brownfield lokacija Izrada studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije Izrada planova inovativnog korištenja brownfield lokacija Provođenje prioritarnih projekata revitalizacije brownfield lokacija 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Turisti i izletnici
9.8.	Povećanje energetske učinkovitosti	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti Uspostava centra izvrsnosti za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprečavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena i održivu mobilnost Pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi projekata na dostupne izvore financiranja Energetska obnova zgrada javne namjene po nZEB standardu³⁹ Izgradnja i dogradnja kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.) Energetski pregledi zgrada Praćenje i analiza potrošnje energije u zgradama javne namjene Organizacija obrazovnih aktivnosti i programa o energetske učinkovitosti Uspostava energetske učinkovite javne rasvjete Primjena zelenih tehnologija 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu REGEA Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Javne ustanove Tvrtke Obrti Jedinice lokalne samouprave
9.9.	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije Pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje Izgradnja fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije Izgradnja sustava grijanja na biomasu 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Javne ustanove Tvrtke Obrti

³⁹ Nakon 31. prosinca 2020. godine sve nove zgrade u RH moraju biti građene po nZEB standardu (zgrade gotovo nulte energije "nearly zero-energy building")

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ugradnja geotermalnih dizalica topline ▪ Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije ▪ Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.) ▪ Promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove ▪ Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade ▪ Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu ▪ REGEA ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Ekološke i energetske udruge ▪ Privatni investitori 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jedinice lokalne samouprave
9.10.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom ▪ Nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom ▪ Uspostava i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada ▪ Kontinuirana sanacija divljih odlagališta otpada ▪ Daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica ▪ Ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Komunalna poduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.11.	Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifikacija nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje ▪ Izrada dugoročnih projekcija potreba za vodom ▪ Nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture ▪ Finalizacija procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode ▪ Aktivnosti smanjenja gubitka vode ▪ Daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda ▪ Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Komunalna poduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
9.12.	Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava sustava za praćenje kvalitete tla ▪ Praćenje i zaštita od prekomjerne razine buke ▪ Osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta ▪ Sanacija vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 10. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I UNAPREĐENJE SUSTAVA VATROGASTVA				
10.1.	Unapređenje sustava civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačati koordinaciju sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova ▪ Jačati preventivne djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka ▪ Nastaviti ulagati u unapređenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera ▪ Nabaviti opremu i provesti umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju ▪ Provoditi zajedničke vježbe operativnih snaga sustava civilne zaštite ▪ Uspostaviti kvalitetniji sustav veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama ▪ Nastaviti jačati suradnju između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ ▪ Jačati sustav upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari ▪ Implementacija mjera civilne zaštite u prostornim planovima ▪ Provoditi javno informiranje i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu ▪ Izraditi kurikulum za osnovne i srednje škole gdje će se učenike/ce sustavno podučavati kako reagirati u kriznim situacijama te održavati polugodišnje vježbe u svim školama ▪ Kreirati sustav uključivanja volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije ▪ Društvo Crvenog križa KZŽ ▪ Zdravstvene ustanove na području KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Operativne snage sustava civilne zaštite Krapinsko-zagorske županije ▪ Stanovnici Krapinsko-zagorske županije ▪ Djeca i mladi
10.2.	Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i upravljanja kriznim situacijama	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifikacija područja osobito izloženih prirodnim nepogodama ▪ Informiranje stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama ▪ Izrada dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda ▪ Aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda i sanacija šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama ▪ Izrada kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove ▪ Jedinice lokalne samouprave ▪ Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije ▪ Županijska skupština i vijeća jedinica lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo
10.3.	Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijeti opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> Sanacija oborinske odvodnje uz prometnice Daljnji radovi na sanaciji klizišta 	turizam, promet i komunalnu infrastrukturu <ul style="list-style-type: none"> Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije 	
10.4.	Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	<ul style="list-style-type: none"> Jačati koordinaciju djelovanja sudionika vatrogasnog sustava Nabaviti vatrogasna vozila i opremu za dobrovoljna vatrogasna društva i sufinancirati uređenja vatrogasnih spremišta Adaptirati i izgraditi vatrogasne domove i jačati profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije Poticati uključivanje mladih u vatrogastvo Provoditi osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja Unaprijediti vježbe vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava Provoditi manifestacije u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara Nastaviti nadograđivati vatrogasni sustav za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama Izraditi i uskladiti planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara Izgraditi vatrogasno vježbalište 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave Javne vatrogasne postrojbe Dobrovoljna vatrogasna društva 	<ul style="list-style-type: none"> Stanovnici Krapinsko-zagorske županije Djeca i mladi
R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
POSEBNI CILJ 11. UNAPREĐENJE PROMETNE POVEZANOSTI I POTICANJE ODRŽIVE MOBILNOSTI				
11.1.	Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukcija oštećenja na prometnicama Izgradnja novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom Modernizacija prometne signalizacije Asfaltiranje makadamskih cesta Izrada baze cestovnih podataka Uspostava inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom Aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima Razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma Aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika Provedba aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unaprjeđenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Jedinice lokalne samouprave Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Ministarstvo prometa HŽ Infrastruktura Hrvatske ceste d.o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
11.2.	Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa,) povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu 	<ul style="list-style-type: none"> Krapinsko-zagorska županija Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo

R.B.	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	NOSITELJI	CILJNE SKUPINE
		<ul style="list-style-type: none"> opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta Digitalizacija i označavanje biciklističkih i planinarskih staza 	<ul style="list-style-type: none"> Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije 	
11.3.	Unaprjeđenje elektromobilnosti	<ul style="list-style-type: none"> Postupna zamjena vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva Poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima Poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik 	<ul style="list-style-type: none"> REGEA Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Jedinice lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo
11.4.	Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima Poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama Uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere...) Poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga Poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija Izgradnja/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova Poticanje na ulaganje u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije Jedinice lokalne samouprave Organizacije civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalno stanovništvo Turisti

8.2. Prilog 2. Sažetak rezultata strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja

Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, koju je izradio ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba, zaključeno je da će provedba Plana razvoja doprinijeti poboljšanju stanja okoliša, tj. da je provođenje mjera i aktivnosti predviđenih Planom razvoja, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, najprihvatljivija razumna alternativa planiranja razvoja Krapinsko-zagorske županije. Osim toga, provedbom niti jedne mjere ne očekuju se značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok se mogu očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije.

Tablica 1. Mjere zaštite okoliša predložene Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georazolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	biorazolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	biorazolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	biorazolikost zašt. područja
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	biorazolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture	krajobraz zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba proizvoda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene
22.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
23.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	klimatske promjene
24.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	klimatske promjene
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	buka
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

Uz mjere zaštite okoliša, Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja predložene su i mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Plana razvoja sveli na najmanju moguću razinu. U sklopu Glavne ocjene prihvatljivosti Plana razvoja nije predložen dodatni program praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže.

Tablica 2. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu predložene Strateškom studijom utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	sva područja ekološke mreže
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		<p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>	
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	<p>6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima</p> <p>8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda</p> <p>8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi</p> <p>8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu</p>	<p>HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora</p> <p>HR2000583 Medvednica</p> <p>HR2001115 Strahinjčica</p> <p>HR2000371 Vršni dio Ivančice</p>
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.		
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	<p>HR2001070 Sutla</p> <p>HR2000583 Medvednica</p> <p>HR2001115 Strahinjčica</p> <p>HR2000371 Vršni dio Ivančice</p>
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	<p>9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima</p> <p>9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije</p>	<p>HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora</p> <p>HR2000583 Medvednica</p> <p>HR2001115 Strahinjčica</p> <p>HR2000371 Vršni dio Ivančice</p>
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	<p>HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora</p> <p>HR2000583 Medvednica</p> <p>HR2001115 Strahinjčica</p> <p>HR2000371 Vršni dio Ivančice</p>

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
			HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR200115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioriternih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

8.3. Prilog 3. Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja

Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027.

Proces prethodnog vrednovanja je formativnog karaktera i temeljni cilj je doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine. Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provoditelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

Vrednovanje je strukturirano u tri faze i izrađena su dva fazna i jedno završno izvješće. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize kako bi se osigurala relevantnost posebnih ciljeva i mjera u odnosu na prepoznate probleme, potrebe i potencijale. Ex ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi krajem 2019. godine nakon koje su održani sastanci s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije početkom 2020. godine. Do zastoja u procesu izrade došlo je uslijed proglašenja COVID 19 pandemije u ožujku 2020. godine. Stoga je u drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje razvoja strateškog okvira unutar kojeg su određene razvojne potrebe, prioriteti, ciljevi i mjere. U završnom izvješću obuhvaćena je ocjena cjelovitog strateškog planskog akta u skladu s evaluacijskim kriterijima.

Najvažniji rezultati vrednovanja

Na proces izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. su u određenoj mjeri utjecali i zastoji u procesu izgradnje novog sustava strateškog planiranja na nacionalnoj razini uslijed pandemijskih uvjeta tijekom 2020. U procesu izrade slijedile su se Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015, te Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. A u lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja KZŽ do 2027. bila pri kraju, MRRFEU je županijskim razvojnim agencijama poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0 koja je potom objavljena na web stranici Ministarstva krajem kolovoza 2021.

Slijedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZŽ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020.
- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u Planu razvoja KZŽ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize, te formuliranih ciljeva Plana razvoja KZŽ.
- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno jer su vizija Plana razvoja, razvojni prioriteti javnih politika županije i posebni ciljevi jasno međusobno usklađeni.

- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske.
- *Jednakost* – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

Zaključci i preporuke

Zaključak o nacrtu Analize stanja i radionici za izradu SWOT analize – ključni dijelovi bili su pripremljeni u prosincu 2019., te su nakon vrednovanja i dorade korištene na radionici o SWOT analizi održanoj u siječnju 2020. Preporuke vezane uz sadržaj kao i strukturu teksta (prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastrukturna izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet) su prihvaćene.

Preporuke vezane uz COVID 19 - protuepidemijske mjere radi suzbijanja širenja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analiza stanja je dopunjena novim podacima koji su prikupljeni anketnim upitnikom kojeg su sastavili djelatnici zagorske razvojne agencije i uputili ga poslovnim subjektima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u listopadu 2020. godine. Na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije.

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira –s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrta Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika Zagorske razvojne agencije i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke ex-ante evaluatora za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioriternih područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada

provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

9. POPIS DODATAKA

1. Tablica Prilog 1. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.
2. Osnovna analiza stanja Krapinsko-zagorske županije za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije
3. Strateška studija utjecaja na okoliš za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.
4. Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.-Završno izvješće
5. Sažetak provedenog postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću

Pripremljeno: ožujak 2021.

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE, Koordinacijsko tijelo u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske

Upute i pravila za popunjavanje predloška za izradu plana razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave/ JP(R)S

Tijekom izrade akta potrebno je navesti sve podatke u pripadajućim kategorijama radnog lista Prilog 1.

Za svaki definirani posebni cilj potrebno je navesti redni broj.

Postavljanjem pokazivača u gornji desni kut svake kategorije za popunjavanje radnog lista Prilog 1 prikazat će se bilješka sa uputom za unos traženog podatka.

0. Opće informacije o aktu strateškog planiranja

U odgovarajuća polja unesite naziv nositelja izrade akta strateškog planiranja, i podatke o razdoblju važenja akta te datum izrade/ izmjene akta strateškog planiranja.

1. Poveznica s hijerarhijskim nadređenim aktima strateškog planiranja:

- u stupcu "Strateški cilj NRS- a 2030." potrebno je iz padajućeg izbornika odabrati strateški cilj kojem se izravno doprinosi provedbom posebnog cilja utvrdnog u planu razvoja JP(R)S.
- u stupcu "Pokazatelj učinka NRS- a 2030." potrebno je unijeti naziv pokazatelja učinka kojem se doprinosi provedbom posebnog cilja (popis pokazatelja nalazi se u radnom listu br. 2 "Pokazatelji NRS 2030.)
- u stupcu "Doprinos provedbi nadređenog akta strateškog planiranja" potrebno je navesti puni naziv sektorske/ višesektorske strategije čija se realizacija podupire provedbom akta (ukoliko je primjenljivo).
- u stupcu "Naziv cilja nadređenog akta strateškog planiranja" potrebno je navesti naziv cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja čija provedba se podupire provedbom razrađene mjere.

2. Posebni cilj- srednjoročni cilj definiran planom razvoja JP(R)S kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije (npr. strateški cilj iz Nacionalne razvojne strategije ili strateški cilju iz sektorske/ višesektorske strategije) i poveznica s programom u proračunu JP(R)S. Posebni ciljevi planova razvoja JP(R)S ne mogu biti u suprotnosti s posebnim ciljevima definiranim nacionalnim planovima.

Za ostvarenje pojedinog strateškog cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja preporuka je definirati najviše 7 posebnih ciljeva.

U stupac "Naziv posebnog cilja" navedite naziv posebnog cilja kojim se izravno doprinosi ostvarenju cilja preuzetog iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja.

3. Pokazatelji ishoda - podatci koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju posebnog cilja. Pokazatelji ishoda potrebno je odabrati iz Biblioteke pokazatelja. Za svaki posebni cilj preporuka je odabrati do 3 pokazatelja ishoda, a za svaki navesti početnu i ciljnu vrijednost. Različiti posebni ciljevi ne mogu imati isti pokazatelj ishoda.

U stupac "Pokazatelj ishoda" upišite oznaku i naziv pokazatelja, odabranog iz Biblioteke pokazatelja. (Pokazatelji ishoda u Biblioteci pokazatelja označeni su oznakom "OI...").

U stupac "Početna vrijednost pokazatelja ishoda" upišite zadnja dostupna godišnja vrijednost za odabrani pokazatelj ishoda.

U stupac "Ciljna vrijednost" upišite očekivanu vrijednost odabranog pokazatelja ishoda za razdoblje važenja akta.

4. Podatak o sredstvima planiranima za provedbu posebnog cilja

U stupac "Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja" potrebno je za svaki pojedini posebni cilj navesti ukupan procijenjeni iznos (u hrvatskim kunama), a koji je u proračunu JP(R)S potrebno planirati za provedbu istog.

5. Poveznica na izvore financiranja plana razvoja JP(R)S - ostvaruje se povezivanjem definiranog posebnog cilja i odgovarajućeg programa u proračunu JP(R)S, na kojem je potrebno pravovremeno planirati sredstva za financiranje provedbe istog.

U stupcu "Planirani izvor financiranja u proračunu" potrebno je navesti proračunsku stavku, odnosno šifru i naziv programa iz proračuna JP(R)S na kojoj će se planirati financijska sredstva za provedbu povezanog posebnog cilja.

6. Ostali podatci o posebnom cilju

U stupac "SDG" :

- naznačite doprinos provedbi ostvarenju određenog cilja održivog razvoja UN Agende 2030 (navedite oznaku SDG i broj cilja kojem doprinosite provedbom posebnog cilja)

U stupcu "Doprinos zelenoj tranziciji":

- ukoliko provedba posebnog cilja doprinosi postizanju ciljeva zelene tranzicije iz padajućeg izbornika odaberite DA, ukoliko provedba nije izravno povezana sa doprinosom zelenoj tranziciji odaberite NE.

U stupcu "Doprinos digitalnoj transformaciji":

- ukoliko provedba posebnog cilja doprinosi postizanju ciljeva digitalne transformacije iz padajućeg izbornika odaberite DA, ukoliko provedba nije izravno povezana sa doprinosom digitalnoj transformaciji odaberite NE.

Napomena: Popis ciljeva i podciljeva održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG) nalaze se u nastavku ovog radnog lista.

Ciljevi održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG)

SDG 1

Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima

SDG 2

Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu

SDG 3

Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina

SDG 4

Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima

SDG 5

Postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojčice

SDG 6

Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodama te zdravstvene uvjete za sve

SDG 7

Osigurati financijski dostupnu, pouzdanu, održivu i modernu energiju za sve

SDG 8

Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve

SDG 9

Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivo i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije

SDG 10

Smanjiti nejednakosti unutar zemalja i među zemljama

SDG 11

Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima

SDG 12

Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje

SDG 13

Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih neagativnih utjecaja (priznajući da je UNFCCC glavni međunarodni, međuvladin forum za pregovaranje o globalnom odgovoru na klimatske promjene)

SDG 14

Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj

SDG 15

Štititi, obnavljati i promicati održivo korištenje zemaljskih ekosustava, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije, zaustaviti i obrnuti proces degradacije zemljišta te zaustaviti gubitak biološke raznolikosti

SDG 16

Promicati mira i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.

SDG 17

Jačanje sredstva provedbe i oživljavanje globalnog partnerstva za održivi razvoj

Prilog 1. Predložak za izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

NOSITELJ IZRADE AKTA:		Krapinsko-zagorska županija			NAZIV AKTA:	Plan razvoja Krapinsko- zagorske županije 2021.-2027.			ROK VAŽENJA AKTA:	2021.-2027.			
Popis posebnih ciljeva													
Redni broj posebnog cilja	Strateški cilj NRS-a 2030.	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	NAZIV POSEBNOG CILJA	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda	Ukupani procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja (HRK)	Planirani izvor financiranja u proračunu KZZ	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	Doprinos cilju održivog razvoja - SDG
1	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	N/P	N/P	Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	Ol.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća	14,93% (2019.)	0,18	207.796.240,00 kn	Program 1000 POTICANJE RAZVOJA MALOG I SREDNJEG GOSPODARSTVA Program 1000 RAZVOJ TURIZMA KZZ Program 1000 EU FONDOVI	DA	DA	SDG4 SDG5 SDG7 SDG8 SDG9 SDG12 SDG13 SDG17
						Ol.02.1.31. Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	88,1%(2019.)	0,95					
						Ol.02.9.41. Broj podnesenih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 2 (2020.) Žigovi: 18 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 5 Žigovi: 20 Industrijski dizajn: 3					
						Ol.02.9.42. Broj registriranih prijava zaštite industrijskog vlasništva	Patenti: 1 (2017.) Žigovi: 24 (2020.) Industrijski dizajn: 1 (2020.)	Patenti: 3 Žigovi: 30 Industrijski dizajn: 3					
						Ol.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	176.892 (2019.)	250000					
						Ol.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	373.437 (2019.)	550000					
2	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	N/P	N/P	Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije	Ol.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0 (2021.)	3	7.773.875,00 kn	Program 1000 JAVNA UPRAVA I ADMINISTRACIJA	NE	DA	SDG9 SDG12 SDG16
						Ol.02.7.36 Broj korisnika novih e-usluga	0 (2021.)	500					
						Ol.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	300 (2020.)	600					
3	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“	N/P	N/P	Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave	Ol.02.14.02 Broj javnih službenika na 1000 stanovnika	1,08 (2020.)	1,17	4.987.160,00 kn	Program 1001 ZARA Program 1000 JAVNA UPRAVA I ADMINISTRACIJA	DA	DA	SDG11 SDG12 SDG13 SDG15 SDG16 SDG17
4	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	N/P	N/P	Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	Ol.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	10,02 (2020.)	14	1.326.933.113,00 kn	Program 1001 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - IZNAD STANDARDA Program 1002 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - USLUGE PREVENCIJE I EDUKACIJE Program 1000 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - ZAKONSKI STANDARD Program 1003 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA - REDOVNA DJELATNOST Program 1001 SOCIJALNA ZAŠTITA - IZNAD STANDARDA Program 1002 SOCIJALNA ZAŠTITA - REDOVNA DJELATNOST Program 1001 FINANCIRANJE UDRUGA	DA	NE	SDG1 SDG3 SDG5 SDG8 SDG10 SDG11 SDG13 SDG16 SDG17
						Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u KZZ	18,6% (2021.)	0,3					
						Ol.02.05.47 Udio sportski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu KZZ	5,53 (2019.)	7					
5	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	N/P	N/P	Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	Ol.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku			126.070.000,00 kn		NE	NE	SDG8 SDG9 SDG11 SDG17
						Ol.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	91.939 (2020.)	101.000					

6	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija)	N/P	N/P	Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja	Broj izdanih građevinskih/lokalcijskih dozvola na brdsko-planinskom i potpomognutom području	40 (2020.)	100 (kumulativ)	3.150.000,00 kn	Program 1001 POBOLJŠANJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I VODOOPSKRBE	DA	DA	SDG1 SDG2 SDG3 SDG4 SDG6 SDG7 SDG9 SDG11 SDG12 SDG15
7	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine) Stopa sudjelovanja odraslih u cjeloživotnom obrazovanju (dobna skupina 25 – 64)	N/P	N/P	Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada	Ol.02.1.29 Stopa zaposlenosti Ol.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja Ol.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku Ol.02.2.16 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u srednje strukovno i više strukovno obrazovanje koje ne ulazi u visoko obrazovanje prema području obrazovanja Ol.02.2.56 Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja Ol.02.2.18 Postotak stanovništva školske dobi koja je upisana u diplomski studij Ol.02.4.16 Stanovništvo s tercijarnim obrazovanjem Ol.02.2.57 Udio stanovništva u dobi od 25 do 64 godina uključeno u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja	43,1 % (2019.) 41 (2020./2021.) 912,72 (2019.) 74 % (2018./2019.) 93 (2020./2021.) (2019.) 10,68 (2011.) 1,14% (2019./2020.)	0,5 50 (2027./2028.) 950 0,8 150 (2027./2028.) 0,046 20 0,02	338.032.339,00 kn	Program 1000 OSNOVNO OBRAZOVANJE - ZAKONSKI STANDARD Program 1003 DOPUNSKI NASTAVNI I VANNASTAVNI PROGRAM ŠKOLA I OBRAZ. INSTIT Program 1002 UČENIČKI DOM - ZAKONSKI STANDARD	NE	DA	SDG4 SDG5 SDG8 SDG10 SDG13
8	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	N/P	N/P	Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje	Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	8.937 (2019.)	9150	3.375.000,00 kn	Program 1000 RAZVOJ POLJOPRIVREDE	DA	DA	SDG2 SDG8 SDG12 SDG15 SDG17
9	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku u neutralnost	Stopa recikliranja komunalnog otpada Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	N/P	N/P	Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	Udio komunalnog otpada upućenog na oporabu Ol.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa Ol.02.6.61 Površina održanih biološki vrijednih staništa Instalirana snaga sustava i/ili proizvodnja energije iz OIE	16,2% (2019.) 0 ha (2020.) 13 ha (2020.) 900 kW, 1.182.000,00 kWh (2019.)	0,23 21 ha 34 ha 12.000 kW, 14.000.000,00 kWh	283.795.000,00 kn	Program 1000 ZAŠTITA OKOLIŠA I GOSPODARENJE OTPADOM Program 1000 PROSTORNO UREĐENJE I GRADNJA Program 1000 PROGRAM ZAŠTITE PRIRODNIH VRIJED. NA PODR. KZZ - J.U	DA	NE	SDG6 SDG7 SDG11 SDG12 SDG13 SDG15
10	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	N/P	N/P	Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva	Ol.02.10.33. Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	15 (2020.)	20	22.510.000,00 kn	Program 1000 PROTUPOŽARNA I CIVILNA ZAŠTITA	DA	NE	SDG1 SDG3 SDG11 SDG16
11	SC 10. Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“	N/P	N/P	Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	Ol.02.11.43 Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije Ol.02.15 Duljina ostalih cesta prema vrsti površine Ol.02.11.45 Izgrađena infrastruktura za punionice na alternativna goriva	666 (2018.) asfalt: 2.248,58 km (2020.) makadam: 1.097,64 km (2020.) zemljana podloga: 466,93 km (2020.) sveukupno: 3.813,15 km (2020.) 9 (2020.)	450 asfalt: 2.500 km makadam: 1000 km zemljana podloga: 400 km sveukupno: 3.900 km 20	4.033.114,00 kn	Program 1000 POBOLJŠANJE PROMETNE INFRASTRUKTURE	DA	DA	SDG6 SDG7 SDG8 SDG9 SDG11 SDG16

NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

RAZVOJNI SMJER	STRATEŠKI CILJ	POKAZATELJ USPJEŠNOSTI	POČETNA VRIJEDNOST	CILJNA VRIJEDNOST	PROSJEK EU-A
RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	65% (2019.)	75%	100 % = 31.970,00 EUR (2019.)
		Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	63. mjesto (2019.)	< 45. mjesta	-
		Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u	0,97% (2018.)	3%	2,12% (2018.)
		Europska ljestvica uspjeha u inoviranju	25 mjesto u EU-u (2020.)	<18. mjesta	-
		Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a	52,3% (2019.)	70%	45,8% (2019.)
	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	PISA - Program međunarodne procjene znanja i vještina učenika	479 bodova (čitalačka pismenost) (2018.)	Dostići prosjek zemalja OECD-a	-
		Obuhvat djece od 4 godine do početka obveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	83% (2019.)	> 97 %	95% (2019.)
		Duljina vremena kojeg učenici provode u nastavnom procesu (primarno i sekundarno obrazovanje)*	Primarno obrazovanje: 1890 sati Niže sekundarno obrazovanje: 2651 sat (2019.)	Dostići prosjek EU-a	Primarno obrazovanje: 4062 sata Niže sekundarno obrazovanje: 2956 sati (2019.)
		Postotak visokoobrazovanih u dobnoj skupini 30-34	33,1% (2019.)	Dostići prosjek EU-a	41,6% (2019.)
		Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	66,7% (2019.)	75%	73,9% (2019.)
		Stopa sudjelovanja odraslih u cjeloživotnom obrazovanju (dobna skupina 25 – 64)	3,5% (2019.)	Dostići prosjek EU-a	10,8% (2019.)
	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Pokazatelj vremena rješavanja prvostupajskih parničnih i trgovačkih predmeta	374 dana (2018.)	250 dana	207 dana (2018.)
		Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“	77. mjesto (2019.)	< 60. mjesta	-
SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	63. mjesto (2019.)	< 45. mjesta	-	
RS 2. Jačanje otpornosti na krize	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina žene 56,5 godina muškarci (2018.)	> 64 godine žene > 64 godine muškarci	64,2 godine žene 63,7 godina muškarci (2018.)
		Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,3% (2019.)	< 15 %	21.40 % (2019.)
	SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	Stopa totalnog fertiliteta	1,47 djece (2018.)	1,8 djece	1,54 djece (2018.)
	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	65% (2019.)	75%	100 % = 31.970,00 EUR (2019.)
Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijava		2,7% (2019.)	Ostati najbolji u EU	12,5% (2019.)	
RS 3. Zelena i digitalna tranzicija	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	75,23 % (2018.)	0,65	79,26 % (2018.)
		Stopa recikliranja komunalnog otpada	25,30 % (2018.)	0,55	47,40 % (2018.)
		Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	28,02%(2018.)	0,364	18,88% (2018.)
	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	6.107 eura/GJR* (2019.)	10.000,00 eura/GJR*	20.120 eura/GJR* (2019.)

	SC 10. Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“	32. mjesto (2019.)	< 28. mjesta	-
	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	47,60 (20. mjesto u EU-u) (2020.)	Dostići prosjek EU-a	52,57 (2020.)
RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija))	3,10 (2017.)	2,5	-
	SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*	32 (2019.)	38	(0 - najmanje konkurentna EU NUTS 2 regija) (100 - najkonkurentnija EU NUTS 2 regija)

Popis razvojnih smjerova NRS-a 2030.

- RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo
- RS 2. Jačanje otpornosti na krize
- RS 3. Zelena i digitalna tranzicija
- RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj

Popis strateških ciljeva NRS- a 2030.

- SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
- SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
- SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
- SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj
- SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC 10. Održiva mobilnost
- SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
- SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Popis pokazatelja učinka NRS- a 2030.

PLAN RAZVOJA

KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

2021. – 2027.

Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije

SA SWOT ANALIZOM

Popis kratica	1
1. TERITORIJALNA OBILJEŽJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	2
1.1. Geografski položaj	2
1.1.1. Pogranična područja u KZŽ-u	2
1.2. Administrativna podjela	3
1.2.1. Urbana područja	5
1.2.2. Brdsko-planinska područja	6
1.2.3. Potpomognuta područja	6
2. PRIRODNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA	8
2.1. Klimatska obilježja	8
2.2. Prirodni resursi	12
2.3. Zaštićeni dijelovi prirode i ekološka mreža Natura 2000 u KZŽ-u	14
2.4. Ugrožena flora i fauna KZŽ-a	19
2.4.1. Zaštićena flora	21
2.5. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije	22
3. INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST	24
3.1. Cestovni promet	24
3.2. Željeznički promet	28
3.3. Zračni promet	30
3.4. Javni prijevoz	31
3.5. Biciklistički i pješački promet	32
3.6. Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom	33
3.7. Digitalizacija	35
4. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	42
4.1. Prirodno kretanje stanovništva	43
4.2. Migracijska kretanja	46
4.3. Razmještaj stanovništva	48
5. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI	50
5.1. Rizik od siromaštva	50
5.2. Rasprostranjenost kriminaliteta	51
5.3. Institucionalna obilježja socijalne skrbi	52
5.3.1. Novčane naknade i socijalna pomoć	57
5.4. Osobe s invaliditetom	60
6. ZDRAVSTVO	64
6.1. Zdravstvena infrastruktura	64
6.2. Bolesti stanovništva	68
6.3. Palijativna skrb	70
7. KULTURA, CIVILNO DRUŠTVO I SPORT	74

7.1.	Kultura i mediji	75
7.1.1.	Kulturna baština	78
7.2.	Civilno društvo	80
7.3.	Sport	82
8.	STANOGRADNJA I STANOVANJE	84
9.	OBRAZOVANJE	87
9.1.	Obrazovna struktura	87
9.2.	Predškolski odgoj i obrazovanje	87
9.3.	Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje	90
9.4.	Srednjoškolski odgoj i obrazovanje	95
9.5.	Visoko obrazovanje	98
9.6.	STEM.....	101
9.7.	Obrazovanje odraslih.....	102
9.8.	Umjetničko obrazovanje.....	105
10.	TRŽIŠTE RADA	107
10.1.	Radna snaga	107
10.2.	Zaposlenost i plaće	107
10.3.	Nezaposlenost i tržište rada	110
10.4.	Osjetljive skupine na tržištu rada	116
10.5.	Učinci epidemioloških mjera na zaposlenost i tržište rada	121
11.	OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA	123
11.1.	Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj	123
11.2.	Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u gospodarstvu Hrvatske	125
11.3.	Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale županije RH	126
11.4.	Usporedba poslovanja poduzetnika Krapine s poslovanjem poduzetnika u drugim gradovima – županijskim središtima	127
11.5.	Konkurentnost poduzetništva Krapinsko-zagorske županije	128
11.6.	Dinamika poduzetništva Krapinsko-zagorske županije.....	130
11.7.	Osnovni pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije	131
11.8.	Pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima	133
11.9.	Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika.....	137
11.10.	Izravna strana ulaganja.....	138
11.11.	Koeficijent specijalizacije	139
11.12.	Vanjskotrgovinski partneri Krapinsko-zagorske županije.....	140
11.13.	Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije	142
11.14.	Obrtništvo.....	144
11.15.	Inovacijski potencijal Krapinsko-zagorske županije.....	147
11.16.	Učinci epidemioloških mjera na gospodarstvo KZZ-a i poslovanje gospodarskih subjekata	150
12.	TURIZAM	157
12.1.	Upravljanje turizmom Krapinsko-zagorske županije	158

12.2.	Turistička ponuda	159
12.2.1.	Postojeća smještajna infrastruktura	159
12.2.2.	Ključni i sekundarni turistički proizvodi	161
12.2.2.1.	Zdravlje, SPA i wellness	162
12.2.2.2.	Aktivni odmor	163
12.2.2.3.	Obiteljski turizam.....	166
12.2.2.4.	Kulturni turizam.....	167
12.2.2.5.	Religijski turizam.....	168
12.2.2.6.	Poslovni turizam i događanja (MICE).....	169
12.2.2.7.	Agroturizam.....	169
12.3.	Turistička potražnja	169
12.4.	Manifestacije	175
12.5.	Turističke zone u KZŽ-u.....	175
12.6.	Učinci epidemioloških mjera na turističku djelatnost.....	180
13.	POLJOPRIVREDA	184
13.1.	Poljoprivredna gospodarstva	184
13.2.	Voćarstvo i vinogradarstvo	187
13.3.	Povrčarstvo i cvjećarstvo	190
13.4.	Stočarska proizvodnja.....	191
13.5.	Peradarska proizvodnja	194
13.6.	Pčelarstvo	195
13.7.	Integrirana i ekološka proizvodnja	195
13.8.	Prerada i trženje	196
13.9.	Mjere potpore	196
13.10.	Učinci epidemioloških mjera na poljoprivrednu djelatnost	197
14.	STANJE U OKOLIŠU	200
14.1.	Gospodarenje otpadom.....	200
14.2.	Kvaliteta zraka	207
14.3.	Vodoopskrba	208
14.4.	Gubitak vode u vodoopskrbi.....	210
14.5.	Odvodnja	211
14.6.	Opskrba plinom	213
14.7.	Opskrba električnom energijom	215
14.8.	Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	216
14.8.1.	Energija biomase	216
14.8.2.	Geotermalna energija.....	217
14.8.3.	Sunčeva energija.....	218
14.8.4.	Male hidroelektrane	221
14.8.5.	Vjetroelektrane	222
14.8.6.	Energetska učinkovitost.....	226

14.9.	Sigurnost stanovništva i izloženost klimatskim promjenama i prirodnim rizicima	229
14.9.1.	Klizišta	230
14.9.2.	Potresi	230
14.9.3.	Poplave	232
14.9.4.	Epidemije i pandemije	232
14.10.	<i>Brownfield</i> investicije i vojni objekti	232
14.11.	Vojni objekti	235
15.	INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM	238
15.1.	Ključni dionici upravljanja razvojem Krapinsko-zagorske županije	238
15.2.	Analiza kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ-a	240
15.3.	Korištenje europskih fondova.....	242
15.4.	Analiza projekata Krapinsko-zagorske županije.....	244
16.	SWOT analiza Krapinsko-zagorske županije	250
17.	Popis priloga	256

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
CARNET	(engl. Croatian Academic and Research Network) Hrvatska akademska i istraživačka mreža
CZSS	Centar za socijalnu skrb
DV	Dječji vrtić
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
GP	Granični prijelaz
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IKT	Informacijske i komunikacijske tehnologije
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
MICE	(engl. Meetings, Incentives, Conferences, Events) sinonim za kongresni turizam
MINGO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
NKPJS	Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OŠ	Osnovna škola
PGP	Postaja granične policije
POU	Pučko otvoreno učilište
PZ	Poduzetnička zona
RH	Republika Hrvatska
TZ	Turistička zajednica
UO	Upravni odjel

1. TERITORIJALNA OBILJEŽJA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

1.1. Geografski položaj

Krapinsko-zagorska županija nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Županija graniči na sjeveru s Republikom Slovenijom i Varaždinskom županijom, na zapadu samo sa Republikom Slovenijom, na jugu s gradom Zagrebom i Zagrebačkom županijom te na istoku sa Zagrebačkom i Varaždinskom županijom. Kao geografska cjelina Krapinsko-zagorska županija pruža se od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica - rijeka Sutla, ujedno je i državna granica s Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Ovako razgraničen prostor Županije podudara se s prirodnom regijom Donje Zagorje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb – Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe.

Površinom se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske (1224,22 km²), ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km²) (DZS, Popis 2011.) te je, uz Međimursku i Varaždinsku županiju, najgušće naseljeno područje Republike Hrvatske.

1.1.1. Pogranična područja u KZZ-u

Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje, na području Krapinsko-zagorske županije uređena su pogranična područja između susjednih država s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i Općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti.

Dužina državne granice na području PU krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Državnu granicu na području Županije s Republikom Slovenijom čini prirodni tok rijeke Sutle dužine 88,86 km ili 88,06 %, Maceljsko Gorje – dužine 10,16 km ili 10,06 % i potok Lipnica – dužine 1,9 km ili 1,88 %.

Poslove granične policije obavljaju Postaja granične policije Macelj, Policijska postaja Krapina, Policijska postaja Pregrada i Policijska postaja Klanjec. Dužina državne granice po policijskim postajama iznosi: PP Krapina 18,36 km (18 %), PP Pregrada 30,40 km (30 %), PP Klanjec 52,16 km (52 %). PGP Macelj je specijalizirana policijska postaja koja obavlja poslove granične kontrole na GP Macelj, Lupinjak, Hum na Sutli, Mali Tabor i ŽGP Đurmanec. PP Klanjec uz temeljne policijske poslove obnaša poslove zaštite državne granice i poslove granične kontrole na GP Razvor, Mihanović Dol, Miljana, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić i Luke Poljanske. PP Krapina i PP Pregrada uz temeljne policijske poslove obnašaju i poslove zaštite državne granice. Ostale policijske postaje tzv. temeljnog tipa (Zabok, Donja Stubica i Zlatar Bistrica), po poslovima granične policije obnašaju poslove vezane uz kontrolu i boravak stranaca na svojem postajnom području. Dogovorom između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uvođenju zajedničkih službenih mjesta za obavljanje granične kontrole, potpisanim 12. lipnja 2013. godine, od 01.07.2013. godine, na području PU krapinsko-zagorske uvedene su „One stop control“ na svim graničnim prijelazima, osim na Stalnom graničnom prijelazu za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu – Macelj i Stalnom graničnom prijelazu za međunarodni promet putnika i roba u željezničkom prometu – Đurmanec.

Prema Uredbi o graničnim prijelazima Republike Hrvatske (NN 79/13) na prostoru Krapinsko-zagorske županije nalazi se 15 graničnih prijelaza. Uz granični prijelaz Macelj, na području KZZ-a postoji još nekoliko cestovnih graničnih prijelaza prema Republici Sloveniji: Lupinjak i Razvor (stalni međunarodni granični prijelazi II. kategorije), Hum na Sutli, Mihanović Dol i Miljana (stalni međudržavni granični cestovni prijelazi II. kategorije), Mali Tabor, Gornji Čemehovec, Draše, Plavić, Luka Poljanska i Klenovec Humski (granični prijelazi za pogranični promet).

U odnosu na 2018. godinu na pograničnom području povećavaju se poslovi u vezi nezakonitih migracija. Prema Godišnjem izvješću o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske¹ podatak za protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u RH-a i EU u 2018. godini je iznosio 7 te se u 2019. godini povećao na 21.

Tablica 1. Pregled ilegalnih prelazaka državne granice po postajama – strani državljani

Policajska postaja	2018.	2019.	+/- %
PP KLANJEC	3	6	100 %
PP KRAPINA	4	5	25 %
PP PREGRADA	1	2	100 %
PU UKUPNO	8	13	62,5 %

Izvor: Godišnje izvješće o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske u 2019. godini

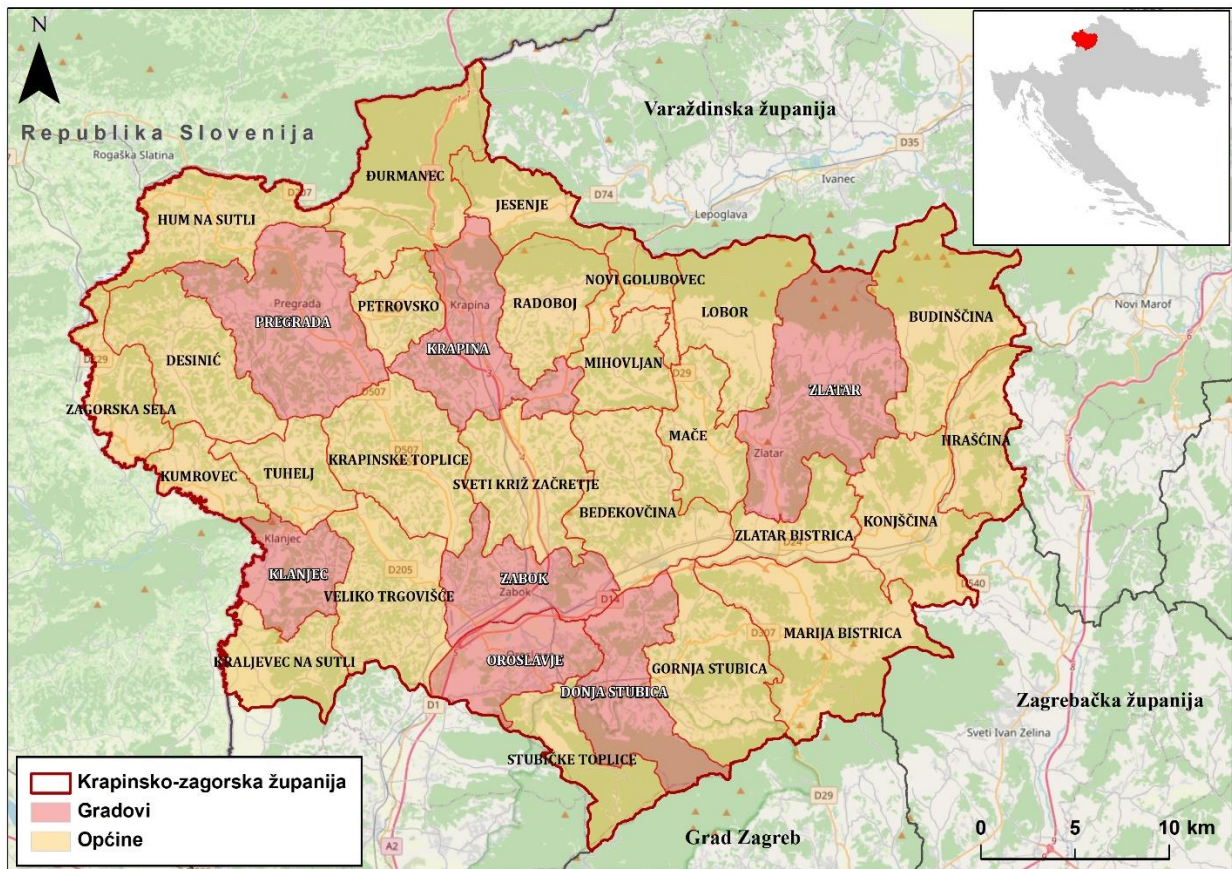
U 2018. godini zabilježeno je 19 osoba zatečenih u ilegalnom prelasku državne granice te se taj broj u 2019. godini povećao na 50. Prema državljanstvu u 2019. godini najviše ih je zatečeno u ilegalnom prelasku državne granice iz Afganistana (14), Turske (14) te Sirije (8).

1.2. Administrativna podjela

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Razlikovanje ruralnih i urbanih područja Republike Hrvatske temelji se na podjeli prema kojoj se manje administrativne jedinice (općine) smatraju ruralnim područjima dok se veće (gradovi) smatraju urbanim područjima. Na temelju tako definiranog administrativnog kriterija, od ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije prema podacima iz 2017. godine njih 37,41 %, odnosno 47.086 smatra se urbanim stanovništvom, dok se ostatak od 62,58 % ili 78.763 smatra ruralnim stanovništvom.

¹https://krapinsko-zagorska-policija.gov.hr/UserDocsImages/PU_KZ/Vijesti%202019/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20kretanju%20sigurnosnih%20pokazatelja%20u%202019.%20godini..pdf

Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zagorska razvojna agencija

Kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja koristi se definicija OECD-a, koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Na lokalnoj razini (LAU 1/2 – općine, gradovi u Republici Hrvatskoj) područja se klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km². Sukladno toj podjeli 21,35 % stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64 % stanovnika živi u ruralnim područjima.

Tablica 2. Površina, broj stanovnika na km² i tip zajednice u gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

GRADOVI/OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Stanovnika na km ²	Tip zajednice
Donja Stubica	5.998	43,48	137,95	urbano
Klanjec	2.584	25,52	101,25	urbano
Krapina	11.789	47,54	247,98	urbano
Oroslavje	5.960	31,20	191,03	urbano
Pregrada	5.939	67,25	88,31	urbano
Zabok	8.761	34,88	251,18	urbano
Zlatar	5.554	75,78	73,29	urbano
UKUPNO GRADOVI	46.585	325,65	143,35	urbano
Bedekovčina	7.473	51,76	144,38	ruralno
Budinščina	2.220	55,18	40,23	ruralno
Desinić	2.647	45,04	58,77	ruralno
Đurmanec	3.815	58,43	65,29	ruralno
Gornja Stubica	4.633	49,31	93,96	ruralno
Hraščina	1.373	27,05	50,76	ruralno
Hum na Sutli	4.629	36,83	125,69	ruralno
Jesenje	1.393	23,84	58,43	ruralno

GRADOVI/OPĆINE	Broj stanovnika	Površina u km ²	Stanovnika na km ²	Tip zajednice
Konjščina	3.384	44,17	76,61	ruralno
Kraljevec na Sutli	1.541	26,78	57,54	ruralno
Krapinske Toplice	4.985	48,46	102,87	ruralno
Kumrovec	1.417	17,57	80,65	ruralno
Lobor	3.136	42,98	72,96	ruralno
Mače	2.258	27,88	80,99	ruralno
Marija Bistrica	5.660	71,38	78,72	ruralno
Mihovljan	1.689	24,43	69,14	ruralno
Novi Golubovec	875	15,44	56,67	ruralno
Petrovsko	2.343	18,84	124,36	ruralno
Radoboj	2.980	33,21	89,73	ruralno
Stubičke Toplice	2.979	27,52	108,25	ruralno
Sveti Križ Začretje	5.870	40,37	145,41	ruralno
Tuhelj	2.064	23,97	86,11	ruralno
Veliko Trgovišće	4.666	46,65	100,02	ruralno
Zagorska Sela	857	24,68	34,72	ruralno
Zlatar Bistrica	2.320	24,91	93,14	ruralno
UKUPNO OPĆINE	77.207	906,68	85,15	ruralno
UKUPNO ŽUPANIJA	123.792	1.232,33	100,45	

Izvor: DZS, Stanovništvo – Procjene stanovništva – Procjena stanovništva prema spolu, po gradovima/općinama, 31.12.2020.

Na području Krapinsko-zagorske županije prevladavaju naselja koja imaju pretežno seoska obilježja. Naselja koja su proglašena gradovima predstavljaju područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela, a odgovarajućim aktivnostima: prostorno-planerskim, gospodarskim, socijalnim i političkim potrebno je ispravno usmjeriti urbanizaciju i razvoj gradova (malih gradskih područja).

1.2.1. Urbana područja

Prema Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) radi učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja, posebno njezine urbane dimenzije ustrojavaju se urbana područja. Urbana područja ustrojavaju se kao urbane aglomeracije, veća urbana područja i manja urbana područja.

Na području KZZ-a nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Zakon definira strategiju razvoja urbanog područja kao temeljni strateški dokument u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb koja je ustrojena 2016. godine i obuhvaća Grad Zagreb kao središte aglomeracije te još 29 gradova i općina Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije. U sastav urbane aglomeracije Zagreb tako su s područja KZZ-a uključeni gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice. U veljači 2021. godine pokrenuto je javno savjetovanje o Nacrtu Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu Strategije razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027. Gradovi Klanjec, Pregrada i Zlatar te općine Bedekovčina, Konjščina, Krapinske Toplice, Kraljevec na Sutli i Zlatar Bistrica iskazale su interes za ulazak u obuhvat urbanog područja Grada Zagreba.

U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja, već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar.

Hrvatska ima Nacionalnu razvojnu strategiju, strateški dokument u kojem je posebno istaknut razvoj pametnih gradova i otoka, a Europski fond za regionalni razvoj od 2020. odvajati će 6 %, umjesto dosadašnjih 5 % sredstava za razvoj gradova. Do 2050. godine predviđa se da će čak 70 % populacije živjeti u gradovima što znači da gradovi sa sadašnjom infrastrukturom neće

građanima moći pružiti kvalitetan život². Zato je potrebno da gradovi počnu primjenjivati suvremena tehnološka, logistička i organizacijska rješenja odnosno primjenjivati koncept pametnoga grada (eng. *smart city*). Mnogo je definicija koje opisuju pojam „pametni grad“, ali najjednostavnija je ona koja koncept objašnjava kao viziju urbanog razvoja u kojem se koristi digitalna i komunikacijska tehnologija (ICT) i Internet of things rješenja (IoT), kako bi se što bolje zadovoljile potrebe građana i unaprijedila učinkovitost gradskih usluga. Da bi jedan grad bio pametan, nužno je uvođenje ICT tehnologije, internetsko povezivanje objekata, upotreba pametnih mreža, povećanje energetske učinkovitosti, smanjenje onečišćenja te inovativna rješenja. Smart City pristup omogućuje održivo upravljanje javnim resursima i veću kvalitetu života koristeći tehnološka rješenja kao odgovor na različite izazove, ali je pritom važno naglasiti da tehnološka rješenja sama po sebi nisu dovoljna ukoliko nisu u skladu s ciljem učinkovitijeg upravljanja gradom i ako njihova implementacija nije prepoznata kao optimalna od strane šire zajednice. Tako transformacija grada u pametni grad zahtijeva aktivaciju gradskih servisa, usluga i infrastrukture. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuju neka od „pametnih“ rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i s digitalizacijom svoje gradske uprave (Grad Zlatar i Pregrada). Pametnu strategiju upravljanja gradom („Smart city strategiju“) u kojoj se nalazi popis planiranih projektnih ideja koje primjenjuju koncept pametnih gradova do sada su na svojim gradskim vijećima usvojili Grad Zlatar i Pregrada. Općina Marija Bistrica je provela nekoliko projekata u kojima primjenjuje koncept pametnoga grada te u narednom razdoblju ima u planu izraditi i strategiju.

Potrebno je i dalje razvijati sva naselja gradskog karaktera s ciljem postizanja više kvalitete života. Ovo se postiže kroz potporu Županije za pripremu i provedbu projekata prvenstveno financiranih sredstvima Europske unije, ali i pripremom regionalnih projekata koji imaju utjecaj na sve gradove (npr. razvoj širokopojasne infrastrukture na cijelom području Krapinsko-zagorske županije).

1.2.2. Brdsko-planinska područja

Uravnoteženi teritorijalni i regionalni razvoj podrazumijeva sustavnu brigu za područja s razvojnim ograničenjima i drugim specifičnostima koje su potencijal regionalnog razvoja. Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. To su geografska područja koja se prema svojim prirodno-geografskim te društveno-gospodarskim i demografskim obilježjima mogu izdvojiti od ostalih područja RH te kao takva zahtijevati poseban programsko-planski pristup od strane nositelja politike regionalnoga razvoja.

Cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja je pridonijeti njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS-ova koja stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/2019), brdsko-planinska područja s područja KZŽ-a (ukupno 8) su Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Brdsko-planinska područja na području KZŽ-a obilježava loša prometna povezanost brežuljkastih područja i dinamika negativnih demografskih procesa (prirodan pad stanovništva, depopulacija, migracije mladog stanovništva odnosno relativno lošija dobna struktura stanovništva u usporedbi s RH).

1.2.3. Potpomognuta područja

U 2018. godini proglašen je Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/2018). Navedenim zakonom uređuje se upravljanje razvojem područja, koja su prema odredbama zakona kojim se uređuje regionalni razvoj, određena kao potpomognuta područja. Cilj upravljanja razvojem potpomognutih područja je pridonijeti njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno županije razvrstane prema Odluci u I. i II. skupinu prema stupnju razvijenosti te jedinice lokalne samouprave razvrstane u I. do IV. skupinu (NN 132/2017). Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS s područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hrašćina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja.

---

² https://ec.europa.eu/croatia/smart_city_in_Croatia_hr (datum pristupa: 04.12.2020.)

Kod navedenih općina riječ je pretežno o ruralnim područjima s visokom kakvoćom zraka, bogatim šumskim resursima te bogatom bioraznolikošću što su ujedno i potencijali za razvoj drvne industrije, turizma i poljoprivrede. Ipak, postojeći resursi nisu dovoljno iskorišteni. Analizom navedenih teritorijalnih jedinica utvrđena je dugogodišnja depopulacija i starenje stanovništva, povećan udio neaktivnog stanovništva, nepovoljnija obrazovna struktura, smanjene gospodarske aktivnosti, smanjena dostupnost specijalističke zdravstvene skrbi, mali broj stanovnika obuhvaćen sustavom odvodnje, prostori većinom izvrgnuti depopulaciji, koja u pojedinim dijelovima poprima zabrinjavajuće stanje. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatak komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) potpisalo je u 2020. godini Ugovor o izradi analize postojećeg i prijedloga novog modela za izračun indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. MRRFEU će izraditi novi izračun indeksa razvijenosti sukladno Zakonu o regionalnom razvoju kako bi se doradili parametri i unaprijedio postojeći indeks razvijenosti. Novi indeks razvijenosti, sukladno novim pokazateljima, razvrstat će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te će definirati nove mjere za potpomognuta područja. Područja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja prema metodologiji iz 2017. godine nisu definirana u statusu potpomognutih područja, a prema svim pokazateljima su područja koja trebaju dodatnu pomoć države, izradom novog indeksa razvijenosti i doradom parametara bit će obuhvaćena.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Površinom se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske (1224,22 km²), ali ima bitno demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,3 st./km² iznad nacionalnog prosjeka koji iznosi 75 st./km²) (DZS, Popis 2011.).

Kao geografska cjelina županija se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica - rijeka Sutla, ujedno je i državna granica s Republikom Slovenijom, a istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje međunarodna trasa autoceste A2 Zagreb – Macelj, koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. Dužina državne granice na području PU krapinsko-zagorske, prema podacima Državne geodetske uprave iznosi 100,9 km. Pogranično područje sa Slovenijom dinamično je u kontekstu kretanja građana koji žive na tom zajedničkom prostoru zbog povijesnih razloga i kulturoloških sličnosti. Znajući da su pogranične lokalne zajednice temelj dobre suradnje između susjednih država, na području KZŽ-a uređena su pogranična područja s ciljem da se omogući i uredi promet osoba u pograničnim područjima i poboljšaju životni uvjeti pograničnog stanovništva. Pogranične jedinice lokalne samouprave su Grad Klanjec i općine Đurmanec, Hum na Sutli, Kumrovec, Kraljevec na Sutli i Zagorska Sela. Unazad par godina na pograničnom području povećava se opseg poslova u vezi nezakonitih migracija.

U administrativnom smislu Županija je podijeljena na 7 gradova i 25 općina. Sjedište Županije je Grad Krapina. Sukladno podjeli na ruralna ili urbana područja temeljem praga od 150 stanovnika na km², 21,35 % stanovnika Krapinsko-zagorske županije živi u urbanim područjima dok 78,64 % stanovnika živi u ruralnim područjima. Na području KZŽ-a nema ustrojenih većih urbanih područja, a jedino Grad Krapina kao županijsko središte spada u manja urbana područja. Dijelovi područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb (gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice). U Krapinsko-zagorskoj županiji proces urbanizacije nije toliko naglašen s obzirom da nema većih urbanih područja, nego su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status grada stoga imaju Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. U Krapinsko-zagorskoj županiji gradovi razvijaju koncept pametnih gradova te primjenjuju neka od „pametnih“ rješenja za kvalitetniji život u gradu. Tako je npr. na području Županije postavljeno do sada 8 punionica za električna vozila (Pregrada, Donja Stubica, Zabok, Krapina, Oroslavje, Radoboj, Kumrovec, Krapinske Toplice), pametne klupe na gradskim trgovima, a pojedini gradovi započeli su i s digitalizacijom svoje gradske uprave. Pametnu strategiju („Smart city strategija“) upravljanja gradom u kojoj se nalaze projektne ideje koje primjenjuju koncept pametnih gradova imaju usvojen Grad Zlatar i Pregrada.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018) u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS-ova koji stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZŽ-u, to su Lobar, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH, odnosno I. do IV. skupina JLS-a i I. do II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave. Krapinsko-zagorska županija nalazi se u II. skupini prema stupnju razvijenosti. Na lokalnoj razini 12 JLS-a s područja Županije ima status potpomognutog područja (Tuhelj, Hraščina, Gornja Stubica, Kumrovec, Mače, Lobar, Mihovljan, Petrovsko, Budinščina, Kraljevec na Sutli, Zagorska Sela i Desinić). Općina Lobar i Budinščina su istovremeno i potpomognuta i brdsko-planinska područja.

2. PRIRODNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA

2.1. Klimatska obilježja

Specifičnosti geografskog položaja te osobitosti reljefnih karakteristika Krapinsko-zagorske županije glavni su čimbenici koji utječu na obilježja kontinentalne klime na ovom području.

Opća atmosferska cirkulacija karakteristična za geografsku širinu, utjecaji Panonske nizine, planinskog sustava Alpa i Dinarida te reljef koji oblikuje lokalne klimatske različitosti zaslužni su za predominantno kontinentalni tip klime s nekoliko specifičnih podtipova.

Prema opće prihvaćenoj klasifikaciji W. Koeppena, prostor Hrvatskog zagorja pripada C tipu klime, to jest, tipu Cfwbx ili umjereno toploj kišnoj klimi s toplim ljetima. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriraju u siječnju i veljači. Tip „C“ klime jest klima u kojoj se srednja mjesečna temperatura kreće u intervalu do 3 °C. Budući da su padaline podjednako raspoređene na cijelu godinu, to je „Cf“ tip klime. Kako ne postoji izrazito sušno razdoblje, a razdoblje s manje oborina pada u zimu, to je „Cfw“ klima. Najtopliji mjesec srpanj ima srednju temperaturu 20,5 °C, što je manje od granične temperature od 22 °C pa ovo područje pripada u klimatsko područje „Cfwb“. Maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeto je sušnije i vedrije i to je „Cfwbx“ klima.

Sukladno metodologiji Državnog hidrometeorološkog zavoda, za prikazivanje osnovnih meteoroloških elemenata Krapinsko-zagorske županije u nižoj su tablici korišteni podaci meteorološke postaje Zagreb-Maksimir, s obzirom da klima Krapinsko-zagorske županije pripada istom tipu kontinentalno-panonske klime.

Tablica 3. Srednje godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata

Godina	Srednje godišnje vrijednosti			Godišnje vrijednosti			
	Temperatura zraka °C	Tlak zraka, hPa	Relativna vlaga zraka, %	Količina oborina, mm	Broj dana sa snježnim pokrivačem ≥ 1 cm	Vedri dani	Oblačni dani
2010.	11,3	998,7	75	1059,9	49	32	149
2011.	12,1	1003,5	71	517	9	68	112
2012.	12,5	1001,6	68	7611	31	64	97
2013.	11,9	1000,7	74	1052,7	38	46	147
2014.	12,9	1 000,5	76	1 317,8	17	31	148
2015.	12,6	1 003,7	71	887,1	16	59	126
2016.	12,2	1 002,2	73	858,6	9	41	106
2017.	12,6	1 002,6	68	897	28	49	104

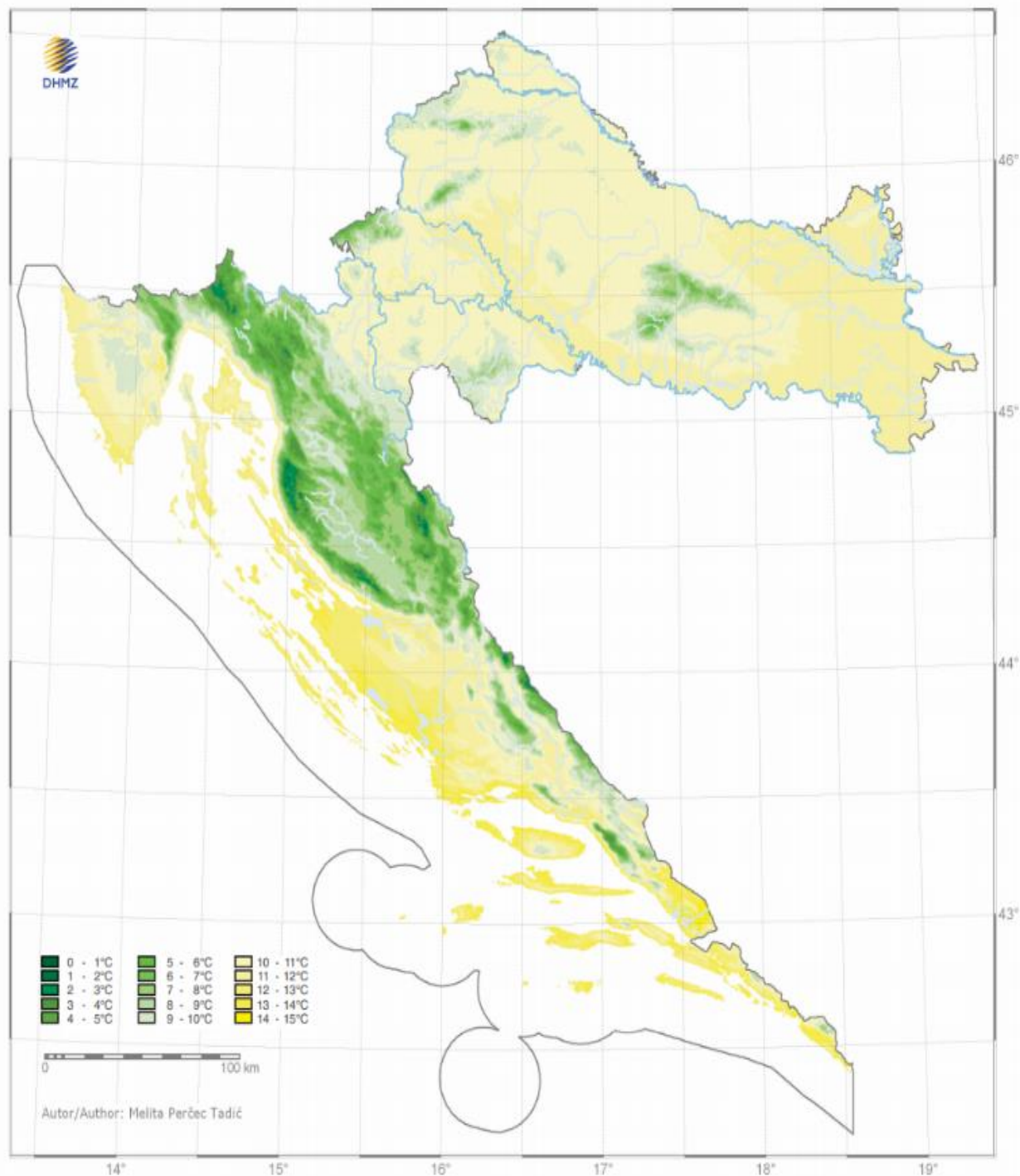
Izvor: Statistički ljetopisi 2011. – 2018. godine, www.dzs.hr

Na temelju gore prikazanih podataka za razdoblje 2010. – 2017. godine, područje Krapinsko-zagorske županije opisuje se dominantnom kategorijom *vrlo toplo*. U istu su svrstana šira područja Varaždina i dio središnje Hrvatske. Također, Županija se ubraja u kategoriju *vrlo kišno*, kao i ostatak sjeverne i središnje Hrvatske, zatim dio sjevernog i srednjeg Jadrana s pripadnim zaleđem te šire područje Dubrovnika.

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika.

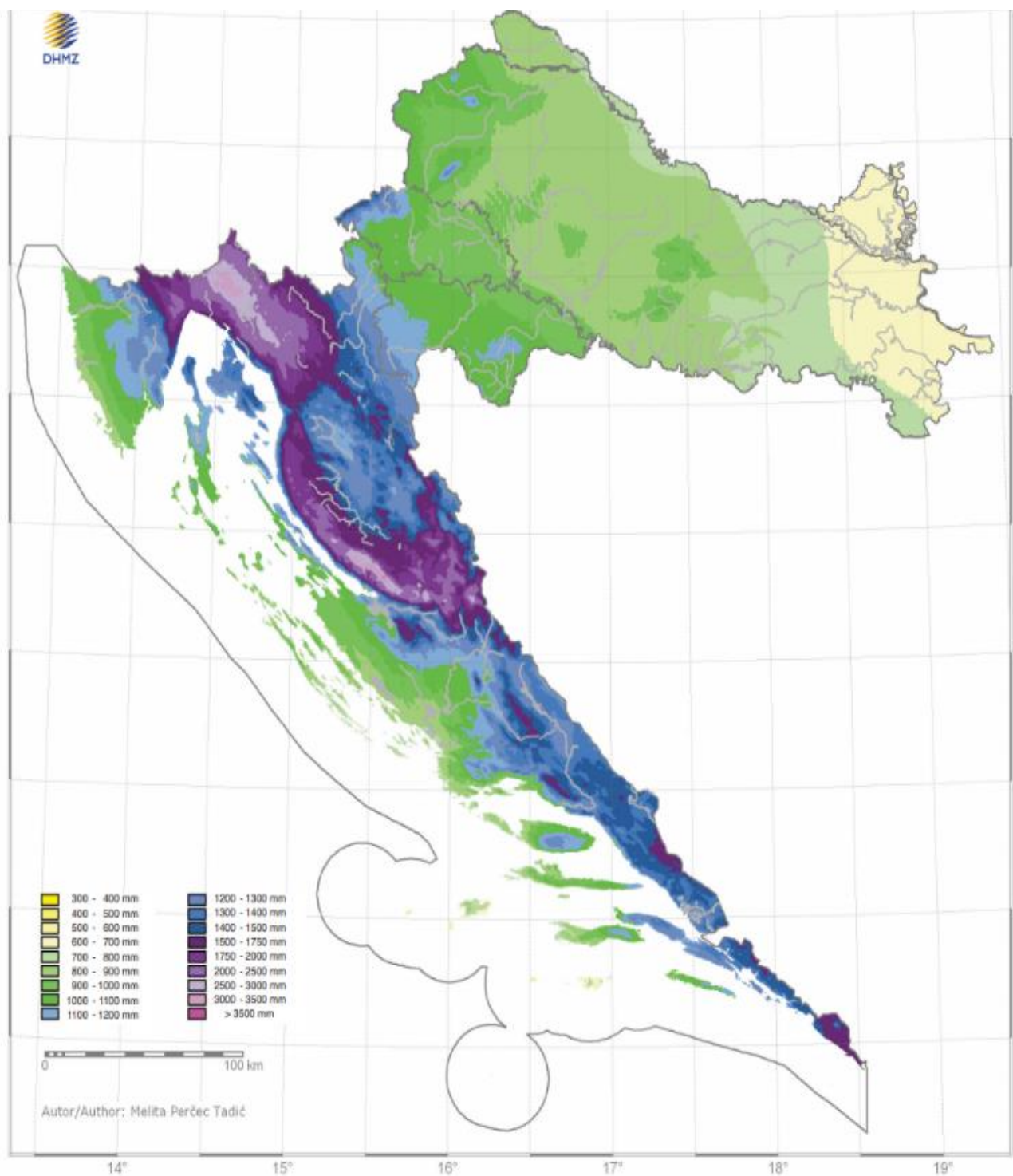
Na sljedećim grafičkim prikazima izdvojenima iz Klimatskog atlasa Hrvatske (DHMZ), prikazuju se srednje godišnje temperature, srednje godišnje količine oborina, srednja godišnja do zračenja sunčana energija i godišnja ruža vjetrova za Republiku Hrvatsku, što omogućuje usporedbu navedenih odlika klime u kontekstu države.

Slika 2. Srednja godišnja temperatura za travanj za Republiku Hrvatsku

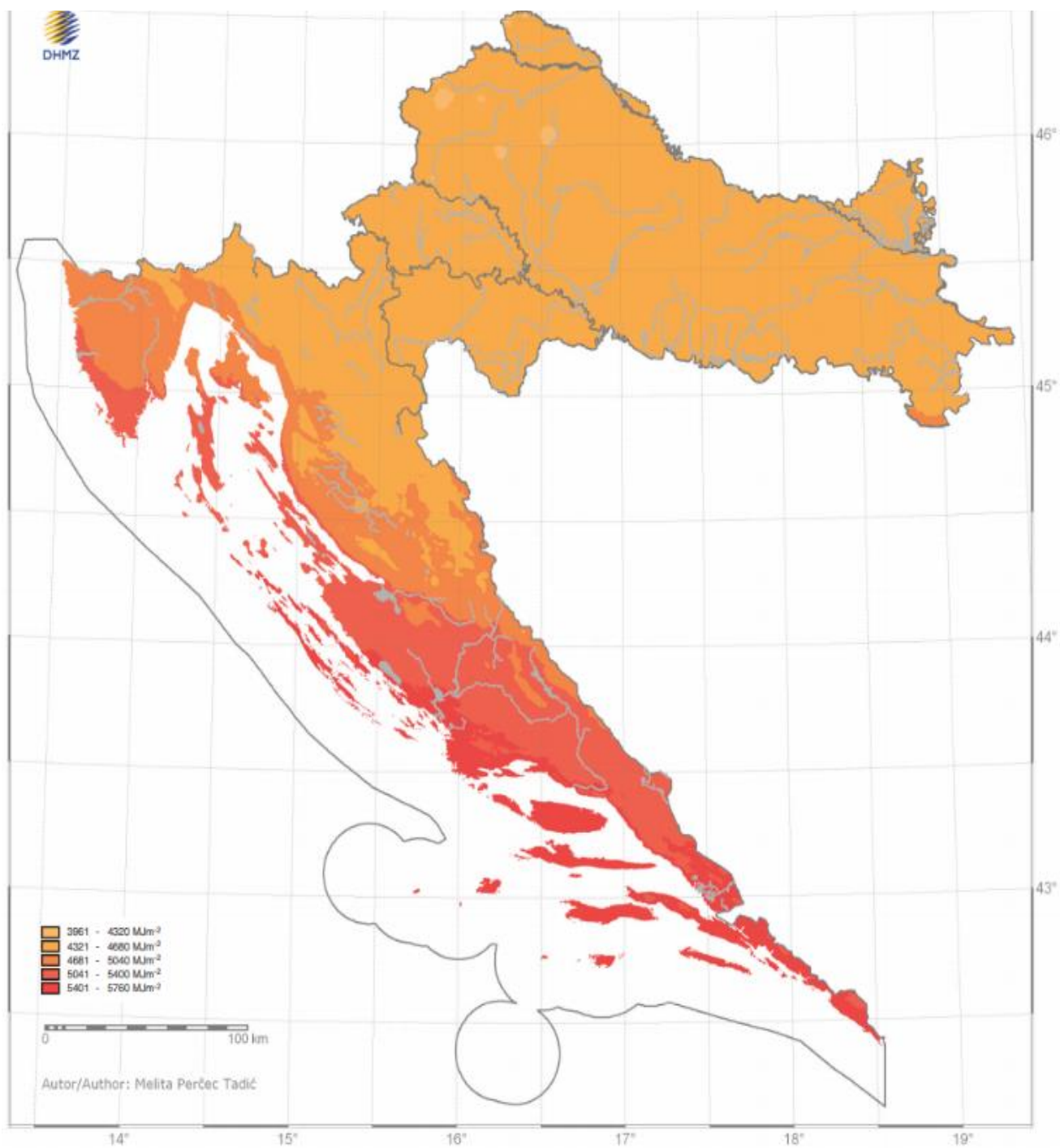
Izvor: Klimatski atlas Hrvatske, DHMZ, veljača 2020..

Slika 3. Srednja godišnja količina oborina za Republiku Hrvatsku

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

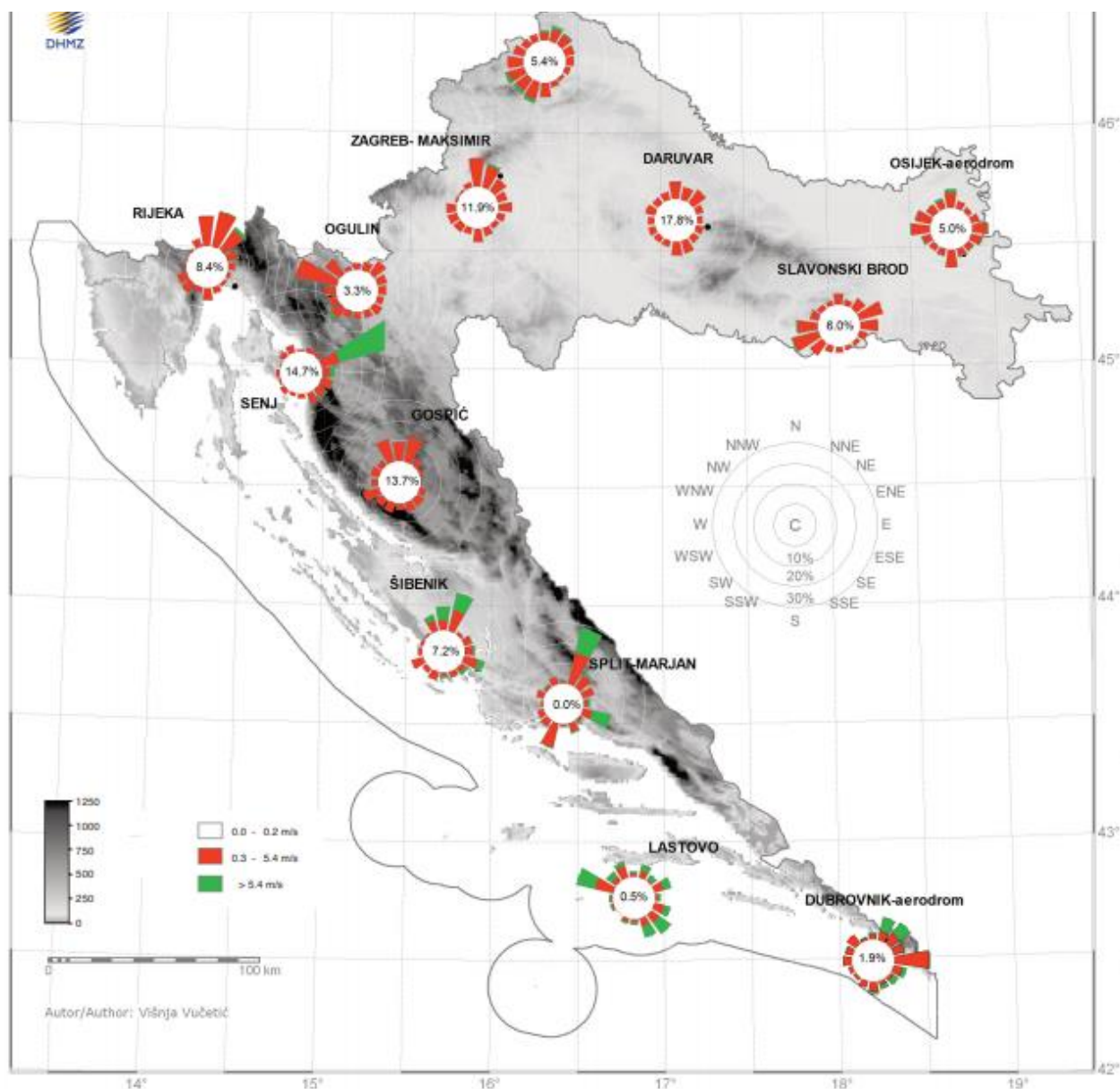
Slika 4. Srednja godišnja ukupna do zračena sunčana energija

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

Slika 5. Godišnja ruža vjetrova

Izvor: Klimatski atlas Hrvatske (DHMZ), studeni 2019.

2.2. Prirodni resursi

U Krapinsko-zagorskoj županiji razlikuju se tri osnovne vrste reljefa – naplavne ravni, brežuljkasti krajevi/pobrđa i gorski masivi. Naplavna ravan rijeke Krapine najznačajnija je i površinom najveća. Najniži naplavni dio doline nalazi se na 120 metara nadmorske visine i njena aluvijalna tla pogodna su za livade i sjenokoše. Odluke reljefa bitne su i za razvoj poslovnih zona, urbanizaciju te gradnju infrastrukturnih koridora značajnih za cijelu županiju. Prigorski pojasevi na prisojnim, to jest južnim stranama predstavljaju prostor pogodan za razvoj vinogradarstva. Najznačajnija prigorja su Maceljska gora, Strahinjčica, Ivanščica/Ivančica i Cesargradska gora. Neobrađeni prostor prigorja najvećim je dijelom obrastao šumom.

Na tektonskim rasjednim pravcima ima termalno-mineralnih vrela koja se od davnih dana koriste kao toplice. **Upravo se među najvažnije resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju termalni izvori te izvori pitke vode.** Izvori pitke vode uglavnom su komercijalizirani, to jest, snabdijevaju lokalne i javne vodovode te stoga zahtijevaju pažljivo planiranje i provođenje mjera zaštite.

Termalni izvori poput Stubičkih i Krapinskih toplica koriste se u turističko-zdravstvene svrhe, dok se Tuheljske toplice koriste u turističko-rekreacijske svrhe. U Krapinsko-zagorskoj županiji termalni izvori također predstavljaju i neiskorišteni potencijal ove županije. Sutinske toplice, Šemničke toplice i Krapinske mrzlice više nisu u funkciji turizma, zdravstva ni rekreacije. Prema informacijama dobivenih od relevantnih dionika, Krapinske mrzlice značajno su izgubile svoj zdravstveni, turistički i rekreativni potencijal, te je isplativost ulaganja upitna. Također, Sutinske toplice nalaze se unutar teritorijalnog okvira kategoriziranog kao Značajni krajobraz, što također ograničava mogućnosti ulaganja u njihov razvoj. Termalne izvore potrebno je dodatno istražiti, budući da ne postoje cjelovita istraživanja koja bi utvrdila puni energetski potencijal. Za sada su potencijali geotermalnih voda nedovoljno iskorišteni. Rijeke i poplavna područja su izvor zaliha pitke vode, staništa za divljač, omogućuju zaštitu od poplava, proizvodnju drvene mase i ribe, ali također osiguravaju staništa mnogim biljnim i životinjskim vrstama, a područje na kojemu se nalaze može se upotrijebiti i za ekoturizam pazeći da turizam ne ugrozi temeljni prirodni fenomen.

Na području Županije dominantne su nemetalne mineralne sirovine od kojih je najznačajnija eksploatacija i prerada tehničkog kamena, pijeska i opekarske gline. Prema podacima Ministarstva gospodarstva i Županije, 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovalo je 17 rudarskih gospodarskih subjekata i obrta³. Tablicom 88 iznosi se popis eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala temeljen na Izvješću o obavljenoj reviziji gospodarenja mineralnim sirovinama na području Krapinsko-zagorske županije⁴.

Tablica 4. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina

Eksploatacijsko polje	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
Lovno-Lovno 2	Općina Novi Golubovec	Tehničko-građevni kamen
Gorjak	Općina Jesenje	
Pregrada II	Grad Pregrada	
Sveti Križ-Rudomar	Općina Tuhelj	
Križ	Općina Tuhelj	
Jelenje vode	Općina Donja Stubica	
Sipina-Hum	Općina Novi Golubovec	
Vojnić Breg	Općina Bedekovčina	
Straža-Vincelji	Općina Đurmanec	
Đurđevićev brijeg	Općina Bedekovčina	Opekarska glina
Rolnjak	Općina Veliko Trgovišće	Građevinski šljunak i pijesak
Pušave	Općina Kraljevec na Sutli	

Izvor: Izvješće o obavljenoj reviziji „Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Krapinsko-zagorske županije“, 2016.

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Ukupne potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije do konca 2015., prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave (Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi) na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji, iznose 18.562.032 m³, od čega se 17.479.081 m³ odnosi na tehničko-građevni, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. Prema podacima o rezervama mineralnih sirovina i podacima koncesionara do konca 2015. eksploatirano je 2.518.624 m³ te eksploatacijske rezerve iznose 16.043.408 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, od čega se 14.960.457 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. U 2012. godini ukupno 1,16 % ukupnog prihoda gospodarstva otpada na djelatnost rudarstvo i vađenje te u tom sektoru djeluje 8 poduzetnika.

Sve do 70-ih godina prošloga stoljeća eksploatirao se ugljen (lignitni slojevi Konjšćinske sinklinale, potez Mali Tabor – Klenovec – Lupinjak – Hlevnica te južno područje Ivančice), no uslijed iscrpljenja rezervi i neekonomičnosti eksploatacije, svi ugljenokopi su

³ http://www.kzz.hr/sadrzaj/natjecaji/javni-uid-rudarsko-geoloske-studije-kzz/KZZ_Rudarsko_geoloska_studija.pdf

⁴ http://www.revizija.hr/datastore/filestore/99/krapinsko-zagorska_zupanija.pdf

zatvoreni. Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija vrši za potrebe opekarske industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura) i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci).

Šume i šumska zemljišta u Republici Hrvatskoj dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama. Šume u Republici Hrvatskoj pokrivaju 37 % ukupnog državnog teritorija i zajedno sa šumskim zemljištem čine jedinstveno šumskogospodarsko područje na 2.485.300 ha ukupne površine. Od toga je 81 % šuma u državnom vlasništvu, a 19 % u privatnom. Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda. Zaštitne šume služe kao zaštita zemljišta od erozije, vodnih tokova, naselja, gospodarskih i drugih objekata⁵. Šume u Krapinsko-zagorskoj županiji zauzimaju 44.080,26 hektara ili 43,7 % površine, nešto više od prosjeka Republike Hrvatske. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424 hektara (64,0 %), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 hektara ili 35,9 % šumske površine. Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik te suboptimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Kao razlozi potonjeg spominju se prepreke iznikle iz nedovoljne educiranosti vlasnika šuma te neažuriranih podataka vezanih uz privatna šumska dobra. Ukupno stanje tih šuma ocjenjuje se negativno, što se posljedično nepovoljno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Korist od šuma je mnogostruka. Najvažnije od njih svakako su bogatstvo drvenom masom, koje omogućuje drvnu industriju, zatim pročišćavanje vode, zaštita zemljišta i prometnica od erozije, bujica i poplava, povoljan utjecaj na vodni režim i podzemne vode, povoljan utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju, zaštita i razvoj čovjekova okoliša, stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere, upijanje ugljikova dioksida i ublažavanje klimatskih promjenama, rekreacijska, turistička i zdravstvena dobrobit te utjecaj na faunu i lov.

2.3. Zaštićeni dijelovi prirode i ekološka mreža Natura 2000 u KZŽ-u

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode ima ključnu ulogu u sustavnom pristupu zaštiti i očuvanju prirodne baštine Krapinsko-zagorske županije, a započela je s radom 2005. godine. Javna ustanova obavlja djelatnosti zaštite, održavanja, promicanja zaštićenih područja, osiguravanja održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranja, provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode, prikupljanja podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode i dr. Također ustanova provodi regionalne i prekogranične projekte sufinancirane sredstvima EU-a u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko-poučne staze Putovima orhideja).

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode, spomenik prirode, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture. Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije⁶. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. U sljedećoj tablici navedena su zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 5. Zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije

KATEGORIJA	NAZIV	POVRŠINA (ha)	GODINA ZAŠTITE	PROGLAŠENJA
Park prirode	Medvednica	5465,68	1981.	
Spomenik prirode	Hušnjakovo	2,44	1948.	
	Gupčeva lipa	0	1957.	
	Horvatove stube – tisa	0	1964.	
	Hrast Galženjak	0	1965.	
Značajni krajobraz	Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	287,3	2011.	

⁵ <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/34-sume/sume1/44-sume>

⁶ <https://www.zagorje-priroda.hr/zasticena-podrucja/>

	Područje Sutinskih Toplica	117,42	1980.
Spomenik parkovne arhitekture	Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici	1,91	1950.
	Park uz dvorac Stubički Golubovec	21,97	1952.
	Park uz dvorac Mirkovec	5,21	1965.
	Park oko dvorca Gornja Bedekovčina	6,51	1965.
	Park i drvodred uz dvorac Bežanec	3,21	1965.
	Park oko dvorca Oroslavje Donje	5,43	1965.
	Park oko dvorca u Selnici	12,08	1969.
	Park oko dvorca Klokovec	4,78	1970.
	Park oko dvorca Miljana	1,75	1973.
	Stoljetna lipa u Desiniću	0	2011.
	Ukupno	17 zaštićenih područja	5935,69

Izvor: Publikacija Zagorje zeleno (https://www.zagorje-priroda.hr/wp-content/uploads/2020/08/knjiga_zagorje_zeleno_final_WEB.pdf)

Prvim zaštićenim područjem na području Županije u kategoriji spomenik prirode proglašeno je Hušnjakovo 1948. godine, dok je posljednja zaštićena 2011. godine stoljetna lipa u Desiniću u kategoriji spomenik parkovne arhitekture. Hušnjakovo u Krapini uvršteno je u znanstvene lokalitete svijeta kao bogato fosilno nalazište na kojemu je prikupljena najbrojnija i najbogatija zbirka neandertalskoga čovjeka.

U kategoriji park prirode zaštićena je Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ-u. Ta površina iznosi 5465 ha, što je 92 % ukupne površine zaštićenih dijelova prirode, koja iznosi 5935 ha. Unutar granica Parka nalazi se posebni rezervat šumske vegetacije Markovčak – Bistra koji se nalaze većinom svoje površine na području Zagrebačke županije, a samo jednim dijelom je na području Stubičkih toplica i njime u cjelini upravlja JU Zeleni prsten Zagrebačke županije.

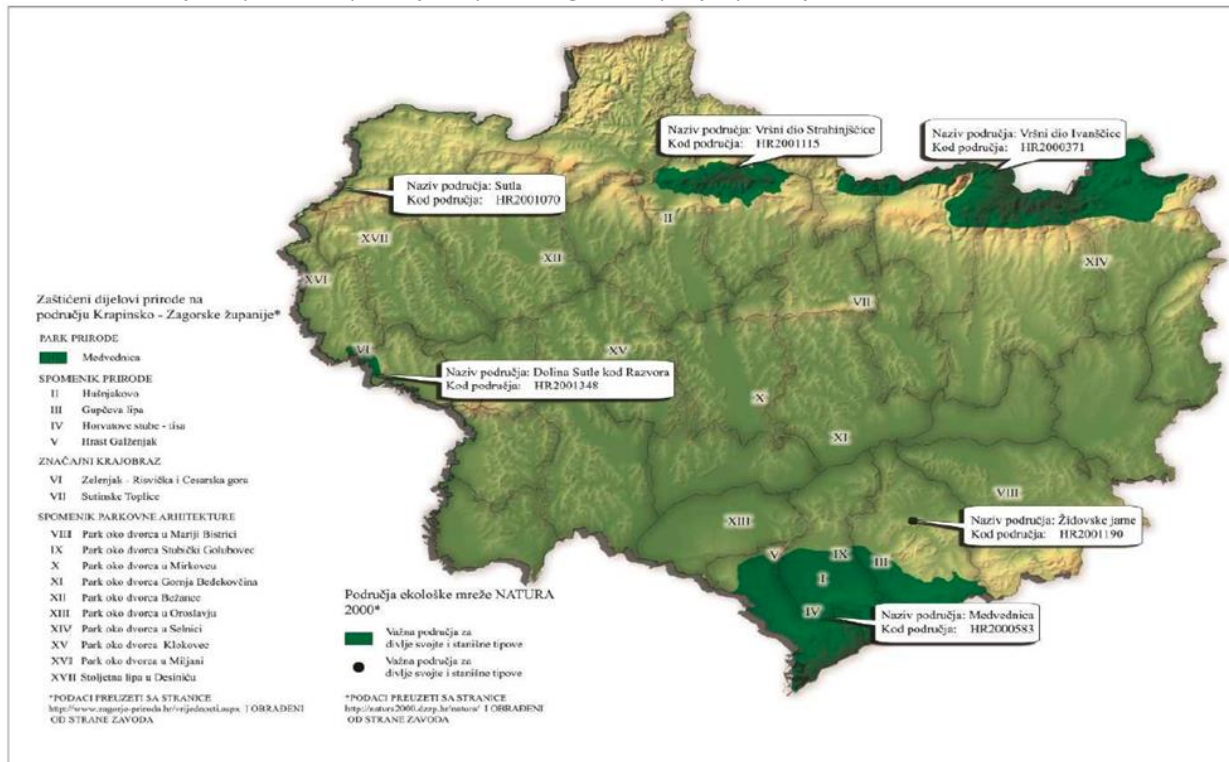
U kategoriji spomenik prirode zaštićena su četiri objekta male površine od kojih je jedan paleontološki, a ostala tri predstavljaju rijetke primjerke drveća. Hrast Galženjak, prema narodnoj je predaji star više od 400 godina. Tisa pri vrhu Horvatovih stuba na Medvednici spada među najstarije primjerke te vrste u Hrvatskoj, a u Hrvatskome šumarskom institutu Jastrebarsko vegetativnim putem uzgojene su sadnice Gupčeve lipe. Spomenicima prirode Gupčeva lipa i tisa kod Horvatovih stuba kao i područjem spomenika parkovne arhitekture Park oko dvorca Golubovec Javna ustanova KZŽ-a upravlja zajedno s JU Medvednica putem sporazuma.

U ukupnoj površini zaštićenih područja, područja Sutinskih toplica i Zelenjak – Risvička i Cesarska gora zajedno zauzimaju 6,8 %. Područje Sutinskih toplica spominje se već 1258. godine pod imenom Sutinsko, kao područje na kojemu se nalazio dvorac s okolnim posjedima koji je nadzirao i carinio prolaz robe kroz uski klanac na putu iz austrijskih zemalja preko Krapine i Očure. To je područje bogato kulturno-povijesnim, turističko-rekreacijskim i estetskim elementima proglašeno značajnim krajobrazom 1980. godine. Tijekom povijesti Sutinske toplice bile su lječilište i kupalište, no danas više nisu u upotrebi. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora obuhvaća područja Cesarske i Risvičke gore te rijeku Sutlu, koja je dio ekološke mreže Natura 2000 kao rijeka važna za očuvanje ugroženih vrsta riba i školjaka. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora odlikuje se velikom biološkom raznolikošću. Na njegovu je području zabilježeno 68 vrsta danjih leptira, 522 vrste noćnih leptira, 30 vrsta saproksilnih kornjaša, 12 vrsta vretenaca, 7 vrsta gmazova, 4 vrste vodozemaca, 71 vrsta ptica, 8 vrsta malih sisavaca i 37 vrsta lišajeva. Osim prirodnih vrijednosti na ovome su zaštićenom području vrlo važne kulturne znamenitosti (Spomenik hrvatskoj himni Lijepa naša, utvrda Cesargrad, barokno-klasicistička kapela Majke Božje Snježne). Kategorija spomenik parkovne arhitekture uključuje 10 objekata ukupne površine od 62, 85 ha, što je 1 % ukupne površine zaštićenih područja KZŽ-a.

Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije u već navedenim kategorijama, na ovom se području prostiru i **područja ekološke mreže Natura 2000**. Ekološka mreža *Natura 2000* jedan je od osnovnih mehanizama zaštite prirode u

Europskoj uniji. Ona je europska mreža područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Ekološka mreža obuhvaća određena područja u cilju očuvanja i ostvarivanja povoljnoga stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa te stanišnih tipova, osobito važnih za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Zakon o zaštiti prirode Republike Hrvatske (NN 14/19) definira ekološku mrežu kao sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom bio-geografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti.

Slika 6. Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije i područja ekološke mreže Natura 2000

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2015. godine

Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjšćicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnoga stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica (Directive 2009/147/EC) i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC). Cilj je tih propisa održati ili poboljšati očuvanost vrsta i staništa popisanih u njihovim dodatcima. Svaka zemlja članica Europske unije pridonosi ovoj mreži izdvajanjem najvažnijih područja za svaku pojedinu vrstu i stanišni tip naveden u njima.

U tablici u nastavku navedene su vrste i stanišni tipovi zaštićeni ekološkom mrežom Natura 2000.

Tablica 6. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

Medvednica	močvarna riđa	<i>Euphydryas aurinia</i>
	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
	potočni rak	<i>Austroptamobius torentium*</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>	

	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferumequinum</i>
	južni potkovnjak	<i>Rhinolophus euryale</i>
	širokouhi mračnjak	<i>Barbastella barbastellus</i>
	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
	riđi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>
	veliki šišmiš	<i>Myotis myotis</i>
	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
	hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (<i>Convolvulion sepilii</i> , <i>Filipendulion</i> , <i>Senecion fluviatilis</i>)	6430
	ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
	šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260
	bukove šume <i>Luzulo-Fagetum</i>	9110
	ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
	šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
Vršni dio Ivančice	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
	modra sasa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>grandis</i>
	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
	šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
	ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
	ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210

	suhi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometalia) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
Sutla	obična lisanka	<i>Unio crassus</i>
	mali vretenac	<i>Zingel streber</i>
	peš	<i>Cottus gobio</i>
	dunavska paklara	<i>Eudontomyzon vladykovi</i>
	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
	gavčica	<i>Rhodeus amarus</i>
	veliki vijun	<i>Cobitis elongata</i>
	Keslerova krkušica	<i>Romanogobio kessleri</i>
Strahinjčica	tankorepa krkušica	<i>Romanogobio uranoscopis</i>
	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	kataks	<i>Eriogaster catax</i>
	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
	otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
	suhi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometalia) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
	karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
	ilirske hrastovo-grabove šume (Erythronio-Carpinion)	91L0
	travnjaci tvrdače (Nardus) bogati vrstama	6230*
Dolina Sutle kod Razvora	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>

Izvor: Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, (Prilog I. – V.), studeni 2019.

Vršni dio Ivančice (HR2000371) dio je ekološke mreže važan za očuvanje 10 vrsta i 5 staništa. Ivančica je najviša planina Hrvatskoga zagorja, duga oko 30 km i široka do 9 km. Pruža se u smjeru istok-zapad i pravi je tip ulančane planine. Najviši se istoimeni vrh nalazi na 1061 metara nadmorske visine. Šume i travnjaci dva su najvažnija i najrasprostranjenija ekosustava na tome području. Uz njih važnu ulogu imaju i vlažna i močvarna staništa te staništa litica i sipara. Planinski pojas iznad 300 – 400 metara nadmorske visine pokriven je pretežno bukovom šumom. U nižim dijelovima ostatci su prvobitnih šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba. Unatoč pitomomu izgledu na planini ima velikih strmih pa i golih stijena. Istraživanjima je utvrđena bogata i raznovrsna flora i vegetacija, zbog čega je Ivančica proglašena jednim od 94 botanički važnih područja u Hrvatskoj.

Medvednica (HR2000583), dio ekološke mreže Natura 2000, važna je za očuvanje 22 ugrožene vrste, od čega čak 8 vrsta šišmiša te 8 stanišnih tipova. Biljni svijet Medvednice vrlo je bogat, raznolik i zanimljiv. Dosad je na Medvednici zabilježeno 1205 biljnih vrsta i podvrsta, što čini oko 23 % ukupne vaskularne flore Hrvatske. Biljni pokrov Medvednice najvećim su dijelom bukove šume. Zbog razvedenosti reljefa, raznovrsnih geoloških podloga i tipova tla na Medvednici postoji čak 12 šumskih zajednica. Zbog svega navedenog Medvednica je odabrana kao jedno od 94 botanički važnih područja u Hrvatskoj. Dio područja Grada Donja Stubica (592ha) područje je ekološke mreže R2000583 Medvednica, ali nije područje Parka.

Rijeka Sutla (hr2001070) važna je za očuvanje 8 vrsta riba i jedne vrste školjaka. Granična je rijeka između Hrvatske i Slovenije. Ukupna joj je duljina oko 92 km. Gornji tok rijeke počinje oko njezina izvorišnoga dijela u pobrđu Maceljske gore na 625 metara

nadmorske visine. Većina njezinih pritoka dolazi iz Republike Slovenije. Ulijeva se u rijeku Savu kod mjesta Ključ Brdovečki kao njezin lijevi prtok. Slijev rijeke Sutle pretežno je brdsko-bujičastoga karaktera uvjetovanoga reljefom i padalinama. Kvaliteta vode rijeke Sutle prati se na četirima postajama u Hrvatskoj te trima u Sloveniji. Krajobrazni je okoliš rijeke vrlo raznolik i čine ga šume, livade i polja. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle.

Dolina Sutle kod Razvora (HR2001348) dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira pod nazivom kiselčin vatreni plavac. Za razvoj gusjenica presudne su biljke iz roda *Rumex* – kiselice. Na tome području javlja se mozaik vlažnih staništa kao što su močvare, vlažni travnjaci, obale rijeke Sutle i obale jezera. Ljudskim je djelovanjem takav tip staništa izložen velikim promjenama koje utječu na optimalne uvjete za razvoj i opstanak te vrste, pa zato kiselčin vatreni plavac pripada skupini ugroženih europskih danjih leptira te je očuvanje njegovih staništa iznimno važno.

Židovske jame (HR2001190) dio su ekološke mreže Natura 2000 – špilje i jame zatvorene za javnost i važno su stanište podzemne faune. S duljinom kanala od 95,8 m Židovske jame su najdulja špilja Krapinsko-zagorske županije. Nalaze se u općini Gornja Stubica. U njima je pronađen jedan od dvaju nalaza vrste pauka *Troglohyphantes subalpinus* u Hrvatskoj. Drugi je nalaz u jednome speleološkome objektu na Medvednici te ti nalazi predstavljaju najjužnije i najistočnije stanište ove vrste u Europi. Ta rijetka vrsta opisana je u sjevernome Tirolu u Austriji, a pronađena je i u Njemačkoj i Sloveniji.

2.4. Ugrožena flora i fauna KZŽ-a

Hrvatska je po biološkoj raznolikosti jedna od najbogatijih europskih zemalja. Gotovo 30 % teritorija je pod ekološkom mrežom Natura 2000, a površina u KZŽ-u iznosi 10 %. Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu preosjetljivost na šokove. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji općenito nepovoljno utječu na bioraznolikost, a tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji. Među najvažnijim antropogenim razlozima smanjenja bioraznolikosti su promjene staništa nastale posredstvom uništavanja, smanjenja ili onečišćenja okoliša, zatim prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa (krivolov, sječa, sakupljanje), unosa invazivnih vrsta te sekundarnog izumiranja, to jest, gubitka drugih vrsta koji slijede nakon gubitka prve vrste. U Krapinsko-zagorskoj županiji do gubitka staništa osobito dovode aktivnosti odvodnjavanja močvarnih staništa, pojačane urbanizacije i širenja gospodarskih djelatnosti, promjene vodnog režima, uvođenje novih poljoprivrednih praksi te intenzivna izgradnja infrastrukture. Na zagorskom području postoje sljedeće kategorije ugroženosti kojima se iskazuje rizik od izumiranja procijenjene vrste ili staništa: regionalno izumrle svojte (Regionally Extinct – RE), kritično ugrožene svojte (Critically Endangered – CR), ugrožene svojte (Endangered – EN) i osjetljive svojte (Vulnerable – VU). Među potencijalno ugroženima su pojedine ptice, ribe, vodozemci i gmazovi.

Hrvatsko zagorje ističe se mozaičnim poljoprivrednim krajolikom te većim šumskim kompleksima na planinama koji pogoduju ptičjem svijetu. Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih ptičjih vrsta koja ih čine značajnim pokazateljima ukupnog stanja prirode. Upravo su zbog tih svojstava ptičje vrste vrlo osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima. U Republici Hrvatskoj osobito su ugrožene ptice gnjezdarice i močvarna staništa. Područje Hrvatskog zagorja i Krapinsko-zagorske županije smatra se posljednjim gnjezdištem zlatovrane (*Coracias garrulus*). U 18. i 19. stoljeću bila je rasprostranjena diljem Europe i naseljavala je kontinentalnu Hrvatsku, osim planinskih i gorskih regija. Zadnje gniježđenje u Hrvatskoj zabilježeno je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskom zagorju. Trenutno je jedna od najugroženijih ptica u Europi, nalazi se u Direktivi o pticama. U Hrvatskoj je zakonom zaštićena vrsta. Istraživanjem na području gora Strahinjčice i Ivančice zabilježeno je 108 vrsta ptica, dok je na području Značajnoga krajobraza Zelenjak – Risvička i Cesarska gora istraživanjem utvrđena 71 vrsta ptica. Prvi nalaz gniježđenja ušare u sjeverozapadnoj Hrvatskoj bio je 2012. godine na području Značajnoga krajobraza Zelenjak – Risvička i Cesarska gora. Ušara je najveća europska sova, a u kontinentalnoj Hrvatskoj bila je istrijebljena zbog krivolova i gubitka staništa. Na području Strahinjčice i Ivančice tijekom 2014. godine postavljeno je 45 kućica za gniježđenje ptica dupljašica, od čega su se ptice koristile 31 kućicom.

Jedan od najbrojnijih redova kukaca su leptiri. Tijekom istraživanja danjih leptira Hrvatskoga zagorja provedenoga od 2008. do 2016. godine zabilježeno je 112 vrsta danjih leptira, što je 57 % faune danjih leptira Hrvatske. Najveća raznolikost leptira zabilježena je na gorama Ivančici i Strahinjčici te u dolini rijeke Sutle. Zabilježeno je nekoliko rijetkih i ugroženih vrsta, najviše travnjačkih, poput velikoga livadnog plavca, gorskoga plavca, grahorkinoga plavca, močvarne riđe i uskrsnoga leptira. Zbog svoje specifične biologije leptiri vrlo brzo reagiraju na promjene u staništu, stoga se smatraju izvrsnim pokazateljima očuvanosti područja. Danji leptiri veoma su ugroženi nestajanjem livada, čiji je uzrok prestanak košnje i napuštanje tradicionalnoga stočarstva. Tijekom 2014. do 2016. godine proveden je iznimno vrijedan istraživački projekt u kojem je zabilježeno više od 1018 vrsta noćnih leptira. Fauna noćnih leptira Krapinsko-zagorske županije do tada nije bila sustavno istražena. Iz projekta je proizašla knjiga Noćni leptiri Krapinsko-zagorske županije koja čini važan doprinos poznavanju i istraživanju hrvatske entomofaune jer je

prva pregledna knjiga o noćnim leptirima na hrvatskome jeziku. Fauna noćnih leptira Krapinsko-zagorske županije mješavina je alpske, dinarske, kontinentalne, panonske pa čak i sredozemne faune leptira. Po brojnosti vrsta prevladavaju grbice (Geometridae) i sovice (Noctuidae) s 440 vrsta, većinom travnjačkih i šumskih te svijači (Tortricidae) s više od 130 vrsta, među kojima prevladavaju vrste čija su staništa šume i grmlje. Najveća raznolikost i brojnost noćnih leptira zabilježena je na Strahinjčici i Ivančici.

Vretenca su kukci čiji životni ciklus spaja vodeno i kopneno stanište. Vretenca su bioindikator stanja okoliša. Njihova prisutnost potvrđuje bogatstvo i očuvanost ekosustava u kojemu žive. Na području Krapinsko-zagorske županije dosad je zabilježeno 37 vrsta. Uz vodena staništa možemo vidjeti plavetnu kosjenku, ljupku vodendjevojčicu, proljetnu narančicu u pratnji potočnoga regoča, žutoga bana, modroga kralja itd. Na svijetu postoje različita nalazišta fosilnih vretenaca, a jedno od njih je i u Radoboju, u kojemu su otkrivene okamine vretenaca (Croatocordulia platyptera) stare oko 15 milijuna godina.

Šumski ekosustavi nezamislivi su bez saproksilnih kornjaša. Temeljna su poveznica u hranidbenim lancima jer su važan izvor hrane za šumske ptice i sisavce, a mnoge vrste su i oprašivači. S gljivama sudjeluju u fragmentaciji i razlaganju mrtvoga drvnog tkiva. Istraživanjima na području Strahinjčice, Ivančice i Sutinskih toplica utvrđena je prisutnost 148 svojta kornjaša. Porodice s najvećim brojem svojta bile su cvilidrete, zatim trčci, bubamare, strvinari i žičnjaci. Zabilježene su i četiri vrste obuhvaćene ekološkom mrežom Natura 2000 – obični jelenak, velika hrastova strizibuba, velika četveropjega cvilidreta i alpinska strizibuba.

Gljive su najrasprostranjeniji organizmi na Zemlji i pripadaju posebnomu biološkom carstvu. Šume su na području Krapinsko-zagorske županije bogate različitim vrstama gljiva. Zabilježeno je 175 vrsta.

Osjetljivost slatkovodnih ekosustava, u sprezi s ekološkim pritiskom nastalim čovjekovim djelovanjem, negativno se odražava na riblju bioraznolikost u Krapinsko-zagorskoj županiji. Faktori koji ugrožavaju riblji fond te prijete ribljim vrstama su ponajviše onečišćenje rijeka i potoka otpadnim vodama iz industrije i kućanstva, regulacija i pregradnja vodotoka, uklanjanje drvenaste vegetacije uz korita te unos invazivnih vrsta. Poseban problem zaštite vodenih ekosustava predstavlja sve veće iskorištavanje vodnog resursa. Ono obuhvaća uporabu vode za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, natapanje, uporabu tekućica za plovidbu, rekreaciju i drugo. Slatkovodne su ribe zbog opterećenosti slatkovodnih ekosustava najugroženija skupina kralježnjaka. Istraživanja provedena 2010., 2015., i 2019. godine pokazala su da je Sutla iznimno bogata ribama. Ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle u samo 92 km toka što dodatno upućuju na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Rijeka Sutla iznimno je važno područje za njihovo očuvanje jer je u razmjerno maloj rijeci zabilježeno čak devet Natura 2000 vrsta riba. Sutla je, kao dio ekološke mreže Natura 2000, važna za očuvanje 8 vrsta riba (potočna mrena, peš, dunavska paklara, gavčica, Keslerova krkuša, tankorepa krkuša, mali vretenac, veliki vijun). U rijeci Sutli obitava 6 endemskih vrsta dunavskoga bazena: mali vretenac, dunavska paklara, dunavska krkuša, bjeloperajna krkuša, veliki vijun i plotica. Najveći utjecaj na ihtiofaunu rijeke Sutle vjerojatno ima onečišćenje vode, tj. stalni štetni ljudski utjecaj, pregrađivanje i kanaliziranje vodotoka te strane i invazivne vrste.

Na populacije **vodozemaca i gmazova** u Krapinsko-zagorskoj županiji negativno utječe fragmentacija i degradacija njihovih staništa koja je posljedica regulacije vodotoka, primjene pesticida u poljoprivredi, onečišćenja voda, unos stranih vrsta te stradavanje na prometnicama. U provedenim istraživanjima herpetofaune 2011., 2012., 2018. i 2019. godine zabilježeno je 11 vrsta vodozemaca i 11 vrsta gmazova na području Krapinsko-zagorske županije. Od zmija otrovnica zabilježen je samo poskok. Na području Krapinsko-zagorske županije, prema stupnju ugroženosti vodozemaca, u kategoriji gotovo ugroženih vrsta nalazimo dvije vrste – crveni mukač (*Bombina bombina*) i veliki vodenjak (*Triturus carnifex*), dok se u kategoriji najmanje zabrinjavajućih vrsta nalaze žuti mukač (*Bombina variegata*), gatalinka (*Hyla arborea*), smeđa krastača (*Bufo bufo*), šumska smeđa žaba (*Rana dalmatina*), livadna smeđa žaba (*Rana temporaria*), planinski vodenjak (*Ichthyosaura alpestris*), šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*), velika zelena žaba (*Pelophylax ridibundus*) i zelembač (*Lacerta viridis*). U kategoriji gotovo ugrožene vrste nalaze se i dva gmaza – barska kornjača (*Emys orbicularis*) i ričovka (*Vipera berus*). U kategoriji najmanje zabrinjavajućih vrsta nalazimo zidnu guštericu (*Podarcis muralis*), sljepića (*Anguis fragilis*), bjeloušku (*Natrix natrix*), smukulju (*Coronella austriaca*), poskoka (*Vipera ammodytes*), ribaricu (*Natrix tessellata*) i bjelicu (*Zamenis longissimus*). U kategoriji vrsta s nedovoljno podataka nalazi se živorodna gušterica (*Zootoca vivipara*).

Šišmiši su danas vrlo ugroženi. Najveći im je neprijatelj čovjek, koji mijenja i uništava njihovo stanište te uporabom pesticida zagađuje okoliš. U Hrvatskoj su zabilježene 34 vrste šišmiša i svi su strogo zaštićeni. Inventarizacijom šišmiša tijekom 2014. i 2015. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježeno je 17 vrsta. Već niz godina prate se porodiljne kolonije velikoga šišmiša, oštrouhoga šišmiša, riđeoga šišmiša i velikoga potkovnjaka u crkvama u Klanjcu, Donjoj Stubici i Krapini.

2.4.1. Zaštićena flora

Mnoga staništa sisavaca, ali i drugih životinja i biljaka, ugrožena su zbog promjena staništa, prestanka tradicionalnog načina života (zarastanje livada u šikare), upotrebe pesticida, onečišćenja okoliša, stvaranja divljih deponija, ilegalne sječe šuma te požara. Nestanak staništa upravo je glavni uzrok ugroženosti flore. Najugroženija staništa su travnjaci, cretovi i močvare. Značajka je suhih brdskih travnjaka velika bioraznolikost – važno su stanište orhideja i brojnih drugih biljnih i životinjskih vrsta. Zbog velike bioraznolikosti obuhvaćeni su ekološkom mrežom Natura 2000. Nastali su krčenjem šuma radi ispaše stoke ili kao livade košarice. Iznimno je važno da se brdski travnjaci kose i održavaju kako ne bi zarasli i nestali. Na Strahinjčici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjenjem. Orhideje su jedna od najbrojnijih porodica biljaka no na prirodnome staništu vrlo su rijetke. Na području Hrvatskoga zagorja zabilježeno je čak 40 vrsta i podvrsta orhideja. Rastu na raznolikim staništima, od vlažnih livada u nizinskim područjima do šuma i šikara, a najviše vrsta raste na suhim travnjacima. U Hrvatskome zagorju zabilježene su 4 vrste kokica: kokica paučica, muhina kokica, pčelina kokica i bumarova kokica. Po broju vrsta ističe se Strahinjčica (32 vrste), koju možemo nazvati orhidejskim vrtom. Sve orhideje strogo su zaštićene i zabranjeno ih je brati, uništavati ili iskopavati. Ugrožene su zbog zapuštanja i neodržavanja travnjaka koji se pretvaraju u šikare, zbog uništavanja staništa i branja. Kokica paučica (*Ophrys sphegodes*) ime je dobila po cvijetu koji svojim izgledom nalikuje na pauka. Raste na suhim travnjacima na vapnenačkoj podlozi do 800 metara nadmorske visine. U Krapinsko-zagorskoj županiji zabilježena je samo na Ivančici. Cvate u travnju i svibnju. Bazgov kačun (*Dactylorhiza sambucina*) orhideja je koja raste na suhim do umjereno vlažnim brdskim i planinskim livadama nadmorske visine do 2 600 m. Jedino mjesto na kojem je u ovome dijelu Hrvatske dosad zabilježen su livade u zapadnome dijelu Ivančice. Javna ustanova s učenicima prati ovu rijetku vrstu te ih tako upoznaje s problemom očuvanja vrsta i staništa.

Praćenje (monitoring) dio je sustava zaštite prirode, a od dana pristupanja Europskoj uniji praćenje je sukladno odredbama Direktiva o zaštiti ptica i Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore postalo i zakonskom obvezom, a ne tek dobrom praksom. Republika Hrvatska je obvezna pratiti očuvanost gotovo 600 vrsta i stanišnih tipova i izvješćivati o njoj. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kačuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne kruščike, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Već dvanaestu godinu zaredom Ustanova provodi akciju prebrojavanja kockavice, ugrožene i strogo zaštićene vrste, u suradnji s Osnovnom školom Ksavera Šandora Gjalškoga iz Zaboka, Osnovnom školom Zlatar Bistrica, Osnovnom školom Konjščina i Osnovnom školom Bedekovčina. Nastavnici i učenici prepoznati su kao bitni suradnici u prikupljanju podataka o ugroženoj flori i fauni te su stoga 2014. i 2018. godine započeli s praćenjem orhideja bazgova kačunu i kokice paučice zajedno s Osnovnom školom Franje Horvata Kiša iz Lobra i Osnovnom školom Belec.

Javna ustanova *Zagorje zeleno* financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala⁷. Na radionice, terensku nastavu, škole u prirodi i predavanja na temu zaštite prirode godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu Zagorje u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže *Natura 2000*. Uz Centar se nalazi tradicijski travnjački voćnjak, hotel za kukce, zelena učionica, Muzej *Radboa* te Kuća vinove loze. Zelena učionica mjesto je gdje djeca na interaktivan i zanimljiv način uče o prirodi.

Poučne staze su dio infrastrukture zaštićenih područja koji posjetitelju pruža osnovnu informaciju o vrijednosti i važnosti nekoga područja te pravilima ponašanja u zaštićenome području. One također služe i za ekološku edukaciju te su važne u interpretacijskim šetnjama koje organizira Javna ustanova. Poučne staze na području KZŽ-a su: Planinarsko-poučna staza Putovima orhideja na Strahinjčici dugačka 16,7 km, Ekostaza Cesarskom gorom dužine oko 4,5 km, Kružna staza Hušnjakovo duga 2,5 km, Poučna staza Veze prirode smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te Staza kroz krošnje u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini u sklopu projekta Europske unije Zagorje abeceda

---

⁷ Informacije iz publikacije *Zagorje zeleno* korištene su u svrhu izrade poglavlja 2.3. i 2.4. Publikacija je javno dostupna na stranici Javne ustanove (<https://www.zagorje-priroda.hr/publikacija/knjiga-zagorje-zeleno/>)

Prirode. Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

2.5. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Stoga su određene 3 krajobrazne politike, zaštita te planiranje i upravljanje, koje države trebaju ugraditi u svoje sektorske strategije, planove i programe. Hrvatska ju je prihvatila potpisivanjem Konvencije u Firenci iste godine te Zakonom o potpisivanju Konvencije o Europskim krajobrazima 2004. g. usvojila. Strategija prostornog uređenja RH iz 1997. g. je planirala izradu Krajobrazne osnove kao prostorno planske podloge na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini, a Strategija prostornog razvoja iz 2017. g. to i potvrdila.

Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ-a, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet, potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također važno je prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ-a.

S obzirom na prepoznatljivost i vrijednost kulturnih krajobraza Krapinsko-zagorske županije i cijelog Hrvatskog zagorja te njihovu izloženost promjenama uslijed napuštanja primarnih i sve većih pritisaka ostalih razvojnih djelatnosti, potrebno je prvo izraditi Krajobraznu strategiju KZŽ-a koja će postaviti okvir za provedbu krajobraznih politika, predvidjeti aktivnosti i mjere provedbe te odrediti projekte i planove za razvoj krajobraza Županije kao visokokvalitetnog životnog, radnog i rekreacijskog prostora.

Temeljni dokument za utvrđivanje krajobrazne raznolikosti KZŽ-a je Krajobrazna osnova koja treba inventarizirati krajobrazne tipove/područja KZŽ-a na različitim hijerarhijskim razinama, odrediti vrijednosti i pritiske na pojedine dijelove krajobraza, utvrditi njihovu ugroženost te dati mjere zaštite i smjernice za planiranje kako bi se očuvao regionalni krajobrazni identitet.

Zaključak

Analiza klimatskih obilježja, prirodnih resursa te zaštićenih dijelova prirode KZŽ-a ukazuje kako Županija posjeduje povoljne preduvjete za razvoj različitih grana gospodarstva. Poblize, umjereno kontinentalna klima i specifične značajke reljefa faktori su koji ne priječe razvoj poljoprivrede, industrije, urbanizacije i prometa.

Među najvažnije prirodne resurse Krapinsko-zagorske županije ubrajaju se termalni izvori te izvori pitke vode. Dok su izvori pitke vode uglavnom komercijalizirani, dio termalnih izvora ne ispunjava svoj zdravstveni, turistički ili rekreativni potencijal. Na području Županije prisutna je eksploatacija kamena (tehničko-građevnog, građevinskog pijeska i šljunka te opearske gline). Tehničko-građevni kamen je sirovina koja je široko zastupljena u Republici Hrvatskoj, no pravilno upravljanje nemetalnim mineralnim sirovinama od osobitog je značaja zbog visokih transportnih troškova. Šume čine značajan udio ukupne površine KZŽ-a, no ne posjeduju potencijal potreban za poticanje značajnijeg gospodarskog rasta. Iako neadekvatan za intenzivnije industrijsko iskorištavanje, šumski potencijal prikladan je kao obnovljivi izvor energije te se može koristiti u rekreacijske, lovne i turističke svrhe, osobito na Ivanšćici, Maceljskom gorju i Medvednici.

Procesi degradacije kvaliteta krajobraza prisutni su u Europi i cijelome svijetu pa je Vijeće Europe 2000. g. usvojilo Europsku konvenciju o krajobrazu (European Landscape Convention) čiji je cilj potaknuti države članice na aktivnosti kojima bi se zaustavili negativni procesi i razvoj usmjeravao na način da koristi i doprinosi kvalitetama krajobraza. Krajobrazi Krapinsko-zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima vrijednih stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine te predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ-a, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije.

U Krapinsko-zagorskoj županiji zaštićeno je 17 područja u četiri kategorije: park prirode (Medvednica, koja u dijelu od 31 % ukupne površine pripada KZŽ-u), spomenik prirode (Hušnjakovo, Gupčeva lipa, Horvatove stube – tisa i Hrast Galženjak), značajni krajobraz (Zelenjak – Risvička i Cesarska gora, Područje Sutinskih toplica) i spomenik parkovne arhitekture (Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici, Park uz dvorac Stubički Golubovec, Park uz dvorac Mirkovec, Park oko dvorca Gornja Bedekovčina, Park i drvored uz dvorac Bežanec, Park oko dvorca Oroslavje Donje, Park oko dvorca u Selnici, Park oko dvorca Klokovec, Park oko dvorca Miljana, Stoljetna lipa u Desiniću). Površina zaštićenih područja iznosi 6522,01 ha te je zaštićeno 5,3 % površine Županije. Krapinsko-zagorska županija pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal. Osim zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije na ovom se području prostiru i područja ekološke mreže Natura 2000. Površina Natura 2000 područja u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 10 % te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjšćicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Istraživanjima je utvrđeno da je rijeka Sutla iznimno bogata različitim vrstama riba. Broj od ukupno 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle, u samo 92 km toka, dodatno upućuje na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je, kao dio ekološke mreže *Natura 2000*, važna za očuvanje 8 vrsta riba te u rijeci obitava 6 endemskih vrsta dunavskoga bazena, a dolina Sutle kod Razvora dio je ekološke mreže važan za očuvanje danjega leptira kiseličinoga vatrenog plavca..

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije provodi praćenja (monitoring) bijele rode, pčelarice, bazgova kaćuna, kockavice, šišmiša, lastavica i piljka, crne žune, jelenka, jadranske kozonoške, velike sase, kiseličinoga vatrenog plavca, kokice paučice, močvarne kruščike, obične lisanke, danje medonjice, kataksa, Grundova šumskoga bijelca, vrsta riba u Sutli obuhvaćenih mrežom Natura 2000. Na Strahinjšćici u termofilnim hrastovim šumama raste hrvatska perunika – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Strahinjšćicu s 32 vrste možemo nazvati i orhidejskim vrtom.

Na području KZŽ-a provode se regionalni i prekogranični projekti sufinancirani sredstvima EU u kojima se vodi računa o zaštićenim prirodnim vrijednostima i o očuvanju i promociji bogate biološke i krajobrazne raznolikosti županije (npr. projekt Enjoyheritage, Zagorje abeceda prirode, Veze prirode, Uređenje planinarsko-poučne staze Putovima orhideja). Javna ustanova *Zagorje zeleno* financira istraživačke projekte u cilju uspostave baze podataka o biološkoj i geološkoj raznolikosti na području Krapinsko-zagorske županije. Na županijskoj razini provodi od 2007. godine projekt Ptiček u cilju osposobljavanja učenika za mlade čuvare prirode. Dosad su u 12 generacija mladih čuvara prirode u projekt Ptiček bile uključene 32 osnovne škole, a više od 300 učenika viših razreda osnovne škole dobilo je potvrdu o tome da je završilo izobrazbu za mladoga čuvara prirode Krapinsko-zagorske županije. Dosad je financirano 36 istraživanja flore i faune te geoloških istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije. Rezultati istraživanja upotrijebljeni su pri izradi publikacija i drugih obrazovnih materijala. Na edukacijske programe namijenjene djeci predškolske i školske dobi te studentima godišnje se uključuje oko 1 500 učenika i njihovih nastavnika te se za njih i za javnost izrađuju edukacijsko-informativni materijali. Uređeno je pet interpretacijskih staza na zaštićenim područjima te je izgrađen Centar za prirodu *Zagorje* u Radoboju kao središnje mjesto za edukaciju i interpretaciju zaštićenih dijelova prirode Krapinsko-zagorske županije i ekološke mreže *Natura 2000*. Važan dio infrastrukture na zaštićenim područjima su poučne staze (Planinarsko-poučna staza *Putovima orhideja* na Strahinjšćici dugačka 16,7 km, *Ekostaza Cesarskom gorom* dužine oko 4,5 km, *Kružna staza Hušnjakovo* duga 2,5 km, *Poučna staza Veze prirode* smještena u Značajnom krajobrazu Zelenjak – Risvička i Cesarska gora te *Staza kroz krošnje* u Zelenjaku duga 125 m, s najvećom visinom od 5 m izrađena u 2020. godini). Staza kroz krošnje, zasad je jedinstvena u Hrvatskoj. Svaka staza obrađuje drukčiju temu usko povezanu sa zaštićenim područjem, a svaka od tema ističe njegove najvrijednije značajke te pruža posjetitelju i druge korisne informacije.

3. INFRASTRUKTURA ZA MOBILNOST I INTERNETSKU POVEZANOST

3.1. Cestovni promet

Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne dužine 4.083,80 km. Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća.

Sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN 17/20) javne ceste razvrstavaju se na autoceste, državne, županijske i lokalne ceste prema Uredbi o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta. Razvrstane – kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju ukupnu duljinu od 993 km. Od toga **autocesta** Zagreb – Macelj čini 39 km, **državne ceste** 284 km, **županijske ceste** 423 km te **lokalne ceste** 248 km⁸. Najveći udio u ukupnoj duljini među razvrstanim cestama čine županijske ceste s 42,1 %. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2018., prometnice na području Krapinsko-zagorske županije čine 3,69 % ukupne duljine cesta u Republici Hrvatskoj, odnosno 5,88 % Kontinentalne Hrvatske.

Tablica 7. Državne ceste na prostoru Krapinsko-zagorske županije

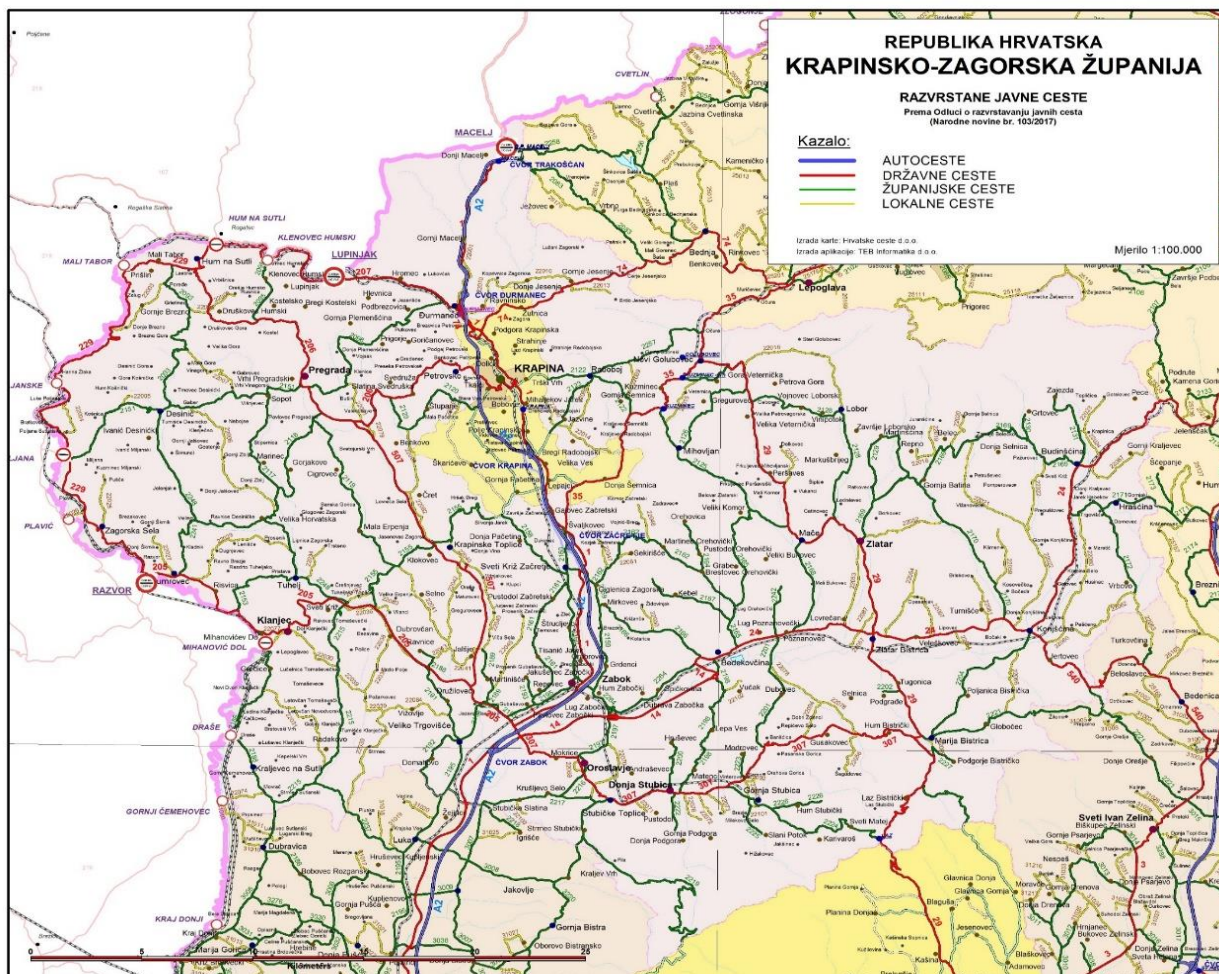
DRŽAVNE CESTE	
Broj ceste	Naziv ceste
D1	GP Razvor (granica s Rep. Slovenijom) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
D14	Čvorište Mokrice (A2) – čvorište Bračak – čvorište Bedekovčina – Bedekovčina (D24)
D24	Zabok (D1) – Zlatar Bistrica – D. Konjščina – Budinščina – Novi Marof – Varaždinske Toplice – Ludbreg (D2)
D29	N. Golubovec (D35) – Zlatar Bistrica – Marija Bistrica – Soblinec (D3)
D35	Varaždin (D2) – Lepoglava – Sv. Križ Začretje (D1)
D74	Đurmanec (D207) – Krapina – Bednja – Lepoglava (D35)
D205	GP Razvor (granica s Rep. Slovenijom) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
D206	GP Hum na Sutli (granica s Rep. Slovenijom) – Pregrada – Krapina (D1)
D207	Hum na Sutli (D206) – Lupinjak – Đurmanec (D1)
D229	DC206 – M. Tabor – Luka Poljanska – Miljana – Kumrovec (D205)
D233	Hum na Sutli (D206) – Mali Tabor (D229)
D307	Gubačevo (D1) – Oroslavje – Donja Stubica – Marija Bistrica (D29)
D507	Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (DC205)
D540	Konjščina (D24) – Jertovec – Beloslavec – Bedenica – Komin (D3)

Izvor: Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

⁸ Statistika u nizu: Transport – pregled po županijama, DZS (objavljeno 02.07.2021.)

Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije prikazana je na slici u nastavku.

Slika 7. Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, 2019.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb –Macelj koja je dio europskog prometnog koridora Xa, odnosno, unutar mreže europskih cesta autocesta nosi oznaku E 59 te je dio Pyhrnske autoceste (Nürnberg – Graz – Maribor – Zagreb). Autocesta A2 prolazi prostornim obuhvatom ukupno pet jedinica lokalne samouprave odnosno prostorom gradova Krapine, Zaboka i Orosavlja te općina Đurmanec i Sveti Križ Začretje. Dionica autoceste završava u Maclju na stalnom međunarodnom graničnom cestovnom prijelazu I. kategorije prema Republici Sloveniji. Značaj ove dionice ogleda se u činjenici da je riječ o jednoj od povoljnijih cestovnih veza zemalja srednje i sjeverne Europe s jugom i jugoistokom Europe te Jadranskim morem. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Od tih koridora valja spomenuti dio „zagrebačkog prstena“ na trasi Mokrice (Zabok – Oroslavje) – Zlatar Bistrica (spoj na Breznički Hum) – Marija Bistrica – Laz – Popovec – Zagreb te koridor od Krapine prema Đurmancu – Jesenje – Lepoglava – Ivanec – sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin – Mađarska.

Cestovne udaljenosti sjedišta županije, Grada Krapine, do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje prikazane su u tablici u nastavku teksta.

Tablica 8. Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje

Cestovna udaljenost i vrijeme putovanja do većih europskih gradova			
	Udaljenost u km		Vrijeme putovanja
Zagreb, Hrvatska		62,3	0:55

Rijeka, Hrvatska	203	2:09
Osijek, Hrvatska	338	3:19
Split, Hrvatska	451	4:31
Dubrovnik, Hrvatska	643	7:06
München, Njemačka	539	5:45
Venecija, Italija	381	4:57
Milano, Italija	625	6:51
Budimpešta, Mađarska	320	3:40
Beograd, Srbija	455	4:21
Sarajevo, BiH	459	5:28
Ljubljana, Slovenija	137	2:09
Beč, Austrija	308	3:04

Izvor: www.viamichelin.com, pristupljeno 16. prosinca 2019. godine

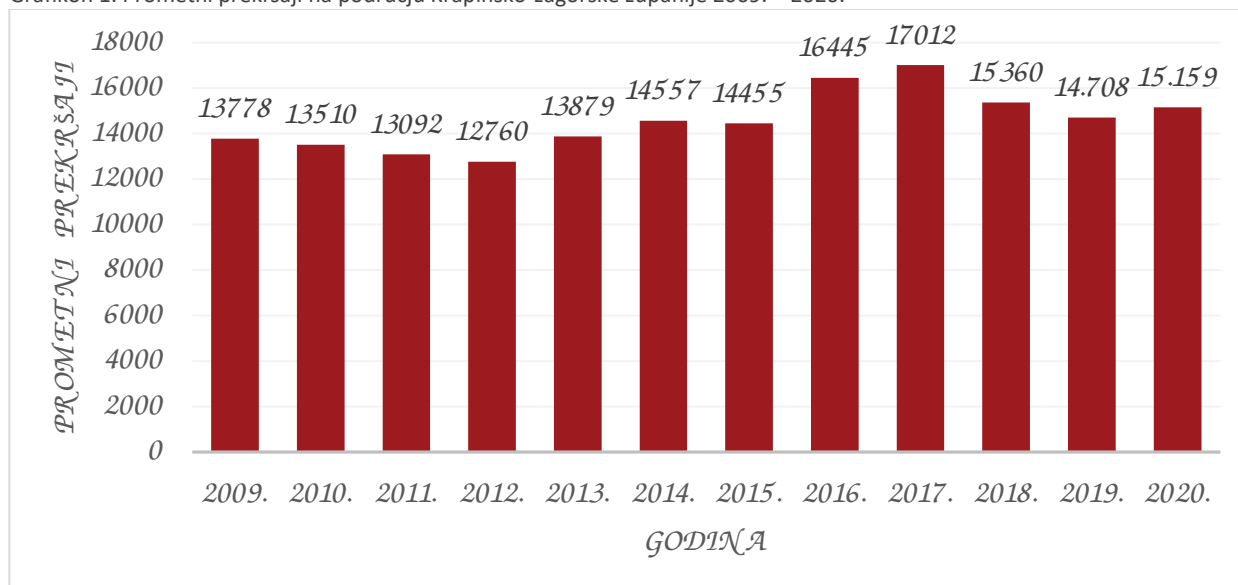
Prema podacima Županijske uprave za ceste za 2019., na 53,1 % ukupne dužine lokalnih cesta kolnik je u lošem stanju, odnosno, mrežaste pukotine zauzimaju više od 50 % površine kolnika te su izražene raspukline i denivelacije ili je kolovozni zastor značajno ili potpuno razoren. U slučaju županijskih cesta takvi kolnici čine 38,07 % ukupne dužine županijskih cesta.

Većina cesta nalazi se na lošem položaju po pitanju konfiguracije terena (velike strmine, usjeci), a dodatan problem u održavanju cesta predstavljaju klizišta. U razdoblju od 2013. godine naovamo intenzivno se provode radovi na modernizaciji i izgradnji cestovnih prometnica koje se dovode u zadovoljavajuće stanje, a završetkom radova omogućit će se kvalitetno odvijanje prometa za potrebe stanovništva, turista i gospodarskih subjekata. Najznačajniji projekti izgradnje i rekonstrukcije državnih cesta odnose se na rekonstrukciju državne ceste Mokrice – Donja Stubica te osobito izgradnju cjelokupne dionice brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, čija je treća dionica Zlatar Bistrica – Andraševac puštena u promet u listopadu 2019. Potonja je značajna jer predstavlja sjevernu obilaznicu Zagreba zbog čega se očekuje izmještanje prometa izvan naselja te stvaranje pretpostavki za razvoj gospodarstva i širenje gospodarskih zona.

Na području KŽŽ-a nalazi se 3087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od 75 % ukupne dužine cesta u KŽŽ-u. Nerazvrstanim cestama upravljaju jedinice lokalne samouprave na čijem se prostoru nalaze te one vode postupke rekonstrukcije, modernizacije i razvijanja nerazvrstanih cesta sukladno svojoj dokumentaciji o prostornom planiranju. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10 %), dok 33,47 % ima makadamsku podlogu, a 4,43 % zemljanu podlogu. Održavanje nerazvrstanih cesta u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave sukladno odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu. Većina JLS-a, pogotovo one s manjim raspoloživim proračunskim sredstvima ne mogu održavati i modernizirati nerazvrstane ceste sukladno potrebama, već to ovisi o raspoloživim sredstvima pa stanovništvo u nekim dijelovima Županije nema adekvatan pristup do svojih domaćinstava. Krapinsko-zagorska županija sufinancira gradovima i općinama programe iz područja prometa – asfaltiranje i uređenje dionica nerazvrstanih cesta prema sakralnim objektima i objektima od posebnog interesa za Županiju, sanacija šteta od elementarnih nepogoda (izrada projektno-tehničke dokumentacije za sanaciju klizišta, sanacija klizišta i nabava kamenog materijala za sanaciju oštećenih makadamskih nerazvrstanih cesta). Klizišta na prometnicama na području KŽŽ-a stvaraju velike poteškoće u odvijanju prometovanja motornim vozilima, a sanacija istih predstavlja veliko financijsko opterećenje za institucije koje upravljaju cestama.

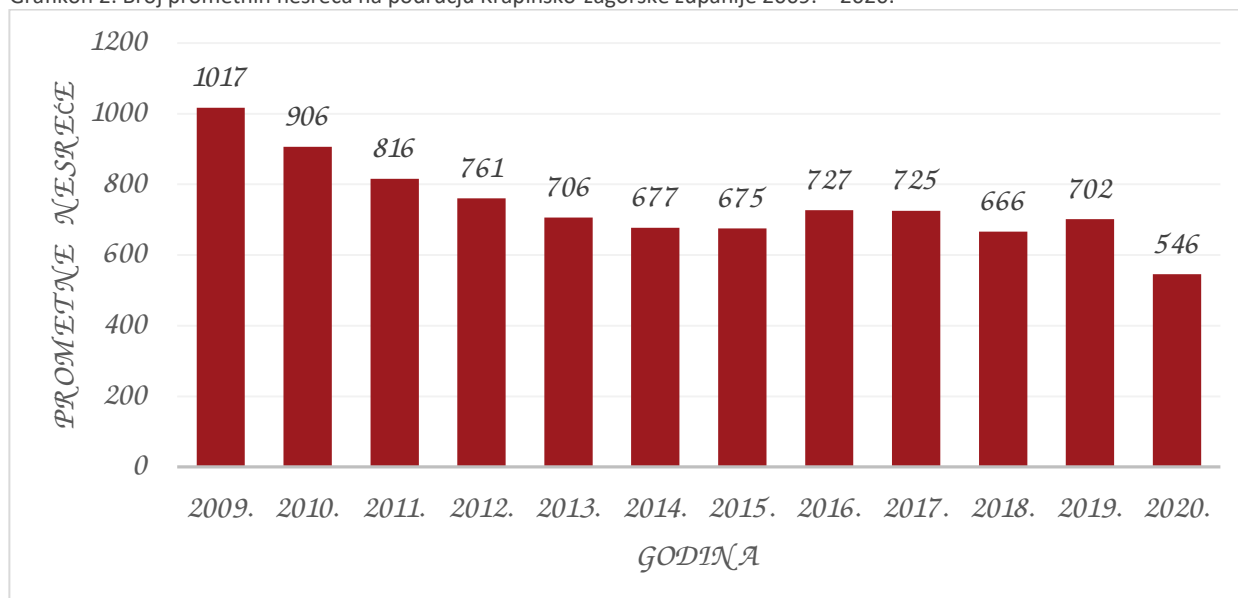
Stanje sigurnosti u prometu ovisi o brojnim čimbenicima, a među najvažnijima su sigurnost prometne infrastrukture (ceste i pojas uz ceste), sigurnost vozila te sigurnost sudjelovanja u prometu. Zbog konfiguracije terena česti identificirani problem na prostoru Krapinsko-zagorske županije su oštri nepregledni zavoji upitnog poprečnog nagiba na brdovitim dionicama koje nisu odgovarajuće zaštićene odbojnim ogradama. U tim slučajevima, ako se izgubi kontrola nad vozilom, postoji veliki rizik od ozbiljnih nesreća. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije postoje dionice cesta u vrlo lošem stanju površinskog habajućeg sloja kolničke konstrukcije i prometne opremljenosti. Radi unaprjeđenja sigurnosti u prometu i stanja prometnica, važnim se ističe analiza podataka o broju prometnih nesreća i njihovim posljedicama. Među najčešćim uzrocima prometnih nesreća mogu se istaknuti nepoštivanje prometnih pravila (nepoštivanje prava prednosti, nepropisna i neograničena brzina), vožnja pod utjecajem alkohola, nedostaci prometne infrastrukture, razne distrakcije, neočekivani događaji itd. Broj registriranih motornih vozila je u neprekinutom porastu. U 2016. na području KŽŽ-a bilo je registrirano 63.432 vozila, a u 2018. godini 69.195. Prema podacima Policijske uprave krapinsko-zagorske, primjetan je rast broja prometnih nesreća u 2016. i 2017., dok u 2018. broj nesreća pada. Ponovni pad broja nesreća primjetan je u 2020. godini te broj nesreća iznosi 546. Po pitanju sigurnosti u prometu, KŽŽ ima najbolje rezultate u Hrvatskoj te je ispunio cilj iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu (manje od 5 poginulih na 100 tisuća stanovnika). U 2020. godini registrirano je 15.159 prometnih prekršaja, a glavni uzroci su nepropisna brzina, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, upotreba mobitela u vožnji te nekorištenje sigurnosnog pojasa.

Grafikon 1. Prometni prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2020.

Grafikon 2. Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2020.

Policijska uprava krapinsko-zagorska primijetila je tri lokacije koje imaju potencijalno visok rizik od prometne nesreće. Te su lokacije sljedeće:

- Lokacija na državnoj cesti D-1, u Velikoj Vesi, na raskrižju D-1 s nerazvrstanom cestom Krapine (s kamenolomom „Gorjak“). Predlaže se izgradnja kružnog toka na tom mjestu kako bi se povećala sigurnost prometa, smanjila brzina prometa i poboljšala geometrija ceste s obzirom na kut preglednosti.
- Lokacija na državnoj cesti D-24 u Bedekovčini, Industrijska cesta. Predlaže se uspostava sustava video nadzora s mogućnošću mjerenja brzine kretanja (funkcionira kao Multinova), uz poboljšanje prometno-tehničkih elemenata raskrižja D-24 i Ž-2198 te poboljšanje kuta preglednosti.
- Lokacija na državnoj cesti D-307 u Oroslavju (Stubička cesta od broja 35 do 142). Predlaže se poboljšanje vodoravne i okomite prometne signalizacije, zajedno s rekonstrukcijom kolnika i poboljšanjem kuta preglednosti raskrižja.

Prosječne brzine, u 85 % slučajeva, uvelike variraju od ceste do ceste. Ceste Hrašćina Breznički Hum, NP Mokrice, Veliki Komar – Mihovljan imaju najveću prosječnu brzinu (više od 70 km/h) među svim cestama na kojima je mjerena brzina. Najniža brzina (oko 30 km/h) izmjerena je na cesti Hum na Sutli, Tuheljske – Krapinske Toplice, Velika Horvatska – Glogovec.⁹

U Krapinsko-zagorskoj županiji sustav naplate parkiranja organiziran je samo u Krapini i Zaboku, kao najvećim urbanim centrima županije te u Krapinskim Toplicama i Mariji Bistrici. Za upravljanje sustavom parkiranja zadužena su gradska trgovačka društva za obavljanje komunalnih usluga odnosno komunalne djelatnosti, i to Krakom d.o.o. u Krapini i Plavnika d.o.o. u Zaboku. Kroz sustav naplate parkiranja osigurava se red u prometu u mirovanju, dolazi se do brže izmjene vozila na najfrekventnijim lokacijama te se smanjuje ukupan broj vozila na prometnicama. Također se naplatom parkiranja potiče korištenje alternativnih načina prijevoza i racionalnije korištenje parkirališnih površina na području gradova. Na području Krapinsko-zagorske županije cijene parkiranja su znatno niže u usporedbi s Gradom Zagrebom.

3.2. Željeznički promet

U Krapinsko-zagorskoj županiji željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene 1886. godine. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet.

Tablica 9. Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv	Građevinska duljina (km)	Duljina u KŽŽ-u
R106	Zabok – Krapina – Đurmanec – Državna granica – (Rogatec)	Zabok – Đurmanec – DG	27,188	27,188
R201	Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec	Zaprešić – Čakovec	100,554	45,173
L102	Savski Marof – Kumrovec – Državna granica – (Imeno)	S. Marof – Kumrovec – DG	38,522	16,783
L201	Varaždin – Ivanec – Golubovec	Varaždin – Golubovec	34,596	2,449
L202	Hum-Lug rasputnica – Gornja Stubica	Hum-Lug – Gornja Stubica	10,820	10,820
UKUPNO			211,680	102,413

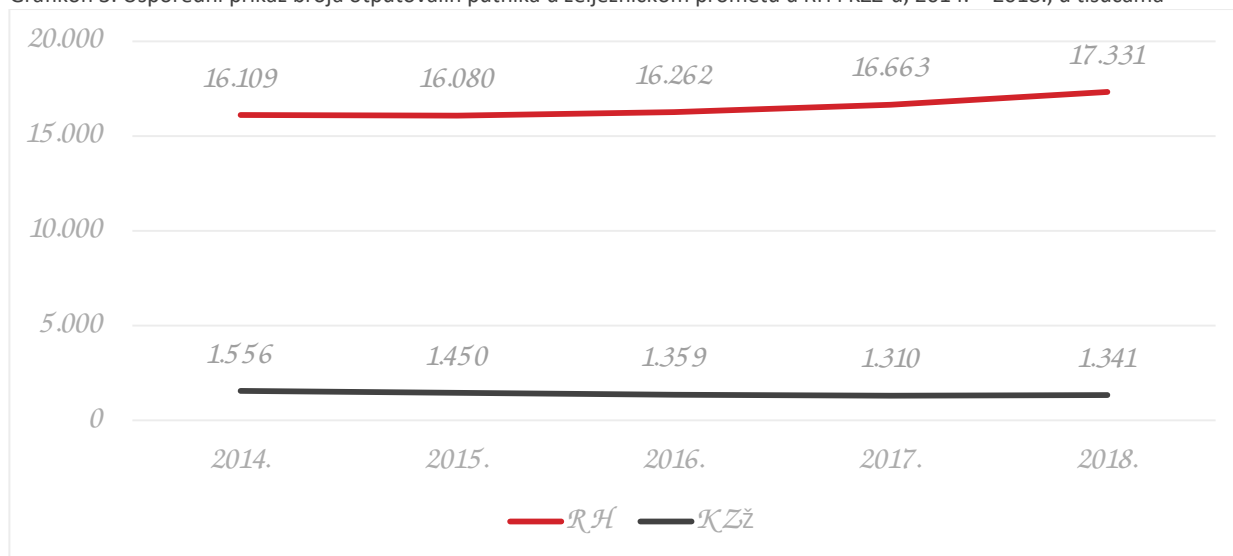
Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga NN br. 3/14

Prugama u Republici Hrvatskoj upravlja HŽ Infrastruktura. Na razini RH postoji dobar omjer kilometara pruga i broja stanovnika zemlje (1.556 osoba po kilometru), što stavlja Republiku Hrvatsku u rang s razvijenim europskim zemljama. U usporedbi s prosjekom na razini RH, u KŽŽ-u je omjer kilometara pruga i broja stanovnika niži i iznosi 1288 osoba po kilometru.

Oko 55 % stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2018. je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3670 ljudi dnevno. U posljednjih 5 godina broj putnika u KŽŽ-u je u kontinuiranom padu (izuzev vrlo blagog povećanja u 2018. u odnosu na 2017.), dok se na razini RH bilježi suprotan trend, tj. povećanje broja putnika u promatranom razdoblju.

⁹ Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

Grafikon 3. Usporedni prikaz broja otputovalih putnika u željezničkom prometu u RH i KZŽ-u, 2014. – 2018., u tisućama

Izvor: DZS, Transport – pregled po županijama, 2014. – 2018. godina

Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. U Krapinsko-zagorskoj županiji prema prometu odnosno broju putnika izdvajaju se kolodvori Zabok, Krapina, Bedekovčina, Konjščina i Zlatar Bistrica.

Pruga Zaprešić – Varaždin – Čakovec izravno povezuje veći dio Hrvatskog zagorja sa Zagrebom odnosno Varaždinskom i Međimurskom županijom. U tijeku je projekt „Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić – Čakovec (R201) na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo)“ kojim bi se do kraja 2021. elektrificirala dionica pruge duljine 23,85 km, uz rekonstrukciju kolodvora, stajališta i drugih pružnih građevina. Elektrifikacija pruga zahtijeva izgradnju elektrovočne podstanice 110/25 kV koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Potencijalni izazovi izgradnje elektrovočne stanice su rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, složeno projektiranje te priprema izgradnje i sama izgradnja objekta. Elektrifikacijom ove dionice ostvaruju se svi tehnički preduvjeti za nastavak elektrifikacije pruga u svim smjerovima iz kolodvora Zabok i to: pruge Zabok – Gornja Stubica (12 km), Zabok – Krapina – Đurmanec (21 km) te dionice pruge Zabok – Budinščina, što zahtijeva izgradnju elektrovočne podstanice u Zaboku.

U tijeku je i izrada studijske dokumentacije kao podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije za izgradnju nove pruge Čakovec – Varaždin – Lepoglava – Zagreb koja će omogućiti kraća putovanja vlakom te omogućiti povezivanje regije od 300.000 stanovnika sjevera Hrvatske sa Zagrebom. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.

Uz gore navedene projekte, u planu je i revitalizacija „Kumrovečke pruge“. Preduvjet za pokretanje aktivnosti na obnovi, modernizaciji i elektrifikaciji je potpisivanje međudržavnog sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, kojim bi se regulirali uvjeti za projektiranje i izdavanje dozvola, radove, nadležnost nad pojedinim dijelovima pruge, kao i uvjeti za uspostavu i odvijanje željezničkog prometa te održavanje pruge u prostoru na kojem se nalazi schengenska granica. Po potpisivanju međudržavnog sporazuma, potrebno je izraditi studiju izvodljivosti modernizacije i elektrifikacije željezničke pruge. Kao privremeno rješenje do provedbe projekta modernizacije i elektrifikacije, razmatra se mogućnost popravka postojeće željezničke pruge na dijelu dionice Harmica – Klanjec, za što je također preduvjet postizanje međudržavnog sporazuma između RH i Slovenije.

Na području KZŽ-a najznačajnije željezničko čvorište je Zabok od kojeg se odvajaju priključne pruge Zabok – Đurmanec, koja je povezana s dijelom željezničke mreže Slovenije te pruga lokalnog značaja Zabok – Gornja Stubica. Pogranična pruga Savski Marof – Kumrovec povezuje glavnu magistralnu prugu Tovarnik – Dobova s krajnjim zapadnim dijelom Hrvatskog zagorja i željezničkom mrežom Slovenije. Na pograničnim prugama Savski Marof – Kumrovec trenutno nema prometnih aktivnosti, dok na dionici pruge Đurmanec – Rogatec postoji prometna aktivnost, a ova je prometna dionica puštena u promet 14. prosinca 2014 godine. S navedenim je i datumom uspostavljeno i novo stajalište Pristava Krapinska. Unatoč zatvaranju pruge Savski Marof – Kumrovec, promet na navedenoj lokaciji nije ukinut, već je osiguran prijevoz autobusima između Harmice i Kumrovca u kojima vrijedi zajednička pretplatna karta HŽPP-MPZ.

Sustav javnog željezničkog prijevoza na području cijele Hrvatske u nadležnosti je društva HŽ Putnički prijevoz. Navedena je tvrtka odgovorna za prijevoz putnika željezničkom mrežom, osiguranje sigurnosti vozila u prometovanju te kontinuiranu modernizaciju sukladno europskim standardima. Učestalost linija željezničkog prometa na relaciji Zagreb – Zabok – Zagreb pokazuje da radnim danom postoji željeznički prijevoz putnika svakih 90 – 120 minuta, no vikendima (osobito nedjeljom) i blagdanima linije su značajno prorijeđene. Veza s potencijalnim emitivnim turističkim tržištima postoji preko glavnog kolodvora u Zagrebu gdje postoje izravne željezničke linije s Münchenom, Zürichom, Frankfurtom, Budimpeštom te Bečom. Preko veznih vlakova u Budimpešti i Beču moguće je nastaviti putovanje prema Kijevu i Moskvi, Parizu i Italiji, a preko veze u Beogradu nastaviti putovanje prema Grčkoj, Turskoj, Bugarskoj te Istanbulu.

Od dva željeznička granična prijelaza na području KZŽ-a, u funkciji je stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u željezničkom prometu – Đurmanec, koji je ponovo otvoren za promet u prosincu 2014., dok stalni granični prijelaz Kumrovec od 1998. nije u funkciji.

Izgrađenost i kvaliteta prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu u KZŽ-u nisu zadovoljavajući, a tehničko-eksploataorski parametri su najniže vrijednosti, što nije u skladu s vrlo dugom tradicijom i njegovom ulogom u sveukupnom razvoju ovoga područja. Problem željezničkog prometa je neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja. Zbog zastarjelosti kompletne željezničke infrastrukture teško se mogu razvijati i međusobno povezivati drugi oblici prometa poput cestovnog i biciklističkog. Stara željeznička stajališta ne pružaju Park&Ride i Bike&Ride usluge te na većini lokacija nedostaje mjesta za okretište autobusa, parkirnih mjesta i popratne infrastrukture za automobile i bicikle. Posljedično navedenom, željeznički je prijevoz kao i infrastruktura nepovezana s lokalnim javnim prijevozom. Ovaj je nedostatak međusobne povezanosti i koordinacije različitih oblika prometa osobito vidljiv u Zagrebačkoj županiji i Krapinsko-zagorskoj županiji, gdje je i sustav javnog prijevoza razvijen u slabijoj mjeri te njegovo korištenje nije toliko učestalo kao u slučaju npr. Grada Zagreba.¹⁰

Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza (ŽCP) te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije nalazi se ukupno 130 ŽCP-a i pješačkih prijelaza (PP-a). Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, Krapinsko-zagorska županija je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

3.3. Zračni promet

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost čiji su osnivači Krapinsko-zagorska županija i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo 2013. izdala je rješenje kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj.

Manevarska površina aerodroma ZABOK – Gubaševo je travnata, koja se održava košenjem, valjanjem i ravnanjem. Duljina uzletno-sletne staze iznosi 799 m, a širina 30 m. Trenutna kategorija aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) je 1A koja podrazumijeva duljinu uzletno sletne staze manju od 800 m, raspon krila 15 m. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije aerodroma.

Većina letačkih operacija na aerodromu izvodi se u trenažne svrhe. Ne postoji hangar kao ni mogućnost točenja goriva pa su sve operacije svedene na dolazak i odlazak zrakoplova, odnosno, jednodnevne aktivnosti. Što se tiče ostalih vidova zračnog prometa, rad aeroklubova i pojedinaca odvija se sukladno registriranoj djelatnosti (jedriličari, ultra laki zrakoplovi, avioni, baloni, padobranci, žirokopteri, parajedrilice) koji također provode obuke i seminare (teorija i praksa). Letačka djelatnost provodi se prigodno, a cilj je u narednom razdoblju uspostaviti redovitu letačku djelatnost, za što će biti potrebno osigurati daljnji razvoj servisne potpore.

Tablica 10. Broj letećih operacija prema vrstama zrakoplovnih letjelica u 2017. i 2018.

Vrsta zrakoplova	2017.	2018.
------------------	-------	-------

¹⁰ Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

Parajedrilice	12	52
Ultra laki zrakoplovi	18	26
Jedrilice	16	8
Baloni	93	92
Avioni	40	20
Padobranc	0	0
UKUPNO	179	198

Izvor: Godišnje izvješće o radu KZA, 2018. godina

U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture Krapinsko-zagorske županije. Društvo Krapinsko-zagorskog aerodroma pruža potporu u vidu omogućavanja pristupa svojoj infrastrukturi. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije. Grad i Županija u fazi su traženja investitora za ulaganje u aerodrom. Ukupna investicija iznosi 40 milijuna kuna. Razvojni prioriteti Zagorskog aerodroma u srednjoročnom razdoblju su prvenstveno osiguranje uvjeta za razvoj komercijalne djelatnosti te daljnji razvoj infrastrukture.

3.4. Javni prijevoz

Usluge javnog prijevoza na području KŽŽ-a ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija, ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Na području Krapinsko-zagorske županije sustav javnog prijevoza nije sustavno reguliran po pitanju usklađenja voznih redova s potrebama putnika i adekvatno nadziran, već su za javni prijevoz zaduženi lokalni autobusni operateri odnosno radi se o prijevozničkim društvima koja imaju izdane dozvole za obavljanje prijevoza putnika na svakoj pojedinoj liniji. Zbog nepostojanja jedinstvenog sustava javnog prijevoza javni je prijevoz neučinkovit, a korisnici su nezadovoljni. Zbog svega navedenog, kao i činjenice da posljednjih 15-ak godina kvaliteta i kvantiteta javnog prijevoza opadaju, isti je ispod razine koja bi zadovoljila korisnike prijevoza.

Mikroprijevoz putnika te integrirani prijevoz moguća su rješenja za prepoznatu problematiku. Novim Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18, 98/19) omogućuje se lokalnoj samoupravi da uvede mikroprijevoz koji bi osobito trebao osigurati povezanost u slabije naseljenim ruralnim područjima u kojima nema organiziranog javnog prijevoza putnika.

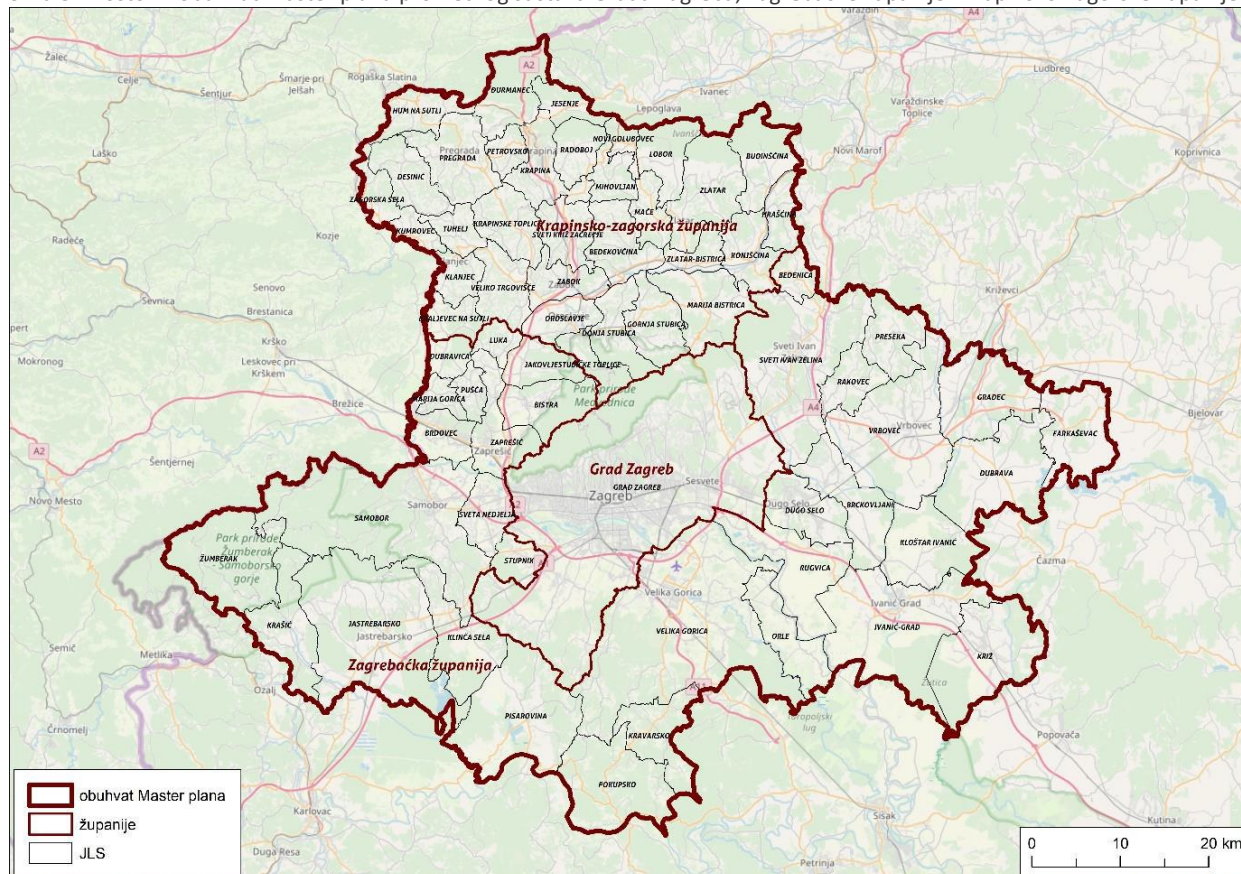
Ordredbom članka 3. Sporazuma o integriranom prijevozu i tarifno prijevozničkoj uniji na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije sklopljenog 2012. između Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije preuzeta je obveza osnivanja trgovačkog društva Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

U tijeku je izrada 2. faze Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, što je temeljni strateški dokument dugoročnog razvoja prometa na spomenutom području. Njegova izrada uvjetovana je potrebom daljnjeg održivog razvoja većih gradova i njihovih okruženja, sukladno gospodarskim i socijalnim ciljevima i potrebama poboljšanja životnih uvjeta, zaštite i očuvanja okoliša, ostvarivanja energetske ušteda i energetske učinkovitosti i drugim ciljevima održivog razvoja. Faza 2. odnosi se na testiranje i valorizaciju različitih scenarija razvoja prometnog sustava i konkretnih prometnih rješenja.

U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Ukupna površina prostornog obuhvata Master plana iznosi 4.930 km², što je 8,7 % teritorija RH. Na ovom području prema popisu stanovništva iz 2011. godine živi 1.240.515 stanovnika, odnosno 29 % stanovništva RH (DZS, 2011). Ovim područjem prolaze važni europski prometni koridori koji su osim putničkog vrlo značajni i za robni promet.

Slika 8. Prostorni obuhvat Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, veljača 2020.

3.5. Biciklistički i pješački promet

Pješački i biciklistički promet predstavljaju temelj razvoja održive mobilnosti u urbanim središtima. Odvijanje pješačkog i biciklističkog prometa uvelike ovisi o izgrađenosti potrebne infrastrukture odnosno o prilagođenosti i povezanosti ostalih oblika prometa (cestovni, željeznički, javni) s pješačkim, a osobito biciklističkim prometom. S obzirom na sve veću zastupljenost automobilske prometa u ukupnom gradskom prometu i porast broja vozila na cestama, u gradskim se središtima narušava kvaliteta života stanovništva. Sve više gradova okreće se stoga razvoju pješačke i biciklističke infrastrukture i poticanju biciklističkog prometa kao atraktivnog načina prijevoza. Primjer takvog projekta na području Krapinsko-zagorske županije je projekt BRZO – Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje. Projektom BRZO povećava se kvaliteta kretanja stanovništva, učinkovitost prometnih rješenja, smanjuje zagađenje i devastacija okoliša, povećava sigurnost te razvija društveno-prihvatljiv oblik prometa. Ovi ciljevi postižu se izgradnjom kompletne biciklističke infrastrukture koja povezuje gradove Zabok i Oroslavje u punoj dužini od 5200 metara (5,2 km). BRZO spaja željeznički kolodvor u Zaboku s autobusnim kolodvorom u Oroslavju. S obzirom da spaja željeznički i autobusni prijevoz, bicikl će biti jedan zdrav način putovanja, odnosno dolaska na odredište za daljnji put, vlakom ili autobusom. Zabočka dionica imat će i biciklistički most preko rijeke Krapine te most u samom gradu gdje će prelaziti postojeću željezničku prugu, a spajat će gradske ulice Matije Gupca i Ksavera Šandora Gjalškog. Oroslavska dionica počinje na liniji razgraničenja dva grada, a završava na autobusnom kolodvoru u Oroslavju u Ulici Andrije Gredičaka. Ukupni prihvatljivi troškovi projekta iznose: 13.716.250,79 kuna, a razdoblje provedbe projekta je od 18.07.2020. – 18.07.2022.

U Krapinsko-zagorskoj županiji bicikl se najčešće koristi u turističke i sportsko-rekreacijske svrhe dok je u znatno manjoj mjeri namijenjen svakodnevnim aktivnostima odnosno ne koristi se kao prijevozno sredstvo, stoga je slabije izgrađena biciklistička infrastruktura potrebna za svakodnevno obavljanje aktivnosti, a koja osim biciklističkih staza i traka podrazumijeva posebna parkirališta za bicikle te stalke za bicikle u svim dijelovima županije, osobito u blizini važnih institucija. Trenutno je na području Krapinsko-zagorske županije izgrađena mreža biciklističkih ruta ukupne duljine 688 km (Zagorje Bike, 2019). Navedene su biciklističke rute osmišljene s ciljem poboljšanja turističkih i rekreativnih ruta u županiji te razvoja biciklizma ne samo kao oblika prometa, već i kao turističke atrakcije.

Najveći izazov u planiranju pješačkog i biciklističkog prometa predstavlja nedostatak adekvatnog prostora na postojećim prometnicama za uređenje biciklističkih staza ili traka kao i pješačkih staza. Stoga se često pješački i biciklistički promet međusobno isprepliću te se time narušava sigurnost sudionika u prometu. Uz to, navedeni se oblici prometa preklapaju s cestovnim prometom te prometom u mirovanju, osobito kada se parkirna mjesta nalaze na nogostupu. Biciklisti se također često kreću ili po nogostupu te time narušavaju sigurnost i prostor za kretanje pješaka, ili po cesti, gdje je njihova sigurnost narušena zbog kretanja automobila i kamiona. Neadekvatno izgrađena infrastruktura za biciklistički promet također predstavlja opasnost za vozače bicikala. Lokalne ceste u manjim naseljima, osobito ruralnima, često nemaju izgrađene objekte za pješake i bicikliste pa se isti moraju kretati kolnikom gdje je njihova sigurnost osobito narušena.

3.6. Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Do 2017. udio kućanstava s pristupom internetu u skupini država EU-28 povećao se na 87 %, što je oko 32 postotna boda više nego 2007. Pristup širokopojasnom internetu u 2017. godini imalo je 85 % kućanstava u skupini država EU-28, što je otprilike dvostruko veći udio nego 2007. (42 %).

Strategija za poticanje uspješnog digitalnog gospodarstva do 2020. – Digitalna agenda za Europu – odgovor je na brzi rast digitalnog gospodarstva, a pokrenuta je s ciljem boljeg iskorištenja digitalne tehnologije, kako u privatne tako i u poslovne svrhe. U svibnju 2015. Europska komisija donijela je strateški dokument o jedinstvenom digitalnom tržištu usmjeren na promicanje lakšeg internetskog pristupa robi i uslugama diljem Europe, osmišljavanje optimalnog okruženja za razvoj digitalnih mreža i usluga te osiguravanje da se u okviru europskog gospodarstva i industrije u potpunosti iskoristi digitalno gospodarstvo kao mogući pokretač rasta.

Nacionalni strateški okvir vezan uz razvoj širokopojasnog interneta predstavlja Nacionalni plan Republike Hrvatske za razvoj širokopojasnog pristupa (NGN), dio kojeg su i Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine te Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP). Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u RH usmjerena je na postizanje potpunog razvoja širokopojasnog pristupa tehnološki neutralnim pristupom kojim se osiguravaju uvjeti za otvoren i jednak zakonodavni okvir. Opći ciljevi RH u pogledu širokopojasnog pristupa su usklađeni s Digitalnom agendom za Europu: omogućiti 100 % pokrivenost s 30 Mbit/s i zajamčiti da je najmanje 50 % kućanstava pretplaćeno na usluge ultra brzog širokopojasnog pristupa internetu (preko 100 Mbit/s) do 2020. godine.

Ulaganja u rješavanje pitanja pokrivanja područja RH širokopojasnom mrežom sljedeće generacije u sklopu Operativnog programa 'Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.', provode se kroz Prioritetnu os 2 'Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija', Investicijski prioritet 2a 'Proširenje dostupnosti širokopojasnog pristupa i izgradnja mreža velikih brzina te podršku usvajanja novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo' te Specifični cilj 2a1 'Razvoj infrastrukture širokopojasne mreže sljedeće generacije u područjima bez infrastrukture širokopojasne mreže sljedeće generacije i bez dovoljno komercijalnog interesa, za maksimalno povećanje socijalne i ekonomske dobrobiti'. Ulaganja se odnose na razvoj širokopojasnog pristupa internetu koji će pridonijeti povećanju konkurentnosti određenih gospodarskih grana i samim time otvaranju novih radnih mjesta.

U RH pokrivenost fiksnom mrežom u 2019. iznosi gotovo 100 %, što je više od prosjeka EU-a koji iznosi 97 %. Potražnja za fiksnim širokopojasnim pristupom u Hrvatskoj povećala se u 2019. za dva postotna boda u odnosu na 2018., ali je i dalje ispod prosjeka EU-a. Potražnja za mobilnim širokopojasnim pristupom donekle se povećala, ali je i ona i dalje ispod prosjeka EU-a. Hrvatska je poboljšala pokrivenost brzom širokopojasnom mrežom (nove generacije) i povećala postotak pokrivenosti na 83 %, koliko sada iznosi i prosjek na razini EU-a. Kad je riječ o pokrivenosti ultra brzom širokopojasnom mrežom (100 Mbps ili više), svojim rezultatom od 39 % Hrvatska znatno zaostaje za europskim prosjekom, koji iznosi 60 %. Stopa pretplata na širokopojasni pristup izrazito se povećala od prošle godine (sa 7 % u 2017. na 19 %), ali je i dalje niska¹¹.

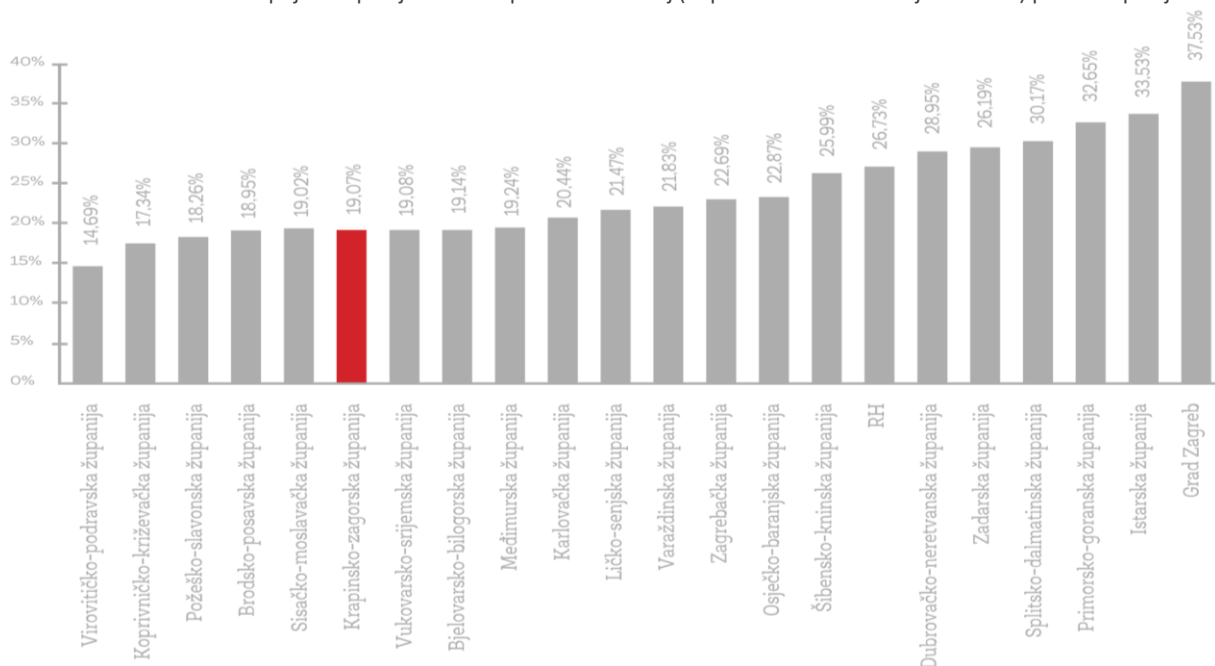
Prosječno gustoće širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj koncem 2014. bio je 22,24 %, a u narednih gotovo 5 godina porastao je na svega 26,73 %. Broj širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži na razini Hrvatske u četvrtom tromjesečju 2019. godine bio 2,3 posto veći u odnosu na isto tromjesečje 2018. godine. Promatrano po županijama, to je rezultat rasta koji je zabilježen gotovo u svim županijama izuzev Zagrebačke županije, gdje se bilježi neznatan pad. Krapinsko-

---

¹¹ Podaci preuzeti iz: Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI). Izvješće za državu članicu za 2019. Hrvatska. Europska komisija (dostupno na: https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/PROMET/Promet%206_19/DESI2019-Croatia-Country-Report%20HR%2011-6_19.pdf)

zagorska županija je i dalje ispod hrvatskog prosjeka te gustoća širokopojsnih priključaka iznosi 19,07 %, što ukazuje na sporiji rast od nacionalnog prosjeka, s obzirom na to da je koncem 2014. gustoća iznosila 16,10 %.

Grafikon 4. Gustoća širokopojsnih priključaka u Republici Hrvatskoj (nepokretna komunikacijska mreža) prema županijama

Izvor: HAKOM, 2019.

Trenutna brzina pristupa internetu u KZZ-u nije adekvatna. Generalno stanje u Krapinsko-zagorskoj županiji je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojsni pristup (2 – 30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji¹². Brzina internet veze izrazito je važna stavka digitalne infrastrukture jer omogućava nesmetano funkcioniranje županijske uprave te omogućava korištenje planiranih e-usluga od strane stanovnika.

Jedan od ciljeva prethodno spomenutog ONP-a uključuje da su svi javni korisnici povezani brzinom 100/100 Mbit/s, što omogućuje daljnji razvoj besplatne WiFi mreže na pojedinim lokacijama u JLS-ovima i time dodatno pozitivno utječe na kvalitetu razvoja gospodarstva, turističke ponude i promocije Krapinsko-zagorske županije. Vezano uz tijek pripreme projekta razvoja infrastrukture širokopojsnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, područje Krapinsko-zagorske županije je podijeljeno u 4 zone:

- Nositelj Grad Donja Stubica, Grad Oroslavje i općine Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice i Veliko Trgovišće
- Nositelj Grad Pregrada, Grad Klanjec i općine Desinić, Hum na Sutli, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj i Zagorska Sela
- Nositelj Grad Zlatar i općine: Budinščina, Hrašćina i Konjščina
- Nositelj općine Bedekovčina, Lohor, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica.

Navedeni gradovi i općine sklopile su Sporazume o suradnji na projektu razvoja infrastrukture širokopojsnog pristupa te su potpisani ugovori o izradi projektno-tehničke dokumentacije za razvoj planova razvoja širokopojsne infrastrukture (PRŠI), u čije se financiranje uključila i Krapinsko-zagorska županija. Izrađeni su planovi razvoja infrastrukture širokopojsnog pristupa za navedena područja prema kojima bi, po odobrenju projekata, trebala krenuti izgradnja mreža sljedeće generacije (NGN)/pristupnih mreža sljedeće generacije (NGA).

Na području grada Krapine cilj je stvaranja brzog pristupa internetu s brzinama od 40Mbit/s odnosno 5Mbit/s za *upload*. Povećanje brzine interneta u jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj dovodi do osnivanja prosječno 10 novih kompanija i otvaranja 811 novih poslova, povećanja produktivnosti kompanija za dodatnih 364.000 kuna po zaposlenom te generiranja 420 milijuna novih izvoznih prihoda. Prema analizi Svjetske banke ulaganje od 1.000.000,00 kn u širokopojsni pristup otvara 5 do 15

¹² Analiza gospodarskih kretanja u Krapinsko-zagorskoj županiji. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, srpanj 2019.

novih radnih mjesta, dok 10 % povećanja ulaganja rezultira povećanjem BDP-a od 1.21 % kod razvijenih zemalja, odnosno 1.38 % kod zemalja u razvoju. Uvođenje NGA širokopojasnog pristupa internetu također povoljno utječe na povećanje produktivnosti radnika kako u privatnom tako i u javnom sektoru.¹³

U okviru svoje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, Europska Komisija provodi inicijativu WiFi4EU s ciljem poboljšanja bežičnog internetskog pristupa diljem Europe. Unutar ove inicijative općinama se dodjeljuju vaučeri kako bi se na javnim prostorima (parkovi, trgovi, uprave, knjižnice i zdravstveni centri) osigurao visokokvalitetan besplatan pristup internetu za građane i posjetitelje preko pristupnih točaka za Wi-Fi. Putem do sada objavljenih natječaja, na području KZZ-a vaučere u iznosu od po 15.000 EUR za instaliranje bežičnog interneta dobili su gradovi Donja Stubica, Krapina, Klanjec, Zlatar i Pregrada te općine Bedekovčina, Mače, Stubičke Toplice, Jesenje, Mihovljan, Novi Golubovec, Zagorska Sela, Konjščina, Đurmanec, Desinić, Marija Bistrica, Lobar, Kraljevec na Sutli, Hrašćina, Tuhelj, Hum na Sutli, Kumrovec, Gornja Stubica, Veliko Trgovišće i Radoboj.

3.7. Digitalizacija

Europska komisija svake godine od 2014. godine izrađuje indeks digitalnog gospodarstva i društva (DESI – Digital Economy and Society Index) koji omogućuje ocjenu stanja digitalne spremnosti država članica Europske unije. DESI indeks prati razvoj digitalizacije prema pokazateljima za povezivost, ljudski kapital, upotrebu internetskih usluga, integraciju digitalne tehnologije te digitalnih javnih usluga. Prema DESI indeksu za 2020. godinu, Hrvatska zauzima 20. mjesto među 28 zemalja članica. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva te kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava sastavni su nacionalni strateški ciljevi za stvaranje kvalitetnijeg društva 2030. godine.

Krapinsko-zagorska županija prepoznala je trend digitalizacije odnosno uvidjela potrebu za stvaranjem detaljne analize s uputama za snalaženje u digitalnom prostoru i vremenu kroz izrađenu Strategiju digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Pojam digitalna transformacija objašnjen je utjecajem na gotovo svako područje života, a provodi se u dva smjera: jedan je smjer digitalizacija usluga prema građanima i poslovnim subjektima, a drugi smjer je digitalizacija internih postupaka i procesa u tijelima javne uprave. U Krapinsko-zagorskoj županiji fokus je stavljen na digitalizaciju internih postupaka i procesa u tijelima javne uprave. Strategija digitalne transformacije KZZ-a orijentirana na upravu, predstavlja digitalizaciju cijele županije koja će biti ukrštena s već pripremljenim *smart city* konceptima razvoja gradova u županiji (npr. Pregrade, Zaboka, Zlatara). U tom kontekstu, cilj je županijsku, regionalnu samoupravu učiniti boljom, efikasnijom i kvalitetnijom, a sve u službi građana. Izrađena Strategija predstavlja prvu fazu i preduvjet je sustavnog ulaganja u digitalna rješenja i unapređenje poslovanja županijske uprave. Zamišljena je na način da potakne cijeli sustav i dionike na promišljanje i auto refleksiju o tome što može biti bolje i na koji način to postići, a završava s okvirnim smjernicama za daljnji razvoj poslovanja i usluga županije s finalnim ciljem poboljšanja javnog servisa za građane odnosno stvaranja efikasnijeg sustava. Strategija digitalne transformacije usvojena je na županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine.

Za digitalnu transformaciju županijske uprave u vidu potražnje za uslugama bitni su podaci o korištenju digitalnih alata. Aktualni podaci su još uvijek oni iz zadnjeg popisa 2011. godine pa je upitna njihova vjerodostojnost s obzirom da su u 10 godina digitalne tehnologije postale puno dostupnije i korištenije u svakodnevnom životu. Ipak, podaci pokazuju poraznu statistiku prema kojoj se primjerice čak 52 % stanovnika ne služi internetom. Takvi podaci ukazuju na potrebu sveobuhvatnijeg strateškog planiranja implementacije digitalnih rješenja odnosno stavljanja velikog naglaska na edukaciju stanovništva vezano uz korištenje budućih e-usluga i digitalnu komunikaciju s županijskom i gradskim upravama. Prema važećim nacionalnim statistikama, podaci ukazuju na nešto bolje stanje pa je tako uporaba računala i pristup internetu na razini RH u poduzećima na 98 %, a gledajući kućanstva, osobno računalo posjeduje njih 74 %, dok pristup internetu ima čak 81 %¹⁴. Značajan pokazatelj povećane potražnje za digitalnim alatima i njihovom korištenju svakako je i broj od preko 25 tisuća priključaka na širokopojasnu mrežu i gustoća od preko 18 % (u 2018. godini) što dodatno govori o većoj potražnji i pomaku korištenja interneta, kao i stopa povećanja broja priključaka od 2,7 % unutar jednog kvartala (na razini RH ona je 3.0 %) ¹⁵. Gledajući specifične industrije koje su povezane s informacijsko komunikacijskim djelatnostima, prema NKD klasifikaciji, kategorije J i M, vidljivo je kako županija nije fokusirana na navedene

---

¹³ Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, Zagorska razvojna agencija, Dokument izrađen u razdoblju: 7/2020-12/2020 (<https://drive.google.com/file/d/1W5Qf07Q0YOCJIN0kf28p5Wns6HM3qNvR/view>)

¹⁴ Statističke informacije, 2020.; Prema popisu 2011. godine na razini RH, čak 48 % je izjavilo da ne koristi internet. S obzirom da je sada na razini RH ta brojka pala ispod 20 %, treba zaključiti kako su i pojedinačni popisi za korištenje interneta i digitalnih alata značajno porasli u odnosu na 2011. godinu.

¹⁵ HGK

djelatnosti budući da se u tim djelatnostima nalazi ukupno 331 poduzeće (samo 87 u informacijsko komunikacijskim djelatnostima)¹⁶.

Tablica 11. Upotreba digitalnih alata

	Obrada teksta			Tablični izračuni			Korištenje el. poštom			Korištenje internetom		
	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato
KZŽ	52.183	67.526	709	43.042	76.614	762	51.580	68.139	699	57.281	62.327	810

Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

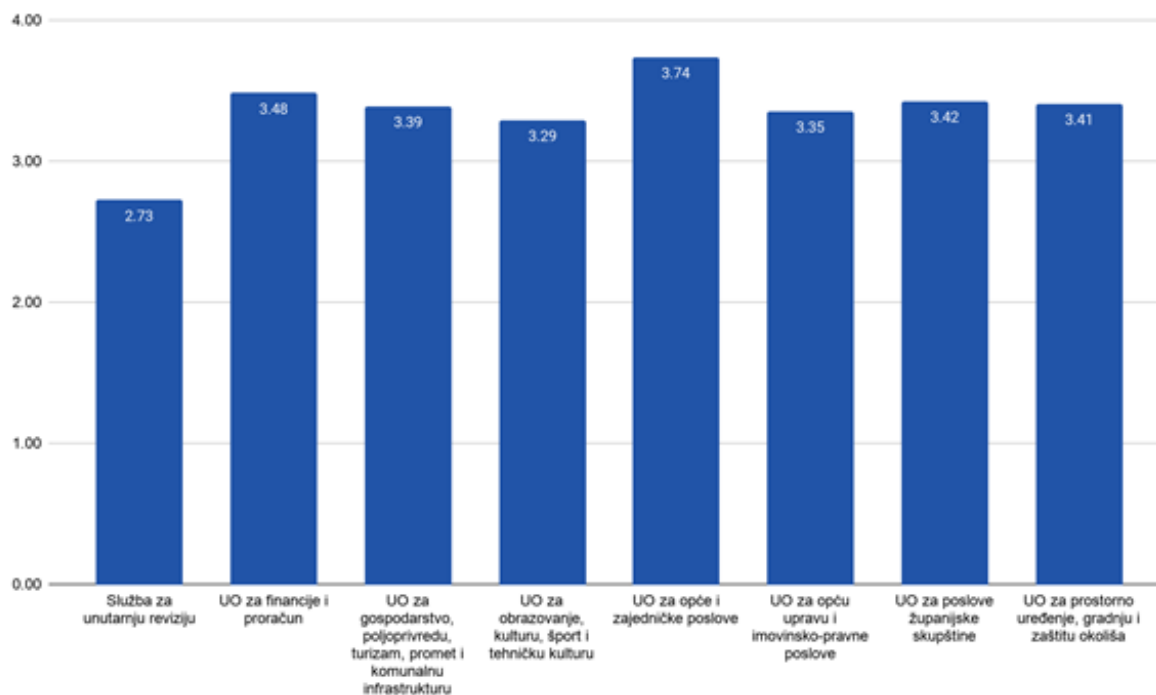
U sklopu prve faze ulaganja u digitalizaciju Županije u 2020. godini izrađena je Analiza digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije¹⁷ kao analitička podloga temeljem koje se formirao strateški okvir za digitalnu transformaciju županije, a kako bi se dobio pregled trenutnog stanja digitalizacije u županiji i spremnosti za transformaciju. Analiza se fokusirala na interno poslovanje i funkcioniranje županijske uprave, a ne na ukupno stanje županije u segmentu digitalne infrastrukture, što se također smatra ključnim u želji da se digitalizira život i poslovanje na cijelom prostoru županije. Za potrebe analitičke podloge u prvoj fazi provedeno je istraživanje odnosno ispitivanje digitalnih kompetencija i digitalne spremnosti djelatnika županijske uprave i županijskih institucija (9 županijskih institucija). Iz provedene analize došlo se do zaključka kako se skoro svi ispitanici slažu s važnosti digitalizacije te prepoznaju njezinu važnost za obavljanje svojih poslova.

Ispitivanjem digitalnih kompetencija zaposlenika Županije i ustanova koje surađuju sa Županijom utvrdila se cjelovita slika stanja ljudskih resursa na raspolaganju Županije. Na temelju odgovora djelatnika (63) stečen je dublji uvid u područja koja vide kao svoje prednosti te se utvrdilo gdje leže konkretni nedostaci u poznavanju digitalnih alata i digitalnih kompetencija. U analizi je, uspoređujući prosječne ocjene operativnih djelatnika s onima rukovoditelja, uočeno kako su se rukovoditelji u većini pitanja (8 od 11 pitanja) izjasnili kao kompetentniji od operativnih djelatnika. Tako su se kod upotrebe i razumijevanja operativnih sustava, osnovnih programskih rješenja za obradu podataka i prezentiranje sadržaja, alata za kolaboraciju i korištenje *cloud computing* rješenja rukovoditelji osjećali kompetentnije dok su lošije ocjenjivali umješnost u upravljanju audiovizualnim sadržajima te korištenje društvenih mreža u svrhe poslovne komunikacije. Prema prosječnim ocjenama svih djelatnika koji su sudjelovali u istraživanju, kao područje u kojem se djelatnici osjećaju najmanje kompetentnima istaknuli su korištenje *cloud computing* rješenja kao što su GDrive i GSuite, Microsoft Office 365, s prosječnom ocjenom 2.59 dok su se kao najkompetentniji osjećali u korištenju pretraživača interneta s prosječnom ocjenom 4.38. U analizi je zaključeno kako su djelatnicima Županije potrebne edukacije iz područja *cloud computinga* i upravljanja audiovizualnim sadržajima te korištenja društvenih mreža u svrhe poslovne komunikacije jer se područje *cloud computinga* te korištenje cloud rješenja u kolaboraciji pri izradi dokumenata pokazalo kao značajan nedostatak djelatnika Županije koji se ne osjećaju dovoljno vičnima korištenju navedenih rješenja. Djelatnici Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu su istaknuti kao najmanje kompetentni u ovoj kategoriji budući da su svoje poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatičku pismenost u prosjeku ocijenili s 3.29 dok su se kao najkompetentniji istaknuli djelatnici Upravnog odjela za opće i zajedničke poslove s prosječnom ocjenom od 3.74. Usprkos tome, valja napomenuti kako je vrlo mala razlika odjela s najmanjom te odjela s najvišom ocjenom što ukazuje na činjenicu da su svi odjeli podjednako kompetentni u ovom području, kao što je vidljivo iz niže navedenog prikaza.

¹⁶ Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, Zagorska razvojna agencija, Dokument izrađen u razdoblju: 7/2020-12/2020 (<https://drive.google.com/file/d/1W5Qf07Q0YOCJIN0kF28p5Wns6HM3qNvR/view>)

¹⁷ U sklopu analize digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije provedena je i analiza spremnosti ustanova koje izravno surađuju sa Županijom (Integrirani promet zagrebačkog područja Zagreb d.o.o., Zagorska razvojna agencija, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije, Ljekarna Krapinsko-zagorske županije, Regionalna energetska agencija sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

Grafikon 5. Prosječne ocjene Upravnih odjela u kategoriji Poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatička pismenost svih upravnih odjela

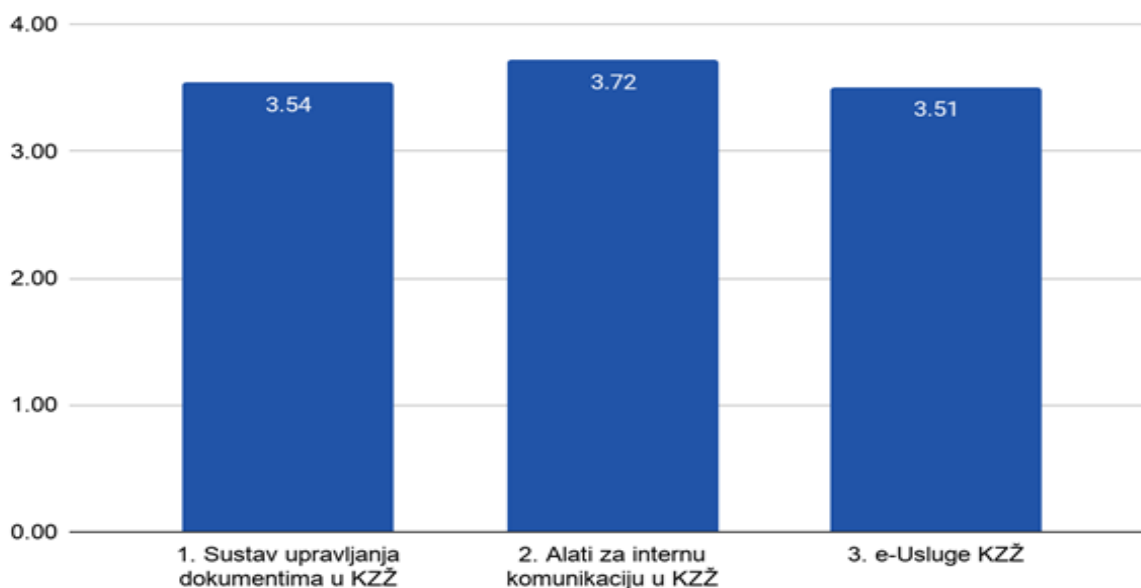

Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

U kategoriji *Šire vještine i znanja za uspješno poslovanje u digitalnom okruženju* djelatnici su ocjenjivali vlastito poznavanje sigurnosnih protokola za zaštitu podataka i intelektualnog vlasništva na internetu, sposobnost inoviranja i poznavanje poslovnih inovacija relevantnih za rad i funkcioniranje županije. Kao područje u kojem se osjećaju najkompetentnije u kategoriji *Šire vještine i znanja za uspješno poslovanje u digitalnom okruženju* djelatnici Krapinsko-zagorske županije istaknuli su Sposobnost inoviranja procesa i usluga, agilnost i otvorenost prema novim oblicima rada i razmišljanja s prosječnom ocjenom od 3.51, a najmanje kompetentnima osjećaju se u području zaštite intelektualnog vlasništva, provjere izvora te citiranja na internetu s prosječnom ocjenom od 2.97. Upravni odjel za financije i proračun se istaknuo kao najbolje ocijenjeni odjel u ovoj kategoriji s prosječnom ocjenom od 3.83.

U kategoriji *Digitalne platforme i usluge KZŽ-a* prikupljena su 63 odgovora djelatnika Krapinsko-zagorske županije na 3 pitanja koja su namijenjena ocjenjivanju razine poznavanja internih komunikacijskih sustava i alata Krapinsko-zagorske županije, sustava upravljanja dokumentima te postojećih e-usluga Krapinsko-zagorske županije. Područje u kojem se djelatnici osjećaju najkompetentniji u kategoriji *Digitalne platforme i usluge KZŽ-a* izdvojeno je poznavanje alata za internu komunikaciju s prosječnom ocjenom od 3.79, dok je, s druge strane, kao područje koje djelatnici u prosjeku najmanje poznaju s prosječnom ocjenom od 3.51, poznavanje e-usluga Krapinsko-zagorske županije. Odjel koji se po prosječnim ocjenama na sva tri pitanja istaknuo kao najbolji u poznavanju digitalnih platformi i usluga Županije je Upravni odjel za poslove županijske skupštine s prosječnom ocjenom na tri pitanja u kategoriji od 3.89.

Grafikon 6. Prosječne ocjene svih djelatnika na postavljena pitanja u kategoriji Digitalne platforme i usluge KZŽ-a

Izvor: Preuzeto iz Strategije razvoja digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije, prosinac 2020. godina

U kategoriji *Specifična znanja i vještine* djelatnici KZŽ-a trebali su navesti koje specifične vještine i znanja posjeduju u području digitalnih kompetencija, a nužna su za njihov posao. Od 11 odgovora dva djelatnika su se izjasnila da ne posjeduju specifična znanja nužna za obavljanje posla, odnosno da za njihovo radno mjesto nisu potrebna specifična znanja. Ostali odgovori odnosili su se većinom na rad u digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini kao što je sustav e-Dozvola, e-Obrt, e-Pristojbe, FINA (naplata), video konferencije Ministarstva uprave te e-Vjenčanja i e-Novorođenče. U jednom odgovoru kao specifična znanja istaknuta je komunikacija pomoću digitalnih alata, stvaranje i mijenjanje sadržaja te sigurnost i briga o osobnim podacima dok su u drugome odgovoru navedeni Microsoft Office programi kao što su Word, Excel, PowerPoint, ali i interne aplikacije Krapinsko-zagorske županije poput aplikacije LC-uredsko poslovanje te aplikacije Registar ugovora, Akti župana, Narudžbenice i Autobusni prijevoz. Može se zaključiti kako je u pogledu specifičnih znanja njihovo znanje vrlo ovisno o poslu kojim se bave te ga ne nadopunjuju vanjskim edukacijama.

Imajući u vidu da više od polovice svih djelatnika smatra kako su procesi i aktivnosti dovoljno digitalizirani, zanimljivo je da su gotovo svi djelatnici na pitanje da navedu poslovne procese u kojima sudjeluju, a da se trebaju ili mogu digitalizirati, odgovorili s konkretnim prijedlozima. Najčešći odgovor bio je da je potrebno digitalizirati komunikaciju, kako internu (unutar samih odjela i županijskih tijela) tako i vanjsku (prema korisnicima i ministarstvima). Nakon digitalizacije komunikacije najčešći odgovor djelatnika bio je da je potrebno digitalizirati upravljanje dokumentima, nakon čega je uslijedilo praćenje rada i digitalizacija arhivskih podataka. Premda su odgovori djelatnika s konkretnim prijedlozima proturječni tvrdnji da je njihov posao dovoljno digitaliziran, zaključuje se kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku toga koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja bi im konkretna poboljšanja donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa kao što su upravljanje dokumentima i praćenje rada. Na pitanje „Smatrate li da bi dodatna tehnološka rješenja pomogla u obavljanju vašeg posla (npr. sustavi za upravljanje resursima, zadacima i procesima)?“ gotovo polovica djelatnika (43,3 %) odgovorila je afirmativno, odnosno kako smatra da bi dodatna digitalizacija sigurno doprinijela njihovom radu. 16,7 % djelatnika smatra kako već koriste dostatna digitalna rješenja dok 40 % djelatnika ne zna bi li im dodatna tehnološka rješenja pomogla u obavljanju posla.

Zaključak o provedenoj analizi digitalnih kompetencija zaposlenika KZŽ-a navodi sljedeće: nema izraženog nezadovoljstva većine službenika s načinom provođenja inovacija od strane rukovodećih u Krapinsko-zagorskoj županiji te većina djelatnika smatra kako rukovodeći djelatnici odlučno provode inovacije. Većina djelatnika smatra kako bi dodatna tehnološka rješenja unaprijedila njihov rad, a to se pogotovo odnosi na rukovodeće službenike. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Rukovodeći djelatnici više nego oni operativni smatraju da je potrebno daljnje digitalizirati poslovanje Županije. Tijekom navedene analize došlo se do zaključka kako digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije ne ovisi samo o implementaciji digitalnih rješenja, već je nužno osvijestiti da su djelatnici ti koji će zapravo koristiti uvedena rješenja. Stoga je nužno educirati sve djelatnike o prednostima i načinima korištenja digitalnih rješenja, kako onih postojećih, tako i novih.

U sklopu analize digitalne spremnosti provedena je i analiza poslovnih procesa. Analiza poslovnih procesa provedena je na temelju postojeće mape poslovnih procesa koja datira iz 2016. godine te provođenjem više od 40 intervjua s pročelnicima odjela i operativnim zaposlenicima koji su aktivno uključeni u obavljanje procesa i izvršenje zadataka. Od ukupno 89 procesa detektiranih 2016. godine, revizijom procesa ustanovilo se da ih trenutno ima 167, što je povećanje od 88 % odnosno, u prosjeku se broj procesa po odjelu povećao za 7 procesa. Nadalje, analiza je provedena i u 9 organizacija kojima je Županija osnivač ili suosnivač te s kojima redovno surađuje. Na temelju pregleda premreženosti poslovnih procesa i vrsta suradnje detektirani su optimalni procesi pogodni za digitalizaciju i optimizaciju suradnje Županije i ostalih organizacija. Digitalni alati koji se trenutno koriste u upravnim odjelima nisu dostatni ukoliko se županija želi strateški pozicionirati u odnosu na digitalizaciju. To čini obavljanje procesa još dugotrajnijim što posljedično dovodi do većeg opterećenja za djelatnike uključene u pojedini proces. Digitalni alati kojima bi se unaprijedilo poslovanje u vidu prikupljanja informacija odnose se prvenstveno na digitalne alate koji omogućuju *coworking* u oblaku, kao primjerice nadogradnja s Microsoft/Office 365 rješenjima, koja bi poboljšala učinkovitost i pravovremenost u radu uz minimalne zahtjeve za prilagodbu, budući da se djelatnici Županije već sad koriste Microsoft Office alatima. Navedeno rješenje moguće je iskoristiti na razini čitave Županije. Uz navedeno, određeni procesi svakako bi se poboljšali implementacijom internog sustava za upravljanje projektima. Trenutno ne postoje odgovarajuća digitalna rješenja u procesu upravljanja imovinom ni u segmentu vođenja evidencije o radnom vremenu na razini čitave Županije dok je za potrebe uredskog poslovanja u funkciji digitalna aplikacija Uredsko poslovanje koja se ne koristi u punom obujmu. Ukoliko bi se navedeno rješenje uskladilo s GDPR-om te omogućilo uklanjanje osobnih podataka nakon isteka propisanog roka za obradu i čuvanje osobnih podataka, to bi značajno olakšalo rad svim djelatnicima te bi se omogućilo i digitalno skladištenje te učitavanje većine dokumentacije u samu aplikaciju kao i digitalno postupanje po predmetima. Nadalje, djelatnicima Županije je sama obrada predmeta usporena s obzirom na to da su i ulazni podaci još uvijek analogni. Sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu. Drugim riječima, analiza poslovnih procesa je pokazala da je za digitalnu transformaciju internog poslovanja Županije najveća potreba za rješenjima koja se tiču čitave Županije, horizontalna su i odnose se na svakodnevnu komunikaciju i kolaboraciju. Navedeno se primarno odnosi na uspostavu boljih sustava za suradnju, implementaciju sustava za internu komunikaciju te uspostavu transparentnih baza podataka s učinkovitijom funkcionalnosti izvještavanja i poboljšanja procesa knjiženja. Sami procesi koji su detaljnije analizirani ne zahtijevaju značajniju modifikaciju u svom izvođenju u kontekstu procesnih koraka.

Jedan od ključnih segmenata digitalne transformacije je svakako digitalna infrastruktura koju posjeduje županija. S obzirom da je osim ljudskog i organizacijskog faktora u digitalnoj transformaciji Županije izrazito bitan i kapacitet infrastrukture, **provedena je analiza digitalne infrastrukture** koju čine 3 segmenta: analiza hardverske, softverske te analiza širokopojasne infrastrukture. Temeljem izvršene analize hardverske infrastrukture odnosno podataka o stanju opreme koja se koristi u radu županijskih tijela, osnovni zaključak je kako je osnovna oprema zastarjela i ne prati trendove razvoja što u konačnici dovodi do smanjenih performansi rada odnosno funkcionalnosti i fleksibilnosti rada. Trenutni serveri načelno zadovoljavaju potrebe za pokretanjem aplikacija, ali bilo kakve nove aplikacije ili proširivanje na cjelokupni novi DMS sustav bi potencijalno bili previše za trenutnu infrastrukturu. Uz navedeno, stariji server iz 2007. godine bi trebalo zamijeniti, kako bi se mogao pratiti razvoj novih serverskih standarda. Sve veća količina podataka, ali i njihova obrada odnosno korištenje web-aplikacija te interakcija s rješenjima u oblaku (eng. cloud) u pravilu zahtijevaju veće kapacitete prijenosa u oba smjera (*downstream* i *upstream*), te su upravo NGA brzi i ultrabrizi širokopojasni priključci pogodni za njihovu primjenu te omogućavaju nesmetan rad javnih službenika kao i veću produktivnost rada. U županijskoj upravi koristi se Unifi AP za wireless vezu, a za bolju pokrivenost potrebno je proširiti mrežu. Wireless veza nije uspostavljena u postavama pa je isto potrebno napraviti u nadolazećem razdoblju kako bi se osiguralo nesmetano spajanje i alternativa žičanoj mreži za unapređenje mobilnog rada i više uređaja (tableti, mobiteli i sl.). Brzina žičane mreže u centralnoj zgradi županijske uprave u Krapini je 100 MBs što trenutno zadovoljava sve potrebe. Veća brzina je nužna za implementaciju sustava e-usluga, prvenstveno s korisničke strane, ali i iz perspektive upravitelja sustava (javnog tijela) jer će više usluga generirati veću potražnju odnosno njihovo korištenje pa će biti potrebna veća brzina *uploada* i *downloada* sa serverske strane za stvaranje preduvjeta za nesmetano korištenje tih usluga.

Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županijom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu.

Prema odgovorima djelatnika u analizi je utvrđeno kako na mrežnim stranicama Krapinsko-zagorske županije nedostaje e-usluga za građane. Djelatnici se većinom koriste digitaliziranim sustavima koji se koriste na nacionalnoj razini. Tako je u 2020. godini Krapinsko-zagorska županija potpisala Sporazum s Ministarstvom pravosuđa i uprave i uključila se u sustav e-Novorođenčice koji omogućava podnošenje županiji zahtjeva za isplatu novčane potpore za treće i svako daljnje novorođeno dijete. Roditelji zahtjev

za jednokratnu novčanu pomoć za treće i svako daljnje novorođeno dijete mogu podnijeti prilikom prijave svog djeteta u matičnom uredu ili prijavom u sustav e-Građani kroz uslugu e-Novorođenče. Prednost ovakvog načina podnošenja zahtjeva za jednokratnu novčanu naknadu za novorođeno dijete je što roditelji više neće morati dolaziti osobno ili poštom dostavljati zahtjev i svu potrebnu dokumentaciju, već će sve to moći učiniti na jednom mjestu prilikom same prijave djeteta u matičnom uredu ili putem sustava e-Građani kroz uslugu e-Novorođenče.

Županijska komora Krapina uključena je u novi projekt HGK-a – Digitalna komora. Riječ je o informacijsko-komunikacijskoj platformi za e-usluge namijenjenoj članicama HGK, javnoj upravi i građanima. Implementacijom sedam e-usluga (e-članice, e-financiranje, e-javne ovlasti, e-gospodarske informacije, e-učenje, e-zakonodavstvo, e-sajmovi i promocija) ubrzat će se komunikacija i unaprijediti odnosi s članicama, digitalizirat će se izdavanje dokumenta za javne ovlasti i omogućiti još aktivnije sudjelovanje gospodarstvenika u kreiranju i promjeni zakonodavnog i regulatornog okvira. Osim toga, gospodarstvenicima će izvore financiranja učiniti dostupnijima i omogućiti im kvalitetniju promociju njihovih proizvoda i usluga.

Poslovno-tehnološki inkubator Krapinsko-zagorske županije svojim stanarima nudi besplatne usluge virtualnog inkubatora – web-platfome za umrežavanje poduzetnika. Virtualni inkubator pruža podršku u poslovanju dislociranim poduzetnicima, omogućuje jednostavnu i efikasniju komunikaciju između stanara inkubatora, pristup virtualnoj knjižnici i medijateci te korištenje mreže mentora. Bazu mreže mentora čine vrsni savjetodavni stručnjaci koji putem e-maila ili osobno nude pomoć, savjet ili podršku u području financija, računovodstva, poreza, marketing ili energetike. U 2020. godini djeluje 9 aktivnih mentora s ciljem pružanja podrške poduzetnicima u svim fazama razvoja.

U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije zaključeno je kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku o tome koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Usprkos tome što veći broj djelatnika koristi digitalna rješenja u radu, vrlo mali broj njih u svom radu koristi rješenja kojima su umreženi s kolegama. Većina djelatnika kao konkretna područja u kojima vide prostor za daljnju digitalizaciju navela je digitalizaciju komunikacije te digitalizaciju upravljanja dokumentima. Sukladno nalazima provedene analize stanja u sklopu Strategije daju se preporuke za poboljšanje postojećeg stanja te implementaciju digitalnih rješenja koja će ukloniti identificirane probleme u svakom od četiri analizirana područja. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

Zaključak

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu te osigurati svim stanovnicima adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Kapitalni projekti koji su u tijeku ili u planu, a osobito izgradnja brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zabok, imaju velik potencijal za razvoj gospodarstva.

Na području Krapinsko-zagorske županije registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za športsko turističku djelatnost. Potencijal razvoja leži u većem korištenju aerodroma u turističke svrhe, čime bi se upotpunila turistička ponuda Krapinsko-zagorske županije.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. U tijeku je obnova pruge Zaprešić – Čakovec čime će biti stvoreni preduvjeti za elektrifikaciju preostalih pruga koje prolaze područjem KZZ-a. Daljnji projekti obnove željezničke infrastrukture koji su u planu zahtijevaju velika ulaganja s lokalne odnosno županijske razine zbog čega je važno adekvatno planirati proračun. Uz navedeno, važna su i daljnja kontinuirana ulaganja u sigurnost željezničko-cestovnih prijelaza.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza. Projekt Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije – 1. i 2. faza, ponudit će konkretna rješenja za budući sustav integriranog prijevoza putnika na navedenim područjima, što će poboljšati prometnu dostupnost cijelog područja i omogućiti veću mobilnost stanovništva. Kao privremeno rješenje, po provedenim analizama stanja u općinama KZZ-a potrebno je uvesti mikroprijevoz. U travnju 2020. godine Županijska skupština donijela je Zaključak o usvajanju Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom u KZŽ-u je zadovoljavajuća, no povezivost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultra brzi pristup uglavnom ne postoji. Ovakvo stanje otežava poduzetničku aktivnost, a građanima otežava pristup uslugama uprave. Izuzev područja gradova Krapina i Zabok, ostatak županije spada u područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa. Prijavom projekata na natječaj EU, općine i gradovi u KZŽ-u nastoje realizirati izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije na svojim područjima.

Krapinsko-zagorska županija u 2020. godini uvidjela je potrebu za bržom i efikasnijom digitalizacijom poslovanja te je tako u srpnju 2020. godine Županijska skupština donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije. Plan digitalne transformacije podijeljen je u više faza te prvi korak upravo uključuje analizu stanja i izradu strategije digitalne transformacije s ciljevima i ključnim razinama djelovanja, a završna faza cjelokupnog procesa odnosi se na detaljnu razradu reorganizacije i digitalizacije upravljanja i podršku u implementaciji. U spomenutoj Strategiji provela se analiza digitalnih kompetencija djelatnika. U provedenoj Analizi digitalne spremnosti Krapinsko-zagorske županije zaključeno je kako gotovo svi djelatnici imaju jasnu sliku o tome koji aspekti njihovog posla nisu dovoljno digitalizirani te koja konkretna poboljšanja bi im donijela značajna unaprjeđenja u odvijanju procesa te većina rukovodećih službenika podržava buduću digitalizaciju njihovih poslova. Djelatnici ustanova koje surađuju sa Županimom uglavnom imaju različite potrebe te se s obzirom na vlastitu struku, uglavnom koriste različitim digitalnim alatima i to u različitim stupnjevima poznavanja. Potreba koja se nameće analizom odgovora ispitanika je svakako potreba za poboljšanjem sustava za komunikaciju te razmjenu i upravljanje dokumentima između samih ustanova i Županije. Usprkos relativnom zadovoljstvu ispitanika postojećim sustavima, većina njih je kao konkretne prijedloge za poboljšanje izdvojila upravo navedena rješenja. Pojedine institucije su izrazile nezadovoljstvo e-uslugama Županije što proizlazi iz činjenice da sama Županija ne nudi građanima e-usluge te su iz tog razloga svi ulazni obrasci još uvijek u nedigitaliziranom obliku što usporava proces obrade i postupanja po predmetu.

Strategija digitalne transformacije usvojena je na Županijskoj skupštini u ožujku 2021. godine. Kako bi proces digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije u narednom razdoblju bio što uspješniji, preporuke iz Strategije za digitalnu transformaciju su podijeljene prema tri specifična cilja koja se žele ostvariti, a to su: 1. Interoperabilnost procesa i usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

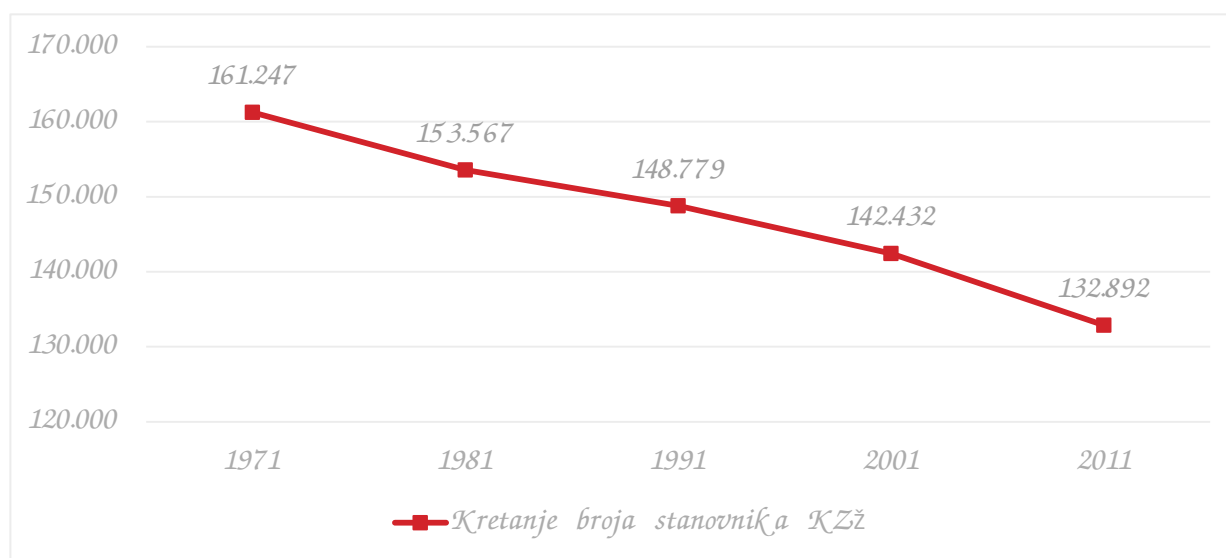

4. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravicima popisa iz 2013. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji živjelo je 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6 %) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldom. Prema posljednjim procjenama za 2020. godinu Županija ima 124.110 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 14,8 %¹⁸.

Površina Krapinsko-zagorske županije iznosi 1.229 km², a gustoća stanovnika 100,98st/km². Gustoća naseljenosti Županije veća je od državnog prosjeka koji prema procjeni iz 2020. godine (4.047.680 stanovnika) iznosi 71,52 st/km². Krapinsko-zagorska županija ima približno istu gustoću naseljenosti kao i statistička regija Sjeverna Hrvatska¹⁹ (101,29 stanovnika/km²). Istu gustoću naseljenosti ima još Zagrebačka županija dok Međimurska i Varaždinska županija spadaju u gušće naseljene županije Sjeverne Hrvatske. Prosječna gustoća naseljenosti na razini EU-28 iznosi 114,7 stanovnika/km² pa gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije iznosi 89 % prosjeka EU-28.

Grafikon 7. Kretanje ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 1971. – 2011.

Izvor: DZS, Popisi stanovništva

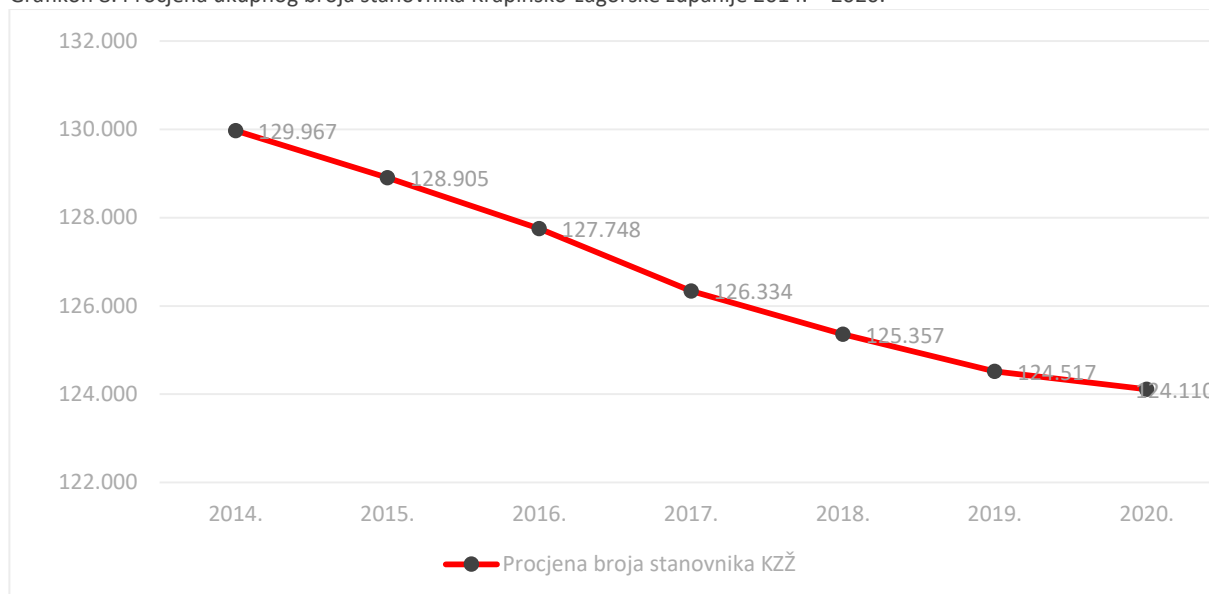
Kontinuirani pad broja stanovnika nastavlja se i u 2020. U odnosu na procjenu prethodne godine, broj stanovnika smanjio se za 407 osoba. Prema posljednjim dostupnim podacima²⁰ stanovništvo Krapinsko-zagorske županije (124.110) čini 3,07 % ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u 2020. godini (4.047.680). Promatrajući statističku regiju Sjeverna Hrvatska koja se sastoji od pet županija, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na trećem mjestu po broju stanovnika.

¹⁸ DZS - Stanovništvo - pregled po županijama, 10. rujna 2021.

¹⁹ Prema nacionalnoj klasifikaciji statističkih regija 2021., statistička regija 2. razine (HR NUTS 2) Sjeverna Hrvatska obuhvaća sljedeće županije: Međimurska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Zagrebačka županija.
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_125_2507.html

²⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

Grafikon 8. Procjena ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.

Izvor: DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske 2020.

4.1. Prirodno kretanje stanovništva

Negativan prirodni prirast Krapinsko-zagorske županije prisutan je duži niz godina. Proces depopulacije uzrokovan je upravo višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva, kao i negativnim migracijskim saldonom (više odseljenih nego doseljenih). U Hrvatskoj je u 2020. godini umrlo 142 dojenčadi ili 4,0 na 1.000 živorođenih (u 2019. godini 143, odnosno 4,0/1.000). U Krapinsko-zagorskoj županiji stopa infantilnog mortaliteta u 2020. godini iznosi 1,9/1.000²¹. Razlike među županijama u promatranju infantilnog mortaliteta su značajne, od najniže stope od 1,3/1.000 u Šibensko-kninskoj županiji do 10,9/1.000 u Ličko-senjskoj županiji, dok u Virovitičko-podravskoj županiji nije bilo umrle dojenčadi.

Tablica 12. Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.

Godina	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Umrla dojenčad na 1.000 rođenih	Vitalni indeks
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Umrla dojenčad			
2014.	1.157	1.153	4	1.868	4	-715	3,5	61,7
2015.	1.040	1.037	3	1.844	5	-807	4,8	56,2
2016.	1.055	1.051	4	1.834	5	-783	4,8	57,3
2017.	1.071	1.068	3	1.845	1	-777	0,9	57,9
2018.	1.116	1.110	6	1.906	4	-796	3,6	58,2
2019.	1.043	1.035	8	1.725	6	-690	5,8	60,0
2020.	1.052	1.049	3	1.979	2	-930	1,9	53,0

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2018./ 2019.

Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2020. godinu vitalni indeks za Krapinsko-zagorsku županiju se smanjio s 60,0 % na 53,0 %²², što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 53,0 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika. Generalno, vitalni indeks na području Republike Hrvatske je u padu što znači da više ljudi umire nego se rađa.

Stopa nataliteta na području Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2020. uglavnom je imala trend pada sve do 2018. godine, kada se povećala na razinu s početka promatranog razdoblja. U 2019. godini ponovo se smanjila, no 2020. dolazi do novog rasta te sada iznosi 8,5 promila. Višegodišnji trend pada nataliteta, s povremenim oscilacijama, prisutan je u cijeloj Europi,

²¹ DZS: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2021/07-01-01_01_2021.htm?fbclid=IwAR2PTNqL4WstMnvExxGUFo2P6Pub96zNR-wHHJ28pakQJ3nvsqfuiq2ewE

²² https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-01_01_2019.htm

a usporedba s prosjekom Europske unije (9,1 u 2020.²³) pokazuje da Krapinsko-zagorska županija ima nešto nižu stopu nataliteta, kao i Republika Hrvatska (8,9 u 2020. godini).

Tablica 13. Stopa nataliteta i mortaliteta Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta
2014.	8,9	14,4	9,3	12,0
2015.	8,0	14,3	8,9	12,9
2016.	8,2	14,4	9,0	12,3
2017.	8,5	14,6	8,9	13,0
2018.	8,9	15,2	9,0	12,9
2019.	8,3	13,6	8,9	12,7
2020.	8,5	15,9	8,9	14,1

Izvor: DZS, *Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020.*; DZS, *Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2020.*

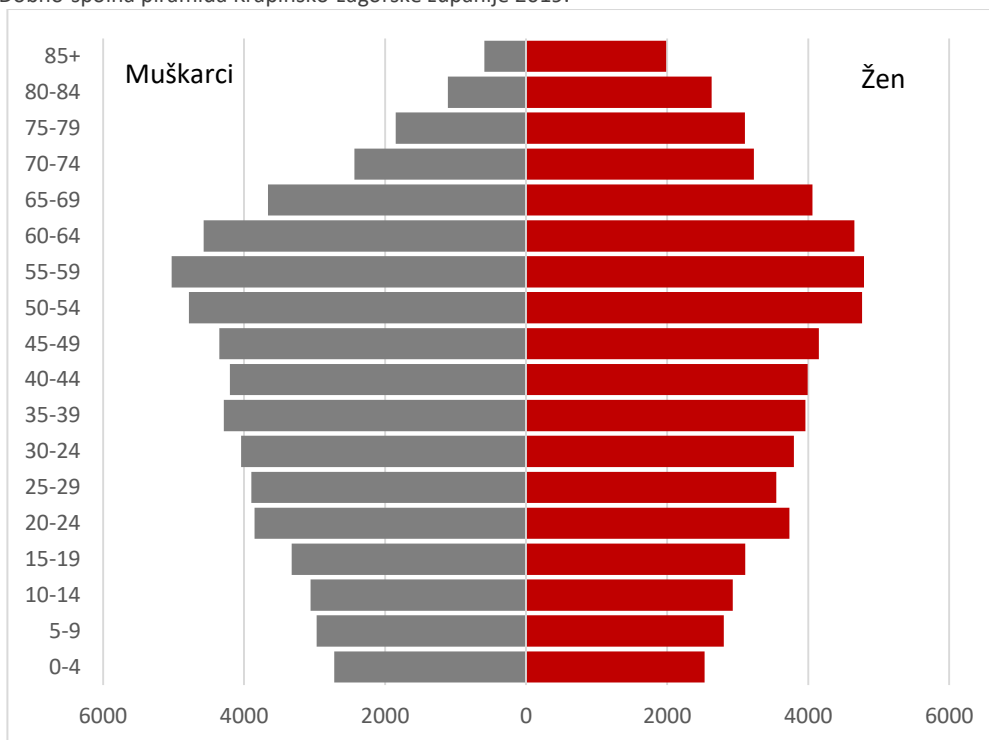
Stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2018. kretala se u rasponu od 14,4 do 15,2 što je nešto više od stopa zabilježenih na području Republike Hrvatske koje su se u istom razdoblju kretale u rasponu od 12,0 do 12,9. U 2019. godini stopa mortaliteta Krapinsko-zagorske županije pala je na 13,6 dok se za područje Republike Hrvatske nije značajnije mijenjala u odnosu na prethodnu godinu te sada iznosi 12,7. Tijekom 2020. godine dolazi do rasta stopa mortaliteta, u Krapinsko-zagorskoj županiji sada iznosi 15,9, dok za Republiku Hrvatsku stopa iznosi 14,1.

Struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije kroz dobno-spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postupno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodnosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje.

Dobno-spolna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Biodinamičko kretanje populacije Krapinsko-zagorske županije okarakterizirano je smanjenjem broja živorođene djece te stabiliziranjem broja umrlih osoba. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u Republici Hrvatskoj, udio stanovništva u dobnoj skupini 0 – 14 godina je 14,38 %, udio u skupini 15 – 64 je 64,83 %, a udio u skupini 65 i više starosti je 20,78 %. U isto vrijeme u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio stanovništva u dobnoj skupini 0 – 14 je 13,67 %, udio u skupini 15 – 64 je 66,53 %, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80 %. U usporedbi s državnim prosjekom nema većeg odstupanja u distribuciji stanovništva po dobnim skupinama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

²³ Hrvatski zavod za javno zdravstvo: *Prirodno kretanje u Hrvatskoj u 2020. godini*, https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2021/08/PRIRODNO_KRETANJE_2020_30082021_.pdf

Grafikon 9. Dobno-polna piramida Krapinsko-zagorske županije 2019.

Izvor: DZS, Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2019.

Posljednji raspoloživi podaci govore da se indeks starenja stanovništva u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2014. do 2019. godine kretao u rasponu od 124 % do 145 %²⁴. Spomenuti podaci govore kako se broj stanovnika starosti 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika mlađih od navršениh 19 godina povećava, što je negativna tendencija. Na razini Krapinsko-zagorske županije nema raspoloživih podataka nakon 2011. godine, odnosno nakon popisa stanovništva iz 2011. godine kada je zabilježen indeks starenja bio na razini od 113 %, dok je isti na razini Republike Hrvatske bio 116 %. Za pretpostaviti je da se indeks starenja stanovništva u promatranom razdoblju u Krapinsko-zagorskoj županiji kretao na isti način te da je i u Krapinsko-zagorskoj županiji zabilježena negativna tendencija kretanja.

Koeficijent starosti, naspram indeksa starenja, pokazuje udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (uzimajući u obzir procjenu broja stanovnika iz 2019. godine) iznosi 27,2 %, što je povećanje za 3,7 % u odnosu na zabilježeni indeks iz 2011. godine. Ovakvo kretanje indeksa te prikaz dobno-polne piramide posljedica su rasta udjela starijeg stanovništva u ukupnoj populaciji. Prirodni prirast stanovništva u razdoblju 2014. – 2019. je bio negativan te se kretao između -715 u 2014. godini i -807 u 2015. godini, a potom se smanjuje i u 2019. je iznosio -690. Vitalni indeks stanovništva (broj živorođenih na 100 umrlih stanovnika) se smanjivao od 61,7 u 2014. godini na 58,2 u 2018. godini, no u 2019. godini zabilježen je rast i sada iznosi 60,0.

Može se zaključiti da je i u 2019. prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji. Kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43,6 godina (muškarci 41,8; žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveći udio stanovnika starijih od 65 godina imaju općine Desinić, Hum na Sutli i Lohor.

Očekivano trajanje života, bilo pri rođenju bilo u nekoj dobi, najbolji je pokazatelj mortaliteta i zdravstvenih uvjeta u nekoj zemlji ili području. Među županijama sjeverozapadne Hrvatske najduže se živi u Gradu Zagrebu, a najkraće u Krapinsko-zagorskoj županiji²⁵.

²⁴ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/07-01-03_01_2019.htm; https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

²⁵ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/Projections/projekcije_stanovnistva_2010-2061.pdf

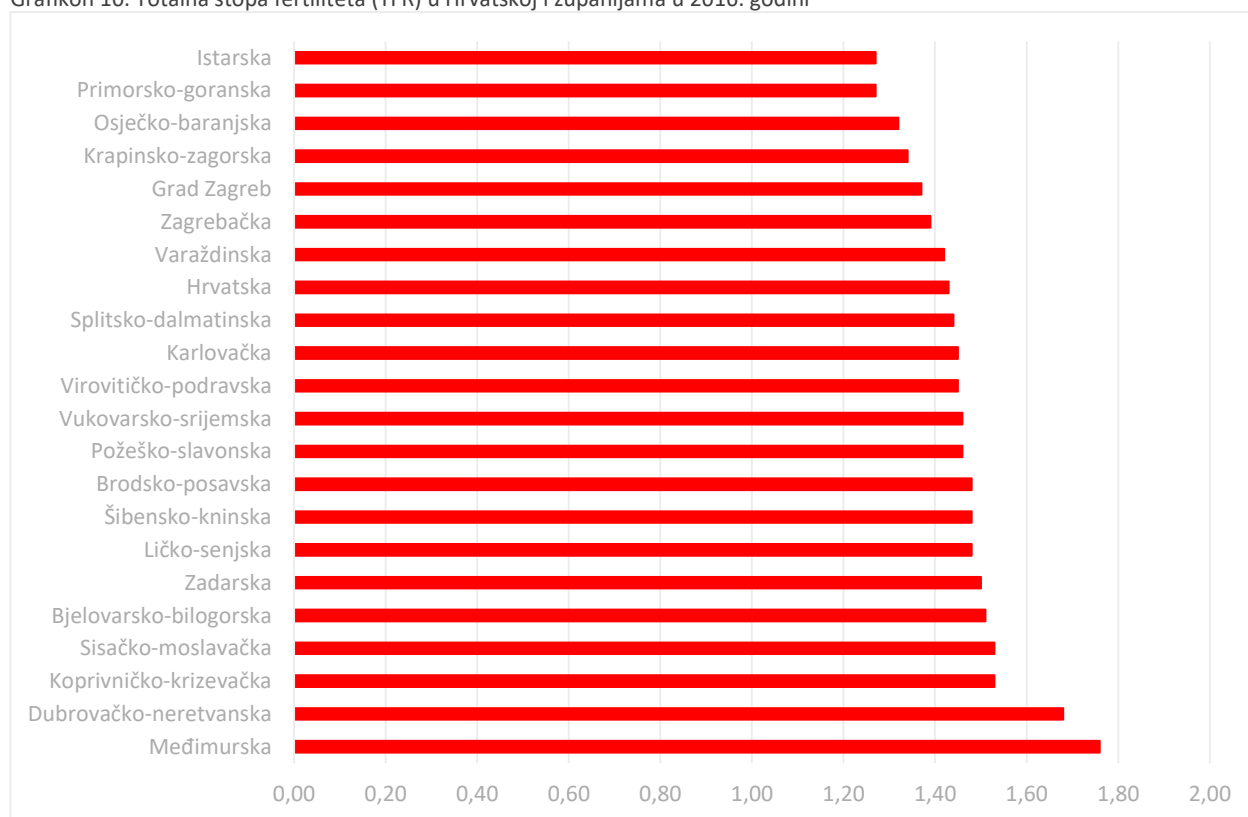
Tablica 14. Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupna stopa fertiliteta 2001. – 2009.

Godina	KZŽ – očekivano trajanje života za osobe stare				Ukupna stopa fertiliteta
	0 godina		65 godina		
	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	
2001./2002.	67,14	76,84	11,57	16,32	1,37
2008./2009.	68,81	78,16	12,29	17,17	1,46

Izvor: DZS, Projekcije stanovništva 2010-2061.

Stopa totalnog fertiliteta jest prosječan broj živorođene djece koju bi jedna žena rodila u fertilnoj dobi života (15 – 49 godina) pod uvjetom djelovanja istih specifičnih stopa fertiliteta kao i promatrane godine. Ukupna stopa fertiliteta na području Krapinsko-zagorske županije prema zadnje dostupnim podacima za 2016. godinu iznosila je 1,34²⁶ te je niža i od državnog prosjeka. Na razini Republike Hrvatske ukupna stopa fertiliteta prema posljednjem dostupnom podatku za 2019. godinu bila je na razini od 1,47²⁷.

Grafikon 10. Totalna stopa fertiliteta (TFR) u Hrvatskoj i županijama u 2016. godini

Izvor: <https://clps.hr/fertilitet-po-zupanijama-hrvatske-u-2016/>

4.2. Migracijska kretanja

Demografske karakteristike stanovništva Krapinsko-zagorske županije moguće je promatrati preko neto migracijskog salda. Uz prirodni prirast i broj stanovnika, migracijski saldo spada u osnovne demografske pokazatelje.

²⁶ <https://clps.hr/fertilitet-po-zupanijama-hrvatske-u-2016/> (datum pristupa 15.12.2020.).

²⁷ Baza podataka DZS-a: (Stanovništvo – Demografski pokazatelji – Stopa totalnog fertiliteta), datum pristupa 15.12.2020.

Tablica 15. Vanjska migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Doseljeno	Odseljeno	Razlika	Doseljeno	Odseljeno	Razlika
2014.	79	256	-177	10.638	20.858	-10.220
2015.	118	409	-291	11.706	29.651	-17.945
2016.	114	625	-511	13.985	36.436	-22.451
2017.	192	593	-401	15.553	47.352	-31.799
2018.	314	619	-305	26.029	39.515	-13.486
2019.	855	633	+222	37.726	40.148	-2.422
2020.	1.046	713	+333	33.414	34.046	-632

Izvor: DZS, Stanovništvo – Migracije stanovništva – Doseljeno i odseljeno stanovništvo po gradovima/općinama, 2020.

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je saldo migracije stanovništva Krapinsko-zagorske županije s inozemstvom negativan do 2019. godine što korespondira s podacima na razini Republike Hrvatske. U razdoblju 2014. – 2018. godine na području Krapinsko-zagorske županije zabilježena je neto negativna vanjska migracija od 1.685 stanovnika. U istom razdoblju u Republici Hrvatskoj zabilježena je također neto negativna vanjska migracija od 95.901 stanovnika. Isto tako, treba napomenuti da se vanjska migracija u promatranom razdoblju povećava. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila je -177 stanovnika, dok je u 2018. godini iznosila -305 stanovnika. To odgovara kretanju na razini Republike Hrvatske gdje je u 2014. godini neto vanjska migracija iznosila -10.220 stanovnika da bi u 2018. godini iznosila -13.468 stanovnika. Tijekom 2019. godine uočen je pozitivan saldo vanjske migracije na razini Krapinsko-zagorske županije +222, dok je saldo na razini Republike Hrvatske, iako i dalje negativan, značajno smanjen u odnosu na 2018. godinu te sada iznosi -2.422. Tijekom 2020. godine na razini Krapinsko-zagorske županije ponovno je zabilježen pozitivan saldo vanjske migracije, koji je veći u odnosu na 2019. i iznosi +333. U istom razdoblju na razini Republike Hrvatske saldo je negativan, ali znatno manji u odnosu na 2019. (-632).

Tablica 16. Unutarnja migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA				REPUBLIKA HRVATSKA		
	Doseljeno iz druge županije	Odseljeno u drugu županiju	Preseljeno stanovništvo među naseljima istoga grada/općine	Preseljeno stanovništvo među gradovima/općinama	Među naseljima istog grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije	Odseljeni u drugu županiju
2014.	747	818	426	829	15.983	30.947	33.806
2015.	836	816	367	902	14.241	28.268	33.418
2016.	640	755	468	803	14.890	28.350	31.512
2017.	695	728	402	885	13.869	27.278	30.433
2018.	840	802	382	972	14.238	27.081	30.384
2019.	783	694	433	988	14.290	26.982	30.518
2020.	640	658	378	792	12.870	24.841	26.444

Izvor: DZS, Migracija stanovništva Republike Hrvatske 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020.

U 2020. godini mjesto stanovanja unutar Republike Hrvatske promijenilo je 64.155 osoba što je za 16.581 manje nego u 2014. godini kada je mjesto stanovanja ukupno promijenilo 80.736 stanovnika. Od ukupnog broja preseljenog stanovništva u 2020. godini najviše osoba (41,2 %) selilo je iz jedne županije u drugu. Među gradovima/općinama iste županije selilo se 38,7 % osoba, a među naseljima istoga grada/općine 20 % osoba. Što se Krapinsko-zagorske županije tiče u razdoblju od 2014. godine do 2020. godine negativan migracijski saldo ostvaren je 2014., 2016., 2017. i 2020. godine dok je u 2015., 2018. i 2019. godini ostvaren pozitivan migracijski saldo odnosno više stanovnika je doselilo u Krapinsko-zagorsku županiju nego što je iselilo. Migracije stanovništva među naseljima istog grada/općine u 2020. bile su najveće u Zagrebačkoj i Osječko-baranjskoj županiji te Gradu Zagrebu (preseljenje između naselja unutar Grada Zagreba), dok su najveću migraciju stanovništva među gradovima/općinama iste županije zabilježili Splitsko-dalmatinska i Primorsko-goranska županija.

Od ukupno dvadeset županija te Grada Zagreba međužupanijski pozitivan migracijski saldo (više doseljenih nego odseljenih) u 2020. ima 5 županija (Zagrebačka, Varaždinska, Primorsko-goranska, Zadarska i Istarska) i Grad Zagreb. Zagrebačka županija ima

najveći saldo migracije među županijama (1.315). Negativan saldo migracije među županijama ima preostalih 15 županija, s time da je najveći negativan saldo u Sisačko-moslavačkoj (-368 osoba) te Brodsko-posavskoj županiji (-362 osoba). Migracijski saldo (preseleveno stanovništvo unutar županije) za Krapinsko-zagorsku županiju u 2020. pokazuje da je u naseljima istog grada/općine ukupno 378 osoba promijenilo mjesto stanovanja dok je među gradovima/općinama to učinilo 792 osoba²⁸.

Tablica 17. Saldo ukupne migracije u Krapinsko-zagorskoj županiji i vanjska migracija za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014. – 2020.

Godina	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Saldo ukupne migracije	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Doseljeni	Odseljeni	Saldo migracije s inozemstvom
2014.	-248	-71	-177	91.374	101.594	-10.220
2015.	-271	20	-291	87.633	105.578	-17.945
2016.	-626	-115	-511	88.737	111.188	-22.451
2017.	-434	-33	-401	87.133	118.932	-31.799
2018.	-267	38	-305	97.732	111.218	-13.486
2019.	311	89	222	109.516	111.938	-2.422
2020.	315	-18	333	33.414	34.046	-632

Izvor: DZS, Migracija stanovništva Republike Hrvatske 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020.

U 2014. godini ukupan saldo migracije Krapinsko-zagorske županije bio je negativan (-248 stanovnika). U 2018. godini saldo migracije bio je na približno istoj razini (-267), ali treba napomenuti da je u godinama 2016. i 2017. bio izrazito nepovoljniji. U te dvije godine Krapinsko-zagorsku županiju napustilo je 1.060 stanovnika. Isto tako treba napomenuti i da veći dio ukupne migracije otpada na iseljavanje stanovnika iz zemlje. U 2019. saldo ukupne migracije za Krapinsko-zagorsku županiju je pozitivan te iznosi 311 što znači da je više stanovnika uselilo u županiju negoli iselilo iz nje. U 2020. godini saldo ukupne migracije se povećao na 315. Na razini Republike Hrvatske saldo ukupne migracije u 2019. godini bio je negativan (-2.422 stanovnika). Kao i na razini Krapinsko-zagorske županije značajniji negativan saldo vanjske migracije zabilježen je tijekom 2016. i 2017. godine kada je Hrvatsku napustilo 54.250 stanovnika. U 2020. godini dolazi do smanjenja salda vanjske migracije, no i dalje je negativan te iznosi -632.

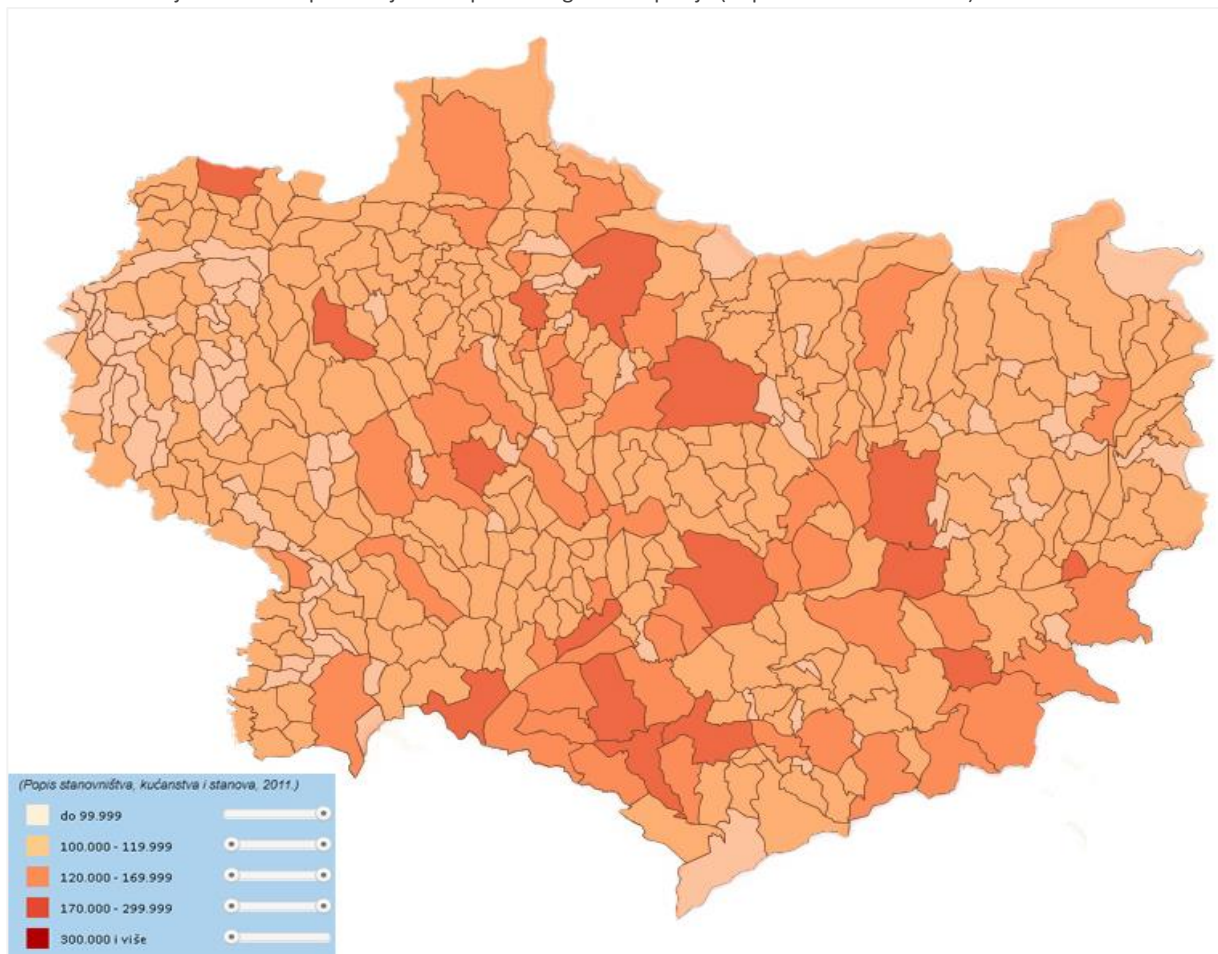
4.3. Razmještaj stanovništva

Prema podacima za 2020. godinu vidi se da je teritorij Krapinsko-zagorske županije nejednako naseljen. Postoje prostori koji su vrlo rijetko i prostori koji su vrlo gusto naseljeni. Prosječna gustoća naseljenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 100,98 st./km². Ispodprosječnu naseljenost od gradova bilježe samo Pregrada i Zlatar, dok kod općina u tu kategoriju spadaju Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornja Stubica, Hrašćina, Jesenje, Konjščina, Kraljevec na Sutli, Kumrovec, Lohor, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Radoboj, Tuhelj, Veliko Trgovišće, Zlatar Bistrica i Zagorska Sela koja su ujedno i najrjeđe naseljena sa samo 35,62 st./km². Gradsko područje Krapine (248,55 st./km²), Zaboka (251,32 st./km²) i Oroslavja (190,74 st./km²) bilježe najveću gustoću naseljenosti. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

²⁸ DZS: Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., <https://www.dzs.hr/>

Slika 9. Prikaz broja stanovnika po naseljima Krapinsko-zagorska županije (Popis stanovništva 2011.)

Izvor: GeoSTAT, 2019.

Zaključak

Prema podacima koji su prikazani u ovom poglavlju, Krapinsko-zagorske županiju prati trend starenja stanovništva, pad broja stanovnika (između dva popisa (2001. i 2011. godine) broj stanovnika Krapinsko-zagorske županije smanjio se za 6,7 %) te negativni prirodni prirast i prostorna polarizacija (više stanovnika živi u urbanim sredinama nego u ruralnim). Isti trend prisutan je i na nacionalnoj razini. Zadržavanje, odnosno privlačenje populacije je otežano trendom iseljavanja mlađe populacije u druge europske zemlje s višim stupnjem gospodarskog razvoja.

Analiza dobne strukture potvrđuje trend opadanja broja stanovnika koji je prisutan kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Krapinsko-zagorske županije. Postupno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodosti i širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj; stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje.

Ovoj problematici se pokušava doskočiti provedbom demografskih mjera koje provode općine, gradovi i županija, poput mjere stambenog zbrinjavanja, naknade za novorođenčad i sufinanciranje troškova cijene vrtića. Primjer je Grad Oroslavje, koji je donio odluku prema kojoj će Grad sufinancirati 60 % za prvo, 75 % za drugo i 100 % ekonomske cijene vrtića za treće i svako sljedeće dijete. Navedene mjere potrebno je kombinirati s mjerama kojima će se privlačiti mlađe stanovništvo iz okolnih krajeva s ciljem stvaranja demografske strukture koja će biti u stanju podržati gospodarski razvoj. Važno je i voditi računa o mreži naselja i stvaranju uvjeta za policentričan razvoj regije kako se ne bi razvijala samo glavna središta nego i manje lokalne jedinice.

5. SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI

5.1. Rizik od siromaštva

Anketa o dohotku stanovništva istraživanje je na kojem se temelji izračun pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj. Provedba Ankete usklađena je s uredbama EU-a i Eurostatovom metodologijom propisanima za istraživanje EU-SILC. Istraživanje SILC, na razini EU-a, obvezatno je istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne isključenosti. Istraživanje provode sve zemlje članice redovito u godišnjoj periodici. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova u kućanstvu (veličinu kućanstva) i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva koja se odnosi na postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno, već koliko ih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60 % od srednje vrijednosti (medijana) ekvivalentnoga raspoloživog dohotka svih osoba.

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3 %. Prag rizika od siromaštva u 2019. za jednočlano kućanstvo iznosi 32.520,00 kuna na godinu, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 68.292,00 kune na godinu²⁹. Prema pokazatelju „Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti“ koji se odnosi na osobe koje su u riziku od siromaštva, u teškoj deprivaciji ili koje žive u kućanstvima s niskim intenzitetom rada, u 2019. godini u takvom je položaju bilo 23,3 % osoba u Republici Hrvatskoj. Stopa rizika od siromaštva u 2019. godini bila je najviša u osoba u dobi od 65 ili više godina (30,1 %), dok je najniža stopa u osoba u dobi od 25 do 54 godine (12,9 %)³⁰.

Tablica 18. . Stopa rizika od siromaštva na razini Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2019.

Godina	POKAZATELJI SIROMAŠTVA	
	Stopa rizika od siromaštva %	Osobe u riziku od siromaštva %
2014.	19,4	29,3
2015.	20,0	29,1
2016.	19,9	28,5
2017.	20,0	26,4
2018.	19,3	24,8
2019.	18,3	23,3

Izvor: DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Na razini EU-27 u 2019. godini³¹ prosječni udio osoba s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u ukupnom stanovništvu u Republici Hrvatskoj iznosio je 23,3 %, a stopa rizika od siromaštva nalazi se na razini od 18,3 %. Najmanja stopa rizika od siromaštva zabilježena je u Češkoj (10,1 %), a najviša u Rumunjskoj (23,8 %).

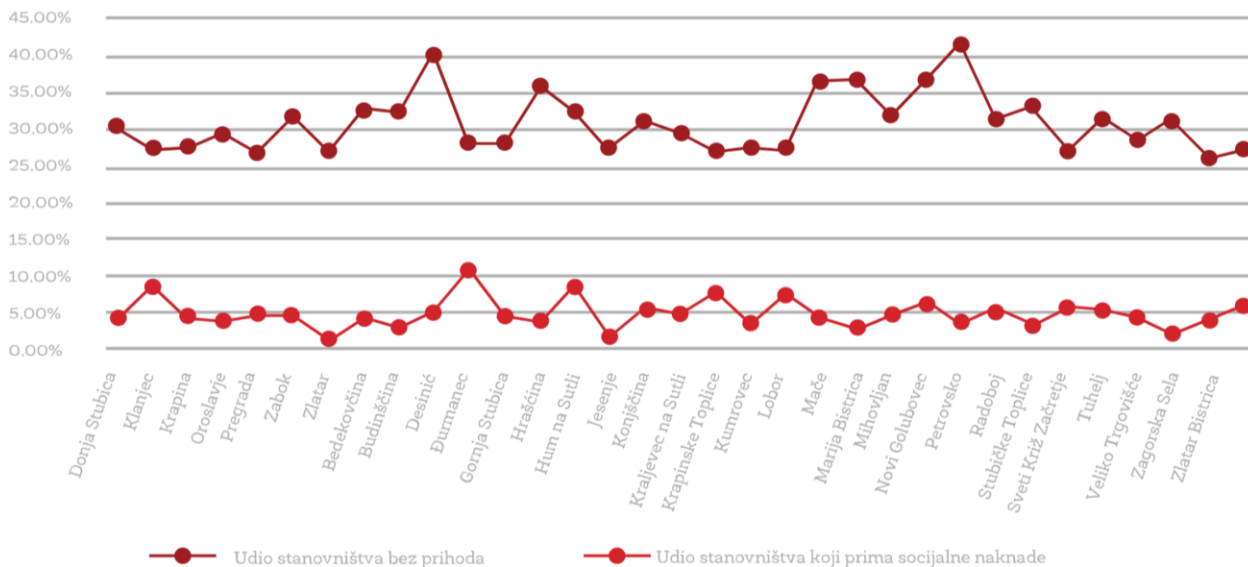
Prema posljednje dostupnim podacima na razini grada/općine može se vidjeti da se udio stanovništva koji je primao socijalne naknade kretao u rasponu od približno 1 % – 11 % dok se postotak onih koji su bili bez primanja kretao u rasponu od približno 25 % – 42 %. U gradu Zlataru je bilo najmanje onih koji su primali socijalnu pomoć dok ih je najviše bilo u Đurmancu. Najmanji broj stanovnika bez prihoda bio je u Zagorskim Selima dok je najveći broj zabilježen u općini Petrovsko.

²⁹ DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2019., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

³⁰ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

³¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

Grafikon 11. Stanovništvo bez prihoda ili koje prima socijalne naknade

Izvor: DZS, Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spol, Popis 2011.

5.2. Rasprostranjenost kriminaliteta

Kvalitetu života može se predstaviti i putem rasprostranjenosti i općom stopom kriminaliteta. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do pada broja kriminalnih djela. Isti trend može se uočiti i u odabranim usporednim županijama i na razini Republike Hrvatske.

Tablica 19. Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporednih županija

Godina	RASPROSTRANJENOST KRIMINALITETA				
	Krapinsko-zagorska županija	Varaždinska županija	Međimurska županija	Zagrebačka županija i Grad Zagreb	Republika Hrvatska
2014.	945	1.816	1.593	16.165	56.851
2015.	1.086	1.894	1.532	16.203	59.233
2016.	1.065	1.798	1.256	16.157	55.824
2017.	1.074	1.633	1.204	15.360	54.246
2018.	814	1.806	1.053	14.925	51.287
2019.	975	1.733	1.252	16.071	55.994

Izvor: Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2014., 2015., 2016., 2017. i 2019. godini

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj prijavljeno je 55.994 kaznenih djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti, što je više za 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na prethodnu godinu, u 2019. godini prometnih nesreća bilo je manje za 6,2 %, a požara i eksplozija, gdje je policija obavila očevid, bilo je više za 51,7 %. U kaznenim djelima za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti prema linijama rada Uprave kriminalističke policije, 76,2 % je opći kriminalitet, 7,4 % gospodarski kriminalitet, 5,1 % su zlouporabe droge, 5,2 % kibernetički kriminalitet, 3,7 % organizirani kriminal, 2,3 % kaznena djela u prometu, 0,06 % terorizam i ekstremno nasilje i 0,04 % kaznena djela ratnih zločina. Udio kaznenih djela na štetu djece i obitelji u ukupnom kriminalitetu je 12,2 %. Udio općeg kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu bez prometa iznosi 77,99 %. Od 42.651 kaznenih djela iz općeg kriminaliteta, u 823 kaznenih djela počinitelj je zatečen na djelu, u 9.919 kaznenih djela počinitelj je bio poznat istodobno kad i kazneno djelo, a počinitelji 31.909 kaznenih djela bili su nepoznati u vrijeme saznanja za kazneno djelo. Za područje Krapinsko-zagorske županije udjeli struktura kriminaliteta prikazani su u tablici u nastavku.

Tablica 20. Struktura kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji³²

Struktura kriminaliteta	2018.	2019.	+/- %
Opći kriminalitet	489	557	13,9 %
Krim. na štetu mladeži i obitelji	171	261	52,6 %
Gospodarski kriminalitet	18	24	33,3 %
Kibernetički kriminalitet	16	12	-25,0 %
Organizirani kriminalitet	38	39	2,6 %
Kriminalitet droga	54	61	13,0 %
UKUPNO	786	954	21,4 %

Izvor: Godišnje izvješće o stanju sigurnosti na području PU krapinsko-zagorske u 2019. godini

Iz tablice 19 – Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporedne županije, vidi se da je u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u ostalim promatranim županijama, do 2018. smanjen udio kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu u Republici Hrvatskoj za 10 %. U 2019. udio kriminaliteta na razini Republike Hrvatske povećan je za 9,18 % u odnosu na 2018. godinu dok udio kriminaliteta Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosi 1,74 % ukupno izvršenih kaznenih djela u Republici Hrvatskoj.

Na području Krapinsko-zagorske županije provodile su se u 2019. godini preventivne aktivnosti kao što su prevencija kaznenih djela protiv imovine, prevencija nasilja u obitelji, nasilja nad ženama i međuvršnjačkog nasilja (Provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji), prevencija razvoja ovisnosti među mladima („Sigurno na mobitelu i internetu“, nacionalni projekt „Zdrav za 5“, prevencija razvoja ovisnosti kod osoba mlađe životne dobi), prevencija zlorabe modernih medija, „MANJE ORUŽJA – MANJE TRAGEDIJA“, „ZAJEDNO VIŠE MOŽEMO“, „BICIKLIRAJMO SIGURNO“, „ZAŠTITA ŽRTAVA KAZNENOG DJELA I PREKRŠAJA“, „MIR I DOBRO“, „POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE“, „SIGURNO U ZLATNIM GODINAMA“, „JUMICAR“ – program prometne kulture za najmlađe, „LILY“ – prevencija svih oblika nasilja nad ženama.

5.3. Institucionalna obilježja socijalne skrbi

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina – podružnica Obiteljskog centra. Usluge koje pružaju centri za socijalnu skrb propisane su zakonom te su kao takve jednako dostupne u svim ustanovama na području županije. Do razlike dolazi u pogledu pristupačnosti lokacije centra (ovisno o mjestu prebivališta, stanovnici u mjestu sjedišta centra lakše koriste usluge u odnosu na stanovnike koji stanuju dalje od sjedišta). Dostupnost ovisi i o mreži javnog prijevoza koja nije razvijena, zbog čega postoji razlika u dostupnosti između jedinica lokalne samouprave.

Tablica 21. Broj djelatnika u centrima za socijalnu skrb 2016. – 2019.

NAZIV CENTRA	BROJ DJELATNIKA			
	2016.	2017.	2018.	2019.
CZSS KRAPINA	18	19	20	20
CZSS KRAPINA, Podružnica Pregrada	4	4	4	4
CZSS KRAPINA, Podružnica Obiteljskog centra	5	5	5	5
CZSS ZABOK	14	14	14	14
CZSS ZABOK, Podružnica Klanjec	2	2	2	2
CZSS DONJA STUBICA	15	15	15	15
CZSS ZLATAR BISTRICA	14	14	15	15
SVEUKUPNO	72	73	75	75

Izvor: Centri za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije, 2019., Obrada Zagorska razvojna agencija, WYG savjetovanje d.o.o.

Sveukupan broj radnika centara za socijalnu skrb se u promatranom razdoblju povećao sa 72 na 75. Broj korisnika obiteljskog centra u istom promatranom razdoblju kretao se od 1.097 u 2016. godini do 678 u 2019. godini (stanje do 1.9.2019.).

³² Prikaz bez kaznenih djela iz domene prometa

Zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja imalo je 207 osoba, dok su pomoć u kući ostvarile 243 osobe. Psihosocijalnu podršku primalo je 36 osoba. Najviše korisnika, njih 2.459, ostvarilo je pravo na doplatu za pomoć i njegu, koji se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama, uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe.

Tablica 22. Pravo u socijalnoj skrbi CZSS KŽŽ (stanje 31.12.2019.)

Rbr.	PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	NAZIV CENTRA						UKUPNO ŽUPANIJA (1. – 6.)
		CZSS Donja Stubica	CZSS Krapina	PO CZSS Pregrada	CZSS Zabok	PO CZSS Klanjec	CZSS Zlatar Bistrica	
I	ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA: 1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)	135	150	111	72	46	146	660
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	193	183	133	85	59	195	848
II	NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	88	261	101	54	40	75	619
III	JEDNOKRATNA NAKNADA: 1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini	636	463	257	362	83	271	2.072
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstvo) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	316	77	187	212	58	181	1.031
IV	NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM	1	9	-	4	1	-	15
V	OSOBNA INVALIDNINA	214	270	117	296	65	291	1.253
VI	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	391	660	267	485	117	539	2.459
VII	STATUS RODITELJA NJегоVATELJA ILI NJегоVATELJ	29	41	7	60	14	56	207
VIII	NAKNADA DO ZAPOSLENJA	21	22	10	23	7	9	92
IX	SOCIJALNE USLUGE (ukupno korisnika) POMOĆ U KUĆI	43	45	64	20	-	71	243
	PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	13	4	-	8	1	10	36
	RANA INTERVENCIJA	1	-	-	4	-	-	5
	POMOĆ PRI UKLJUČIVANJE U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)	2	2	-	2	-	1	7
	BORAVAK	24	2	-	37	-	19	82
	ORGANIZIRANO STANOVANJE	6	4	3	5	2	2	22

LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ

Rbr.	PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	NAZIV CENTRA						UKUPNO ŽUPANIJA (1. – 6.)
		CZSS Donja Stubica	CZSS Krapina	PO CZSS Pregrada	CZSS Zabok	PO CZSS Klanjec	CZSS Zlatar Bistrica	
X	NAKNADA ZA TROŠKOVE STANOVANJA	0	0	0	0	0	0	-
XI	NAKNADA ZA TROŠKOVE OGRJEVA – u izvještajnoj godini	0	0	0	0	0	0	684

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Ustanove socijalne skrbi osnivaju se za obavljanje skrbi izvan vlastite obitelji, i to kao domovi za djecu (za djecu bez roditelja ili koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti, za djecu s poremećajima u ponašanju, tjelesno, mentalno ili višestruko oštećenu ili psihički bolesnu djecu) i domovi za odrasle osobe (za tjelesno, mentalno ili višestruko oštećenje ili psihički bolesne odrasle osobe, ovisnike o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima te starije i nemoćne osobe).

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe s mentalnim kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji imaju 699 korisnika. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lohor, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Dom za odrasle osobe Zagreb, Podružnica. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje i 1 dom za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju u općini Bedekovčina, kojemu je osnivač Republika Hrvatska. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluju i 2 centra za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalaze u općini Budinščina i općini Krapinske Toplice. Uz to, postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe. U ustanovama socijalne skrbi nedostaju smještajni kapaciteti na teret ministarstva za smještaj starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika. Kako bi se na razini županije pružala podrška za žrtve nasilja u obitelji, uspostavljen je i dom za žrtve nasilja u obitelji koji može primiti 8 korisnika.

Tablica 23. Domovi socijalne skrbi Krapinsko-zagorska županija i RH prema Godišnjem statističkom izvješću stanje na 31.12.2019. godine

VRSTA DOMA	KŽŽ		RH	
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
DRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi (centri za pružanje usluga u zajednici) za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	13	844
Domovi za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju	1	75	10	1.073
Domovi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima	1	50	25	5.641
Domovi za starije osobe	0	0	2	168
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)	2	699	18	3.253
NEDRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi (centri za pružanje usluga u zajednici) za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	0	0	3	205
Domovi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima	0	0	12	1.851
Decentralizirani domovi za starije osobe	0	0	45	10.947
Drugi domovi za starije osobe	4	329	106	6.458
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)	0	0	10	1,049
Domovi za osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti	0	0	1	60

VRSTA DOMA	KZŽ		RH	
	Ukupno domova	Ukupno korisnika	Ukupno domova	Ukupno korisnika
DRŽAVNI DOMOVI SOCIJALNE SKRBI				
Domovi socijalne skrbi za žrtve nasilja u obitelji	1³³	0	4	62

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi 2019.; Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

S ciljem osiguranja institucionalne i savjetodavne podrške žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije pripremljen je projekt Novi početak. Osim same uspostave skloništa i pružanja sustava podrške, savjetovanja i pomoći za vrijeme korištenje usluga te nakon izlaska iz skrbi, predviđeno je i provođenje edukacije osoba koje rade sa žrtvama nasilja u obitelji uz podizanje svijesti javnosti o pravima žrtava nasilja u obitelji i negativnim utjecajima nasilja kroz objavu promotivnih materijala. Nositelj projekta je Krapinsko-zagorska županija, a partneri na projektu su Dom za žrtve obiteljskog nasilja NOVI POČETAK i Centar za socijalnu skrb Krapina. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike donijelo je Odluku o financiranju projekta te se u skorije vrijeme očekuje potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Tablica 24. Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-Zagorskoj županiji u 2019. godini

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI U KZŽ-u ³⁴				
Vrsta/naziv	Grad/općina	Osnivač	Kapacitet/broj korisnika ³⁵	
Domovi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)				
Dom za odrasle osobe „Lobor-Grad“	Općina Lobor	RH	Kapacitet	278
			Broj korisnika	241
Dom za odrasle osobe „Bidružica“	Općina Desinić	RH	Kapacitet	285
			Broj korisnika	246
Dom za odrasle osobe „Zagreb“, podružnica Mirkovec	Općina Sveti Križ Začretje	RH	Kapacitet	68
			Broj korisnika	70
Domovi za starije i nemoćne osobe				
Dom za starije i nemoćne osobe „Presečki“	Oroslavje	Privatni	Kapacitet	50
			Broj korisnika	39
Dom za starije i nemoćne osobe „Pintar“	Stubičke Toplice	Privatni	Kapacitet	45
			Broj korisnika	39
Dom za starije i nemoćne osobe „Dom Sveti Nikola“	Krapina	Privatni	Kapacitet	135
			Broj korisnika	135
Dom za starije i nemoćne osobe „Rezidencija Kastelan“	Tuheljske Toplice	Privatni	Kapacitet	66
			Broj korisnika	72
Dom za starije i nemoćne osobe „Golubić“	Pregrada	Privatni	Kapacitet	29
			Broj korisnika	29
	Zagorska Sela	Privatni	Kapacitet	47

³³ Osnovana je ustanova socijalne skrbi Dom za žrtve nasilja u obitelji NOVI POČETAK, koja je počela s radom na području Krapinsko-zagorske županije 7. prosinca 2020. godine.

³⁴ SB Krapinske Toplice ima ugovor s nadležnim ministarstvom o pružanju usluga socijalne skrbi, odnosno privremenog smještaja za 33 korisnika tijekom svih dana u tjednu, za 25 korisnika tijekom pet dana i tjednu i poludnevnog boravka za 12 korisnika, sve dječje dobi, upućenim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb. Međutim, od lipnja 2019. više nema ni jednog korisnika.

³⁵ Broj korisnika prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini odnosi se na broj korisnika svih vrsta usluga: smještaja, organiziranog stanovanja, boravka, psihosocijalne podrške i pomoći u kući.

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI U KŽŽ-U ³⁴				
Vrsta/naziv	Grad/općina	Osnivač	Kapacitet/broj korisnika ³⁵	
Dom za starije i nemoćne osobe „Sv. Katarina“			Broj korisnika	47
Dom za starije osobe „Moj dom Tandarić“	Pregrada	Privatni	Kapacitet	29
			Broj korisnika	22
Dom za starije i nemoćne osobe „Leonardo“	Zabok	Privatni	Kapacitet	45
			Broj korisnika	44
Dom za starije Majke Terezije Tauscher ³⁶	Hum na Sutli	Privatni	Kapacitet	20
			Broj korisnika	20
Domovi socijalne skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji				
Centar za rehabilitaciju – Varaždin, Podružnica Pustodol	Grad Donja Stubica	Krapinsko-zagorska županija	Kapacitet	250 ³⁷
			Broj korisnika	250
Centar za odgoj i obrazovanje „Zaječda“	Općina Budinščina	RH	Kapacitet	60
			Broj korisnika	32
Domovi socijalne skrbi za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji				
Odgojni dom Bedekovčina	Općina Bedekovčina	RH	Kapacitet	11
			Broj korisnika	10

Izvor: KŽŽ – Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade, 2021.; Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi 2019.;

Osim domova za odrasle osobe, na području Krapinsko-zagorske županije djeluje i 8 privatnih ustanova (kapacitet 446 korisnika), obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima te 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama. U općinama Veliko Trgovišće i Zlatar Bistrica smještene su po dva obiteljska doma dok je u preostalim općinama i gradovima smješten po jedan. Ukupan kapacitet obiteljskih domova je 221 korisnik.

Tablica 25. Obiteljski domovi i kapacitet, KŽŽ 2020. godina

BROJ	GRAD/OPĆINA	NAZIV DOMA	KAPACITET
1.	Grad Donja Stubica	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe „Pustodol“	20
2.	Grad Oroslavje	Obiteljski dom Zlatne godine	14
3.	Grad Zlatar	Obiteljski dom „ORHIDEJA“	20
4.	Općina Desinić	Obiteljski dom za starije i nemoćne TRSEK	19
5.	Općina Hum na Sutli	Obiteljski dom Štefanije Orel	9
6.	Općina Krapinske Toplice	Obiteljski dom Pernjek	12
7.	Općina Kumrovec	Obiteljski dom IVIĆ dom za starije i nemoćne osobe	18
8.	Općina Stubičke Toplice	Obiteljski dom STUBAKI	8
9.	Općina Tuheljske Toplice	Obiteljski dom „SANTA VITA“	20
10.	Općina Veliko Trgovišće	Obiteljski dom Iveković, dom za starije osobe	15
11.		Obiteljski dom LEONARDO	11
12.	Općina Zlatar Bistrica	Obiteljski dom VITA NOSTRA	18
13.		Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe VIKTORIJA	17
14.	Općina Sveti Križ Začretje	Obiteljski dom Bešker	20
SVEUKUPNO KAPACITET			221

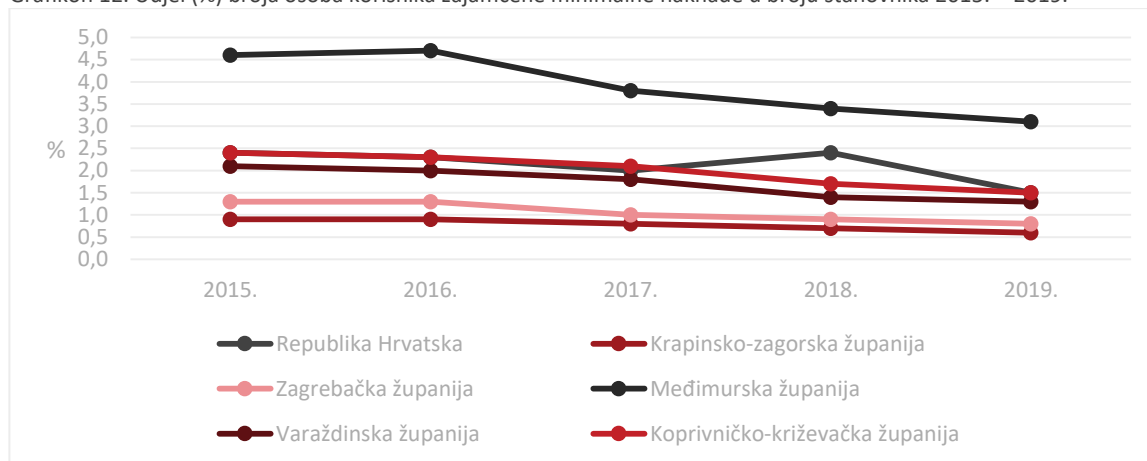
³⁶ Dom za starije Majke Terezije Taucher djeluje u sklopu Samostana Majke Dobroga Savjeta.

³⁷ Podatak preuzet sa službene web stranice Centra za rehabilitaciju Varaždin – Podružnica Pustodol (<http://www.dom-lekic.com/new/podruznica-pustodol/>, datum pristupa 17. veljače 2021.)

5.3.1. Novčane naknade i socijalna pomoć

Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosi 0,6 % što je manje u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (1,5). Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u razdoblju 2015. – 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji kontinuirano pada. Kretanje opće stope obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje prikazano je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 12. Udjel (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika 2015. – 2019.

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. godini

Iz prethodnog grafikona moguće je uočiti da je udjel broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u promatranom razdoblju 2015. – 2019. u kontinuiranom padu. Na razini Republike Hrvatske postotni udjel broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade kretao se od 2,4 % do 1,5 %, dok se na području Krapinsko-zagorske županije taj broj kretao od 0,9 % do 0,6 %. Prema prikazanom grafikonu, u odnosu na usporedne županije, Krapinsko-zagorska županija ima najmanji broj osoba koje primaju zajamčenu minimalnu naknade.

Tablica 26. Ostvarena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 2014. – 2019. godina

PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI		BROJ KORISNIKA POMOĆI					
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
I	ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA:						
	1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)	954	887	826	768	745	660
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	1.397	1.261	1.210	1.085	955	848
II	NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	227	331	639	661	553	619
III	JEDNOKRATNA NAKNADA:						
	1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini	3.129	3.128	2.579	2.208	2.131	2.072
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstvo) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	2.310	1.753	1.395	981	1.266	1.031
IV	NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM	25	16	33	16	22	15
V	OSOBNA INVALIDNINA	837	831	895	945	1.077	1.253
VI	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.324	2.113	2.112	2.128	2.370	2.459
VII	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA ILI NJEGOVATELJ	175	171	143	190	207	207
VIII	NAKNADA DO ZAPOSLENJA	209	239	157	140	115	92
IX	SOCIJALNE USLUGE (ukupno korisnika)	364	255	204	233	222	243
	POMOĆ U KUĆI						
	PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	4	17	13	26	30	36

PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI		BROJ KORISNIKA POMOĆI					
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
	RANA INTERVENCIJA	4	14	7	4	5	5
	POMOĆ PRI UKLJUČIVANJE U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)	1	5	3	8	6	7
	BORAVAK	36	60	79	83	82	82
	SMJEŠTAJ (PRIVREMENI ILI DUGOTRAJNI) U UDOMITELJSKU OBITELJ DJECE I ODRASLIH OSOBA	237	246	336	268	n/a	n/a
	DUGOTRAJNI SMJEŠTAJ – SMJEŠTAJ U OBITELJSKI DOM DJECE I ODRASLIH OSOBA	18	20	12	13	n/a	n/a
	SMJEŠTAJ U DOM SOCIJALNE SKRBI ZA DJECU I ODRASLE OSOBE	543	555	642	552	n/a	n/a
	ORGANIZIRANO STANOVANJE	12	12	13	9	22	22

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Statistička izvješća za 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Broj korisnika zajamčene minimalne naknade u razdoblju 2014. – 2019. godine kontinuirano se smanjivao i to s 1.397 na 848 osoba u 2019. godini. Naknade za osobne potrebe korisnika smještaja (jednokratna naknada) smanjile su se s 3.129 u 2014. godini na 2.072 u 2019. godini. Naknade u vezi s obrazovanjem pale su s 25 u 2014. godini na 15 u 2019. godini. Broj osobnih invalidnina je s 837 u 2014. godini povećan na 1.253 u 2019. godini. Broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu je s 2.324 u 2014. godini povećan na 2.459 u 2019. godini. Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja u 2014. godini imalo je sveukupno 175, a u 2019. 207 osoba što je povećanje od 18,29 %. Broj osoba koje su primile naknadu do zaposlenja je s 209 u 2014. godini pao na 92 što je smanjenje od 55,98 %. Broj osoba korisnika pomoći u kući s 364 u 2014. godini smanjio se na 243 u 2019. godini. Broj pruženih psihosocijalnih podrški bilježi značajan porast i to s 4 u 2014. godini na 36 u 2019. godini. Broj pruženih pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja s 1 u 2014. godini povećan je na 7 u 2019. godini.

Tablica 27. Rashodi za socijalnu skrb jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2015. – 2020. (HRK)

OPĆINA/ GRAD	IZVRŠENJE PRORAČUNA					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
BEDEKOVČINA	226.405,85	177.950,12	166.952,32	860.837,59	926.967,20	1.001.196,58
BUDINŠČINA	238.922,43	266.758,43	290.150,79	331.248,83	503.975,94	378.198,04
DESINIĆ	170.755,09	187.644,98	212.478,52	210.960,21	215.478,81	263.411,54
ĐURMANEC	367.276,62	533.569,35	541.455,05	492.929,95	464.413,59	463.451,57
GORNJA STUBICA	931.481,43	1.054.609,58	1.004.271,88	1.083.899,99	1.241.903,68	1.165.541,41
HRAŠČINA	282.956,17	298.084,94	277.440,61	316.230,31	422.483,98	446.350,00
HUM NA SUTLI	1.117.000,00	1.187.000,00	1.119.500,00	1.296.000,00	1.324.500,00	1.582.730,00
JESENJE	329.044,00	182.172,00	204.324,00	230.835,00	88.370,00	204.700,00
KONJŠČINA	388.334,84	393.917,90	365.261,98	450.019,73	153.514,28	277.830,00
KRALJEVEC NA SUTLI	269.981,00	279.976,00	242.485,00	259.567,00	284.367,81	172.273,49
KRAPINSKE TOPLICE	598.106,65	676.130,10	637.727,08	322.000,00	247.521,94	274.296,80
KUMROVEC	131.788,95	117.647,32	88.998,56	187.600,00	231.045,65	197.626,00
LOBOR	677.581,72	912.030,72	951.351,31	995.170,62	437.046,21	520.599,85
MAČE	401.148,07	396.067,41	434.915,55	588.898,46	696.004,76	641.246,85
MARIJA BISTRICA	966.850,46	1.172.800,00	1.190.800,00	1.120.150,00	1.183.614,08	973.992,74
MIHOVLJAN	146.746,49	309.850,70	406.541,09	431.115,04	441.858,46	454.567,75
NOVI GOLUBOVEC	186.939,24	170.402,30	221.970,03	283.438,01	249.000	339.000,00
PETROVSKO	112.218,71	189.310,25	88.619,92	77.064,43	333.868,22	80.000,00

OPĆINA/ GRAD	IZVRŠENJE PRORAČUNA					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
RADOBOJ	206.332,04	194.752,81	259.607,24	256.479,60	223.168,77	476.040,23
STUBIČKE TOPLICE	589.634,99	455.087,82	487.716,41	484.724,18	446.090,09	432.890,05
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	681.306,90	643.639,23	707.410,35	680.070,95	657.293,11	236.000,00
TUHELJ	548.420,64	550.025,31	474.400,69	448.052,28	592.890,50	587.281,55
VELIKO TRGOVIŠĆE	435.109,01	468.040,39	449.949,25	467.076,40	508.297,83	397.306,33
ZAGORSKA SELA	122.316,14	147.504,25	188.273,70	164.454,00	139.077,00	152.816,94
ZLATAR BISTRICA	518.293,45	333.327,86	691.801,35	595.454,96	486.023,85	597.579,17
DONJA STUBICA	677.702,05	663.041,74	625.268,90	752.252,36	694.982,21	897.704,81
KLANJEC	342.292,00	311.211,00	267.666,00	353.584,00	450.000,00	535.300,00
KRAPINA	571.136,00	535.936,00	524.490,00	490.596,00	788.272,00	929.306,00
OROSLAVJE	835.894,45	773.215,86	719.182,35	925.473,96	735.000,00	987.988,41
PREGRADA	650.197,50	534.635,01	519.494,73	803.707,13	824.074,30	882.256,75
ZABOK	1.284.409,23	1.173.971,35	1.069.977,92	3.259.811,56	5.845.200,00	5.226.050,00
ZLATAR	399.312,65	431.562,18	463.688,36	732.706,70	966.940,94	960.801,97
SVEUKUPNO	15.405.894,77	15.412.002,21	15.894.170,94	19.952.409,25	22.803.299,21	22.736.334,83

Izvor: <https://www.proracun.hr/Home/Proracuni>; obrada podataka Zagorska razvojna agencija, 2021.

Izdvajanja u proračunu za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2017. godine kretala su se na ukupnoj razini od oko 15,5 milijuna kuna. Od 2018. godine do 2020. godine primjećuje se povećanje u izdvajanju sredstava iz programa socijalne skrbi kod jedinica lokalne samouprave. U 2020. godini Grad Zabok se može izdvojiti kao jedinica lokalne samouprave koja izdvaja najviše sredstava za program socijalne skrbi (5.226.050,00), a najveći udio se odnosi na projekt MIPOS (Mi pomažemo starijima) u vrijednosti od 3.696.050,00 kn³⁸. Osim Grada Zaboka još se ističu i općine Bedekovčina, Gornja Stubica i Hum na Sutli koje su izdvojile više od milijun kuna za socijalna davanja u 2020. godini. Općenito jedinice lokalne samouprave putem programa socijalne skrbi imaju za cilj pružiti pomoć socijalno ugroženim osobama, osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, osobama s invaliditetom, marginaliziranim skupinama, koje uključuju prevenciju, poticanje pozitivnih promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, unaprjeđenju i poboljšanju kvalitete života te osnaživanju pojedinaca u aktivno uključivanje u društvo. Putem rada udruga na području socijalne skrbi pružaju prije svega potporu novim, inovativnim i kvalitetnim izvaninstitucionalnim programima koji imaju utjecaj na razvoj bolje budućnosti i jednakih mogućnosti, posebno za djecu te socijalne odgovornosti u društvu. Potiče se volonterski rad kao jedan oblik društvene odgovornosti koji dovodi do osobnog razvoja te izgradnje humanijeg i ravnopravnijeg društva.

U posljednjih 6 godina Krapinsko-zagorska županija, zajedno s 32 projektna partnera – 30 osnovnih škola kojima je Županija osnivač te Gradom Krapinom i Općinom Stubičke Toplice koje su osnivači osnovnih škola na svojem području, provodi projekt *Zalogajček* kojim se osigurava školska prehrana za djecu u riziku od siromaštva. Provedba projekta započela u školskoj godini 2016./2017., a ukupna vrijednost projekta u toj školskoj godini iznosila je 702.575,25 kuna. U školskoj godini 2018./2019. vrijednost projekta iznosila je 1.497.910,54 kuna, što je povećanje za 113 % u odnosu na školsku godinu 2016./2017. Projektom je u školskoj godini 2018./2019. obuhvaćeno sveukupno 1.478 učenika, a uvažavajući broj nastavnih dana tijekom kojih se osigurava školski obrok pojedinoj školi partneru, ukupno je osiguran 260.801 obrok.

Sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: A – stipendija za nadarene studente, B – stipendija za studente po socijalnom kriteriju, C – stipendije za studente koji su upisali 1. godinu nekog od deficitarnih zanimanja. Što se tiče izdvajanja novčanih sredstava za isplatu stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji (socijalna kategorija) ispred Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu Krapinsko-zagorske županije podaci su sljedeći:

³⁸ Program socijalne skrbi Grada Zaboka u 2020. godini: <https://www.zabok.hr/stranica/kultura-i-socijalna-skrb>

Tablica 28. Isplata stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji 2016. – 2019.

ISPLATA STIPENDIJA UČENICIMA I STUDENTIMA PREMA B KATEGORIJI		
Godina	Učeničke stipendije	Studentske stipendije
2016./2017.	132.000 kn	162.000 kn
2017./2018.	84.000 kn	192.000 kn
2018./2019.	144.000 kn	238.000 kn
2019./2020.	120.000 kn	217.000 kn
2020./2021.	124.000 kn	280.000 kn

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu Krapinsko-zagorske županije, 2021

Učenička stipendija od 2016. godine iznosi 400 kn, a iznos studentske stipendije se povećavao s godinama. U akademskoj godini 2016./2017. studentska stipendija po socijalnom kriteriju iznosila je 600 kn, a od akademske godine 2018./2019. iznosi 700 kn. U akademskoj godini 2020./2021. Županija je dodijelila 31 učeničku te 40 studentskih stipendija prema B kategoriji.

5.4. Osobe s invaliditetom

Prema procjenama UN invalidnost je mnogo raširenija nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid³⁹ te je raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Hrvatska je donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.

Prema izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom, u Hrvatskoj (stanje na dan 03.05.2019.) živi 511.281 osoba s invaliditetom od čega su 307.647 muški (60 %) i 203.634 žene (40 %) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12,4 % ukupnog stanovništva RH. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 27 % od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 18.849 osoba s invaliditetom, od čega je 10.534 muškog spola (56 %) te 8.315 osoba ženskog spola (44 %). Osobe s invaliditetom čine 14,9 % ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48 %) ima navršениh 65 i više godina. Iz tablica je moguće uočiti da je invaliditet u Krapinsko-zagorskoj županiji prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9 % udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0 – 19 godina.

Tablica 29. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu, stanje na 03.05.2019. godine

	DOBNE SKUPINE					
	0 – 19		20 – 64		65+	
	muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žene
REPUBLIKA HRVATSKA	28.451	16.863	146.971	70.607	132.225	116.164
SJEVERNA HRVATSKA	7.425	4.550	26.580	15.675	22.985	22.740
KZŽ	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U sljedećoj tablici može se vidjeti da je u razdoblju od 2015. do 2017. godine u dobnim skupinama 0 – 19 i 20 – 64 broj muškaraca s invaliditetom veći od broja žena s nekim oblikom invaliditeta, dok je u skupini 65+ broj žena s invaliditetom bio veći od broja muškaraca. U 2019. godini došlo je do promjene te je i u dobnj skupini 65+ muškaraca s nekim oblikom invaliditeta bilo više od žena.

³⁹ Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 30. Broj osoba s invaliditetom prema životnoj dobi u Krapinsko-zagorskoj županiji

BROJ OSOBA S INVALIDITETOM	0-19		20-64		65+		UKUPNO
	muškarci	žene	muškarci	žene	muškarci	žene	
Stanje na dan 12.03.2015.	987	588	5.799	3.761	3.731	4.081	18.947
Stanje na dan 14.03.2016.	1.003	613	5.650	3.646	3.951	4.272	19.135
Stanje na dan 14.03.2017.	898	559	5.465	3.511	4.257	4.481	19.171
Stanje na dan 20.05.2019.	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463	18.849

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, ožujak 2015., travanj 2016.; travanj 2017.; svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazi se do podatka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH (14,9). Prema dobnim skupinama najviša prevalencija u dječjoj dobi je u Koprivničko-križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 26).

Tablica 31. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

ŽUPANIJA	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 – 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 – 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,9	7,0	10,3	38,0
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	14,0	10,8	9,3	32,0
KARLOVAČKA	13,9	5,2	9,7	32,5
VARAŽDINSKA	13,7	6,0	8,9	37,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	13,2	7,7	9,6	27,7
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	12,3	6,9	9,1	27,2
SPLITSKO-DALMATINSKA	11,3	4,7	8,5	27,5
POŽEŠKO-SLAVONSKA	11,3	4,6	9,3	24,4
GRAD ZAGREB	10,8	5,5	6,8	29,0
ZAGREBAČKA	10,7	5,8	7,7	25,9
LIČKO-SENJSKA	10,4	4,6	8,4	19,3
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,3	4,5	8,9	21,3
ŠIBENSKO-KNINSKA	10,1	5,1	8,0	18,7
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	10,0	3,4	8,6	21,8
BRODSKO-POSAVSKA	9,6	3,4	9,0	18,7
ZADARSKA	8,5	4,1	6,5	18,0
MEĐIMURSKA	8,4	8,7	6,4	15,2
OSJEČKO-BARANJSKA	7,6	5,7	6,5	13,3
PRIMORSKO-GORANSKA	7,0	5,7	4,4	15,0
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	6,8	3,5	5,8	13,1
ISTARSKA	6,3	4,8	4,4	13,3
RH	12,4	5,5	8,7	30,4

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sljedeća tablica prikazuje kako najviše osoba s nekim oblikom invaliditeta (77 %) prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 16 % ih ima srednju stručnu spremu dok samo 1 % osoba ima visoku ili višu stručnu spremu. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6 % osoba s invaliditetom.

Tablica 32. Distribucija invaliditeta prema razini obrazovanja

DISTRIBUCIJA INVALIDITETA	NEMA ZAVRŠENU OŠ ILI IMA SAMO OŠ	SSS	VISOKA ILI VIŠA STRUČNA SPREMA	SPECIJALNO OBRAZOVANJE
2015.	76 %	17 %	1 %	6 %
2016.	75 %	18 %	1 %	6 %
2017.	75 %	18 %	1 %	6 %
2019.	77 %	16 %	1 %	6 %

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, ožujak 2015., travanj 2016; travanj 2017; svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema Izvješću o osobama s invaliditetom (svibanj 2019.) iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2206 osoba s time da je veći broj muških osoba (65 %). Oštećenja jezično-glasovne komunikacije te specifične teškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja.

Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82 %) žive u obitelji dok ih oko 16 % živi samo, 1 % ima udomitelja ili skrbnika, a 1 % osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13 % osoba s invaliditetom. Oko 54 % osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0 – 60. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 566 branitelja s invaliditetom te 83 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 33. Ostvarivanje prava na temelju invaliditeta

OSTVARIVANJE PRAVA	2015.	2016.	2017.	2018.
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	13.246	13.027	13.030	n/a
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4.777	5.286	5.310	n/a
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1.538	1.612	1.636	2.206
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelji)	570	574	575	566
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II sv. rata i poraća	105	102	102	83
UKUPNO	20.236	20.601	20.653	2.855

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, obrada podataka WYG savjetovanje d.o.o.

Prethodna tablica prikazuje da se najviše prava na temelju invaliditeta ostvaruje putem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i to 63 % u odnosu na ukupan broj u 2017. godini. Najmanji broj invalidnina ostvaruje se na temelju rješenja o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II. svjetskog rata i poraća.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava (6470 osoba) te mentalna oštećenja (4973 osobe).

Tablica 34. Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja KZŽ-a

VRSTA OŠTEĆENJA	UKUPAN BROJ	% OD UKUPNOG BROJA OSOBA S INVALIDITETOM
Oštećenje lokomotornog sustava	6470	34,3
Mentalna oštećenja	4973	26,4
Oštećenja drugih organa	4790	25,4

Oštećenje središnjeg živčanog sustava	3515	18,6
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	1427	7,6
Intelektualna oštećenja	1149	6,1
Oštećenje vida	959	5,1
Prirođene anomalije i kromosomopatije	528	2,8
Oštećenje sluha	490	2,6
Oštećenje perifernog živčanog sustava	399	2,1
Autizam	56	0,3

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, svibanj 2019., Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Koordinacijom udruga osoba s invaliditetom, odnosno predstavnicima svih udruga osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije tradicionalno svake godine organizira obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. Ranijih godina obilježavalo se putem manifestacija, okruglih stolova, mimohoda i slično no zbog epidemiološke situacije u 2020. godini dan se obilježio zajedničkim online tematskim sastankom 4. prosinca 2020. godine na temu: Izazovi rada udruga i života pojedinaca u doba pandemije. Na sastanku su se razmijenila iskustva u funkcioniranju udruga i pokušala iznaći rješenja za što uspješnije prevladavanje teškoća uzrokovanih pandemijom virusa. Pandemija virusa COVID-19 unijela je značajne promjene u svakodnevnicu i radno okruženje. Posebnu pozornost potrebno je obratiti pružanju podrške osobama s invaliditetom, koje ne samo da su u većem riziku od zaraze COVID-19, već imaju i više teškoća u pridržavanju mjera opreza, kao i fizičkog distanciranja. Tu je i pitanje zaštite mentalnog zdravlja, odnosno nošenje sa strahom koji je vezan za virus, a nastavno na sve njihove popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi.

Zaključak

Prema podacima Ankete, stopa rizika od siromaštva u 2019. na razini Republike Hrvatske iznosi 18,3 %. Stopa rizika od siromaštva za stanovnike Krapinsko-zagorske županije na približno je istoj razini kao i za stanovnike Republike Hrvatske. Broj korisnika zajamčene minimalne naknade kao i broj jednokratnih naknada je u padu, dok broj osobnih invalidnina i broj isplaćenih doplataka za pomoć i njegu kontinuirano raste. Broj korisnika ostalih vrsta novčanih pomoći i potpora značajno se ne mijenja u promatranom razdoblju od proteklih nekoliko godina.

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju centri za socijalnu skrb (4 centra za socijalnu skrb: Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica te tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina – podružnica Obiteljskog centra), 3 doma socijalne skrbi za odrasle osobe, 8 ustanova i 13 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemogućnim osobama, obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, dom za žrtve nasilja u obitelji te 4 druga pružatelja socijalnih usluga. U razvoju i jačanju postojećih i novih socijalnih usluga te osiguravanju mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju, važnu ulogu mogu imati projekti i inicijative organizacija civilnog društva i različitih oblika organiziranja u smislu društvenog poduzetništva. Jedan od iznimno važnih projekata za Krapinsko-zagorsku županiju jest projekt Novi početak kojim će se osigurati institucionalna i savjetodavna podrška žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji na području Krapinsko-zagorske županije.

Unaprjeđenje razine zdravlja ima za cilj povećanje očekivanog trajanja života što podrazumijeva i povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Raspolaganje podacima o invaliditetu, preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Na razini Republike Hrvatske donesen je Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom koji se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Prema zadnje dostupnim podacima iz 2019., najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište na području Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije, no udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije najveći je upravo u Krapinsko-zagorskoj županiji (najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina). Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te mentalna oštećenja.

6. ZDRAVSTVO

Krapinsko-zagorska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave ima formalno propisane obveze i mogućnosti kreiranja zdravstvene politike na svom području (popunjavanje mreže javne zdravstvene službe u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na svom području, organiziranje rada ustanova kojima je osnivač, koordiniranje i organiziranje rada svih pravnih i fizičkih osoba koje na području županije obavljaju zdravstvenu djelatnost, donošenje plana zdravstvene zaštite za područje županije, donošenje jednogodišnjih i trogodišnjih planova promicanja zdravlja, prevencije te ranog otkrivanja bolesti, organiziranje i provođenje javnozdravstvenih mjera, organizacija provedbe postupaka objedinjene javne nabave za zdravstvene ustanove čiji je osnivač te u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje osiguravanje provođenja specifičnih mjera i pružanje zdravstvene zaštite na nerazvijenim područjima).

6.1. Zdravstvena infrastruktura

Kvaliteta zdravstvene usluge u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazana je brojem zdravstvenih ustanova i zdravstvenih djelatnika prema područjima rada. Podaci su predstavljeni u odnosu na 10.000 ili 1.000 stanovnika.

Tablica 35. Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama u Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

ZDRAVSTVENE USTANOVE PREMA KATEGORIJAMA	2016.	2017.	2018.	2019.
Bolnica	6	6	6	6
Dom zdravlja	1	1	1	1
Ordinacija u sklopu Doma zdravlja	146	147	146	144
Ljekarna	14	14	13	46 ⁴⁰
Zavod za javno zdravstvo KZŽ-a	1	1	1	1
Zavod za hitnu medicinu KZŽ-a	1	1	1	1
UKUPNO	169	170	168	199

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, 2019.

U sustavu primarne zdravstvene zaštite na razini Krapinsko-zagorske županije djeluje Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije (6 Ispostava i 144 ordinacije), Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije (7 Ispostava) i Ljekarna Krapinsko-zagorske županije. Na području županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Magdalena – klinika za kardiovaskularne bolesti, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion.

Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za razdoblje od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ordinacija dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti. Što se ljekarni tiče, njihov broj u 2019. godini je znatno veći što je posljedica metodologije prikaza, a ne stvarnog stanja. S obzirom na to broj ljekarni na svakih 10.000 stanovnika iznosi 3,64. Laboratorija je u 2019. godini bilo 7 što na svakih 10.000 stanovnika iznosi 0,55. Broj ugovornih ordinacija opće medicine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika). Stomatoloških ordinacija je u 2019. godini bilo 55 što je 4,35 na svakih 10.000 stanovnika. Pedijatrijskih ordinacija bilo je 5, a ginekoloških ordinacija 10.

Daljnji razvoj sustava zdravstvene zaštite temeljit će se na sveobuhvatnom pristupu medicinske usluge, jačanju kapaciteta primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te jasnoj specijalizaciji bolnica za medicinsku rehabilitaciju. U tom smjeru ide Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice pripremom projekta uspostave središnjeg Centra za zdravlje srca i mozga te provođenja specifičnih rehabilitacijskih postupaka za stanovništvo Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske i ostale korisnike usluga bolnice.

⁴⁰ Uključuje ljekarne i ljekarničke jedinice.

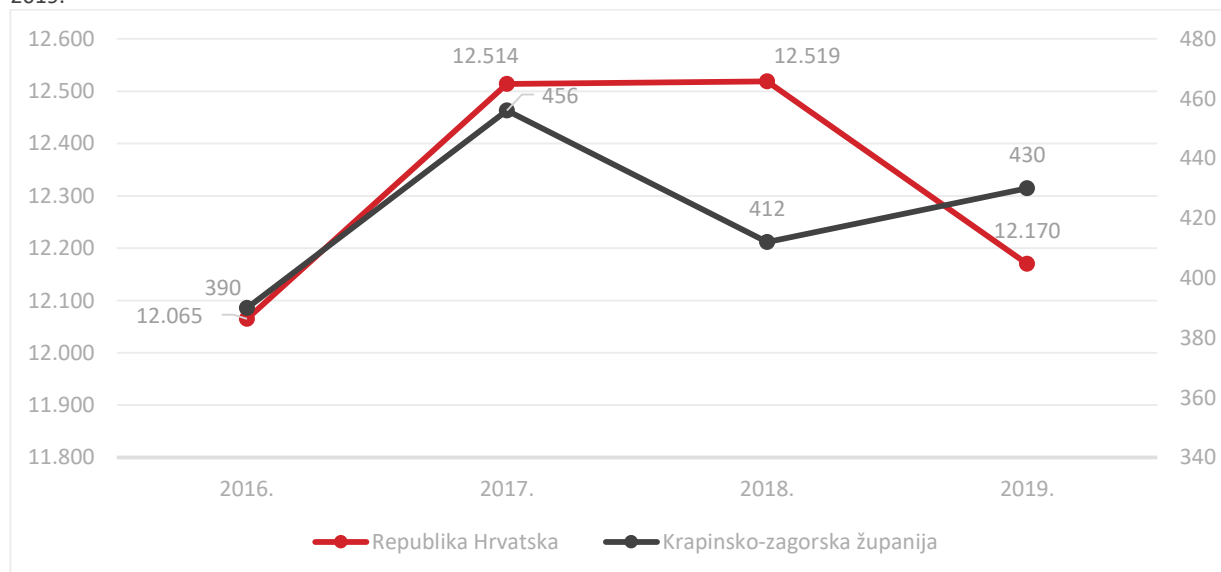
Tablica 36. Broj zdravstvenih djelatnika prema područjima rada u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Primarna zdravstvena zaštita	2.570	2.593	2.568	2.413	78	78	77	77
Djelatnost opće medicine	2.293	2.316	2.286	2.168	74	74	73	73
Djelatnost zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece	277	280	279	259	4	4	4	4
Djelatnost medicine rada	392	383	407	459	8	10	6	11
Djelatnost zdravstvene zaštite žena	508	511	510	534	14	14	16	20
Djelatnost hitne medicine	2.061	2.268	2.335	2.325	74	101	105	104
Djelatnost za zaštitu i liječenje usta i zubi	1.929	2.105	1.991	2.025	61	61	59	57
Djelatnost zdravstvene zaštite školske djece, mladeži i studenata	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Zdravstvena njega u kući	1.162	1.209	1.278	1.168	51	89	47	59
Patronažna djelatnost	873	849	865	819	26	25	25	25
UKUPNO	12.065	12.514	12.519	12.170	390	456	412	430

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2019.

Ukupan broj zdravstvenih djelatnika na području Republike Hrvatske u 2018. godini povećao se za 3,76 % odnosno s 12.065 u 2016. godini na 12.519 u 2018. godini. U 2019. godini dolazi do smanjenja ukupnog broja zaposlenih djelatnika na području RH u odnosu na 2018. za 2,87 %. Što se tiče Krapinsko-zagorske županije, primjetno je kontinuirano povećavanje ukupnog broja zdravstvenih djelatnika. Broj zaposlenih u 2019. veći je za 10,26 % u odnosu na 2016. godinu.

Grafikon 13. Broj zdravstvenih radnika u predstavljenim područjima – Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Tablica u nastavku prikazuje nam broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika prema područjima rada u razdoblju 2016. – 2019. godine. Iz tablice se može zamijetiti da podaci o broju radnika na 10.000 stanovnika na razini Krapinsko-zagorske županije ne odstupaju puno od prosječnog broja radnika u Republici Hrvatskoj, ali postoji iznimaka.

Tablica 37. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika 2016. – 2019. Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija

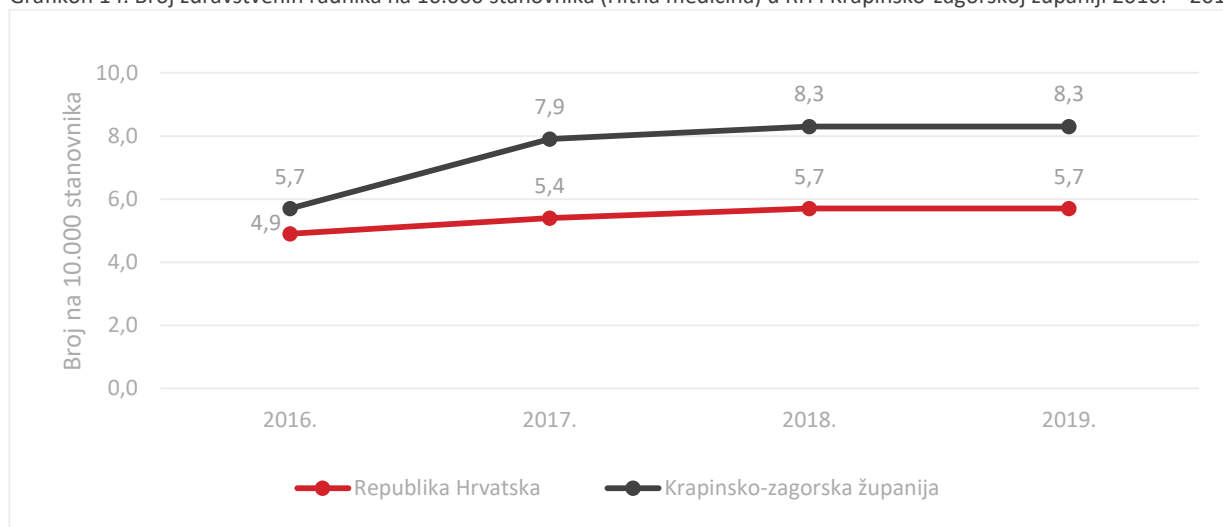
BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA NA 10.000 STANOVNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Primarna zdravstvena zaštita	6,1	6,2	6,2	5,9	6,1	6,1	6,1	6,1
Djelatnost opće medicine	5,5	5,5	5,5	5,3	5,7	5,8	5,8	5,8

BROJ ZDRAVSTVENIH RADNIKA NA 10.000 STANOVNIKA	REPUBLIKA HRVATSKA				KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Djelatnost zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3
Djelatnost medicine rada	0,9	0,9	1,0	1,1	0,6	0,8	0,5	0,8
Djelatnost zdravstvene zaštite žena	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1	1,1	1,3	1,6
Djelatnost hitne medicine	4,9	5,4	5,7	5,7	5,7	7,9	8,3	8,3
Djelatnost za zaštitu i liječenje usta i zubi	4,6	5,0	4,8	4,9	4,7	4,8	4,7	4,5
Djelatnost zdravstvene zaštite školske djece, mladeži i studenata	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Zdravstvena njega u kući	2,8	2,9	3,1	2,8	4,0	7,0	3,7	4,7
Patronažna djelatnost	2,1	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2019.

Broj radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece na 10.000 stanovnika je 2019. bio 0,6 u RH, a 0,3 u KZZ-u. Što se tiče broja radnika u području djelatnosti hitne medicine i zdravstvene njege u kući, situacija je nešto drugačija. U Republici Hrvatskoj 2019. je bilo 5,7 broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji taj omjer je iznosio 8,3.

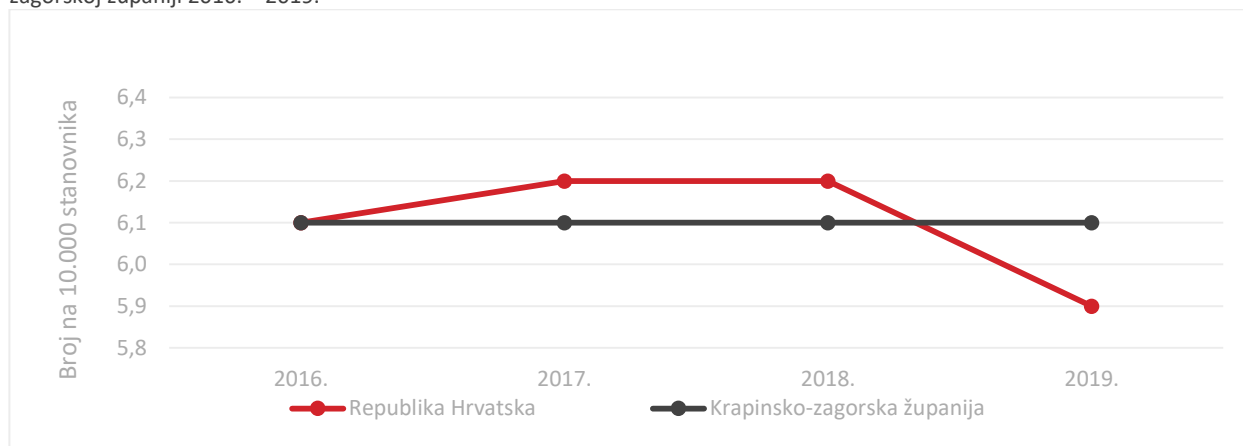
Grafikon 14. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Hitna medicina) u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Ista situacija ponavlja se i u djelatnosti zdravstvene njege u kući gdje je državni prosjek u 2019. godini 2,8 dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji 4,7. Broj radnika u dijelu primarne zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske kontinuirano opada te je u 2019. godini manji u odnosu na 2018. za 6,42 % odnosno smanjen je s 2.568 na 2.413 zaposlenih radnika. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. nije se mijenjao u odnosu na 2018. godinu te i dalje iznosi 77.

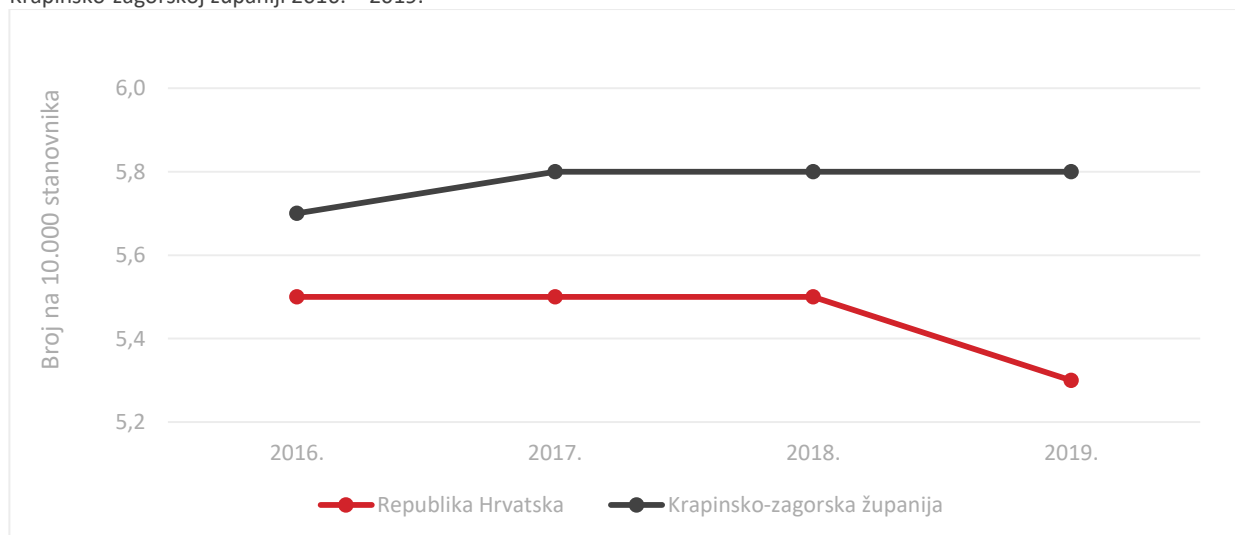
Grafikon 15. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Primarna zdravstvena zaštita) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Padom broja zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na razini Republike Hrvatske, smanjuje se i njihov udio na 10.000 stanovnika te u 2019. iznosi 5,9. U Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2016. do 2019. godine nije došlo do promjene omjera broja zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na 10.000 stanovnika te je njihov udio i dalje 6,1.

Grafikon 16. Broj zdravstvenih djelatnika opće medicine na 10.000 stanovnika (Opća medicina) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Prethodni grafikon prikazuje kretanje broja zdravstvenih radnika opće medicine u razdoblju od 2016. do 2019. godine. Prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa, na području Sjeverne Hrvatske i cijele Republike Hrvatske može se zamijetiti pad broja zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika dok na području Krapinsko-zagorske županije u istom razdoblju broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika oscilira (pad broja zdravstvenih radnika u 2016. godini te ponovan rast u 2017. godini do razine iz 2015. godine).

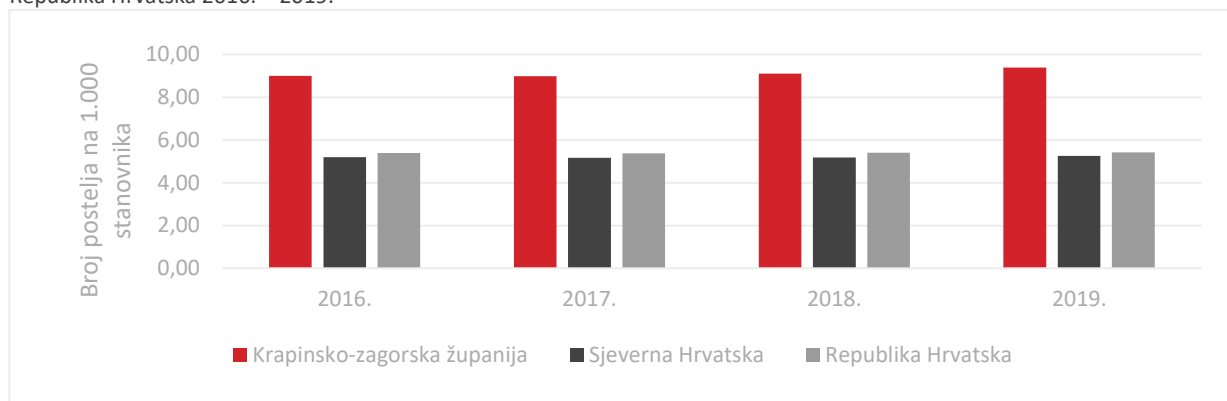
Tablica 38. Broj postelja, broj postelja na 1.000 stanovnika i broj doktora u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Rad stacionarnih ustanova	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA				SJEVERNA HRVATSKA				REPUBLIKA HRVATSKA			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj postelja	1.196	1.194	1.209	1.247	3.961	3.913	3.927	3.975	23.088	23.049	23.130	23.221
Broj postelja na 1.000 st.	9,00	8,98	9,10	9,38	5,2	5,16	5,18	5,25	5,39	5,38	5,4	5,42
Broj doktora	188	184	183	209	676	660	660	736	6.510	6.642	6.838	7.117

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Iz prethodne tablice moguće je primijetiti manje oscilacije u promjeni broja postelja u svim promatranim područjima te da Krapinsko-zagorska županija (9 postelja na 1.000 stanovnika) ima dvostruko više postelja na 1.000 stanovnika u odnosu na Sjevernu Hrvatsku i cijelu Republiku Hrvatsku (5 postelja na 1.000 stanovnika). Broj postelja na 1.000 stanovnika na području Krapinsko-zagorske županije se povećao i to od 1.196 u 2016. godini na 1.247 postelja u 2019. godini.

Grafikon 17. Broj postelja na 1.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

Grafikon u nastavku prikazuje broj liječnika u stacionarnim ustanovama na području Republike Hrvatske, Sjeverne Hrvatske i Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2016. godine do 2019. godine. Tako je na području Republike Hrvatske 2019. godine bilo 7.117 doktora, 607 više nego 2016. godine. Na razini Krapinsko-zagorske županije i Sjeverne Hrvatske također je došlo do povećanja broja doktora u 2019. godini. U Krapinsko-zagorskoj županiji sada ih je više za 21 u odnosu na 2016. godinu, dok ih je na razini Sjeverne Hrvatske u 2019. više za 60.

Grafikon 18. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2016., 2017., 2018.; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci

6.2. Bolesti stanovništva

Najčešći uzroci umiranja stanovništva Krapinsko-zagorske županije su bolesti cirkulacijskog sustava, zatim novotvorine, a za njima bolesti dišnog sustava.

Krapinsko-zagorska županija je među prvim županijama u Republici Hrvatskoj koja je donijela Plan za zdravlje. To je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi, prioritetni zadaci, nositelji i izvršitelji pojedinih zadataka, mogući izvori financiranja, kontrola

provođenja aktivnosti te uključivanje stanovništva i medija u aktivnosti koje se provode na poboljšanju zdravlja i kvalitete života na području Županije. Utvrđeni prioriteti zdravstva su povećanje kontrole vode za piće, usporevanje depopulacije, smanjenje broja konzumenata alkoholnih pića kod djece srednjoškolske i osnovnoškolske dobi, unaprjeđenje skrbi o starijim osobama te rad na prevenciji bolesti krvožilnog sustava.

Tablica 39. Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2019.

SKUPINE BOLESTI	2016.		2017.		2018.		2019.	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Ukupno umrlih	1.834	100	1.845	100	1.906	100	1.725	100
Bolesti cirkulacijskog sustava	815	44,2	724	39,3	790	42,9	707	40,99
Novotvorine	408	22,1	435	23,6	479	26,0	423	24,52
Bolesti probavnog sustava	131	7,1	107	5,8	138	7,5	98	5,68
Ozljede, trovanja i dr. poslj. vanjskih uzroka	113	6,1	107	5,8	114	6,2	100	5,80
Bolesti dišnog sustava	117	6,3	157	8,5	112	6,1	114	6,61

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis 2018; Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. – tablični podaci.

Iz prethodne tablice može se vidjeti da su najveći uzročnik smrti u razdoblju 2016. – 2019. u Krapinsko-zagorskoj županiji bolesti cirkulacijskog sustava i to s udjelom od 40,99 % u 2019. godini. Bolesti probavnog sustava najmanje su zastupljene u ukupnom broju i to pojedinačno sa 98 zabilježenih slučajeva što čini 5,68 %.

Virus SARS-CoV-2 pojavio se krajem 2019. u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. Ministar zdravstva je 11.03.2020. proglasio epidemiju bolesti COVID 19 na prijedlog Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Tablica 40. Slučajevi zaraze SARS CoV-2 infekcijom u svijetu, RH i KZŽ na dan 11.01.2021.

	SLUČAJEVI	OPORAVLJENI	PREMINULI
SVIJET	90.702.906	64.825.048	1.943.432
RH	220.223	210.844	4.403
KZŽ	8682	n/p	238

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo (<https://www.koronavirus.hr/zupanije/krapinsko-zagorska-zupanija/174>, ažurirano 11.01.2021. u 11:05)

Do 11. siječnja 2021. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 8.682 slučajeva SARS CoV-2 te je do sada preminulo 238 osoba od koronavirusa⁴¹. Na dan 11.01.2021. trenutni broj aktivnih slučajeva zaraze osoba s područja Krapinsko-zagorske županije bio je 147. U samoizolaciji se nalazilo 891 osoba. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice nalazilo se 5 pacijenata sa SARS CoV-2 infekcijom. Na COVID odjelu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice nalazilo se 17 pacijenata, od kojih 1 na respiratoru dok se u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana nalazilo 77 pacijenata pozitivnih na SARS CoV-2, od kojih je 12 bilo na respiratoru. Zbog izvanredne situacije epidemije koronavirusa u Republici Hrvatskoj su na snazi preporučene epidemiološke mjere resornih institucija. Krajem 2020. godine započelo je cijepljenje u Krapinsko-zagorskoj županiji u prostorima Zavoda za hitnu medicinu. Prve doze cjepiva predviđene su za prioritete odnosno zdravstvene djelatnike i korisnike domova za starije i nemoćne osobe. Cijepljenje se nastavlja početkom 2021. godine kada su zaprimljene nove doze osigurane za zdravstveni sustav i domove za starije i nemoćne osobe. Uz dobru epidemiološku situaciju očekuje se povećanje dinamike cijepljenja kako bi se što prije mogle cijepiti i kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina⁴².

⁴¹ <https://www.koronavirus.hr/zupanije/139>, datum pristupa 11.01.2021.

⁴² <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno,koronavirus-aktualno/pocelo-cijepljenje-u-krapinsko-zagorskoj-zupaniji>; <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno,koronavirus-aktualno/cijepljenje-pocelo-i-u-ob-zabok>; <http://www.kzz.hr/koronavirus-aktualno/zupanijski-stozer-epidemioloska-situacija-je-dobra-nastavlja-se-cijepljenje>, datum pristupa 15.2.2021.

6.3. Palijativna skrb

Palijativna skrb je sveobuhvatna (zdravstvena, psihološka, socijalna i duhovna) skrb s ciljem pružanja potrebne njege bolesnicima s neizlječivom bolešću. Palijativna skrb usmjerena je na olakšavanje simptoma, boli i stresa od teške bolesti – bez obzira na prognozu. Cilj je poboljšati kvalitetu života, kako pacijenta, tako i njegove obitelji. Palijativnu skrb omogućuje tim liječnika, medicinskih sestara te drugih stručnjaka koji rade zajedno radi pružanja dodatne podrške.

Uspostava sustava palijativne skrbi sastavni je dio Nacionalne strategije razvoja zdravstva 2012. – 2020. koja sadrži opis organizacijskog i zakonskog okvira palijativne skrbi te prioritetne mjere vezane uz strateški razvoj palijativne skrbi. Nacionalnim programom razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj definirano je da svaka županija mora imati izrađenu Strategiju razvoja palijativne skrbi na svojem području. Strategija razvoja palijativne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije 2020. – 2023. strateški je dokument u području palijativne skrbi i predstavlja temelj za organizaciju i razvoj dostupne, kvalitetne i sveobuhvatne palijativne skrbi na području cijele Krapinsko-zagorske županije. Smjernice sadržane u Strategiji omogućavaju Krapinsko-zagorskoj županiji uspostavu sustava palijativne skrbi u organizacijskom i zakonodavnom okviru, kao jednog od prioriteta razvojnih područja zdravstvene zaštite na području Krapinsko-županije.

Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije – koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

U 2014. godini osnovan je Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije koji je sudjelovao u izradi Strategije, a čine ga predstavnici ključnih ustanova i pružatelja zdravstvenih usluga palijativnim bolesnicima: Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije, Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana, zdravstvene njege u kući i civilnog društva-volontera u palijativnoj skrbi. Zadaća Projektnog tima je da koordinira sve aktivnosti uz uspostavu i organizaciju palijativne skrbi.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih⁴³. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije (tablica 39). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina.

Razvoj palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji podupire se kroz: omogućavanje dodatne edukacije zdravstvenih djelatnika, opremanje posudionica ortopedskih pomagala, uključivanje dodatnih stručnjaka u rad mobilnog palijativnog tima te grupe samopodrške za palijativne bolesnike i članove obitelji te financiranje aktivnosti senzibilizacije zdravstvenih i nezdravstvenih radnika, ali i društva općenito. U 2013. godini Krapinsko-zagorska županija organizirala je prvi stručni skup o palijativnoj skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji pod nazivom „Palijativna skrb – izazovi i mogućnosti“. U 2019. godine također je održan stručni skup na temu Posebnosti palijativne skrbi u organizaciji Krapinsko-zagorske županije i Povjerenstva za zaštitu prava pacijenata na području KZZ-a. Krajem 2013. godine za opremanje postojećih posudionica pri gradskim društvima Crvenog križa Županija je izdvojila ukupno 54.000,00 kn, odnosno po 9.000,00 kn za nabavku najpotrebnije opreme za svaku posudionicu. Za edukacije djelatnika županijskog upravnog odjela nadležnog za zdravstvo, u 2014. je izdvojeno 7.000,00 kn, u 2015. godini 2.000,00 kn, u 2016. godini 2.000,00 kn i 2017. godini 12.000,00 kn za specijalističke tečajeve iz palijativne medicine za djelatnike zdravstvenih ustanova. Nakon uspostave Mobilnog palijativnog tima i uspostave posudionice ortopedskih pomagala pri Domu zdravlja KZZ-a, Krapinsko-zagorska županija osigurala je krajem 2015. godine sredstva u iznosu 11.000,00 kn za tiskanje letaka s osnovnim informacijama za građane dostupnim uslugama palijativne skrbi. Izrađena je i podstranica na temu palijativne skrbi (<http://www.kzz.hr/palijativna-skrb>).

Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije određen je kao ustanova koja će osigurati ugovaranje koordinatora i mobilnih palijativnih timova. U tom smislu, Dom zdravlja osigurava minimalne uvjete u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za djelatnost palijativne skrbi kroz Centar za palijativnu skrb i koordinira djelatnost palijativne skrbi, koordinatora i mobilni palijativni tim na području Županije. Uvjet za koordinatora u pogledu radnika je prvostupnik/ca sestriinstva s posebnom edukacijom iz palijativne skrbi, a u pogledu prostora potrebno je osigurati prostoriju najmanje 12 m². Koordinator za palijativnu skrb nije dio mobilnog palijativnog tima već je samostalan u svom radu i predstavlja samostalnu organizacijsku jedinicu. Surađuje u pružanju i razvoju palijativne skrbi s mobilnim palijativnim timom i drugim dionicima palijativne skrbi u Županiji. Koordinator za Krapinsko-zagorsku županiju ugovoren je početkom travnja 2018. godine. Centar je smješten u Domu zdravlja Krapinsko-

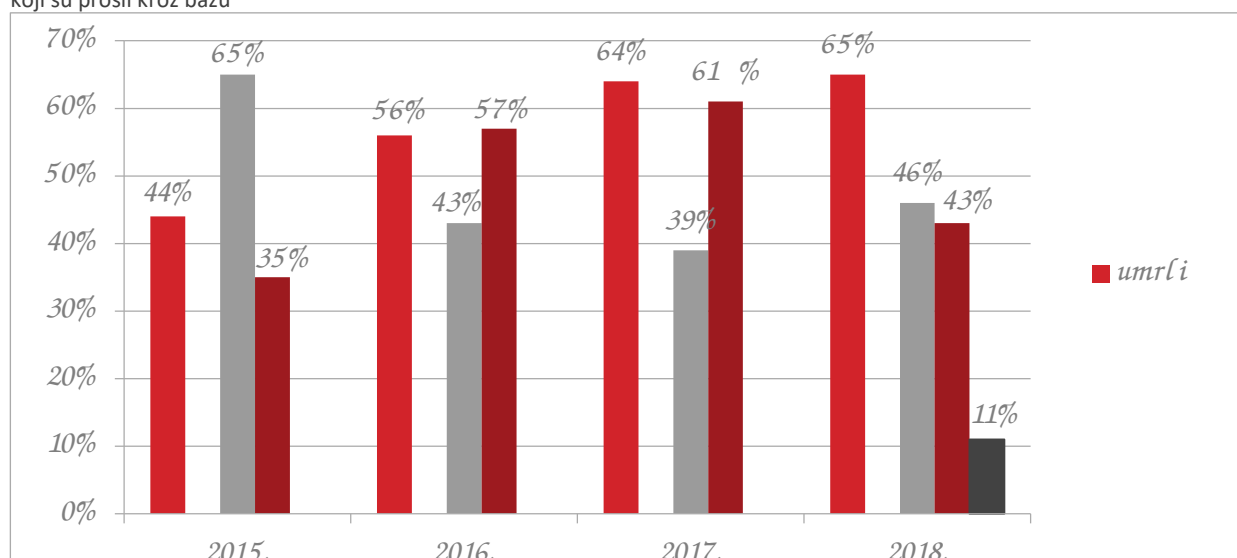
⁴³<http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/strategija-razvoja-palijativne-skrbi-2020-2023/KZ%20razvoja%20palijativne%20skrbi%20u%20KZ%20c5%bd.pdf> (datum pristupa: 26.07.2021.)

zagorske županije u Oroslavju. U tom centru, sukladno predviđenom standardu zaposlen je koordinator, zdravstveni djelatnik, sa stupnjem obrazovanja prvostupnika te s dodatnom edukacijom iz palijativne skrbi.

U travnju 2015. godine osnovan je mobilni palijativni tim. Mobilni palijativni tim osnovan je s ciljem da se neizlječivo bolesnim pacijentima osigura što bolja kvaliteta života do samog kraja, a njihovim obiteljima olakša skrb za takvog bolesnika. Mobilni palijativni tim pri Domu zdravlja Krapinsko-zagorske županije obuhvaća **medicinsku pomoć** u vlastitom domu te **psihološku pomoć** bolesniku i članovima obitelji tijekom bolesti i u žalovanju u domu ili kroz grupu za potporu za oboljele od malignih bolesti i njihove obitelji. Prema registru kojeg vodi koordinator, 591 pacijent je bio korisnik neke od usluga mobilnog palijativnog tima na području KZŽ-a (stanje na 31.12.2017) te se taj broj povećao na 916 pacijenata korisnika neke od usluga u samo godinu dana (stanje na 31.12.2018.). Tijekom 2019. godine nabavljeno je i vozilo kako bi tim bio što učinkovitiji i dostupniji.

Prema podacima Doma zdravlja KZŽ-a u registru palijativnih bolesnika je u 2018. godini bilo ukupno 325 pacijenata s potrebom za palijativnom skrbi. Za usporedbu 2015. godine upisano je bilo samo njih 152, a 2016. godine ukupno 202 pacijenta. Sa šifrom Z.51.5 u 2018. godini je bilo ukupno 46 % palijativnih pacijenata. Taj postotak kontinuirano raste s obzirom da je 2015. godine on iznosio samo 14 %, 2016. godine 24 %, a 2017. godine 40 %. Od ukupnog broja umrlih osoba s palijativnom dijagnozom u kući je umrlo njih 43 %, a u bolnicama 57 %. Zanimljiv je podatak da su onkološki pacijenti činili 67 % pacijenata s potrebom za palijativnom skrbi⁴⁴.

Grafikon 19. Udio umrlih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji kojima je bila potrebna palijativna skrb (minimalne procjene) koji su prošli kroz bazu

Izvor: Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2020. – 2023. godine, veljača 2020.

U sklopu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana, kao akutne bolnice, a prema Mreži javno zdravstvene službe, od 11-13 procijenjenih potrebnih palijativnih postelja za akutno liječenje uključene su 2 postelje za palijativnu skrb. Ne postoji posebni odjel za palijativne pacijente, već su palijativne postelje na raspolaganju na odjelu gdje se pacijent liječi.

Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije vodi bazu palijativnih pacijenata – Uvidom u „Pregled potreba za palijativnom skrbi pri DZ KZŽ“ na mjesečnoj bazi, uspoređuje se broj intervencija pri tim pacijentima u Zavodu za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije. Hitna medicinska služba Krapinsko-zagorske županije svakodnevno zbrinjava palijativne pacijente, pogotovo noću i vikendom kada im nisu dostupne druge službe.

Ustanove za zdravstvenu njegu u kući zapošljavaju uz medicinske sestre opće njege i medicinske sestre prvostupnice, diplomirane medicinske sestre i magistre sestrinstva te su osigurale dodatnu edukaciju zaposlenih medicinskih sestara iz područja palijativne skrbi i spremne su osigurati dostupnost, kontinuiranost i kvalitetu provođenja zdravstvene njege palijativnih pacijenata čime se osigurava adekvatna zdravstvena njega bolesniku i ostanak u vlastitom domu. Edukaciju iz palijativne skrbi pod nazivom „Osnovne palijativne skrbi“ u Centru za palijativnu medicinu, medicinsku etiku i komunikacijske vještine (CEPAMET) pri Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završilo je ukupno 15 osoba (liječnika i medicinskih sestara). Krapinsko-zagorska županija financirala je edukaciju za ukupno 12 osoba.

⁴⁴http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/strategija-razvoja-palijativne-skrbi-2020-2023/KZ%c5%bd_Strategija%20razvoja%20palijativne%20skrbi%20u%20KZ%c5%bd.pdf (datum pristupa: 26.07.2021.)

Tablica 41. Popis zdravstvenih djelatnika koji su pohađali edukaciju iz palijativne skrbi na CEPAMETU pri Medicinskom fakultetu

USTANOVA	BROJ ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA
Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije	3
Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	5
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	1
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice	0
Zdravstvena njega u kući	6
UKUPNO	15

Izvor: Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2020. – 2023. godine, veljača 2020.

Jedna od ključnih aktivnosti u uspostavi palijativne skrbi na području Županije je uspostava i ustrojavanje posudionice pomagala. Teška i dugotrajna pomoć pogoršava socijalnu i materijalnu situaciju u obitelji koja nije u mogućnosti kupiti ortopedsko ili medicinsko pomagalo. Sukladno potrebama palijativnih bolesnika za ortopedskim i medicinskim pomagalima kontinuirano treba raditi nabavku potrebnih pomagala, voditi brigu o njihovoj kvaliteti i dostupnosti na području županije. U sklopu Doma zdravlja KZZ-a djeluje Posudionica pomagala koja se pokazala kao praktičan oblik pomoći. Pravo posuđivanja pomagala imaju bolesnici kod kojih postoji potreba, a ne ostvaruju je preko HZZO-a ili su u fazi rješavanja odobrenja za potrebno pomagalo. Pomagala su besplatna, a posuđuju se na privremeno korištenje ovisno o potrebi. Pomagalo se posuđuje uz medicinsku dokumentaciju na uvid iz koje je vidljiva potreba za korištenjem pomagala. Po prestanku potrebe za pomagalom pomagalo se vraća u posudionicu. Pomagala su nabavljena donacijama Krapinsko-zagorske županije i zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Krapinsko-zagorska županija te HZZO-a Krapina. Također, manje posudionice djeluju i pri svim gradskim društvima Crvenog križa na području Krapinsko-zagorske županije.

Krapinsko-zagorska županija i dalje će podupirati razvoj sustava palijativne skrbi, pri čemu je prioritet širenje kapaciteta za smještaj palijativnih bolesnika, a osim navedenog područja rada, sada će se još usredotočiti na razvoj volonterizma u palijativnoj skrbi i nastojanje za razvijanjem skrbi za palijativne bolesnike u njihovom domu dostupne 24 h na dan i sve dane u tjednu. Strategijom je zaključeno kako je potrebno razvijati uključivanje volontera Crvenog križa u psihosocijalnu podršku uz praktičnu podršku, što bi značajno doprinijelo palijativnoj skrbi. Pomoć volontera je moguća kroz pružanje psihosocijalne podrške bolesniku i obitelji te pomoć i njegu u kući (nabava namirnica, plaćanje računa, kuhanje, čišćenje, pomoć kod osobne njege i sl.).

Zaključak

Temeljni ciljevi zdravstvene politike odnose se na produživanje očekivanog trajanja života i poboljšanje kvalitete življenja, za što je potrebno kontinuirano unaprjeđenje i razvoj zdravstvene službe uz promicanje razvoja zdravih načina življenja te smanjenje ili eliminaciju zdravstvenih rizika koji se mogu spriječiti. Zdravstvena zaštita i zdravlje stanovništva ne ovise isključivo o djelovanju zdravstvenog sustava i ne mogu se promatrati odvojeno od demografskih, gospodarstvenih i ekoloških pokazatelja te obrazovne strukture stanovništva. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji primarna, sekundarna i tercijarna razina zdravstvene zaštite, a daljnji razvoj zdravstvenog sustava predviđa se u koordinaciji s razvojem sustava socijalne skrbi na način da se usluge međusobno nadopunjuju.

Kvaliteta zdravstvene usluge u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazana je brojem zdravstvenih ustanova i zdravstvenih djelatnika prema područjima rada koji su uključili primarnu zdravstvenu zaštitu, djelatnost opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine, zaštite i liječenja usta i zubi, zdravstvenu zaštitu školske djece, mladeži i studenata, zdravstvenu njegu u kući te patronažnu djelatnost. Zdravstvena infrastruktura organizirana je kroz mrežu 6 bolnica u županijskom ili privatnom vlasništvu, Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije, ljekarne te dva zavoda koji djeluju na području županije – Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije i Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije. Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije horizontalno je podijeljen na 6 ispostava, po jedna u svakom gradu unutar županije, a koje uključuju ukupno 144 ordinacije kako bi se osiguralo pružanje zdravstvenih usluga svim stanovnicima Krapinsko-zagorske županije. Unatoč nedostatku zdravstvenog osoblja i potencijalnom iseljavanju stručnjaka iz svih grana djelatnosti, na razini Krapinsko-zagorske županije primjetan je rast broja ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika. U razdoblju od 2016. do 2019. broj zaposlenih povećao se za 10,26 %. Broj zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika u primarnoj

zdravstvenoj zaštiti, djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, zaštite i liječenja usta i zubi i patronažne djelatnosti u razdoblju od 2016. do 2019. nije se značajno mijenjao. Najviše liječnika u odnosu na broj stanovnika ima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a koji su ujedno i prva kontaktna točka u zdravstvenom sustavu. Najmanje liječnika na 10.000 stanovnika je u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, svega 0,3. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika u području medicine rada, zdravstvene zaštite žena, hitne medicine i zdravstvene njege u kući se povećao u 2019. godini, dok se broj radnika u području liječenja usta i zubi u odnosu na broj stanovnika smanjio. Najviše zdravstvenih radnika u odnosu na broj stanovnika je u djelatnosti hitne medicine (8,3).

Krapinsko-zagorska županija ima gotovo dvostruko više bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika (u prosjeku 9 na 1.000 stanovnika) u odnosu na Republiku Hrvatsku i regiju Sjeverna Hrvatska (u prosjeku 5 na 1.000 stanovnika). U 2019. godini broj kreveta se povećao za 4,26 % u odnosu na 2016. godinu. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama u 2019. povećao se u odnosu na prethodne godine, kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini Krapinsko-zagorske županije i NUTS 2 regije Sjeverna Hrvatska. Podaci za razdoblje 2016. – 2019. pokazuju kako su najveći uzročnik smrti na području Krapinsko-zagorske županije bolesti cirkulacijskog sustava čiji udio iznosi 40,99 % u 2019. godini. Najmanje su zastupljene bolesti probavnog sustava, u 2019. 5,68 %. Krajem 2019. pojavio se virus SARS-CoV-2 koji se u kratkom roku proširio u cijelom svijetu, a bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere. U ožujku 2020. godine proglašena je epidemija bolesti COVID-19 te su uvedene epidemiološke mjere s ciljem sprječavanja širenja bolesti. Uz mjere ograničavanja kretanja i samoizolaciju zaraženih osoba, započelo se s ubrzanim razvojem cjepiva, a prve doze isporučene su krajem 2020. godine. Cijepljenje prioritetnih skupina (zdravstveni djelatnici i korisnici domova za starije i nemoćne osobe) započelo je po primitku cjepiva u prosincu 2020. te je nastavljeno i početkom 2021. godine. Uz osiguranje novih doza cjepiva i dobru epidemiološku situaciju Krapinsko-zagorske županije, cijepljenje će se osigurati i za kronično bolesne osobe te osobe starije od 65 godina, a potom i opću populaciju.

U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, potrebe za palijativnom skrbi su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Krapinsko-zagorska županija ima 132.892 stanovnika, od toga je 17,6 % stanovnika starije od 65 godina. Sustav palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno čine: 1. Projektni tim za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije 2. Centar za razvoj palijativne skrbi Krapinsko-zagorske županije – koordinator 3. Mobilni palijativni tim 4. Palijativni bolnički kreveti, dnevna bolnica 5. Komunikacijski put za provođenje palijativne skrbi (smjernice postupanja) 6. Posudionice pomagala. Potrebno je uspostaviti ili dodatno uz postojeći sustav razviti i: 1. bolničku palijativnu skrb, 2. stacionar odnosno hospicij za palijativne pacijente i 3. volonterstvo u području palijativne skrbi.

7. KULTURA, CIVILNO DRUŠTVO I SPORT

Društvena infrastruktura obuhvaća sve sadržaje koje stanovnici Krapinsko-zagorske županije koriste za obavljanje svakodnevnih aktivnosti i aktivnosti u svoje slobodno vrijeme iz područja uprave, odgoja i obrazovanja, kulture i umjetnosti te sporta i rekreacije. Društvena infrastruktura je stoga svojevrsni odraz društvenih funkcija na nekom promatranom prostoru. U tablici u nastavku prikazan je pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Tablica 42. Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina

Općina/ grad	Objekti društvene namjene	Pošta	Sud	Policija
Bedekovčina	5 domova DVD, 2 sportska doma uz nogometna igrališta, 2 lovačka doma, 1 ribički dom, 5 društvenih domova, kino dvorana, dvije zgrade stare škole	da	ne	ne
Budinščina	1 dom kulture, 4 društvena doma, 1 dom DVD Budinščina, 1 lovački dom, 1 planinarski dom	da	ne	ne
Desinić	3 (Dom DVD Desinić, Lovачki dom, prostorija za društvene djelatnosti iznad DV Tratinčica)	da	ne	ne
Donja Stubica	1 dom kulture, 1 dom DVD, 7 društvenih domova (1 nije u funkciji), 1 pučko otvoreno učilište s knjižnicom, 1 multimedijalni centar	da	da	da
Đurmanec	1 DVD, Dom na Hromcu, zgrada stare šk. Kuhinje	da	ne	ne
Gornja Stubica	1 društveni dom, 1 zgrada stare škole, 1 lovački dom, 1 planinarski dom	da	ne	ne
Hrašćina	1 dom DVD, 1 Lovачki dom	da	ne	ne
Hum na Sutli	1 kino dvorana	da	ne	ne
Jesenje	1 dom kulture, 1 dom DVD, 1 Lovачki dom, 1 dom uz igralište	da	ne	ne
Klanjec	4 doma DVD, 1 lovački dom, 1 gradska dvorana	da	da	da
Kraljevec na Sutli	1 dom za puhački orkestar, 1 lovački dom, 6 domova DVD	da	ne	ne
Krapina	pučko otvoreno učilište	da	da	da
Krapinske toplice	1 dom kulture s kino dvoranom (u izradi projektna dokumentacija za rekonstrukciju i prenamjenu u multimedijalni centar), 2 društvena doma, 1 lovački dom, 2 vatrogasna doma, izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola za gradnju vatrogasnog doma za DVD K. Toplice, u postupku prijava na natječaj za bespovratna sredstva, 2 društvena doma u vlasništvu udruga	da	ne	ne
Konjščina	1 + 5 društvenih domova po mjesnim odborima	da	ne	ne
Kumrovec	1 dom kulture u postupku izrade, 1 centar za posjetitelje	da	ne	ne
Lobor	4	da	ne	ne
Mače	1	da	ne	ne
Marija Bistrica	1	da	ne	ne
Mihovljan	1 lovački dom, 1 društveni dom	da	ne	ne
Novi Golubovec	3 (DVD- 1; društveni dom 2)	da	ne	ne
Oroslavje	1 dom kulture, 4 društvena doma, 1 dom DVD, 2 lovačka doma	da	ne	ne
Petrovsko	1 lovački dom, 1 planinarski dom, 1 dom DVD, 1 dom kojem treba obnova i 1 nedovršeni dom	da	ne	ne
Pregrada	4 doma DVD, 1 lovački dom, 1 planinarski dom, kino dvorana koja će se rekonstruirati, prostor Gradske vijećnice, 1 zgrada Knjižnice i Muzeja, 1 zgrada društvene namjene u kojoj djeluju udruge, 1 zgrada nogometnog kluba u kojoj djeluju udruge u sportu	da	da	da
Radoboj	1 u funkciji	da	ne	ne
Stubičke toplice	0	da	ne	ne

Općina/ grad	Objekti društvene namjene	Pošta	Sud	Policija
Sveti Križ Začretje	2 DVD, 2 društvena doma u potpunosti dovršena i u funkciji, zgrada u kojoj je smještena Knjižnica i prostorije koje koriste udruge, 1 nedovršeni društveni dom, 4 lovačka doma. Pastoralni centar	da	ne	ne
Tuhelj	1 DVD, Lovački dom u Tuhlju, Seljački dom u Proseniku	da	ne	ne
Veliko Trgovišće	1 dom kulture, 3 doma DVD, 5 lovačkih domova, 3 sportska doma, 4 društvena doma	da	ne	ne
Zabok	16 i 1 nije u funkciji = 5 su društvene namjene, 4 doma DVD, 2 lovačka doma, 2 ribička doma, 1 planinarski dom, 2 NK doma, 1 dom SC, Kino Zabok, Gradska galerija Zabok, Gradska knjižnica K. Š. Gjalski Zabok	da	općinski sud – stalna služba	da
Zagorska sela	2 vatrogasna doma, 1 lovački dom, 1 kulturni centar, 1 društveni dom u rekonstrukciji	da	ne	ne
Zlatar	1 (nije u funkciji)	da	da	ne
Zlatar Bistrica	3	da	ne	da

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019.

7.1. Kultura i mediji

Društvena infrastruktura u području kulture i umjetnosti prikazana je u narednom dijelu stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača i knjižnica. Predstavljen je i broj orkestara, ansambala, zborova te radijskih i TV pretplatnika kako bi se upotpunila slika o korištenju te infrastrukture.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine djelovala su 2 kazališta. Na području Sjeverne Hrvatske taj se broj kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini dok je u Republici Hrvatskoj pao sa 186 na 176 kazališta. U Hrvatskoj djeluje samo jedan zbor (Lado) dok broj orkestara i ansambala bilježi smanjenje s 48 na 41. Najveća koncentracija kazališta je na području grada Zagreba što je i očekivano.

Tablica 43. Kazališta, orkestri ansambli i zborovi, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018.

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			SJEVERNA HRVATSKA			REPUBLIKA HRVATSKA		
	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor	Kazališta	Orkestri i ansambli	Zbor
2014.	2	0	0	24	4	0	184	48	1
2015.	2	0	0	26	4	0	176	45	1
2016.	2	0	0	24	4	0	177	44	1
2017.	2	0	0	27	4	0	186	43	1
2018.	2	0	0	27	4	0	176	41	1

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018.

Broj kinematografa je na području Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2014. – 2018. godine također ostao isti, samo 1, dok je na području Sjeverne Hrvatske u promatranom razdoblju bilo manjih oscilacija da bi u 2017. godini bio zabilježen isti broj kinematografa kao i 2014. godine, njih 10. Od lipnja 2018. godine u sklopu Pučkog otvorenog učilišta Krapina djeluje Kino Krapina, čime je omogućeno prikazivanje filmskih projekcija u Festivalskoj dvorani.

Tablica 44. Broj kinematografa Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2019. godina

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji
2014.	1	4.623	10	245.101	67	4.079.522

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji	Kinematografi	Gledatelji
2015.	1	5.881	11	269.998	78	4.347.959
2016.	1	6.118	9	289.527	70	4.531.922
2017.	1	7.479	10	337.042	71	4.813.538
2018.	1	7.140	11	347.299	77	4.859.686
2019.	1	8.030	11	387.243	75	5.026.447

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Što se Krapinsko-zagorske županije tiče zabilježeni broj gledatelja porastao je s 4.623 u 2014. godini na 8.030 u 2019. što je nominalno povećanje od 3.407 (73,7 %). U istom razdoblju u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je s 245.101 na 387.243 što je nominalno povećanje od 142.142 ili 57,9 %. Na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 943.925 gledatelja odnosno 23 %.

Tablica 45. Broj radio postaja i odašiljača, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina

	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		SJEVERNA HRVATSKA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Radio postaje	Odašiljači	Radio postaje	Odašiljači	Radio postaje	Odašiljači
2014.	5	11	29	53	138	633
2015.	5	11	29	53	136	643
2016.	5	11	29	51	135	637
2017.	5	15	32	61	147	654
2018.	5	15	31	56	144	649

DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018.

U Krapinsko-zagorskoj županiji broj radio postaja u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao je isti dok se broj odašiljača povećao za 36 %, s 11 na 15 tijekom 2017. godine te je isti broj i u 2018. godini. U Sjevernoj Hrvatskoj broj radio postaja u istom razdoblju povećao se za 10 % s 29 na 32 (tri nove radio postaje osnovane su na području Zagrebačke županije u 2017. godini) te potom smanjen u 2018. na 31. Broj odašiljača povećao se za 15 % odnosno s 53 na 61 u 2017. godini. Tijekom 2018. došlo je do smanjenja broja odašiljača te ih je sada 56. Na području cijele Republike Hrvatske broj radio postaja povećao se za 7 % odnosno sa 138 na 147 u 2017. godini. I ovdje dolazi do pada njihova broja u 2018. godini sa 147 na 144. Ukupan broj odašiljača porastao je za 3 % odnosno sa 633 na 654 u razdoblju do 2017. godine. Ponovno, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8 % odnosno s 654 u 2017. na 649.

Tablica 46. Broj radio i televizijskih pretplatnika, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina

Radio pretplatnici			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	36.194	239.104	1.386.992
2015.	35.858	236.516	1.394.425
2016.	36.216	238.184	1.408.717
2017.	36.229	238.135	1.412.827
2018.	36.193	237.873	1.423.650
Televizijski pretplatnici			
Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	32.770	204.281	1.260.711
2015.	32.485	215.600	1.266.449
2016.	32.585	215.386	1.271.464
2017.	32.630	215.213	1.274.137

Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika s 239.104 u 2014. godini na 237.873 u 2018. godini, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64 % u 2018. godini kada je bilo 36.658 radijskih pretplatnika više nego u 2014. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao približno isti, 32.578. Na području Sjeverne Hrvatske bilježi se porast broja pretplatnika s 204.281 u 2014. na 215.313 u 2017 godini. Tijekom 2018. dolazi do pada na 214.471 pretplatnika. Na razini Republike Hrvatske također je zamjetan porast broja televizijskih pretplatnika koji je porastao za 1,6 % odnosno s 1.260.711 u 2014. godini na 1.281.122 u 2018. godini.

Tablica 47. Broj knjižnica, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2017. godina

Knjižnice	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska
2014.	50	271	1.781
2015.	n/a	n/a	n/a
2016.	49	278	1.768

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Kultura i umjetnost 2014., 2015., 2016.;

U Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj u 2021. godini s područja Krapinsko-zagorske županije upisano je 56 knjižnica⁴⁵. Upisnik sadrži osnovne podatke o upisanim aktivnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj, bilo da djeluju kao pravne osobe ili kao knjižnice u sastavu drugih pravnih osoba. U Krapinsko-zagorskoj županiji na svakih 10.000 stanovnika dolazi 4,52 knjižnice, dok navedeni broj na razini Republike Hrvatske iznosi 4,07, a na razini Sjeverne Hrvatske 3,41.

Tablica 48. Ukupan broj knjižnica i broj na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u prosincu 2021. godine

Knjižnice u 2021.	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska (uključujući KZŽ)	Republika Hrvatska
Ukupan broj	56	277	1.643
Broj na 10.000 stanovnika	4,52	3,41	4,07

Izvor: Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj; DZS, Procjene stanovništva, 2021; DZS, Gradovi u statistici, 2021

Sve je veći broj knjižnica s pristupom internetu te se s razvojem digitalnog društva uočava tendencija virtualnih posjeta knjižnicama. U kontekstu suvremenih potreba za digitalizacijom vrijedne književne građe na kajkavskom jeziku, kao vrijedna riznica kajkavske književne građe ističe se društvo Kajkaviana⁴⁶. Kajkaviana je društvo prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. Društvo je osnovano u veljači 1989. godine u dvorcu Stubički Golubovec. Društvo sukladno utvrđenim ciljevima djeluje na području kulture i zasnovana je na dobrovoljnom udruživanju članova radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa u književnoj, likovnoj, glazbenoj, kazališnoj, izdavačkoj i izložbenoj djelatnosti. Društvo prikuplja kajkavsku knjižnu i rukopisnu građu te oblikuje zbirke dostupne korisnicima. Nakladnička djelatnost Kajkaviane započela je 1991. godine te su od tada izdane knjige različitog sadržaja kao što su pretisci starije književnosti, djela kulturološkog sadržaja koja se bave Hrvatskim zagorjem i u manjem opsegu djela suvremenih autora pisana na kajkavskom i na standardnom hrvatskom jeziku. d 1995. Kajkaviana je nakladnik časopisa za kulturu Hrvatsko zagorje.

Važan dio mreže kulturnih ustanova na području Županije čine muzeji i galerije koji čuvaju bogatu baštinu i spomen na ljude i mjesta značajna ne samo za ovaj kraj već i za tijek povijesti države, pa i šire. Najvažnija ustanova u tom smislu su Muzeji hrvatskog Zagorja u čijem su sastavu:

- Dvor Veliki Tabor, Hum Košnički u Općini Desinić - jedan od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske građen tijekom 16. stoljeća
- Galerija Antuna Augustinčića u Gradu Klanjec - osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao

⁴⁵ <http://upisnik.nsk.hr/upisnik-knjiznica-1/imenik/index.php> (datum pristupa 4.12.2021.). Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj sadrži temeljne podatke o svim knjižnicama u Republici Hrvatskoj, a vodi ga Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u svrhu praćenja stanja u knjižničnoj djelatnosti.

⁴⁶ Puni naziv udruge je Kajkaviana – Društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine.

rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu.

- Muzej krapinskih neandertalaca u Gradu Krapina – čuva i prezentira nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ koje je zaštićeno kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj. Ovo nalazište pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta i kao takvo ima znanstveno i kulturno značenje koje uvelike nadilazi županijske, pa čak i nacionalne granice.
- Muzej seljačkih buna u Općini Gornja Stubica - osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. i smješten u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. na mjestu srednjovjekovne utvrde. Muzej čuva i prezentira kulturni identitet ovog kraja utkanog u suvremeni identitet nacije.
- Muzej "Staro selo" u Općini Kumrovec - etno-selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća, uključujući obnovljenu rodnu kuću Josipa Broza Tita koja sadrži etnografski i povijesni postav. Pored razgleda stalnih izložbenih postava koji prikazuju tradicijski način života regije Hrvatskog zagorja na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, muzej nudi i brojne druge interaktivne sadržaje za posjetitelje.

7.1.1. Kulturna baština

S obzirom na višetisućljetnu povijest i kontinuitet života, prostor Krapinsko-zagorske županije bogat je kulturnom baštinom. Kulturna dobra su prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21) pokretne i nepokretne stvari od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značaja, arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolici i njihovi dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru, a imaju umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost, zatim nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština te zgrade, odnosno prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima. U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %).

Arheološka kulturna dobra koja se nalaze na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije su:

- utvrda Cesargrad,
- plemićki grad Vrbovec,
- arheološko nalazište „Hušnjakovo“ s parkom krapinskog pračovjeka,
- ostaci srednjovjekovne utvrde „Stari grad Milengrad“,
- arheološka zona Stari grad,
- arheološko nalazište Stari grad,
- arheološki lokalitet „Plat“,
- arheološko nalazište „Zašat“,
- arheološko nalazište „Brezovica“,
- srednjovjekovna utvrda „Oštrc“,
- arheološki lokalitet kaštel Sutinsko,
- arheološko nalazište „Strugača“,
- arheološko nalazište „Bušin-Bežanec“,
- srednjovjekovna utvrda „Belecgrad“,
- arheološko nalazište gradina Špičak,
- srednjovjekovna utvrda „Židovina“,
- arheološko nalazište prapovijesne nekropole pod tumulima Podstenje.

Nematerijalna kulturna dobra koja su upisana u Registar kulturnih dobara te su zaštićena u Krapinsko-zagorskoj županiji su:

- medičarski obrt s područja sjeverozapadne Hrvatske i Slavonije,
- umijeće izrade tradicijskog božićnog nakita kinča s područja sjeverozapadne Hrvatske,
- umijeće izrade tradicijskog nakita božićnog lusteru s područja sjeverozapadne Hrvatske,
- Jurjevski običaji na području sjeverozapadne Hrvatske,
- tradicijsko lončarstvo na području sjeverozapadne Hrvatske,
- govor Huma na Sutli,
- priprema tradicijskog jela zagorski domaći štrukli,
- umijeće izrade tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja,
- umijeće izrade tradicijskih božićnih jaslica,

- običaj uskrsnog pucanja streljanja iz pištolu u Kostelu,
- predaja o Veroniki Desinićkoj,
- tradicija esperanta u Hrvatskoj,
- hrvatske tradicije slavljanja sv. Martina biskupa,
- zlatna formula hrvatskog jezika ča-kaj-što,
- tradicije hrvatskog lovstva.

Kulturnopovijesne cjeline koje su upisane u Registar kulturnih dobara na prostoru Krapinsko-zagorske županije su:

- kulturnopovijesna cjelina Luči Breg,
- kulturnopovijesna cjelina grada Pregrada,
- kulturnopovijesna cjelina Hrašćina,
- park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac,
- dvor Veliki Tabor,
- Muzej „Staro Selo“,
- kulturnopovijesna cjelina grada Krapine,
- kulturnopovijesna cjelina grada Donje Stubice,
- kulturnopovijesna cjelina grada Klanjca,
- kulturnopovijesna cjelina grada Zlatara,
- kulturnopovijesna cjelina Svetog križa Začretja,
- kulturnopovijesna cjelina Marije Bistrice.

Najveći broj zaštićenih kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16). Jedina JLS koja na svom prostornom obuhvatu nema zaštićeno kulturno dobro je Općina Novi Golubovec.

Tablica 49. Vrste kulturnih dobara u jedinicama lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije

JLS	Vrsta kulturnog dobra				Ukupno
	Arheologija	Kulturnopovijesna cjelina	Nematerijalna	Nepokretna pojedinačna	
Bedekovčina	1	6	0	0	7
Budinščina	0	4	1	0	5
Desinić	1	4	0	1	6
Donja Stubica	0	6	1	1	8
Đurmanec	0	1	0	0	1
Gornja Stubica	0	10	0	0	10
Hrašćina	1	7	0	1	9
Hum na Sutli	1	8	1	0	10
Klanjec	0	7	1	1	9
Konjšćina	0	2	0	0	2
Kraljevec na Sutli	0	2	0	0	2
Krapina	0	21	2	2	25
Krapinske Toplice	0	4	1	0	5
Lobor	0	5	0	0	5
Mače	1	3	1	0	5
Marija Bistrica	1	8	0	2	11
Mihovljan	0	2	1	0	3
Oroslavje	0	3	0	0	3
Petrovsko	0	2	1	0	3
Pregrada	1	15	2	1	19
Radoboj	0	3	2	0	5
Stubičke Toplice	0	1	0	0	1
Sveti Križ Začretje	0	6	0	1	7
Tuhelj	0	5	0	0	5
Veliko Trgovišće	0	4	0	0	4
Zabok	1	4	0	0	5

Zagorska Sela	0	8	2	0	10
Zlatar	0	12	3	1	16
Zlatar Bistrica	1	2	0	0	3
Jesenje	0	1	0	0	1
Kumrovec	1	4	0	1	6
Novi Golubovec	0	0	0	0	0

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, 2021

U razdoblju od 2011. do 2019. broj kulturnih dobara na listi preventivno zaštićenih dobara porastao je s 9 na 17. U 2021. godini taj se popis smanjio te sada brojimo ukupno 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedonošenju odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoći kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema odluke o zaštiti kulturnog dobra, imaoći nisu upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog toga je upravljanje kulturnom baštinom otežano te se ista relativno slabo turistički valorizira.

Važno je napomenuti da su među 15 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih na UNESCO-vu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva* upisani umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja te medičarski obrt na području Sjeverne Hrvatske.

Programima zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima u 2020. godini, za zaštitu kulturnih dobara na području KZZ-a, Ministarstvo kulture je odobrilo 3.103.000 kuna ili 6,1 % ukupne alokacije za ovu namjenu.

U dvorcu Stubički Golubovec u Gradu Donjoj Stubici, koji je zaštićen kao nepokretno pojedinačno kulturno dobro, planira se uspostavljanje Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje. Kako bi se navedeno postiglo, primarno je potrebno izvršiti rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec. Priprema projektno-tehničke dokumentacije sufinancirana je sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a sredstva za pripremu projektne dokumentacije i provedbu mjera zaštite i radova hitne sigurnosne sanacije dvorca osigurana su također i od Ministarstva kulture i medija. Sve aktivnosti vezane uz ovaj projekt provodit će se u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanje neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih i kulturnih dobara. Dodana vrijednost projekta ogleda se u konzerviranju i zaštiti vrijedne građe „Kajkaviane“, društva za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine. .

Rodna kuća Janka Leskovara također je zaštićena kao nepokretno pojedinačno kulturno dobro te planira obnova objekta za potrebe stvaranja novog kulturno-turističkog sadržaja na prostornom obuhvatu Grada Pregrade. Po završetku obnove konstrukcije objekta, objekt će biti u funkciji potreba mjesnog odbora, lokalnih udruga, prihvata posjetitelja te organizacije kulturnih događanja. U sklopu objekta planira se također uspostava interpretacijskog centra sa multimedijalnim i interaktivnim dijelom i muzejskim postavom spomen-sobe Janka Leskovara te sadržajima vezanim za književna dijela Janka Leskovara, naselje Valentinovo i dvorac Bežanec, a planira se također uređenje arhivskih i uredskih prostorija.

U kontekstu kulturnog razvoja i promicanje kulture Krapinsko-zagorske županije, važnu ulogu ima također amatersko stvaralaštvo. Glavni poticaj za osnaživanje amaterskog stvaralaštva u Krapinsko-zagorskoj županiji bio je osnivanje županijske Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih udruga (ZAKUU). Važnost ZAKUU-a u kontekstu kulturnog razvoja Krapinsko-zagorske županije je značajna te doprinosi osiguranju stabilnog izvora financiranja i raspodjele sredstava za realizaciju projekata i tekućeg programa, korištenju adekvatnog prostora za nesmetano obavljanje djelatnosti, koordinaciji novoformiranih udruga, razvijanju nakladničke djelatnosti, povezivanju na regionalnoj i nacionalnoj razini, udruženom sudjelovanju na međuzupanijskim smotrama i državnim natjecanjima, poticanju međunarodne kulturne suradnje i ostalim razvojnim kulturnim aktivnostima. Važnost kulturno-umjetničkih društava odražava se također u očuvanju lokalne kulture i tradicije i revitalizaciji autohtonog načina života na nekom prostoru (od gastronomije, rukotvorina, jezika, običaja do nošnji).

7.2. Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2021. godine djeluju 1.184 aktivne udruge. Pojedine udruge usmjerene su na jedno ili više područja djelovanja. Ne postoji jedinstveni dokument u kojem bi se iščitali neki od osnovnih zbirnih podataka, a iako je veći dio tih udruga usmjeren na svoju lokalnu zajednicu i potrebe koje se u njoj javljaju, ključno je imati na umu da civilno društvo ima iznimno značajnu ulogu u pretvaranju

globalnih standarda i ciljeva u strateške dokumente niže razine. Što se broja udruga tiče, najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti te gospodarstva, dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti.

Sve organizacije civilnog društva promiču i odražavaju prisutnost i razinu demokracije u društvu. Svojim radom nastoje skrenuti pažnju na razvojne mogućnosti, ali i na probleme koji mogu biti lokalnog, ali i globalnog karaktera. Veliki broj i različitost organizacija civilnog društva omogućava im fleksibilnost i brzo djelovanje kada su u pitanju ekonomski, politički, društveni i ostali aspekti koji se tiču razvoja društva te su na osnovi toga vrlo važna skupina dionika u svim procesima.

Tablica 50. Broj udruga i područje njihova djelovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji

PODRUČJE DJELOVANJA	Broj udruga
Branitelji i stradalnici	40
Demokratska politička kultura	102
Duhovnost	26
Gospodarstvo	225
Hobistička djelatnost	26
Kultura i umjetnost	318
Ljudska prava	109
Međunarodna suradnja	119
Nomenklatura sportova	205
Obrazovanje, znanost i istraživanje	127
Održivi razvoj	65
Ostala područja djelovanja	11
Socijalna djelatnost	179
Sport	409
UKUPNO AKTIVNIH UDRUGA	1.184

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske 2021., pristup bazi 2/2021

Savjet za razvoj civilnoga društva Krapinsko-zagorske županije savjetodavno je tijelo Županijske skupštine osnovano 2015. godine. Savjet djeluje kroz suradnju izabраних predstavnika organizacija civilnog društva s područja županije s predstavnicima regionalne samouprave te ustanovama kojima je osnivač sama Županija. Ciljevi djelovanja organizacija civilnog društva mogu se sažeti u aktivnosti koje su usmjerene na sudjelovanje u praćenju i kreiranju politika koje se odnose na organizacije civilnog društva, davanje mišljenja o pitanjima koja se tiču civilnog društva, razvoj međusektorske suradnje, dobrotvornog rada i drugih aktivnosti vezanih uz razvoj civilnog društva. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad, organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj je način organizacijama civilnog društva omogućeno povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa. Intenziviranje suradnje među organizacijama je neupitno, no očekuje se daljnji rad na podizanju svijesti o potrebi suradnje kako bi se ostvarivali bolji rezultati prilikom pisanja projektnih prijava prvenstveno onih kojima se omogućava multipliciranje učinaka ukoliko se povlače sredstva iz fondova Europske unije. Financijska nestabilnost organizacija civilnog društva prvenstveno proizlazi iz nedostatne podrške kako na lokalnoj tako i na nacionalnoj razini.

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovale organizacije civilnog društva. Kako bi se doprinijelo društveno-ekonomskom razvoju, potrebno je pružiti svu moguću podršku organizacijama civilnog društva koje se odluče na osnivanje poslovnih subjekata iz domene društvenog poduzetništva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine te je kreirana mjera 1.5. „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljne skupine na takav oblik poslovanja. Organizacije civilnog društva na području Krapinsko-zagorske županije za sobom imaju dosta projekata i provedenih programa iz područja socijalnih inovacija ili usluga. Manji broj organizacija civilnog društva bavi se i društvenim poduzetništvom, ali kroz obavljanje u tom smislu dopuštenih gospodarskih djelatnosti. Uspostava socijalnih zadruga odnosno pokretanje

društvenog poduzetništva mjera je kojom se razvijaju dobra i usluge kojima će se unaprijediti lepeza rješenja za socijalne probleme. Osnivanjem socijalnih zadruga povećavaju se poduzetničke aktivnosti kojima se širi društveno djelovanje putem stvaranja dobara i usluga čiji će posredni, a ponekad i multiplikacijski učinci utjecati na rješavanje određenih društvenih problema kao što su negativni trendovi na tržištu rada te posebno na efikasniju borbu protiv siromaštva, socijalne isključenosti i marginalizacije. Socijalne usluge mogu biti pružene kao izvan institucijske (najčešće ih pružaju organizacije civilnog društva) ili kao institucijske (npr. usluge koje pružaju centri za socijalnu skrb), a usmjerene su na pravovremeno prepoznavanje i rješavanje problema pojedinaca, skupina ili cjelokupnih zajednica s ciljem povećanja kvalitete življenja. Takve usluge najčešće su pružene u obliku informiranja, savjetovanja, izravne pomoći, ali i smještaja ili boravka za pojedince.

Krapinsko-zagorska županija nositelj je projekta „Business Angel Impact Fund“ koji je prijavljen u okviru programa Europske komisije pod nazivom Aktivnosti za jačanje razvoja financijskog tržišta za društvene poduzetnike. Partneri na projektu su Hrvatska udruga poslodavaca, Feelsgood Capital Partners d.o.o. (fond za ulaganja s društvenim utjecajem), Zagorska razvojna agencija i Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o., a cilj projekta je stvoriti novi financijski instrument za ulaganja u poduzeća s istaknutim društvenim utjecajem u Republici Hrvatskoj. Projekt je započeo s provedbom u prosincu 2020. godine, a najavna konferencija projekta BAIF održana je u veljači 2021. godine⁴⁷. Aktivnosti projekta će se uz potporu Europske komisije provoditi narednih 18 mjeseci.

Kako bi dodatno osigurala vidljivost i promociju društvene ekonomije te projekta BAIF, na otvoreni poziv tijekom veljače 2021. godine za priključenje inicijativi ESER⁴⁸ prijavila se i Krapinsko-zagorska županija. Ključni cilj ESER inicijative je podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

7.3. Sport

S ciljem usklađivanja i sufinanciranja rada svih sportskih udruga i saveza na području Krapinsko-zagorske županije, osnovana je Športska zajednica Krapinsko-zagorske županije. Zajednica kao krovna sportska organizacija u Županiji ima Skupštinu u kojoj svi savezi i udruge imaju svoje predstavnike, a radom Zajednice rukovodi Izvršni odbor koji ima 17 članova⁴⁹. Područje djelovanje Zajednice prema Statutu obuhvaća sport, njegov razvitak i promicanje, razvitak sportskih aktivnosti djece i mladeži, sportsku rekreaciju i sportsku aktivnost osoba s invaliditetom.⁵⁰ Prema posljednje dostupnih podacima za 2021. godinu, Zajednica objedinjuje djelovanje 142 udruge, od čega je 8 teritorijalnih zajednica, 14 saveza i 120 temeljnih udruga, U tom sastavu djeluje 4.936 sportaša u sustavu natjecanja i 1.956 rekreativaca, tj. 6.852 sportaša. Kroz godišnje aktivnosti udruge učlanjene u Zajednicu imale su 3.693 utakmica, 8.076 individualnih nastupa, 34.159 treninga i 1.938 rekreativnih događanja.⁵¹ U tablici u nastavku prikana je sportska infrastruktura na području Krapinsko-zagorske županije. U Gradu Krapini kao županijskom središtu najviše je sportskih igrališta, njih 19. Potom slijede Grad Pregrada i Općina Sveti Križ Začretje koji imaju po 15 sportskih igrališta. Ostali gradovi i općine kreću se u rasponu od 1 do 9 sportskih igrališta. Što se tiče sportskih dvorana, po 3 dvorane nalaze se u Gradu Krapini, Gradu Zaboku te Općini Bedekovčina. Grad Pregrada ima 2 sportske dvorane, dok ostali gradovi i općine imaju 1. Prema posljednjim dostupnim podacima 5 jedinica lokalne samouprave nema sportsku dvoranu. Najviše dječjih igrališta je u Gradu Zaboku, njih 26. Grad Krapina slijedi s 23 dječjih igrališta dok je u ostalim općinama njihov broj nešto niži i kreće se do 14 koliko ih je u općini Sveti Križ Začretje.

Tablica 51. Pregled objekata sportske infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina

Općina/ grad	Sportsko igralište	Dječje igralište	Sportska dvorana
Bedekovčina	2, 1 igralište u izgradnji	3, 4 u izgradnji	3
Budinščina	4	1	0
Desinić	5	4	1

⁴⁷ <http://www.kzz.hr/uvodna-konferencija-projekt-baif>

⁴⁸ The European Social Economy Regions initiative (ESER) ili Inicijativa europskih regija društvene ekonomije pokrenuta je 2018. godine te se do danas razvila u snažnu zajednicu dionika društvene ekonomije diljem Europe.

⁴⁹ http://sport-kzz.hr/?page_id=670

⁵⁰ Statut Športske zajednice Krapinsko-zagorske županije, <http://sport-kzz.hr/wp-content/uploads/2020/03/statut2020.pdf>

⁵¹ Zapisnik sa 17. sjednice Izvršnog odbora Športske zajednice Krapinsko-zagorske županije održane 13. rujna 2021. godine, http://sport-kzz.hr/wp-content/uploads/2021/10/zapisnik_17_sjednice.pdf

Općina/ grad	Sportsko igralište	Dječje igralište	Sportska dvorana
Donja Stubica	5	8	1 završena sportska dvorana
Đurmanec	9	3	1
Gornja Stubica	7	1	1
Hrašćina	1	0	u izgradnji
Hum na Sutli	9	3	1
Jesenje	4	3	1
Klanjec	6	4	1
Kraljevec na Sutli	2	4 (2 dječja igrališta u sklopu PŠ i OŠ + 2 dječja igrališta – naselja Draše i Gornji Čemehovec)	1 – sportska dvorana u sklopu OŠ Pavla Štoosa Kraljevec na Sutli
Krapina	19	23	3
Krapinske toplice	10	4 (po jedno igralište: osnovna škola, Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje, te 2 dječja igrališta u vlasništvu udruga)	1 (u osnovnoj školi), u planu izgradnja nove dvorane u osnovnoj školi
Konjščina	2	2	1
Kumrovec	5	2	1
Lobor	6	2	1
Mače	5	0	1
Marija Bistrica	6	7	1
Mihovljan	3	1	1
Novi Golubovec	4	1	1
Oroslavje	5	8	1
Petrovsko	5	3	U pripremi je projektna dokumentacija
Pregrada	15	5	2
Radoboj	9	9	1
Stubičke toplice	3	5	0
Sveti Križ Začretje	15	14	1
Tuhelj	1	1	1
Veliko Trgovišće	4 + rekonstrukcije i izgradnje u planu	3	1 + izgradnja u planu
Zabok	9	26	3
Zagorska sela	4	2	0
Zlatar	3	6	0
Zlatar Bistrica	1	3 + 2 u planu izgradnje	0 (1 dvorana u izgradnji)

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019.

Zaključak

Društvena infrastruktura Krapinsko-zagorske županije u području kulture i umjetnosti prikazana je stanjem i razmještajem kazališta, kina, radio postaja, kinematografa, odašiljača i knjižnica. U razdoblju od 2014. do 2018. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji djelovala su 2 kazališta, broj kinematografa je ostao isti (samo 1), kao i broj radio postaja (5 postaja). Na području Sjeverne Hrvatske broj kazališta se kretao između 24 u 2014. godini i 27. u 2018. godini, a broj kinematografa je porastao i sada ih je 11. Na području Republike Hrvatske smanjen je broj kazališta (trenutno 176), kao i broj orkestara i ansambala. Što se tiče zabilježenog broja gledatelja, u Krapinsko-zagorskoj županiji došlo je do nominalnog povećanja od 73,7 % u odnosu na 2016. U istom razdoblju u Sjevernoj Hrvatskoj broj gledatelja porastao je za 57,9 %, a na razini Republike Hrvatske povećanje je iznosilo 23 %. Iako je broj radio postaja ostao isti, na razini županije broj odašiljača povećao se za 36 % tijekom 2017. godine. U Sjevernoj

Hrvatskoj broj radio postaja smanjen je u 2018. na 31, a u istom razdoblju došlo je i do smanjenja broja odašiljača kojih je sada 56. Na području Republike Hrvatske broj radio postaja smanjio se u 2018. godini na 144. Također, tijekom 2018. primjetan je pad broja odašiljača za 0,8 %. Broj radio pretplatnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2014. – 2018. godine ostao je gotovo isti. Na razini Sjeverne Hrvatske generalno je zabilježen pad broja evidentiranih radio pretplatnika, dok je na razini Republike Hrvatske zabilježen blagi rast od 2,64 %, u 2018. godini. Što se broja televizijskih pretplatnika tiče njihov broj je, kao i kod radio pretplatnika na razini Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2014. do 2018. godine ostao približno isti. Na području Sjeverne Hrvatske tijekom 2018. dolazi do pada, a na razini Republike Hrvatske zamjetan je porast broja televizijskih pretplatnika za 1,6 %.

U Registar kulturnih dobara upisano je 216 kulturnih dobara s prostora Krapinsko-zagorske županije, od čega prema vrsti prevladavaju nepokretna pojedinačna kulturna dobra (78,7 %), zatim prema brojnosti slijede arheološka dobra (8,8 %), nematerijalna dobra (6,9 %) te kulturnopovijesna cjelina (5,6 %). Najveći broj zaštićenih kulturnih dobara nalazi se na prostornom obuhvatu Grada Krapine (ukupno 25), a zatim prema brojnosti kulturnih dobara slijede Grad Pregrada (ukupno 19) i Grad Zlatar (ukupno 16).

Na području jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji, najviše je zastupljeno sportskih i dječjih igrališta te sportskih dvorana, dok su ostale vrste društvene infrastrukture zastupljene pojedinačno u svim gradovima i općinama.

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Krapinsko-zagorske županije u veljači 2021. godine djeluju 1.184 aktivne udruge. Najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. Od 2015. godine djeluje savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije. Najčešći problemi s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom svakodnevnom radu su nedostatak prostora za djelovanje, nedostatak financijskih i ostalih materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekta iz domene djelovanja. Kako bi se osigurao što kvalitetniji rad, organizacija radi se na intenziviranju međusektorske suradnje. Na taj je način organizacijama civilnog društva omogućeno povezivanje i suradnja koja rezultira podizanjem sveopće kvalitete rada. Organizacije civilnog društva najčešće se povezuju putem partnerskog vijeća za tržište rada te putem lokalnih akcijskih grupa.

Društveno odnosno socijalno poduzetništvo sve je češći oblik ekonomskog djelovanja te je zamjetan rast broja društvenih poduzetnika koje su osnovala organizacije civilnog društva. Važnosti društvenog poduzetništva posvećena je pažnja i prilikom izrade nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine te je kreirana mjera „Promicati i poticati razvoj društvenog poduzetništva“ kojom se želi pridonijeti širenju koncepta te potaknuti ciljane skupine na takav oblik poslovanja. Kako bi se dodatno osigurala vidljivost i promocija društvene ekonomije te projekta BAIF, u 2021. godini Krapinsko-zagorska županija prijavila se za priključenje inicijativi ESER. Ključni cilj ESER inicijative je podizanje svijesti o društvenoj ekonomiji na regionalnoj i lokalnoj razini te izgradnja regionalnih mreža dionika društvene ekonomije. Početkom ožujka 2021. godine kandidatura je prihvaćena te je, uz Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija jedina hrvatska županija koja će u narednim mjesecima pod pokroviteljstvom i uz isticanje ESER vizualnog identiteta promovirati društvenu ekonomiju u Hrvatskoj.

8. STANOGRADNJA I STANOVANJE

Kvaliteta stanovanja ukazuje na kvalitetu života koju nudi određeni prostor, ali podrazumijeva i primjenu standarda kvalitete u prostornom planiranju stambenih naselja. Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Sustavno podizanje kvalitete stanovanja preduvjet je za podizanje kulture stanovanja, dok je visoka razina društvene svijesti o značaju izgrađenog prostora preduvjet za ostvarivanje njegove kvalitete⁵².

U 2020. godini na području Krapinsko-zagorske županije završena je 151 zgrada, manje nego u 2019. godini (164). Od toga je 64 % stambenih zgrada i 36 % nestambenih zgrada. Površina završenih zgrada iznosila je 51 439 m², više nego u 2019 (51.313 m²). Ukupno je završen 151 novi stan s prosječnom korisnom površinom od 0,93 m². U usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske Krapinsko-zagorska županija ima najmanje izgrađenih zgrada. Općenito, najviše završenih zgrada u Republici Hrvatskoj je u Zadarskoj županiji (816).

⁵² Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Ekonomski institut, Zagreb, veljača 2015. godine

Tablica 52. Broj i građevinske veličine završenih zgrada 2019. – 2020. godina u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji

Godina	2019.				2020.			
	UKUPNO		STAMBENE	NESTAMBENE	UKUPNO		STAMBENE	NESTAMBENE
Završene zgrade	Broj	Površina (m ²)	Broj	Broj	Broj	Površina (m ²)	Broj	Broj
RH	5.521	2.567.133	4.316	1.205	5.745	2.465.305	4580	1165
Sjeverna Hrvatska	1.167	479.915	766	401	1.134	437.737	773	361
KZŽ	164	51.313	103	61	151	51.439	96	55

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2019. i 2020. godina

Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija. Krapinsko-zagorska županija u promatranom razdoblju od 2015. do 2019. godine bilježi porast u novoizgrađenim stanovima sve do 2020. godine kada bilježi pad. U promatranom razdoblju bilježi nešto više od 100 novoizgrađenih stanova godišnje te je s obzirom na to jedna od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. U 2020. godini Sisačko-moslavačka županija je županija s najmanje izgrađenih stanova. U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini najviše je novoizgrađenih 4-sobnih stanova prema broju soba (40), a najmanje 8-sobnih i višesobnih (1).

Tablica 53. Završeni stanovi za stanovanje 2015. – 2020. godina, pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska

Završeni stanovi za stanovanje	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Republika Hrvatska	8.059	7.809	8.496	10.141	11.726	11.957
Sjeverna Hrvatska	990	1.226	1.123	1.087	1.438	1.436
Krapinsko-zagorska	115	101	102	138	159	151
Zagrebačka	414	393	452	414	426	529
Sisačko-moslavačka	94	88	83	101	52	61
Karlovačka	113	133	130	124	190	135
Varaždinska	162	339	208	236	289	184
Koprivničko-križevačka	141	125	120	100	263	141
Bjelovarsko-bilogorska	101	116	74	102	123	157
Primorsko-goranska	741	831	865	756	901	852
Ličko-senjska	271	196	299	237	177	292
Virovitičko-podravska	46	80	36	64	64	86
Požeško-slavonska	46	102	77	75	56	81
Brodsko-posavska	103	246	156	164	184	136
Zadarska	950	1.154	1.191	1.308	2.083	2.123
Osječko-baranjska	274	295	216	202	366	301
Šibensko-kninska	337	133	277	265	323	258
Vukovarsko-srijemska	378	137	138	166	223	123
Splitsko-dalmatinska	999	858	1.045	1.626	1.397	1.548
Istarska	588	775	805	736	1.144	1.313
Dubrovačko-neretvanska	230	374	309	382	340	407
Međimurska	158	268	241	199	301	431
Grad Zagreb	1.798	1.065	1.672	2.746	2.665	2.648

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Prema podacima za 2019. godinu najmanji broj stanovnika po stambenoj jedinici zabilježen je u Zadarskoj županiji (81), a najveći broj u Sisačko-moslavačkoj županiji (2.806). U Krapinsko-zagorskoj županiji na jedan novoizgrađeni stan u 2019. godini dolazi 783 stanovnika.

Tablica 54. Broj stanovnika po izgrađenom stanu 2019. godina pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska

Županija	Broj stanova	Procjena broja stanovnika 2019.	Broj stanovnika po završenom stanu
Republika Hrvatska	11.726	4.065.253	347
Sjeverna Hrvatska	1.438	815.397	567
Krapinsko-zagorska	159	124.517	783
Zagrebačka	426	309.169	726
Sisačko-moslavačka	52	145.904	2.806
Karlovačka	190	115.484	608
Varaždinska	289	166.112	575
Koprivničko-križevačka	263	106.367	404
Bjelovarsko-bilogorska	123	106.258	864
Primorsko-goranska	901	282.730	319
Ličko-senjska	177	44.625	252
Virovitičko-podravska	64	73.641	1.151
Požeško-slavonska	56	66.256	1.183
Brodsko-posavska	184	137.487	747
Zadarska	2.083	168.213	81
Osječko-baranjska	366	272.673	745
Šibensko-kninska	323	99.210	307
Vukovarsko-srijemska	223	150.985	677
Splitsko-dalmatinska	1.397	447.747	321
Istarska	1.144	209.573	183
Dubrovačko-neretvanska	340	121.816	358
Međimurska	301	109.232	363
Grad Zagreb	2.665	807.254	303

Izvor: DZS, Završene zgrade i stanovi 2019.

U Krapinsko-zagorskoj županiji prosječan broj stanovnika po novoizgrađenom stanu odskače za 38 % od prosječnog broja za Sjevernu Hrvatsku, dok u odnosu na Republiku Hrvatsku odskače za 125,6 %. U promatranom razdoblju, od 2016. godine do 2019. godine, u Republici Hrvatskoj izgrađen je sveukupno 46.231 stan s prosjekom od 9.246 godišnje. Na području Sjeverne Hrvatske broj novoizgrađenih stanova u istom razdoblju iznosi 5.864 s prosjekom od 1.173 stanova godišnje. U Krapinsko-zagorskoj županiji, u razdoblju 2016. – 2019. godine, izgrađeno je ukupno 615 stanova, prosječno 123 novih stanova godišnje.

Zaključak

Kvalitetno stanovanje podrazumijeva osiguravanje potrebnih sadržaja u susjedstvu, mobilnost i dostupnost javne mreže te društvene infrastrukture. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Krapinsko-zagorska županija u usporedbi sa županijama Sjeverne Hrvatske ima najmanje izgrađenih zgrada (151 u 2020. godini). Također jedna je i od županija s najmanje izgrađenih stanova na godišnjoj razini. Najviše završenih stanova na području Republike Hrvatske očekivano je u gradu Zagrebu. Uz Grad Zagreb još se ističu Zadarska, Splitsko-dalmatinska i Istarska županija.

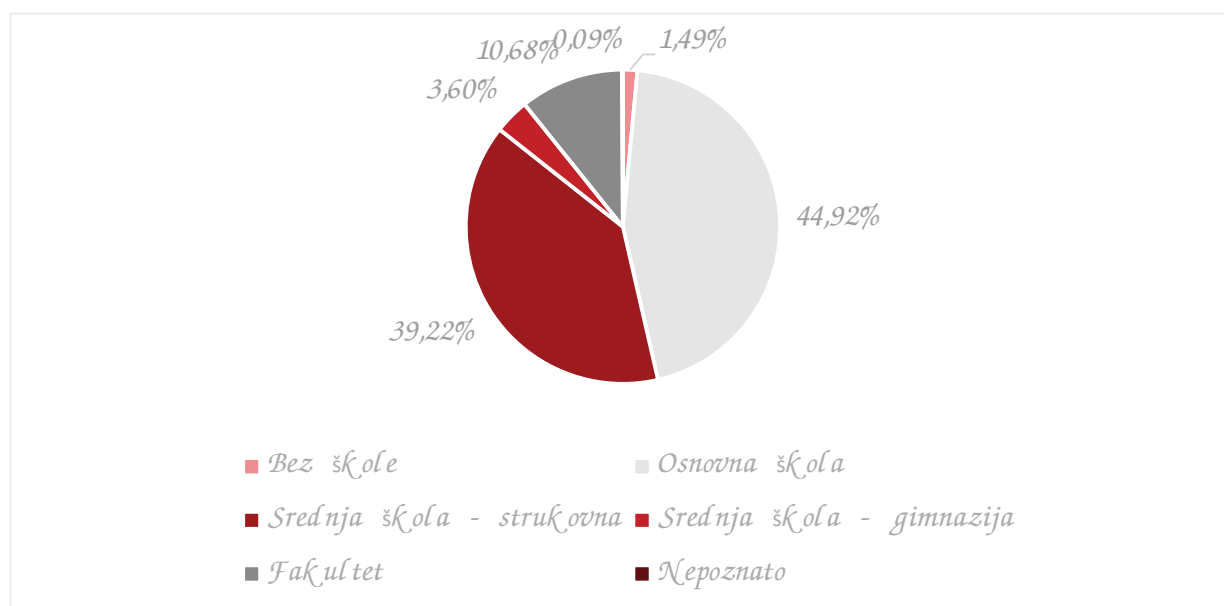
9. OBRAZOVANJE

9.1. Obrazovna struktura

Odgoj i obrazovanje ključni su elementi gospodarskog i društvenog razvoja čija važnost u suvremenom društvu sve više raste. Adekvatno obrazovana radna snaga više je no ikad nužna pretpostavka za postizanje željenog gospodarskog rasta te kulturnog i društvenog razvoja.

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92 %). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22 %), dok je 3,60 % osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68 % stanovništva⁵³.

Grafikon 20. Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije (2011.)

Izvor: DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011.

9.2. Predškolski odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj organizira se i provodi za djecu od navršениh šest mjeseci života do polaska u osnovnu školu. Na području Krapinsko-zagorske županije djeluje 29 dječjih vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Na području županije u devet ustanova provodi se program predškole za djecu koja nisu polaznici vrtića.

Tablica 55. Popis ustanova predškolskog odgoja koje djeluju na području Krapinsko-zagorske županije

NAZIV USTANOVE	OPĆINA/GRAD
1. Dječji vrtić „Bubamara“	Grad Donja Stubica
2. Dječji vrtić „Kesten“	Grad Klanjec
3. Dječji vrtić „Gustav Krklec“	Grad Krapina
4. Dječji vrtić „Mali Kaj“	

⁵³DZS, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011.

https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup02.html

5.	Dječji vrtić „Sunčica“	
6.	Dječji vrtić „Cvrkutić“	Grad Oroslavje
7.	Dječji vrtić „Šlapica“	
8.	Dječji vrtić „Naša radost“	
9.	Dječji vrtić „Zipkica“	Grad Zabok
10.	Dječji vrtić „Uzdanica“	Grad Zlatar
11.	Dječji vrtić „Bedekovčina“	Općina Bedekovčina
12.	Dječji vrtić „Tratinčica“	Općina Desinić
13.	Dječji vrtići „Balončica“	Općina Hum na Sutli
14.	Dječji vrtić „Konjščina“	Općina Konjščina
15.	Dječji vrtić „Maslačak“	Općina Krapinske Toplice
16.	Dječji vrtić „Jaglac“	Općina Kumrovec
17.	Dječji vrtić „Pušlek“	Općina Marija Bistrica
18.	Dječji vrtić „Škrinjica“	Općina Radoboj
19.	Dječji vrtić „Zvirek“	Općina Stubičke Toplice
20.	Dječji vrtić „Rožica“	Općina Veliko Trgovišće
21.	Dječji vrtić „Zlatni dan“	Općina Zlatar-Bistrica
22.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Vladimira Nazora	Općina Budinščina
23.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Matije Gupca Gornja Stubica	Općina Gornja Stubica
24.	Program predškole pri OŠ Pavla Štoosa	Općina Kraljevec na Sutli
25.	Program predškolskog odgoja pri Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice
26.	Program predškole pri OŠ Franje Horvata Kiša	Općina Lohor
27.	Program predškole pri OŠ Mače	Općina Mače
28.	Program predškole pri OŠ Ljudevita Gaja	Općina Mihovljan
29.	Program predškolskog odgoja pri OŠ Sveti Križ Začretje	Općina Sveti Križ Začretje
30.	Program predškole pri OŠ Lijepa naša	Općina Tuhelj

Izvor: Zagorska razvojna agencija, 2019. godina

Što se tiče prostornog razmještaja vrtića, u 5 jedinica lokalne samouprave ne postoji dječji vrtić (Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Novi Golubovec, i Zagorska Sela). Djeca s područja navedenih jedinica lokalne samouprave polaznici su odgojno-obrazovnog programa predškolskog odgoja u drugim ustanovama ili susjednim jedinicama lokalne samouprave.

U 2021. godini otvoreni su novi dječji vrtići u Budinščini, Đurmancu, Gornjoj Stubici, Lohoru, Maču, Mariji Bistrici, Mihovljanu, Svetom Križu Začretje i Tuhelju te u Gradu Klanjcu, dok su postojeći vrtići u gradovima Zlataru i Oroslavju rekonstruirani i dograđeni. Izgradnja vrtića sufinancirana je sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“.

Programi predškolskog odgoja mogu se ostvarivati pri osnovnim školama, kao kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi (igraonice), pri knjižnicama, zdravstvenim, socijalnim, kulturnim i sportskim ustanovama, udrugama te

drugim pravnim i fizičkim osobama – obrtnicima. U većini slučajeva boravak djece u vrtićima sufinanciraju JLS-ovi u iznosu od 50 posto od ekonomske cijene redovnog programa vrtića.

Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja.

U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području Županije u prosjeku je bilo upisano 141 dijete po vrtiću, a najviše upisane djece po dječjem vrtiću po županijama ima u Virovitičko-podravskoj županiji (248). Na razini Sjeverne Hrvatske (na čijem se području nalazi ukupno 321 vrtić i druge pravne osobe koje se bave predškolskim odgojem) prosječan broj djece po dječjem vrtiću iznosi 84, a za Republiku Hrvatsku taj pokazatelj iznosi 93. Prema prikupljenim podacima dječjih vrtića za pedagošku godinu 2018./2019., u 21 dječjem vrtiću na području Krapinsko-zagorske županije postoje jasličke grupe u koje je upisano ukupno 577 djece. Na području Krapinsko-zagorske županije jedino Dječji vrtić Tratinčica nije imao jasličku grupu u šk. godini 2018./2019.

U odnosu na broj odgojitelja, broj djece po odgojitelju u Krapinsko-zagorskoj županiji u pedagoškoj godini 2019./2020. iznosi 11,58 (Sjeverna Hrvatska = 10,98, Republika Hrvatska = 10,25). Broj potrebnih odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini propisan je Državnim pedagoškim standardom⁵⁴ te ovisi o vrsti i trajanju pojedinog programa. Tako su za provedbu cjelodnevnog programa u trajanju od 7 do 10 sati dnevno predviđena dva odgojitelja s punim radnim vremenom. Također je propisano da broj djece u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini ne može biti veći od 20, odnosno 10 na jednog odgojitelja po skupini. Iako nema značajnijih odstupanja broj odgojitelja u ustanovama predškolskog odgoja u Krapinsko-zagorskoj županiji premalen je i ne udovoljava propisanim pedagoškim standardima.

Tablica 56. Broj upisane djece i zaposlenih odgojitelja i učitelja u dječjim vrtićima

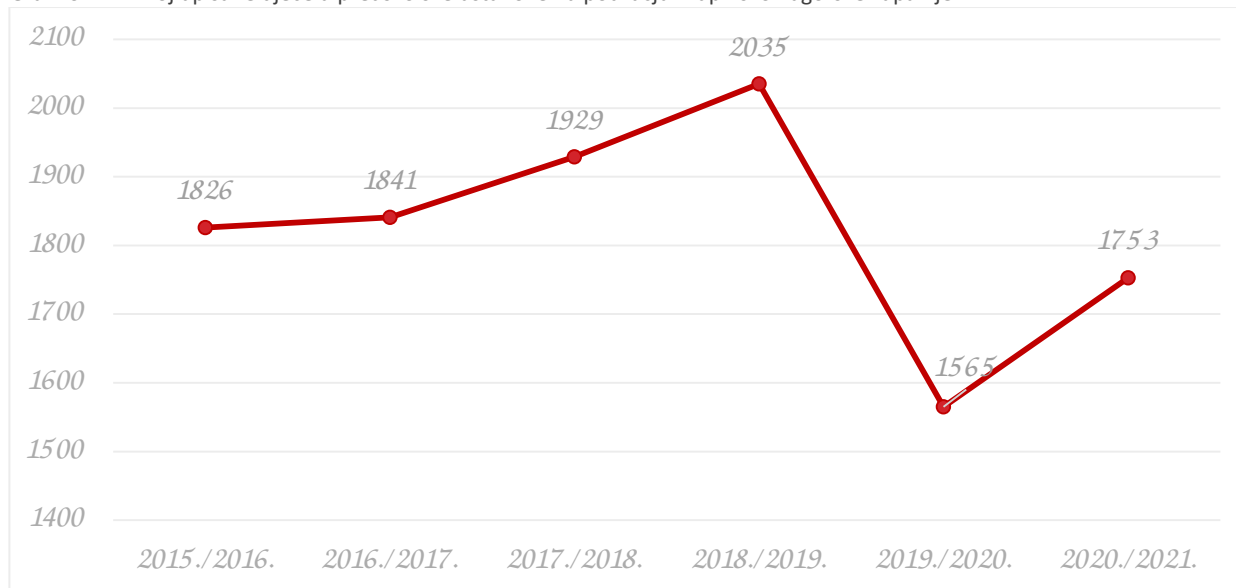
Školska godina	2015./2016.		2016./2017.		2017./2018.		2018./2019.		2019./2020.	
	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji	Broj upisane djece	Odgojitelji i učitelji
KZŽ	3.179	217	3.077	244	3.328	267	3.371	295	3.245	280
Sjeverna Hrvatska	25.087	2.268	26.700	2.179	26.855	2.254	26.743	2.385	26.947	2.452
RH	134.573	11.538	143.878	12.396	139.228	12.601	139.378	13.088	139.682	13.617

Izvor: DZS, Priopćenje, Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju program predškolskog odgoja, početak pedagoške godine 2015./2016., 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. i 2019./2020.

Program predškole obvezan je za svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do šk. godine 2018./2019. upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020. kako je vidljivo u grafikonu u nastavku. U školskoj godini 2019./2020. primjetan je manji broj upisane djece (približno 500 predškolaraca) u odnosu na prethodne godine. U školskoj godini u program predškole upisano je 1.753 djece.

⁵⁴ Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 63/08, 90/10) <http://www.propisi.hr/print.php?id=2561>

Grafikon 21. Broj upisane djece u predškolske ustanove na području Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

U odgojno-obrazovnim ustanovama predškolskog odgoja na području Krapinsko-zagorske županije samo šest ustanova je u školskoj godini 2018./2019. imalo osigurano barem jednog pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju na puno, odnosno pola radnog vremena. Prisutna je izražena potreba za uvođenjem većeg broja pomoćnika za djecu predškolskog odgoja. U školskoj godini 2018./2019. u program predškolskog odgoja upisano je osam puta više djece (61 dijete) no što je pomoćnika za djecu s teškoćama (7,5). Po broju pomoćnika (tri pomoćnika na troje djece u šk. godini 2018./2019.) ističe se program predškole pri Osnovnoj školi Franje Horvata Kiša u Općini Loror koja kontinuirano ima jednak broj pomoćnika za djecu s teškoćama na broj djece kojima je potrebna njihova pomoć.

9.3. Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice te u Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda.

Tablica 57. Popis matičnih i područnih osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije

MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
1.	Osnovna škola Donja Stubica	1.	Osnovna škola Donja Stubica – Područna škola Lepa Ves
		2.	Osnovna škola Donja Stubica – Područna škola Vučak
2.	Osnovna škola Vladimir Bosnar, Stubičke Toplice	-	
3.	Osnovna škola Antuna Mihanovića	3.	Osnovna škola Antuna Mihanovića – Područna škola Lučelnica
4.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina	4.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina – Područna škola Podgora
		5.	Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina – Područna škola Škarićevo
		6.	Osnovna glazbena škola pri Osnovnoj školi Augusta Cesarca
5.	Osnovna škola Ljudevit Gaj u Krapini	7.	Osnovna škola „Ljudevit Gaj“ u Krapini – Područna škola Donja Šemnica
		8.	Osnovna škola „Ljudevit Gaj“ u Krapini – Područna škola Lepajci
6.		9.	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog – Područna škola Martinišće

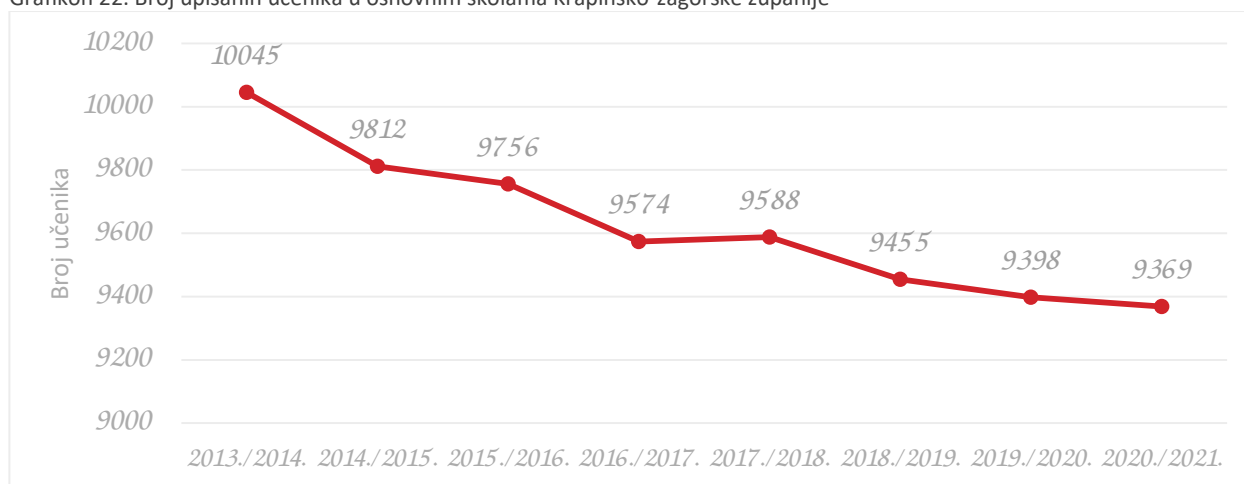
MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog	10.	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog – Područna škola Špičkovina
7.	Osnovna škola Zlatar Bistrica	-	
		11.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Benkovo
		12.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Gorjakovo
8.	Osnovna škola Janka Leskovara	13.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Kostel
		14.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Sopot
		15.	Osnovna škola Janka Leskovara – Područna škola Stipernica
9.	Osnovna škola Bedekovčina	16.	Osnovna škola Bedekovčina – Područna škola Poznanovec
10.	Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički	17.	Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički – Područna škola Orehovica
11.	Osnovna škola Vladimir Nazor Budiščina	18.	Osnovna škola Vladimir Nazor Budiščina – Područna škola Hrašćina
12.	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda	-	
		19.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić – Područna škola Velika Horvatska
13.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić	20.	Osnovna škola Đure Prejca Desinić – Područna škola Vinagora
		21.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Hromec
14.	Osnovna škola Đurmanec	22.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Macelj
		23.	Osnovna škola Đurmanec – Područna škola Putkovec
		24.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Dobri Zdenci
		25.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Dubovec
15.	Osnovna škola Matije Gupca	26.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Hum Stubički
		27.	Osnovna škola Matije Gupca – Područna škola Sveti Matej
		28.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Brezno
		29.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Druškovec
16.	Osnovna škola Viktora Kovačića	30.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Lupinjak
		31.	Osnovna škola Viktora Kovačića – Područna škola Prišlin
17.	Osnovna škola Pavla Štoosa	32.	Osnovna škola Pavla Štoosa – Područna škola Radakovo
18.	Osnovna škola Lijepa naša Tuhelj	-	
19.	Osnovna škola Konjščina	33.	Osnovna škola Konjščina – Područna škola Jertovec
		34.	Osnovna škola Krapinske toplice – Područna škola Gregurovec
20.	Osnovna škola Krapinske Toplice	35.	Osnovna škola Krapinske toplice – Područna škola Mala Erpenja
21.	Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice	-	
22.	Osnovna škola Franje Horvata Kiša	36.	Osnovna škola Franje Horvata Kiša – Područna škola Petrova Gora
23.	Osnovna škola Mače	37.	Osnovna škola Mače – Područna škola Peršaves
		38.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Globočec
24.	Osnovna škola Marija Bistrica	39.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Laz
		40.	Osnovna škola Marija Bistrica – Područna škola Selnica
		41.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan – Područna škola Golubovec
25.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan	42.	Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan – Područna škola Gregurovec

MATIČNA ŠKOLA		PODRUČNA ŠKOLA	
26.	Osnovna škola Oroslavje	43.	Osnovna škola Oroslavje – Područna škola Krušljevo Selo
27.	Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko	44.	Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko – Područna škola Slatina
28.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj	45.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj – Područna škola Jazvine
		46.	Osnovna škola Side Košutić Radoboj – Područna škola Gornja Šemnica
29.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje	47.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Kozjak
		48.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Mirkovec
		49.	Osnovna škola Sveti Križ Začretje – Područna škola Sekirišće
30.	Osnovna škola Veliko Trgovišće	50.	Osnovna škola Veliko Trgovišće – Područna škola Dubrovčan
		51.	Osnovna škola Veliko Trgovišće – Područna škola Strmec
31.	Osnovna škola Ante Kovačića	52.	Osnovna škola Ante Kovačića – Područna škola Donja Batina
		53.	Osnovna škola Ante Kovačića – Područna škola Martinščina
32.	Osnovna škola Belec	54.	Osnovna škola Belec – Područna škola Petruševac
33.	Osnovna škola Gornje Jesenje	-	
34.	Osnovna škola Josipa Broza	-	

Izvor: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019. <http://mzos.hr/dbApp/prehled.aspx?search=2&appName=OS>

Prema podacima upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu u školskoj godini 2020./2021. u osnovne škole je upisano 9.369 učenika. Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Pad broja učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj traje već četvrt stoljeća⁵⁵.

Grafikon 22. Broj upisanih učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na području Krapinsko-zagorske županije u školskoj godini 2019./2020. u osnovno školskom sustavu u prosjeku po školi ima 108 učenika, dok u županijama Sjeverne Hrvatske u prosjeku svaku školu pohađa 151 učenik. Smanjenje broja upisane djece u osnovne škole zabilježeno je i u svim županijama Sjeverne Hrvatske. Najviše učenika po školi ima u Zagrebačkoj županiji (196 učenika) te Varaždinskoj županiji (181 učenik). Najmanje upisane djece po školi ima u Virovitičko-podravskoj županiji (76 učenika) i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (82 učenika).

⁵⁵ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-02_01_2020.htm

Tablica 58. Broj učenika i učitelja u osnovnim školama na početku školske godine 2019./2020.

ŽUPANIJA	BROJ ŠKOLA (matične i područne)	BROJ RAZREDNIH ODJELA	UČITELJI	BROJ UČENIKA (od 1-8.razred)
Krapinsko-zagorska	87	606	1.094	9.402
Zagrebačka	130	1.361	2.352	25.474
Varaždinska	74	788	1.442	13.290
Koprivničko-križevačka	92	533	968	8.508
Međimurska	59	580	1.098	9.278
RH	2.103	18.403	35.043	314.148

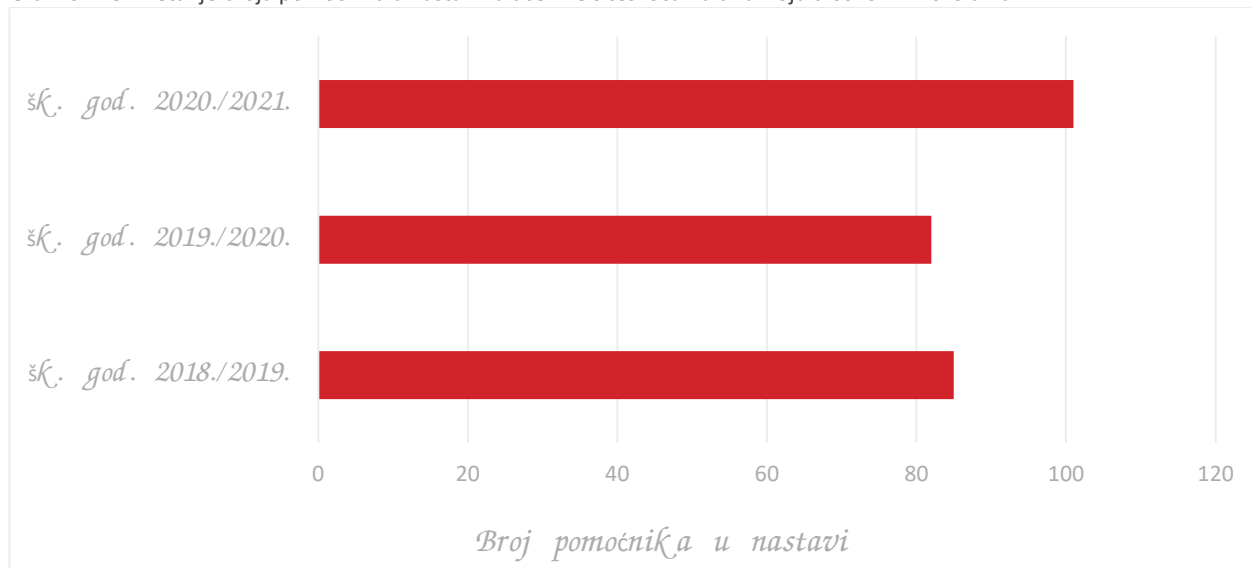
Izvor: Osnovne škole kraj šk. g. 2018./2019. i početak školske godine 2019./2020., DZS

Krapinsko-zagorska županija veliku pažnju pridaje djeci koja imaju posebne odgojno-obrazovne potrebe, kako djeci s poteškoćama, tako i darovitoj djeci. S ciljem poboljšanja uvjeta školovanja darovite djece osnovana je Radna skupina za podršku darovitim učenicima Krapinsko-zagorske županije „Futura“ koju sačinjavaju odgojno-obrazovni djelatnici koji kroz informiranje javnosti i organizaciju radionica za darovite učenike rade na unapređenju podrške te promicanju prava i potreba darovitih učenika Krapinsko-zagorske županije. Članovi radne skupine sastaju se više puta godišnje te donose plan aktivnosti rada za poticanje darovitosti kod djece za svaku školsku godinu te su tako početkom 2020. godine dogovorene nove aktivnosti koje bi se planirale u sljedećoj školskoj godini 2020./2021., kao što je kontinuirano održavanje radionica subotom iz različitih područja u školama koje su bile partneri u sklopu projekta Lumen i u okviru kojeg su se educirale i specijalizirale za određena područja definirana s ciljem prepoznavanja i usmjeravanja darovitosti učenika.

Krapinsko-zagorska županija je kao nositelj u razdoblju od lipnja 2017. godine do lipnja 2019. godine provodila projekt „LUMEN“ koji je sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda U sklopu provedbe projekta održane su edukacije o prepoznavanju i usmjeravanju darovitih učenika za više od 400 nastavnika, stručnih suradnika i predstavnika institucija. Edukacije su bile usmjerene na upoznavanje novih metoda, strategija i alata za prepoznavanje darovitosti, načina uvođenja novih pristupa u postojeću praksu te praćenje i evaluacija darovitih učenika. Pružena je podrška nastavnicima, profesorima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola koji su u okviru pet tematskih područja (društveno-humanističko-jezično, matematičko-informatičko-tehničko, umjetničko, prirodoslovlje te razredna nastava i stručni suradnici) stekli nova znanja i vještine te razvili inovativne sadržaje za rad s darovitim učenicima. Edukacije su provedene u radu s ukupno 160 učenika u 9 škola na području Krapinsko-zagorske županije koje su po završetku projekta (lipanj 2019. godine) postale Centar izvrsnosti. Osim edukacija s djecom kroz projekt Lumen educiralo se iz područja poticanja darovitosti velik broj odgojno obrazovnih djelatnica i djelatnika. Nastali su programi poticanja darovitosti iz matematičko-informatičko, umjetničkog, prirodoslovnog i društveno-humanističkog područja koji se mogu preuzeti na web platformi <https://kzz-lumen.net/>). Programi se koriste u školama i zahvaljujući projektu sve više škola prepoznaje potrebu kontinuiranog rada s darovitom djecom.

Za učenike s teškoćama u razvoju utvrđuje se primjerni program obrazovanja, te se po potrebi uključuju i pomoćnici u nastavi, odnosno stručni komunikacijski posrednici. Na prostoru Krapinsko-zagorske županije se aktivno osiguravaju PUN i SKP preko tri modela: putem projekata udruga (natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja), iz sredstava Europskog socijalnog fonda – projekt Baltazar (od šk. god. 2014./2015.), te prema modelu da se 50% sredstava osigurava iz proračuna KZZ i 50% iz proračuna JLS na kojoj učenik s teškoćama ima prebivalište Projekt „Baltazar“ provodi se u kontinuitetu od školske godine 2014./2015. Projektom „Baltazar 4“, koji se provodio od školske godine 2017./2018. do 2020./2021., osigurana je potrebna podrška za ukupno 60 učenika s teškoćama u razvoju putem zapošljavanja 60 pomoćnika u nastavi u osnovnim i srednjim školama županije u razdoblju od šk. g. 2017/2018. do 2020/2021. godine. U školskoj godini 2020./2021. 101 pomoćnik u nastavi pružio je podršku u obrazovanju učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama na području Krapinsko-zagorske županije. U školskoj godini 2021./2022. cilj je kroz projekt „Baltazar 5“ osigurati 80 pomoćnika u nastavi/stručna komunikacijska posrednika za 88 učenika s poteškoćama u razvoju u 26 osnovnih i 6 srednjih škola. Provedbom projektnih aktivnosti stvorit će se preduvjeti za lakše uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u okolinu, lakše svladavanje nastavnog procesa te socijalizaciju i razvoj.

Grafikon 23. Kretanje broja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnim školama

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Učenicima osnovnih škola omogućeno je uključivanje u izvanškolske aktivnosti s naglaskom na razvoj ključnih kompetencija te građanskog odgoja i obrazovanja. Građanski odgoj i obrazovanje u Krapinsko-zagorskoj županiji do šk. g. 2019./2020. provodio se parcijalno, a počeci sežu još u 1999. godinu kada je donesen Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Od 2005. godine učitelji i srednjoškolski profesori zagorskih škola bili su uključeni u edukacije i određene aktivnosti u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje. Niz godina se provodi Projekt građanin te se od 2005. godine prijavljuju i projekti učenika škola s područja županije za državne smotre. Krapinsko-zagorska županija je među prve tri županije koja kontinuirano provodi županijske smotre projekata od 2008. godine, a koja se u školama provodi kroz module, kao obvezna međupredmetna tema te kao izvannastavna i izvanškolska aktivnost. Od školske godine 2019./2020. temeljem ovakvog modela Građanski odgoj uveden je u 30 škola na području županije kao izvanškolska aktivnost, u kojoj sudjeluje više od 380 učenika.

Krapinsko-zagorska županija zajedno sa svojim općinama i gradovima financira nabavu radnih bilježnica za obvezne i izborne predmete za učenike osnovnih škola. Za šk. g. 2019./2020. financijska sredstva za nabavu udžbenika su odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, sukladno Zakonu o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu NN 1146/18, čl. 10., st.6. osigurana u Državnom proračunu. Udžbenike za obvezne i izborne predmete nabavljaju škole pa su udžbenici njihovo vlasništvo, a predaju se učenicima na korištenje.

S obzirom na tendencije informatizacije školskog sustava Republike Hrvatske, Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, započela je s provedbom pilot projekta „e-škole: Uspostava sustava razvoja digitalno zrelih škola“ u kojoj je sudjelovalo šest osnovnih i dvije srednje škole s područja Krapinsko-zagorske županije. Na temelju iskustava i rezultata pilot projekta CARNET je u rujnu 2018. godine započeo s provedbom druge faze programa „e-škole: Razvoj sustava digitalno zrelih škola (II. faza)“ kojom će se digitalno transformirati nastavni i poslovni procesi u svim školama u Republici Hrvatskoj financiranim iz državnoga proračuna.

Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv, još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. U 2019. godine završena je energetska obnova Osnovne škole Janka Leskovara u Pregradi, Osnovne škole Viktora Kovačića u Humu na Sutli te Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku. Energetski su obnovljene i Osnovna škola Mače, Osnovna škola Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnova škola Josipa Broza u Kumrovcu, Osnovna škola Đurmanec, Osnovna škola Janka Leskovara Pregrada, Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli, Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok te osnovna i srednja škola u Konjščini i Srednja škola Bedekovčina. Obnovljene su također i toplinske ovojnice u Osnovnoj školi Mače, Područnoj školi Lučelnica⁵⁶ i Područnoj školi Sveti Matej⁵⁷. Zbog velikog broja učenika u 21 od 34 matične osnovne škole nastava se provodi u dvije smjene koje se rotiraju.

⁵⁶ Područna škola Osnovne škole Antuna Mihanovića Klanjec

⁵⁷ Područna škola Osnovne škole Matija Gubec Gornja Stubica

U školskoj godini 2020./2021. samo 7 osnovnih škola imalo je osiguran program produženog boravka. Produženi boravak je posebni oblik odgojno-obrazovnog rada koji se organizira za učenike izvan redovite nastave. Može se izvoditi i u vrijeme odmora za učenike, što se propisuje školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom.

Tablica 59. Broj učenika u produženom boravku u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

ŠK. GODINA	BROJ ŠKOLA	BROJ UČENIKA
2019./2020.	4	105
2020./2021.	7	148

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

9.4. Srednjoškolski odgoj i obrazovanje

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 9 ustanova srednjoškolskog obrazovanja i Glazbena škola Pregrada čiji je osnivač Grad Pregrada. Osnivači su Krapinsko-zagorska županija (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi, a provode se programi trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja (program za medicinsku sestru, odnosno medicinskog tehničara opće njege). Glazbeni program izvodi se također u Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok (ŠUDIGO).

Tablica 60. Ustanove srednjoškolskog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije

NAZIV USTANOVE	OPĆINA/GRAD
1. Srednja škola Krapina	Grad Krapina
2. Srednja škola Zabok	Grad Zabok
3. Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok	
4. Gimnazija Antuna Gustava Matoša	
5. Srednja škola Pregrada	Grad Pregrada
6. Srednja škola Bedekovčina	Općina Bedekovčina
7. Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda	Općina Budinščina
8. Srednja škola Konjščina	Općina Konjščina
9. Srednja škola Oroslavje	Grad Oroslavje
10. Srednja škola Zlatar	Grad Zlatar

Izvor: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ŠeR – Školski e-Rudnik

Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne i umjetničke (glazbene, likovne) škole. Gimnazija Antuna Gustava Matoša u Zaboku jedina je srednja škola koja je isključivo samo gimnazija, dok gimnazijski program postoji još u četiri srednje škole na području Krapinsko-zagorske županije (Srednja škola Krapina, Srednja škola Pregrada, Srednja škola Oroslavje, Srednja škola Zlatar). Srednje škole s gimnazijskim programima provode obrazovanje općeg, jezičnog, prirodoslovnog te prirodoslovno-matematičkog smjera.

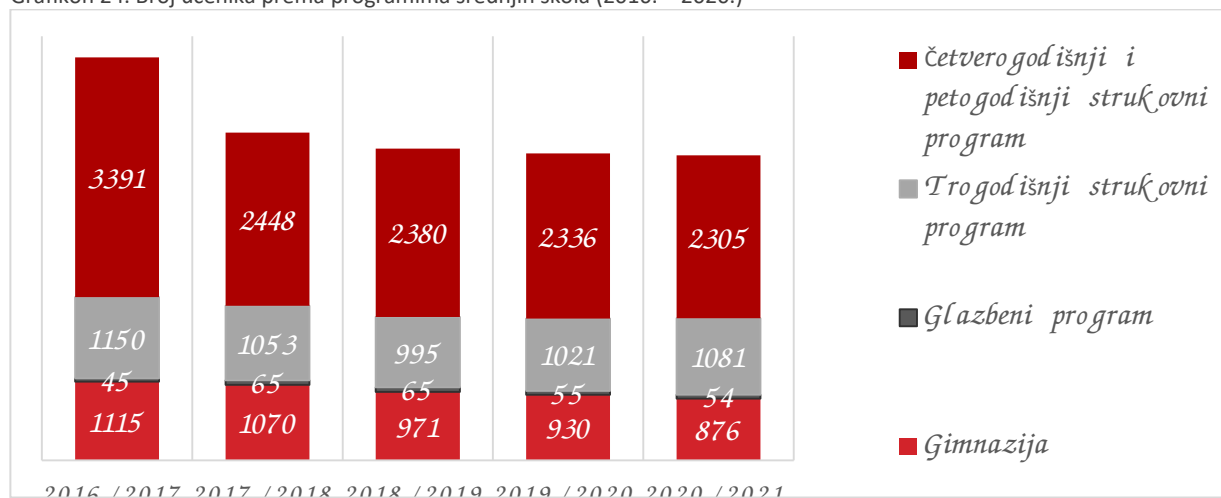
Srednje škole u Bedekovčini i Pregradi provode petogodišnji program za medicinske sestre i tehničare. Od četverogodišnjih srednjoškolskih programa na području županije provode se strukovni programi za zanimanja ekonomist, komercijalist, upravni referent, hotelijersko turistički tehničar, turističko-hotelijerski komercijalist, kao i programi obrazovanja iz područja elektrotehnike (tehničar za mehatroniku, tehničar za računalstvo, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom) i strojarstvo (računalni tehničar za strojarstvo, strojarski računalni tehničar). Osim toga srednjoškolske institucije obrazuju učenike za zanimanje agrotehničara, tehničara za logistiku i špediciju i arhitektonskog te građevinskog tehničara. Programi iz područja zdravstva obrazuju učenike za zanimanje fizioterapeuskog, farmaceutskog te dentalnog tehničara.

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok provodi četverogodišnje programe iz područja likovne i glazbene umjetnosti čime je učenicima omogućeno stjecanje znanja i vještina za zanimanje grafički dizajner, industrijski dizajner ili dizajner odjeće. Navedeni programi provode se u okviru programa likovna umjetnost i dizajn (do izbora zanimanja) prema kojem svi učenici u I. godini obrazovanja pohađaju zajednički program, a u II. godini se opredjeljuju za jedno od navedenih zanimanja. Od ostalih programa učenici mogu odabrati jedno od zanimanja iz područja audiovizualnog oblikovanja (web dizajner, medijski tehničar,

grafički tehničar) ili iz područja glazbene umjetnosti koje podrazumijeva općeobrazovni i stručni dio. Općeobrazovni dio programa učenici mogu pohađati u postojećim razrednim odjelima likovne umjetnosti i dizajna ili audiovizualnog oblikovanja, ali i u drugoj srednjoj školi ili gimnaziji, a upisati samo stručni dio glazbenog programa.

Na području Krapinsko-zagorske županije sedam srednjih škola provodi trogodišnje programe obrazovanja za zanimanje: prodavač, kuhar, konobar, slastičar, pomoćni kuhar i slastičar, kozmetičar, frizer, cvjećar, njegovatelj, poljoprivredni gospodarstvenik, pomoćni vrtlar, elektroinstalater, elektromehaničar, autoelektričar, automehatroničar, autolakirer, mehaničar poljoprivredne mehanizacije, CNC operater, bravar, rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima, kao i za zanimanja zidar, monter suhe gradnje, stolar, tokar, tesar, keramičar-oblaagač, soboslikar ličilac dekorater, soboslikar ličilac, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, vodoinstalater, strojobravar.

Grafikon 24. Broj učenika prema programima srednjih škola (2016. – 2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Promatrajući kretanje broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast zanimanja učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja (posebice u šk. g. 2020./2021.), što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. Programi obrazovanja u trogodišnjem trajanju pripremaju učenike za rad u industriji, gospodarstvu i obrtništvu s primarnim ciljem pripreme učenika za rad u određenom zanimanju, uz naglasak na brzo uključivanje na tržište rada.

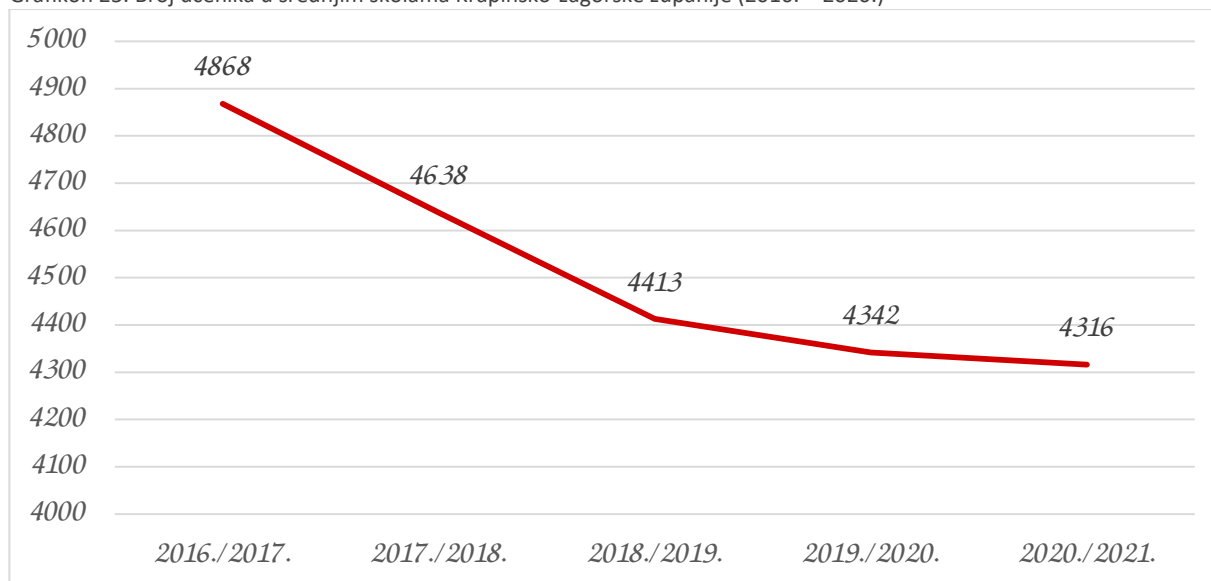
Broj upisanih učenika u srednje škole Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2015./2016. godine do 2020./2021. godine opada što je posljedica dugogodišnjih negativnih demografskih kretanja na regionalnoj i nacionalnoj razini. Odlukom o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2020./2021. Ministarstva znanosti i obrazovanja u 11⁵⁸ srednjih škola Krapinsko-zagorske županije predviđeno je 1.415 upisnih mjesta u ukupno 67 razrednih odjela⁵⁹.

Upis učenika vrši se elektroničkim načinom putem mrežne stranice Nacionalnoga informacijskog sustava prijave i upisa u srednje škole (www.upisi.hr), a na temelju natječaja za upis koji raspisuju i objavljuju škole. Broj upisnih mjesta u skladu je s brojem učenika koji završavaju 8. razred osnovne škole uvećan za 200 s obzirom da upisno područje za srednje škole nije ograničeno već je jedinstveno za cijelu državu te je učenicima iz drugih županija omogućeno da upišu srednju školu u Krapinsko-zagorskoj županiji. To vrijedi i za upis učenika iz Krapinsko-zagorske županije u srednju školu neke druge županije.

⁵⁸ Broj se odnosi na popis srednjih škola u Krapinsko-zagorskoj županiji, uključujući i Glazbenu školu Pregrada.

⁵⁹MZO, Odluka o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2020./2021. (NN 62/2020) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_62_1240.html

Grafikon 25. Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije (2016. – 2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

U školskoj godini 2020./2021. prosječan broj učenika po srednjoj školi u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 432. S obzirom na nedostatne kapacitete većina srednjih škola radi u dvije smjene, a samo dvije škole rade u jednoj smjeni koja se ne rotira (Gimnazija Antuna Gustava Matoša u Zaboku te Srednja škola Konjščina). Početku školske godine 2019./2020. na razini Sjeverne Hrvatske prosječan broj učenika po srednjoj školi iznosi 432 učenika, a na razini Republike Hrvatske 360.

Iako se broj učenika smanjuje, i dalje u većini slučajeva nedostaje infrastruktura za adekvatno održavanje nastave. Nastavak ulaganja u modernizaciju programa, opreme i pomagala za održavanje nastave i prilagođavanje suvremenim izazovima u (strukovnom) obrazovanju važna su pretpostavka daljnjeg unaprjeđenja srednjoškolskih programa. Pozitivan pomak vidljiv je u pogledu izgradnje i opremanja lokalne računalne mreže srednjih škola Krapinsko-zagorske županije kroz projekt „e-škole“ Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET. Projektom će se uspostaviti i opremiti lokalna računalna mreža škole koja će biti korištena u nastavnim i poslovnim procesima škole. Većina srednjih škola etablirane su obrazovne ustanove s brojnim uspjesima svojih učenika i nastavnika, nizom provedenih projekata sufinanciranih s nacionalne i europske razine te bogatim izvanškolskim programima.

Krapinsko-zagorska županija već dugi niz godina dodjeljuje županijske stipendije učenicima srednjih škola i studentima koji imaju prebivalište na području Krapinsko-zagorske županije. Stipendije se dodjeljuju putem natječaja za dodjelu stipendija koji provodi Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, a županijske stipendije se dodjeljuju u tri kategorije: stipendije za nadarene učenike i studente, stipendije za učenike i studente po socijalnom kriteriju te stipendije za učenike i studente koji se školuju za deficitarna zanimanja⁶⁰.

U protekle tri godine broj upisanih učenika u obrazovni program deficitarnih zanimanja porastao je s 49 (šk. g. 2017./2018.) na 117 u šk. g. 2019./2020. dok se u školskoj godini 2020./2021. ta brojka malo smanjuje te broj učenika koji upisuju obrazovni program deficitarnih zanimanja iznosi 93. Uz stipendije Županije za učenike koji upisuju obrazovne programe deficitarnih zanimanja, velik utjecaj na popularizaciju upisa deficitarnih zanimanja može se pripisati i provedbi promotivnih aktivnosti u organizaciji Krapinsko-zagorske županije, županijske Obrtničke komore, Hrvatske gospodarske komore – Županijska komora Krapina te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina u suradnji sa srednjim školama Krapinsko-zagorske županije. Promocija deficitarnih zanimanja putem brošura i održavanja sajma poslova provodi se i projektom „ENTER-Entrepreneurship for Employment“ čiji je nositelj Zagorska razvojna agencija., a provedba je započela u 2018. godini.

⁶⁰KZŽ, Pravilnik o uvjetima, kriterijima i postupku dodjele stipendija redovitim učenicima srednjih škola i studentima s područja Krapinsko-zagorske županije <http://www.kzz.hr/pravilnik>

Tablica 61. Pregled strukture upisa deficitarnih zanimanja u srednjim školama (2017. – 2020)

DEFICITARNO ZANIMANJE	Školska godina 2017./2018.	Školska godina 2018./2019.	Školska godina 2019./2020.	Školska godina 2020./2021.
zidar/zidarica	0	5	0	0
tesar/tesarica	5	0	0	3
stolar/stolarica	7	8	8	8
monter/monterka suhe gradnje	12	0	0	0
tokar/tokarica	8	0	0	0
bravar/bravarica	17	0	0	0
keramičar/keramičarka	0	7	11	8
vodoinstalater/vodoinstalaterka	0	14	9	5
konobar/konobarica	0	19	21	6
kuhar/kuharica	0	0	37	30
strojobravar/strojobravarica	0	0	13	8
autolimar/autolimarica	0	0	0	0
autolakirer/autolakirerica	0	0	6	4
instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije	0	0	12	9
vozač motornog vozila/vozačica motornog vozila	0	0	0	12
UKUPNO	49	53	117	93

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021

Srednje škole Krapinsko-zagorske županije razmještene su u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima lokalnog stanovništva, u općinama i gradovima s većim brojem stanovnika te su dobro prometno povezane. Troškovi javnog linijskog prijevoza, u cestovnom i željezničkom prijevozu, redovitih učenika srednjih škola koji imaju prebivalište ili boravište na području Krapinsko-zagorske županije udaljeno od škole više od 5 kilometara, sufinanciraju se iz državnog proračuna (75 %) ⁶¹ i iz proračuna Županije (12,5 %). Preostalih 12,5 % sufinanciraju JLS-ovi, ukoliko odluče sufinancirati učeničke prijevozne karte. Uz spomenuto, na područjima gdje nema odgovarajućeg javnog prijevoza iz županijskog proračuna se sufinancira prijevoz učenika drugim oblikom prijevoza.

Za učenike koji stanuju unutar tri kilometra od škole jedan od glavnih problema su neosigurane prometnice (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.

Uz srednje škole u Bedekovčini i Pregradi postoje učenički domovi u koje se može smjestiti do 311 ⁶² učenika (svake školske godine popunjenost je oko 90 %). Iako postojeći kapaciteti učeničkih domova zadovoljavaju potrebe, iz godine u godinu roditelji izražavaju želju za otvaranjem učeničkih domova u Krapini i Zaboku.

9.5. Visoko obrazovanje

Ustanove visokog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije nalaze se u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija.

U prostoru Srednje škole Pregrada djeluje dislocirani studij Sestrinstva *Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek*, dok u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Zaboku djeluje dislocirani studij Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu *Fakulteta*

⁶¹ Odluka o kriterijima i načinu financiranja troškova javnog prijevoza redovitih učenika srednjih škola za školsku godinu 2020./2021. (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_94_1781.html)

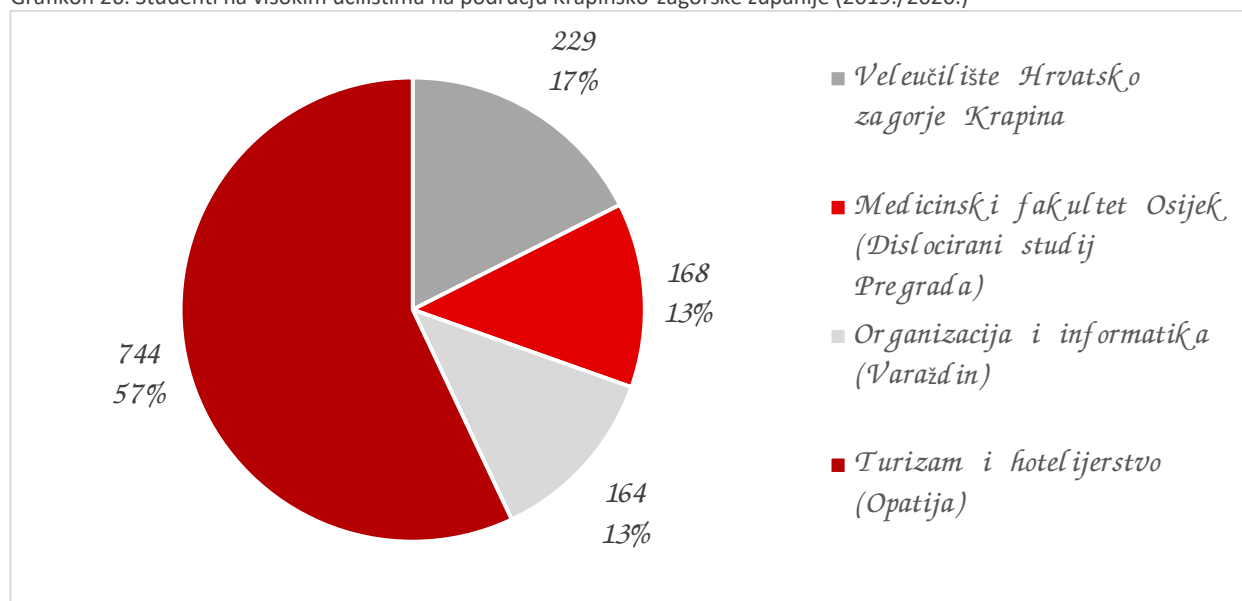
⁶² Podaci preuzeti sa službenih stranica Srednje škole Bedekovčina i Srednje škole Pregrada. <http://ss-bedekovcina.skole.hr/skola/dom> i <https://sspregrada.hr/o-skoli/>

za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Učiteljski studij Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayer iz Osijeka te dislocirani studij Primjene informacijske tehnologije u poslovanju Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu.

Kao autonomna visokoškolska institucija izdvaja se *Veleučilište Hrvatsko Zagorje u Krapini* pri kojem se izvode studijski programi informatike, operativnog menadžmenta i prometne logistike. Ugovorom o poslovnoj suradnji i najmu prostora s *Pučkim otvorenim učilištem Krapina* te Ugovorom o zakupu poslovnog prostora sa *Srednjom školom Krapina* osiguran je sav potreban prostor i oprema za rad studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja u provedbi sva tri studijska programa Veleučilišta.

U akademskoj godini 2019./2020. studijske programe spomenutih visokih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije upisalo je 1.305 studenata, a postotak od ukupnog broja prema navedenim visokim učilištima prikazan je sljedećim grafikonom. U odnosu na prethodnu akademsku godinu broj upisanih studenata porastao je za 79. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske.

Grafikon 26. Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije (2019./2020.)

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2020.

U akademskoj godini 2019./2020., 4.130 studenata s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji upisalo je stručni ili sveučilišni studij. U razdoblju od 2015./2016. do 2018./2019. godine vidljiv je pad prosječnog broja studenata na 1.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (od 32 studenata na 1.000 stanovnika u akademskoj godini 2015./2016. do prosjeka od 30 studenata na 1.000 stanovnika u akademskoj godini 2018./2019. godini). U promatranoj godini, broj studenata na 1.000 stanovnika je porastao i iznosio je 33.

Prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku za 2019. godinu, 893 studenata s područja Krapinsko-zagorske županije završila su sveučilišni ili stručni studij. U promatranom razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno manje odstupanje (pokazatelj za 2015. g. = 935; 2016. g. = 930; 2017. g. = 916 studenata; 2018. g. = 926). Broj diplomiranih studenata na 1.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini iznosi 7⁶³.

⁶³ Za broj stanovnika uzeta je procjena DZS-a za 2019. godinu

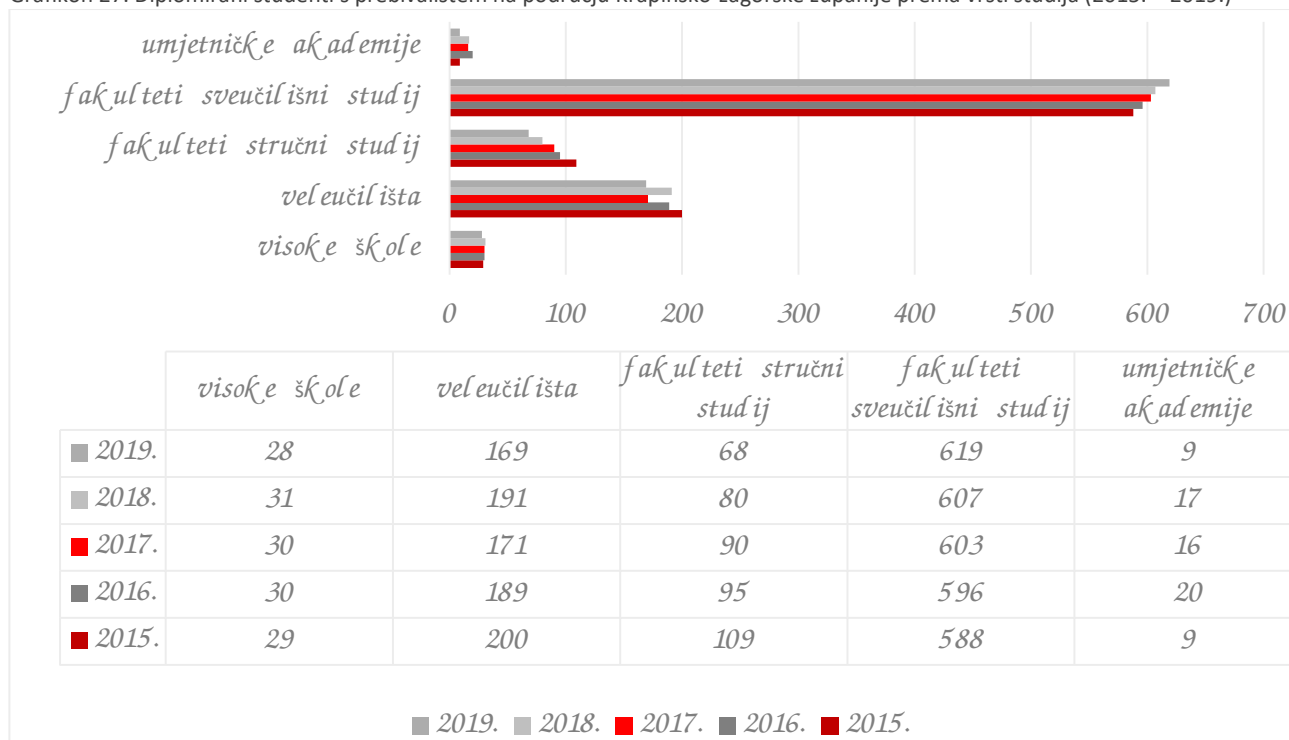
Tablica 62. Upisani studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji te s prebivalištem u nekoj drugoj županiji RH na studije koji se izvode u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)

Naziv ustanove visokog obrazovanja i studijskog programa		2015. /2016.		2016. /2017.		2017. /2018.		2018. /2019.		2019 /2020.	
		Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a	Prebivalište u KZZ-u	Prebivalište izvan KZZ-a
Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina	Informatika	42	11	-	-	32	19	15	6	41	19
	Prometna logistika	49	17	-	-	37	17	37	12	53	16
	Operativni menadžment	97	22	-	-	67	6	53	6	89	11
Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo (Osijek)	Sestrinstvo	58	62	-	-	90	58	94	80	99	69
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (Opatija)	Turizam i hotelijerstvo	205	150	-	-	114	105	1045	98	104	640
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (Osijek)	Učiteljski fakultet	6	9	-	-	25	43	14	3	n/a	n/a
Fakultet organizacije i informatike (Varaždin)	Informatika	87	117	-	-	74	152	63	112	65	99

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, 2021.

Grafikon u nastavku prikazuje raspodjelu diplomiranih studenata s obzirom na vrstu studija u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Kako je već navedeno, u odnosu na tri prethodne godine, u 2019. godini je zabilježeno smanjenje broja diplomiranih studenata – 893 studenata – od kojih je 619 završilo sveučilišni studij, a 68 stručni studij. Većina diplomiranih studenata, gotovo 70 %, bili su redoviti studenti. S obzirom na prebivalište, najviše je diplomiranih studenata s prebivalištem u gradu Krapini (107) te Zaboku (82), a od općina u Bedekovčini (43), Svetom Križu Začretju (44) te u Krapinskim Toplicama i Gornjoj Stubici gdje je zabilježeno po 36 diplomiranih studenata u 2019. godini.

Grafikon 27. Diplomirani studenti s prebivalištem na području Krapinsko-zagorske županije prema vrsti studija (2015. – 2019.)

Izvor: DZS, Gradovi u statistici

S ciljem smanjenja strukturne neusklađenosti između ponude rada i potražnje za radom Hrvatski zavod za zapošljavanje izrađuje Plan i metodologiju praćenja, analize i predviđanja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima te daje Preporuku za obrazovnu upisnu politiku. Prema Preporuci za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja za 2020. godinu u Krapinsko-zagorskoj županiji broj upisanih i stipendiranih studenata treba smanjiti u sljedećim obrazovnim programima: stručni studij poslovne ekonomije te poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu, kao i sveučilišni studij poslovne ekonomije. Obrazovni programi u kojima je potrebno povećati broj upisanih i stipendiranih studenata su stručni studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, sveučilišni studij medicine, farmacije, dentalne medicine, edukacijsko-rehabilitacijski studij, kao i studij strojarstva, građevinarstva, matematike, fizike, biologije, kemije, informatike, logopedije, elektrotehnike te anglistike i germanistike.

Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji – obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritetnog interesa za Županiju. Stipendija za redovite studente koji su u akademskoj godini 2020./2021. upisali studij deficitarnog zanimanja (medicina, farmacija, matematika, fizika, biologija i kemija) iznosi 800,00 kuna mjesečno. Iznos od 700,00 kuna dodjeljuje se i studentima po socijalnom kriteriju (30 studenata) te nadarenim studentima (30 studenata).

9.6. STEM

Veliki broj zanimanja koja potpadaju pod akronim STEM (science, technology, engineering & mathematics) deficitarna su, dobro plaćena, a unatoč tome interes mladih za studiranjem istih ne raste. S obzirom na nedostatak mlade populacije koja želi ići na vrhunske specijalističke studije, potrebno je pronaći način da se potakne mlade u Hrvatskoj na studiranje grana iz oblasti STEM-a, jer se do poslova dolazi znatno brže, a uz to ti su poslovi uglavnom više plaćeni, čak i uvjetima stagnacije gospodarstva. Većina inovacija prije svega rezultat je rada posebno talentiranih pojedinaca. Takvi izuzetni pojedinci mogu kreirati inovacije koje će značajno promijeniti poslovanje ne samo određene organizacije, već i život šire društvene zajednice, pri čemu je identifikacija i usmjeravanje takvih talenata jedna od glavnih zadaća obrazovanja uopće.

Prema podacima Krapinsko-zagorske županije, učenici osnovnih i srednjih škola Krapinsko-zagorske županije u posljednje 3 godine ostvaruju značajna postignuća na državnim i međunarodnim natjecanjima. Prema podacima u tablici koja slijedi vidljivo

je da izvrsnost u pojedinim područjima u školama varira, što uvelike ovisi i o stručnim i administrativnim kapacitetima samih učitelja koji pripremaju učenike za natjecanja. Ujedno, dostignuća u osnovnim školama u STEM području, vidljivo se smanjuju.

Tablica 63. Postignuća učenika osnovnih i srednjih škola – osvojeno I., II. ili III. mjesto na državnim natjecanjima, Krapinsko-zagorska županija

OSNOVNA ŠKOLA			
	2021.	2020.	2019.
STEM područje	4	10	15
društveno-humanistička područja	2	0	0
umjetnost	1	0	2
SREDNJA ŠKOLA			
STEM područje	33	2	24
društveno-humanistička područja	6	0	4
umjetnost	4	0	2

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje, Krapinsko-zagorska županija, lipanj 2021. godine

Formalni sustav obrazovanja ne odgovara potrebama modernog digitalnog društva i razvoja poduzetništva budućnosti, a ograničeni financijski kapaciteti države kao prvog financijera obrazovanja te županije kao osnivača doprinose nemogućnosti jačeg razvoja kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika u STEAM području koji bi bili generatori mini STEAM revolucije na ovom području.

Krapinsko-zagorska županija s partnerima u posljednje četiri godine priprema projekt Znanstveno-edukativno zabavnog centra Zagorje (ZEZ centar Zagorje) u kojem se, posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približava znanost, odnosno omogućuje vizualizacija hrvatskih i svjetskih dostignuća. Prostor ZEZ-a smješten je u Donjoj Stubici te se planira obnoviti dvorac Golubovec kao zaštićeno kulturno dobro unutar kojeg se planira uspostaviti interaktivan muzejski prostor uz multifunkcionalni prostor za centar za poticanje darovitosti i jačanje STE(a)M vještina djece, mladih i odraslih. Drugu funkcionalnu cjelinu čini znanstveni park s igralištem i rekonstruiranom konjušnicom koja će imati funkciju ulaznog prostora te co-working prostora za poticanje poduzetništva mladih. Treća funkcionalna cjelina obuhvaća prilazni put i prostor parkirališta za posjetitelje. Projektom će se stvoriti baza za razvoj STEM vještina kod obje ciljane skupine: učitelj/odgojno-obrazovni radnik te učenik. Uspostavljen regionalni znanstveni centar imat će misiju uspostaviti odnos između znanosti, tehnologije i društva te tu istu misiju prezentirati kroz multidimenzionalni pristup o tome kako će znanost izgledati u budućnosti, radije nego kako je izgledala u prošlosti. Centar će biti otvoren za sve zainteresirane posjetitelje bez obzira na njihovu razinu znanja, opredjeljenje i kulturu, angažirat će dostupne multimedijske alate u službi napredne prezentacije znanosti te facilitiranja interakcije i atrakcije znanosti, umrežit će se sa sličnim organizacijama kako bi se stvorio jači društveni utjecaj i služiti kao centar za cjeloživotno obrazovanje.

9.7. Obrazovanje odraslih

U Krapinsko-zagorskoj županiji u području obrazovanja i prekvalifikacije odraslih koje se provodi kroz formalne i neformalne oblike djeluje više institucija. Osim srednjih škola koje imaju odobrenje za izvođenje programa obrazovanja odraslih (Srednja škola Bedekovčina, Srednja škola Konjščina, Srednja škola Oroslavje te Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok), verificirane programe obrazovanja odraslih provode pučka otvorena učilišta u Krapini, Zaboku i Donjoj Stubici. Pučka otvorena učilišta provode velik broj programa osposobljavanja odobrenih od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja koji se upisuju u matičnu evidenciju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Popis programa osposobljavanja za rad navedeni su u nastavku.

Tablica 64. Programi osposobljavanja pučkih otvorenih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije

Pučko otvoreno učilište Krapina	Pučko otvoreno učilište Zabok	Pučko otvoreno učilište Donja Stubica
1. samostalni knjigovođa	1. pomoćni kuhar	1. računalni operator
2. računalni operater	2. pomoćni konobar	2. samostalni knjigovođa
3. vinogradar-podrumar	3. sobarica	3. obavljanje knjigovodstvenih i računovodstvenih poslova
4. pčelar	4. pomoćni knjigovođa	4. poslovni tajnik
5. pomoćnik u nastavu u radu s učenicima s poteškoćama	5. vinar i podrumar	5. računalni daktilograf
6. destiler	6. kompjuterski daktilograf	6. dadilja
7. vočar	7. kratki tečajevi iz informatike	7. njegovatelj starijih i nemoćnih osoba
8. knjigovođa za OPG	8. gerontodomačin/ca	8. vinogradar-podrumar
9. proizvođač poljoprivrednih kultura na ekološki način	9. njegovateljica	9. vočar
10. rukovatelj motornom pilom		10. mljekar-sirar
11. rukovatelj trimerom		11. pčelar
12. rukovatelj motornom kosilicom		12. maslinar
13. gerontodomačin/ca		13. mesar
14. protupožarna zaštita		14. slastičar
15. njegovateljica starijih i nemoćnih osoba		15. proizvođač humusa
		16. proizvođač poljoprivrednih kultura na ekološki način
		17. pekar
		18. konobar
		19. kuhar
		20. sobar
		21. gerontodomačin/ca

Izvor: POU Krapina (<https://krapina.net/obrazovanje/osposobljavanja/>), POU Zabok (<http://www.pou-zabok.hr/stranica/srednje-obrazovanje>), POU Donja Stubica (<http://www.pou-stubica.hr/defaultcont.asp?id=2&n=3>); veljača 2021.

Uz navedene programe osposobljavanja u okviru pučkih otvorenih učilišta provode se i mnogi drugi programi neformalnog obrazovanja i usavršavanja. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika koje također izvode i dva privatna učilišta stranih jezika u Krapini (Škola stranih jezika Educa, VERSUS JEZICI d.o.o.).

Prema podacima navedena tri učilišta, u promatranom razdoblju došlo je do pada broja polaznika programa obrazovanja odraslih – od 449 polaznika u različitim programima obrazovanja koji su svoje obrazovanje završili u šk. godini 2015./2016. do 135 polaznika u šk. godini 2018./2019. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine te iznosi 528 polaznika.

Tablica 65. Broj polaznika programa obrazovanja odraslih na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2019.)

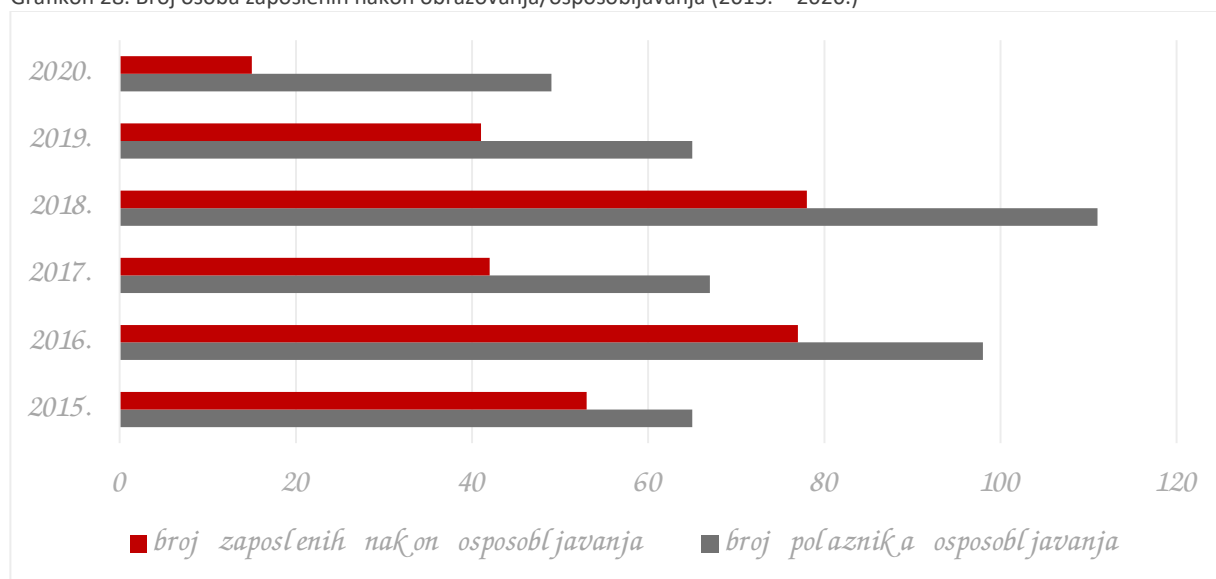
Ustanova	šk. godina 2015./2016.	šk. godina 2016./2017.	šk. godina 2017./2018.	šk. godina 2018./2019.	šk. godina 2019./2020.
POU Krapina	37	15	58	-	90
POU Zabok	44	58	42	35	277
POU Donja Stubica	368	133	63	100	161
UKUPNO	449	206	163	135	528

Izvor: POU Krapina, Zabok i Donja Stubica, 2021., obrada autora

U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje preko kojeg je u 2020. godini 49 nezaposlenih osoba bilo upućeno na dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju. Po završetku obrazovanja zaposlilo ih se 15. Grafikon u nastavku prikazuje broj osoba koje su prošle obrazovanje putem mjera Zavoda te udio onih koje su se nakon toga zaposlile u razdoblju od 2015. do 2020. godine. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na

dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64 % polaznika.

Grafikon 28. Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja/osposobljavanja (2015. – 2020.)

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021. (Napomena: podaci se odnose na zapošljavanje u bilo kojem roku nakon završetka obrazovanja/osposobljavanja)

U pravilu sve osobe koje su upućene na osposobljavanje za rad preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje završe program obrazovanja. Do odstupanja je došlo u 2018. godini kada je od 111 osoba njih 103 završilo program obrazovanja na koji su bili upućeni. Broj polaznika pojedinih obrazovnih programa u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja prikazan je u tablici u nastavku.

Tablica 66. Broj polaznika obrazovnih programa za dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2018.)

OBRAZOVNI PROGRAM	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
pekar	5	0	7	6
pomoćni konobar	7	9	0	0
barmen	0	0	9	11
poslužitelj jela i pića	0	1	0	0
priprematelj bureka i pizze	0	3	0	0
priprematelj jednostavnih jela i slastica	0	4	0	0
sobarica	0	2	0	0
šivač	20	16	0	0
pomoćnik u nastavi u radu s učenicima s teškoćama	21	0	0	0
strani jezici (engleski, njemački, talijanski)	0	0	0	27
voditelj izrade i provedbe projekata financiranih iz EU fondova	0	10	0	0
operater na računalima	0	0	33	0
računalni operater	0	5	0	0
zavarivač	0	13	0	0

OBRAZOVNI PROGRAM	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
zavarivač TIG postupkom	0	4	0	0
autolimar	0	1	0	0
rukovatelj rovokopačem-utovarivačem	0	0	10	0
monter suhe gradnje	0	0	0	6
rukovatelj viličarom	0	0	0	6
vozač C kategorije	0	8	0	11
vozač D kategorije	0	0	0	6
vozač motornog vozila	0	9	8	12
obrađivač na numerički upravljanim alatnim strojevima	12	14	0	0
CNC operater/CNC operaterka	0	10	0	8
poslužitelj CNC strojem	0	0	0	18
UKUPNO upućeno	65	109	67	111
UKUPNO završilo	65	109	67	103

Izvor: HZZ PU Krapina, prosinac 2019.

9.8. Umjetničko obrazovanje

Javne ustanove koje obavljaju djelatnost umjetničkog obrazovanja su umjetničke škole i druge javne ustanove. Djelatnost umjetničkog obrazovanja ostvaruje se u skladu s odredbama Zakona o umjetničkom obrazovanju i zakona kojim se uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja. Dio djelatnosti umjetničkog obrazovanja vezan za kurikuleme u primijenjenom strukovnom umjetničkom obrazovanju ostvaruje se po zakonu kojim se uređuje djelatnost strukovnog obrazovanja. Umjetničke škole su glazbene, plesne, likovne i druge škole koje izvode umjetničke programe u skladu sa Zakonom o umjetničkom obrazovanju. Umjetničko obrazovanje na svim razinama umjetničkog obrazovanja ostvaruje se na temelju Nacionalnog kurikulumu za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje i posebnih kurikulumu umjetničkog obrazovanja.

Osnovnim i srednjim umjetničkim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja. Obrazovne programe umjetničkog obrazovanja realiziraju: likovne škole, glazbene škole i plesne škole⁶⁴. Na području Krapinsko-zagorske županije nema plesnih umjetničkih škola.

Osnovno glazbeno obrazovanje organizirano je u Glazbenoj školi u sklopu Osnovne škole Augusta Cesarca u Krapini, Osnovne škole Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku, Osnovne škole Marija Bistrica, Osnovne škole Matije Gupca u Gornjoj Stubici, Osnovne škole Franje Horvata Kiša u Loboru te u samostalnoj Glazbenoj školi u Pregradi. Srednjoškolska razina glazbenog obrazovanja izvodi se u Srednjoj glazbenoj školi pri Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok te u Srednjoj glazbenoj školi u Pregradi.

Likovne škole pohađaju učenici s izraženim sposobnostima za likovno izražavanje. Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok u likovnom području djeluje već 15 godina te se profilira kao umjetničko-strukovna škola. Učenike obrazuju u sljedećim područjima djelatnosti: likovna umjetnost i dizajn, grafička tehnologija i audiovizualne tehnologije te odjeća. U središte stavljaju područje umjetničkog obrazovanja te sektor grafičke tehnologije i audiovizualnih tehnologija.

Posljednjih godina interes učenika za stjecanje i razvoj umjetničkih, odnosno glazbenih vještina je u porastu što svakako utječe na očuvanje hrvatske kulturne baštine i glazbenog umjetničkog bogatstva.

Zaključak

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011., obrazovnu strukturu stanovništva Krapinsko-zagorske županije najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92 %). Značajan udio čine i osobe koje su završile trogodišnju

⁶⁴ <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoji-obrazovanje/umjetnicko-obrazovanje/132> (datum pristupa 02.03.2021.)

ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22 %), dok je 3,60 % osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti, čine 10,68 % stanovništva.

Na području Krapinsko-zagorske županije prema DZS-u u pedagoškoj godini 2019./2020. djeluju 23 dječja vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali. Prisutna je prostorna ograničenost ustanova s obzirom na broj djece i veći broj jedinica lokalne samouprave koji nema dječji vrtić. U 2019. godine započela je izgradnja dječjih vrtića u općini Tuhelj, Svetom Križu Začretju i Gradu Klanjcu što će pridonijeti povećanju broja dječjih vrtića dok se u gradovima Zlata i Oroslavje izvodi nadogradnja dječjih vrtića. Izgradnja novih vrtića planira se i u općinama Mihovljan, Mače, Lohor, Budinščina, Gornja Stubica, Đurmanec i Marija Bistrica.

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije je dobro razvijena i obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice te Zajezdi, pri Zavodu za rehabilitaciju. U sklopu redovitog programa obrazovanja osigurani su pomoćnici u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja te 1 srednja glazbena škola. Kretanje broja učenika u osnovnim i srednjim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv, još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. Glavni problem određenih škola je veličina škola s obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi i dalje u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovaraju propisanim pedagoškim standardima.

Visoka učilišta nalaze se u tri grada Krapinsko-zagorske županije u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija dok u Krapini djeluje Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina. Dio studenata čine studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, a dio studenti iz drugih županija Republike Hrvatske. Spomenuta visoka učilišta omogućuju srednjoškolcima nastavak visokog obrazovanja u županiji čime se doprinosi zadržavanju visokoobrazovnog kadra u Krapinsko-zagorskoj županiji. U akademskoj godini 2019./2020. vidljiv je porast broja studenata na prosječan broj stanovnika u županiji u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju od 2015. do 2018. godine primjetna je konstanta broja studenata koji su završili sveučilišni ili stručni studij dok je u 2019. godini primjetno smanjenje broja diplomiranih studenata. Krapinsko-zagorska županija kontinuirano dodjeljuje studentske stipendije, sukladno Pravilniku o stipendiranju, koji među kriterijima – osim uspjeha, natjecanja, socijalnog statusa te otežavajućih okolnosti u obitelji – obuhvaća i dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritarnog interesa za županiju.

Na prostoru županije postoje tri učilišta te tri srednje škole koje provode obrazovanje odraslih. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika, razne oblike prekvalifikacija, osposobljavanja, usavršavanja i informatičkih tečajeva. U šk. godini 2019./2020. dolazi do osjetnog povećanja broja polaznika formalnog i neformalnog obrazovanja u odnosu na protekle godine.

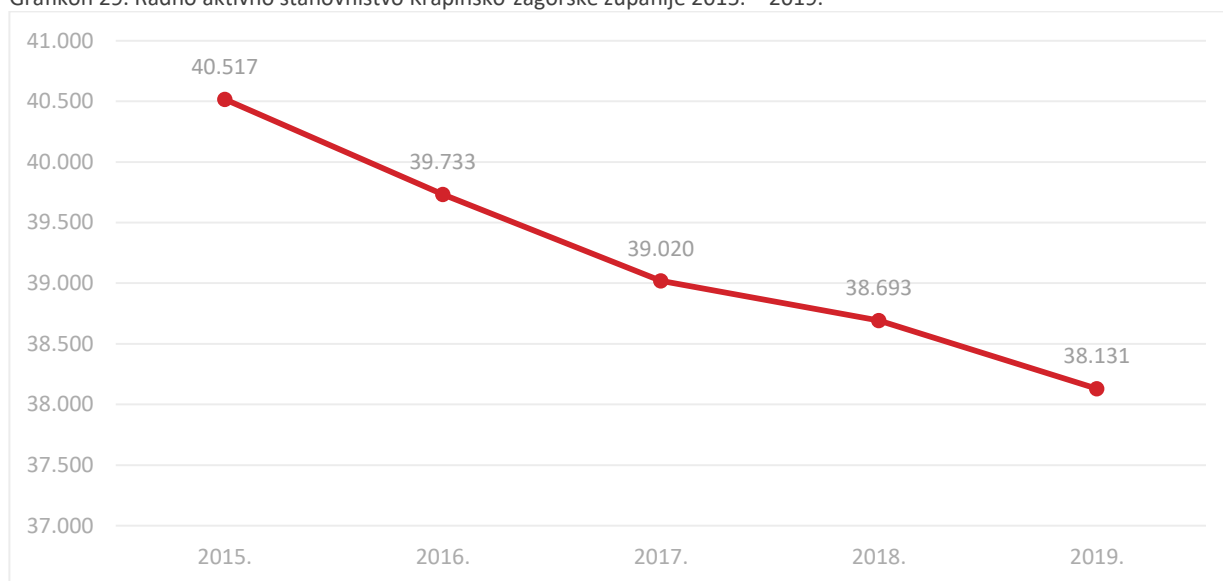
U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tijekom 2016. godine zamjetan je značajan porast broja osoba upućenih na dodatno obrazovanje, na što je izravno utjecao znatno veći iznos financijskih sredstava za ovu mjeru iz državnog proračuna, no u narednim godinama broj se vratio na uobičajene prosjeke, a mjere su usmjerene više prema poslodavcima. Nakon provedbe osposobljavanja u prosjeku se zaposli 64 % polaznika. Ulaganje u obrazovanje ne odnosi se samo na izravna financijska sredstva za poboljšanje uvjeta unutar formalnog obrazovanja i nabavu suvremene opreme, već i na ulaganje u usklađenost formalnog obrazovanja s potrebama realnog sektora. Usporedbom programa može se zaključiti da je nužna bolja suradnja obrazovnih institucija s gospodarskim sektorom i Zavodom za zapošljavanje kako bi se sukladno deficitarnim zanimanjima definirali potrebni programi dodatnog osposobljavanja radne snage.

10. TRŽIŠTE RADA

10.1. Radna snaga

Radno aktivno stanovništvo čine sve zaposlene i nezaposlene osobe. Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije primjetan je trend smanjenja radno aktivnog stanovništva što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze, tj. odlaze u mirovinu). Ukupna radna snaga na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini (stanje na 31. ožujka) iznosila je ukupno 38.131 osoba, odnosno 46 % ukupno radno sposobnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije (prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2019. godini, radno sposobno stanovništvo KZŽ-a u dobi od 15 do 64 godine života čini 82.846 osoba). Kretanje radne snage Krapinsko-zagorske županije prikazano je grafikonom u nastavku.

Grafikon 29. Radno aktivno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije 2015. – 2019.

Izvor: DZS Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, 2020.

10.2. Zaposlenost i plaće

Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini (stanje 31. ožujka) bilo je zaposleno 36.886 osoba. Broj zaposlenih u pravnim osobama u 2020. godini iznosio je 30.044, odnosno 81,5 % ukupno zaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije. Preostalih 18,59 % ukupno zaposlenih osoba (6.842 osobe) odnosi se na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osobe koje svoju radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

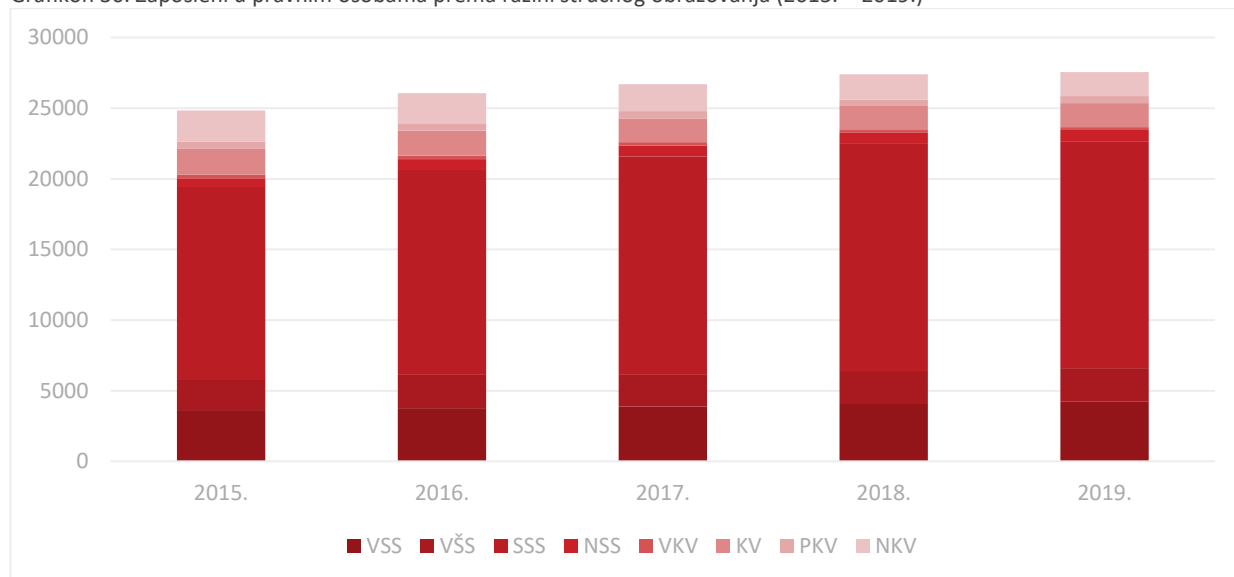
Tablica 67. Ukupan broj zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2020.)

Zaposleni		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Krapinsko-zagorska županija	ukupno zaposleni	33.326	33.935	34.915	35.549	35.699	36.886
	zaposleni u pravnim osobama	26.406	26.945	27.867	28.467	28.775	30.044
	zaposleni u djelatnosti obrta i slobodnih profesija	6.577	6.697	6.776	6.809	6.650	6.571
	individualni poljoprivrednici	343	293	272	273	274	271

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Zaposlenost i plaće 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godine

Prema razini obrazovanja više od pola zaposlenih osoba u pravnim osobama⁶⁵ ima srednju stručnu spremu. U 2019. godini udio takvih osoba iznosio je 55,82 % ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, odnosno 16.062 zaposlenih osoba imalo je stečenu srednju stručnu spremu. Udio zaposlenih s visokom stručnom spremom u 2019. godini iznosio je 14,71 %, odnosno 4.234 osobe, od čega je 88 zaposlenih imalo završeni doktorski studij, a 117 zaposlenih je imalo završen magistarski studij.

Grafikon 30. Zaposleni u pravnim osobama prema razini stručnog obrazovanja (2015. – 2019.)

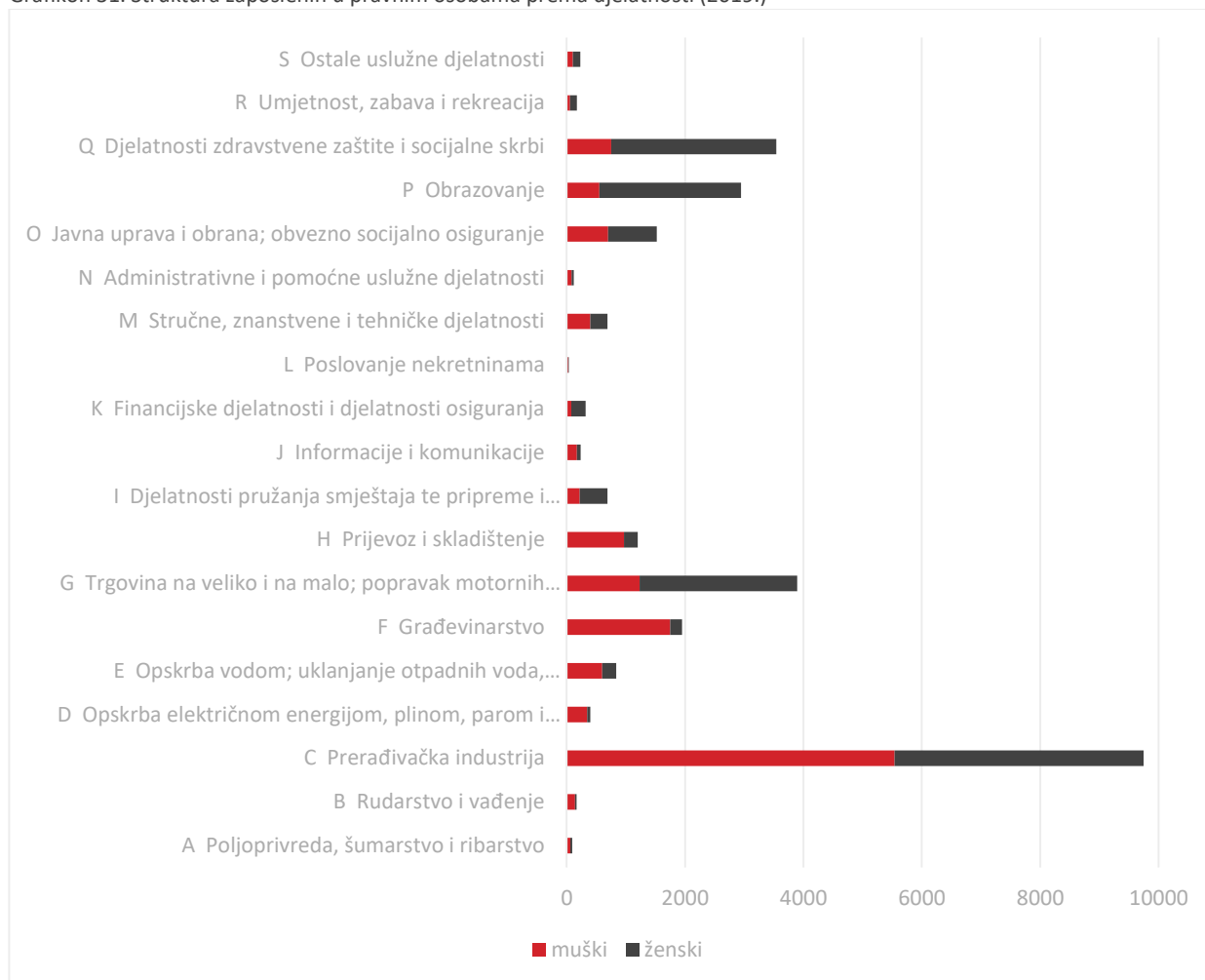

Izvor: DZS, Statistička izvješća, Zaposlenost i plaće u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prema spolnoj strukturi je spomenutim djelatnostima, osim u prerađivačkoj industriji, pretežito su zaposlene osobe ženskog spola – omjer iznosi 76:24. U prerađivačkoj industriji od 100 zaposlenika 57 su muškarci, razlika u omjeru spolova je relativno mala, ali zato u djelatnostima koje se bave prijevozom i skladištenjem, građevinarstvom, rudarstvom te opskrbom vode, plina i električne energije među zaposlenima prevladavaju osobe muškog spola. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prikazana je grafikonom u nastavku.

⁶⁵ Broj zaposlenih u pravnim osobama odnosi se na zaposlene u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske.

Grafikon 31. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti (2019.)

Izvor: DZS, Statističko izvješće, Zaposlenost i plaće u 2019.

Zaposleni u Krapinsko-zagorskoj županiji primili su 2019. godine prosječno 820,00 kuna, odnosno 12,85 %, manju neto plaću od nacionalnog prosjeka. U promatranom razdoblju (od 2015. do 2019.) prosječna neto plaća zaposlenika u Krapinsko-zagorskoj županiji je u porastu, ali i dalje zaostaje za nacionalnim prosjekom.

Tablica 68. Prosječna neto plaća u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2019.)

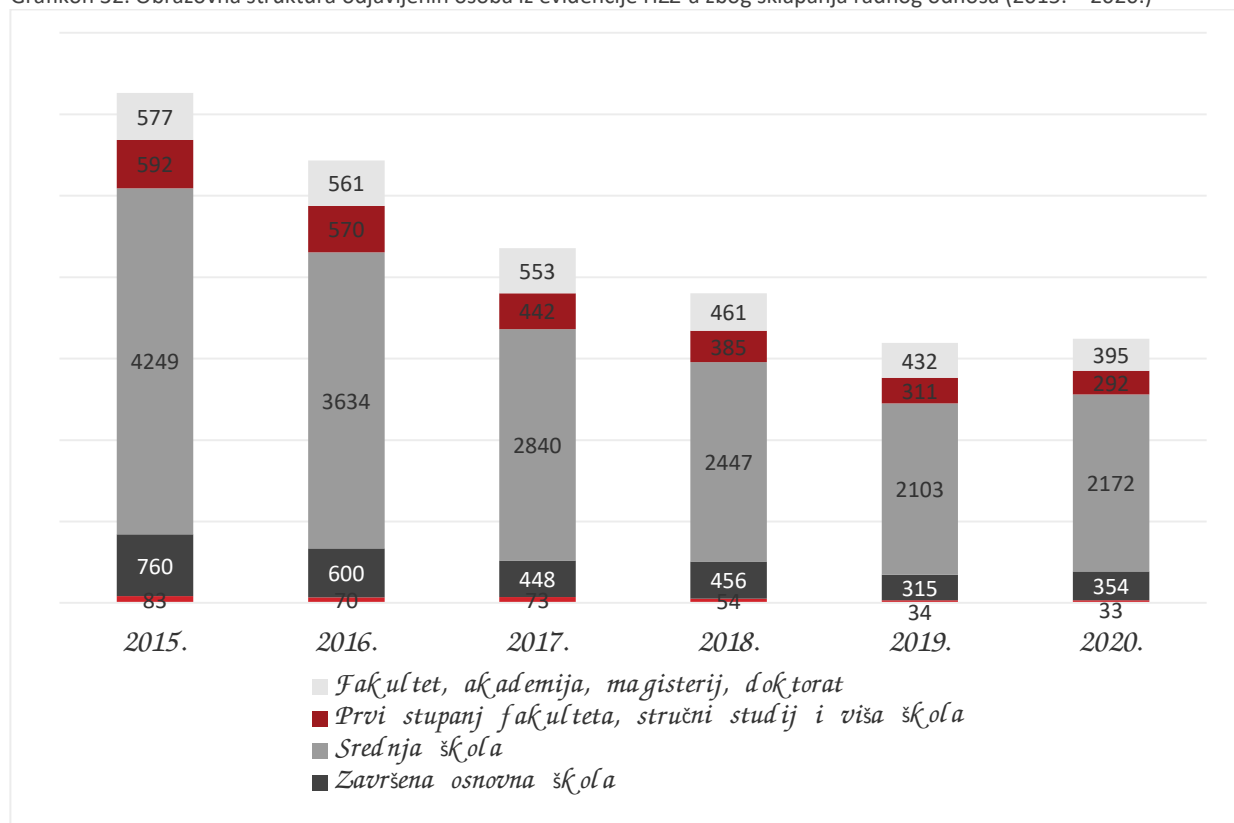
Godina	Republika Hrvatska	Krapinsko-zagorska županija	Udio KZŽ/RH
2015.	5.650,00 kn	4.887,00 kn	86,50 %
2016.	5.696,00 kn	4.803,00 kn	84,32 %
2017.	5.971,00 kn	5.082,00 kn	85,11 %
2018.	6.164,00 kn	5.337,00 kn	86,58 %
2019.	6.382,00 kn	5.562,00 kn	87,15 %

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2020. godine u većini slučajeva zapošljavane su osobe koje imaju prethodno radno iskustvo (84 %). U 2020. godini 16 %, odnosno 519 osoba zaposleno je prvi puta od čega su najzastupljenije

mlade osobe od 15 do 19 godina starosti (217), mlade osobe 20 – 24 godine (188) i mlade osobe 25 – 29 godina (95). Pri izlasku iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zbog zapošljavanja na temelju radnog odnosa i dugih poslovnih aktivnosti prevladavaju osobe sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem. To bi se moglo protumačiti time što veliki dio mladih osoba koje završe srednju školu i prijave se na Zavod pronadu prvo zaposlenje i ne nastavljaju svoje obrazovanje kroz redovno školovanje (redovni student).

Grafikon 32. Obrazovna struktura objavljenih osoba iz evidencije HZZ-a zbog sklapanja radnog odnosa (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Izlasci iz evidencije (veljača, 2021.)

10.3. Nezaposlenost i tržište rada

U promatranom razdoblju, od 2015. do 2019. godine, prosječan broj nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji je u padu kako je prikazano u tablici u nastavku. U 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19.

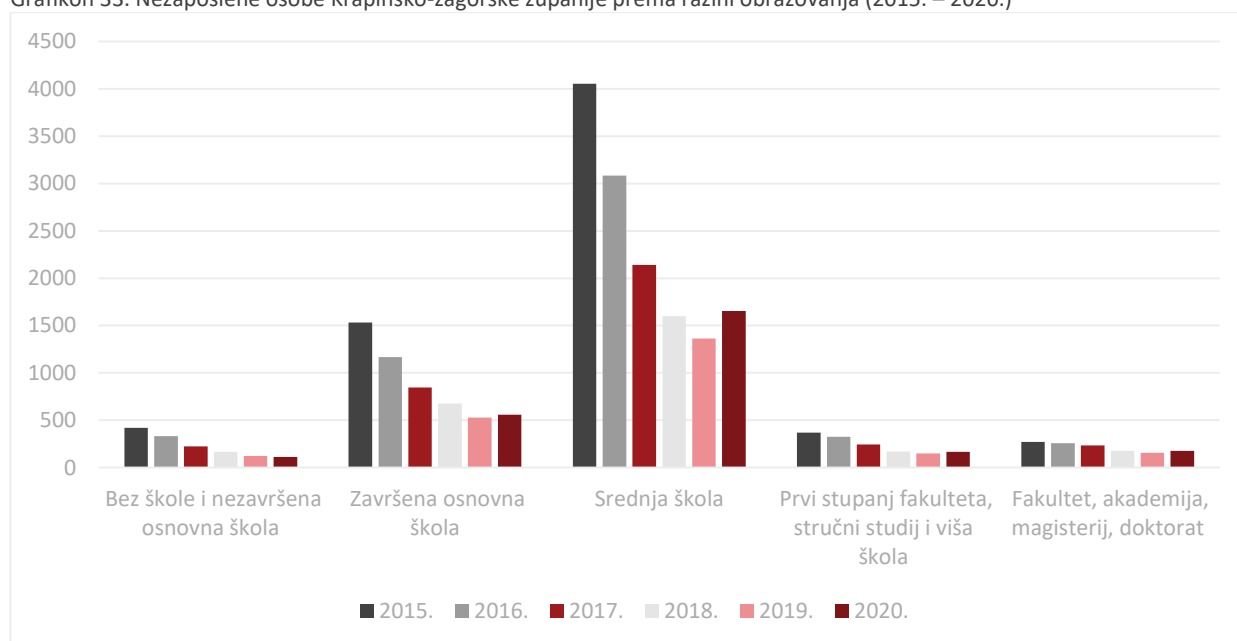
Tablica 69. Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2020.)

Godina	Krapinsko-zagorska županija		Republika Hrvatska	
		(st)		(st)
2015.	6.648	-15,77	285.906	-12,88
2016.	5.168	-22,26	241.860	-15,41
2017.	3.689	-28,62	193.967	-19,80
2018.	2.789	-24,41	153.542	-20,84
2019.	2.322	-16,74	128.650	-16,21
2020.	2.670	14,99	150.824	17,24

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prosječni broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja u razdoblju tijekom 2020. godine (ukupno 2.670 evidentiranih osoba) pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (909 osoba, odnosno 34 %). Slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (746 osobe, odnosno 28 %) te osobe sa završenom osnovnom školom (557 osoba, odnosno 21 %). Iako je prisutan trend smanjenja prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (167 osoba ili 6,25 %) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (177 osoba ili 6,63 %), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj veći je od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (113 ili 4,23 %).

Grafikon 33. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema razini obrazovanja (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrajući nezaposlenost prema razini obrazovanja, nezaposlenost u Krapinsko-zagorskoj županiji prati trendove na razini Republike Hrvatske. Kao i u županiji, na nacionalnoj razini najveći je udio nezaposlenih osoba sa srednjoškolskim zanimanjima do 3 godine te škola za KV i VKV radnike (46.322 evidentiranih osoba, odnosno 30,71 %), ali i osoba sa završenom četverogodišnjom školom (44.574 osoba ili 29,55 %) te osoba sa završenom osnovnom školom (27.134 osoba ili 17,99 %). Prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije u promatranom razdoblju od 2015. do 2020. godine zauzima udio od 16 % broja ukupno nezaposlenih osoba na području Sjeverne Hrvatske.

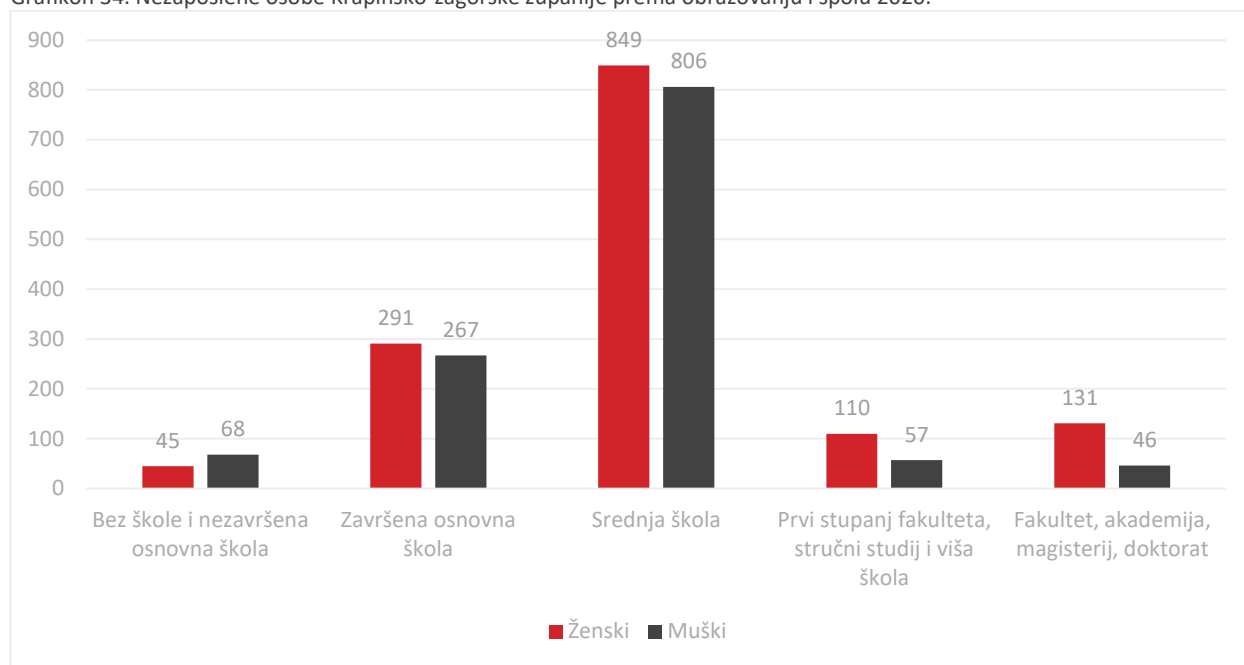
Tablica 70. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska (2015. – 2020.)

Razina obrazovanja	2015.			2016.			2017.			2018.			2019.			2020		
	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH	KZŽ	SH	RH
Bez škole i nezavršena OŠ	421	3.037	15.664	332	2.726	14.154	225	2.159	11.997	167	1.588	9.611	123	1.289	8.087	113	1.319	8.297
Osnovna škola	1.532	9.550	59.222	1.168	7.451	50.070	845	5.330	39.775	677	3.835	30.818	529	3.119	25.109	557	3.371	27.134
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	2.343	13.780	91.985	1.718	10.247	75.092	1.195	7.064	58.474	895	5.080	46.089	779	4.264	38.666	909	5.175	46.322
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	1.711	11.002	82.465	1.365	8.449	69.055	946	6.023	54.744	704	4.351	43.229	584	3.621	36.394	747	4.497	44.574
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	369	2.317	15.931	327	2.102	14.509	244	1.632	12.415	171	1.201	10.145	150	1.013	8.559	167	1.219	10.557
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	273	2.244	20.641	258	2.068	18.980	234	1.787	16.562	175	1.370	13.650	158	1.191	11.835	177	1.342	13.940
Ukupno	6.648	41.930	285.906	5.168	33.043	241.860	3.689	23.994	193.967	2.789	17.426	153.542	2.322	14.496	128.650	2.670	16.923	150.824

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrano prema spolu, u 2020. godini pretežiti udio nezaposlenih činile su žene sa završenom srednjom školom (849) ili završenom osnovnom školom (291). U muškoj populaciji prisutni su slični omjeri nezaposlenih muških osoba sa završenom srednjom školom (806) i završenom osnovnom školom (267), ali je značajan broj (68) nezaposlenih muških osoba bez završene škole i nezavršene osnovne škole. U kategoriji nezaposlenih s višim razinama obrazovanja prevladavaju osobe ženskog spola. U evidenciji Zavoda zabilježeno je 110 žena sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom te 131 žena koje su završile fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat.

Grafikon 34. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema obrazovanju i spolu 2020.

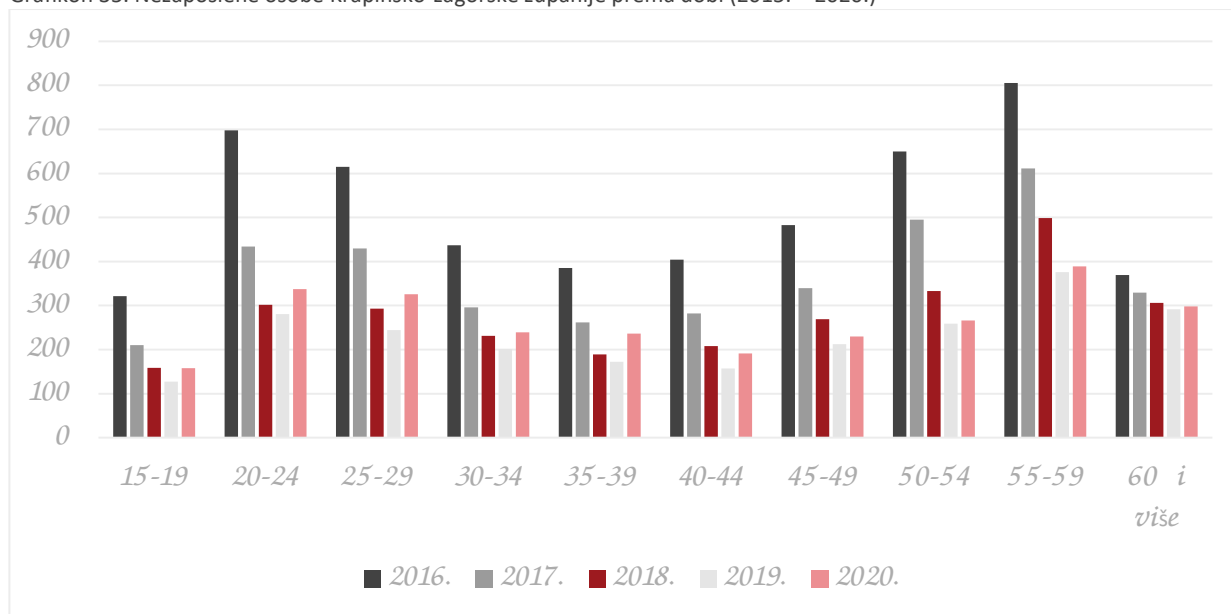
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema evidenciji Zavoda za 2020. godinu prema dobi prijavljenih nezaposlenih osoba s područja Krapinsko-zagorske županije prevladavaju osobe u dobi od 20 do 24 godine sa stečenom srednjom stručnom spremom, njih sveukupno 265 od čega je 152 osoba ženskog spola. Druga najbrojnija kategorija nezaposlenih osoba prema dobi su osobe u dobi od 55 do 59 godina koje su završile srednju školu, njih sveukupno 194 od čega je 111 osoba muškog spola. Treća najbrojnija kategorija nezaposlenih osoba prema dobi su osobe od 25 do 29 godina koje imaju završenu srednju školu, njih sveukupno 190 od čega je 107 osoba ženskog spola.

Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je starosti između 55 i 59 godina (u prosjeku 389 osoba). Sljedeća skupina s najviše zastupljenih nezaposlenih osoba prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine (u prosjeku je bilo prijavljeno 337 osoba), a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života (prosječno je bilo prijavljeno 326 osoba).

Iako su među nezaposlenima najviše zastupljeni mladi u dvadesetim godinama života, broj njihovih prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje značajno se smanjio u promatranom razdoblju (od 2015. godine do 2019. godine). Usporedbom broja nezaposlenih krajem 2019. godine u odnosu na 2015. godinu, nezaposlenost u dobnoj skupini od 20 do 24 godine smanjena je za 68,78 % te 69,46 % u dobnoj skupini od 25 do 29 godina. U 2020. dolazi do povećanja u odnosu na 2019. godinu, u dobnoj skupini 20 – 24 za 19,93 %, a u dobnoj skupini 25 – 29 za 33,61 %.

Grafikon 35. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema dobi (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Većina mladih osoba po završetku svog obrazovanja prijavljuje se na Hrvatski zavod za zapošljavanje radi stjecanja uvjeta korištenja mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, odnosno pripravništva ili neke druge mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi Zavod. Podaci u tablici u nastavku prikazuju broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije⁶⁶.

Tablica 71. Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)⁶⁷

MJERA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
Potpore za zapošljavanje	osobe sa stažem osiguranja	-	-	81	146	141	80
	osobe bez staža osiguranja	88	84	110	84	96	91
	pripravništvo za realni sektor	-	-	-	12	3	12
	pripravništvo za javni sektor	-	-	-	61	50	17
	ostale potpore za zapošljavanje	194	155	50	2	-	-
Potpore za usavršavanje	-	1	10	153	91	133	
Potpore za samozapošljavanje	89	55	114	186	281	141	
Obrazovanje i osposobljavanje	Obrazovanje nezaposlenih	65	109	67	111	69	64
	Ostalo obrazovanje i osposobljavanje	-	-	-	-	3	39
Javni radovi	260	236	187	116	57	41	
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	522	425	265	259	108	2	
Potpore za očuvanje radnih mjesta	-	-	-	-	187	127	

⁶⁶ Napomena: Mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi HZZ donose se za svaku godinu posebno i kroz godinu su prisutne izmjene samih mjera i uvjeta provođenja istih.

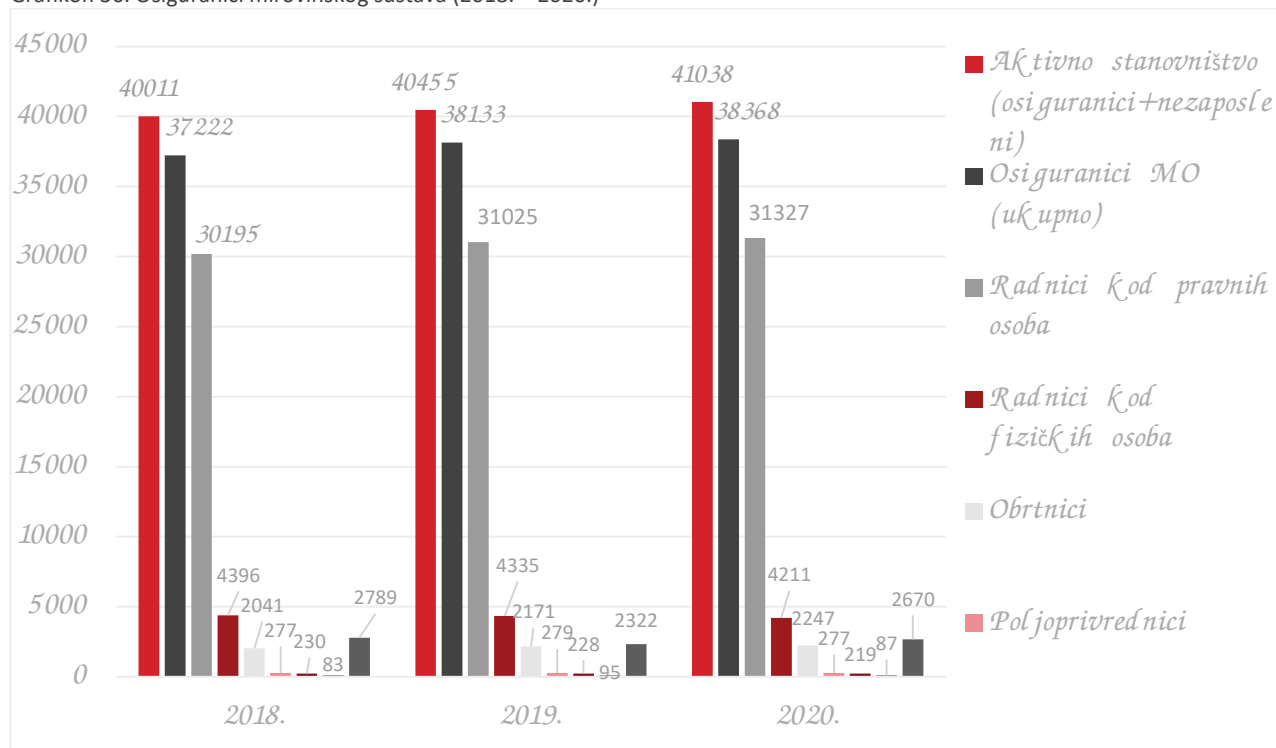
⁶⁷ Podaci se odnose na godinu uključenja u mjeru.

Stalni sezonac	-	-	1	-	-	-
UKUPNO	1218	1065	885	1130	1086	747

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12.2020. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji evidentirano je 41.038 aktivnih stanovnika, od čega se 38.368 odnosi na aktivne osiguranike Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a 2.670 na nezaposlene osobe. Aktivno stanovništvo povećalo se za 1,44 % u odnosu na prosinac 2019. godine.

Grafikon 36. Osiguranici mirovinskog sustava (2018. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje; stanje na 30.12.2020.

Stopa nezaposlenosti 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila je 6,4 %, što je smanjenje stope za 1,7 % u odnosu na prosjek prethodne godine. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u istom je rangu kao i stopa registrirane nezaposlenosti **Zagrebačke** (6,3 %) i **Koprivničko-križevačke** (6,8 %). Najmanje stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj krajem 2019. godine zabilježene su u Gradu Zagrebu (3,7 %) te **Varaždinskoj** (4,0 %), **Istarskoj**(4,6 %) i **Međimurskoj županiji** (5,4 %).

Tablica 72. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (2015. – 2019.)

Godina	Krapinsko-zagorska županija	Sjeverna Hrvatska	Republika Hrvatska	EU-28
2015.	17,7	16,5	16,2	9,4
2016.	14,6	13,6	13,1	8,5
2017.	10,5	10,3	11,2	7,6
2018.	8,1	7,3	8,5	6,8
2019.	6,4	5,8	6,6	6,3

10.4. Osjetljive skupine na tržištu rada

Osobe s invaliditetom

Prema Izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj u Krapinsko-zagorskoj županiji (stanje na dan 03.05.2019. godine) živi 18.849 osoba s invaliditetom od čega je 10.534 muškog spola (56 %) te 8.315 osoba ženskog spola (44 %). Osobe s invaliditetom čine 14,9 % ukupnog stanovništva županije, a najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.114 (48 %) ima navršenih 65 i više godina života. U tablici u nastavku može se uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9 % udjela prisutan je i u mladoj dobi (0 – 19 godina). Najveći broj osoba s invaliditetom (82 %) žive s obitelji, 16 % živi samostalno, a 2 % s udomiteljem/skrbnikom ili boravi u ustanovi.

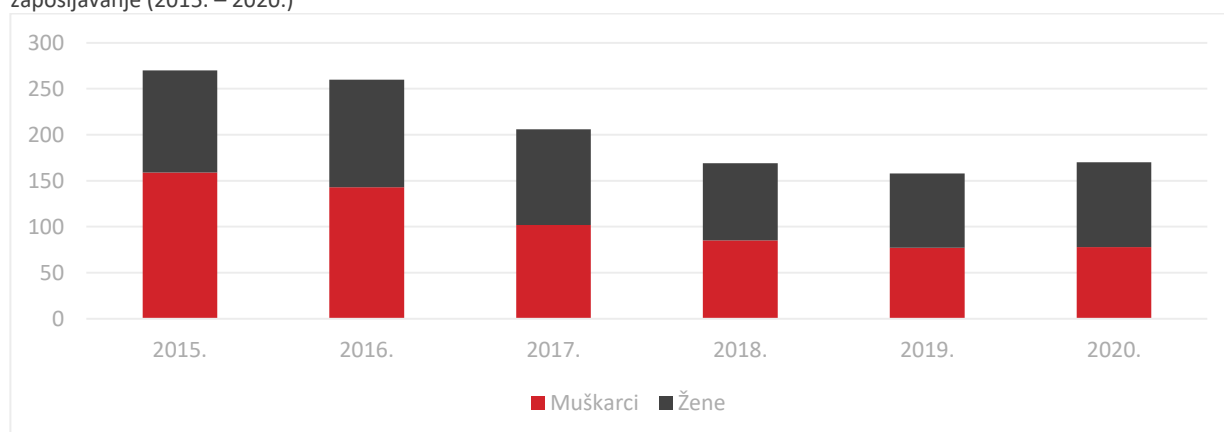
Tablica 73. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj, Krapinsko-zagorskoj županiji (2019.)

	Dobne skupine					
	0-19		20-64		65+	
	Muški	Ženski	Muški	Ženski	Muški	Ženski
Republika Hrvatska	28.451	16.863	146.971	70.607	132.225	116.164
Sjeverna Hrvatska	7.425	4.550	26.580	15.675	22.985	22.740
Krapinsko-zagorska županija	1.051	663	4.832	3.189	4.651	4.463

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2019.

Prema podacima Hrvatskoj zavoda za zapošljavanje broj registriranih nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije u promatranom razdoblju opada. Znatno smanjenje broja prijavljenih nezaposlenih osoba s invaliditetom primjetno je od 2017. godine kada je u odnosu na prethodnu godinu na zavodu bilo prijavljeno 22 % manje osoba s invaliditetom. Tijekom 2020. dolazi do povećanja broja nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju za 7,60 % u odnosu na 2019. godinu. U istom razdoblju došlo je i do povećanja ženskih osoba s invaliditetom u odnosu na muške. Struktura registriranih osoba s invaliditetom prijavljenih na Zavod po spolu prikazana je grafikonom u nastavku.

Grafikon 37. Broj osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Promatrano prema dobi najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije ima između 20 i 29 godina (35 %) te između 30 i 39 godina (27 %). Prema stupnju obrazovanja većina nezaposlenih osoba s invaliditetom ima

završeno srednjoškolsko obrazovanje, prema podacima za 2020. godinu 88 %, odnosno 153 osoba s invaliditetom ima srednjoškolsko obrazovanje od čega je 123 osoba završilo trogodišnju strukovnu srednju školu, 29 ih je završilo četverogodišnju strukovnu srednju školu, a jedna osoba gimnaziju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u promatranom razdoblju (2015. – 2019.) na području Krapinsko-zagorske županije u prosjeku svake godine 130 osoba s invaliditetom izađe iz evidencije Zavoda zbog zasnivanja radnog odnosa, a približno toliko ih se u prosjeku svake godine prijavi na Zavod za zapošljavanje.

Mladi (15 – 29 godina)

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području Krapinsko-zagorske županije prosječan broj nezaposlenih mladih osoba u dobi do 29 godina prijavljenih u evidenciju Zavoda tijekom 2020. godine iznosio je 821, odnosno 31 % od ukupnog broja nezaposlenih osoba. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine (2019. godine prosječan broj prijavljenih mladih osoba iznosio je 652) primjetno je povećanje broja nezaposlenosti mladih osoba. Prosječan broj registrirane nezaposlenosti mladih osoba registrirane pri Zavodu u razdoblju od 2015. do prosinca 2020. godine prikazan je u tablici u nastavku.

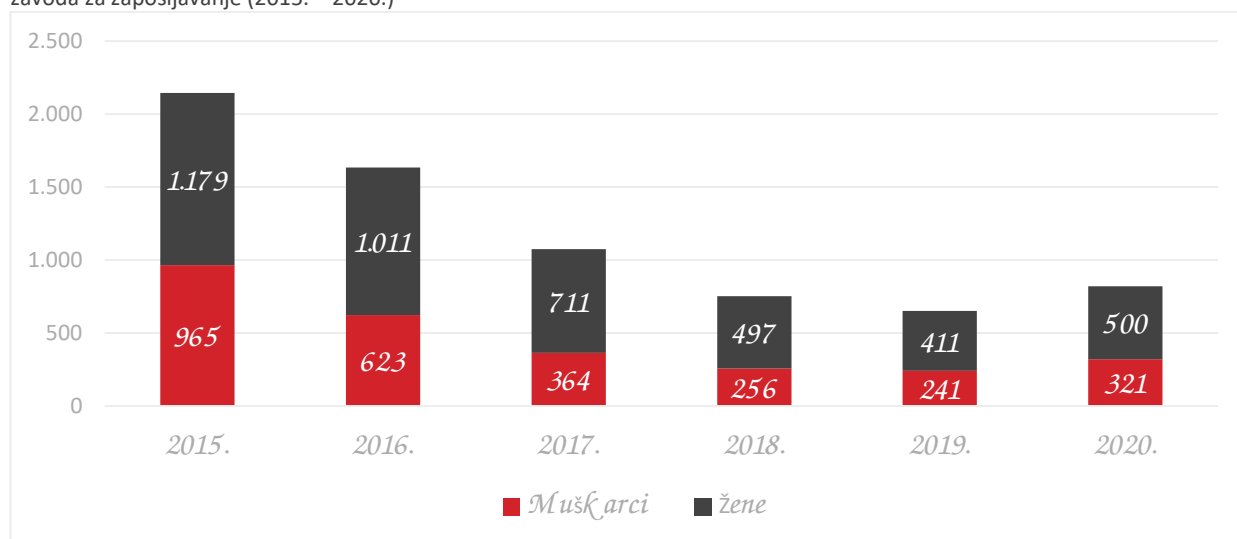
Tablica 74. Registrirana nezaposlenost mladih osoba Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno prijavljenih na Zavod KZŽ-a	6.648	5.168	3.689	2.789	2.322	2.670
Osobe od 15 do 29 godina	2.144	1.634	1.074	753	652	821
Udio mladih u ukupnom broju nezaposlenih	32 %	32 %	29 %	27 %	28 %	31 %
Indeks (V_t)	-	76,21	65,73	70,11	86,59	125,92
Stopa promjene (S_t)	-	-23,79	-34,27	-29,89	-13,41	25,92

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

U strukturi mladih nezaposlenih osoba prema spolu prevladavaju žene. Njihov udio porastao je s 55 % u 2015. godini na 66 % u 2017. i 2018. godini. Nakon 2018. udio žena se smanjuje, no i dalje prelazi 60 %. Tijekom 2019. godine udio žena se smanjio na 63 %, dok je za razdoblje do prosinca 2020. došlo do dodatnog smanjenja te sada iznosi 61 %.

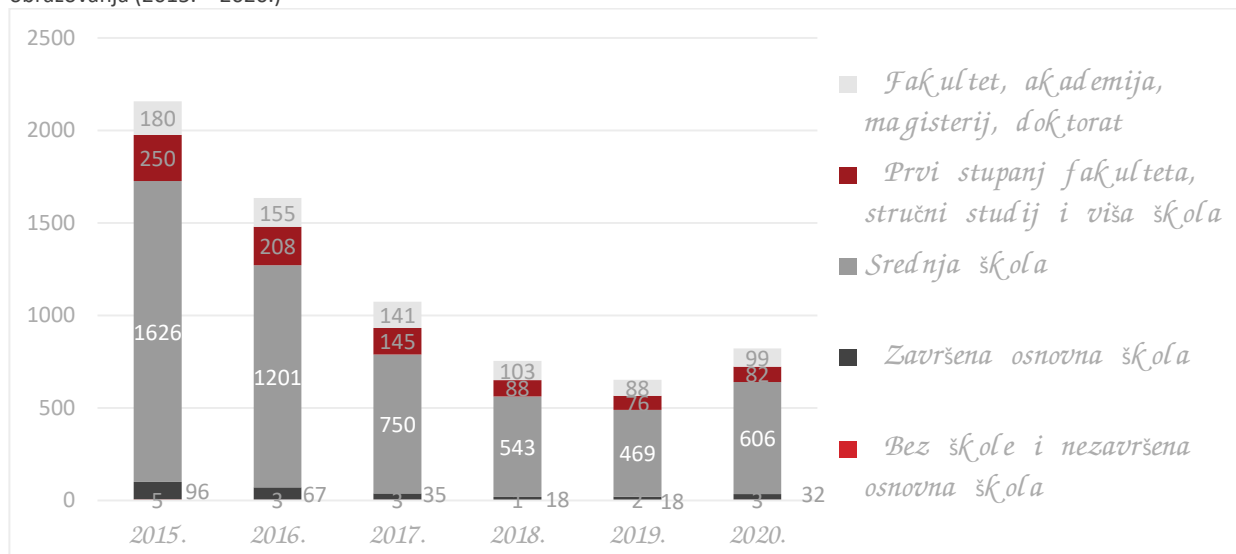
Grafikon 38. Broj mladih osoba (15 – 29 godina) na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema stupnju obrazovanja najviše nezaposlenih mladih osoba prijavljeno je na Zavod za zapošljavanje sa završenom srednjom školom, a zatim sa završenim fakultetskim obrazovanjem. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2018. godini na Zavodu su bile ukupno prijavljene 753 osobe od 15 do 29 godina starosti od kojih je 543, tj. 72 % imalo završenu srednju školu, a 191, odnosno 25 %, imalo je stečeno fakultetsko obrazovanje.

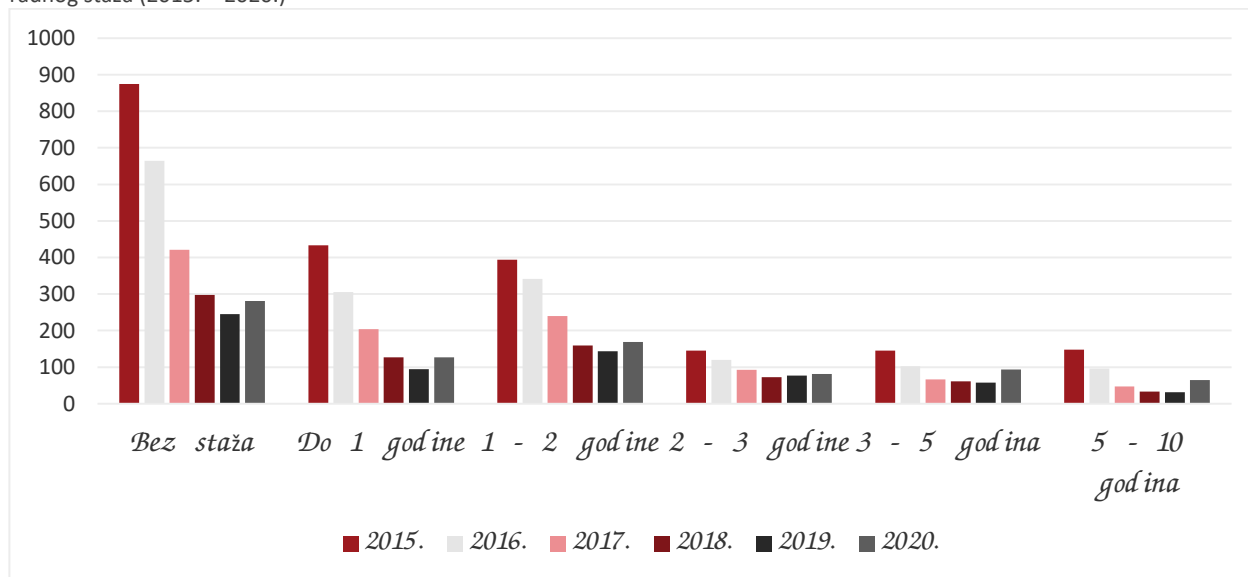
Grafikon 39. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema stupnju obrazovanja (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Najviše mladih nezaposlenih osoba prijavljenih na Zavod nema radno iskustvo. U 2020. godini evidentirana je 281 mlada osoba (34 %) bez radnog iskustva što je povećanje od 14,69 % u odnosu na godinu prije. Slijede osobe s 1 – 2 godine radnog iskustva (169 ili 21 %) te osobe s manje od 1 godine radnog iskustva (127 ili 16 %). U 2020. godine dolazi i do povećanja ukupnog broja mladih nezaposlenih osoba za 25,89 % u odnosu na 2019. godinu. Do prosinca 2020. najviše se povećao broj nezaposlenih osoba s 3 – 5 godina radnog iskustva (povećanje za 64,91 % u odnosu na 2019.).

Grafikon 40. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema godinama radnog staža (2015. – 2020.)

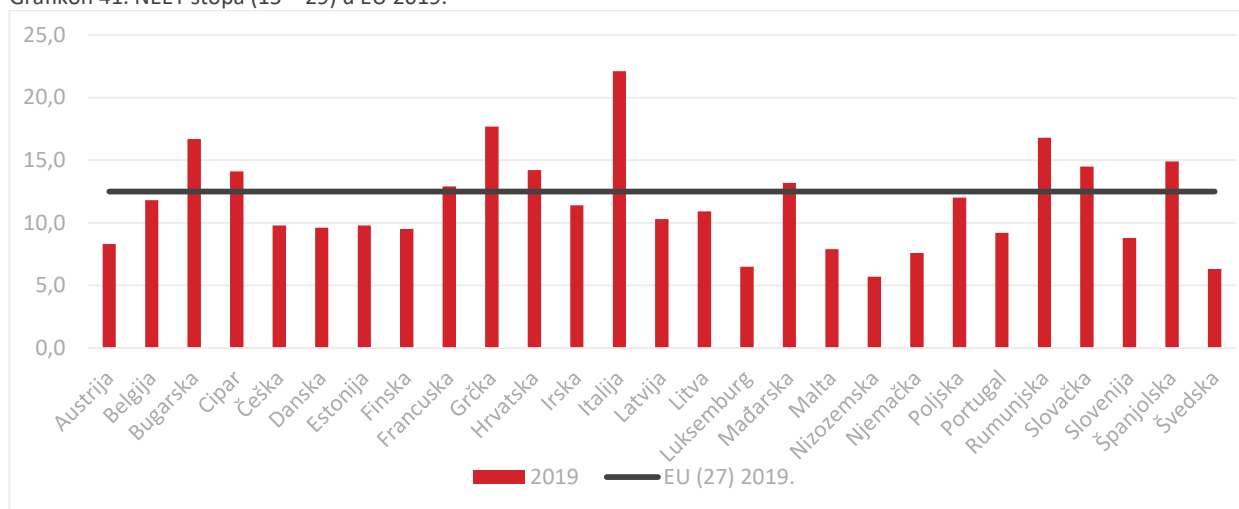

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Problematika nezaposlenosti mladih osoba od 15 do 29 godina života, tzv. NEET skupine (eng. Not in Employment, Education or Training) koja označava mlade nezaposlene osobe izvan sustava redovitog obrazovanja i obrazovanja odraslih, prepoznata je na razini Europske unije i na nacionalnoj razini te su razvijene mjere i pokrenute inicijative u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih. Prema podacima Eurostata za 2019. godinu, Hrvatska je iznad europskog prosjeka s 14,2 % mladih nezaposlenih osoba između 15 i 29 godina (prosjeak EU-27 iznosio je 12,5 u 2019. godini).

Grafikon 41. NEET stopa (15 – 29) u EU 2019.

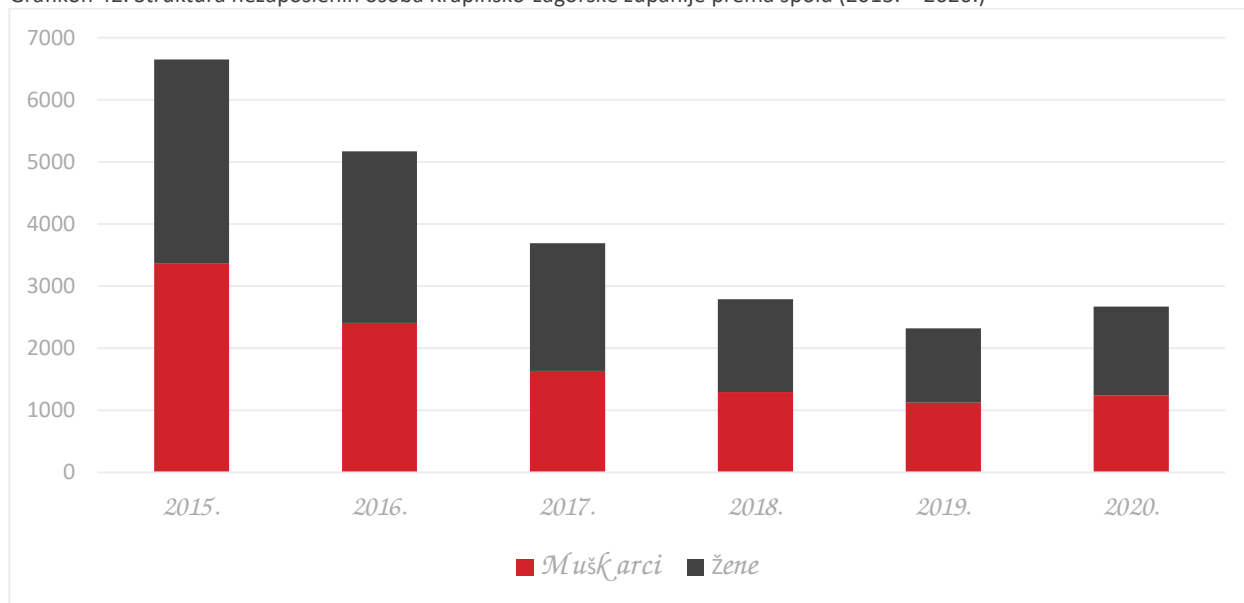

Izvor: Eurostat, studeni 2020.

Žene

U promatranom razdoblju na području Krapinsko-zagorske županije udio nezaposlenih žena veći je od udjela nezaposlenih muškaraca, djelomice je to posljedica ponovnog rasta gospodarskih aktivnosti u djelatnosti građevinarstva gdje su većinom zaposleni muškarci. U 2020. godini u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina zabilježeno je 2.670 nezaposlenih osoba od čega je 1.425 ili 53,37 % žena što je ispod prosjeka na nacionalnoj razini (55,43 %).

Grafikon 42. Struktura nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije prema spolu (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema stupnju stečenog obrazovanja u 2019. godini 28,34 % (399) nezaposlenih žena ima završenu trogodišnju srednju strukovnu školu, a nešto manje, odnosno njih 310 ili 25,92 %, je završilo četverogodišnju srednju strukovnu školu. Udio nezaposlenih žena s završenom osnovnom školom iznosi 21,40 % (256 ženskih osoba). U 2020. godini u evidenciji je 415 nezaposlenih žena sa završenom trogodišnjom srednjom školom (29,12 %), 394 nezaposlena žena sa završenom četverogodišnjom školom (27,65 %) te 291 nezaposlenih žena sa završenom osnovnom školom (20,42 %).

Udio nezaposlenih žena u odnosu na muškarce veći je na višim razinama obrazovanja. Prema podacima za 2020. godinu 65,89 % ili 110 osoba ženskog spola završilo je prvi stupanj fakulteta, stručni studij ili višu školu (muškarci 34,13 %), a 74 % ili 131 ženska osoba završila je fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat (muškarci 26 %). Kod osoba sa završenom osnovnom i srednjom školom omjer nezaposlenih muškaraca i žena je približno podjednak (52,24 % ili 291 osoba ženskog spola ima završenu osnovnu školu; muškarci 47,94 % te 51,3 % ili 849 osoba ženskog spola ima završenu srednju školu; muškarci 48,7 %). Među osobama bez završene osnovne škole prevladavaju muškarci (60,18 %), pa je tako na Zavodu evidentirano 39,82 % ili 45 ženskih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom.

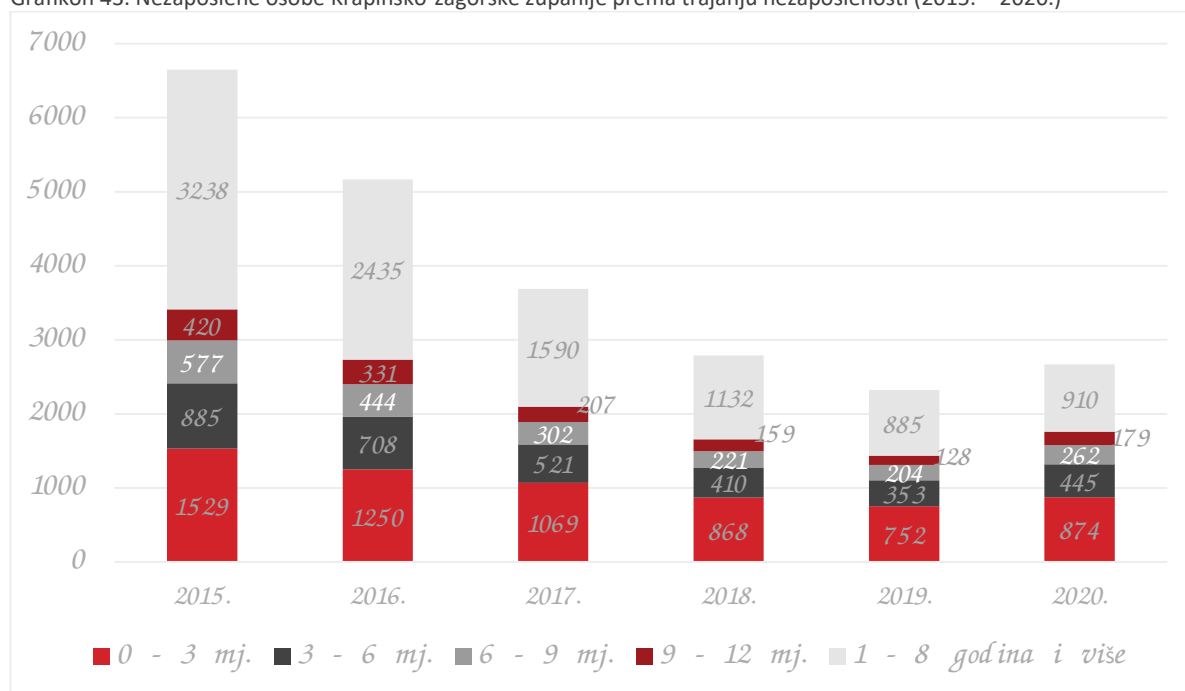
U dobnoj strukturi nezaposlenih žena Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini prevladavaju mlade nezaposlene žene od 20 do 29 godina. U dobnoj skupini od 20 do 24 godine registrirano je 14,46 % ili 206, a u dobnoj skupini od 25 do 29 godina 14,88 % ili 212 ženskih osoba. Posebno osjetljiva skupina nezaposlenih žena su žene u dobi od 55 do 59 godina. Na Zavodu ih je bilo registrirano 172 odnosno 12,07 % od ukupnog broja nezaposlenih žena u Krapinsko-zagorskoj županiji. Nije zanemariv ni broj od 114 žena ili 8 % u dobi od 60 godina i više koje zbog svojih godina teže pronalaze zaposlenje. Slični omjeri zastupljeni su u dobnoj skupini od 30 do 34 godina (146 ili 10,25 %), dobnoj skupini od 45 do 49 godine (130 ili 9,12 %) te dobnoj skupini od 50 do 54 (125 ili 8,77 %). U odnosu na prethodnu godinu, najveće povećanje broja nezaposlenih žena u 2020. vidljivo je u skupini od 25 do 29 godina gdje je došlo do povećanja za 27,54 %.

Dugotrajno nezaposlene osobe

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područni ured Krapina u 2020. godini prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba u evidenciji Zavoda iznosio je 910 (34,08 %). Te osobe su nezaposlene duže od 12 mjeseci što je ispod nacionalnog prosjeka koji iznosi 34,51 %. U ukupnom broju nezaposlenih osoba, dugotrajno nezaposlenih žena koje su nezaposlene duže od 12 mjeseci je 409 ili 15,32 %, a njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih žena iznosi 28,70 %. Kod muškaraca, udio dugotrajno nezaposlenih muškaraca u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca iznosi 40,35 %, dok je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije 18,80 %.

U skladu s trendom smanjenja broja ukupno nezaposlenih osoba na području Krapinsko-zagorske županije, a i na nacionalnoj razini, udio dugotrajno nezaposlenih (1 – 8 godina i više) također ima trend smanjenja do 2020. godine, što je vidljivo iz grafikona u nastavku.

Grafikon 43. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema trajanju nezaposlenosti (2015. – 2020.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line: Registrirana nezaposlenost (veljača, 2021.)

Prema razini obrazovanja 49,04 %, odnosno 487 dugotrajno nezaposlenih osoba u 2019. godini imalo je završenu srednju školu, a značajan je i udio dugotrajno nezaposlenih sa završenom osnovnom školom (35,93 % ili 318 osobe). U 2020. najviše dugotrajno nezaposlenih osoba imalo je završenu srednju školu, njih 487 odnosno 53,52 % u odnosu na ukupan broj dugotrajno nezaposlenih osoba. Potom slijede osobe za završenom osnovnom školom kojih je bilo evidentirano 296 (32,53 %). Najviše dugotrajno nezaposlenih starije je od 55 godina (49,01 % ili 446 osoba), a najmanji udio zastupaju osobe mlađe od 20 godina (0,8 % ili 7 osoba).

10.5. Učinci epidemioloških mjera na zaposlenost i tržište rada

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba izravno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5 % u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4 % manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manji je za 3,9 % u odnosu na prosinac 2019. godine. Uslijed pandemije Covid-19 i pratećih mjera za njezino suzbijanje već je tijekom prvog tromjesečja postalo jasno da će hrvatsko gospodarstvo te tako i gospodarstvo Krapinsko – zagorske županije doživjeti pad u 2020. godini. Kada se promatra pad na godišnjoj razini treba imati u vidu da je tijekom siječnja i veljače 2020. godine gospodarstvo funkcioniralo u normalnim uvjetima te da je u ožujku došlo do snažnih negativnih utjecaja pandemije i zatvaranja dijela gospodarstva, što je posljedično utjecalo na zaustavljanje pozitivnog rasta gospodarstva Krapinsko – zagorske županije.

Tablica 75. Registrirana nezaposlenost tijekom pandemije bolesti COVID-19 u 2020.

Prostorna jedinica	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Novoprijavljeni u 2020.	Prestanak radnog odnosa	Novoprijavljeni u 2020.	Prestanak radnog odnosa
Razlog nezaposlenosti	4.706	3.465	218.470	163.109
Broj nezaposlenih osoba	2.670 (prosjeak 2020.)	2.886 (stanje na dan 31.12.2020.)	150.824 (prosjeak)	159.845 (stanje na dan 31.12.2020.)

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

U razdoblju pandemije bolesti COVID-19 tijekom 2020. u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina novoprijavljeno je 4.706 osoba od čega je 3.465 osoba izravno iz radnog odnosa odnosno razlog prijave u evidenciju je prestanak radnog odnosa. Krajem prosinca 2020. registrirano je 2.886 nezaposlenih osoba, što ukazuje na povećanje za 1,5 % u odnosu na stanje prethodnog mjeseca te povećanje za 28 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Iz evidentirane nezaposlenosti u prosincu 2020. godine izašla je 281 osoba što je 3,4 % manje u odnosu na prosinac 2019. Zbog zapošljavanja evidenciju je napustilo 196 osoba, a 85 osoba brisano je zbog drugih razloga. Ukupan broj zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih manji je za 3,9 % u odnosu na prosinac 2019. godine.

Uvjetovano pandemijom koronavirusa (COVID-19) Hrvatski zavod za zapošljavanje, uveo je mjeru Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom kako bi se radnicima zadržala radna mjesta odnosno osigurao ostanak u zaposlenosti. Provedba mjera započela je 23. ožujka 2020. godine te se dodjeljivala poslodavcima. Uz djelomično izmijenjene uvjete i obuhvaćene djelatnosti, mjera je bila dostupna do kraja 2020. godine, a nastaviti će se i tijekom 2021. godine. Uz to aktivirana je i mjera Potpora za skraćivanje radnog vremena kojom Zavod i dalje nastoji aktivnosti usmjeravati na očuvanje radnih mjesta u djelatnostima/sektorima koji su najugroženiji. S istim ciljem, donesena je i mjera namijenjena osobama s invaliditetom Potpora za očuvanje radnih mjesta u zaštitnim radionicama, integrativnim radionicama i radnim jedinicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom⁶⁸.

⁶⁸ Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije, http://www.partnerstvo-razvoj.net/hr/novosti/stanje-na-trzistu-rada/nezaposlenost-i-zaposljavanje-u-prosincu-2020_2019-godine,3061.html, pristupljeno 15. veljače 2021. godine

Tablica 76. Broj korisnika Potpore za očuvanje radnih mjesta – poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane koronavirusom (COVID-19) narušena gospodarska aktivnost

Prostorna jedinica	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	REPUBLIKA HRVATSKA
BROJ KORISNIKA	23.906	951.226

Izvor: HZZ PU Krapina, siječanj 2021.

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Krapina, mjere za očuvanje radnih mjesta koristilo je ukupno 23.906 korisnika – poslovnih subjekata s područja Krapinsko-zagorske županije. Na razini Republike Hrvatske, mjere je koristilo 951.226 korisnika.

Zaključak

Predstavljeni podaci govore o prisutnosti trenda smanjenja aktivnog stanovništva na području Krapinsko-zagorske županije, što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze tj. odlaze u mirovinu).

Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, u 2019. bilo je zaposleno približno 43 % radno aktivnog stanovništva, a od toga 81 % zaposleno je u pravnim osobama dok je 19 % zaposleno u djelatnostima obrta, slobodnih profesija ili radnu aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima. U 2020. godini se udio zaposlenih u pravnim osobama povećao na 81,5 %. Najviše zaposlenih u pravnim osobama na području Krapinsko-zagorske županije je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju. Prosječna neto plaća zaposlenika u Krapinsko-zagorskoj županiji je u porastu u proteklom razdoblju, ali i dalje zaostaje za nacionalnim prosjekom.

Do 2019. godine može se uočiti kontinuirano povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti u promatranom razdoblju, dok je u 2020. godini došlo je do porasta broja nezaposlenih osoba tijekom pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluka o ograničavanju kretanja i okupljanja, posebnom reguliranju radnog vremena pojedinih objekata te uvođenju epidemioloških mjera radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19.

Visok postotak radne neaktivnosti karakterističan je za Republiku Hrvatsku, a prema podacima Eurostata najčešći razlozi za neaktivnost su obrazovanje i umirovljenje, nakon čega slijede obiteljski razlozi poput brige za djecu ili odrasle, vlastita bolest ili invalidnost te obeshrabrenost za ulazak na tržište rada zbog dugotrajne nezaposlenosti (posebice se odnosi na osobe u dobi iznad 55 godina).

11. OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA

11.1. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj

Na području Republike Hrvatske postoji razlika u snazi gospodarstva pojedinih županija. Tijekom godina neke su se županije gospodarski približile prosjeku RH, a neke udaljile od njega što utječe i na kretanje niza drugih socioekonomskih pokazatelja poput depopulacije određenih područja. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u Republici Hrvatskoj u ovom odlomku analiziran je prema posljednjim dostupnim podacima koji se odnose na godinu prije nastupanja pandemije COVID-19.

Bruto domaći proizvod je mjera vrijednosti proizvodnje roba i usluga u pojedinoj zemlji ili regiji tijekom jedne godine. Što je vrijednost BDP-a veća, radi se o gospodarski snažnijem području, a stvarne vrijednosti BDP-a pokazuju velike razlike među zemljama ili regijama. Bruto domaći proizvod po stanovniku Krapinsko-zagorske županije raste zadnjih 7 promatranih godina, ali je i dalje znatno ispod nacionalnog prosjeka. Gledajući iznos BDP-a po stanovniku za 2018. godinu, po županijama RH, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 15. mjestu.

U odnosu na BDP po stanovniku na razini RH, BDP Krapinsko-zagorske županije je 35 % niži. Godine 2018. je BDP po stanovniku Krapinsko-zagorske županije iznosio 28,03 %, a za Republiku Hrvatsku 43,43 % prosjeka za područje EU-28⁶⁹. Indeks na bazi 2010. godine je u usporedbi sa svim drugim županijama bio među najvišima u 2016. godini te je iznosio 120,67 što upućuje na najveći rast BDP-a u odnosu na 2010. godinu, dok je u 2018. Krapinsko-zagorskoj županiji na 3. mjestu.

U Hrvatskoj su tek 4 regije razvijenije od prosjeka RH: Grad Zagreb (184,96), Istarska županija (126,89), Primorsko-goranska (120,59) i Dubrovačko-neretvanska županija (108,20), dok se Krapinsko-zagorska županija (64,54) zajedno s preostalim 16 županija nalazi ispod tog prosjeka.

---

⁶⁹Podatak za EU -28 za 2018. godinu preuzet sa https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_10/default/table?lang=en, datum pristupa 15.03.2021.

Tablica 77. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u € (2010. – 2018.)

Područje	Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR										
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Indeks 2018./2010	2018. (RH=100)
Republika Hrvatska	10.514	10.473	10.309	10.297	10.259	10.606	11.184	11.893	12.270	116,71	100
Grad Zagreb	19.445	19.117	18.702	18.388	18.303	18.769	19.546	20.850	22.695	116,72	184,96
Zagrebačka	7.729	7.881	7.774	7.803	7.854	8.163	8.595	9.042	9.710	125,64	79,14
Krapinsko-zagorska	6.172	6.274	6.246	6.422	6.595	6.907	7.448	7.764	7.919	128,31	64,54
Varaždinska	8.320	8.322	8.282	8.474	8.541	8.885	9.497	10.122	10.899	131,00	88,82
Koprivničko-križevačka	9.013	9.272	9.052	8.784	8.529	8.671	9.180	9.030	8.711	96,65	70,99
Međimurska	8.296	8.411	8.385	8.509	8.697	8.987	9.537	9.957	10.302	124,18	83,96
Bjelovarsko-bilogorska	6.959	6.936	6.742	6.805	6.903	7.179	7.703	7.937	7.986	114,75	65,08
Virovitičko-podravska	6.069	6.217	6.057	5.994	5.598	5.760	6.190	6.445	6.525	107,52	53,18
Požeško-slavonska	6.359	6.220	6.026	6.114	5.830	6.024	6.346	6.649	6.620	104,11	53,95
Brodsko-posavska	5.820	5.867	5.789	5.873	5.654	5.927	6.292	6.687	6.607	113,53	53,85
Osječko-baranjska	8.186	8.254	8.006	8.122	8.011	8.313	8.834	9.069	8.684	106,08	70,77
Vukovarsko-srijemska	6.051	6.123	5.895	5.981	5.823	6.139	6.563	6.974	6.730	111,22	54,85
Karlovačka	7.550	7.716	7.599	7.766	7.675	8.022	8.501	8.669	8.301	109,95	67,65
Sisačko-moslavačka	8.077	8.246	8.151	7.866	7.422	7.715	8.042	8.256	7.868	97,41	64,12
Primorsko-goranska	12.578	12.674	13.147	13.007	12.715	12.842	13.390	14.526	14.797	117,64	120,59
Ličko-senjska	8.214	8.023	7.690	7.823	7.840	8.148	8.532	9.276	8.878	108,09	72,36
Zadarska	8.457	8.266	8.130	8.187	8.263	8.618	9.112	9.866	10.803	127,74	88,04
Šibensko-kninska	7.870	7.934	7.871	8.051	8.147	8.327	8.772	9.714	9.713	123,42	79,16
Splitsko-dalmatinska	8.393	8.167	7.897	7.904	7.918	8.228	8.654	9.145	9.636	114,81	78,53
Istarska	13.366	13.266	12.699	12.785	12.920	13.324	14.120	14.866	15.570	116,49	126,89
Dubrovačko-neretvanska	10.255	9.864	9.825	9.995	10.202	10.640	11.272	12.575	13.277	129,47	108,20

Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku NKPIJS-u 2012. – 2. razina i županije, 2021

11.2. Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u gospodarstvu Hrvatske

U RH je u 2019. godini poslovalo 136.260 poduzetnika, obveznika poreza na dobit (bez banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija) koji su zapošljavali 969.776 zaposlenih (prema satima rada) što je 58.040 zaposlenih (6,4 %) više u odnosu na prethodnu godinu.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini, poslovala su 2.344 poduzetnika koji su zapošljavali 21.742 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 5,2 %. Poduzetnici Krapinsko-zagorske županije (2.344) čine 1,7 % ukupnih poduzetnika u RH, dok zaposleni kod poduzetnika Krapinsko-zagorske županije čine 2,2 % zaposlenih kod poduzetnika u RH.

Tablica 78. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske i KŽŽ-a u 2018. i 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)

Opis	REPUBLIKA HRVATSKA			KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA			Udio KŽŽ-a u RH (%)
	2018.	2019.	Indeks	2018.	2019.	Indeks	
Broj poduzetnika	131.117	136.260	103,9	2.267	2.344	103,4	1,7
Broj dobitaša	85.465	90.955	106,4	1.654	1.758	106,3	1,9
Broj gubitaša	37.824	45.305	119,8	481	586	121,8	1,3
Broj zaposlenih	911.736	969.776	106,4	20.659	21.742	105,2	2,2
Ukupni prihodi	721.118.732	796.126.335	110,4	12.547.338	13.629.266	108,6	1,7
Ukupni rashodi	682.737.441	756.495.954	110,8	11.813.137	12.846.339	108,7	1,7
Dobit prije oporezivanja	53.515.331	57.232.068	106,9	845.762	979.438	115,8	1,7
Gubitak prije oporezivanja	15.134.039	17.601.686	116,3	111.561	196.511	176,1	1,1
Porez na dobit	7.308.894	8.349.049	114,2	124.534	121.347	97,4	1,5
Dobit razdoblja	46.166.284	48.872.344	105,9	721.642	858.484	119,0	1,8
Gubitak razdoblja	15.093.886	17.591.012	116,5	111.976	196.904	175,8	1,1
Konsolidirani financijski rezultat (dobit ili gubitak razdoblja)	31.072.397	31.281.333	100,7	609.667	661.580	108,5	2,1
Neto plaća i nadnice	61.073.774	67.668.212	110,8	1.204.532	1.342.226	111,4	2,0
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	5.582	5.815	104,2	4.859	5.145	105,9	88,5
Izvoz	143.447.877	151.455.118	105,6	4.049.936	4.190.047	103,5	2,8
Uvoz	128.539.396	137.793.448	107,2	2.264.969	2.448.415	108,1	1,8
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	14.908.481	13.661.670	91,6	1.784.966	1.741.633	97,6	12,7

Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu	23.481.990	27.528.822	117,2	361.355	442.652	122,5	1,6
---	------------	------------	-------	---------	---------	-------	-----

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

U čitavoj RH poduzetnici su u 2019. ostvarili ukupne prihode u iznosu nešto manjem od 796,2 milijarde kuna, ukupne rashode od 756,5 milijarde kuna te nešto manje od 48,9 milijardi kuna neto dobiti. Dobit u iznosu od 48,9 milijardi kuna u 2019. godini ostvarila su 90.955 (66,8 %) poduzetnika, dok je gubitak razdoblja u iznosu od 17,6 milijardi kuna iskazalo 45.305 (33,2 %) poduzetnika. U odnosu na 2018. godinu, ostvareno je povećanje ukupnih prihoda za 10,4 %, ukupnih rashoda za 10,8 %, dobiti razdoblja za 5,9 %, ali i gubitka razdoblja za 16,5 %. Konsolidirani financijski rezultat razdoblja je u 2019. u blagom porastu od 0,7 % u odnosu na 2018. i iznosi 31,3 milijarde kuna. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika u 2019. godini iznosila je 5.815 kuna što je 4,2 % više u odnosu na 2018. godinu.

Poduzetnici sa sjedištem u Krapinsko-zagorskoj županiji, njih 2.344, ostvarili su u 2019. godini 13,6 milijardi kuna ukupnih prihoda, 12,8 milijardi kuna ukupnih rashoda, 858,5 milijuna kuna dobiti te 196,9 milijuna kuna gubitka što je rezultiralo s 661,6 milijuna kuna neto dobiti. Ukupni prihodi su u odnosu na 2018. godinu povećani za 8,6 %, ukupni rashodi za 8,7 %, dobit razdoblja za 19,0 %, a gubitak razdoblja za 75,8 %. Kao rezultat navedenoga, konsolidirani financijski rezultat – neto dobit, povećana je u 2019. godini za 8,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnoga broja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije njih 75 % je u 2019. godini poslovalo s dobiti, dok je 25 % poduzetnika ostvarilo gubitak u poslovanju. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. iznosila je 5.145 kuna, što je nominalno 3,5 % više u odnosu na 2018. godinu.

11.3. Položaj gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale županije RH

Jedna od osnovnih karakteristika gospodarstva Hrvatske je velika razlika u razvijenosti pojedinih županija te još veća razlika u razvijenosti gradova i općina. Usporedbom ključnih kriterija poslovanja poduzetnika moguće je odrediti razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije u odnosu na ostale hrvatske županije.

Usporedbom odabranih kriterija poduzetništva, Krapinsko-zagorska županija je najbolje rangirana prema produktivnosti rada/neto dobiti po zaposlenom te ekonomičnosti poslovanja poduzetnika, gdje se nalazi na 4. mjestu. Prema ostalim pokazateljima nalazi se na sredini ljestvice: neto dobit (10. mjesto), ukupni prihod, broj zaposlenih i ukupan prihod po zaposlenom (11. mjesto) te rang po broju poduzetnika (12. mjesto). Time je Krapinsko-zagorska u odnosu na ostale županije najniže rangirana po broju poduzetnika, iznad Karlovačke i ispod Šibensko-kninske.

Grad Zagreb je najbolje rangiran po svim kriterijima osim prema ekonomičnosti poslovanja gdje zauzima 3. mjesto. U tom kriteriju najbolje je rangirana Dubrovačko-neretvanska županija.

Tablica 79. Rangiranje županija prema određenim kriterijima poduzetništva za 2019. godinu

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada/ukupan prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada/neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Grad Zagreb	1	1	1	1	1	1	3
Zagrebačka	2	2	5	4	3	2	7
Splitsko-dalmatinska	3	6	2	2	8	19	18
Primorsko-goranska	4	5	4	3	10	13	15
Istarska	5	3	3	5	6	8	6
Osječko-baranjska	6	12	6	7	7	18	17
Varaždinska	7	4	9	6	9	10	10

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada/ukupni prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada/neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Vukovarsko-srijemska	8	11	16	12	2	6	12
Međimurska	9	9	10	8	15	9	5
Zadarska	10	7	7	9	13	5	2
Krapinsko-zagorska	11	10	12	11	11	4	4
Dubrovačko-neretvanska	12	8	8	10	16	3	1
Koprivničko-križevačka	13	13	18	15	4	7	9
Sisačko-moslavačka	14	15	14	14	12	12	13
Brodsko-posavska	15	16	17	13	17	16	16
Karlovačka	16	14	13	16	14	11	8
Šibensko-kninska	17	17	11	18	5	17	19
Bjelovarsko-bilogorska	18	20	15	17	19	20	20
Virovitičko-podravska	19	19	19	19	18	15	14
Požeško-slavonska	20	18	20	20	21	14	11
Ličko-senjska	21	21	21	21	20	21	21

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

U odnosu na 2018., u 2019. godini Krapinsko-zagorska županija rangirana je za dva mjesta više po neto dobiti po zaposlenom (pomak s 11. na 9. mjesto) te za jedno mjesto više prema neto dobiti i broju poduzetnika. Lošije je rangirana prema ukupnim prihodima po zaposlenom (pomak s 9. na 11. mjesto) i ekonomičnosti poslovanja (pomak s 3. na 4. mjesto). U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini nije bilo promjene ranga po broju zaposlenih (11. mjesto).

11.4. Usporedba poslovanja poduzetnika Krapine s poslovanjem poduzetnika u drugim gradovima – županijskim središtima

Županijsko središte Krapinsko-zagorske županije, Krapina, na 20. je mjestu među županijskim središtima po broju poduzetnika (kojih je u 2019. godine bilo 321), dok je na razini RH na 56. mjestu. Po broju zaposlenih (kojih je 2019. godine bilo 3.604) na razini RH je na 32. mjestu, dok je po ukupnim prihodima (1,81 milijardu kuna u 2019. godini) na 43. mjestu u RH. S obzirom na ostvarenu neto dobit u iznosu od 78,5 milijuna kuna, na 58. je mjestu u RH.

Tablica 80. Rang prema broju poduzetnika – u gradovima – županijskim središtima, u 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)

Naziv grada/općine	Broj poduzetnika			Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Neto dobit/gubitak	
	Iznos	Rang na razini RH	Rang na razini sjedišta žup.	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH
Grad Zagreb	45.608	1	1	372.776	1	399.898.534	1	18.509.772	1

Naziv grada/općine	Broj poduzetnika			Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Neto dobit/gubitak	
	Iznos	Rang na razini RH	Rang na razini sjedišta žup.	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH	Iznos	Rang na razini RH
Split	7.798	2	2	39.497	2	27.187.766	2	-61.070	549
Rijeka	5.020	3	3	30.651	3	20.321.206	3	641.848	3
Osijek	3.249	4	4	22.572	4	15.254.405	4	181.903	19
Varaždin	2.091	8	7	20.780	5	15.157.089	5	487.619	9
Velika Gorica	1.768	9	8	12.924	8	13.967.904	6	558.707	6
Vukovar	560	30	16	5.448	23	10.064.952	7	504.503	7
Zadar	2.948	6	5	16.220	6	8.833.826	9	497.099	8
Čakovec	1.379	12	9	12.650	10	8.049.322	10	319.112	11
Dubrovnik	2.341	7	6	12.890	9	8.001.638	11	597.616	5
Karlovac	1.227	14	11	10.499	13	6.810.780	13	314.119	12
Slavonski Brod	1.200	15	12	12.390	11	5.949.098	15	-	550
Koprivnica	769	24	15	9.119	15	5.931.359	17	256.295	13
Šibenik	1.274	13	10	7.866	19	4.953.296	20	67.243	48
Bjelovar	1.096	16	13	7.974	18	4.270.134	22	37.246	76
Sisak	866	20	14	6.073	20	3.103.634	28	5.849	239
Požega	451	39	17	5.141	25	2.904.085	30	73.223	42
Virovitica	438	41	18	3.628	31	1.869.991	46	24.921	98
Krapina	321	56	20	3.604	32	1.809.844	47	69.922	47
Pazin	349	51	19	2.282	53	1.564.904	54	94.367	31
Gospić	236	73	21	1.317	9	837.397	91	35.651	78
Ukupno	80.989	-	-	616.3	-	566.741.164	-	23.145.339	-
RH	136.260	-	-	969.7	-	796.126.335	-	31.281.333	-
Udjeli u %	59,4 %	-	-	63,6	-	71,2 %	-	74,0 %	-

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini

Usporedbom podataka za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu, utvrđeno je kako je prema broju poduzetnika na razini županijskih središta Grad Krapina u sve četiri promatrane godine na 20. mjestu. Prema broju poduzetnika na razini RH rang se mijenjao od 54. do 56. mjesta. Prema ukupnom prihodu, Krapina je pala s 43. mjesta 2016. na 47. mjesto 2018. te je ponovo ostvarila 43. mjesto 2019. godine.

11.5. Konkurentnost poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

Jedan od osnovnih pokazatelja konkurentnosti poduzetništva određenog područja je broj poduzeća koji ukazuje na postojeći poduzetnički potencijal. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine županije u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj te na nacionalnoj razini prikazan je u nastavku.

Tablica 81. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. – 2019. godina

Godina	KŽŽ	SJEVERNA HRVATSKA	REPUBLIKA HRVATSKA
--------	-----	-------------------	--------------------

	Broj poduzeća na 1000 stanovnika ⁷⁰	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²	Broj poduzeća na 1000 stanovnika	Broj poduzeća na km ²
2010.	11,7	1,3	N/A	N/A	21,9	1,7
2011.	12,2	1,3	N/A	N/A	23,0	1,7
2012.	12,1	1,3	19,1	2,00	22,8	1,7
2013.	12,6	1,4	19,8	2,07	23,6	1,8
2014.	13,2	1,4	20,4	2,13	24,4	1,8
2015.	13,8	1,5	21,0	2,19	24,9	1,9
2016.	14,8	1,6	23,0	2,41	26,7	2,0
2017.	15,3	1,7	24,1	2,52	28,0	2,1
2018.	17,0	1,8	26,2	2,74	30,6	2,3
2019.	17,6	1,9	24,5	2,6	31,8	2,4

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019., FINA

Krapinsko-zagorska županija bilježi nižu konkurentnost po oba pokazatelja. Prema broju poduzeća na km² Krapinsko-zagorska županija je znatno ispod prosjeka Sjeverne Hrvatske i ispod prosjeka RH. Prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, odstupanja su još i veća.

Od ukupnog broja poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, u 2018. godini samo je njih 12,7 % uložilo dodatna sredstva u dugotrajnu imovinu, međutim i s tim postotkom je Krapinsko-zagorska županija na prvom mjestu među županijama Sjeverne Hrvatske. Na razini države, u dugotrajnu imovinu je u 2018. godini uložilo 9,8 % poduzetnika. Poduzetnici iz Krapinsko-zagorske županije koji su investirali u dugotrajnu imovinu čine 2 % ukupnog broja investitora. Apsolutni iznos investiranih sredstava u KZŽ-u iznosi nešto manje od 360 milijuna kuna što iznosi 1,5 % ukupnih investicija u RH, odnosno 10,6 % investicija u Sjevernoj Hrvatskoj.

Godine 2019. u dugotrajnu imovinu investiralo je 12,6 % poduzetnika Krapinsko-zagorske županije, ali u 22,5 % višem iznosu u odnosu na prethodnu godinu. Radi se o iznosu od oko 443 milijuna kuna, što iznosi oko 1,6 % ukupnih investicija u Hrvatskoj.

Promatrajući broj investitora u dugotrajnu imovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji, u posljednje četiri godine broj investitora povećao se s 245 u 2016. godini na 296 u 2019. godini. Međutim, ulaganja su s prosječno 1,99 mil. kuna po investitoru u 2016. godini pala na prosječno 1,49 milijuna kuna ulaganja po investitoru u 2019. godini. U odnosu na 2018., broj investitora u dugotrajnu imovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji porastao je s 287 na 296, a prosječna ulaganja po investitoru porasla su s oko 1,25 na oko 1,50 milijuna kuna.

Na razini Sjeverne Hrvatske broj investitora je porastao s 1.970 u 2016. godini na 2.160 u 2018. godini, dok se prosječni iznos ulaganja po investitoru u tri promatrane godine gotovo prepolovio – pao je s 3,02 milijuna kuna u 2016. godini na prosječno 1,57 milijuna kuna u 2018. godini. Broj investitora na razini Hrvatske povećao se s 12.306 u 2016. godini na 12.808 u 2018. godini. Na razini Hrvatske zabilježen je najmanji pad u ulaganjima u dugotrajnu imovinu, u tri promatrane godine – prosječno ulaganje po investitoru 2016. godine iznosilo je 2,05 milijuna kuna dok je 2018. godine iznosilo 1,9 milijuna kuna.

Tablica 82. Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. – 2018. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Sjeverna Hrvatska

	Investicije u mil. kn, KZŽ	Udio u ukupnim investicijama RH	Udio u ukupnim investicijama Sjeverne Hrvatske	Investicije po zaposlenom u KZŽ-u/kn
--	----------------------------	---------------------------------	--	--------------------------------------

⁷⁰ Prema Popisu 2011.

2010.	351	1,1	7,0	20.501
2011.	477	1,2	7,7	29.471
2012.	646	1,9	10,9	39.280
2013.	425	1,1	7,7	25.647
2014.	538	1,5	9,6	30.502
2015.	851	2,1	17,3	29.903
2016.	487	1,9	8,2	25.432
2017.	507	2,1	15,3	24.822
2018.	360	1,5	10,6	17.099
2019.	443	1,6	n/a	20.359

Izvor: Analitičke podloge za Strategiju regionalnog razvoja RH, 2014. godina, MRRFEU, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019., FINA

U razdoblju 2010. do 2019. godine, ni jedan od razmatranih pokazatelja – ukupni iznos investicija u Krapinsko-zagorskoj županiji, udio investicija KZŽ-a u ukupnim investicijama u RH i udio investicija KZŽ-a u ukupnim investicijama Sjeverne Hrvatske, investicije po zaposlenom u KZŽ-u nema izražen jednoznačni trend. Svi pokazatelji pokazuju značajnu fluktuaciju u promatranom razdoblju.

11.6. Dinamika poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

Pokretanje novih tvrtki je najznačajniji pokazatelj dinamike sektora poduzetništva čiju osnovu za praćenje čine podaci o osnivanju i zatvaranju poduzeća. Na području Republike Hrvatske u proteklom petogodišnjem razdoblju (2015. – 2019.) sveukupno je osnovano 66.599 novih tvrtki, od toga u Krapinsko-zagorskoj županiji 1052 tvrtki, odnosno 1,6 %. Broj otvorenih tvrtki na svim razinama (RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija) u cjelokupnom promatranom razdoblju ima pozitivan trend sve do 2019. godine kada se broj otvorenih tvrtki smanjuje. Broj brisanih poduzeća u navedenom petogodišnjem razdoblju, na razini RH iznosio je 54.855 od toga u Krapinsko-zagorskoj županiji 710 tvrtki odnosno 1,3 %. Usporedba broja novootvorenih i broja brisanih tvrtki za cjelokupno razdoblje ukazuje na pozitivan saldo u korist broja novootvorenih tvrtki u Krapinsko-zagorskoj županiji i na području Sjeverne Hrvatske. Na državnoj razini izuzetak su 2016. godina i 2019. godina kada je ukupan broj zatvorenih tvrtki bio veći od ukupnog broja otvorenih. Krapinsko-zagorska županija u cjelokupnom razdoblju bilježi čak 48 % više novootvorenih tvrtki u odnosu na brisane, dok je taj postotak na razini Sjeverne Hrvatske 29 %, a na razini države 21 %.

Tablica 83. Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Sjeverne Hrvatske, 2015. – 2018.

ŽUPANIJA	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki
UKUPNO HRVATSKA	12.723	7.632	13.662	13.837	14.869	12.502	14.931	10.081	10.414	10.803
UKUPNO SJEVERNA HRVATSKA	1.939	1.251	2.002	1.878	2.224	1.705	2.155	1.463	1.673	1.453
Zagrebačka županija	792	500	851	733	1.009	862	972	688	718	573
Varaždinska	391	203	384	366	401	240	389	309	364	323
Međimurska	321	267	351	357	379	279	348	297	244	262

ŽUPANIJA	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki	Ukupan broj otvorenih tvrtki	Ukupan broj zatvorenih tvrtki
Koprivničko-križevačka	235	163	204	274	204	166	209	23	175	155
Krapinsko-zagorska	200	118	212	148	231	158	237	146	172	140

Izvor: HGK ŽK Krapina, 2021.

11.7. Osnovni pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije

U proteklih 10 godina prisutan je uzlazni trend kod svih razmatranih pokazatelja, iako su prisutne manje fluktuacije pojedinih pokazatelja na godišnjoj razini. Bazni indeks u odnosu na 2010. godinu pokazuje rast svih pokazatelja. Najveći rast ostvaren je u dobiti nakon oporezivanja, čak za 185 %. Slijedi rast broja poduzetnika za 48 %, rast ukupnih prihoda za 46 %, rast ukupnih rashoda za 38 %, neto plaća za 34 % i rast broja zaposlenih za 28 %. Gubitak nakon oporezivanja je smanjen (uz fluktuacije) za 55 %.

Tablica 84. Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2019. godina

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Indeks 2019./2010.
Broj poduzetnika	1.586	1.621	1.595	1.670	1.765	1.829	1.975	2.033	2.267	2.344	147,79
Ukupni prihodi*	9.341	9.797	9.705	9.969	9.889	10.128	11.054	11.756	13.011	13.629	145,91
Ukupni rashodi*	9.338	9.898	9.687	9.631	9.623	9.656	10.332	11.084	12.296	12.846	137,57
Dobit nakon oporezivanja*	301	384	457	466	557	565	767	730	743	859	285,38
Gubitak nakon oporezivanja	358	522	474	207	347	174	129	165	157	197	55,03
Neto plaće u HRK	3.836	3.984	3.999	4.137	4.141	4.243	4.354	4.645	4.861	5.145	134,12
Broj zaposlenih	16.974	16.660	16.446	16.571	17.638	18.378	19.309	20.203	21.044	21.742	128,09

Izvor: FINA, 2010. – 2019. godina, obrada autora
*Iznosi u milijunima kuna

Gledano prema veličini poduzeća, u četiri promatrane godine (2016. – 2019.) porastao je broj poduzeća svih veličina, osim velikih poduzeća čiji se broj pao s 5 na 4. Najveći porast broja subjekata ostvaren je kod mikro poduzetnika (51 novi subjekt). Struktura tj. udio pojedine veličine poduzeća u ukupnom broju nije se bitno mijenjala.

Tablica 85. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019.

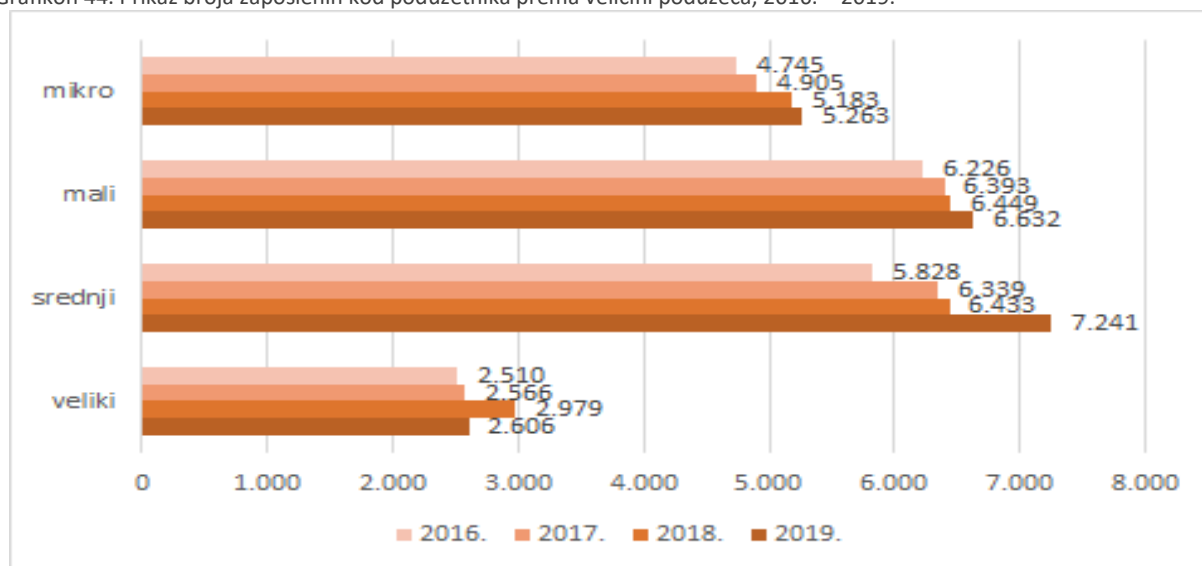
	2016.	2017.	2018.	2019.
--	-------	-------	-------	-------

	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio	Broj poduzetnika	Udio
Mikro	1.679	85,0 %	1.729	85,1 %	1.939	85,6 %	1.990	84,9 %
Mali	250	12,7 %	256	12,6 %	277	12,2 %	300	12,8 %
Srednji	41	2,1 %	43	2,1 %	46	2,0 %	50	2,1 %
Veliki	5	0,2 %	5	0,2 %	5	0,2 %	4	0,2 %
Ukupno	1.975	100 %	2.033	100 %	2.267	100 %	2.344	100 %

Izvor: FINA, 2016. – 2019., obrada autora

U razdoblju 2016. – 2019. najviše je zaposlenih bilo u srednje velikim poduzećima (25.841) i malim poduzećima (25.700), a slijede mikro poduzeća (20.096) i velika poduzeća (10.661). U 2019. godini bilježi se pad broja zaposlenih u velikim poduzećima (gašenje jednog poslovnog subjekta) te porast broja zaposlenih u srednjim poduzećima (za 808).

Grafikon 44. Prikaz broja zaposlenih kod poduzetnika prema veličini poduzeća, 2016. – 2019.

Izvor: FINA 2016., 2017., 2018. i 2019. godina, obrada autora

Najveću prosječnu neto plaću isplaćivali su veliki poduzetnici. Prosječna plaća rasla je u cijelom promatranom razdoblju, međutim je za oko 11 % manja od prosječne plaće koju isplaćuju poduzetnici na razini RH.

Tablica 86. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019. godina

VELIČINA	Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenome			
	2016.	2017.	2018.	2019.
MIKRO	3.426	3.726	3.867	4.078
MALI	4.280	4.589	4.814	4.979
SREDNJI	4.574	4.708	5.153	5.390
VELIKI	5.779	6.383	6.062	7.037
Prosjek	4.354	4.645	4.861	5.371

Izvor: FINA, 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

Promatramo li rezultate poslovanja poduzetnika na razini pojedinih općina i gradova Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini vidljivo je da se prema broju poduzetnika i broju zaposlenih izdvajaju Krapina (321 poduzetnika s 3.604 zaposlenih) i Zabok (258 poduzetnika s 2.691 zaposlenih). Prema veličini ostvarenog prihoda, osim poduzetnika u Humu na Sutli (2,07 milijardi kuna), izdvajaju se poduzetnici u Krapini (1,81 milijardi kuna) i Zaboku (1,67 milijardi kuna), koji su u 2019. godini, u usporedbi s poduzetnicima u drugim gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije, ostvarili najveći ukupan prihod. Prema kriteriju ostvarene neto dobiti, također su najbolji poduzetnici sa sjedištem u Humu na Sutli (240,5 milijuna kuna). S druge strane, konsolidirani rezultat poduzetnika u Bedekovčini i Klanjcu je negativan, tj. poduzetnici su iskazali neto gubitak.

Članovi⁷¹gospodarskog vijeća Županijske komore Krapina su uspješne i reprezentativne tvrtke koje zapošljavaju četvrtinu ukupno zaposlenih u Županiji, ostvaruju gotovo trećinu ukupno ostvarenih prihoda, gotovo polovicu ukupno ostvarene bruto dobiti te više od 50 % cjelokupnog županijskog izvoza. Projekcije članova gospodarskog vijeća za pojedine makroekonomske pokazatelje i njihova usporedba u odnosu na godinu prije ukazuju na nižu uspješnost poslovanja poduzetnika koja je u uskoj vezi s nastupanjem epidemioloških mjera uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Tablica 87. Poslovni rezultati 2019. i projekcija za 2020. godinu

Osnovni makroekonomski pokazatelji KZŽ-a	Indeks 2019/2018	2019.	2020. – projekcija*	Indeks 2020/2019
Broj poduzetnika	103	2.344	N/A	N/A
Broj zaposlenih	103	21.742	18.121.	83,3
Ukupni prihodi, u 000 HRK	105	13.629.266	10.063.347	73,8
Ukupni rashodi, u 000 HRK	105	12.846.339	9.615.976	74,8
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom, u HRK	106	5.145	4.270	82,9
Izvoz, u 000 HRK	100	4.190.047	3.211.322	76,6
Uvoz, u 000 HRK	103	2.448.415	2.012.846	82,2
Investicije u novu dug. imovinu, u 000 HRK	123	442.652	179.920	40,6

Izvor: FINA, obrada: HGK ŽK Krapina, travanj 2020.

*projekcije članova HGK ŽK Krapina

11.8. Pokazatelji poduzetništva Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima

Najznačajniju ulogu u strukturi ostvarenih prihoda Krapinsko-zagorske županije, u četiri promatrane godine, imali su poduzetnici u djelatnosti C – Prerađivačka industrija. U 2019. godine s ukupnim prihodima od 6,02 milijarde kuna, što je povećanje od 5,3 % u odnosu na prethodnu godinu, ostvarili su oko 44 % ukupnih prihoda županije. Osim toga, poduzetnici prerađivačke industrije ističu se i po broju zaposlenih, 10.118 zaposlenih u 2019. godini, što je 47 % ukupno zaposlenih. Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih kod poduzetnika prerađivačke industrije iznosila je 5.610 kuna u 2019. godini, što je 9,1 % više od prosječne plaće zaposlenih na razini svih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije i 5,3 % manje od prosjeka zaposlenih kod poduzetnika u djelatnosti prerađivačke industrije Republike Hrvatske.

Nakon prerađivačke industrije, sljedeća po važnosti temeljem udjela u prihodima je G – trgovina na veliko i malo. Poduzetnici u ovoj djelatnosti su u 2019. godini ostvarili 3,4 milijarde kuna prihoda, odnosno više od 25 % ukupnih prihoda županije. Zapošljavali su gotovo 17 % svih zaposlenih.

Temeljem udjela u prihodima, i broju zaposlenih značajnije se još izdvajaju djelatnosti T – Građevinarstvo te H – Prijevoz i skladištenje, s 9 % i 8 % udjela u ukupnim prihodima te u ukupnom broju zaposlenih s 10 % i 7 %.

⁷¹ Gospodarsko vijeće HGK ŽK Krapina čini 19 najuspješnijih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije.

Analiza brojnosti poduzetnika Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini prema područjima djelatnosti pokazala je kako su najbrojniji poduzetnici u djelatnosti G – Trgovina na veliko i malo (480 poduzetnika), C – Prerađivačka industrija (460 poduzetnika), F – Građevinarstvo (443 poduzetnika) i M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (257 poduzetnika).

U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.).⁷²

---

⁷² ŽUPANIJE – razvojna raznolikost i gospodarski potencijal, HGK, Zagreb, rujan 2020.

Tablica 88. Prikaz prihoda, broja zaposlenih, dobitka/gubitka za poduzetnike Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima, 2016. – 2019. godina (iznosi u tisućama kuna)

Područje djelatnosti		2016.			2017.			2018.			2019.		
		Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak	Prihodi	Br. zaposlenih	Dobitak/gubitak
O	Subjekti (fizičke osobe) bez djelatnosti	546	0	61	40	0	-211	2.298	0	1.601	2.449	0	1.771
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	153.706	209	-11.551	119.697	164	-2.965	142.399	168	-39.307	131.068	166	-45.032
B	Rudarstvo i vađenje	116.485	153	11.223	122.898	155	14.547	138.058	155	9.097	170.478	158	5.338
C	Prerađivačka industrija	5.259.157	9.392	368.398	5.593.422	9.880	382.059	5.744.397	9.870	366.288	6.014.638	10.118	410.779
D	Opskrba električ. energijom, plinom, parom i klimatizacija	124.339	93	10.691	114.628	87	-6.333	111.755	85	6.481	112.630	83	7.511
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	376.610	833	6.313	344.958	842	4.480	532.699	884	7.953	449.590	778	6.145
F	Građevinarstvo	712.482	1.849	-2.385	784.369	1.936	35.441	1.046.424	2.170	29.777	1.181.173	2.456	30.998
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motor. vozila i motoc.	2.645.697	3.080	104.841	2.931.272	3.292	92.551	3.314.230	3.517	141.637	3.440.093	3.628	129.259
H	Prijevoz i skladištenje	931.301	1.360	41.549	972.496	1.402	26.202	1.077.951	1.463	14.240	1.085.908	1.493	4.800
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	194.707	662	-7.708	207.228	697	-5.007	247.888	796	-298	273.123	802	9.971
J	Informacije i komunikacije	67.087	196	5.712	74.879	175	8.157	81.078	205	8.991	96.647	221	12.493
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.265	12	362	1.708	7	228	1.609	6	327	1.546	6	227
L	Poslovanje nekretninama	15.721	29	1.471	13.220	23	-50	26.731	32	4.529	69.717	35	42.091
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	183.281	594	15.267	182.168	621	25.811	204.438	648	23.981	228.496	688	26.484
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	17.938	69	-677	25.384	80	143	33.656	91	634	42.803	139	429
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	-	0	-	-	-	0	0	0	-	-	-
P	Obrazovanje	23.311	97	-9.814	31.039	120	-1.069	36.078	131	-3.225	33.983	142	-212

Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	193.603	551	-3.847	199.907	582	2.465	218.603	626	8.888	240.207	632	14.823
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	4.766	13	-12	5.871	18	677	9.249	23	1.338	10.312	28	1.489
S	Ostale uslužne djelatnosti	30.339	116	1.249	30.648	122	1.143	41.466	174	3.278	44.282	169	2.216
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	247	1	-9	129	0	10	124	0	-23	122	0	1
Ukupno sve djelatnosti		11.053.588	19.309	531.135	11.755.960	20.203	578.280	13.011.130	21.044	586.188	13.629.265	21.742	661.581

Izvor: FINA, 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

11.9. Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika

Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika u razdoblju od 2012. do 2019. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom nemaju izražen pozitivan ili negativan trend već pokazuju fluktuacije u promatranom razdoblju. Najstabilniji trend rasta pokazuje produktivnost rada tj. ukupni prihodi po zaposlenom.

Tablica 89. Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. – 2019. godine

Godina	Ukupni prihodi po zaposlenom (u 000 kn)		Neto dobit ili gubitak razdoblja po zaposlenom u kn		Ekonomičnost poslovanja %		Rentabilnost prometa neto %		Rentabilnost imovine neto %		Rentabilnost vlastitog kapitala %	
	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH	KZŽ	RH
2012.	590	736	-1.058	5.954	100,2	101,5	-0,2	0,8	-0,1	0,5	-0,8	1,3
2013.	602	737	15.634	4.248	103,5	101,2	2,6	0,6	2,0	0,3	9,4	0,9
2014.	561	745	11.886	11.750	102,8	103,3	2,1	1,6	2,0	0,9	6,6	2,5
2015.	555	742	20.391	21.418	104,6	103,9	3,67	2,89	2,5	1,69	10,56	4,28
2016.	580	743	33.399	28.994	107,27	105,28	5,76	3,90	5,83	2,32	15,03	5,65
2017.	586	774	28.163	-3.420	106,12	100,54	4,81	-0,44	5,05	-0,28	12,34	-0,74
2018.	618	799	27.855	30.055	105,82	105,00	4,51	3,76	4,92	2,47	12,45	6,52
2019.	627	821	30.429	32.256	106,09	105,24	4,85	3,93	5,26	2,57	12,77	6,35

Izvor: FINA, 2012., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. godina

11.10. Izravna strana ulaganja

Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorskoj županiji fluktuiraju u promatranom razdoblju. Negativni predznak ispred iznosa ulaganja znači neto povlačenje ulaganja za razdoblje za koje je iznos prikazan. Negativni iznos ulaganja može nastati kao posljedica:

- povlačenja uloženog kapitala,
- prodaje postojećih vlasničkih udjela rezidentima,
- gubitaka u poslovanju ili isplaćivanja dividendi većih od ostvarene dobiti, koji onda utječu na negativnu zadržanu dobit u okviru izravnih ulaganja,
- povlačenje ostalog kapitala u okviru izravnih ulaganja npr. vraćanje pozajmice poduzeću vlasniku u inozemstvo i sl.

Tablica 90. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. – 2014. godina, milijuni EUR

Djelatnost	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREMA	1,2	1,6	3,3	3,8	3,5
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	-0,1	-0,4	0,5	-1,3	9,9
UKLANJANJA OTPADNIH VODA, ODVOZ SMEČA, SANITARNE I SLIČNE DJELATNOSTI	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0
PROIZVODNJA TEKSTILA	-2,0	-0,8	1,1	3,4	5,2
GRAĐEVINARSTVO	1,7	0,3	0,3	0,5	0,9
PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	3,6	-2,4	-0,2	1,1	1,0
HOTELI I RESTORANI	2,1	0,0	-0,5	-0,8	-0,2
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
VLASNIČKA ULAGANJA U NEKRETNINE	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1
PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA	-0,1	-0,4	-0,4	0,0	0,0
RECIKLAŽA	0,0	-0,6	-0,3	-0,5	-0,1
PROIZVODNJA METALA	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,0
PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	-1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0
PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	-17,7	2,9	0,3	-6,6	10,2
Ostalo	-0,7	0,1	0,0	-0,1	0,3
UKUPNO	-13,7	7,1	4,5	-1,0	31,1

Izvor: HNB 2015. godina

U razdoblju od 2015. do 2019. godine podaci su prikazani zbirno, jer je HNB obavezan čuvati u tajnosti individualne podatke u skladu sa Zakonom o službenoj statistici.

Tablica 91. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2015. – travanj 2019. godina, milijuni EUR

NKD	Djelatnost	2015. – 4/2019.
55	Smještaj	16,03
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	7,05
38	Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	6,64
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	5,12
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	5,05

NKD	Djelatnost	2015. – 4/2019.
49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	4,75
13	Proizvodnja tekstila	4,28
42	Gradnja građevina niskogradnje	4,26
46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	3,98
68	Poslovanje nekretninama	-2,05
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	-11,34
	Ostale djelatnosti ⁷³	4,69
	Ukupno	48,45

Izvor: HNB, 2019.

Podaci HNB-a za razdoblje 2015. do travnja 2019. godine prikazuju da su najveća ulaganja izvršena u djelatnost smještaja, čak 33 % od ukupnih ulaganja. Slijede ulaganja u djelatnost Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima koja iznose 14,5 % od ukupnih ulaganja, zatim ulaganja u djelatnost Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala koja iznose 13,7 % te ulaganja u djelatnost Proizvodnje papira i proizvoda od papira s 10,5 % od ukupnih ulaganja. Sve ostale djelatnosti su ostvarile manje od 10 % udjela u ukupnim stranim ulaganjima.

11.11. Koeficijent specijalizacije

Koeficijent specijalizacije prikazuje specijalizaciju gospodarskog sektora u lokalnoj ekonomiji u odnosu na nacionalnu/referentnu ekonomiju. Kako je ovdje riječ o županijskom gospodarstvu, izračunava se tako da se udio zaposlenih u određenom gospodarskom sektoru u ukupnom broju zaposlenih gospodarstva županije stavlja u odnos s udjelom zaposlenih u tom gospodarskom sektoru u ukupnom broju zaposlenih u gospodarstvu RH. Rezultat veći od 1 ukazuje na djelatnosti koje imaju veću specijalizaciju tj. relativno veću važnost na županijskoj razini u odnosu na nacionalnu razinu. Takve djelatnosti predstavljaju konkurentsku prednost te potencijalnu atraktivnost za privlačenje ulaganja.

Prilikom izračuna lokacijskog kvocijenta gospodarstva Krapinsko-zagorske županije u odnosu na RH korišteni su podaci Državnog zavoda za statistiku (Statističko izvješće 1648/2019. Zaposlenost i plaće u 2018.) o zaposlenima u pravnim osobama i zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (stanje na 31. ožujka 2018. godine) po županijama.

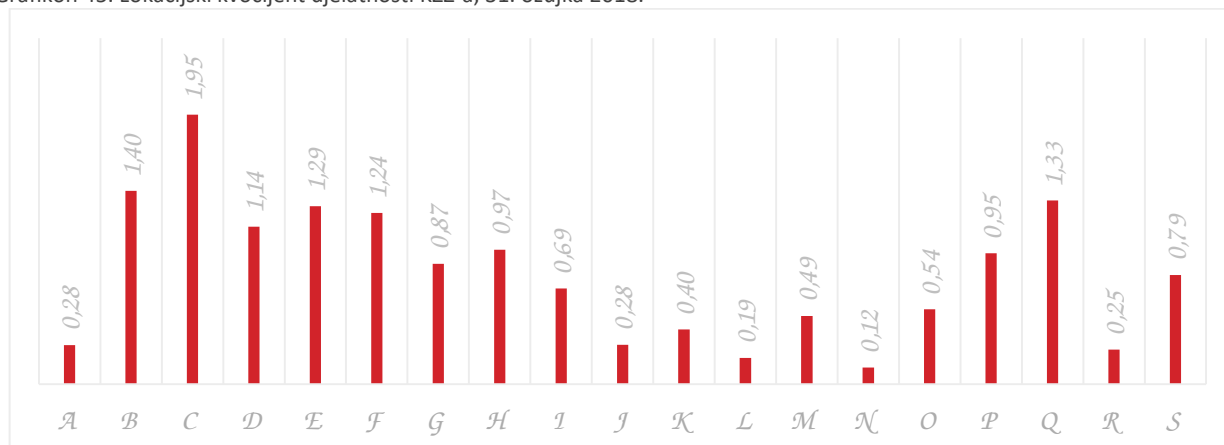
Kod zaposlenih u pravnim osobama i obrtima istraživanjem nisu obuhvaćene djelatnosti T (djelatnosti kućanstva kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe) i U (Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela) pa navedene djelatnosti ne uzimamo u razmatranje. Kod zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija postoje i nerazvrstani prema djelatnosti (324 u RH) koje također ne uzimamo u razmatranje.

Prema izračunu, lokacijski kvocijent na području Krapinsko-zagorske županije iznad 1 imaju djelatnosti C – Prerađivačka industrija (1,95), slijedi B – Rudarstvo i vađenje (1,4), zatim Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1,33), E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša (1,29), F – Građevinarstvo (1,24) D – Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1,14). Najniži lokacijski kvocijent imaju djelatnosti N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (0,12).

⁷³ Stavka Ostale djelatnosti obuhvaća podatke o djelatnostima za koje se HNB obvezuje čuvati u tajnosti u skladu sa Zakonom o službenoj statistici, zatim dio prikupljenih podataka obuhvaćenih statističkim istraživanjem za koje nije raspoloživ podatak o djelatnosti izvještajnog subjekta te dio podataka koji se odnose na procjenu za onaj dio populacije koji nije obuhvaćen statističkim istraživanjem.

Grafikon 45. Lokacijski kvocijent djelatnosti KZŽ-a, 31. ožujka 2018.

Izvor: DZS, Statističko izvješće 1648/2019.

Podaci o koeficijentu specijalizacije potvrđuju važnost prerađivačke industrije (C) u kojoj je zaposleno 47 % ukupno zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji, u kojoj posluje 23 % ukupnog broja poduzetnika i koja ostvaruje najveći izvoz (73 % ukupnog izvoza). Djelatnosti B – Rudarstvo i vađenje; Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša i F – Građevinarstvo zbog visoke specijalizacije sektora predstavljaju konkurentsku prednost KZŽ-a te potencijal za ulaganje.

11.12. Vanjskotrgovinski partneri Krapinsko-zagorske županije

Gospodarstvo Krapinsko-zagorske županije ostvaruje pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene. Vanjskotrgovinski promet Krapinsko-zagorske županije u promatranih 9 godina za koje su dostupni podaci je pozitivan, iako rezultira kako povećanjem izvoza tako i povećanjem uvoza.

Tablica 92. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2014. godina, kune

Pokazatelj/Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
IZVOZ	2.111.394	2.338.701	2.380.751	2.664.083	3.075.464
UVOZ	1.466.891	1.627.340	1.487.210	1.806.176	1.970.568
KOEFICIJENT POKRIVENOSTI UVOZA IZVOZOM	1,4	1,6	1,5	1,5	1,5

Izvor: Fina, obrada: HGK ŽK Krapina

Tablica 93. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2015. – 2019. godina, kune

Pokazatelj/Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
IZVOZ	N/A	3.618.426	3.808.126	4.201.999	4.190.047
UVOZ	N/A	2.048.207	2.090.440	2.383.500	2.264.969
KOEFICIJENT POKRIVENOSTI UVOZA IZVOZOM	N/A	1,76	1,82	1,76	1,85

Izvor: Fina, obrada autora

U 2019. godini smanjeni su i izvoz (-0,3 %) i uvoz (-4,97 %), a povećan je trgovinski saldo (5,9 %). Ostvaren je pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 1,93 milijarde kuna, a pokrivenost uvoza izvozom Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini iznosila je 185 %.

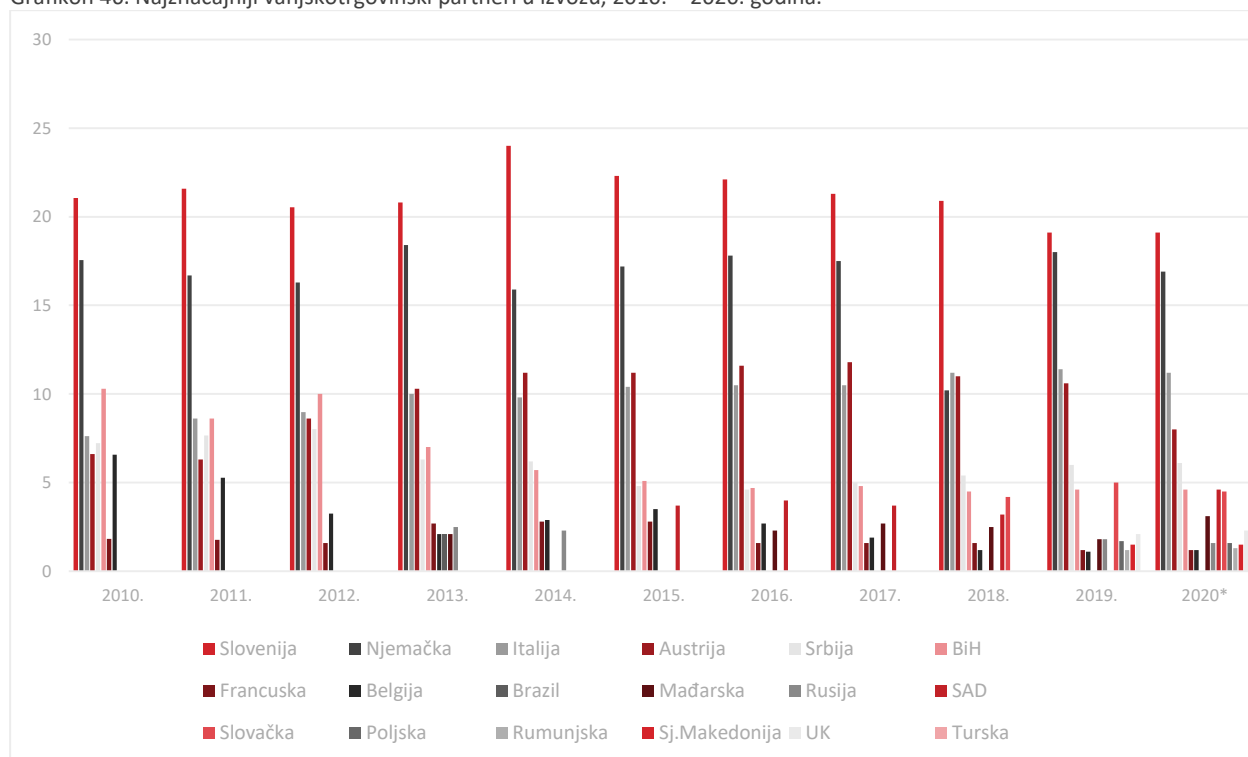
Tablica 94. Ukupan izvoz prema veličini poduzeća (mikro, mala, srednja i velika) za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu

Godina	MIKRO	MALI	SREDNJI	VELIKI	UKUPNI IZVOZ
2016.	157.213	711.879	999.657	1.673.259	3.542.009
2017.	178.562	905.164	1.080.881	1.631.486	3.796.094
2018.	284.355	1.046.167	1.498.135	1.373.341	4.201.999
2019.	184.398	1.039.772	1.505.130	1.460.747	4.190.047

Izvor: FINA, 2019. i 2020. godine

Gledano prema veličini poduzeća, najveći izvoznici su velika poduzeća, no 2018. i 2019. godine je vrijednost izvoza bila viša kod srednje velikih poduzeća. Značajnijih promjena u zemljama prema kojima je usmjeren izvoz nema. Prema podacima iz 2019., najviše se i dalje izvozi u Sloveniju, Njemačku, Italiju, Austriju, Srbiju i BiH. Kao novi partner u izvozu u 2020. godini javlja se Turska (1,3 %).

Grafikon 46. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu, 2010. – 2020. godina.

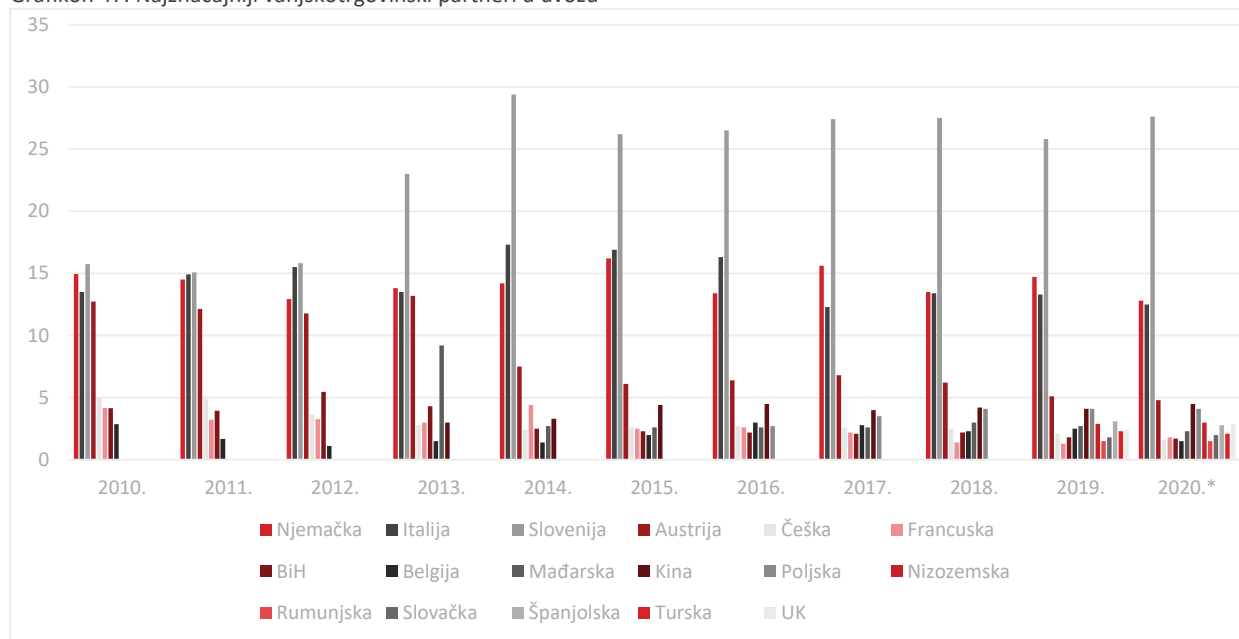
Izvor: HGK ŽK Krapina 2010. – 2020. godina, obrada autora 2021.

*prema Statističkom poslovnom registru na dan 1.ožujka 2021.

Najznačajnije izvozne djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji su C – Prerađivačka industrija s 77,21 %, H – Prijevoz i skladištenje s 9,40 %, G – Trgovina na veliko i malo s 5,63 % te E – Opskrba vodom s 5,63 % ukupnog županijskog izvoza. Navedene četiri djelatnosti zajedno ostvaruju 96,57 % ukupnog županijskog izvoza. Gledano pojedinačno, na razini poddjelatnosti značajniji izvoznici (za 2018.) su poddjelatnosti prerađivačke industrije: proizvodnja šupljeg stakla s 14,81 %, proizvodnja alata s 12,45 %, priprema i pređenje tekstilnih vlakana s 8,02 % te cestovni prijevoz robe s 9,20 % ukupnog županijskog izvoza.

Kada se razmatra uvoz, zemlje iz kojih se najviše uvozi su Slovenija, Njemačka, Italija i Austrija. U promatranom razdoblju od 2010. do 2019. godine, postotno se najviše povećao uvoz iz Slovenije (27,6 % u 2020. godini). Od 2013. godine povećava se i postotni udio u uvozu iz Kine, Poljske i Mađarske.

Grafikon 47. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu

Izvor: HGK ŽK Krapina 2010. – 2020. godina, obrada autora, 2021
*prema Statističkom poslovnom registru na dan 1.ožujka 2021.

Najznačajnije uvozne djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji su C – Prerađivačka industrija sa 64,04 %, G – Trgovina na veliko i malo s 30,19 % te H – Prijevoz i skladištenje s 2,89 % ukupnog županijskog uvoza. Ove djelatnosti zajedno ostvaruju 97,78 % ukupnog županijskog uvoza, dok ostale djelatnosti ostvaruju veoma male udjele u županijskom uvozu.

Značajniji uvoznici (za 2018.) su poddjelatnosti prerađivačke industrije: proizvodnja šupljeg stakla s 14,67 %, priprema i pređenje tekstilnih vlakana s 11,35 % te proizvodnja alata s 10,63 %. Slijede poddjelatnosti Trgovine na veliko i malo s pojedinačnim udjelima u ukupnom županijskom uvozu od 8,64 % u poddjelatnosti Nespecijalizirana trgovina na veliko, zatim 6,23 % u poddjelatnosti Trgovina na malo obućom i proizvodima od kože te Trgovina automobilima i motornim vozilima lake kategorije s 5,53 %.

11.13. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije

Prema dostavljenim podacima Ministarstva gospodarstva, u Jedinstvenom registru poduzetničke infrastrukture nalazi se 20 poduzetničkih zona, međutim samo 9 ih je službeno verificirano. U verificiranim zonama Krapinsko-zagorske županije u studenome 2019. godine poslovalo je 159 aktivnih poduzetnika koji zapošljavaju 4.594 radnika.

Tablica 95. Verificirane poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije, stanje studeni 2019.

Poduzetnička zona	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih	Broj neaktivnih poduzetnika
Gornja Stubica			
1. PZ „GORNJA STUBICA“	18	418	1
Hum Na Sutli			
2. Zona malog gospodarstva – Dražža	4	720	1
Konjščina			
3. Poduzetnička zona Mala Lasača	1	0	6
Krapina			
4. Poduzetnička zona Krapina Nova – Zapad	5	73	1
5. Zona malog gospodarstva	4	316	3
Pregrada			
6. PZ Pregrada	14	601	2

Poduzetnička zona	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenih	Broj neaktivnih poduzetnika
Sveti Križ Začretje			
7. Zona malog gospodarstva LUG	17	508	4
Veliko Trgovišće			
8. Gospodarska zona Veliko Trgovišće	6	149	3
Zabok			
9. Gospodarska zona	90	1.809	17
Ukupno	159	4.594	38

Izvor: MINGO

Prema informaciji Ministarstva, preostalih jedanaest poduzetničkih zona koje su upisane u Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture, za sada nije službeno verificirano (iz razloga što osnivači nisu dostavili sve relevantne podatke potrebne za verifikaciju).

Tablica 96. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije bez verifikacije, stanje studeni 2019.

Poduzetnička zona
Bedekovčina
1. Gospodarska zona Bedekovčina I
2. Gospodarska zona Poznanovec
Klanjec
3. PS „LEPOGLAVEC II“
4. PS „LEPOGLAVEC I“
Konjščina
5. Poduzetnička zona Peščeno
6. ZMG Konjščina 1
Kraljevec Na Sutli
7. Poslovna zona
Krapina
8. Poduzetnička zona Krapina Nova-Jug
Lobor
9. OPĆINA LOBOR
Radoboj
10. Općina Radoboj
11. Poduzetnička zona „Brod“

Izvor: MINGO, 2019. godina

Najveći broj tvrtki i dalje je u poslovnoj zoni grada Zaboka – njih 90. Slijedi PZ „GORNJA STUBICA“ s 18 aktivnih tvrtki te Sveti Križ Začretje sa 17 tvrtki.

Osim navedenih, u prostornim planovima evidentiran je velik broj drugih zona u kojima se ne posluje ili su prazne, a razlog tome je neizgrađena infrastruktura, neatraktivnost samih zona, nedovoljno privlačenje investitora od strane jedinica lokalnih samouprava te općenito neadekvatna procjena potreba izgradnje tih poslovnih zona.

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluje Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. potporna institucija za poduzetništvo koja svojim uslugama unapređuje poduzetničko okruženje u Županiji. Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije izradio je tablicu poduzetničkih zona na području Krapinsko-zagorske županije, sa stanjem na 08.12.2020. godine te projekcijom broja korisnika do 2027. godine u skladu s trenutnim trendovima potražnje. U prosincu 2020. godine zabilježeno je 229 korisnika poduzetničkih zona te se očekuje do 2027. godine rast za 113 korisnika. Najveći broj korisnika u poduzetničkoj zoni ima Grad Zabok.

Tablica 97. Poduzetničke zone – sadašnje stanje i projekcija za novu financijsku perspektivu 2021. – 2027.

OPĆINA/ GRAD	Broj korisnika poduzetničkih zona (prosinac 2020.)	Povećanje broja korisnika poduzetničkih zona	Projekcija broja korisnika poduzetničkih zona (2027)
Bedekovčina	0	10	10
Budinščina	0	0	0
Desinić	0	0	0
Donja Stubica	0	0	0
Đurmanec	0	0	0
Gornja Stubica	16	0	16
Hrašćina	0	4	4
Hum na Sutli	4	3	7
Jesenje	0	0	0
Klanjec	0	0	0
Konjščina	8	3	11
Kraljevec na Sutli	0	0	0
Krapina	18	5	23
Krapinske Toplice	0	0	0
Kumrovec	5	1	6
Lobor	0	5	5
Mače	0	0	0
Marija Bistrica	0	10	10
Mihovljan	0	0	0
Novi Golubovec	0	0	0
Oroslavje	6	4	10
Petrovsko	0	0	0
Pregrada	17	4	21
Radoboj	6	4	10
Stubičke Toplice	0	2	2
Sveti Križ Začretje	18	12	30
Tuhelj	0	0	0
Veliko Trgovišće	10	7	17
Zabok	108	35	143
Zagorska sela	0	0	0
Zlatar	0	0	0
Zlatar Bistrica	13	4	17

Izvor: Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o, prosinac 2020.

11.14. Obrtništvo

Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije prema teritorijalnom principu obuhvaća devet udruženja obrtnika: UO Bedekovčina, UO gradova Donja Stubica, Oroslavje i općina Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, MUO Klanjec, UO grada Krapine i općina Đurmanec, Jesenje, Petrovsko i Radoboj, UO Krapinske Toplice, UO Pregrada, Hum na Sutli, Desinić, UO Sveti Križ Začretje, UO Zabok, UO Zlatar. Najveći broj obrtnika KZŽ-a koncentriran je upravo na području većih gradova kao što su Donja Stubica, Krapina, Zlatar i Zabok.

Grafikon 48. Prikaz broja obrtnika po udruženjima, 2016. – 2018. godina

Izvor: OKKZŽ, 2019. godina

Nakon razdoblja negativnog trenda tj. opadanja broja obrta, u razdoblju od 2016. do 2018. godine zabilježen je pozitivan trend tj. povećanje broja obrta. Gledano prema djelatnostima obrta, u promatranom razdoblju najveće povećanje broja obrta ostvareno je u uslužnim obrtima, dok je najveće smanjenje broja obrta zamijećeno u djelatnosti ugostiteljstva.

Tablica 98. Usporedba broja obrtnika KZŽ-a, 31.12.2017. i 31.12.2018.

UDRUŽENJE	Uslužni obrt	Proizv. obrt	Prijevoz	Trgovina	Ugostiteljstvo	Trad. obrt	Graditeljstvo	Frizeri	Proizv. tekstila	UKUPNO
BEDEKOVČINA	41	19	12	18	13	3	13	10	2	131
DONJA STUBICA	175	96	28	69	48	21	59	40	9	545
KLANJEC	59	34	19	18	18	1	31	7	2	189
KRAPINA	141	53	38	39	41	4	53	33	14	416
KRAP. TOPLICE	20	17	6	10	15	1	29	7		105
PREGRADA	48	23	64	19	23	2	58	20		257
S. K. ZAČRETJE	47	15	6	7	11	1	10	6	3	106
ZABOK	133	40	13	33	33	1	42	18	15	328
ZLATAR	80	90	43	35	53	12	22	25	6	366
UKUPNO	744	387	229	248	255	46	317	166	51	2.443
RAZLIKA										
31.12.2017	76	-17	2	-15	-29	1	51	13	9	91
31.12.2018.										

Izvor: OKKZŽ, 2019. godina

Broj obrta u Krapinsko-zagorskoj županiji u odnosu na 2017. godinu povećan je za nešto manje od 4 %, odnosno za 91 obrt. Međutim, broj zaposlenih u obrtništvu pao je s 6.458 na 6.289 tj. smanjio se za nešto manje od 4 %. U lipnju 2019. evidentiran je daljnji rast broja obrta – njih 2.562 što čini 3 % od ukupnog broja aktivnih obrta u Republici Hrvatskoj.

Najveći broj obrta u 2018. godini poslovao je pri udruženju grada Donja Stubica (545). Najviše obrtnika posluje u djelatnosti uslužnog obrta (30 %), slijedi proizvodni obrt (16 %) i graditeljstvo s 13 %. Sve ostale djelatnosti zastupljene su s manje od 10 %.

S obzirom na spol vlasnika, tijekom 2019. godine evidentirano je više muškaraca vlasnika obrta (71 %) nego žena (29 %). Na razini županije nešto je viši postotak muškaraca vlasnika obrta, u odnosu na državnu razinu gdje je evidentirano 66,1 % muškaraca prema 33,9 % žena vlasnica obrta. Većina vlasnika obrta (62 %) na županijskoj razini spada u dobne skupine 35 – 54 godine. Ovo je u skladu s nacionalnim prosjekom gdje u navedene dobne skupine spada 60 % vlasnika obrta. Gledajući strukturu zaposlenih u obrtima, radnici čine 61,8 % a vlasnici 38,2 % zaposlenih u obrtima na području Krapinsko-zagorske županije dok je u RH omjer radnika 56,7 % i vlasnika 43,3 %.

Kada uspoređujemo broj obrta po jedinicama lokalne samouprave najviše je obrta u 2019. godini bilo u Gradu Krapini (269), zatim Gradu Zaboku (244) te Gradu Oroslavju (159).

Tablica 99. Broj obrta po jedinicama lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2018. – 2019.

OPĆINA/GRAD	2018	2019
BEDEKOVČINA	131	143
BUDINŠČINA	31	30
DESINIĆ	35	41
DONJA STUBICA	110	136
ĐURMANEC	73	76
GORNJA STUBICA	70	79
HRAŠČINA	13	12
HUM NA SUTLI	92	97
JESENJE	20	21
KLANJEC	66	72
KRALJEVEC NA SUTLI	35	37
KRAPINA	256	269
KRAPINSKE TOPLICE	105	112
KONJŠČINA	51	59
KUMROVEC	29	33
LOBOR	35	41
MAČE	40	47
MARIJA BISTRICA	137	149
MIHOVLJAN	26	30
NOVI GOLUBOVEC	9	12
OROSLAVJE	133	159
PETROVSKO	30	31
PREGRADA	132	138
RADOBOJ	35	38
STUBIČKE TOPLICE	55	70

SVETI KRIŽ ZAČRETJE	106	118
TUHELJ	40	46
VELIKO TRGOVIŠĆE	102	102
ZABOK	227	244
ZAGORSKA SELA	15	16
ZLATAR	110	116
ZLATAR BISTRICA	49	54
UKUPNO	2398	2628

Izvor: OKKZZ, 2020. godina

Financijske rezultate poslovanja obrta, koji se zasnivaju na podacima iz prijava poreza na dohodak i poreza na dobit Porezne uprave Ministarstva financija nije moguće dobiti/obraditi. Prepreka pri interpretaciji rezultata analize je nedovoljna dezagregiranost podataka. Podaci iz prijava poreza na dohodak prate se zbirno za obrte i slobodna zanimanja te poljoprivredu i šumarstvo pa je obrte nemoguće izdvojiti iz raspoloživog skupa podataka.

11.15. Inovacijski potencijal Krapinsko-zagorske županije

Inovacijski potencijal možemo procijeniti pomoću podataka Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, podataka FINA-e o poslovnim rezultatima poduzetnika koji djeluju u odabranim IKT djelatnostima te prema podacima o izdacima poduzeća za razvoj i broju zaposlenih u djelatnosti istraživanja i razvoja. Tablica u nastavku prikazuje podatke o distribuciji kumulativnog broja prijavljenih patenata, priznatih patenata, konsenzualnih patenata, priznatih žigova i priznatom dizajnu unutar Sjeverne Hrvatske te na razini Republike Hrvatske ukupno.

Tablica 100. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. – 2014. godina

Županija	Prijavljeni patenti		Priznati patenti		Konsenzualni patenti		Priznati žigovi		Priznati dizajn	
	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.	2008. – 2013.	2014.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	617	68	55	23	196	3	5432	787	583	108
Varaždinska	41	6	5	3	26	0	300	30	29	5
Međimurska	66	10	2	1	18	1	68	11	33	4
Koprivničko-križevačka	12	2	1	1	9	1	218	29	3	0
Krapinsko-zagorska	20	3	2	3	3	0	75	10	21	5
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	756	89	65	31	252	5	6093	867	669	756
Republika Hrvatska	1.523	176	122	69	580	6	8.333	1.166	1.122	188

Izvor: Analitičke podloge za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, MRRFEU 2015., Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, 2015. godina

Posebni oblik patentne zaštite u Hrvatskoj predstavlja konsenzualni patent. Njegova je osnovna značajka da se priznaje bez potpunog ispitivanja, tj. na temelju sporazuma (konsenzusa) javnosti, ukoliko protiv njega nema prigovora zainteresiranih strana. Konsenzualni patent može trajati najviše 10 godina. Postupak zaštite izuma konsenzualnim patentom je brži, jednostavniji i jeftiniji od postupka za dobivanje klasičnog patenta. Međutim, valja imati na umu da konsenzualni patent pruža zaštitu samo tako dugo dok mu se nitko ne protivi. Tijekom cijelog razdoblja zaštite, bilo koja zainteresirana osoba može pokrenuti postupak potpunog ispitivanja, u kojem će se utvrditi ispunjava li izum uvjete za zaštitu patentom. Novim Zakonom o patentu (NN 16/20) uvedena je zaštita izuma uporabnim modelom koji je zamijenio institut konsenzualnog patenta. Ipak postupci za priznanje patenta koji su pokrenuti prije stupanja na snagu novog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o patentu (NN 173/03,

87/05, 76/07, 30/09, 128/10, 49/11, 76/13 i 46/18), što znači da je još uvijek moguće zatražiti konsenzualni patent ako je postupak započet prema odredbama toga Zakona. Konsenzualni patenti koji su priznati i dalje ostaju na snazi. U 2018. godini za područje Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 3 priznata konsenzualna patenta.

Tablica 101. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina

Županija	Prijavljeni patenti				Priznati patenti				Konsenzualni patenti	
	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	227	58	93	56	14	3	35	30	93	16
Varaždinska	24	4	6	4	1	0	3	1	5	3
Međimurska	24	3	6	6	2	0	6	4	12	2
Koprivničko-križevačka	4	0	2	1	0	0	2	1	2	1
KZŽ	6	0	1	2	1	0	0	0	4	3
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	285	65	108	67	17	3	46	36	116	25
Republika Hrvatska	575	125	200	123	34	9	72	62	236	48

Izvor: Državni zavod za intelektualno vlasništvo, 2021. godina

Tablica 102. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina

Županija	Podnesene prijave žigova				Registrirani žigovi				Prijavljeni industrijski dizajn				Registrirani industrijski dizajn			
	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.	2015. – 2018.	2018.	2019.	2020.
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	2956	618	948	706	2529	552	615	659	350	71	64	86	288	65	36	59
Varaždinska	91	24	28	12	70	13	26	15	5	2	0	5	5	0	0	4
Međimurska	47	14	11	12	50	13	14	5	26	6	9	2	19	4	8	3
Koprivničko-križevačka	118	13	23	11	104	17	13	14	2	1	1	0	1	0	1	0
KZŽ	47	8	16	18	22	2	16	24	6	0	2	1	2	0	1	1
Sjeverna Hrvatska s Gradom Zagrebom	3259	677	1026	759	2.775	597	684	717	389	80	76	94	285	65	46	67
Republika Hrvatska	4905	1057	1490	1217	4.166	948	969	1093	665	146	137	153	542	123	88	107

Izvor: Državni zavod za intelektualno vlasništvo, 2021. godina

Prema spomenutim podacima, vidljivo je da je inovativna aktivnost koncentrirana u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji što možemo povezati s činjenicom da su to ujedno i središta većih sveučilišnih i obrazovnih institucija. U odnosu na ostale županije Sjeverne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na začelju s malim brojem priznatih patenata.

Pokazatelj inovacijskog potencijala su i podaci o poslovanju u djelatnosti istraživanja i razvoja. Prema podacima FINA-e za 2018. godinu u djelatnosti istraživanja i razvoja (M72) u Hrvatskoj je bilo registrirano 279 tvrtki koje su zapošljavale 2.856 radnika i investirale 32.387.607 kuna u istraživanje i razvoj te dodatnih 95.976.486 kuna za koncesije i prava. U Sjevernoj Hrvatskoj najviše poduzeća u djelatnosti istraživanja i razvoja registrirano je u Zagrebačkoj županiji. U Krapinsko-zagorskoj županiji u djelatnosti istraživanje i razvoj u 2018. godini poslovale su 4 tvrtke koje su zapošljavale 9 zaposlenih i ostvarile ukupno 1.374.471 kn prihoda. Međutim, u 2018. godini ni jedna od njih nije ulagala.

U sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT)⁷⁴ broj tvrtki u posljednje četiri godine kontinuirano raste. Prema podacima FINA-e, od 2015. do 2018. godine u Hrvatskoj je broj tvrtki povećan za 29 %, broj zaposlenih za 23 %, prihodi za 22 %, a izdaci za prava i koncesije za 13 %. Izdaci za istraživanje i razvoj porasli za čak 195 %. U Krapinsko-zagorskoj županiji broj tvrtki je u odnosu na 2015. godinu porastao za 27 %, broj zaposlenih za 45 %, a prihodi su porasli za 50 %. Izdaci za prava i koncesije ostali su na istoj razini, dok izdaci u istraživanje i razvoj nisu ostvareni (ni u 2015. ni u 2018. godini). Najveći broj tvrtki u ICT sektoru očekivano posluje na području Grada Zagreba i na području Zagrebačke županije te su tamo ostvareni i najviši prihodi. Od županija Sjeverne Hrvatske, osim Zagrebačke županije, značajno se izdvaja Varaždinska županija. Krapinsko-zagorska županija je pretposljednja po broju tvrtki (manje tvrtki ima Koprivničko-križevačka županija), međutim po ostvarenom prihodu, izdvajanjima za istraživanje i razvoj te koncesije i prava je na posljednjem mjestu u Sjevernoj Hrvatskoj.

11.16. Učinci epidemioloških mjera na gospodarstvo KZZ-a i poslovanje gospodarskih subjekata

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati⁷⁵. Zbog jačeg ispreplitanja gospodarstava i trgovine među državama, inicijalno lokalna kriza osjeti se i izvan lokalnih granica pa i kratka pandemija rezultira dugim usporenim ritmom oporavka globalnog ekonomskog rasta u 2020. Stoga, nužno je u Analizi stanja osvrnuti se i na najnovija događanja jer bez sumnje mijenjaju stratešku dinamiku Krapinsko-zagorske županije, Republike Hrvatske, Europske unije i drugih država uopće. Glavna ograničenja ovog osvrta proizlaze iz (1) dostupnosti informacija i (2) relevantnosti informacija.

- Problem dostupnosti informacija vezan je uz nepotpuno poznavanje svojstava i virusa i bolesti (imunost, sezonalnost, broj oboljelih naprema broju registriranih oboljelih itd.), ritma objavljivanja ažurnih i provjerenih epidemioloških informacija te preciznosti i ažurnosti objavljivanja projekcija utjecaja na gospodarstvo i demografiju.
- Problem relevantnosti informacija vezan je uz niži stupanj relevantnosti dostupnih informacija, tj. njihove primjenjivosti na situaciju u Krapinsko-zagorskoj županiji. Dostupni su agregirani podaci i na njima temeljene projekcije na razini većih regija poput Europe ili određenih država (poput članica G20 ili članica OECD). U smislu odgovora na pandemiju i politike oporavka, to omogućuje pregled stanja ili planiranje na međunarodnoj razini, ali nije povoljan orijentir za operativne lokalizirane mjere.

Unatoč navedenim ograničenjima, trenutno dostupne informacije za Europu i Hrvatsku te ciljano prikupljene informacije od relevantnih dionika u Županiji će biti oslonac za analizu posljedica pandemije koronavirusa⁷⁶ na društveno-ekonomski razvoj županije te detektiranje potreba proizašlih iz novonastale situacije i određivanja polazišne točke s koje će Krapinsko-zagorska županija krenuti u društveno-ekonomski oporavak. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu.

Hrvatska kao malo otvoreno gospodarstvo izuzetno ovisi o svom okruženju, prvenstveno kroz uvoz i izvoz pa su tako najugroženiji sektor usluga i turizma. Te su djelatnosti izravno pogođene korona virusom i mjerama distanciranja i zatvaranja uslužnih objekata, no situacija u inozemstvu preko uvoza, izvoza i samog kretanja ima utjecaj na veći broj sektora. Simulacijom takvih šokova na vrijednosti od 2002. do 2018. dobiven je rezultat reakcije djelatnosti i BDP-a u Hrvatskoj na pad BDP-a u eurozoni; prema rezultatu takve simulacije, domaći BDP osjetljivo reagira na promjene BDP-a eurozone. Svi su sektori prema NKD osjetljivi,

⁷⁴ U okviru ICT sektora obrađeni su podaci za NKD 2007: C26 – Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda; J58.2 – Izdavanje softvera; J61 – Telekomunikacije; J62 – Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima; J63.1 – Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima; internetski portali; S95 – Popravak računala i komunikacijske opreme.

⁷⁵ Prema projekcijama OECD-a; <http://www.oecd.org/economic-outlook/>

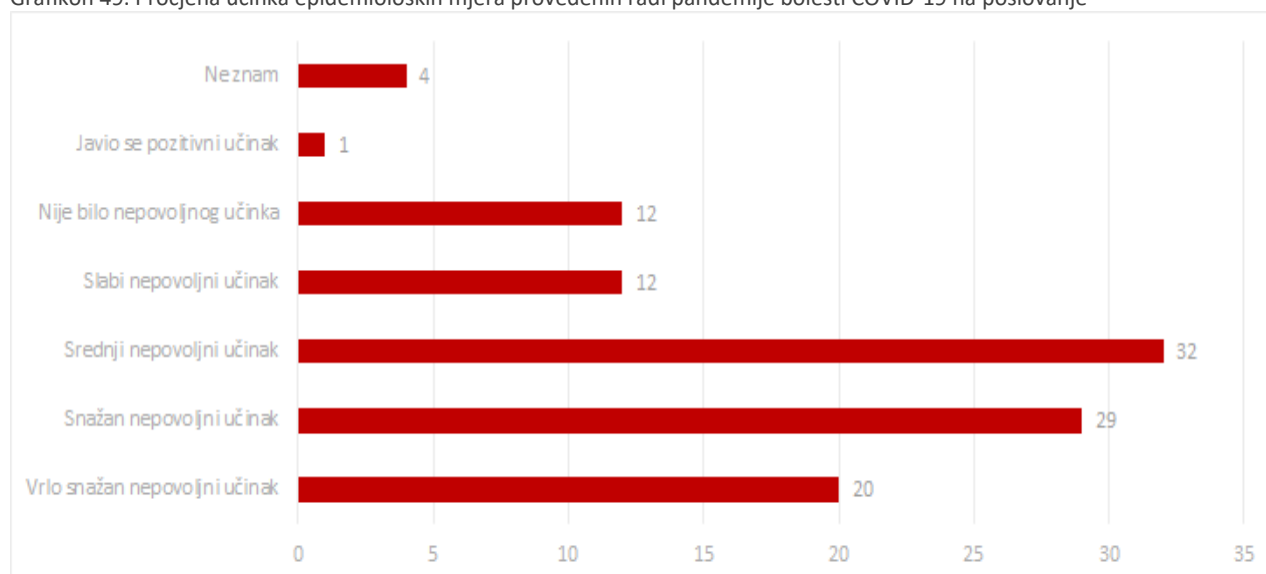
⁷⁶ Radi čitljivosti, u tekstu će se koristiti izraz „koronavirus“. Termin se odnosi na SARS-CoV-2 virus, a potječe od imena skupine virusa kojoj SARS-CoV-2 pripada, karakteristične strukture i izgleda.

a posebno osjetljivi su F: Građevinarstvo, G, H, I: Trgovina, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane (koji je najviše povezan s turizmom i ugostiteljstvom) te B, C, D, E: Industrija (posebno C: Prerađivačka industrija), a pada i A: Poljoprivreda. Bitno je istaknuti da efekti krize nisu jednokratni i trenutni već jačaju s vremenom. Krivulja pada varira ovisno o sektoru pa tako sektor trgovine i usluga maksimalni pad doseže nakon godinu i pol (3.5 %), a sektor građevinarstva slabo pada prvu godinu (1.5 %), dok nakon tri godine pada oštro (čak 6 %). Manje osjetljivi sektori su O, P, Q: Javni sektor, L: Poslovanje nekretninama i K: Financije i osiguranje.

Kako se globalna gospodarska dinamika odrazila na europsko gospodarstvo, tako se i posljedice pandemije za hrvatsko gospodarstvo mogu očekivati i na županijskoj razini. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZZ-u je u većoj mjeri ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZZ-a i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZZ-a i tako je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji, što je analizirano u nastavku.

U listopadu 2020. Zagorska razvojna agencija je u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom provela anketu o utjecaju pandemije bolesti COVID-19 i epidemioloških mjera na poslovanje gospodarstvenika Krapinsko-zagorske županije. Rezultati provedene ankete daju informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Na anketu je u razdoblju od 16. do 28. listopada 2020. odgovorilo 110 ispitanika, od toga 77 % obrta, 18 % trgovačkih društava, 1 zadruga i 4 ostalih subjekata (samostalne djelatnosti, slobodna zanimanja, djelatnosti poljoprivrede i šumarstva). Prije nastupa epidemioloških mjera (stanje na 19.03.2020.) ukupno je bilo zaposleno 6.977 radnika pri 110 poslovnih subjekata koji su odgovorili na anketni upitnik. Uočeno je da je ukupni broj zaposlenih u rujnu 2020. pao za 12 u odnosu na broj zaposlenih u ožujku 2020. godine te je iznosio 6.965. Među ponuđenim kategorijama odabirom samo jednog odgovora poslovni subjekti su procijenili dosadašnji učinak epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID 19. na vlastito poslovanje (grafikon 48.). Najviše ispitanika, odnosno 32 poslovna subjekta procijenilo je da osjeća srednji nepovoljni učinak epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID 19. na poslovanje, dok 29 procjenjuje snažan nepovoljni učinak. Sumirano u tri veće kategorije (nepovoljan učinak, nije bilo nepovoljnog učinka, javio se pozitivni učinak) gotovo 85 % ispitanih odgovorilo je kako je učinak bio nepovoljan (od toga je većina izrazila srednji i snažni nepovoljni učinak), 11 % smatra da nije bilo nepovoljnog učinka, samo 1 ispitanik odgovorio je kako se javio pozitivni učinak dok 3,6 % ne zna procijeniti učinak.

Grafikon 49. Procjena učinka epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poslovanje

Od obrta (N = 85), vrlo snažan nepovoljni učinak mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 procijenilo je 17 subjekata (20 %), a snažan i srednji njih 48 (57 %), ovdje se prvenstveno radi o malim i mikro obrtima. Od trgovačkih društava (N = 20), 4 (20 %) je odgovorilo kako ne znaju procijeniti ili nije bilo nepovoljnog učinka, 10 (50 %) ih je prijavilo srednji ili snažan, a 3 (15 %)

vrlo snažan nepovoljni učinak. Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili pak nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Anketom se poslovne subjekte priupitalo o usporedbi prometa za razdoblje ožujak – rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50 %, smanjenje prometa 10 – 30 % odgovorilo je 29 poslovnih subjekata (26 %), nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10 %) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa.

Tablica 103. Procjene kretanja prometa u razdoblju ožujak – rujan 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019.

Kategorije	Obrt	Ostalo	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Promet nam je porastao	1				1
Nije vidljivo smanjenje prometa	7	1	3		11
Vidljivo je smanjenje prometa do 10 %	11		5		16
Vidljivo je smanjenje prometa 10 – 30 %	24	1	4		29
Vidljivo je smanjenje prometa 30 – 50 %	19		4		23
Vidljivo je smanjenje prometa više od 50 %	23	2	4	1	30

Osim o procjeni kretanja prometa, ispitanike se pitalo i o procjeni dosadašnjeg gubitka u poslovanju u kunama izazvanog epidemiološkim mjerama i bolešću zaposlenika. Procjenu gubitka zbog epidemioloških mjera i bolesti zaposlenika od 0 do 50.000 kn prijavilo je 48 poslovnih subjekata (44 %), a 22 subjekta (20 %) prijavilo je kako nisu imali gubitaka. No, 8 trgovačkih društava prijavilo je procjenu gubitaka iznad milijun kuna. Ni jedan ispitanik nije odgovorio da je ostvario dobit.

Tablica 104. Procjene kretanja prometa u kunama

Kategorije	Obrt	Ostalo	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Nisam imao/imala gubitak	17	1	4		22
0 – 50.000 kn	42	3	2	1	48
50.000kn – 100.000 kn	7		2		9
100.000 – 300.000 kn	16		3		19
300.000 – 500.000 kn	3		1		4
500.000 kn – 1.000.000 kn					
Više od 1.000.000 kn			8		8

Poslovni subjekti odabirom ponuđenih odgovora pokušali su predvidjeti utjecaj epidemioloških mjera na ukupne primitke/prihode do kraja 2020. godine. Gotovo 90 % ispitanika očekuje smanjenje prihoda do kraja 2020. godine, dok preostalih 10 % ne očekuje smanjenje prihoda. Najveće smanjenje prihoda od 30 % do 50 % procjenjuje 31 poslovni subjekt. Samo građevinarski mikro obrt koji je tek osnovan u 2020. godini očekuje povećanje prihoda do kraja 2020. godine.

O vrsti i intenzitetu nepovoljnih posljedica epidemiološke situacije na poslovanje izjasnili su se gotovo svi ispitanici te navode kao posljedice smanjenje potražnje, proizvodnje, prometa, prihoda i mogućnosti širenja poslovanja (87 odgovora), povećanje troškova poslovanja zbog jednakih rashoda i pada prihoda, nabave potrebne zaštitne opreme, veće nabavne cijene materijala ili pada kreditnog rejtinga (29 odgovora), gubitak klijenata radi pada potražnje ili obustave poslovanja suradnika (15 odgovora), nedostatak materijala zbog problema s nabavom ili propadanje materijala (10 odgovora), gomilanje ili propadanje zaliha proizvoda (8 odgovora), otkazivanje narudžbi (6 odgovora), obustava prometa (3 odgovora), problemi s naplatom (2 odgovora) i nedostatak ili odsustvo radne snage (1 odgovor). Da su rashodi ostali isti, da nema negativnih posljedica ili da su troškovi poslovanja pali odgovorilo je 9 ispitanih subjekata. Kako bi odgovori bili pregledniji, grupirani su još jednom i prikazani u tablici u nastavku.

Tablica 105. Vrsta i intenzitet posljedica epidemiološke situacije

Problemi u poslovanju	Broj odgovora	Postotak
Smanjenje ili otežano poslovanje te pad prihoda	87	53 %
Povećanje troškova poslovanja	29	18 %
Gubitak klijenata ili narudžbi	21	13 %
Nedostatak ili propadanje materijala	10	6 %
Nema negativnih ili javljanje pozitivnih učinaka	9	5 %
Gomilanje ili propadanje zaliha proizvoda	8	5 %

Zbog epidemioloških mjera koje su poslodavci morali provesti ili su u trenutku anketiranja provodili, 89 % nije moralo otpustiti djelatnike. Od ostalih 11 % (12 subjekata), njih 10 su mikro i mali obrti te ih je većina otpustila 1 zaposlenog. Navedeni razlozi su nemogućnost nastavka poslovanja radi pada prometa ili prisilne obustave rada poslovnog subjekta. Od tih 10 subjekata, 5 je odgovorilo kako ne očekuju povratak otpuštenih djelatnika/djelatnika na čekanju kada se za to stvore uvjeti, 5 je odgovorilo kako očekuje povratak, 1 je odgovorio kako ne zna te 1 kako su se već djelatnici vratili.

Tablica 106. Kretanje zaposlenih pri subjektima koji su morali otpuštati djelatnike

Vrsta	Glavna djelatnost	Veličina	Učinak epide. mjera na poslovanje	Br. otpuštenih ili djelatnika na čekanju	Razlog otpuštanja djelatnika	Očekivanje povratka otpuštenih
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Srednji	1	obustava poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mikro	Srednji	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mikro	Srednji	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Građevinarstvo	mali	Vrlo snažan	3	n/a	Da
Obrt	Stručne, znanstvene i tehničke	mali	Vrlo snažan	1	pad poslovanja	Da
Obrt	Administrativne i pomoćne uslužne	mikro	Snažan	n/a	pad poslovanja	Ne
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Snažan	1	prisilno zatvaranje obrta	Ne
Obrt	Fizičke osobe bez djelatnosti	mikro	Srednji	1	nemogućnost poslovanja	Ne
Obrt	Informacije i komunikacije	mikro	Vrlo snažan	n/a	pad poslovanja	Ne
Trgovačko društvo	Prerađivačka industrija	mikro	Vrlo snažan	1	zbog pada velikog poslovanja	Ne
Trgovačko društvo	Smještaj, pripreme i usluživanje hrane	mali	Snažan	3	smanjenje obujma posla	Ne znam
Obrt	Trgovina na veliko i malo	mali	Vrlo snažan	n/a	svi su dobili otkaz kad je nastupio lockdown	Većina se vratila

Na pitanje o izazovima organizacije rada s kojima su se susretali za vrijeme trajanja epidemioloških mjera, oko tri četvrtine ispitanika navelo je sigurnost na radnom mjestu (uključujući osiguravanje zaštitne i dezinfekcijske opreme za djelatnike i klijente, mjerenje temperature te osiguravanje uvjeta za održavanje fizičke distance), oko 40 % navelo je promjenu radnog vremena

(uključujući smjenski rad ili dodatne smjene uz vremenski razmak između smjena), a 19 % navelo je organizaciju rada od kuće. Manji broj ispitanika naveo je obustavu posla ili pad prometa (8 %), troškove vezane uz dezinfekcijske i zaštitne materijale i ostale troškove (8 %), osiguravanje zamjene za odsutnog djelatnika (6 %), a 3 su ispitanika odgovorila kako se nisu susreli s problemima organizacije rada.

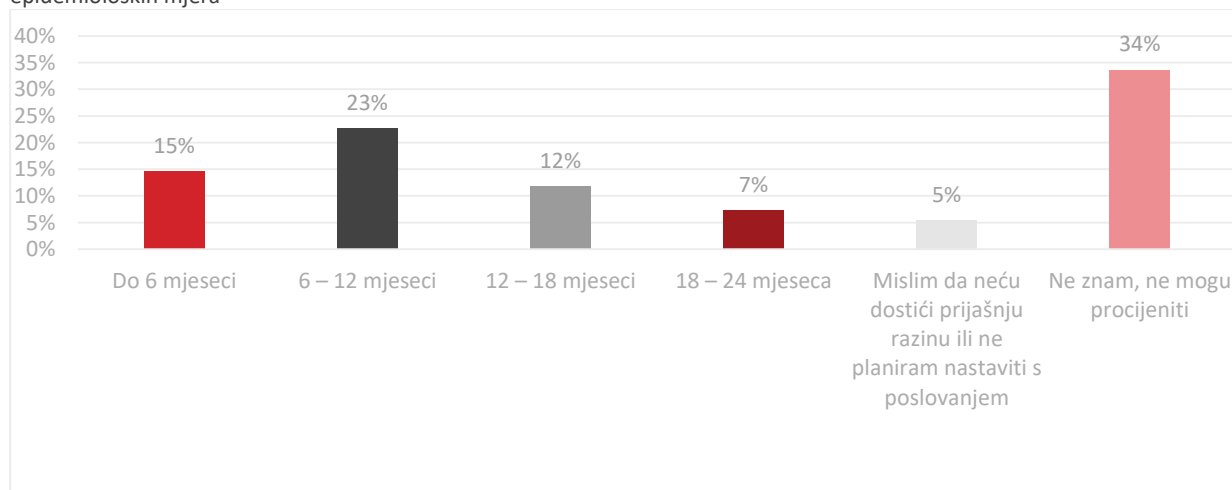
Za vrijeme trajanja epidemioloških mjera 34 % je ispitanika odgovorilo kako je na određeno vrijeme moralo zatvoriti svoj poslovni subjekt, a 89 % njih planira nastaviti poslovanje kada se za to stvore uvjeti (tj. od 37 subjekata, 33 ih namjerava ponovo pokrenuti poslovanje). Razlog zatvaranja je u 95 % slučajeva Odluka stožera civilne zaštite, a ostatak čine pad prometa i bolovanje. U 2020. godini 7 ispitanika odgovorilo je da namjerava trajno ugasiti svoj obrt (6) odnosno trgovačko društvo (1). Razlozi gašenja su gubici pretrpljeni zbog pandemije i epidemioloških mjera, nezadovoljstvo s državnim nametima te neisplativost poslovanja.

Vlada RH poduzela je u 2020. godini mjere ublažavanja nepovoljnih gospodarskih posljedica bolesti COVID-19 na gospodarstvo. Ispitanici su u anketi dali svoje procjene koristi vladinih mjera. Oko 65 % (71 subjekt) ispitanika odgovorilo je kako mjere Vlade RH poduzete radi ublažavanja nepovoljnih gospodarskih posljedica bolesti COVID-19 nisu dostatne za oporavak gospodarstva KZŽ-a, oko 20 % (22) odgovorilo je kako su dostatne, a preostalih oko 16 % (17) odgovorilo je kako nisu upoznati s mjerama. Dvije trećine obrta i 80 % trgovačkih društava odgovorili su kako misle da mjere nisu dovoljne za ublažavanje nepovoljnih posljedica. Neke od dostupnih mjera za očuvanje poslovanja koristi 29 % ispitanika (32 subjekta), 59 % (65) ne koristi ni jednu mjeru Vlade RH, a 12 % (13) ih nije upoznato s mjerama za očuvanje svog poslovanja. Neke od dostupnih mjera za očuvanje poslovanja u trenutku anketiranja koristilo je 29 % ispitanika (32 subjekta), 59 % (65) nije koristilo ni jednu mjeru Vlade RH, a 12 % (13) ih nije bilo upoznato s mjerama za očuvanje svog poslovanja. Mjere za očuvanje poslovanja koristilo je 26 % obrta i 50 % trgovačkih društava. Potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim epidemiološkim mjerama provedenih zbog pandemije bolesti COVID-19 koristilo je ukupno 69 ispitanih poslovnih subjekata, od toga 65 % (55) ispitanih obrta i 70 % (14) ispitanih trgovačkih društava.

U provedenoj anketi poslovni subjekti bili su zamoljeni da navedu mjere/odgovore koje su samoinicijativno uveli u poslovanje u vrijeme pandemije. Mjere/odgovori koje su samoinicijativno uveli prvenstveno se odnose na pridržavanje uputa stožera civilne zaštite, održavanje fizičke distance, korištenje zaštitnih maski i druge opreme te dezinficiranje prostora i oruđa (59 %), zatim na prilagodbe radnog vremena, smjenski rad i rad od kuće (17 %) te na razne prilagodbe poslovanja (19 %); npr. smanjenje osobnog dohotka, jači marketing, promjene primarnih usluga ili proizvoda, popusti, naručivanje termina, korištenje godišnjeg odmora, smanjenje učestalosti putovanja, digitalna i telefonska komunikacija, ponuda dostave).

Oko trećina ispitanih ne zna procijeniti vrijeme potrebno za dostizanje razine poslovanja na kojoj su bili prije uvođenja epidemioloških mjera, a oko četvrtine ispitanih predviđa da će im za to biti potrebno 6 – 12 mjeseci.

Grafikon 50. Procjena ispitanika o vremenu potrebnom za dostizanje razine poslovanja kakva je bila prije uvođenja epidemioloških mjera

Nakon što su ispitanici dali svoje viđenje o utjecaju pandemije na njihovo poslovanje bili su zamoljeni za mišljenje koje bi djelatnosti Županija trebala poticati te se na ovo pitanje moglo dati više od jednog odgovora. Tako u ukupnom udjelu odgovora najviše (25 %) čine djelatnosti proizvodnje i prerade, a slijede djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj (17 %). Slijede usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), sve ili sve krizom pogođene djelatnosti (po desetak posto), zatim kategorija bez odgovora (7 %), građevinarstvo, IT, prijevozništvo, zdravstvo i obrazovanje i znanost (po 4 % i manje zastupljenosti u odgovorima) te odgovor *ne znam* (3 %). Ispitanici su naveli i prijedloge mjera koje bi olakšale poslovanje za vrijeme trajanja pandemije bolesti COVID-19 pandemije, a prema analizi odgovora mogu se grupirati u tri

skupine. Prvu čine odgovori vezani uz korektniju potporu za poslovne subjekte i uključuju izbjegavanje strogih mjera poput *lockdowna* (opće karantene), poziv na jednaku primjenu ili kontrolu primjene mjera za sve zahvaćene subjekte, pomoć malim obrtima, subvenciju plaća u slučaju karantene te druge oblike državne pomoći poput pomoći pri dobivanju i korištenju bespovratnih sredstava ili povoljnih kredita (37 %). Drugu skupinu čine prijedlozi vezani uz smanjivanje ili ukidanje fiskalnih i parafiskalnih nameta, poreza, prireza, administrativnog opterećenja i drugih financijskih obaveza prema državnim tijelima (29 %), a treću skupinu čine odgovori *ne znam, bez prijedloga i ostali odgovori* (34 %). Kao i za druge podatke, i ovdje treba imati na umu mali broj ispitanika koji se odazvao anketi no dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

Prema podacima HGK – Županijska komora Krapina, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 2020. godine poslovalo 2.457 tvrtki koje su zapošljavale ukupno 22.868 djelatnika. Ukupni prihodi poduzetnika u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosili su 13,2 mlrd. HRK, a ukupni rashodi si iznosili 12,4 mlrd. HRK. U odnosu na 2019. godinu ukupni prihodi smanjili su se za 3,3 %, a rashodi za 3,8. Razlika prihoda i rashoda, odnosno bruto dobit, iznosila je 826 mil. HRK. U odnosu na 2019. godinu broj poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji povećan je za 4,9 %, a broj zaposlenih kod poduzetnika za 0,9 %. Ostvaren je prihod od prodaje u inozemstvu u iznosu od 3,9 mlrd. HRK i bilježi pad od 7,6 % u odnosu na 2019. godinu. Istovremeno, ostvaren je uvoz u iznosu od 2,5 mlrd. HRK, što je rezultiralo pozitivnom razlikom od 1,4 mlrd. HRK. Udio prihoda ostvarenih prodajom u inozemstvu u ukupnim prihodima u 2020. godini iznosio je 29,4%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini iznosila je 154 %.

Zaključak

Proteklih godina, uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika Krapinsko-zagorske županije: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva. Pozitivne trendove u posljednje 4 godine bilježi i obrtništvo s kontinuiranim povećanjem broja obrta. U Krapinsko-zagorskoj županiji najveće tri tvrtke po ukupnom prihodu i položaju među 1000 najvećih su Vetropack Straža d.d. (109.), Omco Croatia d.o.o. (155.) i Jedinstvo Krapina d.o.o. (201.)

Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još uvijek je manja od prosjeka države. U pogledu poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se mjeri prema broju poduzeća na km² te prema broju poduzeća na 1000 stanovnika, Krapinsko-zagorska županije zaostaje i za prosjekom Hrvatske u cjelini i za prosjekom Sjeverne Hrvatske.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetnika u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini županija Sjeverne Hrvatske. Također, broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih, u protekle 4 godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku. Na području županije djeluje više tvrtki koje posluju u sklopu svjetskih grupacija te kontinuiranim ulaganjem u unapređenje poslovnih procesa pridonose iznimnim poslovnim rezultatima. Brojne su tvrtke nagrađivane kao iznimno društveno odgovorne i ekološki osviještene, stoga postaju poželjnim poslodavcem.

U gospodarstvu županije i dalje je najznačajnija prerađivačka industrija koja zapošljava najveći broj radnika te je i dalje najveći izvoznik. Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Čak se trećina ukupnih prihoda ostvaruje na stranim tržištima. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je Krapinsko-zagorska županija izvezno orijentirana. S druge strane, županija obiluje mnogim prirodnim sirovinama poput termalnih izvora. Posljednjih godina bilježe se sve veća ulaganja u turistički sektor. Jedan je od rezultata ulaganja otvaranje prvog kampa s 5 zvjezdica u kontinentalnoj Hrvatskoj u 2019. godini koji je nadograđen s 3 milijuna eura vrijednom investicijom u suvremeni glamping resort. Krapinsko-zagorska županija ima konkurentsku prednost i u zdravstvenom sektoru zbog brojnih lječilišta i specijalnih bolnica.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih patenata te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone.

Djelatnosti za koje je evidentiran ukupno najveći snažan i vrlo snažan nepovoljni učinak su pružanje smještaja te pripreme i usluživanje hrane, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija te trgovina. No, neki su subjekti istih primarnih djelatnosti prijavili manji ili nepostojanje nepovoljnog utjecaja, a jedan je građevinarski mikro obrt prijavio javljanje pozitivnog učinka.

Virus SARS-CoV-2 se krajem 2019. pojavio u Kini i u kratkom se roku proširio izvan Kine i Azije. Bolest uzrokovana virusom, COVID-19, ubrzo je poprimila pandemijske razmjere, a učinci na gospodarstvo usporedivi su s krizom 2008. te će se konačne kratkoročne i dugoročne posljedice tek pokazati. Teme koje dobivaju na težini u ovim specifičnim okolnostima su digitalizacija i zdravstveni sustav, jer bez obzira na trajanje trenutnog vala i potencijalne nove valove pandemije, pokazalo se koliko je korisno

i potrebno ulagati u digitalizaciju i zdravstvenu infrastrukturu. U Krapinsko-zagorskoj županiji epidemiološke mjere od ožujka do studenog 2020. ticale su se ograničavanja broja ljudi na raznim okupljanjima, ograničenog pristupa zdravstvenim ustanovama i ustanovama skrbi, korištenja zdravstvenih materijala poput maski i dezinficijensa te fizičke distance, a u proljetnoj karanteni ticale su se obustave poslovanja i ograničavanja kretanja stanovništva (kao i u ostatku RH). Na području institucionalnog kapaciteta, došlo je i do nekih pozitivnih promjena; COVID kriza je i u javnom i u privatnom sektoru nametnula brži prelazak na digitalne kanale poslovanja i komunikacije te je potaknula dugoročno pozitivne i poželjne procese digitalne transformacije poslovanja. U KZZ-u je ubrzan razvoj i uvođenje novih načina rada poput rada od kuće te korištenja digitalnih alata u poslovanju u većoj mjeri. Započelo je provođenje digitalizacije poslovanja KZZ-a i županijskih institucija te je u veljači 2021. županijska skupština usvojila Strategiju digitalne transformacije KZZ-a čime je digitalna transformacije integrirana u planiranje županijskog strateškog razvoja. No, posljedice korona krize manje su povoljne na području gospodarstva i poljoprivrede u županiji što su pokazali i rezultati provedene ankete u listopadu 2020. godine. Rezultati provedene ankete dali su informacije o utjecaju COVID-19 na poslovanje gospodarskih subjekata, financijsku održivost, kao i informacije o efektima poduzetih mjera kao odgovora na pandemijsku krizu. Ispitanici su u anketi uspoređivali promet za razdoblje ožujak – rujan 2019. u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. Najviše ispitanika, njih 30 (27 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa više od 50 %, 29 poslovnih subjekata (26 %) odgovorilo je da je vidljivo smanjenje prometa od 10 do 30 %, da nije vidljivo smanjenje prometa odgovorilo je 11 ispitanika (10 %) dok je jedan poslovni subjekt prijavio porast prometa. Ispitanici su se anketom izjasnili i o djelatnostima za koje misle da bi ih Županija trebala poticati te tako navode djelatnosti poput proizvodnje i prerade, djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i prehrane, uključujući OPG i eko uzgoj, usluge, ugostiteljstvo, turizam, obrti (uključujući tradicionalne i deficitarne), građevinarstvo, IT, prijevoznništvo, zdravstvo, obrazovanje i znanost te krizom pogođene djelatnosti. Dobivene informacije iz ove provedene ankete pružaju dobro polazište za razradu potrebnih aktivnosti oporavka gospodarstva županije.

12. TURIZAM

Turizam je izdvojen i obrađen kao zasebno poglavlje jer predstavlja sektor gospodarstva u koji Krapinsko-zagorska županija značajno ulaže te po kojem je postala prepoznatljiva na nacionalnoj razini. U 2018. godini KZŽ je proglašen najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske. Nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije, sada već prepoznatih top kontinentalnih destinacija, Zagorje je sljedeća regija u potpunosti spremna za prihvat sve većeg broja turista. Predispozicije su kvalitetni smještajni kapaciteti u različitim vrstama smještajnih objekata (kvalitetom i cijenom prihvatljivim različitim skupinama), bogatom eno-gastro ponudom te različitim sadržajima (od prirodne baštine, muzeja, dvoraca, do atrakcija poput Heli centra – simulatora leta ili Parka znanosti). Upravo su ti resursi razlog odličnog rasta koje zagorski turizam bilježi posljednjih godina. Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97 % ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09 % ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID-19⁷⁷. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima.

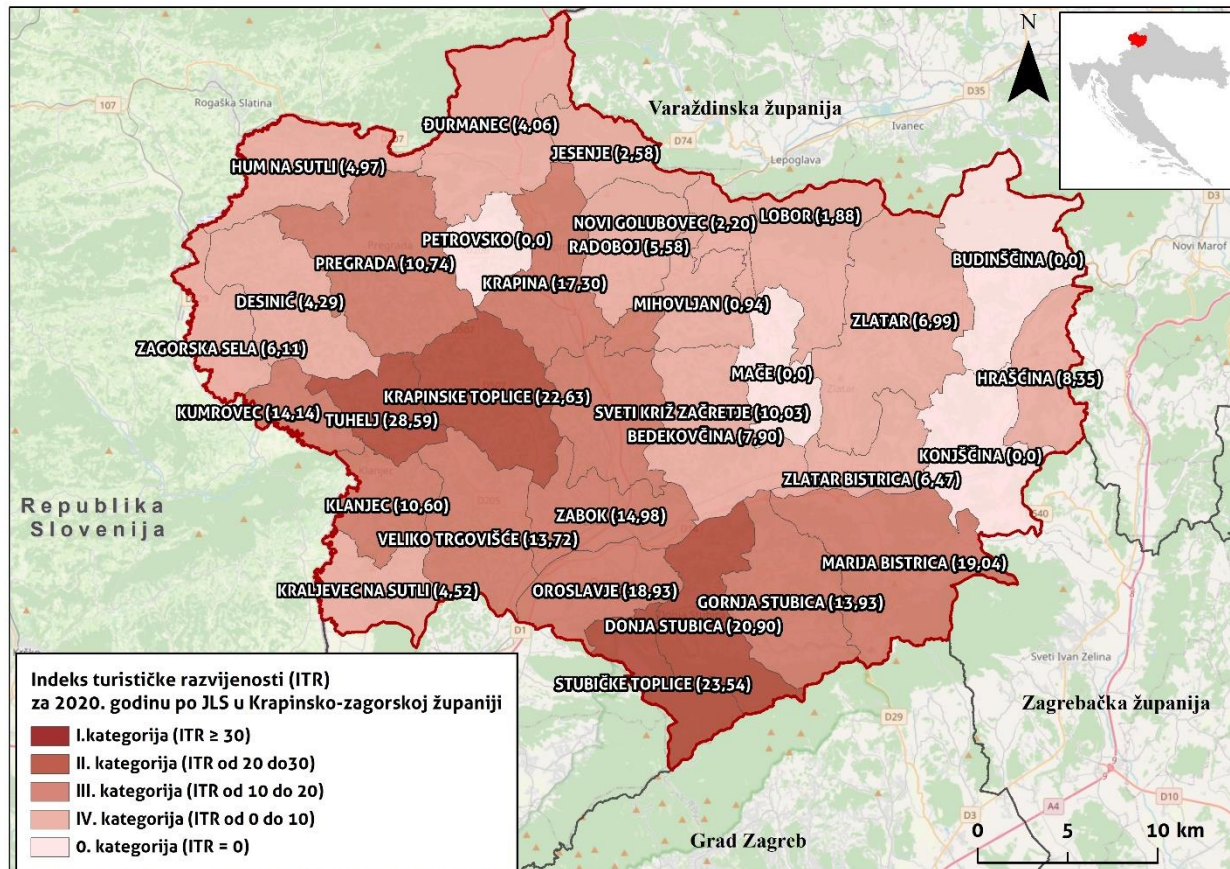
Pokazatelj kojim se omogućuje praćenje turističkog razvoja na razini jedinica lokalne samouprave, a koji posljedično također doprinosi sagledavanju stupnja postignutog turističkog razvoja na regionalnoj razini, je indeks turističke razvijenosti. Osnovna svrha indeksa turističke razvijenosti (ITR) ogleda se u formuliranju hrvatske turističke politike na način da se maksimalno iskoriste raspoloživi resursi, uz istodobno osiguravanje održivosti turističkih aktivnosti. Osnovni pokazatelji na kojima je indeks razvijenosti utemeljen su ukupan broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim smještajnim objektima, broj dolazaka, broj noćenja te broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Sve jedinice lokalne samouprave razvrstane su u pet kategorija, ovisno o vrijednostima indeksa turističke razvijenosti. Jedinice lokalne samouprave s najvećom vrijednosti indeksa razvijenosti u Županiji su Općina Tuhelj (28,59), Općina Stubičke Toplice (23,54), Općina Krapinske Toplice (22,63) i Grad Donja Stubica (20,90). S obzirom da je vrijednost navedenih jedinica lokalne samouprave veća od 20, a manja od 30, sve navedene jedinice lokalne samouprave smještene su u II. kategoriju indeksa turističke razvijenosti.

Tablica 107. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS Krapinsko-zagorske županije

Kategorija	Vrijednost ITR	Broj JLS u KZŽ
I. kategorija	≥ 30	0
II. kategorija	20 – 30	4
III. kategorija	10 – 20	10
IV. kategorija	0 – 10	14
O. kategorija	0	4

Izvor: Institut za turizam, indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu

Slika 10. Indeks turističke razvijenosti gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2020. godinu

Izvor: Zagorska razvojna agencija

12.1. Upravljanje turizmom Krapinsko-zagorske županije

Krovni dokument za razvoj turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji je Master-plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije⁷⁸ (u daljnjem tekstu: Master-plan). Riječ je o srednjoročnom strateškom dokumentu izrađenom 2015. godine koji daje smjernice razvoja turizma županije za razdoblje od 2016. do 2025. godine. Vizija turizma Zagorja u Master-planu govori o Zagorju kao najrazvijenijoj kontinentalnoj turističkoj regiji koja svojom raznolikom, cjelogodišnjom turističkom ponudom stvara temelj za dugoročno održivo poslovanje, obrazovanje i zadržavanje kvalitetnog kadra te stvaranje stabilnog tržišta za lokalne proizvođače. Naglašava se važnost visoko profesionalnog upravljanja turizmom Zagorja, što uključuje aktivan destinacijski menadžment, kreativan razvoj proizvoda i doživljaja, efikasan marketing i komunikaciju, proaktivno upravljanje zadovoljstvom posjetitelja te partnersko djelovanje svih dionika turističkog i povezanih sektora.

Kao prioritetne turističke proizvode Zagorja, Master-plan izdvaja: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoja hotela unutar dvoraca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koju čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u KZŽ-u⁷⁹. Stupanjem na snagu izmijenjenih zakona koji reguliraju sustav turističkih zajednica⁸⁰, TZ KZŽ postaje regionalna destinacijska menadžment organizacija čije zadaće obuhvaćaju strateško planiranje i razvoj, upravljanje sustavom turizma na razini županije te marketing, dok bi se razvojem lokalnih proizvoda i događanja bavile lokalne turističke zajednice osnovane kao lokalne destinacijske menadžment organizacije za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Izmjene zakona imaju za cilj povećanje ukupne

⁷⁸ Dokument je izradio HORWATH HTL (Horwath i Horwath Consulting Zagreb d.o.o.).

⁷⁹ Riječ je o sljedećim turističkim zajednicama: TZG Krapina, TZG Oroslavje, TZG Zlatar, TZO Marija Bistrica, TZO Stubičke toplice, TZO Donja Stubica i Gornja Stubica, TZO Kumrovec, Desinić i Zagorska Sela, TZO Srce Zagorja, TZO Klanjec, Tuhelj i Veliko Trgovišće.

⁸⁰ Zakon o turističkim zajednicama i pomicanju hrvatskog turizma stupa na snagu 1. siječnja 2020.

učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica, kako bi se postigla financijska samodostatnost u djelovanju turističkih zajednica. Od trenutno ukupno 13 turističkih zajednica područja (TZP) u RH, u KZŽ-u su čak 4, što govori kako je sustav upravljanja turizmom KZŽ-a već krenuo u smjeru bolje koordinacije i veće prepoznatljivosti cijelog područja.

Na razini Županije 2017. godine osnovan je Klaster zdravstvenog turizma KZŽ-a koji broji 25 članova te okuplja ključne dionike u području zdravstvenog turizma Županije. Cilj klastera je zajednički marketinški pristup i pozicioniranje KZŽ-a kao vodeće zdravstvene destinacije.

Krapinsko-zagorska županija se brendiranjem Županije i sloganom „Zagorje – bajka na dlanu“ želi pozicionirati kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja. Vizualni identitet – logotip koji povezuje nekoliko elemenata u cjelinu koja označava prirodni krajolik, toplinu i gostoljubivost ljudi i čarobni, bajkovit dojam koji ovaj kraj ostavlja svojim izgledom te spomenuti slogan kao potpora vizualnom identitetu, kreirani su 2002. godine. Projekt brendiranja donio je pozitivne promjene s aspekta prepoznatljivosti i percepcije javnosti. U posljednjih 5 godina Krapinsko-zagorska županija koja upravlja brendom, intenzivno brendira Zagorje kao turističku destinaciju pod sloganom „Zagorje – bajka na dlanu“, a 2018. KZŽ je proglašen najuspješnijom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske⁸¹.

Važno je naglasiti kako je Srednja škola Zabok odabrana kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju koja bi u budućnosti svojom opremljenošću i stručnim kadrovima trebala biti nositelj kvalitetnog strukovnog obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu za šire područje SZ Hrvatske. Tome će doprinijeti i činjenica da je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u studenom 2019. donijelo je Odluku o financiranju projektnog prijedloga „Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok“ te se kreće s realizacijom navedenog.

12.2. Turistička ponuda

12.2.1. Postojeća smještajna infrastruktura

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, KZŽ ima povoljniju smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (27,70 %) i privatne smještaje (33,71 %).

Tablica ispod daje usporedni prikaz kretanja broja smještajnih objekata, smještajnih jedinica i broja kreveta u razdoblju od 2015. do 2020. godine. U promatranom razdoblju najveći porast broja kreveta relativno bilježe kampovi (porast od 403,33 % u odnosu na 2015.) i privatni smještaj (176,38 %). Veliki porast broja kreveta u ovim kategorijama ogleda se u činjenici kako su u 2020. godini zbog epidemioloških preporuka koje su bile na snazi bili zatvoreni određeni smještajni objekti poput hotela i hostela pa je samim time porastao interes turista za odlaskom u privatne smještaje i kasnije kampove kojima se dopustio rad prije nego što se dozvolio primjerice hotelima. U 2020. godini primjetan je pad broja kreveta u hotelima (-8,26 %) na što je utjecalo zatvaranje hotela Toplice u Krapinskim Toplicama.

Tablica 108. Kretanje broja smještajnih kapaciteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2020. godine

Vrsta smještajnog objekta / godina	2015.	2016.*	2017.	2018.	2019.	2020.	Razlika u % (2020. u odnosu na 2015.)
Hoteli							
broj objekata	11	12	12	12	12	11	0
broj smještajnih jedinica	688	698	713	712	712	580	-15,69
broj kreveta	1270	1355	1385	1384	1384	1165	-8,26
Kampovi							
broj objekata	1	1	1	2	2	2	100
broj smještajnih jedinica	30	30	30	83	109	151	403,33
broj kreveta	90	90	90	249	327	453	403,33
Privatni smještaj							
broj objekata	99	200	127	163	200	213	115,15

81 Riječ je o nagradi Hrvatske turističke zajednice i Hrvatske gospodarske komore u kategoriji destinacije godine.

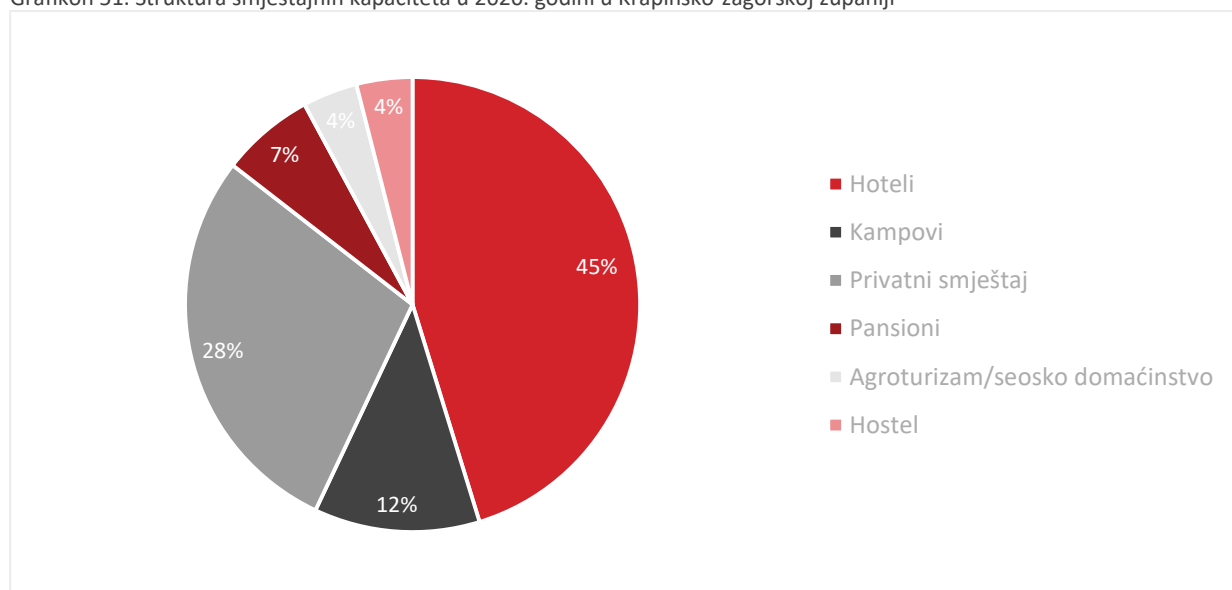
Vrsta smještajnog objekta / godina	2015.	2016.*	2017.	2018.	2019.	2020.	Razlika u % (2020. u odnosu na 2015.)
broj smještajnih jedinica	164	213	283	338	335	365	122,56
broj kreveta	398	530	742	902	984	1100	176,38
Pansioni							
broj objekata	6	n/a	6	5	5	5	-16,6
broj smještajnih jedinica	103	87	87	85	85	85	-17,48
broj kreveta	247	212	212	207	207	207	-16,19
Agroturizam / seosko domaćinstvo							
broj objekata	16	64	16	15	17	19	18,75
broj smještajnih jedinica	64	64	64	40	48	50	-21,87
broj kreveta	153	153	153	90	129	141	-7,84
Hosteli							
broj objekata	5	37	6	7	7	7	40
broj smještajnih jedinica	37	37	47	52	51	51	37,83
broj kreveta	126	126	146	161	197	197	56,34

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

*Podaci za 2016. u kategorijama privatni smještaj, pansioni, agroturizam/seosko domaćinstvo, hosteli nisu pouzdani s obzirom na to da ne postoji takva službena evidencija, a metodologija vođenja interne evidencije se mijenjala.

U 2019. godini u Tuheljskim toplicama otvoren je kamp s pet zvjezdica, prvi takav u tom dijelu Hrvatske, kapaciteta 56 kamp parcela, uz popratne sadržaje kao što su restoran i bar, kamp servis, prostor za kupanje kućnih ljubimaca, sanitarne prostorije prilagođene osobama s invaliditetom, obiteljske kupaonice, svlačionice, igralište za djecu, tereni za mini golf i tenis. U 2020. kamp je proširen te se tako sada u kampu VITA nalazi 74 parcela za kampere, kamp prikolice i šatore raspoređenih u 3 zone. U strukturi smještajnih kapaciteta prema podacima za 2020. dominiraju hoteli s 35,70 % ukupnog broja kreveta u KZŽ-u, a slijedi privatni smještaj s 33,71 %, kampovi s 13,88 % dok su ostali oblici smještaja relativno ujednačeno zastupljeni. U odnosu na 2014. godinu, kada je hotelski smještaj bio zastupljen s 58 %, dominacija hotela u 2020. je značajno niža, što govori o bržem rastu smještajnih kapaciteta drugih vrsta (osobito kampova i privatnog smještaja).

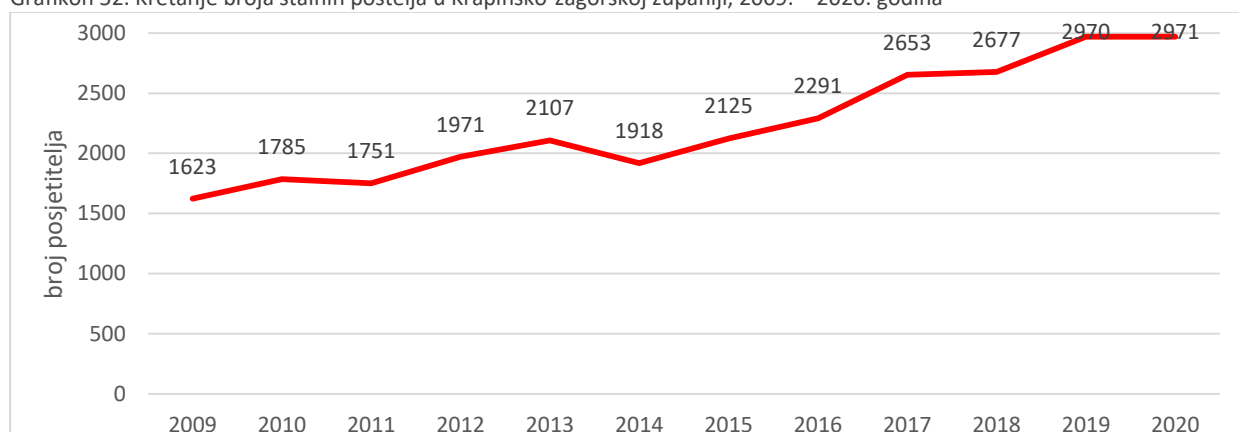
Grafikon 51. Struktura smještajnih kapaciteta u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina, obrada autora

Broj stalnih postelja na području Krapinsko-zagorske županije kontinuirano raste, izuzev 2014. godine kada je zbog zatvaranja jednog hotela broj stalnih postelja značajnije smanjen. Ponovnim otvaranjem istog hotela u 2015. te otvaranjem dvaju novih hotela u posljednje četiri godine, broj stalnih postelja u KZŽ-u nastavlja rasti.

Grafikon 52. Kretanje broja stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2009. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Promatrano prema broju stalnih postelja, hoteli čine 35,27 % smještajnih kapaciteta, a slijedi privatni smještaj s 34 %. Promatra li se broj noćenja prema vrsti smještajnog objekta, vidljivo je kako hoteli u posljednje 4 godine (2016. – 2019.) ostvaruju godišnje 80 – 85 % svih turističkih noćenja.

Ponuda hotelskog smještaja u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća ukupno 11 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1251 postelje. U odnosu na 2019. godinu broj ukupnog kapaciteta postelja u hotelima smanjen je sa 1384 na 1163 s obzirom na činjenicu da se Hotel Toplice zatvorio u 2020. godini. U posljednjih 5 godina, značajnim ulaganjima u obnovu i izgradnju hotelskog smještaja, bitno je podignuta razina kvalitete smještajne ponude KZŽ-a.

Tablica 109. Pregled hotelskih kapaciteta na području KZŽ-a u 2020. godini

R.br.	Hotel	Broj smještajnih jedinica	Broj stalnih kreveta	Kategorija
1.	Terme Tuhelj	264	468	*** /****
2.	Terme Jezerčica	47	103	***
3.	Bluesun hotel Kaj	65	114	****
4.	Matija Gubec	97	134	***
5.	Snježna Kraljica	17	38	****
6.	Dvorac Bežanec	19	40	****
7.	Dvorac Gjalski	20	41	****
8.	Villa Magdalena	24	52	****
9.	Hotel Puntar	9	18	***
10.	Hotel & Restoran SE MI	8	15	***
11.	Hotel i pension ZAGI	10	25	***

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

12.2.2. Ključni i sekundarni turistički proizvodi

Master-plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije identificira četiri ključna i tri sekundarna turistička proizvoda s obzirom na mogućnost komercijalizacije istih. Kao ključni proizvodi za razvoj turizma u KZŽ-u prepoznati su zdravlje, SPA i wellness, obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Kao sekundarni turistički proizvodi izdvojeni su kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam.

Pregled turističkih proizvoda koji slijedi kao i preporuke vezane uz daljnji razvoj pojedinog proizvoda zasnivaju se na Master-planu.

12.2.2.1. Zdravlje, SPA i wellness

Termalni izvori na prostoru KZŽ-a omogućili su razvoj kupališnog i zdravstvenog turizma. Većina dostupnog hotelskog smještaja (više od 75 %) vezana je uz termalni turizam. U odnosu na stanje u 2015. godini, atrakcijska osnova kupališnog turizma ostala je nepromijenjena. Tablica ispod daje prikaz kupališnih kapaciteta i sadržaja na području Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 110. Pregled kupališnih kapaciteta i sadržaja na području KZŽ-a, 2020. godina

Naziv objekta	Lokacija	Sadržaji	Kapacitet – kupaci
Hotel Matija Gubec – Terme Stubaki	Stubičke Toplice	Bazen	100
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju	Stubičke Toplice	Bazen, wellness oaza	100
Aquae Vivae	Krapinske Toplice	Unutarnji i vanjski bazeni, 1 kombinirano unutarnje – vanjski bazen	1200
Hotel Villa Magdalena	Krapinske Toplice	Bazeni – wellness oaza	8
Terme Jezerčica	Donja Stubica	Unutarnji i vanjski vodeni park, wellness i spa program	2000
Vodeni planet Terme Tuhelj	Tuheljske Toplice	Unutarnji i vanjski bazeni, wellness i spa program	2500

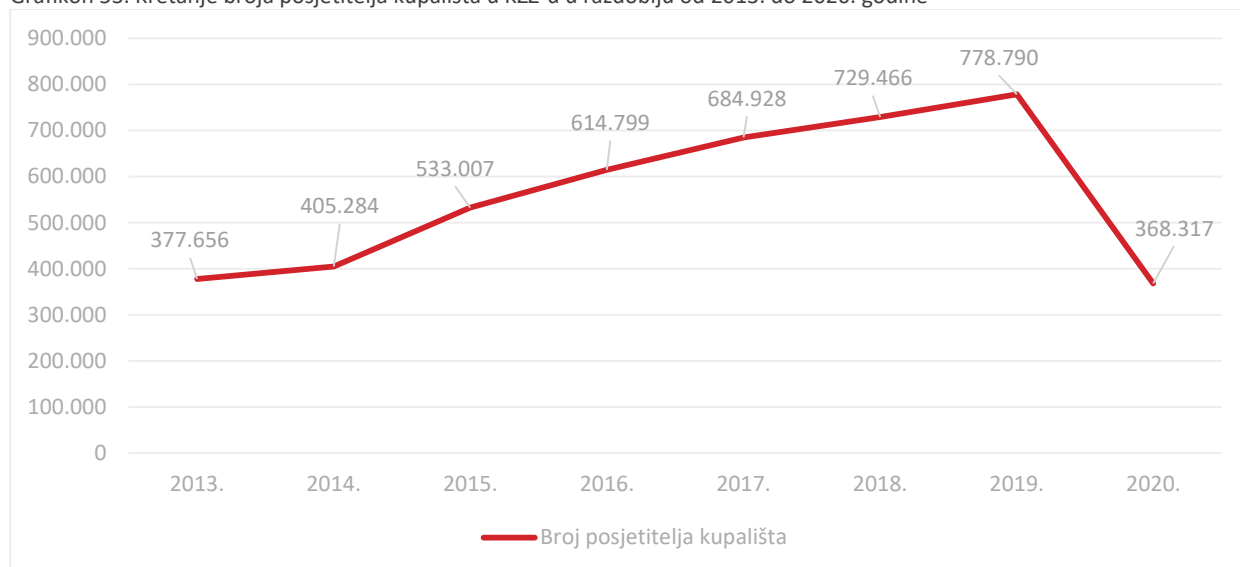
Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Proizvod „zdravlje, SPA wellness“ je prema Master-planu ključan turistički proizvod županije, a sama županija planira daljnja ulaganja u razvoj zdravstvenog turizma, uz postojeće specijalizirane bolnice i kliniku.

Praćenje broja posjetitelja vezano uz posjete pojedinoj vrsti atrakcija za koje postoje podaci (uz kupališta, riječ je o muzejima i svetištu Majke Božje Bistričke), pokazuje kako su stope rasta broja posjetitelja najviše upravo u slučaju kupališta. Prema podacima TZ KZŽ-a, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja kupališta u 2019. se gotovo udvostručio te je iznosio 778.790. U 2020. godini zbog pandemije prouzročene koronavirusom te poduzetih epidemioloških mjera (npr. privremeno zatvaranje objekata) broj posjetitelja se drastično prepolovio te je iznosio 368.317.

Grafikon 53. Kretanje broja posjetitelja kupališta u KZŽ-u u razdoblju od 2013. do 2020. godine

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije 2020. godina

Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske i infrastrukture za slobodno vrijeme. Za razvoj Šemničkih toplica donesen je urbanistički plan uređenja turističko-rekreacijskog predjela Šemničke toplice te je izrađena projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks i izdana je građevinska dozvola. Za projekt dogradnje Specijalne bolnice Krapinske toplice u tijeku je ishođenje građevinske dozvole, dok je projekt izgradnje vanjskih bazena i hotelskog smještaja Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice u fazi izgradnje vanjskog bazena te izbora izvoditelja usluge projektiranja.

12.2.2.2. Aktivni odmor

Ponuda aktivnog turizma u KZŽ-u temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima.

Uz šest državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja u Krapinsko-zagorskoj županiji postoji i mnogo lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. Stoga su pogodne za kratke biciklističke izlete. Kroz projekt „Mreža biciklističkih turističkih ruta Krapinsko-zagorske županije“ trasirane su biciklističke staze ukupne duljine od 688 km, izrađene su 4 biciklističke karte te web portal www.zagorjebike.com.hr.

Biciklističke rute su zamišljene s namjenom i prilagodbom za rekreativne bicikliste (pojedince i grupe) te obitelji s djecom koji mogu dnevno prijeći 10 – 40 km, a maksimalno 70 km. Prolaze uz turističke atrakcije i ostale kulturno-povijesne i prirodne znamenitosti na području Županije, a povezane su i sa Slovenijom na točkama nekadašnjih međunarodnih ili međudržavnih graničnih prijelaza. Vrsta podloge je uglavnom asfalt i makadam po prometnicama niskog/nišeg intenziteta prometa motornih vozila, a samo u iznimnim slučajevima kraće sekcije šumskih i poljskih putova.

Daljnji razvoj biciklizma također se odvija projektno: unutar projekta „Razvoj selektivnih oblika turizma na prekograničnoj turističkoj destinaciji – RIDE&BIKE“ trasirana je i digitalizirana konjička i biciklistička prekogranična staza, uređeno je 18 odmorišta, provedene su edukacijske i promotivne aktivnosti te je izrađena aplikacija za pametne telefone. Druga faza istoimenog projekta ima za cilj razviti turističke prekogranične proizvode temeljene na pametnoj integraciji zaštićene prirodne i kulturne baštine te standardizirati RIDE&BIKE objekte turističkih usluga. Strategijom uspostavljanja prekogranične *ride&bike* destinacije naglasci su stavljeni na kvalitetno upravljanje destinacijom, edukaciju, razvoj proizvoda te marketing i promociju.

Tablica 111. Ponuda aktivnog turizma u KZŽ-u, 2019. godina

	Planinarska staza Pregrada – Kunagora – Vraža peč – Kostelgrad
	Planinarska obilaznica „Za dušu i tijele Mirko Fulir“ Marija Bistrica
	Planinarske staze na Strahinjčici

Planinarske staze	Planinarske staze na Ivanščici
	Planinarske staze na Pokojcu
	Horvatove stube – Hunjka
	„Javorova staza zdravlja“, Zlatar Bistrica
	Planinarska staza – Trgovišće-Vidikovac, Hraščina
	Donja Stubica – Kuća Lozbekov izvor
	Planinarski put Konjščina – Ivanščica
	Planinarska staza „Po dragome kraju“
	Planinarske staze po brijegu Piclju
	Planinarska staza Sv. Magdalena – crkva Majke božje Klupci – Zabok
Pješačke staze i šetnice	Lovne staze krapinskog pračovjeka, Jesenje
	Tuheljskim krajem, Tuhelj
	Toplički pješački prsten, Krapinske Toplice
	Po brvnu preko granice – Zagorska Sela
	Od crkvice do crkvice – Zagorska Sela
	K svetoj Emi – Zagorska Sela – Slovenija
	Poučno-pješačka staza na Risvičku goru (Značajni krajobraz Zelenjak)
	Pješačka staza Kamenjak, Donja Stubica
	Pješačka staza Gupčevim krajem
	Kajbumščakov put – Grad Krapina
	Pješačka staza – ruta „Uz Horvatsku“ (nasuprot Terma Tuhelj)
	Ksaverova staza – Zabok – dvorac Đalski – Planinarska kuća Picelj
	E-šetnica Marija Bistrica
	Pješačka staza oko Bedekovčanskih jezera
Lenartove stube u Pregradi	
Poučne staze	Planinarsko-poučna staza Put orhideja, Radoboj
	Poučna eko-staza na Cesarskoj gori, Klanjec
	Poučna staza „Šumarica“, Općina Zlatar Bistrica
	Poučno-rekreativna šetnica „Kapelščak“, Stubičke Toplice
	Povijesno-poučna staza Kamenjak, Stubičke Toplice
	Poučna staza Jarek Habekov – Vidikovac – Trgovišće, Hraščina
	Poučna staza „Dubrava“, Općina Kraljevec na Sutli
	Šetnica – Krapina kroz 10 priča
	Poučna staza Lobor, Lobor
	Park znanosti Mokrice, Oroslavje
	Poučna staza Bračak, Zabok
	Poučna staza „Bajkovita šuma-Gušernjak“, Jesenje
	Moto staze
Motociklistička staza Borje – Radoboj	
Off road staza – Lobor	
Staza za moto crosss, autocross i utrke quadova u Keblu (Auto moto klub Kebel)	
Staza za moto cross na lokaciji naselje Radakovo (AMK Radakovo – Auto moto klub Radakovo)	
	„Rimska cesta“, Radoboj (5,5 km)
	„Mirna“, Radoboj (6 km)
	„Put Klanjca i dolinom Sutle“ (41 km)
	„Okolicom Zaboka i Sv. Križa Začretja“ (32 km)
	Rekreacijska staza ZA-ZA-KR (u postupku izgradnje dionica od Zaboka do Svetog Križa Začretja) (13,1 km)

Lokalne
biciklističke
rute

Biciklističko odmorište „Milifar“ u Svetom Križu Začretju
„Pitoresknim brežuljcima i dolinama“ (22 km)
„Ruta Vranyczany“ (47,5 km)
„Okolicom Stubičkih Toplica“ (20 km)
„Kroz Oroslavje dolinom rijeke Krapine“ (30 km)
„Putovima Seljačke bune“ (36 km)
„Put Medvednice i stubičkog kraja“ (50 km)
„Od Marije Bistrice do Zeline“ (18 km)
„Okolicom Lobora i zapadne Ivanščice“ (31 km)
„Dvorcima, kurijama i brežuljcima središnjeg Zagorja“ (49 km)
„Bregima, dolinama i vidikovcima sjeverno-istočnog Zagorja“ (42 km)
„Uspón na Ivanščicu“ (27 km)
„Putovima hrvatskih velikana“ (35 km)
„Nezaboravni vidici s Vinagore“ (37 km)
„Kroz pejzaž razigranih bregova“ (15 km)
„Put vidikovaca“ (33 km)
„Povijesnim putovima krapinskog pračovjeka“ (30 km)
„Po obroncima Maceljske gore“ (38 km)
Marija Bistrica – Podgorje Bistričko (8 km)
Marija Bistrica (7 km)
Podgorje Bistričko (10 km)
Globočec – Poljanica – Šušobreg (12,5 km)
Tugonica – Poljanica (10 km)
Tugonica – Podgrađe – Selnica (4 km)
Podgrađe (6 km)
Selnica (8 km)
„Putevima dvaju izvora“ Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice (33 km)
Biciklistička staza „2 izvora“, Krapinske Toplice (8 km)
Biciklističke staze Tuhelj (36 km)
„Put kroz Dugnjevac“ (18 km)
„Gupčevim krajem“ (35 km)
Kumrovec – Škrnik – Brezakovec – Zagorska Sela (7 km)
„Po slovenskim i hrvatskim brdima“ – Zagorska Sela (29 km)
„Lagano dolinom zdravlja“ – Zagorska Sela (6 km)
„Uzbrdo i nizbrdo“ – Zagorska Sela (54 km)
Biciklističko-pješačka staza G. Jesenje – Brdo Jesenjsko i natrag (10,2 km)
Biciklističko-pješačka staza Gornje Jesenje – Donji Lužan – Gornji Lužan – G. Jesenje (13,2 km)
Konjščina – PUTEVIMA RUDARA – Konjščina – Peščeno – Maretić – Krapina Selo – Konjščina (13 km)
Kumrovec i Desinić – Biciklistička ruta 1 Kumrovec – Brezakovec – Ivanić Košnički – Veliki Tabor (12 km)
Putovima hrvatskih velikana Kumrovec – Miljana – Desinić – Kumrovec (49 km)
Ruta Sutla Kumrovec – Miljana – Hum na Sutli – Đurmanec (44 km)
Toplička ruta GP Razvor – Kumrovec – Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice – Sveti Križ Začretje – Bedekovčina – Marija Bistrica – Komin (68 km)
Kružna županijska ruta Krapina – Pregrada – Desnić – Kumrovec – Klanjec – Luka – Jakovlje – Donja Stubica – Marija Bistrica – Hrašćina – Budinščina – Belec – Lobor – Novi Golubovec – Radoboj – Krapina (165 km)
3 Svetokriške kapele – Kružna bike „cross country-mountain bike“ staza u duljini od 55 km
ZaZaKr – spojna bike staza Zabok – Sveti Križ Začretje (6 km)

Paragliding uzletišta	Uzletišta na Ivanščici – Grtovec, Pokojec
	Uzletišta na Kunagori, Pregrada
	Uzletišta u Petrovoj Gori, Lobor
	Uzletišta kod Planinarskog doma Strahinjčica, Radoboj
	Aerodrom R. Perešina u Zaboku (festival balona, natjecanje zrakoplovnih modelara, parajedrilice)
Trail i trekkingutrke	Zagorje trekk Zabok
	Mala Erpenja Trekk
	Trail utrka „Z brega na breg“ Trkačke lige

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, podaci JLS-ova KZZ-a, obrada Zagorska razvojna agencija 2019. godina

Od gore navedenih atrakcija, a prema procjeni TZ KZZ-a, potencijal za uključivanje u turističku ponudu na županijskoj razini imaju prije svega Horvatove stube u Donjoj Stubici, Lenartove stube u Pregradi te značajni krajobraz Zelenjak (područje Cesarske i Risvičke gore).

U KZZ-u postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma. Vanjsko nogometno igralište u neposrednoj blizini Termi Tuhelj te vanjska igrališta (za tenis i nogometno igralište) u Donjoj Stubici omogućavaju profesionalnim sportskim ekipama kvalitetne pripreme treninge za natjecanja ili u rekreacijske svrhe. Županijskim prostornim planom definirano je i područje predviđeno za golf terene koje se nalazi na tromeđi općina Bedekovčina (Poznanovec), Mače i Zlatar Bistrica. Kao projekt najvišeg prioriteta, Master-planom je definirana gradnja golf terena Kumrovec, čime bi se KZZ razvijao u smjeru turističke regije više dodane vrijednosti. Ponudu sportskog turizma nadopunjuju Bedekovčanska jezera kao poznata ribolovna destinacija.

Tablica 112. Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji

Pejzaž	Arheološka nalazišta	Atrakcije i lokaliteti
Betlehemska špilja u Stubičkim Toplicama	Hanžekova špilja u Belcu kod Zlatara	Mauzolej Jakoba Badla u Krapinskim Toplicama
Horvatove stube u Donjoj Stubici	Ravno Brezje, Kumrovec – prapovijesni arheološki lokalitet	Sarkofazi obitelji Erdődy / Zavičajna zbirka – Muzej himni u Klanjcu
Kostelgrad kod Pregrade	Špičak (Zagorska Sela)	Rudnik sumpora u Radoboju
Lenartove stube u Pregradi	Arheološko nalazište „Stari grad“ u Donjoj Stubici (Tahyjev grad)	Bedekovčanska jezera
Hrvatski vrt perunika u Donjoj Stubici	Brdo Zašat u Krapinskim Toplicama – kasno brončano doba	Rudnik ugljena u Pregradi
Srednjovjekovna utvrda „Stari grad Milengrad“	Nalazište fosila školjaka u Zaboku	Mauzolej Halper – Radić u Krapini
Značajni krajobraz Zelenjak	Nalazište fosila vinove loze u Radoboju	
	Kamenolom Tufa u Donjem Jesenju	
	Arheološka zona Stari grad u Krapini	
	Arheološko nalazište kod crkve Majke Božje Gorske u Loboru	

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, podaci JLS-ova KZZ-a, obrada Zagorska razvojna agencija 2020. godina

12.2.2.3. Obiteljski turizam

Na resursnoj osnovi termi, kulturi i prirodi razvija se proizvod obiteljskog turizma. Ovaj proizvod zahtijeva daljnji razvoj infrastrukture vezane primarno uz terme i vodu, ali i druge sadržaje aktivnog turizma poput biciklističkih, konjičkih i trekking staza te razvoj smještajnih kapaciteta prilagođenih ovoj ciljnoj skupini (obiteljski hoteli).

Master-plan kao jedan od prioritarnih investicijskih projekata izdvaja Tematski zabavni park, pri čemu važnu ciljnu skupinu predstavljaju i gosti u tranzitu, što je osobito važno s obzirom na geoprometni položaj Županije (Županijom prolazi jedna od povoljnijih cestovnih veza između srednje i sjeverne Europe te juga i jugoistoka Europe i Jadranskog mora – cestovna infrastruktura).

12.2.2.4. Kulturni turizam

Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote). Značajni generator razvoja kulturnog turizma na prostoru Krapinsko-zagorske županije su Muzeji Hrvatskog zagorja, u sastavu kojih su Dvor Veliki Tabor (Desinić), Galerija Antuna Augustinčića (Klanjec), Muzej krapinskih neandertalaca (Krapina), Muzej seljačkih buna (Gornja Stubica) i Muzej „Staro selo“ (Kumrovec). Uz navedene, u 2017. su otvorena dva nova muzeja: Muzej Radboa s rudarskom, arheološkom i geološkom zbirkom te privatni Muzej oldtimerera Presečki. Na području KZZ-a značajna kulturna atrakcija su i Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy u Gradu Klanjcu. Prema podacima TZ KZZ-a, broj posjetitelja nabrojanih kulturnih atrakcija u KZZ-u nakon pada u 2018. godini ponovo je porastao u 2019. godini, da bi ponovo zbog lockdowna u 2020. godini bio zabilježen pad broja posjetitelja.

Tablica 113. Pregled broja posjetitelja po kulturnim atrakcijama, 2012. – 2020. godina, Krapinsko-zagorska županija

Kulturna atrakcija	Broj posjetitelja								
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Muzej seljačkih buna – Dvorac Oršić	16.170	17.339	15.629	12.007	13.760	15.076	12.723	16.699	4.117
Dvor Veliki Tabor	28.713	24.963	25.903	22.555	26.233	28.536	26.271	28.268	15.339
Muzej krapinskih neandertalaca	83.563	77.657	77.125	78.720	84.955	96.613	90.373	86.462	48.276
Galerija Antuna Augustinčića	3.532	3.679	2.324	3.481	5.123	10.689	14.780	14.129	2.987
Muzej Staro selo	48.139	47.951	47.133	49.974	47.726	54.288	51.587	57.242	18.079
Spomenik himni Zelenjak	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	n/a	n/a
Franjevački samostan i sarkofazi obitelji Erdődy*	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	1.074	n/a	Zatvoreno zbog radova
Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke	919.000	886.500	843.000	812.000	1.022.300	970.740	956.170	971.250	282.700
Muzej Radboa**	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	1.334	1.490	2.094	930
Muzej automobila Presečki***	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	100	1762	1.575	400
Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	2.114	765

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Pregled najvažnijih kulturnih atrakcija po pitanju materijalnih dobara na području KZZ-a nalazi se u nastavku.

Tablica 114. Pregled kulturnih atrakcija u KZZ-a

Dvorci i muzeji	Crkve	Ostale znamenitosti
Muzej krapinskih neandertalaca	Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke	Utvrda Kostel-grad
Dvor Veliki Tabor	Crkva Majke Božje Gorske	Spomenik hrvatskoj himni
Muzej Staro selo Kumrovec	Crkva Majke Božje Snježne	Cesargrad
Dvorac Oršić – Muzej seljačkih buna	Crkva Majke Božje Jeruzalemske	Gupčeva lipa

Dvorci i muzeji	Crkve	Ostale znamenitosti
Galerija i Studio galerija Antuna Augustinčića	Franjevački samostan Klanjec i sarkofazi obitelji Erdődy	Park skulptura
Muzej Radboa	Crkva Blažene Djevice Marije Klanjec	Kuća Matije Gupca
Dvorac Mihanović	Crkva Marije od pohoda – Vinagora	Rodna kuća dr. Franje Tuđmana
Dvorac Miljana	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije Pregrada	
Dvorac Bežanec	Franjevački samostan i crkva sv. Katarine	
Dvorac Sveti Križ Začretje	Crkva sv. Nikole	
Muzej Ljudevita Gaja	Crkva Uznesenje Blažene Djevice Marije Tuhelj	
Muzej Grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina		
Dvorac Stubički Golubovec		
Stari grad Krapina		
Muzej Žitnica		
Galerija grada Krapine		

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Uz gore navedene, prema procjeni TZ KZŽ-a potencijal za uključivanje u turističku ponudu kulturnog turizma na županijskoj razini imaju i srednjovjekovna utvrda Stari grad – Milengrad, mauzolej Jakoba Badla u Krapinskim Toplicama, Zavičajna zbirka – Muzej himni u Klanjcu, mauzolej Halper-Radić u Krapini, Betlehemska špilja u Stubičkim toplicama te brojna arheološka nalazišta: Hanžekova špilja u Belcu kod Zlatara, Ravno Brezje – Kumrovec (prapovijesni arheološki lokalitet), Špičak (Zagorska Sela), arheološko nalazište „Stari grad“ u Donjoj Stubici (Tahyev grad), brdo Zašat u Krapinskim Toplicama (kasno brončano doba), nalazište fosila školjaka u Zaboku, nalazište fosila vinove loze u Radoboju te arheološko nalazište kod crkve Majke Božje Gorske u Loboru. Prirodna i kulturna baština rudnika (rudnik sumpora u Radoboju te rudnik ugljena u Pregradi) kao i kamenolom Tufa u Donjem Jesenju također predstavljaju potencijalne turističke atrakcije.

Kao podvrsta kulturnog turizma, eno-gastro-turizam u Krapinsko-zagorskoj županiji u Master-planu je prepoznat kao dodatna ponuda koja obogaćuje ostale turističke proizvode. Zagorski vinari proizvode visokokvalitetna bijela vina traminac, sauvignon, rizling rajnski, pinot bijeli, pinot sivi, chardonnay, silvanac zeleni, muškati žuti, muškati bijeli te kvalitetna vina graševinu i moslavac. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Proizvode se i nadaleko poznata predikatna i ledena vina. Tradicijska jela zagorski puran i zagorski mlinci nose oznaku zemljopisnog podrijetla na razini EU-a, dok zagorski štrukli/zagorski štrukli nose prijelaznu nacionalnu zaštitu naziva, odnosno, zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla. Bagrem med zagorskih brega dobio je oznaku izvrsnosti na nacionalnoj razini.

Aktiviranjem dvoraca u smještajne objekte podignuta je razina kvalitete smještajne ponude, ali je i napravljen iskorak u ponudi kulturnog turizma. Iako kulturni turizam u Master-planu nije definiran kao primarni turistički proizvod za KZŽ, revitalizacija dvoraca može biti pokretač kontinentalnog turizma. Za daljnji razvoj kulturnog turizma, sukladno preporukama iz Master-plana, potrebno je modernizirati prezentaciju povijesti i nasljeđa, izgraditi moderan posjetiteljski ili interpretacijski centar te na komercijalnoj osnovi uspostaviti sustav kulturno-turističkih tematskih događaja.

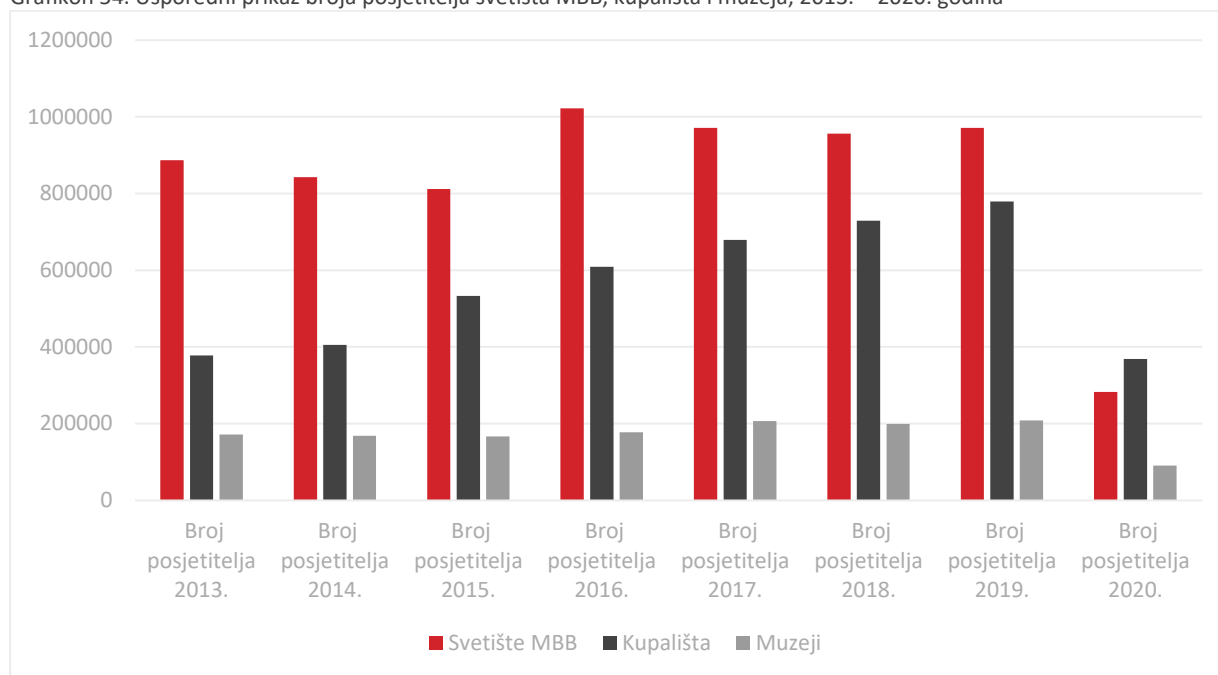
Istaknuta je i potreba za jačanjem suradnje kulturnog i turističkog sektora u razvoju proizvoda, promociji i prodaji, s obzirom na to da kulturnim turizmom u praksi upravljaju kulturne institucije.

12.2.2.5. Religijski turizam

Značajan oblik selektivnog turizma u Krapinsko-zagorskoj županiji predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća.

Promatrajući podatke o broju posjetitelja, vidljivo je kako religijski turizam privlači znatno više posjetitelja od kupališnog turizma ili kulturnog turizma.

Grafikon 54. Usporedni prikaz broja posjetitelja svetišta MBB, kupališta i muzeja, 2013. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Važno je napomenuti kako su prihodi koji se ostvaruju od vjerskog turizma znatno manji u Krapinsko-zagorskoj županiji nego u zemljama iz okruženja (Bosna i Hercegovina - Međugorje; Slovenija - Slovensko narodno svetište Marije Pomoćnice na Brezju; Mađarska- Marija Jud).

Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pažnju brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob. Nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine – Parku Maksimilijana Vrhovca.

Za religijski turizam ključno je povezivanje i integriranje Marije Bistrice s religijskim destinacijama, kao i povezivanje s postojećim europskim i hodočasničkim rutama.

12.2.2.6. Poslovni turizam i događanja (MICE)

Prema Master-planu razvoja turizma, prilika za razvoj MICE proizvoda u KZŽ-u je u razvoju ili privlačenju globalno relevantnih događanja u skladu s turističkim pozicioniranjem Zagorja. Resursna osnova koja podržava razvoj ovog proizvoda odnosi se prvenstveno na postojeće hotelske i kongresne kapacitete te *teambuilding* programe, iako se naglašava potreba za izgradnjom dvorane za kongrese većeg kapaciteta.

Uz to, potrebna daljnja ulaganja vezana su uz dodatne sadržaje za slobodno vrijeme, kontinuirano podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta, ali i promociju događanja.

12.2.2.7. Agroturizam

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kušaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području KZŽ-a.

U 2020. u KZŽ-u postoji 19 registriranih agroturizama. Osnovna prepreka razvoju agroturizma, prema zaključcima Master-plana razvoja turizma u KZŽ-u, je izostanak sustavnog bavljenja organizacijom i upravljanjem ovog oblika selektivnog turizma. Ključne smjernice razvoja uključuju razvoj smještajnih kapaciteta, razvoj gastronomskih ruta i vinskih cesta povezanih s ponudom agroturizama, specijalizaciju domaćinstava i organizaciju aktivnosti vezanih uz seoske aktivnosti.

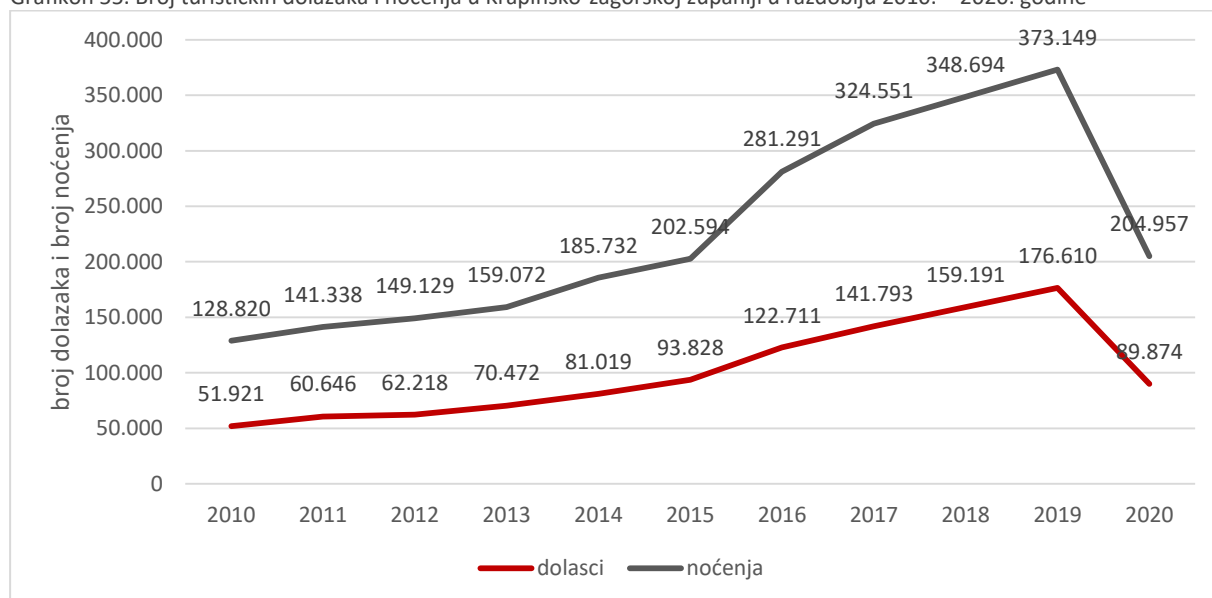
12.3. Turistička potražnja

U razdoblju od 2010. do 2018. godine KZŽ bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti KZŽ-a kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u posljednje 4 godine (2015. – 2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. na području KZŽ-a zabilježeno ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84 % u odnosu na 2015. godinu.

U 2020. godini zbog pandemije COVID-19 broj zabilježenih noćenja je pao te iznosi 204.957. Kada gledamo na nacionalnoj razini prema podacima eVisitora, Hrvatska je u razdoblju siječanj – prosinac 2020. godine ostvarila pad obujma fizičkog prometa turista u odnosu na isto razdoblje 2019. godine zbog pandemije COVID-19. Ukoliko promatramo isto razdoblje (01.01. – 31.12.2020./01.01. – 31.12.2019.) na razini RH, Krapinsko-zagorska županija zauzima 10. mjesto po ostvarenom broju noćenja, odnosno 3. mjesto (nakon Grada Zagreba i Karlovačke županije) ako se promatra kontinentalna Hrvatska.

Klaster Središnja Hrvatska koji uključuje Zagrebačku, Međimursku, Varaždinsku, Sisačko-moslavačku, Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku županiju te Krapinsko-zagorsku županiju, u razdoblju 1.1. – 31.12.2020. godine ostvario je ukupno 257.277 dolazaka i 655.499 noćenja, što predstavlja udio od 3,32 % u ukupnim dolascima RH i 1,21 % u ukupnim noćenjima RH. Krapinsko-zagorska županija unutar Klastera Središnja Hrvatska, ostvaruje udio od 31,29 % u ukupnim ostvarenim noćenjima Klastera te se s ostvarenih 205.125 noćenja nalazi na drugome mjestu po ostvarenom broju noćenja (Karlovačka županija je ostvarila 212.632 noćenja u promatranom razdoblju).

Grafikon 55. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2020. godine

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Analizirajući strukturu gostiju u ukupnom broju dolazaka i noćenja, posebno je značajan udio stranih gostiju u porastu broja dolazaka i noćenja, dok broj domaćih gostiju također kontinuirano raste, no bitno manjom stopom. Zbog pandemije COVID-19 i uvedenih mjera prelaska granica primjetan je pad broja stranih gostiju u 2020. godini.

Tablica 115. Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2020. godina

Godina	Dolasci		Noćenja	
	Domaći gosti	Strani gosti	Domaći gosti	Strani gosti
2010.	40.465	11.456	118 108	27 303
2011.	45.978	14.668	109.434	31.904
2012.	41.229	20.989	102.067	47.062
2013.	42.463	29.342	98.606	62.840
2014.	48.714	34.000	113.867	73.953
2015.	54.842	38.986	121.200	81.394
2016.	65.182	57.529	160.203	121.088
2017.	72.847	68.946	177.622	146.929
2018.	82.006	77.185	187.637	161.057

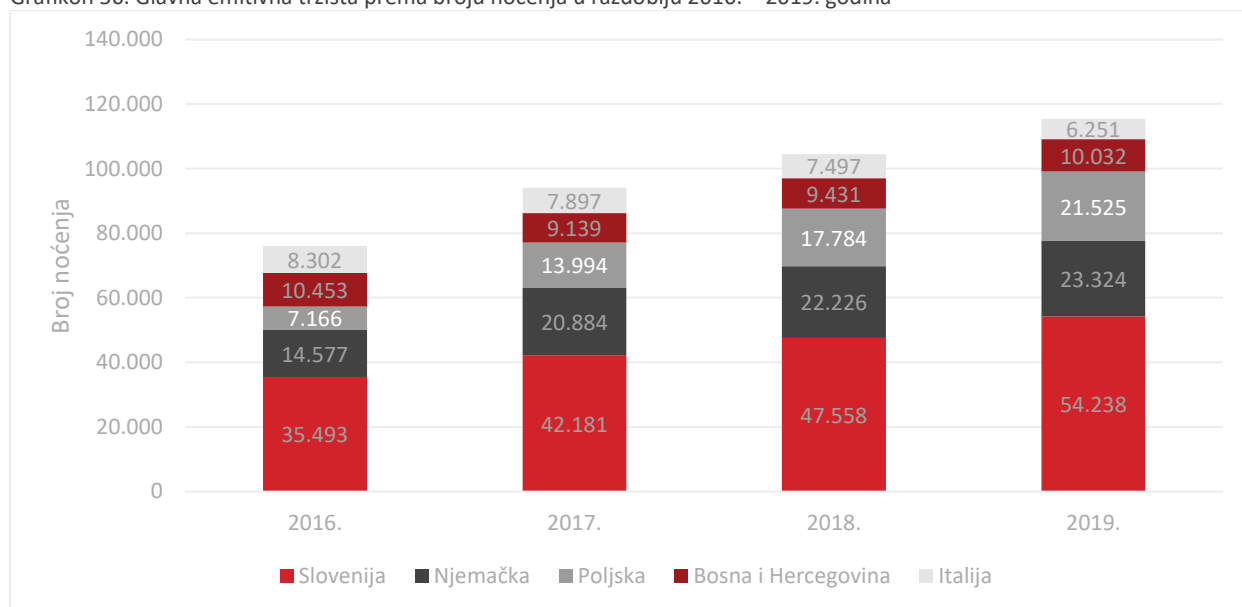

2019.	89.316	87.294	197.241	175.908
2020.	57.139	32.735	133.851	71.106

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Velik porast broja stranih gostiju govori o naporima turističkih djelatnika da kroz županijski brend „Bajka na dlanu“ osiguraju prepoznatljivost destinacije na europskom tržištu. Ključna emitivna tržišta u Krapinsko-zagorskoj županiji su Slovenija i Njemačka koje zajedno čine udio od oko 20 % turističkih noćenja u 2018. godini. Po udjelima slijede Poljska, Bosna i Hercegovina te Italija. Od spomenutih tržišta, Slovenija i Poljska su dominantno usmjerene zdravstvenom i medicinskom turizmu.

Grafikon 56. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u razdoblju 2016. – 2019. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

U 2020. godini ključno emitivno tržište prema broju noćenja je i dalje Slovenija (31,96 %) na prvom mjestu, drugo mjesto zauzima Poljska (14,39 %) dok se udio Njemačke smanjio u odnosu na 2018. i 2019. godinu te iznosi 13,93 %. U odnosu na prijašnje godine primjetno je i povećanje udjela stranih gostiju iz Češke (6,58 %).

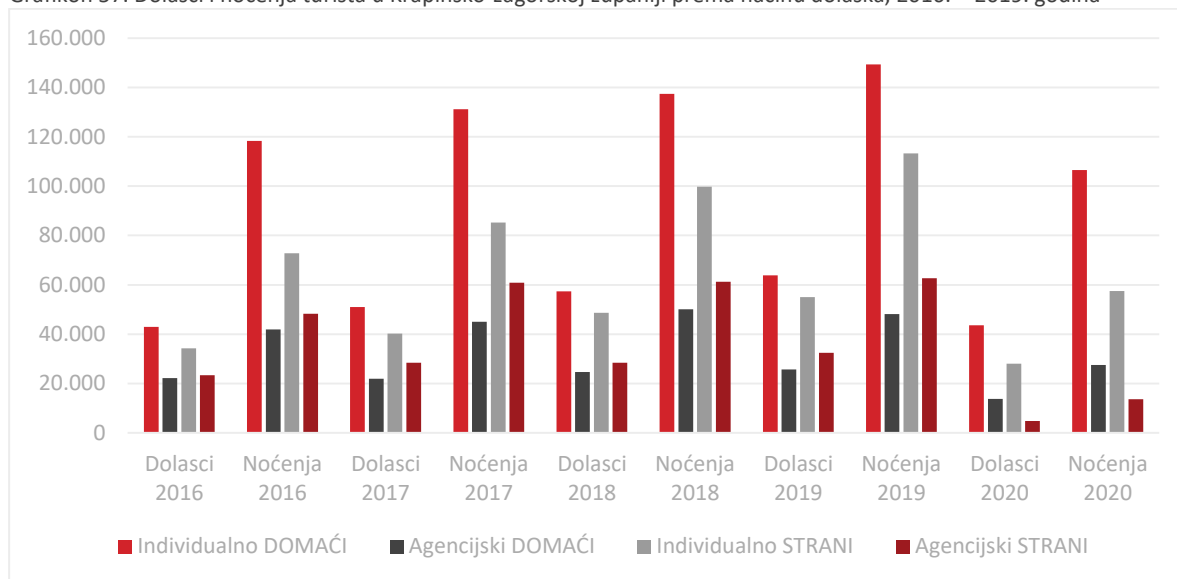
Tablica 116. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2020. godini.

Država	Broj noćenja	%
Slovenija	22.726	31,96 %
Poljska	10.229	14,39 %
Njemačka	9.908	13,93 %
Češka	4.678	6,58 %
BiH	4.048	5,69 %
Mađarska	2.341	3,29 %
Austrija	2.271	3,19 %
Italija	1.846	2,60 %

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Gledano prema načinu dolaska domaćih i stranih turista u apsolutnim brojkama, u 2019. u odnosu na 2016. godinu podaci ukazuju na pad udjela agencijskih dolazaka te porast udjela individualnih dolazaka, što vrijedi i za domaće i za strane goste. Ovi podaci govore o bržem rastu individualnih dolazaka domaćih i stranih turista, a takav trend bio je karakterističan generalno za turizam u posljednjih nekoliko godina prije nastupa bolesti pandemije COVID-19. Situacija je bila obrnuta u razdoblju od 2012. do 2014. godine, odnosno, agencijski dolasci su tada značajno rasli, osobito kada su u pitanju strani turisti, dok su individualni dolasci bili u padu.

Grafikon 57. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska, 2016. – 2019. godina

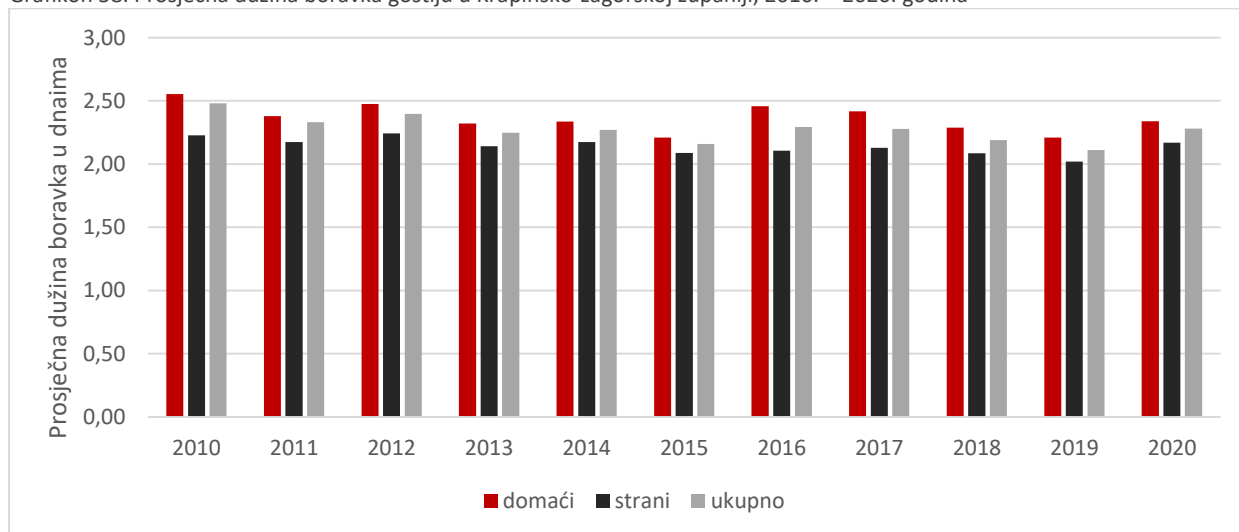

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2020. godini iznosila je 2,34 dana za domaće te 2,17 dana za strane turiste. Od 2010. godine, podaci o trajanju boravka domaćih i stranih gostiju blago variraju iz godine u godinu. Tako se prosječan boravak domaćih turista kreće između 2,11 (u 2015. i 2019.) i 2,55 dana (2010.), no bez jasnog trenda o skraćivanju ili produživanju boravka. Strani gosti se u KZZ-u zadržavaju između 2,17 (2020.) te 2,24 dana (2012.) te se ovdje može govoriti o trendu blagog skraćivanja boravka. Boravci stranih gostiju kontinuirano su nešto kraći od boravka domaćih gostiju (od 0,1 do 0,3 dana u posljednjih 10 godina). Na nacionalnoj razini, prosječni boravak gostiju je znatno duži te iznosi 4,80 dana.

Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

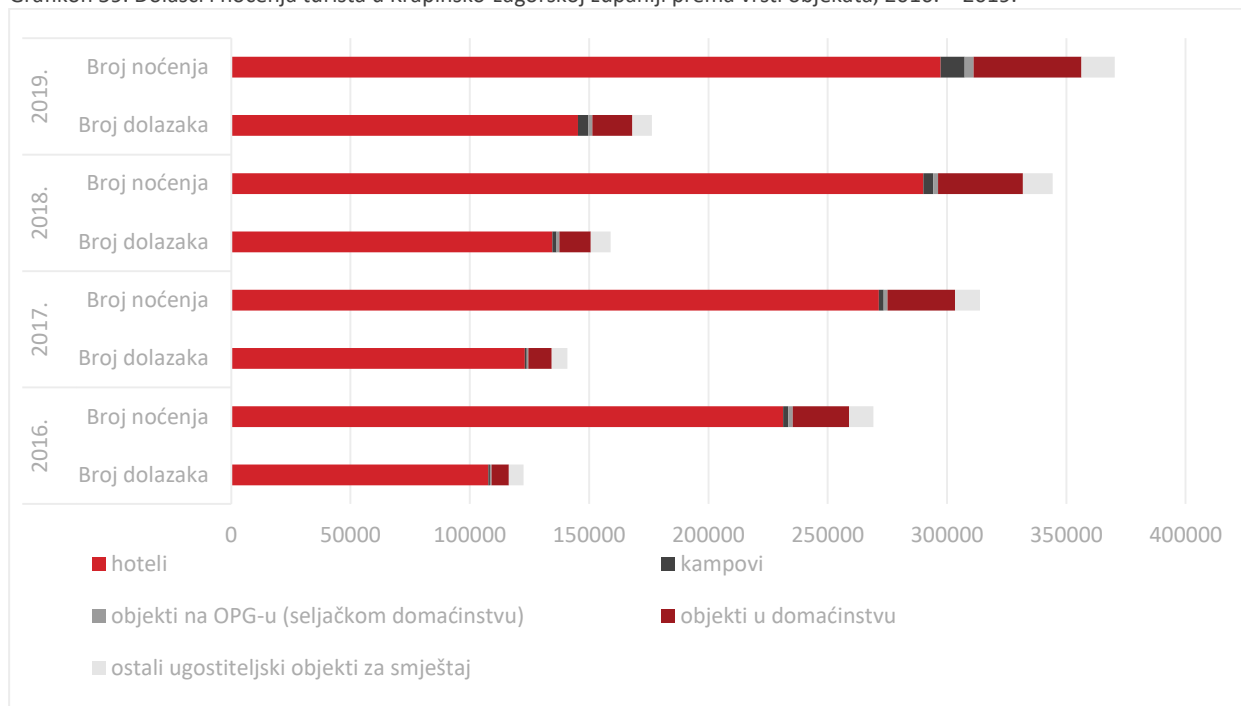
Grafikon 58. Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

S obzirom na vrstu smještaja, gosti daleko najčešće odsjedaju u hotelima. Postotak ostvarenih dolazaka i noćenja u hotelima u 2020. godini iznosi oko 76 % u ukupnom broju dolazaka i 75 % noćenja u KZZ-u. Slijede objekti u domaćinstvu u kojima je ostvareno 15,5 % dolazaka i 17 % noćenja. Iako broj dolazaka i noćenja u hotelima kontinuirano raste, udio dolazaka i noćenja ostvarenih u hotelskom smještaju pada, što govori o brzom porastu dolazaka i noćenja u drugim vrstama smještaja. U razdoblju 2017. – 2020. vidljiv je pad broja dolazaka u hotelima s 87,33 % u 2017. na 76,6 % u 2020. Istovremeno, zabilježen je rast broja dolazaka u objektima u domaćinstvu (s 6,96 % na 15,51 %).

Grafikon 59. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2016. – 2019.

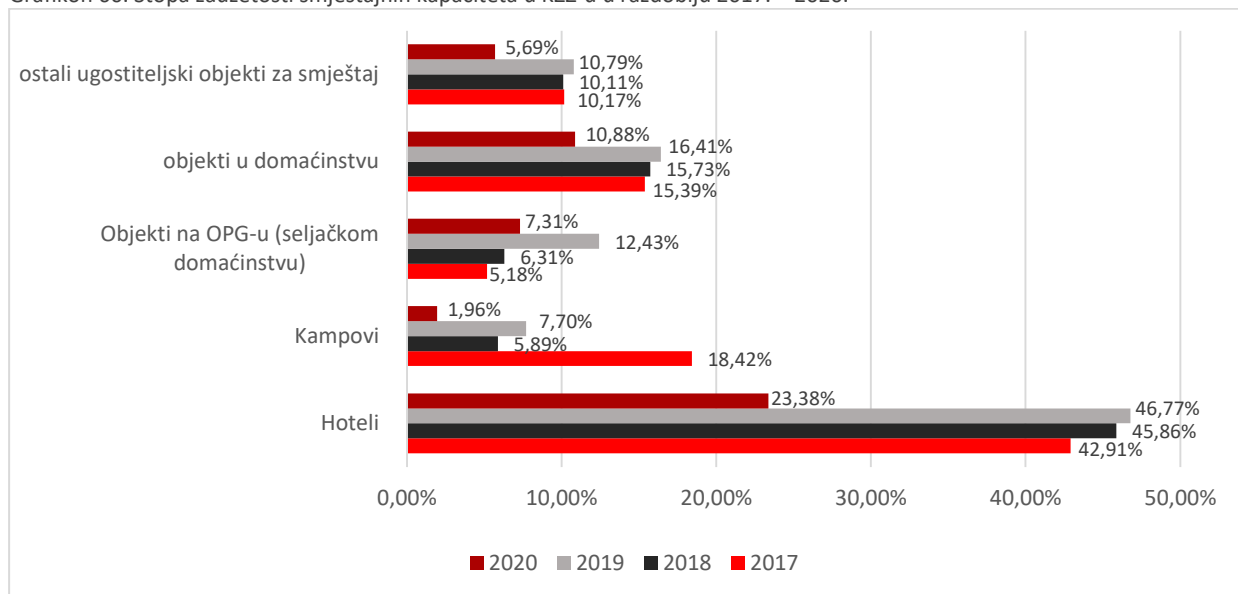

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godine

Zauzetost hotelskog smještaja kontinuirano raste. U razdoblju od 2008. naovamo, stopa zauzetosti hotelskog smještaja porasla je s oko 32 % u 2008. godini na 46,77 % u 2019. godini, da bi 2020. godine stopa pala na 23,38 %. Važno je istaknuti kako je stopa zauzetosti hotelskog smještaja u KZŽ-u u 2018. bila viša od nacionalnog prosjeka za gotovo 3 %⁸². Ovaj podatak ukazuje na velik porast turističkog prometa u hotelima, osobito ako se ima u vidu da su u navedenom razdoblju rasli i smještajni kapaciteti u hotelima, što upućuje na velik značaj hotelskog smještaja u turističkoj ponudi i potražnji na području KZŽ-a. Uz hotele, stopa zauzetosti blago je porasla i u objektima u domaćinstvu te objektima na OPG-u, dok je kod drugih oblika smještaja u padu. U 2019. godini stopa zauzetosti u kampovima bila je u porastu dok je sada ponovo u padu, no ovdje je potrebno imati na umu kako je broj smještajnih kapaciteta u kampovima u promatranom razdoblju porastao gotovo tri puta te je vjerojatno potrebno vrijeme da se isti uhodaju što će biti svakako otežano uslijed okolnosti vezanih uz pandemiju bolesti COVID-19.

⁸² Stopa zauzetosti hotelskog smještaja u 2018. godini na nacionalnoj razini iznosi 43,10 % (izračun prema podacima dostupnima u publikaciji Turizam u brojkama 2018., Ministarstvo turizma Republike Hrvatske (dostupno na: https://htz.hr/sites/default/files/2019-06/HTZ%20TUB%20HR_%202018_0.pdf))

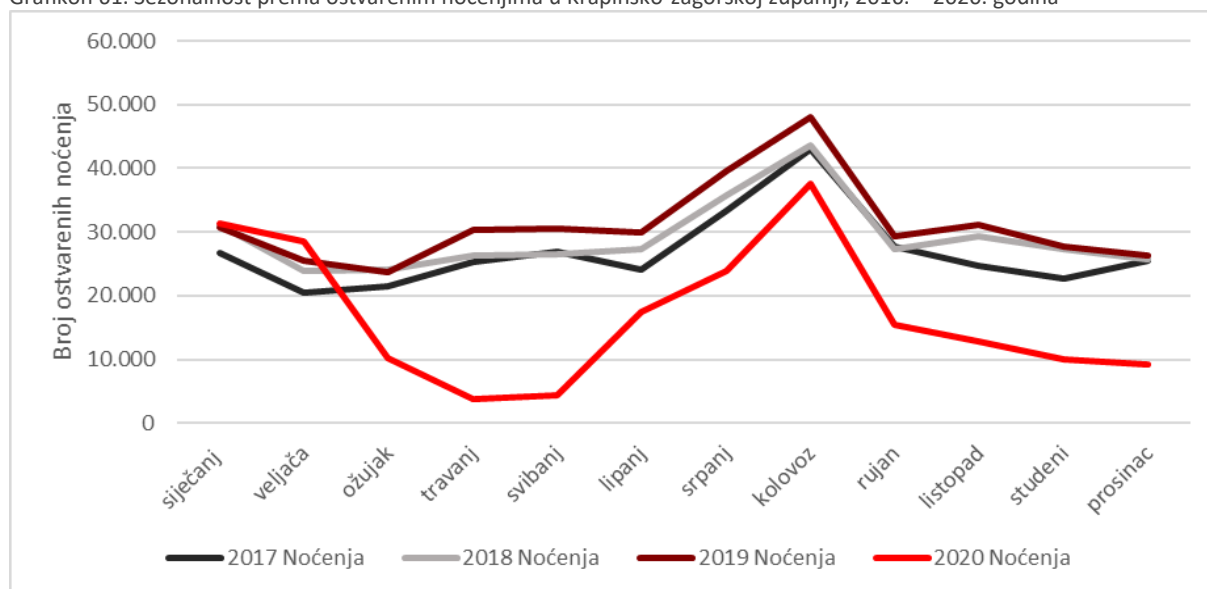
Grafikon 60. Stopa zauzetosti smještajnih kapaciteta u KZŽ-u u razdoblju 2017. – 2020.

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Iako je vidljivo kako se najveći broj noćenja ostvaruje u mjesecu kolovozu, kao i većina kontinentalnih regija, Krapinsko-zagorska županija nema značajno velika odstupanja u broju noćenja tijekom godišnjih doba. Na razini Krapinsko-zagorske županije je u razdoblju od lipnja do rujna 2018. godine ostvareno je 38,45 % noćenja, dok je na nacionalnoj razini u ljetnom razdoblju 2018. (lipanj – rujna) ostvareno 83,66 % svih noćenja. U razdoblju od lipnja do rujna 2020. godine ostvareno je 46,17 % noćenja. Značajno manja sezonalnost na županijskoj razini uvjetovana je bitno drugačijom turističkom ponudom, prije svega, izostankom dominantnog ljetnog turističkog proizvoda, ali i bitno drugačijom strukturom smještajne ponude, odnosno, izrazito visokim udjelom hotelskog smještaja u ukupnoj ponudi smještaja.

Grafikon 61. Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. – 2020. godina

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2020. godina

Zanimljivo je primijetiti kako je na nacionalnoj razini boravak gostiju daleko najduži u vrhuncu ljetne sezone (lipanj – rujna), što je povezano s dominantnim turističkim proizvodom sunca i mora, dok je u KZŽ-u u ljetnom razdoblju u kolovozu zamijećen najveći broj gostiju. Razlog tome je razvijen kupališni turizam u toplicama. Najduži boravci u 2020. godini zabilježeni su tako u kolovozu, zatim slijede siječanj, veljača, lipanj i srpanj. Ovi podaci, upareni s prikazanom sezonalnosti županijskog turizma, ukazuju na činjenicu kako turistička ponuda KZŽ-a nije vezana za godišnja doba.

12.4. Manifestacije

Događanja u Krapinsko-zagorskoj županiji uglavnom su lokalnog i regionalnog karaktera te kao takva, usmjerena uglavnom na domaće stanovništvo. Ukupno je na području županije stotinjak događanja kroz godinu, od kojih najveći potencijal za privlačenje domaćih i stranih turista imaju sportska događanja, osobito VIP trofej Snježna kraljica, ali i događanja Seljačka buna – bitka kod Stubice, Tabor Film Festival, Glumački festival u Krapini, Dani Ksavera Šandora Gjalskog, Susreti za Rudija, Rally Kumrovec, Međunarodni festival balona na vrući zrak, Zagorje Trekk, Mali ulični festival, Badlfest, Tjedan kajkavske kulture i festival kajkavskih popevki te Advent u Mariji Bistrici.

12.5. Turističke zone u KZZ-u

U Krapinsko-zagorskoj županiji, prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, za turističke svrhe namijenjeno je ukupno 136 lokacija ukupne površine više od 600 ha. Trenutno je izgrađeno nešto više od 80 ha ili cca 14 %, što govori o nedovoljnoj izgrađenosti turističke infrastrukture s jedne, i o dostatnim površinama planiranim za izgradnju turističko-rekreativnih sadržaja s druge strane.

Postoji tek 5 zona većih od 40 ha: Jezerčica – Zaluke – Boka (43,6 ha, općina Donja Stubica); Mihovljan⁸³ – Ugostiteljsko-turistička namjena zdravstveni turizam uz Sutinske toplice – T4; tradicijsko – seoski turizam – T5; sportsko-rekreativna namjena nogomet – R6; rekreativno jahanje – R7 (93,15 ha), Donje Jesenje – Turistička zona Karpeta (71,24 ha), Sveti Križ Začretje – Turistička zona Vrankovec – Šemničke Toplice (48,54 ha) planirane za turističko-rekreativne sadržaje te Mače (Mali Komor) – sport i rekreacija (golf 56,17 ha, relativna blizina Sutinskih toplica).

Izuzevši navedene turističke zone, ostale planirane površine za turističko-rekreativne sadržaje predstavljaju relativno male površine, prosječne površine oko 3 ha. Većina planiranih zona su turističke zone, dok je manji udio rekreativnih zona.

Predviđene su i 3 rekreativne zone za sport i rekreaciju odnosno golf terene koje su susjedne te zapravo čine jednu zonu ukupne veličine 113,47 ha). To su: rekreativne zone u Zlatar Bistrici (29,34 ha), Bedekovčini (27,96 ha) te Maču (56,17 ha).

Tablica 117. Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
DONJA STUBICA			
Jezerčica – Zaluke – Boka	Donja Stubica, (Donja Stubica)	43.64 Izgrađeno: 2,99	T1,R1
Donja Stubica – Iznad Zaluke	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,65	T3
Donja Stubica – Istok	Donja Stubica, (Donja Stubica)	1,89	D,T
Donja Stubica – Jug	Donja Stubica, (Donja Stubica)	0,41	T3
Pustodol	Donja Stubica, (Pustodol)	2,50	D,T
Matenci	Donja Stubica, (Matenci)	0,88	T3
Hruševac Klanjčičev Jarek	Donja Stubica, (Hruševac)	0,51	T2
Hruševac Zimići	Donja Stubica, (Hruševac)	22,03	T2
Lepa Ves – Pavlići	Donja Stubica, (Lepa Ves)	0,42	T2
STUBIČKE TOPLICE			
Zdravstveni centar – Stubaki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	12,35 Izgrađeno: 1,3	T
Stubičke Toplice – Hotel Sljeme	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 0,41	T1
Stubičke Toplice – Centar 1	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,39	/
Stubičke Toplice – Hotel Matija Gubec	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	Izgrađeno: 6,41	T1

⁸³ Umjesto Zone turističke izgradnje komplementarnih smještajnih kapaciteta, pansioni, apartmani, vile (91,06 ha) za koju je zatraženo brisanje iz PPU-a.

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
Idila Sport Strmec	Stubičke Toplice, (Strmec Stubički)	3,48 Izgrađeno: 1,02	T1
Autokamp – Jarki	Stubičke Toplice, (Stubičke Toplice)	0,98	T3
Hunjka – Zvonimirov dom	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,64	/
Apartmani Snježna Kraljica	Stubičke Toplice, (Sljeme)	Izgrađeno: 0,74	/
KRAPINSKE TOPLICE			
Krapinske Toplice	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	23,4 Izgrađeno: 6,15	T1,T2,T3,T4,R3
Turistička zona – Čavlek	Krapinske Toplice, (Krapinske Toplice)	4,86 Izgrađeno: 1,65	T
Turistička zona – Hršak Breg (Petrač)	Krapinske Toplice, (Hršak Breg, Slivonja Jarek)	3,01 Izgrađeno: 1,8	T2,2
Maturovec	Maturovec	0,73 ha, neizgrađeno	T1,T2,T4
Selo	Selno	1,4 ha, neizgrađeno	T3, T4
Lovreća Sela	Lovreća Sela	0,73 ha, neizgrađeno	T2, T3, T4
TUHELJ			
Tuheljske Toplice – uz Terme (UPU)	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	5,6	T
Tuheljske Toplice – Terme Olimje	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	16,39 Izgrađeno: 16,14	T
Tuheljske Toplice – Sjever	Tuhelj, (Tuheljske Toplice)	0,93	T
KRAPINA			
Zona tranzitnog turizma – Velika Ves (Betonara, Autohof)*	Krapina, (Velika Ves)	Izgrađeno: 3,56	T3
Motel*	Krapina, (Krapina)	Izgrađeno: 0,29	T1
Hotel – Hušnjakovo*	Krapina, (Krapina)	1,06 Izgrađeno: 0,25	Th,P
Golub Breg	Krapina, (Škarićevo)	1,4 Izgrađeno: 0,35	/
Ribnjak	Krapina, (Škarićevo)	1,55	/
Vuglec Breg	Krapina, (Škarićevo)	3 Izgrađeno: 0,65	/
Turističko-rekreacijski predio Šemničke Toplice	Krapina,(Donja Šemnica)	4,495	T2,R1
MARIJA BISTRICA			
UPU Hotel	Marija Bistrica, (Marija Bistrica)	1,71	T1
Prekopi	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko, Laz Bistrički)	4,36 Izgrađeno: 0,08	T
Ščurići	Marija Bistrica, (Podgorje Bistričko)	4,8	T
Turističko naselje Globočeci	Marija Bistrica, (Globočec, Podgorje Bistričko)	27,07 Izgrađeno: 0,7	TZ
MIHOVLJAN			
Ugostiteljsko-turistička namjena zdravstveni turizam uz Sutinske toplice – T4; tradicijsko – seoski	Mihovljan, (Mihovljan, Frkuljevec Mihovljanski, Sutinske Toplice)	93,15 (T); 172,19 (R)	T4, T5, R6, R7

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
turizam – T5; sportsko-rekreativna namjena nogomet – R6; rekreativno jahanje – R7			
MAČE			
Turističko zdravstveno-rekreativni kompleks – Sutinske Toplice	Mače, (Mali Komor, Veliki Komor)	29,14 Izgrađeno: 1,8	T
Sport i rekreacija – golf (relativna blizina Sutinskih toplica)	Mače (Mali Komor)	56,17	R1
VELIKO TRGOVIŠĆE			
Turističko naselje – kamp – Turistička zona Velika Erpenja	Veliko Trgovišće, (Velika Erpenja)	10,7	T3,T2
Turistička zona Dubrovčan	Veliko Trgovišće, (Dubrovčan)	5,98	T
Turistička zona Mrzlo Polje	Veliko Trgovišće, (Mrzlo Polje)	4,8	T4
SVETI KRIŽ ZAČRETJE			
Turistička zona Pačetina	Sveti Križ Začretje, (Donja Pačetina, Završje Začretno)	20,7 Izgrađeno: 0,4	T2
Turistička zona Vrankovec – Šemničke T.	Sveti Križ Začretje, (Vrankovec, Galovec Začretni, Švaljkovec)	48,54 Izgrađeno: 0,64	T1,T2
KONJŠČINA			
Kulturno turističko informativni centar Stari Grad	Konjščina, (Konjščina, Donja Konjščina)	1,57	T1,T4
GORNJA STUBICA			
Prostori za logorovanje i izviđački kampovi – Hum Stubički – Sjever	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	0,47	T4
Ugostiteljsko turistički predjel Horvatov brijeg	Gornja Stubica, (Hum Stubički)	6,2 Izgrađeno: 0,19	T
Ugostiteljsko-turistički predio Šagudovec	Gornja Stubica, (Šagudovec)	3,95 Izgrađeno: 0,9	T
Športsko-rekreativni centar Gornja Stubica	Gornja Stubica, naselje Gornja Stubica	NP	R
KLANJEC			
Tomaševac	Klanjec, (Tomaševac)	2,91 Izgrađeno: 0,23	T
Letovčan – Sjever	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	2,23	T
Letovčan – Jug	Klanjec, (Letovčan Novodvorski)	1,17	T
KRALJEVEC NA SUTLI			
Kraljevec na Sutli	Kraljevec na Sutli, (Gornji Čemehovec)	0,96	T
Pušava	Pušava, (Kraljevec na Sutli)	2,36 Izgrađeno: 0,23	T
ZAGORSKA SELA			
Naselje Harina Žlaka	Zagorska Sela, (Harina Žlaka)	2,8 Izgrađeno: 0,2	T1
Naselje Miljana	Zagorska Sela, (Miljana)	4,68	T3
Naselje Zagorska Sela	Zagorska Sela, (Zagorska Sela)	3,07	T4
Naselje Miljana – sjever	Zagorska Sela, (Miljana)	0,27	T2
KUMROVEC			

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
Znanstveni centar Kumrovec (spomen dom)	Kumrovec, (Kumrovec)	6,52 Izgrađeno: 0,84	T1
Turistička zona Kumrovec – 1	Kumrovec, (Kumrovec)	4,15 Izgrađeno: 0,59	T1,R4, T6
Turistička zona Kumrovec – 2	Kumrovec, (Kumrovec)	0,86	T3
Turistička zona Kumrovec – 3	Kumrovec, (Kumrovec, Donji Škrnik)	1,07	T5
Turistička zona – Donji Škrnik	Kumrovec, (Donji Škrnik)	1,41 Izgrađeno: 0,35	T5
Etno naselje	Kumrovec, (Risvica)	0,41	T7
Zelenjak	Kumrovec, (Risvica)	0,66 Izgrađeno: 0,2	T6
ĐURMANEC			
Putkovec	Đurmanec (Putkovec)	Planirano:2	T
PETROVSKO			
Turistička zona Benkovec Petrovski	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,4 Izgrađeno: 0,27	T
Sport i rekreacija i tenisko igralište – Presečki	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,006871	R
Seoski turizam – Presečki	Petrovsko, (Benkovec Petrovski)	0,108161	T
JESENJE			
Turističko područje – Karapeta	Jesenje, (Donje Jesenje)	71,24	T6
Športsko rekreacijsko područje Ribnjak	Gornje Jesenje	1,1	R
Športsko rekreacijsko područje LD Kuna	Cerje Jesenjsko	0,9	R8
RADOBOJ			
Turistička zona – Radoboj	Radoboj, (Gorjani Sutinski, Gornja Šemnica)	1,42	T
PREGRADA			
Stari Kamenelom – Pregrada I	Pregrada, (Pregrada)	1,58	T
Lovački dom	Pregrada, (Pregrada)	Izgrađeno: 0,34	T
Turistička zona – Jurišić	Pregrada, (Gabrovec)	0,12	T
Turistička zona – Antonić	Pregrada, (Velika Gora)	Izgrađeno: 0,37	T
Vinagora (Gabrovec 2)	Pregrada (Vinagora)	n/a	T
Kostel – Stančić	Pregrada (Kostel)	n/a	T4
Kamenolom 1	Pregrada (Pregrada)	n/a	T
Pregrada – Plemenščina – Tatarović	Pregrada (Pregrada, Plemenščina)	n/a	T
Rekreacijska zona – Antonić	Pregrada (Velika Gora)	n/a	R
Rekreacijska zona – Pregrada – Bio bazen	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
Rekreacijska zona – igrališta NK pregrada, teniski tereni – proširenje	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
Rekreacijsko-sportska zona – ispod dvorca Bežanec	Pregrada (Pregrada)	n/a	R
HUM NA SUTLI			
Turistička zona – Hum na Sutli	Hum na Sutli, (Rusnica)	5, 44	T

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
BEDEKOVČINA			
Ugostiteljski sadržaji i pojedinačni smještajni objekti	Bedekovčina, (Poznanovec)	9,2	T4
Turistička zona Poznanovec – istok	Bedekovčina, (Poznanovec)	4,94	T1
Sport i rekreacija – golf kod dvorca	Bedekovčina (Poznanovec)	27,96	R1
Sportsko-rekreacijska zona – sportski centar u Poznanovcu	Bedekovčina, (Poznanovec)	2,13 Izgrađeno:1,11	R5
Sportsko-rekreacijska zona – Bedekovčanska jezera	Bedekovčina, (Poznanovec)	31,01 Izgrađeno: 20,00	R5
Turistička zona Bedekovčanska jezera	Bedekovčina, (Poznanovec)	20,75	T
DESINIĆ			
Hum Košnički – TZ 1	Desinić, (Hum Kosnički)	0,3 Izgrađeno: 0,07	T1
Hum Košnički – TZ 2	Desinić, (Hum Kosnički)	0,65 Izgrađeno: 0,25	T1
Hum Košnički – TZ 3	Desinić, (Hum Kosnički)	Izgrađeno: 0,52	T1
Hum Košnički – TZ 4	Desinić, (Hum Kosnički)	1,12 Izgrađeno: 0,12	T1
Osredok Desinički	Desinić, (Osredok Desinički, Desinić)	1,72	T1
Desinić	Desinić, (Desinić)	1,95 Izgrađeno: 0,39	T1
Trnovec Desinički	Desinić,(Trnovec Desinički)	Izgrađeno: 0,8	T1
Šimunci – TZ 1	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,09	/
Šimunci – TZ 2	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,07	T1
Šimunci – TZ 3	Desinić, (Šimunci)	Izgrađeno: 0,11	T1
Škalić Zagorski	Desinić, (Škalić Zagorski)	0,95	T1
Gostenje	Desinić, (Gostenje)	1,74	T1
Jelenjak – TZ 1	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,78	T1
Jelenjak – TZ 2	Desinić, (Jelenjak)	0,43 Izgrađeno: 0,02	T1
Jelenjak – TZ 3	Desinić, (Jelenjak)	Izgrađeno: 0,09	T1
ZABOK			
Gubaševo	Zabok, (Gubaševo) – u planu je autokamp, karting staza i motocross staza	4,74	T3
Pojedinačni objekti – Pavlovec Zabočki	Zabok, (Pavlovec Zabočki, Gubaševo)	3,03	T4
Pojedinačni objekti - Gubaševo	Zabok, (Gubaševo)	0,53	T4
Hotel Gjalski Sportsko rekreativnicentar Zaseka	Zabok, (Pavlovec Zabočki)	1,05 Izgrađeno: 0,37	T1
reKREATOR	Zabok, (Zabok)	planirano	R5
Skate park	Zabok, (Zabok)	0,01	M
ZaZaKr biciklistička staza Zabok – Začretje – Krapina	Zabok, (Zabok)	0,05	PŠ
BRZO – Biciklistička ruta Zabok – Oroslavje	Zabok – Oroslavje	planirano	Kroz razne zone
Sportsko-rekreativni centar Zaseka	Zabok, Lug Zabočki	8 ha	R5

Naziv postojeće lokacije:	Lokacija: JLS, (Naselja)	Površina lokacije u ha:	Tip
BUDINŠČINA			
Zajezda Sjever	Budinščina, (Zajezda)	3,83 Izgrađeno: 0,35	T5
Pokojec Sjever	Budinščina, (Zajezda, Pokojec)	18,42	T5
Pokojec	Budinščina, (Pokojec)	5,03	T4
Zajezda TZ – 1	Budinščina, (Zajezda)	0,45	T4
Zajezda TZ – 2	Budinščina, (Zajezda)	1,59	T4
Zajezda TZ – 3	Budinščina, (Zajezda)	0,24	T4
Zajezda TZ – 4	Budinščina, (Zajezda)	2,04	T4
Topličica – Gotalovec	Budinščina, (Topličica, Gotalovec)	Neizgrađeno: 1,33	T
Gotalovec	Budinščina, (Gotalovec)	2,83	T4,T5
HRAŠČINA			
//	//	//	//
LOBOR			
Petrova Gora	Lobor, (Stari Golubovec)	1,78	T5
Lobor	Lobor, (Lobor)	1,09	T4
Šipki	Lobor, (Šipki)	0,92 Izgrađeno: 0,76	T4
NOVI GOLUBOVEC			
Novi Golubovec	Novi Golubovec, (Novi Golubovec)	Izgrađeno: 0,14	T4
ZLATAR			
//	//	//	//
ZLATAR BISTRICA			
Sport i rekreacija – golf kod dvorca Poznanovec	Zlatar Bistrica (Lovrečan)	29,34	R1
OROSLAVJE			
//	//	//	//

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije, 2019.

12.6. Učinci epidemioloških mjera na turističku djelatnost

S obzirom na veličinu prostora na koji se bolest uzrokovana koronavirusom (COVID-19) proširila, riječ je o globalnoj pandemiji. Jedan od uzročnika tako brzog širenja koronavirusa u svijetu i Europi, jest mobilnost stanovništva, što je pak s druge strane imperativ kad je riječ o turističkim kretanjima. Stoga se postavlja pitanje što će biti s hrvatskim, a time i kontinentalnim turizmom u bliskoj budućnosti. Davanje prognoza u trenutku dok su još uvijek na snazi epidemiološke mjere, a gospodarstvo se tek budi iz sveopćeg *lockdowna*, vrlo je nezahvalno, s obzirom na još uvijek brojne nepoznanice vezane uz širenje koronavirusa i primjene cjepiva. Pandemija koronavirusa izazvala je ogromne šokove, krizu zdravstvenog sustava te zaustavljanje gospodarskih aktivnosti. Kao izravna posljedica navedenog može biti da, čak i kad mobilnost stanovništva bude neograničena, mnogi neće biti u mogućnosti poduzimati turistička putovanja i to zbog straha od mogućeg ponovnog širenja virusa ili pogoršanja svog imovinskog stanja te će biti primarno orijentirani na putovanje po vlastitoj državi ili eventualno najbližem susjedstvu. Radi olakšanog slobodnog kretanja unutar EU-a uvedena je EU digitalna COVID potvrda. EU digitalnom COVID potvrdom dokazuje se preboljenje i negativan rezultat testiranja, što je jedan od čestih zahtjeva zbog uvedenih javnozdravstvenih ograničenja pri putovanjima, odnosno prelascima granice. Popuštanje epidemioloških mjera u Hrvatskoj odvija se postupno ovisno o trenutnoj epidemiološkoj situaciji.

Nakon izvrsne 2019. godine u kojoj je u Krapinsko-zagorskoj županiji ostvareno 176.610 dolazaka i 373.149 noćenja te ostvaren rast od 10,97 % ili 17.460 dolazaka više odnosno 7,09 % ili 24.700 noćenja više, u Zagorju 2020. godine dolazi do pada uslijed pandemije COVID-19.

Tablica 118. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji (komercijalni smještaj)

Mjesec	Dolasci			Noćenja		
	2019	2020	indeks	2019	2020	indeks

Siječanj	12.487	12.769	102,26	30.466	31.313	102,78
Veljača	11.273	12.578	111,58	25.374	28.566	112,58
Ožujak	11.371	3.372	29,65	23.704	9.509	40,12
Travanj	14.273	194	1,36	30.162	2.411	7,99
Svibanj	16.637	1.204	7,24	30.590	4.292	14,03

Izvor: eVisitor, lipanj 2020.

Kao što je vidljivo iz tablice, u prva dva mjeseca 2020. godine ostvaren je i porast broja dolazaka i noćenja te se po samom početku 2020. godine mogla, za zagorski turizam, očekivati rekordna godina, s porastom od cca. 7 % u dolascima i cca 7 % u noćenjima. No, nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine proglasila globalnu pandemiju, hrvatski je Nacionalni stožer civilne zaštite 19. ožujka 2020. donio odluku o zabrani rada ugostiteljskih objekata, hotela, kulturnih institucija (muzeji, kazališta...) te većine uslužnih djelatnosti. Sve do ukidanja navedene odluke i mogućeg početka rada od 18.5.2020. godine, ovo se izravno odrazilo na turistički sektor. Stoga je u Krapinsko-zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj ostvaren pad dolazaka i noćenja. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem prošle godine (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima.

U 2020. godini vidljiv je pad stranih gostiju uslijed pandemije COVID-19, koji su činili 36,3 % ostvarenih turističkih dolazaka, naspram domaćih gostiju (63,7 %) te domaći gosti ostvaruju veći udio u noćenjima (65,6 % domaćih naspram 34,4 % stranih noćenja). Kao i u ranijim godina, na prvome mjestu su Slovenci s ostvarenim udjelom od 25,98 % u dolascima i udjelom od 32,28 % u noćenjima, zatim slijede Poljaci s 24,98 % dolazaka i 14,53 % noćenja, pa Nijemci s 13,21 % dolazaka i 14,02 % noćenja, pa Česi s 11,44 % dolazaka i 6,65 % noćenja, zatim slijede turisti iz Bosne i Hercegovine s 5,07 % u dolascima i 5,72 % u noćenjima i turisti iz Austrije s 3,05 % dolazaka i 3,23 % noćenja.

U domaćim dolascima i noćenjima, kao i 2019. godine prednjače gosti iz Grada Zagreba (26,84 % udio u dolascima i 25,91 % udio u noćenjima), Primorsko-goranske (10,18 % dolasci i 10,77 % noćenja), Splitsko-dalmatinske (7,50 % udio u dolascima i 8,97 % u noćenjima) i Zagrebačke županije (7,74 % dolasci i 7,09 % noćenja).

Iako je u svibnju 2020. godine bilo teško zamisliti potpuni povratak „na staro“, u stanje prije COVID-19, turistička su putovanja ponovno postala aktualna. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku i provedenom istraživanju portala zupan.hr, u odnosu na prošlogodišnji ožujak, kada je bio najveći lockdown, u ožujku 2021. godine u gotovo svim županijama porastao je broj noćenja i dolazaka. Po broju dolazaka na godišnjoj razini, najbolje rezultate zabilježile su Krapinsko-zagorska županija i Međimurska županija, s rastom većim od 100 posto. Slijede Istarska, Karlovačka i Varaždinska županija. Po ostvarenim noćenjima, najveći su rast na godišnjoj razini imale Ličko-senjska i Istarska županija, a slijede Karlovačka, Krapinsko-zagorska i Međimurska županija.

Nakon godine dana pandemije bolesti COVID-19, u Krapinsko-zagorskoj županiji je u prvih šest mjeseci 2021. godine ostvareno 59.011 turističkih dolazaka i 114.389 turističkih noćenja. Uspoređujući navedene podatke s podacima iz istog razdoblja u 2020. godini, primjećuje se rast za 20.366, odnosno 52,92 % u turističkim dolascima te za 18.552, odnosno 19,39 % u turističkim noćenjima⁸⁴.

Posljedice utjecaja pandemija virusa COVID-19 na turističke aktivnosti na prostornom obuhvatu Krapinsko-zagorske županije očituju se i u nastavku veće brojnosti domaćih turista u odnosu na strane turiste u prvoj polovici 2021. godine. U navedenom razdoblju domaći turisti činili su 60,75 % od ukupnog broja ostvarenih turističkih dolazaka. Domaći turisti posljedično su ostvarili i većinu turističkih noćenja (64,12 %) u istom razdoblju⁸⁵.

Najznačajnija strana emitivna turistička tržišta Krapinsko-zagorske županije u prvoj polovici 2021. godine bila su Slovenija, Poljska, Njemačka, Češka i Bosna i Hercegovina. Najveći broj turističkih dolazaka ostvarili su turisti iz Poljske (4,83 % od ukupnog broja), a turističkih noćenja turisti iz Slovenije (4,86 % od ukupnog broja)⁸⁶.

Tablica 119. Dolasci i noćenja stranih turista u Krapinsko-zagorskoj županiji u prvih šest mjeseci 2021. i usporedba s istim razdobljem u 2020. godini

Država	Dolasci			Noćenja		
	2021	2020	indeks	2021	2020	indeks

⁸⁴ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

⁸⁵ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

⁸⁶ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZZ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

Slovenija	2.334	5.971	39,09	5.557	14.608	38,04
Poljska	2.851	548	520.26	3.099	679	456.41
Njemačka	1.051	1.031	101.94	2.167	3.301	65.65
Češka	1.104	428	252.05	1.373	556	246.97
BIH	488	1.247	39.13	1.067	2.979	35.82

Izvor: Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021

U domaćim turističkim dolascima i noćenjima u prvoj polovici 2021. godine prednjače turisti iz Grada Zagreba koji čine 25,50 % ukupnog broja turističkih dolazaka i 22,54 % ukupnog broja turističkih noćenja te turisti iz Primorsko-goranske županije (10,12 % turističkih dolazaka i 11,15 % turističkih noćenja), Splitsko-dalmatinske županije (6,91 % turističkih dolazaka i 8,49 % turističkih noćenja) i Osječko-baranjske županije (4,54 % turističkih dolazaka i 4,31 % turističkih noćenja)⁸⁷.

Kako će izgledati turizam nakon ove globalne pandemije, teško je pretpostaviti, tim više što će mjere socijalnog distanciranja kao što su nošenja zaštitnih maski ili držanja sigurnosnog razmaka vjerojatno i dalje biti na snazi, a na prostoru Europe i Hrvatske, takve se mjere do sad nisu primjenjivale u svakodnevnom životu pa tako ni u turizmu. Izvjesno je očekivati da će naglasak u budućim vremenima biti na domaćim gostima, da se neće putovati na veće udaljenosti te da će prioritet biti na kampovima, smještaju u prirodi, privatnim kućama na osami i slično, upravo zbog mogućnosti distanciranja. Tako su Terme Tuhej, najveći zagorski hotelski kompleks tijekom lipnja 2020. godine otvorile vrata svog novouređenog kampa, Glamping village Terme Tuhej*****, prvog hrvatskog kontinentalnog kampa s 5 zvjezdica. U vremenu nakon pandemije, posebice zbog već spomenutih mogućnosti distanciranja, ovaj će kamp svakako doprinijeti prodoru na nova emitivna tržišta i većem broju turista. Prednost zagorskog turizma je svakako cjelogodišnje poslovanje, odnosno činjenica da sezonalnost nije toliko izražena kao u primjerice priobalnim županijama.

Prema iznesenim podacima očekuje se naredna stabilizacija te daljnji rast dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Naravno, stabilizacija prvenstveno ovisi o daljnjoj pozitivnoj epidemiološkoj situaciji u RH i svijetu, ali i epidemiološkim mjerama u domicilnim državama potencijalnih turista. Za goste u čijim će državama i dalje biti na snazi obavezna samoizolacija nakon dolaska iz druge države, izvjesno je da neće ni putovati van granica svoje domicilne zemlje. Globalno gledano, pandemija će trajno utjecati na naše vrijednosti i promijeniti aspekte naših života, što će zasigurno utjecati i na potrebu stvaranje novih turističkih trendova.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija dugi niz godina radi na brendiranju destinacije. Slogan „Zagorje – Bajka na dlanu“, kojom se KZŽ pozicionira kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja, ostvario je značajno povećanje prepoznatljivosti destinacije i pozitivnu percepciju javnosti.

Rast turizma u KZŽ-u dominantno se oslanja na zdravstveni i kupališni turizam, s obzirom na brojne termalne izvore na području županije. Vezano uz postojeću turističku resursnu osnovu, uz najvažnije turističke proizvode – zdravlje, SPA i wellness, Master planom razvoja turizma prepoznata su još tri ključna proizvoda: obiteljski odmor, poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. Proizvodi kulturnog, vjerskog i agroturizma, kao i sportskog i avanturističkog turizma imaju veliki potencijal za razvoj koji nije do kraja iskorišten.

KZŽ ima raznovrsnu ponudu smještajnih kapaciteta te povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele, u kojima je ujedno ostvareno daleko najviše noćenja. U desetogodišnjem razdoblju zabilježen je kontinuirani rast broja stalnih postelja (izuzetak je samo 2014. godina). Najveći rast bilježi ponuda smještaja u kampovima i privatnom smještaju. Kontinuirani rast broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu, govori o kvalitetnom upravljanju i brendiranju destinacije te kvalitetnoj cjelogodišnjoj turističkoj ponudi, čemu svjedoči i niska sezonalnost. Osobito je značajan porast udjela stranih gostiju, ali uz blago skraćivanje trajanja boravka, a primjetan je i brži rast individualnih dolazaka domaćih i stranih turista u odnosu na agencijske. U 2019. godini turizam je imao rekordnu godinu, no u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji kao uostalom i cijeloj Republici Hrvatskoj usred pandemije COVID 19 ostvaren je pad dolazaka i noćenja turista. Tako je u 2020. godini ostvareno 90.022 dolazaka i 205.125 noćenja. U usporedbi sa istim razdobljem u 2019. godini (01.01. – 31.12.), ovo predstavlja pad od 86.806 ili 49,09 % u dolascima te pad od 168.267 ili 45,06 % u noćenjima. U 2020. godini vidljiv je pad stranih gostiju uslijed pandemije COVID-19, koji su čini 36,3 % turističkih dolazaka, naspram domaćih gostiju (63,7 %) te domaći gosti ostvaruju veći udio u noćenjima. U prvoj polovici 2021. godine domaći turisti su također bili

⁸⁷ Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, 2021: Izvješće o radu TZ KZŽ u razdoblju od 01.01. do 30.06.2021. godine

brojniji od stranih turista te su ostvarivali 60,75 % od ukupnog broja turističkih dolazaka i 64,12 % ukupnog broja turističkih noćenja.

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma čini Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 9 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno, područja u KZŽ-u, kao i Klaster zdravstvenog turizma KZŽ-a. Postojeće četiri turističke zajednice područja u KZŽ-u pokazuju da je na ovom području sustav upravljanja turizmom značajno usklađen s preporukama i ključnog županijskog dokumenta za razvoj turizma, Master plana, kako bi se ojačalo destinacijsko upravljanje.

S obzirom da razvoj turizma zahtijeva povećani broj novih kadrova i veću razinu kvalitete postojećih, sustavno jačanje ljudskih kapaciteta u turizmu preduvjet je daljnjeg razvoja ove gospodarske grane. Značajnu ulogu u tome ima projekt Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja.

13. POLJOPRIVREDA

Poljoprivredna proizvodnja u Krapinsko-zagorskoj županiji ima niz ograničavajućih faktora za tržišno konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju. Bavljenje poljoprivredom uvjetovano je prije svega prirodnim uvjetima i tradicijom. Prirodni uvjeti – brdovit teren, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda, utječu na strukturu poljoprivredne proizvodnje. Stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom na manjim posjedima, a jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost.

13.1. Poljoprivredna gospodarstva

Poljoprivredno gospodarstvo čine sve proizvodne jedinice na kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost i kojima upravlja poljoprivrednik. Subjekti koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom evidentirani su u Upisniku poljoprivrednika. Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije u 2018. godini upisano ukupno 8.672 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je najviše, 8.518, registrirano kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Ostali pravni oblici (obrta, trgovačka društva, zadruge i ostalo) čine manje od 2 % ukupnog broja upisanih. Nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik poljoprivrednika, u 2018. godini ponovo je zabilježen rast. U 2018. godini došlo je do oporavka i broj registriranih PG-a povećao se za 3,15 %. Najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22 % (14 trgovačkih društava).

Tablica 120. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2012. – 2018.

Godina	Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG)	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	Ostali	UKUPNO
2012.	9.010	86	51	14	2	9.163
2013.	8.931	121	67	19	2	9.140
2014.	8.571	85	58	8	1	8.723
2015.	8.426	87	59	8	1	8.581
2016.	8.266	84	59	7	1	8.417
2017.	8.250	84	58	5	1	8.398
2018.	8.518	83	65	5	1	8.672

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Upisnik poljoprivrednika, 2012. – 2018.

Od 2018. godine nastavlja se povećanje ukupno upisanih poljoprivrednih gospodarstava te je u 2019. godini primjetno povećanje kod pravnih oblika (OPG, obrt, trgovačko društvo i zadruga) u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini upisano je ukupno 8.937 PG-a, fizičkih i pravnih osoba koje se bave poljoprivrednom djelatnošću, a od toga registrirano je 8.629 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Tako i u 2019. godini u županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu.

Tablica 121. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini

Godina	OPG	SOPG	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	Ostali	UKUPNO
2019.	8.629	146	86	68	7	1	8.937

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

U 2019. godini Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APRRR) radila je usklađivanje podataka u svojim evidencijama Upisnika pri čemu se pokazalo da na području Županije imamo 146 samoopkrbnih gospodarstava⁸⁸. Brojka je vjerojatno veća, jer je usklađivanje nastavljeno i u 2020. godini. Ostali pravni oblici u 2019. godini (obrti, trgovačka društva, zadruge) čine svega 1,80 % od ukupnog broja upisanih subjekata. Jedan subjekt je upisan pod „Druge pravne osobe (crkva, vojska, obrazovne ustanove)“, a to je Poljoprivredno učilište, Srednje škole Bedekovčina.

Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38 %) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, iz tablice je vidljivo i da je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu od 2016. do 2019. godine za 23,64 %, a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje.

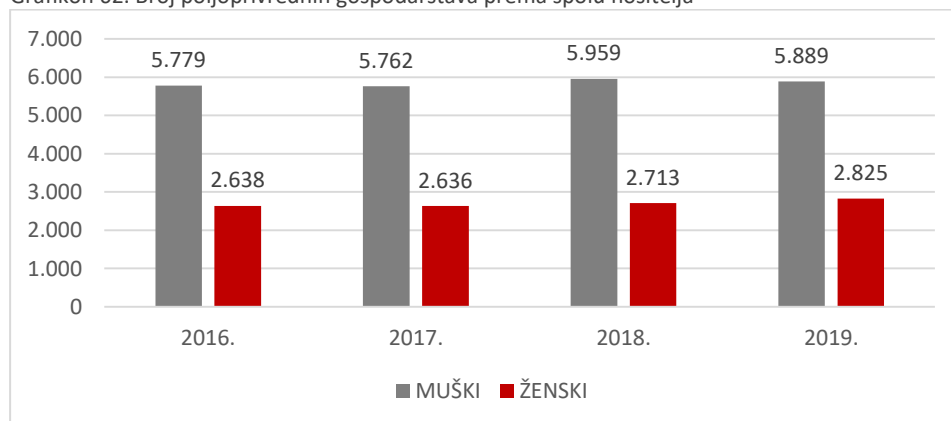
Tablica 122. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji prema dobi nositelja

Dob	Broj PG-a u 2016.	Broj PG-a u 2017.	Broj PG-a u 2018.	Broj PG-a u 2019.	Razlika 2016/2019.
< 41	704	824	878	922	218
41-45	541	494	516	515	-26
46-50	847	854	778	771	-76
51-55	1.071	1.067	1.089	1.061	-10
56-60	1.138	1.149	1.230	1.244	138
61-64	1.224	977	944	986	-238
≥65	2.892	3.033	3.237	3.438	564
UKUPNO	8.417	8.398	8.672	8.937	520

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala te i dalje ima značajno više muških nositelja (65,89 %) u odnosu na nositelje ženskog spola (31,61 %). Slična spolna struktura nositelja zabilježena je i na nacionalnoj razini, 70 % muških nositelja u odnosu na 30 % ženskih nositelja. Od 2016. godine uočavamo spori trend povećanja broja poljoprivrednih gospodarstava čiji su nositelji žene.

Grafikon 62. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema spolu nositelja

Izvor: Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

⁸⁸ Samoopkrbno poljoprivredno gospodarstvo je fizička osoba poljoprivrednik koja se za osobne potrebe bavi poljoprivredom u okviru korištenja prirodnih bogatstava zemlje i prodajom, odnosno zamjenom od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju i kojoj obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede nije glavna djelatnost, odnosno zanimanje poljoprivrednik nije glavno ili jedino zanimanje, a temelji se na korištenju vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te na radu, znanju i vještinama članova kućanstva i ekonomska veličina gospodarstva je manja ili jednaka od kunske protuvrijednosti izražene u stranoj valuti od 3.000 eura.

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 57,7 %, a obradive površine 50,4 % ukupne površine Županije. Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta, 98,7 % se nalazilo u privatnom vlasništvu. Na području Krapinsko-zagorske županije, prema Corine Land Cover (CLC) bazi podataka, ima 81.866,32 ha poljoprivrednih površina. U razdoblju od 2016. do 2019. godine vidljivo je lagano povećanje površina pod poljoprivrednim zemljištem upisanih u ARKOD-bazu podataka⁸⁹. Poljoprivredne površine obuhvaćaju nešto više od 17 % ukupne površine Krapinsko-zagorske županije. Struktura zemljišta nije se značajnije mijenjala te i dalje najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,17 %) i livade (32,80 %).

Tablica 123. Površina zemljišta prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta (ha), 2015. – 2019. godina

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	2015. Površina (ha)	2016. Površina (ha)	2017. Površina (ha)	2018. Površina (ha)	2019. Površina (ha)
Oranice	11.071	10.864,58	11.359,38	11.730,00	11.971,34
Staklenik/plastenik na oranici	11	11,09	12,52	12,68	12,46
Livada	6.743	6.542,70	6.847,21	7.117,91	7.118,42
Pašnjak	320	314,18	341,11	401,69	464,04
Vinogradi	774	739,99	754,39	757,39	726,88
Iskrčeni vinogradi	-	4,27	4,66	14,72	15,17
Maslinik	-	0,2	0,07	0,07	-
Voćnjak	1.011,52	1.010,74	1.099,68	1.169,04	1.195,19
Kulture kratkih ophodnji	-	0,21	0,21	0,21	0,66
Rasadnik	-	0,58	0,58	0,64	0,86
Miješani trajni nasadi	61	60,57	64,22	66,44	67,63
Ostalo zemljište	51	31,28	29,05	28,02	24,71
Neodržavano zemljište				18,20	102,48
UKUPNO	20.042,52	19.580,79	20.513,08	21.283,94	21.699,84

Izvor: ARKOD, 2015. – 2018. godina, obrada autora; Analiza stanja u poljoprivredi Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2017. – 2020. godine, listopad 2020, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu

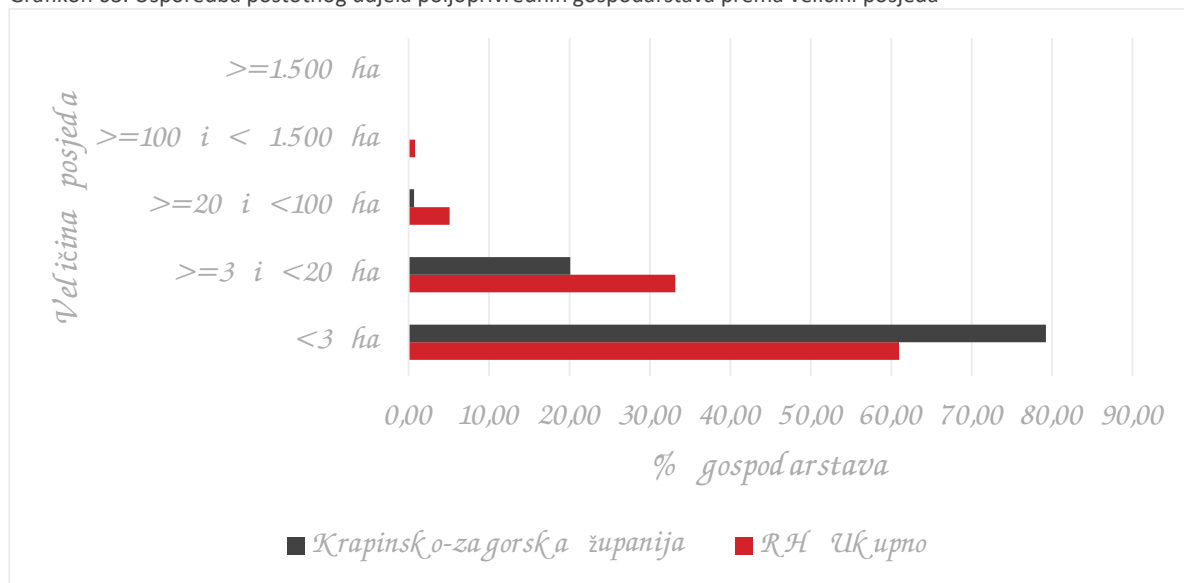
Prema podacima iz 2019. godine, najveći broj poljoprivrednih gospodarstava imao je posjede do 3 ha (80 %). Slijede gospodarstva s posjedima veličine od 3 do 20 ha – njih 19 %. Broj gospodarstava koje obrađuju površinu veću od 20 hektara tj. od 20 do 100 ha je gotovo zanemariv, 60 gospodarstava odnosno 0,7 %, dok površinu veću od 100 hektara obrađuje tek 5 gospodarstava, tj. 0,06 %. Usporedbom podataka iz prethodnih godina utvrđeno je kako se veličina posjeda i broj gospodarstava koja obrađuju posjede određenih veličina gotovo uopće nisu promijenili.

Usporedbom s prosjekom veličine posjeda na razini čitave RH vidljivo je da je u Krapinsko-zagorskoj županiji značajno veći broj malih posjeda.

⁸⁹ APPRRR prema Pravilniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 54/19) i 126/19 vodi ARKOD bazu podataka u koju se upisuju svi poljoprivrednici koji potražuju potpore za površine na kojima vrše poljoprivrednu proizvodnju.

Grafikon 63. Usporedba postotnog udjela poljoprivrednih gospodarstava prema veličini posjeda

Izvod: ARKOD 2018. godina, obrada autora

13.2. Voćarstvo i vinogradarstvo

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko-proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Prema posljednje dostupnim podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Krapinsko-zagorske županije registrirana su 8.973 poljoprivredna gospodarstva od čega trajne nasade voćnjaka posjeduje 4.777 poljoprivrednih gospodarstva ukupne površine od 1.246,39 ha. Podaci ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstva koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. povećale su se površine pod voćnjacima za 233,67 ha odnosno 23,10 %.

Tablica 124. Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020. godina

Godina	Površina u ha	Broj PG-a
2015.	1.011,52	4.017
2016.	1.010,74	3.890
2017.	1.099,68	4.145
2018.	1.169,04	4.335
2019.	1.195,10	4.501
2020.	1.246,39	4.777

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju; ARKOD, 2015. – 2020.

Krapinsko-zagorska županija se smatra izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje. U proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla što je rezultat višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata.

Tablica 125. Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020.

Godina	Ukupna površina, ha	Ukupan broj trsova	Broj parcela	Broj PG
2015.	760,61	4.516.372	8.288	5.725

2016.	740,21	4.495.059	7.989	5.338
2017.	754,51	4.502.738	8.086	5.441
2018.	757,64	4.447.255	8.201	5.559
2019.	726,88	4.228.625	7.920	5.508
2020.	708,04	3.509.056	7.686	5.398

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

Napomena: Razlike u površini (ha) pod nasadima vinove loze u odnosu na površinu vinograda (ha) (tablica 81) proizlaze iz različitih evidencija ARKOD-a vs Vinogradarskog registra. Sukladno zakonskim odredbama, obveznici upisa u Vinogradarski registar su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 ha ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, izjave o proizvodnji i izjave o zalihama, dok je upis u ARKOD obavezan za sva poljoprivredna zemljišta na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili za sve poljoprivredne površine koje poljoprivredno gospodarstvo koristi.

Statistički podaci ukazuju na lagani porast ukupne površine pod vinogradima do 2018. godine, nakon koje je zabilježen pad površine, dok istovremeno broj trsova fluktuirao s tendencijom pada čemu je razlog vjerojatno promjena u načinu uzgoja (uzgojni oblik, razmak između redova i dr.). Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prosječna veličina parcele je i dalje vrlo mala, u prosjeku svaki PG posjeduje 0,13 ha nasada vinograda. Najveći broj gospodarstava koji posjeduju vinograde, njih 50,47 %, posjeduje manje od 0,1 ha vinograda, 48,88 % gospodarstava posjeduje od 0,1 do 1 ha vinograda, 0,6 % posjeduje 1 – 5 hektara, a samo 0,032 % gospodarstava posjeduje između 5 i 10 hektara vinograda. Najmanje gospodarstava posjeduje od 10 do 15 ha vinograda, svega 0,014 %.

Tablica 126. Površina i broj PG-a pod vinogradima prema veličini gospodarstva, 2017. – 2020.

Godina	< 0,1 ha		0,1 do 1 ha		1 do 5 ha		5 do 10 ha		10 do 50 ha		Ukupno	
	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a
2017.	165,94	2.575	493,41	2.828	64,16	35	12,25	2	18,75	1	754,51	5.441
2018.	170,58	2.644	501,56	2.877	64,64	35	20,86	3	0,00	0	757,64	5.559
2019.	194,73	2.927	449,84	2.533	61,10	33	11,30	2	10,34	1	727,31	5.496
2020.	190,77	2.866	430,40	2.426	54,79	28	0,00	0	16,46	1	692,42	5.321
Ukupno	722,02	11.012	1875,21	10.664	244,69	131	44,41	7	45,54	3	2931,88	21.817

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

Vinogradarski registar obuhvaća podatke o obvezniku upisa, podatke o vinogradu, podatke o proizvodnji, izjave o berbi, izjave o proizvodnji te izjave o zalihama. U ovaj registar upisuje se svaka fizička ili pravna osoba koja koristi vinograd, proizvodi grožđe, proizvodi mošt i/ili vino, obavlja djelatnost punjenja ili obavlja djelatnost trgovine kao promet vinom i drugim proizvodima od grožđa i vina, a koja obuhvaća izvoz i/ili uvoz. Obveznici upisa su svi proizvođači koji posjeduju površinu zasađenu vinovom lozom od najmanje 0,1 hektar ili imaju obvezu podnositi izjave o berbi, proizvodnji i zalihama. Prema podacima za 2020. godinu, u Vinogradarski registar bilo su upisana 3.154 subjekata, što je za 10,82 % više od prethodne godine kada ih je bilo 2.846. Prema veličini gospodarstva, vidljivo je da je tijekom 2020. godine upisano 2.866 gospodarstava koji posjeduju manje od 0,1 hektara vinograda. Vinogradari s malim parcelama proizvode grožđe i vino za osobne potrebe. Ostalo su vinogradari s površinama većim od 0,1 hektara i svoju proizvodnju grožđa i vina prijavljuju u Vinogradarski registar. Svi tržišno orijentirani proizvođači koji svoje vino stavljaju u promet prijavljeni su u Vinogradarski registar.

Tablica 127. Broj subjekata prijavljenih u Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Godina	Fizička osoba	Obrt	Pravni subjekt	Ukupno
2017.	2.690	39	16	2745
2018.	2758	40	17	2815
2019.	2787	41	18	2846

2020.	3095	41	18	3154
Ukupno	11330	161	69	11560

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

U razdoblju od 2017. do 2020. godine zabilježen je trend povećanja broja ARKOD parcela i njihovih površina za iskrčene vinograde. Najveći izazov s kojim se trenutno susreću vinogradari je pojava bolesti zlatne žutice ili fitoplazme koja se vrlo brzo širi i koja uzrokuje potpuni gubitak prinosa, a zbog koje se zaraženi vinogradi s 20 i više posto zaraženih trsova moraju iskrčiti. U ovom slučaju upitan je broj površina iskrčenih vinograda koji se vade radi rekonstrukcije nasada i/ili privođenja zemljišta drugoj vrsti uporabe. Rezultati analize uzoraka vinove loze na zlatnu žuticu pokazuju kako je bolest prisutna na području cijele županije. Za zlatnu žuticu vinove loze nema metode i načina liječenja, a sekundarno se djeluje insekticidima na vektora, američkog cvrčka. U 2018. godini, Krapinsko-zagorska županija platila je dodatnih 50 analiza uzoraka vinove loze na temelju čega je slika o stanju zaraze na području županije realnija od ostalih zaraženih županija.

Tablica 128. Iskrčeni vinogradi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2020.

Godina	Površina (ha)	Broj parcela	Broj PG-a
2017.	4,68	15	13
2018.	14,72	31	18
2019.	15,17	53	43
2020.	16,20	126	112
Ukupno	50,76	225	186

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar; ARKOD sustav, 2017. – 2020.

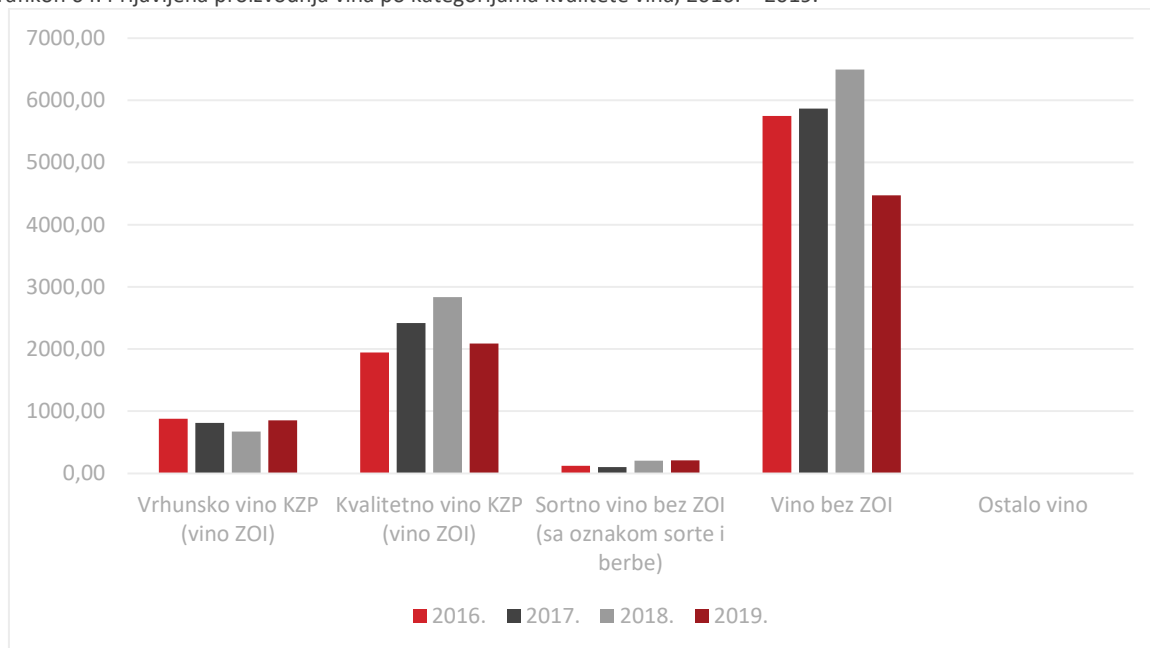
Proizvodnja vina evidentirana u Vinogradarskom registru iznosi 7.626,63 hektolitara vina u vinskoj 2019. godini, od čega 58,65 % otpada na vina bez ZOI, 27,41 % na kvalitetno vino KZP (vino ZOI), 11,21 % na vrhunsko vino KZP (vino ZOI) i 2,72 % na sortno vino bez ZOI (s oznakom sorte i berbe). Prema podacima prikazanim u tablici može se uočiti kako proizvodnja grožđa i vina fluktuiraju ovisno o vremenskim uvjetima kalendarske godine dok je broj podnositelja približno jednak. Na području županije postoje vinari koji proizvode vrhunska vina s kojima osvajaju prestižne nagrade, a neki od njih su Vinarija Borden, Vinarija Sever, Vinarija Vinski Vrh, Vinarija Vuglec Breg, Vinarija Zdolec i druge.

Tablica 129. Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinske godine 2016. – 2019

Godina	Grožđe(t)	Vino (hl)	Broj podnositelja
2016.	1319,44	8696,00	283
2017.	1366,05	9193,88	276
2018.	1548,29	10208,45	276
2019.	1161,18	7626,63	244
Ukupno	5394,96	35724,96	1079

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Grafikon 64. Prijavljena proizvodnja vina po kategorijama kvalitete vina, 2016. – 2019.

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – Vinogradarski registar, 2017. – 2020.

Prepoznavši važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Krapinsko-zagorska županija u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pristupila je 2006. godine provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta „Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze (*Vitis vinifera* L.) Hrvatskog zagorja“. Projekt se provodi u tri faze, a nakon prve faze i identificiranih prvih autohtonih sorti, pripremljen je sadni materijal i posađen pokusni vinograd koji je dao prva vina zasađenih sorti. Nakon druge faze projekta u koji su uložena značajna financijska sredstva i desetogodišnji trud, pristupilo se promociji rezultata projekta i prezentaciji identificiranih autohtonih sorata. Kao jedan od najvažnijih rezultata je njihovo uvrštenje na listu preporučenih sorti vinove loze, a završno je pripremljena monografija „Autohtone sorte vinove loze Hrvatskog zagorja“. Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na gospodarstvu najzanimljivije. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja. S ciljem podizanja većih površina nasada autohtonih sorti vinove loze na svom području, Krapinsko-zagorska županija je sufinancirala kupnju i sadnju loznih cijepova autohtonih sorti vinove loze poljoprivrednim gospodarstvima kroz Mjeru: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini te je tako podignuto pet nasada s 2.120 posađenih loznih cijepova.

13.3. Povrćarstvo i cvjećarstvo

U Hrvatskom zagorju tradicionalno se na okućnicama i oranicama uzgaja povrće za vlastite potrebe u domaćinstvu. Proizvodnja povrća ne zahtijeva velike proizvodne površine, posebno u plastenicima, stoga je prikladna za poljoprivredna gospodarstva s malim posjedima. Mali broj PG-a svoj višak povrća prodaje na tržnicama ili sajmovima. Dio PG-a opredijelio se za uzgoj povrća kao primarne poljoprivredne djelatnosti, a isto plasiraju na tržište kao svježe i/ili u obliku prerađevina. Uzgoj povrtnih presadnica odvija se u zaštićenim prostorima (plastenicima/staklenicima), a zatim svoj ciklus nastavljaju na oranicama (većim površinama). Pojedina gospodarstva bave se cjelogodišnjim intenzivnim uzgojem povrća u zaštićenim prostorima, a svoje povrće plasiraju u lokalne trgovačke lance (Trgocentar, Trgostil i sl.).

Uzgoj povrća za preradu je prije 10-ak godina nestao jer uvjeti na tržištu i otkupne cijene nisu isplative za manje uzgajivače povrća. Na prostoru županije djeluju Udruga uzgajivača i prerađivača povrća i cvijeća Krapinsko-zagorske županije sa sjedištem u Bedekovčini. Evidencija o površinama pod povrtnim kulturama vodi APPRRR u svom pregledniku koji je javno dostupan, a svake godine podaci se ažuriraju temeljem zaprimljenih jedinstvenih zahtjeva PG-a. Prema posljednje dostupnim podacima, na području Krapinsko-zagorske županije registrirana su 8.973 poljoprivredna gospodarstva, od čega se njih 4.150 bavi uzgojem povrća na površinama od 462,31 ha.

Tablica 130. Proizvodne površine s uzgojem povrća na oranicama i staklenicima na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.

Godina	Površine (ha)	Broj PG-a
2017.	435,33	4345
2018.	470,00	4051
2019.	462,31	4150

Izvor: APPRRR, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Tablica 131. Proizvodne površine s cvijećem u staklenicima na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.

Godina	Površine (ha)	Broj PG-a
2017.	2,28	12
2018.	5,82	19
2019.	7,72	19

Izvor: APPRRR, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Podaci u tablici pokazuju kako se u promatranom razdoblju kontinuirano povećava broj površina s cvijećem u staklenicima na oranici, dok se broj poljoprivrednih gospodarstva nakon povećanja u 2018. nije mijenjao.

13.4. Stočarska proizvodnja

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji čemu prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinstvenog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo.

Tablica 132. Stočarska proizvodnja prema Jedinstvenom registru domaćih životinja, 2013. – 2020. godina

God.	Goveda		Konji		Svinje		Ovce		Koze	
	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.	Br. gosp	Br.živ.
2013.	3.082	12.279	170	574	453	5.125	130	2.190	49	573
2014.	2.822	10.330	195	634	782	8.430	250	2.587	107	593
2015.	2.575	10.208	233	738	10.042	47.156	352	3.571	136	681
2016.	2.312	9.508	252	690	10.124	48.017	419	3.996	148	662
2017.	2.011	9.021	259	703	10.059	44.358	459	4.487	167	809
2018.	1.705	8.050	247	660	3.673	26.975	494	5.092	154	832
2019.	1.475	7.911	243	669	7.509	35.453	534	5.772	159	828
2020.	1.308	7.594	242	671	7.541	36.211	560	6.142	159	814

Izvor: <http://hpa.mps.hr/jrdz-izvjestaji/broj-domacih-zivotinja/>, pristupljeno ožujak 2020. godine

Napomena: brojno stanje životinja odnosi se na ukupan broj životinja svih kategorija po vrstama. Podaci za goveda, kopitare, ovce i koze ažuriraju se na dnevnoj bazi temeljem označavanja životinja i prijavljenih prometa. Brojno stanje svinja preuzeto je iz Godišnje dojava brojnog stanja svinja koju posjednici svinja dostavljaju u JRDŽ tijekom prosinca, za gospodarstva koja nisu dostavila Godišnju dojavu brojnog stanja svinja korišteni su podaci iz posljednjeg Veterinarskog pregleda gospodarstva (VPG).

Podaci iz JRDŽ-a upućuju da se broj goveda u promatranom osmogodišnjem razdoblju kontinuirano smanjuje, jednako kao i broj gospodarstva koja uzgajaju goveda. U govedarstvu prevladava uzgoj krava i to pretežito mliječnih i kombiniranih pasmina (simentalska, holstein i smeđa).

Tablica 133. Broj goveda i krava i broj stada goveda i krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	Goveda		Krave		Krave pod kontrolom mliječnosti	
	br. grla	br. stada	br. grla	br. stada	br. grla	br. stada
2017.	9039	2040	4556	1820	1518	134
2018.	8347	1813	4131	1595	1507	138
2019.	8174	1600	3838	1378	1484	130
Ukupno	25560	5453	12525	4793	4509	402

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija

Grla mliječnih i kombiniranih pasmina u razdoblju od 2017. do 2019. godine imaju najveći pad što se održava na proizvodnju mlijeka i broj isporučitelja mlijeka. Kod mesnih pasmina zabilježen je kontinuirani porast broja krava, a na području Krapinsko-zagorske županije najzastupljenije su mesne pasmine Charolais, Angus, Aubrac, Limusin i njihovih križanaca. Od izvornih pasmina zastupljena je buša.

Tablica 134. Pasminske skupine krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	SVE	Mliječne i kombinirane pasmine	Mesne pasmine	Izvorne	Križanci
2017.	4556	4392	98	8	57
2018.	4131	3964	103	7	58
2019.	3838	3644	133	2	89
Ukupno	12525	12000	334	17	204

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija

S padom broja krava, posebno mliječnih i kombiniranih pasmina, evidentiran je kontinuirani pad isporučenih količina mlijeka (kg) za 7,51 %, a isporučitelja mlijeka za 23,63 %. Do pada broja proizvođača dolazi prije svega zbog niskih otkupnih cijena, slabije kvalitete mlijeka i smanjenja (ukidanja) otkupnih mjesta Dukata (Lactalis grupe). Na području Krapinsko-zagorske županije otkup mlijeka vrši mini mljekara „Veronika“ iz Desinića te EURO-MILK d.o.o. Bedenica za istočni dio županije.

Tablica 135. Isporučene količine mlijeka i broj isporučitelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.

Godina	Isporučene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja mlijeka
2017.	7125104	228
2018.	6898509	207
2019.	6589628	174
Ukupno	20613241	609

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Svinjogojstvo u promatranom razdoblju bilježi najveće fluktuacije – izrazito povećanje broja gospodarstava i broja životinja u 2015. godini u odnosu na prethodne dvije godine te ponovni veliki pad u 2018. godini za više od 50 %. U 2019. godini dolazi do ponovnog rasta, a isti se nastavlja i u 2020. Od pasmina svinja zastupljene su veliki jorkšir, landras, pietren, crna slavonska svinja i križanci. Na poljoprivrednim gospodarstvima u Krapinsko-zagorskoj županiji, svinje se tove u ekstenzivnom uzgoju za vlastite potrebe i to u prosjeku 1 do 3 tovljenika godišnje. Intenzivni uzgoj svinja zahtijeva veću količinu koncentriranih krmiva i žitarica čija je proizvodnja ograničena zbog konfiguracije terena i malih posjeda. Cijena svinja na tržištu izrazito fluktuiraju te je upitna rentabilnost proizvodnje uz veliki input dok je izlazna cijena neizvjesna. Na području županije postoji jedna svinjogojska farma za 200 uzgojno valjanih krmača. Na gospodarstvima sa svinjogojskom proizvodnjom mesnih pasmina koriste se suvremeni načini držanja i hranidbe svinja.

Tablica 136. Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti, 2017. – 2020.

Godina	Krmače	Nerastovi
2017.	99	15
2018.	97	14
2019.	125	19
Ukupno	321	48

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za stočarstvo, vodi kontrolu proizvodnosti krmača. Iz prethodne tablice vidljivo je kako se broj krmača pod kontrolom proizvodnosti u trogodišnjem razdoblju povećao za 20,8 %.

Tablica 137. Broj svinja i PG uzgajivača svinja, 2017. – 2020.

Godina	Broj svinja	Broj PG-a
2017.	10059	44358
2018.	9838	44956
2019.	7504	35903
Ukupno	27401	125217

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Broj svinja temelji se na godišnjoj dojadi brojnog stanja svinja, a prijava brojnog stanja i kategorija svinja na gospodarstvu nije obavezna ukoliko uzgajivač ne ostvaruje dobrobit u svinjogojstvu. Podaci za 2019. ukazuju na pad broja poljoprivrednih gospodarstava koja drže svinje te na pad broja grla svinja svih kategorija.

Konjogojstvo bilježi manje fluktuacije u broju grla i broju gospodarstava, bez značajnog trenda pada ili rasta. Hrvatsko zagorje nije tradicionalno „konjogojски kraj“, ali je bogato po raznolikosti pasmina koje se ovdje uzgajaju te vrlo aktivnim konjogojским udrugama. U 2019. zabilježeno je 771 grlo svih pasmina konja što u odnosu na 24.737 grla na državnoj razini iznosi svega 3,11 %. U županiji su brojčano najzastupljenija grla hrvatskog hladnokrvnjaka čiji uzgajivači u svom uzgojno-seleksijskom radu surađuju sa Središnjim savezom za uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka te sa svojim grlima osvajaju prva mjesta na regionalnim i državnim izložbama. Od ostalih pasmina, zatupljeni su: hrvatski posavac, lipicanac, francuski kasač i nizozemski kraljevski konj. Na području županije djeluje nekoliko jahačkih škola te centar za terapijsko jahanje. Uz to djeluju i dvije udruge (Zagorska udruga uzgajivača konja i Županijska udruga uzgajivača konja Krapina) čiji su članovi izuzetno aktivni u organizaciji utrka, izložbi i manifestacija.

Tablica 138. Broj registriranih grla konja i broj vlasnika, 2017. – 2019.

Godina	Broj grla konja	Broj vlasnika
2017.	711	275
2018.	665	260
2019.	771	254
Ukupno	2147	789

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

Prirodna konfiguracija terena Krapinsko-zagorske županije pogodna je i za uzgoj ovaca i koza. Ovčarstvo i kozarstvo na ovom području nema uporište u tradicionalnom načinu uzgoja ovaca i koza, već je to stočarska grana koja se pojavila zadnjih 20-ak godina. Male parcele, brdovit kraj i nedostatak površina za pripremu voluminoznog krmiva za hranidbu mliječnih krava i tov junadi, ponukao je dio malih gospodarstava da se okrenu uzgoju ovaca i koza za mlijeko i meso i tako nađu stabilan prihod. Uzgoj ovaca i koza usmjeren je na proizvodnju ovčjeg i kozjeg sira te proizvodnju mesa. Od pasmina su zastupljene romanovska, istočnofrizijska ovca i solčavsko-jezerska ovca. Iako je najznačajniji organizator otkupa kozjeg mlijeka – Vindija prestala organizirati otkup kozjeg mlijeka (prema podacima s terena Vindija trenutno vrši otkup samo s jedne farme), podaci o broju koza i dalje pokazuju lagani porast. Ukupan broj ovaca u istom razdoblju također se povećava. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji jedna mini sirana za preradu ovčjeg mlijeka i jedna za preradu kozjeg mlijeka.

Tablica 139. Broj PG-a, broj koza i ovaca, 2017. – 2019.

Godina	KOZE		OVCE	
	Broj PG-a	Broj životinja	Broj PG-a	Broj životinja
2017.	167	807	459	4487
2018.	154	832	494	5092
2019.	159	828	534	5772
Ukupno	480	2467	1487	15351

Izvor: HAPIH; GI za 2017., 2018. i 2019., obrada: Krapinsko-zagorska županija

13.5. Peradarska proizvodnja

U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana. Zagorski puran je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Tablica 140. Uzgoj purana u Krapinsko-zagorskoj županiji, broj umatičenih purana i broj uzgajivača, 2010. – 2018.

Godina	Zagorski puran	
	Broj purana	Broj uzgajivača
2010.	1.329	102
2011.	1.551	95
2012.	2.171	95
2013.	1.871	80
2014.	1.728	74
2015.	774	63
2016.	750	33
2017.	734	41
2018.	794	49
2019.	1268	70

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnja izvješća 2010. – 2018., obrada autora

Tablica 141. Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ, 2017. – 2019.

Godina	2017.	2018.	2019.
Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ-u	4.100	6.635	7.720

Izvor: JRDŽ; HAPIH, obrada: Krapinsko-zagorska županija

Usprkos tradiciji i značajnom potencijalu dodatno ojačanom zaštitom oznakom zemljopisne izvornosti, nakon početnog pozitivnog trenda prisutan je dugogodišnji značajni trend opadanja broja umatičenih purana i nešto manje broja uzgajivača, vidljiv iz podataka o uzgojno-seleksijskom odabiru. No, prema posljednjim dostupnim podacima u 2018. godini, prvi puta nakon šest godina došlo je do povećanja u broju purana kao i u broju uzgajivača. Međutim ovdje se radi samo o umatičenim kljunovima, ukupni broj uzgajivača i purana na terenu zasigurno je veći. Trend povećanja nastavlja se i tijekom 2019. godine kao rezultat mjera razvoja poljoprivredne proizvodnje i dodjeljivanja potpora za povećanje broja uzgojenih kljunova zagorskog purana, poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana te kupnju opreme za opremanje objekata za klanje zagorskog purana na gospodarstvima podrijetla. Evidencija o broju matičnih kljunova zagorskog purana vodi se u JRDŽ, a korisnici potpora su obvezni prijavljivati novo izvaljene puriće.

13.6. Pčelarstvo

Razvijenost pčelarstva na području Krapinsko-zagorske županije uvjetovana je dobrim klimatskim uvjetima te medonosnim biljkama u kojima prednjači bagrem (bagremova paša). Na području Županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Pčelarenjem se bavi oko 450 pčelara, a njih 380 upisano je u Evidenciju pčelara i pčelinjaka. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla upisano je 73 članova. Prema evidenciji Saveza, članovi imaju ukupno 17.383 košnice, a proizvodnja meda po košnici ovisi o godini i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici (ovisno o medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima).

Višegodišnjim praćenjem botaničkog podrijetla i kvalitete bagremovog meda uočena je mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, Krapinsko-zagorska županija je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Tijekom 2019. godine dobivena je i zaštita oznake izvornosti. U organizaciji Krapinsko-zagorske županije, pčelarskih udruga i Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije svake se godine organizira manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

13.7. Integrirana i ekološka proizvodnja

Ekološka proizvodnja sveobuhvatan je sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane koji ujedinjuje najbolju praksu u pogledu okoliša i klime, visoku razinu biološke raznolikosti, očuvanje prirodnih resursa, primjenu visokih standarda za dobrobit životinja i proizvodnih standarda koji su u skladu s potražnjom sve većeg broja potrošača za proizvodima proizvedenim uz primjenu prirodnih tvari i procesa. U Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji upisuju se subjekti u ekološkoj proizvodnji koji se bave proizvodnjom, preradom, uvozom i izvozom ekoloških proizvoda. Podaci o ekološkoj i integriranoj proizvodnji iz prethodnih godina ukazuju na stagnaciju u broju poljoprivrednih gospodarstava, međutim najnoviji podaci pokazuju značajniji porast broja ekoloških proizvođača. Bez obzira na navedeno, uvidom u Popis subjekata koji se bave ekološkom poljoprivredom, ustanovljeno je da je upravo Krapinsko-zagorska županija, županija s najmanjim brojem registriranih ekoloških proizvođača u RH⁹⁰.

Tablica 142. Integrirana i ekološka proizvodnja Krapinsko-zagorske županije, rujan 2015. – 2019. godina

Godina	Broj PG-a integrirana	Broj PG-a ekološka
2016.	8	67
2017.	7	66
2018.	7	66
*2019.	n/a	80

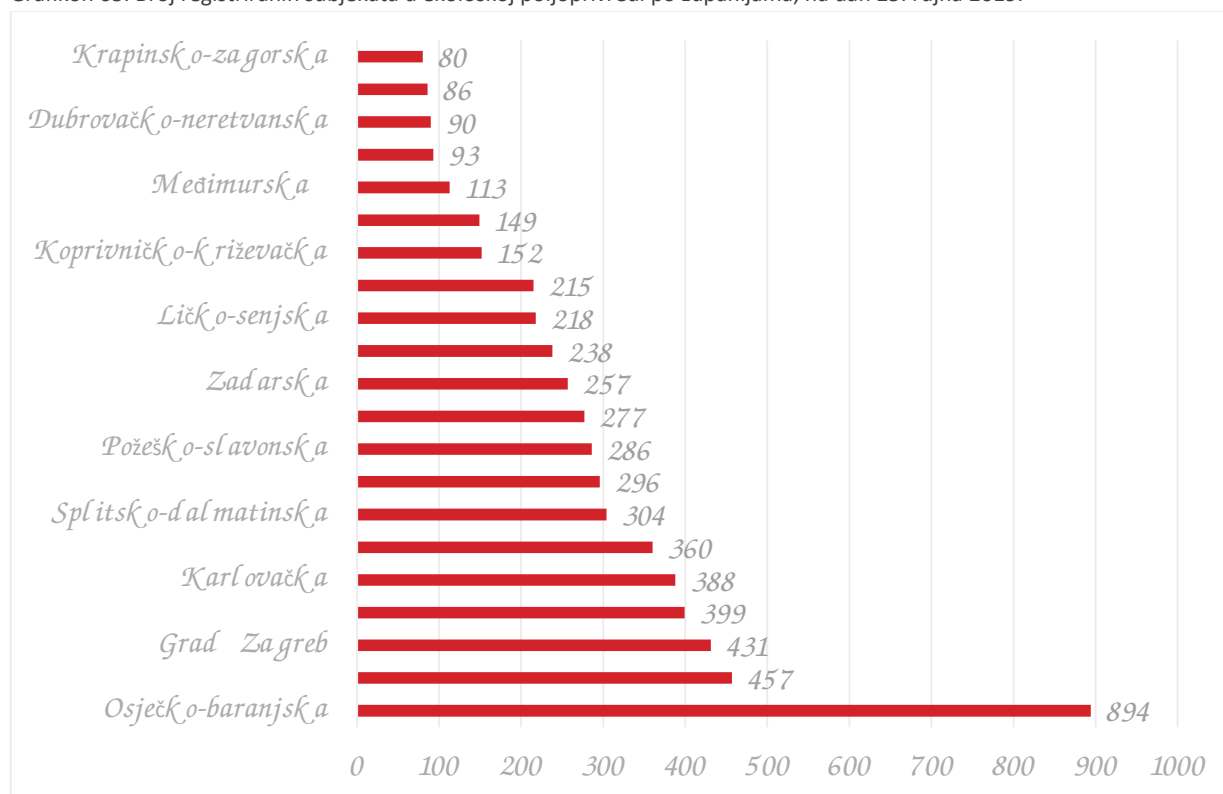
*stanje na dan 25. rujna 2019.

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Ministarstvo poljoprivrede, obrada autora

Najveći broj subjekata registriranih u Upisniku subjekata u ekološkoj poljoprivredi na razini RH ima Osječko-baranjska županija, njih 894. S obzirom na prirodne uvjete (brdovit teren, male parcele, pretežito tradicionalna proizvodnja) i mogućnost plasmana kroz turističku ponudu, evidentno je da potencijal Krapinsko-zagorske županije u kontekstu ekološke proizvodnje nije do kraja iskorišten. Postignuti urod u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji je manji nego u konvencionalnoj proizvodnji, ali cijena proizvoda s eko oznakom je viša.

⁹⁰ <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivreda-175/ekoloska/popis-subjekata-u-ekoloskoj-poljoprivredi/208>

Grafikon 65. Broj registriranih subjekata u ekološkoj poljoprivredi po županijama, na dan 25. rujna 2019.

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

13.8. Prerada i trženje

Proizvodnja i prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda i dalje je većim dijelom u funkciji proizvodnje za vlastite potrebe. Na tržište se u značajnijim količinama plasiraju vino, med, meso zagorskog purana. Vina se uglavnom plasiraju prodajom na „kućnom pragu“ te putem objekata na Zagorskoj vinskoj turističkoj cesti, a meso zagorskog purana plasira se putem PZ Puran zagorskih brega te putem individualnih proizvođača. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla evidentiran je i značajniji broj objekata (malih preradbenih kapaciteta) koji proizvode sir i vrhnje te jaja, a koji svoje proizvode uglavnom prodaju na kućnom pragu ili na tržnicama.

Sukladno informacijama s terena, oprema za poljoprivrednu proizvodnju je uglavnom starija, a većina gospodarstava nema znanja ni financijskih sredstava za ulaganje u nove tehnologije i preradu. Međutim, evidentirana je i nekolicina poljoprivrednika koji uspješno posluju i primjenjuju nova znanja i tehnologije te djeluju kao predvodnici i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede.

Na području Krapinsko-zagorske županije registrirane su udruge koje okupljaju poljoprivredne proizvođače, no oni se većinom udružuju radi razmjene iskustava, promocije i edukacije. Nedostaje ciljanog udruživanja radi zajedničkog nastupa na tržištu nabave i prodaje ili zajedničkog korištenja mehanizacije.

13.9. Mjere potpore

Krapinsko-zagorska županija kroz niz različitih poticajnih mjera nastoji potpomagati zagorske poljoprivrednike, podići razinu kvalitete poljoprivrednih prehrambenih i šumskih proizvoda te osigurati konkurentnost na tržištu.

U posljednje 3 godine iz Županijskog proračuna dodijeljeno je 4.620.019,35 kuna potpore za 303 poljoprivrednika. Riječ je o mjerama potpore kojima se sufinanciraju prihvatljive aktivnosti (troškovi) u iznosu do 75 %, a najviše do 50.000,00 kuna (postotak sufinanciranja računa se od ukupno prihvatljivih aktivnosti). Mjere potpore u 2018. godini bile su: Potpora za povećanje poljoprivredne proizvodnje, Potpora za povećanje stočarske proizvodnje na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za uzgoj zagorskog purana, Potpora za ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednika u preradi i stavljanju na tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Potpora za poboljšanje uvjeta uzgoja zagorskog purana na području KZZ-a, Potpora za zaštitu višegodišnjih nasada od padalina na području Krapinsko-zagorske županije, Potpora za pripremu projektne dokumentacije, Potpora za razvoj poljoprivredne proizvodnje i promociju poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim

udrugama koje se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, Potpora poljoprivrednim udrugama koje se bave preradom te stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda. Iznos potpore kao i broj korisnika povećava se iz godine u godinu iz čega su vidljiva nastojanja županije da ciljano usmjerenim potporama ojača sektor poljoprivrede.

13.10. Učinci epidemioloških mjera na poljoprivrednu djelatnost

Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem i na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Kako bi smanjilo negativne utjecaje pandemije, Ministarstvo poljoprivrede donijelo je paket mjera usmjerenih očuvanju likvidnosti, zaposlenosti i sigurnosti prehrambenog lanca. Mjere su uključile odgodu obveze plaćanja s jedne strane te uštede i preraspodjele kako bi se osigurala nacionalna sredstva za pomoć s druge strane. U tijeku nastavka pandemije, Ministarstvo kontinuirano nastavlja s implementacijom dodatnih mjera te su u pregovorima s Europskom komisijom osigurana dodatna financijska sredstva.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržištima i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz izravnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok ni jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

Većina ispitanika svoje proizvode prije pandemije nije prodavala putem vlastite web stranice što se nije značajnije promijenilo ni uvođenjem epidemioloških mjera. Više od polovice ispitanika, svoje proizvode ne prodaje ni putem online tržnice. Cijena poljoprivrednih proizvoda, unatoč krizi, mijenjana je od strane samo jednog ispitanika koji je snizio cijenu svojih proizvoda. Što se tiče suradnje u organizaciji prodaje odnosno plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište, više od polovice ispitanika nije surađivalo s drugim poljoprivrednicima na svom području, a suradnju je ostvarilo svega 3 ispitanika.

Kao način plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište za vrijeme krize, među ispitanicima prevladava prodaja na kućnom pragu što je očekivano s obzirom na mjere zabrane napuštanja mjesta prebivališta ili stalnog boravka. Osim ove vrste prodaje značajna je i prodaja na tržnici te prodaja i dostava po narudžbi. Proizvodi se plasiraju odnosno prodaju i na sajmovima, putem društvene mreže Facebook te u sklopu manifestacije „100 % Zagorsko“ koja se tradicionalno održava svake godine u Rijeci i Zagrebu. Ispitanici su naveli kako je izostanak ostalih manifestacija kao posljedica epidemioloških mjera utjecao na plasiranje njihovih proizvoda, a na poslovanje negativno se odrazilo i zatvaranje ugostiteljskih objekata za poljoprivrednike koji na taj način plasiraju svoje proizvode.

Tijekom važenja odluke o zabrani napuštanja mjesta prebivališta, Zahtjev za izdavanje propusnice podnijelo je 16 od ukupno 18 ispitanika te im je propusnica izdana prema svakom zahtjevu. Zahtjev nisu morali podnijeti poljoprivrednici odnosno članovi OPG-a koji nisu imali potrebe izlaziti iz područja prebivališta ili stalnog boravišta. Na temelju navedenog, može se zaključiti kako su propusnice izdane redovito temeljem podnošenja zahtjeva, a mjera napuštanja mjesta prebivališta utjecala je na poslovanje manje od 50 % ispitanika. Kao problemi u poslovanju zbog mjere zabrane napuštanja mjesta prebivališta navode se smanjen dolazak kupaca na kućni prag kao način na koji se pretežito plasiraju proizvodi, nemogućnost prodaje proizvoda na tržnici i sajmovima, nemogućnost prodaje poljoprivrednih proizvoda zbog odgađanja ili ukidanja manifestacija, potreba izdavanja propusnica za svako mjesto gdje se namjerava poslovati što je dodatno opteretilo poslovanje povećanom količinom administracije te je uočen pad prodaje zbog nemogućnosti dolaska kupaca iz susjednih županija po robu i zbog zatvaranja restorana i trgovina.

Do početka krize glavna prodaja/distribucija poljoprivrednih proizvoda većine ispitanika (67 %) odvijala se na manifestacijama odnosno sajmovima. 44 % ispitanika navelo je kako je oblik prodaje/distribucije do početka krize većinom bio samo na kućnom pragu, dok je 11 % ispitanika navelo kako proizvode uglavnom distribuiraju u trgovine. Većina ispitanika (78 %) mišljenja je kako je zabrana okupljanja odnosno održavanja sajмова/manifestacija utjecala na prodaju njihovih poljoprivrednih proizvoda, dok samo 4 ispitanika smatra kako navedena zabrana nije utjecala na prodaju njihovih proizvoda. 50 % ispitanika navodi kako je mjera zabrane okupljanja utjecala na pad prihoda od prodaje na sajmovima/manifestacijama zbog njihova odgađanja ili ukidanja. 43 % ispitanika smatra kako je došlo do smanjenja prodaje odnosno primijetili su manji broj kupaca, dok je 7 % ispitanika navelo kako zabrana okupljanja nije utjecala na prodaju njihovih poljoprivrednih proizvoda.

Novi kanal komunikacije prema Ministarstvu poljoprivrede (internetska stranica) vezano uz probleme na koje su naišli u poslovanju za trajanja epidemioloških mjera koristilo je svega 4 ispitanika. Prema dobivenim podacima od ukupno 18 ispitanika, 22 % ispitanika zadovoljno je mjerama Vlade RH za pomoć poljoprivrednicima, dok ih 78 % nije zadovoljno provedenim mjerama. Najviše ispitanika (44 %) navelo je da ne koristi ni jednu od mjera pomoći poljoprivrednicima kako bi otklonili negativne učinke epidemioloških mjera provedenih radi pandemije COVID-19, dok poljoprivrednici u sektoru pčelarstva navode kako taj sektor nije uključen u mjere zbog čega ne mogu koristiti ni jednu mjeru pomoći.

U posljednjem pitanju ispitanicima je omogućeno da sami iznesu prijedloge mjera koje bi im olakšale poslovanje za vrijeme i po prestanku epidemioloških mjera. Najviše ispitanika navelo je kako je za nesmetano poslovanje potrebno osigurati siguran otkup i smanjiti uvoz poljoprivrednih proizvoda. Nadalje, kako bi mogli plasirati svoje proizvode, potrebno je osigurati nesmetano održavanje i povećati broj sajmova bliže Gradu Zagrebu i okolici, a gdje se prodaju isključivo domaći proizvodi uz nastavljane promocije „Kupujmo Hrvatsko“. Potrebno je osigurati dodatne poticaje uz analizu u što i kako su uložena već dobivena sredstva pomoći. Osim toga, prijedlog je i smanjivanje administracije, stroža kontrola naplate odnosno da se PDV plaća po naplaćenim računima, smanjenje stope PDV-a na domaće proizvode, posebice one koji nose jednu od zaštićenih oznaka izvornosti i zemljopisnog podrijetla na razini EU te osiguranje pomoći Županije kod ulaska u trgovačke lance kako bi se plasiralo više domaćih proizvoda.

Korona kriza osvijestila je potrebu da se i u hrvatskoj poljoprivredi napravi snažan zaokret i krene u bolju organizaciju proizvodnje, udruživanja i povezivanja proizvođača, odnosno jačanje horizontalne i vertikalne integracije. Samo jače međusobno povezivanje proizvođača i njihovo jače povezivanje s organizatorima proizvodnje, otkupljivačima i prerađivačko-prehrambenom industrijom, jamac je za povećanje konkurentnosti i razine samodostatnosti poljoprivredne proizvodnje te bolje organiziranosti tržišta koja će omogućiti dostupnost domaće robe na policama trgovačkih lanaca, ali isto tako i lakše apsorbiranje tržišnih viškova kroz izvoz.

Zaključak

Usprkos dugogodišnjoj tradiciji te relativno povoljnim prirodnim uvjetima, područje Krapinsko-zagorske županije i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura onih koji se bave poljoprivredom te pretežna orijentacija na proizvodnju za vlastite potrebe. Naročito je slabo iskorišten potencijal za bavljenje stočarstvom te mogućnosti koje pruža ekološka poljoprivredna proizvodnja.

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području Krapinsko-zagorske županije nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik u 2018. godini ponovo došlo do rasta. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava povećao se za 3,15 %, a najveći rast (u odnosu na 2012. godinu) zabilježen je u povećanju broja trgovačkih društava i to za 22 %. U županiji prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavljaju djelatnost poljoprivrede i s njima povezanih dopunskih djelatnosti. Velik dio OPG-a poljoprivredne proizvode koristi za svoje potrebe, a višak proizvoda i/ili njihovih prerađevina prodaju na tržnicama, sajmovima i kućnom pragu. Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38 %) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava. S druge strane, vidljivo je kako je broj PG-a čiji su nositelji gospodarstava u dobnoj skupini do 41 godinu u kontinuiranom porastu (od 2016. do 2019. godine za 23,64 %), a to je jasan pokazatelj da se svake godine dio mladih obitelji odlučuje ostvariti svoj dohodak s osnova poljoprivredne proizvodnje. Spolna struktura nositelja/odgovorne osobe također se nije mijenjala pa i dalje ima značajno više muških nositelja PG-a u odnosu na nositelje ženskog spola.

Područje Krapinsko-zagorske županije je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarstvom. U razdoblju od 2015. do 2020. površine pod voćnjacima povećale su se za 23,10 %. Uz to, područje županije smatra se i izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada podregiji Zagorje – Međimurje, a u proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla na temelju višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznata. Krapinsko-zagorska županija prva je u Republici Hrvatskoj po broju poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju nasade vinograda dok se prema zasađenim površinama nalazi na 10 mjestu. Prepoznajući važnost očuvanja autohtonih sorata vinove loze na svom području, Županija je u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu 2006. godine pristupila provedbi i financiranju znanstveno-stručnog projekta „Zaštita i revitalizacija autohtonih sorata vinove loze Hrvatskog zagorja“. Trenutno je u provedbi treća faza projekta koja će trajati do proljeća 2022. godine, a cilj je dobiti cjeloviti uvid u gospodarsko-tehnološke karakteristike pronađenih i spašenih sorti s posebnom pažnjom na gospodarstvu najzanimljivije. Najbolje ocjenjene sorte preporučit će se proizvođačima za daljnje širenje uz preporuku o njihovoj tehnologiji uzgoja.

Značajan segment poljoprivrede na području županije predstavlja stočarstvo kojem prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo. U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana, koji je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije. Dobri klimatski uvjeti te medonosne biljke u kojima prednjači bagrem (bagremova paša), uvjetovali su razvoj pčelarstva. Na području županije djeluje 9 pčelarskih udruga i Savez pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije. Proizvodnja meda po košnici ovisi o godini (medenju medonosnog bilja i vremenskim uvjetima) i kreće se od 10 kg do čak 50 kg/košnici. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije, pokrenut je projekt „Bagrem med zagorskih brega“. Osim dobivenog rješenja za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ i zaštitu oznake izvornosti, svake godine organizira se i manifestacija ocjenjivanje i izložba meda.

Usprikoš tradiciji i značajnom potencijalu za razvoj poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji, zbog pretežito malih posjeda, nedostatne razine znanja te slabije tehnološke opremljenosti, izostaje značajnija prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda. Uz to, u nedovoljnoj mjeri se koriste i mogućnosti za udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta.

Kako bi se ispitao utjecaj epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poljoprivredni sektor Krapinsko-zagorske županije, u listopadu 2020. godine provedena je anketa među poljoprivrednicima s područja Krapinsko-zagorske županije. Pojava virusa COVID-19 i razvoj pandemije rezultirali su negativnim utjecajem na sektor poljoprivrede te problemima koji su nastali ograničenjem u kretanju robe, promjeni u potrošnji u sklopu poljoprivrednih sustava za proizvodnju hrane te manjkom radne snage usred provedbe mjera koje se odnose na izolaciju ili karantenu. Prema zaprimljenim odgovorima, uočeno je da među ispitanicima prevladava stav o vrlo snažnom utjecaju provedenih epidemioloških mjera na poljoprivredni sektor. Što se tiče utjecaja epidemioloških mjera na poslovanje poljoprivrednika, prevladava stav o pretežito negativnom utjecaju. Uočeno je kako ni jedan ispitanik utjecaj epidemioloških mjera na svoje poslovanje nije ocijenio pozitivnim. Rezultati ankete pokazali su da je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 primjetan otežan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržnicama i sajmovima, pad potražnje i otkupa poljoprivrednih proizvoda, povećan uvoz poljoprivrednih proizvoda, ali i veći promet poljoprivrednih proizvoda kroz direktnu prodaju poljoprivrednik – kupac. U nešto manjoj mjeri primjetno je i kako se poljoprivredni proizvodi u vrijeme pandemije teško plasiraju na tržište, dok ni jedan ispitanik nije procijenio da su epidemiološke mjere utjecale na smanjenje obujma domaće proizvodnje.

14. STANJE U OKOLIŠU

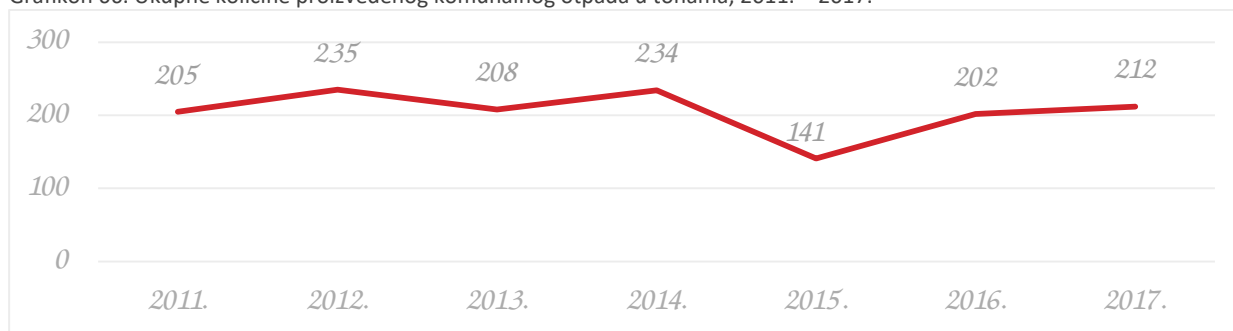
14.1. Gospodarenje otpadom

Krapinsko-zagorska županija, sukladno važećim zakonskim propisima, obvezna je pridržavati se zakonski definiranih mjera za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš kroz smanjenje količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te slijediti smjernice kojima se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš uz korištenje vrijednih svojstava otpada. Također, prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, Županija se dužna pridržavati osnovnih načela gospodarenja otpadom, kao i poštovati red prvenstva gospodarenja otpadom. Potonje se odnosi na obvezu, u prvom redu, sprječavanja nastanka otpada, njegovu pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje te potom korištenje drugih postupaka poput energetske uporabe te zbrinjavanja otpada. Krapinsko-zagorska županija na svom području dužna je osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom i u provedbi mjera surađivati s jedinicama lokalne samouprave koje su odgovorne za gospodarenje komunalnim otpadom.

Analiza temeljena na podacima koje objavljuje Agencija za zaštitu okoliša u godišnjim Izvješćima o komunalnom otpadu ukazuje na činjenicu kako je u razdoblju od 2011. do 2017. godine došlo do značajnog povećanja obuhvata stanovništva Krapinsko-zagorske županije organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Na početku promatranog razdoblja 116.870 ili 88 % stanovnika Županije bilo je obuhvaćeno organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Godine 2017. obuhvaćeno je 127.422 žitelja ili 99,7 %⁹¹. Krapinsko-zagorska županija se tako više ne ubraja u županije s ispodprosječnim obuhvatom stanovništva u prikupljanju otpada. Prema posljednjim podacima ukupno je šest tvrtki obavljalo djelatnost javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, što se također odnosi na cijelo razdoblje 2011. – 2017., osim 2015. godine kada su otpad prikupljale samo četiri tvrtke. Prikupljanje komunalnog otpada u Županiji vrši se specijalnim vozilima namijenjenima skupljanju otpada te pomoću posuda – kanti za prikupljanje otpada. S lokacija gdje pristup specijalnog vozila nije moguć, postavljeni su spremnici većih zapremnina.

U razdoblju od 2011. do 2017. godišnje je prikupljeno od 20.000 do 30.000 tona komunalnog otpada, uz izuzetak 2015. godine kada je prikupljeno 15.636 tona komunalnog otpada. Udio Županije u ukupno prikupljenom komunalnom otpadu porastao je s 1,6 % u 2011. godini na 2 % u 2017. godini.

Grafikon 66. Ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada u tonama, 2011. – 2017.

Izvor: Izvješća o komunalnom otpadu 2011. – 2017.

Podaci iz Izvješća o komunalnom otpadu Agencije za zaštitu okoliša za referentno razdoblje 2011. – 2017. godine ukazuju da stanovnik Krapinsko-zagorske županije u prosjeku proizvede 205 kilograma komunalnog otpada godišnje. Izuzmu li se podaci za 2015. godinu, kada je količina prikupljenog komunalnog otpada po stanovniku iznosila 140 kilograma godišnje, dolazi se do prosječne brojke od 216 kilograma godišnje. Ta količina je relativno stabilna; osim 2015. godine nije zabilježen osobit rast ili pad generiranja komunalnog otpada po stanovniku. U tablici u nastavku prikazani su ukupno skupljeni komunalni otpad u 2017. godini po gradu ili općini Krapinsko-zagorske županije, podaci o broju stanovnika obuhvaćenih organiziranim skupljanjem komunalnog otpada po jedinicama lokalne samouprave te količina prikupljenog otpada po stanovniku u 2017. Količina prikupljenog komunalnog otpada po stanovniku 2017. godine bila je najmanja u Desiniću i iznosila 116 kilograma. Najviše je komunalnog otpada po glavi stanovnika prikupljeno u Humu na Sutli – 306 kilograma.

⁹¹ Vlastiti izračun. Agencija za zaštitu okoliša računala je stopu obuhvata koristeći broj obuhvaćenih građana u 2017. godini i uspoređujući ga s brojem stanovnika prema popisu iz 2011. godine i izračunala kako je obuhvat 96%. U novom izračunu korištene su procjene broja stanovništva DZS-a za 2017. godinu.

Tablica 143. Podaci o komunalnom otpadu po jedinicama po jedinicama lokalne samouprave u 2017. godini

	Ukupno skupljeno (preuzeto) u 2017. godini (t)	Broj stanovnika obuhvaćen	Kg/stanovnik
Desinić	339,66	2933	116
Mihovljan	239,9	1938	124
Hrašćina	178,73	1393	128
Maće	275,35	2131	129
Bedekovčina	1066,78	8041	133
Konjščina	441,97	3317	133
Budinščina	284,45	2057	138
Kraljevec na Sutli	238,69	1727	138
Pregrada	946,25	6594	144
Klanjec	429,8	2915	147
Veliko Trgovišće	761,26	4945	154
Petrovsko	14,5	2656	156
Novi Golubovec	103,86	654	159
Gornja Stubica	857,45	5284	162
Kumrovec	257,54	1588	162
Marija Bistrica	807,98	4993	162
Zlatar	876,4	5264	166
Krapinske Toplice	919,99	5367	171
Zlatar-Bistrica	409,76	2316	177
Lobor	406	2265	179
Donja Stubica	1020,39	5680	180
Jesenje	294	1560	188
Sveti Križ Začretje	1165,94	6165	189
Đurmanec	804,1	4235	190
Radoboj	650,1	3387	192
Zabok	1751,29	8994	195
Zagorska Sela	216,94	996	218
Oroslavje	1402,87	6138	229
Krapina	3067,7	12480	246
Stubičke Toplice	760,74	2805	271
Tuhelj	571,78	2104	272
Hum na Sutli	1377,47	4500	306

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu za 2017. godinu

Istovremeno, bilježi se značajan porast broja ostvarenih noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji te s tim povezane veće količine otpada koje generira ta grana djelatnosti. Agencija za zaštitu okoliša registrira podatke od 2014. godine, kada je broj ostvarenih

noćenja iznosio 210.253. Do 2017. godine ta se brojka povećala za 85 %, a noćenja je bilo 389.461. Količina proizvedenog otpada iz turizma porasla je s 129 tona u 2014. godini na 236 tona u 2017., što je porast od 82 %.

Udio miješanog komunalnog otpada u sakupljenom komunalnom otpadu u 2017. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 83 %. Najbolje rezultate ostvaruje Međimurska županija s 58 %, dok su najlošiji zabilježeni u Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Ličnosenskoj i Virovitičko-podravskoj gdje je udio miješanog otpada čini 95 % ukupnog. Podaci o pojedinima vrstama otpada dostupni su u tablici u nastavku.

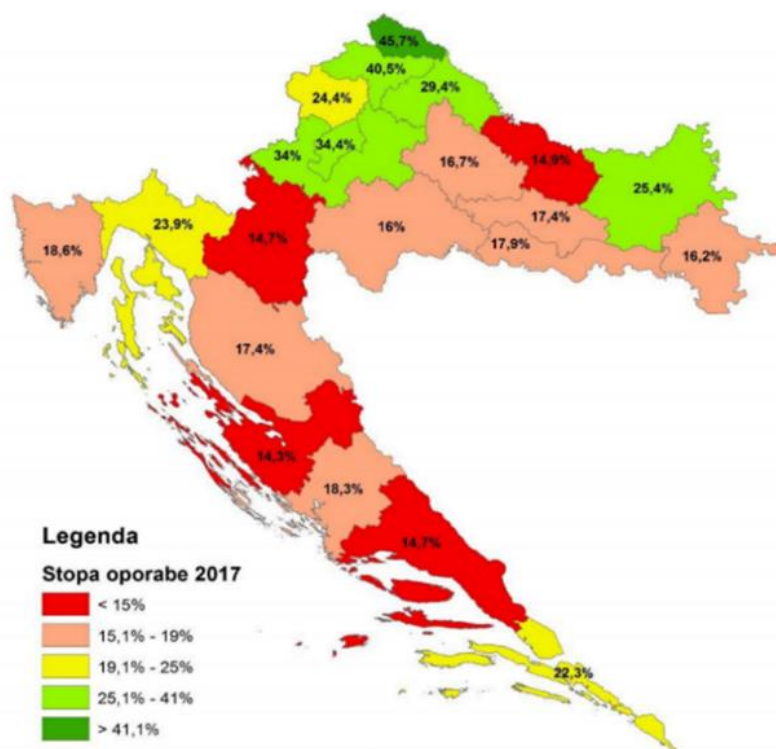
Tablica 144. Količine skupljenog otpada u tonama po vrstama otpada na području Krapinsko-zagorske županija, 2012. – 2017.

Godina	Papir	Plastika	Metal	Staklo	Glomazni otpad	Tekstil
2012.	221	139	20	232	1102	
2013.	216	339	366	265	1443	10
2014.	711	406	17	215	306	21
2015.	485	552	2	122	312	10
2016.	892	10015	14	213	1565	27
2017.	957	1158	29	170	1172	185

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu

Prema procjenama ukupne stope oporabe po županijama u 2017. godini, Krapinsko-zagorska županija uputila je na oporabu 6 880 tona otpada, ili 24,4 % od ukupnog. Najbolje rezultate u državi ostvarila je Međimurska županija s 45,7 %, a najslabije Zadarska s 14,3 %. Na grafičkom prikazu u nastavku moguće je usporediti rezultate Krapinsko-zagorske županije s ostalim županijama.

Slika 11. Stopa oporabe u 2017. godini

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2017.

Prema podacima Odbora za komunalne djelatnosti, u 2018. godini stanovnici Krapinsko-zagorske županije koristili su sedam odlagališta. To su Gorjak, Gubaševo, Leskov grm Lesičak, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica. Prema količini otpada, najveće je odlagalište Gorjak sa 6 807 tona, dok je najmanje odloženo na Lesičak (991 tona). Odlagalištem Gorjak koristio se

operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom.

Na području Županije nalazi se devet odlagališta, od čega je njih sedam aktivno, a dva su zatvorena. U tri su u tijeku postupci sanacije, u četiri odlagališta u tijeku je priprema za sanacijom, a jedno je odlagalište sanirano. Krajnji je cilj zatvaranje, s obzirom na skoro otvaranje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske na lokaciji Piškornica. Sanacija odlagališta provodi se u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.

Tablica 145. Lista odlagališta otpada s podacima o statusu i aktivnostima

Odlagalište otpada	Status	Aktivnosti
Gorjak	aktivno	postupci sanacije u tijeku
Gubaševo	aktivno	priprema
Kanjžža	zatvoreno	priprema
Lesičak	aktivno	priprema
Leskov grm	aktivno	sanirano
Medvedov jarek	aktivno	postupci sanacije u tijeku
Pustodol Začreški	zatvoreno	zatvoreno
Straža (Hum na Sutli)	aktivno	priprema
Tugonica	aktivno	postupci sanacije u tijeku

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2018.

Tablica 146. Količine (u tonama) ukupno odloženog otpada, 2011. – 2017.

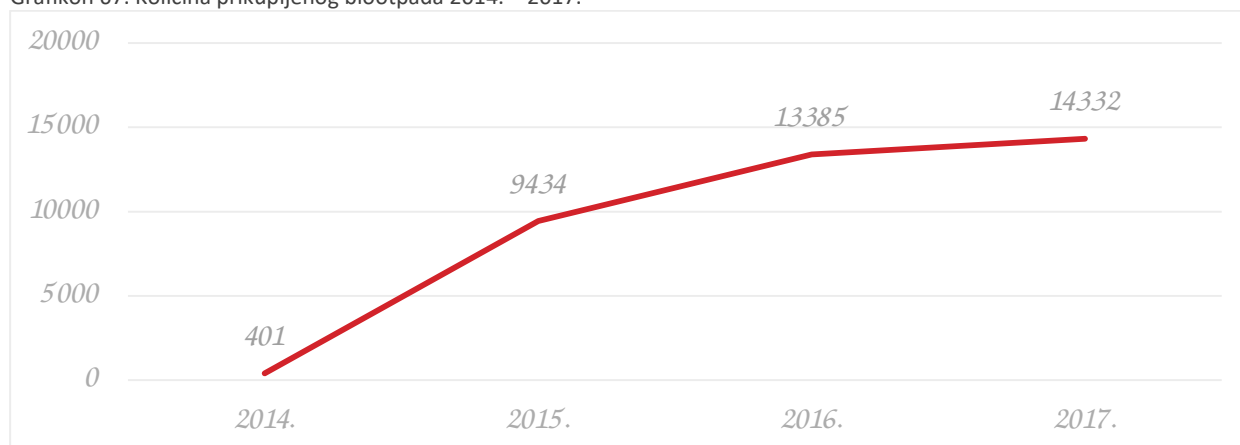
Odlagalište otpada	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Gorjak	5053	6267	7296	6591	7338	7698	6807
Gubaševo	3164	2920	1965	1628	1526	1575	1445
Lesičak	2019	2085	1496	1120	1165	1004	991
Medvedov jarek	2409	2271	2099	1961	1976	1718	1763
Straža (Hum na Sutli)	1596	1666	1598	1315	1085	1191	1301
Tugonica	4370	4469	3581	3517	3389	3383	3361
Ukupno	18611	19678	18035	16132	16479	16569	15668

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvješće o komunalnom otpadu, 2017.

Iz tablice 94, u kojoj su prikazani podaci o odloženim količinama komunalnog otpada na odlagališta Krapinsko-zagorske županije u razdoblju 2011. – 2017., vidljivo je kontinuirano smanjivanje količina komunalnog otpada na odlagališta. Sve je veći postotak recikliranja iskoristivih komponenti otpada gdje najviše odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada čine glomazni otpad, otpad od papira i kartona, metali te biorazgradivi otpad iz vrtova i parkova, osobito na područjima gradova. Oko polovice odvojeno skupljenih vrsta iz komunalnog otpada izravno preuzimaju oporabiljivi, dok preostalu količinu preuzimaju odlagališta gdje se eventualno još određena mala količina otpada izdvoji za potrebe uporabe. Odvojeno prikupljanje krupnog, glomaznog otpada osiguravaju sve jedinice lokalne samouprave na način da se skupljanje i odvoz provodi jednom ili dva puta godišnje, odnosno prema pozivu.

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom biorazgradivi komunalni otpad definiran je kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad. Procesom prerade biorazgradivog komunalnog otpada, kompostiranjem, smanjuje se količina komunalnog otpada koju je potrebno odložiti. Na području Županije, jedinice lokalne samouprave u kojima se provodi odvojeno sakupljanje biootpada iz komunalnog otpada su Đurmanec, Gornja Stubica, Hum na Sutli i Krapina. U 2017. godini ukupno su prikupljene 14.332 tone biootpada, što čini 1,6 % ukupno prikupljenog biootpada u Republici Hrvatskoj. Istovremeno, primjetan je snažan pozitivan trend prikupljanja biootpada. Od referentne godine 2014. do 2017. količine prikupljenog biootpada povećane su s 401 tone na 14 332 tone, to jest, u vrlo kratkom razdoblju prikupljeno je 3474 % biootpada više.

Grafikon 67. Količina prikupljenog biootpada 2014. – 2017.

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Izvešće o komunalnom otpadu, 2014. – 2017.

Industrijski i opasni otpad nastao na području Krapinsko-zagorske županije proizvođači otpada dužni su odvojeno prikupljati po vrsti i predati osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom sukladno zakonu kojim je regulirano gospodarenje otpadom. Odvojeno prikupljeni otpad pravna i fizička osoba-obrtnik koja ima ishoduenu dozvolu za gospodarenje otpadom dužna je zbrinuti preporučenim načinom obrade (kemijsko-fizikalni, biološki, termički i odlaganje otpada). Na području Krapinsko-zagorske županije 37 tvrtki posjeduje dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom među kojima u Zaboku posluje tvrtka C.I.A.K. d.o.o. iz Zagreba koja se bavi gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom te na toj lokaciji posjeduje građevinu za privremeno skladištenje i obradu opasnog i neopasnog otpada.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Krapinsko-zagorske županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka o 2013. godini, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta. Također, primjećuje se trend smanjivanja broja odlagališta u razdoblju 2016. – 2019. godine. Godine 2016. divljih odlagališta bilo je 94, a do 2019. godine njihov se broj smanjio za 27 % pa ih je sada 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar, to jest, po šest divljih odlagališta u svakoj navedenoj općini i gradu. Tablica u nastavku prikazuje broj i lokacije divljih odlagališta u razdoblju 2016. – 2019. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porast cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijena svijest o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 147. Broj i lokacije divljih odlagališta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2016. – 2019.

BROJ DIVLJIH ODLAGALIŠTA OTPADA				
OPĆINA/GRAD	2016	2017	2018	2019
BEDEKOVČINA	9	6	5	6
BUDINŠČINA	5	4	2	2
DESINIĆ	0	0	2	3
DONJA STUBICA	0	1	0	0
ĐURMANEC	0	0	0	0
GORNJA STUBICA	0	0	0	0
HRAŠĆINA	1	1	1	0
HUM NA SUTLI	0	0	0	0
JESENJE	0	0	0	0
KLANJEC	3	2	4	3
KRALJEVEC NA SUTLI	0	0	0	0
KRAPINA	6	2	1	1
KRAPINSKE TOPLICE	3	4	4	5
KONJŠČINA	4	n/a	n/a	3

BROJ DIVLJIH ODLAGALIŠTA OTPADA				
OPĆINA/GRAD	2016	2017	2018	2019
KUMROVEC	0	0	0	0
LOBOR	16	15	9	6
MAČE	1	5	6	6
MARIJA BISTRICA	n/a	3	7	n/a
MIHOVLJAN	7	6	6	5
NOVI GOLUBOVEC	5	4	3	2
OROSLAVJE	3	2	2	1
PETROVSKO	0	0	0	0
PREGRADA	3	0	4	3
RADOBOJ	1	1	1	2
STUBIČKE TOPLICE	0	0	0	0
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	11	10	7	6
TUHELJ	0	0	0	0
VELIKO TRGOVIŠĆE	5	5	5	4
ZABOK	0	0	0	0
ZAGORSKA SELA	3	2	2	2
ZLATAR	6	6	9	6
ZLATAR BISTRICA	2	1	1	2
Ukupno	94	80	81	68

Izvor: Gradovi i općine Krapinsko-zagorske županije, obrada Zagorska razvojna agencija 2019.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno cca. 570.000 stanovnika. Odlukom Vlade RH (NN 72/14) Projekt RCGO Piškornica je proglašen Strateškim projektom Vlade Republike Hrvatske. Piškornica – sanacijsko odlagalište j.d.o.o. je dana 24. rujna 2015. godine preuzela odlaganje otpada sve do uspostave rada RCGO-a. U realizaciji projekta sanacije i konačnog uređenja odlagališta otpada Piškornica ishođene su sve potrebne dozvole (Okolišna dozvola, Rješenje o izmjeni i dopuni građevinske dozvole, Uporabna dozvola, Dozvola za gospodarenje otpadom).

Slika 12. Lokacija RCGO Piškornica i pretovarnih stanica

Objavljeni stručni radovi⁹² sugeriraju, međutim, kako izgradnja regionalnog centra za gospodarenje otpadom ne ide u korak s recentnim trendovima u Europskoj uniji te kako se projekt ne uklapa u koncept kružnog gospodarstva kojeg proklamira Europska unija. Također, problem predstavljaju požari te nezadovoljavajući rezultati analiza otpadnih i oborinskih voda i deponijskog plina i zraka. Odjel za zdravstvenu ispravnost i kvalitetu voda navodi kako su u 2017. godini koncentracije metala, amonijaka, metana, ugljičnog dioksida, sumporovodika i ekološki pokazatelji poput kemijske i biološke potrošnje kisika bili iznad propisanih maksimuma.

Krapinsko-zagorska županija kontinuirano podiže svijest o sustavnom gospodarenju otpadom i smanjenju komunalnog otpada postavljanjem zelenih otoka kojima se osiguravaju uvjeti za izdvajanje stakla, papira, PET ambalaže i metalne ambalaže, a za koje je Županija svake godine osigurala i doznačivala subvencijska sredstva za njihovu uspostavu. Tako su u 32 jedinice lokalne samouprave krapinsko-zagorske županije oformljeni „zeleni otoci“. Podaci o jedinicama lokalne samouprave te vrsti otoka nalazi se u tablici 96 u nastavku.

Tablica 148. Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji

GRAD/OPĆINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Vrsta otpada koja se prikuplja
Grad Krapina	19	18	18	18	17	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Donja Stubica	10	10	11	10	11	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Klanjec	4	6	4	4	4	papir, karton, plastika, staklo
Grad Oroslavje	8	8	8	8	10	papir, karton, staklo, odjeća
Grad Pregrada	11	11	10	15	9	papir, karton, plastika, staklo, metali
Grad Zabok	25	25	25	26	26	papir, karton, plastika, staklo, odjeća, metali
Grad Zlatar	14	14	2	2	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Bedekovčina	10	10	11	11	11	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Budinščina	4	6	6	6	6	papir, karton, plastika, staklo
Općina Desinić	1	1	1	2	2	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Đurmanec	9	9	9	9	9	papir, karton, plastika, staklo
Općina Gornja Stubica	3	2	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Hum na Sutli	4	4	3	3	2	papir, karton, plastika, staklo, metal
Općina Hrašćina	4	4	5	5	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Jesenje	3	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Konjščina	6	6	7	2	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Krapinske Toplice	2	2	2	2	2	staklo, plastika, papir, karton
Općina Kraljevec na Sutli	6	6	4	6	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Kumrovec	2	3	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo, metal
Općina Lobor	4	5	5	5	5	papir, karton, plastika, staklo
Općina Mače	2	3	4	4	4	papir, karton, plastika, staklo
Općina Marija Bistrica	3	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo
Općina Mihovljan	3	3	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo

⁹² <https://zir.nsk.hr/islandora/object/mev%3A1006/datastream/PDF/view>

GRAD/OPĆINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Vrsta otpada koja se prikuplja
Općina Novi Golubovec		3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Petrovsko	6	6	6	6	6	papir, karton, plastika, staklo
Općina Radoboj	8	8	7	7	9	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Stubičke Toplice	8	3	3	3	2	Staklo, papir, plastika
Općina Sveti Križ Začretje	14	14	14	14	14	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Tuhelj	2	3	3	3	3	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Veliko Trgovišće	3	4	7	7	7	papir, karton, plastika, staklo
Općina Zlatar Bistrica	7	7	6	7	6	papir, karton, plastika, staklo, odjeća
Općina Zagorska Sela	2	7	2	2	2	papir, karton, plastika, staklo
UKUPNO:	207	217	198	202	181	

Izvor: Jedinice lokalne samouprave KZZ-a, 2019

Odvojeno prikupljanje otpada u svrhu adekvatnog iskorištavanja osigurale su gotovo sve jedinice lokalne samouprave kroz odvojeno prikupljanje na kućnom pragu, putem dodatne kante ili posebne dodatne vreće čime se osiguralo odvojeno prikupljanje papira, kartona, tetrapaka, plastike, metalne ambalaže i stakla. Prema informacijama dobivenima od relevantnih dionika, postoji problem s preuzimanjem sortiranog otpada, pri čemu se prikupljeni sortirani otpad neadekvatno zbrinjava i reciklira.

Na području Krapinsko-zagorske županije od siječnja 2017. do konca 2019. godine otvorena su četiri reciklažna dvorišta – u Krapini, Jertovcu, Krapinskim Toplicama te Stubičkim Toplicama. U svrhu uspostave reciklažnih dvorišta, to jest, za aktivnosti građenja i opremanja reciklažnih dvorišta odnosno nabavu mobilnih jedinica u smislu čl. 35 Zakona o održivom gospodarenju otpadom dodijeljena su bespovratna sredstva Europske unije.

14.2. Kvaliteta zraka

Od 1. siječnja 2019. godine Ministarstvo zaštite okoliša i energetike preuzelo je zaposlenike, poslove, prava i obveze Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (HAOP). Na temelju Zakona o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 130/11, 47/14, 61/17, 118/18), i Pravilnika o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (Narodne novine, br. 129/12, 97/13), jedna od obveza je izrada godišnjeg izvješća o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske.

Obaveze mjerenja onečišćenja zraka propisane su Zakonom o zaštiti zraka, Pravilnikom o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora i Uredbom o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora. Obveznici provođenja mjerenja ispuštanja su subjekti koji obavljaju djelatnost u kojoj dolazi do onečišćenja zraka i imaju u svojoj djelatnosti ispušt (dimovodni kanal) za odvod onečišćujućih tvari u zrak. Učestalost mjerenja te popis onečišćujućih tvari koje se mjere regulirani su gore navedenim propisima. Prema postojećim propisima u Krapinsko-zagorskoj županiji ni jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja emisija.

Obveznici povremenih mjerenja (njih oko 150) dužni su Agenciji za zaštitu okoliša dostaviti izvještaj o obavljenim mjerenjima do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu. Ukoliko prelaze godišnji prag ispuštanja propisan pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša podatke o tome moraju dostaviti u Registar. Budući da je 2015. stupio na snagu stupio novi Pravilnik o Registru onečišćavanja okoliša (NN, 87/15) kojim je povećan prag ispuštanja onečišćujućih tvari za prijavu u Registar, broj obveznika će se znatno smanjiti. Po podacima iz Registra onečišćavanja okoliša iz 2017. godine, u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je 13 operatera obveznika.

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14) određeno je 5 zona i 4 aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. Krapinsko-zagorska županija svrstana je u zonu HR1 – Kontinentalna Hrvatska zajedno s Osječko-baranjskom županijom (izuzimajući osječku aglomeraciju HR OS), Požeško-slavonskom županijom, Virovitičko-podravskom županijom, Vukovarsko srijemskom županijom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom,

Koprivničko-križevačkom županijom, Međimurskom županijom, Varaždinskom županijom te Zagrebačkom županija (izuzimajući zagrebačku aglomeraciju HR ZG). Za zonu HR1 - razina onečišćenosti zraka niža je od gornjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Koncentracije SO₂ i NO₂ niže su od donjeg praga procjene, razina PM10 niža je od gornjeg praga procjene, razine benzena i benzo(a) pirena niže su od donjeg praga procjene, razine Pb, As, Cd, Ni niže su od donjeg praga procjene, razina CO niža je od donjeg praga procjene, razina O₃ viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon, a Hg je niži od granične vrijednosti. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu vegetacije također je niža od donjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Razine SO₂ i NO_x niže su od donjeg praga procjene, a AOT40 parametar viši je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon (AOT40 parametar).

U Krapinsko-zagorskoj županiji za ocjenu onečišćenosti za 2017. godinu uzeti su podaci s mjerne postaje Desinić. Prema tablici kvalitete zraka u zoni HR1, zrak je bio I. kategorije s obzirom na sljedeće onečišćujuće tvari: PM10 (auto.), PM2,5 (auto.) i SO₂. Zrak je s obzirom na količine O₃ svrstan u II kategoriju.

Tablica 149. Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak

Industrijska djelatnost/ Ispuštanje onečišćujućih stvari	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ispuštanja na razini Krapinsko-zagorske županije							
Ugljikov dioksid	113.181 t	102.763 t	105.133 t	123.396 t	112.783 t	123.511 t	127.852 t
Arsen i spojevi	30,2 kg	32,3 kg	30,7 kg	17,45 kg	6,8 kg	2,62 kg	3,41 kg
Kadmij i spojevi	12,9 kg	11,2 kg	13,1 kg	3,98 kg	1,7 kg	1,314 kg	-
Čestice (PM 10)	75,8 t	128 t	126 t	80,8 t	28,4 t	26,1 t	7,1 t
Spojevi klora izraženi kao klorovodik (HCl)	-	15,3 t	11,0 t	6,0 t	4,3 t	6,4 t	5,0 t
Oksidi dušika izraženi kao dušikov dioksid (NO ₂)	471 t	340 t	409 t	257,7 t	314,4 t	422,3 t	485,2 t
Oksidi sumpora izraženi kao sumporov dioksid (SO ₂)	229 t	220 t	180 t	519 t	371,7 t	176,6 t	236,3 t
Metan				76 t	101 t		114 t
Spojevi fluora				769,05 kg	222,7 kg	236,5 kg	245,2 kg
Ugljikov monoksid				9 t	19,3 t	7,8 t	10,2 t
Nemetanski hlapivi organski spojevi (NMHOS)				82,5 t			

Izvor: Agencija za zaštitu okoliša

14.3. Vodoopskrba

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u Republici Hrvatskoj razlikuje se javna, lokalna i individualna vodoopskrba. Javnu vodoopskrbu obavljaju pravne osobe koje su registrirane za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe odnosno JIVU-i. Lokalna vodoopskrba podrazumijeva lokalne vodovode o kojima uglavnom skrbe grupe građana ili mjesne zajednice. Individualna vodoopskrba podrazumijeva upotrebu individualnih zdenaca i cisterni/gusterni. U skladu s podacima objavljenima na web stranicama Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2018. – tablični podaci, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju četiri vodovoda koji opskrbljuju 122.696 stanovnika i čine 92.3 % priključenosti. Istovremeno, 44 lokalnih vodovoda opskrbljuju 20.581 stanovnika i čini 15.49 % priključenosti.

Tablica 150. Broj priključenih stanovnika na vodovod

Broj stanovnika (popis stanovništva 2011)	JAVNA VODOOPSKRBA			LOKALNA VODOOPSKRBA		
	Broj vodovoda	Broj priključenih stanovnika	% priključenosti	Broj vodovoda	Broj priključenih stanovnika	% priključenosti
132.892	4	122.696	92,3	44	20.581	15,49

Izvor: Zavod za javno zdravstvo, studeni 2019.

Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Krakom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIOP Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli.

- Zagorski vodovod d.o.o. upravlja 171 km magistralne vodoopskrbne mreže, s 1.684 km mjesne vodovodne mreže te 335 km priključnih cjevovoda;
- Krakom – vodoopskrba i odvodnja d.o.o. upravlja s 240 km vodoopskrbnih cjevovoda;
- VIOP Pregrada d.o.o. upravlja sa 197 km vodoopskrbne mreže;
- HUMVIO upravlja sa 166 km vodoopskrbne mreže.

U Krapinsko-zagorskoj županiji trenutno postoje 44 lokalna vodovoda, što je uz Varaždinsku i Zagrebačku ubraja u županije s najvećim brojem lokalnih vodovoda. Ipak, prema novom Zakonu o vodnim uslugama koji je na snazi od 18. srpnja 2019. godine, javni isporučitelji vodnih usluga dužni su u roku od šest mjeseci po izvršnosti rješenja o ispunjenju posebnih uvjeta iz članka 16. stavka 5. ovoga Zakona popisati lokalne vodovode kojima se isporučuje prosječno 10 m³ vode na dan ili opskrbljuje više od 50 ljudi. Lokalni vodovodi izgrađeni prije stupanja na snagu ovog Zakona preinjet će se na upravljanje javnom isporučitelju vodnih usluga na uslužnom području. Na taj će se način osigurati zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju iz lokalnih vodovoda, što do sad nije bio slučaj. Naime, prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2018. – tablični podaci, od 165 uzoraka vode iz lokalnih vodovoda, njih 81 ili 49,1 % bilo je neispravno.

Pokazatelji kvalitete vode i njezine zdravstvene ispravnosti određeni su odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08). Zdravstvenu ispravnost vode provjerava Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije. U tablici u nastavku prikazano je kako je u razdoblju od 2016. do 2018. godine, za koje su dostupni potrebni podaci, postotak neispravnih uzoraka vode iz lokalnih vodovoda smanjen za 9,5 postotnih bodova.

Tablica 151. Postotak neispravnih uzoraka vode u KZŽ-u u razdoblju 2016. – 2018.

Godina	Postotak neispravnih uzoraka
2016.	58,6 %
2017.	54,5 %
2018.	49,1 %

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis 2016. – 2018.

Kako je primjetno, taj je postotak još uvijek vrlo visok te upućuje na činjenicu da je gotovo polovica vode iz lokalnih vodovoda neispravna. U srpnju 2019. godine osamdesetak ljudi potražilo je liječničku pomoć zbog trovanja vodom na području Krapinsko-zagorske županije, točnije s područja općine Mihovljan. U Zavodu za javno zdravstvo KZŽ-a potvrđeno je da su izvorišta zagađena, odnosno da u vodi ima puno više bakterija od dopuštenih vrijednosti. Razlog zagađenja su jake padaline koje su pogodile područje Krapinsko-zagorske županije uslijed kojih je u vodu ušao mulj. Jedino trajno rješenje ovakvih problema vidi se u priključenju lokalnih vodovoda u sustav javnog vodovoda. Na lokalne je vodovode, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u 2018. godini bilo priključeno 20 581 žitelja Županije.

Što se tiče izvorišta na području Krapinsko-zagorske županije, Zavod za javno zdravstvo vrši monitoring izvorišta vode za piće i nepererađene vode. U 2018. godini od 17 uzoraka njih 7, ili 41,2 % bilo je neispravno. Od navedenog, dva su uzorka bila kemijski neispravna, a njih šest mikrobiološki neispravna. Navedeno je osjetno više od 2016. godine kada 28,6 % uzoraka nije bilo ispravno, te 2017. godine kada je 15,4 % uzoraka bilo neispravno.

Prema podacima koje su dostavili Humvio d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5 % zahvaćene vode.

Od većih kapitalnih investicija u sektoru vodoopskrbe, planira se dogradnja sustava vodoopskrbe naselja „visoke zone“ na području grada Zaboka te opskrba vodom „Visoke zone“ Lobor – Mače i Novi Golubovec iz izvorišta Mlačine Grabari. Također se projektiraju i grade kapitalni objekti nužni za povećanje kapaciteta sustava i sigurnosti vodoopskrbe stanovništva te za potrebe poduzetničke zone grada Zaboka, među kojima novi vodospremnik Zabok V = 1.500 m³. U fazi izgradnje je kapitalna investicija i cjevovodi vezani uz C.S. Gredice. Ukupna ulaganja za navedene investicije na području grada Zaboka (i rubnih područja prema susjednim JLS) do 2019. godine planiraju se u iznosu cca 60.000.000,00 kn.

Od planiranih projekata i investicija za naredno plansko razdoblje, potrebno je navesti završene projekte:

- Sustav Harina Zlaka III B faza – iz bunara HRZ-2,
- Visoka zona grada Zlatara – Kadoići, Kantociji, Bartolini (h.s. i cjevovodi),
- HS Jankovčica i cjevovodi na vodoopskrbnom podsustavu Bedekovčina,
- Opskrba vodom područja „niske zone“ naselja Veliko Trgovišće, Opskrba vodom naselja Velika Erpenja,
- Vodoopskrbni sustav Hrašćina – Budinščina, podsustav u općini Budinščina – nastavak,
- Opskrba vodom naselja Kraljev vrh 3 FAZA – spoj Strmec – Pila,
- Vodoopskrba „visoke zone“ Općine Desinić H.S. Košnica i opskrbeni cjevovodi,
- Šavorići – KONJŠČINA – PEŠČENO,
- Dogradnja NUS-a.

Projekti koji su djelomično završeni:

- Opskrba vodom „niske zone“ naselja Marija Bistrica – izveden VS Cerine, ostali objekti (magistralni cjevovod i CS s tlačnim vodom) nisu u realizaciji,
- Opskrba vodom područja naselja Hum Bistrički, Donja i Gornja Selnica, – izveden VS Hum Bistrički, ostali objekti (cjevovodi i CS s tlačnim vodom) u pripremi postupka javne nabave,
- Opskrba vodom naselja Mihovljan – izvedeno djelomično (cca 20 %), ostalo nije u realizaciji,
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor – Zabok dionica C.S. Cetinovec – P.K. Bukovec (DN 250, L = 1 km), - izvedeno djelomično, (cca 50 %) ostalo nije u realizaciji,
- Rekonstrukcija dijela magistralnog cjevovoda Lobor – V.S. Kaštel dionica C.S. Cetinovec – V.S. Cetinovec – V.S. Kaštel (DN 200, L = 1 km), izvedeno djelomično (cca 50 %), ostalo nije u realizaciji.

14.4. Gubitak vode u vodoopskrbi

Na temelju odredbi Zakona o vodama, Strategija upravljanja vodama donesena 15. srpnja 2008. godine dugoročni je planski dokument kojim se utvrđuju vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama. Njome se ističe kako je voda jedinstven i nezamjenjiv prirodni resurs ograničenih količina i neravnomojne prostorne i vremenske raspodjele. Štedljivo i racionalno korištenje vode jedno je od temeljnih načela Strategije upravljanja vodama Republike Hrvatske. Neracionalna potrošnja vode je rezultat, između ostalog, visokih gubitaka, koji su posljedica zastarjelosti i nedovoljnog održavanja sustava javne vodoopskrbe.

Prema podacima koje su dostavili Humvio d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5 % zahvaćene vode, čime je vidljivo smanjenje gubitka vode u odnosu na 2014. godinu kada je gubitak vode iznosio 45,0 %.

Zagorski vodovod, Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) i Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) bavi se aktivnostima koje su vezane na smanjenje gubitka vode u sustavu. Zagorski vodovod s ciljem smanjenja gubitka te unapređenja kontrole curenja RJ Vodoopskrba prepoznala je i pokrenula niz sustavnih mjera i aktivnosti. Sustav je temeljem međunarodnih standarda (IWA metodologija) podijeljen na DMA zone, regulaciju tlaka i aktivnu kontrolu curenja. Zagorski vodovod ima ugrađen nadzorno upravljački sustav (NUS) sukladno kojeg se prate vitalni dijelovi sustava te stanje količine vode u svim vodoopskrbnim objektima, tlak, protok i upravljanje uređajima za prepumpavanje vode. NUS je instaliran u CS Gredice putem kojeg dežurni zaposlenici upravljaju sustavom 0 – 24 sata. Zagorski vodovod također već duži niz godina radi na obnovi pumpnih i hidroforskih stanica gdje se ugrađuju pumpe najnovije generacije x frekventnom regulacijom te GPRS modulima koji su povezani s NUS-om, a koje sprečavaju nastanak hidrauličkih udara i samim time smanjuje se i broj puknuća cjevovoda.

Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) planira dogradnju postojeće stare distributivne mreže na svojem području:

- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 3. dio (Lastine, Grletinec, Klauže, Vrbišnica) dužina cca 2 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod podsustav Harina Zlaka II.C faza, 4. dio (nizinski dio Prišlin, Mali Tabor, Brezno Gornje i Donje, Zalug) dužina cca 5 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka II.C-faza, 2. dio (Donji Hum) dužina cca 2 000 m,
- Distributivna mreža vezana na magistralni vodoopskrbni cjevovod Harina Zlaka II.C-faza, 1. dio (visoki dio Prišlin, Poredje) dužina cca 1 500 m,
- Distributivna mreža vezana na vodoopskrbni cjevovod Visoke zone Lupinjak dužina cca 500 m cjevovodi distributivne mreže II B faze dužina cca 6 800 m.

Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) u svrhu rješavanja problematike gubitka vode napravila je hidraulično–matematički model vodoopskrbnog sustava i elaborat analize stanja gubitka. U 2015. godini u suradnji s Hrvatskim vodama, VIOP započeo je projekt „Sanacije gubitka vodovoda Pregrada“ ugradnjom mjerne opreme i regulatora tlakova na postojeći vodoopskrbni sustav. Projektom se planira riješiti problem visokih tlakova u vodoopskrbnoj mreži.

14.5. Odvodnja

Na području Krapinsko-zagorske županije u sustav odvodnje otpadnih voda u 2019. godini bilo je priključeno tek 8.791 kućanstava. Sustav odvodnje tako je obuhvatio svega 27.656 stanovnika, odnosno 22 % ukupnog broja stanovnika Županije. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Usporedbom s podacima Zavoda za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije za 2012. godinu, primjetno je kako se duljina mreže odvodnje otpadnih voda povećala s 241,8 km na 293,6 km, što znači da je postojećem sustavu dodano 51,8 km novih kanala za odvodnju otpadnih voda. Naselja Budinščina, Desinić, Đurmanec, Hrašćina, Hum na Sutli, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Lobar, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Radoboj, Tuhelj i Zagorska Sela u 2019. godini nisu bila uključena u sustav odvodnje otpadnih voda, koji je razgranat uglavnom u većim naseljima urbanog karaktera, i naseljima u blizini istih.

Tablica 152. Broj kućanstava i stanovnika priključenih na sustav odvodnje s duljinama mreže i nadležnim poduzećima

GRAD/OPĆINA	Kućanstva priključena na kanalizaciju	Stanovnici priključeni na kanalizaciju	Duljina mreže km	Nadležno komunalno poduzeće
DONJA STUBICA	215	645	16	Zagorski vodovod
KLANJEC	131	393	4,3	Zagorski vodovod
KRAPINA	1.782	5.525	35	Krakom
OROSLAVJE	787	2.361	30	Zagorski vodovod
PREGRADA	600	1.920	10	VIOP
ZABOK	1.783	5.349	53,5	Zagorski vodovod
ZLATAR	271	1.568	11	/
BEDEKOVČINA	420	1.260	22,8	Zagorski vodovod
BUDINŠČINA	/	/	/	/
DESINIĆ	/	/	/	/
ĐURMANEC	/	/	/	/
GORNJA STUBICA	38	114	6	Zagorski vodovod
HRAŠĆINA	/	/	0,32	/
HUM NA SUTLI	/	/	3,7	HUMVIO
JESENJE	/	/	/	/
KONJŠČINA	131	393	11,3	Zagorski vodovod
KRALJEVEC NA SUTLI	/	/	/	/
KRAPINSKE TOPLICE	659	1977	18,5	Zagorski vodovod
KUMROVEC	38	114	7,5	Zagorski vodovod

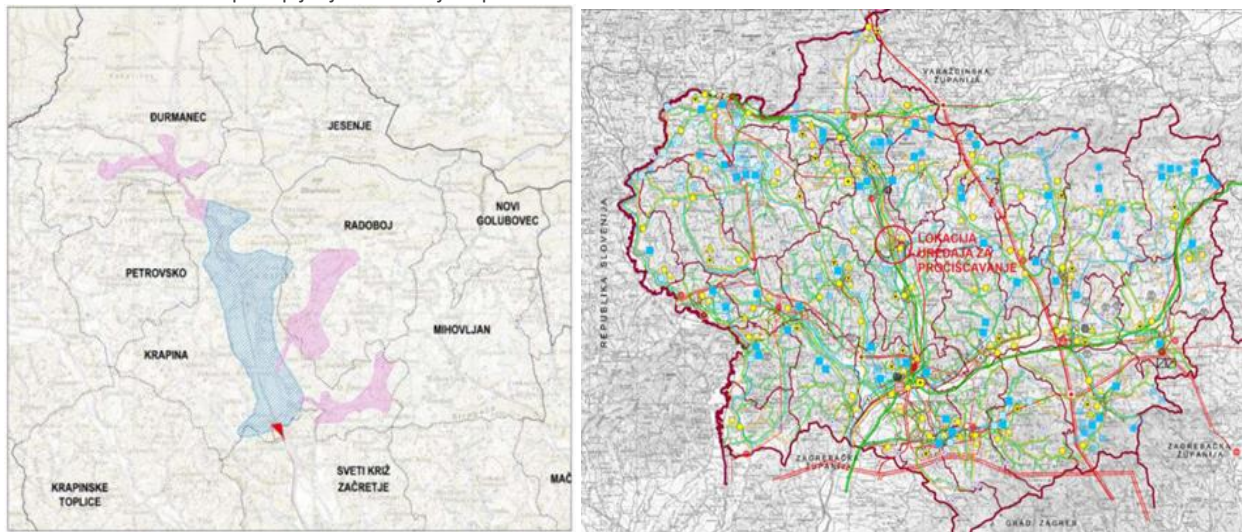
GRAD/OPĆINA	Kućanstva priključena na kanalizaciju	Stanovnici priključeni na kanalizaciju	Duljina mreže km	Nadležno komunalno poduzeće
LOBOR	/	/	/	/
MAČE	48	144	2,1	Zagorski vodovod
MARIJA BISTRICA	320	1.024	2,6	/
MIHOVLJAN	/	/	/	/
NOVI GOLUBOVEC	/	/	/	/
PETROVSKO	/	/	/	/
RADOBOJ	/	/	/	/
STUBIČKE TOPLICE	885	2.832	26,66	/
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	350	1050	10,4	Zagorski vodovod
TUHELJ	/	/	/	/
VELIKO TRGOVIŠĆE	254	762	8,4	Zagorski vodovod
ZAGORSKA SELA	/	/	/	/
ZLATAR BISTRICA	75	225	13,6	Zagorski vodovod
UKUPNO	8.787	27.656	293,68	

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, studeni 2019.

Brdovita konfiguracija terena otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda. Nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Županije na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustav će biti priključeno oko 60 % stanovništva Županije.

Aglomeracija Zabok i Zlatar te aglomeracija Krapina bit će najveće investicije u sljedećih nekoliko godina na području Krapinsko-zagorske županije. Radi se o izgradnji kanalizacija i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Gornjoj Pačetini, uz granicu s općinom Sveti Križ Začretje. Aglomeracija Krapina obuhvaća tri jedinice lokalne samouprave: Grad Krapinu i Općine Đurmanec i Radoboj. Položaj aglomeracije Krapina u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i lokacija uređaja za pročišćavanje prikazani su u nastavku:

Slika 13. Prikaz sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda

Izvor: Elaborat o zaštiti okoliša za zahvat: sustav prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Krapina, 2016.

Postojeći sustav odvodnje Grada Krapine funkcionira kao mješoviti sustav odvodnje, a to znači da prikuplja oborinske, kućanske i tehnološke otpadne vode i to u cijelosti gravitacijskim načinom odvodnje. Na kanalizacijskom sustavu grada Krapine ne postoji

uređaj za pročišćavanje otpadnih voda već se nepročišćene otpadne vode ispuštaju putem privremenih ispusta izravno u kanale i vodotoke. Danas je na postojeću kanalizacijsku mrežu spojeno cca 1.753 domaćinstava i 198 pravnih osoba. Ovaj izgrađeni dio kanalizacijskog sustava Krapine će i u budućnosti funkcionirati kao mješoviti sustav odvodnje, a sva nova kanalizacijska mreža se predviđa izvesti kao nepotpuni razdjelni sustav odvodnje. Kod nepotpunog razdjelnog sustava odvodnje kanalizacijska mreža namijenjena je odvodnji samo kućanskih i tehnoloških otpadnih voda. Oborinske vode odvođe se (kao i prije izgradnje kanalizacije) infiltracijom, postojećom cestovnom odvodnjom, melioracijskim kanalima i vodotocima.

14.6. Opskrba plinom

Na području Krapinsko-zagorske županije ukupna dužina mreža iznosi 2151 km. Distribuciju plina obavlja pet distributera – Gradska plinara Krapina, Humplin, Zelenjak – plin, Zagorski metalac i Plin Konjščina. U 2018. godini navedenih pet distributera opskrbljivalo je 33.220 potrošača, od čega 30.611 kućanstava. Prosječna starost plinovoda iznosi 25 godina. Podaci o broju potrošača i duljini mreže prema pojedinom distributeru iznijeti su u sljedećoj tablici:

Tablica 153. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018. godina

GRADSKA KRAPINA	PLINARA	Krapina, Petrovsko, Đurmanec, Radoboj, Mihovljan (izuzev naselja Gregurovec Veternički i Veternička Velika), Novi Golubovec (osim Starog Golubovca i Petrove Gore), Jesenje
HUMPLIN		Pregrada, Hum na Sutli, Desinić i djelomično općina Petrovsko
ZELENJAK – PLIN		Klanjec, Tuhelj, Kumrovec, Zagorska Sela, Kraljevec na Sutli, Desinić, Veliko Trgovišće, Dubravice
ZAGORSKI METALAC		Bedekovčina, Krapinske Toplice, Mače, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće, Mihovljan – zaselak Haramini, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, Luka, Bistra, Jakovlje, Zabok, Krapina, Donja Šemnica, Donja Stubica, Oroslavje
PLIN KONJŠČINA		Zlatar, Konjščina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Lobar, Budinščina, Hrašćina, dio općine Gornja Stubica, Novi Golubovec i Mihovljan

Izvor: Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, 2008.

Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnju magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Najniži stupanj plinifikacije od 8 % je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90 %, na području Zaboka.

Slika 14. Kartografski prikaz plinskih distribucijskih područja u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Analiza distribucije plina na području KŽŽ-a, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. Infrastrukturu

Tablica 154. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018.

2018	Kućanstva	Industrija	Usluge	Poljoprivreda	Toplane i kotlovnice	Ostali	Ukupno	Dužina distributivne mreže plinovoda (km)
GRADSKA PLINARA KRAPINA	4904	30	449	0	1	0	5384	457
HUMPLIN	2572	17	247	2	2	1	2841	220
ZELENJAK – PLIN	2381	4	175	3	3	0	2566	310
ZAGORSKI METALAC	16260	13	1240	1	13	0	17527	833
PLIN KONJŠČINA	4494	7	373	17	11	0	4902	331
Ukupno	30611	71	2484	23	30	1	33220	2151

Izvor: Plinsko gospodarstvo Republike Hrvatske, 2018. i Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i kom. Infrastrukturu

Transportni sustav Republike Hrvatske u Krapinsko-zagorskoj županiji obuhvaća visokotlačni magistralni plinovod DN 500/50 bara koji dolazi iz smjera Rogaca, plinskog interkonektora sa slovenskim transportnim sustavom prema Zagrebu, na koji su spojene MRS Straža, MRS Krapina i MRS Zabok, odvojak DN 150/50 bara prema Kumrovcu, odvojak kod Zaboka DN 100/50 bara za MRS Oroslavje, odvojak magistralnog plinovoda DN 500/50 bara od Zaboka prema Varaždinu na koji su spojene MRS Konjščina

i odvojak 150/50 bara za MRS Bedekovčina. Postojeće plinske distribucijske mreže sastoje se od plinovoda izrađenih od čeličnih cijevi, polietilenskih cijevi visoke gustoće, plinskih mjerno-redukcijskih stanica, odorizacijskih stanica, sustava katodne zaštite, sustava za daljinski nadzor, upravljanje i prikupljanje podataka, kućnih i industrijskih priključaka plina, plinomjera i druge mjerne opreme, kao i sve druge opreme i građevina ugrađenih u distribucijski sustav u svrhu osiguravanja sigurnog i pouzdanog pogona distribucijskog sustava i isporuke plina krajnjim kupcima.

U industrijskoj potrošnji najveći udio od oko 76 % u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja prirodnog plina. Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji energije kućanstava odnosno 45 %, 26 % i 20 % od ukupnog. Strateški je cilj Županije primjenjivati takve energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti.

14.7. Opskrba električnom energijom

Krapinsko-zagorska županija pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području Krapinsko-zagorske županije je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. Spajanjem elektrane na novoizgrađenu plinsku mrežu 1980. godine, počinje korištenje prirodnog plina kao osnovnog goriva. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinskoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga.

Područje Krapinsko-zagorske županije električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin (Općina Novi Golubovec),
- DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području Krapinsko-zagorske županije, površine 1.190 km², iznosi 5.7171 km. Najveći dio područja Županije (cca 86 %) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobor, Zlatar i Budinščina radi dugih radijalnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napona.

Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH.

Još uvijek postoji značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika. Vodovi 0,4 kV su duljine je 4.457 km, a vodovi 10(20) kV i 35 kV su duljine 1.260 km. Na području Elektre Zabok postoje TS 110/35/10 kV Straža, TS 110/35/20/10 kV Zabok, TS 110/20 kV Krapina-Bobovje i TS 110/35 kV Jertovec koja nije u osnovnim sredstvima Elektre Zabok, već Elektre Zagreb. Na temelju međusobnog sporazuma Elektra Zabok ima pravo na korištenje 50 % instalirane snage (10 MVA). Poseban problem zbog manjka snage i rezerve predstavlja TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec koja se nalazi unutar TE Jertovec i najlošija je točka u sustavu distributivne mreže Hrvatske, kao bitan, jedini i osnovni izvor napajanja dijela 35 kV mreže:

- Elektre Zagreb, Pogon Zelina s dvije TS 35/10 kV (Vinčino i Zelina) s ukupno 214 TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 13 MW, što predstavlja 68 % geografskog područja Pogona Zeline,
- Elektre Zabok, Pogon Zlatar Bistrica s dvije TS 35/10 (Konjščina i Zlatar Bistrica) s ukupno 215 komada TS 10(20)/0.4 kV i s maksimalnim opterećenjem od oko 11 MW, što predstavlja 25 % geografskog područja DP Elektre Zabok.
- TS 110/35 kV, 1x20 MVA Jertovec nema zadovoljen kriterij n-1 i pretežni dio godine opterećenje premašuje nazivnu snagu, a pri vršnom opterećenju i preko 124 %.

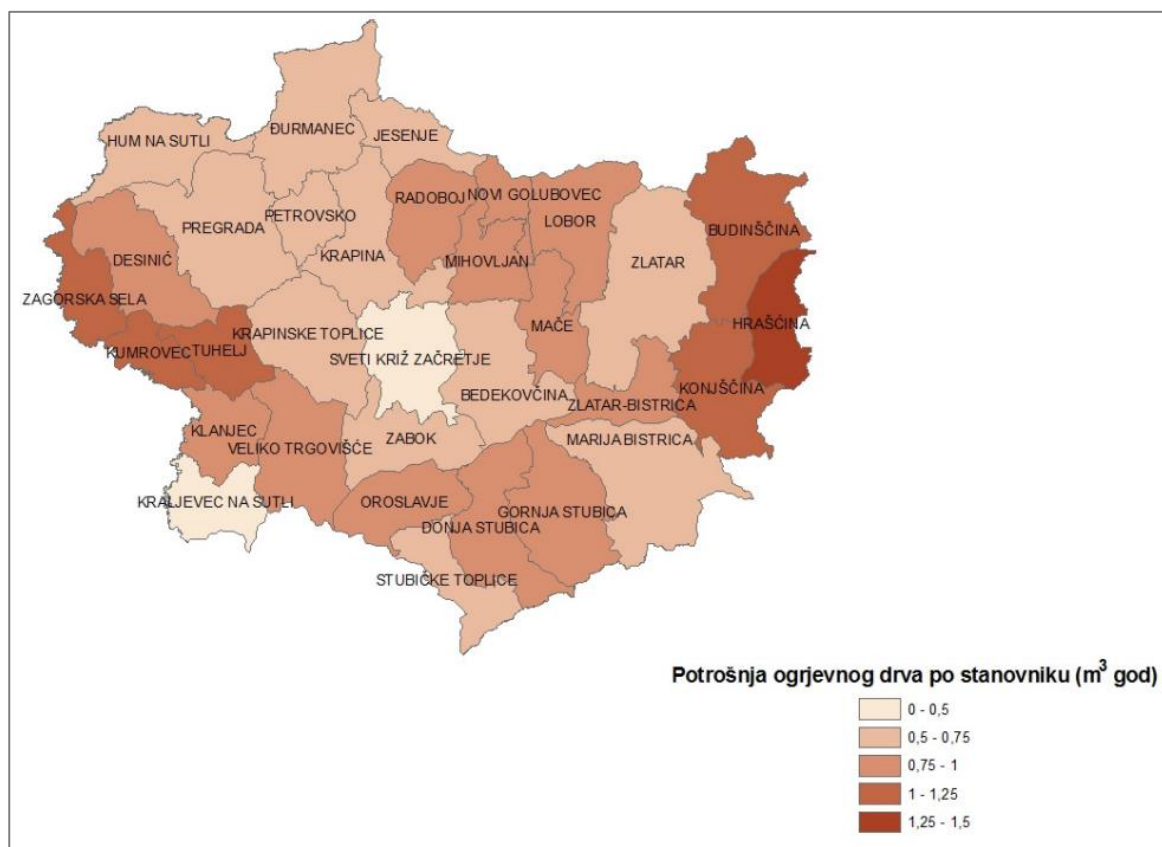
Ukupna duljina 35 kV mreže iznosi 143 km. Nadzemni vodovi su građeni 1960ih i 1970ih godina. Radi smanjenja gubitaka, poboljšanja kvalitete električne energije i povećanja prijenosne moći 35 kV mreže kontinuirano se provode radovi na rekonstrukciji 35 kV mreže, s naglaskom na rekonstrukciju 35 kV nadzemnih vodova Pregrada – Straža i Zabok – Tuhelj početkom 2022. godine.

14.8. Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

14.8.1. Energija biomase

U skladu s analizom iz Strategije održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvena (šumska) biomasa. Drvena biomasa za energetske uporabu se dijeli na cjepanice, sječku i pelete. Prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku iz popisa stanovništva od 2001. godine, broj nastanjenih kućanstava u kojima se drvo koristilo kao jedini ili primarni energent za grijanje na području Županije iznosio je 23 141, dok je broj stanovnika koji je koristio drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje iznosio oko 78 000 (55 % od ukupnog broja stanovnika). Ukupna površina nastanjenih kućanstava koja koriste drvo kao jedini ili primarni energent za grijanje iznosi oko 1,47 milijuna m², što odgovara procijenjenoj godišnjoj potrošnji od oko 102 000 m³ ogrjevnog drva (energetska vrijednost oko 0,68 PJ). Prosječna godišnja potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 0,71 m³, dok taj prosjek na razini cijele Hrvatske iznosi 0,77 m³. Potrebno je ipak napomenuti da se sve navedene vrijednosti odnose na 2001. godinu te bi za određivanje novijih podataka bilo potrebno provesti opsežno anketiranje kućanstava na području Županije.

Slika 15. Potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku u 2008. godini

Izvor: Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije, 2001.

Na području Županije nalazi se manji broj drvoprerađivačkih tvrtki uz čiju primarnu proizvodnju nastaje i određena količina drvnog ostatka koji se može koristiti za proizvodnju energije. Trenutno postoji nekoliko drvoprerađivačkih tvrtki u sklopu kojih se nalaze kotlovnice na drveni ostatak, a najznačajnije među njima su Tvornica parketa Ratković iz Đurmanca te Stolarija Čiček iz Zlatar Bistrice. Osim navedenih postoji više manjih industrijskih kotlovnica na biomasu te je, prema dostupnim podacima, ukupna snaga svih industrijskih kotlovnica na biomasu u Krapinsko-zagorskoj županiji 3 MW.

Za ocjenu mogućega prinosa biomase potrebno je poznavanje drvene zalihe i njezina udjela po vrstama drveća, dobnim razredima, debljinskim razredima, prirastu, etatu i sličnim pokazateljima. Navedeni podaci predstavljaju temelj planiranja šumskoga ostatka u energetske svrhe, a za Krapinsko-zagorsku županiju prema podacima Hrvatskih šuma d.o.o. prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 155. Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2019. godinu

	Jedinica	Vrijednost
Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta	ha	53.736,05
Ukupna površina gospodarskih šuma	ha	40.111,63
Udio privatnih šuma	%	81,8 %
Udio državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	%	18,1 %
Površina privatnih gospodarskih šuma	ha	32.835,83
Površina državnih gospodarskih šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o.	ha	7.275,80
Ukupna drvena zaliha gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	1911172
Godišnji tečajni prirast drvene zalihe gospodarskih šuma, za stabla iznad 10 cm promjera na visini od 1,30 m	m ³	50582
Prosječni godišnji etat (planirana drvena zaliha za sječu predviđena šumskogospodarskom osnovom područja) za sve drvene sortimente	m ³	34438

Izvor: Hrvatske šume, 2019. godina

Planirana drvena zaliha za sječu, predviđena šumskogospodarskom osnovom područja, za sve drvene sortimente iznosi 34.438 m³. U prosjeku se od ukupne mase stabala dobiva oko 65 % trupaca, 20 % oblica i cjepanica te 15 % otpada (sitna granjevina, lišće i dr.). Procijenjena godišnja potrošnja ogrjevnog drva iznosi oko 116.109 m³ (energetska vrijednost oko 0,76 PJ). Prosječna godišnja potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku za Krapinsko-zagorsku županiju iznosi 0,87 m³, a za Republiku Hrvatsku iznosi 0,77 m³. Na osnovi potrošnje ogrjevnog drva izračunato je da se najviše (1,25 – 1,5 m³) ogrjevnog drva troši u općinama Budinščina, Hraščina, Konjščina, Zagorska Sela, Kumrovec i Tuhelj, a najmanje (0 – 0,6 m³) u Svetom Križu Začretje i Kraljevcu na Sutli.

U današnje vrijeme rasta cijena prirodnog plina i nafte, drvo kao energent sve se više vraća u upotrebu posebice za dobivanje toplinske energije (peleti, sječka, briketi, ogrjevno drvo). Prema izračunu iz planiranih drvnih zaliha iz privatnih šuma Krapinsko-zagorska županija raspolaže s 25.888 m³ drva pogodnog za izradu sječke. Proizvođača sječke s područja Krapinsko-zagorske županije za sad nema, ali prema podacima iz Kataloga proizvođača šumske biomase u Hrvatskoj postoje 4 ovlaštena izvođača radova u šumarstvu koji imaju licencu od Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije. Da bi se bavili proizvodnjom sječke, uz standardnu šumarsku mehanizaciju, potrebna je dodatna oprema kojom se iz drva proizvodi drvena sječka, tzv. iverači. Troškovi nabave ovih strojeva kreću se od 30.000 HRK pa naviše. Drugu skupinu mogućih opskrbljivača drvnom sječkom čine Hrvatske šume d.o.o. koje na području Krapinsko-zagorske županije raspolažu s površinom 18,1 % udjela ukupne površine gospodarskih šuma. Planirana drvena zaliha za sječu za sve drvene sortimente iznosi 34.438 m³. Prema izračunu, iz gospodarskih šuma kojima raspolaže poduzeće Hrvatske šume d.o.o. raspolažemo s 18.451 m³ drva pogodnog za izradu sječke.

Osim cjepanica i sječke, povećava se i udio peleta i briketa. Na području Županije nalazi se manji broj drvoprerađivačkih tvrtki uz čiju primarnu proizvodnju nastaje i određena količina drvnog ostatka koji se može koristiti za proizvodnju energije. Na području Krapinsko-zagorske županije postoji oko 20 pilana i drvo-prerađivačkih tvrtki, ali njihovi trenutni kapaciteti su zanemarivi, odnosno jedva pokrivaju svoje toplinske potrebe ili od otpada rade finalni proizvod u obliku peleta ili briketa koji prodaju na tržištu.

14.8.2. Geotermalna energija

Geotermalna energija je prisutna, na višoj ili nižoj temperaturnoj razini, na gotovo cijelom području Krapinsko-zagorske županije. Na području Županije provedena su istraživanja i postoji više bušotina i lokaliteta s različitim geotermalnim energetske potencijalom. U sklopu istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije 1988. godine Geološki zavod Zagreb izradio je Elaborat sa sljedećim nalazima:

- Bušotina Kumrovec-1 (Kum-1), locirana je 1989. godine. Na bušotini je ustanovljena temperatura vode od 25 °C uz protok vode od 4000 m³/d. Prema kemijskoj analizi voda je kalcijsko-magnezijsko-hidrokarbonatna. Bušotina Kum-1 projektirana je i bušena pod nadzorom INA Projekta, a nakon njegova ukidanja ostaje vlasništvo INA-e.

- Bušotina Tuheljka-1 (Tka-1) projektirana je kao istražna radi otkrivanja geotermalnih resursa, ali kako prilikom ispitivanja slojeva zasićenih vodom nisu dobiveni zadovoljavajući rezultati, bušotina je likvidirana kao negativna.
- Bušotina Zabok-1 (Za-1) izrađena je 1963. godine. Projektirana je kao istražna na ugljikovodike, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna. Isto je i s bušotinom Hrvatsko Zagorje-1 (HZ-1) koja je izrađena 1990. sa svrhom otkrivanja ugljikovodika, ali zbog negativnih rezultata pri ispitivanju bušotina je likvidirana kao negativna.
- Tijekom 1986. Geotehnika je, za tadašnjeg investitora INA-u, izradila bušotinu Krapinske Toplice-1 (KRT-1). Utvrđena je pojava geotermalne vode s temperaturom od 45 °C.
- Sutinske Toplice na jugoistočnom dijelu Krapinsko-zagorske županije obuhvaćaju rubne dijelove općina Mihovljan i Mače. Na tom prostoru, uz postojeće povijesne objekte rimskih toplica, postoje otvoreni bazeni. Danas su rimske terme zapuštene i devastirane. Novi objekt koji koristi prirodni geotermalni izvor poznat je pod nazivom Sutinske Toplice. Istraživački radovi na području Sutinskih Toplica započeli su 1960. godine kada je izvedeno pregledno geološko kartiranje zapadnog dijela Krapinsko-zagorske županije, koje je nastavljeno 1981. detaljnim geološkim kartiranjem. Prva geotermalna bušotina Sutinka Termalna-1 (SuT-1) izrađena je 1983. godine. Budući da njeni rezultati nisu bili zadovoljavajući, tijekom studenog iste godine obavljena su geoelektrična mjerenja koja su korištena za lociranje bušotine Sutinka Termalna-2 (SuT-2) izrađene 1984. godine. Treća bušotina Sutinka Termalna-3 (SuT-3) izrađena je 1988. godine, koja je nabušila znatno povećanu debljinu ovog prvorazrednog vodonosnika. Izmjerena temperatura na dubini ležišta bila je 38 °C. Sve bušotine u vlasništvu su tvrtke INA d.d.

Najčešća primjena termalnih voda je za toplice, kao bazenska voda te za grijanje. Ovisno o temperaturnoj razini, grijanje je moguće izravno preko izmjenjivača (Specijalna bolnica Stubičke Toplice) ili preko geotermalnih dizalica topline (Specijalna bolnica Krapinske Toplice). Nakon oduzimanja toplinske energije, nužno je geotermalnu vodu vratiti natrag upojnim bunarom te pri tome paziti da ne dođe do kontaminacije vode.

U rujnu 2019. godine završen je projekt DARLINGe – Danube Region Leading Geothermal Energy, u kojem je Zagorska razvojna agencija sudjelovala kao partner Geološkom i geofizičkom institutu Mađarske. Cilj projekta bio je doprinijeti energetske sigurnosti i učinkovitosti dunavske regije podizanjem svijesti o dubokim geotermalnim izvorima energije i poboljšanjem učinkovitog korištenja čitavog raspona temperatura eksploatiranih geotermalnih vodonosnika. Projektom se želi intenzivirati suradnja u području energetske zaštite i učinkovitosti te povećati iskoristivost geotermalnih izvora u sektoru grijanja s ciljem smanjenja ovisnosti o fosilnim gorivima u Dunavskoj regiji.

14.8.3. Sunčeva energija

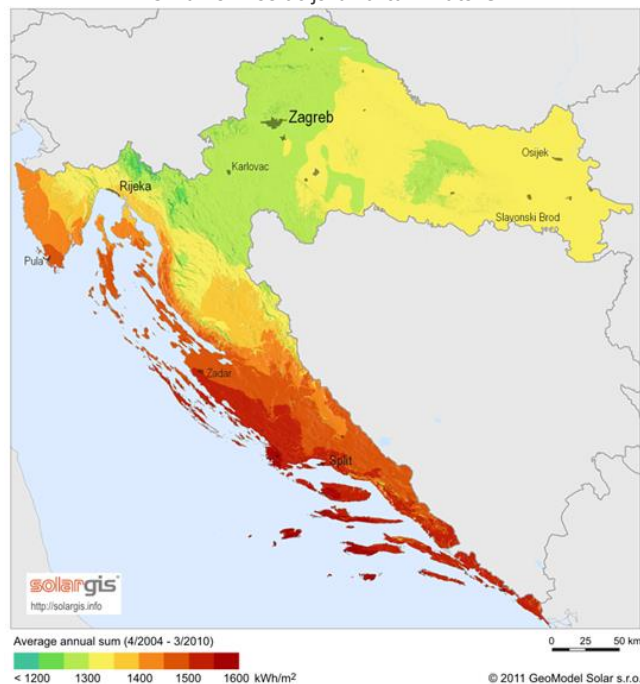
U privatnim kućanstvima Krapinsko-zagorske županije solarna se energija za sada koristi na dva načina:

- Solarna toplinska energija se koristi za pripremu potrošne tople vode.
- U solarnim ćelijama fotonaponski se efekt koristi za generiranje struje iz sunčevih zraka.

Korištenjem sunčeve energije smanjuje se potreba za fosilnim gorivima, kao i onečišćenje okoliša prouzročeno njihovim izgaranjem. Tehnologija korištenja sunčeve energije ne proizvodi stakleničke plinove koji uzrokuju globalno zatopljenje i ne proizvodi radioaktivni otpad kao naslijeđe našim potomcima. U doba sve veće uporabe energije i trošenja zaliha fosilnih goriva preporučljivo je povećanje primjene obnovljivih izvora energije, a jedan od njih je solarna energija.

Slika 16. Insolacijska karta Hrvatske

Izvor: SolarGIS 2011.

Sunčeva energija u Hrvatskoj se najvećim djelom iskorištava putem fotonaponskih elektrana, dok su toplinske sunčane elektrane vrlo slabo zastupljene. Početkom 2020. godine ukupna snaga fotonaponskih elektrana u Republici Hrvatskoj iznosila je oko 68 MWp, odnosno 17 W/stan. Time je Hrvatska pri dnu ljestvice članica Europske unije po proizvedenoj energiji iz fotonaponskih ćelija⁹³, no istovremeno dolazi do velike ekspanzije posljednjih godina radi velikog pada cijene tehnologije. Hrvatska ima veliki potencijal u iskorištavanju sunčeve energije. Naime, procijenjeni tehnički potencijal sunčeve energije 1 % površine kontinentalne Hrvatske iznosi 830 TWh/god, što je deseterostruka vrijednost dnevne potrošnje primarne energije u Hrvatskoj. Najviše fotonaponskih sustava se nalazi na sjeverozapadu Hrvatske, a Dalmacija je trenutno najslabije razvijena iako ima najveći potencijal. Za razumijevanje značenja pojedinih vrijednosti parametara sunčevog zračenja potrebno je objasniti pojam ozračenosti koji predstavlja količinu energije sunčeva zračenja dozračenu na jediničnu površinu plohe u određenom vremenskom razdoblju. Dobiva se integriranjem ozračenja po vremenu, a jedinica za ozračenost je vat sat po kvadratnom metru (Wh/m²).

S obzirom da ne postoje procjene sunčevog zračenja u Krapinsko-zagorskoj županiji zbog relativno rijetke mreže meteoroloških postaja, može se primijeniti interpolacija meteoroloških veličina uz poštovanje pravila o primjenjivosti meteoroloških podataka za mjesta udaljena do 50 km od mjerne postaje. U slučaju Krapinsko-zagorske županije uzeti su obzir podaci s najbliže meteorološke postaje Zagreb-Grič. Svjetska meteorološka organizacija za prikaz prosječnih podataka o sunčevom zračenju, preporučuje korištenje niza podataka iz tridesetogodišnjeg razdoblja od 1961. do 1990. godine. Na ovaj način dozračena sunčeva energija na području Krapinsko-zagorske županije, na optimalno nagnutu plohu u godišnjem prosjeku, iznosi 3,5 – 3,7 kWh/m² dnevno. Iznos srednje godišnje ozračenosti dokaz je značajnog potencijala koji je moguće iskoristiti primjenom aktivnih i pasivnih solarnih rješenja.

Tablica 156. Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. – 1990.

Mjesec	Ukupno	Raspršenost	Izravno	Odbijeno
Siječanj	1,27	0,66	0,6	0,01
Veljača	2,01	1,02	0,97	0,01
Ožujak	3,39	1,59	1,77	0,03
Travanj	4,45	2,09	2,32	0,04
Svibanj	5,27	2,52	2,7	0,05
Lipanj	5,61	2,67	2,89	0,05
Srpanj	5,88	2,52	3,31	0,05

⁹³ za usporedbu, u Sloveniji je instalirana snaga iznosila 107 W/stan, a u Njemačkoj koja je na vrhu zemalja članica EU 590 W/stan

Kolovoz	5,19	2,25	2,9	0,04
Rujan	4,44	1,68	2,73	0,03
Listopad	2,88	1,22	1,64	0,02
Studen	1,49	0,76	0,72	0,01
Prosinac	0,94	0,53	0,4	0,01
Prosječno	3,58	1,63	1,92	0,03
Σ[MWh/m²]	1,31	0,6	0,7	0,01

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, 2014.

Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. Aktivna primjena sunčeve energije podrazumijeva njezinu izravnu pretvorbu u toplinsku ili električnu energiju. Pomoću solarnih kolektora sunčeva energija se izravno pretvara u toplinsku energiju koja se koristi za pripremu potrošne tople vode i/ili kao podrška grijanju. Solarni fotonaponski sustavi pomoću fotoelektričkog efekta pretvaraju energiju sunčeva zračenja u električnu energiju. Mogu se podijeliti u dvije osnove skupine: fotonaponski sustavi koji nisu priključeni na mrežu i fotonaponski sustavi priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu. Uobičajeno se fotonaponski moduli, kao osnovni elementi fotonaponskog sustava, postavljaju na krovove zgrada (ravne ili kose), a u posljednje vrijeme ugrađuju se kao element fasade.

Na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2019. godine djelovalo je ukupno 29 sunčanih elektrana ukupne snage postrojenja 7.659,09 kW. Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisivanjem ugovora između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. najavljena je izgradnja prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera. Nakon deset godina čitava infrastruktura foto elektrane snage 420 kW pripast će bolnici, a za vrijeme tih deset godina privatni partner, naplaćivat će si troškove iz struje prodane bolnici. Realizacijom tog projekta, rečeno je tada, zagorska bi bolnica bila prva u Hrvatskoj s vlastitom elektranom. Projekt je to koji je osmislila Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske. Ti su solarni fotonaponski sustavi izravno priključeni na javnu elektroenergetsku mrežu i svu proizvedenu električnu energiju predaju u elektroenergetski sustav. Navedena postrojenja dio su sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije te imaju status povlaštenog proizvođača.

Tablica 157. Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije

Tehnologija	Instalirana snaga (kW)	Grad/Općina	Katastarska općina
Krapinsko-zagorska			
Sunčana elektrana Marijan Žnidarec – 9,69 kW	9,69	Kumrovec	Razvor
Sunčana elektrana HVAC-1	10,00	Oroslavje	Oroslavje
Sunčana elektrana HVAC-2	6,00	Oroslavje	Oroslavje
Sunčana elektrana Ratkajec	10,00	Tuhelj	Tuhelj
Sunčana elektrana MIP-IVETIĆ	10,00	Veliko Trgovišće	Veliko Trgovišće
Sunčana elektrana Tomo Horvat – 10kW	10,00	Zlatar Bistrica	Veleškovec
Sunčana elektrana Ivana R	10,00	Zabok	Zabok
Sunčana elektrana TT Inženjering	10,00	Bedekovčina	Bedekovčina
Sunčana elektrana Ilijašević	10,00	Hum na Sutli	Lupinjak
Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 1	10,00	Zlatar	Zlatar
Sunčana elektrana Solarmont Zlatar 2	10,00	Zlatar	Zlatar
Sunčana elektrana Zagorje promet	30,00	Zagorska Sela	Miljana
Fotonaponski sustav Krklec Metal	30,00	Hum na Sutli	Lupinjak
Sunčana elektrana BELINA 1	30,00	Krapinske Toplice	Vrtnjakovec
Sunčana elektrana Rajić 1	30,00	Zabok	Zabok
Sunčana elektrana Vincetić i sin Mihovljan	30,00	Mihovljan	Mihovljan
Sunčana elektrana Konjščina I	169,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina II	177,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina III	151,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina IV	999,00	Konjščina	Konjščina

Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 3	999,00	Zlatar Bistrica	Lovrečan
Sunčana elektrana Zlatar Bistrica 1	999,00	Zlatar Bistrica	Lovrečan
Sunčana elektrana Konjščina V	996,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina VI	998,00	Konjščina	Konjščina
Sunčana elektrana Konjščina VII	996,00	Konjščina	Konjščina
SE Jedinstvo 2	30,00	Krapina	Krapina Grad
SE Žutnica 2	299,80	Krapina	Krapina Grad
SE Jedinstvo 1	289,80	Krapina	Krapina Grad
SE Žutnica 1	299,80	Krapina	Krapina Grad
UKUPNO	7.659,09		

Izvor: HROTE (Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.), Izvještaj o postrojenjima po geografskoj poziciji, 2019.

Na datum 8. prosinca. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana⁹⁴) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW.

14.8.4. Male hidroelektrane

Sve se površinske vode u Krapinsko-zagorskoj županiji evakuiraju kroz dva sliva: rijeke Krapine i rijeke Sutle. Preostali dijelovi vodotoka koji izvire ili utječu u Krapinsko-zagorskoj županiji, a imaju ili mali protok ili mali geodetski pad, nisu u ovoj analizi uzeti u obzir. Rijeka Krapina izvire na jugoistočnim obroncima Ivančice i sakuplja brojne pritoke s južnih obronaka ove gore. Drugi dio pritoka dolazi sa sjeverne strane Medvednice. Rijeka izlazi iz Županije kod Velikog Trgovišća. Sliv rijeke Krapine ima slivno područje od 1.244 km², od čega na Krapinsko-zagorsku županiju otpada oko 730 km². Na vodomjernoj stanici Kupljenovo (slivno područje 1.150 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 12,0 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 1,12 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 153 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje dobru izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 27 % godišnje). Vodotok rijeke Krapine se može podijeliti u dva dijela, na gornji i donji tok. Gornji tok je karakteriziran relativno malim protocima pa se u ovom pregledu ovaj dio uzima do utoka rijeke Batine (Selnica, Batina i Bistrica), dok je donji tok preostali dio vodotoka do izlaska iz Krapinsko-zagorske županije. Pregled procijenjenog hidroenergetskog potencijala koji se odnosi na veće pritoke rijeke Krapine u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazan je u nastavku, pri čemu ukupni bruto potencijal sliva rijeke Krapine iznosi 16,2 GWh.

Tablica 158. Procijenjeni hidro energetski potencijali većih pritoka rijeke Krapine

	Slivna površina	Dužina	Geodetski pad	Relativni pad	Prosječni protok	Bruto potencijal
	km ²	km	m	%	m ³ /s	GWh
Krapina – gornji tok	90,9	10,17	18	1,77	1,87	0,25
Krapina – donji tok	640	11,43	11	0,96	5,2	1,2
Selnica	14,2	13,08	120	9,17	0,14	0,4
Batina	33,5	9,3	63	6,77	0,35	0,55
Reka	56,1	15,1	166,6	11,03	0,44	2
Velika Reka	75,2	19,64	194	9,88	0,55	2,3
Krapinica	129,8	30,84	257	8,33	1,37	3,1
Kosteljina	61	30,08	157	5,22	0,4	0,3
Horvatska	107,5	28,71	201	7	1,16	1,95
Bistrica	43,2	12,15	174	14,32	0,31	1,5
Žitomirka	40,4	7,25	219	30,21	0,3	1,8
Pinja	22,7	6,97	64	9,18	0,18	0,6
Toplički potok	148,3	4,97	20,5	4,12	0,35	0,25
UKUPNO	1462,8	199,69	1665,1	-	-	16,2

⁹⁴ popis svih proizvođača električne energije vidljiv je u Registru obnovljivih izvora energije

Rijeka Sutla izvire u Sloveniji sjeverozapadno od Đurmanca, a od mjesta Lupinjak čini granicu između Hrvatske i Slovenije. Slivno područje iznosi 590 km², od čega 133 km² na strani Republike Hrvatske i 457 km² na strani Republike Slovenije. Glavinu slivnog područja u Hrvatskoj čine sjeverni i zapadni obronci Maceljskog gorja. Iz ovog područja Sutla ima i lijeve pritoke Brezinu, Sutlišće i Skoritnu. S hidroenergetskog stajališta sva tri pritoka su nezanimljiva.

Za hidroenergetsko iskorištavanje zanimljiva je rijeka Sutla koja na gornjoj graničnoj točki ima kotu korita 247 m.n.v., a na izlasku iz Krapinsko-zagorske županije 150 m.n.m. U dužini granice od 73 km ima pad od 97 m, što znači da prosječni relativni geodetski pad graničnog poteza ove rijeke iznosi 1,27%. Na vodomjernoj stanici Zelenjak (slivno područje 455 km²) izmjeren je višegodišnji srednji protok od 7,31 m³/s. U mjernom razdoblju zabilježen je srednji minimalni protok od 0,859 m³/s, odnosno srednji maksimalni protok od 129 m³/s. Sama krivulja trajanja protoka, mjerena na ovoj vodomjernoj stanici pokazuje veliku izdašnost rijeke (više od srednjeg protoka 43 % godišnje). Temeljem ovih podataka može se procijeniti bruto hidroenergetski potencijal od oko 40 GWh.

Pri razmatranju energetske potencijala rijeke Sutle potrebno je naglasiti da se ista nalazi u posebnoj zaštiti kroz Nacionalnu ekološku mrežu te je predviđena kao dio europske mreže NATURA 2000 kao stanište rijetke i ugrožene faune. Također, na razmeđu je Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Stoga je prije planiranja izgradnje malih hidroelektrana na rijeci Sutli potrebno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode. Nadalje, još je 1980. godine pokrenut projekt regulacije rijeke Sutle, kako bi se smanjile opasnosti od poplava, riješila problematika vodoopskrbe i navodnjavanja poljoprivrednih površina te stvorili preduvjeti za razvoj slatkovodnog ribarstva i turizma. Korito rijeke Sutle je na većem dijelu toka obraslo gustim raslinjem, što uzrokuje formiranje „uskih grla“ koja kod velikih voda u Sutli uzrokuju brojna lokalna plavljenja. Također je prisutna i česta pojava erozija pokosa korita na krivinama, uslijed čega dolazi do značajnog meandriranja korita i šteta na okolnom zemljištu. Stoga je na srednjem toku rijeke, u blizini slovenskog mjesta Podčetrtek, te 1980. godine izgrađena brana Vonarje, visine 12 metara i duljine krune 120 metara, kojom je stvoreno umjetno akumulacijsko jezero duljine 6 km i površine 195 hektara. Nazvano je Sutlansko, odnosno Vonarsko jezero. Međutim, zbog tehničkih problema i onečišćenja vode, koje je prvenstveno bilo posljedica nepostojanja pročišćivača otpadnih voda, a rezultiralo je pojavom neugodnih mirisa i višekratnim pomorom ribe, jezero je 1988. godine ispražnjeno. Sada je ideja ponovnog formiranja jezera opet aktualna, a u sklopu europskog projekta FRISCO 2.1 provode je Direkcija za vode Republike Slovenije i Hrvatske vode. Plan je da se Sutlansko/Vonarsko jezero napuni do 2021. ili 2022. godine.

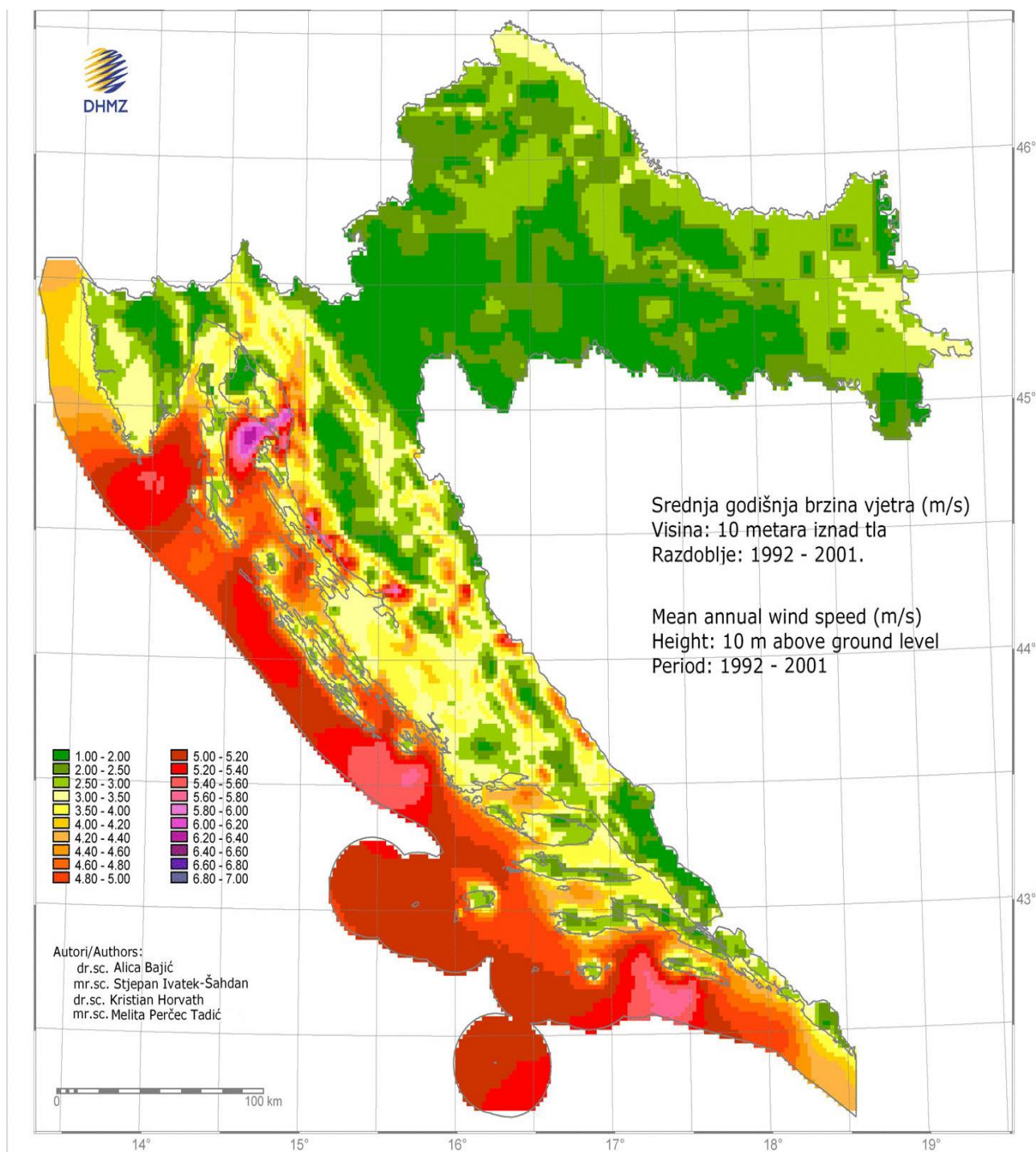
Nužna je temeljita sanacija gotovo 40 godina stare brane, što podrazumijeva obnovu njenih konstruktivnih elemenata, oštećenih betonskih dijelova objekata na brani, zamjenu metalnih ograda na objektima i pristupnom mostu, zamjenu dotrajale hidromehaničke opreme i opreme za manipulaciju zapornicama, zamjenu i dogradnju električnih instalacija i elektro opreme, zamjenu nadstrešnice i antikorozijsku zaštitu metalne konstrukcije pristupnog mosta.

U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. Takav katastar je nužno sačiniti ukoliko se želi sistematska i isplativa izgradnja malih hidroelektrana. S obzirom da se strategija o ovakvim objektima donosi na razini županija, Krapinsko-zagorska županija treba pokrenuti izradu katastra pozicija za male hidroelektrane. Po izradi katastra pozicija za male hidroelektrane, potrebno je pokrenuti postupak za izmjenu i dopunu postojećeg prostornog plana Županije i u njega unijeti potencijalne pozicije za male hidroelektrane definirane navedenim katastrom.

14.8.5. Vjetroelektrane

Atlas vjetra Hrvatske je osnova za procjenu energetske potencijala vjetra u Hrvatskoj. Prikazane su karte srednje godišnje brzine vjetra (m/s) i srednje godišnje gustoće snage vjetra (W/m²) na visinama 10 m i 80 m iznad tla. Prikazane brzina i gustoća snage vjetra rezultat su numeričkog modela atmosfere i predstavljaju prosječnu vrijednost u kvadratu mreže 2 km x 2 km. Lokalna brzina i gustoća snage vjetra na pojedinoj lokaciji može biti manja ili veća od prikazane prosječne vrijednosti kvadrata mreže. Na sljedećim slikama prikazane su srednje godišnje brzine vjetra na 10 i 80 metara iznad tla, kao i srednje godišnje gustoće snage također na 10 i 80 metara iznad tla.

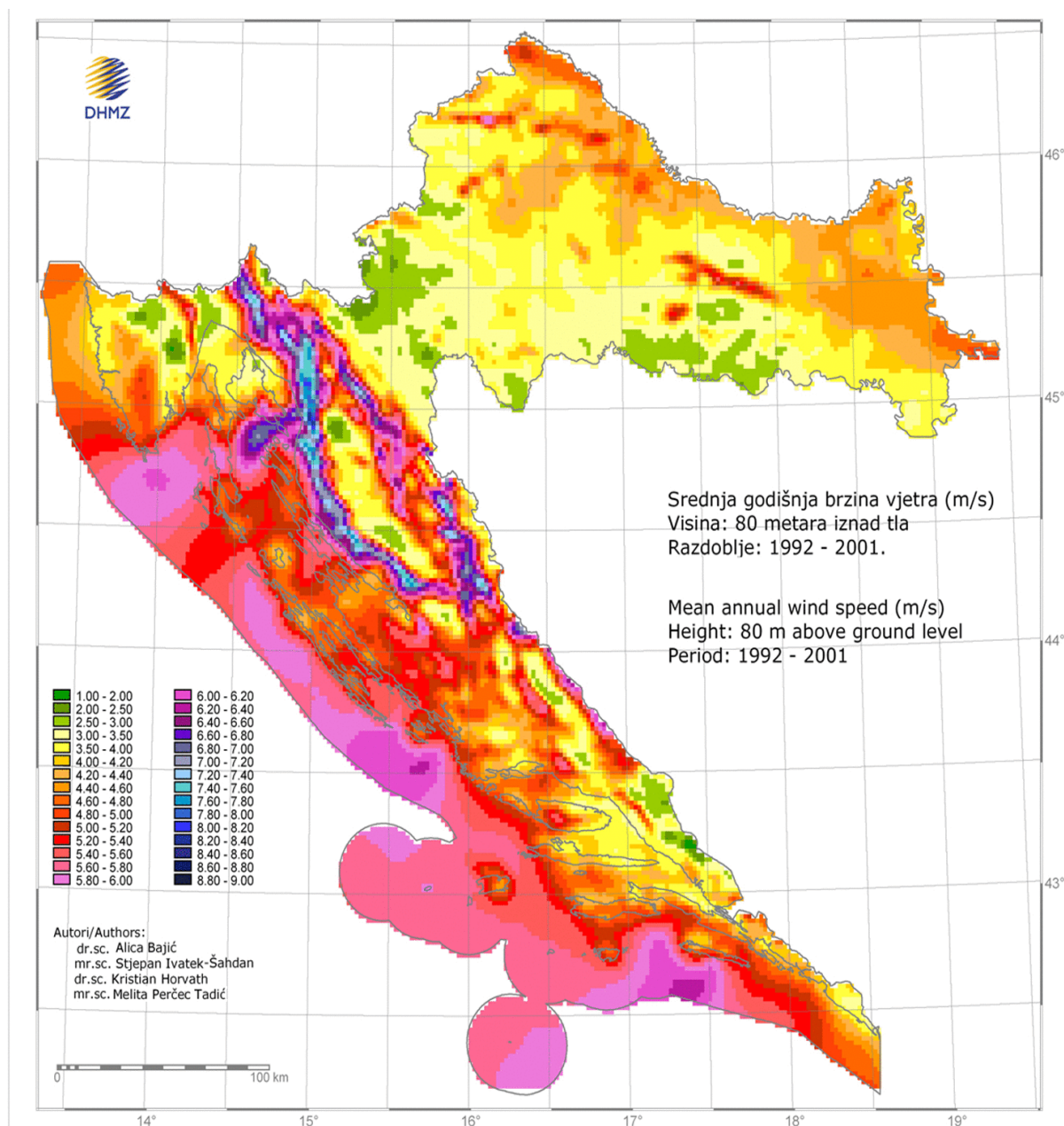
Slika 17. Srednja godišnja brzina vjetra na 10 metara iznad tla

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

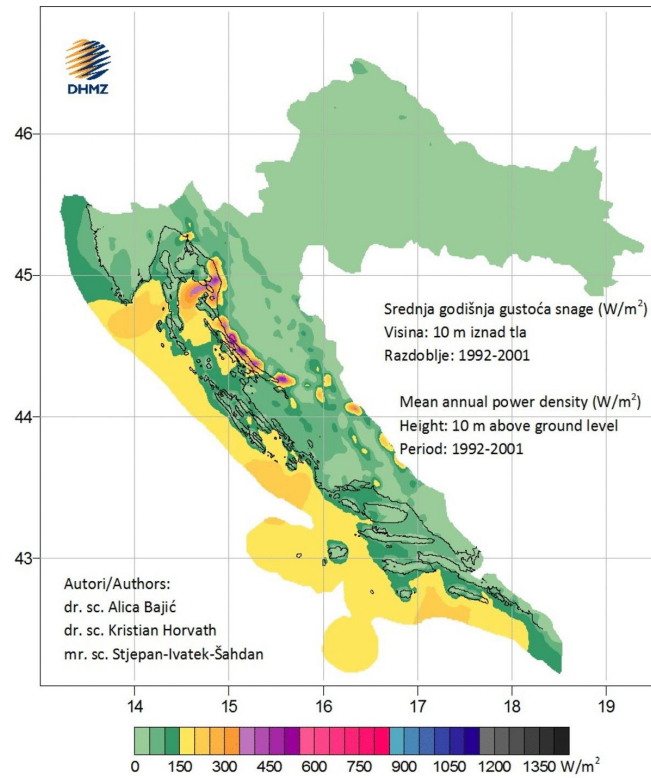

Slika 18. Srednja godišnja brzina vjetra na 80 metara iznad tla

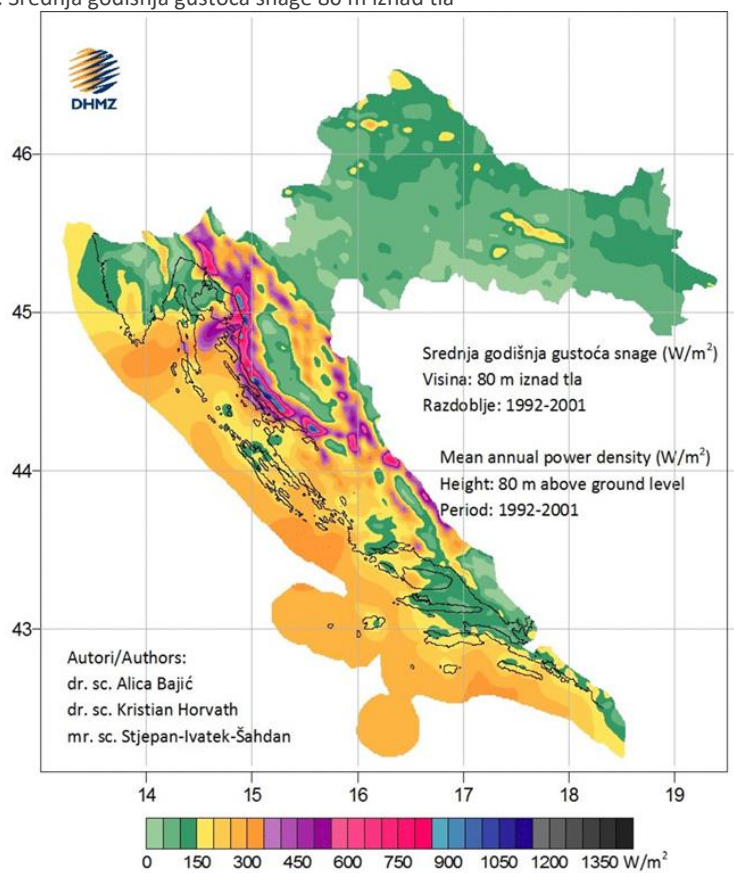
Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Slika 19. Srednja godišnja gustoća snage 10 m iznad tla

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Slika 20. Srednja godišnja gustoća snage 80 m iznad tla

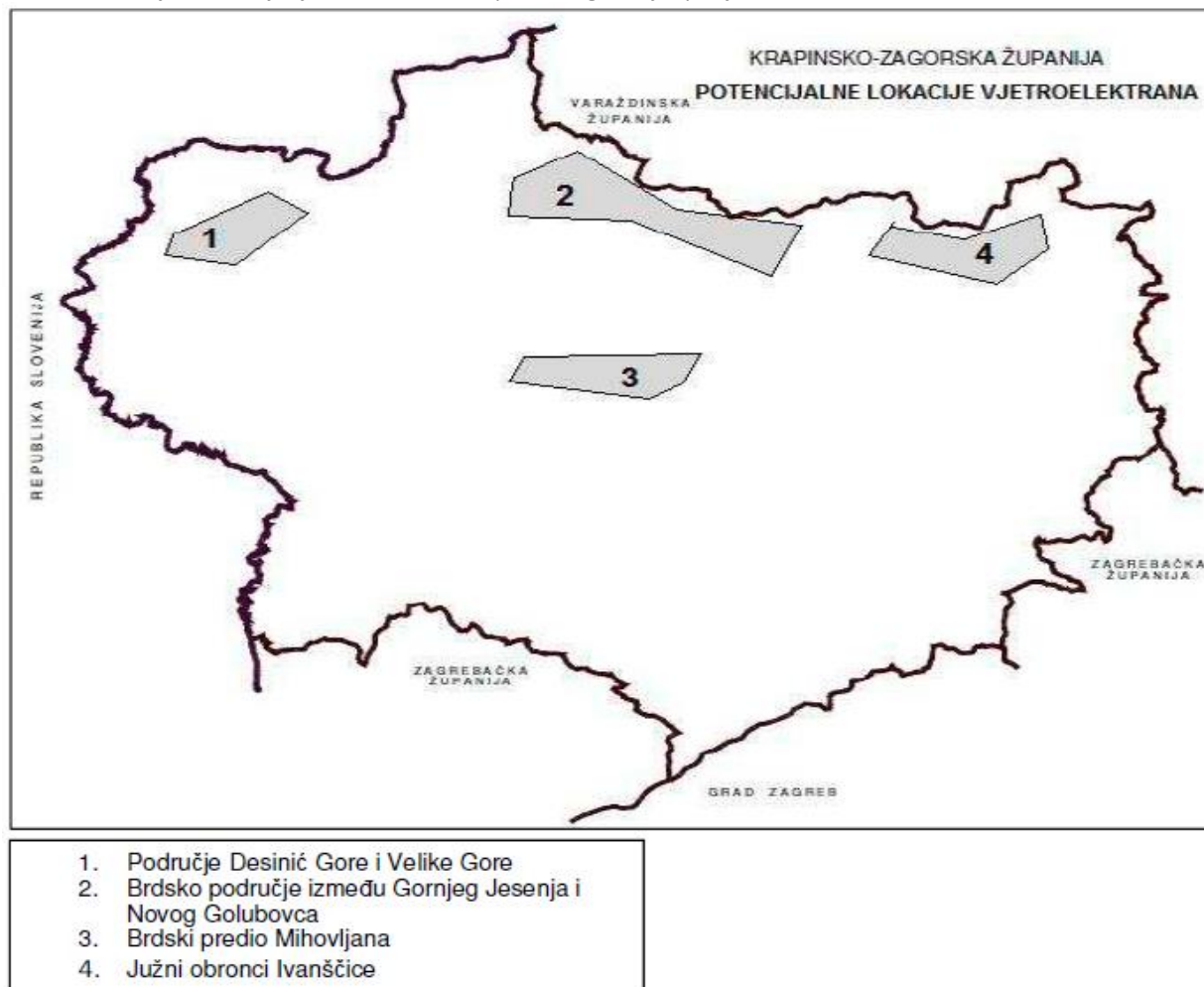

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2019.

Za analizu potencijalnih lokacija vjetroelektrana Županije potrebno je odabrati prostore u kojima se mogu očekivati ambijentalna povećanja brzine strujanja te mjesta gdje je trenje podloge i vjetra najmanje (vrhovi i sljemena blago zaobljenih brda; travnati, kultivirani ili slabo zarasli prostori; prostori u čijoj blizini nema izgrađenih objekata). S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Pregled potencijalnih lokacija vjetroelektrana, koje su određene na temelju snimke topografskih i satelitskih karata uz pretpostavku minimalne udaljenosti od 750 m od prvih naseljenih objekata, dan je na slici u nastavku. Uz navedene parametre, ove lokacije na maloj su udaljenosti od postojećih visokonaponskih mreža što ih čini vrlo pogodnima za eksploataciju.

Slika 21. Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: REGEA, 2016

14.8.6. Energetska učinkovitost

Energetska učinkovitost je nezaobilazni imperativ i pokazatelj stupnja tehnološkog, gospodarskog i socijalnog razvoja svakog društva. Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih županija koja je prepoznala prednosti energetske učinkovitosti i počela s aktivnim djelovanjem na vlastitom području te aktivno provodi proaktivnu energetska politiku. Također većina gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji prepoznala je važnost provođenja mjera energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva kao i u sustavima javne rasvjete. Samo od 2013. godine do kraja 2019. godine u projekte izgradnje, obnove zgrada i rekonstrukcije-škola, domova zdravlja, zgrada javne uprave i sl. Krapinsko-zagorska županija uložila je više od 70 milijuna kuna⁹⁵

Na prostoru jedinica lokalne samouprave izvršen je određeni broj intervencija na postojećoj i na izgradnji nove rasvjete, no ipak postoje i dalje mnoge instalacije koje ne zadovoljavaju osnovne kriterije i norme svjetlotehnike s velikim energetska

⁹⁵Godišnji plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za 2020. godinu (<http://www.kzz.hr/sadrzaj/novosti/godisnji-plan-energetske-ucinkovitosti2020/Godisnji%20plan%20EnU%20KZZ%202020.pdf>)

potencijalom ušteda koji će biti moguće ostvariti tijekom njihove rekonstrukcije ili izgradnje. U 2020. godini realiziran je strateški projekt NEWLIGHT-Masterplan javne rasvjete Krapinsko-zagorske županije iz programa ELENA u suradnji s jedinicama lokalne samouprave. Cilj projekta je rekonstrukcija i gradnja energetske održive i ekološki prihvatljive javne rasvjete na području Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije. Kroz ovaj projekt na području Krapinsko-zagorske županije promijenjeno je 8000 rasvjetnih tijela, a emisija CO² smanjena je za 700 tona na godišnjoj razini. Projekt Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije Newlight osvojio je nagradu za najbolji EU projekt u kategoriji Doprinos lokalnoj i regionalnoj zajednici.

Godine 2011. Krapinsko-zagorska županija započela je veliki projekt ulaganja u energetske učinkovitost osnovnih škola ukupne vrijednosti 10 milijuna kuna koji je podupirala Europska investicijska banka s 1,5 milijuna kuna bespovratnih sredstava uz uvjet ostvarenja minimalnih energetske ušteda od 30 % i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na ukupno 10 osnovnih škola izvršeni su brojni radovi (zamjena vanjske stolarije, izgradnja toplinske ovojnice, izolacija stropa prema negrijanom tavanu, rekonstrukcija kotlovnice te pilot projekt ugradnje geotermalne dizalice topline za grijanje). U 2020. godini s energetske obnovom zgrade OŠ Konjščina završen je ciklus energetske obnove škola ukupne vrijednosti 63,3 milijuna kuna (OŠ i SŠ u Konjščini, OŠ Pregrada, Hum na Sutli, Zabok, Gornja Stubica, Kumrovec, Đurmanec i Srednja škola Bedekovčina). Ukupna vrijednost tih radova u svih devet škola je bila gotovo 63,3 milijuna kuna, dok je od tog iznosa Županija izdvojila nešto više od 14 milijuna kuna. Za naredno razdoblje Županija je predvidjela sredstva za još dvije škole; za cjelovitu obnovu OŠ Marija Bistrica u vrijednosti od oko 11,2 milijuna kuna te Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, gdje bi energetska obnova škole koštala oko 9 milijuna kuna.

U 2018. godini izrađen je dokument Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije čiji je osnovni cilj prikazati potencijale i potrebe izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije projekata energetske obnove zgrada te dati smjernice održivog načina upravljanja zgradama te analizirati modele financiranja potreba u razdobljima do 2030. i 2050. godine.

Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti, Krapinsko-zagorska županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/2018, 25/2020, 41/2021), na način da donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti. Akcijski plan fokusiran je na sektor zgradarstva, odnosno na javne ustanove Krapinsko-zagorske županije zato što je to jedini sektor energetske potrošnje na koji županija ima izravan utjecaj. Na razini tih provedbenih dokumenata predlaže se daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetske ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

U nadležnosti Krapinsko-zagorske županije nalazi se 163⁹⁶ zgrada javne namjene uglavnom građene između 1941. i 1987. godine, a manji je dio novije izvedbe, odnosno građene od 1988. godine na dalje. Prema javnoj namjeni zgrade se dijele na zdravstvene ustanove, školske ustanove i ostale ustanove⁹⁷. Prema namjeni vidljivo je da najveći udio (58 %) čini podsektor obrazovanja. Izračun referentne energetske potrošnje temelji se na podacima iz Nacionalnog informacijskog sustava za gospodarenje energijom (ISGE sustava)⁹⁸ kroz koji se od 2013. godine sustavno prati energetska potrošnja za sve zgrade u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije te njenih proračunskih i izvanproračunskih korisnika na način da se na mjesečnoj bazi unose podaci sa računa o potrošnji energenata. Ukupna prosječna godišnja potrošnja energije u navedenim ustanovama u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. Europska unija postavila je dugoročni cilj smanjenja emisija CO₂ iz sektora zgradarstva 80 – 95 % do 2050. godine. Stoga je nužno i s aspekta ekološke i s aspekta financijske održivosti dugoročno planirati i osigurati provedbu mjera povećanja energetske učinkovitosti. Sukladno trendovima u gradnji i zatečenom stanju zgrada, može se zaključiti kako danas zgrade troše velike količine energije za grijanje, hlađenje i unutarnju rasvjetu, a sve kao rezultat relativno loših fizikalnih svojstava zgrada te smanjenog ulaganja u cjelovitu obnovu fonda zgrada. Analizirajući razdoblje od 2013. do 2017. godine, ukupni godišnji troškovi za energente kreću se oko 20 milijuna kn (s PDV-om). Kao energent za proizvodnju energije u javnim ustanovama prednjači prirodni plin. Iako fosilna goriva i dalje imaju prvenstvo kao energenti za proizvodnju energije (99,6 % u ukupnoj potrošnji energije), prisutan je i trend povećanja korištenja biomase, posebno drvenih peleta (tablica 145). Udio obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije iznosi oko 0,66 %. Opći, konstrukcijski i energetske podaci te podaci o neposrednoj mjesečnoj potrošnji energije i vode za svaku zgradu javnog sektora vode se u Nacionalnom informacijskom sustavu za gospodarenje energijom (ISGE sustav).

---

⁹⁶Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. (http://kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/programi-planovi-enu/KZZ_Akcijski_plan_EnU_2020_2022.pdf)

⁹⁷Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

⁹⁸ISGE je računalna aplikacija za praćenje i analizu potrošnje energije u zgradama javnog sektora koju vodi Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama, a u koju se za Krapinsko-zagorsku županiju od 2013. godine unose opći, konstrukcijski i energetske podaci te podaci o neposrednoj potrošnji energije i/vode za svaku zgradu javnog sektora na mjesečnoj razini.

Tablica 159. Godišnja potrošnja energije (GWh) u javnim ustanovama Krapinsko-zagorske županije za referentno razdoblje (2013. – 2017.)

Naziv energenta						
Godina	Prirodni plin	Električna energija	Ukapljeni naftni plin	Biomasa-peleti	Biomasa- drva za ogrjev	Ukupno
2013.	27,49	7,98	0	0	0,09	35,56
2014.	21,71	8,07	0	0	0,06	29,84
2015.	25,42	8,55	0,01	0,06	0,10	34,14
2016.	26,51	8,86	0,01	0,13	0,07	35,59
2017.	26,29	8,86	0	0,15	0,07	35,37

Izvor: Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

Energetskom analizom neposredne potrošnje energije Krapinsko-zagorske županije u sektoru zgradarstva za razdoblje 2016. – 2018. godine određena je ukupna godišnja potrošnja energije koja u prosjeku iznosi 36.527.362,59 kWh te ukupna prosječna godišnja potrošnja energije po pojedinom podsektoru (tablica 146).

Tablica 160. Prikaz neposredne prosječne godišnje potrošnje energije u sektoru zgradarstva po pojedinim podsektorima za razdoblje 2016. – 2018. godina

	Zdravstvene ustanove	Školske ustanove	Ostale javne ustanove	Ukupno zgradarstvo
Potrošnja energije (kWh)	18.443.978,07	17.718.906,82	364.477,70	36.527.362,59

Izvor: Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. (http://kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/programi-planovi-enu/KZZ_Akcijski_plan_EnU_2020_2022.pdf)

Iz prikazane analize energetske potrošnje za razdoblje 2016. – 2018. godina vidljivo je da je najveći potrošač energije podsektor zdravstvenih ustanova s neposrednom prosječnom godišnjom potrošnjom od 18.443.978,07 kWh što čini udio od 50,49 % u ukupnoj potrošnji, zatim ga slijedi podsektor školskih ustanova sa 17.718.906,82 kWh (48,51 %) te naposljetku podsektor ostalih javnih ustanova sa 364.477,70 kWh (1,00 %). Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin ima daleko najveći udio u neposrednoj potrošnji energije u sektoru zgradarstva Krapinsko-zagorske županije, što je i očekivano uzevši u obzir visoku razinu plinifikacije na području Županije.

Prema Godišnjem planu energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije izračun ušteta u 2019. godini temelji se na analizi mjera energetske učinkovitosti definiranih u Godišnjem planu. Očekivani okvirni cilj ušteta energije u neposrednoj potrošnji energije Krapinsko-zagorske županije za 2019. godinu iznosio je 2.272.171,88 kWh. Ukupno ostvarene energetske uštete na području Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini uslijed provedbe svih mjera iznose 1.289.676,19 kWh. Do ove razlike došlo je uslijed ne završetka radova cjelovite obnove na dva osnovnoškolska objekta čiji radovi su bili u tijeku tijekom 2019. godine te su radovi dovršeni u 2020. godini.

Dugoročni ciljevi energetske ušteta Akcijskog plana energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020. – 2022. godine su: uštete u potrošnji energije u iznosu od 10.971.950,72 kWh, i smanjenje emisija CO₂ u iznosu od 3.925,16 tona.

Procijenjene okvirne potrebe izgradnje i dogradnje zgrada javne namjene su: 2 školske dvorane, 5 dogradnja postojećih škola (pedagoški standard), 2 regionalna centra izvrsnosti, 2 veće dogradnje specijalnih bolnica i 1 centar za hitnu medicinsku službu⁹⁹. U skladu s postavljenim ciljevima do 2030. godine, u novoizgrađenim ili dograđenim zgradama javne namjene potrebno je postići minimalni udio OIE od 80 %. U tu svrhu potrebno je predvidjeti ugradnju kotlovnica na biomasu ili primjenu geotermalnih dizalica topline, mehaničku ventilaciju s rekuperacijom te unutarnju rasvjetu s LED izvorima svjetlosti. Ukupni troškovi kapitalnih investicija dogradnje i izgradnje novih zgrada do 2030. godine iznose oko 420 milijuna kn (s PDV-om). Investicija je procijenjena temeljem specifičnih troškova gradnje prema zahtjevima Tehničkog propisa za veliku rekonstrukciju uz pretpostavku specifičnog troška od oko 10.500 kn/m² (s PDV-om) neto grijane površine (trošak uključuje gradnju, unutarnje opremanje te uređenje okoliša). Prema Dugoročnom programu izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije ukupno za izgradnju, dogradnju, energetske obnovu te opremanje zgrada potrebno je planirati oko 1,4 milijarde kn (s PDV-om) do 2050. godine. Navedeni iznos ne uključuje operativne troškove kao ni troškove investicijskog održavanja.

⁹⁹ Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije, Krapina, studeni 2018.

Glavni problemi kod prijave i provedbe projekata obnovljivih izvora energije i mjera energetske učinkovitosti jesu neriješeni imovinsko-pravni odnosi. Nužno je u narednom razdoblju provesti daljnje postupke legalizacije objekata i upisa vlasništva. Također u sljedećem razdoblju bit će potrebno pokrenuti sustavnu izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju fonda zgrada primarno u svrhu dosezanja pedagoškog i nisko energetske standarda gradnje. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Energetska obnova objekata javnih ustanova uz građevinske zahvate podrazumijeva i rekonstrukciju kotlovnica na biomasu ili primjenu geotermalnih dizalica topline, mehaničku ventilaciju s rekuperacijom te rekonstrukciju unutarnje rasvjete. Procjena ukupnih ulaganja u razdoblje do 2050. godine za projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. U financijskom smislu, potrebna su značajna sredstva te su kao glavni izvor financiranja predviđeni strukturni fondovi, ali i novi inovativni oblici financiranja poput ugovora o energetske učinku, javno-privatnog partnerstva i slično. Samo kombiniranjem privatnog kapitala i bespovratnih sredstava EU strukturnih i investicijskih fondova omogućit će se niži ukupni trošak financiranja odnosno razina naknade za javne naručitelje za usluge energetske obnove, ali i izgradnje, i dogradnje čime se Krapinsko-zagorskoj županiji, povrh postojećih, ne bi stvorili dodatni proračunski izdaci za provedbu kapitalnih projekata.

14.9. Sigurnost stanovništva i izloženost klimatskim promjenama i prirodnim rizicima

Operativne snage sustava civilne zaštite su svi prikladni i raspoloživi resursi operativnih snaga koji su namijenjeni provođenju mjera civilne zaštite. Operativne snage vatrogastva, Hrvatske gorske službe spašavanja i Hrvatskog Crvenog križa su temeljne operativne snage u sustavu civilne zaštite koje posjeduju spremnost na žurno i kvalitetno operativno djelovanje u provođenju mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite.

Posljedice klimatskih promjena osjećaju se u svim dijelovima svijeta. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. U nekim regijama sve češće dolazi do ekstremnih vremenskih uvjeta i kiša, dok se u drugima javljaju sve intenzivniji toplinski valovi i suše. Očekuje se da će u narednim desetljećima ti učinci biti još intenzivniji. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama. U oluji Teodor, koja je zahvatila i Krapinsko-zagorsku županiju, evidentirano je 174 intervencija i to na području gradova i općina Bedekovčina, Budinščina, Đurmanec, Hrašćina, Hum na Sutli, Konjšćina, Krapina, Krapinske Toplice, Lobar, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Oroslavje, Petrovsko, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Zabok, Zlatar, Zlatar Bistrica. Od toga, najveći broj intervencija se odnosi na ispušavanje vode iz stanova i podruma obiteljskih kuća, stambenih objekata, poslovnih objekata, trafostanice u Krapini, ustanova poput gradske knjižnice u Zlataru, zgrade Specijalne policije u Zlataru, štice zgrada Županijskog suda u Zlataru, evakuirana osnovna škola u Zlataru te je sanirano krovšte OŠ. Augusta Cesarca u Krapini. Spašavane su osobe iz prevrnutog autobusa u Đurmancu, evakuirane ugrožene osobe iz osobnih vozila opkoljenih vodom u Vučaku i Andraševcu te su sanirana krovšta na obiteljskim kućama i gospodarskim zgradama. Izrađivani su zečji nasipi kako bi se čim više spriječio prodor vode i umanjila šteta na objektima i materijalnim dobrima. Na području 19 jedinica lokalne samouprave bile su intervencije i sudjelovala su 32 dobrovoljna vatrogasna društva odnosno, oko 250 dobrovoljnih i 60 profesionalnih vatrogasaca. U srpnju 2019. godine jako olujno nevrijeme također je pogodilo dijelove područja Krapinsko-zagorske županije. Prema izvješću Županijskog centra zbog jakog olujnog nevremena, zaprimljeno je 70-ak dojava o raskrivenim kućama kojima je vjetar odnio krov te srušenim električnim stupovima i stablima. Najviše dojava zaprimljeno je s područja Pregrade, Desinića, Petrovskog, Đurmanca, Krapinskih Toplica, Škarićeva, Sv. Križa Začretja, Zagorskih Sela i Huma na Sutli. Također posljedice oluje Teodor iz 2013. godine i posljedice oluje Rea iz 2019. godine i danas su vidljive na području Parka prirode Medvednica.

Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnenom dijelu Hrvatske. Pojava tuče procijenjena je kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Na području Krapinsko-zagorske županije u posljednjih par godina evidentirano je sve više šteta na voćnjacima i vinogradima kao posljedice tuče.

Dokument „Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije“ uz prijatne uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijatne od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije, gradova i općina.

14.9.1. Klizišta

Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se najmanje, 29 klizišta, nalazi uz gospodarske objekte. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta prikazane su u tablici u nastavku. Prema podacima Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave.

Tablica 161. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta, travanj 2018.

Jedinica lokalne samouprave	Broj klizišta
Pregrada	35
Marija Bistrica	24
Krapinske Toplice	21
Zagorska Sela	18
Donja Stubica	17
Bedekovčina	16
Gornja Stubica	15
Lobor	14
Jesenje	14
Klanjec	14
Petrovsko	13

Izvor: Podaci jedinica lokalne samouprave, travanj 2018.

Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju klizišta Krapinske Toplice, Tuheljske Toplice, Donje Jesenje i Gornji Macelj, kao i projekt sanacije klizišta Velinci. Također, u fazi projektiranja nalaze se projekti sanacije klizišta u Bruši, Humu Stubičkom, Donjoj Selnici, Globočecu, Klenovcu Humskom te radovi na sanaciji klizišta u Vojnocu Loborskom. U tijeku su i radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Maclju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu.

U srpnju 2019. godine potpisan je ugovor o sufinanciranju sanacije klizišta. Ukupno je potpisano 60 ugovora o sufinanciranju sanacije klizišta ukupne vrijednosti 54,9 milijuna kuna, od čega 32,4 milijuna kuna sufinanciraju Hrvatske vode. S područja Krapinsko-zagorske županije ugovore je potpisalo 14 općina i 3 grada. Za sanaciju šest klizišta na županijskim cestama potpisan je ugovor u vrijednosti od 5.237.000,00 kuna.

14.9.2. Potresi

Potres je iznenadna i kratkotrajna vibracija tla uzrokovana urušavanjem stijena (urušni potres), magmatskom aktivnošću ili tektonskim poremećajima u litosferi i dijelom u Zemljinu plaštu. Elementarna je nepogoda uzrokovana prirodnim događajem koji predstavlja jedan od najrazornijih uzroka stradavanja ljudi i uništenja materijalnih dobara. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Potrese nije moguće predvidjeti, a postoji vjerojatnost da se dogode u bilo kojem trenutku. Posljedice pojave jakog potresa mogu obuhvatiti oštećenja ili rušenja svih vrsta postojećih građevina. Pažnju je potrebno usmjeriti na stambene zgrade, vrijednu kulturno-spomeničku baštinu, objekte od posebne važnosti (primjerice bolnice) i industrijske objekte, te kritične točke prometne i komunalne infrastrukture. Pojava potresa povezana je sa značajnom izravnom i neizravnom štetom na imovini, uz opasnost od ozljeda i mogućeg gubitka ljudskih života. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima.

U 2020. godini područje Krapinsko-zagorske županije pogodilo je nekoliko potresa čiji je epicentar bio u blizini grada Zagreba. Potres magnitude 5.5 po Richteru koji je pogodio zagrebačko područje 22. ožujka 2020. te naknadni potresi koji su uslijedili nakon njega, na području Krapinsko-zagorske županije najteže su pogodili područje grada Donja Stubica i općine Gornja Stubica, gdje je više obitelji moralo napustiti svoje domove zbog nastalih oštećenja. Potres je ostavio znatne posljedice i na području općine Marija Bistrica, a ukupna procijenjena šteta od potresa premašila je iznos od 73,5 milijuna kuna. Za ove jedinice lokalne

samouprave župan Krapinsko-zagorske županije donio je Odluku o proglašenju prirodne nepogode uslijed potresa budući da su nastale velike materijalne štete na stambenim, gospodarskim, sakralnim i kulturnim objektima. Nakon uzastopnih potresa krajem 2020. i početkom 2021. godine, Odluka o proglašenju prirodne nepogodne donesena je i za općine Krapinske Toplice, Kumrovec, Tuhelj, Sveti Križ Začretje, Desinić, Bedekovčina, Marija Bistrica, Lohor, Mače te grad Klanjec. Temeljem Odluke o provedbi popisa štete na nepokretnim kulturnim dobrima prouzročene potresom u Gradu Zagrebu i okolici koju je u travnju donijelo Ministarstvo kulture i medija, obavljen je popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite.

Na temelju Odluke o određivanju i provođenju hitnih mjera zaštite na kulturnim dobrima na potresu pogođenom području i njihovom financiranju, Ministarstvo kulture i medija financirat će i provesti hitne mjere zaštite na oštećenim kulturnim dobrima stradalom u katastrofalnom potresu 29. prosinca 2020. godine s epicentrom u Petrinji, a koji je pogodio područje središnje i sjeverne Hrvatske. Potres je pogodio područje 9 županija, među kojima je i Krapinsko-zagorska županija. Hitne mjere zaštite prihvatljiv su trošak za Fond solidarnosti Europske unije te će Ministarstvo podnijeti zahtjev za njegovo namirenje. Popis za kulturna dobra na području Krapinsko-zagorske županije prikazan je u tablici u nastavku. Prema prikazanim podacima, hitne mjere zaštite provest će se za 32 kulturna dobra u ukupnom iznosu od 5.603.750,00 kuna.

Tablica 162. Popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite na području Krapinsko-zagorske županije

Red. br.	Naselje	Naziv kulturnog dobra	Iznos hitnih mjera zaštite (kn)
1.	Desinić, Hum Košnički	Dvor Veliki tabor – Palas	30.000,00
2.	Hrašćina, Trgovišće	Kapela Majke Božje Žalosne	100.000,00
3.	Hum na Sutli, Prišlin	Župna crkva sv. Petra	50.000,00
4.	Donja Stubica	Župna crkva Presvetog Trojstva	455.000,00
5.	Gornje Jesenje	Župna crkva sv. Ivana Krstitelja	250.000,00
6.	Klanjec	Župna crkva Navještenja Blažene Djevice Marije i franjevački samostan	652.500,00
7.	Konjščina	Župni dvor	80.000,00
8.	Krapina, Velika Ves	Dvorac Kulmer	1.260.000,00
9.	Krapinske Toplice, Lovreča Sela	Kapela sv. Jurja	100.000,00
10.	Kumrovec	Upravna zgrada Muzeja Staro selo Kumrovec	20.000,00
11.	Kumrovec	Zgrada stare škole	30.000,00
12.	Lohor	Dvorac Lohor	200.000,00
13.	Mače, Veliki Komor	Kapela sv. Benedikta	150.000,00
14.	Pregrada, Gornja Plemenščina	Kapela sv. Ane	56.250,00
15.	Pregrada, Kostel	Župna crkva sv. Mirka (Emerika)	30.000,00
16.	Pregrada, Kostel	Kapela Trpećeg Isusa	40.000,00
17.	Pregrada, Kostel	Stari župni dvor	50.000,00
18.	Pregrada	Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	100.000,00
19.	Pregrada, Vrhi Pregradski	Kapela Sv. Leonarda	100.000,00
20.	Sveti Križ Začretje, Klupci	Kapela Blažene Djevice Marije	100.000,00
21.	Sveti Križ Začretje	Župna crkva sv. Križa	100.000,00
22.	Sveti Križ Začretje	Župni dvor	150.000,00
23.	Tuhelj, Lenišće	Kapela sv. Margarete	100.000,00
24.	Tuhelj	Kapela sv. Josipa	50.000,00
25.	Tuhelj	Župna crkva Uznesenja BDM	150.000,00
26.	Tuhelj	Župni dvor	50.000,00
27.	Strmec	Kapela Blažene Djevice Marije	230.000,00
28.	Veliko Trgovišće, Velika Erpenja	Crkva Sv. Tri kralja	100.000,00
29.	Veliko Trgovišće	Župna crkva Majke Božje od sedam žalosti	300.000,00
30.	Zagorska Sela, Ivanić Miljanski	Kapela sv. Ivana Evanđeliste	20.000,00
31.	Zagorska Sela	Župna crkva sv. Katarine	100.000,00
32.	Zlatar, Belec	Župna crkva Majke Božje Snježne	400.000,00
UKUPNO			5.603.750,00

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, Odluka o određivanju i provođenju hitnih mjera zaštite na kulturnom dobrima na potresa području i njihovu financiranju,

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Bivša Emka	2500 m ²	Grad Pregrada
Bivši OKIROTO	4023 m ²	Grad Pregrada
OPĆINA BEDEKOVČINA		
RENOVA KAMENOLOM, Vojnić Breg	13.814 m ²	Općina Bedekovčina
Wienerberger – Ilovac d.o.o., Karlovac („Tondach“)	191.212,62 m ²	Općina Bedekovčina
OPĆINA ZAGORSKA SELA		
Govedičevo – Zagorska Sela	15900 m ²	Općina Zagorska Sela
GRAD ZLATAR		
Vojni kompleks na Ivanščici	327 m ² zgrada mješovite uporabe, 332 m ² zgrada mješovite uporabe, 20 m ² pomoćna zgrada	Grad Zlatar
GRAD KLANJEC		
Bestal d.o.o.	2.450	Grad Klanjec
OPĆINA KRAPINSKE TOPLICE		
Proizvodna hala	1.500 + 1.600 terena	Općina Krapinske Toplice
OPĆINA DESINIĆ		
TEP pogon Desinić	1.515	Općina Desinić
GRAD DONJA STUBICA		
Božić Frasinov	700	Grad Donja Stubica
OPĆINA KONJŠČINA		
Stara škola u Gornjoj Konjščini	zemljište ukupno površine – 7.446 m ² (2070 čhv), objekt površine 445,76 m ² , dvorište 1.475 m ²	Općina Konjščina
OPĆINA VELIKO TRGOVIŠĆE		
Škofina	nema podataka	Općina Veliko Trgovišće
FERO ERO	poslovni prostor 220 m ² + skladište 400 m ² + skladište 1.300 m ²	Općina Veliko Trgovišće
TL Tome Lučić d.o.o. u stečaju	1.373	Općina Veliko Trgovišće
ALBA M.S. d.o.o. u stečaju	proizvodni prostor – pržionica kave - 1500 m ²	Općina Veliko Trgovišće
P.E.Z. AGRO ZAGORJE u stečaju	proizvodni prostor – klanje životinja i prerada mesa - 916 m ²	Općina Veliko Trgovišće
OPĆINA SVETI KRIŽ ZAČRETJE		
Termotehnika	320 uredski prostor + 1.440 skladište i proizvodni dio	Općina Sveti Križ Začretje
Hala unutar tvornice TEP-a	5.400 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Bivši poslovni prostor tvrtke GEO JET	1100 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Nedovršeni poslovni prostor u vlasništvu GEO OPREME CIGLENEČKI	1400 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
Fingar	250 m ²	Općina Sveti Križ Začretje
GRAD ZABOK		
Građevinsko zemljište na području bivše moto kros staze Vučak	površina zemljišta 44.656 m ²	Grad Zabok

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Industrijska hala u centru Zaboka – bivši Zivtex	objekt 4.101 m ² + okućnica 1.552 m ²	Grad Zabok
Društveno-kulturni centar Re-GENERATOR	Neto površina 2.195,90 m ² bruto površina 2.683,00 m ²	Grad Zabok
GRAD KRAPINA		
Bivša Krapinska tekstilna industrija u sjevernom dijelu Grada Krapine (dio hala se koristi)	Površina zemljišta cca 25 000 m ²	Krapina (naselje Žutnica)
Zapuštena poslovna zgrada u Krapini, Magistratska 13 (unutar povijesne urbanističke cjeline) - vlasništvo Grada	Površina zemljišta 688 m ²	Krapina
Zapušteno kupalište Šemničke toplice	Površina zemljišta 14.731 m ²	Krapina (Donja Šemnica)
Hala u vl. Jedinstvo d.d. (zgrada djelomično prazna, a dio se koristi)	n/a	Krapina
Zapuštena zgrada bivšeg zadružnog doma Škarićevo	Površina zemljišta 1410 m ² Zgrada tlocrtne površine 447 m ²	Krapina (Škarićevo)
OPĆINA MARIJA BISTRICA		
Poduzetnička zona Marija Bistrica 1 (bivši pogon tvornice Termomehanika)	46 640 m ²	Općina Marija Bistrica
GRAD OROSLAVJE		
Naselje Mokrice, k.o. mokrice 1287/2	0,21 ha	Grad Oroslavje
Park obitelji Prpića 13; k.č. broj 1530, 1531 k.o. Oroslavje	2,46 ha	Grad Oroslavje
OPĆINA BUDINŠČINA		
Krapinica – proizvodna hala i vanjski prostor bivši DEA KOLOR	6000 m ²	Općina Budinščina
Gotalovec – proizvodna hala i vanjski prostor ELMECH	23000 m ²	Općina Budinščina
OPĆINA MAČE		
zapuštena farma u vlasništvu Benčić Ankice i Benčić Stjepana, Mače 29b	4254 m ²	Općina Mače
zapuštena farma u vlasništvu Klarić Branke, Veliki Bukovec 4, Mače	2931 m ²	Općina Mače
zapušteni kompleks Sutinskih toplica u vlasništvu UTP Ivančica	cca 4150 m ²	Općina Mače
OPĆINA JESENJE		
Hala u Donjem Jesenju	360 m ²	Općina Jesenje
Kamenolom u Donjem Jesenju	20360 m ²	Općina Jesenje
OPĆINA HUM NA SUTLI		
Spomen dom „Orešje“	448 čhv	Općina Hum na Sutli
OPĆINA LOBOR		
Upravna zgrada stare Ciglane – Vinipotok	230 m ²	Općina Lobor
Kamenolom – Šudrana	4400 m ²	Općina Lobor
OPĆINA GORNJA STUBICA		
Bivši pogon MAVINI – Salar	908 m ² poslovnog prostora, 900 m ² građevinskog zemljišta	Općina Gornja Stubica
OPĆINA KRALJEVEC NA SUTLI		
Pogon mesne industrije Gorup	5000 m ²	Općina Kraljevec n/s

Prostor – naziv	Veličina hale/ poslovnog prostora/ lokacije u m ²	Naziv JLS gdje se nalazi hala/poslovni prostor
Zemljište u radnoj zoni	54.000 m ²	Općina Kraljevec n/s

Izvor: Općine i gradovi KZŽ-a, Zagorska razvojna agencija, 2019.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, nastavno na najavu koncem 2018. godine, tijekom ožujka 2020. godine stvorilo je pretpostavke za početak unosa podataka u Registar *brownfield* područja, a Zavodu za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije dodijelilo je status ovlaštenog korisnika i administratora korisnika za Županiju. Registar je zamišljen kao mjesto u kojem će se uspostaviti evidencija *brownfield* područja u cilju njihove inventarizacije i vrednovanja, a kasnije i praćenja stanja, kao preduvjeta za eventualna buduća ulaganja radi prenamjene ili revitalizacije takvih područja, sve u skladu s usmjerenjima iz Strategije prostornog razvoja RH („Narodne novine“ broj 106/17): „Projekti/Aktivnosti _ Izrada *Brownfield* registra u okviru ISPU-a“ kao jedinstvenog i javno dostupnog preglednika podataka o područjima planiranima za urbanu preobrazbu, s precizno utvrđenim modelom podataka o pojedinom području.

Strategija ukazuje na postojanje značajnih prostora koji se više ne koriste i ne mogu se koristiti na dosadašnji način te ocjenjuje da je potrebno, poštujući prostorne značajke i realne potrebe, spriječiti njihovu daljnju devastaciju, provesti urbanu preobrazbu i privesti ih novoj namjeni. Kako su navedeni prostori dio izgrađenih dijelova naselja, ali nisu više njihov funkcionalni dio, Strategija ih prepoznaje kao tzv. preskočene prostore odnosno *brownfield* zone i ocjenjuje da većinu tih prostora karakterizira atraktivnost njihova položaja u urbanom tkivu, veličina zemljišta, prometna dostupnost te visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. Strategijom se nadalje ocjenjuje da neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji ograničavaju mogućnosti i opseg prenamjene pojedinih građevina ili sklopova, visina potrebnih ulaganja, nužnost izrade ili izmjene postojeće prostorno-planske dokumentacije, nemogućnost vremenskog planiranja realizacije zahvata, a u pojedinim slučajevima režimi zaštite kulturne baštine te prostore čine neprivačnim potencijalnim investitorima.

U okviru Strategije kao prostore navedenih karakteristika posebice se apostrofira napuštene vojne komplekse, napuštene komplekse velikih industrijskih proizvođača te napuštene ugostiteljsko-turističke prostore odnosno navodi:

1. napušteni vojni kompleksi su postali, osobito u gradovima, značajan prostorni resurs, pri čemu važeća zakonska regulativa omogućuje jedinicama lokalne samouprave da ih koriste za rješavanje potreba javne namjene (Zakon o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“ 94/13 i 18/16))
2. tijekom procesa pretvorbe i privatizacije 90-ih godina 20. stoljeća započeti su procesi restrukturiranja velikih industrijskih proizvođača tijekom kojih su pojedini sektori ili upravne jedinice ranijih poduzeća postali samostalna trgovačka društva kojima je diobom pripao i odgovarajući dio nekretnina te se otvaranjem gospodarskih zona izvan naselja, dio proizvodnih pogona izmještaja iz gradova i dosadašnji prostor oslobađa za novo, drukčije korištenje, no dio ostaje na dosadašnjim lokacijama i postupno propada.
3. napušteni ugostiteljsko-turistički prostori su posljedica propadanja ranijih turističko-ugostiteljskih poduzeća te zatečenih neriješenih imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama. Okolnosti koje dodatno umanjuju njihovu prihvatljivost za nova ulaganja dugotrajno su zapuštanje i devastacija, visoki troškovi obnove ili uklanjanja te činjenica da zemljište koje zauzimaju, u procesu pretvorbe i privatizacije, često nije bilo uključeno u imovinu vlasnika zgrada te je time pravo raspolaganja njime dodatni trošak.
4. u nešto manjoj mjeri prepoznati su napušteni objekti stambene i poslovne namjene, komunalni objekti, prostori nekadašnjih brodogradilišta i industrijskih luka te napuštena eksploatacijska polja na rubnim područjima naselja ili izvan njih

Za potrebe dogovora o daljnjim aktivnostima i definiranju lokacija za upis u Registar, a u skladu s aplikacijom *Brownfield* registra, izrađena je Excel tablica s prikazom podataka koje je potrebno unijeti za pojedinu lokaciju te je upućen dopis u kolovožu 2020. godine svim jedinicama lokalne samouprave za potrebe kreiranja registra za *brownfield* područja na području Krapinsko-zagorske županije.

14.11. Vojni objekti

Vojni objekt na vrhu Ivanščice u vlasništvu je MORH-a. Trenutno nije u funkciji i smatra se nerentabilnim. Objekt se nalazi pod ingerencijom Ureda državne uprave za upravljanje imovinom. Zemljište na kojem je sagrađen vojni objekt u postupku je povrata imovine. Bivša vojarna u Stubičkoj Slatini od 2009. godine dodijeljena je na korištenje Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Riječ je o više od 180.000 četvornih metara zemljišta s pratećim objektima koje će ubuduće za svoje potrebe koristiti vatrogasci te je izrađena projektna dokumentacija za Vatrogasni centar za obuku vatrogasaca. Na području Grada Orosavlja nalazi se objekt bivše Vojne baza Kaniža. Baza se prostire na 60.768 m², a trenutno je zapušteno i napušteno područje. Budući da je vlasnik objekta

Republika Hrvatska, Grad je zainteresiran da se objekt prenese u njegovo vlasništvo ili da dobije dugoročno pravo korištenja i upravljanja ovim objektom.

Zaključak

U razdoblju 2011. – 2017. KZŽ je ostvario je pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15.8 %. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil). Osim ulaganja u opremu i infrastrukturu, kontinuirano podizanje svijesti i educiranje svih građana (urbanog i ruralnog stanovništva te svih dobnih skupina) o važnosti recikliranja neizostavno je ukoliko se pozitivni trendovi žele nastaviti i u narednom razdoblju.

Podaci o zalihama obnovljive podzemne vode ukazuju na negativan trend smanjenja količina vode iako se, zbog nedostatnih istraživanja, dobar dio takvih informacija bazira na procjenama. U KZŽ-u najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubici vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Iz tog je razloga u postojećim i novim vodoopskrbnim sustavima od prijekog interesa formiranje stručne službe koja će biti opremljena uređajima i instrumentima za mjerenje, kontrolu, opažanje i saniranje kvarova, odnosno gubitaka vode u vodoopskrbnim objektima. Što su gubici vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (npr. raste cijene električne energije) pa je time borba protiv gubitaka još opravdanija.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne se vode ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlozi tome su njihov premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji pročišćavanje voda provodi se na svega četiri lokacije, u Krapinskim Toplicama (I faza-mehaničko pročišćavanje), Kumrovcu (mehaničko i biološko pročišćavanje), Tuhelj (mehaničko i biološko pročišćavanje) te Humu na Sutli (mehaničko i biološko pročišćavanje). Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije.

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ-u plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ-a prirodni plin je energent s najnižom cijenom. S obzirom na takvo stanje, postojeći prijedlozi za unaprijeđenje opskrbe plinom uključuju proširivanje plinske distribucijske mreže na pojedinim prostorima, u skladu s prostornim planovima pojedinih područja. Nadalje, osobitu pažnju valja pridati održavanju postojećeg sustava i to posebice kroz daljnju zamjenu postojećeg sustava novim i dugotrajnijim materijalima i opremom. Kako bi se moglo adekvatno sagledati mogućnosti plinifikacije preostalih područja, valja ustanoviti osnovne tehničko-ekonomske preduvjete.

Najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u Krapinsko-zagorskoj županiji je drvna (šumska) biomasa. Po pitanju geotermalne energije i njenih potencijala, sustavi koji su trenutno u funkciji ne iskorištavaju puni potencijal, već se topla voda ispušta u vodotok ili u kanalizaciju. Vrlo povoljni insolacijski i klimatski uvjeti Krapinsko-zagorske županije u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe, naročito u zimskom razdoblju, jamče veliki solarni tehnički potencijal. U Republici Hrvatskoj, pa tako ni u Krapinsko-zagorskoj županiji, ne postoji katastar pozicija za male hidroelektrane temeljem kojega bi se mogle izabirati pozicije i obrađivati podaci za određenu hidroelektranu. S obzirom na indikativne i preliminarne ocjene, potencijali energije vjetra u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno su manji u odnosu na prostore priobalnih županija.

Krapinsko-zagorska županija jedna je od prvih prepoznala prednosti energetske učinkovitosti te kontinuirano provodi proaktivnu energetske politiku. Fond zgrada javne namjene bitan je dio sektora zgradarstva gdje lokalna, regionalna i nacionalna vlast u maniri dobrog gospodara preuzima aktivnu ulogu u primjeni i realizaciji mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Krapinsko-zagorska županija upravlja sa 163 zgrada ukupne površine oko 230.000 m². Postojeća energetska potrošnja zgrada javne namjene iznosi oko 36 GWh što uzrokuje emisije CO₂ u atmosferu od oko 7.600 tona. U postojećem fondu zgrada leži veliki potencijal za energetske uštede zbog tradicionalnih načina građenja budući da su zgrade građene s minimalnom ili gotovo nikakvom toplinskom izolacijom, nedovoljno održavane u prošlosti, postavljeni su novi zahtjevi za zgrade, a na raspolaganju su nove tehnologije i materijali. Dugoročni je cilj Krapinsko-zagorske županije na području energetske učinkovitosti provedba projekata izgradnje, energetske obnove, dogradnje i rekonstrukcije zgrada javne namjene prema GOEZ standardu. Procjena ukupnih ulaganja za razdoblje do 2050. godine za daljnje projekte dogradnje, izgradnje i energetske obnove, uključujući i trošak pripreme projekata i održavanja zgrada iznosi 1,5 milijardi kn. S obzirom na nemogućnosti dostizanja zahtijevanih pedagoških, energetskih i funkcionalnih standarda škola, domova zdravlja ili upravnih zgrada javne namjene u uvjetima fiskalnih i proračunskih ograničenja bit će potrebno razmatranje alternativnih izvora financiranja. U okviru dokumenta Dugoročnog programa izgradnje i obnove fonda zgrada Krapinsko-zagorske županije detaljno je razrađen i predložen model implementacije projekata javno-privatnim partnerstvom. Kontinuirano planiranje na području energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske

županija provodi sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti te donosi trogodišnje i godišnje akcijske planove energetske učinkovitosti u kojima se predlažu daljnje detaljno planiranje u ovisnosti s jedne strane o potencijalima energetske ušteda te s druge strane o mogućnostima zatvaranja financijske konstrukcije mjera.

Dokument „Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije“ uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor Županije kao i za sigurnost stanovništva. Navedene prijetnje su sve više izraženije zbog posljedica klimatskih promjena koje negativno utječu na stanovništvo te na lokalna gospodarstva. Krapinsko-zagorska županija bila je u više navrata izložena olujama te su zabilježene štete nastale olujom Teodor (2013. godine) te oluje Rea iz 2019. godine. Osim posljedica koju uzrokuju oluje, zabilježene su i štete na poljoprivrednim gospodarstvima uslijed tuča. Klizišta i odroni posljednjih godina ugrožavaju sve više stambenih i gospodarskih objekata u Hrvatskoj. Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta Republike Hrvatske nalazi se u KZŽ-u. Klizišta na prometnicama KZŽ-a stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. U Republici Hrvatskoj, a tako ni u KZŽ-u, potencijalna klizišta nisu mapirana. Navedeno rezultira nepredvidivim aktivacijama potencijalnih klizišta i značajnijom opasnošću po život i zdravlje ljudi. Uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla, među prirodne rizike i prijetnje od kojih postoji veliki rizik za KZŽ ubrajaju se potresi, poplave te epidemije i pandemije. Katastrofe uzrokovane potresima karakterizira brz nastanak, a događaju se bez prethodnog upozorenja. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava ne može izbjeći, ali se rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera. Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Sutla se gotovo cijelom duljinom toka pri pojavi visokih voda izliva iz korita i plavi okolne, uglavnom poljoprivredne, površine. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj i nepokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i sl. Kao glavni uzročnik epidemije i pandemije navodi virus influence, akutne zarazne bolesti s izraženim brzim širenjem i visokim brojem oboljelih. U slučajevima pojave novih vrsta virusa predviđa se značajno veće obolijevanje stanovništva. Pretpostavlja se povećanje stope bolovanja radno aktivnog stanovništva te veći stupanj komplikacija i smrtnih slučajeva kod ranjivih skupina. Pojava epidemija i pandemija nema direktan utjecaj na kritičnu infrastrukturu, no sa sobom nosi rizik od šteta po ekonomiju i društvo.

Većinu *brownfield* područja, osobito onih u urbanim područjima, karakterizira atraktivnost njihova položaja, veličina zemljišta, prometna dostupnost te često visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. S druge strane, *brownfield* lokacije predstavljaju neiskorišteni prostorni potencijal i što su duže izvan uporabe, veći će biti i troškovi obnove. Optimalno gospodarenje *brownfield* lokacijama u KZŽ-u nije postignuto zbog nepostojanja *Brownfield* registra. Podaci kojima se sada raspolaže su šturi te ne daju potpunu sliku mogućnosti niti omogućuju planiranje prenamjene prostora tj. ulaganja. Od osobitog značaja za ulaganje objekti su vojne namjene. U skladu s trendom prepuštanja neperspektivnih vojnih objekata jedinicama regionalne i lokalne samouprave u svrhu njihove revitalizacije potrebno je detaljnije razmotriti njihov razvojni i turistički potencijal.

15. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM

15.1. Ključni dionici upravljanja razvojem Krapinsko-zagorske županije

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, NN 123/2017, NN 118/2018), županije su nositelji planiranja razvoja na svojem području. Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 123/17 i 98/19), županije su ustrojene radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnog) interesa. U samoupravni djelokrug poslova koje županija obavlja ubrajaju se poslovi od područnoga (regionalnog) značaja, što se osobito odnosi na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prostornu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola te drugih akata vezanih uz gradnju i provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikog grada, kao i ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Krapinsko-zagorska županija upravlja razvojem na svom području. Ustrojstvo i djelokrug rada upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije uređeno je Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Krapinsko-zagorske županije. Upravna tijela Krapinsko-zagorske županije čine Ured župana, Služba za unutarnju reviziju te 9 upravnih odjela: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za financije i proračun, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku branitelje, civilno društvo i mlade, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove, Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove te Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove. Upravni odjeli obavljaju upravne i stručne poslove iz samoupravnog djelokruga poslova županije, čime su izravno uključeni u planiranje i provedbu razvojne politike županije. Izvršno tijelo Krapinsko-zagorske županije je župan, a Županijska skupština predstavničko tijelo građana Županije koje donosi akte u okviru prava i dužnosti Županije te obavlja poslove u skladu sa zakonom i Statutom Krapinsko-zagorske županije.

Uz županiju u upravljanje razvojem KZZ-a snažno je uključena **Zagorska razvojna agencija**. Osnovana je 2006. kao društvo s ograničenom odgovornošću koja će obavljati poslove regionalnog koordinatora određenog Zakonom o regionalnom razvoju te poslove poduzetničke potporne institucije za područje čitave Krapinsko-zagorske županije. Sukladno izmjenama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske iz 2017. godine, temeljem kojih poslove regionalnog koordinatora mogu obavljati isključivo razvojne agencije osnovane kao javne ustanove, Krapinsko-zagorska županija pristupila je postupku „diobe“ Zagorske razvojne agencije d.o.o. na javnu ustanovu Zagorska razvojna agencija te Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. koji nastavlja djelovati i obavljati poslove poduzetničke potporne institucije. Zagorska razvojna agencija nastavlja djelovati kao regionalni koordinator s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja na razini područne (regionalne) samouprave. Kao akreditirani regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija obavlja između ostalog sljedeće poslove:

- izrada Plana razvoja županije i drugih strateških razvojnih dokumenata te njihovih provedbenih dokumenata;
- pružanje stručne pomoći u pripremi i provedbi programa potpore i razvojnih projekata od interesa za razvoj županije;
- praćenje stanja projekata svih korisnika s područja županije u središnjem elektroničkom registru razvojnih projekata te
- provedba i izvještavanje o provedbi županijske razvojne strategije (Plana razvoja).

Temeljem Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (NN 42/2018) kojom je uređen način ustrojavanja, sadržaj i vođenje Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (u daljnjem tekstu: Registar projekata), na razini regionalnog koordinatora – Zagorske razvojne agencije imenovane su dvije osobe za upis projektnih ideja i razvojnih projekata županije i županijskih institucija. Za realizaciju uspostave Registra projekata u svakoj općini/gradu su imenovane 2 osobe – lokalni koordinatori te su tako za područje KZZ-a ukupno imenovane 64 osobe. Lokalni koordinator je pravna ili fizička osoba koju je općinski načelnik ili gradonačelnik kao predstavnik jedinice lokalne samouprave odredio za obavljanje i koordinaciju poslova strateškog planiranja na razini jedinice lokalne samouprave.

Uz Zagorsku razvojnu agenciju, u upravljanje razvojem i provedbu razvojne politike KZZ-a uključene su i sljedeće institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač¹⁰⁰: spomenuti Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije, REGEA – Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije. Razvojem turizma upravlja Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije čiji su osnivač njezini članovi, odnosno, turističke zajednice općina, gradova, mjesta i područja u KZZ-u.

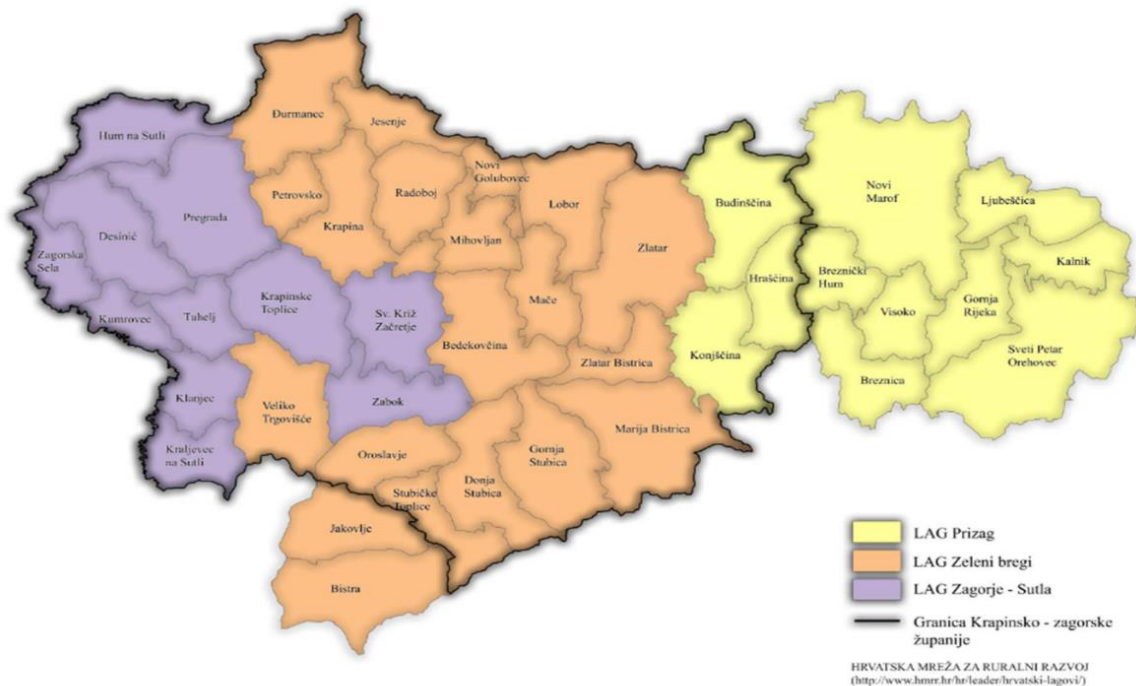
¹⁰⁰ Županija je suosnivač Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske.

U svom djelovanju, dionici razvoja KZŽ-a vode se sljedećim strateškim dokumentima na razini Krapinsko-zagorske županije:

- važeća Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2020. godine
- Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016. – 2025.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.
- Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije od 2019. do 2025.
- Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
- Akcijski plan implementacije Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
- Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije
- Dugoročni program izgradnje i obnove fonda zgrada KZŽ-a
- Aktualni Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije.

Osim županijskih institucija, važni dionici u upravljanju razvojem u KZŽ-u su i 3 lokalne akcijske grupe: LAG Prizag¹⁰¹, LAG Zagorje – Sutla i LAG Zeleni Bregi. Uloga LAG-ova u upravljanju razvojem usmjerena je na poticanje lokalnog ruralnog razvoja područja koja LAG-ovi obuhvaćaju, prema ciljevima i prioritetima definiranim u lokalnoj razvojnoj strategiji pojedinog LAG-a. Lokalne razvojne strategije LAG-ova važeće su do kraja 2020. godine. LAG-ovi su u okviru podmjere 19.2 Provedba operacija unutar CLLD strategije, a temeljem izrađenih lokalnih razvojnih strategija dobili na raspolaganje¹⁰² sredstva iz Programa ruralnog razvoja RH, za koja raspisuju natječaje za korisnike s područja LAG-a.

Slika 22. Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije

U upravljanje razvojem na području KZŽ-a uključeni su i ostali lokalni dionici, prije svega, jedinice lokalne samouprave na području KZŽ-a (7 gradova i 25 općina), a čiji se razvojni planovi usklađuju sa županijskim Planom razvoja.

¹⁰¹ LAG Prizag je međužupanijski LAG te osim djela Krapinsko-zagorske županije obuhvaća i dio prostora Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije.

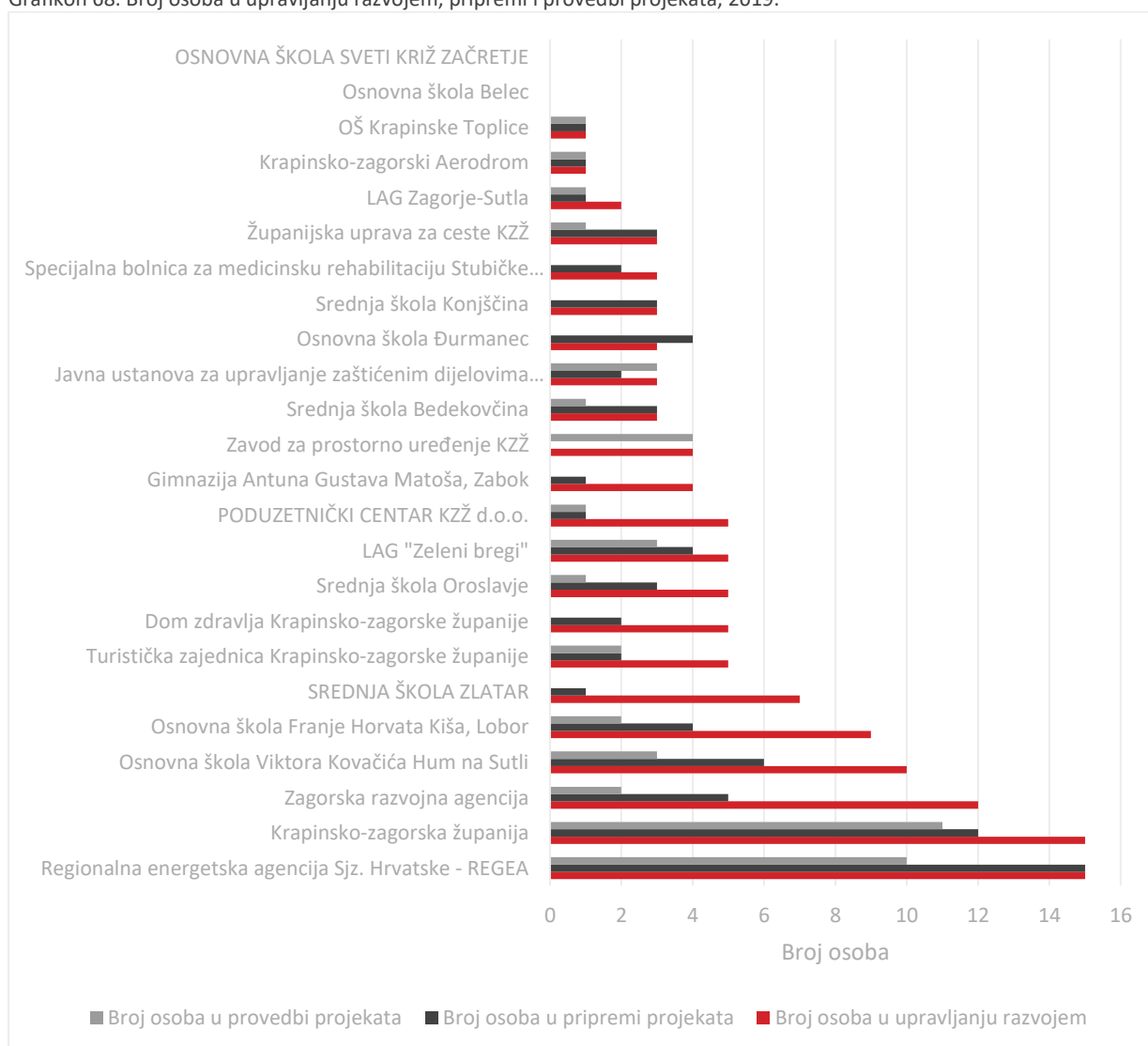
¹⁰² LAG Zeleni bregi je do listopada 2019. godine proveo 2 natječaja na kojima je za 52 projekta na LAG razini odobreno 6.618.497,00 kn. LAG Zagorje-Sutla je do listopada 2019. godine provelo 3 natječaja na kojima su na LAG razini odobrena 33 projekta u vrijednosti 778.771,17 €.

15.2. Analiza kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ-a

Kako bi se utvrdili kapaciteti za upravljanje razvojem, u listopadu 2019. godine provedeno je istraživanje putem anketnog upitnika. Upitnikom je bila obuhvaćena Krapinsko-zagorska županija, institucije kojima je županija osnivač ili suosnivač, LAG-ovi te obrazovne i zdravstvene institucije. Pitanja su se odnosila na ulogu ispitanika u upravljanju razvojem, broj osoba – zaposlenika koji imaju iskustva u pripremi i provedbi projekata i upravljanju razvojem, iskustvo u izradi te praćenju i provedbi strateških dokumenta, izradi financijskih planova i budžeta, poznavanju postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te izradi studija izvedivosti.

Analizom odgovora utvrđeno je da ispitanici kao svoju ulogu u upravljanju razvojem navode pripremu i provedbu razvojnih projekata te pružanje potpore drugim dionicima u pripremi i provedbi razvojnih projekata. U instituciji/organizaciji prosječno 5 osoba sudjeluje u upravljanju razvojem. Očekivano, s obzirom na djelokrug rada i ključne aktivnosti, najveći broj osoba s relevantnim iskustvom u upravljanju razvojem imaju Krapinsko-zagorska županija (15 osoba), Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA (15 osoba), Zagorska razvojna agencija (12 osoba), dok se od ostalih izdvaja Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli (10 osoba).

Grafikon 68. Broj osoba u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata, 2019.

Izvor: Anketni upitnik, obrada autora, 2019. godina

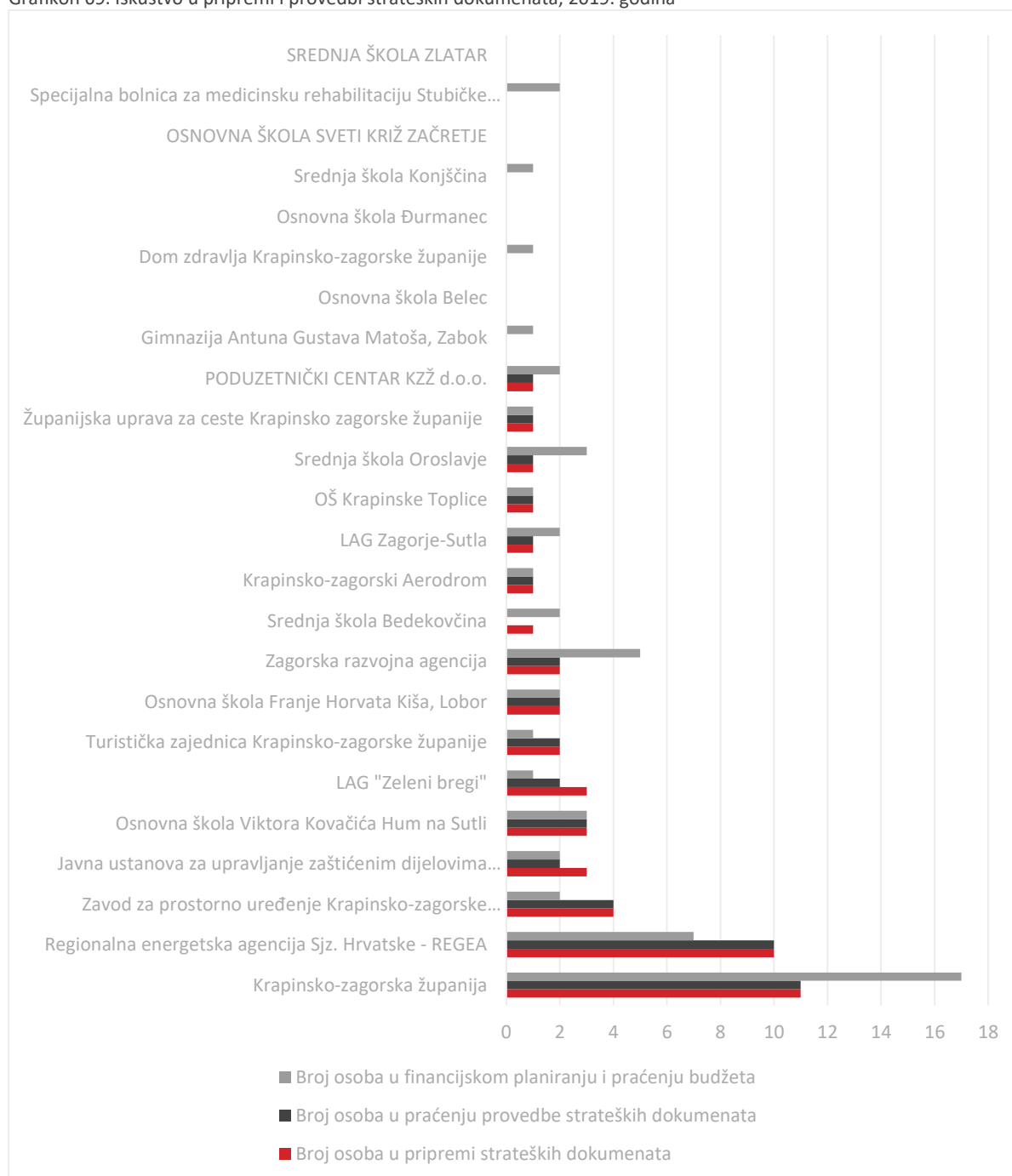
Generalno, više osoba po instituciji/organizaciji ima iskustva u pripremi razvojnih projekata (relevantno iskustvo u pripremi najmanje 2 projekta) – u prosjeku 3 osobe, u odnosu na provedbu projekata (relevantno iskustvo u provedbi najmanje 2 projekta) – u prosjeku 2 osobe. Najveći broj osoba koje imaju iskustvo u pripremi i provedbi projekata imaju Krapinsko-zagorska županija,

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA i Zagorska razvojna agencija, a značajnije se još izdvajaju škole i LAG-ovi.

Značajno manje osoba po instituciji/organizaciji ima relevantno iskustvo u pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata na lokalnoj, županijskoj ili nacionalnoj razini. Relevantno iskustvo u pripremi najmanje 1 dokumenta u prosjeku imaju 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 11 osoba), a nešto manje u praćenju provedbe – u prosjeku manje od 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 11 osoba). Nešto je značajnije prethodno iskustvo u financijskom planiranju i praćenju budžeta na razini institucije/organizacije (aktivna uključenost u izradu i praćenje najmanje 2 financijska plana), gdje su evidentirane u prosjeku 2 osobe po instituciji (najviše u Krapinsko-zagorskoj županiji – 17 osoba).

Grafikon 69. Iskustvo u pripremi i provedbi strateških dokumenata, 2019. godina

Izvor: Anketni upitnik, obrada autora, 2019. godina

Druga relevantna iskustva kao što su poznavanje postupaka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu te prethodno iskustvo u izradi studija izvedivosti još su manje zastupljena. Aktivno iskustvo uključenosti u izradu najmanje 2 postupka procjene utjecaja projekta na okoliš i ekološku mrežu imaju osobe iz 9 institucija (najviše iz Krapinsko-zagorske županije – 3 osobe). Aktivnu uključenost u izradu najmanje 2 studije izvedivosti / analize troškova i koristi imaju osobe iz 8 institucija (najviše iz Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA-e – 5 osoba).

Rezultati istraživanja su u skladu s dosadašnjim opažanjima s terena gdje je evidentno da su se posljednjih godina znanja i iskustva u pripremi projekata značajno povećala u odnosu na pretpristupno razdoblje. Međutim, još uvijek manji broj osoba ima iskustva u provedbi projekata. Razlog tome djelomično leži u činjenici da korisnici EU projekata u provedbi često koriste vanjske resurse za provedbu istih – poduzetničke potporne institucije ili konzultante. Iskustva u strateškom i financijskom planiranju su očekivano manja s obzirom da su ista, osim kod regionalnog koordinатора i ostalih poduzetničkih potpornih institucija te kod županije, primarno vezana za planiranje na razini same organizacije.

15.3. Korištenje europskih fondova

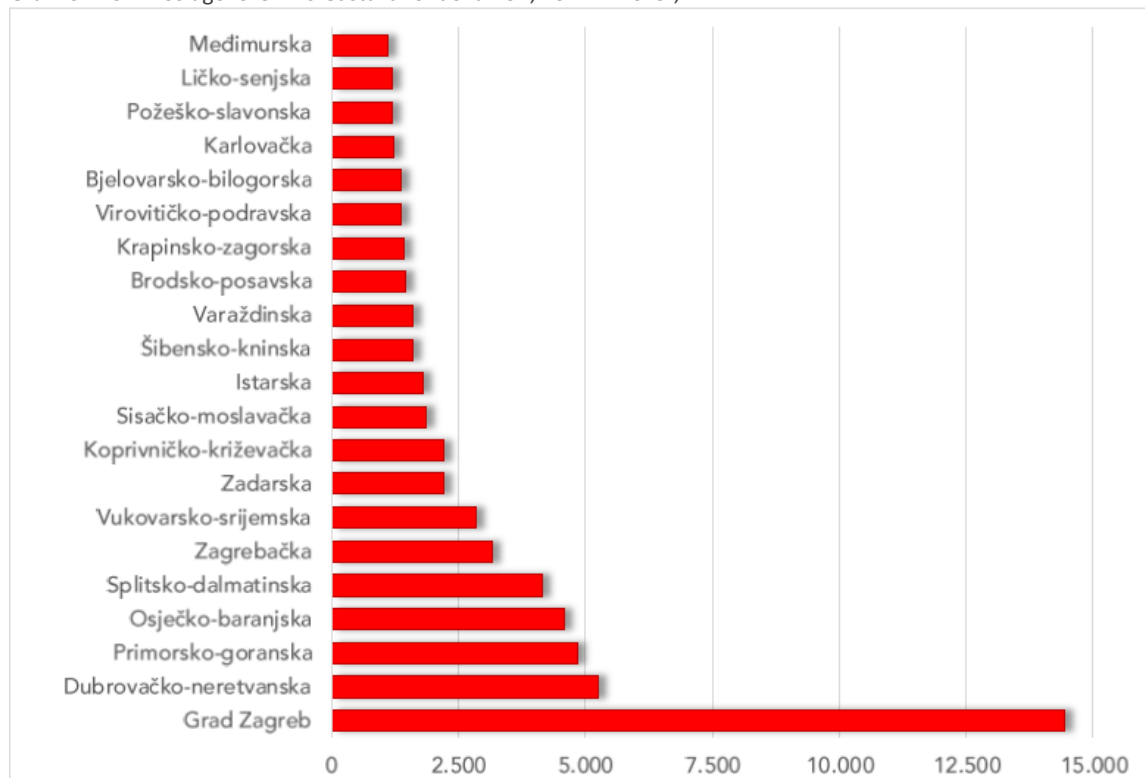
Uloga EU fondova u ukupnom ekonomskom razvoju vrlo je velika, kako za nacionalnu razinu tako i za Krapinsko-Zagorsku županiju. Korištenje sredstava EU fondova dalo je u posljednje tri godine i na nacionalnoj razini i na razini županija znatan doprinos gospodarskom rastu (HGK, lipanj 2020.). Kao korisnici fondova EU pojavljuju se jedinice lokalne i regionalne samouprave, razvojne agencije, organizacije civilnog društva, poslovni subjekti, interesna udruženja, obrazovne institucije i drugi. Interes potencijalnih korisnika s područja Krapinsko-zagorske županije je svake godine sve veći. Zagorska razvojna agencija, kao regionalni koordinatore, provodi sustavne edukacije potencijalnih korisnika za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz EU sredstava što se pozitivno odrazilo na razvoj kapaciteta te vjerojatno ima utjecaj na uspješnost u korištenju EU sredstava.

Rezultati korištenja EU fondova za 2017., 2018. i 2019. godinu najbolje se mogu sagledati iz pregleda Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU koji sadrži ukupno ugovorene iznose bespovratnih sredstava za projekte koji se provode u pojedinim županijama za 2017., 2018, 2019.¹⁰³ uz napomenu da iznosi za prethodne godine po županijama nisu dostupni i bili su gotovo zanemarivi (HOK, lipanj 2020.). Izvještaj se odnosi na projekte koji se provode na području samo jedne županije, dok projekti koji se provode na području nekoliko županija ili na području cijele Hrvatske nisu prikazani.

---

¹⁰³ Izvor podataka: Izvještaj MRRFEU (dostupno na: <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>)

Grafikon 70. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU*, 2017. – 2019., mil. HRK

Izvor: Županije i fondovi EU: Ugovorena sredstva i projekti po županijama, projekt Slavonija, Baranja i Srijem, HGK, Zagreb, lipanj 2020

* Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Europski fond za ruralni razvoj

Na nacionalnoj razini ukupan je kumulativni iznos ugovorenih EU projekata (zbroy sredstava ugovorenih po pojedinim županijama) iznosio 61,2 milijarde kuna. Najveći se iznos ugovorenih sredstava fondova EU (14,4 milijarde kn) odnosio na Grad Zagreb, čije gospodarstvo čini oko trećinu cjelokupnog hrvatskog gospodarstva. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU za Krapinsko-zagorsku županiju iznosio je oko 1,8 milijardi kn prema podacima iz grafikona HGK-a te se nalazi na 15. mjestu. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika (HOK, lipanj 2020.).

Detaljni rezultati korištenja EU fondova Krapinsko-zagorske županije za 2017., 2018. i 2019. godinu prikazani su u nastavku analizom dostupnih izvješća MRRFEU objavljenih na njihovim službenim stranicama.

Tablica 164. Pregled ugovorenih EU sredstava za KZZ prema pojedinom operativnom programu za 2017. – 2019. godina

Naziv programa	Ukupno ugovoreno na nacionalnoj razini	Ukupno ugovoreno za projekte u KZZ-u	Udio KZZ-a u iznosu ugovorenog na nacionalnoj razini	Mjesto na rang ljestvici županija
OPKK 2017.	16.6 mlrd. kn	415,5 mil. kn	2,5 %	13.
OPKK 2018.	12.7 mlrd. kn	431,8 mil. kn	3,4 %	9.
OPKK 2019.	14.1 mlrd. kn	68.3 mil. kn	0,48 %	20.
OPULJP 2017.	812,2 mil. kn	13 mil. kn	1,6 %	20.
OPULJP 2018.	1.4 mlrd. kn	44,8 mil. kn	3,3 %	12.
OPULJP 2019.	502.4 mil. kn	13,7 mil. kn	2,74 %	13.
PRR 2017.	5.3 mlrd. kn	95,3 mil. kn	1,8 %	19.
PRR 2018.	4.8 mlrd. kn	270,1 mil. kn	5,6 %	4.
PRR 2019.	3,7 mlrd. kn	99,5 mil. kn	2,71 %	18.
OPPR 2017.	666,5 mil. kn	0	0	-

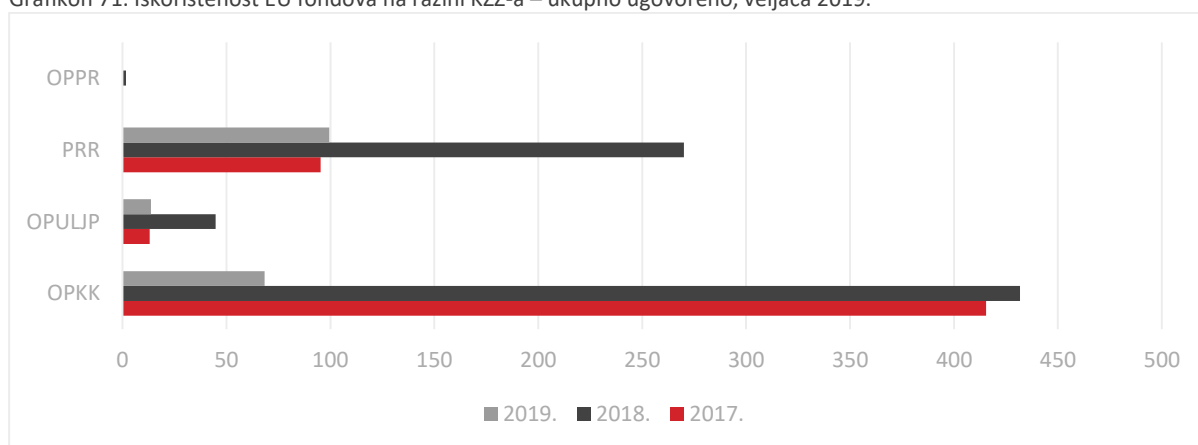
OPPR 2018.	528,3 mil. kn	1,7 mil. kn	0,33 %	10.
OPPR 2019.	103,7 mil. kn	0	0	-

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Iskorištenost EU fondova po županijama, <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>

Gledano kumulativno prema iznosu ugovorenih sredstava po stanovniku, u 2017., 2018. i 2019. godini za 4 operativna programa (OP Konkurentnost i kohezija, OP Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo), KŽŽ je ugovorio 1.87 mlrd. kuna odnosno 14,1 tis. kn po stanovniku.

Prema pojedinom operativnom programu, a gledano na rang u odnosu na druge županije, Krapinsko-zagorska županija najbolje se plasirala kada je u pitanju korištenje sredstava iz Programa ruralnog razvoja. Također, ukoliko se uzmu u obzir ukupno ugovoreni financijski iznosi u protekle tri godine, također je najviše ugovoreno sredstava iz Programa ruralnog razvoja. Slijedi iznos ugovoren iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija, zatim iz Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali i očekivano najmanje iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo.

Grafikon 71. Iskorištenost EU fondova na razini KŽŽ-a – ukupno ugovoreno, veljača 2019.

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Iskorištenost EU fondova po županijama, <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti%20-%20dokumenti/Iskorištenost%20EU%20fondova%20po%20županijama.pdf>

Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama

Podaci Instituta za javne financije u izvješću pod nazivom Pomoći Europske unije županijama, gradovima i općinama 2015. i 2016.¹⁰⁴ odnose se na indirektnu i direktnu pomoć te tekuće i kapitalne pomoći iz ESI fondova¹⁰⁵. U 2015. i 2016. sve županije, preko polovice gradova i nešto manje od četvrtine općina koristili su ukupno 958 mil. kn EU pomoći. U 2016. iznos EU pomoći koji su koristile JLRS se udvostručio u odnosu na 2015., s oko 311 na oko 648 mil. kn. Najviše pomoći primile su županije (401 mil. kn), što pokazuje porast apsorpcijskih kapaciteta županija u odnosu na gradove koji su u prethodnom razdoblju (2011. – 2014.) privukli najviše sredstava. Krapinsko-zagorska županija u 2015. je primila 1,7 mil. kuna EU pomoći ili 13,1 kn po stanovniku, dok je u 2016. primila 2,7 mil. kn ili 21,3 kune po stanovniku. Gradovi na području KŽŽ-a nisu primili EU pomoć, dok su od općina u KŽŽ-u EU pomoć primili Kumrovec, Veliko Trgovišće i Budinščina.

15.4. Analiza projekata Krapinsko-zagorske županije

Temeljem podataka prikupljenih od pojedinih nadležnih tijela u nastavku je dan detaljni prikaz i kratka analiza ugovorenih projekata s područja Krapinsko-zagorske županije ukupno te prema pojedinim operativnim programima. Potrebno je naglasiti da

¹⁰⁴ Dostupno na: <http://www.ijf.hr/upload/files/114.pdf>

¹⁰⁵ Direktnu pomoć odnose se na situaciju kada JLS (županije, gradovi i općine) primaju sredstva izravno od EK ili drugih zemalja članica u okviru prekograničnih programa, dok su indirektnu one koje u proračun JLS-ova dolaze posredno, preko nadležnih ministarstava. Za financiranje rashoda poslovanja (redovitih aktivnosti u obračunskom razdoblju) dobivaju se tekuće, a za financiranje dugotrajne nefinancijske imovine, kapitalne pomoći.

navedeno ne znači da su to ujedno i sveukupno ugovoreni projekti s područja Krapinsko-zagorske županije (izuzetak je Program ruralnog razvoja), s obzirom da sva nadležna tijela nisu dostavila podatke.

U tablici u nastavku, za razdoblje od 2007. do 2019. godine, iskazana je vrijednost provedenih projekata i projekata u provedbi koji su na području Krapinsko-zagorske županije sufinancirani iz različitih programa Europske unije. Riječ je o evidenciji podataka nacionalnih tijela dostavljenih Zagorskoj razvojnoj agenciji zaključno s prosincem 2019. godine. Vrijednost projekta prikazana je kao ukupna vrijednost projekta i svih projektne aktivnosti neovisno o tome je li nositelj projekta s područja KZZ-a ili projektne partner.

Tablica 165. Projekti sufinancirani sredstvima EU provedeni i u provedbi na području KZZ-a 2007. – 2019.

Naziv programa	Broj projekata	Ukupna vrijednost (kn)
CEI KEP	1	206.111,45
CIP	1	31.106.326,60
Cjeloživotno učenje	43	3.656.239,14
EIB	40	205.817.339,61
Europa za građane	4	708.675,40
Interreg 3 B CADSES	1	18.968.375,60
PROGRESS	3	5.070.958,34
IPA 1	1	1.489.726,16
IPA 3C – Regionalna konkurentnost	10	45.118.686,93
IPA 4 – Razvoj ljudskih potencijala	55	155.177.942,64
IPARD	12	43.334.556,37
Mediterran 2007. – 2013.	1	6.382.867,50
Okoliš	4	41.572.743,55
Phare 2006	1	688.326,19
Promet	5	22.216.800,00
Slovenija – Hrvatska 2007. – 2013.	27	72.824.913,33
Youth in Action	3	312.518,31
Erasmus+	46	10.890.703,16
OBZOR 2020	3	102.310.222,19
FP7	4	17.769.451,90
Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020.	5	57.321.190,31
Interreg 5B DUNAV 2014. – 2020.	1	18.943.205,25
OP Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.	154	484.480.566,17
OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.	60	1.623.606.996,00
Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.	12851	458.733.805,05
UKUPNO*	13336	3.428.709.247,15

Izvor: APPRRR, MDOMSP, MRMS, MINGO, MRRFEU, MZO, Ministarstvo poljoprivrede, Zagorska razvojna agencija, obrada Zagorska razvojna agencija

Hrvatska gospodarska komora je u svojoj analizi izdvojila 3 najveća projekta financirana fondovima EU po županijama uz napomenu da se iznosi ne odnose na ukupnu vrijednost projekta već samo na ugovoreni iznos bespovratnih sredstava fondova EU. Prikazani projekti odnose na razdoblje do kraja svibnja 2020. godine. Na području Krapinsko-zagorske županije s najvećom ugovorenom vrijednosti izdvajaju se projekti: Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar, Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić – Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo) i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.

Tablica 166. Projekti s najvećom ugovorenom vrijednosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini.

Naziv projekta	Ugovoreni iznos (HRK)
----------------	-----------------------

1. Izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda sustava odvodnje Zabok i sustava odvodnje Zlatar	321.355.962
2. Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić-Čakovec na dionici Zaprešić (isključivo) – Zabok (uključivo)	307.195.130
3. Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok.	30.000.000

Izvor: Županije i fondovi EU: Ugovorena sredstva i projekti po županijama, projekt Slavonija, Baranja i Srijem, HGK, Zagreb, lipanj 2020.

Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“ (OP ULJP)

U okviru OP ULJP-a u razdoblju ovog programskog razdoblja do zaključno 1. prosinca 2019. godine, prema podacima Upravljačkog tijela Ministarstva rada i mirovinskog sustava, na području Krapinsko-zagorske županije (prema sjedištu korisnika projekta) ugovoren je ukupno 31 projekt ukupne vrijednosti 87.529.142,07 HRK, od čega bespovratna sredstva iznose 85.905.893,57 HRK.

Najviše ugovora sklopljeno je u području Socijalnog uključivanja – ukupno 23 ugovora ukupne vrijednosti 65.989.998,40 HRK (bespovratna sredstva iznose 65.989.998,40 HRK), u okviru Poziva: Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva, Podrška procesu deinstitucionalizacije i prevencije, institucionalizacije djece i mladih, Podrška programima usmjerenim mladima, Podrška socijalnom uključivanju i zapošljavanju marginaliziranih skupina, Promocija zdravlja i prevencija bolesti – faza I, Razvoj i sirenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata, Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom, Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom – faza II, Specijalističko usavršavanje doktora medicine, Umjetnost i kultura 54+, Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, Zaželi – Program zapošljavanja žena.

U okviru Obrazovanja i cjeloživotnog učenja sklopljena su ukupno 4 ugovora ukupne vrijednosti 17.067.426,37 HRK (bespovratna sredstva iznose 15.444.177,87 HRK) i to u okviru Poziva: Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama (faza II), Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama (faza III), Poticanje rada s darovitom djecom i učenicima na predtercijarnoj razini.

U području Visoke zapošljivosti i mobilnosti radne snage sklopljena su ukupno 2 ugovora ukupne vrijednosti 2.976.043,22 HRK (bespovratna sredstva iznose 2.976.043,22 HRK). Ugovori su sklopljeni u okviru Poziva „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza III“.

U području Dobrog upravljanja (civilno društvo) sklopljena su ukupno 2 ugovora ukupne vrijednosti 1.495.674,08 HRK (bespovratna sredstva iznose 1.495.674,08 HRK), u okviru Poziva: Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi te Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa.

Prema informacijama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, koje je dostavilo informacije za projekte iz OP Učinkoviti ljudski potencijali na kojima ima funkciju Posredničkoj tijela razine 1 ili sektorski nadležnog tijela, u razdoblju do prosinca 2019. godine ugovorena su 23 projekta ukupne vrijednosti 38.173.050,19 kuna. Međutim, potrebno je naglasiti da se od toga 13 projekata u vrijednosti 17.351.284,67 kuna samo djelomično provodi na području Krapinsko-zagorske županije.

Prema podacima Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, iz Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali proveden je projekt pod nazivom: UP.01.3.2.02.0001 „Poticanje obrazovanja za vezane obrte temeljene na sustavu naukovanja“, u vrijednosti: 67.850.000,00 HRK. Temeljem aktivnosti „Stipendiranje učenika u obrtničkim zanimanjima“ kao jednog od projektnih elemenata, učenicima s područja Krapinsko-zagorske županije u 2016. godini dodijeljene su 93 stipendije u iznosu od 837.000,00 kuna, u 2017. godini 133 stipendije u iznosu od 1.197.000,00 kuna te u 2018. godini 193 stipendije u iznosu od 1.737.000,00kuna. Također, temeljem aktivnosti „Naukovanje za obrtnička zanimanja“ gospodarskim subjektima s područja navedene Županije koji provode naukovanje u 2016. godini dodijeljene su 4 potpore u iznosu od 210.621,91 kuna, zatim u 2017. godini 10 potpora u iznosu od 430.391,12 kuna te u 2018. godini 16 potpora u iznosu od 774.233,96 kuna.

Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Za projekte ugovorene iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija dostupni su zbirni podaci koje je objavilo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Prema najnovijim podacima, Krapinsko-zagorska županija je u razdoblju od 2017. do 2019. ugovorila projekte u vrijednosti od 915,6 milijuna kuna.

Osim toga, o provedbi Operativnog programa konkurentnost i kohezija, detaljnije podatke je dostavilo Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta. Kroz 16 natječaja Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta objavljenih od 2015.

godine do danas, u Krapinsko-zagorskoj županiji dodijeljeno je ukupno 108 potpora, od čega 105 potpora poduzetnicima i obrtnicima i 3 potpore za poduzetničku infrastrukturu. Od toga 5 potpora kroz poziv Izgradnja proizvodnih kapaciteta MSP-ima i ulaganje u opremu; 2 potpore kroz poziv Ulaganje u proizvodnu tehnologiju MSP-a; 20 potpora kroz poziv Poboljšanje konkurentnosti i učinkovitosti MSP-a u područjima s razvojnim posebnostima kroz informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT); 9 potpora temeljem poziva Kompetentnost i razvoj MSP-a, 34 potpore temeljem poziva E-impuls; jedna potpora temeljem poziva Razvoj poslovne infrastrukture; 7 potpora temeljem poziva Internacionalizacija poslovanja MSP-a; jedna potpora temeljem poziva Certifikacijom proizvoda do tržišta; jedna potpora temeljem poziva Razvoj infrastrukture poduzetničkih zona; jedna potpora kroz poziv Pružanje visokokvalitetnih usluga za MSP putem poduzetničkih potpornih institucija (PPI); 5 potpora na temelju poziva WWW vaučeri za MSP-ove, 10 potpora temeljem poziva Uvođenje sustava upravljanja poslovnim procesima i kvalitetom (ISO i slične norme); 6 potpora temeljem poziva Izgradnja i opremanje proizvodnih kapaciteta MSP; 4 potpore temeljem poziva Internacionalizacija poslovanja MSP-ova – Faza 2; jedna potpora temeljem poziva Certifikacijom proizvoda do tržišta – II i jedna potpora temeljem poziva Znakovi kvalitete (vaučer). Ukupna vrijednost projekata u Krapinsko-zagorskoj županiji koji su ostvarili pravo na potporu iznosi 343.154.767,59 kuna, dok ukupna vrijednost dodijeljenih bespovratnih sredstava iznosi 138.571.240,58 kuna.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.

Prema podacima koje je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, a koji obuhvaćaju dosadašnje razdoblje provedbe, na razini Krapinsko-zagorske županije je ugovoren 12.851 projekt ukupne vrijednosti 458.733.805,05 kuna.

Tablica 167. Prikaz broja projekata i ugovorenih iznosa iz mjera Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. za Krapinsko-zagorsku županiju, ukupno do prosinca 2019. godine

NAZIV MJERE	BROJ UGOVORENIH PROJEKTA	VRIJEDNOST UGOVORENE POTPORE (kn)
MJERA 3		
3.1.1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	2	72.500,00
MJERA 4		
4.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	31	57.968.593,17
4.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava – FI	7	2.330.019,11
4.1.2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš	11	15.436.594,57
4.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije	2	3.177.900,72
4.2.1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima	4	8.708.419,01
4.3.3. Ulaganje u šumsku infrastrukturu	1	1.454.054,79
4.2.2. Korištenje obnovljivih izvora energije	1	523.867,36
UKUPNO	57	89.599.448,73
MJERA 5		
5.2.1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala	12	4.728.722,56
MJERA 6		
6.1.1. Potpora mladim poljoprivrednicima	19	5.939.625,00
6.2.1. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	9	3.345.250,00
6.3.1. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	163	18.238.440,00
6.4.1. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	2	1.714.291,97
UKUPNO	193	29.237.606,97
MJERA 7		
7.1.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave	24	3.275.500,00
7.2.1. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	6	24.298.548,34

NAZIV MJERE	BROJ UGOVORENIH PROJEKTA	VRIJEDNOST UGOVORENE POTPORE (kn)
7.2.2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta	18	65.085.292,55
7.4.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	25	141.311.072,03
UKUPNO	73	233.970.412,92
MJERA 8		
8.5.2. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	2	656.491,85
8.6.1. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko uzgojnim radovima	1	774.473,54
8.6.2. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva	3	7.976.548,11
UKUPNO	6	9.407.513,50
MJERA 10		
Mjera 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	210	1.453.295,90
MJERA 11		
Mjera 11 Ekološki uzgoj	65	1.603.293,07
MJERA 13		
Mjera 13 Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	6.134	49.403.407,90
MJERA 14		
Mjera 14 Dobrobit životinja	24	856.504,77
MJERA 17		
17.1.1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka	63	1.108.267,60
MJERA 18		
Mjera 18 Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	6.010	14.833.104,60
MJERA 19		
Mjera 19 Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)	2	22.459.726,53
SVEUKUPNO	12.851	458.733.805,05

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2019. godina

Ukoliko izuzmemo IAKS mjere (za IAKS mjere ruralnog razvoja 10, 11, 13, 14 i 18 korisnici podnose jedinstveni zahtjev jednom godišnje, u razdoblju od ožujka do svibnja) najveći broj projekata je ugovoren u okviru Mjere 6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja, njih 193, dok je najviši ukupni iznos potpore ugovoren u okviru Mjere 7 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima čak 233.970.412,92 kn. Značajan je i ugovoreni iznos u okviru Mjere 4 Ulaganje u fizičku imovinu, 89.599.448,73 kuna. U okviru Mjere 6, najviše projekata je ugovoreno u okviru tipa operacije 6.3.1. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava što je u skladu s utvrđenim stanjem u području poljoprivrede gdje prevladavaju mali poljoprivredni proizvođači.

Programi prekogranične suradnje

Korisnici iz Krapinsko-zagorske županije imaju značajno iskustvo prijave i provedbe projekata prekogranične suradnje s partnerima iz pograničnog područja Republike Slovenije i Mađarske. Iako za razinu Krapinsko-zagorske županije nisu dostupni potpuni i precizni podaci o broju projekata i financijskim iznosima, temeljem dostupnih podataka i saznanja Zagorske razvojne agencije, upravo putem programa prekogranične suradnje je najveći broj korisnika iz javnog sektora stekao iskustva pisanja i provedbe EU projekata.

Zaključak

Krapinsko-zagorska županija i Zagorska razvojna agencija kao ključni dionici u upravljanju razvojem na županijskoj razini imaju značajne kapacitete te potrebna iskustva u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata kao i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Provedeno istraživanje pokazuje da i druge institucije koje sudjeluju upravljanju razvojem, od kojih se naročito ističe Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA, imaju značajna iskustva u pripremi i provedbi projekata. To iskustvo je, međutim, generalno manje kad je u pitanju provedba projekata. Iskustva ostalih dionika koji sudjeluju u upravljanju razvojem, vezana uz strateško planiranje tj. izradu i praćenje strateških dokumenata kao i financijsko planiranje i praćenje budžeta znatno su manja. Zagorska razvojna agencija kao regionalni koordinator kontinuirano organizira edukacije za potencijalne korisnike i korisnike EU sredstava. S obzirom na utvrđeno stanje, preporuka je da se pri organizaciji edukacija stavi naglasak na provedbu projekata. Osim toga, kako je iskustvo u izradi i praćenju strateških dokumenata te financijskom planiranju značajno manje, preporuka je da se organiziraju ciljane edukacije i u tom području.

Podaci o iskorištenosti operativnih programa govore da se Krapinsko-zagorsko županija nalazi uglavnom na sredini ljestvice ukupno ugovorenih sredstava na razini 20 županija i Grada Zagreba. Rangiranje županija po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava ipak ne znači da je neka županija bolja ili lošija u korištenju fondova jer su županije različite gospodarske veličine, strukture gospodarstva i broja stanovnika.

16. SWOT analiza Krapinsko-zagorske županije

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KŽŽ-a i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i zagorske štrukle/zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KŽŽ-u Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvječar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar	<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača – najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je stariji od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede
<p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 – rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik Izvozno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KŽŽ-a	<p>Poduzetništvo i obrtništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km² i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KŽŽ-u manje od prosjeka države Niska inovativnost KŽŽ-a (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KŽŽ-u Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed pandemije COVID-19
<p>Turizam:</p> <ul style="list-style-type: none"> Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima	<p>Turizam:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša

- Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZŽ-a
- Brend „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu

- Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude
- Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista
- Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu.

Prilike

Poljoprivreda:

- Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom)
- Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih prerađevina
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu
- Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima
- Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete
- Kvalitetna i konstruktivna suradnja osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva
- Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta
- Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19
- Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj
- Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu).

Turizam:

- Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista
- Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma
- Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZŽ-a
- Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom

Prijetnje

Poljoprivreda:

- Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva
- Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju
- Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda
- Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost
- Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova
- Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbi koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju
- Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje
- Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi
- Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače

Poduzetništvo i obrtništvo:

- Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja
- Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima.
- Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada
- Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja
- Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitoj proizvodnji, koja može ugroziti izvozno orijentirane tvrtke

Turizam:

- Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama
- Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista

potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZŽ

- Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19
- Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica

- Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja
- Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske • Razvijena mreža POU-a i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU-a u izradi i provedbi istih prema novim potrebama • Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZŽ-a • Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZŽ-a (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) • Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja • Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZŽ-a • Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZŽ-u (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ-a, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ-a) • Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZŽ-a kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih • Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju • KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada • Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ-a • Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama • Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s teškoćama u razvoju • Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu • Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ-u koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji – pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) • Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom • Ograničena mobilnost radne snage u KZŽ-u zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja • Nespremnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada • Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce • Niska prosječna plaća u KZŽ-u u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije • Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada • Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga • Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama. • Nedostatni broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta • Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a • Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ-u njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan • OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ-u • Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ-a

- Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane
- Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o kretanju broja učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad
- Neadekvatni prostori za jednosmjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ-u
- Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih

Prilike

- Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a
- Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva
- Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju
- Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU
- Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije)
- Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga
- Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja
- Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga
- Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti
- Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno-gospodarskom rastu županije
- Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke

Prijetnje

- Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja
- Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZŽ-a
- Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj
- Neprilagođeni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SŠ i studenata
- Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih
- Ograničeni financijski resursi u JLSu kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative
- Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative
- Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a.

OKOLIŠ, PRIRODA, INFRASTRUKTURA

SNAGE

Okoliš, priroda

- Biološka raznolikost KZŽ-a zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla)
- Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju
- Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radobouju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja

SLABOSTI

Okoliš, priroda

- Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost
- Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto)
- Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe

- Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZZ-a
- Na području KZZ-a djeluje razvijena i agilna mreža ekološka i udruga za zaštitu prirode i okoliša
- Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZZ-a
- Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje

Infrastruktura

- Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i osuvremenjivanje)
- Dobra povezanost na razini KZZ-a zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta
- Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštitu okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

- Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZZ-a
- Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće
- Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš
- Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta
- Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobraza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada
- Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa

Infrastruktura

- Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija
- Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada
- Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije
- Neadekvatno održavanje I. kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu
- Ceste istočnog dijela KZZ-a su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZZ-a nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar)
- Neusklađenost autobusnih voznih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza
- Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta
- Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza
- Nepostojanje Baze podataka *brownfield* lokacija KZZ-a zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada

PRILIKE

Okoliš, priroda

- Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije
- Šume u KZZ-u zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla
- KZZ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima, primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava
- Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu
- Reljef i bogata prirodna baština KZZ-a resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma
- Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja

PRIJETNJE

Okoliš, priroda

- Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova)
- Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom
- Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude) zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi
- Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija)
- Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

- Dostupnost „Life“ programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa
- Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (*green jobs*) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (*green economy*) u Europi
- Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂
- Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš
- Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama
- Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel)
- Tipizacija krajobraza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama
- Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina („zeleni urbanizam“)

Infrastruktura

- Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovno i adrenalinskog turizma
- Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine
- Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga)
- Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u *brownfield* infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije
- Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda
- Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom
- Postojanje PRŠI-a za širokopoljasni internet (Planova razvoja širokopoljasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes
- Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100 %)
- Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture

Infrastruktura

- Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije
- Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom
- Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine
- Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje
- Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota
- Nedostatak *feed in* tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije
- Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

17. Popis priloga

Tablica 1. Pregled ilegalnih prelazaka državne granice po postajama – strani državljani	3
Tablica 2. Površina, broj stanovnika na km ² i tip zajednice u gradovima i općinama Krapinsko-zagorske županije u 2019. godini	4
Tablica 3. Srednje godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških elemenata	8
Tablica 4. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina	13
Tablica 5. Zaštićena područja Krapinsko-zagorske županije	14
Tablica 6. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove	16
Tablica 7. Državne ceste na prostoru Krapinsko-zagorske županije.....	24
Tablica 8. Cestovne udaljenosti sjedišta županije do odabranih europskih gradova u kilometrima i satima vožnje	25
Tablica 9. Duljina željezničkih pruga na području Krapinsko-zagorske županije	28
Tablica 10. Broj letećih operacija prema vrstama zrakoplovnih letjelica u 2017. i 2018.	30
Tablica 11. Upotreba digitalnih alata	36
Tablica 12. Prirodno kretanje stanovništva Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.....	43
Tablica 13. Stopa nataliteta i mortaliteta Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske 2014. – 2020.	44
Tablica 14. Očekivano trajanje života u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupna stopa fertiliteta 2001. – 2009.	46
Tablica 15. Vanjska migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.....	47
Tablica 16. Unutarnja migracija, Krapinsko-zagorska županija, Republika Hrvatska 2014. – 2020.	47
Tablica 17. Saldo ukupne migracije u Krapinsko-zagorskoj županiji i vanjska migracija za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014. – 2020.	48
Tablica 18. . Stopa rizika od siromaštva na razini Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2019.	50
Tablica 19. Rasprostranjenost kriminaliteta 2014. – 2019. Krapinsko-zagorske županije i usporednih županija	51
Tablica 20. Struktura kriminaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji	52
Tablica 21. Broj djelatnika u centrima za socijalnu skrb 2016. – 2019.	52
Tablica 22. Pravo u socijalnoj skrbi CZSS KZŽ (stanje 31.12.2019.)	53
Tablica 23. Domovi socijalne skrbi Krapinsko-zagorska županija i RH prema Godišnjem statističkom izvješću stanje na 31.12.2019. godine	54
Tablica 24. Domovi socijalne skrbi u Krapinsko-Zagorskoj županiji u 2019. godini.....	55
Tablica 25. Obiteljski domovi i kapacitet, KZŽ 2020. godina	56
Tablica 26. Ostvarena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi, 2014. – 2019. godina	57
Tablica 27. Rashodi za socijalnu skrb jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2015. – 2020. (HRK).....	58
Tablica 28. Isplata stipendija učenicima i studentima prema B kategoriji 2016. – 2019.....	60
Tablica 29. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu, stanje na 03.05.2019. godine	60
Tablica 30. Broj osoba s invaliditetom prema životnoj dobi u Krapinsko-zagorskoj županiji	61
Tablica 31. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika	61
Tablica 32. Distribucija invaliditeta prema razini obrazovanja.....	62
Tablica 33. Ostvarivanje prava na temelju invaliditeta	62
Tablica 34. Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja KZŽ-a	62
Tablica 35. Broj zdravstvenih ustanova prema kategorijama u Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	64
Tablica 36. Broj zdravstvenih djelatnika prema područjima rada u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.....	65
Tablica 37. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika 2016. – 2019. Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija ...	65
Tablica 38. Broj postelja, broj postelja na 1.000 stanovnika i broj doktora u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.	67
Tablica 39. Udio određenih skupina bolesti u ukupnom broju smrti na području Krapinsko-zagorske županije 2016. – 2019.	69
Tablica 40. Slučajevi zaraze SARS CoV-2 infekcijom u svijetu, RH i KZŽ na dan 11.01.2021.	69
Tablica 41. Popis zdravstvenih djelatnika koji su pohađali edukaciju iz palijativne skrbi na CEPAMETU pri Medicinskom fakultetu	72
Tablica 42. Pregled objekata društvene infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina	74
Tablica 43. Kazališta, orkestri ansambli i zborovi, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018.	75
Tablica 44. Broj kinematografa Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2019. godina.....	75
Tablica 45. Broj radio postaja i odašiljača, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina	76
Tablica 46. Broj radio i televizijskih pretplatnika, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2014. – 2018. godina	76
Tablica 47. Broj knjižnica, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i RH 2014. – 2017. godina	77

Tablica 48. Ukupan broj knjižnica i broj na 10.000 stanovnika u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj i Republici Hrvatskoj u prosincu 2021. godine	77
Tablica 49. Vrste kulturnih dobara u jedinicama lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije	79
Tablica 50. Broj udruga i područje njihova djelovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji	81
Tablica 51. Pregled objekata sportske infrastrukture po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2019. godina	82
Tablica 52. Broj i građevinske veličine završenih zgrada 2019. – 2020. godina u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji	85
Tablica 53. Završeni stanovi za stanovanje 2015. – 2020. godina, pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska	85
Tablica 54. Broj stanovnika po izgrađenom stanu 2019. godina pregled po županijama, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska	86
Tablica 55. Popis ustanova predškolskog odgoja koje djeluju na području Krapinsko-zagorske županije	87
Tablica 56. Broj upisane djece i zaposlenih odgojitelja i učitelja u dječjim vrtićima	89
Tablica 57. Popis matičnih i područnih osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije	90
Tablica 58. Broj učenika i učitelja u osnovnim školama na početku školske godine 2019./2020.	93
Tablica 59. Broj učenika u produženom boravku u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije	95
Tablica 60. Ustanove srednjoškolskog obrazovanja na području Krapinsko-zagorske županije	95
Tablica 61. Pregled strukture upisa deficitarnih zanimanja u srednjim školama (2017. – 2020)	98
Tablica 62. Upisani studenti s prebivalištem u Krapinsko-zagorskoj županiji te s prebivalištem u nekoj drugoj županiji RH na studije koji se izvode u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)	100
Tablica 63. Postignuća učenika osnovnih i srednjih škola – osvojeno I., II. ili III. mjesto na državnim natjecanjima, Krapinsko-zagorska županija	102
Tablica 64. Programi osposobljavanja pučkih otvorenih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije	103
Tablica 65. Broj polaznika programa obrazovanja odraslih na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2019.)	103
Tablica 66. Broj polaznika obrazovnih programa za dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2018.)	104
Tablica 67. Ukupan broj zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji (2015. – 2019.)	107
Tablica 68. Prosječna neto plaća u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2018.)	109
Tablica 69. Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji i Republici Hrvatskoj (2015. – 2020.)	110
Tablica 70. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska (2015. – 2020.)	112
Tablica 71. Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)	114
Tablica 72. Stopa registrirane nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji, Sjevernoj Hrvatskoj, Republici Hrvatskoj i EU-28 (2015. – 2019.)	115
Tablica 73. Osobe s invaliditetom prema dobi i spolu u Republici Hrvatskoj, Sjevernoj Hrvatskoj, Krapinsko-zagorskoj županiji (2019.)	116
Tablica 74. Registrirana nezaposlenost mladih osoba Krapinsko-zagorske županije (2015. – 2020.)	117
Tablica 75. Registrirana nezaposlenost tijekom pandemije bolesti COVID-19 u 2020.	121
Tablica 76. Broj korisnika Potpore za očuvanje radnih mjesta – poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane koronavirusom (COVID-19) narušena gospodarska aktivnost	122
Tablica 77. Razvojni položaj Krapinsko-zagorske županije prema indikatoru BDP/st u € (2010. – 2018.)	124
Tablica 78. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske i KZŽ-a u 2018. i 2019. godini (iznosi u tisućama kuna)	125
Tablica 79. Rangiranje županija prema određenim kriterijima poduzetništva za 2019. godinu	126
Tablica 80. Rang prema broju poduzetnika – u gradovima – županijskim središtima, u 2019. godini (iznosi u tisućama kuna) ..	127
Tablica 81. Broj poduzeća na 1000 stanovnika te po kilometru kvadratnom površine, Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2010. – 2019. godina	128
Tablica 82. Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu, 2010. – 2018. godina, Krapinsko-zagorska županija; Republika Hrvatska, Sjeverna Hrvatska	129
Tablica 83. Otvorene/zatvorene tvrtke po županijama Sjeverne Hrvatske, 2015. – 2018.	130
Tablica 84. Osnovni pokazatelji poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2019. godina	131
Tablica 85. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019.	131
Tablica 86. Broj poduzetnika prema veličini, 2016. – 2019. godina	132
Tablica 87. Poslovni rezultati 2019. i projekcija za 2020. godinu	133
Tablica 88. Prikaz prihoda, broja zaposlenih, dobitka/gubitka za poduzetnike Krapinsko-zagorske županije prema djelatnostima, 2016. – 2019. godina (iznosi u tisućama kuna)	135
Tablica 89. Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2012. – 2019. godine	137
Tablica 90. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2010. – 2014. godina, milijuni EUR	138

Tablica 91. Izravna strana ulaganja u Krapinsko-zagorsku županiju, 2015. – travanj 2019. godina, milijuni EUR.....	138
Tablica 92. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2014. godina, kune	140
Tablica 93. Uvoz i izvoz – Krapinsko-zagorska županija, 2015. – 2019. godina, kune	140
Tablica 94. Ukupan izvoz prema veličini poduzeća (mikro, mala, srednja i velika) za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu.....	141
Tablica 95. Verificirane poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije, stanje studeni 2019.	142
Tablica 96. Poduzetničke zone Krapinsko-zagorske županije bez verifikacije, stanje studeni 2019.	143
Tablica 97. Poduzetničke zone – sadašnje stanje i projekcija za novu financijsku perspektivu 2021. – 2027.....	144
Tablica 98. Usporedba broja obrtnika KZŽ-a, 31.12.2017. i 31.12.2018.	145
Tablica 99. Broj obrta po jedinicama lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji 2018. – 2019.	146
Tablica 100. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2008. – 2014. godina ...	147
Tablica 101. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina ...	148
Tablica 102. Zaštita industrijskog i intelektualnog vlasništva, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska, 2015. – 2020. godina ...	149
Tablica 103. Procjene kretanja prometa u razdoblju ožujak – rujan 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019.	152
Tablica 104. Procjene kretanja prometa u kunama	152
Tablica 105. Vrsta i intenzitet posljedica epidemiološke situacije	153
Tablica 106. Kretanje zaposlenih pri subjektima koji su morali otpuštati djelatnike	153
Tablica 107. Indeks turističke razvijenosti za 2020. godinu po JLS Krapinsko-zagorske županije	157
Tablica 108. Kretanje broja smještajnih kapaciteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2020. godine	159
Tablica 109. Pregled hotelskih kapaciteta na području KZŽ-a u 2020. godini	161
Tablica 110. Pregled kupališnih kapaciteta i sadržaja na području KZŽ-a, 2020. godina.....	162
Tablica 111. Ponuda aktivnog turizma u KZŽ-u, 2019. godina	163
Tablica 112. Potencijali za daljnji razvoj dodatnih sadržaja i turističke ponude u Krapinsko-zagorskoj županiji	166
Tablica 113. Pregled broja posjetitelja po kulturnim atrakcijama, 2012. – 2020. godina, Krapinsko-zagorska županija	167
Tablica 114. Pregled kulturnih atrakcija u KZŽ-a	167
Tablica 115. Ukupan broj dolazaka i noćenja prema strukturi gostiju, Krapinsko-zagorska županija, 2010. – 2020. godina.....	170
Tablica 116. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u 2020. godini.	171
Tablica 117. Popis turističkih i rekreativnih zona u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	175
Tablica 118. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji (komercijalni smještaj)	180
Tablica 119. Dolasci i noćenja stranih turista u Krapinsko-zagorskoj županiji u prvih šest mjeseci 2021. i usporedba s istim razdobljem u 2020. godini	181
Tablica 120. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2012. – 2018.....	184
Tablica 121. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2019. godini.....	184
Tablica 122. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Krapinsko-zagorskoj županiji prema dobi nositelja	185
Tablica 123. Površina zemljišta prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta (ha), 2015. – 2019. godina	186
Tablica 124. Voćarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020. godina	187
Tablica 125. Vinogradarstvo u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2015. – 2020.....	187
Tablica 126. Površina i broj PG-a pod vinogradima prema veličini gospodarstva, 2017. – 2020.	188
Tablica 127. Broj subjekata prijavljenih u Vinogradarski registar, 2017. – 2020.....	188
Tablica 128. Iskrčeni vinogradi u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2020.	189
Tablica 129. Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinske godine 2016. – 2019.....	189
Tablica 130. Proizvodne površine s uzgojem povrća na oranicama i staklenicama na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.	191
Tablica 131. Proizvodne površine s cvijećem u staklenicama na oranici i broj PG-a, 2017. – 2019.	191
Tablica 132. Stočarska proizvodnja prema Jedinstvenom registru domaćih životinja, 2013. – 2020. godina.....	191
Tablica 133. Broj goveda i krava i broj stada goveda i krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.....	192
Tablica 134. Pasminske skupine krava u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.	192
Tablica 135. Isporučene količine mlijeka i broj isporučitelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2017. – 2019.	192
Tablica 136. Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti, 2017. – 2020.	193
Tablica 137. Broj svinja i PG uzgajivača svinja, 2017. – 2020.	193
Tablica 138. Broj registriranih grla konja i broj vlasnika, 2017. – 2019.	193
Tablica 139. Broj PG-a, broj koza i ovaca, 2017. – 2019.....	194
Tablica 140. Uzgoj purana u Krapinsko-zagorskoj županiji, broj umatičenih purana i broj uzgajivača, 2010. – 2018.....	194
Tablica 141. Broj novo izvaljenih purića upisanih u JRDŽ, 2017. – 2019.	194
Tablica 142. Integrirana i ekološka proizvodnja Krapinsko-zagorske županije, rujan 2015. – 2019. godina	195
Tablica 143. Podaci o komunalnom otpadu po jedinicama po jedinicama lokalne samouprave u 2017. godini	201
Tablica 144. Količine skupljenog otpada u tonama po vrstama otpada na području Krapinsko-zagorske županija, 2012. – 2017.	202
Tablica 145. Lista odlagališta otpada s podacima o statusu i aktivnostima	203
Tablica 146. Količine (u tonama) ukupno odloženog otpada, 2011. – 2017.	203
Tablica 147. Broj i lokacije divljih odlagališta u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2016. – 2019.	204

Tablica 148. Broj i lokacija zelenih otoka u Krapinsko-zagorskoj županiji	206
Tablica 149. Ukupna količina ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak	208
Tablica 150. Broj priključenih stanovnika na vodovod	209
Tablica 151. Postotak neispravnih uzoraka vode u KZŽ-u u razdoblju 2016. – 2018.....	209
Tablica 152. Broj kućanstava i stanovnika priključenih na sustav odvodnje s duljinama mreže i nadležnim poduzećima	211
Tablica 153. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018. godina	213
Tablica 154. Distributeri plina u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2018.....	214
Tablica 155. Površina šuma i šumskog zemljišta, godišnji tečajni prirast i etat za Krapinsko-zagorsku županiju za 2019. godinu	217
Tablica 156. Srednja dnevna ozračenost nagnute plohe (kWh/m ²) uz godišnji optimalni kut 24,16° za razdoblje 1961. – 1990.	219
Tablica 157. Popis povlaštenih proizvođača električne energije na području Krapinsko-zagorske županije	220
Tablica 158. Procijenjeni hidro energetske potencijali većih pritoka rijeke Krapine	221
Tablica 159. Godišnja potrošnja energije (GWh) u javnim ustanovama Krapinsko-zagorske županije za referentno razdoblje (2013. – 2017.)	228
Tablica 160. Prikaz neposredne prosječne godišnje potrošnje energije u sektoru zgradarstva po pojedinim podsektorima za razdoblje 2016. – 2018. godina	228
Tablica 161. Jedinice lokalne samouprave s najvećim brojem klizišta, travanj 2018.	230
Tablica 162. Popis kulturnih dobara na kojima će se financirati hitne mjere zaštite na području Krapinsko-zagorske županije.	231
Tablica 163. Podaci o brownfield lokacijama	232
Tablica 164. Pregled ugovorenih EU sredstava za KZŽ prema pojedinom operativnom programu za 2017. – 2019. godina	243
Tablica 165. Projekti sufinancirani sredstvima EU provedeni i u provedbi na području KZŽ-a 2007. – 2019.....	245
Tablica 166. Projekti s najvećom ugovorenom vrijednosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini.	245
Tablica 167. Prikaz broja projekata i ugovorenih iznosa iz mjera Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. za Krapinsko-zagorsku županiju, ukupno do prosinca 2019. godine	247
Grafikon 1. Prometni prekršaji na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.....	27
Grafikon 2. Broj prometnih nesreća na području Krapinsko-zagorske županije 2009. – 2020.	27
Grafikon 3. Usporedni prikaz broja otputovalih putnika u željezničkom prometu u RH i KZŽ-u, 2014. – 2018., u tisućama	29
Grafikon 4. Gustoće širokopojsnih priključaka u Republici Hrvatskoj (nepokretna komunikacijska mreža) prema županijama ..	34
Grafikon 5. Prosječne ocjene Upravnih odjela u kategoriji Poznavanje osnovnih digitalnih alata i informatička pismenost svih upravnih odjela	37
Grafikon 6. Prosječne ocjene svih djelatnika na postavljena pitanja u kategoriji Digitalne platforme i usluge KZŽ-a	38
Grafikon 7. Kretanje ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 1971. – 2011.	42
Grafikon 8. Procjena ukupnog broja stanovnika Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.	43
Grafikon 9. Dobno-spolna piramida Krapinsko-zagorske županije 2019.....	45
Grafikon 10. Totalna stopa fertiliteta (TFR) u Hrvatskoj i županijama u 2016. godini.....	46
Grafikon 11. Stanovništvo bez prihoda ili koje prima socijalne naknade	51
Grafikon 12. Udjel (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika 2015. – 2019.	57
Grafikon 13. Broj zdravstvenih radnika u predstavljenim područjima – Republika Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.	65
Grafikon 14. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Hitna medicina) u RH i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	66
Grafikon 15. Broj zdravstvenih radnika na 10.000 stanovnika (Primarna zdravstvena zaštita) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	67
Grafikon 16. Broj zdravstvenih djelatnika opće medicine na 10.000 stanovnika (Opća medicina) u Republici Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji 2016. – 2019.	67
Grafikon 17. Broj postelja na 1.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama Krapinsko-zagorska županija, Sjeverna Hrvatska i Republika Hrvatska 2016. – 2019.....	68
Grafikon 18. Broj liječnika u stacionarnim ustanovama RH, Sjeverna Hrvatska i Krapinsko-zagorska županija 2016. – 2019.....	68
Grafikon 19. Udio umrlih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji kojima je bila potrebna palijativna skrb (minimalne procjene) koji su prošli kroz bazu	71
Grafikon 20. Obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije (2011.).....	87
Grafikon 21. Broj upisane djece u predškolske ustanove na području Krapinsko-zagorske županije	90
Grafikon 22. Broj upisanih učenika u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije	92
Grafikon 23. Kretanje broja pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u osnovnim školama	94
Grafikon 24. Broj učenika prema programima srednjih škola (2016. – 2020.).....	96
Grafikon 25. Broj učenika u srednjim školama Krapinsko-zagorske županije (2016. – 2020.)	97

Grafikon 26. Studenti na visokim učilištima na području Krapinsko-zagorske županije (2019./2020.).....	99
Grafikon 27. Diplomirani studenti s prebivalištem na području Krapinsko-zagorske županije prema vrsti studija (2015. – 2019.)	101
Grafikon 28. Broj osoba zaposlenih nakon obrazovanja/osposobljavanja (2015. – 2020.).....	104
Grafikon 29. Radno aktivno stanovništvo Krapinsko-zagorske županije 2015. – 2019.	107
Grafikon 30. Zaposleni u pravnim osobama prema razini stručnog obrazovanja (2015. – 2019.).....	108
Grafikon 31. Struktura zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnosti (2019.)	109
Grafikon 32. Obrazovna struktura objavljenih osoba iz evidencije HZZ-a zbog sklapanja radnog odnosa (2015. – 2020.)	110
Grafikon 33. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema razini obrazovanja (2015. – 2020.)	111
Grafikon 34. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema obrazovanju i spolu 2020.....	113
Grafikon 35. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema dobi (2015. – 2020.).....	114
Grafikon 36. Osiguranici mirovinskog sustava (2018. – 2020.)	115
Grafikon 37. Broj osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.)	116
Grafikon 38. Broj mladih osoba (15 – 29 godina) na području Krapinsko-zagorske županije prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2015. – 2020.).....	117
Grafikon 39. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema stupnju obrazovanja (2015. – 2020.)	118
Grafikon 40. Registrirana nezaposlenost mladih od 15 do 29 godina na području Krapinsko-zagorske županije prema godinama radnog staža (2015. – 2020.).....	118
Grafikon 41. NEET stopa (15 – 29) u EU 2019.	119
Grafikon 42. Struktura nezaposlenih osoba Krapinsko-zagorske županije prema spolu (2015. – 2020.).....	119
Grafikon 43. Nezaposlene osobe Krapinsko-zagorske županije prema trajanju nezaposlenosti (2015. – 2020.)	120
Grafikon 44. Prikaz broja zaposlenih kod poduzetnika prema veličini poduzeća, 2016. – 2019.	132
Grafikon 45. Lokacijski kvocijent djelatnosti KZZ-a, 31. ožujka 2018.	140
Grafikon 46. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u izvozu, 2010. – 2020. godina.	141
Grafikon 47. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u uvozu	142
Grafikon 48. Prikaz broja obrtnika po udruženjima, 2016. – 2018. godina.....	145
Grafikon 49. Procjena učinka epidemioloških mjera provedenih radi pandemije bolesti COVID-19 na poslovanje.....	151
Grafikon 50. Procjena ispitanika o vremenu potrebnom za dostizanje razine poslovanja kakva je bila prije uvođenja epidemioloških mjera	154
Grafikon 51. Struktura smještajnih kapaciteta u 2020. godini u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	160
Grafikon 52. Kretanje broja stalnih postelja u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2009. – 2020. godina.....	161
Grafikon 53. Kretanje broja posjetitelja kupališta u KZZ-u u razdoblju od 2013. do 2020. godine	163
Grafikon 54. Usporedni prikaz broja posjetitelja svetišta MBB, kupališta i muzeja, 2013. – 2020. godina.....	169
Grafikon 55. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju 2010. – 2020. godine	170
Grafikon 56. Glavna emitivna tržišta prema broju noćenja u razdoblju 2016. – 2019. godina	171
Grafikon 57. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema načinu dolaska, 2016. – 2019. godina.....	172
Grafikon 58. Prosječna dužina boravka gostiju u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2010. – 2020. godina	172
Grafikon 59. Dolasci i noćenja turista u Krapinsko-zagorskoj županiji prema vrsti objekata, 2016. – 2019.	173
Grafikon 60. Stopa zauzetosti smještajnih kapaciteta u KZZ-u u razdoblju 2017. – 2020.	174
Grafikon 61. Sezonalnost prema ostvarenim noćenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji, 2016. – 2020. godina	174
Grafikon 62. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema spolu nositelja.....	185
Grafikon 63. Usporedba postotnog udjela poljoprivrednih gospodarstava prema veličini posjeda	187
Grafikon 64. Prijavljena proizvodnja vina po kategorijama kvalitete vina, 2016. – 2019.	190
Grafikon 65. Broj registriranih subjekata u ekološkoj poljoprivredi po županijama, na dan 25. rujna 2019.	196
Grafikon 66. Ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada u tonama, 2011. – 2017.	200
Grafikon 67. Količina prikupljenog biootpada 2014. – 2017.	204
Grafikon 68. Broj osoba u upravljanju razvojem, pripremi i provedbi projekata, 2019.	240
Grafikon 69. Iskustvo u pripremi i provedbi strateških dokumenata, 2019. godina	241
Grafikon 70. Iznos ugovorenih sredstava fondova EU*, 2017. – 2019., mil. HRK	243
Grafikon 71. Iskorištenost EU fondova na razini KZZ-a – ukupno ugovoreno, veljača 2019.	244
Slika 1. Administrativna podjela Krapinsko-zagorske županije	4
Slika 2. Srednja godišnja temperatura za travanj za Republiku Hrvatsku	9
Slika 3. Srednja godišnja količina oborina za Republiku Hrvatsku.....	10
Slika 4. Srednja godišnja ukupna do zračena sunčana energija	11
Slika 5. Godišnja ruža vjetrova	12

Slika 6. Zaštićeni dijelovi prirode na području Krapinsko-zagorske županije i područja ekološke mreže Natura 2000	16
Slika 7. Mreža razvrstanih javnih cesta Krapinsko-zagorske županije	25
Slika 8. Prostorni obuhvat Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije	32
Slika 9. Prikaz broja stanovnika po naseljima Krapinsko-zagorska županije (Popis stanovništva 2011.)	49
Slika 10. Indeks turističke razvijenosti gradova i općina u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2020. godinu	158
Slika 11. Stopa uporabe u 2017. godini	202
Slika 12. Lokacija RCGO Piškornica i pretovarnih stanica	205
Slika 13. Prikaz sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda	212
Slika 14. Kartografski prikaz plinskih distribucijskih područja u Krapinsko-zagorskoj županiji	214
Slika 15. Potrošnja ogrjevnog drva po stanovniku u 2008. godini	216
Slika 16. Insolacijska karta Hrvatske	219
Slika 17. Srednja godišnja brzina vjetra na 10 metara iznad tla	223
Slika 18. Srednja godišnja brzina vjetra na 80 metara iznad tla	224
Slika 19. Srednja godišnja gustoća snage 10 m iznad tla	225
Slika 20. Srednja godišnja gustoća snage 80 m iznad tla	225
Slika 21. Potencijalne lokacije vjetroelektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji	226
Slika 22. Lokalne akcijske grupe Krapinsko-zagorske županije	239

STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ:

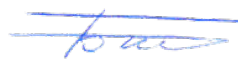

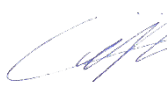
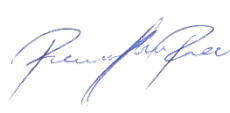
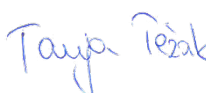
**PLAN RAZVOJA KRAPINSKO-ZAGORSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2021.-2027.**

NARUČITELJ:
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

VITA PROJEKT d.o.o.
za projektiranje i savjetovanje u zaštiti okoliša
HR-10000 Zagreb, Ilica 191C

Tel: + 385 0 1 3774 240
ax: + 385 0 1 3751 350
Mob: + 385 0 98 398 582

email: info@vitaprojekt.hr
www.vitaprojekt.hr

Nositelj izrade:	Krapinsko-zagorska županija	
Naslov:	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027.	
Radni nalog/dokument:	2021/027	
Ovlaštenik:	VITA PROJEKT d.o.o. Zagreb	
Voditelj izrade Studije i Glavne ocjene:	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	
Stručni tim:	Područje:	Potpis:
Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	bioraznolikost, ekološka mreža, vode, energetika, odnos s drugim S/P/P	
Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling.	kulturna baština, vodoopskrba i odvodnja	
Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	krajobraz, kulturna baština, gospodarenje otpadom	
Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.	klimate promjene, krajobraz	
Ostali suradnici (Vita projekt d.o.o.):		
Lucija Radman, mag.oec.	stanovništvo i zdravlje ljudi, buka	
Romanna Sofia Randić, mag.ing.geol.	geomorfologija, geologija, georaznolikost, pedologija, mineralne sirovine, odnos s drugim S/P/P	
Tanja Težak, mag.ing.aedif.	seizmologija, gospodarstvo, promet	

Iva Soža, mag.oecol. et
prot.nat.

zrak, bioraznolikost, ekološka mreža,
međunarodni ciljevi zaštite okoliša

Datum izrade:

Prosinac, 2021.

Direktor
Domagoj Vranješ
mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.

SADRŽAJ

1	Uvod	6
1.1	Strateška procjena utjecaja na okoliš	6
2	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine	9
2.1	SWOT analiza	9
2.2	Strateški okvir	9
2.3	Strateški projekti	44
2.4	Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama	64
2.5	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ	72
3	Postojeće stanje okoliša	76
3.1	Prostorni obuhvat	76
3.2	Geomorfološka obilježja	77
3.3	Geološka obilježja	78
3.4	Georaznolikost	81
3.5	Seizmološka obilježja	84
3.6	Pedološka obilježja	85
3.7	Hidrološka i hidrogeološka obilježja	88
3.8	Zrak	99
3.9	Klimatološka obilježja	102
3.10	Bioraznolikost	112
3.11	Krajobrazna obilježja	122
3.12	Kulturno-povijesna baština	125
3.13	Stanovništvo	130
3.14	Gospodarstvo	136
3.15	Promet i širokopojasna infrastruktura	151
3.16	Vodoopskrba i odvodnja	155
3.17	Energetika	157
3.18	Mineralne sirovine	159
3.19	Gospodarenje otpadom	161
3.20	Buka	163
4	Okolišne značajke područja na koja provedba PR KZŽ može značajno utjecati	165
5	Opis vjerojatno značajnih utjecaja	166

5.1	Vode	172
5.2	Zrak	175
5.3	Tlo	177
5.4	Bioraznolikost	179
5.5	Georaznolikost	184
5.6	Zaštićena područja	186
5.7	Krajobraz	187
5.8	Kulturna baština	188
5.9	Klimatske promjene	189
5.10	Stanovništvo i zdravlje ljudi.....	194
5.11	Gospodarenje otpadom	195
5.12	Buka	196
5.13	Procjena utjecaja strateških projekata	197
5.14	Kumulativni utjecaji.....	207
5.15	Mogući prekogranični utjecaji	208
6	Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	209
7	Razmotrene alternative PR KZŽ	219
8	Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu	220
8.1	Uvod	220
8.2	Obilježja područja ekološke mreže	221
8.3	Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj	223
8.4	Metodologija procjene utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu.....	225
8.5	Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu.....	226
8.6	Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu	235
8.7	Kumulativni utjecaji.....	237
8.8	Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja.....	238
8.9	Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu	242
9	Ostali podaci i zahtjevi	243
9.1	Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije.....	243
10	Sažetak.....	258
10.1	Uvod	258
10.2	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine	258
10.3	Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama	262

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ	263
10.5 Postojeći okolišni problemi	264
10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš	273
10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	281
10.8 Razmotrene alternative PR KZŽ	291
10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.....	291
11 Izvori podataka	310
12 Popis propisa	313
13 Popis priloga.....	315

1 Uvod

NAZIV PLANA	Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine
NOSITELJ IZRADE PLANA	Krapinsko-zagorska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu

1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PR KZŽ), čiji je nositelj izrade Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorske županije, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima

Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja).^{1,2}

1.1.1 Provedene aktivnosti

Odluka o pokretanju postupka izrade PR KZŽ donesena je 8. srpnja 2019. godine.

Za PR KZŽ proveden je postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je *Rješenjem MINGOR-a* od 25. ožujka 2021. zaključeno kako je za PR KZŽ obavezna provedba Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Odluka o započinjanju postupka SPUO donesena je 1. travnja 2021. godine.

U svrhu informiranja javnosti, *Informacija o započinjanju postupka SPUO* objavljena je na internetskoj stranici KZŽ 19. travnja 2021. godine. Postupak određivanja sadržaja strateške studije trajao je od 15. travnja 2021. godine do 27. svibnja 2021. godine, tijekom kojeg su zaprimljena 24 mišljenja. Način na koji su dobivena mišljenja uzeta u obzir tijekom izrade Strateške studije opisan je u poglavlju 9 Ostali podaci i zahtjevi.

Odluka o sadržaju strateške studije donesena je 31. svibnja 2021. godine, dok je *Odluka o osnivanju i imenovanju povjerenstva* donesena 18. lipnja 2021. godine.

Odluka o upućivanju na javnu raspravu donesena je 8. studenog 2021. godine.

U tablici u nastavku (Tablica 1) navedeni su dokumenti bitni za postupak SPUO i datumi kad su doneseni.

Tablica 1. Provedene aktivnosti

dokument	datum
Odluka o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period 2021.-2027. godine KLASA: 302-02/19-01/04, URBROJ: 2140/01-06-19-3	08.07.2019.
Rješenje prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu KLASA: UP/I-612-07/21-37/84, URBROJ: 517-10-2-3-21-2	25.03.2021.
Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-15	01.04.2021.
Informacija o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-18	19.04.2021.
Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. KLASA: 302-01/21-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-54	31.05.2021.
Odluka o osnivanju i imenovanju povjerenstva KLASA: 302-01/20-01/06, URBROJ: 2140/01-02-21-57	18.06.2021.

¹ Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

² Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode

dokument	datum
Odluka o upućivanju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. i Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. na javnu raspravu KLASA: 302-02/21-01/03, URBROJ: 2140/01-02-21-8	08.11.2021.

2 Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“.

2.1 SWOT analiza

U prilogu³ se nalazi SWOT analiza, odnosno analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji povezanih s provedbom PR KZŽ, izrađena u sklopu izrade nacrtu PR KZŽ.

2.2 Strateški okvir

PR KZŽ je strukturiran na način da je definirano 5 prioriternih područja koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 11), koji su dalje podijeljeni na mjere, u sklopu kojih su navedene povezane vrste planiranih aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 2) dan je strateški okvir PR KZŽ.

Tablica 2. Strateški okvir PR KZŽ

strateški okvir PR KZŽ
prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopoljasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ

³ SWOT analiza

strateški okvir PR KZŽ
mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjerenja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću

strateški okvir PR KZŽ

mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
 mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
 mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
 mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima
 mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja
 mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija
 mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti
 mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
 mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda
 mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
 mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša

- **posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva**

mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite
 mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama
 mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima
 mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

prioritetno područje 5. Povezana županija

- **posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti**

mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
 mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
 mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti
 mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

U sljedećim poglavljima nalaze se detaljni opisi aktivnosti planiranih PR KZŽ.

2.2.1 Prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo

Tablica 3. Opis Prioritetnog područja 1

Prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<p>Prioritetno područje „Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo“ odnosi se na gospodarski razvoj Krapinsko-zagorske županije kroz uspostavu poticajne poduzetničke okoline za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva koje je fleksibilno u uvjetima čestih i ubrzanih tržišnih promjena. Poseban naglasak stavljen je na poticanje umrežavanja i međusobnu razmjenu iskustva poduzetnika i obrtnika radi boljeg pozicioniranja na lokalnom i regionalnom tržištu. Kao polazišnu točku gospodarskog razvoja KZZ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZZ. Transformacija bilo koje sredine u pametnu županiju/regiju dugotrajan je proces. Pametna županija („smart county“) predstavlja definirano geografsko područje u kojem se visoke tehnologije, prvenstveno IKT, integriraju s područjima uprave, suvremene industrije, transporta i energije. Transformacija diljem svijeta uzrokovana je prvenstveno ulaskom digitalnih tehnologija u sve sfere života i rada, globalizacijom te sve većom urbanizacijom. Krapinsko-zagorska županija vidi tehnologiju kao instrument za transformaciju poslovanja koja je usmjerena na korisnike i osnažuje zajednicu. Poticajno digitalno okruženje omogućit će građanima i poduzetnicima da uče, stvaraju i napreduju, a integracija digitalnih alata u svakodnevni rad županije učinit će je učinkovitijom i transparentnijom javnom upravom koja potiče kulturu inovacija i kontinuiranog poboljšanja. Županija će u procesu digitalne transformacije raditi na uspostavljanju učinkovitog partnerstva s privatnim i obrazovnim sektorom s ciljem ujednačenog digitalnog razvoja. Strategijom digitalne transformacije fokusirati će se na ulaganje u digitalnu infrastrukturu koja može omogućiti visokokvalitetne javne usluge i stvoriti održivo, otvoreno i suradničko gospodarstvo i društvo te na korištenje digitalnih alata koji će pospješiti internu komunikaciju i efikasnost sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji dominantnu ulogu ima prerađivačka industrija, a digitalnom transformacijom se želi potaknuti razvoj suvremenih industrija, osobito kreativnih, tehnološki inovativnih i zelenih. Takvim fokusom vodi se računa i o održivosti gospodarstva (čiste tehnologije) kao i osiguravanju kvalitetnih i poticajnih sadržaja (kreativne industrije) te se otvaraju mogućnosti zaposlenja u kulturnim i kreativnim industrijama.</p> <p>Poseban segment u gospodarstvu KZZ zauzima turizam. U području turizma KZZ prepoznata je kao destinacija za opuštajući odmor po mjeri posjetitelja primarno orijentirana na zdravstveni i kupališni turizam. Na području županije nalazi se najpoznatije Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke te stoga potencijala za daljnji razvoj ima i vjerski turizam. Osim vjerskog turizma veliki potencijal imaju i kulturni, agroturizam, sportski i avanturistički turizam te se stoga namjerava ulagati u daljnji razvoj navedenih selektivnih oblika turizma koji će svojom kvalitetom i novim sadržajima privući domaće i strane turiste. Značajnu ulogu u razvoju kvalitetne turističke ponude ima provedba projekta Regionalni centar kompetencija u turizmu i ugostiteljstvu koji će na tržište rada plasirati kvalitetne kvalificirane kadrove ugostiteljsko-turističkog usmjerenja. Optimalnim korištenjem resursa, turističkom valorizacijom prirodne i kulturne baštine, uključivanjem poljoprivrednih i drugih kapaciteta u turističke lance vrijednosti namjerava se postići dugotrajna održivost i turistička prepoznatljivost KZZ.</p>

2.2.1.1 Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

Tablica 4. Opis Posebnog cilja 1

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
relevantnost
<p>Analiza stanja gospodarskog sektora prije pandemije bolesti COVID-19 pokazuje da vrijednosti pojedinih pokazatelja poduzetništva i obrtništva rastu (povećanje broja poduzetnika, povećanje prihoda, povećanje dobiti nakon oporezivanja, rast broja zaposlenih kod poduzetnika, rast izvoza, rast broja obrtnika) dok vrijednosti drugih pokazatelja upućuju na značajan prostor za daljnji razvoj i unapređenje poduzetničke konkurentnosti (niža razina poduzetničke konkurentnosti i poduzetničke aktivnosti, smanjena ulaganja u dugotrajnu imovinu, niska inovativnost, pad broja zaposlenih u obrtima). Prema rezultatima istraživanja Digitalizacija u internim procesima i očekivanja od digitalizacije, kojim su obuhvaćena mikro, mala i srednja poduzeća iz prerađivačke industrije pet županija Sjeverne Hrvatske, na pitanje o stanju spremnosti za industriju 4.0 u Krapinsko-zagorskoj županiji najviše tvrtki (39,4%) odgovorilo je da nisu niti spremni niti nesprenni, procjenom razine dostignute digitalizacije ocijenjeno je kako digitalne inicijative više nisu sporadične već su jasne i orijentirane prema rezultatima te da nastaje potreba za digitalnim vještinama i novim tehnologijama. Na pitanje o važnosti digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke 43,7% ispitanih odgovorilo je uglavnom važna, a samo 2,8% smatra u potpunosti nevažnom važnost digitalne preobrazbe za uspjeh tvrtke. Oko 37,3% ispitanih tvrtki odgovorilo je kako njihovi zaposlenici uglavnom imaju potrebne kvalifikacije za provedbu digitalne transformacije, a 27,6% nije moglo u potpunosti procijeniti. U KZŽ među ispitanim tvrtkama 37,9 % odgovorilo je da razvija proizvode pomoću CAD sustava, 31,4 % koristi ručni rad, 12,7% koristi upotrebu Digitalne tvornice i simulacije pri razvoju proizvoda, a 10% koristi Virtualnu stvarnost, 3D skeniranje i brzi razvoj prototipova. Od tehnologije koja prevladava u proizvodnom sustavu tvrtke 44,5% odgovorilo je CNC obradni strojevi i/ili automatizirana proizvodna linija, 38,2 % ručna obrada i/ili montaža, 11% ima kombinaciju strojnog i ručnog rada, a 5,9% navelo je moderne obradne centre s automatiziranim transportom i/ili robotske stanice. Na pitanje koje će tehnologije imati najveći utjecaj na poslovni model tvrtke tijekom slijedeće tri godine najčešći odgovori bili su robotika (40,4%), razvoj digitalnih platformi (34,5%) i 3D printanje (23,4).</p> <p>Sektor turizma je do proglašenja pandemije COVID-19 iskazivao nadprosječni rast broja dolazaka i noćenja, kvalitetnu strukturu smještajnih kapaciteta, rast broja stalnih postelja, razvijen kupališni i zdravstveni turizam, ali i lagani pad prosječne duljine boravka, potrebu za ulaganjem u dodatne sadržaje, nedovoljno iskorištene potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma te nedostatak kontinuirane suradnje u kreiranju i plasmanu turističkih proizvoda i usluga.</p>
očekivani način postizanja ciljeva
<p>Poduzetnička konkurentnost i poduzetnička aktivnost unaprijedit će se ciljanim potporama razvoju poduzetništva i razvoju poduzetničke klime s posebnim naglaskom na tehnološku modernizaciju, jačanju inovativnosti te ulaganju u kulturne i kreativne industrije. Skupom mjera olakšat će se pristup izvorima financiranja, povezat će se poduzetnici, poticat će se izvoz, ulaganja u poduzetničke zone, društveno poduzetništvo te u digitalizaciju poslovanja. Nastavit će se ulaganje u obrtništvo kroz nastavak pružanja potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, poticat će se organizacija novih sajмова kao prigoda za trgovinu i razmjenu tradicijskih i domaćih proizvoda te će se poticati mlade na školovanje za obrtnička pogotovo deficitarna zanimanja.</p> <p>Turistička ponuda županije unaprijedit će se kreiranjem dodatnih sadržaja u turizmu temeljem analiza potreba i trendova u turizmu, a koji će omogućiti razvoj cjelogodišnjeg turizma. Raditi će se na daljnjem razvoju selektivnih oblika turizma, poticanju otvaranja privatnih smještajnih kapaciteta (kuće za odmor, mali obiteljski hoteli i itd.) kako bi se povećao ukupan broj smještajnih kapaciteta županije Promocijom turizma, poticanjem horizontalne i vertikalne suradnje, jačanjem kapaciteta pružatelja usluga u</p>

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

turizmu te podizanjem razine kvalitete usluga stvorit će se održivost, inovativnost i otpornost turizma Krapinsko-zagorske županije. Kreiranom mjerom promocije turizma KZZ nastaviti će se sa aktivnostima promoviranja Krapinsko- zagorske županije kao poželjne turističke destinacije za aktivan odmor.

Tablica 5. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava info-točke i pružanje usluge savjetovanja i informiranja o dostupnim izvorima financiranja • Omogućavanje lakšeg pristupa alternativnim izvorima kapitala gospodarskim subjektima • Podrška pripremi projekata i subvencioniranje izrade dokumentacije potrebne za prijavu na nacionalne i EU natječaje • Edukacija gospodarstvenika
mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje unapređenje mreže mentora za poduzetnike • Održavanje stručnih skupova i događanja s ciljem razmjene iskustva i primjera dobre prakse poduzetnika • Podrška umrežavanju gospodarskih subjekata i lokalnih vlasti • Kreiranje razvojnih programa i projekata usmjerenih na umrežavanje i suradnju
mjera 1.3. Poticanje izvoza
<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje istraživanja i analize potreba izvozno orijentiranih tvrtki • Pružanje stručne pomoći u povezivanju gospodarstvenika s inozemnim tržištima • Pomoć poduzetništvu u preorijentaciji na izvoz i kreiranju izvoznih programa • Promocija izvoza
mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija o društvenom poduzetništvu i društveno odgovornom poslovanju • Uspostava stručne podrške razvoju društvenog poduzetništva
mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada plana razvoja poduzetničkih zona • Infrastrukturno opremanje, unapređenje poduzetničkih zona i privlačenje ulagača • Promocija poduzetničkih zona

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima • Uspostava ciljane suradnje s veleposlanstvima, stranim predstavništvima, komorama i drugim institucijama s ciljem privlačenja ulaganja • Organizacija nastupa na sajmovima, gospodarskim skupovima i sl. s ciljem privlačenja ulagača
mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
<ul style="list-style-type: none"> • Promocija obrta • Promocija strukovnih i deficitarnih zanimanja u obrtništvu • Kontinuirana analiza stanja i potreba u obrtništvu • Stipendiranje učenika srednjih i strukovnih škola • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za ulaganje u razvoj poslovanja i novo zapošljavanje • Očuvanje i razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta KZŽ
mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija poduzetnika za digitalizaciju poslovanja • Uspostava digitalnih platformi za pružanje usluga gospodarstvenicima • Međusobno povezivanje institucija putem digitalnih platformi s ciljem koordinacije zajedničkih aktivnosti, razmjene informacija i sadržaja i kreiranje novih usluga za gospodarstvenike • Uspostava digitalnih inovacijskih hub-ova • Kreiranje i provedba mjera potpore za uvođenje digitalizacije poslovanja gospodarstvenika • Razvoj mreže digitalnih mentora
mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje stjecanja znanja i razvoja vještina poslovnog sektora u području istraživanja i razvoja s ciljem modernizacije i primjene novih tehnologija • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za primjenu novih tehnologija • Podrška umrežavanju i razmjeni iskustva gospodarstvenika na nacionalnoj i EU razini • Pružanje stručne pomoći u provedbi projekata usmjerenih na tehnološki razvoj i primjenu novih tehnologija u poslovanju • Uspostavljanje organiziranih stručnih tijela za potporu i promociju tehnološkog razvoja • Pružanje stručne pomoći u razvoju inovacija i patenata, realizaciji projekata i ideja utemeljenih na znanosti i inovacijama • Poticati inovacije u sektoru kulturnih i kreativnih industrija • Podrška povezivanju poslovnog sektora sa znanstveno-istraživačkim i obrazovnim institucijama • Promocija inovacija i patenta

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti
mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Kreiranje i provedba poticajnih mjera temeljem analize potreba i trendova turističke potražnje • Promocija dodatnih sadržaja i njihovog uključivanja u postojeću turističku ponudu • Usklađivanje turističkih aktivnosti i novih sadržaja s prognoziranim klimatskim promjenama • Poticati razvoj novih turističkih atrakcija održivog, inovativnog i otpornog turizma koje doprinose očuvanju okoliša te priprema i provedba značajnih brownfield i greenfield turističkih projekata bogatih sadržajima visoke dodane vrijednosti
mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada razvojnih planova selektivnih oblika turizma (religijski, kulturni, sportski, zdravstveni, agroturizam i dr.) • Izrada i provedba projekata za razvoj i unaprjeđenje selektivnih oblika turizma (npr. ulaganje u turističku infrastrukturu) • Certifikacija i označavanje pružatelja usluga u turizmu za postojeće/razvijene regionalne brandove i daljnji razvoj brandova (npr. Ride & Bike i sl.) • Kreiranje poticajnih mjera za ulagače u razvoj selektivnih oblika turizma • Poticanje uključivanja kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu • Promocija i unaprjeđenje postojećih manifestacija kao atrakcijskog resursa • Poticanje ulaganja u obnovu i/ili izgradnju kuća za odmor • Poticanje ulaganja u izgradnju i/ili uređenje objekata za robinzonski smještaj
mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Utvrđivanje potreba za edukacijom i kreiranje edukativnih programa i treninga • Edukacija i trening pružatelja usluga u turizmu i turističkih djelatnika • Uspostava sustava izvrsnosti/kvalitete za pojedine kategorije usluga • Jačanje kompetencija djelatnika turističkih zajednica vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama
mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava kontinuirane suradnje s turističkim zajednicama susjednih županija • Podrška suradnji pružatelja usluga u turizmu na razini Krapinsko-zagorske županije • Kreiranje međužupanijskih programa, projekata i promotivnih mjera • Podrška suradnji pružatelja ugostiteljskih i usluga smještaja s poljoprivrednim proizvođačima • Podrška plasmanu lokalno proizvedenih proizvoda putem turističke ponude u smještajnim kapacitetima, restoranima i dr.
mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje funkcionalnosti turističkog info-centra • Organizacija promotivnih događanja i skupova

Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva – mjere i aktivnosti

- Organizacija nastupa na turističkim sajmovima
- Izrada ciljanih promotivnih materijala
- Poticanje izrade suvenira prepoznatljivih za Županiju kao turističku destinaciju

2.2.1.2 Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije

Tablica 6. Opis Posebnog cilja 2

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
relevantnost
<p>Kao jednu od polazišnih točaka gospodarskog razvoja KZŽ vidi digitalnu transformaciju koja se odnosi na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja društveno-ekonomskim razvojem KZŽ. Digitalna transformacija javne uprave za usluge koje pruža građanima pokazala se neophodnom, posebice tijekom pandemije bolesti COVID-19 (npr. uvođenje e-Propusnica i sl.). Dio e-usluga već je dostupan svim građanima RH, međutim postoji prostor za razvoj i implementaciju dodatnih usluga te izgradnju kompetentne i pouzdane administracije koja je okrenuta potrebama građana i poduzetnika.</p> <p>Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog društva te ujednačenog i održivog razvoja. Postoje dijelovi županije u kojima je slaba pokrivenost signala odnosno primjetna je nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture.</p> <p>Digitalizacija će pridonijeti jačanju socijalne i gospodarske otpornosti te ima potencijal stvaranja dodatnih radnih mjesta i održivog i uključivog rasta.</p>
očekivani način postizanja ciljeva
<p>Ostvarenje cilja namjerava se postići unaprjeđenjem i izgradnjom nove digitalne infrastrukture i alata kojim će se pospješiti moderno upravljanje te olakšati pristup informacijama i pružiti bolja usluga sveukupnom građanstvu KZŽ. Kvalitetna IKT infrastruktura ključna je pretpostavka za uspješnu digitalnu transformaciju odnosno razvoj i primjenu e-usluga stoga će županija u granicama svojih mogućnosti odnosno u suradnji s telekomunikacijskim operaterima omogućiti razvoj fiksne i mobilne mreže prema najvišim standardima na cijelom području županije.</p>

Tablica 7. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije – mjere i aktivnosti
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada strategije s provedbenim planom digitalne transformacije • Uvođenje novih IT sustava i digitalnih alata

Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija djelatnika i građana • Uvođenje novih e-usluga za građane • Izrada informativnih materijala o novim e-uslugama za javnost • Povećanje razine digitalnih vještina zaposlenika za uspješan rad s novim alatima • Provođenje digitalizacije javnih usluga po principu „županija bez papira“ • Organizacija online foruma s građanima
mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj fiksne i mobilne mreže u suradnji s telekomunikacijskim operaterima prema najvišim standardima • Izgradnja NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom na cijelom području županije s naglaskom na dijelove županije u kojima postoji nerazvijenost i nerasprostranjenost širokopojasne infrastrukture

2.2.1.3 Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave

Tablica 8. Opis posebnog cilja 3

Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave
relevantnost
<p>Analizom kapaciteta dionika za upravljanje razvojem KZŽ utvrđena je potreba za daljnjim jačanjem kapaciteta tijela javne uprave u području upravljanja razvojem, pripremi i provedbi projekata, ali i pripremi i praćenju provedbe strateških dokumenata i proračuna. Upravo veća socijalna i gospodarska otpornost postiže se kroz razvoj učinkovite, digitalne i kompetentne javne uprave koja ima jasne i definirane uvjete strateškog planiranja i upravljanja na kratki i dugi rok, te ostvaruje postavljene rezultate, uz kontinuirano kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Izazov u javnoj upravi je upravo zadržavanje kvalitetnih i talentiranih zaposlenika te nemogućnost privlačenja novih.</p>
očekivani način postizanja cilja
<p>Ostvarenje cilja namjerava se postići daljnjim razvojem i jačanjem kapaciteta javne uprave u području planiranja i upravljanja strateškim razvojem KZŽ te unaprjeđenjem digitalnih vještina djelatnika što doprinosi učinkovitosti javne uprave. Radi što bolje integracije strateškog planiranja i upravljanja razvojem jačati će se kapaciteti za izradu i provedbu javnih politika i projekata kroz usavršavanja i edukacije. Raditi će se na kreiranju kvalitetnih projekata spremnih za provedbu osobito projektnih ideja koje se odnose na zelenu i digitalnu tranziciju. Poticati će se stanovništvo i civilno društvo na savjetovanje i sudjelovanje u oblikovanju i provedbi javnih politika kako bi se pridonijelo učinkovitosti i otvorenosti javne uprave.</p>

Tablica 9. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave

Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave – mjere i aktivnosti
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada sektorskih akata strateškog planiranja i praćenje njihove provedbe (strategije, akcijski planovi, okvirni programi i sl. u pojedinim sektorima) • Koordiniranje regionalne i lokalne razine u provedbi akata strateškog planiranja • Osposobljavanje javnih djelatnika na regionalnoj i lokalnoj razini za provođenje akata strateškog planiranja • Unaprijediti centar regionalnog razvoja u Zagorskoj razvojnoj agenciji prema think-tank organizacijskom pristupu • Koordinirati provedbu projekata održivog razvoja Krapinsko-zagorske županije • Pružanje podrške u pripremi razvojnih projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (izrada projektno-tehničke dokumentacije, izrada studija izvedivosti i sl.) • Jačanje kapaciteta za strateško planiranje, upravljanje razvojem i korištenjem sredstava iz ESI fondova i drugih programa unije kroz edukacije (on-line i/ili on-site), organiziranje informativnih radionica, panel diskusija, izradu brošura i sl.
mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
<ul style="list-style-type: none"> • Provedba redovitog obrazovanja i usavršavanja javnih djelatnika • Implementacija inovativnih sustava nagrađivanja i motiviranja tijela javne vlasti na regionalnoj i lokalnoj razini prema rezultatima rada usklađenih s postavljenim operativnim i strateškim ciljevima tijela javne vlasti • Organizacija dodatnih specijaliziranih programa za javne djelatnike

2.2.2 Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života

Tablica 10. Opis Prioritetnog područja 2

Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<p>Prioritetno područje „Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života“ odnosi se na unaprjeđenje zdravstvenih usluga i društvene infrastrukture kojom se pospješuje zadovoljstvo i kvaliteta života stanovništva. Unaprjeđivat će se postojeće zdravstvene usluge i kreirati nove, stvarati zdravstveni centri i poticati izvrsnost u zdravstvu.</p> <p>Osim ulaganja u zdravstvo i poticanje zdravog i aktivnog načina života unaprjeđenjem sportske infrastrukture, izgradnjom šetnica te planinarskih i biciklističkih staza i sl., poticat će se i aktivno uključivanje građanstva u kulturne i društvene aktivnosti kroz volontiranje i suradnju s udrugama. Također, nastavit će se aktivnosti unaprjeđenja socijalnih usluga za najranjivije skupine društva te kreiranje novih usluga temeljenih na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama. Veoma bitna odrednica kvalitete života je stanovanje. Kako bi se umanjila nepovoljna demografska kretanja te zadržale mlade osobe da ne odsele u veća urbana središta na području RH ili EU, nastavit će se s izgradnjom lokalnih centara za mlade te provedbom politike za mlade kojom je obuhvaćeno sufinanciranje stanova za mlade osobe i obitelji.</p>

Prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života

Neodvojiv element kvalitete života na određenom teritoriju pa tako i na području Županije je i očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa koje je važan element socijalne kohezije, a koji uz to manje ili više direktno doprinosi i ekonomskom prosperitetu. Stoga će se kroz posebni cilj posvećen kulturi i baštini poticati ulaganja i aktivnosti koja razvijaju kulturne sadržaje i potiču održivo korištenje kulturne baštine i inovativne načine njezinog korištenja.

Posebni cilj „Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja“ odnosi se na društveni i gospodarski razvoj te podizanje kvalitete života općina na području KZŽ koje su proglašene brdsko-planinskim i potpomognutim područjem (indeks razvijenosti im je ispod nacionalnog prosjeka). Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU, radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem, suradnji regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se privući naseljavanje ovih krajeva i pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva. Osiguravanje kvalitetne infrastrukture i usluga na ruralnim područjima pridonijeti će zaustavljanju iseljavanja, stvaranju novih radnih mjesta i povećanju socijalne uključenosti.

2.2.2.1 Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Tablica 11. Opis Posebnog cilja 4

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

relevantnost

Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura zadovoljavajuće su razine u usporedbi s nacionalnom i regionalnom razinom, no istovremeno predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Nepovoljan demografski trend starenja stanovništva dovodi do većih potreba za skrbi o starijim osobama i raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Također je vidljivo da su kapaciteti za decentralizirano pružanje socijalnih usluga nedovoljno razvijeni, postojeća mreža socijalnih usluga pokazala je dobre rezultate no nije još uvijek dostupna svim stanovnicima u KZŽ, a upitno je i njeno financiranje. Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite u KZŽ u narednim godinama može biti ugrožena zbog nedostatka kadrova u zdravstvu što se pokazalo točnim kada je nastupila pandemija bolesti COVID-19.

Kreirani institucionalni okvir za razvoj OCD u KZŽ osigurao je temelj za njihov razvoj. No, još uvijek ima mjesta za unaprjeđenje suradnje jer sve OCD nemaju osigurane uvjete za provođenje svojih aktivnosti i programa. Dobri primjeri prakse organizacije i provođenja projekata/aktivnosti OCD u KZŽ pokazali su da OCD-ovi mogu aktivno sudjelovati u osiguranju veće kvalitete života stanovništva pa tako i pripadnika marginaliziranih, odnosno ranjivih skupina društva (osobe s nepovoljnim socijalnim, odnosno financijskim statusom, osobe s invaliditetom i sl.). Unapređenju kvalitete života stanovništva KZŽ namjerava se pristupiti i aktivnim poticanjem stanovništva na volonterstvo (dugotrajno ili kratkotrajno) te sudjelovanje u kulturnim, sportskim i rekreativnim događanjima.

očekivani način postizanja cilja

Ulaganje u razvoj kadrova u zdravstvu kako bi se održala kvalitetna mreža primarne i sekundarne zdravstvene zaštite bit će prioritet u idućem razdoblju. Potreba za većom promocijom zdravih stilova života kao i prevencijom bolesti i ovisnosti zadovoljit će se nizom aktivnosti. Nastavit će se širiti mreža postojećih socijalnih usluga. Kreirat će se i nove usluge temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama.

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Aktiviranje građanstva kroz sudjelovanje u aktivnostima OCD bit će prioritet u narednom razdoblju. Postići će se daljnjim razvojem suradnje OCD i JLS i razvojem i provođenjem programa i aktivnostima koje doprinose razvoju volonterstva te socijalnog uključivanja najranjivijih skupina u društvu.

Tablica 12. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
<ul style="list-style-type: none"> • Specijalizacija i subspecijalizacija liječnika prema potrebama zdravstvenih ustanova u KZŽ • Poticanje specijalizacije i subspecijalizacije za drugo zdravstveno osoblje (za prvostupnike sestrištva, medicinske sestre/tehničare, fizioterapeute) • Unaprjeđenje digitalnih kompetencija zdravstvenih djelatnika • Izrada i promocija poticajnih mjera za zapošljavanje liječnika/ca i drugih deficitarnih zdravstvenih djelatnika/ca • Edukacija radnika u sustavu zdravstva te socijalne skrbi kako bi pružali bolje usluge • Ulaganje u materijalne uvjete (obnova/ adaptacija/ sanacija/ izgradnja itd. te opremanje) i IT opremu • Ulaganje u znanja i vještine kako bi se osigurali minimalni zakonski uvjeti kod OCD za pružanje decentraliziranih socijalnih usluga (specijalistička znanja, razmjena iskustva, „soft“ vještine itd.) • Jačanje partnerski rad svih pružatelja socijalnih usluga i pružatelja zdravstvenih usluga u KZŽ • Jačanje kompetencija zdravstvenih djelatnika o utjecajima klimatskih promjena na zdravlje
mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje kvalitete primarne zdravstvene zaštite u KZŽ • Jačanje poveznice primarne i sekundarne zdravstvene zaštite prilikom zbrinjavanja pacijenata radi podizanja kvalitete zdravstvene usluge • Proširenje usluga palijativne skrbi kroz osiguravanje smještajnih kapaciteta i danonoćne dostupnosti mobilnih timova • Izrada novih e-usluge u zdravstvu • Širenje dostupnosti hitne medicinske službe s ciljem rješavanja financiranja dodatnih timova HMS • Jačanje dostupnosti specijalističkih zdravstvenih usluga u lokalnim zajednicama • Širenje dostupnosti programa osobne asistencije osobama s invaliditetom te ostalim osjetljivim skupinama • Širenje dostupnosti usluge rane intervencije • Širenje dostupnosti socijalnih usluga ranjivim skupinama (starije i nemoćne osobe, žene i djeca žrtve nasilja,...) • Razvoj novih socijalnih usluga temeljene na socijalnim inovacijama i novim tehnologijama • Pružanje socijalne usluge temeljene na načelima društvenog poduzetništva

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Promocija mogućnosti pružanja socijalnih usluga od strane fizičkih osoba te osposobljavanje fizičkih osoba za pružanje socijalnih usluga na načelima dostojanstva i zaštite prava korisnika • Izgradnja društvenih/javnih stanova za dugoročni najam te otkup kroz najam u svrhu socijalnog zbrinjavanja kao i ranijeg osamostaljenja mladih
mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
<ul style="list-style-type: none"> • Pospješiti aktivnosti provođenja nacionalnih programa za probir i rano otkrivanje raka u KZŽ • Izrada preventivnih programa s ciljem prevencije kardiovaskularnih bolesti • Promoviranje zdravog načina života kroz javna događanja i promotivne materijale • Jačanje svijesti mladih o zdravim stilovima života, ovisnostima i seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te spolno odgovornom ponašanju kroz predavanja u školama i promotivne aktivnosti usmjerene na mlade • Promoviranje programa prevencije širenja epidemija i protokola postupanja u slučajevima izbijanja epidemija • Izrada i promoviranje programa i preporuka za ublažavanje pandemije • Unaprjeđenje aktivnosti provođenja osnovnih mjera održavanja života uz upotrebu automatskih vanjskih defibrilatora (Program javno dostupne rane defibrilacije) • Unaprjeđenje postojećeg programa zaštite mentalnog zdravlja kod svih građana/ka KZŽ • Informiranje stanovništva o metodama zaštite od negativnih učinaka klimatskih promjena koje mogu biti opasne po zdravlje
mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
<ul style="list-style-type: none"> • Integracija marginalizirane zajednice putem integriranih mjera stanovanja i dostupnosti socijalnih usluga • Promocija jednake prilike i socijalnu uključenost marginaliziranih zajednica prema stanovništvu KZŽ • Provedba učenje hrvatskog jezika i kulture za migrante i strane radnike u KZŽ • Uključivanje djece stranih radnika u redovni sustav odgoja i obrazovanja te pružiti podršku obrazovnim ustanovama u integraciji • Promocija tolerancije i razumijevanja među stanovnicima KZŽ u svrhu bolje integracije
mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
<ul style="list-style-type: none"> • Poticati JLS na ustupanje prostora za djelovanje OCD-a • Financiranje programa OCD-ova u javnim prostorima • Provoditi kontinuiranu promociju rada OCD i vrijednosti civilnog društva u javnosti (sajam udruga, predstavljanje rada udruga u odgojno-obrazovnim ustanovama) • Poticati društveni aktivizam u KZŽ kroz društveno-aktivističke akcije i promociju uloge civilnog društva • Provoditi edukacije članova OCD za rad i vođenje udruga • Provesti istraživanja o potrebama i problemima djece i mladih, kao i ostalih stanovnika kao podlogu za izradu programa OCD-a • Razvijati programe za mlade • Provoditi edukacije za organizaciju i provedbu programa za mlade i ostale ciljane grupe sukladno njihovim specifičnostima • Jačati lokalne centre i klubove za mlade

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti
mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu

- U suradnji s OCD poticati JLS i ostale ključne dionike na primjereni model prijevoza osoba s invaliditetom i ostalih osjetljivih skupina
- Jačati digitalne kompetencije osoba treće životne dobi u svrhu smanjenja socijalne isključenosti te sufinancirati opremanje OCD-ova i javnih institucija koje se bave ranjivim grupama opremom za digitalno uključivanje
- Smanjiti digitalni jaz među djecom i mladima potporama nabavi/najmu laptopa za obitelji sa zajamčenom minimalnom naknadom
- Organizirati i provoditi programe stjecanja kreativnih vještina i programa neformalnog obrazovanja za stanovnike KZŽ-posebno djecu, mlade i osobe treće životne dobi

mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ

- Promovirati volonterstvo kroz javna događanja (obilježavanje međunarodnog dana volonterstva) i druge promotivne aktivnosti
- Unaprijediti priznavanje volonterskog rada i doprinosa volontera u KZŽ kroz dodjelu nagrada za volontera/ku godine te uključiti se u nacionalno vrednovanje volontera
- Davati potpore OCD za organizaciju volonterskih programa i potpore jačanju volonterskih centara
- Promovirati volonterstvo i odgoj za volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama

mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

- Urediti i opremiti površine i građevine na/u kojima se provode sportske djelatnosti (npr. ulaganja u sportske i/ili školske sportske dvorane, opremanje sportskih objekata itd.)
- Rekonstruirati postojeće te izgraditi nove objekte sportske infrastrukture
- Prilagoditi sportske građevine za pristup osobama s invaliditetom
- Poticati razvoj planinarskih i šetačkih staza

mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom

- Poticati sportsko-rekreacijske aktivnosti stanovništva županije
- Promovirati sportske vrijednosti i popularizirati sport među stanovnicima
- Promovirati aktivne načina transporta (pješačenje, rolanje, bicikl) od kuće do škole, fakulteta, radnog mjesta, i sl.
- Poticati provođenje programa rekreativnog bavljenja sportom u turizmu
- Provoditi prevenciju nasilja promocijom športa u školama u KZŽ
- Poticati osnivanje školskih sportskih saveza na lokalnoj razini
- Uključiti učenike koji ne sudjeluju u natjecanjima u aktivnosti školskih sportskih društava
- Povećati broj sportskih programa za osobe s invaliditetom
- Sufinancirati odlaske sportaša na sportska natjecanja
- Financirati programe javnih potreba u sportu i/ili putem natječaja za sufinanciranje posebnih sportskih programa i projekata

Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života – mjere i aktivnosti

- Poticati provođenje sportsko rekreativnih programa na lokalnoj i regionalnoj razini
- Uključiti ranjive skupine djece i mladih u organizirane oblike sportskih aktivnosti u KZŽ (plaćanje članarine, osiguravanje opreme – obuće i odjeće, sufinanciranje prijevoza na treninge i natjecanja)

2.2.2.2 Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti

Tablica 13. Opis Posebnog cilja 5

Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
relevantnost
Očuvanje i unaprijeđenje kulturne baštine i nasljeđa neodvojiv je element kvalitete života na određenom teritoriju koji ima i vrijedan ekonomski potencijal. Kroz očuvanje baštine i poticanje kulturnih i umjetničkih aktivnosti potiču se poželjni socijalni efekti kao što su društvena kohezija, osjećaj pripadnosti, zajedništva i identiteta te poštovanje prema prostoru i okolišu. S druge strane, sektor kulture i medija ima i jasan ekonomski potencijal, u vidu poticanja kreativnih industrija i poveznice s turističkom ponudom nekog kraja. KZŽ namjerava graditi na ovim premisama i iskoristiti svoje potencijale, kao i činjenice da je kulturno nasljeđe nezaobilazni čimbenik turističke ponude KZŽ, a kulturne ustanove i muzeji najvažniji generatori kulturnih događanja.
očekivani način postizanja cilja
Ostvarenje cilja namjerava se postići ulaganjima i aktivnostima koje s jedne strane potiču produkciju i pristupačnost kulturnih sadržaja, te vode brigu o materijalnom očuvanju kulturne baštine, s druge. To znači financiranje aktivnosti javnih i nevladinih ustanova i organizacija te projekte obnove, sanacije, konzervacije, prenamjene i revitalizacije objekata i predmeta vrijedne kulturne baštine.

Tablica 14. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti

Posebni cilj 5. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena
<ul style="list-style-type: none"> • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za stanovnike KZŽ • Organizirati i provoditi kulturne i umjetničke aktivnosti za ranjive skupine u društvu (mladi, OSI, starije osobe) s ciljem socijalnog uključivanja u zajednicu • Osigurati financijsku potporu OCD-ovima i umjetničkim organizacijama koji se bave novim medijima i suvremenim kulturnim stvaralaštvom • Povećati dostupnost kulturnih programa stanovništvu u manjim ruralnim sredinama, a posebno mladima kroz jačanje lokalnih centara i klubova za mlade

Posebni cilj 5. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Jačati kulturno stvaralaštvo djece i mladih kroz veće uključivanje u dramske, likovne, filmske i druge izvanškolske programe • Graditi i opremiti kulturnu infrastrukturu (multimedijske/multifunkcionalne dvorane) te rekonstruirati objekte kulturne baštine u suradnji s Ministarstvom kulture i medija • Organizirati programe urbanih vrtova u urbanim središtima KZŽ
mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> • Određivanje sadržaja i izrada cjelokupnog registra kulturne baštine • Razrada i uspostava modela upravljanja kulturnom baštinom • Identifikacija prioriternih intervencija i nositelja projekata • Provođenje projekata u svrhu obnove i stavljanja u funkciju kulturne baštine (turističku, znanstvenu, obrazovnu, rekreativnu i dr.) • Pronalaženje strateških partnera za obnovu i održivo korištenje objekata kulturne baštine • Energetska obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije

2.2.2.3 Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

Tablica 15. Opis Posebnog cilja 6

Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
relevantnost
Glavni razvojni izazovi slabije razvijenih područja su nepovoljna gospodarska struktura, nedovoljno razvijen ljudski kapital, slabo poduzetništvo, nedovoljno učinkovite institucije, depopulacija, iseljavanje i starenje stanovništva. Brdsko-planinska područja u Krapinsko-zagorskoj županiji suočena su i s izazovom nedovoljne prometne povezanosti te čestim klizištima.
očekivani način postizanja cilja
Na ovim područjima poticat će se suradnja županije i jedinica lokalne samouprave radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava fondova EU. Radit će se na unaprjeđenju strateškog upravljanja razvojem slabije razvijenih područja te će se poticati društveno-gospodarski razvoj primjenom koncepta pametnih sela. Nastaviti će se suradnja regionalnog i lokalnih koordinatora u pripremi i provedbi projekata s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti. Izgradnjom javne, društvene i komunalne infrastrukture nastojat će se pospješiti naseljavanje ovih krajeva te pospješiti kvaliteta i životni standard stanovništva.

Tablica 16. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja

Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja – mjere i aktivnosti
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti prometnu povezanost kako bi se smanjilo iseljavanje i napuštanje brdskih i teže dostupnih ruralnih područja (npr. rekonstrukcija i sanacija oštećenih prometnica, izgradnja i povezivanje novih dionica cesta) • Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture i unapređenje komunalnog standarda u slabije razvijenim ruralnim područjima • Izgradnja i opremanje građevina javne i poslovne namjene • Sanacija šteta na infrastrukturnim građevinama nastalih uslijed vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinsko područje • Razvoj širokopojasnog interneta na područjima bez komercijalnog interesa – ujednačavanje kvalitete života na cijelom području KZŽ • Pružanje savjetodavne podrške u pripremi i provedbi projekata društveno-gospodarskog razvoja primjenom koncepta pametnih sela s ciljem smanjivanja razlika u razvijenosti
mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta šumoposjednika u svrhu boljeg upravljanja privatnim šumama i šumskim posjedima kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije • Poticanje adekvatnog i svrhovitog korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka • Uspostava održivog upravljanja šumama i šumskim zemljištima s naglaskom na očuvanje staništa i vrsta • Izdvajanje i očuvanje tipičnih/prepoznatljivih i reprezentativnih krajobraznih cjelina Hrvatskog Zagorja • Sanacija vodotokova i izvora

2.2.3 Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije

Tablica 17. Opis Prioritetnog područja 3

Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<p>Prioritetno područje „Obrazovanje za sve generacije“ odnosi se na izgradnju infrastrukture i jednakih uvjeta za kvalitetno obrazovanje svih naraštaja KZŽ. Nastavit će se ulaganja u izgradnju i/ili dogradnju dječjih vrtića, modernizaciju i digitalizaciju osnovnih i srednjih škola, uvođenje i daljnje unapređenje programa obrazovanja u STEM području, koje obuhvaća primjenu i kombiniranje stečenih znanja, kritičko i logičko promišljanje i vladanje vještinama koje su direktno primjenjive i usmjerene rješavanju problema te na taj način osposobljavaju učenike u skladu s potrebama tržišta rada.</p> <p>Osim ulaganja u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, nastavit će se ulagati u kvalitetu i dostupnost cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja kroz formalno i neformalno obrazovanje. Raditi će se na povećanju postojećih kapaciteta i uvođenju novih studijskih programa u skladu s potrebama tržišta rada. Jačat će se uloga Pučkih otvorenih učilišta kroz poticanje unapređenja kvalitete postojećih i razvoja novih programa u skladu s potrebama tržišta rada te kroz digitalizaciju i modernizaciju objekata.</p>

Prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije

Dio ovih aktivnosti namjerava se provesti kroz projekt „Znanstveno-edukativno-zabavni centar – ZEZ centar Zagorje“ koji predstavlja dobru osnovu za popularizaciju znanosti i tehnologije, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu te poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje.

2.2.3.1 Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

Tablica 18. Opis Posebnog cilja 7

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
<p>relevantnost</p> <p>Gospodarski razvoj posljednjih godina promijenio je sliku tržišta rada u KZŽ. Poslodavci u vodećim djelatnostima KZŽ ne mogu zadovoljiti svoje potrebe za radnicima na lokalnom tržištu rada, dok su s druge strane primjetni znakovi strukturne nezaposlenosti. Dio nezaposlenih osoba u KZŽ (osobe starije radne dobi, OSI, osobe iz ruralnih krajeva) i dalje je pasivan i neprilagođen potrebama tržišta rada (nemaju specifična znanja i vještine). Usto, postojeći poslodavci imaju problema sa zadržavanjem postojeće radne snage zbog plaća nižih od onih u okruženju, a ponegdje i zbog lošijih uvjeta rada.</p> <p>Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja u proteklim godinama u KZŽ dale su rezultate. Razvijena je kvalitetna mreža odgojno obrazovnih institucija u KZŽ, a osnovan je i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Promocija deficitarnih zanimanja u posljednjim godinama dala je rezultate jer se povećao upis učenika u tražene obrazovne programe. Zbog rastuće zaposlenosti raste potreba za produženim boravkom učenika u ranim razredima OŠ kao i cjelodnevnim boravkom u vrtićima. Usto, postoji potreba i za unaprjeđenjem sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju u KZŽ, kao i u ostatku Hrvatske.</p>
<p>očekivani način postizanja cilja</p> <p>U narednom razdoblju i dalje će se provoditi postojeće mjere aktivne politike tržišta rada. Kreirat će se i nove prilagođene mjere temeljene na specifičnim potrebama ciljanih skupina u KZŽ kako bi se potaknulo zapošljavanje nezaposlenih osoba. Osim toga radit će se aktivno i s poslodavcima na unaprjeđenju postojećeg radnog okruženja i stvaranja uvjeta za bolje upravljanje ljudskim potencijalima, sve s ciljem smanjenja nesklada ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada.</p> <p>Poduzete mjere razvoja sustava obrazovanja iz proteklih godina provodit će se i dalje u idućem razdoblju kako bi se u potpunosti uklonili postojeći nedostaci obrazovnog sustava. Radit će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama. Također, dionici u obrazovanju odraslih poduzet će mjere kako bi razvili svijest građana o potrebama za uključivanje u cjeloživotno učenje te kreirali uvjete da se ono adekvatno provodi u KZŽ.</p>

Tablica 19. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
<ul style="list-style-type: none"> • Promovirati i provoditi postojeće nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja prema nezaposlenim osobama koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada i prema poslodavcima • Kreirati i provoditi inovativne mjere aktivne politike tržišta rada prema specifičnim potrebama u KZŽ • Promovirati društveno poduzetništvo kao oblik zapošljavanja i socijalnog uključivanja najranjivijih skupina na tržištu rada
mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada
<ul style="list-style-type: none"> • Promovirati primjere dobre prakse inovativnih oblika rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta) prema poslodavcima u KZŽ • Pilotirati inovativne oblike rada (rad od kuće, fleksibilno radno vrijeme, dijeljena radna mjesta itd.) kod poslodavaca u KZŽ kojima nedostaju radnici • Razviti sustav potpore i poticaja za uvođenje inovativnih oblika rada kod poslodavaca u KZŽ • Privlačiti visokoobrazovne stručnjake za rad i život u KZŽ kroz sustav poticaja • Ostvariti uvjete za rad digitalnih nomada u KZŽ i njihovo uključivanje u lokalno gospodarstvo • Razbijati stereotipove o muškim i ženskim zanimanjima te promovirati rodno netipična zanimanja kroz programe profesionalne orijentacije i potpore učenicima i studentima • Provoditi mjere za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja/skrbnika
mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
<ul style="list-style-type: none"> • Provoditi redovitu analizu tržišta rada KZŽ zbog identifikacije potreba poslodavaca za znanjima/vještinama te pružati podršku razvoju i provedbi novih programa osposobljavanja • Umrežiti poslodavce s obrazovnim ustanovama i ostalim dionicima radi pravovremene intervencije vezane za potrebe poslodavaca za osposobljavanjem radnika i budućih radnika • Promovirati deficitarna zanimanja na lokalnom tržištu rada prema svim dobnim skupinama kroz javna događanja, promotivne alate te inovativne oblike promocije • Jačati sustav profesionalnog usmjeravanja u školama KZŽ
mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijati svijest stanovnika o potrebi uključivanja u programe cjeloživotnog učenja kroz kontinuiranu promociju • Razvijati i jačati kapacitete (stručne, materijalne) pružatelja cjeloživotnog učenja za unaprjeđenje provedbe postojećih i izradu novih programa • Umrežiti sve pružatelje cjeloživotnog učenja radi bolje suradnje i koordinacije aktivnosti • Razviti nove formalne programe obrazovanja odraslih potrebnih na lokalnom tržištu rada • Promovirati znanost u svim segmentima obrazovanja i razvijati inovativne programe za popularizatore znanosti kao aspekt cjeloživotnog obrazovanja

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Ulagati u kreiranje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra za popularizaciju STEM područja koji će omogućiti razvijanje STEM kompetencija među stanovništvom • Razvijati nove neformalne oblike učenja za sve građane u KZŽ
mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavati poslodavce iz KZŽ za učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u vlastitim poduzećima • Pripremiti i promovirati programe za kvalitetno vođenje i upravljanje ljudskim potencijalima za pronalazak/prepoznavanje najboljih djelatnika za njihova poduzeća • Pružati potporu poslodavcima za razvoj sustava mentoriranja naučnika (odgovorno mentoriranje) • Poticati i promovirati unaprjeđenje sigurnosti i zaštite na radu kod postojećih poslodavaca sukladno postojećem zakonodavstvu te dobrim praksama u zemljama EU i Hrvatske
mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizirati postojeće formalne programe obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada • Izraditi i uvesti nove obrazovne programe u srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada • Promovirati obrazovne programe (srednjoškolske, visokoškolske) usklađene s potrebama lokalnog tržišta rada • Stipendiranje učenika/studenata koji se školuju za zanimanja koja spadaju u deficitarna • Jačati ljudske potencijale u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa • Nastaviti razvoj Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu • Razviti nove centre izvrsnosti (u robotici, poljoprivredi, zdravstvu) u okviru postojećih srednjih strukovnih škola u KZŽ
mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati produljenje radnog vremena predškolskih ustanova/dječjih vrtića, koje podrazumijeva produljeni boravak, poslijepodnevni i/ili smjenski rad dječjih vrtića u KZŽ • Dogradnja postojećih te izgradnja novih vrtića kako bi se svakom djetetu osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi • Osigurati produženi boravak u OŠ ustanovama za sve učenike kojima je potrebna usluga • Uvoditi cjelodnevnu nastavu u obrazovnim ustanovama u KZŽ • Poticati pokretanje novih alternativnih izvanškolskih aktivnosti s naglaskom na promociju zdravih stilova života, razvoj ključnih kompetencija te građanskog odgoja i obrazovanja te tema prilagodbe klimatskim promjenama • Prilagoditi odgojno-obrazovni sustav različitim potrebama djece i mladih (darovitih učenika, djece s teškoćama u razvoju, učenicima pripadnicima nacionalnih manjina, učenicima koji pripadaju ranjivim skupinama) • Osigurati rano prepoznavanje i podršku u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika • Razvijati STEM kompetencije kod djece i učenika • Unaprijediti lokalni prijevoz u svrhu veće participacije učenika osnovnih i srednjih škola u izvannastavnim aktivnostima

Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada – mjere i aktivnosti

- Jačati participaciju učenika u odlučivanju u odgojno-obrazovnim ustanovama
- Osmisliti infrastrukturna rješenja za proširenje postojećih školskih objekata u cilju prelaska na jednosmjenski rad
- Izgraditi, adaptirati i sanirati postojeće objekte odgojno-obrazovnih ustanova
- Prenamijeniti i opremiti prostorije odgojno-obrazovnih ustanova za produženi boravak i cjelodnevni boravak djece
- Digitalizirati osnovne i srednje škole (IT oprema, edukacija nastavnika itd.) s ciljem jačanja informacijsko- komunikacijske infrastrukture u odgojno- obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika

mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca

- Jačati stručne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika za promjene u sustavima i prilagodbu uvjetima rada na daljinu (učenje na daljinu)
- Kreirati, promovirati i provoditi poticajne mjere za zapošljavanje deficitarnih kadrova u odgojno-obrazovnim institucijama kroz kvalitetnu stambenu i obiteljsku politiku za mlade visokoobrazovane kadrove
- Privlačiti i zadržavati odgojno-obrazovne radnike s posebnim naglaskom na one za koje postoji manjak u odgojno-obrazovnom sustavu (npr. STEM, strukovno obrazovanje te druge deficitarne nastavničke struke u KZŽ)
- Unaprjeđenje digitalne pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika kroz organiziranje edukacija
- Poticati odgojno-obrazovne djelatnike na mobilnost, umrežavanje i razmjenu iskustva s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama izvan Krapinsko-zagorske županije kroz projekte

2.2.4 Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Tablica 20. Opis Prioritetnog područja 4
Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Prioritetno područje „Zelena, očuvana i sigurna županija“ odnosi se na izgradnju zelene infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti, valorizaciju kulturne baštine, revitalizaciju brownfield područja, primjenu koncepta pametnih sela i gradova, prilagodbu klimatskim promjenama u cilju doprinosa uspostave održivog razvoja i jačanja otpornosti na klimatske promjene te povećanju produktivnosti poljoprivredne proizvodnje.

Klimatska i geografska obilježja KZŽ pogoduju bavljenju poljoprivredom, naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom koji su zastupljeni u ovom kraju stoga je potrebno staviti naglasak i na prilagodnu klimatskim promjenama. Međutim, rasparcelirano poljoprivredno zemljište predstavlja značajan problem regije za uspostavu učinkovite poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, izazov održivosti je i sve manji broj mladih poljoprivrednika nove generacije koja bi nastavila poljoprivrednu proizvodnju i ulagala u povećanje produktivnosti i kvalitete proizvodnje. Dugogodišnja tradicija poljoprivredne proizvodnje namjerava se očuvati „generacijskom obnovom“, tj. privlačenjem mladih osoba za bavljenje poljoprivredom i ekološkom proizvodnjom prepoznatljive kvalitete. Osim toga poticat će se orijentacija poljoprivredne proizvodnje za tržišne potrebe, udruživanje radi ostvarivanja lakšeg i boljeg plasmana na tržištu te investicija u zajedničko korištenje preradbenih kapaciteta. Uviđajući važnost promocije, marketinga i digitalne trgovine nastaviti će se sa aktivnostima promocije tradicijskih poljoprivrednih proizvoda prepoznatljivih za Krapinsko-zagorsku županiju.

Prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija

Od drugih geografskih i prirodnih obilježja, osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja šumama, unaprjeđenju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, svrhovitijem korištenju prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta te uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima. Poticat će se korištenje obnovljivih izvora energije, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, sanacija šteta od prirodnih nepogoda te planiranje obnove i prenamjene zapuštenih objekata. Svijest o okolišu bit će razvijana kontinuiranom edukacijom i djelovanjem udruga i relevantnih institucija. Također, osigurati će se unaprjeđenje i pametno upravljanje vodno-komunalnom infrastrukturom te će se uspostaviti sustav upravljanja klizištima. Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogode i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagati će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti. Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih postrojbi te njihovom opremanju i daljnjem usavršavanju za djelovanje u kriznim situacijama.

Osim na nacionalnoj razini, problematici prilagodbe klimatskim promjenama pristupa se ozbiljno i na područnoj i lokalnoj razini. Utjecaj klimatskih promjena ovisi o čitavom nizu parametara te će intenzitet utjecaja biti različit ovisno o geografskom položaju, o stupnju razvijenosti i ranjivosti. Ranjivost nekih gospodarskih sektora naročito kod poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike i turizma je očita jer upravo uspješnost navedenih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima te se aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama provlače horizontalno kroz sve mjere razvoja Plana razvoja posebice u najranjivijim sektorima. Općenito se dionici na regionalnoj i lokalnoj razini smatraju ključnima u poduzimanju mjera prilagodbe. Tu spadaju djelatnosti odnosno aktivnosti koje u većoj ili manjoj mjeri, imaju dodirnih točaka s aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama: uređenje naselja i stanovanja, komunalno gospodarstvo, prostorno i urbanističko planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša te protupožarna i civilna zaštita. Za što učinkovitije djelovanje prema prilagodbi klimatskim promjenama jačati će se kompetencije i kapaciteti ključnih dionika na području Županije u skladu sa financijskim mogućnostima i prilikama koje će pružati VFO.

2.2.4.1 Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje

Tablica 21. Opis Posebnog cilja 8

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
relevantnost
Poljoprivredna proizvodnja temelji se na dugogodišnjoj tradiciji, povoljnim prirodnim uvjetima i kvalitetnim proizvodima od kojih je nekoliko zaštićeno sustavima kvalitete. Nakon nekoliko godina negativnog trenda zabilježeno je i povećanje broja poljoprivrednih proizvođača. Međutim, poljoprivredu i dalje karakteriziraju mali i usitnjeni posjedi, nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača, nedostatak komercijalne proizvodnje i prerade, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema, nedovoljno iskorišten potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede te kontinuirani pad proizvodnje u stočarstvu.

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
očekivani način postizanja cilja
Rast konkurentnosti poljoprivrede potaknut će se mjerama koje se odnose na poticanje ulaganja u okrupnjavanje zemljišta, generacijsku obnovu, ulaganja u povećanje kapaciteta, preradu i trženje, poticaje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, udruživanje s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, jačanje kapaciteta i promociju.

Tablica 22. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje – mjere i aktivnosti
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada detaljne analize stanja i potreba za okrupnjavanjem • Kreiranje i provedba poticajnih mjera okrupnjavanja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede • Jačanje svijesti poljoprivrednih proizvođača i vlasnika zemljišta o potrebi okrupnjavanja
mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi
<ul style="list-style-type: none"> • Savjetovanje i informiranje mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva/obrta/tvrtke • Edukacija mladih poljoprivrednika • Kreiranje i provedba poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike
mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu
<ul style="list-style-type: none"> • Detaljna analiza stanja i potencijala razvoja ekološke poljoprivrede • Edukacija poljoprivrednih proizvođača • Podrška prijelazu iz konvencionalne na ekološku proizvodnju • Podrška ulazu u sustave kvalitete • Promocija proizvoda u sustavima kvalitete i ekoloških proizvoda • Uzgoj novih kultura i sorti otpornih na klimatske promjene
mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija o potrebi i načinu udruživanja • Potpora poljoprivrednicima pri osnivanju zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, strojnih prstenova • Potpora uspostavi kratkih opskrbnih lanaca

Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode
mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija poljoprivrednika o primjeni novih znanja i novih tehnologija u proizvodnji i preradi • Edukacija poljoprivrednih proizvođača o pripremi projektne dokumentacije za prijavu na natječaje EU fondova • Informiranje i educiranje poljoprivrednika o utjecaju klimatskih promjena na sektor poljoprivredu te korištenju novih tehnologija u prilagodni klimatskim promjenama • Podizanje razine digitalne pismenosti poljoprivrednih proizvođača • Informiranje i savjetovanje poljoprivrednih proizvođača o dostupnim izvorima financiranja
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija promotivnih događanja i stručnih skupova s ciljem promocije poljoprivrede i ruralnih prostora • Organizacija poljoprivrednih sajмова i promotivnih prodaja • Organizacija promotivnih događanja s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, trgovaca i ugostiteljsko-turističkog sektora i podizanja svijesti o dostupnosti lokalnih proizvoda • Kreiranje poticajnih mjera za subvenciju promotivnih aktivnosti poljoprivrednih proizvođača • Daljnje unapređenje virtualne tržnice poljoprivrednih proizvoda • Promocija i očuvanje ruralnih običaja, manifestacija i tradicijskih proizvoda sufinanciranjem provedbe aktivnosti udruga koje njeguju tradicijske običaje
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružanja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećih kapaciteta • Uspostava stručnih i savjetodavnih tijela za poticanje razvoja i promociju poljoprivrede • Analiza postojećih znanja i potreba za stručnim znanjima • Edukacija osoba koje pružaju savjetodavnu i drugu potporu poljoprivrednicima • Umrežavanje dionika u sustavu pružanja potpore poljoprivrednicima s ciljem stvaranja platforme za razmjenu informacija, kreiranje jasne i ciljane komunikacije prema poljoprivrednicima s jasnim ulogama svih dionika u sustavu (npr. One-stop-service-center)

2.2.4.2 Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem

Tablica 23. Opis Posebnog cilja 9

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
<p>relevantnost</p> <p>Dugoročni razvoj Krapinsko-zagorske županije u značajnoj mjeri ovisi o adekvatnoj skrbi za prirodni i izgrađeni okoliš te odgovornoj uporabi resursa. Među razvojne potencijale Krapinsko-zagorske županije ubrajamo povoljne klimatske karakteristike, očuvanu prirodu i bioraznolikost, prirodne resurse poput termalnih izvora, mineralnih sirovina i obnovljivih izvora energije.</p> <p>Uz zaštićene dijelove prirode, 10% područja Krapinsko-zagorske županije obuhvaćeno je europskom ekološkom mrežom Natura 2000 te uključuje rijeku Sutlu, Strahinjščicu, vršni dio Ivanščice, Medvednicu, dolinu Razvora kod Sutle i Židovske jame. Navedena područja odabrana su s ciljem očuvanja povoljnog stanja Natura 2000 vrsta prema Direktivi o zaštiti ptica i Direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore.</p> <p>Kvaliteta, funkcionalnost i dostupnost izgrađenog okoliša relevantne su karakteristike koja utječe na poželjnost i kvalitetu života. Održivo upravljanje izgrađenim okolišem stoga označava ukupnost mjera kojima se pozitivno utječe na učinkovitost, pouzdanost i dostupnost nekih od temeljnih preduvjeta života modernog čovjeka poput odvodnje, vodoopskrbe, električne energije i prometne povezanosti, bez narušavanja kvalitete prirodnog okoliša.</p>
<p>očekivani način postizanja cilja</p> <p>Način postizanja ovog cilja segmentiran je na: (a) usmjereno rješavanje identificiranih problema i izazova u domeni prirodnog i izgrađenog okoliša, (b) osiguravanje funkcionalnog i učinkovitog sustava javnih, privatnih i civilnih dionika koji koordinirano osiguravaju visoku kvalitetu prirodnog i izgrađenog okoliša kroz dosljedno i učinkovito planiranje, izvođenje i kontrolu aktivnosti povezanih s očuvanjem kvalitete okoliša te (c) kontinuirano podizanje svijesti stanovništva Županije i turista o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.</p> <p>Osobita pozornost bit će posvećena unaprjeđenju upravljanja privatnim šumama, svrhovitijim korištenjem prirodnog i kultiviranog krajolika, zaštiti staništa i vrsta, uspostavi adekvatnih planova upravljanja neobnovljivim prirodnim resursima, zaštitom izvorišta, iskorištavanjem potencijala termalnih izvora, unaprjeđenju sustava gospodarenja otpadom, sanaciji šteta od prirodnih nepogoda te planiranju obnove i prenamjene zapuštenih objekata. U narednom razdoblju poboljšavat će se vodovodna infrastruktura, smanjivat će se gubici vode, povećat će se udio stanovništva priključenih u sustav odvodnje, dograđivat će se plinska mreža, unaprjeđivati elektroopskrbna mreža i poticati korištenje obnovljivih izvora energije.</p>

Tablica 24. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje i provođenje akcija za zaštitu okoliša • Jačanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije • Organizacija ekoloških edukacijskih programa (npr. škole u prirodi, terenske nastave, manifestacije itd.) • Poticanje uključivanja građana u programe i projekte održivog upravljanja i zaštite prirodne baštine i bioraznolikosti • Jačanje otpornosti i očuvanje ekosustava, staništa i vrsta osjetljivih na klimatske promjene kroz međusobnu suradnju svih relevantnih dionika
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
<ul style="list-style-type: none"> • Procjena i izrada baze podataka o stanju prirodne baštine KZŽ • Uspostava programa kontinuiranog praćenja stanja prirodne baštine KZŽ • Izrada planova upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima • Umrežavanje ključnih dionika u domeni upravljanja i zaštite prirodne baštine (relevantne institucije, JLS-ovi i dr.) • Održavati i unaprijediti posjetiteljsku infrastrukturu na zaštićenim područjima KZŽ
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje i provođenje akcija zaštite i očuvanja prirodnih staništa biljnih i životinjskih vrsta • Provođenje projekata revitalizacije ugroženih biljnih i životinjskih staništa • Praćenje i istraživanje vrsta i staništa • Provođenje ciljanih radionica u svrhu upoznavanja s prirodnim vrijednostima zaštićenima uključivanjem u mrežu Natura 2000 • Provođenje promotivnih aktivnosti i tiskanje promotivnih materijala u svrhu promocije prirodnih vrijednosti područja uključenih u mrežu Natura 2000 • Postavljanje info-punktova • Uređenje posjetiteljske infrastrukture i uspostava sustava vođenja posjetitelja • Jačanje zaštite prirodnih i vodnih sustava, zaštićenih područja i područja ekološke mreže od negativnih utjecaja klimatskih promjena te njihove prilagodbe • Jačanje kapaciteta stručnih, istraživačkih institucija i nadležnih tijela za očuvanje prirode
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima
<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje bioekonomije, proizvodnje energije iz bio mase, kaskadne uporabe drva i otvaranja "zelenih" poslova • Analiziranje društvenih koristi i troškova (cost benefit analiza) ulaganja u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje prirodnih potencijala KZŽ, osobito termalnih izvora • Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

- Izrada Krajobrazne osnove KZŽ – Tipološke klasifikacije krajobraza
- Zaštita i očuvanje krajobraza i sprječavanje gubitka krajobraznog identiteta definiranim metodama
- Zaštita odabranih najvrjednijih tipova kulturnog krajobraza poticanjem lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenje zemljišta
- Planiranje i održivo upravljanje krajobraznim tipovima
- Podizanje svijesti o kulturnim krajobrazima Hrvatskoga zagorja
- Podizanje svijesti lokalne zajednice o potrebi i načinima očuvanja krajobraznih vrijednosti kao i krajobrazne raznolikosti KZŽ kroz promotivne aktivnosti, radionice i edukacije
- Izrada Strategije razvoja zelene infrastrukture KZŽ
- Revitalizacija zelenih površina i njihovo povezivanje u sustav zelene infrastrukture u peri-urbanim i urbanim područjima, kao i ruralnim područjima kao centara društvenog života i ponude aktivnosti na otvorenom za cijelu zajednicu (npr. revitalizacija zelenih pojasa uz rijeke, potoke, prometnice i sl.)

mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

- Izrada tematskih stručno analitičkih studija/podloga i izrada prostornog plana Županije te prostornih planova uređenja jedinica lokalne samouprave ili njihovih izmjena i dopuna
- Uspostava web GIS platforme koja će omogućiti jednostavno selektiranje i filtriranje prostornih podataka
- Dogradnja i unaprjeđenje informacijskog sustava prostornog uređenja i registra prostorno-planske dokumentacije prostora
- Uspostava sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti

mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija

- Izrada cjelokupnog registra brownfield lokacija
- Izrada studija procjena koristi i troškova ulaganja u pojedine brownfield lokacije
- Izrada planova inovativnog korištenja brownfield lokacija
- Provođenje prioritetnih projekata revitalizacije brownfield lokacija

mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

- Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u domeni povećanja energetske učinkovitosti
- Uspostava centra izvrsnosti za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, sprečavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena i održivu mobilnost
- Pružanje usluga pregleda, davanja preporuka i pomoći u prijavi na dostupne izvore financiranja
- Energetska obnova zgrada javne namjene po nZEB standardu
- Izgradnja i dogradnja kapaciteta u bolnicama, školama te ostalim zgradama javne namjene po nZEB standardu
- Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetske učinku, crowdfunding i sl.)

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti

- Energetski pregledi zgrada
- Praćenje i analiza potrošnje energije u zgradama javne namjene
- Organizacija obrazovnih aktivnosti i programa o energetske učinkovitosti
- Uspostava energetski učinkovite javne rasvjete
- Primjena zelenih tehnologija

mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

- Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i građanima u korištenju obnovljivih izvora energije
- Pregled, preporuke i pomoć u prijavi projekata na dostupne natječaje
- Izgradnja fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije
- Izgradnja sustava grijanja na biomasu
- Ugradnja geotermalnih dizalica topline
- Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora energije
- Korištenje alternativnih modela financiranja (javno-privatno partnerstvo, ugovori o energetskom učinku, crowdfunding i sl.)
- Promicanje i poticanje projekata korištenja obnovljivih izvora energije

mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda

- Nastavak izrade godišnjih planova gospodarenja otpadom
- Nastavak ulaganja u infrastrukturu i opremu sustava za gospodarenje otpadom
- Uspostava i održavanje zelenih otoka i postavljanje spremnika za odlaganje otpada
- Kontinuirana sanacija divljih odlagališta otpada
- Daljnji razvoj regionalnog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica
- Ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture (javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila, javna parkirališta, javne garaže, javne zelene površine, građevine i uređaji javne namjene, groblja i krematoriji na grobljima)

mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje

- Identifikacija nedostataka i kritičnih točaka u sustavima vodoopskrbe i odvodnje
- Izrada dugoročnih projekcija potreba za vodom
- Nastavak unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava i pomoćne infrastrukture
- Finalizacija procesa uključivanja lokalnih vodovoda u javne vodovode
- Aktivnosti smanjenja gubitka vode
- Daljnje unaprjeđenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem – mjere i aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša
<ul style="list-style-type: none"> Uspostava sustava za praćenje kvalitete tla Praćenje i zaštita od prekomjerne razine buke Osiguravanje postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta Sanacija vodotokova, tla i zraka u slučaju mehaničkog onečišćenja (npr. pesticidima, otpadnom vodom, naftnim derivatima, industrijskim kemikalijama i dr.)

2.2.4.3 Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva

Tablica 25. Opis posebnog cilja 10

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
relevantnost
<p>Dokument "Procjena rizika od velikih nesreća za područje Krapinsko-zagorske županije" uz prijetnje uzrokovane degradacijom tla navodi da su potres, poplave te epidemije i pandemije prijetnje od kojih postoji veliki rizik za prostor KZŽ. Osim navedenih prijetnja brojna klimatološka istraživanja koja se provode regionalnim klimatskim modelima pokazuju da će se ekstremne vrijednosti temperature i oborine iznad Europe intenzivirati u budućoj klimi. Hrvatska se nalazi u osjetljivom području Europe, kao zona prijelaza između Centralne Europe i Sredozemlja, u kojem je trend porasta srednje godišnje temperature zraka prisutan na području cijele Hrvatske. Također se opaža i velika varijabilnost u mjerenoj ekstremnoj oborini od izrazitih suša do velikih poplava. Promjene temperature i oborine (a onda često i duboke konvekcije) imaju velik utjecaj na vinogradarstvo i voćarstvo, odnosno na njihove fenološke karakteristike, s obzirom da od svih živih organizama biljke prve reagiraju na promjenu prizemne temperature. Poznato je kako je područje Krapinsko-zagorske županije poznato vinogradarsko područje. Promjena temperature uslijed klimatskih promjena utjecat će: (i) različito na razvojne faze vinove loze u pojedinim vinorodnim područjima diljem Hrvatske (tj. njihove fenološke karakteristike) te (ii) različito na različite sorte. Istovremeno povećanje temperature mijenja raspodjelu konvektivne aktivnosti (oluje) time i pojavu tuče koje su procijenjene kao drugi najveći uzrok materijalnih šteta u Hrvatskoj. Ujedno je uočen i trend povećanja prosječnog trajanja padanja tuče na temelju postojećih mjerenja dobivenih u kopnom dijelu Hrvatske. Tuča na području Krapinsko-zagorske županije uništila je pojedine voćnjake i vinograde.</p> <p>Zbog konfiguracije tla gotovo 70 % klizišta RH nalazi se u KZŽ. Klizišta na prometnicama KZŽ stvaraju velike poteškoće u prometu motornih vozila, a sanacije predstavljaju veliko financijsko opterećenje. Područje Krapinsko-zagorske županije smješteno je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Prilikom gradnje i planiranja objekata izrazito je važno voditi računa o mogućim potresima. Osviještenost građana o važnosti protupotresne gradnje izražena je nakon snažnih potresa u Zagrebu (ožujak 2020.) i Petrinji (prosinac 2020.) koji su ostavili velike posljedice i na području Krapinsko-zagorske županije. Poplave su prirodni fenomen čija se pojava može izbjeći samo iznimno velikim građevinskim zahvatima u koje se županija ne može upuštati. Rizici od poplavlivanja mogu se, međutim, smanjiti na prihvatljivu razinu poduzimanjem različitih preventivnih mjera.</p>

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva

Prije pojave virusa SARS-CoV-2 uzročnika bolesti pandemije COVID-19, glavni uzročnici epidemija bili su virus influence i virusi i ostali prijenosnici akutnih zaraznih bolesti s izraženim brzim širenjem i velikim brojem oboljelih.

očekivani način postizanja cilja

Kako bi pravovremeno i spremno reagirali na nepredvidive prirodne nepogodne i ugroze opasne po život i zdravlje stanovnika ulagat će se u unapređenje sustava civilne zaštite kroz bolju koordinaciju njenih dionika, nabavu opreme, uključivanje volontera, informiranje i edukacije javnosti o tome kako reagirati u kriznim situacijama (npr. u slučaju potresa). Poseban fokus biti će na jačanju vatrogasnih organizacija, nabavu vatrogasnih vozila i opreme, izgradnju vatrogasnog vježbališta i nastavak nadogradnje vatrogasnog sustava za djelovanje u kriznim događanjima i složenijim vatrogasnim intervencijama. Kako bi se unaprijedio sustav upravljanja klizištima mapirat će se potencijalna klizišta čija teško predvidiva aktivacija može biti opasna po život ljudi te će se nastaviti rad na sanaciji postojećih klizišta. Informirat će se javnost o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama kako bi ojačali sposobnost društva prilagodbi.

Tablica 26. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva – mjere i aktivnosti
mjera 10.1. Unapređenje sustava civilne zaštite

- Jačati koordinaciju sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite i koordinaciju stožera civilne zaštite i zdravstvenih ustanova
- Jačati preventivne djelatnosti intenziviranjem promotivnih aktivnosti i sustavne edukacije u svrhu podizanja svijesti stanovnika o mogućnostima nastanka katastrofa i velikih nesreća i postupanjima u slučaju njihova nastanka
- Nastaviti ulagati u unapređenje materijalnog ustroja i jačanje kapaciteta ljudskih potencijala pripadnika operativnih snaga i volontera
- Nabaviti opremu i provesti umrežavanje sudionika sustava operativnih snaga civilne zaštite kroz tehnološku modernizaciju
- Provoditi zajedničke vježbe operativnih snaga sustava civilne zaštite
- Uspostaviti kvalitetniji sustav veza između sudionika operativnih snaga sustava civilne zaštite prilikom uvježbavanja i u kriznim situacijama
- Nastaviti jačati suradnju između operativnih snaga i sudionika sustava civilne zaštite kroz razmjenu dobre prakse na području KZŽ
- Jačati sustav upravljanja rizicima, izraditi procjene rizika i planove djelovanja civilne zaštite te vanjske planove civilne zaštite u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari
- Implementacija mjera civilne zaštite u prostornim planovima
- Provoditi javno informiranje i jačanje suradnje s medijima te obilježavanje datuma značajnih za civilnu zaštitu
- Izraditi kurikulum za osnovne i srednje škole gdje će se učenike/ce sustavno podučavati kako reagirati u kriznim situacijama te održavati polugodišnje vježbe u svim školama
- Kreirati sustav uključivanja volontera te upravljanje volonterskim radom u kriznim situacijama

mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

- Identifikacija područja osobito izloženih prirodnim nepogodama

Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva – mjere i aktivnosti

- Informiranje stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama
- Izrada dugoročnih planova prevencije i sanacije šteta od prirodnih nepogoda
- Aktivnosti sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda i sanacija šteta kao posljedica velikih nesreća i katastrofa povezanih s klimatskim promjenama
- Izrada kratkoročnih i dugoročnih planova upravljanja kriznim situacijama uzrokovanih prirodnim nepogodama

mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

- Izrada dugoročnog plana upravljanja i sanacije klizišta primjenom modernih metoda identifikacije lokacija kojima prijete opasnost od otvaranja klizišta, izrada baze podataka o klizištima, uspostava sustava upravljanja klizištima
- Sanacija oborinske odvodnje uz prometnice
- Daljnji radovi na sanaciji klizišta

mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

- Jačati koordinaciju djelovanja sudionika vatrogasnog sustava
- Nabaviti vatrogasna vozila i opremu za dobrovoljna vatrogasna društva i sufinancirati uređenja vatrogasnih spremišta
- Adaptirati i izgraditi vatrogasne domove i jačati profesionalne i dobrovoljne vatrogasne organizacije
- Poticati uključivanje mladih u vatrogastvo
- Provoditi osposobljavanja za vatrogasna zvanja, a osobito specijalna osposobljavanja
- Unaprijediti vježbe vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih društava
- Provoditi manifestacije u svrhu promicanja vatrogastva i zaštite od požara
- Nastaviti nadograđivati vatrogasni sustav za djelovanje u kriznim događajima i složenijim vatrogasnim intervencijama
- Izraditi i uskladiti planske i druge dokumenata iz oblasti vatrogastva i zaštite od požara
- Izgraditi vatrogasno vježbalište

2.2.5 Prioritetno područje 5. Povezana županija

Tablica 27. Opis Prioritetnog područja 5

Prioritetno područje 5. Povezana županija
<p>Prioritetno područje „Povezana županija“ odnosi se na unapređenje prometne infrastrukture i sigurnosti prometa, izgradnju pješačkih i biciklističkih staza, poticanje elektromobilnosti, stvaranje i poticanje ekološki prihvatljivog prometnog sustava, kojim će se smanjiti razina emisije CO₂ kroz poticanje korištenja javnog prijevoza putnika, alternativnih oblika mobilnosti i pogonskih goriva uz održivo korištenje postojećih resursa. S obzirom da je promet važan aspekt u funkcionalnoj organizaciji prostora koji utječe na gospodarski razvoj i razvoj društva u cjelini, ističe se potreba za adekvatnim prometnim planiranjem. U tom smjeru usvojen je i „Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije“ koji predstavlja temeljni dokument razvoja prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva u prostornom obuhvatu Master plana. Naglasak je na povezivanju ruralnih i urbanih cjelina ali uz primjenu održivih prometnih rješenja koja će doprinijeti smanjenju količine štetnih plinova te potaknuti razvoj alternativnih oblika prijevoza poput pješačkog i biciklističkog prijevoza. S ciljem promocije nemotoriziranog prometa i uspostave ovih prometnih modela potrebna su planska i dugoročna ulaganja u poboljšanje infrastrukture i prilagođavanje potrebama putnika. Krapinsko-zagorska županija je suosnivač Trgovačkog društva IPZP d.o.o. Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području osnivača društva odnosno Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije. Unaprjeđenje prometne dostupnosti, unaprjeđenje modalne prometne razdiobe, postizanje veće privlačnosti javnog prijevoza i povećanje korištenja sustava javnog prijevoza na predmetnom području planira se postići strateškim projektom „Integracije sustava javnog prijevoza putnika“. Općenito na području županije i dalje se ističe potreba za većim ulaganjima u održavanje cesta zbog čestih oštećenja prouzročenih konfiguracijom terena i klizišta. Problem koji je posebno istaknut je nedovoljna širina i tehničke karakteristike kolnika velikog broja županijskih cesta.</p>

2.2.5.1 Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Tablica 28. Opis Posebnog cilja 11

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
<p>relevantnost</p> <p>Cestovna mreža Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća, no kolnici su u lošem stanju, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na njihovu duljinu i financijske kapacitete JLS-ova za održavanje, zbog čega je ključno prioritzirati ceste za obnovu. Osim izražene potrebe za obnovom kolnika, svim stanovnicima treba izgraditi pješačku infrastrukturu kako bi imali adekvatan pristup svojim domaćinstvima. Usto, pješake ugrožava veliki broj željezničko-cestovnih prijelaza bez odgovarajuće sigurnosne infrastrukture.</p>

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
Postojeća biciklistička infrastruktura veoma je atraktivna zbog krajolika kojim prolazi i manje razine zahtjevnosti ruta, što je pogodno za rekreativne bicikliste i kratke biciklističke izlete. No, potrebna su dodatna ulaganja u izgradnju i opremanje novih trasa i označavanje biciklističkih staza kako bi se njihov sportski i turistički potencijal u potpunosti ostvario.
očekivani način postizanja cilja
Cilj se namjerava postići daljnjom rekonstrukcijom i modernizacijom postojeće prometne infrastrukture (proširenje kolnika, nova signalizacija), ali i izgradnjom novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta kojima će se ostvariti bolja i sigurnija prometna povezanost svih krajeva Krapinsko-zagorske županije.

Tablica 29. Mjere i aktivnosti unutar Posebnog cilja 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti

Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti – mjere i aktivnosti
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstrukcija oštećenja na prometnicama • Izgradnja novih dionica javnih i nerazvrstanih cesta i njihovo povezivanje s prometnim koridorom • Modernizacija prometne signalizacije • Asfaltiranje makadamskih cesta • Izrada baze cestovnih podataka • Uspostava inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom • Aktivnosti podizanja razine sigurnosti na raskrižjima u razini i cestovno-željezničkim prijelazima • Razvoj turističkih i sportskih potencijala Krapinsko-zagorskog aerodroma • Aktivnosti u svrhu realizacije integriranog prijevoza putnika • Provedba aktivnosti/programa/projekata sukladno Masterplanu razvoja prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije • Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem unapređenja i nastavka izgradnje infrastrukture državnih cesta • Unaprjeđenje daljnje suradnje regionalne i nacionalne razine s ciljem modernizacije i ulaganja u kvalitetnu i sigurnu željezničku infrastrukturu na području KZŽ
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja pješačke i biciklističke infrastrukture (uključuje infrastrukturu u sektoru turizma i javnog prometa) • povezivanje trasiranih dionica u turističke svrhe s glavnim biciklističkim dionicama na nacionalnoj razini radi stvaranja mreže staza u javnom prometu • opremanje infrastrukture urbanom opremom i signalizacijom sukladno važećoj nacionalnoj regulativi; uključuje i sve oblike opreme koja se odnosi na električne bicikle i punionice kao i odmarališta • Digitalizacija i označavanje biciklističkih i planinarskih staza

Posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti – mjere i aktivnosti

mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti

- Postupna zamjena vozila u javnom sektoru električnim vozilima te energetski učinkovitim vozilima na alternativna goriva
- Poticanje sustava javnog prijevoza električnim biciklima
- Poticanje razvoja infrastrukture za alternativna goriva – gradnja punionica za vozila na električnu energiju i vodik

mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

- Poticanje razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima
- Poticanje razvoja 'zelenih koridora' u industrijskim i poduzetničkim zonama
- Uređenje, održavanje i sigurnost javnih površina primjenom novih tehnologija (urbana oprema, GIS sustavi, videokamere...)
- Poticanje korištenja digitalnih i komunikacijskih tehnologija kako bi se unaprijedila učinkovitost gradskih usluga
- Poticanje kreiranja inovativnih digitalnih rješenja te razmjene tehnologije i znanja između gradova, institucija i pružatelja tehnologija
- Izgradnja/uređenje javnih prostora/površina - trgova, šetnica, parkirališta, biciklističkih staza i druge biciklističke infrastrukture primjenom koncepta pametnih gradova
- Poticanje na ulaganje u klimatski otpornu urbanu infrastrukturu

2.3 Strateški projekti

U tablicama u nastavku (Tablica 28 i Tablica 29) navedeni su i opisani strateški projekti određeni PR KZŽ.

Tablica 30. Strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
1. Centar zdravlja srca i mozga
<p>Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>Lokacija: Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice</p> <p>Opis projekta: Planiranim zahvatom povećati će se dostupnost i kvaliteta pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije i kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije. Realizacijom ovog projekta bolnica će ustrojiti Centar za zdravlje srca i mozga. Dogradnja pruža novi smještajni kapacitet za korisnike zdravstvenih usluga.</p> <p>Okvirne aktivnosti projekta: Aktivnosti obuhvaćaju rekonstrukciju i dogradnju Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice što će doprinijeti dostupnosti i kvaliteti pružanja usluge za pacijente kardiovaskularne rehabilitacije te kranio cerebralne i neurološke rehabilitacije.</p> <p>Aktivnosti također uključuju rekonstrukciju postojećeg objekta, dogradnju novog objekta koji će biti spojen s postojećim objektom te opremanje objekta novom potrebnom opremom. Radovi će biti izvršeni u skladu s glavnim projektom te građevinskom dozvolom te opremanje općom medicinskom i nemedicinskom opremom i medicinskim i nemedicinskim aparatima, kao i energetske pregled te izradu energetske certifikata i ishoda uporabe dozvole. Aktivnosti podrazumijevaju i nadzor nad provođenjem radova što uključuje stručni i projektantski nadzor te koordinatora zaštite na radu tijekom građenja.</p> <p>Rekonstrukcija postojećeg dijela bolnice izvođenjem radova na energetske učinkovitosti objekta.</p> <p>Kroz sve aktivnosti predviđa se iskorištavanje geotermalnih izvora za hlađenje i grijanje objekta, ali i kao glavni element terapije.</p> <p>Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Proveden postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš.</p>
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
<p>Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>Lokacija: Općina Stubičke Toplice - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice</p> <p>Opis projekta: Svrha projekta je podizanje konkurentnosti bolnice kroz nove smještajne jedinice. Bolnica dobiva resurse za pružanje usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije. Kvaliteta se bazira na ponudi koja odgovara opremljenošću objekta na visokom nivou. Projekt obuhvaća izgradnju lječilišnog kompleksa u zaštićenoj kulturnoj baštini koristeći geotermalne izvore. Projektom se u konačnici povećava kvaliteta usluga i jača konkurentnost zdravstvenog sektora i zdravstvenog turizma na nacionalnoj razini. Izgradnjom lječilišnog kompleksa sa 40 soba kvalitete kakvu pružaju hoteli sa 4 hotelske zvjezdice i pružanjem usluga u sferi rehabilitacije i regenerativne terapije, unaprijedit će se kvaliteta i uvjeti rada u zdravstvenim ustanovama i doprinijeti povećanju konkurentnosti i otvorenosti zdravstvenih ustanova Krapinsko-zagorske županije.</p>

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
Okvirne aktivnosti projekta:

- Izgradnja zatvorenog bazena
- Izgradnja spojnog hala, garderoba bazena, tehničkog servisa, gospodarskog dvorišta i parkirališta
- Izgradnja vanjskih bazena sa pratećim sadržajima, objekta restorana i caffe-a s vanjskom terasom
- Izgradnja smještajnog objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt se realizira kroz 2 faze. Prva faza je završena (izgradnja vanjskog bazena koji je otvoren u svibnju 2021. godine), a za drugu fazu je u tijeku izrada glavnog projekta s troškovnicima te se ishođenje građevinske dozvole očekuje do lipnja 2021. godine.

3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE

Mjera: 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Lokacija: Grad Donja Stubica

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija, Grad Donja Stubica i ZADRUGA ZEZ, kao partneri u projektu, uvidjeli su da u Republici Hrvatskoj postoji potreba za popularizacijom znanosti i edukacije, te da bi uspostava znanstvenog edukativno-zabavnog centra predstavljala dobru osnovu za popularizaciju znanosti i edukaciju, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva, potporu poduzetništvu, poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje, povećanje broja mladih ljudi koji odabiru studij ili rad u znanosti i tehnologiji, kao i shvaćanje da znanost i tehnologija čine vitalni dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske te doprinose ekonomskom razvoju države i njezinih stanovnika.

Ovim projektnim programom definiraju se osnovna rješenja sa analizom prostornih mogućnosti rekonstrukcije dvorca Stubički Golubovec, izgradnje novog objekta, u Donjoj Stubici, ukupne površine 31.452,00 m². Predmetnim zahvatom u prostoru planira se izvedba Znanstveno – edukativno – zabavnog centra, u kojem bi se posebno osmišljenim sadržajima i prezentacijom istih, javnosti približila znanost, odnosno omogućila vizualizacija svjetskih i hrvatskih dostignuća, dok bi se djeci pokušalo približiti školsko gradivo te ih educiralo na zabavan način.

Projekt je usmjeren i na stvaranje okruženja za razvoj poduzetništva vezano za znanost i STEM područje na način da se pruža podrška potencijalnim start-upovima i scale upovima. Podrška se pruža novoosnovanim MSP-ima te ih se usmjerava u svim fazama rasta putem mentorske podrške ovisno o njihovim potrebama, ostvaruje se suradnja s drugim poduzetničkim potpornim institucijama kako bi se pružile bolje usluge te se jačaju kapaciteti potpornih institucija. Posebna pozornost se usmjerava na pripremu MSP-a za prihvata investicija (venture capital funds ili business angels). Poduzetnička komponenta cilja i na uspostavu poduzetničkog gnijezda za srednje škole za jačanje kompetencija u sferi tehničke kulture pod FABLab-a.

Okvirne aktivnosti projekta:

- rekonstrukcija dvorca Stubički Golubovec
- izgradnja nove zgrade – ulazni hall i recepcija, suvenirnica, ugostiteljski sadržaji, edukacijsko-poslovni prostor unutar kojeg se uspostavlja centar za poticanje darovitosti u osnovnim i srednjim školama u regiji te prostor za rad s poduzetnicima početnicima u sferi znanosti i umjetne inteligencije
- izrada ekspanata i nabava opreme
- obnova perivoja

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena dokumentacija: Konzervatorska studija dvorca, Konzervatorska studija perivoja, Muzeološka koncepcija, popis izložaka, Mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o usklađenosti projekta sa odredbama zaštite okoliša, arhitektonski snimak postojećeg stanja s dokumentacijom, geotehnički elaborat, izrađeno idejno rješenje, ishoda lokacijska dozvola.

4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu i 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma

Lokacija: Općina Bedekovčina (područje Bedekovčanskih jezera)

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija u novom programskom razdoblju Europske unije pokreće i podržava strateške projekte okrenute održivom i zelenom turizmu. Ovaj koncept podrazumijeva upotpunjavanje turističke ponude Zagorja održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim resursima koji se stavljaju u punu funkciju novog turista. Upravo destinacije s ponudom aktivnosti na otvorenom postaju sve češći odabir za cikloturizam, planinarenje i kampiranje.

Bedekovčanska jezera postaju dio mreže zelenih oaza Zagorja koje svojim gostima nude autentičnost lokalne kulture, kreativnost lokalnih proizvođača te istraživanje bogate povijesti kroz gastronomiju te aktivan odmor u Srcu Zagorja. Kompleks Bedekovčanskih jezera obuhvaća aktivne zahvate u prostoru u čijem je fokusu sinergija čovjeka i prirode.

Revitalizacija Bedekovčanskih jezera obuhvaća izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone (košarka, mali nogomet, rukomet, kupalište, street workout, odbojka na pijesku, adventure park, paintball, skate park, dječje igralište i dječje kupalište, prostor za roštilj, biciklističke i pješačke staze, paddleboarding, itd.).

Okvirne aktivnosti projekta: Revitalizacija Bedekovčanskih jezera provodi se kroz povezan set aktivnosti razdijeljenih u dvije faze:

1. uspostava mreže pješačko-biciklističkih staza – ishoda građevinska dozvola;
2. aktiviranje sportskih i rekreacijskih sadržaja - ishoda lokacijska dozvola.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: izrađeno idejno rješenje

5. Crna kraljica

Mjera: 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu

Lokacija: Područja Grada Krapine: Arheološka zona Stari grad Krapina i Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac te područje koje povezuje ta dva kulturna dobra gdje se planira izgradnja pješačkog mosta, zgrada Palasa.

Opis projekta: Predmet ovog projekta je obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“, obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac, izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra te uređenje zgrade Palasa, čime će se urediti suvenirnica i bistro, infrastruktura okoliša, izgraditi će se vidikovac, vanjska pozornica s gledalištem.

Kako bi se doprinijelo održivom razvoju turizma i ukupnom održivom društveno-gospodarskom razvoju Krapine, grad Krapina će projektom „Crna kraljica“ unaprijediti upravljanje nepokretnim kulturnim dobrima „Stari grad Krapina“ i „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac“. Kroz Integrirani razvojni program bit će obnovljena infrastruktura na tim kulturnim dobrima i uvedeni turistički sadržaji. Na dobru „Stari grad Krapina“ u zgradu Palasa bit će uvedena sva infrastruktura (vodovod, odvodnja,

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

rasvjeta), uređen Muzej posvećen povijesti i legendama destinacije te s arheološkim izlošcima sa samog kulturnog dobra, suvenirnica, bistro i multimedijaska dvorana, uredit će se infrastruktura okoliša(vodovod, odvodnja, rasvjeta) i plato za pozornicu te će se uvesti edukacijski sadržaj u spilji neposredno uz Palas. Na dobru „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac “ izvršit će se krajobrazno uređenje, uredit će se pozornica za održavanje manifestacija, obilježiti će se i osvijetliti skulpture te postaviti info kiosk za posjetioce s informacijama o kulturnoj baštini turističke destinacije. Znatnom unaprjeđenju destinacije doprinijet će izgradnja pješačkog mosta između tih dvaju kulturnih dobara koji će zbog svojih karakteristika postati prvorazredna turistička atrakcija.

Okvirne aktivnosti projekta:

- obnova nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“,
- obnova pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac,
- izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra,
- uređenje zgrade Palasa.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: izrađen Glavni izvedbeni projekt (dokumentacija za ishođenje građevinske dozvole)

6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: nije definirana (Općina Krapinske Toplice)

Opis projekta: Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice ustanova je provedbu predškolskog i osnovnoškolskog programa za učenike s teškoćama u razvoju, nastavu pri zdravstvenoj ustanovi te pružanje socijalnih usluga rane intervencije, psihosocijalne podrške, boravka i pomoći u integraciji. Trenutni objekt (prizemlje i dvije etaže bez lifta), nedostatni prostorni kapaciteti te neprikladna lokacija (u centru mjesta bez dovoljnog broja parkirnih mjesta) na zadovoljavaju potrebe korisnika, stoga je nužna izgradnja i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog i objekta površine 3.500 m² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m²), parkiralištem i popratnim objektima.

Okvirne aktivnosti projekta:

- izgradnja i opremanje novog suvremenog objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

7. Šemničke Toplice

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Lokacija: Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine

Opis projekta: Predmet ovog projekta je izgradnja bazenskog kompleksa sa popratnim sadržajima. Projekt je od regionalnog i nacionalnog značaja kojim se obuhvaća izgradnja sljedećih sadržaja: unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara, vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupaca, dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara, parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila, krajobrazno uređenje okoliša te ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Projekt će imati veliki utjecaj na podizanje kvalitete života zajednice, otvorit će se nova radna mjesta, potaknuti stanovništvo na redovito bavljenje sportom, a čime će se također pozitivno utjecati na zdravlje svih korisnika.

Cjelokupno slabije razvijeno područje će oživjeti kako turistički, tako i gospodarski. Projektom će predmetno područje dobiti na važnosti, a novi turistički proizvod će donijeti višestruke koristi. Isto tako, realizacija projekta imat će širok utjecaj na zadovoljavanje potreba ciljane skupine. Stvara se inovativni turistički proizvod koji upotpunjuje turističku ponudu Krapinsko-zagorske županije. Formira se dodatno tržište za poljoprivredne proizvode regije te se doprinosi cjelokupnom gospodarskom i društvenom razvoju regije.

Područje obuhvata projekta je u vlasništvu Grada Krapine, a sveukupna bruto površina zgrade jest 13.076 metara kvadratnih.

Okvirne aktivnosti projekta: Izgradnja sljedećih sadržaja:

- unutarnji bazen veličine 50 x 25 metara,
- vanjski bazen dimenzija 30 x 25 metara, kapaciteta za 500 kupača,
- dječji vanjski bazen veličine 5 x 10 metara,
- parkiralište za 3 autobusa i 120 automobila,
- krajobrazno uređenje okoliša
- ugostiteljski objekt s terasom za 25 stolova uz manje trgovačko uslužne lokale

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena prostorno-programska studija, pripremna dokumentacija za bazenski kompleks, glavni projekt, ishodena građevinska dozvola

8. Ekološki bazen Pregrada

Mjera: 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu

Lokacija: Grad Pregrada – naselje Pregrada

Opis projekta: Grad Pregrada pokrenuo je projekt izgradnje prvog biološkog bazena u Hrvatskoj. Riječ je o eko-bazenu koji djelomično 'kopira' izgled jezera, a u jednom svom dijelu ima suhi filter i pregrađeno područje s regeneracijskim biljem i raslinjem, tako da bez dodavanja ikakvih kemikalija uvijek ima kristalno čistu vodu.

Projekt je u visokoj fazi spremnosti, te je izrađena projektno tehnička dokumentacija koja definira izgled infrastrukture. Pregradski bazen bit će površine 1.626 četvornih metara, imat će šljunčanu plažu koja će se u blagom nagibu spuštati prema bazenu, veliko područje za neplivače dubine 1,35m te područje za plivače dubine 2,5m na kojem će biti i mogućnost postavljanja triju plivačkih staza. Uz to, imat će drvene platoe i molove za sunčanje, dječje igralište te dva objekta: za ugostiteljske usluge, garderobe, recepciju, sanitarije, saune te prostoriju za prvu pomoć. Realizacijom projekta Pregrada bi dobila značajnu turističku atrakciju koja bi zbog porasta broja posjetitelja mogla poslužiti kao poticaj razvoju prateće turističke infrastrukture i rastu ukupnih prihoda od turizma.

Bazen je planiran na lokaciji iza zgrade nekadašnjeg Doma zdravlja, uz potok Kosteljinu, čime se nastavlja kontinuitet namjene te se dodatno naglašava briga o okolišu grada.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Aktivnosti izgradnje i nadzora izgradnje Ekološkog bazena Pregrada.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Promotivne aktivnosti
- Promocija i administracija projekta

Informacije i statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena projektna dokumentacija i ishođena građevinska dozvola.

9. Centar za palijativnu skrb

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: nije definirana

Opis projekta: Centar za palijativnu skrb je centralno mjesto organizacije i pružanja palijativne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije. Čine ga kapaciteti namijenjeni za pružanje palijativne skrbi oboljelima u terminalnoj fazi bolesti (hospicij) kapaciteta 15-20 pacijenata organizirano po svim suvremenim principima palijativne skrbi, centar za liječenje boli te savjetovanište za palijativne bolesnike i podršku obitelji. Također, u centru je smještan i koordinator palijativne skrbi i mobilni palijativni tim, kao i posudionica ortopedskih pomagala. Centar je smješten u prostoru od 700 m².

Okvirne aktivnosti projekta: Izgradnja i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija

Mjera: 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Digitalna transformacija odnosi se na proces uvođenja digitalnih tehnologija u svim područjima upravljanja što uključuje poslovne procese temeljene na većoj količini podataka, donošenje odluka temeljem analize podataka, nove usluge za građane, nove kanale komunikacije i poboljšane ljudske potencijale.

Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije je ključni korak kojim se definiraju temelji za uvođenje digitalnih tehnologija u upravljanje, a digitalnu transformaciju karakterizira povezanost sustava upravljanja, prikupljanje, obrada i dijeljenje kompleksnih setova podataka (big data science) i proaktivno upravljanje u skladu sa stvarnim potrebama građana. Ključne aktivnosti projekta digitalne transformacije Županije su detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa, funkcionalnih specifikacija novih e-usluga, funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata; analiza mogućnosti za dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta; priprema za izvedbu implementacijskog plana koja uključuje podršku u pripremi dokumentacije za javnu nabavu te integraciju odabranih rješenja.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Detaljna razrada reorganizacije poslovnih procesa
- Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija novih e-usluga
- Detaljna razrada funkcionalnih specifikacija IT sustava i digitalnih alata
- Dodatno usavršavanje djelatnika temeljem analize kapaciteta
- Nabava i instalacija opreme i digitalnih rješenja
- Podrška u implementaciji

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena je Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (12/2020) u sklopu koje je izrađena analiza procesa i analiza digitalnih kompetencija djelatnika, u tijeku je izrada funkcionalne specifikacije za nova rješenja koja je temelj za raspisivanje postupka nabave za implementaciju.

11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar

Mjera: 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Infrastruktura Poslovno tehnološkog inkubatora uspostavljena uz pomoć EU te aktivnosti i sadržaji kojima je obogaćena tijekom prve godine kao i djelatnost trenutnih stanara temelj je za nadogradnju i usmjeravanje željenih promjena u poduzetničkom mindsetu i industrijskoj tranziciji. Trenutna infrastruktura koja potiče i razvoj proizvodnih tvrtki te udio proizvodnih subjekata u gospodarstvu županije prednosti su za odabir niše proizvodne tehnologije, IKT rješenja i modela za industriju 4.0, a know how i kapaciteti partnerske institucije REGEA svrstavaju nas također u nišu ekološki prihvatljivih materijala, zelenih tehnologija za OIE, komunalnog gospodarstva i zaštitu okoliša.

BIZARENA povezivanjem pojedinaca, stručnjaka i institucija u aktivnosti na stvaranju i razvoju inovacijskih rješenja te njihovoj komercijalizaciji kreira kružnu ekonomiju. Kreativne pojedince i poduzetnike potiče na inovativnost, obrazovnim institucijama omogućava uključivanje u tržište, kod mladih pobuđuje interes za školovanjem i znanosti te ih novim obrazovnim programima za moderna deficitarna znanja priprema za tržište. Strateški upravlja inovativnim rješenjima i usmjerava ih u programe s prilagođenom potrebnom infrastrukturom (laboratoriji, BIZARENA razvojni odbor) da se što prije realiziraju na tržištu. Usmjerenosti na proizvodne tehnologije i povezivanjem s rješenjima temeljenim na umjetnoj inteligenciji i robotici te na ekologiju slijedi Nacionalni program reformi sa ciljevima, prioritetima i mjerama 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva, 1.2. Rast investicija – 1.2.1 Poticanje ulaganja i produktivnosti, 1.4.6 Upravljanje kvalitetom za postizanje kreativnog i inovativnog gospodarstva, digitalne tranzicije društva i gospodarstva i jačanje regionalne konkurentnosti. Virtualna BIZARENA pospješuje digitalnu ekonomiju budućnosti.

Specifični cilj projekta je komercijalizacijom modela i poticanjem investicija do samoodrživosti potporne institucije. Specifični cilj ostvarit će se prodajom razvijenih rješenja prema dogovorenim profitnim udjelima za svakog od partnera koji sudjeluje u projektu te razvijenim modelom monetizacije uspostave profitabilnog poduzeća (npr. udio u dobiti, vlasnički udio, success fee isl.). Nadalje kroz spajanje s investitorima (anđelima i fondovima) osmislić će se model naknade od investicije za pokrivanje inkubacijskih i akceleracijskih troškova – nakon realizacije spajanja. Dodatni prihodi iz navedenih modela činit će poseban dio prihoda – izvor za grantove za inovatore i razvoj startup poduzeća. Na taj način zatvara se krug u kojem uspješni i etablirani dionici imaju dovoljno resursa za detektiranje i razvoj novih rješenja koja će stvarati dodatnu vrijednost.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Nadogradnja i proširenje postojeće infrastrukture PTI kroz izgradnju dodatnog objekta za smještaj laboratorija s opremom za razvoj i testiranje inovativnih rješenja u proizvodnim tehnologijama, IKT i modelima za industriju 4.0 kao i laboratorija za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta.
- Organizacija i izvođenje tematskih hackathona u redovitom ritmu 3-4 godišnje sa definiranim unaprijed zadanim problemom/temom i ciljem i u suradnji s lokalnim poduzetnicima uključenim u projekt, odabiranje rješenja s najboljim potencijalom za komercijalizaciju kroz prodaju ili kroz razvoj novih poslovnih subjekata; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja.

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Organizacija i provođenje natječaja za inovacijska rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama kroz koje se poduzetnicima i inovatorima neovisno o provođenju hackatona omogućava da ispituju i razviju inovativne ideje unutar postojećih procesa u poduzećima ili sasvim nove ideje; mobilizacija svih segmenata društva opsežnim promotivnim aktivnostima i motivacija kroz dodjelu nagrade za najperspektivnija rješenja.
- Uspostava BIZARENA razvojnih odbora koji kao interdisciplinarno vijeće evaluiraju sudionike i rješenja u hackathonu, procjenjuju potencijal i relevantnost rješenja izrađenih na hackatonu, potencijal timova te značaj dobivenih rješenja za aktualni društveno tržišni trenutak i predlažu ih za daljnje razvojne modele, prate i usmjeravaju njihov razvoj i savjetuju PCKZZ pri aktivnostima upravljanja i razvoja rješenjima. BIZARENA razvojni odbori također evaluiraju sudionike i rješenja otvorenih natječaja za inovativna rješenja u proizvodnim tehnologijama i zelenim tehnologijama.
- Uspostava razvojnih programa i parametara komercijalizacije inovativnih rješenja dobivenih kroz hackatone i kroz otvoreni natječaj koji će na najbrži način ispitati rješenja te ih pripremiti za tržište. Potrebno je razraditi dva modela – prodajni i inkubacijski program.
- Izvođenje i upravljanje prodajnog programa razvoja inovacijskih rješenja koje se ispituje u laboratoriju, razvija do komercijalne zrelosti, priprema se odgovarajući promotivni set za komercijalizaciju i potom nudi potencijalnim kupcima. Kod prodajnog modela naglašena je suradnja s poduzetnicima zainteresiranim za razvoj predmetnog inovativnog rješenja. Potrebno oformiti zasebni projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.
- Izvođenje i upravljanje inkubacijskog programa razvoja inovacijskih rješenja u smjeru za osnivanje zasebnog poslovnog subjekta koji će ga komercijalizirati. Ovaj model sadrži podršku u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analizu i ispitivanje inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovacijskoj ideji te educiranje za poslovne vještine potrebne za izlazak na tržište uz odgovarajuće mentorstvo individualno prilagođeno rješenju i timu. Potrebno zasebni oformiti projektni tim koji izvodi i upravlja ovim programom.
- Razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa za deficitarna zanimanja aktivnosti su projekta koja će na temelju tehnologija koje će se razvijati u oba programa i na temelju uočavanja deficita pojedinih stručnjaka detektirati moguća nova zanimanja i u suradnji s regionalnim HZZ-om te referentnim obrazovnim stručnjacima potaknuti izradu kurikuluma za odgovarajući obrazovni program u okviru cjeloživotnog učenja.
- Virtualna BIZARENA predviđa osmišljavanje, programiranje, uvođenje, promociju i održavanje aplikacije koja je nadogradnja Virtualnog inkubatora. Digitalizacijom procesa vezanih uz sve prethodno nabrojane aktivnosti na razvoju inovacijskih rješenja omogućuje transparentnost i pristup intelektualnom potencijalu regije za sve dionike društva te postaje katalizator umrežavanja, inovacija, poduzetništva i obrazovanja prvo na regionalnom nivou, a onda i nacionalnom te globalnom.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja, izrađen projektni koncept

12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti, 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Energetska tranzicija i prilagodba učincima klimatskih promjena sve su više u fokusu, a u budućnosti će to biti i izraženije. Dosadašnje je djelovanje REGEA-e i KZZ bilo usmjereno na javni sektor primarno, no sa ciljem povećanja učinka djelovanja nužno je adresirati i sektor industrije zbog njihovih velikih potreba u ovoj domeni, ali i u vidu njih kao pružatelja rješenja. Potencijalni sinergijski učinci su veliki.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Regionalni energetska klimatski centar poslužit će kao centar izvrsnosti te inkubator ideja i projekata vezanih za održiv razvoj, obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost, sprječavanje i prilagodbu učincima klimatskih promjena te održivu mobilnost. Kao takav, centar će pružiti stručnu pomoć i podršku javnim tijelima, MSP, industriji i start-upovima (inovativnoj zajednici) po pitanju razvoja i provedbe ideja, projekata i strateških dokumenata sa ciljem poticanja održivog razvoja te primjene zelenih tehnologija. Specijalizacija i transformacija industrije nužna je i s aspekta njene održivosti, ali i s aspekta potrebe za novim rješenjima u područjima energije, prilagodbe na učinke klimatskih promjena i održivu mobilnost.

Specifični cilj projekta je omogućavanje povoljnog okruženja za unaprjeđenje i prilagodbu industrijskih procesa, za osnivanje i razvoj poduzeća, te podrška start-upovima. Specifični cilj ostvarit će se unapređenjem poslovnih pomoćnih usluga i infrastrukture za osnivanje, razvoj i širenje poslovanja te povećanim promicanjem poduzetništva u društvu, kroz poboljšanje poduzetničkih vještina i unaprjeđenje poslovne infrastrukture, što će industriji, MSP-ovima i start-upovima omogućiti lakši pristup informacijama, znanju o mogućnostima razvoja i visokokvalitetnim poslovnim uslugama, kao i infrastrukturi koja će biti dostupna u poslovnom inkubatoru za razvoj i testiranje rješenja. Također cilj je širiti informacije o postojećim programima i shemama za industriju i poduzetnike, uključujući informacije o financijskim instrumentima. Nadalje, planira se uvođenje strukturiranog pristupa poslovnim savjetodavnim uslugama, uključujući edukacije i podizanje kapaciteta. Podrška će nadalje uključivati savjetovanje industrije i MSP-ima oko prelaska na proizvodnju s niskom razinom ugljičnog dioksida, kao i na upravljanje klimatskim rizicima i prilagodbu. Plan je razviti i mrežu mentora sa ciljem pružanja savjeta od strane djelatnika regionalnog energetska klimatskog centra i iskusnijih poduzetnika. Kako bi se osigurala visoka kvaliteta usluga i održivost aktivnosti, podrška će uključivati razvoj kompetencija osoblja energetska klimatskog centra, promicanje usluga među malim i srednjim poduzećima i nadogradnju objekata neophodnih za pružanje usluga.

Okvirne aktivnosti projekta:

- podrška pred-inkubacijskih usluga koje će pružiti centar (poput akceleratora) s pripadajućom infrastrukturom i uslugama za pronalaženje i odabir inovativnih ideja, podrška u uspostavi start up poduzeća, uključujući spin-off, te analiza inovacijskih rješenja i tržišnog potencijala (analiza tržišta, poslovni plan i studija izvedivosti), pripremni radovi vezani za pokretanje poduzeća koje se temelji na inovativnoj ideji te mentorstvo prilikom izlaska na tržište
- kontinuirana podrška dionicima iz industrije u razvoju i testiranju rješenja u sektoru zelenog rasta
- razvoj poduzetničke poslovne infrastrukture koja će donijeti direktnu korist industriji, MSP-ima i start-upovima. Razvoj takve fizičke infrastrukture odvit će se na 2 lokacije:
  - Energetska centar Bračak - U sklopu centra pružat će se savjetodavno predinkubacijske usluge kao i pronalaženje i odabir inovativnih ideja, razvoj projekata, podrška u osnivanju poduzeća, izrada analiza, studija izvodljivosti, planova i strategija, treninzi te podizanje kapaciteta dionika, kao i ostale potporne usluge. Dvije su glavne fizičke aktivnosti koje se planiraju na prostoru ECB:
    - opremanje postojećeg objekta (Oprema: IT oprema; oprema za potporu aktivnosti razvoja i testiranja proizvoda u domeni proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora; specifična oprema za potporne aktivnosti svim sastavnicama centra
    - izgradnja edukacijsko promotivnog centra za zelenu gradnju korištenjem inovativnih drvnih tehnologija na lokaciji drvenih baraka koje su služile za smještaj (oprema: oprema interijera zajedničkih prostorija; oprema za dizajn (IT i licence za software) i oprema za profesionalno fotografiranje; oprema za istraživanje, razvoj i testiranje proizvoda (3D skeneri, 3D printeri, 5-osni CNC, uređaji za lijepljenje i ispitivanje)
  - Poduzetnički inkubator u Krapini – objekt će se dodatno opremiti opremom potrebnom za razvoj i testiranje rješenja u prioritetnim nišama zelenog rasta, a sukladno tome usluge koje će se tamo pružati odnose se na korištenje opreme, mentorstvo i slične savjetodavne usluge.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Oprema
  - Oprema za primjenu IoT u poljoprivrednim procesima (Dronovi, IT oprema i licence, razni specifični uređaji)
  - Oprema za testiranje novih proizvoda u poljoprivrednoj proizvodnji
- organiziranje programa mentorstva
- aktivnosti promocije i umrežavanja i savjetodavne usluge u prijavama na natječaje u domeni ESIF i Programa unije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja, izrađen projektni koncept

13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: Osnovne i srednje škole obuhvaćene projektom sa područja Krapinsko-zagorske županije.

Opis projekta: Okolnosti uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 dodatno su ubrzale započeti proces digitalizacije, sve je online, a računala i IT sustavi najjača su ili pak u obrazovnom sustavu najslabija karika s obzirom na analiziranu situaciju opremljenosti škola IT opremom na području Krapinsko-zagorske županije. Povratnim informacijama od učenika i roditelja te analizom anketa utvrđeno je da pojedini učenici imaju vrlo loše tehničke preduvjete za realizaciju npr. nastave na daljinu. Naime, to su učenici koji u obitelji imaju samo jedan uređaj ili ni jedan (pretežno roditeljski pametni telefon, na kojem je ujedno i pristup internetu), a u obitelji ima dvoje ili više učenika. Samim time im je onemogućeno redovito sudjelovanje u nastavi na daljinu, a rezultat toga je njihovo sve veće zaostajanje u praćenju nastave, usvajanju odgojno-obrazovnih ishoda te izvršavanju zadataka. Projektom se želi stvoriti i omogućiti uvjete za rad odnosno za sudjelovanje u nastavi na daljinu te kreirati virtualne učionice. Virtualnim učionicama se stvara nova forma učenja i poučavanja te se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi pri čemu uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima; opremanje objekata funkcionalnim uređajima i opremom; nabava alata za komunikaciju/platforme za rad na daljinu te alata za e-kvizove i testiranja (npr. pametne ploče). Nužno je i u što kraćem roku učenicima slabijeg imovinskog stanja osigurati vlastito prijenosno računalo kako bi mogli imati pristup virtualnim učionicama te je planirano nabava najmanje 3 nova prijenosna računala po svakoj školi koji bi se podijelili učenicima koji nemaju računalo u kućanstvu kako bi mogli izvršavati svoje školske obaveze. Time bi svi učenici imali ispunjene tehničke uvjete za redovito praćenje nastave na daljinu, mogli bi koristiti prednosti virtualne učionice i ne bi bilo zaostataka u učenju.

Nastava na daljinu koja stvara nove forme učenja i poučavanja i koja se prilagođava drugačijoj obrazovnoj paradigmi uzima u obzir distribuiranje obrazovnih sadržaja koje nastavnici osmišljavaju i razvijaju u virtualnim okruženjima. Svi sadržaji trebaju biti lako dostupni učenicima, te ih nastavnici mogu producirati na funkcionalnim uređajima i opremi koja bi bila smještena u Učionici namijenjenoj za nastavu na daljinu i prihvatljiva za izradu e-materijala, video lekcija, kreiranje web sučelja, osmišljavanje virtualne izložbe, rada na društvenim mrežama i vidljivosti svih projektnih aktivnosti. Time bi se stvorilo izvrsno okruženje i uvjeti za rješenja koja bi omogućila nastavnicima povećati kvalitetu online nastave i kreirati predavanja ili sastanka te potaknuti i motivirati učenike i suradnike kako bi lakše postigli željene rezultate. Provođenje nastave na daljinu, zahtjeva dobru pripremljenost e-materijala i stalno usavršavanje nastavnika za nova znanja i vještine snalaženja u digitalnom okruženju nužna je ne samo u ovako ekstremnim uvjetima kao što je pandemija već će biti značajna za daljnju provedbu nastave i kombiniranje klasične nastave s online nastavom. Održivost takvog pristupa bit će vidljiva i za obrazovanje odraslih, u vrijeme odsutnosti nastavnika i sl. Također nužni su licencirani programi koji mogu podržavati predviđene projektne aktivnosti.

Okvirne aktivnosti projekta:

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Opremiti 45 školskih objekata pametnim pločama (svaka škola po 20 pametnih ploča), dodatnom audio-video opremom, stvorena baza e-video materijala, nabavljena prijenosna računala, nabavljeni alati za komunikaciju / platforme za rad na daljinu, nabavljeni alati za e-kvizove i testiranja
- Nabava licenciranih programa
- Educirati djelatnike/nastavnike osnovnih i srednjih škola

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt je pripremljen za provedbu - analizirana je situacija i razina opremljenosti u školama te je potrebno nabaviti i implementirati opremu, prikupljene informativne ponude, izrađen troškovnik

14. Izgradnja školskih sportskih dvorana

Mjera: 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu

Lokacija: Grad Oroslavje i Zlatar te Općine Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice

Opis projekta: Projekt obuhvaća izgradnju sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ kako bi se potaknuo ravnomjeran razvoj i osigurala dostupnost usluga svim građanima KZŽ. Neke od škola nemaju pripadajuće dvorane te ne mogu izvoditi nastavu i provoditi slobodne aktivnosti, a neke od dvorana ne udovoljavaju pedagoškim standardima i tehničkim uvjetima. Projektom će se uspostaviti funkcionalna sportska infrastruktura za jačanje kvalitete nastave, ali i rekreativno i profesionalno bavljenje sportom, izgraditi 6 sportskih dvorana kojima će se služiti više od 1000 učenika te preko 5000 građana.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Izgradnja školskih sportskih dvorana
- Opremanje sportskih dvorana

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađeni glavni projekti, pripadajući troškovnici te ishođene građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta. Projekt spreman za provedbu.

15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve

Lokacija: OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lobar, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Tuhelj.

Opis projekta: Projekt obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju objekata osnovnih škola s ciljem uspostave cjelodnevnog rada (OŠ Bedekovčina, OŠ Belec, OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, OŠ Donja Stubica, OŠ Viktora Kovačića Hum na Sutli, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Franje Horvata Kiša Lobar, OŠ Marija Bistrica, OŠ Oroslavje, OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Sv. Križ Začretje, OŠ Veliko Trgovišće, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, OŠ Tuhelj). U navedenim osnovnim školama radi se u dvije smjene što onemogućava uspostavu cjelodnevnog rada škole te znatno otežava mogućnost uvođenja dodatnih sadržaja u škole, izvannastavnih aktivnosti, ali i provođenje izborne nastave i slično, odnosno svega onoga što bi moglo

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

utjecati na povećanje broja sati nastave pa time i kvalitetniji i sadržajni nastavni proces. U okviru projekta potrebno je izraditi kompletnu projektno-tehničku dokumentaciju s projektom opreme kako bi se zadovoljili standardi za provedbu jednosmjenske nastave te uspostavu cjelodnevnog rada u školama i zadovoljili pedagoški standardi.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Dogradnja i rekonstrukcija 18 objekata osnovnih škola
- Opremanje objekata

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Za 10 objekata postoji idejni koncept i procjena troškova gradnje, za dva objekta izrađeni su glavni projekti, a za ostale je dokumentacija u tijeku izrade - razni stupnjevi dovršenosti, no nužno je izraditi izvedbene projekte i projekte opremanja.

16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi

Mjera: 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada

Lokacija: Općina Bedekovčina – Srednja škola Bedekovčina

Opis projekta: Trenutno stanje objekta ne zadovoljava potrebe školovanja primjenom modernih tehnologija u agrarnoj proizvodnji te ne stimulira inovacije u sektoru poljoprivrede. Projekt je usmjeren na rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina i izgradnjom poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja stvoriti će se bolji uvjeti školovanja učenika i radnog prostora za sve učitelje te formiranje centra izvrsnosti koji će doprinijeti kvalitetnijoj provedbi praktične nastave, svladavanju novih tehnologija u poljoprivredi kako za srednjoškolske programe i izlazak kvalitetnog i konkurentskog kadra na tržište rada u skladu s potrebama gospodarstva, tako i za polaznike obrazovanja odraslih, prijelaz s rada u dvije smjene na rad u jednoj smjeni, povećanje vještina i kompetencija polaznika u strukovnom obrazovanju kako bi mogli konkurirati novim izazovima na tržištu rada u RH pa i EU. Kvalitetnijom provedbom praktičnog dijela obrazovanja, proširenjem teorijskog opsega znanja i svladavanjem novih tehnologija u poljoprivredi pridonijet će se popularizaciji poljoprivredne djelatnosti i privlačenju mladih i nezaposlenih osoba na bavljenje poljoprivrednom djelatnošću i istraživanjem te stimulirati inovacije.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Aktivnosti rekonstrukcije i nadogradnje zgrade škole
- Aktivnosti izgradnje poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja
- Rekonstrukcija 14 učionica, laboratorija, informatičkih kabineta, knjižnice, ulaznog prostora i krovne konstrukcije objekta; radovi, nabava opreme, ugovori o uslugama(nadzor) za koje će biti formirani timovi s voditeljima svakog tima
- Financijsko praćenje izgradnje i opremanje objekta

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije. Status sa 01.12.2021.: Izrađen je idejni projekt te je u tijeku ishođenje dozvole i odobrenja Ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje nakon čega će se početkom 2022. godine početi priprema i izrada glavnog projekta te ishođenje građevinske dozvole. Očekuje se da će građevinska dozvola biti ishođena do druge polovice 2022. godine, a radovi bi se mogli početi provoditi od listopada 2022. godine.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada

Mjera: 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Lokacija: Zgrade javne namjene u nadležnosti Županije - Ambulanta Krapinske Toplice, Ambulanta Krapina, Ambulanta Klanjec, Ambulanta Zlatar Bistrica, Ambulanta Pregrada, Ambulanta Bedekovčina, Ambulanta Donja Stubica, Ambulanta Zabok, Ambulanta Sveti Križ Začretje, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, OŠ Đurmanec, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, OŠ Donja Stubica, SŠ Bedekovčina, OŠ Josipa Broza Kumrovec, OŠ Matije Gupca Gornja Stubica, školska dvorana Đurmanec, OŠ Mače, OŠ Ljudevit Gaj Mihovljan, OŠ Side Košutić Radoboj, OŠ Janka Leskovara Pregrada, OŠ Konjščina, SŠ Konjščina, OŠ Ante Kovačića Zlatar, OŠ Zlatar Bistrica, školska dvorana Hrašćina, OŠ Antuna Mihanovića Klanjec, OŠ Oroslavje, Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok (ukupno 5 MW instalirane snage)

Opis projekta: Projekt je usmjeren na postavljanje fotonaponskih elektrana na krovove javnih zgrada u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije s ciljem korištenja obnovljivih izvora energije. Radi se o zgradama osnovnih škola, ambulanti domova zdravlja te općih i specijalnih bolnica, ukupno 30 objekata.

Okvirne aktivnosti projekta: Glavne aktivnosti projekta odnose se na provedbu elektrotehničkih radova povezanih s postavljanjem sustava fotonapona za proizvodnju struje u javnim objektima te prema potrebi građevinske radove učvršćivanja krovišta (statika). Ukupno će se ugraditi 30 fotonaponskih sustava (fotonaponske ćelije u kombinaciji s inteligentnim inverterima).

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađena su idejna rješenja i glavni projekti za 9 ambulanti, 2 bolnice, 19 osnovno i srednjoškolskih objekata (ukupno 5 MW instalirane snage)

18. Energetska obnova zgrada javne namjene

Mjera: 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti

Lokacija: Općina Krapinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice; Općina Marija Bistrica – Osnovna škola Marija Bistrica

Opis projekta: S energetsom obnovom postići će se slijedeće:

1. financijska ušteda na smanjenim računima za grijanje, hlađenje i električnu energiju,
2. ugodnije i kvalitetnije obavljanje društvene djelatnosti, te duži životni vijek zgrade,
3. sigurnost i pouzdanost energetske sustava,
4. doprinos zaštiti okoliša i smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš, kao i globalnim klimatskim promjenama.

Projektima energetske obnove dolazi do povećanja gospodarske aktivnosti posebice u građevinskom sektoru.

Okvirne aktivnosti projekta: Energetska obnova zgrade – primjena mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline, pri čemu mjere energetske učinkovitosti obuhvaćaju: energetski pregled i energetsko certificiranje zgrade za potrebe energetske obnove, izradu projektne dokumentacije za energetske obnovu zgrade kojom se dokazuje ušteda energije, povećanje toplinske

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

zaštite ovojnice zgrade, unapređenje tehničkih sustava zgrade koji uključuju tehničku opremu za grijanje, hlađenje, ventilaciju, klimatizaciju i pripremu potrošne tople vode, sustav rasvjete te sustav automatizacije i upravljanja zgrade ili njezina dijela te uvođenje sustava obnovljivih izvora energije.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađeni su glavni projekti za jednu zdravstvenu ustanovu i dvije škole, u tijeku projektiranje za minimalno dodatnih 6 zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije.

19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: Grad Zabok – Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana

Opis projekta: Projektom će se poboljšati kvaliteta usluga opće bolnice kroz nabavu potrebne opreme za operacijski trakt uz poboljšanje fizičkih svojstava zgrade izgradnjom cjelokupnog ventilacijsko-klimatizacijskog sustava. Projektom će se doprinijeti jačanju otpornosti, osiguranju financijske stabilnosti, održivosti i kvalitete te unaprjeđenju učinkovitosti upravljanja u sustavu zdravstva.

Okvirne aktivnosti projekta:

- nabava opreme: artroskopski stup, operacijski stup (2 kom), CT, sauger za OP trakt (3 kom), bušilica (2 kom), termokautera (3 kom), mamograf te ligasure
- izvođenje strojarskih radova koji su povezani s uvođenjem sustava ventilacije i klimatizacije cijelog bolničkog kompleksa u svrhu optimizacije korištenja energije za zagrijavanje i hlađenje.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Izrađen troškovnik nabave opreme, izrađen glavni i izvedbeni projekt uvođenja ventilacijskog sustava bolnice.

20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine

Mjera: 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija – Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije

Opis projekta: Projekt se odnosi na poboljšanje uvjeta rada hitnog medicinskog tima KZŽ. Obzirom na ruralni dio županije te disperziranost lokacija na kojima timovi djeluju, potrebno je uravnotežiti kvalitetu usluge dodatnom opremom za pružanje pravovremene pomoći što dovodi do smanjenja vremena odgovora na hitan poziv, kvalitetnije praćenje stanja pacijenta te povećanih izgleda za preživljavanje. Projektom se želi nabaviti 8 uređaja za dezinfekciju vozila, 8 izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, 8 transportnih respiratora, 8 defibrilatora, omogućiti umrežen cjelokupni sustav hitne medicine u KZŽ kroz IP videoportafone, nabavljena računala/tableti za djelatnike kako bi se podatci o pacijentu automatski unijeli u sustav. Uz izgradnju fizičkog objekta, jačaju se kapaciteti hitne medicinske skrbi koja postaje centralno mjesto za razvoj i identifikaciju usluga potrebnih u zajednici te se pilotiraju inovativne usluge u suradnji s lokalnim stanovništvom.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Nabava opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini - nabava uređaja za dezinfekciju vozila hitne medicinske službe, izolacijskih jedinica za prijevoz pacijenata, transportnih respiratora s opremom, defibrilatora sa opremom, IP video-portafona i umrežavanje svih 8 Ispostava Zavoda za hitnu medicinu KZŽ sa Medicinsko-prijavno dojavnom jedinicom u Krapini, tableta /prijenosnih računala sa Windows licencom

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

- Izgradnja centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu koji će djelovati kao središte pružanja hitne medicinske pomoći, biti baza za usavršavanje potrebnog medicinskog osoblja, testni centar za nove hitne medicinske postupke - uključuje odabir lokacije, projektiranje, izgradnju objekta te opremanje tipskom opremom te opremom za usavršavanje vještina i pružanje hitne medicinske pomoći.

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Prikupljene ponude/troškovnici

21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja

Mjera: 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga i 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti

Lokacija: Bračak, Krapinske Toplice, Stubičke Toplice, Pregrada

Opis projekta: Krapinsko-zagorska županija, zahvaljujući svojim prirodnim resursima (geotermalni izvori ljekovite vode), izrazito na povoljnom geografskom položaju te dosadašnjem stupnju razvijenost zdravstvenog sektora (2 specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, 1 opća bolnica, 2 specijalne bolnice (1 za kardiovaskularne bolesti, 1 za ortopediju), 40-tak ordinacija dentalne medicine) ima sve preduvjete za ostvarenje vizije KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA – EUROPSKI CENTAR ZDRAVLJA.

Iako je odavno poznato da koliko ima i ljudi na svijetu, gotovo toliko ima i bolesti odnosno otkad postoji čovjek, postoje i virusi, bakterije i ostali uzročnici bolesti s kojima znanost vodi kontinuirane bitke za premoć. Izuzetni napreci u medicini posljednjih 300njak godina, suočivši se s pandemijom COVID-19 u 2020. godini, ponovno su pred novim izazovom, izazovom koji je barem većinu 2020. godine uspio pokazat nadmoć. Nespremnost zdravstvenog sektora u borbi protiv novog soja virusa, kazala je da je zdravstveni sustav pred prekretnicom. Zemlje EU-a suočene su sa sve brojnijim izazovima i pritiscima na zdravstveni sustav (liste čekanja, povećanje rehospitalizacija, smanjenje dostupnosti zdravstvene njege, zamor liječnika) koji su dodatno eskalirali COVID-19 krizom. Sukladno tome, vrtoglavo rastu i troškovi zdravstva, koji se na razini EU procjenjuju na 700 milijardi EUR u 2019. godini.

Ovaj projekt se sastoji od cjelovitog sustava uspostave Krapinsko-zagorske županije kao europskog centra zdravlja:

1. Uspostava zdravstvenog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra,
2. Uspostava i unaprjeđenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava
3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja
4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu
5. Suradnja u području umjetne inteligencije u zdravstvu

Okvirne aktivnosti projekta:

1. Uspostava zdravstvenih hubova tj. inovativnog inkubatora kao proizvodno-tehnološkog te istraživačko-razvojnog centra
2. Uspostava i unaprjeđenje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sustava u području zdravstva
3. Uspostava sustava poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja
4. Uspostava centra kompetentnosti u zdravstvu
5. Uspostava suradnje s EDIH „AI za pametno zdravstvo i medicinu“-neprofitnim konzorcijem koji okuplja vrhunske hrvatske tehnološke tvrtke, zdravstvene
6. Rano testiranje – za inovatore u području umjetne inteligencije izuzetno je važno imati reguliranu dostupnost kliničkoj infrastrukturi u inkubacijskoj fazi istraživanja

strateški projekti PR KZZ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

7. Edukacija i unapređenje vještina – inovatorima, znanstvenicima, zdravstvenim djelatnicima i javnom sektoru pružiti pristup infrastrukturi i know how-u članova konzorcija kao i široj mreži srodnih EDIH-a diljem EU
8. Podrška u fazi investicija – kontakt točka za izvore financiranja AI inovacija u zdravstvu, s naglaskom na sredstva iz Europske unije, u suradnji s vodećim inkubatorima i VC fondovima
9. Povezivanje i poticanje ekosustava – identifikacija izazova u zdravstvu koja će napredovati uz inovativna rješenja

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Mjera: 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Dostupnost visokokvalitetne moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Razvijena fizička elektronička komunikacijska infrastruktura i mreže vrlo velikog kapaciteta, dostupnost i upotreba širokopojasnog pristupa sljedeće generacije čine okosnicu za sve usluge digitalnog gospodarstva. Županija kako bi bila konkurentna i inovativna želi pokrenuti projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema modelu javno-privatnog partnerstva (dalje u tekstu: JPP/Projekt) i shodno tome potrebno je pripremiti projektnu dokumentaciju za potencijalne institucionalne ulagatelje. Projektom se želi izraditi informacijski memorandum (dalje u tekstu: IM) odnosno dokument koji će detaljno opisati telekomunikacijsko tržište RH, regulatorni okvir, dostupnost širokopojasne infrastrukture na cijelom području KZZ, tehnologije koje će se koristiti za aktivni i pasivni mrežni dio širokopojasne infrastrukture, vlasničku i operativnu strukturu budućeg društva posebne namjene (engl. SPV) koje će graditi i kasnije održavati novosagrađenu širokopojasnu infrastrukturu, ključne ljudske resurse i tehnologije kojima će SPV raspolagati, te prikazati financijsko poslovanje SPV-a sa projekcijama za sljedećih 30 godina.

Okvirne aktivnosti projekta:

- Izraditi informacijski memorandum
- Izraditi širokopojasnu infrastrukturu na području KZZ

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Prikupljene informativne ponude.

23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Mjera: 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Sadržajni okvir Krajobrazne strategije KZZ uključuje osim ciljeva kvalitete krajobraza i akcijski plan za potporu provedbi ciljeva koji trebaju pomoći relevantnim akterima/sektorima da u daljnjem razvoju svojih politika omoguće postizanje ciljeva kvalitete krajobraza na razini županije. Krajobrazna strategija i njene mjere provode se u partnerstvu s akterima iz sektorskih politika te uključuje županijske institucije, jedinice lokalne samouprave, istraživačke institucije, nevladine organizacije i predstavnike prakse.

strateški projekti PR KZŽ iz nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Tipološka klasifikacija se odnosi na postupak razvrstavanja teritorija Krapinsko zagorske županije u krajobrazne tipove/područja, na razini općih i krajobraznih tipova te krajobraznih podtipova i uzoraka koji predstavljaju i čine krajobraznu raznolikost Županije.

Krajobrazi Krapinsko zagorske županije nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete.

Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi i nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje, vrijednosti i ugroženost krajobraznih područja te dati mjere i smjernice za razvoj kojima će se očuvati postojeće i stvarati nove, tipove krajobraza Hrvatskoga zagorja.

Okvirne aktivnosti projekta: izrada Krajobrazne strategije i Krajobrazne osnove Krapinsko-zagorske županije

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Mjera: 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture

Lokacija: Veliko Trgovišće, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Đurmanec, Oroslavje, Bedekovčina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica, Pregrada, Krapinske Toplice

Opis projekta: Projekt uspostave mreže biciklističkih staza na području Krapinsko-zagorske županije odnosi se na uspostavu moderne i održive biciklističke infrastrukture i to na 3 ključna pravca na području Krapinsko-zagorske županije:

1. Veliko Trgovišće - Zabok - Krapina – Macelj
2. Pregrada - Krapinske Toplice – Zabok
3. Mokrice (Oroslavje) - Bračak (Zabok) - Zlatar Bistrica - Marija Bistrica.

Projektom se želi osigurati upravljanje mobilnošću na način da se osigura alternativni i zdraviji način kretanja lokalnog stanovništva te poveća sigurnost korisnika biciklističke infrastrukture. Također, projekt će utjecati na rješavanje problema koje današnji prometni sustavi generiraju, poput gubitka vremena, ljudskih života, štetnog utjecaja na okoliš, štetnog utjecaja na zdravlje ljudi i veliko zauzimanja prostora.

Na području Krapinsko-zagorske županije, do 2021. godine nije postojala niti jedna cesta sa označenom biciklističkom trakom, već su sve prometnice (ukupno 299 km nerazvrstanih cesta, 37,3 km županijskih i 18,86 km državnih cesta) kategorizirane za mješoviti promet.

Projektom će se povećati kvaliteta kretanja stanovništva, povećati učinkovitost prometnih rješenja, smanjiti zagađenje i devastacija okoliša, povećati sigurnost, razviti društveno prihvatljiv oblik prometa.

Okvirne aktivnosti projekta: Izrada projektno-tehničke dokumentacije (1. faza), izgradnja i opremanje biciklističke infrastrukture na području KZŽ (2. faza)

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projektna ideja

Tablica 31. Strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
<p>Mjera: 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p> <p>Lokacija: Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija, Varaždinska županija</p> <p>Opis projekta: Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske od 2017. do 2030. godine predviđena je izgradnja nove pruge Krapina - Golubovec na pravcu prema Varaždinu - Kotoribi - Murakereszturu - Bratislavi i Beču, kao dio razvojne strategije modernizacije i razvoja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj. U skladu s tim strateškim opredjeljenjem, Krapinsko – zagorska i Varaždinska županija su u svojim prostornim planovima predvidjele izgradnju ove željezničke pruge. U proteklom razdoblju razmatrane su mogućnosti razvoja i izgradnje spoja željezničkom vezom između središta županija pa je definirano nekoliko mogućih pravaca spoja. U varijantama dominira kao početna točka Lepoglava na željezničkoj pruzi Varaždin – Golubovec, dok je na dionici između Svetog Križa Začretje i Krapine razmatrano više varijanti spoja na željezničku prugu Zabok – Đurmanec.</p> <p>Nova pruga Lepoglava – Krapina/Sveti Križ Začretje dio je projekta modernizacije i gradnje željezničke infrastrukture od Čakovca i Varaždina prema Zaboku i Zagrebu. Projekt će uključivati modernizaciju željezničkog spoja između Čakovca i Lepoglave te Krapine/Svetog Križa Začretja i Zaboka duljine oko 54 km te gradnju novog spoja između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja duljine oko 19 km. Pruga će biti elektrificirana i građena za brzine do 160 km/h.</p> <p>"Lepoglavska spojnica" osim lokalnog značaja za KZŽ i RH, ima i međunarodno značenje jer je uvrštena u mrežu budućih koridora 4 država (Hrvatska, Slovenija, Mađarska i Austrija). Pruga je vrlo važna i za lokalni prijevoz, jer će osim povezivanja većih gradova igrati i ključnu ulogu u integriranom prijevozu putnika u županijama i time omogućiti učestala i brza putovanja na posao i u školu velikom broju građana u sjevernoj prometnoj podregiji. Pruga ima važnost i za teretni prijevoz, kako u tranzitu tako i u poboljšanju konkurentnosti gospodarstva sjeverne Hrvatske.</p> <p>Detaljnim razmatranjem mogućnosti željezničke veze između ovih županija, očekuje se nova kvaliteta uspostave brzog i efikasnog prijevoza putnika u trajanju unutar jednog sata između regionalnih središta sjeverozapadne Hrvatske (Čakovec, Varaždin) sa Zagrebom što doprinosi razvoju ovog dijela Republike Hrvatske te omogućava kvalitetu života u okviru dnevne migracije. Također, značajno se poboljšavaju prometne veze unutar funkcionalne regije. U dosadašnjim aktivnostima definiran je projektni zadatak za izradu studijske dokumentacije kojim je predviđena izrada studijske dokumentacije kojom bi se konačno i precizno utvrdila trasa predmetne pruge, a kroz studiju izvodljivosti i analizu troškova i koristi definirala i isplativost ove investicije. Dana 17. prosinca 2018. g. potpisan je Ugovor o dodijeli bespovratnih sredstava za projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekta Europske unije te HŽ Infrastrukture prema kojem je dodijeljeno HŽ Infrastrukturi 9.527.947,50 kuna bespovratnih sredstava za izradu studijske dokumentacije, što čini 85% procijenjene vrijednosti. Ujedno, potpisan je partnerski sporazum između Međimurske, Varaždinske, Krapinsko – zagorske županije i HŽ Infrastrukture o zajedničkim aktivnostima na izradi studijske dokumentacije. 10. veljače 2020. godine potpisan je ugovor za izradu studijske dokumentacije za projekt „Povezivanje željeznicom unutar funkcionalne regije Središnje Hrvatske – Lepoglavska spojnica“. Ugovor izrade studijske dokumentacije vrijedan je 6.195.000,00 kuna (bez PDV-a), od kojih Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. sufinancira 85 posto sredstava, a 15 posto HŽ Infrastruktura. Procjenjuje se da bi duljina novog spoja između Lepoglave i dionice željezničke pruge između Svetog Križa Začretja i Krapine bila duga do 20 km, ovisno o konačno odabranoj varijanti, što će u konačnici odrediti i eventualnu procijenjenu investitorsku cijenu realizacije.</p>

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

Gradnja nove pruge uklapa se u europske strategije prometnog razvoja koje favoriziraju željeznicu kao brz, učinkovit i ekološki prihvatljiv način prijevoza. Pridonijet će razvoju integriranog prijevoza putnika (IPP) u sjevernoj Hrvatskoj, koji je odgovor na izazove mobilnosti, jer osigurava povezanost čitave sjeverne regije međusobno i sa Zagrebom. Regionalna povezanost sa Zagrebom pridonosi boljim poslovnim mogućnostima, kvaliteti života, rastu BDP-a i smanjenju iseljavanja stanovništva.

Okvirne aktivnosti projekta:

- izrada Studijske dokumentacije (U sklopu studijske dokumentacije analizirat će se i utjecaj na okoliš kao podloga za izradu daljnje dokumentacije vezane uz izradu Studije utjecaja na okoliš u sljedećoj fazi projektiranja)
- Ishođenje lokacijske i građevinske dozvole
- Izgradnja nove dionice i modernizacija pruge

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: U tijeku je izrada Studijske dokumentacije (Studija povezivanja "Lepoglavskom spojnicom" s idejnim rješenjima, Studija izvodljivosti, Analiza troškova i koristi). Dokumentacija je podloga za izradu daljnje projektne i prostorno-planske dokumentacije (idejni projekt, izmjena/usklađivanje prostorno-planske dokumentacije, utjecaj na okoliš, glavni projekt te otkupa zemljišta i ishođenje građevinske dozvole, koji su preduvjet za gradnju pruge).

26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina

Mjera: 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti

Lokacija: Krapinsko-zagorska županija

Opis projekta: Projektom se planira nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje spojne ceste Zabok – Krapina prema glavnim fazama:

Faza I – Andraševac – Zlatar Bistrica - realizirano

Faza II- Zabok- Sveti Križ Začretje

Faza III – Zlatar Bistrica – Popovec

Faza IV- Sveti Križ Začretje- Krapina- u tijeku izgradnja

Faza V– Zlatar Bistrica – Breznički Hum

Nastavkom izgradnji cesta želi se poboljšati prometna povezanost unutar same županije i sa susjednim županijama.

Okvirne aktivnosti projekta:

- nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum
- nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok - Krapina

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: različita razina pripremljenosti po fazama koje još nisu izgrađene

strateški projekti PR KZŽ koji nisu u nadležnosti Županije ili povezanih tijela

27. Vatrogasno vježbalište

Mjera: 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga

Lokacija: Grad Oroslavje

Opis projekta: Izgradnja i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta što će omogućiti osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova. Projekt je posebice usmjeren na treniranje i stvaranje ljudskog potencijala vezanog za odgovor u prirodnim katastrofama na području Republike Hrvatske. Kao centralno vatrogasno vježbalište, centar postaje mjesto u kojem se stvara ljudski kapital na profesionalnoj i dobrovoljnoj bazi (profesionalne vatrogasne postrojbe te dobrovoljna vatrogasna društva). Ujedno, u fokusu projekta je obnova brownfield lokacije stare vojarne kojom se doprinosi revitalizaciji napuštenih područja i iskorištava se postojeći potencijal.

Okvirne aktivnosti projekta: Identifikacija i parcelacija dijela prostora Vatrogasnog vježbališta; izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabineta za nastavnike i ostalom logističkom infrastrukturom; izrada vatrogasnog tornja, opremanje vatrogasnom tehnikom, vatrogasnom opremom, sredstvima za gašenje i namještajem, opremom i nastavnim pomagalicama za zgrade

Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu: Projekt posjeduje svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju

2.4 Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama

U tablicama u nastavku (Tablica 30 i Tablica 31) navedeni su strateški dokumenti na državnoj i regionalnoj razini koji su relevantni za PR KZŽ, njihovi ciljevi te odnos PR KZŽ s njima.

Tablica 32. Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
<p>Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)</p> <p>Opis: Osnovni cilj ove Strategije je očuvanje okoliša Republike Hrvatske na načelima održivog razvoja kroz ostvarivanje sljedećih koraka: 1. Poboljšanje zakonskog, financijskog i institucionalnog okvira za upravljanje okolišem na lokalnoj i na državnoj razini, uključujući kadrovsko jačanje, uzimajući u obzir približavanje EU-u, 2. Integriranje zaštite okoliša u druge sektore (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, energetika, industrija, rudarstvo, promet, ...) radi smanjenja onečišćenja okoliša i održivog korištenja prirodnih dobara, 3. Uspostava cjelovitog monitoringa i jedinstvenog informacijskog sustava, 4. Jačanje svijesti javnosti i uključivanje javnost u proces donošenja odluka i provedbe mjera.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinjet će postizanju ciljeva Strategije i nacionalnog plana djelovanja na okoliš.</p>
<p>Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)</p> <p>Opis: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine služi kao krovni dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. Dokument se temelji na konkurentskim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Elemente strateškog okvira čine vizija Hrvatske u 2030. godini, razvojni smjerovi i strateški ciljevi. Vizija Hrvatske 2030. godine je: „Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“. Strategijom je određeno ukupno 13 strateških ciljeva u 4 razvojna smjera: 1. Održivo gospodarstvo i društvo, 2. Jačanje otpornosti na krize, 3. Zelena i digitalna tranzicija i 4. Ravnomjeran regionalni razvoj.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba posebnog cilja 1. Jačanje konkurentnosti, održivosti i inovativnosti gospodarstva doprinosi postizanju SC 1 konkurentno i inovativno gospodarstvo Nacionalne razvojne strategije, posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada postizanju SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, posebni cilj 3. Jačanje kompeticija i učinkovitosti javne uprave postizanju SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom, posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete življenja te poticanja na zdrav i aktivan način života postizanju SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život, posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva postizanju SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj, posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem postizanju SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje postizanju SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva, posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti postizanju SC 10. Održiva mobilnost, posebni cilj 2. Digitalna transformacija Krapinsko-zagorske županije postizanju SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva te posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja postizanju SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima.</p>
<p>Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)</p> <p>Opis: Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske. U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka: 1. poticaj rasta broja stanovnika RH;</p>

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

2. okoliš i prirodna dobra; 3. usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju; 4. ostvarivanje socijalne kohezije i pravde; 5. postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije; 6. jačanje javnog zdravstva; 7. povezivanje RH; 8. zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka. Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)

Opis: Opći cilj određen Strategijom prostornog razvoja je „uravnotežen i održiv prostorni razvoj na principima teritorijalne kohezije u funkciji poboljšanja kvalitete života i ublažavanja depopulacijskih trendova, uz očuvanje identiteta prostora.“ Strategijom su određena 5 prioriteta: Održivost prostorne organizacije, Očuvanost identiteta prostora, Prometna povezanost, Razvoj energetskog sustava i Otpornost na promjene.

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će u određenoj mjeri postizanju svih 5 prioriteta Strategije prostornog razvoja RH.

Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)

Opis: Ovaj strateški dokument postavlja put za tranziciju prema održivom konkurentnom gospodarstvu, u kojem se gospodarski rast ostvaruje uz male emisije stakleničkih plinova. Ciljevi smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. i 2050. godine provodit će se u Republici Hrvatskoj u okviru političkog okvira koji je usvojila Europska unija. Nova strategija rasta EU formulirana kroz Europski zeleni plan postavlja cilj preobrazbe u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova. Niskouglična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom. Niskouglična strategija postavlja sljedeće opće ciljeve: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti, 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije, 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda i mjere unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti direktno se odnose na mjere Strategije niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

Mjera 8.3. uključuje mjere Strategije niskougličnog razvoja iz sektora poljoprivreda, mjera 9.4. iz sektora korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti, mjere 9.8. i 9.9. iz sektora energetika, mjera 9.10. iz sektora otpad te sve mjere posebnog cilja 11. iz sektora promet.

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)

Opis: Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine, s pogledom na 2050. godinu predstavlja korak prema ostvarenju vizije niskouglične energije te osigurava prijelaz na novo razdoblje energetske politike kojom se osigurava pristupačna, sigurna i kvalitetna opskrba energijom bez dodatnog opterećenja državnog proračuna u okviru državnih potpora i poticaja. Strategija predstavlja širok spektar inicijativa energetske politike, kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije. Energetska politika i strategija Republike Hrvatske usmjerena je ciljevima EU u pogledu smanjenja emisije stakleničkih plinova, povećanja udjela OIE, energetske

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

učinkovitosti, sigurnosti i kvalitete opskrbe te razvoja unutarnjeg energetskog tržišta EU, kao i raspoloživim resursima, energetskoj infrastrukturi te konkurentnošću gospodarstva i energetskog sektora.

U transformaciji energetskog sektora u sektor niskih emisija stakleničkih plinova, sudjelovat će svi sektori energetske proizvodnje i potrošnje, kao i sustavi koji energiju i energente prenose i opskrbljuju kupce. U svojoj transformaciji, energetski sustavi moraju i dalje ispunjavati svoju osnovnu svrhu, a to je sigurna opskrba energijom svih kupaca, po prihvatljivim cijenama i uz minimalan utjecaj na okoliš.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu.

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)

Opis: Ključni ciljevi prikazani u Integriranom energetskom i klimatskom planu su cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, udio OIE u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost, i to iskazana kao potrošnja primarne energije i neposredna potrošnja energije.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem, 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)

Opis: Vizija Strategije prilagodbe klimatskim promjenama je: Republika Hrvatska otporna na klimatske promjene. Da bi se to postiglo postavljeni su ciljevi: 1. smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, 2. povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena i 3. iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena. Strategija prilagodbe određuje prioritetne mjere i koordinirano djelovanje kroz kratkotrajne akcijske planove te praćenje provedbe mjera. Strategija prilagodbe ima za cilj osvijestiti važnost utjecaja klimatskih promjena na društvo, ukazati na prijetnje te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, strateške i planske dokumente, programe i ostale aktivnosti koje se provode na svim razinama upravljanja. Strategijom prilagodbe definirane su mjere za prilagodbu sljedećih sektora: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima i opće mjere.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

Mjere 1.9. i 1.11. uključuju mjere Strategije prilagodbe iz sektora turizam, mjere 4.1. i 4.3. iz sektora zdravlje, mjera 6.2. iz sektora šumarstvo i bioraznolikost, mjere 8.3. i 8.5. iz sektora poljoprivreda, mjere 9.1., 9.2., 9.3. i 9.4. iz sektora bioraznolikost, mjere 10.1., 10.2., 10.3. i 10.4. iz sektora upravljanje rizicima te mjera 11.4. iz sektora prostorno planiranje i uređenje.

Odnos PR KZZ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Opis: Strategija, kao temeljni dokument zaštite prirode, ima za cilj očuvati raznolikost žive prirode, održavati funkcionalne ekosustave i omogućiti dugoročni održivi razvitak. Promovira smanjivanje direktnih i indirektnih utjecaja na bioraznolikost i georaznolikost, održivo korištenje prirodnih dobara, kao i jednoliku raspodjelu dobiti koja proizlazi iz korištenja genetskih izvora. Strategijom se među ostalim želi postići, da prirodne vrijednosti postanu svima prepoznatljive te da se primjenom najnovijih znanstvenih i stručnih spoznaja osigura donošenje kvalitetnih strateških odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Pet strateških ciljeva strategije su: 1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode, 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode, 4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi i 5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZZ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine.

Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)

Opis: Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske je temeljni dokument zaštite prirode, koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske. Opći strateški ciljevi ove strategije su: 1. Očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske, 2. Ispuniti sve obveze koje proizlaze iz procesa pridruživanja Europskoj uniji i usklađivanja zakonodavstva s relevantnim direktivama i uredbama EU (Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, CITES uredbama), 3. Ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama i dr., 4. Osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima, 5. Utvrditi i ocijeniti stanje biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, uspostaviti informacijski sustav zaštite prirode s bazom podataka povezanom u informacijski sustav države, 6. Poticati unaprjeđivanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih načina obrazovanja o biološkoj raznolikosti i sudjelovanje javnosti u postupcima odlučivanja i 7. Razvijati mehanizme provedbe propisa kroz jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta, obrazovanjem, razvojem znanstvenih resursa, obavješćivanjem, razvojem mehanizama financiranja.

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZZ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.

Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)

Opis: Temeljni cilj upravljanja vodama je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. To podrazumijeva brigu za prostorni raspored i izgrađenost vodnog sustava, te za stanje količina i kakvoće voda na način koji najbolje odgovara određenom području i određenom vremenu. Uzimajući u obzir prethodno navedena polazišta, integralnim upravljanjem vodama potrebno je: osigurati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva; osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene; zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnog djelovanja voda; postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava, na način da se harmoniziraju mjere upravljanja vodama s ostalim sektorima korisnicima prostora, te osiguranjem dobrog stanja površinskih, podzemnih, prijelaznih voda i priobalnih voda (mora).

Odnos s PR KZZ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZZ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja vodama.

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)

Opis: Plan upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021. se sastoji od dvije komponente upravljanja vodnim područjima: Upravljanje stanjem voda i Upravljanje rizicima od poplava. Komponenta „Upravljanje stanjem voda“ sadrži novelirani pregled stanja voda, pregled sustava praćenja stanja voda te program mjera za upravljanje kakvoćom voda na vodnim područjima u planskom razdoblju 2016. - 2021. godine, koje su usmjerene na dostizanje ciljeva zaštite voda. Komponenta „Upravljanje rizicima od poplava“ sadrži ciljeve za upravljanje rizicima od poplava te program mjera za ostvarenje tih ciljeva, uključujući preventivne mjere, zaštitu, pripravnost, prognoziranje poplava i sustave za obavještanje i upozoravanje, s ciljem smanjenja mogućih štetnih posljedica poplava na ljudsko zdravlje i sigurnost, na vrijedna dobra i imovinu te na vodni i kopneni okoliš.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Plana upravljanja vodnim područjima.

Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju (NN 117/15)

Opis: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije je program upravljanja vodama u djelatnostima zaštite od štetnog djelovanja voda i navodnjavanju propisan Zakonom o vodama. Ovim se dokumentom utvrđuje okvirni program ulaganja u (i) uređenje voda u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda, kroz gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju koje mogu poslužiti prihvatu i evakuaciji velikih voda, te (ii) navodnjavanje, kroz izgradnju vodnih građevina za navodnjavanje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva zaštite od štetnog djelovanja voda Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina za melioraciju.

Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)

Opis: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina je program upravljanja vodama u vodnogospodarskoj djelatnosti korištenja i zaštite voda. Ovim se dokumentom utvrđuje okvirni program ulaganja u javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju. Ciljevi programa su: 1. Unaprijediti i/ili održati minimalno dobro stanje voda; 2. Osiguranje dovoljnih količina vode namijenjene za ljudsku potrošnju za ljudsku upotrebu i razne gospodarske namjene, kao i osiguranje zahtijevane razine pročišćavanja otpadnih voda; 3. Uvođenje ekonomske cijene vode uz poštivanje temeljnog načela "korisnik/onečišćivač plaća". Postupnim uvođenjem ekonomske cijene vode, također se očekuje i racionalizacija potrošnje; 4. Osigurati dovoljne količine kvalitetne vode iz postojećih ili novih izvora (resursa) za potrebe javne vodoopskrbe uz striktno provođenje zaštitnih mjera u zonama sanitarne zaštite. Izraditi dugoročni plan razvoja; 5. Unaprjeđenje upravljanja javnim vodoopskrbnim sustavima i sustavima javne odvodnje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Opis: Svrha Strategije je uspostaviti okvir unutar kojega će Hrvatska morati smanjiti količinu otpada koji proizvodi, a otpadom koji je proizveden održivo gospodariti. Strategijom je definirano 5 strateških ciljeva: 1. Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i energetsku uporabu otpada, 2. Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava), 3. Smanjivanje rizika od otpada, 4. Doprinos zaposlenosti u Hrvatskoj i 5. Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenja otpadom.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju strateških ciljeva Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini
Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)

Opis: Planom su definirani ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine u odnosu na 2015. godinu. Ciljevi Plana su: 1. Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom, 2. Unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada, 3. Unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom, 4. Sanirati lokacije onečišćene otpadom, 5. Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti, 6. Unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom, 7. Unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom i 8. Unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine.

Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

Opis: Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine, procjenjuje i definira buduće mjere (infrastruktura, rad i organizacija) u sektoru prometa vezane za međunarodni i unutarnji promet u svim prometnim segmentima neovisno od izvora financiranja. Strategijom je definirano 9 općih ciljeva iz kojih proizlazi povećanje kvalitete prometnog sustava i same prometne infrastrukture.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine.

Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)

Opis: Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine izrađen je s ciljem ispunjavanja obveza smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zraku za sumporov dioksid (SO₂), dušikove okside (NO_x), nemetanske hlapive organske spojeve (NMHOS), amonijak (NH₃) i sitne lebdeće čestice (PM_{2,5}) za razdoblje od 2020. do 2029. godine te od 2030. godine nadalje i doprinosa ostvarivanja ciljeva ograničavanja antropogenih emisija određenih onečišćujućih tvari u zraku, kako bi se ostvario napredak u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš. Svrha Programa je da omogući ispunjavanje sljedeća dva cilja: 1. ispunjavanje obveza smanjenja onečišćujućih tvari emisija SO₂, NO_x, NMHOS, PM_{2,5} i NH₃ i 2. smanjenjem emisije doprinijeti napretku u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš (cilj iz članka 3. stavka 1. Uredbe NEC).

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Programa kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)

Opis: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, usmjerena je k obrazovanju koje aktivno potiče cjelovit individualni razvoj svakog učenika, promiče društvenu jednakost i demokratske vrijednosti te snažno pridonosi društvenome i gospodarskome razvoju. Sustav obrazovanja omogućit će svim učenicima stjecanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu, tako što će ih osposobiti za cjeloživotno učenje i rad i omogućiti da se razvijaju kao kreativni, aktivni i samopouzdana pojedinci odgovorni za osobni i društveni razvoj.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Opis: Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. kao glavne ciljeve razvoja sustava zaštite od požara i prioritete kroz preventivno i operativno djelovanje navodi sljedeće: smanjiti broj nastalih požara, smanjiti broj stradalih osoba, smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara i unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca. Također, navodi se da je smanjenje broja nastalih požara moguće postići prvenstveno kroz preventivno djelovanje na svim razinama u

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

kojem će vodeću ulogu imati inspekcija zaštite od požara, jedinice lokalne i područne samouprave i vatrogasne službe.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Nacionalne strategije zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022.

Tablica 33. Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)

Opis: Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije je temeljni dokument gospodarenja prostorom, prostornog razvoja i planiranja na razini Županije. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja su: demografski razvoj; odabir prostorne i gospodarske strukture; razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture; zaštita krajobraznih vrijednosti te zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Županije su: racionalno korištenje i zaštita prostora i unaprjeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će u određenoj mjeri postizanju ciljeva Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije.

Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)

Opis: Svaka se razvojna strategija temelji na pozitivnim aspektima internih i eksternih uvjeta s ciljem prevladavanja onih negativnih koji su obično motivacija za strateške promjene. Turizam Zagorja je u trenutnom poslovnom modelu dosegao svoj vrhunac i pored izazovom je definiranja novog modela razvoja koji bi trebao omogućiti: kapitaliziranje na trenutačno dostupnim infrastrukturnim i atrakcijskim osnovama KZŽ uz istovremeno stvaranje upravljačkog modela koji omogućio novu fazu razvoja; otvaranje prostora za novu fazu profesionalnog rasta i razvoja Zagorja u smjeru visokovrijedne turističke destinacije kontinentalnog turizma u funkciji tržišnog izazivača regija u Sloveniji i Austriji. Svrha Master plana razvoja turizma je sustavno planiranje i osmišljavanje cjelovitog razvojnog rješenja i strateškog usmjeravanja turizma na području Krapinsko-zagorske županije. Vodeće strategije turizma Krapinsko-zagorske županije 2015.-2025. su: 1. Strategija proizvodnja i turističke infrastrukture, 2. Strategija smještaja, 3. Strategija upravljanja turizmom, 4. Strategija marketinga i 5. Strategija malog i srednjeg poduzetništva u turizmu.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Master plana razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije.

Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)

Opis: Master plan predstavlja strateško utemeljenje za buduće prometne projekte, odnosno ubravanje pripreme prometnih projekata na prostornom obuhvatu Master plana te stvaranje preduvjeta za njihovo financiranje iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih financijskih izvora. Primarni cilj izrade Master plana je stvaranje dugoročnog koncepta razvoja prometnog sustava i prometne politike primjerenog gospodarstvu i lokalnom stanovništvu. Ciljevi izrade Master plana su također osigurati preduvjete za zadovoljenje prometne potražnje i optimalnu integraciju cjelokupnog prometnog sustava, sukladno datostima prostora, te u korist nacionalnog, regionalnog i lokalnog gospodarstva i kvalitete života lokalnog stanovništva.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Master plana prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)

Opis: Strategija digitalne transformacije rezultat je analize stanja poslovanja županije i 8 drugih ustanova te prepoznatih prilika za digitalizaciju. Ciljevi digitalne transformacije Županije su: 1. Interoperabilnost procesa i

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini

usluga Krapinsko-zagorske županije, 2. Responzivna platforma kao ključno mjesto susreta javnih usluga, građana i poduzetnika i 3. Krapinsko-zagorska županija kao poticajno digitalno okruženje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije.

Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)

Opis: Svrha Strategije je opisati način na koji Krapinsko-zagorska županija namjerava implementirati sustavan pristup upravljanju rizicima, razraditi metodologiju procesa upravljanja rizicima prilagođenu specifičnostima institucije te definirati način suradnje s institucijama iz nadležnosti u pogledu koordiniranog pristupa upravljanja rizicima. Za potrebe upravljanja rizicima, rizici se kategoriziraju na strateške i operativne rizike. Strateški rizici su neželjeni događaji koji mogu nepovoljno utjecati na ostvarenje dugoročnih i srednjoročnih ciljeva, strateških prioriteta institucije, nacionalnih i/ili regionalnih/lokalnih prioriteta, prioriteta određenih javnih funkcija ili resora. Operativni rizici su neželjeni događaji koji mogu nepovoljno utjecati na provedbu funkcija, aktivnosti i procesa u zadanim rokovima, na razinu kvalitete usluge, na propuste u primjeni zakona i procedura.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije.

Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)

Opis: Strategijom upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine određuju se srednjoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije, uzimajući u obzir gospodarske i razvojne interese Županije. Cilj ove Strategije je osigurati učinkovito i transparentno upravljanje i raspolaganje imovinom Županije radi ostvarivanja zadaća i aktivnosti iz djelokruga rada Županije kroz pronalaženje optimalnih rješenja koja će povećati ili očuvati vrijednosti imovine uz istovremeno korištenje njenih potencijala.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave, 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života, 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025.

Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)

Opis: Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije kao osnovni dugoročni cilj energetske učinkovitosti Županije u prvom redu navodi integralnu energetska obnovu javnih zgrada koja uključuje mjere na ovojnicama zgrade, termo-tehničkim i elektrotehničkim sustavima. U tom smislu, dugoročni cilj uštede energije Krapinsko-zagorske županije odnosi se na zgrade na kojima Županija posjeduje vlasnička i osnivačka prava. Sažete planirane mjere energetske učinkovitosti sa energetske uštedama su: 1. Povećanje broja zgrada s gotovo nultom potrošnjom energije, 2. Energetska obnova zgrada javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije, 3. Sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene u nadležnosti Krapinsko-zagorske županije, 4. Izgradnja fotonaponskih elektrana i 5. Promotivno-edukacijske aktivnosti.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Akcijskog plana energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine.

Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)

Opis: Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje 2017.-2021. određuje ciljeve i mjere po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera s glavnim ciljem zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, ozonskog sloja te

Odnos PR KZŽ s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini
<p>ublažavanja klimatskih promjenama na području Županije u petogodišnjem razdoblju. Opći cilj Programa za Županiju je „Zaštita i očuvanje zdravlja ljudi i zaštita i poboljšanje kvalitete življenja“.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem, 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva i 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama krapinsko-zagorske županije.</p>
Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
<p>Opis: Vizija Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine glasi: „Kvalitetno življenje za sve generacije s razvijenim tržištem rada i dostupnim socijalnim uslugama za sve građane/ke“. Ciljevi Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije su sljedeći: 1. Razviti moderno tržište rada uz pomirenje obiteljskog i profesionalnog života, 2. Razviti kvalitetno obrazovanje za sve građane/ke, 3. Razviti nove i povećati dostupnost postojećih socijalnih i zdravstvenih usluga za sve građane/ke, 4. Poticati aktivnosti i programe koji osiguravaju kvalitetu života.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije.</p>
Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)
<p>Opis: Opći cilj je unapređenje kvalitete života oboljelih i njihovih obitelji suočenih s problemima progresivnih, neizlječivih bolesti na području Krapinsko-zagorske županije.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života doprinijet će postizanju cilja Strategije razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji.</p>

2.5 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ

U tablici u nastavku (Tablica 32) navedeni su ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora, sporazuma i strateških dokumenata koji su relevantni za PR KZŽ te odnos PR KZŽ s njima.

Tablica 34. Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima
Europski zeleni plan (2019)
<p>Opis: Europskim zelenim planom želi se postići održivost gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Europski zeleni plan ima za cilj da Europa postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. godine. Europski zeleni plan sadržava okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. U njemu se navode potrebna ulaganja i dostupni financijski alati i objašnjava kako osigurati pravednu i uključivu tranziciju. Europski zeleni plan obuhvaća sve gospodarske sektore, a posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija.</p> <p>Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ i ostvarenje posebnih ciljeva doprinijet će postizanju ciljeva Europskog zelenog plana. Navedeno se osobito odnosi na posebne ciljeve 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem.</p>

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima
Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)

Opis: Ovom strategijom Europska unija postavlja svoju dugoročnu viziju da do 2050. godine postane klimatski otporno društvo, potpuno prilagođeno neizbježnim utjecajima klimatskih promjena. Strategija ima za cilj ojačati prilagodbene kapacitete EU-a te smanjiti ranjivost na utjecaje klimatskih promjena, u skladu s Pariškim sporazumom i prijedlogom Europskog klimatskog zakona.

Cilj strategije je izgradnja društva otpornog na klimu unapređivanjem znanja o klimatskim utjecajima i rješenjima prilagodbe, pojačanim planiranjem prilagodbe i procjenama klimatskih rizika, ubrzavanjem aktivnosti prilagodbe te pomažući jačanju klimatske otpornosti globalno. Strategija određuje tri cilja: 1. Pametnija prilagodba: poboljšanje znanja i upravljanje nesigurnošću (uključujući: Pomicanje granica znanja o prilagodbi, poboljšanje kvalitete podataka o klimatskim gubicima i poboljšanje i širenje Climate-ADAPT-a kao europske platforme znanja o prilagodbi.), 2. Sustavnija prilagodba: Podržati razvoj politike na svim razinama i svim relevantnim poljima, uključujući tri prioriteta za integriranje prilagodbe u Makro-fiskalnim politikama, rješenjima temeljenima na prirodi i lokalnim aktivnostima prilagodbe, 3. Brža prilagodba: Ubrzati provedbu aktivnosti na svim područjima.

Odnos s PR KZŽ: Mjere 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova direktno se odnose na mjere prilagodbe.

Strategija od polja do stola (2020)

Opis: Strategija „od polja do stola“ u središtu je zelenog plana. Glavni cilj strategije je prelazak na zdraviji i održiviji prehrambeni sustav EU-a, što uključuje osiguranje dostupnosti zdrave, cjenovno pristupačne i održive hrane za sve Europljane, borbu protiv klimatskih promjena, zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti, pravedan ekonomski povrat u prehrambenom lancu te povećanje ekološke poljoprivrede.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Strategije od polja do stola.

Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)

Opis: Glavnu okosnicu razvojne agende predstavlja 17 ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) detaljno razrađenih u 169 međusobno usko povezanih pod-ciljeva. Riječ je o ključnoj platformi za rješavanje najvažnijih izazova današnjice u njihovoj međusobno povezanoj gospodarskoj, socijalnoj, okolišnoj i političko-sigurnosnoj dimenziji. Zbog svoje sveobuhvatnosti, uključivosti, univerzalnosti i transformativnog karaktera Agenda 2030 te njezina dosljedna provedba od prvorazrednog je značaja za cijelu međunarodnu zajednicu. Agenda 2030 svoje težište stavlja na ljude, planet, prosperitet, mir i partnerstvo (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership), očekujući od država da u skladu sa svojim nacionalnim kapacitetima učine sve da „nitko ne bude ostavljen po strani“ („leaving no-one behind“).

Odnos s PR KZŽ: Provedba svih mjera PR KZŽ i ostvarenje posebnih ciljeva doprinijet će postizanju ciljeva Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030.

Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

Opis: Cilj Okvirne konvencije je postići stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav. Ta razina treba se ostvariti u vremenskom okviru dovoljno dugom da omogući ekosustavu da se prilagodi na klimatske promjene da se ne ugrozi proizvodnja hrane te da se omogući nastavak ekonomskog razvoja na održiv način.

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinijet će postizanju ciljeva Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

Pariški sporazum (Pariz, 2015)

Opis: Svrha Sporazuma je poboljšanje provedbe Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, uključujući njezin cilj. Njime se nastoji u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva pojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena, među ostalim i sljedećim mjerama:

- zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena;
- povećanjem sposobnosti prilagodbe negativnim utjecajima klimatskih promjena te poticanjem otpornosti na klimatske promjene i razvoja s niskim razinama emisija stakleničkih plinova na način kojim se ne ugrožava proizvodnja hrane;
- usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje, 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem i 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti doprinijet će postizanju ciljeva Pariškog sporazuma.

Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)

Opis: Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. jedan je od ključnih elemenata Europskog zelenog plana, nove europske strategije kojom se želi osigurati pravedna i uključiva tranzicija prema održivom društvu. U Strategiji se navode ambicije EU-a za globalni okvir za bioraznolikost nakon 2020. godine, kojima se EU obvezuje smanjiti gubitak biološke raznolikosti i štiti i obnavljati ekosustave. Strategija bioraznolikosti je usmjerena na ključne uzroke gubitka bioraznolikosti, poput promjena u korištenju zemljišta i mora, direktnog iskorištavanja vrsta, klimatskih promjena, zagađenja i invazivnih stranih vrsta.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem PR KZŽ doprinijet će postizanju ciljeva Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.

Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)

Opis: Cilj konvencije je očuvanje biološke raznolikosti, održivo korištenje njenih komponenti te pravedna raspodjela dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora, na način koji uključuje prikladan pristup genetskim izvorima kao i prijenos odgovarajućih tehnologija, uzevši u obzir sva prava nad tim izvorima i tehnologijama, kao i način koji uključuje odgovarajuće financiranje.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o biološkoj raznolikosti.

Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)

Opis: Svrha ove Konvencije je zaštita divlje flore i faune i njihovih prirodnih staništa, posebno onih vrsta i staništa čija zaštita zahtijeva suradnju više država, te poticanje takve suradnje. Poseban naglasak dan je vrstama kojima prijete izumiranje i osjetljivim vrstama, uključujući migratorne vrste kojima prijete izumiranje i osjetljive migratorne vrste.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa.

Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)

Opis: Stranke potvrđuju važnost zaštite migratornih vrsta te dogovora država područja rasprostranjenja da djeluju s tim ciljem kad god je to moguće i primjereno, obračunajući posebnu pozornost na migratorne vrste s nepovoljnim statusom zaštite i poduzimajući, pojedinačno ili zajednički, primjerene i nužne mjere za očuvanje

Odnos PR KZŽ s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

takvih vrsta i njihovih staništa. Stranke potvrđuju nužnost poduzimanja akcija kako niti jedna migratorna vrsta ne bi postala ugrožena. Stranke posebno: trebaju promicati i podržavati istraživanja u svezi s migratornim vrstama, te međusobno surađivati u njima; trebaju odmah osigurati zaštitu migratornih vrsta navedenih u Dodatku I; trebaju sklopiti sporazume, kojima će se regulirati zaštita i gospodarenje migratornim vrstama navedenima u Dodatku II.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnih ciljeva 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje i 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja.

Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)

Opis: Radi jamčenja djelotvorne zaštite i očuvanja te što aktivnije popularizacije kulturne i prirodne baštine na vlastitu teritoriju i uz uvjete koji odgovaraju svakoj zemlji, države članice ove konvencije nastojat će, po mogućnosti:

- Prihvatiti opću politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita te baštine uključi u programe općeg planiranja;
- Da se na svojem teritoriju formiraju, ako još nisu, jedna ili više služba za zaštitu, održavanje i revalorizaciju kulturne i prirodne baštine, koje će imati na raspolaganju odgovarajuće osoblje i sredstva za bi mogle izvršiti postavljene zadatke;
- Razvijati znanstvena i tehnička proučavanja i istraživanja, a i usavršiti takve metode rada na temelju kojih će se država moći suprotstaviti opasnostima koje ugrožavaju njezinu kulturnu i prirodnu baštinu;
- Poduzimati odgovarajuće zakonske, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere što su potrebne za pronalaženje, zaštitu, održavanje, popularizaciju i obnavljanje te baštine;
- Raditi na uspostavi nacionalnih ili regionalnih središta za obuku na polju zaštite, održavanja i popularizacije kulturne i prirodne baštine i na stimuliranju znanstvenog istraživanja na tom polju.

Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine.

Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)

Opis: Cilj Konvencije je promicanje zaštite krajobraza, upravljanje i planiranje te organiziranje europske suradnje o pitanjima krajobraza.

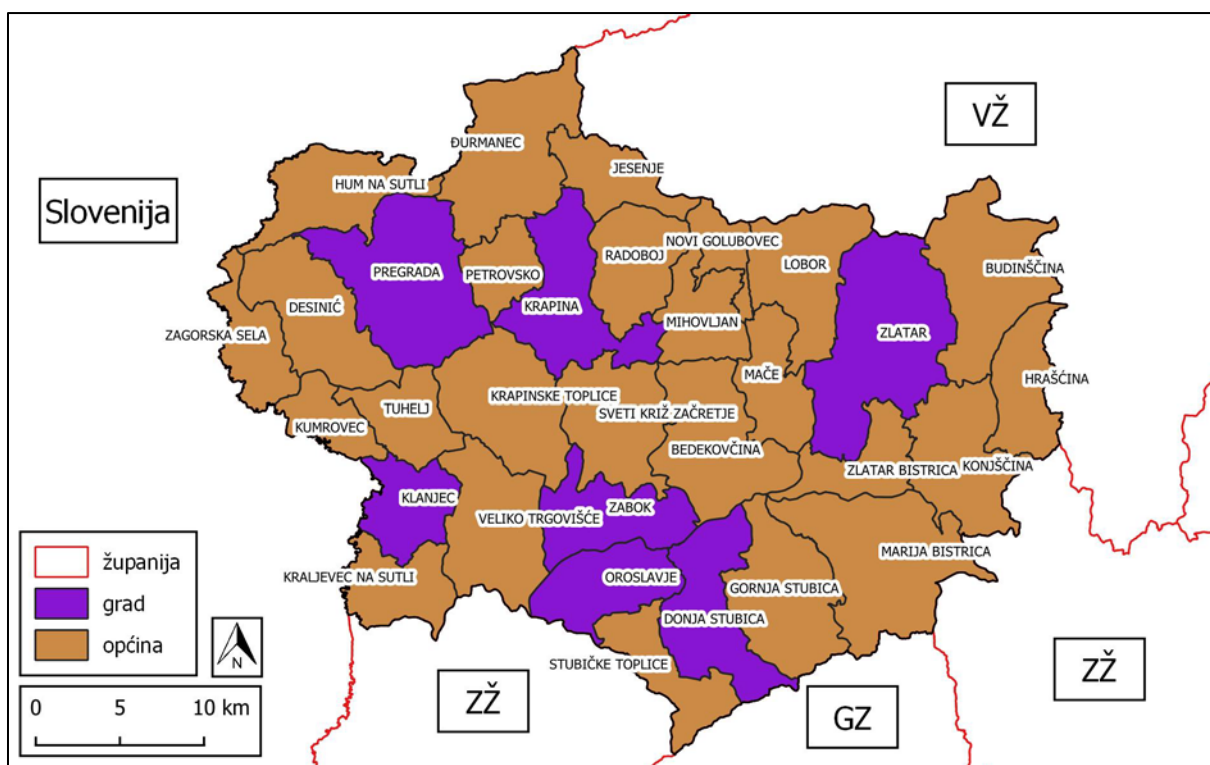
Odnos s PR KZŽ: Provedba mjera unutar posebnog cilja 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem doprinijet će postizanju ciljeva Konvencije o europskim krajobrazima.

3 Postojeće stanje okoliša

3.1 Prostorni obuhvat

KZŽ je smještena na sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Prostire se na površini od 1.229 km² te se ubraja među najmanje županije Republike Hrvatske, obuhvaćajući područje prirodne regije Donje Zagorje. Prema administrativno-teritorijalnom ustroju, Županiju čini 7 gradova i 25 općina. Županija na sjeveru graniči s Republikom Slovenijom i Varaždinskom županijom (VŽ), na zapadu s Republikom Slovenijom, na jugu s gradom Zagrebom (GZ) i Zagrebačkom županijom (ZŽ) te na istoku sa Zagrebačkom (ZŽ) i Varaždinskom županijom (VZ) (Slika 1).

Slika 1. Administrativno-teritorijalni ustroj Krapinsko-zagorske županije, 1:450.000

Kao geografska cjelina KZŽ se pruža od vrhova Macelja i Ivanšćice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica je rijeka Sutla koja je ujedno i državna granica s Republikom Slovenijom, dok istočnu granicu čine porječja Krapine i Lonje. Veliko prometno značenje Županiji daje trasa autoceste A2 Zagreb-Macelj koja prolazi duž Županije te je dio europske ceste E59 koja povezuje Hrvatsku sa zemljama srednje Europe. KZŽ je uz Međimursku i Varaždinsku županiju najgušće naseljeno područje RH.

Na području KZŽ prevladavaju naselja koja imaju pretežno seoska obilježja, dok naselja koja su proglašena gradovima predstavljaju područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela. S obzirom da nema većih urbanih cjelina, proces

urbanizacije nije toliko naglašen već su sva naselja urbanog karaktera svrstana u srednje i manje gradove i naselja s gradskim obilježjima. Status Grada imaju Krapina, Donja Stubica, Klanjec, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar. Gradovi Donja Stubica, Oroslavje i Zabok te Općine Gornja Stubica, Marija Bistrica, Veliko Trgovišće te Stubičke Toplice obuhvaćeni su područjem Urbane aglomeracije Zagreb.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) u KZŽ postoje područja s razvojnim posebnostima odnosno brdsko-planinska područja. Prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju JLS koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19) u KZŽ su to Lobor, Budinščina, Novi Golubovec, Jesenje, Đurmanec, Radoboj, Hum na Sutli i Stubičke Toplice. Na lokalnoj razini 12 JLS imaju status potpomognutog područja (Plan razvoja KZŽ).

3.2 Geomorfološka obilježja

Reljef Hrvatskog zagorja vrlo je raznolik. Najviši dijelovi (500 – 1.000 m) su hrptovi koji u osnovi ili na površini imaju mezozojske karbonate ili čak paleozojske metamorfite i eruptive. Osim gorja koja omeđuju Hrvatsko Zagorje (Macelj, Ivanščica i Medvednica) tu su još i Kuna gora, Brezovica, Strahinjčica i druge. Postoji nekoliko gorskih nizova koji se pružaju na pravcu istok-zapad. Maceljsko gorje i Ravna gora produžetak su Karavanki, a niz Rudnica – Desinićka gora – Kuna gora – Strahinjčica – Ivanščica nastavak je Kamničkih Alpa. Ovi su dijelovi najvećim dijelom pokriveni šumom – uglavnom gorskom bukovom. Uz gore se s obje strane nalaze predgorske stepenice (Izvešće o stanju u prostoru KZŽ 2011.-2015.).

Hipsometrijske značajke područja KZŽ prikazane su na slici u nastavku (Slika 2). Na području KZŽ razlikuju se tri osnovne vrste reljefa:

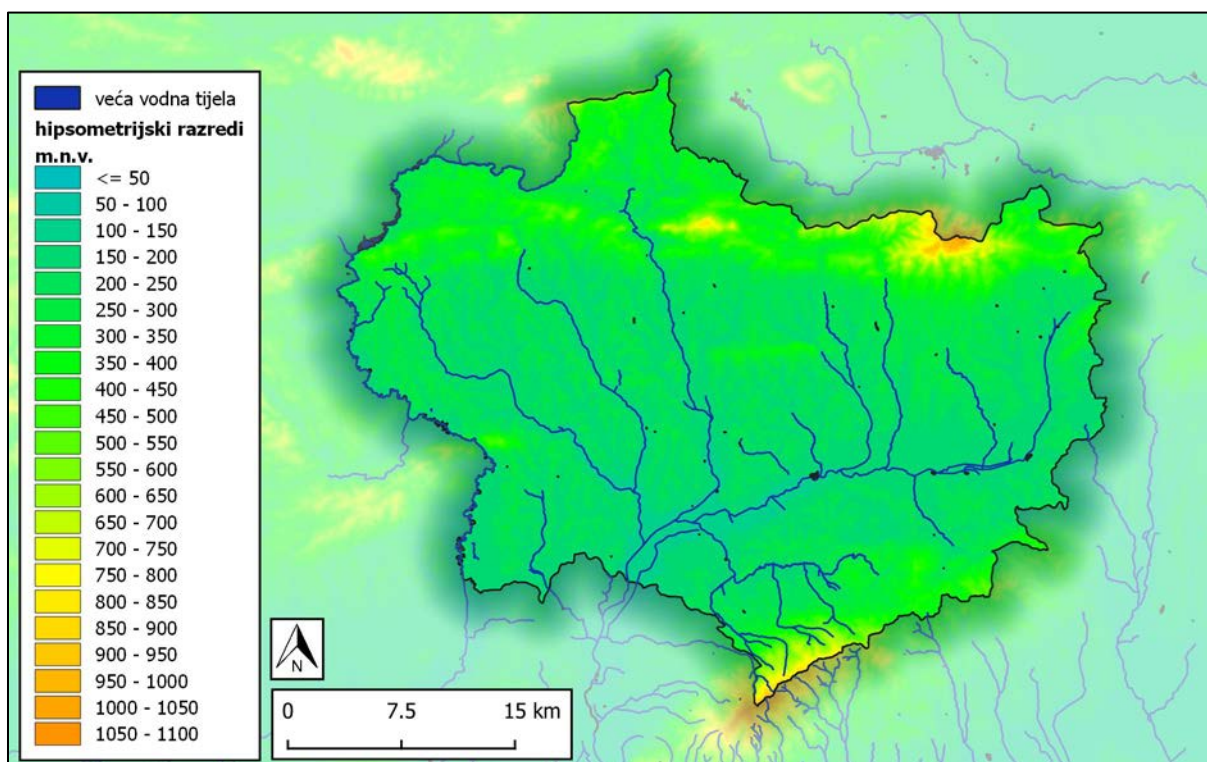
1. Naplavne ravni
2. Brežuljkasti krajevi – pobrđa
3. Gorski masivi

Od naplavnih ravni najveće područje zauzima aluvijalna ravan rijeke Krapine. Najniži aluvijalni dio doline nalazi se na visini od 120 m. Ravan Krapine i Sutle sastavljena je od finih glina manjih debljina. Sastav, mali nagib i odnos prema nanosima prisavskog pojasa uzrok su slabom otjecanju i dugom zadržavanju oborinske vode. Ravan Krapine je značajna za razvoj poljoprivrede, te za urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora. Ostale ravni manjih površina obuhvaćaju područja slivova manjih vodotoka Hrvatske, Kosteljine, Krapinice i Reke te tvore pretežno poljoprivredne površine.

Brežuljkastim krajevima pripadaju prigrorski pojasevi na prisojnim (južnim) stranama koji predstavljaju rasprostranjenu skupinu, a pripadaju im gorja Maceljske Gore, Strahinjčice, Ivanščice i Cesargradske Gore te su najvećim dijelom prekrivene šumskim područjima. Zatim podgorja na osojnim stranama kojima pripadaju sjeverna strana Strahinjčice te sjeverozapadna strana Medvednice. Navedena podgorja su također najvećim dijelom prekrivena šumama. U brežuljkaste krajeve ulaze i pobrđa koja obuhvaćaju najviše zastupljene pojaseve a koja nisu vezana uz gorske masive već predstavljaju izdvojene

reljefne cjeline. Pobrđa predstavljaju prostrane pojaseve većih visina, a karakteriziraju ih osunčana, kvalitetna tla te značajne poljoprivredne površine koje se koriste za voćarstvo i vinogradarstvo, dok su šumske površine manje zastupljene.

Gorski masivi zauzimaju znatnu površinu Županije. Čine ih Maceljsko Gorje, Ivanščica, Strahinjčica i Medvednica. Najviši vrh na području KZŽ je Ivanščica (1.060 m). Gorski masivi su značajni zbog šumskih površina, izvora pitke vode, građevinskog kamena te mogućnosti turističko rekreativnog korištenja (PP KZŽ).

Slika 2. Hipsometrijske značajke KZŽ, 1:500.000

3.3 Geološka obilježja

U skladu s položajem u regionalnim strukturnim i tektonskim okvirima, područje KZŽ odlikuje se raznovrsnom geološkom građom (u rasponu gornji paleozoik – kvartar), što je posljedica složenih tektonskih pokreta koji su se odvijali u više faza (Slika 3). Najmlađi, neotektonski pokreti koji su u najvećoj mjeri oblikovali ovaj prostor, započeli su još u oligocenu i donjem miocenu (početak ekstenzivne tektonike s pojavom andezitskog vulkanizma te se nastavili tijekom donjeg, srednjeg miocena sve do završnog stadija u pliocenu i kvartaru. U strukturnom smislu ova je posljednja faza najznačajnija, jer je u konačnici dovela do formiranja triju velikih strukturnih zona međusobno odvojenih velikim rubnim rasjedima koje odgovaraju zapadnom, južnom i središnjem dijelu rubnog pojasa Panonskog bazena u Hrvatskoj. Među njima se ističu „Periadrijatskodravski rasjed“ i „Rasjedna zona planine Medvednice“. Ovi rasjedi obrubljuju KZŽ sa sjeverne i južne strane

izdvajajući čitavo ovo područje kao izdignuti strukturni blok u kojem su smještene strukture zapadnog rubnog dijela Panonskog bazena (koje dalje na zapadu graniče s istočnim Alpama). Novi tip tektonskih deformacija, koji je započeo u pliocenu i nastavio se sve do danas, predstavlja strukturnu evoluciju već ranije izdignutih formi koje rotiraju duž dekstralnih transkurentnih rasjeda zbog kompresije spomenutog prostora. Rezultat ovih pokreta je njihovo daljnje smicanje i rotacija duž revrsnih rasjeda, zbog čega ponegdje poprimaju izrazito asimetričan oblik sa sjevernom vergencijom. Radi se o strukturnim formama koje su u ranijim radovima definirane kao horstovi i antiklinalne strukture kao što su Ivanščica, Strahinjčica, Kuna gora i Kostelsko gorje (Rudarsko-geološka studija KZŽ, 2014).

Paleozoik

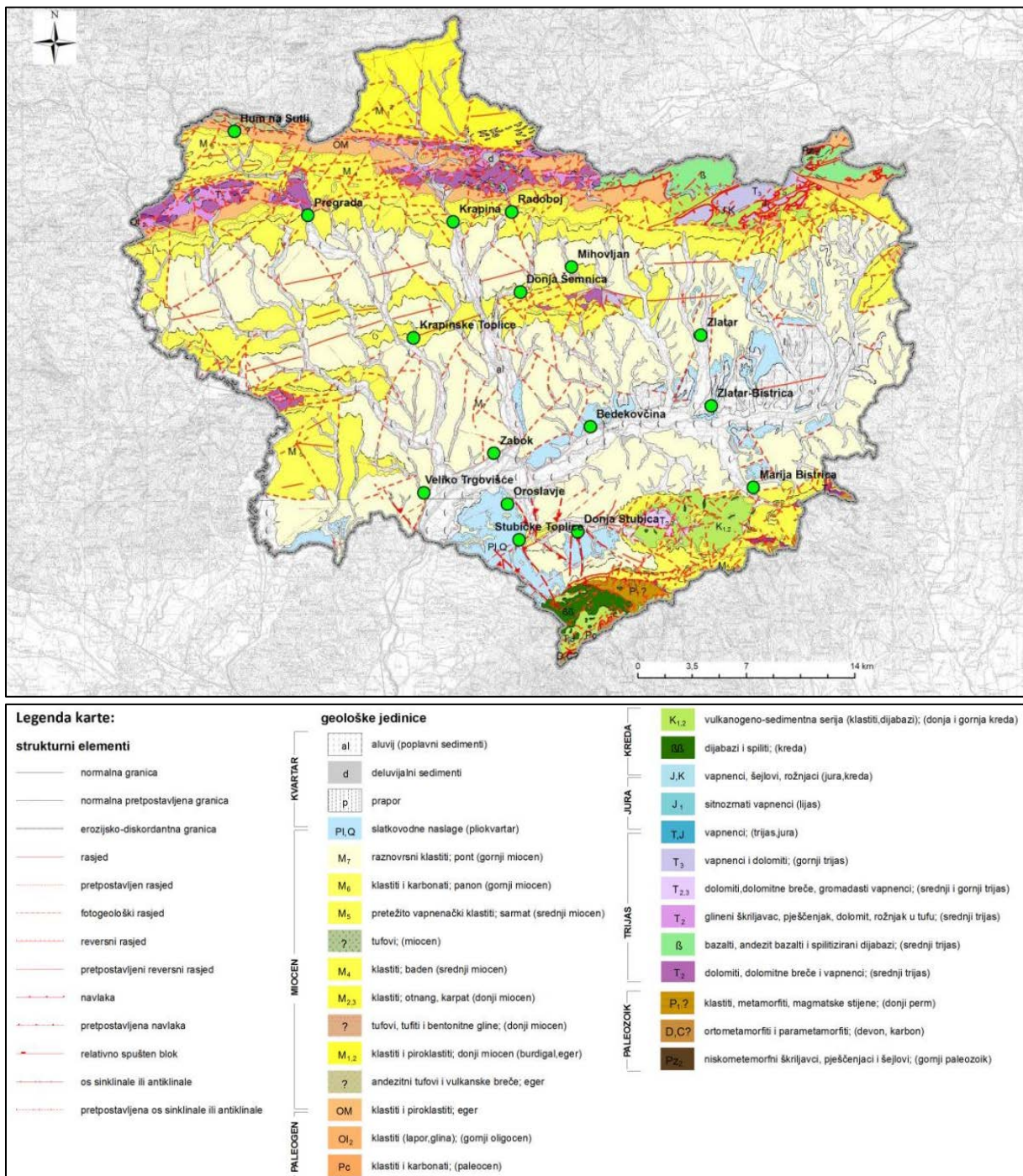
Od paleozojskih stijena u KZŽ otkrivene su samo stijene gornjeg paleozoika koje su predstavljene metamorfiziranim starosnog raspona devon – karbon – donji perm i klastično-karbonatnim naslagama gornjeg perma. Na području županije ovih stijena ima isključivo na sjevernim padinama Medvednice te u manjoj mjeri i na sjevernim padinama Ivanščice. Dubokim istražnim bušotinama otkrivena je prisutnost granita i gnajseva na području Medvednice, ali njihov odnos prema paleozojskom kompleksu niskog metamorfizma nije utvrđen. Prisutnost ovih stijena na površini nigdje nije otkrivena.

Mezozoik

U mezozoiku su zastupljene stijene trijasko, jurske i kredne starosti. Trijasko je litološki vrlo raznovrstan, ali je razvijen pretežito u karbonatnom facijesu. Sastoji se od siliciklastičnih i karbonatnih stijena donjeg, srednjeg i gornjeg trijaska. U srednjem trijasku javljaju se magmatske i piroklastične stijene. Jurske stijene su najmanje rasprostranjeni član mezozojskog kompleksa. Štoviše, zbog nedostatka paleontoloških dokaza rijetki izdanci registrirani na području županije najčešće nisu niti odvojeni od naslaga donje krede pa se na geološkoj karti opisuju kao jedan član. Zastupljeni su isključivo na južnim padinama Ivanščice. Naslage krede izdvojene su na krajnjem sjevernom i krajnjem južnom rubu županije. Na širem području litološki su vrlo heterogene te čine tri kompleksa: vulkanogeno-sedimentnu seriju sa stratigrafskim rasponom otriv-turon, gornjosenonske flišolike sedimente i rudistne vapnence. Na području županije na površini je zastupljena tek vulkanogeno-sedimentna serija. Osnovna značajka razdoblja krede na ovom području je tektonogenetska povezanost sedimentacije i magmatizma, zbog čega dolazi do formiranja vrlo prostranog vulkanogeno-sedimentnog kompleksa koji seže duboko u gornju kredu. Zbog toga je donji dio krede obilježen vrlo brojnim pojavama magmatskih stijena koje tek u gornjem senonu ustupaju mjesto čistoj sedimentnoj (pretežito karbonatnoj) seriji.

Kenozoik

Najveći dio KZZ izgrađuju naslage tercijarne starosti. Prisutne su raznorodne naslage paleogenske i neogenske starosti koje su se stvarale pretežno u marinskim i brakičnim, a samo iznimno u oslađenim sredinama.

Slika 3. Pregledna geološka karta KZZ (Rudarsko-geološka studija KZZ, HGI, 2014)

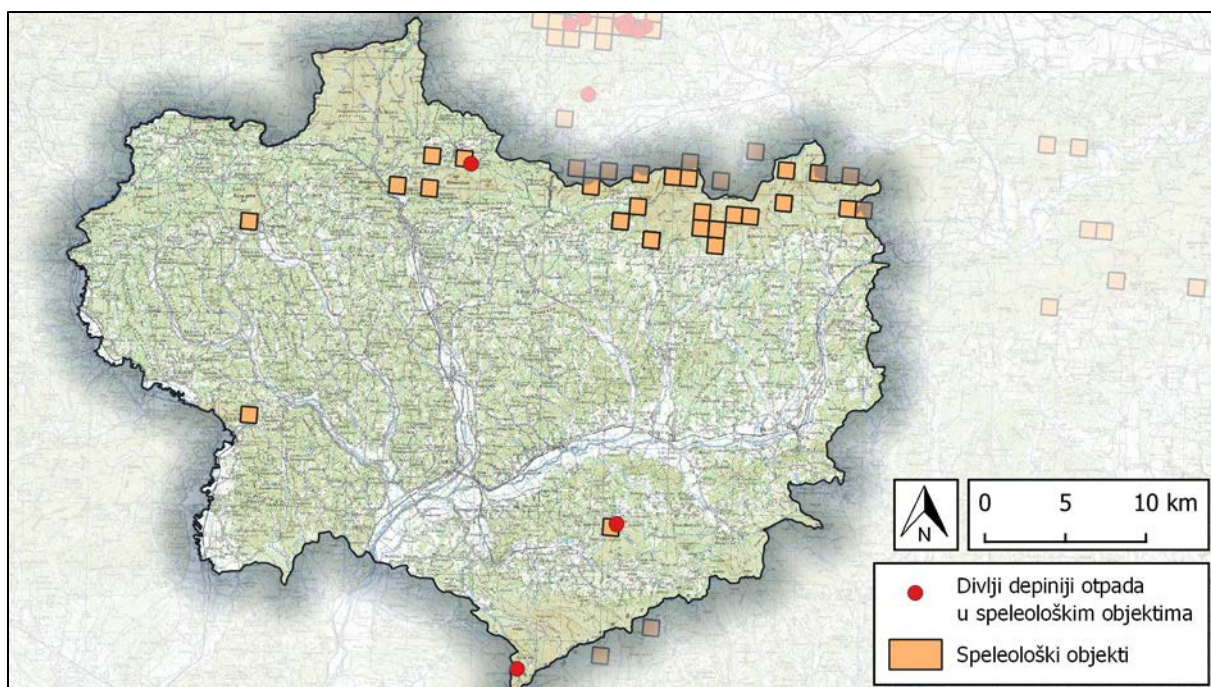

3.4 Georaznolikost

Georaznolikost je u smislu Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) raznolikost nežive prirode, a čine je raznolikost tla, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura te prirodnih pojava i procesa koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja, a stvaraju ih i danas. Osim georaznolikosti često se upotrebljava i pojam geobaštine. Geobaštinu predstavljaju značajni lokaliteti, stijene, minerali i fosili, geološki procesi, geomorfološki oblici te tla koji imaju ključnu ulogu u razumijevanju zemljine prošlosti. To su lokaliteti koji imaju znanstvenu, obrazovnu, kulturnu i/ili estetsku vrijednost, rijetki su ili ugroženi djelovanjem čovjeka, zbog čega ih je potrebno zaštititi i ostaviti budućim generacijama.

Trenutno važeći temeljni dokumenti za očuvanje geobaštine su Zakon o zaštiti prirode i Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17). Zakonom o zaštiti prirode definiraju se prirodne vrijednosti kao dijelovi prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu radi očuvanja bioraznolikosti, georaznolikosti te krajobrazne raznolikosti, zbog osjetljivosti, znanstvenog, kulturološkog, estetskog, gospodarskog i drugog javnog interesa.

Speleološki objekti su prema Zakonu o zaštiti prirode prirodno formirane podzemne šupljine (špilje, jame, ponori i dr.). Za speleološke objekte se izrađuje katastar te je isti dostupan na mrežnim stranicama Bioportala (<http://www.bioportal.hr/gis/>) prema kojem se u Županiji i u neposrednoj blizini nalazi 44 speleoloških objekata od kojih je 7 jama, 36 špilja i 1 kaverna (Slika 4 i Tablica 33).

Slika 4. Speleološki objekti i deponiji otpada na području i u neposrednoj blizini KZŽ (<http://www.bioportal.hr/gis/>), 1:470.000

Tablica 35. Popis speleoloških objekata na području i u neposrednoj blizini KZŽ
[\(http://www.biportal.hr/gis/\)](http://www.biportal.hr/gis/)

speleološki objekti na području i u neposrednoj blizini KZŽ	
jama	
Jama Kujsnica	Kikačova jama
Jama ispod Belec grada	Hanžekova jama
Gnjisna jama	Vilinska jama
Ivijeva jama	
kaverna	
Hanžekica	
špilja	
Kikačova špilja	Cingulica pod Židovinom
Belecgradska špilja	Brana špilja
Brana špilja 2	Velika špilja
Špilja na Pisanoj pećini	Vularna
Sv. Lucija	Padavica
Poklončić	Cukovčica
Pavlova špilja	Poklon
Temenka	Polušpilja Generalsko stol
Ermitage	Osinec jama
Vuglovščak	Iglu
Ceprka	Podrapuša
Cincilator	Osredek
Rana peć	Volarščica
Vilina jama	Krajcerova špilja
Lovačka priča	Generalka
Špilja iznad vodovoda	Židovske jame
Špilja iznad Cincilatora	Gornjopokojčica
Špilja kod Mržnjaka	Peta špilja

Među navedenim objektima Židovske jame zaštićene su kao POVS područje ekološke mreže što je detaljnije opisano u poglavlju 8 Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu.

Spomenik prirode Hušnjakovo brdo koji se nalazi u Županiji zaštićen je kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj te je uvršten u jedno od najbogatijih paleolitskih staništa neandertalskog čovjeka u Hrvatskoj i Europi. U naslagama polušpilje, visine oko osam metara, nađeno je oko devet stotina ljudskih fosilnih kostiju te su nađeni i brojni fosilni ostaci špiljskoga medvjeda, vuka, losa, golemoga jelena, toplodobnoga nosoroga, divljega goveda i ostalih životinja. Pronađeno je i više od tisuću komada kamenoga oruđa iz razdoblja paleolitika.

Preostali lokaliteti značajni za georaznolikost, kao i njihovi opisi nalaze se u tablici u nastavku (Tablica 34) (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

Tablica 36. Značajni geološki lokaliteti KZŽ

geološki lokalitet	opis
Slani potok	Slani potok izvire na zagorskoj strani Medvednice, a ime mu dolazi od slanog okusa vode. Voda je mineralna i sadrži 1,56 % natrijevog klorida te ostale otopljene soli (magnezijev karbonat, kalcijev sulfat i magnezijev sulfat). U dolini Slanog potoka nekad se vadila sol iz bunara zvanih "šokoti" (od mađarske riječi sokut – slani bunar).
amoniti Kuna gore	Kuna gora nalazi se na sjeverozapadu KZŽ, sjeverno od Pregrade. Njen središnji izdignuti dio uglavnom je izgrađen od raznovrsnih sedimentnih stijena koje su nastale u doba trijasa, prije više od 200 milijuna godina. Najzanimljiviji amoniti Kuna gore su rodovi <i>Ceratites</i> , <i>Judicarites</i> , <i>Balatonites</i> i <i>Celtites</i> .
Jastučaste lave u Gotalovcu	Jastučaste lave u Gotalovcu nastale su izlivanjem lave u podmorskom okolišu, najčešće na dnu oceana, a velike su od nekoliko centimetara pa do nekoliko metara.
stijene oceanskog dna u Jelenjim vodama	U najjužnijem dijelu KZŽ nalazi se kamenolom Jelenje Vode u kojem su otkrivene bazične magmatske stijene mezozojske starosti, praćene vulkanoklastičnim materijalom i sedimentnim stijenama.
vulkanoklastiti Donjeg Jesenja	Vulkanoklastiti Donjeg Jesenja najbolje su vidljivi u kamenolomu smještenom sjeverno od Donjeg Jesenja, u dolini potoka Ravninska, a rezultat su vulkanske aktivnosti koja se odvijala na prijelazu iz oligocena u miocen
litotamnijski vapnenci Risvičke gore	Litotamnijski vapnenci Risvičke gore nalaze se na južnim i jugozapadnim padinama Risvičke gore. Njihova bijela boja potječe od mnogobrojnih fosilnih ostataka crvenih algi, među kojima je najbrojniji rod <i>Lithothamnion</i> .
fosili i minerali Radoboja	Radoboj i njegova okolica izrazito su bogati fosilnom florom i faunom te je u tom području nađeno oko 300 različitih biljnih vrsta, više stotina vrsta fosilnih kukaca te ribe, rakovi, puževi i školjkaši. Osim po fosilnim bogatstvima, Radoboj se ističe mineralnim nalazištima (elementarni sumpor i kristali barita).
fosili „Panonskog mora“ u Humu Zabočkom	Fosili „Panonskog mora“ u Humu Zabočkom jedna su od najljepših i najbogatijih fosilnih zajednica. Sačuvani su u napuštenom pjeskokopu u Humu Zabočkom.
Hrašćinski meteorit	Hrašćinski meteorit je željezni meteorit iz skupine oktaedrita. Najvećim je dijelom izgrađen od legure željeza i nikla.

3.4.1 Postojeći problemi

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georaznolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem bioraznolikosti.

Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georaznolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se

značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobraza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georaznolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima.

Kao ključni problemi zaštite georaznolikosti prepoznaje se nedovoljna spoznaja o vrijednosti i značaju georaznolikosti i njezinih sastavnica te neodgovarajuće obrazovanje o georaznolikosti na svim razinama.

Problem u speleološkim objektima su divlje deponije otpada koje osim što ugrožavaju georaznolikost samih objekata, ugrožavaju pripadajuću faunu te pitku vodu. Prema podacima Bioportala u 3 speleološka objekta (Židovske jame, Gnjusna jama, Tisin ponor) evidentirane su deponije otpada. Osim prethodno navedenog, unutar područja Židovske jame koje je zaštićeno kao POVS područje ekološke mreže evidentiran je i antropogeni pritisak u vidu neodgovornog te prekomjernog sakupljanja fosila i minerala kao i namjerno uništavanje (Izješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.4.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

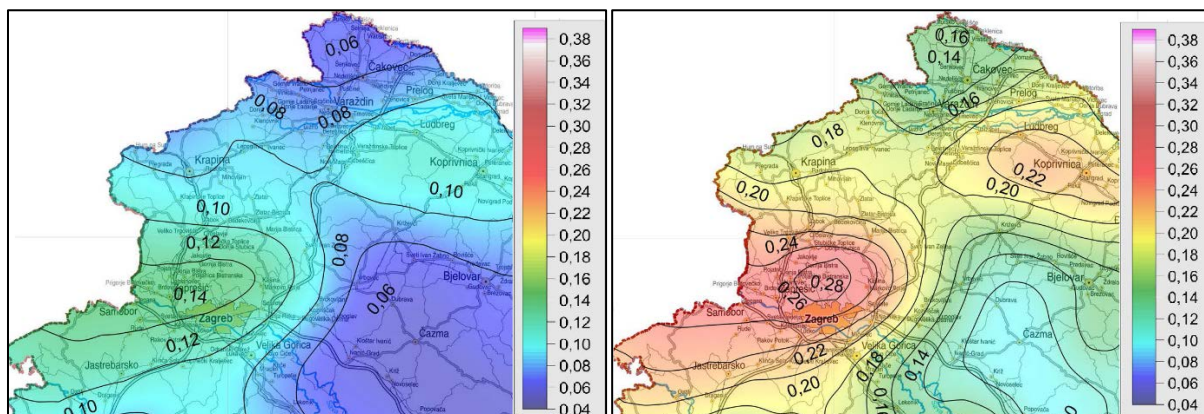
Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu nedovoljne inventarizacije i valorizacije geobaštine te onečišćenja speleoloških objekata.

3.5 Seizmološka obilježja

Prostor KZŽ smješten je na području gdje je seizmička aktivnost jedna od najjačih u Hrvatskoj. Seizmičku i tektonsku aktivnost uzrokuje geološki kontaktni prostor između geotektonskih jedinica Alpa i srednjodunavske potoline. Prema Karti seizmoloških područja Republike Hrvatske, za područje Županije utvrđene su VI., VII. I VIII. zona (stupanj) ugroženosti od potresa. Seizmički najaktivniji dio Županije je područje oko Medvednice (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019).

Na slici u nastavku (Slika 5) prikazani su isječci iz karata potresnih područja Hrvatske (Herak, Geofizički Zavod PMF, Zagreb, 2011.). Kartama su prikazana potresom prouzročena horizontalna poredbena vršna ubrzanja (agR) površine temeljnog tla tipa A čiji se premašaj tijekom bilo kojih $t = 50$ godina, odnosno $t = 10$ godina očekuje s vjerojatnošću od $p = 10$ %. Za povratni period od 95 godina na području KZŽ može se očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti od 0,09 g do 0,13 g ljestvice dok se za povratni period od 475 godina na području KZŽ može očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti od 0,19 do 0,28 g. Na temelju navedenih podataka možemo zaključiti da se KZŽ nalazi na području velike potresne opasnosti.

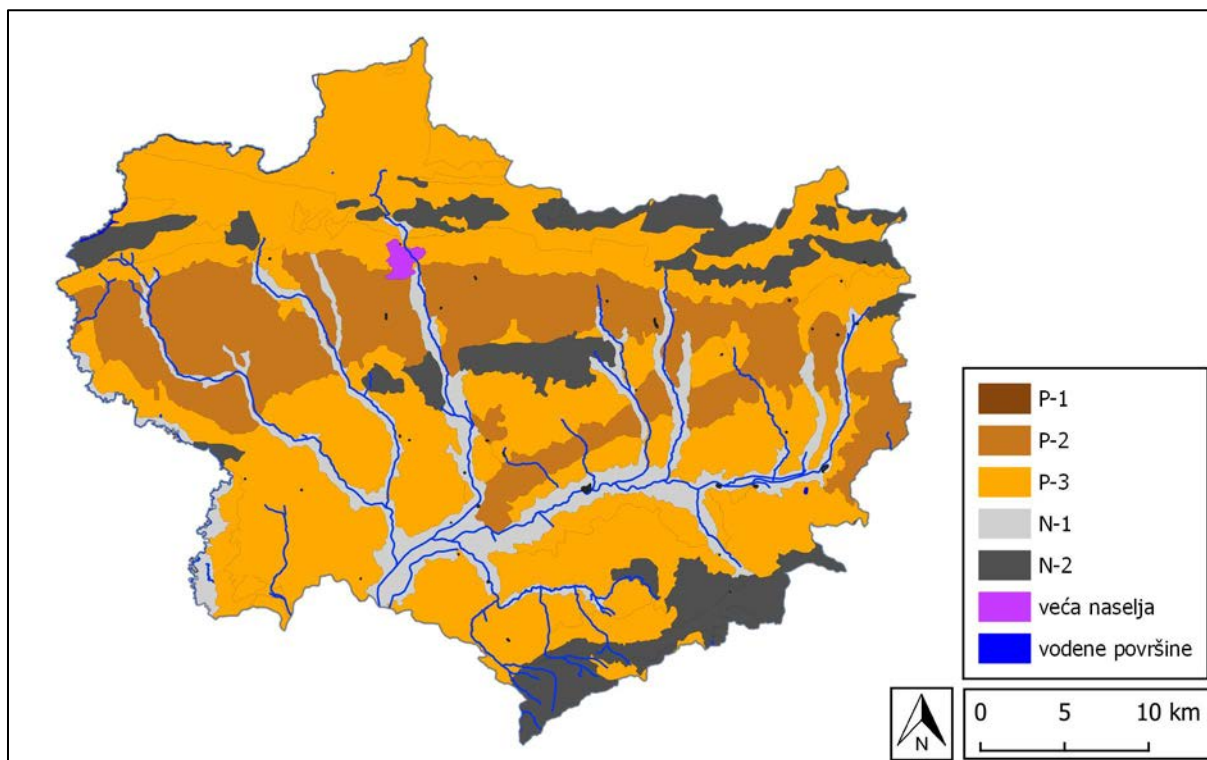

Slika 5. Potresna opasnost za povratno razdoblje: 95 godina (lijevo), 475 godina (desno)

3.6 Pedološka obilježja

Pedološka obilježja prostora KZŽ obrađena su na temelju Namjenske pedološke karte Republike Hrvatske 1:300.000, izrađene u Zavodu za pedologiju, Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1996. godine (Slika 6). Na temelju istražene pogodnosti tla za obradu, može se zaključiti da na području KZŽ nema prisutnih tala klase P-1 dobro obradivih tla. Tla klase P-2 umjereno ograničena tla, rasprostiru se središnjim dijelom županije od krajnjeg zapadnog dijela između Desinića na sjeveru i Tuheljskih Toplica na jugu do krajnjeg istoka između Budinščine na sjeveru i Vrbova na jugu. Tla klase P-3 ograničeno obradiva tla rasprostiru se na čitavom području Županije, izuzev kroz središnji dio koji zauzimaju umjereno ograničena tla, te aluvijalnih područja većih vodotoka i visinskih područja većih gorja. Privremeno nepogodna tla za obradu (N-1) protežu se na aluvijalnim područjima značajnijih vodotoka. Trajno nepogodna tla (N-2) prema ovoj procjeni mogu se izdvojiti na sjevernom području Županije i to na područjima viših nadmorskih visina, odnosno na području Ivanščice, Strahinjčice i Kostelskog gorja, na području Medvednice u južnom dijelu Županije, te na području središnjeg dijela Županije gdje se izdvajaju tri područja od Krapinskih Toplica na zapadu do Malog Komora na istoku.

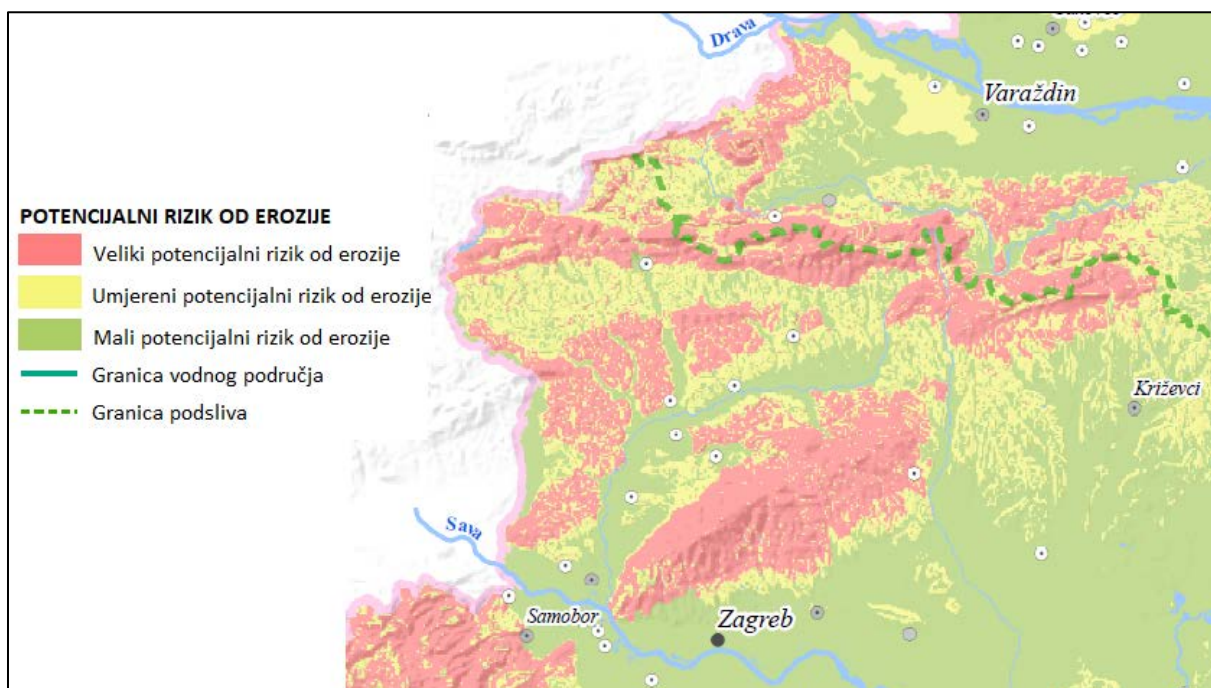

Slika 6. Karta pogodnosti tla za obradu (Namjenska pedološka karta RH), 1:450.000

Osim što služi za proizvodnju hrane, tlo je i prirodni filter za mnoge štetne tvari koje bi u protivnom dospjele u sustav podzemnih voda stoga je ono važan prioritet zaštite okoliša.

Visoki sadržaj organske tvari u tlu pokazatelj je kvalitete i zdravlja tla te podrazumijeva plodna tla visokog proizvodnog kapaciteta. Na području KZŽ sadržaj organskog ugljika kreće se od 1,6 – 12,6%, dok najviše tala sadrži 2,4 – 4,2% organskog ugljika (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.). Poljoprivredna tla imaju veći gubitak organske tvari zbog primjene agrotehničkih mjera i poljoprivredne proizvodnje od primjerice šumskih tala na kojima nema intenzivnog gospodarenja tlom.

Prema Karti potencijalnog rizika od erozije (Hrvatske vode, 2019) (Slika 7), područje KZŽ karakterizira umjeren do velik potencijalni rizik od erozije na reljefno dinamičnijim područjima koji obuhvaćaju gotovo čitavu Županiju, te mali potencijalni rizik od erozije koji je prisutan samo u nizinama većih vodotoka.

Slika 7. Potencijalni rizik od erozije (Hrvatske vode, 2019)

3.6.1 Postojeći okolišni problemi

Na području Županije kao glavni pritisci na tlo prepoznati su poljoprivreda, industrija, promet i otpad. Uz emisiju onečišćujućih tvari iz industrije i prometa, u najznačajnije izvore onečišćenja ulazi i poljoprivreda. Nestručna i neracionalna primjena mineralnih i organskih gnojiva kao i sredstava za zaštitu bilja mogu dovesti do akumulacije njihovih rezidua u tlu kao i procjeđivanje kroz tlo u podzemne vode. Također su kao jedan od problema prepoznata i divlja odlagališta otpada (Izvješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.). Divljih odlagališta otpada je u 2019. godini na području KZZ bilo 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar (Plan razvoja KZZ).

Prema podacima ankete, gradovi Pregrada, Zlatar i Donja Stubica te općine Budinščina, Bedekovčina, Hrašćina, Desinić, Đurmanec, Jesenje, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Novi Golubovec, Petrovsko i Mače navode probleme s erozijom tla, a kao mjere zaštite provodi se pošumljavanje, drenaža tla, odvodni kanali te agrotehničke mjere u vidu sadnje kultura, zabrane sječe višegodišnjih nasada te zabrana obrađivanja oranica na kritičnim mjestima (Izvješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.).

Kao posljedica erozije tla nastaju klizišta. Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se 29 klizišta nalazi uz gospodarske objekte. Prema podacima Županijske uprave za ceste KZZ, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave. Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju 5 klizišta, dok se u fazi

projektiranja nalaze projekti sanacije dodatnih 7 klizišta. U tijeku su radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Macelju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu. U srpnju 2019. godine potpisani su ugovori o sufinanciranju ukupno 60 sanacija klizišta (Plan razvoja KZŽ).

3.6.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja tla poljoprivredom, industrijom, prometom i divljim odlagalištima otpada, kao i pojave erozije tla i klizišta.

3.7 Hidrološka i hidrogeološka obilježja

Hidrogeologija

S obzirom na hidrogeološke karakteristike prostora KZŽ razlikuju se 3 cjeline: temeljna gorja, tercijarni sedimentni kompleks i zone kvartarnih naslaga.

Temeljna gorja Ivanščica, Strahinjčica, Macelj i Medvednica pretežno su izgrađene od mezozojskih kvartarnih stijena sekundarne pukotinske poroznosti s podzemnim vodama na različitim dubinama. U gorskim masivima javlja se uglavnom veći broj manjih izvora, dok u karbonatnom masivu Ivanščice postoji značajnija akumulacija podzemne vode, u čijem se centralnom dijelu javlja veće izvorište koje formira potok Reku.

Tercijarni sedimentni kompleks prevladava u brežuljkastim pobrđima sa stijenama primarne poroznosti, bez značajnije akumulacije podzemnih voda.

Zone kvartarnih naslaga u dolinama Krapine, Krapinice i Sutle, akumuliraju znatne količine podzemne vode, međutim zbog plitke temeljnice i direktne veze sa površinom, vodonosnici su podložni onečišćenju. Dolinske ravni svih pritoka Krapine gusto su naseljene, odvodnja nije riješena, te se vodonosnici direktno onečišćuju. Osim toga kod nekih provedenih vodoistražnih radova na ovom području pokazalo se da su podzemne vode željezovite (PP KZŽ).

KZŽ se gotovo cijelom površinom nalazi na tijelu podzemne vode CSGI_24 – Sliv Sutle i Krapine. U hidrogeološkom smislu na ovom vodnom tijelu prevladavaju slabopropusne i nepropusne taložine, što uz morfološke karakteristike terena ima za posljedicu površinsko otjecanje i slabu infiltraciju oborinskih voda. Formiraju se brojni vodotoci pretežito bujičnog karaktera. Najznačajniju vodonosnu sredinu čine tektonski poremećeni i raspucali vapnenci i dolomiti srednjeg i gornjeg trijasa, kao i trošni i tektonski poremećeni litotamniji vapnenci badenske starosti.

Hidrologija

Hidrografski se u KZŽ ističu glavni vodotok rijeka Krapina te na zapadu rijeka Sutla koja je granična rijeka između Republike Hrvatske i Republike Slovenije (Slika 8). Obje rijeke se ulijevaju u Savu te čine njezin lijevoobalni sliv.

Riječna mreža na slivu Krapine s gustoćom od otprilike 1,08 km/km² je vrlo dobro razvijena. Rijeka Krapina je duljine približno 75 km. Lijeva je pritoka rijeke Save te se najvećim dijelom svojeg toka nalazi unutar KZŽ. Izvire na jugoistočnim padinama Ivanščice, kod mjesta Podrute, a ulijeva se u Savu kod Zaprešića na zapadnom rubu Zagreba. Rijeka Krapina se prihranjuje desnoobalnim pritokama s južnih obronaka Ivanščice, te lijevobalnim pritokama sa sjevernih obronaka Medvednice, pri čemu su desni pritoci dulji i imaju veće površine sliva, a lijevi pritoci s obronaka Medvednice su kraći i izrazitijeg bujičnog karaktera. Najveće desnoobalne pritoke su Reka koja izvire na Ivanščici, Krapinica u Macelju te Horvatska koja drenira vode iz Kuna Gore i Kostel Gore, te vodotoci Lučelnica, Vojsek, Velika Reka, Batina i Selnica, dok su najveće lijevobalne pritoke Krapine Bistrica, Toplički Potok, Žitomirka i Pinja.

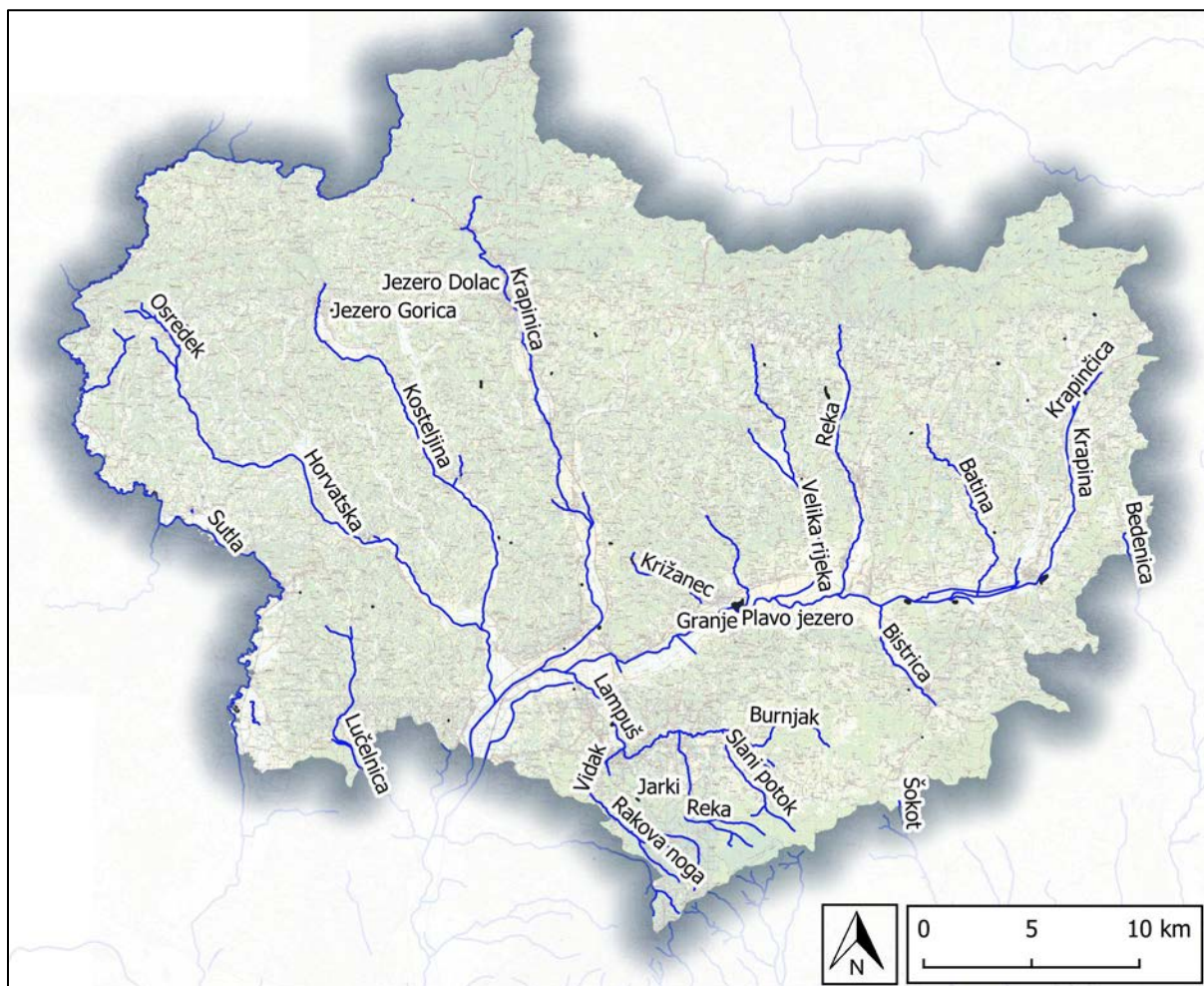
Nizinsko područje uz rijeku Krapinu odlikuje se relativno uskom riječnom dolinom, sredinom koje prolazi vodotok, te je ispresijecano sekundarnim vodotocima. Po bokovima doline locirana su naselja koja su povezana prometnicama. Najgušće naseljena područja sliva su Krapina, Oroslavje, Zabok, Bedekovčina i Zlatar. Ovakva konfiguracija je uzrokovala formiranje malih melioracijskih površina veličina 20-550 ha koje se djelomično brane od velikih vanjskih voda reguliranim vodotocima (rijekom Krapinom i njenim pritocima Topličkim potokom, Krapinicom i dr.) i lateralnim kanalima, a unutrašnje vlastite vode se sabirnim kanalom upuštaju u recipijente.

Rijeka Sutla je duljine približno 92,4 km, od čega se 89 km nalazi u Hrvatskoj. Izvire u Sloveniji sjeverozapadno od Đurmanca, a od mjesta Lupinjak predstavlja granicu između Republike Hrvatske i Slovenije. Sutla u svom gornjem toku ima veliki uzdužni nagib i bujični tok, dok se u srednjem toku uzdužni nagib vrlo brzo smanjuje i prelazi u nizinski tok s meandrima.

U gornjem dijelu sliva rijeke Sutle, sa slovenske strane, nalazi se nekoliko manjih desnih pritoka, a kod naselja Podčetrtek (Harina Zlaka u Hrvatskoj) ulijeva se veća desna pritoka potok Mestinjščica. Nizvodnije prema Kumrovcu nalaze se veće pritoke: Tinski potok (koji se ulijeva u Mestinjščicu neposredno prije ušća u Sutlu), potok Buča i značajniji desni pritok potok Bistrica. Nakon ušća Bistrice, Sutla se probija kroz Kumrovečko polje i usku dolinu Zelenjak između Bizeljskog gorja i Cesargradske gore i teče prema jugu po aluvijalnoj ravnici s većim pritokama potok Dramlja i potok Bizeljsko.

Na lijevoj strani sliva rijeke Sutle, na teritoriju Hrvatske, Sutla teče najvećim dijelom uz podnožja brda, a samo na pojedinim mjestima siječe manje udoline. Svi lijevi pritoci su kratki i bujičnog su karaktera sa izraženom erozijom korita. Od većih pritoka s hrvatske strane treba spomenuti potoke Škrnik, Kladnik i Razvor na području Kumrovca, potok Čemehovec na području Kraljevca na Sutli te potok Dubravica (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019).

Slika 8. Veća vodna tijela na području KZŽ, 1:350.000

3.7.1 Vodna područja

Slivna područja na teritoriju Republike Hrvatske određena su temeljem Pravilnika o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora (NN 97/10, 13/13), prema čemu je područje KZŽ smješteno u vodnom području rijeke Dunav, području podsliva rijeke Save, u sektoru C u području malog sliva 9. „Krapina – Sutla“ koje obuhvaća KZŽ u cijelosti.

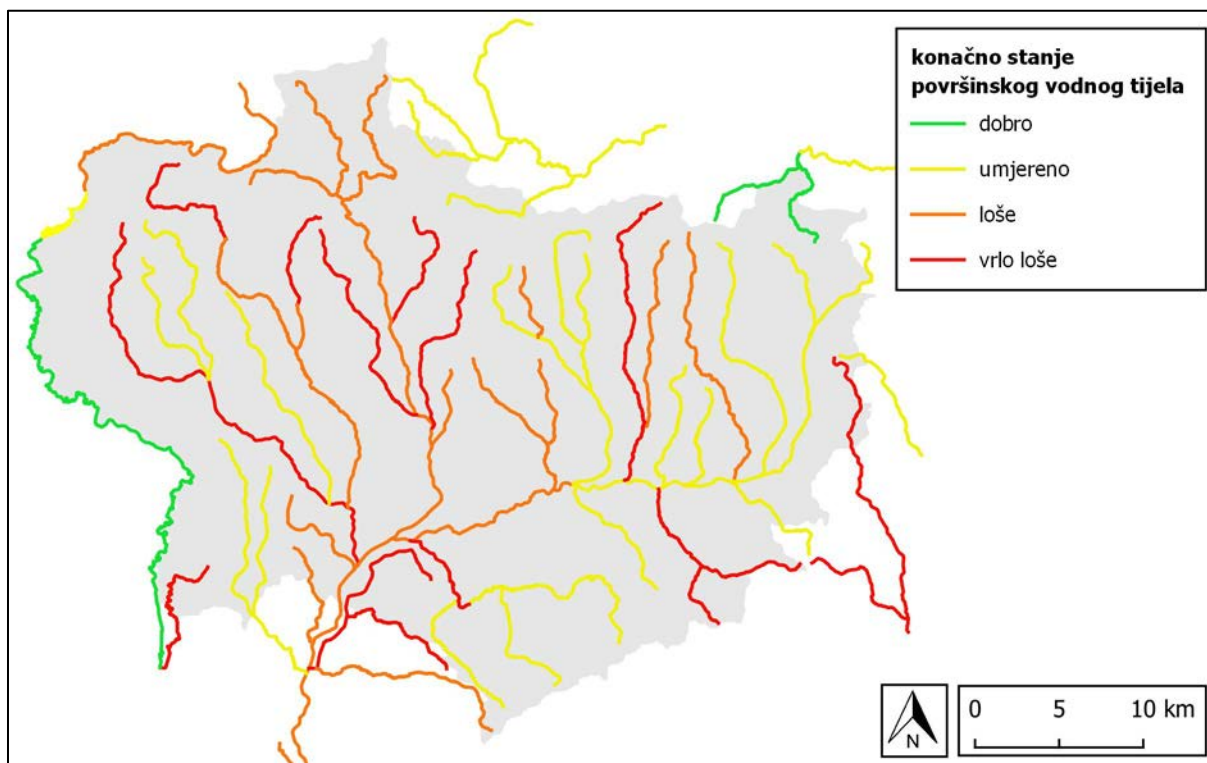
Slivno područje rijeke Krapine proteže se od ušća u Savu kod Zaprešića prema sjeveru, s time da mu se sjeverna vododjelnica poklapa sa područjem Sutle, Bednje i Lonje, zapadna sa slivom Sutle, istočna sa područjem Lonje, dok južna granica graniči s neposrednim slivovima koji gravitiraju Savi. Sliv je srcolikog oblika, površine 1.244 km², te predstavlja preko 75% teritorija Hrvatskog Zagorja.

Slivno područje rijeke Sutle iznosi 591,4 km², od čega je 78% smješteno u Sloveniji, a ostatak u Hrvatskoj. Slivna površina je izrazito nesimetrična, gdje su desne pritoke na slovenskoj strani izrazito dominantne, dok su lijeve pritoke na hrvatskoj strani kratke i sa malim slivovima.

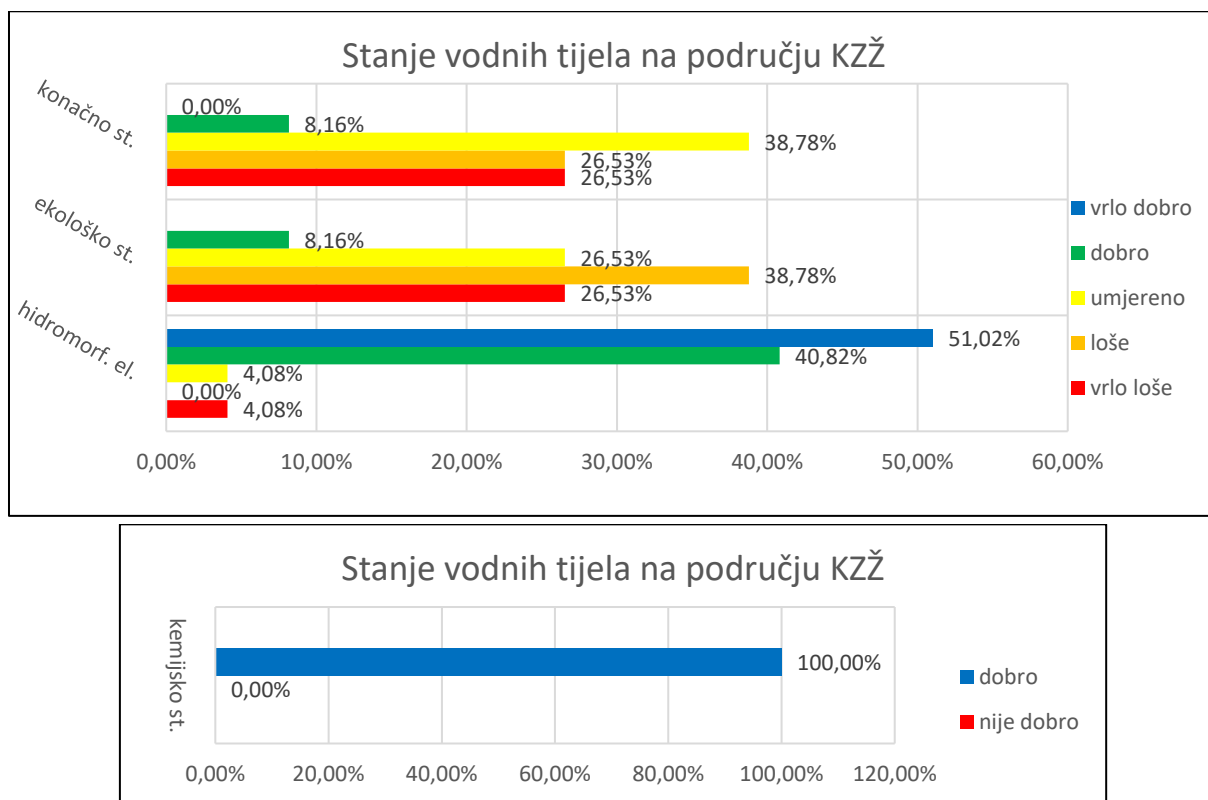
3.7.2 Površinska vodna tijela

Elementi za određivanje stanja površinskih voda određeni su Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 96/19). Konačno stanje površinskih voda određuje se temeljem ocjene ekološkog i kemijskog stanja. Pokazatelji za ocjenu ekološkog stanja dalje se dijele na biološke elemente kakvoće, fizikalno-kemijske pokazatelje, specifične onečišćujuće tvari te hidromorfološke elemente.

Na slici u nastavku (Slika 9) prikazan je prostorni raspored površinskih vodnih tijela na području Županije te njihovo konačno stanje. Udjeli ocjena konačnog stanja, ekološkog stanja, hidromorfoloških elemenata i kemijskog stanja prikazani su na slici u nastavku (Slika 10). Iz navedenih podataka može se vidjeti da je samo 8,16% površinskih vodnih tijela na području Županije u dobrom stanju, dok niti jedno vodno tijelo površinskih voda nije zadovoljilo uvjete za svrstavanje u kategoriju vrlo dobrog konačnog stanja. Kemijsko stanje svih vodnih tijela na području Županije je dobro (100%), stoga na nezadovoljavajuće ocjene konačnog stanja najviše utječu ocjene ekološkog stanja. Vodna tijela prema hidromorfološkim elementima su većinom vrlo dobrog ili dobrog stanja (92%), što znači da uglavnom nisu antropogeno modificirana. S druge strane, to znači da na ocjenu ekološkog stanja utječu ostali elementi – biološki elementi kakvoće, fizikalno-kemijski pokazatelji i specifične onečišćujuće tvari. Loše ocjene navedenih elemenata najčešće su posljedica unosa onečišćujućih tvari, primjerice ispusta nepročišćenih otpadnih voda, ispiranja nutrijenata s okolnih poljoprivrednih površina i sl.

Slika 9. Konačno stanje površinskih vodnih tijela na području KZZ, 1:450.000

Slika 10. Stanje površinskih vodnih tijela na području KŽŽ

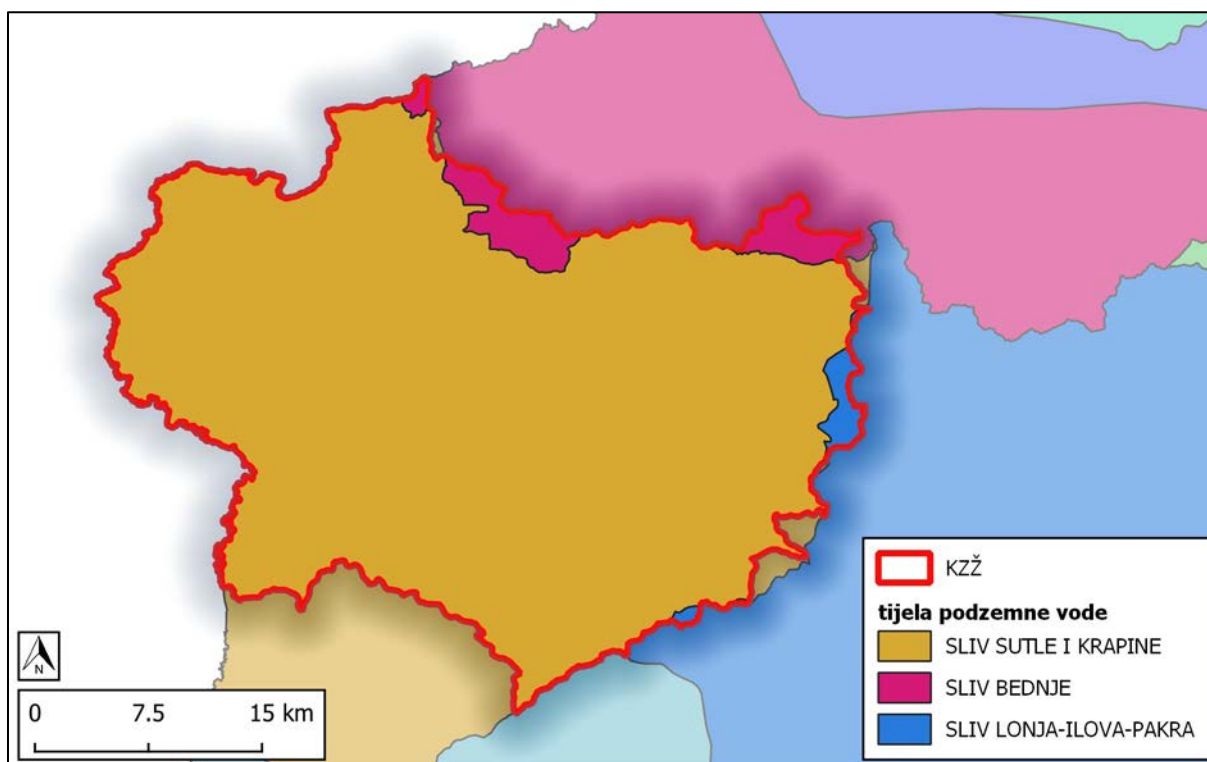
3.7.3 Podzemne vode

Okvirna direktiva o vodama i Zakon o vodama definiraju podzemne vode kao sve vode ispod površine tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem. Osnova za izdvajanje cjelina podzemnih voda, u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama je analiza geološke građe terena, poroznost, geokemijski sastav, hidrogeološke karakteristike, geomorfološke pojave, smjerovi i brzine toka podzemnih voda, napajanje podzemnih voda, odnos s površinskim tokovima, položaj cjelina podzemnih voda unutar riječnih slivova.

Podzemne vode RH podijeljene su u dva vodna područja: podzemne vode vodnog područja rijeke Dunav i podzemne vode jadranskog vodnog područja. Podjela je izrađena na temelju dva postojeća tipa poroznosti vodonosnika. Podzemne vode na području Županije pripadaju podzemnim vodama vodnog područja rijeke Dunav međuzrnske poroznosti.

Na području Županije nalaze se 3 tijela podzemne vode. Kartografski prikaz tijela podzemne vode dan je na slici u nastavku (Slika 11), a njihovo stanje u tablici u nastavku (Tablica 35).

Slika 11. Tijela podzemnih voda na području KZŽ, 1:500.000

Tablica 37. Stanje tijela podzemne vode

tijelo podzemne vode	kemijsko stanje	količinsko stanje	ukupno stanje
CDGI_20 – SLIV BEDNJE	dobro	dobro	dobro
CSGI_24 – SLIV SUTLE I KRAPINE	dobro	dobro	dobro
CSGN_25 – SLIV LONJA-ILOVA-PAKRA	dobro	dobro	dobro

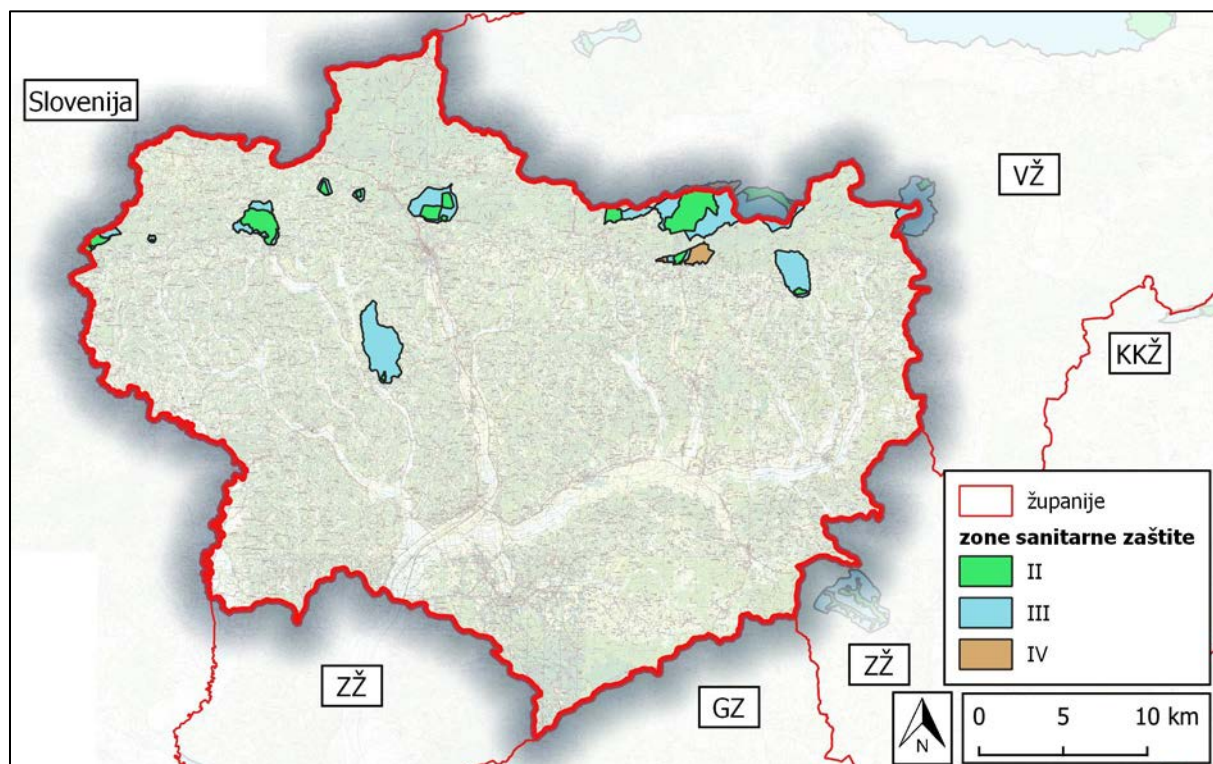
3.7.4 Zone sanitarne zaštite izvorišta

U tablici u nastavku (Tablica 36) navedene su zone sanitarne zaštite na području KZŽ prema podacima Hrvatskih voda (lipanj, 2021.). Prostorni raspored zona prikazan je na slici u nastavku (Slika 12).

Tablica 38. Zone sanitarne zaštite izvorišta

šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite	šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite
12291120	Osredek-Desinić	II	12354527	Lobor - Lo-4	II
12291130	Osredek-Desinić	III	12354537	Lobor - Lo-4	III

šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite	šifra	naziv područja	zona sanit. zaštite
12291220	Harina Zlaka	II	12354547	Lobor - Lo-4	IV
12291230	Harina Zlaka	III	12354620	Pregrada	II
12291320	Mlačine Grabari	II	12354630	Pregrada	III
12291330	Mlačine Grabari	III	12377520	Belecka Selnica	II
12335920	Izvorista Ivanca	II	12377530	Belecka Selnica	III
12335930	Izvorista Ivanca	III	12385030	Belski Dol	III
12347220	Podgora, Strahinje	II	12523020	Hlevnica	II
12347320	Grobotek	II	12523030	Hlevnica	III
12413620	Jazvinšak	II	12524020	Podbrezovica	II
12347230	Podgora, Strahinje, Grobotek, Jazvinšak	III	12524030	Podbrezovica	III
12354520	Lobor	II	12527020	Krapinske Toplice	II
12354530	Lobor	III	12527030	Krapinske Toplice	III
12354540	Lobor	IV			

Slika 12. Zone sanitarne zaštite na području KZŽ, 1:450.000

Granice I. zone sanitarne zaštite nisu prikazane na prethodnoj karti. Sukladno Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13), I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s međuzrnskom poroznosti utvrđuje se radi zaštite izvorišta, vodozahvatnih građevina i njihove neposredne okolice od bilo kakvog oštećenja, onečišćenja vode te drugih slučajnih ili namjernih štetnih utjecaja. Granica I. zone sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s međuzrnskom poroznosti mora biti udaljena od vodozahvatnih građevina najmanje 10 m na sve strane i mora biti ograđena stabilnom ogradom visine dovoljne da spriječi ulazak neovlaštenim osobama.

I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti utvrđuje se radi zaštite građevina i uređaja za zahvaćanje vode. I. zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti obuhvaća neposredno naplavno područje zahvata vode, izvor vodonosnika sa pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti, kaptažu, crpne stanice, uređaje za kondicioniranje vode, građevine za čuvanje mjesta umjetnog napajanja vodonosnika sa pukotinskom poroznosti, bez obzira na udaljenost od zahvata vode. Kod velikih naplavnih površina na strmom i nepristupačnom terenu, I. se zona može podijeliti na I.A. i I. B. zonu. I. zona i I.A. zona moraju biti ograđene.

I. zona sanitarne zaštite akumulacija i jezera utvrđuje se radi zaštite akumulacija i jezera te vodozahvata od bilo kakvog oštećenja, onečišćenja i zagađenja, te drugih slučajnih ili namjernih štetnih utjecaja. I. zona sanitarne zaštite akumulacija i jezera obuhvaća akumulaciju odnosno jezero, branu, vodozahvatnu građevinu, crpnu stanicu, uređaj za kondicioniranje vode, građevina za čuvanje izvorišta, zaštitne taložnice na ušću dotoka i zaštitni pojas uz akumulaciju ili jezero u širini od 10 m od ruba vode pri najvišem vodostaju. U I. zoni sanitarne zaštite akumulacija i jezera moraju biti ograđeni: vodozahvatna građevina, crpne stanice, uređaji za kondicioniranje vode i građevine za čuvanje izvorišta.

Za zahvat vode iz otvorenog vodotoka utvrđuje se samo I zona sanitarne zaštite. I. zona sanitarne zaštite otvorenog vodotoka obuhvaća područje neposrednog vodozahvata, korito i obalu vodotoka uz zahvat, crpne stanice, uređaj za kondicioniranje vode, građevine za čuvanje izvorišta, te suprotnu obalu u širini od 10 m od ruba korita ako je korito vodotoka kod niskih voda uže od 20 m. Granica I. zone sanitarne zaštite otvorenog vodotoka u vodotoku mora biti udaljena najmanje 10 m od vodozahvatne građevine u svim smjerovima, a obilježava se plutačama. U I. zoni sanitarne zaštite otvorenog vodotoka granica u odnosu na građevine na obali iznad razine visoke vode mora biti udaljena najmanje 10 m na sve strane od slijedećih građevina: vodozahvata, crpne stanice, uređaja za kondicioniranje vode, građevina za čuvanje izvorišta i mora se ograditi stabilnom ogradom.

U tablici u nastavku (Tablica 37) su navedena crpilišta voda na području KZŽ kojima upravlja Zagorski vodovod d.o.o., dok su u tablici u nastavku (Tablica 38) navedena i ostala crpilišta kojima upravljanju drugi pružatelji usluge javne vodoopskrbe.

Tablica 39. Crpilišta voda na području KZŽ kojima upravlja Zagorski vodovod d.o.o.

crpilište	opskrba područja	donesena odluka o zaštiti izvorišta (godina)
izvorište Lobor	Općina Lobor, Mače, Bedekovčina, Sveti Križ Začretje, i dio općine Mihovljan, te gradovi Zlatar, Oroslavje, Zabok, dio grada Donje Stubice	da (2014.)
izvorište Šibice	Općina Veliko Trgovišće, Krapinske Toplice, Tuhelj, dio općine Kraljevec na Sutli, Stubičke Toplice, Jakovlje, Gornja Stubica, dio općine Desinić, te gradovi Donja Stubica, dio grada Oroslavlja i grada Klanjca	da (2015.)
izvorište Belečka Selnica	općine Konjščina, Budinščina, Hrašćina, Zlatar Bistrica, Marija Bistrica i dio grada Zlatara	ne
izvorište Mlačine Grabari	Općina Novi Golubovec, dio općine Lobor i Mihovljan. Dio vode iz izvorišta miješa se sa vodom iz izvorišta Lobor i dolazi do VS Dukovec, gdje se dalje pušta u sustav Zagorskog vodovoda	da (2012.)
izvorište Osredok Desinički	Općina Desinić	ne
izvorište Harina Zlaka	Općina Zagorska Sela, Kumrovec, dio općine Kraljevec na Sutli i dio grada Klanjca	da (2012.)

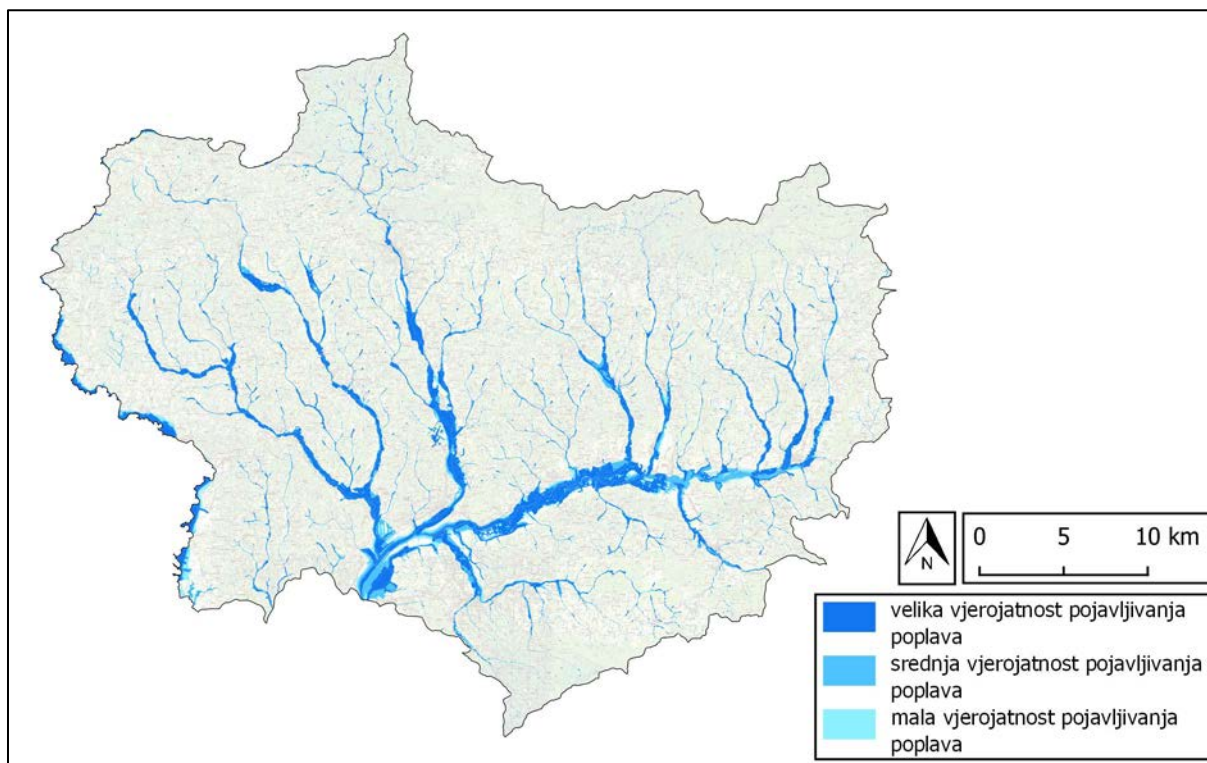
Tablica 40. Crpilišta voda na području KZŽ kojima upravljaju drugi pružatelji usluge javne vodoopskrbe

crpilište	
izvorište Strahinje	zdenac Radoboj 2 (Gorjani)
izvorište Gorjak	zdenac B-2 (Jazvine)
zdenac KB-1	zdenac B-3 (Beli Zdenci)
zdenac KB-2	zdenac B-4 (Malogorski)
zdenac KB-3 (Grobotek)	izvorište Donja Šemnica (Bolanti)

3.7.5 Opasnost i rizik od poplava

Na slici u nastavku (Slika 13) prikazana je karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja (Hrvatske vode, 2019), iz koje se može vidjeti da opasnost od poplava postoji na širem pojasu uz rijeku Krapinu i njenim većim pritocima te u pojasu rijeke Sutle uz granicu sa Slovenijom. Na slivu Krapine često se javljaju nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama, a povezano s rastom slabo propusnih površina i prenamjenom iskorištavanja tla u slivu. Sutla se gotovo cijelom tokom kod pojave velikih voda izliva iz korita i plavi okolne površine (u pravilu poljoprivredne). Na dijelovima uz naselja i prometnice, tijekom godina su izvođeni određeni hidrotehnički zahvati kako bi se štete od plavljenja svele na što je moguće manju mjeru (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019).

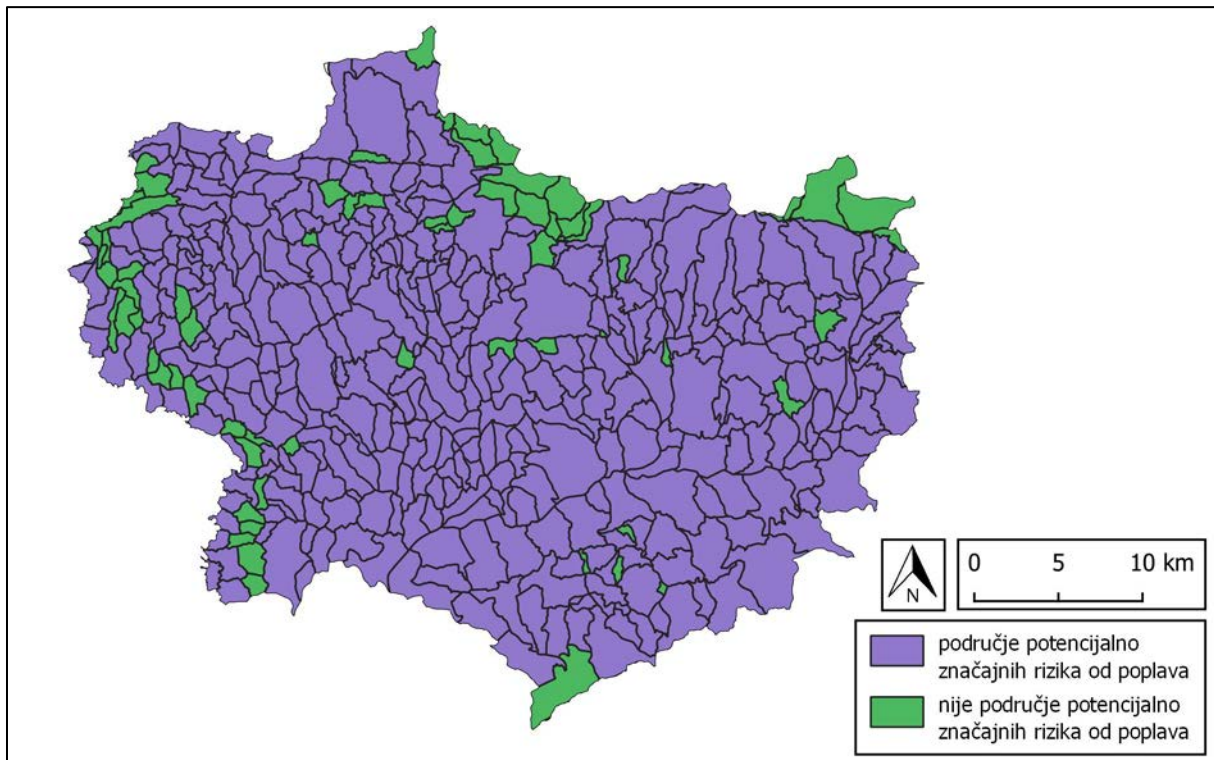
Slika 13. Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja, 1:450.000

Na vodnom području rijeke Dunav, podsliva rijeke Save, na kojem se nalazi i područje Županije, od velikih voda je zaštićen samo Grad Zagreb koji je, prema procjenama, siguran od tisućugodišnjih velikih voda. Na slivovima Savskih pritoka zaštitni sustavi su nedovršeni ili ih uopće nema. Opasnost od poplava prijeti naseljima Hrvatskog zagorja koje ugrožavaju rijeka Krapina i njezini bujični pritoci (Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije, 2015).

Prema Provedbenom planu obrane od poplava sektora C – Gornja Sava, područje KZŽ se cijelom površinom nalazi na branjenom području 12: Područje malog sliva Krapina-Sutla i sjeverni dio područja malog sliva Zagrebačko Prisavlje. Osim rijeke Save koja nije u KZŽ, glavni vodotoci na kojima se unutar ovog branjenog područja provode mjere obrane od poplava su rijeka Krapina, Sutla, Krapinica, Horvatska, Topličina i Kosteljina. Obrana od poplava navedenog branjenog područja provodi se s ukupno 51,74 km nasipa, a glavni objekt sustava obrane od poplava je retencija Sutlansko jezero (Provedbeni plan obrane od poplava Branjenog područja Sektor C – Gornja Sava, Branjeno područje 12, Hrvatske vode 2014).

Zaštitu od poplava na slivu Krapine čine nasipi, bujične pregrade i regulacijski radovi na rijeci Krapini i njenim pritocima. U slučaju događaja s najgorim mogućim posljedicama pretpostavlja se kako se neće javljati poplave u razmjerima u kojima bi stanovništvo bilo ugroženo u smislu da stanovništvo mora evakuirati, odnosno da bi bilo životno ugroženo. Usred poplava posljedice po gospodarstvo očitovale bi se u vidu šteta na pokretnoj imovini, gubitku repromaterijala, troškovima sanacije i slično (PR KZŽ).

Na slici u nastavku (Slika 14) prikazana su područja značajnih rizika od poplava, sukladno Prethodnoj procjeni rizika od poplava 2018. (Hrvatske vode, 2019).

Slika 14. Područja značajnih rizika od poplava, 1:450.000

3.7.6 Postojeći okolišni problemi

Glavni uzrok za ne postizanje dobrog i vrlo dobrog ekološkog stanja površinskih vodnih tijela u Županiji su fizikalno kemijski pokazatelji uslijed povišenih koncentracija ukupnog dušika i fosfora. Izvori dušika i fosfora u površinskim vodnim tijelima u KZZ su ispusti otpadne vode, te gnojiva iz poljoprivrede koja sadrže visoke koncentracije dušika i fosfora, a koja se prilikom oborina ispiru s poljoprivrednih površina te mogu završiti u okolnim vodnim tijelima. S obzirom na visok udio poljoprivrednih površina u površini KZZ moguće je pretpostaviti da je poljoprivredna proizvodnja značajan izvor onečišćenja voda dušikom i fosforom u Županiji (Izvjješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.).

Postojeći okolišni problemi očituju se i u neadekvatnoj zaštiti izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće (PR KZZ).

Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Mnoge ljudske djelatnosti kao što su pretjerana sječa šuma i urbanizacija povećavaju potencijalnu opasnost od poplava (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZZ,

2019). Kao problemi u sustavu obrane od poplava izdvojena su nedovoljna nadvišenja nasipa, nerekonstruirani nasipi i neregulirano korito rijeke Krapine, plavljenje prometnica i ugroženost kuća na određenim lokalitetima (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Prema Izvešću o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015. (2016), na rijeci Krapini dolazi do plavljenja poljoprivrednih površina gotovo na cijelom toku. U pogledu obrane od poplava najugroženija je industrijska zona grada Zaboka, te niz većih i manjih naselja koja su izložena poplavama, a to su: Đurmanec, Bedekovčina, Začretje, Oroslavje. Na području općina Bedekovčina, Začretje i grada Oroslavja nema ugroženih ljudi već su ugrožene poljoprivredne površine, dok je na području općine Đurmanec ugroženo 20-tak ljudi, ali bez potrebe evakuacije. Poplavama u slivu rijeke Krapine najviše su izložene poljoprivredne površine, a nakon njih šume, pašnjaci i livade te na kraju dolaze naselja, što je vrlo rijetko i dosad nije imalo obilježja katastrofe ili nesreće pa nije bilo potrebe za evakuacijom stanovništva.

3.7.7 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja voda (prvenstveno poljoprivredom) te posljedično nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela. Također, očekuje se nastavak izloženosti plavljenja koje u postojećem stanju najviše ugrožavaju poljoprivredne površine.

3.8 Zrak

KZŽ je 2017. godine donijela Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje 2017.-2021. godine kojim se određuju ciljevi i mjere po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera s glavnim ciljem zaštite i poboljšanja kvalitete zraka, ozonskog sloja te ublažavanja klimatskih promjena na području Županije u petogodišnjem razdoblju.

Prema Zakonu o zaštiti zraka, Pravilniku o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora i Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora, obveznici provođenja mjerenja ispuštanja su subjekti koji obavljaju djelatnost u kojoj dolazi do onečišćenja zraka i imaju u svojoj djelatnosti ispušt (dimovodni kanal) za odvod onečišćujućih tvari u zrak. Prema postojećim propisima u KZŽ ni jedan poslovni subjekt nema obavezu provoditi kontinuirana mjerenja emisija.

Prema Registru onečišćavanja okoliša iz 2017. godine u KZŽ je bilo 13 operatera obveznika povremenih mjerenja koji su dužni dostaviti podatke onečišćenja zbog prelaska praga ispuštanja propisanog Pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša (NN 87/15) (PR KZŽ).

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na Teritoriju Hrvatske (NN 1/14) određeno je 5 zona i 4 aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. KZŽ je svrstana u zonu HR1 – Kontinentalna Hrvatska zajedno s Osječko-Baranjskom (izuzimajući osječku aglomeraciju HR OS), Požeško-slavonskom županijom, Virovitičko-podravskom, Vukovarsko-srijemskom, Bjelovarsko-bilogorskom, Koprivničko-

križevačkom, Međimurskom, Varaždinskom te Zagrebačkom županijom (izuzimajući zagrebačku aglomeraciju HR ZG).

U razdoblju od 2017.-2020. godine na području Županije provedena su mjerenja na automatskoj mjernoj postaji Državne mreže Desinić koja je ujedno i jedina stanica državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u KZŽ. U tablici u nastavku (Tablica 39) navedena je kategorizacija zraka temeljem provedenih mjerenja. Iz navedenih podataka može se vidjeti da je na području Županije kvaliteta zraka I kategorije, s izuzetkom 2017. godine kada je kategorizacija zraka za ozon bila II kategorije (Izvešća o praćenju kvalitete zraka na postajama državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u 2017., 2018., 2019. i 2020. godini). Za zonu HR1 – razina onečišćenosti zraka niža je od gornjeg praga procjene prema svim onečišćujućim tvarima. Koncentracije SO₂ i NO₂ niže su od donjeg praga procjene, razina PM₁₀ niža je od gornjeg praga procjene, razine benzena i benzo(a)pirena niže su od donjeg praga procjene, razine Pb, As, Cd, Ni niže su od donjeg praga procjene, razine CO niža je od donjeg praga procjene, razina O₃ viša je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon, a Hg je niža od granične vrijednosti. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu vegetacije također je niža od donjeg praga procjene po svim onečišćujućim tvarima. Razine SO₂ i NO_x niže su od donjeg praga procjene, a AOT40 parametar viši je od dugoročnih ciljeva za prizemni ozon (AOT40 parametar) (PR KZŽ).

Tablica 41. Kategorizacija zraka na području oko mjerne postaje za trajno praćenje kvalitete zraka

postaja	kategorija kvalitete zraka				onečišćujuća tvar
	2017.	2018.	2019.	2020.	
državna mreža					
Desinić	**	**	*I	I	NO ₂
	*I	*I	*I	I	CO
	*I	*I	*I	*I	SO ₂
	**	**	**	**	benzen
	*I	*I	I	I	PM ₁₀
	I	*I	*I	I	PM _{2,5}
	*II	*I	*I	*I	O ₃
* uvjetna kategorizacija – obuhvat podataka je manji od 85%					
** nije bilo moguće provesti kategorizaciju zbog nedostatnog obuhvata podataka					

Prema Zakonu o zaštiti zraka, ako u određenoj zoni razine onečišćujućih tvari u zraku prekoračuju bilo koju graničnu vrijednost ili ciljnu vrijednost u svakom od tih slučajeva, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za tu zonu, donosi akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za tu zonu, kako bi se, u što je moguće kraćem vremenu, osiguralo postizanje graničnih ili ciljnih vrijednosti. Zakonom o zaštiti zraka također je propisano da ako u određenoj zoni postoji rizik da će razine onečišćujućih tvari prekoračiti prag upozorenja (razina onečišćenja čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko

zdravlje pri kratkotrajnoj izloženosti) predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za tu zonu donosi kratkoročni akcijski plan koji sadrži mjere koje se moraju poduzeti u kratkom roku kako bi se smanjio rizik ili trajanje takvog prekoračenja. Na području jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji nije došlo do prekoračenja graničnih ili ciljnih vrijednosti, kao ni praga upozorenja te do sada nije bilo razloga za donošenje akcijskih ili kratkoročnih akcijskih planova.

3.8.1 Postojeći okolišni problemi

Iako prerađivačka industrija neposredno pridonosi smanjenju kvalitete zraka, prema podacima iz Programa zaštite zraka, najznačajniji izvor emisija u Županiji predstavlja cestovni promet koji je najveći izvor CO₂, CO, NO_x i SO₂. U Županiji se nalazi šest cestovnih i dva željeznička granična prijelaza te međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca, što ovaj prostor čini izrazito prometno frekventnim. Prema dostupnim podacima, promet kao najvažniji izvor onečišćenja navode sljedeće JLS: Budinščina, Đurmanec, Lobar, Kraljevec na Sutli, Krapina, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Pregrada, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Zabok.

Osim samog prometa, na području Županije prisutni su i difuzni izvori onečišćenja, gdje se u prvom redu misli na poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda onečišćuje zrak stakleničkim plinovima CH₄ i N₂O (dušikov oksid), plinom odgovornim za zakiseljavanje i eutrofikaciju NH₃ (amonijak) te raznovrsnim pesticidima. Uz stočarsku proizvodnju vezano je onečišćenje zraka neugodnim mirisima (zbog prisutnosti amonijaka, sumporovodika, merkaptana), čime se na primjetan način narušava kakvoća okoliša. Prema dostupnim podacima poljoprivrednu proizvodnju kao izvor onečišćenja zraka navode sljedeće JLS: Budinščina, Kraljevec na Sutli, Mihovljan, Tuhelj i Zlatar Bistrica.

Značajno onečišćenje zraka (PM₁₀ i NMHOS) uzrokovano je i kućnim ložištima, a u Županiji čak 62 % stanovništva u kućanstvima kao primarni ili jedini energent koristi ogrjevno drvo. Eksploatacija mineralnih sirovina (šljunak i građevinski kamen) onečišćuje zrak prašinom uz same lokalitete eksploatacije, ali i uz putove kojima se materijal transportira do mjesta korištenja, osobito ako pri transportu nisu primijenjene odgovarajuće mjere (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.8.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja zraka prometom, poljoprivredom i kućnim ložištima.

3.9 Klimatološka obilježja

Specifičnosti geografskog položaja te osobitosti reljefnih karakteristika KZŽ glavni su čimbenici koji utječu na obilježja kontinentalne klime na ovom području.

Opća atmosferska cirkulacija karakteristična za geografsku širinu, utjecaji Panonske nizine, planinskog sustava Alpa i Dinarida te reljef koji oblikuje lokalne klimatske različitosti zaslužni su za predominantno kontinentalni tip klime s nekoliko specifičnih podtipova. Prema opće prihvaćenoj klasifikaciji W. Köppena, prostor Hrvatskog zagorja pripada C tipu klime, to jest, tipu Cfwbx ili umjereno toploj kišnoj klimi s toplim ljetima. Najviše oborina ima u toplijoj polovici godine ili vegetacijskom razdoblju, dok ih je najmanje u zimskoj polovici godine. Maksimalne temperature bilježe se u lipnju, srpnju i kolovozu, dok se minimumi registriraju u siječnju i veljači. Tip „C“ klime je klima u kojoj se srednja mjesečna temperatura kreće u intervalu do 3°C. Budući da su padaline podjednako raspoređene na cijelu godinu, to je „Cf“ tip klime. Kako ne postoji izraziti sušni period, a razdoblje s manje oborina pada u zimi, to je „Cfw“ klima. Najtopliji mjesec srpanj ima srednju temperaturu od 20,5°C, što je manje od granične temperature od 22°C pa ovo područje pripada u klimatsko područje „Cfwb“. Maksimalna količina oborina pada u lipnju tj. na prijelazu proljeća i ljeta, a kasnije ljeto je sušnije i vedrije to je „Cfwbx“ klima (PR KZŽ).

Sukladno metodologiji Državnog hidrometeorološkog zavoda, za prikazivanje osnovnih meteoroloških elemenata KZŽ u tablici u nastavku (Tablica 40) korišteni su podaci meteorološke postaje Zagreb-Maksimir, s obzirom da klima KZŽ pripada istom tipu kontinentalno-panonske klime.

Tablica 42. Srednje godišnje vrijednosti meteoroloških elemenata (postaja Zagreb-Maksimir)

godina	srednje godišnje vrijednosti			godišnje vrijednosti			
	temperatura zraka, °C	tlak zraka, hPa	relativna vlaga zraka, %	količina oborina, mm	broj dana sa snježnim pokrivačem ≥1 cm	broj vedrih dana	broj oblačnih dana
2010.	11,3	998,7	75	1.059,9	49	32	149
2011.	12,1	1.003,5	71	517	9	68	112
2012.	12,5	1.001,6	68	7611	31	64	97
2013.	11,9	1.000,7	74	1.052,7	38	46	147
2014.	12,9	1.000,5	76	1.317,8	17	31	148
2015.	12,6	1.003,7	71	887,1	16	59	126
2016.	12,2	1.002,2	73	858,6	9	41	106
2017.	12,6	1.002,6	68	897	28	49	104
2018.	13,0	1.001,2	73	853,6	24	38	125
2019.	13,0	1.001,0	72	1.000,5	8	40	117

Izvor: Statističke informacije 2011.-2020. godine, www.dzs.hr

Na temelju podataka prikazanih u prethodnoj tablici za razdoblje 2010. – 2019. godine, područje KZŽ se opisuje dominantnom kategorijom *vrlo toplo*. U istu su svrstana šira područja Varaždina i dio središnje Hrvatske. Također, Županija se ubraja u kategoriju vrlo kišno, kao i ostatak sjeverne i središnje Hrvatske, te dio sjevernog i srednjeg Jadrana s pripadnim zaleđem i šire područje Dalmacije (PR KZŽ).

U Zagorju se strujanje vjetrova modificira pod utjecajem reljefa. Najučestaliji su zapadni vjetrovi sa 45% trajanjem tijekom godine. Na drugom mjestu su istočni vjetrovi sa 29% trajanja, dok je vremensko razdoblje bez vjetra oko 6% godišnjeg vremena. Maksimalne jačine vjetra kreću se od 6 – 9 Bofora, a najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća (PP KZŽ).

Prema podacima Studije potencijala OIE Krapinsko zagorske županije, u Županiji tijekom cijele godine postoji mogućnost pojave magle i to isključivo u jutarnjim i večernjim razdobljima dana (ljetna sezona godine), a u zimskom razdoblju i tijekom cijelog dana. Najveći broj dana s maglom zabilježen je u rujnu, listopadu, studenom i prosincu. Godišnje je ukupno 56 dana s maglom pa to znači da je 15,3% godine smanjena vidljivost.

3.9.1 Klimatske promjene

3.9.1.1 Dosadašnji trendovi i projekcije klimatskih promjena

Dosadašnji trendovi

Klimatske promjene na području Republike Hrvatske u razdoblju 1961. – 2010. analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina oborine i oborinskih indeksa kao i sušnih i kišnih razdoblja. Navedeni podaci preuzeti su iz Sedmog nacionalnog izvješća i trećeg dvogodišnjeg izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (2018.).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja (1961. - 2010.) trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, zatim podjednako trendovi za zimu i proljeće, dok su najmanje promjene imale jesenske temperature. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja, godišnje količine oborine pokazuju prevladavajuće neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima i negativni u ostalim područjima Hrvatske. Najizraženije promjene sušnih razdoblja su u jesenskim mjesecima kada je u cijeloj Republici Hrvatskoj uočen statistički značajan negativan trend.

Projekcije klimatskih promjena

U ovom poglavlju bit će prikazani rezultati klimatskih simulacija i projekcija buduće klime za područje Republike Hrvatske. Navedeni podaci preuzeti su iz sljedećih dokumenata:

- Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1).
- Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km.

Navedeni dokumenti izrađeni su tijekom 2017. godine u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama“.

Za klimatske simulacije korišten je regionalni atmosferski klimatski model RegCM (engl. Regional Climate Model). Za izradu simulacija vrlo bitno je definiranje i odabir scenarija koncentracija stakleničkih plinova. Scenariji koncentracija stakleničkih plinova (engl. representative concentration pathways, RCP) su trajektorije koncentracija stakleničkih plinova (a ne emisija) koje opisuju četiri moguće buduće klime, ovisno o tome koliko će stakleničkih plinova biti u atmosferi u nadolazećim godinama (Moss i sur. 2010). Četiri scenarija, RCP2.6, RCP4.5, RCP6 i RCP8.5, daju raspon vrijednosti mogućeg forsiranja zračenja (u W/m^2) u 2100. u odnosu na predindustrijske vrijednosti (+2.6, +4.5, +6.0 i +8.5 W/m^2). RCP2.6 predstavlja, dakle, razmjerno male buduće koncentracije stakleničkih plinova na koncu 21. stoljeća, dok RCP8.5 daje osjetno veće koncentracije.

Sadašnja (“povijesna”) klima odnosi se na razdoblje od 1971. do 2000. U tekstu se ovo razdoblje navodi i kao referentno klimatsko razdoblje ili referentna klima, te je označeno kao razdoblje P0. Promjena klimatskih varijabli u budućoj klimi u odnosu na referentnu klimu prikazana je i diskutirana za dva vremenska razdoblja: 2011.-2040. ili P1 (neposredna budućnost) i 2041.-2070. ili P2 (klima sredine 21. stoljeća). Klimatske promjene definirane su kao razlike vrijednosti klimatskih varijabli između razdoblja 2011.-2040. i 1971.-2000. (P1-P0), te razdoblja 2041.-2070. minus 1971.-2000. (P2-P0).

Za sve analizirane varijable klimatsko modeliranje izrađeno je na prostornoj rezoluciji od 50 km i za RCP4.5. scenarij, dok je za određene parametre (temperatura, oborine, brzina vjetra, ekstremni vremenski uvjeti) modeliranje izrađeno i na detaljnijoj prostornoj rezoluciji od 12,5 km, za scenarije RCP4.5 i RCP8.5. U nastavu teksta, ukoliko su prikazani rezultati klimatskih simulacija na 12,5 km rezoluciji, bit će navedeno da se radi o 12,5 km rezoluciji te će biti naveden i koji scenarij je uzet u obzir.

Srednja temperatura zraka na 2 m iznad tla

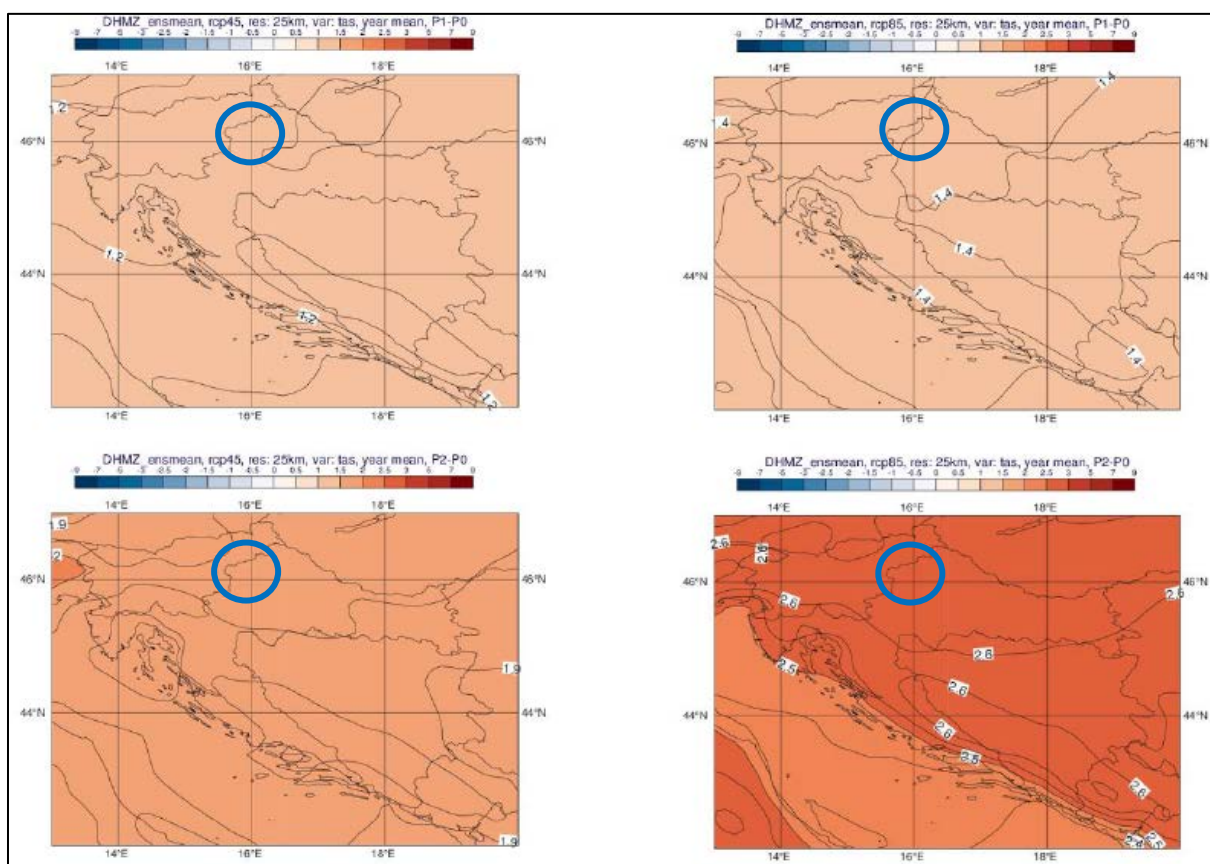
Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

Na srednjoj godišnjoj razini, srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji daje za razdoblje 2011.-2040. godine i oba scenarija mogućnost zagrijavanja od 1,2 do

1,4 °C (Slika 15). **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,2 °C (RCP4.5) do 1,4 °C (RCP8.5).**

Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP4.5 očekivano zagrijavanje je od 1,9 do 2 °C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP8.5, projekcije ukazuju na mogućnost porasta temperature od 2,4 °C na krajnjem jugu do 2,6 °C u većem dijelu Hrvatske. U obalnom području projicirani porast temperature je oko 2,5 °C. **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,9 °C (RCP4.5) do 2,6 °C (RCP8.5).**

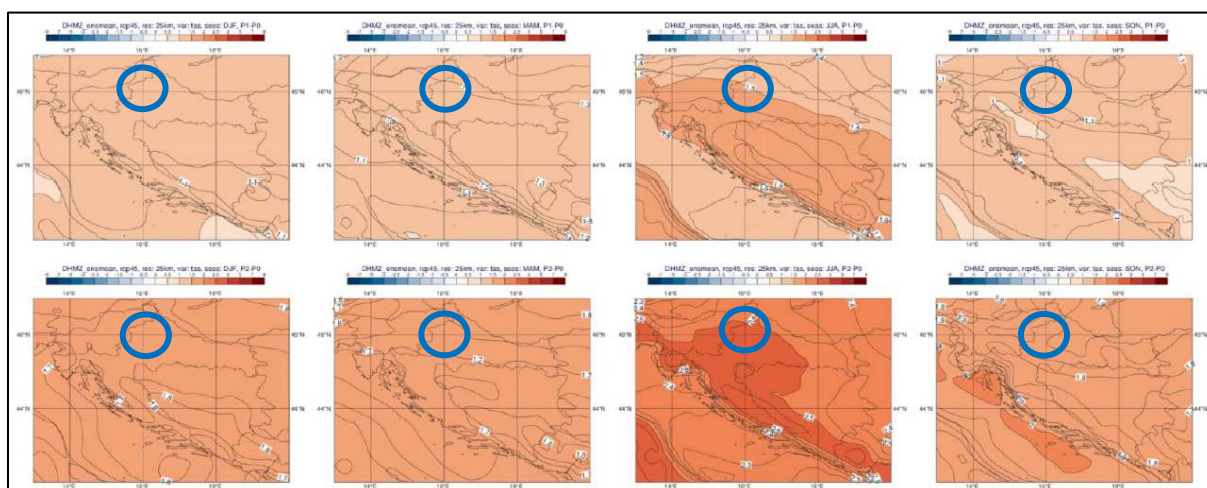
Slika 15. Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, temperatura zraka na 2 m iznad tla se povećava u svim sezonama i za oba scenarija (Slika 16). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ukazuju na moguće zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni od 1 do 1,3 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 1,5 do 1,7 °C. **Na području**

Županije očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,1 °C zimi, 1,3 °C u proljeće, 1,5 °C ljeti i 1,1 °C u jesen.

Za razdoblje 2041.-2070. godine i isti scenarij, zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni iznosi od 1,7 do 2 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 2,4 do 2,6 °C. Iznimke za ljetnu sezonu čini istok Hrvatske i obalno područje sa zagrijavanjem nešto manjim od 2,5 °C. **Na području Županije očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,8 °C zimi, 1,7 °C u proljeće, 2,5 °C ljeti i 1,8 °C u jesen.**

Slika 16. Temperatura zraka na 2 m (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

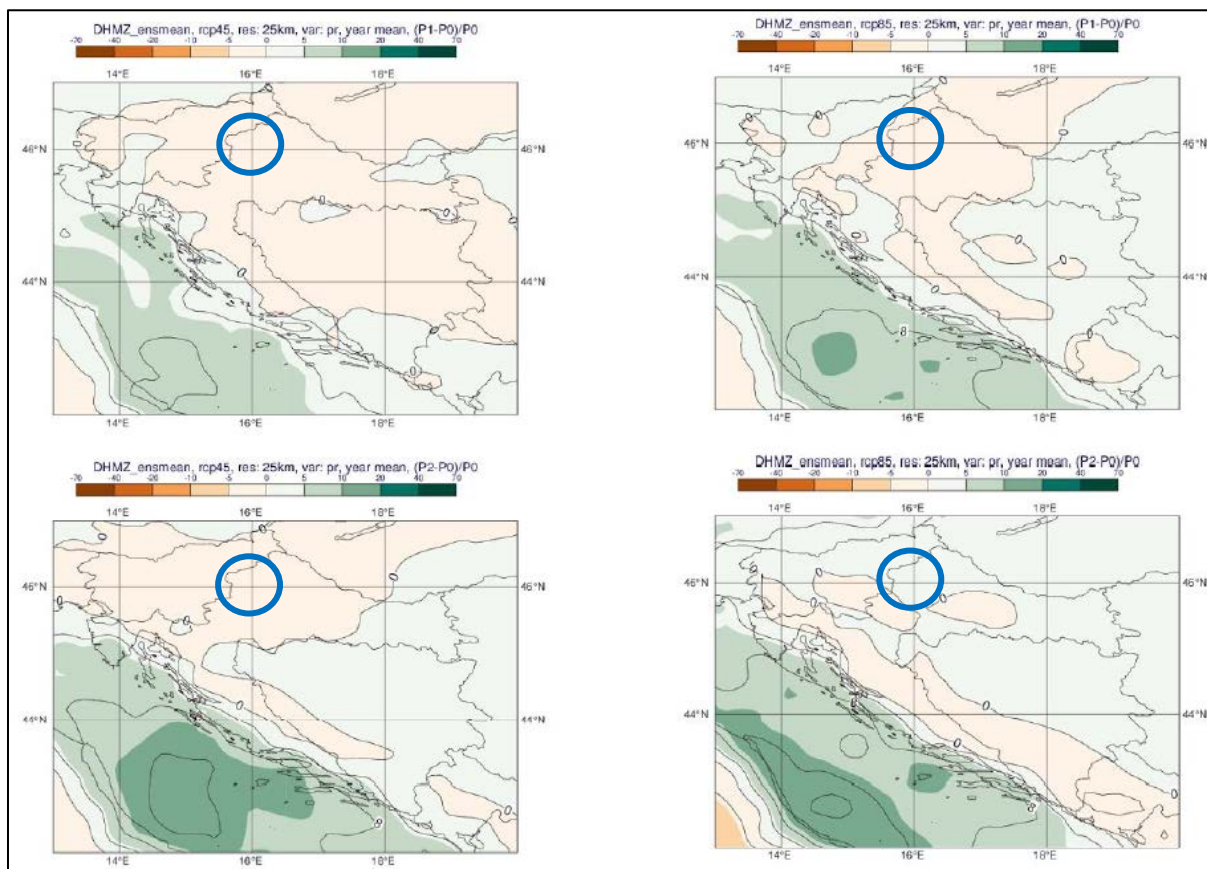
Ukupna količina oborine

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, na srednjoj godišnjoj razini su promjene u ukupnoj količini oborine u rasponu od -5 do 5% za oba buduća razdoblja te za oba scenarija (Slika 17). Dodatno, za područje Jadranskog mora te dijela obalnog područja, promjene na godišnjoj razini ukazuju na mogućnost porasta količine oborine u iznosu od 5 do 10%. **Na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se između -5% do 0% (RCP4.5 i RCP8.5) za razdoblje 2011.-2040. godine.**

Za razdoblje 2041.-2070., na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se između -5% do 0% (RCP4.5) i između 0% do 5% (RCP8.5).

Slika 17. Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U usporedbi s rezultatima simulacije povijesne klime (razdoblje 1971.-2000.) na 50 km rezoluciji, na 12,5 km su gradijenti oborine osjetno izraženiji u područjima strme orografije. To znači da je u 12,5 km simulacijama kvalitativna razdioba oborine bolje prikazana. Međutim, ukupne količine oborine su precijenjene, kako u odnosu na 50 km simulacije, tako i u odnosu na izmjerene klimatološke vrijednosti. Ovo povećanje ukupne količine oborine u referentnoj klimi osobito je izraženo na visokim planinama obalnog zaleđa.

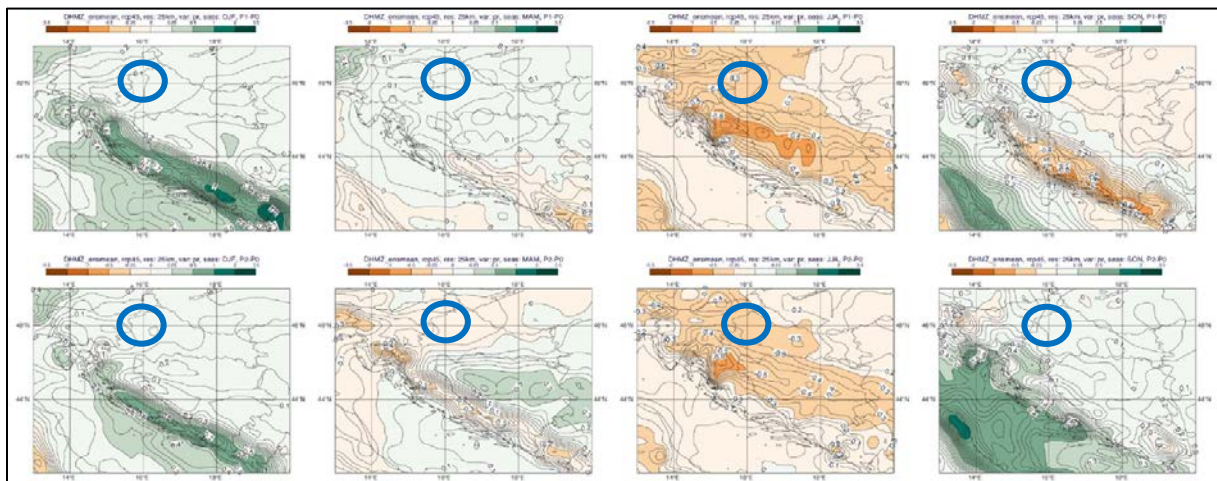
Za razliku od temperaturnih veličina, klimatske projekcije srednje ukupne količine oborine sadrže izraženije razlike u iznosu i predznaku promjena u prostoru te pokazuju veću ovisnost o sezoni (Slika 18). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji ukazuju na:

- moguće povećanje ukupne količine oborine tijekom zime na čitavom području Hrvatske (do 5% u središnjim dijelovima, od 5 do 10% na istoku i zaleđu obale te čak do 20% u nekim dijelovima obalnog područja);
- slabije izražen signal tijekom proljeća s promjenama u rasponu od -5 do 5%;

- izraženo smanjenje ukupne količine oborine ljeti u čitavoj Hrvatskoj: u većem dijelu Hrvatske od -20 do -10%, od -10 do -5% na sjevernom dijelu obale i od -5 do 0% na južnom Jadranu;
- promjenjiv signal tijekom jeseni u rasponu od -5 do 5% osim na području juga Hrvatske gdje ovdje analizirane projekcije ukazuju na smanjenje u rasponu od -10 do -5%.

Na području Županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine za razdoblje 2011. do 2040. iznose oko 0,25 mm/dan u zimi i proljeće, do -0,5 mm/dan u ljeto te od -0,25 do 0,25 mm/dan u jesen.

Za razdoblje 2041.-2070. godine su projicirane promjene sličnog iznosa i predznaka za sve sezone kao i u neposredno budućoj klimi (2011.-2040. godine), osim za jesen, gdje se javlja povećanje količina oborine u različitom postotku ovisno o dijelu Hrvatske. **Na području županije očekivane promjene u ukupnoj količini oborine iznose oko 0,25 mm/dan u zimi i jesen, do -0,25 mm/dan u proljeće te do -0,5 mm/dan u ljeto.**

Slika 18. Ukupna količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

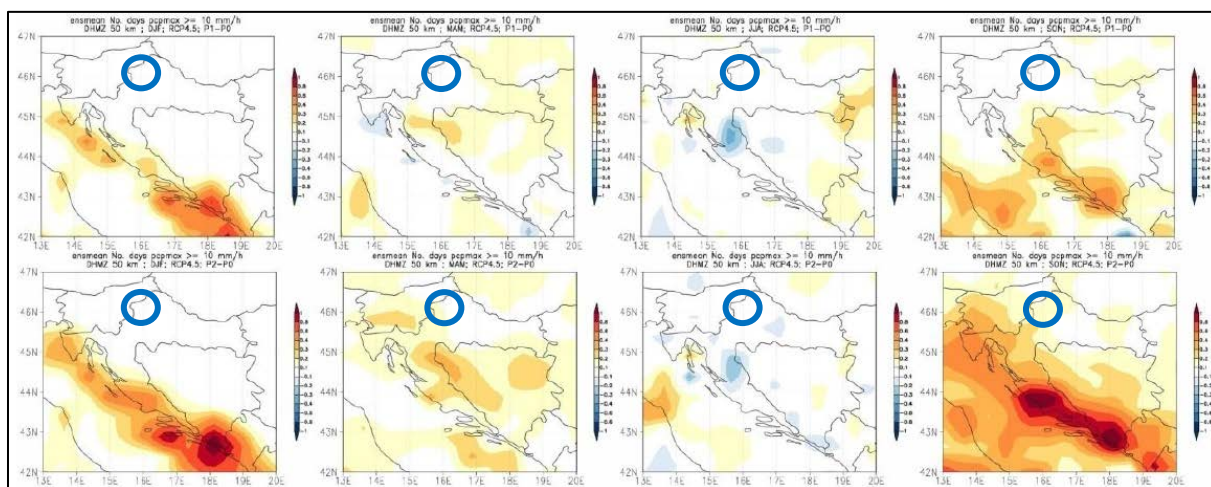
Broj dana s maksimalnom dnevnom količinom oborine većom od 10 mm/h

Ova veličina opisuje "pljuskovitost" oborine, što je česta osobina oborine u toplom dijelu godine. No, ona također može karakterizirati i veće količine oborine u hladnim sezonama (jesen, zima), kad se atmosferske fronte ili ciklone zadržavaju nad našim krajevima (Slika 19).

U neposredno budućoj klimi (razdoblje P1) broj dana s oborinama većim od 10 mm/h će se više mijenjati u južnim nego u sjevernim dijelovima Hrvatske i projicirane promjene neće biti jedinstvene. U jesen i zimi će broj dana u južnim krajevima biti nešto veći nego u P0, dok će u proljeće i ljeto signal imati promjenljivi predznak. Također, valja naglasiti

kako će promjena broja dana u P1 u odnosu na P0 biti relativno mala – najveće povećanje je do 0.8 dana na južnom Jadranu zimi. **Na području Županije ne očekuju se promjene.**

Oko sredine 21. stoljeća (P2) povećanje broja dana u jesen i zimi bit će preko 1 dan u jesen na srednjem i južnom Jadranu, te će zahvatiti znatno šire područje južne Hrvatske. Jedino će ljeti doći do manjeg smanjenja broja dana s oborinama većim od 10 mm/h u Lici i ponegdje duž Jadrana. **Na području Županije očekivane promjene iznose 0,1 dan u proljeće i jesen.**

Slika 19. Broj dana s oborinom većom od 10 mm/h u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.

3.9.1.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika (PR KZZ).

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području aridne panonske Hrvatske posebno su zbog daljnjeg isušivanja i dezertifikacije ugrožena staništa rijeka s muljevitim obalama (Sava, Drava, Dunav), panonske slane stepe, slane močvare i plitka zaslanjena jezera, brojni subpanonski i panonski travnjaci na području Baranje i Srijema te aluvijalne šume. Posljedice klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj već su vidljive kroz ugrozu pojedinih vrsta, zbog čega Crvene knjige Republike Hrvatske posebno ističu ugrozu vrsta cretova i periodičkih lokvi.

Dugotrajna suša izravno će utjecati na dostupnost slatke vode, a time i na mogućnost uzgoja slatkovodnih vrsta riba.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene

potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetrolova, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima

hlađenja, promjena u flori i fauni. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

3.10 Bioraznolikost

Hrvatska predstavlja jednu od najbogatijih zemalja Europe kad je riječ o bioraznolikosti. Uz veliki broj endema, zabilježen je i veliki broj ostalih strogo zaštićenih, ali i ugroženih vrsta. Također, na području Hrvatske pa tako i KZŽ prisutna su raznolika staništa s velikim udjelom onih koja su okarakterizirana kao ugrožena i rijetka.

3.10.1 Fauna

Prema podacima iz Izvješća o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017. (Ires ekologija, 2018), na području KZŽ obitava 19 vrsta životinja koje se ubrajaju u visokorizične ugrožene svojte. Prema dostupnim podacima u KZŽ obitava 101 strogo zaštićena vrsta, od čega više od polovice pripada ornitofauni.

Hrvatsko zagorje ističe se mozaičnim poljoprivrednim krajolikom te većim šumskim kompleksima na planinama koji pogoduju ptičjem svijetu. Uska vezanost uz staništa, složenost životnoga ciklusa i potreba za različitim staništima tijekom godine samo su neka svojstva brojnih ptičjih vrsta koja ih čine značajnim pokazateljima ukupnog stanja prirode. Upravo su zbog tih svojstava ptičje vrste veoma osjetljive na vanjske utjecaje i promjene u staništima. U Republici Hrvatskoj osobito su ugrožene ptice gnjezdarice i močvarna staništa. Područje Hrvatskog zagorja i KZŽ smatra se posljednjim gnjezdištem zlatovrane (*Coracias garrulus*). Zadnje gniježđenje ove vrste ptice u Hrvatskoj zabilježeno je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskom zagorju te je trenutno jedna od najugroženijih ptica u Europi. Istraživanjem na području gora Strahinjčice i Ivansčice zabilježeno je 108 vrsta ptica, dok je na području Značajnog krajobraza Zelenjak - Risvička i Cesarska gora istraživanjem utvrđena 71 vrsta ptica. Prvi nalaz gniježđenja ušare u sjeverozapadnoj Hrvatskoj bio je 2012. godine na području Značajnoga krajobraza Zelenjak - Risvička i Cesarska gora. Ušara je najveća europska sova, a u kontinentalnoj Hrvatskoj bila je istrijebljena zbog krivolova i gubitka staništa. Na području Strahinjčice i Ivansčice tijekom 2014. godine postavljeno je 45 kućica za gniježđenje ptica dupljašica, od čega su se ptice koristile 31 kućicom.

Jedan od najbrojnijih redova kukaca su leptiri. Tijekom istraživanja danjih leptira Hrvatskoga zagorja provedenoga od 2008. do 2016. godine zabilježeno je 112 vrsta danjih leptira, što je 57% faune danjih leptira Hrvatske. Najveća raznolikost leptira zabilježena je na gorama Ivanšćici i Strahinjčici te u dolini rijeke Sutle. Zabilježeno je nekoliko rijetkih i ugroženih vrsta, najviše travnjačkih, poput velikoga livadnog plavca, gorskoga plavca, grahorkinoga plavca, močvarne riđe i uskrsnoga leptira. Zbog svoje specifične biologije leptiri veoma brzo reagiraju na promjene u staništu, stoga se smatraju izvrsnim pokazateljima očuvanosti područja. Danji leptiri veoma su ugroženi nestajanjem livada, čiji je uzrok prestanak košnje i napuštanje tradicionalnoga stočarstva. Tijekom 2014. do 2016. godine preveden je iznimno vrijedan istraživački projekt u kojem je zabilježeno više od 1.018 vrsta noćnih leptira. Iz projekta je proizašla knjiga Noćni leptiri Krapinsko-zagorske županije koja je prva pregledna knjiga o noćnim leptirima na hrvatskome jeziku. Fauna noćnih leptira KZŽ mješavina je alpske, dinarske, kontinentalne, panonske, pa čak i sredozemne faune leptira. Po brojnosti vrsta prevladavaju grbice (*Geometridae*) i sovice (*Noctuidae*) s 440 vrsta, većinom travnjačkih i šumskih, te svijači (*Tortricidae*) s više od 130 vrsta, među kojima prevladavaju vrste čija su staništa šume i grmlje. Najveća raznolikost i brojnost noćnih leptira zabilježena je na Strahinjčici i Ivanšćici.

Na području KZŽ dosad je zabilježeno 37 vrsta vretenaca, kukaca čiji životni ciklus spaja vodeno i kopneno stanište. Prisutnost vretenaca potvrđuje bogatstvo i očuvanost ekosustava u kojem žive.

Istraživanjima na području Strahinjčice, Ivanšćice i Sutinskih toplica utvrđena je prisutnost 148 svojta kornjaša. Porodice s najvećim brojem svojta bile su cvilidrete, zatim trčci, bubamare, strvinari i žičnjaci. Zabilježene su i četiri vrste obuhvaćene ekološkom mrežom Natura 2000 - obični jelenak, velika hrastova strizibuba, velika četveropjega cvilidreta i alpinska strizibuba.

Istraživanja provedena 2010., 2015. i 2019. godine pokazala su da je Sutla iznimno bogata ribama. Ukupno su 42 vrste zabilježene u slijevu Sutle u samo 92 km toka što dodatno upućuju na potrebu očuvanja rijeke Sutle. Sutla je važna za očuvanje 8 vrsti riba zaštićenih ekološkom mrežom Natura 2000, te 6 endemskih vrsta Dunavskog bazena.

Na području KZŽ u provedenim istraživanjima herpetofaune 2011., 2012., 2018. i 2019. godine zabilježeno je 11 vrsta vodozemaca i 11 vrsta gmazova. Na području KZŽ prema stupnju ugroženosti vodozemaca, u kategoriji gotovo ugroženih vrsta nalazimo dvije vrste - crveni mukač (*Bombina bombina*) i veliki vodenjak (*Triturus cristatus*). U kategoriji gotovo ugroženih vrsta su i dva gmaza - barska kornjača (*Emys orbicularis*) i riđovka (*Vipera berus*).

Inventarizacijom šišmiša tijekom 2014. i 2015. godine na području KZŽ zabilježeno je 17 vrsta šišmiša. Već niz godina prate se porodiljne kolonije velikog šišmiša, oštrouhog šišmiša, riđeg šišmiša i velikog potkovnjaka u crkvama u Klanjcu, Donjoj Stubici i Krapini (PR KZŽ).

3.10.2 Flora

Prema podacima iz Izvješća o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017. (Ires ekologija, 2018), u KZŽ evidentirane su 1.253 biljne vrste, od čega je 8 vrsta kritično ugroženo, 12 vrsta ugroženo i 29 vrsta osjetljivo. Najveći broj ugroženih vrsta nalazi se na području općine Radoboj i grada Krapine, odnosno na području Strahinjčice. Prema dokumentu Područja Hrvatske značajna za floru (2009), u KZŽ ustanovljeno je 5 područja značajnih za floru: Cesargradska gora, Ivanščica, Cret Dubravica, Medvednica i Strahinjčica.

Glavni uzrok ugroženosti flore je nestanak staništa. Najugroženija staništa su travnjaci, cretovi i močvare. Od velikog značaja za bioraznolikost su suhi brdski travnjaci koji su važna staništa orhideja i brojnih drugih biljnih i životinjskih vrsta. Na području KZŽ, u termofilnim hrastovim šumama na Strahinjčici raste hrvatska perunika (*Iris croatica*) – endemska vrsta i hrvatski nacionalni cvijet ugrožen pretjeranim branjem. Od rijetkih vrsta na području Županije ističu se i orhideje kojih je na području Zagorja zabilježeno čak 40 vrsta i podvrsta, a po broju vrsta se ističe Strahinjčica na kojoj su zabilježene čak 32 vrste. Sve orhideje strogo su zaštićene i zabranjeno ih je brati, uništavati ili iskopavati. Rastu na raznolikim staništima, od vlažnih livada u nizinskim područjima do šuma i šikara, a najviše vrsta raste na suhim travnjacima (PR KZŽ).

Invazivne biljne vrste su one, čije unošenje i daljnje širenje direktno ugrožava stanište i autohtone vrste (i time čitavi ekosustav), čime negativno utječu na bioraznolikost, a kroz neko vrijeme mogu prouzročiti značajne ekološke i ekonomske posljedice. Prema dostupnim podacima, na području KZŽ zabilježene je 35 invazivnih biljnih vrsta, čiji popis je dan u tablici u nastavku (Tablica 41) (Fauna vretenaca i invazivna flora Krapinsko-zagorske županije, 2013).

Tablica 43. Invazivne biljne vrste zabilježene na području KZŽ

latinsko ime vrste	hrvatsko ime vrste
<i>Abutilon theophrasti</i> (Medik.)	teofrasta lipica
<i>Acer negundo</i> (L.)	pajavac
<i>Amaranthus hybridus</i> (L.)	hibridni štir
<i>Amaranthus retroflexus</i> (L.)	obični štir
<i>Ambrosia artemisiifolia</i> (L.)	ambrozija
<i>Angelica archangelica</i> (L.)	ljekovita anđelika
<i>Asclepias syriaca</i> (L.)	cigansko perje
<i>Bidens frondosa</i> (L.)	lisnati dvozub
<i>Conyza canadensis</i> ((L.) Cronquist)	kanadska hudoljetnica
<i>Datura innoxia</i> (Mill.)	datura
<i>Datura stramonium</i> (L.)	bijeli kušnjak
<i>Duschesnea indica</i> (Andrews (Focke))	indijska jagoda
<i>Echinocystis lobata</i> ((Michx.) Torr. et Gray	uljevita bučica
<i>Elodea canadensis</i> (Michx.)	kanadska vodena kuga

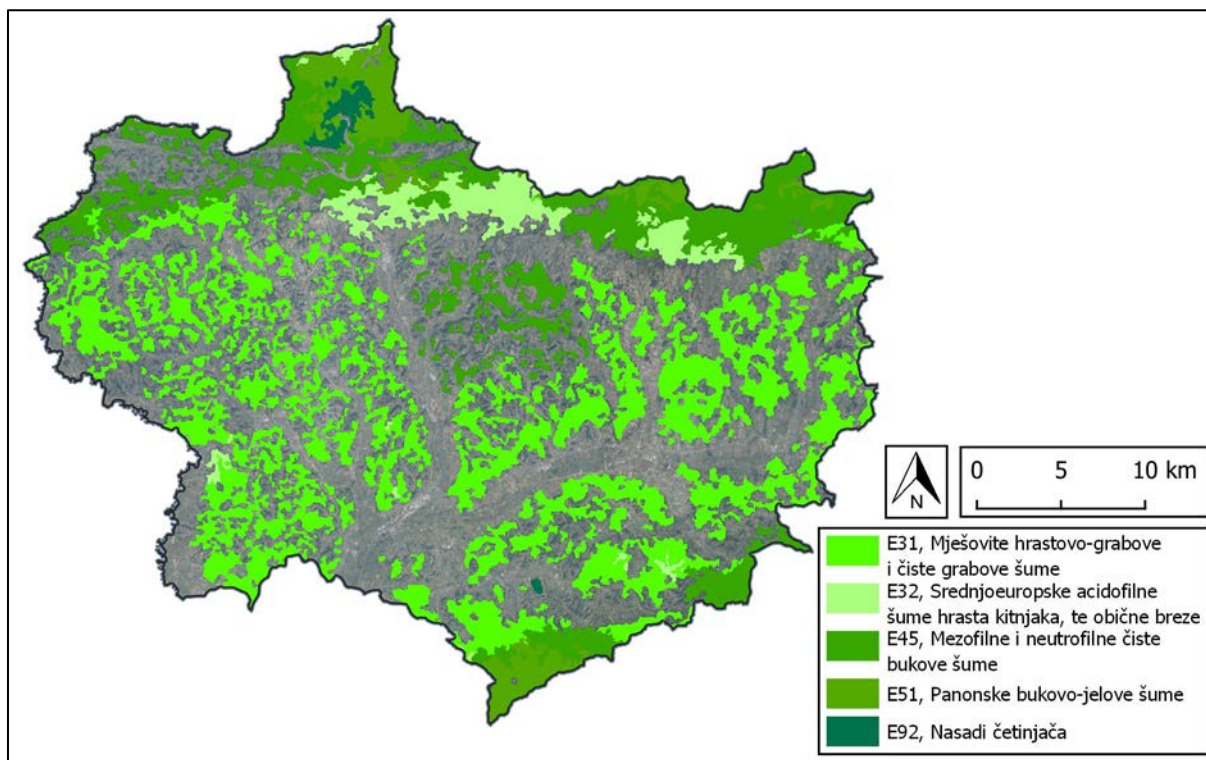
latinsko ime vrste	hrvatsko ime vrste
<i>Erigeron annuus</i> ((L.) Pers.)	jedogodišnja krasolika
<i>Galinsoga ciliata</i> ((Raf.) S.F.Blake)	trepavičasta konica
<i>Galinsoga parviflora</i> (Cav.)	sitna konica
<i>Helianthus tuberosus</i> (L.)	gomoljasti suncokret
<i>Impatiens balfourri</i> (Hooker f.)	
<i>Impatiens glandulifera</i> (Royle)	žljezdasti nedarak
<i>Impatiens parviflora</i> (DC.)	sitnocvijetni nedarak
<i>Juncus tenuis</i> (Willd.)	nježni sit
<i>Oenothera biennis</i> (L.)	dvogodišnja pupoljka
<i>Panicum capillare</i> (L.)	vlasasto proso
<i>Panicum dichotomiflorum</i> (Michx.)	
<i>Phytolacca armeniaca</i> (L.)	američki kermes
<i>Reynoutria japonica</i> (Houtt.)	japanski pridvornik
<i>Robinia pseudoacacia</i> (L.)	bagrem
<i>Rudbeckia laciniata</i> (L.)	dronjava pupavica
<i>Solidago canadensis</i> (L.)	gustocvijetna zlatnica
<i>Solidago gigantea</i> (Aiton)	velika zlatnica
<i>Sorghum halepense</i> ((L.) Pers.)	piramidalni sirak
<i>Veronica persica</i> (Poiret)	perzijska čestoslavica
<i>Xanthium strumarium</i> (L.)	obalna dikica

3.10.3 Staništa

Na slici u nastavku (Slika 20) dan je izvod iz karte kopnenih nešumskih staništa RH (2016), dok je na slici u nastavku (Slika 21) dana karta rasprostranjenosti šumskih staništa prema karti staništa RH iz 2004. godine. U tablici u nastavku (Tablica 42) naveden je popis najzastupljenijih stanišnih tipova na području KZŽ.

Slika 20. Karta kopnenih nešumskih staništa KZŽ (2016), 1:350.000

Slika 21. Šumska staništa na području KZŽ prema karti staništa RH (2004), 1:450.000

Tablica 44. Udijeli stanišnih tipova na području KZŽ prema karti kopnenih nešumskih staništa RH (2016)

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
E	Šume	52.198,61	42,46
I21 C232	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košarice Srednje Europe	5.850,34	4,76
I21	Mozaici kultiviranih površina	5.143,99	4,18
J	Izgrađena i industrijska staništa	4.082,63	3,32
C232	Mezofilne livade košarice Srednje Europe	3.205,25	2,61
C232 I21	Mezofilne livade košarice Srednje Europe / Mozaici kultiviranih površina	3.140,19	2,55
E D121	Šume / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	1.545,14	1,26
J I51	Izgrađena i industrijska staništa / Voćnjaci	1.159,08	0,94
C2321 I21	Srednjoeuropske livade rane pahovke / Mozaici kultiviranih površina	1.054,87	0,86
I21 C232 I18	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košarice Srednje Europe / Zapuštene poljoprivredne površine	1.018,56	0,83
I18 D121	Zapuštene poljoprivredne površine / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	940,27	0,76
C2321 I21 I18	Srednjoeuropske livade rane pahovke / Mozaici kultiviranih površina / Zapuštene poljoprivredne površine	827,39	0,67

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
C2321	Srednjoeuropske livade rane pahovke	809,81	0,66
I53	Vinogradi	705,07	0,57
C232 I21 I18	Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Mozaici kultiviranih površina / Zapuštene poljoprivredne površine	701,54	0,57
I21 C232 J	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Izgrađena i industrijska staništa	691,40	0,56
A23	Stalni vodotoci	659,47	0,54
I21 C232 D121	Mozaici kultiviranih površina / Mezofilne livade košanice Srednje Europe / Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva	656,29	0,53
D121 E	Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva / Šume	642,62	0,52
J I51 C2321	Izgrađena i industrijska staništa / Voćnjaci / Srednjoeuropske livade rane pahovke	641,03	0,52

Na prethodnim slikama (Slika 20 i Slika 21) uočljivo je da područja uz Medvednicu, Ivanščicu i Strahinjčicu karakteriziraju šumska staništa dok je središnji dio Županije heterogenijeg karaktera s rasprostranjenim travnjacima koji su prožeti brojnim manjim šumskim i poljoprivrednim kompleksima. Ovakva heterogenost staništa predstavlja pogodna staništa velikom broju divljih vrsta, uključujući znatan broj strogo zaštićenih i ugroženih vrsta. Dominantan stanišni tip na području KZŽ je E Šume, koji se prostire na oko 42% površine KZŽ. Od šumskih staništa rasprostranjeni su E31 Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume, E32 Srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka te obične breze, E45 Mezofilne i neutrofilne čiste bukove šume, E51 Panonske bukovo-jelove šume i E92 Nasadi četinjača.

Šumska vegetacija KZŽ pripada ilirskoj provinciji eurosibirsko-sjevernoameričkog fitogeografskog okružja, koju karakteriziraju tri klimatska vegetacijska područja: panonska varijanta šume bukve i jele (*Abieti-Fagetum illyricum*) u višem gorskom pojasu, panonska varijanta gorske šume bukve (*Fagetum illyricum montanum*) u nižem gorskom pojasu i šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus petraeae-Carpinetum illyricum*) u brdskom i nizinskom pojasu. Šumske zajednice Županije bogate su flornim sastavom, ponajprije zahvaljujući povoljnoj klimi i edafskim uvjetima za uspjevanje šumske vegetacije.

Viši gorski pojas obuhvaća najšumovitije predjele Macelja, Strahinjčice i Ivančice te sjeverne obronke Medvednice. Osim bukovo-jelovih šuma, ovaj pojas karakteriziraju i lokalno uvjetovane šume gorskog javora i običnog jasena te manje površine šuma lipe i tise. U nižem gorskom pojasu prevladavaju čiste, bazofilne i acidofilne bukove šume, gdje se uz bukvu ističe javor mliječ i gorski javor. Brdski pojas obilježavaju hrastove šume od kojih su dominantne fitocenoze hrasta kitnjaka i običnog graba na neutralnim i slabo kiselim tlima. Zajednice hrasta medunca i crnog graba te hrasta kitnjaka i pitomog kestena obrastaju uglavnom strme padine na skeletnim plitkim tlima na matičnoj podlozi dolomita i vapnenca. Značajna je i raširenost običnog bagrema koji raste na gotovo svim tlima (osim mokrim i tresetnim). Vegetacija nizinskog pojasa razvijena je u nizinama rijeka, a režim

voda daje osnovno obilježje šumskoj vegetaciji koja ima isključivo hidrofilno obilježje. Uglavnom obuhvaća zajednice johe i hrasta lužnjaka te manje površine vrbovih i topolovih zajednica uz rijeke i potoke.

Prema reljefnim obilježjima i podneblju, predjeli višeg i nižeg gorskog pojasa nisu povoljni za poljodjelsku obradu i u tim predjelima prevladavaju prostrane šume s mjestimičnim livadama. S druge strane, zahvaljujući iznimno povoljnim uvjetima za život čovjeka i razvoj različitih djelatnosti, šume brdskog i nizinskog pojasa su dosta iskrčene, a njihova staništa iskorištena za izgradnju naselja i različite poljoprivredne kulture (Izvrješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

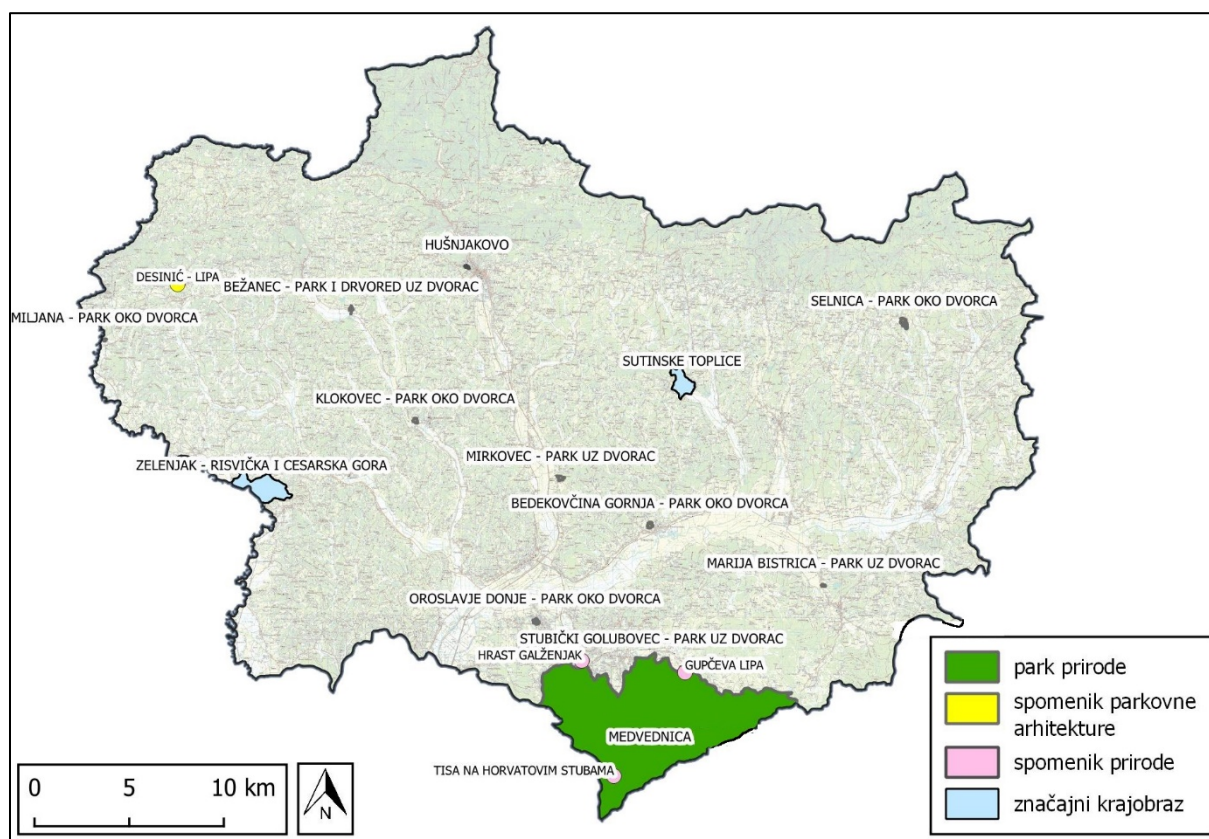
3.10.4 Zaštićena područja

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) predviđa devet kategorija zaštite, od kojih se na području KZŽ nalaze park prirode, spomenik prirode, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture. Ukupan broj zaštićenih područja u Županiji iznosi 17. U tablici u nastavku (Tablica 43) navedena su zaštićena područja, a njihov kartografski prikaz dan je na slici u nastavku (Slika 22). Prema trenutnim podacima, površina zaštićenih područja iznosi 5.935,69 ha, što čini 4,8% površine Županije. KZŽ pripada u skupinu regija u kojima je zaštita prirode i prirodnih vrijednosti te njihovo uključivanje u turističku ponudu važan razvojni potencijal (PR KZŽ).

Tablica 45. Zaštićena područja u KZŽ

redni broj	zaštićeno područje	površina područja (ha)	udio površine zaštićenog područja na području KZŽ (%)	godina proglašenja zaštite
park prirode				
1	Medvednica	17.936	30% (5.465,68 ha)	1981.
spomenik prirode				
2	Hušnjakovo	2,44	100%	1948.
3	Gupčeva lipa	0	100%	1957.
4	Horvatove stube – tisa	0	100%	1964.
5	Hrast Galežnjak	0	100%	1965.
značajni krajobraz				
6	Zelenjak – Risvička i Cesarska gora	287,3	100%	2011.
7	Područje Sutinskih toplica	117,42	100%	1980.
spomenik parkovne arhitekture				
8	Park uz dvorac Hellenbach u Mariji Bistrici	1,91	100%	1950.
9	Park uz dvorac Stubički Golubovec	21,97	100%	1952.
10	Park uz dvorac Mirkovec	5,21	100%	1965.

redni broj	zaštićeno područje	površina područja (ha)	udio površine zaštićenog područja na području KZŽ (%)	godina proglašenja zaštite
11	Park oko dvorca Gornja Bedekovčina	6,51	100%	1965.
12	Park i drvodred uz dvorac Bežanec	3,21	100%	1965.
13	Park oko dvorca Oroslavje Donje	5,43	100%	1965.
14	Park oko dvorca u Selnici	12,08	100%	1969.
15	Park oko dvorca Klokovec	4,78	100%	1970.
16	Park oko dvorca Miljana	1,75	100%	1973.
17	Stoljetna lipa u Desiniću	0	100%	2011.
ukupno na području KZŽ (ha)		5.935,69		

Slika 22. Zaštićena područja u KZŽ (ENVI portal okoliša), 1:400.000

Prvim zaštićenim područjem na području Županije u kategoriji spomenik prirode proglašeno je Hušnjakovo 1948. godine, dok je posljednja zaštićena 2011. godine stoljetna lipa u Desiniću u kategoriji spomenik parkovne arhitekture. Hušnjakovo u Krapini uvršteno je u znanstvene lokalitete svijeta kao bogato fosilno nalazište na kojemu je prikupljena najbrojnija i najbogatija zbirka neandertalskoga čovjeka.

U kategoriji park prirode zaštićena je Medvednica, koja u dijelu od 31% ukupne površine pripada KZŽ. Ta površina iznosi 5.465,68 ha, što je 92% ukupne površine zaštićenih dijelova prirode u KZŽ, koja iznosi 5.935,69 ha. Unutar granica Parka nalazi se posebni rezervat šumske vegetacije Markovčak - Bistra koji se nalazi glavninom svoje površine na području Zagrebačke županije, dok je samo jednim dijelom na području Stubičkih toplica i njime u cjelini upravlja JU Zeleni prsten Zagrebačke županije.

U kategoriji spomenik prirode zaštićena su četiri objekta male površine od kojih je jedan paleontološki, a ostala tri predstavljaju rijetke primjerke drveća. Hrast Galženjak, prema narodnoj je predaji star više od 400 godina. Tisa pri vrhu Horvatovih stuba na Medvednici spada među najstarije primjerke te vrste u Hrvatskoj, a u Hrvatskom šumarskom institutu Jastrebarsko vegetativnim putem uzgojene su sadnice Gupčeve lipe. Spomenicima prirode Gupčeva lipa i Tisa kod Horvatovih stuba kao i područjem spomenika parkovne arhitekture Park oko dvorca Golubovec, JU KZŽ upravlja zajedno s JU Medvednica putem sporazuma.

U ukupnoj površini zaštićenih područja, područja Sutinskih toplica i Zelenjak – Risvička i Cesarska gora zajedno zauzimaju 6,8 %. Područje Sutinskih toplica spominje se već 1258. godine pod imenom Sutinsko, kao područje na kojemu se nalazio dvorac s okolnim posjedima koji je nadzirao i carinio prolaz robe kroz uski klanac na putu iz austrijskih zemalja preko Krapine i Očure. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora obuhvaća područja Cesarske i Risvičke gore te rijeku Sutlu, koja je dio ekološke mreže Natura 2000, kao rijeka važna za očuvanje ugroženih vrsta riba i školjaka. Značajni krajobraz Zelenjak – Risvička i Cesarska gora odlikuje se velikom biološkom raznolikošću. Osim prirodnih vrijednosti na ovome su zaštićenom području veoma važne kulturne znamenitosti (Spomenik hrvatskoj himni Lijepa naša, utvrda Cesargrad, barokno-klasicistička kapela Majke Božje Snježne). Kategorija spomenik parkovne arhitekture uključuje 10 objekata ukupne površine 62,85 ha, što je 1% ukupne površine zaštićenih područja KZŽ (PR KZŽ).

3.10.5 Postojeći okolišni problemi

Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu izloženost negativnim utjecajima. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji nepovoljno utječu na bioraznolikost općenito pa tako i u KZŽ.

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa gotovo 6.000 ha u Županiji čine zapuštene poljoprivredne površine koje predstavljaju područja pogodna za razvoj vegetacijske sukcesije i za rast invazivnih vrsta. Napuštanje tradicijske ekstenzivne poljoprivrede (košnja za sjeno, ispaša stoke, ...) uzrokuju propadanje prirodnih travnjaka koji zarastaju

te se time smanjuje bioraznolikost tih područja. Osim napuštanja ekstenzivne poljoprivrede i sukcesije prirodnih staništa, glavni uzroci ugroženosti područja važnih za floru u Županiji su sječa, intenzifikacija poljoprivrede, vodopravni zahvati, urbanizacija i turizam, dok za područje Strahinjčice nisu identificirani uzroci ugroženosti. No, prema utvrđenim pritiscima na ekološku mrežu, bioraznolikost u Županiji ugrožavaju još i regulacije vodotoka te uznemiravanje divljih vrsta, a potonji se odnose ponajviše na bioraznolikost Strahinjčice i Medvednice.

Kao glavnu opasnost za ugroženu i strogo zaštićenu floru i faunu Županije JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode KZŽ navodi kamenolome koji ili nisu adekvatno sanirani nakon završetka eksploatacijskih aktivnosti ili načinom rada ugrožavaju ekološku stabilnost područja. Također ističe se i problem postojećih deponija komunalnog otpada i potreba za sanacijom divljih odlagališta koja se uglavnom nalaze u šumama i na zapuštenim poljoprivrednim površinama. Prema anketnom ispitivanju općina, minimalno 14 općina ima problem s divljim odlagalištima otpada, stoga to predstavlja jedan od pritisaka u Županiji.

Nužno je kao pritisak na bioraznolikost istaknuti i nedovoljnu pokrivenost općina sustavom odvodnje otpadnih voda. Nepročišćene otpadne vode mogu značajno ugroziti ekološku stabilnost vodenih sustava i uzrokovati velike promjene u bioraznolikosti područja. Problem otpadnih voda istaknule i brojne općine putem anketa (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.10.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu sukcesije travnjaka uzrokovane napuštanjem ekstenzivne poljoprivrede i stočarstva, zatim širenja invazivnih vrsta, gubitka vrijednih prirodnih staništa zahvatima urbanog razvoja, onečišćenja vodenih ekosustava neadekvatnim sustavima pročišćavanja otpadnih voda te nesaniranja eksploatacijskih polja i divljih odlagališta otpada.

3.11 Krajobrazna obilježja

Krajobrazi KZŽ nastali su stoljetnim aktivnostima stanovnika koje su mu dale prepoznatljiv, vrijedan i specifičan karakter kulturnog krajobraza Hrvatskog zagorja. Brojni krajobrazni tipovi, podtipovi i uzorci čine i predstavljaju krajobraznu raznolikost KZŽ, koju treba prepoznati, identificirati, analizirati i valorizirati kako bi se brojni vrijedni kulturni krajobrazi zaštitili, a oni manje vrijedni unaprijedili u procesima daljnjeg razvoja Županije (PR KZŽ).

Prema Krajobraznoj regionalizaciji Hrvatske u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske (Bralić, 1995), KZŽ nalazi se na području krajobrazne regije Sjeverozapadne Hrvatske i predstavlja prostor koji se ističe raznolikošću i bogatstvom svojih prirodnih, ruralnih i antropogenih krajobraza. Područje Sjeverozapadne Hrvatske definirano je sljedećim karakteristikama:

- Osnovna fizionomija – krajobrazno raznolik prostor, s dominacijom brežuljaka („prigorja“ i „zagorja“) koji okružuju šumovita peripanonska brda (Ivančica, Medvednica i dr.).
- Naglasci, vrijednosti, identitet – slikovit „rebrast“ reljef, uglavnom kultiviran; na toplijim ekspozicijama vinogradi vrlo često obilježavaju krajobraz; šumoviti brdski masivi naglašeno kontrastiraju obrađenim brežuljcima.
- Ugroženost i degradacije – neprikladna gradnja stambenih objekata (lokacijom i arhitekturom); manjak proplanaka na planinama; geometrijska regulacija potoka.

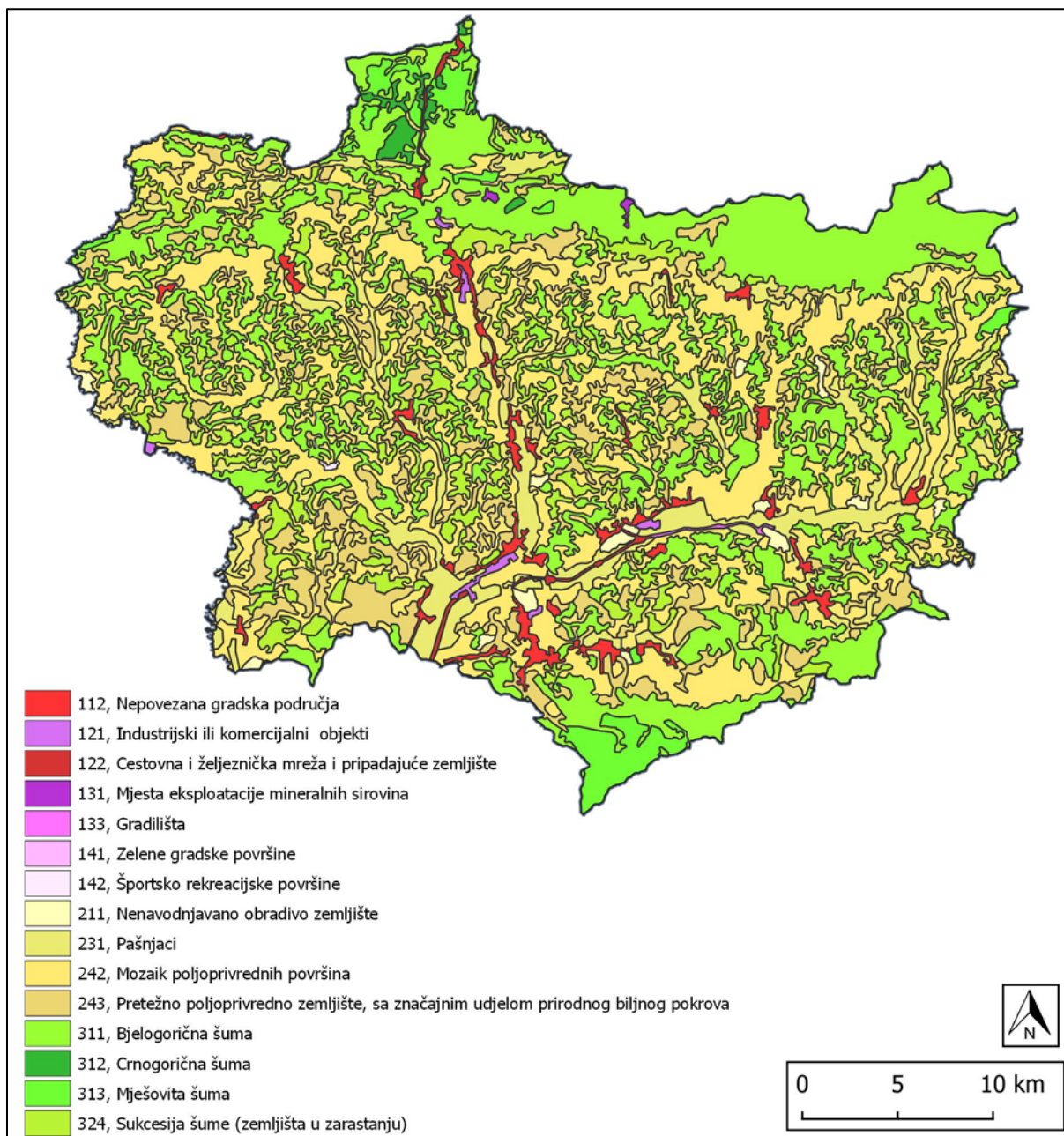
Reljefna obilježja prostora Županije očituju se kroz tri osnovne vrste reljefa: najniži dio predstavljaju naplavne ravni, zatim brežuljkasti krajevi (pobrđa) i gorski masivi kao elementi alpske građe. Gorski masivi Maceljsko gorje (718 m), Ivanščica (1.061 m), Strahinjčica (847 m) i Medvednica (1.032 m) čine znatne površine KZŽ, a značajni su zbog šumskih površina i izvora pitke vode.

Rijeka Krapina, ukupne duljine približno 68 km, izvire na obroncima Ivančice kod Podruta te dalje uz naselja Konjščinu, Zlatar Bisticu i Bedekovčinu teče prema Zaboku, u čijoj blizini prima svoje najveće pritoke Horvatsku, Krapinicu i Topličinu. Nizvodno od Zaboka Krapina teče kroz široku dolinu prema Zaprešiću kod kojeg se ulijeva u rijeku Savu. Rijeka Sutla granična je rijeka s Republikom Slovenijom duljine 91 km, koja protječe kroz naselja Klanjec, Kumrovec i Tuhelj u zapadnom dijelu KZŽ.

Zbog znatnog antropogenog utjecaja u površinskom pokrovu prevladavaju poljoprivredne površine, koje se javljaju u obliku usitnjenih i rascjepkanih površina oranica, vrtova, livada i pašnjaka te vinograda i voćnjaka. Šume i šumska zemljišta čine oko 1/3 površine. To su, osim u rubnim dijelovima Županije, pretežno šume manjih površina, potisnute krčenjem i prenamjenom u poljoprivredna zemljišta.

Na području KZŽ prepoznate su krajobrazne cjeline specifičnih karakteristika, unutar kojih se nalaze mnogi krajobrazni uzorci i elementi. Tipologiju krajobraza ovog područja možemo podijeliti na četiri osnovne krajobrazne cjeline: gorski krajobrazi Ivančice, Macelja i Medvednice; urbani krajobraz šireg centra gradova Donje Stubice, Klanjca, Krapine, Oroslavlja, Pregrade, Zaboka i Zlatara; aluvijalnu ravan rijeka Krapine, Sutle, Bednje i njihovih pritoka te brežuljkastoruralni krajobraz mozaičnih površina s individualnom izgradnjom (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Na slici i u tablici u nastavku (Slika 23, Tablica 44) dan je izvod iz karte površinskog pokrova zemljišta RH (Corine Land Cover). Prema navedenim podacima, u površinskom pokrovu Županije prevladavaju mozaici poljoprivrednih površina (32,38 %) te bjelogorične šume (30,48 %).

Slika 23. Izvod iz CORINE – Pokrov zemljišta OBŽ (ENVI portal okoliša), 1:350.000

Tablica 46. Udio pojedine kategorije pokrova zemljišta u KZŽ (ENVI portal okoliša)

kod	opis	površina (ha)	udio (%)
242	Mozaik poljoprivrednih površina	39.811,35	32,38
311	Bjelogorična šuma	37.471,81	30,48
243	Pretežno poljodjelska zemljišta s većim područjima prirodne vegetacije	15.058,94	12,25
231	Pašnjaci	12.558,45	10,22

kod	opis	površina (ha)	udio (%)
324	Prijelazno područje šume – zarastanje, grmičasta šuma	9.721,52	7,91
313	Mješovita šuma	3.032,42	2,47
112	Nepovezana gradska područja	2.671,33	2,17
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	977,85	0,80
312	Crnogorična šuma	643,34	0,52
122	Cestovna i željeznička mreža i pripadajuće zemljište	403,97	0,33
121	Industrijske ili komercijalne jedinice	351,68	0,29
133	Gradilišta	99,23	0,08
131	Mjesta eksploatacije mineralnih sirovina	86,11	0,07
142	Športsko rekreacijske površine	99,23	0,03
321	Prirodni travnjaci	19,69	0,02
ukupno		122.939,21	100

3.11.1 Postojeći okolišni problemi

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ (PR KZŽ).

3.11.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu degradacije vrijednih prirodnih i kulturnih krajobraza kroz napuštanje ruralnih područja i tradicionalne poljoprivrede te širenja izgrađenih područja.

3.12 Kulturno-povijesna baština

KZŽ obiluje raznovrsnom i vrijednom kulturno-povijesnom baštinom (arheološki lokaliteti, burgovi, dvorci, crkve, kurije, običaji), što i danas obogaćuje kulturnu djelatnost KZŽ kroz razne manifestacije, ustanove, institucije i susrete (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

Sukladno registru kulturnih dobara Republike Hrvatske (<https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>) u KZŽ je zaštićeno ili je preventivno zaštićeno ukupno

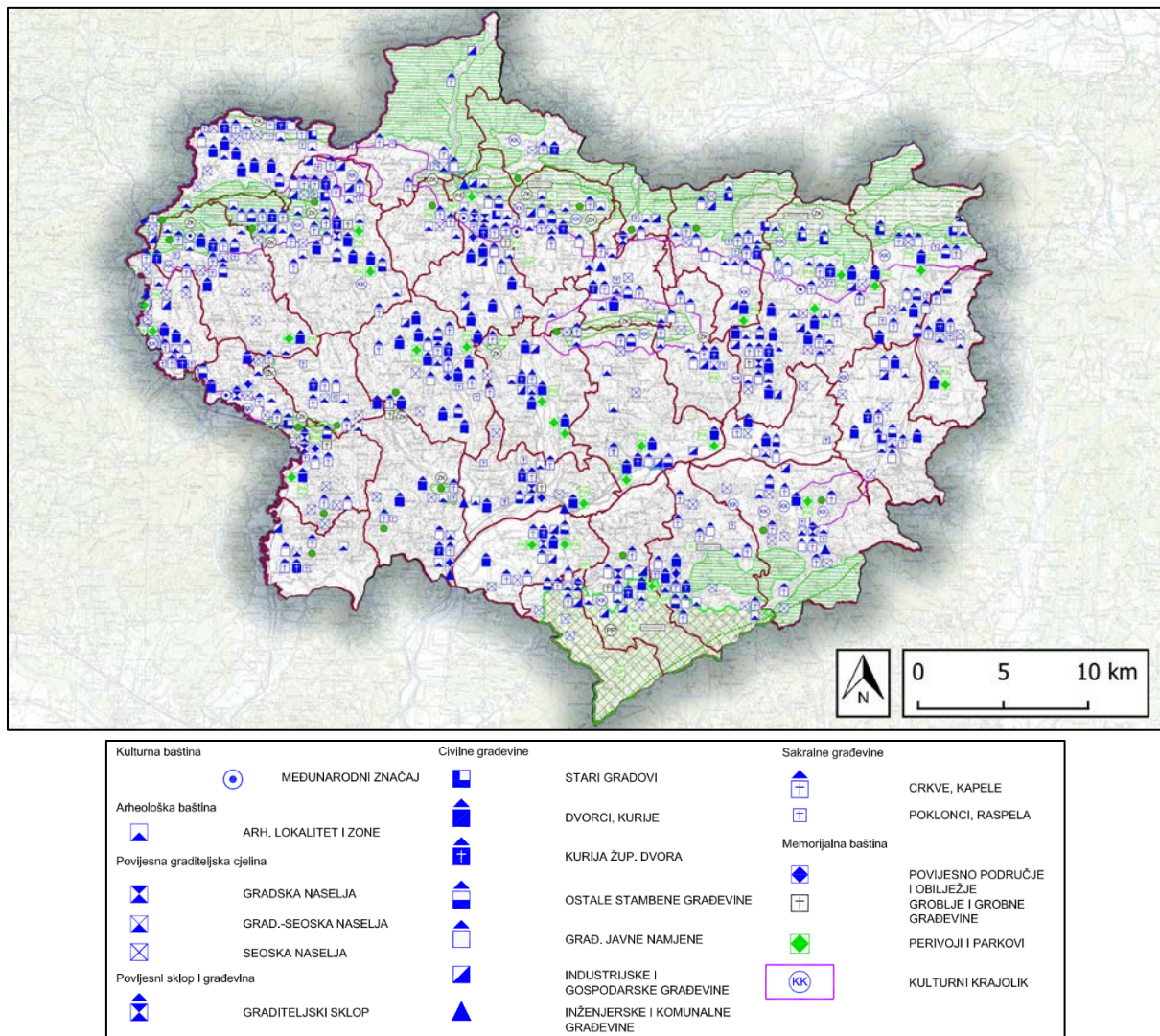

215 materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara (stanje lipanj 2021.). Detaljna analiza sukladno kategorizaciji prikazana je u tablici u nastavku (Tablica 45).

Tablica 47. Kategorizacija zaštićene kulturne baštine KZŽ

vrsta zaštite	broj
nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	165
nepokretno kulturno dobro – kulturno-povijesna cjelina	12
nematerijalno kulturno dobro	14
arheologija	8
preventivno zaštićeno kulturno dobro: nepokrenuto kulturno dobro - pojedinačno	16

Prostorni smještaj kulturnih dobara prikazan je na slici u nastavku (Slika 24).

Slika 24. Prirodna i kulturna baština (PP KZŽ, Sl. glasnik KZŽ 8/15)

Od 12 dobara iz Republike Hrvatske uvrštenih u UNESCO Reprerativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, upisani su umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog Zagorja te medičarski obrt na području sjeverne Hrvatske (PR KZŽ).

Na području KZŽ ukupno je 93 zaštićenih sakralnih građevina i sakralnih kompleksa (Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske). Županija je također bogata dvorcima i kurijama. Neki od njih danas služe kako domovi za zbrinjavanje osoba s invaliditetom i posebnim potrebama, socijalno osjetljivih članova društva, neki su u privatnom vlasništvu i djelomično se koriste za turističke svrhe, dok su neki dijelom pretvoreni u stambene prostore. Dvorci nisu u potpunosti obnovljeni te su potrebni dodatni zahvati da bi se u potpunosti uredili i očuvali (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

Bogato kulturno naslijeđe vidljivo je i u zagorskim nošnjama, plesovima te običajima. Zagorske narodne nošnje karakteristične su po svojoj jednostavnosti i prevladavajućoj bijeloj boji. Zagorska narodna glazba pripada alpskom etnološkom aurealu. Tipične izvorne glazbene sastave, koji su se još nazivali *guci*, čine tri violine, kontrabas i tamburaški sastavi, a u područjima u blizini Slovenije pojavljuju se puhački instrumenti klarinet i truba. Tipični zagorski ples je *pulka* koja je u Zagorju doživjela procvat od svog nastanka te veliki broj originalnih inačica. Uz polku tu su još *drmež*, plesovi tipa zibenšrita – sedmokraka i *oberštajer* (Master plan razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.).

U nastavku su navedeni najvažnijim dijelovima kulturne baštine s turističko-atraksijske perspektive, prema Master planu razvoja turizma KZŽ od 2016. do 2025.

Muzej krapinskih neandertalaca, Krapina

Nalazište krapinskih neandertalaca „Hušnjakovo“ zaštićeno je kao prvi paleontološki spomenik prirode u Hrvatskoj, a pripada među najznačajnije paleoantropološke lokalitete svijeta. Iznimnim bogatstvom nalaza i otkrićem najvećeg staništa neandertalskoga čovjeka, zahvaljujući geologu i paleontologu Dragutinu Gorjanoviću Krambergeru, do danas je ostalo nenadmašno vrelo suvremenih znanstvenih informacija. Starost ovog bogatog paleontološkog lokaliteta odgovara vremenu od prije 125.000 godina. Novi Muzej krapinskih neandertalaca otvoren je u veljači 2010. te je jedan najsuvremenijih muzeja na svijetu (<http://www.mhz.hr/>).

Dvor Veliki Tabor, Desinić

Dvor Veliki Tabor nalazi se nedaleko Desinića. Ime mu potječe od naziva tabor kojim se označavao ratni logor, odnosno utvrđenja koja su podizana radi obrane od Turaka. Veliki Tabor jedan je od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova kontinentalne Hrvatske. Gradila ga je plemićka obitelj Rattkay tijekom 16. stoljeća, a ostao je u njihovom posjedu sve do 1793. Početkom 90-ih godina 20. stoljeća, uredbom Vlade Republike Hrvatske, predan je na korištenje Muzejima Hrvatskog zagorja (<http://www.mhz.hr/>).

Muzej seljačkih buna, Gornja Stubica

Muzej je osnovan u povodu obilježavanja 400. godišnjice velike Seljačke bune iz 1573. godine. Smješten je u baroknom dvorcu obitelji Oršić iz 18. stoljeća izgrađenom 1756. godine na mjestu srednjovjekovne utvrde čiji se ostaci i danas nalaze u unutrašnjem dvorištu. Prvi postav je otvoren 1973. kada je i otkriven Spomenik Matiji Gupcu i Seljačkoj buni, rad kipara Antuna Augustinčića. U dvorcu je sačuvana barokna kapela s originalnim iluzionističkim freskama koje se pripisuju poznatome majstoru Antonu Lerhingeru. U kapeli je postavljena stalna izložba Sakralna umjetnost Hrvatskog zagorja. Stalni postav Muzeja, otvoren 2002., nudi cjeloviti pregled feudalnog Zagorja jer su povijest, kultura i svakodnevica tog doba obrađeni kroz nekoliko tema (<http://www.mhz.hr/>).

Sarkofazi obitelji Erdödy i Franjevački samostan u Klanjcu

Velebno zdanje Franjevačkog samostana s crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije dali su podići 1630. godine Sigismund i Nikola Erdödy. Klanječka crkva jedan je od prvih ranobaroknih sakralnih spomenika u Hrvatskoj, a ujedno je i mauzolej obitelji Erdödy (<http://www.klanjec.hr/>).

Galerija Antuna Augustinčića i Studio Galerije Antuna Augustinčića u Klanjcu

Galerija je osnovana 1970. kad je Antun Augustinčić (1900. – 1979.), zagrebački i pariški đak, jedan od naših najznačajnijih kipara i nezaobilaznih predstavnika hrvatske moderne umjetnosti, darovao rodnom Klanjcu vlastiti skulptorski opus nastao tijekom 50 godina stvaranja, od dvadesetih do sedamdesetih godina, koji mu je priskrbio ugled u domovini i inozemstvu. Zgrada Galerije autora arhitekta A. Lozice otvorena je za javnost 1976. godine izložbom reprezentativnih radova koje je odabrao sam autor i donator. Iste je godine osnovana kao muzej. Sadašnja ekspozicija temelji se na stalnom postavu iz 1990., koji je nastao nakon dva pročišćenja prvog, Augustinčićeva postava, a predstavlja opredijeljenost za tematsko-komparativni pristup njegovom djelu. Obuhvaća dvije, međusobno zavisne cjeline: unutarnji postav - tematski podijeljen na intimnu plastiku, portrete i javne spomenike i park skulpturu uokolo Galerije (<http://www.mhz.hr/>).

Centar za prirodu i Zavičajna zbirka u Radoboju

Centar za prirodu u Radoboju, odnosno centar za prirodu „Zagorje“ izgrađen je u sklopu Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP Ministarstva zaštite okoliša i prirode (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), financiranog zajmom Svjetske banke. Ovaj objekt je prvi takve vrste u županiji, te prvenstveno služi za prezentaciju prirodnih vrijednosti i ekološke mreže Natura 2000 na području KZZ s ciljem podizanje razine svijesti o važnosti zaštite prirode. Pored navedenog služi i za održavanje raznih edukativnih radionica, izložbi i predavanja u organizaciji Javne ustanove.

Crkva Majke Božje Snježne u Belcu

Crkva sv. Marije Snježne u Belcu jedan je od najljepših sakralnih interijera iz baroknog razdoblja u Hrvatskoj te je zaštitnica Krapinsko-zagorske županije.

Muzej „Staro selo“ Kumrovec

Etno – selo Kumrovec najveći je tradicijski uređeni prostor u Hrvatskoj koji posjetiteljima dočarava autentičan izgled zagorskog sela s početka 20. stoljeća. Ideja da se stara jezgra naselja Kumrovec obuhvati mjerama spomeničke zaštite bila je prisutna još 1947. godine kada je Marijana Gušić etnografski obradila Hrvatsko zagorje te napisala studiju o naselju Kumrovec sa središnjom rodom kućom Josipa Broza. Kulturno-povijesni i likovni dio muzejskog postava 1950. godine uredili su akademski slikar Edo Kovačević i prof. Zdenko Vojnović, direktor Muzeja za umjetnost i obrt, dok je kućni ambijent obitelji Broz uredila prof. Gušić. Godine 1953. osnovan je Memorijalni muzej maršala Tita koji je djelovao pod upravom Etnografskog muzeja iz Zagreba. Najveći zahvati na uređenju i rekonstrukciji „Starog sela“ izvedeni su u razdoblju od 1979.-1985. godine (<http://www.mhz.hr/>).

Dvorac Miljana u Zagorskim Selima

Dvorac Miljana je dvorac koji je tokom tri stoljeća kao svoju rezidenciju gradila plemićka obitelj Ratkaj. U potpunosti je obnovljen te slovi kao jedan od najslikovitijih dvoraca u Hrvatskom Zagorju. U dvorcu se nalaze vrijedne zidne slike astrološkog sadržaja, vrijedna privatna zbirka slika i namještaja.

3.12.1 Postojeći okolišni problemi

Na području KZŽ nalazi se 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedostatku donošenja odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoći kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema oduke o donošenju kulturnog dobra, imaoći nisu upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog svega navedenog otežano je upravljanje ovom vrstom kulturne baštine.

Graditeljska baština, kao dio životne sredine, izložena je trajnom utjecaju i pritiscima, a zbog svog svoje građe (drvena građa, kamen porozne strukture i male čvrstoće) naročito je osjetljiva i sklona propadanju. Osim građevnog materijala fizički utjecaj zabilježen je kroz nebrigu, neodržavanje, zapuštanje, neriješeni vlasničkih odnosa te neodgovarajuće namjene. Prostorni kontekst same baštine narušava neprikladna gradnja u užoj okolici. Najosjetljivija vrste kulturnih dobara su dvorci i kurije koji su u lošem stanju bez namjene te devastirane. Problemi vezani za kulturnu baštinu koje su istaknule pojedine jedinice lokalne samouprave (Budinščina, Kraljevec na Sutli, Krapina, Pregrada) vezane su za

nedostatak financijskih sredstava u pogledu obnove ili sufinanciranje obnove, slaba iskorištenost u svrhu turizma te dugogodišnja zanemarivanja i nerazumijevanje za razvoj društva i prostora (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

3.12.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu propadanja i neiskorištavanja potencijala postojećih objekata kulturne baštine.

3.13 Stanovništvo

3.13.1 Demografija

Prema Popisu stanovništva iz 2011. i ispravicima popisa iz 2013. godine u KZŽ je živjelo 133.064 stanovnika. Uspoređujući to s 2001. godinom (kada je prema popisu u KZŽ bilo 142.432 stanovnika) uočava se kontinuirano negativno kretanje broja stanovnika (smanjenje za 6,6%) koji je prvenstveno uzrokovan negativnim prirodnim prirastom, a manjim dijelom negativnim migracijskim saldonom. Prema posljednjim procjenama za 2019. godinu Županija ima 124.517 stanovnika što je u odnosu na 2001. godinu manje za 12,6%.

Gustoća naseljenosti Županije, koja iznosi 101,32 st/km², je veća od državnog prosjeka koji prema procjeni iz 2019. godine (4.065.253 stanovnika) iznosi 71,83 st/km². Prosječna gustoća naseljenosti na razini EU-28 iznosi 114,7 stanovnika/km² pa gustoća naseljenosti KZŽ iznosi 89% prosjeka EU.

Proces depopulacije KZŽ uzrokovan je višegodišnjim trendom negativnog prirodnog prirasta stanovništva te negativnim migracijskim saldonom (više odseljenih nego doseljenih).

Bitan pokazatelj prirodne dinamike stanovništva je i vitalni indeks. Prema podacima DZS-a za 2019. godinu vitalni indeks za KZŽ se povećao s 58,2 % na 60,0%, što odražava nepovoljno demografsko stanje jer na 60 živorođene djece dolazi 100 umrlih stanovnika.

Struktura stanovništva KZŽ kroz dobno – spolnu piramidu potvrđuje demografsku eroziju. Postepeno se sužava populacija mlađih dobnih skupina što vodi ka dugoročnom smanjivanju rodosti i daljnjem širenju dobno-spolne piramide u dijelu starijih dobnih skupina. Smanjenje udjela mlađe populacije ima nepovoljni gospodarski utjecaj, stopa nataliteta je niska, stanovništvo stari, a radno aktivne populacije je sve manje. Dobno-spolna struktura stanovništva KZŽ slična je strukturi stanovništva na razini Republike Hrvatske. Biodinamičko kretanje populacije KZŽ okarakterizirano je smanjenjem broja živorođene djece te stabiliziranjem broja umrlih osoba. Prema Procjeni stanovništva, 2019. godine u KZŽ, udio stanovništva u dobnoj skupini 0-14 je 13,67%, udio u skupini 15-64 je 66,53%, a udio u skupini 65 i više godina starosti je 19,80%. U usporedbi s državnim prosjekom, u KZŽ nema većeg odstupanja u distribuciji stanovništva po dobnim skupinama.

Prema podacima za 2019. godinu teritorij KZŽ je nejednako naseljen s prostorima koji su vrlo rijetko i prostorima koji su veoma gusto naseljeni. Ispodprosječnu naseljenost od

gradova u KZŽ bilježe Pregrada i Zlatar, dok najveću gustoću naseljenosti bilježe gradsko područje Krapine, Zaboka i Oroslavja. S obzirom da gustoća naseljenosti ovisi o prirodnim uvjetima, prirodnom bogatstvu, kao i stupnju gospodarske razvijenosti, na primjeru gustoće naseljenosti gradova i općina KZŽ, vidljivo je da su najgušće naseljena urbana područja u kojima postoji koncentracija gospodarske aktivnosti te kvalitetnija ponuda usluga u sektoru obrazovanja, zdravstva i dodatnih usluga koje jačaju kvalitetu života (provođenje slobodnog vremena).

S obzirom na unutarnje migracije u KZŽ je u periodu od 2014. godine do 2019. godine negativan migracijski saldo ostvaren 2014., 2016. i 2017. godine, dok je pozitivan migracijski saldo ostvaren u 2015., 2018. i 2019. godini, odnosno više stanovnika je doselilo u KZŽ nego što je iselilo (PR KZŽ).

U tablici u nastavku (Tablica 46) je prikazan migracijski saldo za KZŽ i Republiku Hrvatsku od 2014. do 2019. godine.

Tablica 48. Saldo ukupne migracije, migracije među županijama i migracije s inozemstvom u KZŽ i 20RH (Plan razvoja KZŽ – analiza stanja)

godina	Krapinsko-zagorska županija			Republika Hrvatska		
	saldo ukupne migracije	saldo migracije među županijama	saldo migracije s inozemstvom	doseljeni	odseljeni	saldo migracije s inozemstvom
2014.	-248	-71	-177	91.374	101.594	-10.222
2015.	-271	20	-291	98.633	105.578	-17.945
2016.	-626	-115	-511	88.737	111.188	-22.451
2017.	-434	-33	-401	87.133	118.932	-31.799
2018.	-267	38	-305	97.732	111.218	-13.486
2019.	331	89	222	109.516	111.938	-2.422

Obrazovanje

Prema podacima navedenim u Popisu stanovništva 2011. godine, obrazovnu strukturu stanovništva KZŽ najvećim dijelom čine osobe sa završenom osnovnom školom (44,92%). Značajni udio čine i osobe koje su završile trogodišnju ili četverogodišnju strukovnu školu (39,22%), dok je 3,60% osoba sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe, one koje su stekle akademski ili stručni naziv prvostupnika, magistra i doktora znanosti čine 10,68% stanovništva.

Na području KZŽ prema DZS-u u predškolskoj godini 2019./2020. djelovalo je 23 vrtića i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog obrazovanja. Na području Županije devet ustanova predškolskog odgoja imaju vrtićki program. U 13 jedinica lokalne samouprave ne postoji dječji vrtić. U pedagoškoj godini 2019./2020. u dječjim vrtićima na području županije bilo je upisano u prosjeku 141 dijete po vrtiću. U promatranom razdoblju od šk. godine 2015./2016. do 2018./2019., upis djece u predškolu, tzv. „malu školu“ je

stopostotni te je imao trend rasta broja upisane djece sve do šk. godine 2019./2020. kada je upisan manji broj djece za približno 500 predškolaraca u odnosu na prethodne godine.

Mreža osnovnih škola na području KZŽ obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole. Na području KZŽ osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim poteškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, te Zajezdi, pri Zavodu za rehabilitaciju. Prema podacima upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu u školskoj godini 2020./2021. u osnovne škole je upisano 9.369 učenika. Kretanje broja učenika u osnovnim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji.

U KZŽ djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. Osnivači su KZŽ (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi). Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne, umjetničke (glazbene, likovne) i gospodarske škole. Promatrajući kretanja broja učenika po srednjoškolskim programima vidljivo je da najveći dio učenika upisuje programe četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja te gimnazijske programe. Broj učenika koji upisuju spomenute programe se smanjuje što je u skladu s negativnim demografskim kretanjima, ali je istovremeno primjetan porast interesa učenika za upis programa trogodišnjeg strukovnog obrazovanja, što ujedno karakterizira povezanost s gospodarskim kretanjima i potrebama tržišta rada. U školskoj godini 2020./2021. prosječan broj učenika po srednjoj školi u KZŽ iznosio je 432 učenika.

Ustanove visokog obrazovanja na području KZŽ nalaze se u Krapini, Pregradi i Zaboku. Studiji u Pregradi i Zaboku organizirani su kao dislocirani odjeli visokih učilišta iz drugih županija. U prostoru Srednje škole Pregrada djeluje dislocirani studij Sestrinstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, dok u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Zaboku djeluje dislocirani studij Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Učiteljski studij Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J.J.Strossmayer iz Osijeka te dislocirani studij Primjene informacijske tehnologije u poslovanju Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu. Kao autonomna visokoškolska institucija izdvaja se Veleučilište Hrvatsko Zagorje pri kojem se izvode studijski programi informatike, operativnog menadžmenta i prometne logistike (PR KZŽ).

Nezaposlenost

U promatranom razdoblju od 2015. do 2019. godine, prosječan broj nezaposlenih u KZŽ je u padu. U 2020. godini došlo je od porasta broja nezaposlenih osoba usred pandemije bolesti COVID-19 i donošenja odluke o ograničavanju kretanja te uvođenju epidemioloških mjera.

Prosječan broj nezaposlenih osoba s obzirom na razinu obrazovanja tijekom 2020. godine pokazuje da je najviše nezaposlenih osoba završilo trogodišnju srednju školu ili školu za KV i VKV radnike (34%), slijede osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (28%), te osobe sa završenom osnovnom školom (21%). Iako je prisutan trend smanjenja

prosječnog broja nezaposlenih osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (6,25%) te završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom (6,63%), prema evidenciji u 2020. godini, njihov broj je veći od broja nezaposlenih osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (4,23%).

Prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba KZŽ u promatranom razdoblju od 2015. do 2020. godine zauzima udio od 16% broja ukupno nezaposlenih osoba na području Sjeverne Hrvatske. Tijekom promatranog razdoblja najveći broj nezaposlenih osoba bio je star između 55 i 59 godina. Sljedeća skupina prema dobi obuhvaća mlade nezaposlene osobe od 20 do 24 godine, a zatim i mlade osobe od 25 do 29 navršениh godina života.

Stopa nezaposlenosti 2019. godine u KZŽ iznosila je 6,4%, što je smanjenje stope za 1,7% u odnosu na prosjek prethodne godine. Stopa nezaposlenosti u KZŽ u istom je rangu kao i stopa registrirane nezaposlenosti Zagrebačke (6,3%) i Koprivničko-križevačke (6,8%) županije (PR KZŽ).

3.13.2 Sustav zdravstvene zaštite u KZŽ

Na području Županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Klinika Magdalena, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion. Prema podacima prikupljenim od zdravstvenih ustanova za period od 2016. do 2019. godine uočen je pad broja ambulanti (sa 146 na 144) dok je broj svih ostalih ustanova ostao isti.

Tijekom 2019. godine u KZŽ bilo je sveukupno 12 ustanova koje pružaju usluge zdravstvene njege u kući (od tog 4 privatne). Broj ugovornih ordinacija opće medicine u KZŽ iznosio je 74 (5,85 ordinacija na 10.000 stanovnika), stomatoloških ordinacija 55 (4,35 na svakih 10.000 stanovnika), pedijatrijskih ordinacija 5, a ginekoloških ordinacija 10.

Primjetno je kontinuirano povećanje ukupnog broja zdravstvenih djelatnika, te je u 2019. broj zaposlenih bio za 10,26% veći u odnosu na 2016. godinu. Broj radnika u djelatnosti hitne medicine na 10.000 stanovnika je u KZŽ u 2019. godini iznosio 8,3, dok je prosjek u RH bio 5,7 radnika na 10.000 stanovnika. U odnosu na broj postelja po broju stanovnika (9 postelja na 1.000 stanovnika), KZŽ ima dvostruko više postelja po broju stanovnika u odnosu na Sjevernu Hrvatsku i cijelu RH (5 postelja na 1.000 stanovnika). U odnosu na 2016. godinu broj postelja u KZŽ se povećao s 1.196 na 1.247.

Na razini Županije, kao i Sjeverne Hrvatske pa i cijele Države u periodu od 2016. do 2019. godine došlo je do povećanja broja liječnika u stacionarnim ustanovama, tako ih je u KZŽ u 2019. godini bilo za 21 više nego 2016. godine (PR KZŽ).

3.13.3 Stanje socijalne skrbi na području KZŽ

Usluge socijalne skrbi na području KZŽ pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi. U KZŽ djeluju 4 centra za socijalnu skrb (CZSS): Donja Stubica, Krapina, Zabok i Zlatar Bistrica i tri podružnice: Pregrada, Klanjec i CZSS Krapina - podružnica Obiteljskog centra.

Prema posljednje dostupnim podacima za 2019. godinu na području KZŽ bilo je 660 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 848 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 619, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 2.072. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.253, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 15.

Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, u KZŽ djeluju 2 doma za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem kojima je osnivač Republika Hrvatska, ukupnog kapaciteta 699. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Podružnica Mirkovec Doma za odrasle osobe Zagreb. Na području KZŽ postoji 1 dom za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalazi u općini Budinščina i 1 dom za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju u Općini Bedekovčina. Osnivač je Republika Hrvatska. Na području županije postoje 4 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe.

Na području Županije djeluje i 12 obiteljskih domova koji pružaju usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, ukupnog smještajnog kapaciteta za 174 osobe. U općinama Veliko Trgovišće i Zlatar Bistrica smještena su po dva obiteljska doma dok je u preostalim općinama i gradovima smješten po jedan dom.

Stopa obuhvaćenosti stanovništva s pomoći za uzdržavanje u KZŽ u 2019. godini iznosi 0,6% što je manje u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (1,5%), te je u razdoblju od 2016. do 2019. u kontinuiranom padu.

Prema podacima iz 2019. godine, osobe s invaliditetom čine 14,9% ukupnog stanovništva Županije, od kojih 48% ima navršениh 65 i više godina. Invaliditet je u KZŽ prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9% udjela prisutan je i u dječjoj dobi od 0-19 godina (PR KZŽ).

3.13.4 Organizacije civilnog društva u KZŽ

Što se tiče broja udruga u KZŽ najviše ih je registrirano iz područja sporta, kulture i umjetnosti i gospodarstva dok je najmanji broj njih iz ostalih područja, duhovnosti i hobističkih djelatnosti. U tablici u nastavku (Tablica 47) prikazan je broj udruga i područje njihova djelovanja u KZŽ iz Registra udruga Republike Hrvatske 2021. (pristupljeno: 24.05.2021). Što se tiče aktivnih udruga u svibnju 2021. godine je na području KZŽ bilo 1.188 udruga (PR KZŽ).

Tablica 49. Broj udruga i područja njihova djelovanja u KZŽ

područje djelovanja	broj udruga
branitelji i stradalnici	40
demokratska politička kultura	105
duhovnost	26
gospodarstvo	224
hobistička djelatnost	26
kultura i umjetnost	318
ljudska prava	111
međunarodna suradnja	119
nomenklatura sportova	208
obrazovanje, znanost i istraživanje	127
održivi razvoj	65
ostala područja djelovanja	11
socijalna djelatnost	182
sport	415

3.13.5 Postojeći okolišni problemi

Prema podacima iz 2019. godine može se zaključiti da je prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u KZŽ, te kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43.6 godina (muškarci 41,8, žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe.

Županija bilježi nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti koji se očituju u pasivnošću nezaposlenih starijih osoba iznad 50 godina, osoba s poteškoćama te dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) na tržištu rada. Nezaposlenost je također potaknuta ograničenom mobilnošću radne snage zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnošću dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja. Što se tiče osoba s invaliditetom, nedovoljno je korištenje poticaja za njihovo zapošljavanje zbog administrativnih ograničenja za poslodavce.

U školstvu se uočava neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika i prognozu o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad. Također, neomogućen je jednosmjenski rad u svim osnovnim i srednjim školama u Županiji. Što se tiče programa obrazovanja odraslih, nedovoljna je iskoristivost stručnih i infrastrukturnih kapaciteta srednjih škola.

Daljnji razvoj zdravstvenih usluga djelomično je spriječen zbog nezadovoljavajuće razine visokoobrazovanog kadra u zdravstvu. U zdravstvu se također javlja problem nedostatka palijativne skrbi koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike.

Što se tiče organizacija civilnog društva, najčešći problemi s kojima se organizacije susreću u svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalim materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra koji je zadužen za prijavu i provođenje projekata iz domene djelovanja. Također tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijative za suradnjom između organizacija i jedinica lokalnih i regionalnih samouprava. Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZZ, njihov broj i broj uključenih mladih nije na dovoljnoj razini (PR KZZ).

3.13.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZZ

Bez provedbe PR KZZ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu starenja stanovništva i s time povezanih utjecaja na gospodarstvo, te ostalih prepoznatih problema vezanih uz obrazovanje, sustav zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

3.14 Gospodarstvo

3.14.1 Opća gospodarska kretanja

Bruto domaći proizvod po stanovniku KZZ raste već 7 promatranih godina, ali je i dalje znatno ispod nacionalnog prosjeka. Gledajući iznos BDP-a po stanovniku za 2016. godinu po županijama RH, KZZ se nalazi na 17. mjestu. U odnosu na BDP po stanovniku na razini RH, BDP KZZ je 33% niži.

U KZZ u 2019. godini, poslovalo je 2.344 poduzetnika koji su zapošljavali 21.742 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 5,2%. Poduzetnici KZZ (2.344) čine 1,7% ukupnih poduzetnika u RH, dok zaposleni kod poduzetnika KZZ čine 2,2% zaposlenih kod poduzetnika u RH. Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika još je uvijek manja od prosjeka države.

Od ukupnoga broja poduzetnika KZZ, njih 75% je u 2019. godini poslovalo s dobiti, dok je 25% poduzetnika ostvarilo gubitak u poslovanju. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća zaposlenih kod poduzetnika KZZ u 2019. iznosila je 5.145 kuna, što je nominalno 3,5% više u odnosu na 2018. godinu.

Usporedbom odabranih kriterija poduzetništva, KZZ je među županijama najbolje rangirana prema produktivnosti rada/neto dobiti po zaposlenom te ekonomičnosti poslovanja poduzetnika, gdje se nalazi na 4. mjestu. Prema ostalim pokazateljima nalazi se na sredini ljestvice: neto dobit (10. mjesto), ukupni prihod, broj zaposlenih i ukupan prihod po zaposlenom (11. mjesto) te rang po broju poduzetnika (12. mjesto). KZZ je u odnosu na ostale županije najniže rangirana po broju poduzetnika, iznad Karlovačke i ispod Šibenske-kninske županije.

Nešto je bolja situacija s ulaganjem poduzetništva u dugotrajnu imovinu. Iako je postotak poduzetnika koji su ulagali u dugotrajnu imovinu nizak, istovremeno je najviši na razini

županija Sjeverne Hrvatske. Također broj otvorenih tvrtki u odnosu na broj brisanih tvrtki u razdoblju od 2015. do 2018. godine značajno je veći od prosjeka RH i županija Sjeverne Hrvatske što ukazuje na veću poduzetničku dinamiku.

Županijsko središte KZŽ, Krapina, na 20. je mjestu među županijskim središtima po broju poduzetnika, dok je na razini RH na 56. mjestu. Po broju zaposlenih je na razini RH na 32. mjestu, dok je po ukupnim prihodima na 43. mjestu u državi.

Jedan od osnovnih pokazatelja konkurentnosti poduzetništva određenog područja je broj poduzeća koji ukazuje na postojeći poduzetnički potencijal. Prema broju poduzeća na 1.000 stanovnika i prema broju poduzeća po kilometru kvadratnom površine županije, KZŽ bilježi nižu konkurentnost u oba pokazatelja. Prema broju poduzeća po km², KZŽ je znatno ispod prosjeka Sjeverne Hrvatske i ispod prosjeka RH, dok su prema broju poduzeća na 1.000 stanovnika odstupanja još veća.

Proteklih godina uz manje fluktuacije, prisutan je lagani pozitivan trend kod svih ključnih pokazatelja poslovanja poduzetnika KZŽ: rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih što ukazuje na polagani rast gospodarstva (PR KZŽ).

3.14.2 Tržište rada

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na području KZŽ u 2019. godini bilo je zaposleno približno 43% radno aktivnog stanovništva (36.699 osoba). Postotak zaposlenih kod pravnih osoba iznosio je 81% od ukupno zaposlenih u KZŽ, dok se preostalih 19% odnosi na zaposlene u djelatnostima obrta, slobodnih profesija te osoba koje svoju radnu aktivnost ostvaruju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima.

Najviše zaposlenih na području KZŽ je u prerađivačkoj industriji, a zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te u obrazovanju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2020. godine u većini slučajeva zapošljavane su osobe koje imaju prethodno radno iskustvo (84%), dok je 16%, odnosno 519 osoba zaposleno prvi puta od čega su najzastupljenije mlade osobe od 15 do 19 godina starosti (217), mlade osobe od 20-24 godine (188) i mlade osobe od 25-29 godina (95).

Prema podacima Hrvatskoj zavoda za zapošljavanje broj registriranih nezaposlenih osoba s invaliditetom na području KZŽ u razdoblju od 2015. do 2020. godine opada. Znatno smanjenje broja prijavljenih nezaposlenih osoba s invaliditetom primjetno je od 2017. godine kada je u odnosu na prethodnu godinu na zavodu bilo prijavljeno 22% manje osoba. Tijekom 2020. godine dolazi do povećanja broja nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju za 7,60% u odnosu na 2019. godinu.

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Područni ured Krapina u 2020. godini prosječan broj dugotrajno nezaposlenih osoba (duže od 1 godine) u evidenciji Zavoda iznosio je 910 (34,08%), što je ispod nacionalnog prosjeka koji iznosi 34,51%. U ukupnom broju nezaposlenih osoba, dugotrajno nezaposlenih žena koje su nezaposlene duže od 12

mjeseci je 409 ili 15,32%, a njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih žena iznosi 28,70%. Kod muškaraca, udio dugotrajno nezaposlenih muškaraca u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca iznosi 40,35%, dok je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba KZŽ 18,80% (PR KZŽ).

3.14.3 Poslovno okruženje

Gledano prema veličini poduzeća, u četiri promatrane godine (2016.-2019.) porastao je broj poduzeća svih veličina, osim velikih poduzeća čiji je broj pao sa 5 na 4. Najveći porast broja subjekata ostvaren je kod mikro poduzetnika (51 novi subjekt). Struktura, odnosno udio pojedine veličine poduzeća u ukupnom broju nije se bitno mijenjala.

Prema promatranim rezultatima poslovanja poduzetnika na razini pojedinih općina i gradova KZŽ, prema broju poduzetnika i broju zaposlenih izdvajaju se Krapina i Zabok.

Najznačajniju ulogu u strukturi ostvarenih prihoda u KZŽ u četiri promatrane godine, imali su poduzetnici u djelatnosti C - prerađivačka industrija s postotkom od 44% ukupnih prihoda Županije u 2019. godine. Nakon prerađivačke industrije, sljedeća po važnosti temeljem udjela u prihodima je G - trgovina na veliko i malo s ostvarenih 25% ukupnih prihoda Županije, zatim slijede T – Građevinarstvo i H – prijevoz i skladištenje s 9% i 8% udjela u ukupnim prihodima Županije u 2019. godini.

Analiza brojnosti poduzetnika KZŽ u 2019. godini prema područjima djelatnosti pokazala je kako su najbrojniji poduzetnici u djelatnosti G - Trgovina na veliko i malo (480 poduzetnika), C - Prerađivačka industrija (460 poduzetnika), F - Građevinarstvo (443 poduzetnika) i M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (257 poduzetnika).

Posljednjih godina vanjsko trgovinska bilanca je pozitivna. Pokrivenost uvoza izvozom i dalje se kreće oko 1,7 što dokazuje da je KZŽ izvozno orijentirana.

Inovativnost županije je i dalje niska što se očituje po malom broju prijavljenih i odobrenih partnera te malom broju poduzeća koji posluju u djelatnosti istraživanje i razvoj. Izostaju i ulaganja u istraživanje i razvoj (PR KZŽ).

Poduzetnička potporna infrastruktura

Prema dostavljenim podacima Ministarstva gospodarstva, u Jedinostvenom registru poduzetničke infrastrukture nalazi se 20 poduzetničkih zona, međutim samo 9 ih je službeno verificirano, dok ostalih 11 nije službeno verificirano iz razloga što osnivači nisu dostavili sve relevantne podatke potrebne za verifikaciju (stanje studeni 2019.). Najveći broj tvrtki je u poslovnoj zoni grada Zaboka (njih 90), slijedi PZ „GORNJA STUBICA“ sa 18 aktivnih tvrtki te Sveti Križ Začretje sa 17 tvrtki.

Potporna infrastruktura namijenjena poduzetnicima je zadnjih godina ojačala te uz Zagorsku razvojnu agenciju, potporu poduzetnicima pruža Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije te novo izgrađeni Poslovno-tehnološki inkubator u kojem su smješteni poduzetnici početnici. Međutim, potrebno je ulagati u daljnji razvoj poslovnih zona, kako u

izgradnju infrastrukture novih zona tako i u privlačenje investitora u postojeće zone (PR KZŽ).

3.14.4 Poljoprivreda, šumarstvo, lovstvo

Poljoprivredna proizvodnja u KZŽ ima niz ograničavajućih faktora za tržišno konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju. Bavljenje poljoprivredom uvjetovano je prije svega prirodnim uvjetima i tradicijom. Prirodni uvjeti - brdovit teren, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda, utječu na strukturu poljoprivredne proizvodnje. Stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom na manjim posjedima, a jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava (PG) je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost (PR KZŽ).

Poljoprivreda

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 57,7% ukupne površine Županije. Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta 98,7% se nalazi u privatnom vlasništvu. Na području KZŽ prema Corine Land Cover (CLC) bazi podataka ima 81.866,32 ha poljoprivrednih površina. U 2019. godini vidljivo je lagano povećanje površina pod poljoprivrednim zemljištem upisanih u ARKOD bazu podataka. Poljoprivredne površine upisane u ARKOD obuhvaćaju nešto više od 17% ukupne površine KZŽ. Struktura zemljišta nije se značajnije mijenjala te i dalje najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (55,17%) i livade (32,08%).

Podaci iz Upisnika poljoprivrednika pokazuju kako je na području KZŽ u 2018. godini upisano ukupno 8.672 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je najviše, 8.518, registrirano kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Ostali pravni oblici (obrti, trgovačka društva, zadruge i ostalo) čine manje od 2% ukupnog broja upisanih. Nakon 5 godina kontinuiranog pada ukupnog broja upisanih u Upisnik poljoprivrednika, u 2018. godini ponovo je zabilježen rast. Od 2018. godine nastavlja se povećanje ukupno upisanih poljoprivrednih gospodarstava te je u 2019. godini primjetne povećanje kod pravnih oblika (OPG, Obrt, Trgovačko društvo i Zadruga) u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini upisano je ukupno 8.937 PG-a, fizičkih i pravnih osoba koje se bave poljoprivrednom djelatnošću, a od toga je registrirano 8.629 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Dobna struktura nositelja/odgovorne osobe PG-a proteklih godina nije se mijenjala te i dalje najveći broj nositelja (38%) spada u dobnu skupinu starijih od 65 godina, što je jednako prosjeku na državnoj razini i ukazuje na povećanje staračkih domaćinstava.

Prema podacima iz 2018. godine, najveći broj poljoprivrednih gospodarstava imao je posjede do 3 ha (79%). Slijede gospodarstva s posjedima veličine do 3 do 20 ha - njih 20%. Broj gospodarstava koje obrađuju površinu veću od 20 hektara tj. od 20 do 100 ha je gotovo zanemariv, 55 gospodarstava odnosno 0,6%. Površinu veću 100 hektara obrađuju samo 4 gospodarstva tj. 0,05%. Usporedbom podataka iz prethodnih godina utvrđeno je kako se veličina posjeda i broj gospodarstva koja obrađuju posjede određenih veličina gotovo uopće nisu promijenili. Usporedbom s prosjekom veličine posjeda na razini čitave RH vidljivo je da je u KZŽ značajno veći broj malih posjeda (PR KZŽ).

Voćarstvo i vinogradarstvo

KZŽ se smatra izuzetno vinorodnim područjem s višestoljetnom tradicijom u proizvodnji vina. Prema podjeli vinogradarskih područja, pripada pod regiji Zagorje – Međimurje. U proizvodnji vina prednjače sorte chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Od visokokvalitetnih crnih vina u Zagorju se proizvode pinot crni i cabernet sauvignon te kvalitetna crna vina frankovka, portugizac i zweigelt. Kvaliteta vina posljednjih je desetak godina značajno porasla što je rezultat višegodišnjeg predanog rada zagorskih vinara koji na tržište plasiraju od sortnih vina do kvalitetnih i vrhunskih vina, a predikatna vina i ledene berbe su svjetski poznate.

Statistički podaci ukazuju da je ukupna površina pod vinogradima posljednjih godina u laganom porastu, dok istovremeno broj trsova fluktuirao s tendencijom pada čemu je razlog vjerojatno promjena u načinu uzgoja (uzgojni oblik, razmak između redova i dr.). Prosječna veličina parcele je i dalje vrlo mala te iznosi oko 0,09 ha. Najveći broj gospodarstava koji posjeduju vinograde, njih 51,75%, posjeduje ukupno između 0,1 i 1 hektar vinograda, 47,6% gospodarstava posjeduju manje od 0,1 ha vinograda, 0,6% posjeduje 1-5 hektara, a samo 0,05% gospodarstava posjeduje između 5 i 10 hektara vinograda.

KZŽ je tradicionalno voćarsko proizvodno područje s povoljnim klimatskim uvjetima za intenzivnu proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, lijeske i jagodičastog voća. Podaci Agencije za plaćanja ukazuju na povećanje površina pod nasadima i broja poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarstvom (PR KZŽ).

Stočarska proizvodnja

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u KZŽ čemu prije svega pogoduju prirodni uvjeti s relativno blagom klimom povoljnom za držanje stoke te proizvodnju voluminozne krme. Prema broju grla, a temeljem podataka Jedinog registra domaćih životinja (JRDŽ) Hrvatske Poljoprivredne agencije, najznačajniji dio stočarske proizvodnje je govedarstvo i svinjogojstvo.

Podaci JDRŽ upućuju da se broj goveda u promatranom šestogodišnjem razdoblju od 2013. do 2018. kontinuirano smanjuje, jednako kao i broj gospodarstava koja uzgajaju goveda. U govedarstvu prevladava uzgoj krava i to pretežito mliječnih i kombiniranih pasmina (simentalska, holstein i smeđa). Konjogojstvo bilježi manje fluktuacije u broju grla i broju gospodarstava, bez značajnog trenda pada ili rasta.

U promatranom šestogodišnjem razdoblju najveće fluktuacije bilježi svinjogojstvo koje se očituje u izrazitom povećanju broja gospodarstava i broja životinja u 2015. godini u odnosu na prethodne dvije godine te ponovni veliki pad u 2018. godini. Od pasmina svinja zastupljene su v. jorkšir, landras, pietren i križanci.

Prirodna konfiguracije terena pogodna je za uzgoj ovaca i koza. Ukupni broj ovaca kontinuirano značajno raste. Od pasmina su zastupljene romanovska, istočnofrizijska ovca, solčavsko-jezerska ovca.

Iako je najznačajniji organizator otkupa kozjeg mlijeka – Vindija prestala organizirati otkup kozjeg mlijeka (prema podacima s terena Vindija trenutno vrši otkup samo s jedne farme), podaci o broju koza i dalje pokazuju lagani porast (PR KZŽ).

Peradarska proizvodnja

U peradarskoj proizvodnji sa stajališta prepoznatljivosti na tržištu svakako je najznačajniji uzgoj zagorskog purana. Zagorski puran je zaštićeni autohtoni proizvod te je u kategoriji svježeg mesa prvi koji je u Republici Hrvatskoj dobio Oznaku zemljopisnog podrijetla „Meso zagorskog purana“. Time je kao visoko vrijedan proizvod postao vrlo važna karika u prepoznatljivosti zemlje i regije.

Usprkos tradiciji i značajnom potencijalu dodatno ojačanom zaštitnom oznakom zemljopisne izvornosti, nakon početnog pozitivnog trenda prisutan je dugogodišnji značajni trend opadanja broja umatičenih purana i nešto manje broja uzgajivača, vidljiv iz podataka o uzgojno-seleksijskom odabiru. Međutim, prema podacima, u 2018. godini po prvi puta nakon 6 godina došlo do povećanja u broju purana kao i u broju uzgajivača. Navedeni podaci govore o umatičenim kljunovima, dok je ukupan broj uzgajivača i purana na terenu zasigurno veći (PR KZŽ).

Pčelarstvo

Razvijenost pčelarstva na području KZŽ uvjetovana je dobrim klimatskim uvjetima te medonosnim biljkama u kojima prednjači bagrem (bagremova paša). Na području KZŽ djeluje Savez pčelarskih udruga koji okuplja 9 pčelarskih udruga s područja Županije. Savez trenutno broji 490 članova, od kojih je oko 400 registriranih pčelara, a 305 ih je završilo pčelarsku školu. U Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla upisano je 73 člana. Prema evidenciji Saveza, članovi imaju ukupno 17.300 košnica i godišnje, ukoliko su uvjeti povoljni, proizvedu oko 350 tona meda.

Višegodišnjim praćenjem botaničkog podrijetla i kvalitete bagremovog meda uočena je mogućnost njegove zaštite kao i kreiranja županijske robne marke. S ciljem isticanja i izdvajanja izvrsnosti meda, kao i marketinške promocije KZŽ je 2005. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom u Zagrebu pokrenula projekt „Bagrem med zagorskih brega“. U 2012. godini dobiveno je Rješenje za registraciju žiga „Bagrem med zagorskih brega“ od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Tijekom 2019. godine dobivena je i zaštita oznake izvornosti (PR KZŽ).

Lovstvo

Prema Pravilniku o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači, na području KZŽ lovišta su administrativno podijeljena na državna i zajednička županijska lovišta, a prema tipu lovišta su otvorena i nizinsko-brdska. Otvorena lovišta su ona u kojima je omogućena dnevna i sezonska migracija divljači.

Na području KZŽ, ustanovljeno je jedno državno lovište ukupne površine 2.679 ha te 30 županijskih lovišta na 120.960 ha, s prosječnom površinom lovišta od 4.032 ha. Najmanje lovište zauzima površinu od 1.449 ha, dok se najveće lovište prostire na 6.642 ha. U stvarnosti su lovne površine mnogo manje od ukupnih površina lovišta, primarno zbog velike naseljenosti.

U nastavku su navedene vrste divljači koje obitavaju na području KZŽ:

- krupna lovna divljač: srna obična (*Capreolus capreolus*), svinja divlja (*Sus scrofa*), jelen obični (*Cervus elaphus*) i jelen lopatar (*Dama dama*);
- sitna pernata divljač: fazan-gnjeto (*Phasianus sp.*), patka divlja gluhara (*Anas platyrhynchos*), trčka skvržulja (*Perdix perdix*), prepelica pućpura (*Coturnix coturnix*), šljuka bena (*Scholopax rusticola*), golub divlji grivnjaš (*Columba palumbus*), vrana siva (*Corvix cornix*), vrana gaćac (*Corvus frugilegus*), čavka zlogodnjača (*Coloeus monedula*), svraka (*Pica pica*) i šojka kreštalica (*Garrulus glandarius*);
- sitna dlakava divljač: zec obični (*Lepus europaeus*), jazavac (*Meles meles*), kuna zlatica (*Martes martes*), kuna bjelica (*Martes foina*), lisica (*Vulpes vulpes*), lasica mala (*Mustela nivalis*), tvor (*Mustela putorius*), čagalj (*Canis aureus*) i mačka divlja (*Felis silvestris*).

Lovna djelatnost Županije uglavnom se temelji na gospodarenju srnom običnom, fazanom te zecom običnim, koji su zastupljeni u svim lovištima kao glavne vrste divljači (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Šumarstvo

Šume i šumska zemljišta u RH dobra su od općeg interesa te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uvjetima i na način koji su propisani Zakonom o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20). Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda. Zaštitne šume služe kao zaštita zemljišta od erozije, vodnih tokova, naselja, gospodarskih i drugih objekata. Šume posebne namjene obuhvaćaju zaštićene dijelove prirode, sjemenske sastojine, šume namijenjene znanstvenim istraživanjima i šume za potrebe obrane Republike Hrvatske.

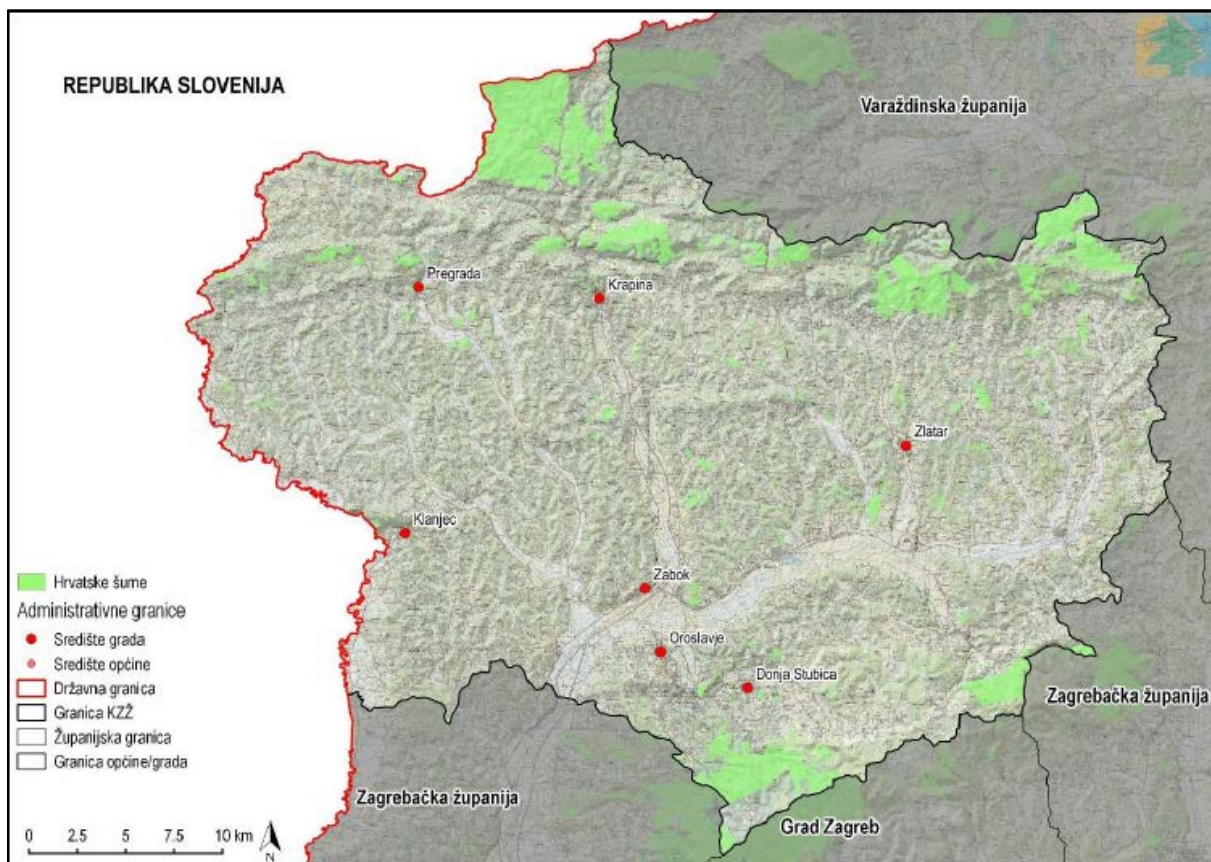
Prema podacima Hrvatskih šuma, šume i šumska zemljišta na području KZŽ nalaze se na 44.080,26 ha ili 35,87% površine Županije, što je u razini prosjeka RH. Od navedenog, privatne šume zauzimaju 34.424,47 ha (78%), dok državne šume zauzimaju 9.655,79 ha (22%) šumske površine, što se u potpunosti razlikuje od situacije na nacionalnoj razini, gdje je omjer 4:1 u korist državnog šumskog zemljišta. Gospodarske šume se nalaze na 40.111,63 ha, šume posebne namjene na 3.330,38 ha te zaštitne šume na 638,25 ha (Tablica 48).

Tablica 50. Šume i šumska zemljišta na području KZŽ

vlasnik	gospodarske šume (ha)	zaštitne šume (ha)	šume posebne namjene (ha)	ukupno (ha)
RH – gospodare HŠ d.o.o.	7.275,80	626,22	1.378,11	9.280,13
RH – gospodare ostali pravni subjekti	0,00	0,00	375,66	375,66
ukupno šume u vlasništvu RH	7.275,80	626,22	1.753,77	9.655,79
šume šumoposjednika	32.835,83	12,03	1.576,61	34.424,47
ukupno				44.080,26

Šumama i šumskim zemljištem u državnom vlasništvu pretežito gospodare Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, putem Uprave šuma Podružnice (skraćeno: UŠP) Zagreb, odnosno triju šumarija (Krapina, Zlatar i Donja Stubica), dok manjim dijelom gospodari Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Na području državnih šuma obraslo šumsko zemljište zauzima 97,89 %, neobraslih površina je 0,51 %, a neplodnih 1,60 %. Prosječna otvorenost gospodarskih jedinica (skraćeno: GJ) iznosi 13,50 km/1.000 ha. Time je, prema Hodiću i Jurišiću (2011), postignuta minimalna otvorenost državnih šuma (na razini Županije) za prigorsko-brdsko reljefno područje (13-15 km/1.000 ha), ali još uvijek je ispod optimalne otvorenosti (20 km/1.000 ha). Međutim, gotovo 50 % državnih GJ nije na razini minimalne otvorenosti. Pod minimalnom otvorenosti smatra se ona otvorenost koja omogućava realizaciju propisanog etata i ostalih propisanih radova, na ekonomski prihvatljiv način, uz korištenje trenutno raspoložive mehanizacije, dok je optimalna otvorenost ona koja bi davala najniže troškove uz primjenu najučinkovitijih i ekološki najprihvatljivijih sredstava rada u pojedinim kategorijama uvjeta rada.

Na slici u nastavku (Slika 25) prikazane su površine šuma i šumskog zemljišta u nadležnosti Hrvatskih šuma (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

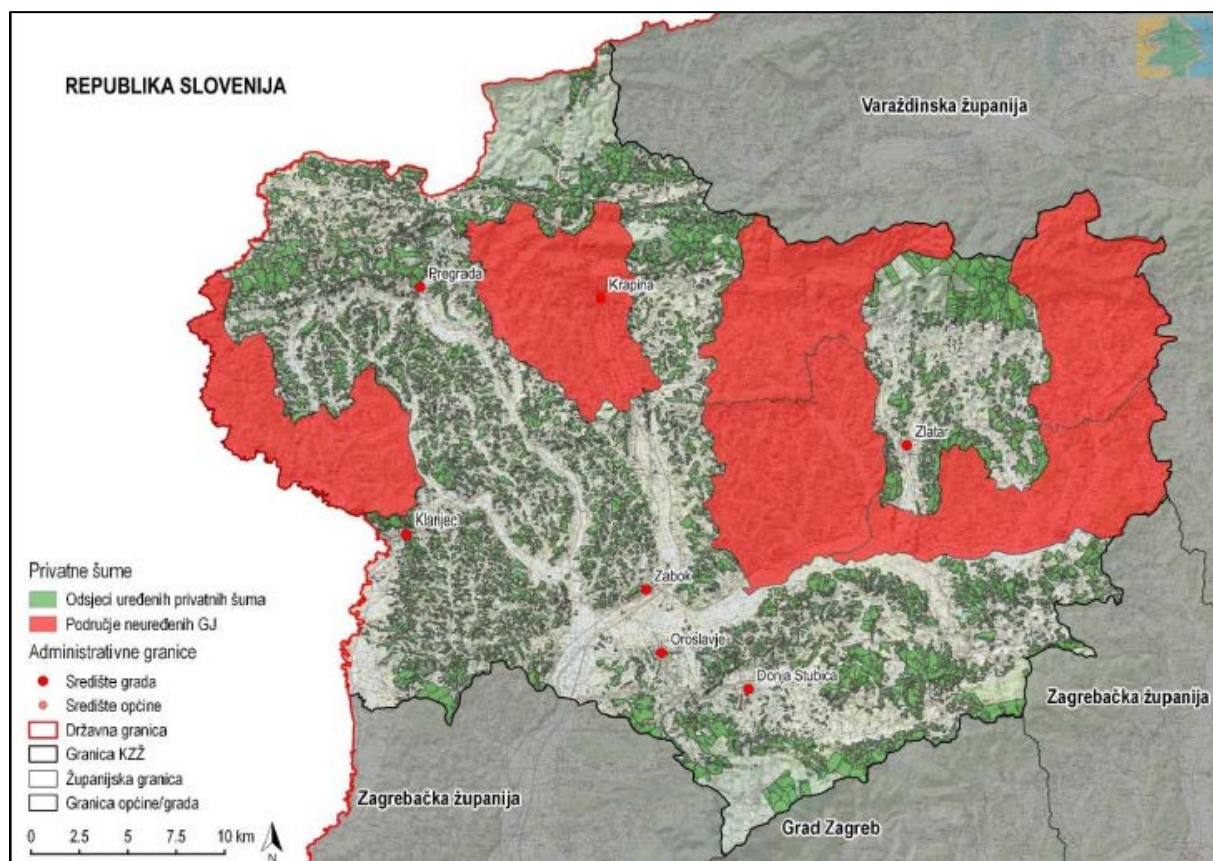
Slika 25. Površina šuma i šumskog zemljišta u nadležnosti Hrvatskih šuma na području KZŽ (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014. do 2017.)

Prema uzgojnom obliku državnih šuma, obrasle površine pretežito čine sastojine visokog uzgojnog oblika (sjemenjače), manje površine obuhvaćaju niski uzgojni oblik te šumske kulture, a neznatna je površina šumskih sastojina obraslih degradacijskim stadijima. Mala zastupljenost niskih šuma i degradacijskih oblika te visoka zastupljenost prirodnih šuma (95,23 %), čini s ovog aspekta vrlo povoljnu strukturu šuma. Ukupna drvena zaliha šuma pod ingerencijom Hrvatskih šuma na području Županije (s I. dobnim razredom) iznosi 2 421.377 m³, s godišnjim tečajnim prirastom od 66.185 m³, odnosno 261,25 m³/ha drvene zalihe te 7,41 m³/ha godišnjeg tečajnog prirasta. Vrijednosti su iznad prosjeka šumskogospodarskog područja koji iznosi 229,14 m³/ha drvene zalihe te 5,55 m³/ha godišnjeg tečajnog prirasta (s I. dobnim razredom) (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Privatnim šumama i šumskim zemljištem gospodare njihovi vlasnici uz savjetodavnu i stručnu pomoć Hrvatske poljoprivredno-šumarske savjetodavne službe (skraćeno: HPŠSS), na zahtjev vlasnika. Gotovo sve površine šumskog zemljišta su obrasle, dok je neznatan udio neobraslog i neplodnog šumskog zemljišta. Prosječna otvorenost je u skladu s minimalnom otvorenosti, međutim jasno je uočljivo kako su neke GJ otvorene daleko iznad prosjeka, čime se značajno podižu vrijednosti, dok su s druge strane pojedine GJ otvorene daleko ispod minimalne otvorenosti, potrebne za realizaciju propisanih radova.

Na slici u nastavku (Slika 26) prikazane su površine šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

Slika 26. Prikaz šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu na području KZŽ (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.)

U uzgojnim oblicima privatnih šuma prevladavaju sjemenjače koje su zastupljenije u odnosu na njihov udio u državnim šumama, a ujedno je i manji udio panjača i šumskih kultura, uz nešto veći udio šikara. Ukupna drvena zaliha uređenih privatnih šuma na području Županije (s I. dobnim razredom) iznosi 6.270.864 m³, s godišnjim tečajnim prirastom od 159.503 m³. Iako su prosječne vrijednosti drvene zalihe i prirasta niže u odnosu na državne šume te iznose 254,72 m³/ha, tj. 6,48 m³/ha, i dalje su iznad nacionalnog prosjeka. Prema ranijim procjenama koje se nisu temeljile na detaljnim i službenim izmjerama privatnih šuma, smatralo se da je stanje drvene zalihe mnogo lošije (oko 110 m³/ha) te da je veći dio šuma degradiran u panjače. Nove izmjere, odnosno izrađeni programi gospodarenja ukazali su na puno bolje stanje u privatnim šumama. Ipak, uvid u stvarno stanje bit će moguć tek nakon izrade svih programa gospodarenja u Županiji (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Temeljne negativne karakteristike šuma u privatnom vlasništvu su rascjepkanost parcela na koje su šume podijeljene, mala površina kojom upravlja pojedini vlasnik, te sub-

optimalno gospodarenje u odnosu na državne šume. Kao razlozi potonjeg spominju se prepreke iznikle iz nedovoljne educiranosti vlasnika šuma te neažuriranih podataka vezanih uz privatna šumska dobra. Ukupno stanje tih šuma ocjenjuje se negativno, što se posljedično nepovoljno odražava na njihovu biološku raznolikost i gospodarsku vrijednost. Korist od šuma je mnogostruka. Najvažnije od njih svakako su bogatstvo drvenom masom, koje omogućuje drvnu industriju, zatim pročišćavanje vode, zaštita zemljišta i prometnica od erozija, bujica i poplava, povoljan utjecaj na vodni režim i podzemne vode, povoljan utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju, zaštita i razvoj čovjekova okoliša, stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere, upijanje ugljikova dioksida i ublažavanje klimatskih promjena, rekreacijska, turistička i zdravstvena dobrobit te utjecaj na faunu i lov (PR KZZ).

Štetni čimbenici u šumama

Hrastova pepelnica javlja se na mladim biljkama pod zastorom u naprodnim sjekovima i kod jakog intenziteta napada značajno utječe na vitalitet biljaka. U starijim sastojinama štetna je kada napadne drugi list koji prolista nakon golobrista defolijatora ili uništenja prvog lista zbog mraza. Topla i vlažna proljeća i ljeta pogoduju razvoju ove bolesti. Njezina pojava zabilježena je samo 2014. godine na relativno maloj površini s niskim intenzitetom napada. Mrazovci je zajednički naziv za leptire iz porodice Geometridae čije gusjenice u proljeće, istovremeno s otvaranjem pupova hrasta i graba, počinju oštećivati lišće. U trogodišnjem razdoblju od 2015.-2017. godine zabilježen je pozitivan trend smanjenja površine pod napadom ovog štetnika. Pojava glodavaca u velikom je porastu te je 2017. godine zabilježen napad na gotovo trećini površine šumarija u Županiji. Dio površina tretiran je zaštitnim sredstvima (rodenticidima) i tek je za vidjeti u budućim razdobljima radi li se o iznimnom slučaju gradacije glodavaca na ovom području ili će ovakvi napadi biti učestaliji i intenzivniji. Jedan od glavnih uzročnika sušenja stabala u smrekovim i jelovim šumama u Županiji, ali i u drugim županijama te europskim zemljama su napadi potkornjaka. Oštećenja nastala napadom potkornjaka u četverogodišnjem razdoblju dosta osciliraju. Tako je samo 2015. godine zabilježeno oštećenje drvene zalihe od strane jelinog potkornjaka, dok je oštećenje nastalo zbog smrekinog potkornjaka u porastu u razdoblju od 2014.-2016. godine, s padom u 2017. godinu u kojoj je drvena zaliha neznatno oštećena. Abiotički čimbenici koji uključuju vjetroloze, vjetroizvale i snjegolome pokazuju pozitivan trend smanjenja oštećenja drvene mase kroz cijelo četverogodišnje razdoblje. Čimbenik pod kategorijom „sušenje šuma“, koji uključuje kompleksno i zajedničko djelovanje štetnih biotičkih i abiotičkih čimbenika pokazuje veća oštećenja tijekom 2014. i 2016. godine te manja oštećenja za 2015. i 2017. godine. Prema prikazanom se može zaključiti kako je zdravstveno stanje šuma trenutno na zadovoljavajućoj razini, ali s obzirom na prepoznat trend porasta globalne temperature, odnosno klimatskih promjena, može se ujedno pretpostaviti da će u budućim razdobljima doći do sve češćih nepovoljnih biotičkih i abiotičkih čimbenika te pojave trenda povećanog oštećenja drvene zalihe.

Županijske šume i šumsko zemljište koje se nalaze pod ingerencijom Hrvatskih šuma razvrstane su u tri stupnja opasnosti od požara. Najzastupljeniji je IV. stupanj opasnosti

od požara (mala opasnost) koji obuhvaća 79,55 % površine šuma i šumskog zemljišta, zatim slijedi III. stupanj (umjerena opasnost) s 20,09 % te II. stupanj (velika opasnost) s 0,36 %, dok I. stupanj opasnosti od požara (vrlo velika opasnost) nije zastupljen na području KZŽ. Šumske površine razvrstane u II. stupanj opasnosti od požara (velika opasnost) nalaze se na području općine Lobor (25,52 ha) te općine Novi Golubovec (8,42 ha). Zbog sastava šuma, konfiguracije terena i ostalih kriterija, ovakva razvrstanost opasnosti od požara slična je i na području šuma privatnih šumoposjednika te one ne bi trebale predstavljati veću opasnost za nastajanje i širenje šumskih požara od državnih šuma. Šumske površine pod ingerencijom Hrvatskih šuma u pravilu se redovito održavaju. Pod tim se podrazumijeva redovito čišćenje i održavanje te po potrebi izgradnja novih protupožarnih putova i prosjeka. Osim toga, Hrvatske šume provode preventivne mjere zaštite od požara u koje su uključene motriteljsko-dojavne službe kao i interventne skupine radnika za izradu protupožarnih prosjeka radi zaustavljanja širenja požara. S druge strane, upitno je stanje šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu, iako i oni imaju obvezu redovitog čišćenja i održavanja protupožarnih putova i prosjeka. S obzirom na sastav površina prekrivenih šumom te poduzimanje preventivnih mjera od strane Hrvatskih šuma može se zaključiti da je opasnost od nastanka požara u šumama umjerena, a mogućnost širenja požara zbog održavanja prosjeka mala (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

3.14.5 Turizam

Prema dokumentu Master-plana razvoja turizma KZŽ za period 2016. do 2025. godine, kao prioritetni turistički proizvodi Zagorja izdvojeni su: zdravlje, SPA i wellness; obiteljski odmor; poslovni turizam i događanja (MICE) te aktivni, sportski i avanturistički turizam. Definirana su i tri sekundarna proizvoda: kulturni turizam, vjerski turizam i agroturizam. U razvoju smještajne ponude, fokus je stavljen na termalne hotele, agroturizam, ruralne kuće za odmor, bed&breakfast kapacitete te kampove i glamping, uz podršku razvoju hotela unutar dvorca i kurija, ali i malih privatnih tematskih hotela (npr. biciklistički ili vinski hoteli).

U periodu od 2010. do 2018. godine KZŽ bilježi kontinuirani porast broj dolazaka i noćenja turista što govori o povećanju prepoznatljivosti KZŽ kao kontinentalne turističke destinacije. U razdoblju od 2010. do 2015. godine porast broja dolazaka i noćenja gostiju je relativno ujednačen na godišnjoj razini, dok je u naknadnih 4 godine (2015.- 2019.) uočljivo izrazito povećanje. Tako je u 2019. godini na području KZŽ zabilježena ukupno 373.149 turističkih noćenja, što predstavlja povećanje od čak 84% u odnosu na 2015. godinu.

Analizirajući strukturu gostiju u ukupnom broju dolazaka i noćenja, posebno je značajan udio stranih gostiju u porastu broja dolazaka i noćenja, dok broj domaćih gostiju također kontinuirano raste, no bitno manjom stopom. Prosječna dužina boravka gostiju u KZŽ u 2019. godini iznosila je 2,21 dana za domaće te 2,02 dana za strane turiste. Gledano prema vrsti smještaja, u 2019. godini gosti su se najduže zadržavali u objektima u domaćinstvu prosječno 2,71 dana, zatim u kampovima 2,33 dana te u objektima na OPG-u 2,17 dana.

S obzirom na vrstu smještaja, gosti daleko najčešće odsjedaju u hotelima. Postotak ostvarenih dolazaka i noćenja u hotelima u 2019. godini iznosi oko 82% u ukupnom broju dolazaka i 80% noćenja u KZŽ. Slijede objekti u domaćinstvu u kojima je ostvareno 9,4% dolazaka i 12% noćenja. Iako broj dolazaka i noćenje u hotelima kontinuirano raste, udio dolazaka i noćenja ostvarenih u hotelskom smještaju pada, što govori o brzom porastu dolazaka i noćenja u drugim vrstama smještaja (PR KZŽ).

Atrakcijska osnova

Zdravlje, SPA i wellness

Termalni izvori na prostoru KZŽ omogućili su razvoj kupališnog i zdravstvenog turizma. Većina dostupnog hotelskog smještaja (više od 75%) vezana je uz termalni turizam. U odnosu na stanje u 2015. godini, atrakcijska osnova kupališnog turizma ostala je nepromijenjena.

Praćenje broja posjetitelja vezano uz posjete pojedinom tipu atrakcija za koje postoje podaci (uz kupališta, riječ je o muzejima i svetištu MBB), pokazuje kako su stope rasta broja posjetitelja najviše upravo u slučaju kupališta. Prema podacima TZ KZŽ, u odnosu na 2013. godinu, broj posjetitelja u 2019. se gotovo udvostručio te je iznosio 778.790.

Za daljnji razvoj turističkog proizvoda zdravlje, SPA i wellness, sukladno preporukama Master-plana turizma KZŽ, potrebna su ulaganja u razvoj Sutinskih i Šemničkih toplica uz prateće smještajne kapacitete kao i razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture i infrastrukture za slobodno vrijeme.

Aktivni odmor

Ponuda aktivnog turizma u KZŽ temelji se na netaknutoj prirodi, brojnim biciklističkim rutama, planinarskim i pješačkim stazama, poučnim stazama, moto stazama i paragliding uzletištima.

U KZŽ, osim 6 državnih i prekograničnih ruta te 22 rute županijskog značaja postoji i znatan broj lokalnih biciklističkih ruta koje su atraktivne i zbog manje duljine uglavnom nisu zahtjevne. U Županiji postoje i predispozicije za razvoj sportskog turizma (igrališta, golf tereni, Bedekovčanska jezera i sportski ribolov).

Kulturni turizam

Resursnu osnovu kulturnog turizma čine muzeji, dvorci, kurije, galerije, brojni spomenici, sakralni objekti, arheološka nalazišta, kao i nematerijalna kulturna baština (jezik i govor, tradicijska umijeća i obrti, folklorno stvaralaštvo i druge tradicionalne pučke vrednote).

Kao podvrsta kulturnog turizma, eno-gastro turizam u KZŽ u Master-planu turizma KZŽ prepoznat je kao dodatna ponuda koja obogaćuje ostale turističke proizvode. Zagorski vinari proizvode visokokvalitetna bijela i crna vina, a proizvode se i nadaleko poznata predikatna i ledena vina. Tradicijska jela zagorski puran i zagorski mlinci nose oznaku

zemljopisnog podrijetla na EU nivou, dok zagorski štrukli/zagorski štrukli nose prijelaznu nacionalnu zaštitu naziva, odnosno, zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla. Bagrem med zagorskih brega dobio je oznaku izvrsnosti na nacionalnoj razini.

Aktiviranjem dvoraca u smještajne objekte podignuta je razina kvalitete smještajne ponude, ali i napravljen iskorak u ponudi kulturnog turizma.

Religijski turizam

Značajan oblik selektivnog turizma u KZŽ predstavlja religijski turizam, gdje tradicija hodočašćenja u nacionalno svetište Mariju Bistricu traje više od tri stoljeća. Prema podacima o broju posjetitelja, vidljivo je kako religijski turizma privlači znatno više posjetitelja od kupališnog ili kulturnog turizma.

Turistička atrakcija sakralnog sadržaja koja privlači pozornost brojnih posjetitelja je i Betlehemska špilja, čiju vrijednu trajnu postavu čine jaslice i Kristov grob, a nalazi se u perivoju župne crkve svete Katarine – Parku Maksimilijana Vrhovca.

Poslovni turizam i događanja (MICE – Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions)

Prilika za razvoj MICE proizvoda u KZŽ je u razvoju ili privlačenju globalno relevantnih događanja u skladu s turističkim pozicioniranjem Zagorja. Resursna osnova koja podržava razvoj ovog proizvoda odnosi se prvenstveno na postojeće hotelske i kongresne kapacitete te teambuilding programe, iako se naglašava potreba za izgradnjom dvorane za kongrese većeg kapaciteta.

Agroturizam

Uz ruralni prostor kao osnovni resurs za razvoj agroturizma, brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva i seljački turizmi, uz vinarije, restorane i kupaonice s tradicionalnom ponudom, čine osnovu za razvoj agroturizma na području KZŽ. U 2018. godini na području KZŽ nalazilo se 15 registriranih agroturizama (Plan razvoja KZŽ).

Turistička infrastruktura

Na području KZŽ postoji raznovrsna ponuda smještajnih kapaciteta koja obuhvaća hotele, privatni smještaj, pansionere, agroturizam/seoska domaćinstva, hostele i kampove. Iz perspektive upravljanja i kvalitete, KZŽ ima povoljnu smještajnu strukturu s obzirom na to da se najveći udio smještaja odnosi na hotele (46,24%). Od ostalih oblika smještaja slijedi privatni smještaj (30,14%), dok su ostali oblici smještaja relativno ujednačeno zastupljeni.

U promatranom razdoblju od 2014. do 2019. godine, najveći porast broja kreveta bilježe kampovi (porast od 263,63% u odnosu na 2014.), zatim hosteli (103,9%) i privatni smještaj (33,51%). Broj stalnih postelja na području Županije kontinuirano raste.

Ponuda hotelskog smještaja u KUŽ obuhvaća ukupno 12 hotela, kategorizacije 3 ili 4 zvjezdice i ukupnog kapaciteta 1.384 postelje.

U KZŽ je prema podacima županijskog Zavoda za prostorno uređenje, za turističke svrhe namijenjeno ukupno 136 lokacija ukupne površine više od 600 ha. Trenutno je izgrađeno nešto više od 80 ha ili oko 14%, što govori o nedovoljnoj izgrađenosti turističke infrastrukture s jedne strane, te o dostatnim površinama planiranim za izgradnju turističko-rekreativnih sadržaja s druge strane.

Infrastrukturu za upravljanje razvojem turizma predstavlja sustav turističkih zajednica koje čine Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije (TZ KZŽ) te 10 turističkih zajednica gradova i općina, odnosno područja u KZŽ (PR KZŽ).

3.14.6 Postojeći okolišni problemi

Poduzetništvo i obrtništvo na području KZŽ suočava se s problemom poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti koja se očituje u broju tvrtki na km² i na 1.000 stanovnika te ukazuju na niži prosjek u odnosu na državu. Također, plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ su manje od prosjeka države, a poduzetništvo KZŽ bilježi i nisku inovativnost u pogledu prijavljenih i odobrenih patenata, te niskog ulaganja u istraživanje i razvoj. Na području KZŽ prisutan je neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje se posluju ili su prazne, dok postoji i velik broj tvrtki koje su prekinule ili obustavile svoje poslovanje uslijed krize. Također na području Županije utvrđeno je 10 deficitarnih zanimanja, dok s druge strane postoji slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za učenje zanata i strukovnih zanimanja.

U sektoru poljoprivrede prisutna je nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača gdje je najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava starije od 65 godina. Takva starija dobna generacija nije značajno pripremljena i spremna na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji. Osim nepovoljne dobne strukture, u Županiji je prisutan i velik udio zapuštenih poljoprivrednih površina koje stoje kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje, dok se sukladno tome uočava i pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva kao što su govedarstvo i svinjogojstvo. U KZŽ su zastupljeni pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, dok nedostaje komercijalna poljoprivredna proizvodnja i finalizacija putem prerade. Nedostatci u sektoru poljoprivrede također su i nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom proizvodnjom, slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema i nedovoljno udruživanje poljoprivrednika kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje.

U turizmu je prisutan nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla, nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača, nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma, nepovezanost sa susjednim županijama u smislu povezivanja turističke ponude, nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih turističkih manifestacija i nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture (PR KZŽ).

3.14.7 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu slabe poduzetničke konkurentnosti i aktivnosti, starenja stanovništva, nedostatka infrastrukture i ulaganja u postojeće objekte.

3.15 Promet i širokopojasna infrastruktura

Cestovni promet

Mrežu cestovnih prometnica na području KZŽ čine razvrstane i nerazvrstane ceste ukupne duljine 4.083,80 km, te je pokrivenost cestovnom mrežom na području Županije zadovoljavajuća. Razvrstane - kategorizirane ceste u KZŽ imaju ukupnu duljinu od 996,80 km. Od toga autocesta Zagreb - Macelj čini 38,41 km, državne ceste 295,90 km, županijske ceste 414,89 km te lokalne ceste 247,35 km. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2018. godinu, prometnice na području KZŽ čine 3,69% ukupne duljine cesta u Republici Hrvatskoj, odnosno 5,88% kontinentalne Hrvatske.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi Županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb-Macelj, koja je dio europskog prometnog koridora Xa, odnosno, unutar mreže europskih cesta autocesta nosi oznaku E59, te je dio Pyhrnske autoceste (Nurnberg-Graz-Maribor-Zagreb). Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. U tom kontekstu važnošću se ističu koridori brzih cesta Popovec – Marija Bistrica – Zabok te Varaždin – Ivanec – Krapina. Brza cesta Popovec – Marija Bistrica – Zabok sa spojem na Breznički Hum sastavni je dio smjera koji spaja zasljemenski prostor sa Zagrebom i zatvara logičan prometni slijed, odnosno tzv. Zagrebački prsten. Trenutno je u promet puštena dionica od Mokrica (Zabok-Oroslavje) do Zlatar Bistrice, a planira se nastavak gradnje prema Mariji Bistrici i Popovcu sa spojem na Breznički Hum. Brzom cestom Varaždin – Ivanec – Krapina sa spojem na autocestu Zagreb – Varaždin – Goričan (granica s Republikom Mađarskom) (A4) prometno će se povezati dva županijska središta te postojeći glavni cestovni pravci Krapinsko-zagorske i Varaždinske županije.

Prema podacima Županijske uprave za ceste za 2019. godinu, na 53,1% ukupne duljine lokalnih cesta kolnik je u lošem stanju, odnosno, mrežaste pukotine zauzimaju više od 50% površine kolnika te su izražene raspukline i denivelacije ili je kolovozni zastor značajno ili potpuno razoren. U slučaju županijskih cesta takvi kolnici čine 38,07% ukupne dužine županijskih cesta.

Na području KZŽ-a nalazi se 3.087 km nerazvrstanih cesta, što čini više od 75% ukupne duljine cesta u Županiji. Nerazvrstane ceste su većim dijelom asfaltirane (62,10%), dok 33,47% ima makadamsku podlogu, a 4,43% zemljanu podlogu.

Po pitanju sigurnosti u prometu, KZŽ ima najbolje rezultate u Hrvatskoj te je ispunila cilj iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu (manje od 5 poginulih na 100 tisuća stanovnika). U 2018. godini registrirano je 15.920 prometnih

prekršaja, a glavni uzroci su nepropisna brzina, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, upotreba mobitela u vožnji te nekorištenje sigurnosnog pojasa (PR KZŽ).

Željeznički promet

U KZŽ željeznički promet ima stogodišnju tradiciju te su prve pruge u promet puštene 1886. godine. Na području Županije ukupno je 102,41 km željezničkih pruga. Riječ je o prugama od značaja za regionalni i lokalni promet, dok županijom ne prolazi pruga značajna za međunarodni promet.

Okolo 55% stanovnika županije živi u širem gravitacijskom području željezničkih pruga i to u 150 naseljenih mjesta (od toga 5 gradova). Ukupan godišnji broj korisnika željezničkog prometa u KZŽ u 2018. godini je 1,34 milijuna putnika, ili prosječno oko 3.670 ljudi dnevno. U posljednjih nekoliko godina broj putnika u KZŽ je u kontinuiranom padu (izuzev vrlo blagog povećanja u 2018. u odnosu na 2017. godinu).

Promet se odvija na 36 službenih mjesta (kolodvori, postaje), a međusobni razmaci kolodvora/postaja prosječno iznose 2,87 km. Mala međusobna udaljenost ukazuje na dobru opsluženost Županije prometom, ali to s druge strane smanjuje njegovu kvalitetu i komercijalnu brzinu. Izgrađenost i kvaliteta prometne infrastrukture u željezničkom prometnom sustavu u KZŽ nisu zadovoljavajući, a tehničko–eksploataorski parametri su najniže vrijednosti. Problem željezničkog prometa je neelektrificiranost te jednokolosiječnost pruga koje uvelike utječu na kvalitetu i brzinu putovanja.

Na području KZŽ najznačajnije željezničko čvorište je Zabok od kojeg se odvajaju priključne pruge Zabok-Đurmanec, koja je povezana s dijelom željezničke mreže Slovenije te pruga lokalnog značaja Zabok-Gornja Stubica. Budući da izravno povezuje značajan dio prostora Županije sa zagrebačkim područjem, Varaždinskom i Međimurskom županijom, najznačajnija željeznička pruga na prostornom obuhvatu KZŽ je željeznička pruga R201 Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec. Pogranična pruga Savski Marof-Kumrovec povezuje glavnu magistralnu prugu Tovarnik-Dobova s krajnjim zapadnim dijelom Hrvatskog zagorja i željezničkom mrežom Slovenije. Na pograničnim prugama Savski Marof-Kumrovec trenutno nema prometnih aktivnosti, dok na dionici pruge Đurmanec-Rogatec postoji prometna aktivnost, a prometna dionica je puštena u promet 14. prosinca 2014 godine. S navedenim je i datumom uspostavljeno i novo stajalište Pristava Krapinska. Unatoč zatvaranju pruge Savski Marof-Kumrovec, promet na navedenoj lokaciji nije ukinut, već je osiguran prijevoz autobusima između Harmice i Kumrovca u kojima vrijedi zajednička pretplatna karta HŽPP-MPZ (PR KZŽ).

Zračni promet

Na području KZŽ registriran je Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. za sportsko turističku djelatnost čiji su osnivači KZŽ i Grad Zabok. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo izdala je rješenje 2013. godine kojim se daje Odobrenje za uporabu aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) operatoru aerodroma KZA d.o.o. Aerodrom se nalazi 3 km zapadno od Grada Zaboka, odnosno, u blizini Grada Zagreba te ima povoljan geoprometni položaj.

Manevarska površina aerodroma Zabok – Gubaševo je travnata, koja se održava košenjem, valjanjem i ravnanjem. Duljina uzletno-sletne staze iznosi 799 m, a širina 30 m. Trenutna kategorija aerodroma Zabok – Gubaševo (LDZK) je 1A koja podrazumijeva duljinu uzletno sletne staze manju od 800 m i raspon krila 15 m. Na aerodrom trenutno mogu slijetati sportsko-turistički avioni koji svojim karakteristikama ne prelaze zahtjeve kategorije aerodroma.

U okviru zrakoplovne i sportsko-turističke djelatnosti razvijaju se i provode različiti sportsko-zrakoplovni programi, natjecanja zrakoplovnih modelara (jedrilica, modeli s elektro-pogonom), međunarodni festival balona na vrući zrak, natjecanje u preciznom slijetanju sportsko-rekreativnim zrakoplovima i sl. Razvijena je i suradnja sa školama u sklopu Zajednice tehničke kulture KZZ. Društvo Krapinsko-zagorskog aerodroma pruža potporu u vidu omogućavanja pristupa svojoj infrastrukturi. Većina letaćkih operacija na aerodromu izvodi se u trenažne svrhe, te su sve operacije svedene na dolazak i odlazak zrakoplova odnosno jednodnevne aktivnosti. Što se tiče ostalih vidova zračnog prometa, rad aeroklubova i pojedinaca odvija se sukladno registriranoj djelatnosti (jedriličari, ultra laki zrakoplovi, avioni, baloni, padobranc, žirokopteri, parajedrilice) koji također provode obuke i seminare (teorija i praksa) (PR KZZ).

Javni prijevoz

Usluge javnog prijevoza na području KZZ ostvaruju se putem autobusnog prijevoza, željezničkog prijevoza te prijevoza autotaksija koji uključuje i kombi vozila. Osnovni problem javnog linijskog prijevoza predstavljaju neusklađenost prijevoznih oblika međusobno i s drugima, stalno ukidanje linija ili izmjena postojećih te najave o daljnjoj racionalizaciji. Dio općina prisiljen je sufinancirati javni prijevoz kako bi zadržali postojeće linije, dok neke općine uopće nemaju javni prijevoz. Zbog svega navedenog, kao i činjenice da posljednjih 15-ak godina kvaliteta i kvantiteta javnog prijevoza opadaju, isti je ispod razine koja bi zadovoljila korisnike prijevoza.

Mikroprijevoz putnika te integrirani prijevoz moguća su rješenja za prepoznatu problematiku. Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18, 98/19, 30/2021) omogućuje se lokalnoj samoupravi da uvede mikroprijevoz koji bi osobito trebao osigurati povezanost u slabije naseljenim ruralnim područjima u kojima nema organiziranog javnog prijevoza putnika (PR KZZ).

Širokopojasna infrastruktura

Razvoj informacijskog društva smatra se ključnim za ostvarivanje potrebnih uvjeta za moderno i konkurentno gospodarstvo. Do 2017. godine udio kućanstava s pristupom internetu u skupini država EU-28 povećao se na 87 %, što je oko 32 % više nego 2007. godine.

Prema podacima HAKOM-a, broj širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži na razini KZZ u četvrtom je tromjesečju 2019. godine bio 1 % veći u odnosu na isto tromjesečje 2018. godine. Broj priključaka na kraju 4. kvartala 2019. godine iznosio je

25.255. Gustoća priključaka na kraju četvrtog kvartala 2019. godine u KZŽ je iznosila 19 % dok je gustoća na razini RH iznosila 27 %.

Trenutna brzina pristupa internetu u KZŽ nije adekvatna. Generalno stanje u KZŽ je da većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup (2-30 Mbit/s). Mali broj priključaka omogućuje brzi pristup (od 30 – 100 Mbit/s), a mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultra brzi pristup) uglavnom ne postoji (PR KZŽ).

3.15.1 Postojeći okolišni problemi

Postojeći problemi vezani uz promet u KZŽ odnose se na loše stanje kolnika, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, KZŽ je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultrabrzi pristup uglavnom ne postoji (PR KZŽ).

3.15.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu lošeg stanja prometne infrastrukture, neadekvatne pokrivenosti županije javnim oblicima prijevoza te nedovoljne kvalitete širokopojasne mreže.

3.16 Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba

U skladu s podacima objavljenima na web stranicama Hrvatskog zdravstveno – statističkog ljetopisa za 2019., u KZŽ djeluju četiri vodovoda koji opskrbljuju 122.696 stanovnika i čine 92.3% priključenosti. Istovremeno, 44 lokalnih vodovoda opskrbljuju 20.581 stanovnika i čini 15.49% priključenosti.

Javna poduzeća koja su registrirana za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe su: Zagorski vodovod d.o.o. Zabok, „Krakom – vodoopskrba i odvodnja“ d.o.o. Krapina, „VIOP Pregrada“ d.o.o. Pregrada i „HUMVIO“ d.o.o. Hum na Sutli.

- Zagorski vodovod d.o.o. upravlja 171 km magistralne vodoopskrbne mreže, s 1.684 km mjesne vodovodne mreže te 335 km priključnih cjevovoda;
- Krakom – vodoopskrba i odvodnja d.o.o. upravlja s 240 km vodoopskrbnih cjevovoda;
- VIOP Pregrada d.o.o. upravlja s 197 km vodoopskrbne mreže;
- HUMVIO upravlja s 166 km vodoopskrbne mreže.

U KZŽ trenutno postoje 44 lokalna vodovoda, što je uz Varaždinsku i Zagrebačku ubraja u županije s najvećim brojem lokalnih vodovoda. Prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno – statističkog ljetopisa za 2019., od 168 uzoraka vode iz lokalnih vodovoda, njih 90 ili 53,6 % bilo je neispravno. Navedeni podaci upućuju na činjenicu da je gotovo polovica vode iz lokalnih vodovoda neispravna. Što se tiče izvorišta na području KZŽ, Zavod za javno zdravstvo provodi monitoring izvorišta vode za piće i neprerađene vode. U 2019. godini od 17 uzoraka njih 5, ili 29,4% bilo je neispravno. Od navedenog, ni jedan uzorak nije bio kemijski neispravan, dok je 5 uzoraka bilo mikrobiološki neispravno.

Prema podacima koje su dostavili HUMVIO d.o.o., VIOP d.o.o., Krakom d.o.o. i Zagorski vodovod d.o.o., ukupna godišnja zahvaćena voda u okviru javnih vodoopskrbnih sustava u 2018. godini iznosila je 8.113.889 m³, a isporučena 4.988.452 m³. Navedeni podaci ukazuju na gubitak od 38,5% zahvaćene vode. U svrhu problematike rješavanja gubitka vode Vodoopskrba i odvodnja Hum na Sutli (HUMVIO) planira dogradnju postojeće stare distributivne mreže na svojem području, dok je Vodoopskrba i odvodnja Pregrada (VIOP) napravila hidraulično-matematički model vodoopskrbnog sustava i elaborat analize stanja gubitka. U 2015. godini u suradnji s Hrvatskim vodama, VIOP je započeo projekt „Sanacije gubitka vodovoda Pregrada“ ugradnjom mjerne opreme i regulatora tlakova na postojeći vodoopskrbni sustav. Projektom se planira riješiti problem visokih tlakova u vodoopskrbnoj mreži (PR KZŽ).

Odvodnja

Na području KZŽ u sustav odvodnje otpadnih voda u 2019. godini bilo je priključeno tek 8.791 kućanstava. Sustav odvodnje tako je obuhvatio svega 27.656 stanovnika, odnosno 22% ukupnog broja stanovnika Županije. Sustav se sastoji od mreže kanala i kolektora i samo dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja. Usporedbom s podacima Zavoda

za prostorno uređenje KZŽ za 2012. godinu, primjetno je kako se duljina mreže odvodnje otpadnih voda povećala s 241,8 km na 293,6 km, što znači da je postojećem sustavu dodano 51,8 km novih kanala za odvodnju otpadnih voda.

Brdovita konfiguracija terena otežava izgradnju sustava i priključivanje manjih naselja i pojedinačnih kuća koje koriste sabirne jame ili uopće nemaju riješenu odvodnju otpadnih voda. Nakon izgradnje cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Županije na mrežu za prikupljanje otpadnih voda u sustav će biti priključeno oko 60% stanovništva Županije.

Aglomeracija Zabok i Zlatar te aglomeracija Krapina bit će najveće investicije u sljedećih nekoliko godina na području KZŽ. Radi se o izgradnji sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Gornjoj Pačetini, uz granicu s Općinom Sveti Križ Začretje za aglomeraciju Krapina, sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Zlatar Bistrici za aglomeraciju Zlatar te sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Oroslavju za aglomeraciju Zabok (PR KZŽ).

3.16.1 Postojeći okolišni problemi

U KZŽ najveći nedostatak u vodoopskrbi predstavljaju gubitci vode, što kao posljedicu ima neekonomično poslovanje vodoopskrbnih poduzeća Županije. Što su gubitci vode u sustavu vodoopskrbe veći, to je i manja realizacija naplate vode, a troškovi održavanja ostaju isti ili se povećavaju (rast cijene električne energije), stoga je od prijekog interesa borba protiv gubitaka vode u vodoopskrbi.

Postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće. Među najznačajnije nedostatke ubraja se neadekvatnost postojeće mreže, koja je izgrađivana povezivanjem niza odvojenih manjih mreža, a otpadne vode se ispuštaju u najbliži vodotok kroz nekoliko parcijalnih ispusta te bez ikakvog pročišćavanja. Nadalje, u naseljima koja se oslanjaju na sabirne jame, dio istih nije potpuno funkcionalan. Razlog tome je njihova premali kapacitet ili neadekvatna izvedba, prilikom koje nije osigurano nepropusno dno pa se sadržaj jame prelijeva u obližnje cestovne jarke ili prijemnike. Prema informacijama i zaključcima relevantnih dionika iz studenog 2019. godine, trenutno stanje po pitanju infrastrukture za pročišćavanje je neprimjereno potrebama Županije (PR KZŽ).

3.16.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova prvenstveno u vidu značajnih gubitaka vode u sustavu vodoopskrbe, neadekvatne kakvoće vode za piće te nedovoljno razvijenog sustava pročišćavanja otpadnih voda.

3.17 Energetika

Infrastruktura za distribuciju plina

Prirodni ili zemni plin je vrlo često korišten energent u kućanstvima, ali i poduzećima. Namijenjen je uporabi za kuhanje, grijanje vode te grijanje. U KZŽ plin se najviše koristi za grijanje zimi, jer je učinkovit i jeftin energent. Cijene plina su promjenjive, ali manje od cijena ostalih energenata. Na području KZŽ prirodni plin je energent s najnižom cijenom.

Na području KZŽ ukupna duljina mreža za opskrbu plinom iznosi 2.151 km. Distribuciju plina obavlja per distributera – Gradska Plinara Krapina, Humplin, Zelenjak – plin, Zagorski metalac i Plin Konjščina. U 2018. godini navedenih pet distributera opskrbljivalo je 33.220 potrošača, od čega 30.611 kućanstava. Prosječna starost plinovoda iznosi 25 godina.

Postoje planovi za proširenje plinske mreže poticanjem provedbe plinifikacije naselja i opskrbu gospodarstva kroz lokalne razvojne programe te izgradnju magistralnih sustava uz objedinjavanje distribucijske mreže. Najniži stupanj plinifikacije od 8% je u općini Hrašćina, dok je najveći stupanj, do 90%, na području Zaboka.

Transportni sustav Republike Hrvatske u KZŽ obuhvaća visokotlačni magistralni plinovod DN 500/50 bara koji dolazi iz smjera Rogaca, plinskog interkonektora sa slovenskim transportnim sustavom prema Zagrebu.

U industrijskoj potrošnji najveći udio od oko 76% u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja prirodnog plina. Gledajući udio pojedinih energenata, prirodni plin, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji energije kućanstava odnosno 45%, 26% i 20% od ukupnog. Strateški je cilj Županije primjenjivati takve energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti (PR KZŽ).

Infrastruktura za proizvodnju i distribuciju električne energije

KZŽ pripada sjevernom dijelu elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske koji se opskrbljuje električnom energijom iz hidroelektrana Dravskog sliva te termoelektrana na području Zagreba i Siska. Jedini proizvodni objekt HEP-a na području KZŽ je KTE Jertovec (kombinirana plinskoparna termoelektrana) ukupne snage 88 MW u dva kombi bloka izgrađena 1956. i 1975. godine. KTE Jertovec se koristi kao rezervna elektrana u EES-u RH raspoložive snage 2x28 MW (plinskoturbinski agregati) i 2x10 MW (parnoturbinski agregati) s mogućnošću ulaska u pogon u vremenu 15 minuta nakon naloga.

Područje KZŽ električnom energijom opskrbljuju tri distributera:

- DP Elektra Zabok,
- DP Elektra Varaždin,
- DP Elektra Zagreb.

Ukupna duljina vodova na distribucijskom području KZŽ površine 1.190 km² iznosi 5.717 km. Najveći dio područja Županije (oko 86%) električnom energijom opskrbljuje distributer Elektra Zabok. Značajan problem je relativno loša kvaliteta u opskrbi električnom

energijom u sjeveroistočnom dijelu Županije u općinama Mihovljan, Novi Golubovec, Lobor, Zlatar i Budinščina radi dugih radialnih vodova 10 kV s nedovoljnim presjecima vodiča. U ostalom dijelu osjeća se nedostatak magistralnih vodova 10 (20) kV s presjekom 95 mm². Na cijelom području Županije postoji značajan broj naselja s nezadovoljavajućim naponskim prilikama u niskonaponskim mrežama, tzv. sive zone. U cilju kvalitetnije opskrbe električnom energijom kontinuiran je postepen prijelaz elektroenergetske mreže na 20 kV napon. Glavne distributivne spojne točke su transformatorska stanica TS 110/35/10 kV u Humu na Sutli, TS 110/35/20/10 kV u Zaboku i TS 110/35 kV u Jertovcu koje su sastavni dijelovi prijenosnog elektroenergetskog sustava RH (PR KZŽ).

Obnovljivi izvori energije

Energija biomase

U skladu s analizom Strategije održivog korištenja energije KZŽ, najvažnija upotreba biomase u energetske svrhe na području Županije odnosi se na ogrjevno drvo za grijanje domaćinstava. Najvažniji izvor biomase u KZŽ je drvna (šumska) biomasa.

U Županiji trenutno postoji nekoliko drvoprerađivačkih tvrtki u sklopu kojih se nalaze kotlovnice na drveni ostatak, te više manjih industrijskih kotlovnica na biomasu. Ukupna snaga svih industrijskih kotlovnica na biomasu u KZŽ je 3 MW (PR KZŽ).

Geotermalna energija

Geotermalna energija je prisutna, na višoj ili nižoj temperaturnoj razini, na gotovo cijelom području KZŽ. Najčešća primjena termalnih voda je za toplice, kako bazenska voda te za grijanje. Ovisno o temperaturnoj razini grijanje je moguće izravno preko izmjenjivača (Specijalna bolnica Stubičke Toplice) ili preko geotermalnih dizalica topline (Specijalna Bolnica Krapinske Toplice). Nakon oduzimanja toplinske energije, nužno je geotermalnu vodu vratiti natrag upojnim bunarom te pri tome paziti da ne dođe do kontaminacije vode (PR KZŽ).

Sunčeva energija

U privatnim kućanstvima KZŽ solarna se energija za sada koristi na dva načina:

- solarna toplinska energija se koristi za pripremu potrošne tople vode,
- u solarnim ćelijama fotonaponski efekt se koristi za generiranje struje iz sunčevih zraka.

KZŽ ima vrlo povoljne insolacijske i klimatske uvjete u odnosu na područje srednje i sjeverne Europe. Na dan 8. 12. 2021. ukupna instalirana snaga svih distribuiranih izvora (95 sunčanih elektrana) na području Elektre Zabok iznosi 10.947 kW (Registar obnovljivih izvora energije). Početkom svibnja 2019. godine na krovu Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana potpisivanjem ugovora između bolnice i tvrtke Solaris Pons d.o.o. najavljena je izgradnja prve sunčane elektrane po modelu ključ u ruke koji podrazumijeva

da je izvođenje radova i isporuka proizvedene električne energije na strani privatnog partnera (Plan razvoja KZŽ).

Planirana postrojenja obnovljivih izvora energije

Prema Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Registar OIEKPP) na području KZŽ planirana su 2 kogeneracijska postrojenja na drvenu masu (Klanjec i Oroslavje) te 11 sunčanih elektrana (1 Oroslavje, 2 Zlatar Bistrica i 8 Konjščina)

3.17.1 Postojeći okolišni problemi

Još uvijek je značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika.

Na području KZŽ planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga i kogeneracijskih postrojenja, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu.

3.17.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak prepoznatih pozitivnih trendova razvoja projekata obnovljivih izvora energije, no povećanje udjela obnovljivih izvora energije neće napredovati zadovoljavajućom brzinom.

3.18 Mineralne sirovine

Prema podacima Rudarsko-geološke studije Krapinsko-zagorske županije (Hrvatski geološki institut, Zagreb 2014.) u KZŽ se nalazi sveukupno 236 ležišta i pojava mineralnih sirovina koja uključuju eksploatacijska polja i istražne prostore mineralnih sirovina. U Županiji su poznate pojave metalnih sirovina, nemetalnih sirovina i energetske sirovine.

Brojne su pojave mineralnih sirovina i to metala, nemetala, kaustobiolita i termalnih i termo-mineralnih voda. Od metalnih mineralnih sirovina zastupljene su: željezna ruda i rijetki minerali Zr, Ru, Se, međutim radi se o pojavama bez ekonomske vrijednosti. Od nemetalnih mineralnih sirovina zastupljeni su: tehničko-građevni kamen, opekarska, bentonitna te keramička i vatrostalna glina, građevni pijesak i šljunak, barit, gips, kuhinjska sol, sirovine za cementnu industriju, arhitektonsko-građevni kamen i karbonatne sirovine za industrijsku preradu. Od energetske mineralnih sirovina unutar granica Županije zabilježene su pojave ugljena i termalnih izvora.

Prema podacima dostupnim podacima 2014. godine je u KZŽ djelovalo 17 rudarskih gospodarskih subjekata i obrta. U tablici u nastavku (Tablica 49) dan je popis

eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevinskog materijala temeljen na Izvješću o obavljenoj reviziji: Gospodarenje mineralnim sirovinama na području KZZ (Varaždin, 2016.).

Tablica 51. Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području KZZ

br.	eksploatacijsko polje	jedinica lokalne samouprave	vrsta mineralne sirovine
1.	Lovno-Lovno 2	Općina Novi Golubovec	tehničko-građevni kamen
2.	Gorjak	Općina Jesenje	
3.	Pregrada II	Grad Pregrada	
4.	Sveti Križ-Rudomar	Općina Tuhelj	
5.	Križ	Općina Tuhelj	
6.	Jelenje vode	Općina Donja Stubica	
7.	Sipina-Hum	Općina Novi Golubovec	
8.	Vojnić breg	Općina Bedekovčina	
9.	Straža-Vinceli	Općina Đurmanec	
10.	Đurđevićev brijeg	Općina Bedekovčina	opekarska glina
11.	Rolnjak	Općina Veliko Trgovišće	građevinski šljunak i pijesak
12.	Pušave	Općina Kraljevec na Sutli	

Budući da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resursi ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Ukupno potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije do kraja 2015. godine, prema podacima prikupljenim od Ureda države uprave (Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi) na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji, iznose 15.562.032 m³, od čega se 17.479.081 m³ odnosi na tehničko-građevni, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. Prema podacima o rezervama mineralnih sirovina i podacima koncesionara do kraja 2015. godine eksploatirano je 2.518.624 m³, te eksploatacijske rezerve iznose 16.043.408 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, od čega se 14.960.457 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 1.082.951 m³ na opekarsku glinu. U 2012. godini ukupno 1,16% ukupnog prihoda gospodarstva otpada na djelatnost rudarstvo i vađenje te u tom sektoru djeluje 8 poduzetnika.

Zbog svoje vatrostalnosti od osobitog značenja su crne i tamne gline kod Bedekovčine te se eksploatacija provodi za potrebe opskrbe industrije u Bedekovčini. Kamenolomi Kunagore (Pregrada), Strahinjčice (Gorjak), Ivančice (Očura), i Cesargradske gore (Sv. Križ) aktivni su i predstavljaju glavna eksploatacijska polja građevnog kamena. Glavnu gorsku masu tvore vapnenci donjeg i gornjeg trijasa (vapnenci i dolomitni vapnenci) (PR KZZ).

Uz nemetalne mineralne sirovine, na području KZŽ postoji više termalnih izvora, a kapaciteti i temperatura većine od njih omogućuje eksploataciju voda u turističko-rekreativne i terapijske svrhe. Termalne vode Hrvatskog Zagorja pripadaju vadoznim termalnim vodama, koje nastaju prodiranjem atmosferskih voda u veće dubine i zagrijane kroz pukotine opet izlaze na površinu. Iz analize geološke karte proizlazi da su eksploatabilni termalni izvori vezani na strukturno-tektonsku građu terena (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.18.1 Postojeći okolišni problemi

Eksploatacija mineralnih sirovina, uz svoje pozitivne učinke na gospodarstvo i ljude, ima negativan utjecaj na okoliš i prirodu. Jedinice lokalne samouprave putem anketa izložile su nekoliko postojećih problema za okoliš, a koji su posljedica eksploatacije mineralnih sirovina. Najčešće izražen problem od strane JLS su buka i prašina koja nastaju prilikom rada eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Emisije prašine u kamenolomima nastaju pri aktivnostima kao što je bušenje minskih bušotina, sekundarno miniranje, utovar i prijevoz, presipavanje itd. Udaljenost do koje se prašina može taložiti ovisi o brzini vjetra i o postojanju prepreka poput vegetacije. Količina čestica pada eksponencijalno s porastom udaljenosti. Izvor buke u eksploatacijskim poljima mogu biti aktivnosti kao što je miniranje stijenske mase za potrebe eksploatacije, drobljenje kamena, transport mineralnih sirovina itd. Dugoročna izloženost povećanoj razini buke može uzrokovati zamaranje slušnog živca te potencijalno trajno dovesti do oštećenja sluha, ali i uzrokovati pojavu raznih bolesti. Uz navedene pritiske, ankete JLS kao pritiske eksploatacije izrazile su i oštećenja kolnika i povećanu gustoću prometa, a koji su posljedica transporta mineralnih sirovina iz eksploatacijskih polja (Izvešće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.18.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak eksploatacije mineralnih sirovina na postojećim eksploatacijskim poljima te posljedični problemi prvenstveno u vidu emisija prašine i buke i opterećenje prometa.

3.19 Gospodarenje otpadom

Analiza temeljena na podacima koje objavljuje Agencija za zaštitu okoliša u godišnjim Izvešćima o komunalnom otpadu ukazuje na činjenicu kako je u periodu od 2011. do 2017. godine došlo do značajnog povećanja obuhvata stanovništva KZŽ organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Na početku promatranog perioda 116.870 ili 88% stanovnika Županije bilo je obuhvaćeno organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Godine 2017. obuhvaćeno je 127.422 stanovnika ili 99,7%. KZŽ se tako više ne ubraja u županije s ispodprosječnim obuhvatom stanovništva u prikupljanju otpada. Prikupljanje komunalnog otpada u Županiji provodi se specijalnim vozilima namijenjenima skupljanju

otpada te pomoću posuda (kanti) za prikupljanje otpada. S lokacija gdje pristup specijalnog vozila nije moguć, postavljeni su spremnici većih zapremnina.

U periodu od 2011. do 2017. godine KZŽ je ostvarila pad ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada za 15,8%. Istovremeno, primjetan je pozitivan trend porasta prikupljenih količina biootpada te otpada sortiranog po vrstama (papir, plastika, metal, glomazni otpad, tekstil) (PR KZŽ).

Podaci iz Izvješća o komunalnom otpadu Agencije za zaštitu okoliša za 2019. godinu ukazuju da je na području Županije u 2019. godini bilo ukupno 7 odlagališta otpada (Gorjak, Gubaševo, Lesičak, Leskov grm, Medvedov jarek, Straža (Hum na Sutli) i Tugonica), od kojih su 3 odlagališta (Gubaševo, Lesičak i Leskov grm) zatvorena i više se ne koriste. Prema količini otpada, najveće je odlagalište Gorjak s 5.952,78 t odloženog otpada, dok je najmanje odloženo na Lesičak (519,57 t). Odlagalištem Gorjak koristio se operater odlagališta Krakom d.o.o., Gubaševim i Lesičakom Komunalno-Zabok d.o.o., Medvedovim jarkom Zelenjak d.o.o., dok je Humkom d.o.o. upravljao sa Stražom (Hum na Sutli), a Komunalno poduzeće Konjščina d.o.o. s Tugonicom (Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu, MINGOR 2020).

U 2019. godini je na odlagališta otpada na koja se odlagao otpad ukupno odloženo 12.500,88 t otpada. Prema postupanju sa sakupljenim komunalnim otpadom u KZŽ, 80% sakupljenog otpada je odloženo na odlagališta, 16% je oporabljeno, dok je preostalih 3% zbrinuto na ostali način.

Prema raspodjeli odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada u KZŽ u 2019. godini mjereno u tonama, najviše je sakupljeno plastike (1.796 t), zatim glomaznog otpada (1.544 t), papira (861 t), stakla (212 t), tekstila (159 t), biootpada (134 t) i metala (66 t) (Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu, MINGOR, 2020).

Industrijski i opasni otpad nastao na području KZŽ proizvođači otpada dužni su odvojeno prikupljati po vrsti i predati osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom sukladno zakonu kojim je regulirano gospodarenje otpadom. Na području Županije 37 tvrtki posjeduje dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom među kojima u Zaboku posluje tvrtka C.I.A.K. d.o.o. iz Zagreba koja se bavi gospodarenjem opasnim i neopasnim otpadom te na toj lokaciji posjeduje građevinu za privremeno skladištenje i obradu opasnog i neopasnog otpada (PR KZŽ).

Na području KZŽ postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odbacuju građevinski, miješani komunalni otpad i glomazni otpad. U 2019. godini na području Županije prema evidencijama postojalo je 68 divljih odlagališta otpada koje je potrebno sanirati. Brojka je značajno niža od podataka iz 2013. godine, kada je na istom području postojalo 255 divljih odlagališta. Također, primjećuje se trend smanjivanja broja odlagališta u periodu od 2016. do 2019. godine. Godine 2016. divljih odlagališta bilo je 94, a do 2019. godine njihov se broj smanjio za 27% odnosno na 68 odlagališta. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar, to jest, po šest divljih odlagališta u svakoj navedenoj općini i gradu.

Odvojeno prikupljanje otpada u svrhu adekvatnog iskorištavanja osigurale su gotovo sve jedinice lokalne samouprave kroz odvojeno prikupljanje na kućnom pragu, putem dodatne kante ili posebne dodatne vreće čime se osiguralo odvojeno prikupljanje papira, kartona, tetrapaka, plastike, metalne ambalaže i stakla. Prema informacijama dobivenima od relevantnih dionika, postoji problem s preuzimanjem sortiranog otpada, pri čemu se prikupljeni sortirani otpad neadekvatne zbrinjava i reciklira.

Na lokaciji Piškornica u Općini Koprivnički Ivanec (Koprivničko-križevačka županija) planira se izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (RCGO), u kojem će se zbrinjavati otpad s područja 110 jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije s ukupno oko 570.000 stanovnika (PR KZŽ).

3.19.1 Postojeći okolišni problemi

Problemi vezani uz zbrinjavanje otpada javljaju se uslijed nedovoljne primjene znanja o pravilnom zbrinjavanju otpadom koje dovodi do stvaranja otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe.

Također, na području KZŽ prisutna je nedovoljna angažiranost nadležnih tijela, odnosno prema Zakonu od otpadu jedinica lokalne samouprave, u sanaciji divljih odlagališta otpada. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porastu cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijenoj svijesti o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu KZŽ.

3.19.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak pozitivnih trendova povećanja odvojenog sakupljanja otpada i saniranja divljih odlagališta otpada, no brzina pozitivnih promjena nije zadovoljavajuća te će se i dalje velike količine otpada odlagati na odlagališta.

3.20 Buka

Prema podacima Izvješća o stanju okoliša Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014. do 2017. godine, s obzirom na podatke ankete najveći izvor buke predstavljaju kamenolom Gorjak (općina Jesenje), off-road staza u Markušbrijegu (općina Lohor) te motocross staza (grad Zabok). Također općina Sveti Križ Začretje navodi autocestu A2 Zagreb-Macelj kao izvor buke budući da uz samu trasu autoceste nisu izgrađeni bukobrani što narušava kvalitetu života stanovništva koji žive neposredno uz prometnicu. Što se tiče mjerenja i istraživanja buke, prema podacima ankete, ona su se provodila na području grada Pregrade gdje je evidentiran kamenolom kao izvor buke.

U cestovnom prometu osnovni uzroci pojave buke su rad motora i kontakt gume kotača i kolnika. Razina buke u cestovnom prometu ovisi i o gustoći i strukturi prometa. Veća gustoća prometa uzrokuje veći intenzitet buke, ali i veći broj teretnih cestovnih vozila u prometu povećava buku koja se širi s prometnica.

Najznačajniji i najprometniji cestovni pravac koji prolazi županijom u smjeru sjever-jug je autocesta A2 Zagreb-Macelj te se ona poklapa s međunarodnim cestovnim pravcem E59 (dio Pyhrnske autoceste) Nürnberg-Graz-Maribor-Zagreb. Državni koridori koji se nadovezuju na taj osnovni pravac su cestovne poveznice s Varaždinskom i Zagrebačkom županijom te Gradom Zagrebom i Republikom Slovenijom. Za spomenutu autocestu izrađena je strateška karta buke te je uvidom u istu ustanovljeno da su kućanstva koja su najbliža spomenutoj prometnici izložena emisiji buke u rasponu od 55-70 dB danju. Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave najviša dopuštena ocjenska razina buke u zoni mješovite pretežno stambene namjene iznosi 55 dB danju. Strateška karta buke izrađena je također i za dio prometnice DC024 koja prolazi između naselja Hum Zabočki i Lug Zabočki koja administrativno pripadaju gradu Zabok. Uvidom u stratešku kartu buke uočeno je da su kućanstva smještena najbliže spomenutoj prometnici izložena emisiji buke u rasponu od 55-70 dB danju.

Izuzev cestovnog, povišene razine buke nastaju i djelovanjem željezničkog prometa. Osnovna značajka buke u željezničkom prometu je njezina promjenjivost što znači da se javlja u različitim vremenskim razmacima i da je uvijek različite jakosti s tendencijom da se intenzitet buke naglo mijenja. U željezničkom prometu buka se javlja samo pri prolazu vlaka što znači da kratko traje, a između prolaza dva vlaka buke nema. Najznačajnija željeznička pruga je Zaprešić-Zabok-Varaždin-Čakovec (R 201) koja izravno povezuje najveći dio Hrvatskog zagorja i Međimurja sa Zagrebom i Mađarskom te zajedno s prugama regionalnog i lokalnog karaktera čini željezničku mrežu Županije. Strateška karta buke za željeznički promet nije izrađena budući da, prema Zakonu o zaštiti od buke, koncesionari istu nisu dužni izraditi ukoliko promet ne premašuje 30.000 prolaza vlakova godišnje (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

3.20.1 Postojeći okolišni problemi

Prema dostupnim podacima, najveći izvori buke na području KZŽ su kamenolomi, motocross i off-road staze te autocesta Zagreb-Macelj.

3.20.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR KZŽ

Bez provedbe PR KZŽ može se očekivati nastavak postojećeg opterećenja okoliša emisijama buke.

4 Okolišne značajke područja na koja provedba PR KZŽ može značajno utjecati

Aktivnosti PR KZŽ realizirat će se na području KZŽ. U prethodnim poglavljima opisane su okolišne značajke Županije za svaku analiziranu sastavnicu okoliša pojedinačno.

Značajnost utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša izrađena je u poglavlju 5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja.

5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja

Metodologija procjene utjecaja

Prije procjene mogućih značajnih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša provedena je analiza postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za relevantne sastavnice okoliša te je dan odnos ciljeva PR KZŽ sa ciljevima relevantnih strategija, planova i programa na državnoj razini, kao i sa ciljevima međunarodnih sporazuma.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti unutar mjera PR KZŽ čijom provedbom se mogu očekivati određeni utjecaji na okoliš.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa. Stoga je za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe mjera PR KZŽ korištena skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 50), koja moguće pozitivne i negativne utjecaje kategorizira u dvije kategorije – značajan utjecaj i utjecaj koji nije značajan. U slučaju kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 (posebni cilj ili mjera) potrebno je ukloniti iz PR KZŽ.

Kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno.

Tablica 52. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

U tablici u nastavku (Tablica 51) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svake mjere PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme. Ocjene utjecaja iz navedene tablice detaljno su analizirane i opisane u sljedećim poglavljima.

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne mjere na strateškoj razini ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih mjera mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja mjera 2.2. i 6.1. koji se odnosi na izgradnju širokopojasne infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR

KZZ „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“. Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih mjera ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih mjera dan je u tablici u nastavku (Tablica 52). Razlog tome je što se ove mjere odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge mjere PR KZZ i za koje su analizirani utjecaji. Također, može se uočiti i kako se provedbom pojedinih mjera mogu očekivati pozitivni utjecaji na sve sastavnice okoliša budući da se odnose na općenito poboljšanje stanja okoliša (Tablica 53). Utjecaji mjera iz navedenih tablica (Tablica 52 i Tablica 53) nisu detaljnije analizirani.

Tablica 53. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva													
1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.10.	-1	0	-1	-1	-1	-1	+1	-1	+1	0	-1	-1	-1
1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
1.13.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije													
2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
2.2.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	-1?	+1	0	0
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave													
3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan načina života													
4.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	0
4.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	0	0
4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	-1	+1	0
4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.8.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
4.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti													
5.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
5.2.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja													
6.1.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	-1	-1?	+1	0
6.2.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	0	-1	+1
Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada													
7.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZZ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZZ*	gospodarenje otpadom	buka
7.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
7.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje													
8.1.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	0	0	0
8.2.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	-1	0	0
8.3.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	-1	+1	0
8.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
8.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
8.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
8.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem													
9.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.3.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.4.	0	+1	0	-1	0	-1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	-1	0	0
9.6.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.7.	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
9.8.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0
9.9.	-1	+1	+1	-1	-1	+1	-1	+1	-1	0	+1	+1	0
9.10.	+1	0	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	+1	0	+1
9.11.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	-1	0	0
9.12.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	0	+1
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva													
10.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.2.	-1	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.3.	+1	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti													
11.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	0	-1
11.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.4.	0	+1	0	0	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	0
* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unaprjeđenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije													
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture													
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave													
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom													
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu													
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima													
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca													
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda													
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima													
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000													
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima													
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima													
mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja													
mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija													
mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti													
mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije													
mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda													
mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje													
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša													
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite													
mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama													
mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima													
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga													
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti													
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture													
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti													
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova													

Tablica 54. Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
1.3. Poticanje izvoza
1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
7.2. Promocija inovativnih oblika rada
7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Tablica 55. Mjere čijom provedbom se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme

Mjere za koje se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

5.1 Vode

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na kakvoću površinskih i podzemnih voda. Navedeni utjecaj je moguć zbog ispuštanja otpadnih voda i pratećih emisija onečišćujućih tvari u recipijent do kojih će dolaziti zbog korištenja objekata i tehnoloških procesa koji će se u njima odvijati. Navedenim aktivnostima može doći do degradacije ekološkog i kemijskog stanja površinskih vodnih tijela, stoga ih je potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda. Navedeno je posebno izraženo zbog činjenice da

je samo 8% vodnih tijela na području KZŽ u dobrom stanju, a razlog tome su loše ocjene bioloških i fizikalno-kemijskih elemenata kakvoće te specifičnih onečišćujućih tvari. Također, stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće te je aktivnost potrebno provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do povećanog pritiska na vodne resurse i negativnog utjecaja na stanje površinskih vodnih tijela zbog ispuštanja otpadnih voda i emisija onečišćujućih tvari u vode. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te ih uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti mjera *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* i *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) mogu se očekivati isti utjecaji na kakvoću voda kao i kod prethodnih mjera.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* koje se odnose na izgradnju i poboljšanje komunalne infrastrukture, doprinijet će poboljšanju kakvoće površinskih i podzemnih voda te postizanju najmanje dobrog stanja vodnih tijela. Aktivnostima izgradnje novih prometnica može se očekivati negativan utjecaj na površinske i podzemne vode u okolini novih prometnica koji nastaje ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Izgradnja prometnica planirana je i u sklopu mjere *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*, gdje su mogući isti utjecaji. Prometnu infrastrukturu potrebno je planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda sukladno relevantnom zakonodavstvu.

Provedbom aktivnosti sanacije vodotokova i izvora u sklopu mjere *6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima* očekuje se pozitivan utjecaj na površinska vodna tijela. Navedeno će se ostvariti ukoliko će se sanacija vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/dopr prirodno stanje i pozitivno utječe na hidromorfološke elemente kakvoće, a posredno i na biološke. Sanacijom izvorišta očekuje se poboljšanje kakvoće vode za piće. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, koje za razliku od konvencionalne koriste manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuju manje emisije onečišćujućih tvari. Navedena aktivnost je izrazito bitna budući da je poljoprivreda prepoznata kao jedan od glavnih uzroka nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela

na području KZŽ. Navedena aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje, a što može uzrokovati negativne utjecaje na površinske i podzemne vode zbog povećanja korištenja mineralnih gnojiva i emisija onečišćujućih tvari u vodu i tlo. Stoga je aktivnost potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, koje za razliku od konvencionalne koriste manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuju manje emisije onečišćujućih tvari.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Aktivnosti u sklopu mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koje uključuju razvoj ekološke poljoprivrede imat će pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela budući da se navedenim aktivnostima potiče ekološka poljoprivredna proizvodnja koja za razliku od konvencionalne koristi manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuje manje emisije onečišćujućih tvari. Navedena aktivnost je izrazito bitna budući da je poljoprivreda prepoznata kao jedan od glavnih uzroka nepostizanja najmanje dobrog stanja vodnih tijela na području KZŽ. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Uspostavom skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara za poljoprivredne proizvode u sklopu mjere 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* mogući su isti utjecaji kao i kod prethodno navedene mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*.

Provedbom mjera 9.2. *Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, 9.3. *Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* može se očekivati općenito pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša pa tako i površinske i podzemne vode. Isto vrijedi i za mjeru 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda*, čijom provedbom će se smanjiti emisije onečišćujućih tvari u vode iz sektora gospodarenja otpadom, mjeru 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje*, kojom će se unaprijediti sustav pročišćavanja otpadnih voda i smanjiti gubitci u sustavu vodoopskrbe, te mjeru 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša*, koja

uključuje aktivnosti osiguravanja postupanja u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta i sanaciju vodotokova u slučaju mehaničkog onečišćenja.

Provedbom mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije*, ukoliko će biti planirana izgradnja hidroelektrana, mogući su utjecaji na hidromorfološke i biološke elemente kakvoće vodnog tijela, stoga je navedene zahvate potrebno planirati na način da se utjecaj na navedene elemente svede na najmanju moguću razinu.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na stanje površinskih vodnih tijela (utjecaj na hidromorfološke elemente), stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.

Sanacijom oborinske odvodnje uz prometnice u sklopu mjere 10.3. *Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima* mogu se očekivati pozitivni utjecaji na površinske i podzemne vode zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari s prometnica.

5.2 Zrak

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na kvalitetu zraka, ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se provoditi u pojedinom objektu. Navedene aktivnosti potrebno je provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka gdje je to primjenjivo.

Mjera 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, čime će doći do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu zraka. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, čime će doći do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i

primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koje uključuju razvoj ekološke poljoprivrede doći će do smanjenja negativnih utjecaja na okoliš u odnosu na konvencionalnu, prvenstveno kroz manju upotrebu umjetnih mineralnih gnojiva i primjenu tehnika koje omogućuju regeneraciju tla, te se može očekivati određeno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora poljoprivrede. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu zraka. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.4. *Održivo upravljanje prirodnim resursima* koje uključuju poticanje energije iz biomase te ulaganje u infrastrukturu koja bi unaprijedila korištenje termalnih izvora energije, može se očekivati smanjenje emisija štetnih plinova (CO₂, NO₂ i SO₂) u zrak koji nastaju proizvodnjom energije iz fosilnih goriva.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.8. *Povećanje energetske učinkovitosti* mogu se očekivati pozitivni utjecaji na kvalitetu zraka zbog smanjenja potrošnje električne energije, čime se posredno smanjuju i emisije onečišćujućih tvari u zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* koje uključuju izgradnju fotonaponskih elektrana, sustava grijanja na biomasu i ugradnju geotermalnih dizalica, doći će do smanjenja emisija štetnih plinova u okoliš koji nastaju proizvodnjom energije iz neobnovljivih izvora te se očekuje pozitivan utjecaj na zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa tako i zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* mogu se očekivati i pozitivni i negativni utjecaji na kvalitetu zraka. Poboljšanjem postojeće i izgradnjom nove prometne infrastrukture može se očekivati povećanje količine ukupnog prometa na području KZŽ, a time i povećanje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora prometa. S druge strane, iste aktivnosti mogu dovesti do smanjenja gužvi i povećanja protočnosti prometa na kritičnim lokacijama, čime se mogu značajno smanjiti emisije do kojih dolazi prilikom prometnih čepova. Provedbom aktivnosti koje se odnose na uspostavu inteligentnog prometnog sustava, realizacije integriranog prijevoza putnika i ulaganja u željezničku infrastrukturu mogu se očekivati pozitivni utjecaji u vidu smanjenja udjela cestovnog prometa (kao vrste prometa s najvećim utjecajem na

kvalitetu zraka na području KZŽ) i pratećih emisija onečišćujućih tvari te povećanja značaja željezničkog prometa.

Provedbom aktivnosti izgradnje prometnica u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* mogu se očekivati isti utjecaji kao i provedbom prethodne mjere *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*.

Provedba mjere *11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture* pozitivno će utjecati na kvalitetu zraka zbog smanjenja zastupljenosti cestovnog prometa i pratećih emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti* kojom se potiče korištenje električnih vozila i energetski učinkovitih vozila na alternativna goriva, očekuju se pozitivni utjecaji na zrak zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak koji nastaju izgaranjem fosilnih goriva kod klasičnih vozila s unutarnjim izgaranjem.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere *11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova* kojima se potiče razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima i izgradnja biciklističkih staza i šetnica, očekuju se pozitivni utjecaji na zrak nastali rasterećenjem prometa u urbanim sredinama i pratećim smanjenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak iz vozila na fosilna goriva.

5.3 Tlo

Provedba aktivnosti u sklopu mjere *1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na tlo koji se u prvom redu odnose na zauzimanje površine i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda), a moguća su i onečišćenja u slučaju neadekvatnog sustava pročišćavanja otpadnih voda i neadekvatnog gospodarenja otpadom. Navedenu aktivnost potrebno je planirati na način da izgradnjom infrastrukture dolazi do zauzeća što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju. Isti prepoznati utjecaji mogući su i provedbom mjera *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (aktivnosti koje se odnose na izgradnju turističke infrastrukture), *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (aktivnosti izgradnje novih zdravstvenih i socijalnih objekata), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (aktivnosti izgradnje društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (aktivnosti izgradnje sportske infrastrukture), *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (aktivnosti izgradnje prometnica te građevina javne i poslovne namjene), *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (aktivnosti izgradnje laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i *8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (aktivnosti izgradnje skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara).

Provedbom aktivnosti izgradnje i poboljšanja komunalne infrastrukture u sklopu mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* općenito će se poboljšati sustav pročišćavanja otpadnih voda čime se očekuju pozitivni utjecaji i na tlo.

Provedbom mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* općenito se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša kroz unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima, pa time i na tlo kao vrlo važan prirodni resurs. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, koje za razliku od konvencionalne uzrokuju značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu tla. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, koje za razliku od konvencionalne uzrokuju značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* koja uključuje razvoj ekološke poljoprivrede, doći će do pozitivnog utjecaja na tlo i smanjenja negativnog utjecaja poljoprivrede. Ekološka poljoprivredna proizvodnja za razliku od konvencionalne uzrokuje značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, a što se može negativno odraziti na kvalitetu tla. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Mjera 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* uključuje aktivnosti poticanja lokalnog stanovništva na tradicionalne načine obrade i korištenja zemljišta te revitalizacije zelenih površina, čijom se provedbom očekuju pozitivni utjecaji povećanjem vrijednosti poljoprivrednog tla kroz manji unos onečišćujućih tvari i umjetnih mineralnih gnojiva te revitalizacijom zelenih pojasa uz vodotokove čime se općenito pozitivno utječe na vodene ekosustave i okolna tla.

Provedbom aktivnosti unutar mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* koje se odnose na izgradnju sunčanih elektrana, a potencijalno i na izgradnju vjetroelektrana, može doći do značajnijeg zauzimanja površine tla na području KZŽ. Navedenu aktivnost je potrebno provoditi na način da se zauzimanje površine tla

(poljoprivredna tla, travnjaci i ostala prirodna/poluprirodna područja) minimalizira, a potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša pa time i tla kroz sanaciju divljih odlagališta otpada i unaprjeđenje čitavog sustava gospodarenja otpadom. Manji negativan utjecaj u vidu zauzimanja površina moguć je zbog izgradnje infrastrukture, no koristi koje proizlaze će biti značajno veće od negativnih posljedica (smanjenje emisija onečišćujućih tvari u tlo kroz smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta i smanjenje broja divljih odlagališta otpada).

Provedbom mjera 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja te poboljšanjem sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 10.3. *Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima* pozitivno će utjecati na tlo kroz smanjenje gubitka i degradacije kvalitete tla klizištima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjera 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* i 11.1 *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica doći će do negativnog utjecaja na tlo zbog zauzimanja površina i onečišćenja okolnog tla uz prometnicu ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Prometnu infrastrukturu potrebno je planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda sukladno relevantnom zakonodavstvu.

5.4 Bioraznolikost

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost područja gdje će se aktivnost odvijati. Utjecaj je moguć zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa (npr. šumska područja, travnjaci itd.), odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Također, utjecaj je moguć zbog povećanja emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak i negativan utjecaj na bioraznolikost. Planirane aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojeće infrastrukture, odnosno antropogeno utjecanog područja, stoga se procjenjuje kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan. Izgradnjom nove infrastrukture na prirodnim/poluprirodnim staništima može doći do izraženijeg utjecaja na bioraznolikost, što prvenstveno ovisi o lokaciji zahvata. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodne mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*. Provedbu ove aktivnosti također je potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti mjera 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), 4.2. *Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*, 7.4. *Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) mogu se očekivati isti utjecaji na bioraznolikost kao i kod prethodnih mjera.

Mjera 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture* uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost nije još globalno dovoljno istražen. U sklopu mjere 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* također je predviđena izgradnja širokopojasne mreže. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Razvoj tehnologije, društva i potreba za sve bržim protokom informacija uvjetuju sve veću opterećenost prostora elektromagnetskim zračenjem (EMZ). Prisutnost elektromagnetskog zračenja ima određeni utjecaj na živi svijet. Međutim utjecaj elektromagnetskih radiofrekvencijskih (EM RF) polja pokretne radiotelefonijske (interneta) na okoliš i divljač, još je u fazi istraživanja i prikupljanja podataka. Jedan od glavnih razloga za to je i činjenica da se radi o brzo razvijajućoj tehnologiji, koja je postala neophodna u našoj svakodnevici i njezina ekspanzija je ogromna. Istraživanja Vanderbergen i sur. (2019) pokazuju da postoji određeni utjecaj određenih frekvencija EMZ na pčele i neke vrste korisnih kukaca. Prema Lazaro i sur. (2016) određene frekvencije EMZ imaju izrazito negativan utjecaj na razmnožavanje, razvoj i navigaciju pčela, osa i nekih vrsta leptira. Bosquillon de Jenlis i sur. (2020) dokazali su da postoji negativan utjecaj zračenja frekvencije 900 MHz na tjelesni prirast štakora, tj. da izložena grupa sporije prirašćuje od kontrolne grupe.

Što se tiče utjecaja na divljač, novija istraživanja pokazuju da izloženost umjetnim EM RF poljima moguće predstavlja potencijalni razlog za smanjenje životinjske populacije uslijed opadanja priploda odnosno prirasta (Balmori 2009; Balmori and Hallberg 2007; Balmori & Martínez, 2003; Everaert & Bauwens 2007.; Summers-Smith 2003). Druga pak istraživanja provedena na ličinkama nekih kukaca pokazuju da izlaganje umjetnim EM RF poljima (EMZ)

nema utjecaj (Fasseas i sur., 2015.). Neka istraživanja provedena na migratornim pticama pokazuju da EMZ niskih frekvencija otežava navigaciju istih. Novija istraživanja poput onoga Rusell (2018) govore da visokofrekventnu 5G tehnologiju koja se počela uvoditi po svijetu treba promatrati u kontekstu kumulativnog utjecaja sa svim ostalim izlaganjima umjetnim EM RF poljima kojemu je živi svijet istovremeno izložen. Općenito su ovakvi oblici znanstvenih istraživanja vrlo zahtjevni poglavito iz razloga jer je izrazito teško izolirati određeni utjecaj i njega apostrofirati kao glavni razlog nekih simptoma. Istraživanja su moguća uglavnom u laboratorijskim uvjetima gdje je moguće isključiti sve ostale utjecaje koji bi mogli imati značaj na rezultat istraživanja. Potrebno je napomenuti da su sva istraživanja, na koje se referira ovo poglavlje, izvršena u laboratorijskim uvjetima. Također otegotna okolnost u istraživanjima divlje faune i njene izloženosti umjetnom elektromagnetskom zračenju je teško provedivo eksperimentalno proučavanje višegodišnjeg utjecaja na istu.

Generalno se može konstatirati da su 5G mreže previše nova tehnologija da bi postojala suvisla istraživanja na faunu koja bi se mogla koristiti u projiciranju nekih smjernica ili preporuka. Umjetno elektromagnetsko zračenje u kontekstu bežičnog interneta više je vezano za urbane sredine i puno veću izloženost ljudi i urbane faune. Može se konstatirati da se bilo kakvim fizičkim zadiranjem u okoliš i u populacije divljih životinja ostavlja utjecaj na isti, te taj treba smanjiti što je više moguće. Sam utjecaj umjetnih EM RF polja na divljač je nužno pratiti stručno i znanstveno, kako bi se moglo pravovremeno reagirati ukoliko se uoči razlika u ponašanju i/ili zdravlju određenih vrsta.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

Provedbom aktivnosti izgradnje novih prometnica unutar mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* mogu se očekivati negativni utjecaji zbog gubitka, degradacije i fragmentacije prirodnih i poluprirodnih staništa (travnjaci, šume, šikare itd.) zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa. Ovaj utjecaj je izraženiji za životinjske vrste šumskih staništa ukoliko će trase novih prometnica biti planirane kroz veće šumske površine, budući da su one prilagođene životu s relativno malo izvora uznemiravanja. Osim utjecaja na staništa životinjskih vrsta, utjecaj je moguć i zbog stradavanja na prometnicama tijekom odvijanja prometa. Stoga je kao i kod prethodnih mjera, izgradnju novih prometnica potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Provedbom mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* općenito se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša pa time i na bioraznolikost. Aktivnost sanacije vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/dopr prirodno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost. Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koju je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih i travnjačkih površina, čime se općenito mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Navedeno će se pozitivno odraziti i na bioraznolikost KZŽ. Ova aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Mjera 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda* odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Mjeru je potrebno provoditi poticanjem ekološke i ekstenzivne obrade i korištenja poljoprivrednih površina, čime se općenito mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Okrupnjivanje posjeda može uzrokovati uklanjanje važnih prirodnih elemenata na rubovima posjeda poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl. Navedeni elementi vrlo su bitni s aspekta bioraznolikosti, budući da predstavljaju stanište brojnim vrstama (ptice, kukci, sisavci itd.), od kojih su mnoge i korisne u poljoprivredi (oprašivanje, predatorstvo na biljnim štetnicima, kontrola bolesti usjeva i sl.). Ovi elementi vrlo su bitni koridori za kretanje životinja te bi ih trebalo ne samo očuvati, nego i povećati njihovu površinu i zastupljenost. Stoga je mjeru potrebno provoditi uz očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl. Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, čiji su utjecaji jednaki kao i kod prethodne mjere 6.2.

Mjera 8.2. *Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi* može uključivati sve aktivnosti vezane uz poljoprivredu kao i prethodne mjere 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima* i 8.1. *Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda*, stoga su mogući i isti utjecaji te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom mjere 8.3. *Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Navedeno će se pozitivno odraziti i na bioraznolikost KZŽ. S druge strane, mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem

upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Provedba mjera *9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, *9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000* i *9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* pozitivno će utjecati na stanje bioraznolikosti zbog unaprjeđenja sustava upravljanja prirodnim vrijednostima.

Mjera *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima* uključuje poticanje korištenja biomase, čime može doći do određenih negativnih utjecaja na bioraznolikost, budući da je za korištenje čitavih biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. Negativan utjecaj moguć je zbog zauzimanja površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste. Stoga je područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova. Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina prirodnih/doprirodnih staništa i staništa vrsta koje na tim područjima obitavaju, kao i unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljane vrste. Eksploatacijska polja je također u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.

Provedbom mjere *9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati pozitivni i negativni utjecaji na bioraznolikost. Pozitivni utjecaji proizlaze iz smanjenja udjela neobnovljivih izvora energije čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u okoliš i ublažavaju utjecaji klimatskih promjena, što se pozitivno odražava i na bioraznolikost. Negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da i obnovljivi izvori zahtijevaju izgradnju infrastrukture što sa sobom donosi i određene negativne posljedice. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša. Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući. Stoga je navedene aktivnosti potrebno provoditi na način da se zauzimanje površine prirodnih i doprirodnih staništa izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana minimalizira, te da se potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Ukoliko će u sklopu ove mjere biti planirana izgradnja hidroelektrana, potrebno ih je planirati na način da se utjecaj na vodene ekosustave svede

na najmanju moguću razinu (omogućiti longitudinalna povezanost vodotoka za vodene organizme, pronos nanosa i sl.). Mjera uključuje i aktivnost poticanja korištenja biomase, kojom može doći do istih utjecaja kao i kod prethodno opisane mjere 8.4.

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. No budući da mjera uključuje i aktivnosti izgradnje infrastrukture, mogući su negativni utjecaji zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa, odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju.

Provedbom mjera 9.11. *Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja te poboljšanjem sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se ne utječe negativno na bioraznolikost, a potencijalno su mogući i pozitivni utjecaji.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 11.1 *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica mogu se očekivati isti utjecaji kao i provedbom istih aktivnosti u sklopu mjere 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture*. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na bioraznolikost neće biti značajni.

5.5 Georaznolikost

Pojam georaznolikost podrazumijeva raznovrsnost stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, sedimenata i tla zajedno s prirodnim procesima koje ih stvaraju i mijenjaju danas i tijekom geološke prošlosti.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* koje se odnose na izgradnju i unaprjeđenje poduzetničkih zona može uzrokovati negativne utjecaje na georaznolikost i geobaštinu ukoliko izgradnjom dođe do

narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se odnose na poticanje ulaganja u izgradnju turističke infrastrukture, kuća za odmor i objekata za robinzonski smještaj može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodne mjere 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača*. Provedbu ove aktivnosti također je potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti mjera 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju novih zdravstvenih i socijalnih objekata), 4.2. *Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*, 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture*, 7.4. *Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra) i 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) mogu se očekivati isti utjecaji na georaznolikost kao i kod prethodnih mjera.

Provedba mjera 9.2. *Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, 9.3. *Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* i 9.12. *Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* pozitivno će utjecati na stanje georaznolikosti zbog unaprjeđenja sustava upravljanja prirodnim vrijednostima.

Provedbom mjere 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati negativni utjecaji na georaznolikost budući da podrazumijeva izgradnju infrastrukture poput sunčanih elektrana i hidroelektrana. Negativni utjecaji na georaznolikost i geobaštinu mogući su ukoliko izgradnjom dođe do narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajne georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima, na način da se zauzimanje površine prirodnih i doprirodnih staništa izgradnjom sunčanih elektrana minimalizira, a potiče postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).

Provedbom mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i georaznolikost zbog smanjenog utjecaja otpada, pogotovo sanacijom divljih odlagališta otpada koji su prisutni i u speleološkim objektima. No budući da mjera uključuje

i aktivnosti izgradnje infrastrukture, mogući su negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Mjera 10.2. *Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama* uključuje aktivnosti razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na georaznolikost i fluvijalne geomorfološke procese, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se u najmanjoj mogućoj mjeri negativno utječe na georaznolikost.

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* koje uključuju izgradnju novih prometnica mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera. Izgradnjom komunalne infrastrukture generalno se ne očekuju utjecaji na bioraznolikost, budući da se ona u pravilu gradi na već izgrađenom području prateći postojeću linijsku infrastrukturu. Izgradnjom građevina javne i poslovne namjene mogu se očekivati isti negativni utjecaji kao i kod prethodnih mjera.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na georaznolikost neće biti značajni.

5.6 Zaštićena područja

Na prostoru KZZ nalazi se 17 zaštićenih područja prirode. Park prirode Medvednica proglašen je zbog svoje bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti, stoga provedbom PR KZZ može doći do jednakih utjecaja opisanih u poglavlju 5.4 Bioraznolikost, ukoliko će se aktivnosti odvijati na području Parka. Značajni krajobrazi Zelenjak – Risvička i Cesarska gora i Područje Sutinskih toplica proglašeni su zbog svojih krajobraznih karakteristika, stoga su provedbom aktivnosti PR KZZ na ovim područjima mogući jednaki utjecaji kao i na krajobraz (utjecaji opisani u poglavlju 5.7 Krajobraz). Od ostalih zaštićenih područja izdvaja se veći broj parkova uz dvorce (9), na koje su mogući jednaki utjecaji kao i na kulturnu baštinu (opisani u poglavlju 5.8 Kulturna baština), budući da se radi o spomencima parkovne arhitekture. Hušnjakovo je paleontološki spomenik prirode, predstavlja važan lokalitet geobaštine RH te su na njega mogući jednaki utjecaji kao i na georaznolikost (utjecaji opisani u poglavlju 5.5 Georaznolikost). Ostala zaštićena područja su pojedinačna stabla, zaštićena u kategoriji spomenika prirode (3) i spomenika parkovne arhitekture (1). Budući da su Zakonom o zaštiti prirode propisani uvjeti pod kojima se mogu provoditi aktivnosti na pojedinim kategorijama zaštićenih područja, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe PR KZZ na zaštićena područja.

5.7 Krajobraz

Utjecaj na krajobraz se u najvećoj mjeri može očekivati provedbom mjera koje uključuju aktivnosti izgradnje infrastrukture. Do negativnih utjecaja na krajobrazne vrijednosti područja može doći u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja. Mjere koje uključuju takve aktivnosti su sljedeće: 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* (uključuje izgradnju poduzetničkih zona), 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju objekata zdravstvenih i socijalnih usluga), 4.2. *Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuju izgradnju društvenih/javnih stanova), 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (uključuje izgradnju sportske infrastrukture), 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (uključuje izgradnju prometnica i građevina javne i poslovne namjene), 7.4. *Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra), 8.4. *Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara), 9.9. *Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* (uključuje izgradnju elektrana na obnovljive izvore energije), 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* (uključuje izgradnju objekata za gospodarenje otpadom) i 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometnica). Izgradnja novih prometnica uključuje unosenje antropogenih linijskih elemenata u krajobraz i fragmentaciju krajobraznih uzoraka, dok izgradnja ostale infrastrukture može dovesti do uklanjanja prirodnih krajobraznih uzoraka na većim površinama te introdukcije većih objekata u ruralni i prirodni krajobraz neprikladne arhitekture, boje i materijala, čime dolazi do vizualne degradacije prostora. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je planirati na način da se što je moguće bolje uklopi u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.

Negativan utjecaj na krajobraz može se očekivati i otvaranjem novih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, što je planirano mjerom 9.4. *Održivo upravljanje prirodnim resursima* (aktivnost Razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina). Eksploatacijska polja u pravilu predstavljaju značajan utjecaj na krajobraz, stoga ih je potrebno planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.

Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na krajobraz neće biti značajni.

Mjere čijom provedbom se mogu očekivati pozitivni utjecaji na krajobrazne značajke KZŽ su sljedeće: 6.2. *Pametno upravljanje prirodnim resursima*, 9.2. *Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću*, 9.3. *Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000*, 9.4. *Održivo upravljanje prirodnim resursima*, 9.5. *Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima*, 9.7. *Revitalizacija brownfield lokacija*, 9.10.

Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova. Pozitivan utjecaj navedenih mjera očituje se kroz unaprjeđenje sustava i mehanizama zaštite i upravljanja krajobraznim vrijednostima, revitalizacijom i uređenjem degradiranih prirodnih i brownfield područja, izgradnje zelene infrastrukture i uređenja urbanih područja.

5.8 Kulturna baština

Provedbom mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture mogući su negativni utjecaji i na objekte kulturne baštine. Radi se o sljedećim mjerama: *1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* (uključuje izgradnju poduzetničkih zona), *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), *4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju zdravstvene i socijalne infrastrukture), *4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju društvenih/javnih stanova), *4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu* (uključuje izgradnju sportske infrastrukture), *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* (uključuje izgradnju prometnica, građevina javne i poslovne namjene), *7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja* (uključuje izgradnju laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra), *8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu* (uključuje izgradnju skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara) i *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometnica). Negativan utjecaj je moguć u vidu oštećenja i rušenja (uklanjanja) za potrebe izgradnje nove infrastrukture, odnosno degradacije okolnog prostora objekata kulturne baštine u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru nove infrastrukture (zaklanjanje pogleda na objekte kulturne baštine, otežanje pristupa i sl.). Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji i na kulturnu baštinu, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

Pozitivni utjecaji na kulturnu baštinu mogući su provedbom mjera *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje uključivanje kulturne baštine u turističku ponudu), *5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena* (uključuje obnovu objekata kulturne baštine i provođenje kulturnih i umjetničkih aktivnosti), *5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu*, *9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima* (uključuje održivo upravljanje kulturnim krajobrazima) i *9.7. Revitalizacija brownfield lokacija*. Pozitivni utjecaji mogući su zbog unaprjeđenja upravljanja objektima kulturne baštine te obnove istih.

5.9 Klimatske promjene

5.9.1 Utjecaj PR KZŽ na klimatske promjene

PR KZŽ ne sadrži mjere i aktivnosti koje bi mogle značajnije utjecati na povećanje emisija stakleničkih plinova i time pridonijeti povećanju intenziteta klimatskih promjena. S druge strane, PR KZŽ sadrži mjere čijim aktivnostima se pridonosi niskougljičnom razvoju, a to su: *8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu* (uključuje razvoj ekološke poljoprivrede koja za razliku od konvencionalne emitira manje emisija stakleničkih plinova zbog smanjene upotrebe umjetnih mineralnih gnojiva), *9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima* (uključuje poticanje upotrebe biomase kao obnovljivog izvora energije), *9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja* (uključuje uspostavu sustava energetske planiranja i provođenje klimatsko-energetskih aktivnosti), *9.8. Povećanje energetske učinkovitosti* (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja potrošnje električne energije što posredno utječe i na smanjenje emisija stakleničkih plinova), *9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije* (provođenjem aktivnosti doći će do smanjenja upotrebe fosilnih izvora kao izvora energije koji su odgovorni na klimatske promjene), *9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* (smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta, povećanjem recikliranja te odvajanjem i upotrebom biootpada smanjuju se emisije stakleničkih plinova iz sektora gospodarenja otpadom) te sve mjere unutar posebnog cilja 10. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti - *9.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti*, *9.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture*, *9.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti* i *9.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova*, kojima se potiču aktivnosti povećanja učinkovitosti prometa, uvođenja elektromobilnosti, koncepta pametnih gradova, promoviranje korištenja javnog prijevoza te pješačkog i biciklističkog prometa i razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima. Sve navedene aktivnosti utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova i time pozitivno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena.

Prema podacima Elektre Zabok, na području KZŽ planirana je izgradnja sunčanih elektrana i kogeneracijskih postrojenja većih priključnih snaga, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Stoga je izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije potrebno uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.

Krovni dokument za planiranje niskougljičnog razvoja je Strategija Niskougljičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21), kojom su definirane mjere koje takav razvoj potiču (sektori: međusektorske mjere, energetika, promet, industrijski procesi i uporaba proizvoda, poljoprivrede, otpad, korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti). U tablici u nastavku (Tablica 54) mjere PR KZŽ povezane su sa sektorima iz Strategije niskougljičnog razvoja za koje su definirane mjere niskougljičnog razvoja. Sa ciljem poticanja niskougljičnog razvoja i smanjenja emisija stakleničkih plinova, navedene mjere PR KZŽ potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera Strategije niskougljičnog razvoja iz povezanog sektora.

Tablica 56. Mjere PR KZŽ i odnos sa sektorskim mjerama iz Strategije niskougliječnog razvoja

mjera PR KZŽ	sektor Strategije niskougliječnog razvoja
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	međusektorske mjere
1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	energetika
6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	promet
1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	industrijski procesi i uporaba proizvoda
4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima	poljoprivreda

mjera PR KZŽ	sektor Strategije niskougličnog razvoja
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda	otpad
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti

5.9.2 Utjecaj klimatskih promjena na PR KZŽ

U poglavlju 3.9.1.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena opisane su moguće posljedice klimatskih promjena na pojedine sektore (vode, bioraznolikost, poljoprivreda, šumarstvo, energetika, turizam i zdravlje ljudi). Mogući utjecaji klimatskih promjena očituju se kroz povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka te oštećenja energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari. Navedeno može negativno utjecati na sve aktivnosti koje uključuju izgradnju i korištenje infrastrukture (gospodarstvo, turizam, zdravstvo, sport...). Povećanje temperature zraka te povećanje učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta može se negativno odraziti na zdravlje ljudi kao i na sektor turizma. Klimatske projekcije u budućim razdobljima predviđaju smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manju produktivnost stoke kao posljedica smanjene količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Navedeno može negativno utjecati na sve aktivnosti koje se odnose na razvoj poljoprivrede. Projekcijama klimatskih promjena predviđeno je i povećanje intenziteta pojava poplavnih situacija, što je svakako potrebno uzeti u obzir kod planiranja izgradnje i unaprjeđenja sustava zaštite

od poplava. Također, predviđeno je i smanjenje vodnih zaliha što negativno može utjecati na sustav vodoopskrbe.

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama (sektori: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere).

Mjere 1.9. *Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu, 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti, 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima, 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu, 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje, 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnim baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću, 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000, 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima, 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite, 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama, 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima, 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga i 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova* direktno se odnose na mjere prilagodbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva.

U tablici u nastavku (Tablica 55) povezane su mjere PR KZŽ sa sektorima u kojima je prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama nužno provoditi mjere prilagodbe. Sa ciljem prilagodbe KZŽ klimatskim promjenama, navedene mjere PR KZŽ potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera iz povezanog sektora definiranih Strategijom prilagodbe.

Tablica 57. Mjere PR KZŽ i odnos sa sektorskim mjerama iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	vodni resursi

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	poljoprivreda
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	šumarstvo
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	bioraznolikost
9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	energetika
1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	turizam
4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	zdravlje

mjera PR KZŽ	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	prostorno planiranje i uređenje
10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	upravljanje rizicima
10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	opće mjere

5.10 Stanovništvo i zdravlje ljudi

Mjera 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture* i mjera 6.1. *Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* uključuju aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na zdravlje ljudi nije još globalno dovoljno istražen. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21) i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Dio znanstvene javnosti se već godinama intenzivno bavi proučavanjem mogućih netermalnih zdravstvenih učinaka neionizirajućeg elektromagnetskog (EM) zračenja u djece i odraslih. Istraživanja su usmjerena prvenstveno na karcinogeni potencijal radiofrekvencijskih (RF) zračenja, točnije na učinak uzrokovanja nastanka i progresije tumora, prvenstveno tumora glave i vrata uslijed izlaganja EM zračenju u RF području. Do sada nema dovoljno dokaza za postojanje karcinogenog potencijala ove vrste EM zračenja. Drugi dio istraživanja usmjeren je prema neurološkim poremećajima i poremećajima ponašanja kao što su nesanica, umor, vrtoglavica i poremećaji koncentracije, te poremećajima u radu srca i probavnih organa. Uveden je i zasada nedovoljno definiran pojam „elektromagnetske preosjetljivosti“ kao novog zdravstvenog poremećaja povezanog s izloženošću EM zračenju. Svi navedeni potencijalni učinci EM RF zračenja do sada nisu dostatno potvrđeni znanstvenim studijama, a osnovno ograničenje studija je prekratak period praćenja izloženih osoba i poteškoće u mjerenju razine izloženosti.

Međutim, imajući u vidu načelo predostrožnosti pridržavanje kojeg nam je obaveza u sadašnjem trenutku sve veće izloženosti stanovništva neionizirajućem i sveprisutnom EM zračenju iz brojnih privatnih i javnih izvora, te postojanju nedovršenih znanstvenih studija, naročito u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva, neophodno je budno

praćenje izloženosti i zdravstvenog stanja stanovništva. Važno je i praćenje rezultata međunarodnih istraživanja koja su u tijeku, a koja će po potrebi rezultirati i izmjenom temeljnih ograničenja izloženosti ovoj vrsti zračenja.

Do tada, svaka izloženost RF zračenju unutar temeljnih ograničenja propisanih važećim propisima RH smatra se izloženošću bez dokazanih štetnih zdravstvenih učinaka za ukupno stanovništvo RH.

Osim toga, provode se i istraživanja utjecaja EM zračenja i novih tehnologija (4G+/5G) na biljni i životinjski svijet. Jedan od ciljeva istraživanja je utvrditi mogućeg utjecaja EM RF zračenja na ponašanje životinjskog svijeta (pčele, ptice selice, urbana divljina – ptice grabljivice u gradu i sl.).

Navedeni prikaz zdravstvenih učinaka radiofrekventnog neionizirajućeg zračenja odnosi se samo na procjenu izloženosti opće populacije i okoliša, a ne radnika profesionalno izloženih ovoj vrsti zračenja.

Zbog, još uvijek, nedovoljno istraženog područja EM zračenja te nepostojanja cjelovitih epidemioloških studija u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva EM zračenju, u dijelu utjecaja na zdravlje (profesionalna izlaganja) nije vršena procjena mogućih utjecaja prema rasponu faktora rizika od -2 do +2.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

5.11 Gospodarenje otpadom

Provedba aktivnosti u sklopu mjere 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* koje se općenito odnose na poticanje razvoja turizma mogu dovesti do stvaranja većih količina komunalnog otpada kroz povećanje broja posjetitelja, stoga je nužno aktivnosti provoditi uz pridržavanje svih zakonskih odredbi iz područja gospodarenja otpadom, uključujući odvajanje i odvojeno prikupljanje otpada te predaje ovlaštenoj tvrtki za sakupljanje otpada.

Provedbom aktivnosti u sklopu mjere 9.10. *Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* pozitivno će se utjecati na cjelokupni sustav gospodarenja otpadom na području KZŽ koji, iako su prisutni pozitivni trendovi u smanjenju količina miješanog komunalnog otpada i povećanja odvojeno prikupljenog otpada, i dalje nije na zadovoljavajućoj razini.

5.12 Buka

Kao najznačajniji izvori buke na području KZŽ evidentirani su kamenolomi, prometnice te off-road i motocross staze. Provedbom mjera koje uključuju nastavak aktivnosti na razvoju eksploatacije mineralnih sirovina, razvoja prometne (cestovne) infrastrukture i turizma moguće je određeno povećanje utjecaja buke na okoliš i stanovništvo.

Provedbom mjere *1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma*, koja može uključivati i daljnji razvoj off-road i motocross staza, može doći do povećanja emisije buke u okoliš iz motora vozila koja se koriste na ovim stazama. Kako bi se utjecaj sveo na prihvatljivu razinu, aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke potrebno je planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.

Mjere *6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture* i *11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* uključuju izgradnju prometnica, koje su prepoznate kao značajni izvori emisije buke na području KZŽ. Trase prometnica je potrebno kvalitetno smjestiti u prostoru kako bi se utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno, predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).

Mjera *9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda* uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture, poput pretovarnih stanica, čijim radom će također dolaziti do emisija buke koje mogu negativno utjecati na stanovništvo.

S druge strane, kod aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture (visokogradnja), potrebno je uzeti u obzir udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te slijedom toga planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke. Navedeno se odnosi na sve mjere koje uključuju aktivnosti izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi (1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača, 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma, 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga, 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu, 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture, 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja, 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu).

Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

Provedbom mjere *9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša* koja uključuje aktivnosti praćenja i zaštite od prekomjerne razine buke očekuje se pozitivan utjecaj u vidu smanjenja razine buke.

5.13 Procjena utjecaja strateških projekata

U nastavku je dana procjena mogućih utjecaja do kojih može doći provedbom strateških projekata. Na razini strateške procjene nisu prepoznati mogući značajni negativni utjecaji na okoliš. Budući da je za zahvate koji uključuju izgradnju infrastrukture Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći provedbom strateških projekata neće biti značajan.

5.13.1 Centar zdravlja srca i mozga

Za zahvat „Dogradnja postojećeg kompleksa specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice“ proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishodoeno rješenje prema kojem nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (MINGOR, KLASA: UP/I-351-03/20-09/373, URBROJ: 517-03-1-1-21-11, 21.1.2021.).

5.13.2 Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice

Strateški projekt uključuje izgradnju lječilišnog kompleksa (zatvoreni i vanjski bazeni s popratnim objektima, parkiralište, uslužni i smještajni objekti) na prostoru zaštićene kulturne baštine koristeći geotermalne izvore. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*. Budući da se radi o aktivnostima rekonstrukcije i izgradnje na području postojeće specijalne bolnice na već izgrađenom i antropogeno utjecanom području Stubičkih Toplica, mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša koji nisu značajni, jednako kao i provedbom prethodnog strateškog projekta 1. *Centar zdravlja srca i mozga*. Manji utjecaji se mogu očekivati na kulturnu baštinu s obzirom da se zahvat nalazi na području kupališnog kompleksa koji je prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske zaštićeno kulturno dobro. Moguć je negativan utjecaj u vidu oštećenja zaštićenih objekata kulturne baštine za potrebe izgradnje nove infrastrukture, odnosno degradacije okolnog prostora objekata kulturne baštine u slučaju neadekvatnog smještaja u prostornu nove infrastrukture (zaklanjanje pogleda na objekte kulturne baštine, otežanje pristupa i sl.). Pridržavanjem konzervatorskih mjera i preporuka ne očekuju se značajni negativni utjecaji. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša su zanemarivi.

5.13.3 Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE

Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Projekt se nalazi u sklopu mjere 5.2. *Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu.*

Budući da se radi o rekonstrukciji dvorca i obnovi perivoja koji spadaju u zaštićeno kulturno dobro, pridržavanjem konzervatorskih mjera i preporuka očekuje se pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu i krajobraz s obzirom da će doći do revitalizacije i obnove zaštićenog spomenika kulture. U sklopu ovog projekta planirana je izgradnja novog objekta planiranog centra čijom izgradnjom može doći do negativnog utjecaja na tlo koji se odnosi na dodatno zauzimanje površine, te negativnog utjecaja na bioraznolikost zbog gubitka prirodnih staništa, odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Kako će se realizacijom projekta izgraditi znanstveno edukativno-zabavni centar, moguć je negativan utjecaj na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode.

5.13.4 Revitalizacija Bedekovčanskih jezera

Strateški projekt uključuje izgradnju centra za posjetitelje, trga natkrivene pozornice i parkirališta za posjetitelje te uređenje sportsko-rekreacijske zone. Projekt se nalazi u sklopu mjere 1.9. *Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu* i 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma.*

Budući da se radi o izgradnji novih infrastrukturnih objekata, negativni utjecaji koji nisu značajni na pojedine sastavnice okoliša mogu se očekivati u pogledu unošenja antropogenih elemenata u prostor kojeg karakterizira pretežno prirodni/doprirodni i neizgrađeni okoliš. Utjecaj na vode je moguć zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, dok se utjecaji na tlo odnose na zauzimanje površine (centar za posjetitelje, parkiralište, pozornica, sportski tereni, kupalište) i nemogućnost korištenja prostora u druge svrhe. Utjecaj na bioraznolikost je moguć ukoliko izgradnjom dođe do zauzimanja prirodnih staništa i staništa vrsta koje obitavaju na području zahvata. Također moguć je negativan utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.

5.13.5 Crna kraljica

Strateški projekt uključuje obnovu infrastrukture nepokretnog kulturnog dobra „Arheološka zona Stari grad Krapina“ i pojedinačnog nepokretnog kulturnog dobra „Park skulptura Forma Prima u šumi Josipovac“, uvođenje turističkog sadržaja, te izgradnja pješačkog mosta koji povezuje ta dva kulturna dobra. Projekt se nalazi u sklopu mjere 5.2. *Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu.* Budući da se radi o

aktivnostima obnove i krajobraznog uređenja postojećih objekata može se očekivati pozitivan utjecaj na krajobraz dok se na ostale sastavnice okoliša ne očekuju utjecaji.

5.13.6 Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje novog, suvremenog, energetski učinkovitog objekta površine 3.500 m² sa dostatnim popratnim sadržajima (igralište od 5.000 m²), parkiralištem i popratnim objektima. Projekt se nalazi u sklopu mjere 7.7. *Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve*. Izgradnjom objekta mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture, no ne očekuju se značajni utjecaji.

5.13.7 Šemničke Toplice

Za zahvat „Bazenski kompleks Šemničke toplice“ proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishodoeno rješenje prema kojem nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (MZOIE, KLASA: UP/I-351-03/20-09/63, URBROJ: 517-03-1-2-20-12, 26.5.2020.).

5.13.8 Ekološki bazen Pregrada

Strateški projekt uključuje izgradnju eko-bazena, odnosno manje stajačice namijenjene rekreaciji. Negativni utjecaji do kojih može doći uključuju utjecaj na tlo u vidu zauzimanja površine i nemogućnost korištenja u druge svrhe i utjecaj na bioraznolikost ukoliko izgradnjom dođe do zauzimanja prirodnih staništa i staništa vrsta koje obitavaju na području zahvata, kao i uznemiravanja koje će biti prisutno prvenstveno u ljetnim mjesecima. Vodene površine predstavljaju atraktivne krajobrazne elemente stoga se može očekivati pozitivan utjecaj na krajobraz. Zahvat je planiran na području iza nekadašnjeg Doma zdravlja, na antropogeno utjecanom području stoga se ne očekuju značajni utjecaji na okoliš.

5.13.9 Centar za palijativnu skrb

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje Centra za palijativnu skrb Krapinsko-zagorske županije. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*.

Budući da lokacija Centra za palijativnu skrb još nije definirana, nije moguće detaljnije definirati utjecaje na pojedine sastavnice okoliša, no kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost

ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Također moguć je negativan utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja. Ne očekuju su značajni negativni utjecaji.

5.13.10 Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija

Strateški projekt uključuje uvođenje digitalnih tehnologija u sva područja upravljanja KZZ-om te se stoga ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok su mogući pozitivni utjecaji na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog povećanja kvalitete i dostupnosti usluga.

5.13.11 BIZARENA – digitalni inovacijski centar

Strateški projekt uključuje dogradnju postojeće infrastrukture Poslovno-tehnološkog inkubatora u Krapini. Kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Projekt uključuje i aktivnosti kojima se ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme: tematski hackathoni, natječaji za inovacijska rješenja, uspostava razvojnih odbora, uspostava razvojnih programa, prodajni programi, inkubacijski programi, razvoj novih zanimanja i obrazovnih programa te virtualna BIZARENA.

5.13.12 Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije

Strateški projekt uključuje dogradnju postojeće infrastrukture Energetskog centra Bračak, koji se nalazi u sklopu Dvorca Bračak u Zaboku, zaštićenog kulturnog dobra. Kao i kod izgradnje ostale infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Budući da se projekt nalazi unutar kulturnog dobra, utjecaj je moguć i na kulturnu baštinu uslijed neadekvatnog smještaja infrastrukture u prostoru i oštećenja kulturnog dobra. Projekt uključuje i aktivnosti kojima se ne očekuje utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme: podrška poduzetnicima, programi mentorstva, promocija, umrežavanje i savjetodavne usluge.

5.13.13 Digitalizacija osnovnih i srednjih škola

Strateški projekt uključuje ulaganja u opremanje osnovnih i srednjih škola te se stoga ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme, dok su mogući pozitivni utjecaji na stanovništvo zbog unaprjeđenja obrazovanja na području KZŽ.

5.13.14 Izgradnja školskih sportskih dvorana

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje školskih sportskih dvorana uz osnovne i srednje škole u odabranim gradovima/općina KZŽ. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.8. *Ulaganje u sportsku infrastrukturu*. Izgradnjom objekata mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Može se očekivati negativan utjecaj na tlo prilikom dodatnog zauzimanja površine, te negativni utjecaj na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih/poluprirodnih staništa. Moguć je i određen utjecaj na krajobraz ovisno o lokaciji izgradnje. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša se ne očekuju. Kako se izgradnja sportskih dvorana planira uz postojeće osnovne i srednje škole, odnosno na već antropogeno utjecanom području, procjenjuje se da utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme neće biti značajni.

5.13.15 Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije

Projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju osnovnih škola. Navedenim aktivnostima mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture, no ne očekuju se značajni utjecaji. Navedeni projekt provodit će se na urbanom i antropogeno utjecanom području.

5.13.16 Centar izvrsnosti u poljoprivredi

Strateški projekt uključuje rekonstrukciju i nadogradnju postojeće zgrade Srednje škole Bedekovčina te izgradnju poligona za nastavu poljoprivrednih usmjerenja za formiranje centra izvrsnosti. Projekt se nalazi u sklopu mjere 7.6. *Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada*. Budući da se radi o rekonstrukciji i nadogradnji postojeće zgrade, provedbom aktivnosti ovog projekta ne očekuju se značajniji negativni utjecaji na sastavnice okoliša. Utjecaj će biti pozitivan na stanovništvo i poljoprivredu zbog unaprjeđenja obrazovanja i znanja vezanih za sektor poljoprivrede.

5.13.17 „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada

Strateški projekt uključuje postavljanje fotonaponskih panela na krovove javnih zgrada. Provedbom ovog projekta ne očekuju se negativni utjecaji na okoliš, dok će utjecaj na

klimatske promjene biti pozitivan zbog povećanja udjela proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

5.13.18 Energetska obnova zgrada javne namjene

Strateški projekt uključuje primjenu mjera energetske učinkovitosti u svrhu poboljšanja energetske svojstva zgrade ili njezina dijela i temeljnog zahtjeva za građevinu – gospodarenje energijom i očuvanje topline. Projekt se nalazi u sklopu mjere 9.8. *Povećanje energetske učinkovitosti*. Energetskim obnovama zgrada javne namjene smanjit će se potrošnja energenata i povećati energetska učinkovitost, čime se pozitivno utječe na klimatske promjene.

5.13.19 Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana

Projekt uključuje nabavu opreme za izvođenje operacija te izgradnju ventilacijsko-klimatizacijskog sustava zgrade. Navedenim aktivnostima ne očekuje se negativan utjecaj na sastavnice okoliša, dok se pozitivan utjecaj očekuje na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog unaprjeđenja zdravstvenih usluga.

5.13.20 Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine

Strateški projekt uključuje nabavu opreme radi poboljšanja kvalitete rada u izvanbolničkoj hitnoj medicini i izgradnju centralnog edukacijskog medicinskog centra za hitnu medicinu. Projekt se nalazi u sklopu mjere 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga*. Aktivnostima nabave opreme ne očekuje se negativan utjecaj na sastavnice okoliša, dok se aktivnostima izgradnje centra za hitnu medicinu mogu očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša koji nisu značajni kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Provedbom aktivnosti ovog strateškog projekta očekuje se pozitivan utjecaj na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog unaprjeđenja zdravstvenih usluga.

5.13.21 Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja

Strateški projekt uključuje aktivnosti unaprjeđenja postojećeg zdravstvenog sustava čime se pozitivno utječe na stanovništvo i zdravlje ljudi. Ukoliko će projekt uključivati i izgradnju infrastrukture, mogući su negativni utjecaji na tlo zbog dodatnog zauzimanja površina, negativni utjecaji na vode zbog dodatnog opterećenja vodnog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, te negativni utjecaji na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih i poluprirodnih staništa. Također mogući je negativan

utjecaj na krajobraz u slučaju neadekvatnog smještaja infrastrukturnih objekata u prostoru i izgradnje objekata koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.

5.13.22 Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Strateški projekt uključuje izradu informacijskog memoranduma i širokopojasne infrastrukture na području KZŽ. Projekt se nalazi u sklopu mjere 2.2. *Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture*. Provedbom aktivnosti koje se odnose na izradu širokopojasne infrastrukture mogući su utjecaji na bioraznolikost te stanovništvo i zdravlje ljudi koji su opisani u poglavlju 5.4. i 5.9. Ostali utjecaji na sastavnice okoliša se ne očekuju.

5.13.23 Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Projekt uključuje izradu Krajobrazne strategije i Krajobrazne osnove KZŽ koja će predstavljati ključni strateški projekt za upravljanje krajobrazima KZŽ, čime se pozitivno utječe na krajobraz, ali posredno i na ostale sastavnice okoliša (voda, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, klimatske promjene).

5.13.24 Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Strateški projekt uključuje izgradnju i opremanje biciklističke infrastrukture na području Županije, te se nalazi u sklopu mjere 11.2. *Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture*. Provedbom aktivnosti u sklopu navedenog projekta ne očekuju se negativni utjecaji na sastavnice okoliša budući da se biciklistička infrastruktura gradi uz postojeće prometne pravce te zahtijeva određene građevinske radove na vrlo uskom pojasu male površine, dok će se provedbom projekta unaprijediti sigurnost i zdravlje ljudi te će se pozitivno utjecati na kvalitetu zraka i klimatske promjene zbog smanjenja zastupljenosti cestovnog prometa i pratećih emisija onečišćujućih tvari i stakleničkih plinova u zrak.

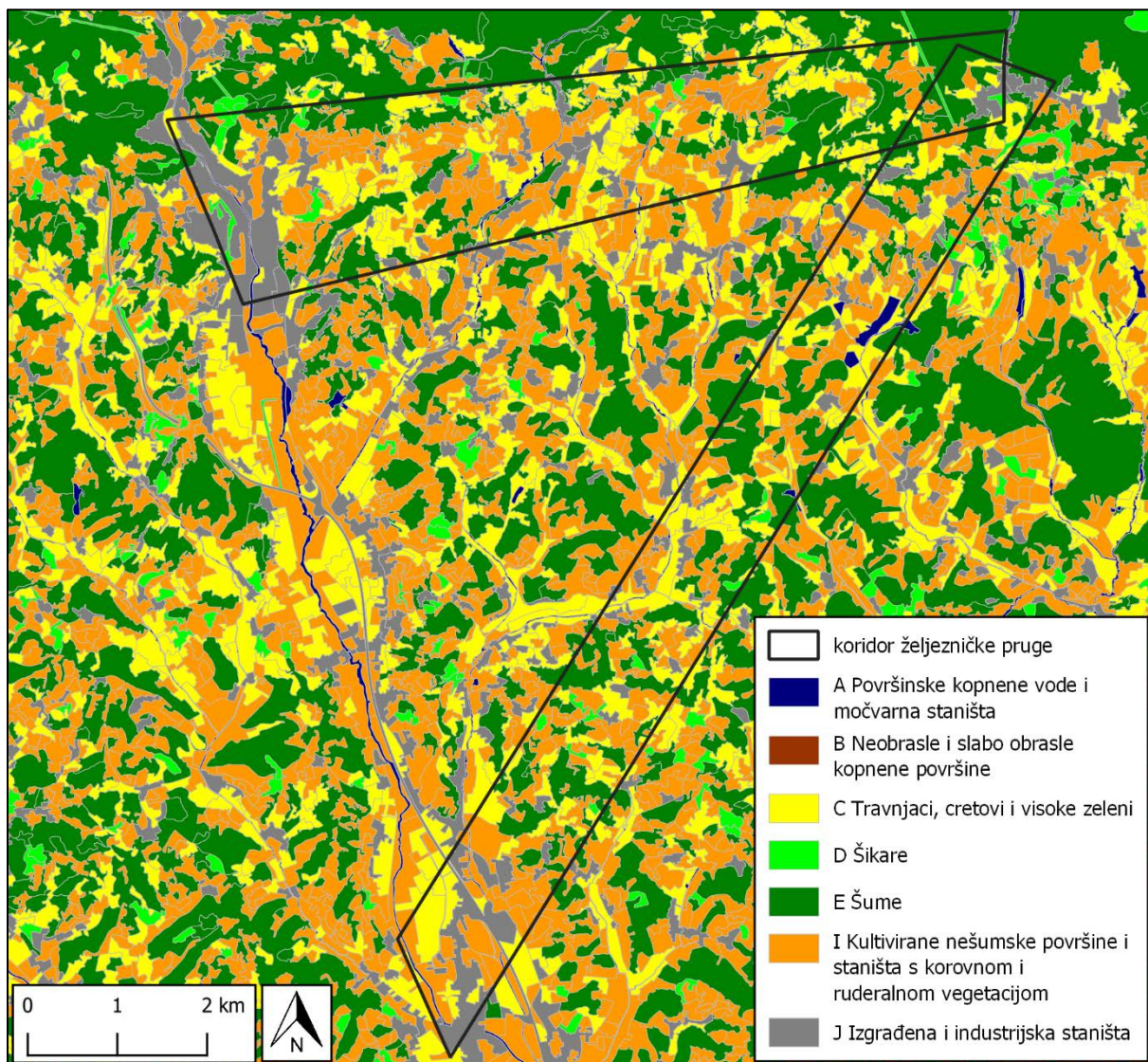
5.13.25 Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska – Lepoglavska spojnica

Strateški projekt uključuje izgradnju nove pruge između Krapine ili Sv. Križa Začretje (nije još definirana lokacija) i Lepoglave, te modernizaciju postojeće dionice pruge Čakovec – Lepoglava i Zabok – Krapina/Sv. Križ Začretje (pruga R106), ovisno o spoju prethodno navedene nove pruge. Projekt se nalazi u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti*. Izgradnjom nove dionice pruge doći će do negativnog utjecaja na tlo prilikom zauzimanja površine te negativnog utjecaja na bioraznolikost uzrokovanog gubitkom, degradacijom i fragmentacijom prirodnih i

poluprirodnih staništa zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa, a utjecaj je moguć i zbog stradavanja životinja na tijekom odvijanja prometa. Trasa buduće pruge prolazi antropogeno utjecanim područjem koje najvećim dijelom karakterizira mozaik poljoprivrednih površina i travnjaka, te manjih šumskih cjelina, stoga se procjenjuje kako utjecaj na bioraznolikost neće biti značajan. Moguć je negativan utjecaj i na krajobraz uzrokovan unošenjem novog antropogenog linijskog elementa. Okvirni koridor najkraće veze između Krapine/Sv. Križa Začretje i Lepoglave unutar koje će se položiti nova trasa pruge i njezin položaj u odnosu na staništa (Karta kopnenih nešumskih staništa RH, 2016) prikazan je na slici u nastavku (Slika 27).

Modernizacijom i proširenjem postojeće pruge na dionici od Krapine ili Sv. Križa Začretje do Zaboka očekuje se manji utjecaj u vidu zauzimanja staništa i gubitka tla, no kako se radi o već antropogeno utjecanom području, ne očekuje se značajan utjecaj na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom ovih projekata doći će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo jer će se izgradnjom i modernizacijom pruge poboljšati prometna povezanost i olakšati prijevoz putnika. Zbog povećanja značaja željezničkog prometa i smanjenja značaja cestovnog može se očekivati pozitivan utjecaj na klimatske promjene zbog manjih emisija stakleničkih plinova željezničkog prometa u odnosu na cestovni. Iz istog razloga može se očekivati pozitivan utjecaj na zrak zbog smanjenja emisija onečišćujućih tvari iz sektora cestovnog prometa. Za navedene zahvate detaljna procjena utjecaja provest će se u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17).

Slika 27. Okvirni koridor za smještaj trase željezničke pruge Krapina – Lepoglava, 1:80.000

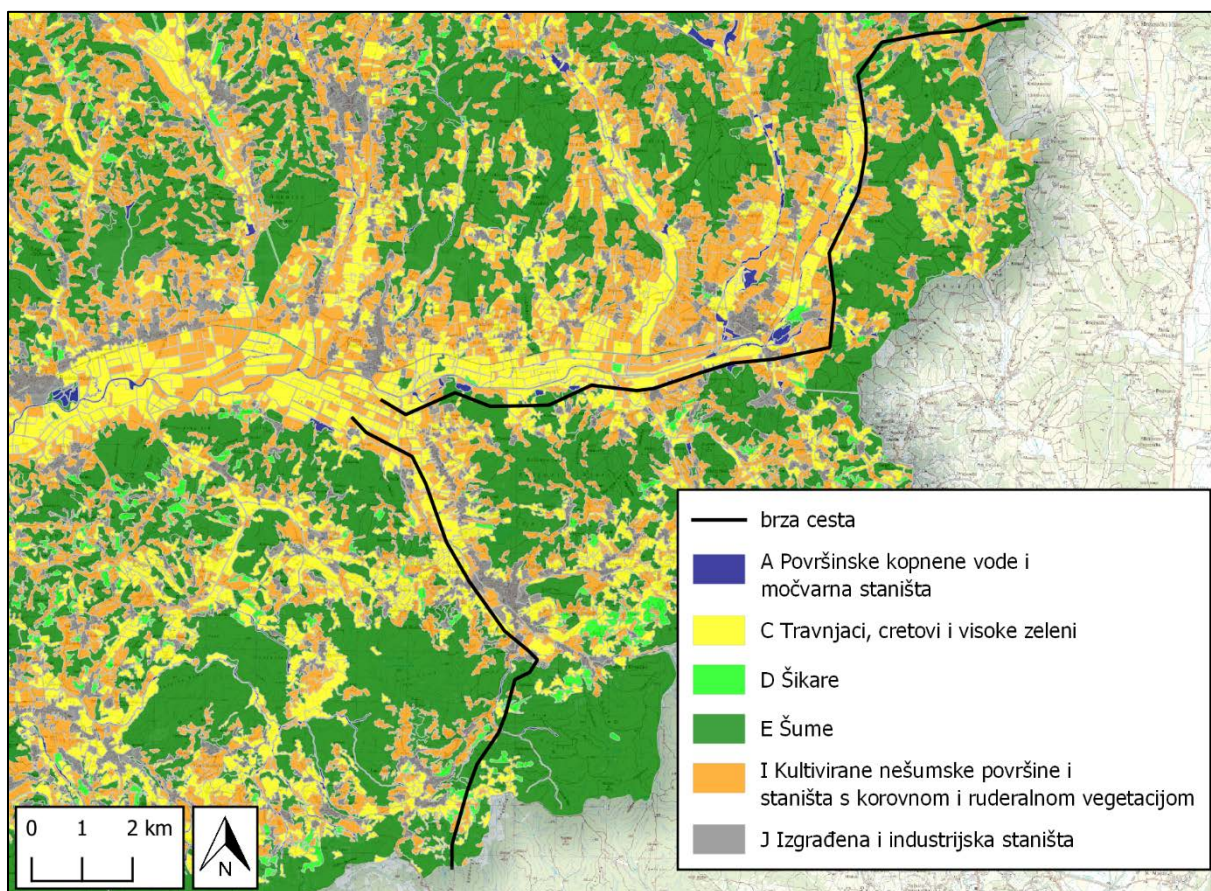
5.13.26 Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina

Strateški projekt uključuje nastavak izgradnje Brze ceste Popovec – Marija Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum i nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina. Navedeni projekt se nalazi u sklopu mjere 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti.*

Neizgrađene dionice brze ceste uključuju dionicu od Zlatar Bistrice od Laza Stubičkog (na području KZŽ) i dalje prema Popovcu (na području Grada Zagreba), te dionicu od Zlatar Bistrice do Hrašćine (na području KZŽ) i dalje prema Brezničkom Humu (na području

Varaždinske županije. Navedene neizgrađene dionice i njihov položaj u odnosu na staništa (Karta kopnenih nešumskih staništa RH, 2016) prikazane su na slici u nastavku (Slika 28). Za dionicu brze ceste od Zlatar Bistrice do Laza Stubičkog (na području KZŽ) pa dalje do Kašine (na području Grada Zagreba) proveden je postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš te je ishođeno rješenje o prihvatljivosti za okoliš (MZOIE, KLASA: UP/I 351-03/14-02/70, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-17, 9.7.2015.). Slijedom navedenog, procjena utjecaja u nastavku odnosi se na dionicu brze ceste Zlatar Bistrice – Breznički Hum (dio Zlatar Bistrice – Hrašćina koji se nalazi na području KZŽ).

Slika 28. Trasa izgradnje dionica brze ceste Popovec-Marija Bistrice-Zlatar Bistrice-Zabok sa spojem na Breznički Hum, 1:150.000

Negativni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom dionice brze ceste Zlatar Bistrice – Hrašćina su zauzimanje tla, emisije u vodu, tlo i zrak i emisije buke zbog odvijanja prometa, zatim gubitak, degradacija i fragmentacija prirodnih i poluprirodnih staništa te posljedično utjecaj na bioraznolikost i utjecaji na krajobraz zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor. Provedbom projekta može se očekivati pozitivan utjecaj na stanovništvo jer će se izgradnjom prometne infrastrukture poboljšati prometna povezanost i protočnost prometa. Budući da planirana trasa dijelom prati postojeću infrastrukturu, a

uglavnom je položena na poljoprivrednim i travnjačkim površinama te se ne nalazi unutar granica zaštićenih područja, ne očekuju se značajni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša.

Za spojnu cestu Zabok – Krapina proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je ishodeno rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš (MZOPUIG, KLASA: UP/I 351-03/07-02/28, URBROJ: 531-08-3-1-1-2-8-08-6, 21.1.2008.). Dionica od Zaboka do Svetog Križa Začretje izgrađena je i puštena u promet 2017. godine, dok su radovi na dionici od Zaboka do Krapine započeli 2019. godine.

5.13.27 Vatrogasno vježbalište

Strateški projekt uključuje izgradnju i ustrojavanje vatrogasnog vježbališta (izgradnja nove građevine za smještaj 30 polaznika s učionicom, kabinetom za nastavnike i ostalom infrastrukturom, izrada vatrogasnog tornja i opremanje). U sklopu projekta uključena je i obnova brownfield lokacije stare vojarne. Projekt se nalazi u sklopu mjere 10.4. *Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga*. Provedbom aktivnosti koje se odnose na izgradnju mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na sastavnice okoliša kao i kod prethodnih strateških projekata koji uključuju izgradnju infrastrukture. Aktivnostima obnove brownfield lokacije stare vojarne, kako se radi o revitalizaciji napuštenog područja mogu se očekivati pozitivni utjecaji na krajobraz. Također, očekuje se pozitivan utjecaj na stanovništvo i zdravlje ljudi zbog ulaganja u unaprjeđenje sustava zaštite.

5.14 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do negativnog utjecaja na vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu, dok se isti utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na sastavnice okoliša isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

5.15 Mogući prekogranični utjecaji

KZŽ na sjeveru i zapadu graniči s Republikom Slovenijom. Budući da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su mjere određene PR KZŽ uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR KZŽ ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

6 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 56) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županije uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 58. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda	voda zrak

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	tlo bioraznolikost zašt. područja
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).		georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georaznolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	bioraznolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	bioraznolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	bioraznolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	krajobraz zašt. područja
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	<p>proizvoda" Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>		
22.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>	<p>4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama</p>	<p>klimatske promjene</p>
23.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>	<p>2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda</p>	<p>klimatske promjene</p>
24.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog</p>	<p>1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima</p>	<p>klimatske promjene</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).		
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	buka
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

7 Razmotrene alternative PR KZŽ

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR KZŽ, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Županije u razdoblju 2021.-2027. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR KZŽ doprinijeti poboljšanju stanja okoliša. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR KZŽ, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Županije, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR KZŽ, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja KZŽ.

8 Glavna ocjena prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

8.1 Uvod

KZŽ je u ožujku 2021. godine uputila MINGOR-u zahtjev za provedbu postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za PR KZŽ. Slijedom provedenog postupka, MINGOR je ocijenio da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje PR KZŽ te je također u ožujku 2021. godine donijelo Rješenje (KLASA: UP/I-612-07/21-37/84, URBROJ: 517-10-2-3-21-2) da je za PR KZŽ potrebno provesti postupak Glavne ocjene. Kao razlozi za provedbu postupka Glavne ocjene navode se:

- Područje obuhvata PR KZŽ preklapa se s područjima ekološke mreže.
- Ne može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljne vrste i stanišne tipove s obzirom na polazišta, ciljeve i mjere za postizanje ciljeva u odnosu na rasprostranjenost ciljnih vrsta i stanišnih tipova zbog trajnog zauzimanja staništa, promjene stanišnih uvjeta, smanjenja brojnosti i rasprostranjenosti ili nestanka vrsta i stanišnih tipova odnosno narušavanja povoljnog stanja ciljeva očuvanja i cjelovitosti pojedinog područja ekološke mreže.
- Značajni negativni utjecaji mogu se očekivati vezano uz gradnju, unaprjeđenje prometnog sustava te kumulativnog utjecaja ostvarenja ciljeva odnosno mjera za ostvarenje ciljeva.

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

Ekološku mrežu čine:

1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

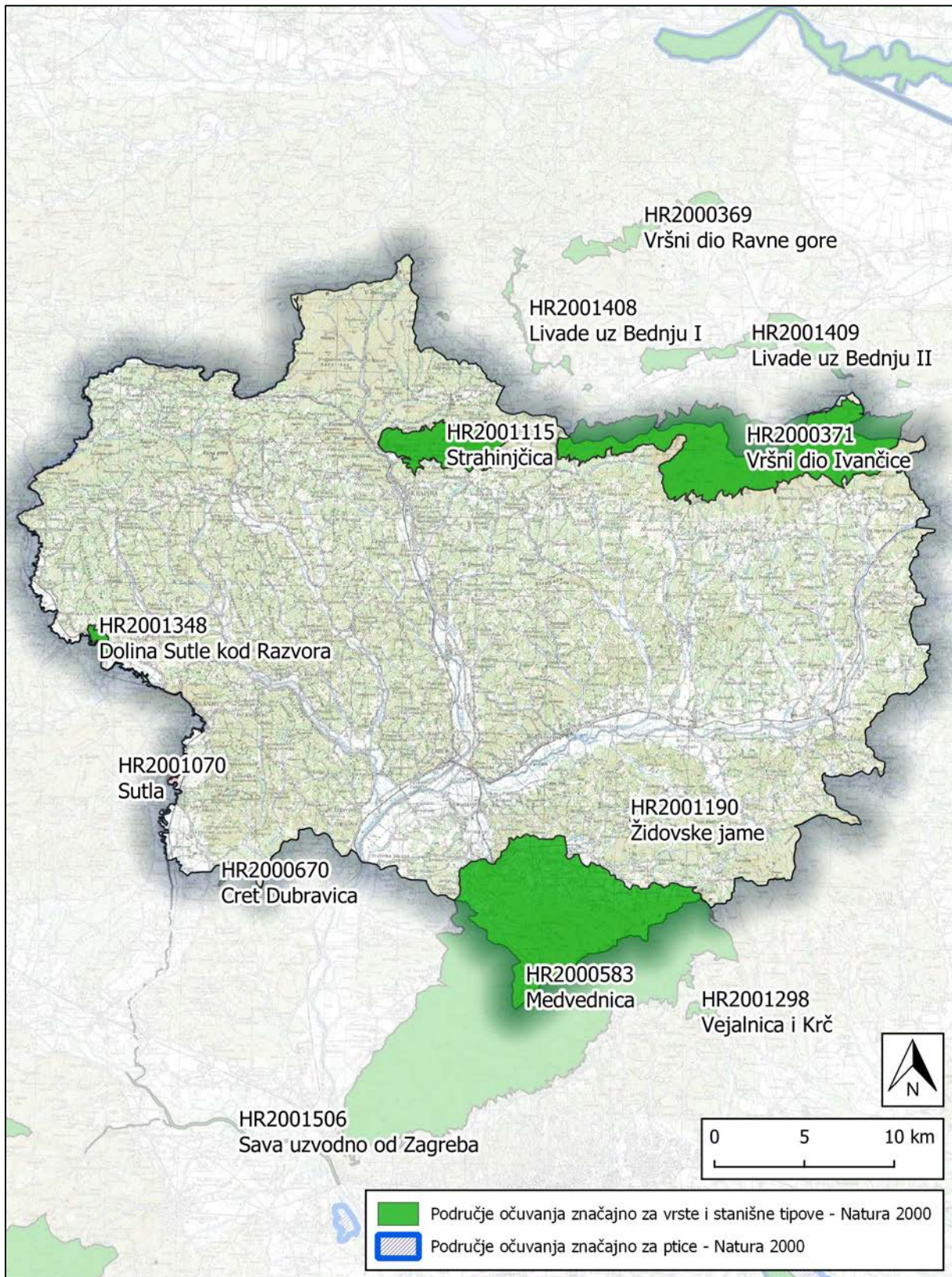
8.2 Obilježja područja ekološke mreže

Provedba PR KZŽ planirana je na teritoriju KZŽ, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovoj Županiji. U tablici u nastavku (Tablica 57) navedena su područja ekološke mreže KZŽ, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 29). Iz navedene slike može se primijetiti kako su POVS područja ekološke mreže smještena uz rubne dijelove KZŽ, dok se na području KZŽ ne nalaze POP područja ekološke mreže.

Tablica 59. Područja ekološke mreže na području KZŽ

područje ekološke mreže	osnovni podaci
POVS	
HR2000583 Medvednica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000583 površina: 18.529,94 ha Planinsko područje koje karakterizira velika zastupljenost i dobra očuvanost šuma.
HR2001115 Strahinjčica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001115 površina: 1.358,57 ha Planina na sjeverozapadnom dijelu Hrvatskog Zagorja, s najvišim vrhom na 846 m nadmorske visine.
HR2000371 Vršni dio Ivančice	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000371 površina: 6.075,2 ha Ivanščica je najviša planina na sjeveru Hrvatske s najvišim vrhom na 1.061 m nadmorske visine.
HR2001070 Sutla	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001070 površina: 155,55 ha Sutla je granična rijeka između Republike Hrvatske i Slovenije. Izvire u Sloveniji te se nakon 90 km toka ulijeva u rijeku Savu na području Republike Hrvatske.
HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001348 površina: 96,24 ha Mozaično područje vlažnih livada ispresijecanim s manjim šumovitim površinama.
HR2001190 Židovske jame	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001190 površina: 0,78 ha Speleološki objekt (jama) smješten u jugozapadnom dijelu KZŽ, u blizini Medvednice.

Slika 29. Područja ekološke mreže u KZŽ, 1:330.000

8.3 Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj

U tablicama u nastavku (Tablica 58 do Tablica 63) navedene su ciljne vrste i ciljna staništa područja ekološke mreže u KZŽ.

Tablica 60. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2000583 Medvednica

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	močvarna riđa	<i>Euphydryas aurinia</i>
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
1	potočni rak	<i>Austropotamobius torrentium*</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>
1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
1	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferumequinum</i>
1	južni potkovnjak	<i>Rhinolophus euryale</i>
1	širokouhi mračnjak	<i>Barbastella barbastellus</i>
1	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
1	riđi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>
1	veliki šišmiš	<i>Myotis myotis</i>
1	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
1	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
1	Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (<i>Convolvulion sepilii</i> , <i>Filipendulion</i> , <i>Senecion fluviatilis</i>)	6430
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260
1	Bukove šume <i>Luzulo-Fagetum</i>	9110
1	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
1	Šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210

Tablica 61. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001115 Strahinjčica

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	kataks	<i>Eriogaster catax</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
1	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Travnjaci tvrdače (<i>Nardus</i>) bogati vrstama	6230*

Tablica 62. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2000371 Vršni dio Ivančice

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
1	modra sasa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>Grandis</i>
1	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
1	Šume velikih nagiba i klanaca <i>Tilio-Acerion</i>	9180*
1	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
1	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*

Tablica 63. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001070 Sutla

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	obična lisanka	<i>Unio crassus</i>
1	mali vretenac	<i>Zingel streber</i>
1	peš	<i>Cottus gobio</i>
1	dunavska paklara	<i>Eudontomyzon vladykovi</i>
1	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
1	gavčica	<i>Rhodeus amarus</i>
1	veliki vijun	<i>Cobitis elongata</i>
1	Keslerova krkušica	<i>Romanogobio kessleri</i>
1	tankorepa krkušica	<i>Romanogobio uranoscopus</i>

Tablica 64. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>

Tablica 65. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova područja HR2001190 Židovske jame

kategorija za ciljnu vrstu	hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310

8.4 Metodologija procjene utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se ocjenjuje utjecaj strategije, plana, programa ili zahvata, samog ili s drugim strategijama, planovima, programima i zahvatima na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na ekološku mrežu. Za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe mjera PR KZŽ korištena je skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 64), koja je preporučena dokumentom Opće metodološke preporuke za izradu strateških studija (Prilog 1. Smjernice za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu), izrađenog u sklopu IPA 2010 projekta „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj i lokalnoj razini“; te dokumentom Priručnik za ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM), izrađenog u okviru EU Twinning Light projekta HR/2011/IB/EN/02 TWL „Jačanje stručnih znanja i tehničkih kapaciteta svih relevantnih ustanova za Ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (CRO ENIA)“.

U slučaju kad je za provedbu pojedine mjere PR KZŽ ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera ublažavanja koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 (posebni cilj ili mjera) potrebno je ukloniti iz PR KZŽ.

Kad je za provedbu pojedinog strateškog cilja procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera ublažavanja nije obavezno.

Tablica 66. Skala značajnosti utjecaja korištena za procjenu utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

vrijednost	značajnost utjecaja	pojašnjenje
-2	značajan negativan utjecaj	Značajno uznemiravanje ili destruktivan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta ili njihova znatnog dijela, značajno uznemiravanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrsta, značajan utjecaj na stanište ili prirodan razvoj vrsta. Ove utjecaje je potrebno umanjiti mjerama ublažavanja ispod razine značajnosti, a ukoliko to nije moguće element s ocjenom -2 potrebno je ukloniti iz strategije, plana ili programa.
-1	negativan utjecaj koji nije značajan	Ograničen/umjeren/neznan negativan utjecaj. Provedba strategije, plana ili programa nije isključena. Umjeren problematičan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjerenom narušavanje ekoloških uvjeta potrebnih za očuvanje staništa ili vrsta, marginalni utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta. Moguće ga je ublažiti ili ukloniti odgovarajućim mjerama ublažavanja, no njihovo propisivanje nije obvezno vezano uz glavnu ocjenu.
0	nema utjecaja	Strategija, plan ili program ne pokazuje vidljive utjecaje.
1	pozitivno djelovanje koje nije značajno	Umjeren povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjerenom poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, umjeren povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.
2	značajno pozitivno djelovanje	Značajan povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, značajno poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, značajan povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.

8.5 Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom mjera PR KZŽ. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba mjera 1.5., 1.10., 2.2., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4., 8.1., 8.2., 8.4., 9.4., 10.2. i 11.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, te se s toga zaključuje da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu; provedbom mjera 6.1., 6.2., 8.3., 9.9. i 9.10. mogući su pozitivni i negativni utjecaji te će utjecaji navedenih mjera biti analizirani u nastavku. Provedbom mjera 9.1., 9.2., 9.3., 9.5., 9.6., 9.11. i 9.12. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša, stoga se pozitivan utjecaj može očekivati i na područja ekološke mreže. Provedbom ostalih mjera ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 65) dana je procjena utjecaja mjera PR KZŽ na ekološku mrežu.

Tablica 67. Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
<p>1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača</p> <p>1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma</p> <p>4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>
<p>U sklopu navedenih mjera planirane su aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona (1.5.), turističke infrastrukture (1.10.), zdravstvenih i socijalnih objekata (4.1.), društvenih/javnih stanova (4.2.), sportskih dvorana (4.8.), laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra (7.4.) te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara (8.4.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Za aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona, zdravstvenih i socijalnih objekata, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara može se pretpostaviti da će se odvijati u neposrednoj blizini većih središta KZŽ, koja se najvećim dijelom nalaze izvan područja ekološke mreže. S druge strane, područja ekološke mreže općenito mogu predstavljati atraktivna turistička područja (prirodne ljepote, udaljenost od urbanih središta, mala prisutnost ljudi i antropogenih pritisaka okoliš poput buke) te su s toga pod pritiskom provođenja aktivnosti unaprjeđenja turizma. Bez obzira na navedeno, navedene mjere se generalno mogu provoditi na čitavom području KZŽ te je stoga moguć utjecaj na sva područja ekološke mreže.</p> <p>Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (<i>Austropotamobius torrentium*</i>), potočna mrena (<i>Barbus balcanicus</i>), gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.</p> <p>Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja svih područja ekološke mreže u KZŽ, uključujući i ciljeve očuvanja ciljnih vrsta koje su isključivo vezane uz vodeni okoliš, budući da korištenjem navedene infrastrukture može doći do degradacije kakvoće vode kroz ispuštanje otpadnih voda u vodna tijela.</p> <p>Slijedom navedenog, izgradnju poduzetničkih zona, turističke, zdravstvene i socijalne infrastrukture, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, te u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.</p>

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Izgradnje navedene infrastrukture nisu neuobičajene aktivnosti i generalno su poželjne u kontekstu razvoja područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Ova mjera uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove mjere na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže**.

6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje različite vrste infrastrukture: prometne, komunalne, građevina javne i poslovne namjene te infrastrukture širokopojasnog interneta.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkododna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mogući utjecaji izgradnje građevina javne i poslovne namjene jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4. i 8.4., a isto vrijedi i za izgradnju komunalne infrastrukture, koja uključuje sustave vodoopskrbe i odvodnje (za koje se generalno očekuju zanemarivi utjecaji budući da u najvećoj mjeri prate koridore postojeće linijske infrastrukture i utjecaji su ograničeni na period izgradnje) te građevine gospodarenja otpadom (čime dolazi do zauzeća prostora). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture širokopojasnog interneta jednaki su kao i kod mjere 2.2.

Slijedom navedenog, izgradnju prometne infrastrukture i građevina javne i poslovne namjene u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljne stanišne tipove i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koja ako će se provoditi na ekološki i ekstenzivan način, može dovesti do pozitivnih utjecaja na ciljne vrste i ciljna staništa vezana uz navedene površine: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Ekološkom i ekstenzivnom poljoprivredom u skladu s ciljevima očuvanja navedenih vrsta može se očekivati povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Mjera uključuje i aktivnost sanacije vodotokova, čime može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže koja uključuju vodene ciljne vrste: HR2001070 Sutla – sve ciljne vrste (8 riba i slatkodvodna školjka), HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativni utjecaji očituju se kroz gubitak staništa te degradaciju stanišnih uvjeta.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne. Sanaciju vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/doprirdno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, i njihove ciljeve očuvanja koji se odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*);

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Mjera uključuje aktivnost kreiranja i provedbe poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Provedbom mjere 7.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na bioraznolikost zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku, no ipak su mogući i određeni negativni utjecaji na područja ekološke mreže.

Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydrias aurinia*), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiselčin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Promjene postojećih aktivnosti neće nužno uzrokovati samo negativne utjecaje, mogući su i pozitivni utjecaji na navedene ciljne vrste/ciljna staništa, i to kroz povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvene biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvene biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta te unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljne vrste. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, te na sve kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, kao i kod poticanja korištenja biomase. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama eksploatacije mineralnih sirovina (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe i iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje sunčanih elektrana, a može uključivati i izgradnju hidroelektrana i vjetroelektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama, prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže unutar KZŽ, izgradnja vjetroelektrana i sunčanih elektrana potencijalno bi se mogla provoditi na područjima HR200115 Strahinjčica, HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora i HR2000583 Medvednica, gdje je moguć negativan utjecaj na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa zbog gubitka staništa, te na sve ciljne vrste šišmiša stradavanjem kolozijom s vjetroagregatima.

Izgradnja hidroelektrana moguća je na područjima HR2001070 Sutla i HR2000583 Medvednica, gdje je negativan utjecaj prvenstveno moguć na vodene ciljne vrste, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka).

Mjera uključuje i poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvne biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvne biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući.

Slijedom navedenog, izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta i poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Sunčane elektrane potrebno je u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritarnih ciljnih stanišnih tipova. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.). Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe također je potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom (reciklažna dvorišta, pretovarne stanice i sl.). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 6.1., 7.4. i 8.4. Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja prethodno navedenih kopnenih ciljnih vrsta/ciljnih staništa.

Slijedom navedenog, izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, obaloutvrde, pragovi, retencije, akumulacije i sl.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, a time i na područja ekološke mreže na kojima će se aktivnost provoditi. Izgradnjom građevina koje se potpuno ili djelomično nalaze u koritu vodotoka (obaloutvrde, pregrade, akumulacije, retencije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na područja ekološke

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

mreže koja uključuju ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš: HR2001070 Sutla (8 vrsta riba i 1 slatkovodna školjka); HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa navedenih vrsta, prekida longitudinalne povezanosti vodotoka i promjenu hidroloških karakteristika tekućica. Izgradnjom građevina koje uključuju i prostor izvan korita vodotoka (nasipi, retencije i akumulacije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na sva područja ekološke mreže koja uključuju kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, što su na području KZŽ sva područja izuzev HR2001070 Sutla. Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa te promjenu stanišnih uvjeta. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu ove mjere (vrsta infrastrukture, lokacija, površina i broj zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, objekte zaštite od poplava potrebno je planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture. Primjenom ovih rješenja mogući su i određeni pozitivni utjecaji na ciljne vrste/ciljna staništa kroz poboljšanje postojećih, ranije degradiranih stanišnih uvjeta (posljedica kanaliziranja vodotoka, uklanjanja riparijske vegetacije, izgradnje vodnih građevina u koritu vodotoka i sl.). Jednako kao i kod prethodnih mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture, objekte zaštite od poplava u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Mjera uključuje aktivnost izgradnje novih prometnica koja se može provoditi na čitavom području KZŽ.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, izgradnju prometnica u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 66) navedeni su strateški projekti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na područja ekološke mreže, budući da se projekti ne nalaze unutar granica ekološke mreže niti u njenoj neposrednoj blizini. Uz navedene projekte, mogućnost utjecaja može se isključiti i za strateške projekte navedene u tablici u nastavku (Tablica 67), budući da ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje.

Tablica 68. Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže

Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
27. Vatrogasno vježbalište

Tablica 69. Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene
19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Za ostale strateške projekte (njih 7) procjena utjecaja na ekološku mrežu dana je u tablici u nastavku (Tablica 68).

Tablica 70. Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE
<p>Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Lokacija je smještena unutar područja HR2000583 Medvednica, na samoj granici područja. Rekonstrukcijom dvorca ne očekuju se utjecaji na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, dok izgradnjom novog objekta može doći do utjecaja na šume (koje se prema karti kopnenih nešumskih staništa RH nalazi na području oko dvorca) ali i livade, koje se također nalaze na širem području dvorca. Izgradnjom novog objekta može doći do gubitka staništa ciljnih vrsta vezanih uz šume i livade (šišmiši, beskralježnjaci), a također i gubitka ciljnih šumskih staništa (91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume, 9260 Šume pitomog kestena, 9110 Bukove šume, 91K0 Ilirske bukove šume). Budući da su navedena staništa široko rasprostranjena na području HR2000583 Medvednica, ne očekuje se značajan gubitak njihove površine izgradnjom znanstveno-edukativno-zabavnog centra.</p> <p>Slijedom navedenog, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja HR2000583 Medvednica. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
9. Centar za palijativnu skrb 20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine 21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
<p>Navedeni strateški projekti uključuju izgradnju infrastrukture, no budući da točne lokacije nisu poznate utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla. Glavni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom infrastrukture su trajni gubitak ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta, što direktno negativno utječe na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Budući da se može pretpostaviti kako će se raditi o relativno manjim zahvatima u prostoru, te kako će se navedena izgradnja vrlo izgledno planirati na već antropogeno utjecanom području uz veća središta KZŽ (koja se izuzev Donje Stubice u pravilu nalaze izvan područja ekološke mreže), može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana
<p>Strateški projekt uključuje izgradnju školskih sportskih dvorana na području Gradova Oroslavje i Zlatar te Općina Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice. Izgradnjom sportskih dvorana na već antropogeno utjecanom području, neposredno uz postojeće škole i ostalu infrastrukturu, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
<p>Strateški projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju 18 osnovnih škola, od kojih su neke smještene unutar područja ekološke mreže. Budući da se radi o dogradnji i rekonstrukciji postojećih objekata, u urbanom području, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja navedenih zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
<p>Strateški projekt uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su</p>

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

ishođena pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja ovog strateškog projekta na ciljeve očuvanja** područja ekološke mreže.

8.7 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. *Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača* uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora te fragmentacije staništa, dok su tijekom korištenja zahvata mogući negativni utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Isti utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. *Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma* (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. *Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga* (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. *Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti* (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na ekološku mrežu isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

8.8 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablici u nastavku (Tablica 69) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 71. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	sva područja ekološke mreže
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioriternih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

8.9 Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih mjera i strateških projekata PR KZŽ na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom mjera i strateških projekata određenih PR KZŽ neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 18 mjera i 7 strateških projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnih utjecaja koji pojedinačno nisu značajni. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja. Na temelju provedene analize zaključujemo da je **PR KZŽ prihvatljiv za ekološku mrežu**, odnosno da ne uključuje mjere i strateške projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.

9 Ostali podaci i zahtjevi

9.1 Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

U tablici u nastavku (Tablica 70) dan je pregled mišljenja tijela i/ili osoba koja su pristigla tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije, te komentar na koji način je mišljenje uvaženo.

Tablica 72. Mišljenja tijela i/ili osoba pristiglih tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

sažetak mišljenja		odgovor
1.	Grad Krapina, KLASA: 350-01/21-01/0016, URBROJ: 2140/01-04-0401-21-03, 6.5.2021.	
	nema posebnih zahtjeva	-
2.	Grad Zabok, KLASA: 302-01/21-01/004, URBROJ: 2197/01-05/5-21-3, 5.5.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
3.	Gradska plinara Krapina d.o.o., mail, 30.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
4.	Hrvatske autoceste d.o.o., Broj: 4211-400-1423/21-NS, 21.4.2021.	
	nema zahtjeva	-
5.	Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Broj: 01-170/2-2021, 22.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
6.	HŽ infrastruktura, Broj i znak: 3864/21, 1.3.1. GI, 23.4.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
7.	Općina Marija Bistrica, mail, 4.5.2021.	
	U dokumentaciji poslanoj od strane Zagorske razvojne agencije, a koja dokumentacija čini Plan razvoja KZŽ 2021. – 2027., uočeno je da se ne spominje plan sanacije i zatvaranja odlagališta Tugonica, jednog od rijetkih aktivnih odlagališta otpada na području županije, a koji ima najmanje ostvarenih propisanih tehničkih uvjeta za rad. Smatramo da bi bilo potrebno navesti	Zahtjev je vezan uz sadržaj Plana razvoja. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom, koje uključuje i

sažetak mišljenja		odgovor
plan sanacije i zatvaranja odlagališta (koji postoji), a sama sanacija bi trebala započeti prije početka rada regionalnog centra za gospodarenje otpadom.		sanaciju i zatvaranje odlagališta otpada predviđeno je PR KZZ.
8.	Ministarstvo kulture i medija, KLASA: 612-08/21-10/0172, URBROJ: 532-05-02-03/3-21-2, 21.4.2021.	
<p>Sadržaj predmetne strateške procjene utjecaja na okoliš, koji se temelji na obveznom sadržaju određenom Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 03/2017) treba obuhvatiti i odnos prema kulturnoj baštini u odgovarajućim potpoglavljima. Sadržaj i razina obuhvata dijela studije koji se odnosi na kulturnu baštinu treba biti sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polazišta i metodološki pristup strateške procjene utjecaja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za period od 2021. - 2027. godine na kulturnu baštinu; • Provjera implementacije ciljeva zaštite kulturne baštine koje proizlaze iz međunarodnih konvencija i povelja čija je potpisnica RH - analiza relevantnih međunarodnih dokumenata kulturne baštine (konvencije, povelje, direktive, deklaracije, preporuke i sl.); polazišta i ciljevi Plana razvoja koji se odnose na kulturnu baštinu; usklađenost Plana razvoja s međunarodnim dokumentima o zaštiti kulturne baštine; • Značajke područja: povijesna i kulturološka obilježja prostora (kratak pregled kulturno-povijesnog razvitka s težištem na razdobljima/zbivanjima, koja su uvjetovala nastanak i formiranje kulturne baštine u prostoru); analiza stanja kulturne baštine na koju provedba Plana razvoja može značajno utjecati - pregled stanja kulturne baštine prema vrstama, statusu zaštite i kulturnom znanju (međunarodno, nacionalno, regionalno, lokalno); detaljnija analiza stanja kulturne baštine na područjima planiranih zahvata; • Ocjena utjecaja provedbe Plana razvoja na kulturnu baštinu: analiza i prikaz vjerojatno značajnih utjecaja na pojedine vrste kulturne baštine (kumulativnih, sinergijskih, sekundarnih, kratkoročnih); • Mjere zaštite kulturne baštine, uključujući mjere sprečavanja, smanjenja i ublažavanja procijenjenih štetnih utjecaja provedbe Plana razvoja na kulturnu baštinu te prijedlog alternativnih rješenja; • Opis predviđenih mjera praćenja stanja/utjecaja zahvata na kulturnu baštinu. <p>Osim tekstualnog dijela, Strateška procjena utjecaja na kulturnu baštinu treba sadržavati i odgovarajuće kartografske prikaze kulturne baštine u odnosu na planirane zahvate.</p> <p>Valja naglasiti da u skladu s čl. 13. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 03/2017) poglavlja u strateškoj studiji koja se odnose na kulturnu baštinu moraju izradivati mjerodavni stručnjaci za to područje.</p>		Strateškom studijom bit će sagledana kulturna baština sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.
9.	Ministarstvo turizma i sporta, KLASA: 351-02/21-02/7, URBROJ: 529-04-02-01-01/1-21-2, 23.4.2021.	
nema dodatnih zahtjeva		-
10.	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, KLASA: 350-05/20-01/1, URBROJ: 538-06-1-1/221-21-179, 27.4.2021.	

sažetak mišljenja		odgovor
nema primjedbi		-
11.	Ministarstvo zdravstva, KLASA: 351-03/21-01/38. URBROJ: 534-03-3-2/2-21-02, 28.4.2021.	
<p>Kao jednu od mjera u sastavu predmetne studije, područje buke okoliša, potrebno je osigurati da zaštita od buke bude u skladu s odredbama Zakona o zaštiti od buke („Narodne novine“, br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21) i Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade („Narodne novine“, br. 145/04), tako da buka, koja bi potjecala od prometnica, građevinskih i industrijskih područja, obnovljivih izvora energije i ostalog, ne bi imala štetan utjecaj na zdravlje ljudi.</p> <p>Isto tako navodimo kako je potrebno posebnu pozornost obratiti na zone prekomjerne buke od autocesta, željeznica i industrijskih pogona i postrojenja te sličnih izvora buke, u kojima se ne bi smjele planirati nove stambene zone odnosno građevinska područja zbog štetnog utjecaja buke na zdravlje ljudi, kao i troškova izgradnje barijera za zaštitu od buke.</p> <p>Sukladno Zakonu o zaštiti od buke („Narodne novine“, br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21) i odredbama Direktive 2002/49/EZ o procjeni i upravljanju bukom okoliša, zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te raditi na smanjenju i kontroliranju buduće buke, posebno kroz prostorno planiranje prilikom izrade prostorno planske dokumentacije županije, gradova i općina.</p> <p>Ujedno, potrebno je obraditi i ostale sastavnice okoliša koje utječu na zdravlje ljudi i kvalitetu okoliša, u čemu Vam prilikom izrade studije može pomoći i Nacionalna strategija razvoja zdravstva te strateški planovi Ministarstva zdravstva objavljeni na mrežnoj poveznici: https://zdravlje.gov.br/programi-i-projekti/nacionalni-programi-projekti-i-strategije/1477.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledana buka, zdravlje ljudi i kvaliteta okoliša sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
12.	Park prirode Medvednica, KLASA: 612-07/21-01/76, URBROJ: 251-510-02-21-2, 10.5.2021.	
<p>Svu planiranu gradnju, stambene, gospodarske ili druge namjene, uređenje prostora za rekreaciju, odnosno postavljanje infrastrukture na zaštićenom području uskladiti s važećom prostorno planskom dokumentacijom i prostornim državne razine, Prostornim planom Parka prirode Medvednica (NN 89/14) i mogućim utjecajem Plana razvoja Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 na područje ekološke mreže.</p> <p>Planirano je navedeno u ciljevima Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027., posebno u cilju Održivo korištenje i upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem.</p> <p>Smatramo da je sadržaj Uredbe i Strateške ciljeve potrebno nadopuniti i razraditi.</p> <p>U sadržaj Uredbe i u strateške ciljeve dodati poglavlje koje se odnosi na mjere suzbijanja invazivnih vrsta u urbanim i zaštićenim područjima u koje treba uključiti poljoprivrednike i institucije koje održavaju prometnice (košnja).</p> <p>Potrebno je dodatno razraditi ciljeve i mjere o načinu zbrinjavanja otpada ne samo unutar zona naselja, nego i na zaštićenim područjima za koje su nadležne komunalne službe jedinica lokalne samouprave.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja		odgovor
<p>Ujedno jedno cijelo poglavlje je nužno razraditi na temu klimatskih promjena i prilagodbe, ciljeve i mjere na iste s posebnim osvrtom na zaštićeno područje Parka i ekološke mreže HR2000583 Medvednica te na ostala zaštićena područja koja su navedena Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19), a nalaze se na području Krapinsko-zagorske županije. Posljedice oluje Teodor iz 2013. godine i posljedice oluje Rea iz 2019. godine i danas su vidljive na području Parka.</p> <p>Dionici koji trebaju biti uključeni u izradu Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.- 2027. su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovi ma prirode Krapinsko-zagorske županije koja upravlja sa zaštićenim područjima na području Krapinsko-zagorske županije i Javna ustanova Park prirode Medvednica koja upravlja Parkom prirode Medvednica i područjem ekološke mreže HR5000283 Medvednica.</p>		
13.	Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije, KLASA: 350-07/21-01/08, URBROJ: 2140-20-01-21-02, 30.4.2021.	
nema posebnih zahtjeva		
14.	Hrvatski telekom d.d., Oznaka: T43-61026273-21, 3.5.2021.	
<p>Sukladno dokumentu Strateška studija utjecaja na okoliš za Strategiju razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine i prateće programe, ONP i NP-BBI primijeniti preporučene mjere za smanjenje utjecaja na okoliš i osiguravanja razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj.</p> <p><u>Elektronička komunikacijska infrastruktura pokretnih mreža</u></p> <p>Predlažemo usklađivanje prostorno-planske dokumentacije s Uredbom Vlade Republike Hrvatske o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, NN br. 131/2012 i Uredbom Vlade Republike Hrvatske o izmjenama uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, NN br. 92/2015 te svim aktualnim izmjenama.</p> <p>Predlažemo korištenje terminologije kako je predviđeno u čl. 2. (Pojmovi) Zakona o elektroničkim komunikacijama (ZEKOM).</p> <p>Potrebno je jasno i nedvojbeno razlikovati elektroničku komunikacijsku opremu koja se postavlja na postojećim građevinama (antenski prihvat) od elektroničke komunikacijske opreme koja se postavlja na samostojećim antenskim stupovima.</p> <p><u>Linijska i točkasta infrastruktura fiksnih komunikacija</u></p> <p>Primijeniti smjernice programa prostornog uređenja Republike Hrvatske kojima se preporuča istovremena izgradnja kabelaških mreža i cestovne i željezničke infrastrukture. Pojačavanje koridora elektroničke komunikacijske infrastrukture koji Hrvatsku povezuju (kabelski) sa susjednim zemljama. Pojačavanje koridora elektroničke komunikacijske infrastrukture koji povezuju gradove i županije.</p>		<p>Strateškom studijom bit će sagledan razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>Pri planiranju i izgradnji cestovnih i željezničkih građevina potrebno je planirati polaganje cijevi za telekomunikacijske kablove te razmještaj antenske mreže novih telekomunikacijskih tehnologija.</p> <p>Osigurati razvoj širokopojasnog pristupa s ciljem revitalizacija ruralnih područja definiranjem sustava telekomunikacijskih veza pomoću koridora, trasa kroz građevinska područja naselja i površina za izdvojene namjene te kroz ostala područja šumskih i poljoprivrednih površina. Ruralnom stanovništvu treba osigurati suvremeni infrastrukturni standard.</p> <p>Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 139/2012), koju je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju članka 25. stavka 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama, propisana su mjerila razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme. Uredbom je utvrđeno da se gradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture planira, u načelu, u koridoru ili trasi komunalne infrastrukture što obuhvaća usklađenje planiranih trasa elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme s trasama komunalne infrastrukture u odnosu na smještaj u prostoru i rokove gradnje.</p> <p>Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su uskladiti odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama predmetne Uredbe prigodom njihove prve izrade, ili prve izrade njihovih izmjena i/ili dopuna nakon stupanja na snagu ove Uredbe, a do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama ove Uredbe, neposredno se primjenjuje ova Uredba.</p> <p><u>Zakonska regulativa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o prostornom uređenju • Zakon o gradnji • Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima • Zakon o elektroničkim komunikacijama • Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme • Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture • Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora, te obaveze investitora radova ili građevine • Strategija razvoja širokopojasnog pristupa internetu • Zakon o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina • Pravilnik o svjetlovodnim distribucijskim mrežama • Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju • Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme 	
15. Zagorski vodovod d.o.o., Broj: 8580/2021, 30.4.2021.	
Zagorski vodovod upravlja izvorištima pitke vode (Izvorište Lobor, Izvorište Harina Zlaka, Izvorište Osredok Desinički, Izvorište Belečka Selnica i Izvorište Mlačine Grabari) koja imaju propisane Odluke o Zonama sanitarne zaštite izvorišta. Odluke obuhvaćaju	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini

sažetak mišljenja		odgovor
<p>mjere zaštite izvorišta izabrane a objavljene su u Službenom glasniku Krapinsko Zagorske Županije. U strateškoj studiji utjecaja na okoliš potrebno je uvažiti sve mjere zaštite izvorišta kao i zabrane u područjima zona sanitarne zaštite a prema propisanim odlukama.</p> <p>Dio vodoopskrbnog sustava Zagorskog vodovoda su magistralni cjevovodi koji služe za dovod i odvod pitke vode između izvorišta i vodospremnika. Potrebno je poštivati zaštitne koridore magistralnih cjevovoda od ukupno 6,0 m za svaki magistralni cjevovod, odnosno zabranjena je gradnja ostalih građevina na udaljenost manju od 3,0 m od magistralnog cjevovoda, te svih građevina koje mogu ugroziti sigurnost i kvalitetu pitke vode. Kod izvođenja bilo kakvih radnji u blizini magistralnih cjevovoda potrebno je osigurati higijensko-tehničku zaštitu vodovodnih cijevi i pitke vode.</p> <p>Vodospremnici i hidroforske i crpne stanice smješteni su na zasebnim parcelama i ograđeni zaštitnom ogradom. Također je potrebno je osigurati njihovu zaštitu, poštivati njihov zaštitni pojas i spriječiti izvođenje bilo kakvih radnje koje mogu zgroziti kvalitetu i sigurnost pitke vode.</p> <p>Zagorski vodovod upravlja i sustavom javne sanitarno - fekalne odvodnje (Uređaji za prečišćavanje otpadnih voda, mreža glavnih i sekundarnih kolektora te crpne stanice kao i ostali manji objekti koji su dio sustava javne odvodnje). Sve radnje koje se izvode u pojasu sustava javne odvodnje potrebno je obavljati u skladu s pravilima struke poštivanjem sigurnosne udaljenosti i uvjeta križanja i mimoilaženja kolektora s ostalim instalacijama, te poštivanjem zaštitnog koridora kolektora javne odvodnje u slučaju gradnje u njihovoj blizini.</p> <p>U realizaciji je izgradnja sustava Aglomeracija Zabok i Zlatar. te Krapinske Toplice. Važno je zadržati i osigurati planirane lokacije UPOV-a i ostalih objekata javne odvodnje (a prema projektiranom stanju), kao i trase planiranih kolektora.</p>		<p>detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
16.	<p>Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, KLASA: 351-03/21-01/9, URBROJ: 530-06-2-1-21-2, 10.5.2021.</p> <p>Strateškom studijom je potrebno obuhvatiti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizu cestovnog i željezničkog prometa i infrastrukture, 2. Analizu usklađenosti sa: <ul style="list-style-type: none"> • Strategijom prometnog razvoja RH za razdoblje od 2017. do 2030. godine, • Strategijom prostornog razvoja RH (NN 106/17), 3. Opis utjecaja i mjere za ublažavanje utjecaja na: <ul style="list-style-type: none"> • Cestovni i željeznički promet i infrastrukturu. 	<p>Strateškom studijom bit će sagledan cestovni i željeznički promet i infrastruktura sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
17.	<p>Hrvatske vode, KLASA: 351-03/21-01/0000141, URBROJ: 374-25-1-21-4, 11.5.2021.</p> <p>Strateška studija u obaveznom sadržaju propisanom Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) treba sadržavati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvadak iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.g. (NN 66/16) ocjene postojećeg stanja grupiranog vodnog tijela podzemnih voda (količinsko i kemijsko stanje, te prirodna ranjivost vodonosnika) i vodnih tijela površinskih voda 	<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>(kemijsko i ekološko stanje, uključivo i hidromorfološko) za koje se predviđa da će biti pod utjecajem Plana. Prilikom izrade Studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Plana upravljanja vodnim područjima za sljedeći plansko razdoblje 2022.-2027. godine.</p> <p>2. Izvadak i opis područja Plana pod opasnošću i rizicima od poplava sukladno kartama opasnosti od poplava i kartama rizika od poplava za Republiku Hrvatsku (Internet stranica http://korp.voda.hr). Planom prepoznati područja sukladno članku 10. Zakona o vodama (NN 66/19) na koja se primjenjuju odredbe poglavlja VIII Zakona o vodama (NN 66/19) - Zabrane i ograničenja prava vlasnika i posjednika zemljišta i posebne mjere radi održavanja vodnog režima. Prilikom izrade Studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Višegodišnjeg program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina za plansko razdoblje 2021.-2030. godine.</p> <p>3. Značajne utjecaje sastavnica Plana - kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne privremene, sekundarne, kumulativne i sinergijske, pozitivne i negativne na:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stanje tijela podzemne vode i površinskih vodnih tijela. Zaštićena područja (područja posebne zaštite voda) - na temelju članka 55. Zakona o vodama (NN 66/19) i posebnih propisa: <ul style="list-style-type: none"> područja namijenjena za zahvaćanje voda za piće (postojeća i planirana), područja pogodna za zaštitu gospodarski značajnih vodenih organizama, područja za kupanje i rekreaciju (postojeća i planirana), područja podložna eutrofikaciji i područja ranjiva na nitrate, područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite prema propisima o zaštiti prirode. Točkaste i raspršene izvore onečišćenja (baza podataka Hrvatskih vode). Izvorišta vode za javnu vodoopskrbu. Ranjiva područja sukladno Odluci o određivanju ranjivih područja (NN 130/12) Javno vodno dobro i zaštitu od štetnog djelovanja voda: <ul style="list-style-type: none"> ocjena utjecaja na postojeće objekte sustava obrane od poplava i funkcioniranje sustava obrane od poplava (nasipi na vodotocima predmetnog područja, izgrađene retencije i ostalo); ocjena utjecaja na zaštitne i regulacijske vodne građevine na promatranom području čija je gradnja predviđena Višegodišnjim programom gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju <ul style="list-style-type: none"> u svezi s člankom 127. Zakona o vodama (NN 66/19). <p>4. Analize prema zahtjevima članka 4.7 Okvirne direktive o vodama:</p> <ul style="list-style-type: none"> opis predviđenih mjera za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vodnih tijela, utvrđivanje da li su razlozi donošenja Plana od prevladavajućeg javnog interesa i/ili je prioritet očuvanja zdravlja i sigurnosti ljudi te održivog razvoja veći u odnosu na postizanja okolišnih ciljeva iz članka 1. Okvirne direktive o vodama, utvrđivanje da se ciljevi poboljšanja stanja vodnog tijela ne mogu iz tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku opciju. 	

sažetak mišljenja		odgovor
<p>5. Smjernice za određivanje mjera zaštite voda i zaštite od štetnog djelovanja voda koje je potrebno provesti - mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mjere koje je potrebno provesti da bi stanje voda bilo minimalno dobro sukladno Planu upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (NN 66/16), • za značajnije utjecaje iz točke 2.b) (zaštićena područja) potrebno je predvidjeti i odgovarajuće mjere zaštite podzemnih i površinskih vodnih tijela, • mjere zaštite vode za ljudsku potrošnju sukladno Zakonu o vodama i Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju - provedbene mjere zaštite vode za piće, provedbene mjere kontrole zahvaćanja voda, • provedbene mjere zaštite i kontrole površinskih i podzemnih voda od točkastih izvora onečišćenja, • provedbene mjere zaštite i kontrole površinskih i podzemnih voda od raspršenih izvora onečišćenja, • provedbene mjere zabrane direktnog ispuštanja onečišćenja u podzemne vode, • provedbene mjere eliminacije i smanjenja onečišćenja prioritetnim tvarima, • mjere prevencije akcidentnih onečišćenja, • mjere zaštite područja pod opasnošću od poplava. <p>6. Smjernice za usklađivanje i/ili uspostavu monitoring vodnih tijela površinskih i podzemnih voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring vodnih tijela površinskih voda (praćenje hidromorfoloških, fizikalno- kemijskih, kemijskih i bioloških pokazatelja) - uspostava odnosno redefiniranje monitoringa površinskih voda, • monitoring vodnih tijela podzemnih voda (praćenje nivoa i kemijskih pokazatelja - mreža piezometara) - uspostava odnosno redefiniranje monitoringa stanja podzemnih voda. <p>7. Provedbe mjera prilagodbe klimatskim promjenama.</p> <p>Napominjemo, prilikom izrade Strateške studije potrebno je uzeti u obzir da je u tijeku izrada Plana upravljanja vodnim područjem za slijedeće planska razdoblje 2022. - 2027 godine kao i izrada Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina 2021.- 2030. godine.</p>		
18.	Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o., AZM/KZŽ 257/21, 18.5.2021.	
	nema zahtjeva	-
19.	Ministarstvo poljoprivrede, KLASA: 351-03/21-01/102, URBROJ: 525-05/0044-21-2, 12.5.2021.	
	<p>Strateška studija treba sadržavati podatke o šumarstvu kao potencijalu održivog korištenja prirodnih dobara, drvnoj industriji kao poveznici kružnog gospodarstva i zelene tehnologije te lovstvu kao potencijalu razvoja održivog turizma. U sadržaju Strateške studije potrebno je obuhvatiti podatke koji se odnose na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obilježja područja šuma i šumarstvo, područje staništa divljači lovišta te područje drvne industrije 2. Obilježja utjecaja provedbe Plana razvoja na šume i šumarstvo, divljač i lovstvo te drvnu industriju 3. Prikaz drugih pogodnih mogućnosti (varijantnih rješenja) i utjecaja varijantnih rješenja na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja gospodarskih šuma, zaštitnih šuma i šuma posebne namjene te očuvanja staništa divljih vrsta i površina lovišta 	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja. Utjecaji na šume i divljač su obrađeni u sklopu utjecaja na bioraznolikost, dok je utjecaj na

sažetak mišljenja	odgovor
<p>4. Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe Plana razvoja na ciljeve očuvanja stabilno šumskog ekosustava, šumskih genetskih resursa te očuvanja staništa na kojima obitava određena vrsta i broj divljači</p> <p>5. Zaključak o utjecaju Plana razvoja na šumski ekosustav, divljač i drvnu industriju</p> <p>Na popis propisa potrebno je dodati Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20), Zakon o lovstvu („Narodne novine“, br. 99/18, 32/19 i 32/20), Nacionalna šumarska politika i strategija („Narodne novine“, broj 120/03), Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu („Narodne novine“, br. 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19 i 98/19), Internet portale otvorenih/javnih podataka o šumama, lovištima i drvnoj industriji te druge propise iz nadležnosti upravnog područja šumarstva, lovstva i drvne industrije.</p> <p>Iako je Zakonom uređeno iskorištavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, ipak je smanjenje njegove površine intenzivno, pa i zabrinjavajuće. Važna činjenica u svezi gubitka površina poljoprivrednog zemljišta je, da je riječ o gubitku kvalitetnog, obradivog poljoprivrednog zemljišta, a što je dobrim dijelom posljedica negospodarskog odnosa prema njemu. Utvrđeno je da se građevinska područja šire na uređene komplekse obradivih poljoprivrednih površina u vlasništvu Republike Hrvatske te da se izbjegava izgradnja na težim terenima i neplodnim zemljištima. Osnovni cilj trebao bi biti - očuvanje, korištenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, prije svega za poljoprivrednu proizvodnju, imajući u vidu činjenicu da je korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno prioritetno, a dijelom isključivo za poljoprivredu, s težnjom očuvanja što većih, kontinuiranih površina i prirodnih režima - očuvanja ruralnog (seoskog) prostora, koji predstavlja izvor prirodnog (biološkog - okolišnog, poljoprivrednog) te društvenog (socijalnog - tradicijskog, kulturološkog, povijesnog) bogatstva. Navedeno se može postići isključivo usklađivanjem svih interesa u prostoru, u sklopu društvenih planova, posebice prostornih.</p> <p>Najvažniji ciljevi primjene Zakona su: efikasnije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, u svrhu okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, sprječavanje trajnog gubitka poljoprivrednog zemljišta prenamjenom u građevinsko zemljište, privođenje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji, uz očuvanje identiteta tradicijskog agrikulturnog krajolika, kao i zaštita poljoprivrednog zemljišta od oštećenja, zbog proizvodnje zdravstveno ispravne hrane, zaštite zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta.</p> <p>Sastavnicu okoliša "tlo" potrebno je obraditi po kriteriju evidentiranja mogućeg oštećenja tla (degradacije, onečišćenja štetnim tvarima, erozije, prenamjene...) zahvata u prostoru, kao i mjera za izbjegavanje ili ublažavanje navedenih utjecaja.</p> <p>Na temelju Zakona, prostorno planskom dokumentacijom ograničava se lociranje zahvata na najvrijednije površine poljoprivrednog zemljišta, osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta. Potrebno je izbjegavati područja pod uzgojem višegodišnjih kultura, kao i fragmentiranje cjeline površina poljoprivrednog zemljišta linijskom infrastrukturom, to jest planirati smještaj uz postojeće infrastrukturne koridore. Ministarstvo poljoprivrede ne podržava proširenje građevinskog područja na poljoprivredno zemljište P1 i P2 kategorije, osim u slučajevima propisanim člankom 22. Zakona.</p>	<p>poljoprivredna tla obrađena u sklopu utjecaja na tlo.</p>

sažetak mišljenja		odgovor
<p>Smatramo da je kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš predmetnog Plana razvoja, potrebno razmotriti i mogući utjecaj odobrenih objekata subjekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi i od njih dobivenim proizvodima.</p> <p>Nadalje, Strateška studija mora sadržavati podatke o utjecaju predmetnog Plana razvoja na slatkovodni ribolov i slatkovodnu akvakulturu.</p> <p>U dijelu akvakulture, iako prema evidencijama Ministarstva poljoprivrede na području Krapinsko-zagorske županije trenutno nema nositelja dozvole za akvakulturu, smatramo potrebnim obraditi utjecaj Plana na potencijalne lokacije za akvakulturu ukoliko su utvrđene kroz dokumente prostornog uređenja. Također ističemo kako je pri izradi Strateške studije svakako potrebno uzeti u obzir aktualne strateške i programske dokumente iz upravnog područja ribarstva: Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020, Stratešku studiju utjecaja na okoliš Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020, Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020., Stratešku studiju utjecaja na okoliš Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.</p> <p>U dijelu sportskog ribolova, pozornost valja obratiti na ovlaštenike ribolovnog prava, odnosno sportsko-ribolovne udruge koji su, nakon provedenih javnih natječaja, s ministrom poljoprivrede potpisali ugovore o ribolovnom pravu na 20 godina te na dodijeljenim ribolovnim zonama unutar administrativnih granica Krapinsko-zagorske županije na racionalan i održiv način, upravljaju ribljim fondom, u svrhu organizacije sportskog ribolova, poribljavanja, ribočuvarske službe i zaštite okoliša, a na temelju odredbi Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Narodne novine“, broj 63/19) i izrađenih planova upravljanja.</p> <p>Slijedom navedenog, mišljenja smo da je kroz postupak strateške procjene utjecaja na okoliš predmetnog Plana razvoja potrebno sagledati njegov utjecaj na sastavnice okoliša bitne za segment slatkovodnog ribarstva, odnosno sportski ribolov, kao i slatkovodnu akvakulturu, s obzirom da navedene djelatnosti imaju izraženu okolišnu i socioekonomsku komponentu.</p>		
20.	Općina Bedekovčina, KLASA: 351-03/21-01/04, URBROJ: 2197-02-01/1-21-02, 20.5.2021.	
	nema dodatnih zahtjeva	-
21.	Općina Zlatar Bistrica, KLASA: 300-01/21-01/1, URBROJ: 2211/08-04/5-21-4, 16.5.2021.	
	suglasni sa ciljevima koji su obuhvaćeni sa Planom razvoja	-
22.	Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, KLASA: 350-01/21-02/150, URBROJ: 351-06-01-01/02-21-2, 17.5.2021.	
	Stratešku studiju potrebno je izraditi u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 - u daljem tekstu: Zakon), Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 106/17 – u daljem tekstu: Strategija), Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 50/99 i	Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini

sažetak mišljenja	odgovor
<p>84/13) koji je na snazi do donošenja Državnog plana prostornog razvoja koji se donosi na temelju Zakona, a čija je izrada započela Odlukom o izradi Državnog plana prostornog razvoja („Narodne novine“ broj 39/18), te u skladu s važećim prostornim planovima županije, općina i gradova čije se područje i dijelovi nalaze unutar obuhvata Plana razvoja.</p> <p>U vezi s tim se naglašavaju pojedini prioriteti i strateška usmjerenja prostornog razvoja određeni u Strategiji kao što su potrošnja prirodnih resursa (prednost učinkovite uporabe korištenog prostora pred zauzimanjem nekorištenog); unapređivanje dostupnosti infrastrukturnih sustava, razvoj prometnog sustava kao podrška uspostavi i razvoju mreže naselja, učinkovito povezivanje svih dijelova funkcionalne regije uvažavajući sve gospodarske, socijalne i okolišne potrebe; održivi razvoj planiranih djelatnosti u prostoru koji će u obzir uzeti rješavanje konflikta među korisnicima prostora uz istovremeno uvažavanje zaštite ekosustava i krajobraza; afirmacija obilježja vrijednosti krajobraza: sprječavanje ili ublažavanje degradacije krajobraza uslijed planiranih djelatnosti ili izgradnje očuvanje identiteta prostora; održivost razvoja i korištenja zaštićenih područja te kulturnog nasljeđa.</p> <p>Pri izradi Strateške studije i Plana razvoja je potrebno poštivati načelo horizontalne integracije u zaštiti prostora koje je određeno člankom 12. Zakona, u skladu s kojim se u izradi i donošenju razvojnih dokumenata (strategija, planova, programa i sl.), te prilikom njihove provedbe mora uvažavati načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju i druga načela prostornog uređenja i s tim u vezi ujednačenost mjera između različitih gospodarskih i upravnih područja koja utječu na razvoj i korištenje prostora.</p> <p>Sukladno članku 9. Zakona, odnosno načelu uvažavanja znanstveno utvrđenih činjenica koje su određene istim člankom, upoznavanje, provjera i procjena mogućnosti i razvoja temelji se na primjeni suvremenih znanstvenih i stručnih postignuća te normi i standarda uz uvažavanje, odnosno davanje prednosti, između ostalog, očuvanju cjelovitosti i kvalitativnih značajki prostora, te isključivanju, odnosno smanjenju na prihvatljivu mjeru štetnog utjecaja na okoliš, prirodu i zdravlje ljudi, te na korisnike prostora prilikom planiranja i provedbe zahvata u prostoru.</p> <p>Slijedom navedenog, u Strateškoj studiji je potrebno izvršiti detaljnu analizu stanja po jedinicama regionalne i lokalne samouprave, te dati osvrt na odnos važećih prostornih planova i Plana razvoja, te isto uskladiti s odredbama Zakona s obzirom na relevantne teme iz Strategije i Programa, stoga vas dodatno upućujemo na važeće dokumente prostornog uređenja na mrežnoj stranici: https://mgipu.gov.hr/o-ministarstvu-15/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/prostorni-planovi-8193/8193, te na prostorne planove dostupne na mrežnoj stranici: https://ispu.mgipu.hr/.</p>	<p>detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>
23. Hrvatske šume, KLASA: DIR/19-01/3209, URBROJ: 00-02-03/04-21-04, 4.5.2021.	
<p>Kako je znatan dio površina šuma i šumskih zemljišta kojima gospodare HŠ d.o.o., UŠ Podružnica Zagreb ujedno i na području navedenih zaštićenih dijelova prirode, mišljenja smo da je od velike važnosti navesti zaštićena područja kao i površine šuma i šumskih zemljišta kojima gospodare HŠ d.o.o. u sadržaj strateške studije. Osim toga, smatramo da bi i način gospodarenja istima sukladno posebnim propisima trebalo navesti u sadržaj strateške studije za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine.</p>	

sažetak mišljenja	odgovor
24. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, KLASA: 351-03/21-01/817, URBROJ: 517-05-1-1-21-8, 24.5.2021.	
<p>Uz obvezni sadržaj strateške studije koji je određen Prilogom I. Uredbe, u stratešku studiju je potrebno uključiti gospodarenje otpadom kao posebnu cjelinu, a postupak strateške procjene provesti uz poštivanje načela gospodarenja otpadom, reda prvenstva u gospodarenju otpadom i ostalih mjera zaštite okoliša koje se odnose na gospodarenje otpadom sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13, 73/17, 14/ 19 i 98/19) i njegovim provedbenim propisima, kao i usklađenost s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine („Narodne novine“, broj 31/17) i Dinamikom zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske.</p> <p>Uz zakonodavni okvir vezan uz zaštitu kvalitete zraka, potrebno je strateškom studijom sagledali politike i mjere navedene u Programu kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine, kao i relevantne zakonske propise iz područja zaštite kvalitete zraka. Nadalje, pozornost je potrebno skrenuti i na zakonodavni okvir kojim se uređuje zaštita od svjetlosnog onečišćenja i odredbe koje proizlaze iz njih te nužnost usklađenja Plana razvoja sa spomenutom problematikom svjetlosnog onečišćenja.</p> <p>S aspekta utjecaja i prilagodbe klimatskim promjenama, osim značajnog utjecaja na klimu i pripadnih mjera zaštite, treba obraditi i procjenu utjecaja klimatskih promjena na području predmetnog Plana razvoja, procjenu ranjivosti na klimatske promjene za planirane mjere, aktivnosti i zahvate iz Plana (analiza očekivanog utjecaja, rizika i kapaciteta za prilagodbu regije ili sektora na učinke klimatskih promjena). Za utvrđivanje klimatskih promjena koje se očekuju na području obuhvaćenim Planom potrebno je koristiti podatke iz dokumenata: http://prilagodba-klimi.hr/wp-content/uploads/2017/11/Klimatsko-modeliranje.pdf, http://prilagodba-klimi.hr/wp-content/uploads/docs/Dodatak_Klimatsko_modeliranje_VELEbit_12.5km.pdf.</p> <p>Kako se u samim programskim polazištima Plana razvoja navode pojmovi „održivog korištenja“, „društvena odgovornost“, „zelena županija“, „pametna sela“ i slično, potrebno je nedvosmisleno navesti koji su to elementi održivosti te detaljnije obratiti pažnju na utjecaj na klimu (ublažavanje klimatskih promjena) ina prilagodbu na klimatske promjene (ublažavanje sadašnjih i budućih utjecaja klimatskih promjena), to jest jačanje otpornosti cijelog društvenog sustava (ovdje s naglaskom na područje županije i njoj povezane sektore kao što su poljoprivreda, digitalizacije, promet, energetika, okoliš, sport, kreativne industrije, hidrologija, vodni resursi; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo, bioraznolikost; energetika; turizam; zdravlje/zdravstvo; prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem; upravljanje rizicima i drugo). U cijelom Planu razvoja i strateškoj studiji potrebno je nedvosmisleno razlikovanje pojmova prilagodbe klimatskim promjenama od ublažavanja klimatskih promjena. Kako se ovdje radi o planskom dokumentu koje se donosi za dugoročno razdoblje, važno je naglasiti da je pitanje prilagodbe klimatskim promjenama ublažavanje klimatskih promjena nužno detaljno razmotriti i uključiti u predmetni Plan razvoja i stratešku studiju.</p>	<p>Strateškom studijom bit će sagledane navedene teme sukladno razini detaljnosti opisa aktivnosti planiranih Planom razvoja.</p>

sažetak mišljenja	odgovor
<p>U poglavlju strateške studije koje obrađuje kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva strategije, plana ili programa i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima potrebno je uvrstiti na odgovarajući način tekst koji se odnosi na istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemno skladištenje plina u geološkim strukturama i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama iz Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, broj 25/20), u daljnjem tekstu: Strategija), Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu i Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 106/17).</p> <p>U poglavlju strateške studije koje obrađuje podatke o postojećem stanju okoliša i mogućem razvoju okoliša bez provedbe strategije, plana i programa potrebno je navesti kako se u Krapinsko-zagorskoj županiji nalazi prostor za iskorištavanje ugljikovodika Sjeverozapadna Hrvatska-05 (SZH-05). Istražni prostor ugljikovodika Sjeverozapadna Hrvatska-05 (SZH-05) najvećim dijelom se nalazi na području Krapinsko-zagorske županije i predstavlja potencijal za nalazak ležišta ugljikovodika. Za taj prostor koji je dio Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu provedena je strateška procjena i utvrđena su ograničenja i mjere zaštite okoliša. Stoga je potrebno navedeni prostor uvrstiti u razmatranje u Plan razvoja, a po potrebi u strateškoj procjeni razmotriti eventualna ograničenja i mjere zaštite okoliša i prirode.</p> <p>Na području Krapinsko-zagorske županije za sada nema ni eksploatacije ugljikovodika niti iskorištavanja geotermalne vode u energetske svrhe. Strategijom je planirano poticanje novih istraživanja, kako bi se povećale domaće rezerve ugljikovodika i bolje iskoristio potencijal geotermalne energije.</p> <p>Prema postojećim podacima potencijal geotermalne energije na području Krapinsko-zagorske županije postoji i već je utvrđen na nekoliko lokacija, te je stoga potrebno u Planu razvoja razmotriti mogućnosti korištenja geotermalne energije u energetske svrhe, a u strateškoj procjeni razmotriti eventualna ograničenja i mjere zaštite okoliša i prirode. Za sada se na području županije geotermalna voda koristi samo u zdravstvu i turizmu iako geotermalna voda predstavlja izuzetno značajan prirodni resurs kojem treba posvetiti bitno više pažnje te iznaći optimalne oblike korištenja u poljoprivredi i energetici. Uz to, bilo bi korisno, a navedeno je i u Strategiji, da se eventualnom izgradnjom i proširenjem mreže toplinskih sustava gradova/naselja omogući: korištenje geotermalnih izvora uz smanjenje tehničkih gubitaka, stvaranje preduvjeta za nisko temperaturni pogon toplinskih sustava te širu primjenu daljinskih sustava za potrebe grijanja i hlađenja.</p> <p>U strateškoj studiji Plana razvoja potrebno je pored obveznog sadržaja obraditi i analizirati sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan razvoja je potrebno uskladiti s planskim dokumentima upravljanja vodama (plan upravljanja vodnim područjima i s višegodišnjim programima gradnje); • utjecaj provedbe Plana razvoja na stanje vodnih tijela površinskih i podzemnih voda načelnoj razini. Izvor je registar stanja vodnih tijela koji vode Hrvatske vode. Sve je potrebno obraditi na načelnoj razini (ciljevi); • potrebno je obraditi sve aspekte utjecaja Plana razvoja uključujući postojeće i planirane zahvate na stanje vodnih tijela posebice u pogledu hidromorfoloških i bioloških utjecaja; 	

sažetak mišljenja	odgovor
<ul style="list-style-type: none"> • u stratešku studiju uključiti obradu utjecaja navedenog Plana razvoja na osnovne ciljeve upravljanja vodama (zaštita voda, rizici od poplava, korištenje voda ako je primjenjiva). <p>Sukladno članku 26. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu Plana razvoja obavlja se u okviru postupka strateške procjene utjecaja na okoliš. Strateška studija treba sadržavati poglavlje glavne ocjene prihvatljivosti Plana razvoja za ekološku mrežu te sljedeće podatke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podatke o ekološkoj mreži na koju provedba Plana razvoja može utjecati, kartografski prikaz područja ekološke mreže u odgovarajućem mjerilu; • opis mogućih značajnih utjecaja provedbe Plana razvoja na ekološku mrežu (vjerojatnost, trajanje, učestalost, jačinu i kumulativnu prirodu obzirom na druge planirane strategije, planove, programe ili zahvate); • moguće utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže svih područja ekološke mreže koja mogu biti izložena utjecaju aktivnosti obuhvaćenih Planom razvoja, a ne samo na područja ekološke mreže koja se preklapaju s obuhvatom aktivnosti planiranih Planom razvoja, • prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe Plana razvoja na ekološku mrežu te • zaključak (konačna ocjena prihvatljivosti Plana razvoja za ekološku mrežu uz primjenu predloženih mjera ublažavanja). <p>U sklopu glavne ocjene potrebno je sagledati utjecaj na ekološku mrežu svih elemenata Plana razvoja, posebno u pogledu kumulativnog utjecaja s obzirom na druge planirane strategije, planove, programe ili zahvate te ukoliko je potrebno predvidjeti alternativna rješenja.</p> <p>Glavna ocjena u okviru strateške studije treba biti izrađena u skladu sa Smjernicama za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu koje su prilog Općim metodološkim preporukama za izradu strateških studija i preporuka za provedbu ocjene prihvatljivosti strategija, planova i programa za ekološku mrežu.</p> <p>Vezano uz područje zaštite prirode strateška studija treba biti izrađena u skladu s Prilogom I. Uredbe na način da analizira i ocijeni moguće utjecaje provedbe Plana razvoja na bioraznolikost (posebice strogo zaštićene vrste, ugrožene i rijetke stanišne tipove te biljni i životinjski svijet općenito), zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode i na georaznolikost (vrijedni geološki lokaliteti, speleološki objekti, minerali i fosili).</p> <p>Značajni negativni utjecaji na bioraznolikost i zaštićena područja mogu se očekivati za namjene prostora/zahvate kao što su linijski infrastrukturni objekti koji mogu uzrokovati fragmentaciju staništa (uključujući i vodotoke) i onemogućiti prirodno kretanje zaštićenih vrsta, trajno zauzimanje i uklanjanje pojedinih ugroženih i rijetkih stanišnih tipova, prenamjena stanišnih uvjeta u okruženju i na taj način indirektno utjecati na pojedine vrste i stanišne tipove i mogu tijekom rada uzrokovati stradavanje pojedinih ugroženih i rijetkih vrsta i drugo.</p> <p>U strateškoj studiji je potrebno sagledati i moguće kumulativne utjecaje provedbe Plana razvoja na bioraznolikost, zaštićena područja i na georaznolikost.</p>	

sažetak mišljenja	odgovor
<p>Strateška studija treba sadržavati i mjere sprječavanja i smanjenja nepovoljnih utjecaja provedbe Plana razvoja ukoliko se utvrdi da nepovoljni utjecaji na bioraznolikost, zaštićena područja, georaznolikost i područja ekološke mreže postoje.</p> <p>Ukoliko se utvrdi potrebnim, strateška studija, odnosno poglavlje glavne ocjene prihvatljivost i za ekološku mrežu treba sadržavati i program praćenja.</p> <p>Podaci o zaštićenim područjima, ekološkoj mreži i staništima dostupni su na web portalu Informacijskog sustava zaštite prirode (http://www.biportal.hr/gis)</p>	

10 Sažetak

10.1 Uvod

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PR KZŽ), čiji je nositelj izrade Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu Krapinsko-zagorske županije.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja).

10.2 Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine

Vizija strateškog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine glasi: „Krapinsko-zagorska županija – Bajka na dlanu u kojoj održivi razvoj počiva na ljudima koji ostvaruju svoje potencijale, idejama koje se njeguju i razvijaju, okolišu koji je temelj zdravlja, uspješnim gospodarstvenicima koji grade konkurentnost regije te tradiciji koja se poštuje“.

PR KZŽ je strukturiran na način da je definirano 5 prioriteta područja koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 11), koji su dalje podijeljeni na mjere, u sklopu kojih su navedene povezane vrste planiranih aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 71) dan je strateški okvir PR KZŽ.

Tablica 73. Strateški okvir PR KZŽ

strateški okvir PR KZŽ
prioritetno područje 1. Održivo, inovativno i konkurentno gospodarstvo
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje investicija mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitosti javne uprave
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
prioritetno područje 2. Županija koja ulaže u podizanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 4. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan način života
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena

strateški okvir PR KZŽ
mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima
prioritetno područje 3. Obrazovanje za sve generacije
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjerenja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
prioritetno područje 4. Zelena, očuvana i sigurna županija
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava vatrogastva
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima

strateški okvir PR KZŽ
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga
prioritetno područje 5. Povezana županija
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 11. Unaprjeđenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova

PR KZŽ određeno je i 27 strateških projekata važnih za Županiju, koji su navedeni u tablici u nastavku (Tablica 72).

Tablica 74. Strateški projekti PR KZŽ

Strateški projekti PR KZŽ
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
9. Centar za palijativnu skrb
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene
19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine
21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica

Strateški projekti PR KŽŽ

26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina

27. Vatrogasno vježbalište

10.3 Odnos PR KŽŽ s drugim planovima, programima i strategijama

Provedba PR KŽŽ doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim analiziranim strateškim dokumentima na državnoj razini:

- Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
- Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
- Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
- Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)
- Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju (NN 117/15)
- Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

- Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
- Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Provedba PR KZŽ doprinijet i ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim analiziranim strateškim dokumentima na regionalnoj razini:

- Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)
- Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)
- Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)
- Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)
- Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)
- Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)
- Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
- Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR KZŽ

Provedba PR KZŽ doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim relevantnim međunarodnim ugovorima i sporazumima:

- Europski zeleni plan (2019)
- Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)
- Strategija od polja do stola (2020)
- Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)
- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

- Pariški sporazum (Pariz, 2015)
- Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)
- Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)
- Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)
- Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)

10.5 Postojeći okolišni problemi

10.5.1 Georaznolikost

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georaznolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem bioraznolikosti.

Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georaznolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobrazza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georaznolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima.

Kao ključni problemi zaštite georaznolikosti prepoznaje se nedovoljna spoznaja o vrijednosti i značaju georaznolikosti i njezinih sastavnica te neodgovarajuće obrazovanje o georaznolikosti na svim razinama.

Problem u speleološkim objektima su divlje deponije otpada koje osim što ugrožavaju georaznolikost samih objekata, ugrožavaju pripadajuću faunu te pitku vodu. Prema podacima Bioportala u 3 speleološka objekta (Židovske jame, Gnjusna jama, Tisiņ ponor) evidentirane su deponije otpada. Osim prethodno navedenog, unutar područja Židovske jame koje je zaštićeno kao POVS područje ekološke mreže evidentiran je i antropogeni

pritisak u vidu neodgovornog te prekomjernog sakupljanja fosila i minerala kao i namjerno uništavanje (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.2 Pedologija

Na području Županije kao glavni pritisci na tlo prepoznati su poljoprivreda, industrija, promet i otpad. Uz emisiju onečišćujućih tvari iz industrije i prometa, u najznačajnije izvore onečišćenja ulazi i poljoprivreda. Nestručna i neracionalna primjena mineralnih i organskih gnojiva kao i sredstava za zaštitu bilja mogu dovesti do akumulacije njihovih rezidua u tlu kao i procjeđivanje kroz tlo u podzemne vode. Također su kao jedan od problema prepoznata i divlja odlagališta otpada (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.). Divljih odlagališta otpada je u 2019. godini na području KZŽ bilo 68. Najviše divljih odlagališta nalazi se u općini Bedekovčina, Mače, Sveti Križ Začretje i Gradu Zlatar (Plan razvoja KZŽ).

Prema podacima ankete, gradovi Pregrada, Zlatar i Donja Stubica te općine Budinščina, Bedekovčina, Hrašćina, Desinić, Đurmanec, Jesenje, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Novi Golubovec, Petrovsko i Mače navode probleme s erozijom tla, a kao mjere zaštite provodi se pošumljavanje, drenaža tla, odvodni kanali te agrotehničke mjere u vidu sadnje kultura, zabrane sječe višegodišnjih nasada te zabrana obrađivanja oranica na kritičnim mjestima (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Kao posljedica erozije tla nastaju klizišta. Pregledom podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave, u travnju 2018. godine bilo je aktivno 308 klizišta, od čega je 38 bilo novootvorenih. Najviše klizišta, njih 199 nalazi se uz nerazvrstane ceste, 68 klizišta nalazi se uz stambene objekte, dok se 29 klizišta nalazi uz gospodarske objekte. Prema podacima Županijske uprave za ceste KZŽ, na županijskim i lokalnim cestama aktivno je 40 klizišta u 20 jedinica lokalne samouprave. Do studenog 2019. godine završena je novelacija projektne dokumentacije za sanaciju 5 klizišta, dok se u fazi projektiranja nalaze projekti sanacije dodatnih 7 klizišta. U tijeku su radovi na sanaciji klizišta u Donjem Jesenju, Gornjem Macelju, Krapinskim Toplicama, Tuheljskim Toplicama te Kumrovcu. U srpnju 2019. godine potpisani su ugovori o sufinanciranju ukupno 60 sanacija klizišta (Plan razvoja KZŽ).

10.5.3 Vode

Glavni uzrok za ne postizanje dobrog i vrlo dobrog ekološkog stanja površinskih vodnih tijela u Županiji su fizikalno kemijski pokazatelji uslijed povišenih koncentracija ukupnog dušika i fosfora. Izvori dušika i fosfora u površinskim vodnim tijelima u KZŽ su ispusti otpadne vode, te gnojiva iz poljoprivrede koja sadrže visoke koncentracije dušika i fosfora, a koja se prilikom oborina ispiru s poljoprivrednih površina te mogu završiti u okolnim vodnim tijelima. S obzirom na visok udio poljoprivrednih površina u površini KZŽ moguće je pretpostaviti da je poljoprivredna proizvodnja značajan izvor onečišćenja voda dušikom i fosforom u Županiji (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017.).

Postojeći okolišni problemi očituju se i u neadekvatnoj zaštiti izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće (PR KZZ).

Na slivu rijeke Krapine javljaju se nagle poplave uzrokovane intenzivnim oborinama povezane s povećanjem slabo propusnih površina zbog prenamjene iskorištavanja tla. Mnoge ljudske djelatnosti kao što su pretjerana sječa šuma i urbanizacija povećavaju potencijalnu opasnost od poplava (Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZZ, 2019). Kao problemi u sustavu obrane od poplava izdvojena su nedovoljna nadvišenja nasipa, nerekonstruirani nasipi i neregulirano korito rijeke Krapine, plavljenje prometnica i ugroženost kuća na određenim lokalitetima (Izvešće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017.).

Prema Izvešću o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015. (2016), na rijeci Krapini dolazi do plavljenja poljoprivrednih površina gotovo na cijelom toku. U pogledu obrane od poplava najugroženija je industrijska zona grada Zaboka, te niz većih i manjih naselja koja su izložena poplavama, a to su: Đurmanec, Bedekovčina, Začretje, Oroslavje. Na području općina Bedekovčina, Začretje i grada Oroslavja nema ugroženih ljudi već su ugrožene poljoprivredne površine, dok je na području općine Đurmanec ugroženo 20-tak ljudi, ali bez potrebe evakuacije. Poplavama u slivu rijeke Krapine najviše su izložene poljoprivredne površine, a nakon njih šume, pašnjaci i livade te na kraju dolaze naselja, što je vrlo rijetko i dosad nije imalo obilježja katastrofe ili nesreće pa nije bilo potrebe za evakuacijom stanovništva.

10.5.4 Zrak

Iako prerađivačka industrija neposredno pridonosi smanjenju kvalitete zraka, prema podacima iz Programa zaštite zraka, najznačajniji izvor emisija u Županiji predstavlja cestovni promet koji je najveći izvor CO₂, CO, NO_x i SO₂. U Županiji se nalazi šest cestovnih i dva željeznička granična prijelaza te međunarodna trasa Phyrnskog cestovnog pravca, što ovaj prostor čini izrazito prometno frekventnim. Prema dostupnim podacima, promet kao najvažniji izvor onečišćenja navode sljedeće JLS: Budinščina, Đurmanec, Lobor, Kraljevec na Sutli, Krapina, Krapinske Toplice, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Pregrada, Radoboj, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Zabok.

Osim samog prometa, na području Županije prisutni su i difuzni izvori onečišćenja, gdje se u prvom redu misli na poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda onečišćuje zrak stakleničkim plinovima CH₄ i N₂O (dušikov oksid), plinom odgovornim za zakiseljavanje i eutrofikaciju NH₃ (amonijak) te raznovrsnim pesticidima. Uz stočarsku proizvodnju vezano je onečišćenje zraka neugodnim mirisima (zbog prisutnosti amonijaka, sumporovodika, merkaptana), čime se na primjetan način narušava kakvoća okoliša. Prema dostupnim podacima poljoprivrednu proizvodnju kao izvor onečišćenja zraka navode sljedeće JLS: Budinščina, Kraljevec na Sutli, Mihovljan, Tuhelj i Zlatar Bistrica.

Značajno onečišćenje zraka (PM₁₀ i NMHOS) uzrokovano je i kućnim ložištima, a u Županiji čak 62 % stanovništva u kućanstvima kao primarni ili jedini energent koristi ogrjevno drvo. Eksploatacija mineralnih sirovina (šljunak i građevinski kamen) onečišćuje zrak prašinom uz same lokalitete eksploatacije, ali i uz putove kojima se materijal transportira do mjesta

korištenja, osobito ako pri transportu nisu primijenjene odgovarajuće mjere (Izvješće o stanju okoliša KZZ 2014.-2017. godine).

10.5.5 Klimatske promjene

Državni hidrometeorološki zavod navodi kako stogodišnja mjerenja za Republiku Hrvatsku ukazuju na porast prizemne temperature zraka za 0,74 °C između 1906. i 2005. Posljedica globalnog zagrijavanja je smanjenje snježnog pokrivača, osobito u proljeće i ljeti, povećanje broja vremenskih nepogoda i fluktuacije u količini oborina. Navedeno ima potencijal negativno se odraziti na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost stanovnika (PR KZZ).

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone

termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području aridne panonske Hrvatske posebno su zbog daljnjeg isušivanja i dezertifikacije ugrožena staništa rijeka s muljevitim obalama (Sava, Drava, Dunav), panonske slane stepe, slane močvare i plitka zaslanjena jezera, brojni subpanonski i panonski travnjaci na području Baranje i Srijema te aluvijalne šume. Posljedice klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj već su vidljive kroz ugrozu pojedinih vrsta, zbog čega Crvene knjige Republike Hrvatske posebno ističu ugrozu vrsta cretova i periodičkih lokvi.

Dugotrajna suša izravno će utjecati na dostupnost slatke vode, a time i na mogućnost uzgoja slatkovodnih vrsta riba.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetroloma, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

10.5.6 Bioraznolikost

Gubitak bioraznolikosti ne znači samo gubitak rijetkih biljaka i životinja, već ranjivost cjelokupnih ekosustava i njihovu izloženost negativnim utjecajima. Različiti prirodni, a u sve značajnijoj mjeri i antropogeni faktori, čimbenici su koji nepovoljno utječu na bioraznolikost općenito pa tako i u KZŽ.

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa gotovo 6.000 ha u Županiji čine zapuštene poljoprivredne površine koje predstavljaju područja pogodna za razvoj vegetacijske sukcesije i za rast invazivnih vrsta. Napuštanje tradicijske ekstenzivne poljoprivrede (košnja za sjeno, ispaša stoke, ...) uzrokuju propadanje prirodnih travnjaka koji zarastaju

te se time smanjuje bioraznolikost tih područja. Osim napuštanja ekstenzivne poljoprivrede i sukcesije prirodnih staništa, glavni uzroci ugroženosti područja važnih za floru u Županiji su sječa, intenzifikacija poljoprivrede, vodopravni zahvati, urbanizacija i turizam, dok za područje Strahinjčice nisu identificirani uzroci ugroženosti. No, prema utvrđenim pritiscima na ekološku mrežu, bioraznolikost u Županiji ugrožavaju još i regulacije vodotoka te uznemiravanje divljih vrsta, a potonji se odnose ponajviše na bioraznolikost Strahinjčice i Medvednice.

Kao glavnu opasnost za ugroženu i strogo zaštićenu floru i faunu Županije JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode KZŽ navodi kamenolome koji ili nisu adekvatno sanirani nakon završetka eksploatacijskih aktivnosti ili načinom rada ugrožavaju ekološku stabilnost područja. Također ističe se i problem postojećih deponija komunalnog otpada i potreba za sanacijom divljih odlagališta koja se uglavnom nalaze u šumama i na zapuštenim poljoprivrednim površinama. Prema anketnom ispitivanju općina, minimalno 14 općina ima problem s divljim odlagalištima otpada, stoga to predstavlja jedan od pritisaka u Županiji.

Nužno je kao pritisak na bioraznolikost istaknuti i nedovoljnu pokrivenost općina sustavom odvodnje otpadnih voda. Nepročišćene otpadne vode mogu značajno ugroziti ekološku stabilnost vodenih sustava i uzrokovati velike promjene u bioraznolikosti područja. Problem otpadnih voda istaknule i brojne općine putem anketa (Izvješće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.7 Krajobraz

Noviji trendovi razvoja kao što su širenje izgrađenih te napuštanje ruralnih područja i tradicionalnih oblika poljoprivredne proizvodnje kao i razvoja različitih oblika turizma nisu uzimali u obzir postojeći karakter i kvalitete krajobraza. Nastale promjene su uglavnom negativno utjecale na strukturu i karakter krajobraza te njegove ekološke i vizualne kvalitete. Kako bi se razvoj u budućnosti odvijao na način da koristi krajobraz kao resurs te nadograđuje krajobraznu raznolikost i regionalni krajobrazni identitet potrebno je utvrditi postojeće stanje krajobraza i njegove raznolikosti. Također prepoznati vrijednosti i ugroženost dijelova krajobraza, odnosno krajobraznih područja postojećim razvojnim aktivnostima te dati mjere i smjernice za budući razvoj kojima će se očuvati postojeći te stvarati novi tipovi i uzorci krajobraza KZŽ (PR KZŽ).

10.5.8 Kulturno-povijesna baština

Na području KZŽ nalazi se 16 preventivno zaštićenih dobara. Riječ je o privremenoj vrsti zaštite, a ista se briše ukoliko u zakonom definiranom roku nije utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Problem zaštite nepokretnih kulturnih dobara, posebno preventivno zaštićenih i evidentiranih koji se štite prostorno-planskom dokumentacijom, ogleda se u nedostatku donošenja odluka o njihovoj zaštiti sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a imaoci kulturnih dobara često nisu upoznati o posjedu kulturnog dobra na lokalnoj razini. S obzirom da nema oduke o donošenju kulturnog dobra, imaoci nisu

upoznati s obvezama i pravima sukladno zakonskim propisima. Zbog svega navedenog otežano je upravljanje ovom vrstom kulturne baštine.

Graditeljska baština, kao dio životne sredine, izložena je trajnom utjecaju i pritiscima, a zbog svog svoje građe (drvena građa, kamen porozne strukture i male čvrstoće) naročito je osjetljiva i sklona propadanju. Osim građevnog materijala fizički utjecaj zabilježen je kroz nebrigu, neodržavanje, zapuštanje, neriješeni vlasničkih odnosa te neodgovarajuće namjene. Prostorni kontekst same baštine narušava neprikladna gradnja u užoj okolici. Najosjetljivija vrste kulturnih dobara su dvorci i kurije koji su u lošem stanju bez namjene te devastirane. Problemi vezani za kulturnu baštinu koje su istaknule pojedine jedinice lokalne samouprave (Budinščina, Kraljevec na Sutli, Krapina, Pregrada) vezane su za nedostatak financijskih sredstava u pogledu obnove ili sufinanciranje obnova, slaba iskorištenost u svrhu turizma te dugogodišnja zanemarivanja i nerazumijevanje za razvoj društva i prostora (Izvešće o stanju okoliša KZŽ za razdoblje 2014.-2017.).

10.5.9 Stanovništvo

Prema podacima iz 2019. godine može se zaključiti da je prisutan trend starenja stanovništva na razini cijele RH pa tako i u KZŽ, te kao takav ima nepovoljne učinke na produktivnost, potrošnju i opća ekonomska kretanja. Posebno istaknuti problemi su manjak radne snage, veće opterećenje radno-aktivnog stanovništva u okviru međugeneracijskih transfera (porezi, potpore i sl.), moguća inflacija, skuplja skrb za starije osobe te povećani izdaci za zdravstveni i mirovinski sustav. Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 43.6 godina (muškarci 41,8, žene 45,3), što Hrvatsku svrstava među najstarije nacije Europe.

Županija bilježi nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti koji se očituju u pasivnošću nezaposlenih starijih osoba iznad 50 godina, osoba s poteškoćama te dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) na tržištu rada. Nezaposlenost je također potaknuta ograničenom mobilnošću radne snage zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnošću dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja. Što se tiče osoba s invaliditetom, nedovoljno je korištenje poticaja za njihovo zapošljavanje zbog administrativnih ograničenja za poslodavce.

U školstvu se uočava neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika i prognozu o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad. Također, neomogućen je jednosmjenski rad u svim osnovnim i srednjim školama u Županiji. Što se tiče programa obrazovanja odraslih, nedovoljna je iskoristivost stručnih i infrastrukturnih kapaciteta srednjih škola.

Daljnji razvoj zdravstvenih usluga djelomično je spriječen zbog nezadovoljavajuće razine visokoobrazovanog kadra u zdravstvu. U zdravstvu se također javlja problem nedostatka palijativne skrbi koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike.

Što se tiče organizacija civilnog društva, najčešći problemi s kojima se organizacije susreću u svakodnevnom radu su nedostatnost prostora za djelovanje, nedostatnost financijskih i ostalim materijalnih sredstava, nedovoljan broj te ponekad i nedovoljna stručnost kadra

koji je zadužen za prijavu i provođenje projekata iz domene djelovanja. Također tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijative za suradnjom između organizacija i jedinica lokalnih i regionalnih samouprava. Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZZ, njihov broj i broj uključenih mladih nije na dovoljnoj razini (PR KZZ).

10.5.10 Promet i širokopojasna infrastruktura

Postojeći problemi vezani uz promet u KZZ odnose se na loše stanje kolnika, osobito na lokalnim i nerazvrstanim cestama. Nepovoljna konfiguracija terena i brojna klizišta uvjetuju kontinuiranu potrebu za velikim ulaganjima u održavanje cestovne infrastrukture. Dodatno, održavanje nerazvrstanih cesta predstavlja velik izazov s obzirom na duljinu takvih cesta i financijske kapacitete JLS-ova za njihovo održavanje.

Prometna infrastruktura u željezničkom prometnom sustavu je neadekvatna, broj putnika je u padu, te su potrebna velika ulaganja u elektrifikaciju radi povećanja učinkovitosti željezničkog prometa. Problem predstavlja i velik broj željezničko-cestovnih prijelaza te nedovoljan broj prijelaza koji posjeduju uređaje za siguran prijelaz cestovnih vozila i pješaka preko željezničke pruge. Osim toga uočen je i problem nepostojanja sigurne pješačke komunikacije preko prijelaza, s obzirom da na brojnim prijelazima nisu postavljene mimoilazne zaštitne ograde za usmjeravanje pješaka. U cilju rješavanja uočenih problema, KZZ je u suradnji s nadležnim institucijama poduzela niz aktivnosti, što je rezultiralo podizanjem razine osiguranja na nekoliko željezničko-cestovnih prijelaza te se kontinuirano ulaže u sigurnost po ovom pitanju.

Postojeći javni prijevoz ne zadovoljava potrebe putnika, a u nekim općinama ne postoji nikakav oblik organiziranog javnog prijevoza.

Po pitanju infrastrukture za internetsku povezanost, pokrivenost fiksnom širokopojasnom mrežom je zadovoljavajuća, no povezanost nije adekvatna. Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup, a mogućnost za ultrabrz pristup uglavnom ne postoji (PR KZZ).

10.5.11 Energetika

Još uvijek je značajan broj područja s lošim naponskim prilikama. Bez obzira na stalna financijska ulaganja u sanaciju naponskih prilika njihov broj nije se bitno smanjio. Rekonstrukcijom 176 km niskonaponske mreže većim dijelom bi se riješio problem loših naponskih prilika.

Na području KZZ planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga i kogeneracijskih postrojenja, koja će ako se izgrade, imati značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu.

10.5.12 Mineralne sirovine

Eksploatacija mineralnih sirovina, uz svoje pozitivne učinke na gospodarstvo i ljude, ima negativan utjecaj na okoliš i prirodu. Jedinice lokalne samouprave putem anketa izložile su nekoliko postojećih problema za okoliš, a koji su posljedica eksploatacije mineralnih sirovina. Najčešće izražen problem od strane JLS su buka i prašina koja nastaju prilikom rada eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Emisije prašine u kamenolomima nastaju pri aktivnostima kao što je bušenje minskih bušotina, sekundarno miniranje, utovar i prijevoz, presipavanje itd. Udaljenost do koje se prašina može taložiti ovisi o brzini vjetera i o postojanju prepreka poput vegetacije. Količina čestica pada eksponencijalno s porastom udaljenosti. Izvor buke u eksploatacijskim poljima mogu biti aktivnosti kao što je miniranje stijenske mase za potrebe eksploatacije, drobljenje kamena, transport mineralnih sirovina itd. Dugoročna izloženost povećanoj razini buke može uzrokovati zamaranje slušnog živca te potencijalno trajno dovesti do oštećenja sluha, ali i uzrokovati pojavu raznih bolesti. Uz navedene pritiske, ankete JLS kao pritiske eksploatacije izrazile su i oštećenja kolnika i povećanu gustoću prometa, a koji su posljedica transporta mineralnih sirovina iz eksploatacijskih polja (Izvješće o stanju okoliša KZŽ 2014.-2017. godine).

10.5.13 Gospodarenje otpadom

Problemi vezani uz zbrinjavanje otpada javljaju se uslijed nedovoljne primjene znanja o pravilnom zbrinjavanju otpadom koje dovodi do stvaranja otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe.

Također, na području KZŽ prisutna je nedovoljna angažiranost nadležnih tijela, odnosno prema Zakonu od otpadu jedinica lokalne samouprave, u sanaciji divljih odlagališta otpada. Prema informacijama dobivenim od relevantnih dionika u studenom 2019. godine, faktori koji uzrokuju nastajanje divljih odlagališta otpada u prvom su redu promjene u dinamici odvoza otpada, porastu cijena usluge odvoza otpada te nedovoljno razvijenoj svijesti o štetnosti divljih odlagališta. Uzrok visokoj cijeni usluge odvoza otpada je nepostojanje adekvatne konkurencije među pružateljima usluge na tržištu KZŽ.

10.5.14 Buka

Prema dostupnim podacima, najveći izvori buke na području KZŽ su kamenolomi, motocross i off-road staze te autocesta Zagreb-Macelj.

10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš

U tablici u nastavku (Tablica 74) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svakog specifičnog cilja na sastavnice okoliša i okolišne teme. Nakon tablice dan je opis mogućih utjecaja temeljem kojeg je ocijenjena značajnost mogućeg utjecaja. Prepoznati mogući utjecaji kvantificirani su prema skali značajnosti utjecaja (Tablica 73).

Tablica 75. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR KZZ na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne mjere na strateškoj razini ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih mjera mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja mjera 2.2. i 6.1. koji se odnosi na izgradnju širokopojasne infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR KZZ „Krapinsko-zagorska županija – pametna i zelena županija uključivog društva, održivog razvoja i kružnog gospodarstva koja inovacijama ostvaruje svoje potencijale“. Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih mjera ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih mjera dan je u tablici u nastavku (Tablica 75). Razlog tome je što se ove mjere odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge mjere PR KZZ i za koje su analizirani utjecaji. Također, može se uočiti i kako se provedbom pojedinih mjera mogu očekivati pozitivni utjecaji na sve sastavnice okoliša budući da se odnose na općenito poboljšanje stanja okoliša (Tablica 76). Utjecaji mjera iz navedenih tablica (Tablica 75 i Tablica 76) nisu detaljnije analizirani.

Tablica 76. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR KZŽ na sastavnice okoliša i okolišne teme

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
Posebni cilj 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva													
1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.10.	-1	0	-1	-1	-1	-1	+1	-1	+1	0	-1	-1	-1
1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
1.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
1.13.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 2. Poticanje digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije													
2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
2.2.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	-1?	+1	0	0
Posebni cilj 3. Jačanje kompetencija i učinkovitost javne uprave													
3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanja na zdrav i aktivan načina života													
4.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	0
4.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	0	0
4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	-1	+1	0
4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
4.8.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
4.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti													
5.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
5.2.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
Posebni cilj 6. Razvoj brdsko-planinskih i potpomognutih područja													
6.1.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	-1	-1?	+1	0
6.2.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	0	-1	+1
Posebni cilj 7. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada													
7.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZZ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZZ*	gospodarenje otpadom	buka
7.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
7.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
7.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
Posebni cilj 8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje													
8.1.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	0	0	0
8.2.	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	+1	0	-1	0	0
8.3.	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	-1	+1	0
8.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	0	0
8.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
8.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0
8.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0
Posebni cilj 9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem													
9.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.3.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.4.	0	+1	0	-1	0	-1	+1	0	+1	0	-1	+1	0
9.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	-1	0	0
9.6.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	+1
9.7.	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
9.8.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0
9.9.	-1	+1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	0	+1	+1	-1	0
9.10.	+1	0	-1	+1	-1	+1	-1	+1	0	+1	+1	0	+1
9.11.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	-1	0	0
9.12.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	0	+1
Posebni cilj 10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva													
10.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.2.	-1	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.3.	+1	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
10.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0
Posebni cilj 11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti													
11.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	0	-1
11.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0
11.4.	0	+1	0	0	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	0

* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu mjera 1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima mjera 1.3. Poticanje izvoza mjera 1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača mjera 1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva mjera 1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva mjera 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj mjera 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu mjera 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma mjera 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu mjera 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu mjera 1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije													
mjera 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane mjera 2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture													
mjera 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ mjera 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave													
mjera 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga mjera 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti mjera 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo mjera 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva mjera 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu mjera 4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ mjera 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu mjera 4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom													
mjera 5.1. Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mjera 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu													
mjera 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture mjera 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima													
mjera 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada mjera 7.2. Promocija inovativnih oblika rada mjera 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja mjera 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja mjera 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ mjera 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada mjera 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve mjera 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca													
mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjavanje posjeda mjera 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi mjera 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu mjera 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu mjera 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje													

mjera	voda	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR KZŽ na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR KZŽ*	gospodarenje otpadom	buka
mjera 8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda													
mjera 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima													
mjera 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću													
mjera 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000													
mjera 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima													
mjera 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima													
mjera 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja													
mjera 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija													
mjera 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti													
mjera 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije													
mjera 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda													
mjera 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje													
mjera 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša													
mjera 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite													
mjera 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama													
mjera 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima													
mjera 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga													
mjera 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti													
mjera 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture													
mjera 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti													
mjera 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova													

Tablica 77. Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Mjere za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1. Olakšavanje pristupa izvorima financiranja u poduzetništvu
1.2. Poticanje umrežavanja poduzetnika, unapređenje mreže mentora i potpora poduzetnicima početnicima
1.3. Poticanje izvoza
1.4. Poticanje razvoja društvenog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja
1.6. Pružanje potpore razvoju obrtništva
1.7. Poticanje digitalizacije poslovanja i usluga povezanih s razvojem poduzetništva
1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj
1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu
1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu
1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu
1.13. Promocija turizma Krapinsko-zagorske županije
2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane
3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ
3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti
4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo
4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva
4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu
4.7. Poticanje volonterstva u svim segmentima društvenog života u KZŽ
4.9. Promocija bavljenja sportom i rekreacijom
7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
7.2. Promocija inovativnih oblika rada
7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja
7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZŽ
7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada
7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca
8.6. Promocija ruralnih prostora, poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda

Tablica 78. Mjere čijom provedbom se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme

Mjere za koje se može očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša i okolišne teme
9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću
9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja

10.6.1 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do negativnog utjecaja na vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu, dok se isti utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na sastavnice okoliša isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

10.6.2 Mogući prekogranični utjecaji

KZŽ na sjeveru i zapadu graniči s Republikom Slovenijom. Budući da provedenom analizom niti jedan moguć negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su mjere određene PR KZŽ uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR KZŽ ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 77) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županije uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 79. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	voda
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	
3.	Prometnu infrastrukturu planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	voda tlo
4.	Sanaciju vodotokova i izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	voda bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
5.	Poticati ekološke i ekstenzivne načine obrade i korištenja poljoprivrednih površina i travnjaka.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda	voda zrak

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	tlo bioraznolikost zašt. područja
6.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	voda zrak tlo bioraznolikost zašt. područja
7.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i principa kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	voda bioraznolikost zašt. područja
8.	Ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se u njima odvijati, objekte planirati uz odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača	zrak
9.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture planirati uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	tlo
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana planirati uz minimalno zauzimanje poljoprivrednih	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	površina, travnjaka, šuma i drugih prirodnih/poluprirodnih područja, te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).		georaznolikost zašt. područja
11.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, izvan područja značajnije georaznolikost te ih planirati u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	bioraznolikost georaznolikost zašt. područja
12.	Poticati očuvanje postojećih i formiranje novih rubnih elemenata na poljoprivrednim površinama poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi	bioraznolikost zaštićena područja
13.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	bioraznolikost zašt. područja
14.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zašt. područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
15.	Eksploatacijska polja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	bioraznolikost zašt. područja
16.	Izgradnju nove infrastrukture planirati uz što je moguće bolje uklapanje u postojeće krajobrazne posebnosti KZŽ.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	krajobraz zašt. područja
17.	Nova eksploatacijska polja planirati na područjima manje krajobrazne vrijednosti.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	krajobraz
18.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 5.2. Valorizacija, obnova i stavljanje kulturne baštine u uporabu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.7. Revitalizacija brownfield lokacija 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i ujednačavanje komunalnog standarda 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	
19.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
20.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti 11.2. Razvoj pješačke i biciklističke infrastrukture 11.3. Unaprjeđenje elektromobilnosti 11.4. Unaprjeđenje urbaniteta naselja i implementacija koncepta pametnih gradova	klimatske promjene
21.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „industrijski procesi i uporaba	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	<p>proizvoda" Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>		
22.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>	<p>4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama</p>	<p>klimatske promjene</p>
23.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „otpad“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).</p>	<p>2.1. Razvoj digitalnog okruženja i uvođenje novih e-usluga za građane 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda</p>	<p>klimatske promjene</p>
24.	<p>Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti“ Strategije Niskougličnog</p>	<p>1.8. Poticanje ulaganja u nove tehnologije, inovacije, istraživanje i razvoj 3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima</p>	<p>klimatske promjene</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).	8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	
25.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
26.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu 8.5. Poticanje ulaganja u povećanje i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje, nove tehnologije, preradu i trženje	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		8.7. Jačanje kapaciteta pružatelja savjetodavne i druge potpore poljoprivrednicima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.11. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima	
27.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
28.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	9.1. Podizanje svijesti o važnosti očuvanja i dobrog upravljanja prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja prirodnom baštinom, prirodnim vrijednostima i bioraznolikošću 9.3. Održivo upravljanje ugroženim i zaštićenim dijelovima prirode te područjima ekološke mreže Natura 2000 9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
29.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije	9.8. Povećanje energetske učinkovitosti 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
	prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).		
30.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.9. Poticanje ulaganja u razvoj dodatnih sadržaja u turizmu 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 1.11. Jačanje turističkog kadra i podizanje kvalitete usluga u turizmu 1.12. Poticanje horizontalne i vertikalne suradnje u turizmu	klimatske promjene
31.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti 9.12. Uspostava sustava praćenja i poboljšanja kvalitete sastavnica okoliša	klimatske promjene
32.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1. Unaprjeđenje strateškog upravljanja razvojem KZŽ 3.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave 9.5. Zaštita i očuvanje, održivo planiranje i upravljanje krajobrazima 9.6. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene
33.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 10.3. Uspostava i razvoj sustava upravljanja klizištima 10.4. Jačanje vatrogasnih organizacija, postrojbi i snaga	klimatske promjene
34.	Navedene mjere PR KZŽ provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	10.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	klimatske promjene

r. br.	mjera zaštite okoliša	mjera PR KZŽ na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
35.	Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	klimatske promjene
36.	Aktivnosti kojima dolazi do većih emisija buke planirati u prostoru na način da ne utječu na stanovništvo koje živi najbliže lokaciji provođenja aktivnosti.	1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	buka
37.	Trase prometnica planirati na način da utjecaj buke bude sveden na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).	6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	
38.	Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu	

10.8 Razmotrene alternative PR KZŽ

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR KZŽ, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Županije u razdoblju 2021.-2027. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR KZŽ doprinijeti poboljšanju stanja okoliša. Provedbom PR KZŽ predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu svih mjera i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR KZŽ, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Županije, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR KZŽ, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja KZŽ.

10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

Ekološku mrežu čine:

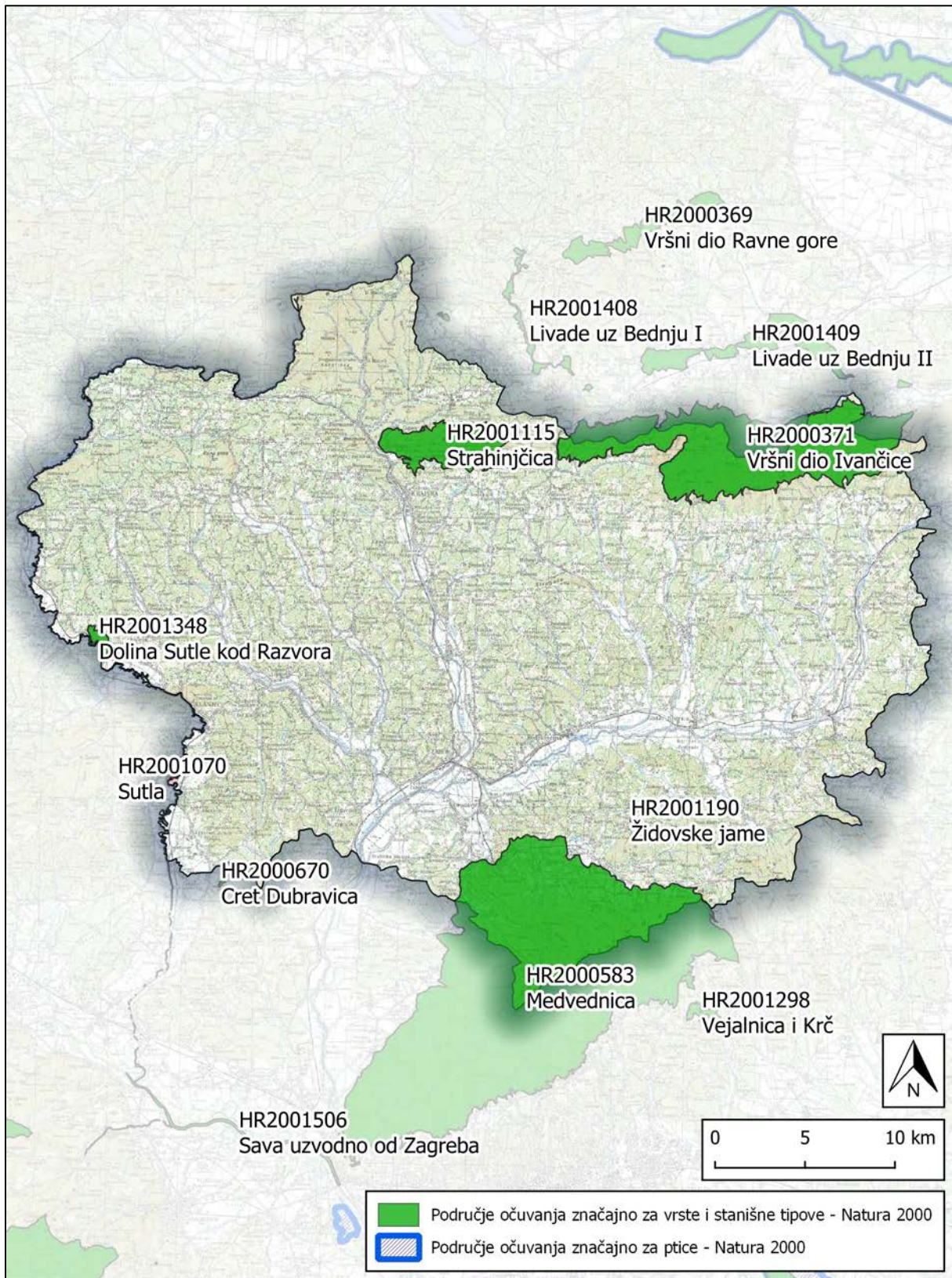
1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) - područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

Provedba PR KZŽ planirana je na teritoriju KZŽ, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovoj Županiji. U tablici u nastavku (Tablica 78) navedena su područja ekološke mreže KZŽ-a, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 30). Iz navedene slike može se primijetiti kako su POVS područja ekološke mreže smještena uz rubne dijelove KZŽ, dok se na području KZŽ ne nalaze POP područja ekološke mreže.

Tablica 80. Područja ekološke mreže na području KZŽ

područje ekološke mreže	osnovni podaci
POVS	
HR2000583 Medvednica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000583 površina: 18.529,94 ha Planinsko područje koje karakterizira velika zastupljenost i dobra očuvanost šuma.
HR2001115 Strahinjčica	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001115 površina: 1.358,57 ha Planina na sjeverozapadnom dijelu Hrvatskog Zagorja, s najvišim vrhom na 846 m nadmorske visine.
HR2000371 Vršni dio Ivančice	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000371 površina: 6.075,2 ha Ivanščica je najviša planina na sjeveru Hrvatske s najvišim vrhom na 1.061 m nadmorske visine.
HR2001070 Sutla	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001070 površina: 155,55 ha Sutla je granična rijeka između Republike Hrvatske i Slovenije. Izvire u Sloveniji te se nakon 90 km toka ulijeva u rijeku Savu na području Republike Hrvatske.
HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001348 površina: 96,24 ha Mozaično područje vlažnih livada ispresijecanim s manjim šumovitim površinama.
HR2001190 Židovske jame	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001190 površina: 0,78 ha Speleološki objekt (jama) smješten u jugozapadnom dijelu KZŽ, u blizini Medvednice.

Slika 30. Područja ekološke mreže u KZŽ, 1:330.000

10.9.1 Utjecaj PR KZŽ na područja ekološke mreže

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom mjera PR KZŽ. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba mjera 1.5., 1.10., 2.2., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4., 8.1., 8.2., 8.4., 9.4., 10.2. i 11.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, te se s toga zaključuje da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu; provedbom mjera 6.1., 6.2., 8.3., 9.9. i 9.10. mogući su pozitivni i negativni utjecaji te će utjecaji navedenih mjera biti analizirani u nastavku. Provedbom mjera 9.1., 9.2., 9.3., 9.5., 9.6., 9.11. i 9.12. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša, stoga se pozitivan utjecaj može očekivati i na područja ekološke mreže. Provedbom ostalih mjera ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 79) dana je procjena utjecaja mjera PR KZŽ na ekološku mrežu.

Tablica 81. Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
<p>1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača</p> <p>1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma</p> <p>4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>
<p>U sklopu navedenih mjera planirane su aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona (1.5.), turističke infrastrukture (1.10.), zdravstvenih i socijalnih objekata (4.1.), društvenih/javnih stanova (4.2.), sportskih dvorana (4.8.), laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra (7.4.) te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara (8.4.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Za aktivnosti izgradnje poduzetničkih zona, zdravstvenih i socijalnih objekata, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara može se pretpostaviti da će se odvijati u neposrednoj blizini većih središta KZŽ, koja se najvećim dijelom nalaze izvan područja ekološke mreže. S druge strane, područja ekološke mreže općenito mogu predstavljati atraktivna turistička područja (prirodne ljepote, udaljenost od urbanih središta, mala prisutnost ljudi i antropogenih pritiska okoliš poput buke) te su s toga pod pritiskom provođenja aktivnosti unaprjeđenja turizma. Bez obzira na navedeno, navedene mjere se generalno mogu provoditi na čitavom području KZŽ te je stoga moguć utjecaj na sva područja ekološke mreže.</p> <p>Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (<i>Austropotamobius torrentium*</i>), potočna mrena (<i>Barbus balcanicus</i>), gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (<i>Cordulegaster heros</i>). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka</p>

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja svih područja ekološke mreže u KZŽ, uključujući i ciljeve očuvanja ciljnih vrsta koje su isključivo vezane uz vodeni okoliš, budući da korištenjem navedene infrastrukture može doći do degradacije kakvoće vode kroz ispuštanje otpadnih voda u vodna tijela.

Slijedom navedenog, izgradnju poduzetničkih zona, turističke, zdravstvene i socijalne infrastrukture, društvenih/javnih stanova, sportskih dvorana, laboratorija i/ili znanstveno-edukativnog centra te skladišnih, otkupnih i prerađivačkih centara u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Navedene aktivnosti je također potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, te u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Izgradnje navedene infrastrukture nisu neuobičajene aktivnosti i generalno su poželjne u kontekstu razvoja područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

2.2. Daljnji razvoj i uspostava širokopojasne infrastrukture

Ova mjera uključuje aktivnost izgradnje širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se **može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove mjere na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže**.

6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje različite vrste infrastrukture: prometne, komunalne, građevina javne i poslovne namjene te infrastrukture širokopojasnog interneta.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mogući utjecaji izgradnje građevina javne i poslovne namjene jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 7.4. i 8.4., a isto vrijedi i za izgradnju komunalne infrastrukture, koja uključuje sustave vodoopskrbe i odvodnje (za koje se generalno očekuju zanemarivi utjecaji budući da u najvećoj mjeri prate

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

koridore postojeće linijske infrastrukture i utjecaji su ograničeni na period izgradnje) te građevine gospodarenja otpadom (čime dolazi do zauzeća prostora). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture širokopojasnog interneta jednaki su kao i kod mjere 2.2.

Slijedom navedenog, izgradnju prometne infrastrukture i građevina javne i poslovne namjene u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljne stanišne tipove i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje aktivnost poticanja korištenja zapuštenih poljoprivrednih površina i travnjaka, koja ako će se provoditi na ekološki i ekstenzivan način, može dovesti do pozitivnih utjecaja na ciljne vrste i ciljna staništa vezana uz navedene površine: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Ekološkom i ekstenzivnom poljoprivredom u skladu s ciljevima očuvanja navedenih vrsta može se očekivati povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Mjera uključuje i aktivnost sanacije vodotokova, čime može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže koja uključuju vodene ciljne vrste: HR2001070 Sutla – sve ciljne vrste (8 riba i slatkodvodna školjka), HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativni utjecaji očituju se kroz gubitak staništa te degradaciju stanišnih uvjeta.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne. Sanaciju vodotokova potrebno je provoditi uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se vodotoci vraćaju u prirodno/doprivredno stanje i time pozitivno utječe na bioraznolikost.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu
8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda

Mjera 8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda odnosi se na okrupnjivanje poljoprivrednih posjeda, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, i njihove ciljeve očuvanja koji se odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi

Mjera uključuje aktivnost kreiranja i provedbe poticajnih mjera za mlade poljoprivrednike, čime se može očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Mjera može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu

Provedbom mjere 7.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na bioraznolikost zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku, no ipak su mogući i određeni negativni utjecaji na područja ekološke mreže.

Promjene postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, ukoliko će se provoditi unutar područja ekološke mreže, mogu negativno utjecati na ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne površine, budući da se njihovi ciljevi očuvanja odnose na očuvanje travnjačkih i poljoprivrednih površina: HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora – kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*); HR2000583 Medvednica – žuti mukač (*Bombina variegata*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), veliki šišmiš (*Myotis myotis*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2001115 Strahinjčica – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama, žuti mukač (*Bombina variegata*), kataks (*Eriogaster catax*), jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*); HR2000371 Vršni dio Ivančice – 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), žuti mukač (*Bombina variegata*), modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *Grandis*). Promjene postojećih aktivnosti neće nužno uzrokovati samo negativne utjecaje, mogući su i pozitivni utjecaji na navedene ciljne vrste/ciljna staništa, i to kroz povećanje površine pogodnih staništa. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o poljoprivrednim površinama gdje će se aktivnost provoditi (tu se prvenstveno misli na obilježja aktivnosti, lokaciju i obuhvat), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati promjenom postojećih aktivnosti na poljoprivrednim površinama, kao i povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Uvođenje biljnih kultura i sorti koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavlja opasnost za bioraznolikost, a time i ciljne vrste i ciljna staništa, budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Navedeno se može negativno odraziti na sve prethodno navedene ciljne vrste i ciljna staništa vezane uz poljoprivredne i travnjačke površine.

Slijedom navedenog, poljoprivredne aktivnosti potrebno je provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine. Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno je odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva, te ne poticati uzgoj vrsta koja su se pokazale ili mogu biti invazivne.

Uz uvažavanje predloženih mjera ublažavanja, **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Mjera uključuje poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvene biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvene biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Mjera uključuje i razvoj planova održivog upravljanja nalazištima mineralnih sirovina. Eksploatacijom mineralnih sirovina prvenstveno se očekuju utjecaji u vidu gubitka površina ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta te unošenja nemira na šire područje eksploatacijskog polja što negativno utječe na životinjske ciljne vrste. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, te na sve kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, kao i kod poticanja korištenja biomase. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama eksploatacije mineralnih sirovina (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe i iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.**

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje sunčanih elektrana, a može uključivati i izgradnju hidroelektrana i vjetroelektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama, prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ptica i šišmiša.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže unutar KZŽ, izgradnja vjetroelektrana i sunčanih elektrana potencijalno bi se mogla provoditi na područjima HR200115 Strahinjčica, HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora i HR2000583 Medvednica, gdje je moguć negativan utjecaj na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa zbog gubitka staništa, te na sve ciljne vrste šišmiša stradavanjem kolozijom s vjetroagregatima.

Izgradnja hidroelektrana moguća je na područjima HR2001070 Sutla i HR2000583 Medvednica, gdje je negativan utjecaj prvenstveno moguć na vodene ciljne vrste, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkovodna školjka).

Mjera uključuje i poticanje korištenja biomase, koja podrazumijeva upotrebu drvene biomase, ostataka iz poljoprivrede, životinjskog otpada i biomase iz otpada za dobivanje energije. Od navedenih vrsta, upotrebna drvene biomase može uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže. Naime, ova kategorija uključuje osim drvnog otpada i čitave biljke koje se ciljano uzgajaju za korištenje u energetske svrhe, za što

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

je potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. U slučaju neadekvatnog odabira lokacije za uzgoj, može doći do gubitka površina kopnenih ciljnih stanišnih tipova/ciljnih vrsta. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o lokacijama koje bi se mogle koristiti za uzgoj biljaka u energetske svrhe (uključujući površinu i broj lokacija), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući.

Slijedom navedenog, izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta i poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Sunčane elektrane potrebno je u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritetnih ciljnih stanišnih tipova. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.). Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe također je potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ove mjere ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom (reciklažna dvorišta, pretovarne stanice i sl.). Mogući utjecaji izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom jednaki su kao i kod prethodnih mjera 1.5., 1.10., 4.1., 4.2., 4.8., 6.1., 7.4. i 8.4. Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora, a uz gubitak staništa moguća je i fragmentacija. Navedeni utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže izuzev HR2001070 Sutla, budući da navedeno područje uključuje samo ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš (8 riba i slatkovodna školjka), čiji se ciljevi očuvanja odnose na očuvanje staništa u vodotoku. Od ostalih područja ekološke mreže, negativan utjecaj se također može isključiti za vrste koje su vezane isključivo uz vodeni okoliš i čiji ciljevi očuvanja se također odnose na očuvanje vodenih staništa, a to su: HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih mjera (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja prethodno navedenih kopnenih ciljnih vrsta/ciljnih staništa.

Slijedom navedenog, izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke**

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama

Mjera uključuje aktivnosti izgradnje infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, obaloutvrde, pragovi, retencije, akumulacije i sl.), čijom provedbom može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, a time i na područja ekološke mreže na kojima će se aktivnost provoditi. Izgradnjom građevina koje se potpuno ili djelomično nalaze u koritu vodotoka (obaloutvrde, pregrade, akumulacije, retencije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na područja ekološke mreže koja uključuju ciljne vrste vezane uz vodeni okoliš: HR2001070 Sutla (8 vrsta riba i 1 slatkododna školjka); HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*). Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa navedenih vrsta, prekida longitudinalne povezanosti vodotoka i promjenu hidroloških karakteristika tekućica. Izgradnjom građevina koje uključuju i prostor izvan korita vodotoka (nasipi, retencije i akumulacije i sl.), može se očekivati negativan utjecaj na sva područja ekološke mreže koja uključuju kopnene ciljne vrste/ciljna staništa, što su na području KZŽ sva područja izuzev HR2001070 Sutla. Negativan utjecaj se očituje kroz gubitak staništa te promjenu stanišnih uvjeta. Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu ove mjere (vrsta infrastrukture, lokacija, površina i broj zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, objekte zaštite od poplava potrebno je planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture. Primjenom ovih rješenja mogući su i određeni pozitivni utjecaji na ciljne vrste/ciljna staništa kroz poboljšanje postojećih, ranije degradiranih stanišnih uvjeta (posljedica kanaliziranja vodotoka, uklanjanja riparijske vegetacije, izgradnje vodnih građevina u koritu vodotoka i sl.). Jednako kao i kod prethodnih mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture, objekte zaštite od poplava u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti kopnenih ciljnih stanišnih tipova i staništa kopnenih ciljnih vrsta.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti

Mjera uključuje aktivnost izgradnje novih prometnica koja se može provoditi na čitavom području KZŽ.

Izgradnjom prometnica može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Uzimajući u obzir karakteristike područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja, izgradnja prometnica može negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u KZŽ. Negativan utjecaj moguć je prvenstveno na sve kopnene ciljne vrste i ciljna staništa, no utjecaj se ne može isključiti niti za vodene ciljne vrste budući da je moguća i gradnja mostova i propusta preko vodnih tijela, čime može doći do gubitka staništa bitnih za iste (HR2000583 Medvednica – potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001115 Strahinjčica i HR2000371 Vršni dio Ivančice – gorski potočar (*Cordulegaster heros*); HR2001070 Sutla – svih 9 ciljnih vrsta (8 riba i 1 slatkododna školjka). Budući da na razini PR KZŽ nisu poznati detalji o prometnicama koji će se graditi (tu se prvenstveno misli na broj i duljinu prometnica, njihovu vrstu i trase), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Slijedom navedenog, izgradnju prometnica u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru

Procjena utjecaja PR KZŽ na ekološku mrežu

negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

Provedbom ostalih aktivnosti unutar ovih mjera ne očekuje se utjecaj na ekološku mrežu.

10.9.2 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 80) navedeni su strateški projekti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na područja ekološke mreže, budući da se projekti ne nalaze unutar granica ekološke mreže niti u njoj neposrednoj blizini. Uz navedene projekte, mogućnost utjecaja može se isključiti i za strateške projekte navedene u tablici u nastavku (Tablica 81), budući da ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje.

Tablica 82. Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže

Strateški projekti koji se ne nalaze u blizini područja ekološke mreže
1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Ekološki bazen Pregrada
11. BIZARENA – digitalni inovacijski centar
12. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
16. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
24. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije
25. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
26. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
27. Vatrogasno vježbalište

Tablica 83. Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže
10. Krapinsko-zagorska županija 4.0. – digitalna županija
13. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
17. „Sunce na dlanu“ – fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
18. Energetska obnova zgrada javne namjene

Strateški projekti koji ne uključuju aktivnosti koje mogu uzrokovati negativne utjecaje na područja ekološke mreže

19. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnica hrvatskih veterana
23. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije

Za ostale strateške projekte (njih 7) procjena utjecaja na ekološku mrežu dana je u tablici u nastavku (Tablica 82).

Tablica 84. Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ" CENTAR ZAGORJE <p>Strateški projekt uključuje rekonstrukciju dvorca Stubički Golubovec i izgradnju novog objekta znanstveno-edukativno-zabavnog centra. Lokacija je smještena unutar područja HR2000583 Medvednica, na samoj granici područja. Rekonstrukcijom dvorca ne očekuju se utjecaji na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, dok izgradnjom novog objekta može doći do utjecaja na šume (koje se prema karti kopnenih nešumskih staništa RH nalazi na području oko dvorca) ali i livade, koje se također nalaze na širem području dvorca. Izgradnjom novog objekta može doći do gubitka staništa ciljnih vrsta vezanih uz šume i livade (šišmiši, beskralježnjaci), a također i gubitka ciljnih šumskih staništa (91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume, 9260 Šume pitomog kestena, 9110 Bukove šume, 91K0 Ilirske bukove šume). Budući da su navedena staništa široko rasprostranjena na području HR2000583 Medvednica, ne očekuje se značajan gubitak njihove površine izgradnjom znanstveno-edukativno-zabavnog centra.</p> <p>Slijedom navedenog, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja HR2000583 Medvednica. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
9. Centar za palijativnu skrb 20. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine 21. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja <p>Navedeni strateški projekti uključuju izgradnju infrastrukture, no budući da točne lokacije nisu poznate utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže. Glavni utjecaji koji se mogu očekivati izgradnjom infrastrukture su trajni gubitak ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta, što direktno negativno utječe na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Budući da se može pretpostaviti kako će se raditi o relativno manjim zahvatima u prostoru, te kako će se navedena izgradnja vrlo izgledno planirati na već antropogeno utjecanom području uz veća središta KZŽ (koja se izuzev Donje Stubice u pravilu nalaze izvan područja ekološke mreže), može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
14. Izgradnja školskih sportskih dvorana <p>Strateški projekt uključuje izgradnju školskih sportskih dvorana na području Gradova Oroslavje i Zlatar te Općina Gornja Stubica, Krapinske Toplice, Petrovsko, Konjščina, Veliko Trgovišće, Sveti Križ Začretje i Stubičke Toplice. Izgradnjom sportskih dvorana na već antropogeno utjecanom području, neposredno uz postojeće škole i ostalu infrastrukturu, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.</p>
15. Cjelodnevni rad u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije <p>Strateški projekt uključuje dogradnju i rekonstrukciju 18 osnovnih škola, od kojih su neke smještene unutar područja ekološke mreže. Budući da se radi o dogradnji i rekonstrukciji postojećih objekata, u urbanom području, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja područja</p>

Procjena utjecaja strateških projekata PR KZŽ na ekološku mrežu

ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja navedenih zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

22. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu

Strateški projekt uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja ovog strateškog projekta na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

10.9.3 Kumulativni utjecaji

Budući da PR KZŽ daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR KZŽ je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih mjera, ali i provedbom pojedinih aktivnosti unutar iste mjere. Primjerice, mjera 1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača uključuje izgradnju poduzetničkih zona, čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora te fragmentacije staništa, dok su tijekom korištenja zahvata mogući negativni utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Isti utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih mjera, poput 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma (uključuje izgradnju turističke infrastrukture), 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga (uključuje izgradnju zdravstvene infrastrukture), 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti (uključuje izgradnju prometne infrastrukture) itd. S druge strane, mjere poput navedenih 1.5. i 1.10. nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same mjere kumulativan.

Slijedom navedenog, jasno je kako se pojedinačni utjecaji mjera PR KZŽ na ekološku mrežu isprepliću te je ukupan utjecaj provedbe PR KZŽ zbroj pojedinačnih utjecaja svake mjere. Budući da PR KZŽ samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR KZŽ.

10.9.4 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablici u nastavku (Tablica 83) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR KZŽ sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 85. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR KZŽ na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga 4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu 6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja 8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu 9.10. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i izjednačavanje komunalnog standarda 10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama 11.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti	sva područja ekološke mreže
2.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača 1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga	sva područja ekološke mreže

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
		<p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>	
3.	Unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje te uskladiti s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.	<p>1.5. Unaprjeđenje i izgradnja poduzetničkih zona i privlačenje ulagača</p> <p>1.10. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma</p> <p>4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga</p> <p>4.8. Ulaganje u sportsku infrastrukturu</p> <p>6.1. Razvoj i izgradnja javne, društvene i poslovne infrastrukture</p> <p>7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja</p> <p>8.4. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača radi boljeg pozicioniranja na tržištu</p>	sva područja ekološke mreže
4.	Poljoprivredne aktivnosti provoditi u skladu sa ciljevima očuvanja ciljnih vrsta i ciljnih staništa vezanih uz poljoprivredne i travnjačke površine.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora
5.	Kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	8.1. Poticanje ulaganja u okrupnjivanje posjeda 8.2. Podrška generacijskoj obnovi u poljoprivredi 8.3. Poticanje ulaganja u sustave kvalitete i ekološku poljoprivredu	HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
6.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.		

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
7.	Sanaciju vodotokova provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	6.2. Pametno upravljanje prirodnim resursima	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
8.	Prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice
9.	Eksploataciju mineralnih sirovina planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	9.4. Održivo upravljanje prirodnim resursima	HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice HR2001190 Židovske jame
10.	Izgradnju vjetroelektrana i sunčanih elektrana u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta te poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.), a izgradnju hidroelektrana planirati uz minimalne negativne utjecaje na vodotok (omogućavanje longitudinalne povezanosti vodotoka za vodene organizme i pronosa nanosa, osiguravanje ekološki prihvatljivog protoka i sl.)	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001115 Strahinjčica HR2001348 Dolina Sutle kod Razvora HR2000583 Medvednica HR2001070 Sutla

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	mjera PR KZŽ na koju se mjera ublažavanja odnosi	područje ekološke mreže na koje se mjera odnosi
11.	Izgradnju sunčanih elektrana u potpunosti planirati izvan područja rasprostranjenosti prioritetnih stanišnih tipova.	9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	sva područja ekološke mreže
12.	Izgradnju objekata zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture.	10.2. Uspostava sustava zaštite od prirodnih nepogoda i upravljanja kriznim situacijama	HR2001070 Sutla HR2000583 Medvednica HR2001115 Strahinjčica HR2000371 Vršni dio Ivančice

10.9.5 Zaključak o prihvatljivosti PR KZŽ za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih mjera i strateških projekata PR KZŽ na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom mjera i strateških projekata određenih PR KZŽ neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 18 mjera i 7 strateških projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnih utjecaja koji pojedinačno nisu značajni. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja. Na temelju provedene analize zaključujemo da je **PR KZŽ prihvatljiv za ekološku mrežu**, odnosno da ne uključuje mjere i strateške projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja područja ekološke mreže.

11 Izvori podataka

Okoliš

1. Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 4/02, 6/10, 8/15)
2. Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2016. (2019)
3. JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije (2020): Zagorje zeleno
4. Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije (2016): Izvješće o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije 2011.-2015.
5. Ires ekologija (2018): Izvješće o stanju okoliša Krapinsko-zagorske županije 2014.-2017.
6. ENVI portal okoliša, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, <http://envi-portal.azo.hr/>
7. Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)
8. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
9. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
10. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
11. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
12. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)
13. Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)
14. Master plan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije (2016)
15. Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije (2020)
16. Strategija digitalne transformacije Krapinsko-zagorske županije (2020)
17. Strategija upravljanja rizicima Krapinsko-zagorske županije (2017)
18. Europski zeleni plan (2019)
19. Strategija od polja do stola (2020)
20. Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015)
21. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)
22. Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000)
23. Procjena rizika od velikih nesreća za područje KZŽ, 2019
24. Herak (2011): Karte potresnih područja Hrvatske, Geofizički Zavod PMF, Zagreb

Priroda

25. J. Topić, Lj. Ilijanić, N. Tvrković i T. Nikolić (2006): Staništa - priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
26. Hrvatsko društvo za biološka istraživanja (2013): Fauna vretenaca i invazivna flora Krapinsko-zagorske županije
27. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
28. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)

29. Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
30. Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)
31. Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)

Vode

32. Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, <http://korp.voda.hr>
33. Definiranje trendova i ocjena stanja podzemnih voda na području Panonskog dijela Hrvatske, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2016.
34. Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
35. Hrvatske Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (NN 66/16)
36. Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. (NN 66/16)
37. Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15)
38. Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina (NN 117/15)
39. Hrvatske vode (2014): Provedbeni plan obrane od poplava Branjenog područja Sektor C – Gornja Sava, Branjeno područje 12
40. Hrvatske vode (2019): Prethodna procjena rizika od poplava 2018.

Geologija, georaznolikost, geomorfologija, pedologija

41. Bognar, A. (2001): Geomorfološka regionalizacija Hrvatske, Acta Geographica Croatica, 31/1, 7-29.
42. Bogunović, M. i sur. (1996): Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske, Agronomski fakultet, Zagreb
43. Magaš, D. (2013): Geografija Hrvatske, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Meridijani, Zadar.
44. HGI (2014): Rudarsko-geološka studija KZŽ

Zrak i klimatske promjene

45. Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
46. MINGOR (2020): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2019. godinu
47. MZOIE (2019): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2018. godinu
48. HAOP (2018): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2017. godinu
49. HAOP (2017): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2016. godinu
50. MZOIE (2018): 7. Nacionalno izvješće i treće dvogodišnje izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
51. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
52. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, <http://prilagodba-klimi.hr/>

53. Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
54. Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
55. Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
56. Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama RH do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (MZOE, 2017)
57. Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km (MZOE, 2017)
58. Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027, EC, C(2021) 5430
59. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
60. Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2020.-2022. godine (2020)
61. Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Krapinsko-zagorske županije (2017)
62. Državni meteorološki zavod, www.klima.hr
63. Filipčić, A. (2009): Razgraničenje Köppenovih klimatskih tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, Acta Geographica Croatica, 35, 7 – 18.
64. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
65. Pariški sporazum (Pariz, 2015)

Stanovništvo

66. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr
67. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
68. Strategija upravljanja imovinom Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine (2019)
69. Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027 (2020)
70. Strategija razvoja palijativne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji za razdoblje 2019. - 2022. godine (2019)

Kulturno-povijesna baština

71. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (<https://registar.kulturnadobra.hr/#/>)

Otpad

72. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (NN 3/17)
73. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
74. Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu (EC 2018)
75. MINGOR (2020): Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu

12 Popis propisa

Okoliš

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
2. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
3. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
4. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19)
5. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18)
6. Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/18)

Priroda

1. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
2. Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21)
3. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)
4. Strategija i akcijski plan zaštite prirode RH za razdoblje 2017. – 2025. (NN 72/2017)
5. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19)

Vode

6. Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21)
7. Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19)
8. Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13)
9. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20)
10. Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)

Zrak i klimatske promjene

7. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/20)
8. Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19)
9. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)

Šumarstvo i poljoprivreda

1. Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20)
2. Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21)

Buka

3. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21)
4. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04)
5. Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru (NN 156/08)

Kulturno-povijesna baština

6. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20)

Otpad

7. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19)
8. Pravilnik o gospodarenju otpadom (81/20)
9. Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20)
10. Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom (NN 97/15, 7/20, 140/20)
11. Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20)
12. Pravilnik o katalogu otpada (NN 90/15)
13. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022.
14. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Akcidenti

15. Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)
16. Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10)

13 Popis priloga

- Prilog 1)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
- Prilog 2)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode
- Prilog 3)** SWOT analiza

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20
URBROJ: 517-03-1-2-20-13
Zagreb, 8. prosinca 2020.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 42. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u rješenju ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

I. Pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, OIB: 99339634780 izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:

1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš.
3. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća.
4. Izrada programa zaštite okoliša.
5. Izrada izvješća o stanju okoliša.
6. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.
7. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskog izvješća.

8. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime
  9. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe sastavnica okoliša
  10. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša
  11. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishoda znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša« i znaka EU Ecolabel.
  12. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- IV. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-11 od 1. veljače 2018. godine, kojim je pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik) OIB: 99339634780, podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenim stručnjacima navedenim u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-11 od 1. veljače 2018. godine koje je izdalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Svojim zahtjevom ovlaštenik je tražio da se za poslove pod rednim brojem 1., 2., 9., 10., 12., 23., 25. i 26. na popis zaposlenika kao voditelji stručnih poslova stave djelatnici Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch., Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. i Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Osim toga traži se uvrštavanje u popis stručnjakinje Mihaele Meštrović, mag.ing.prosp.arch.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplomu i potvrdu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni za sve predložene voditelje stručnih poslova. Isto tako Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch. ima sve uvjete za uvrštavanje na popis kao zaposleni stručnjak. Kako je za poslove izrade dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća kao i izradu sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća izdana posebna Suglasnost

(KLASA: UP/I-351-02/16-08/55; URBROJ: 517-06-2-1-1-17-4 od 9. ožujka 2017. godine), navedeni poslovi su uvršteni u ovo rješenje.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki V. izreke rješenja.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!**, s povratnicom!)
2. Državni inspektorat
3. Očevidnik, ovdje

P O P I S

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing. Ivana Šarić, mag.biol. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temeljnog izvješća	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
9. Izrada programa zaštite okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
10. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća	voditelj naveden pod točkom 8.	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch. Ivana Šarić, mag.biol.
15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna, i projekcija za potrebe sastavnica okoliša	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijatelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.

26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
--	----------------------------------	---------------------------------

U3-73-0001/21
22.01.21.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/29
URBROJ: 517-03-1-2-21-18
Zagreb, 12. veljače 2021.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva pravne osobe Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u popisu zaposlenika ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

- I. Pravnoj osobi Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, OIB: 99339634780, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode:
  1. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu.
  2. Priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja: KLASA: UP/I 351-02/15-08/29, URBROJ: 517-03-1-2-20-16 od 10. prosinca 2020. godine kojim je pravnoj osobi Vita projekt d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode.
- IV. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

Obrazloženje

Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je zahtjev za izmjenom podataka u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/29, URBROJ: 517-03-1-2-20-16 od 10. prosinca 2020. godine izdanom od Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Ovlaštenik je tražio da se u voditelje stručnih poslova uvrsti Goran Lončar, mag.oecol.,mag.geogr., a u stručnjake nova djelatnica Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch. Isto tako ovlaštenik je tražio odobrenje za dodatne vrste stručnih poslova prema članku 40., stavku 2., točki 4. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18, u daljnjem tekstu: Zakon) – priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplome i potvrde Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenog voditelja i stručnjaka, te je Uprava za zaštitu prirode svojim Mišljenjem KLASA: UP/I 612-07/20-75/05, URBROJ: 517-05-2-3-20-2 od 27. studenoga 2020. godine zaključila da se predloženi zaposlenici Goran Lončar, mag.oecol.mag.geogr. kao voditelj stručnih poslova i Mihaela Meštrović mag.ing.prosp.arch. kao stručnjak, mogu staviti na popis stručnjaka vezano za poslove zaštite prirode pod točkama 3. i 4. članka 40.stavka 2. Zakona.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

U prilogu: Popis zaposlenika ovlaštenika

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., „ Ilica 191c , Zagreb (R!, s povratnicom!)
2. Državni inspektorat, ovdje
3. Očevidnik, ovdje

POPIS

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-03-1-2-21-18 od 12. veljače 2021.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
3. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing. Ivana Šarić, mag.biol. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch. Mihaela Meštović, mag.ing.prosp.arch.
4. Priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta	Voditelji navedeni pod točkom 3.	Stručnjaci navedeni pod točkom 3.

PRILOG 3. SWOT analiza
Tablica 1. SWOT analiza - gospodarstvo

snage	slabosti	prilike	prijetnje
poljoprivreda			
<ul style="list-style-type: none"> Dugogodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom koja doprinosi prepoznatljivosti KZŽ i pojedinih poljoprivrednih proizvoda te djelomice generira povratak poljoprivredi Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) zagorskog bagremovog meda, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) za zagorskog purana, zagorske mlince i Zagorske štrukle/Zagorske štruklje osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu, pridonose razvoju ruralnih područja te očuvanju i razvoju tradicionalne proizvodnje navedenih zagorskih proizvoda Porast kvalitete vina i prepoznatljivosti vina na tržištu Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji iako malobrojni djeluju kao uzor i pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede Kontinuirano provođenje poticajnih mjera i izdvajanje financijskih sredstava iz županijskog proračuna za razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivredne djelatnosti u KZŽ Dugogodišnje iskustvo u obrazovanju učenika u sektoru poljoprivrede u zanimanjima cvječar/ka, poljoprivredni gospodarstvenik, mehaničar poljoprivredne mehanizacije i agrotehničar 	<ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna dobna struktura poljoprivrednih proizvođača - najveći broj registriranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je starije od 65 godina i oni nisu spremni na praćenje zahtjeva tržišta i primjenu novih tehnologija u proizvodnji Zapuštene poljoprivredne površine kao neiskorišteni potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo) uslijed nedovoljne atraktivnosti proizvodnje Pretežito mali proizvođači koji obrađuju male površine i proizvode uglavnom za vlastite potrebe, nedostatak komercijalne poljoprivredne proizvodnje i finalizacije putem prerade Nedovoljno iskorišteni potencijal za bavljenje ekološkom poljoprivredom Slaba digitalna pismenost poljoprivrednih proizvođača, zastarjela mehanizacija, strojevi i oprema koji usporavaju razvoj poljoprivrede Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika (npr. proizvođačke organizacije, strojni prstenovi i sl.) kojim bi se malim proizvođačima smanjili troškovi proizvodnje i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje Nedostatak prostora za izvođenje teorijsko-praktične nastave u sektoru poljoprivrede 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljni klimatski i prirodni uvjeti za bavljenje poljoprivredom (naročito stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom) Blizina Zagreba kao značajnog tržišta za plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda i njihovih preradevina Bespovratna sredstva iz EU fondova kao prilika za povećanje kapaciteta, modernizaciju proizvodnje i preradu Aktualni trend potražnje za tradicionalnim i lokalno proizvedenim proizvodima Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete Kvalitetna i konstruktivna suradnja Osnivača, OPG-ova, lokalnih zajednica i Srednje škole Bedekovčina u korištenju potencijala škole (pedološki laboratorij) i potencijala u obrazovanju odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> Neadekvatna zakonska regulativa koja uzrokuje usitnjenost posjeda i probleme s rješavanjem vlasništva Biljne bolesti koje dolaze iz šire regije i iz susjednih zemalja koje mogu uništiti i/ili smanjiti proizvodnju Moguća pojava epidemija koje mogu otežati pa i onemogućiti plasman poljoprivrednih proizvoda Klimatske promjene koje nepovoljno utječu na poljoprivrednu djelatnost Zahtjevna pravila, kompleksne i dugotrajne procedure dobivanja sredstava iz EU fondova Kompleksni nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe koji reguliraju poljoprivrednu proizvodnju Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje Nedostatak radne snage zainteresirane za zapošljavanje u poljoprivredi Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače
poduzetništvo i obrtništvo			
<ul style="list-style-type: none"> Pozitivni trendovi u poduzetništvu do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19 - rast broja poduzetnika, ukupnih prihoda, dobiti nakon oporezivanja, neto plaća i rast broja zaposlenih Razvijena prerađivačka industrija koja ostvaruje najveće prihode, zapošljava najviše ljudi i najveći je izvoznik Izvozno orijentirano gospodarstvo županije koje jamči održiv gospodarski rast Dobar stupanj tehnološke opremljenosti vodećih tvrtki u poduzetništvu Rast broja obrta do pojave pandemije uzrokovane virusom COVID-19, koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Poduzetnička konkurentnost i aktivnost (mjerena brojem tvrtki na km2 i na 1000 stanovnika) manja u odnosu na prosjek države Plaće zaposlenih kod poduzetnika u KZŽ manje od prosjeka države Niska inovativnost KZŽ (mali broj prijavljenih i odobrenih patenata, niska ulaganja u istraživanje i razvoj) Slaba motiviranost i zainteresiranost učenika za zanate i strukovna zanimanja – utvrđeno 10 zanimanja deficitarnih na području KZŽ Neiskorišten potencijal poslovnih zona predviđenih u prostornim planovima koje ne posluju i/ili su prazne Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed bolesti pandemije COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geoprometni položaj (na europskom cestovnom i željezničkom koridoru te blizina Zagreba) koji pogoduje razvoju gospodarstva Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta Dodatna bespovratna sredstva koja se dodjeljuju kao poticaj za izlazak iz krize uzrokovane pandemijom virusa COVID-19 Plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu pojednostavljen je i predstavlja priliku za razvoj Migracija radne snage iz inozemstva i/ili drugih županija kojom se potencijalno može nadoknaditi manjak radne snage u pojedinim djelatnostima/zanimanjima (npr. u građevinarstvu). 	<ul style="list-style-type: none"> Nepostojana porezna politika i zakonska regulativa koji usporavaju i otežavaju planiranje i razvoj poslovanja Nastavak trenda iseljavanja iz države nakon popuštanja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja, a koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima. Nedovoljno fleksibilni obrazovni sustav značajno utječe na nerazmjer između ponude i potražnje na tržištu rada Konkurencija susjednih regija i zemlja u privlačenju stranih ulaganja Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitog proizvodnji, koja može ugroziti izvozno orijentirane tvrtke
turizam			
<ul style="list-style-type: none"> Privrženost stanovništva očuvanju tradicije u vidu materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja je 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatak ambicije za uključivanje u turističku djelatnost uslijed visokih ulaganja i intenziteta posla te neizvjesnosti poslovanja uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geografski položaj – KZŽ je destinacija na putu do mora što predstavlja priliku za kreiranje ponude za zadržavanje tranzitnih turista 	<ul style="list-style-type: none"> Ograničena samostalnost županijskih turističkih zajednica u odlučivanju, uvjetovana zakonskim odrednicama

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> privlačna stranim turistima te predstavlja atrakcijski potencijal Postojeća ponuda različitih vrsta smještajnih kapaciteta koja je kreirana prema zahtjevima tržišta te porast broja stalnih postelja Na području županije nalazi se najpoznatije i najposjećenije nacionalno marijansko svetište – Svetište Majke Božje Bistričke Razvijen kupališni i zdravstveni turizam koji se temelji na prirodnom resursu-termalnim izvorima Tradicija zdravstvenog turizma s postojećom infrastrukturom za zdravstveni turizam koja je dostupna stanovnicima KZŽ Brand „Bajka na dlanu“ prepoznat na domaćem i EU tržištu 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača Nedostatak sportske infrastrukture i kapaciteta za razvoj sportskog turizma za npr. pripreme profesionalnih sportaša Nepovezanost sa susjednim županijama u smislu zajedničkog nastupa na tržištu i povezivanja turističke ponude Nedovoljno iskorišteni potencijal postojećih turističkih manifestacija kao atrakcijskog potencijala za privlačenje turista Nedostatak ulaganja u obnovu objekata tradicionalne arhitekture kao što su autohtone kleti i kuće koje se ne koriste, a koje se potencijalno mogu uključiti u turističku ponudu. 	<ul style="list-style-type: none"> Brojni trenutno neaktivni termalni izvori su potencijal za daljnji razvoj termalnog i zdravstvenog turizma Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, zdravstveni turizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima KZŽ Promjene u načinu života, ubrzane uslijed pojave pandemije COVID-19 rezultiraju povećanom potražnjom za kraćim aktivnim odmorom unutar granica županije, a koje može ponuditi KZŽ Povećanje udjela domaćih gostiju u ukupnim dolascima i noćenjima uslijed smanjenja inozemnih putovanja zbog uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19 Izmjene zakona koje imaju za cilj povećanje ukupne učinkovitosti sustava turističkih zajednica, osobito na regionalnoj i lokalnoj (destinacijskoj) razini, poticanjem udruživanja turističkih zajednica 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjeni udio stranih gostiju uslijed uvođenja epidemioloških mjera ograničavanja slobode kretanja s ciljem suzbijanja pandemije virusa COVID-19 Blizina konkurencije iz susjednih županija s istim ili sličnim sadržajima što zbog nedostatka suradnje u objedinjavanju ponude može rezultirati „preuzimanjem“ dijela turista Brza izmjena turističkih trendova i zahtjevno tržište koji zahtijevaju brzu prilagodbu ponude i nova ulaganja Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu zbog pandemije bolesti COVID-19.

Tablica 2. SWOT analiza – društvene djelatnosti

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Razvijeno tržište rada, s visokom ponudom radnih mjesta te s visokom stopom radno aktivnog stanovništva u odnosu na prosjek Hrvatske Razvijena mreža POU i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost POU u izradi i provedbi istih prema novim potrebama Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (specijalne bolnice) svim stanovnicima KZŽ Razvijeni programi preventivne zdravstvene zaštite i dostupnost preventivnih pregleda svim stanovnicima KZŽ (primjer: Nacionalni programi probira ranog otkrivanja raka) Raznovrsna kulturno-povijesna baština pruža stanovnicima mogućnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i organizaciju društvenih događanja Očuvana tradicija i kultura koja se vrednuje kroz kulturna događanja koja su organizirana od strane raznih udruga s područja KZŽ Postojanje institucionalnog okvira za razvoj civilnoga društva u KZŽ (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ) Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova na području KZŽ kojom su pokriveni i ruralni krajevi, pogotovo s mrežom osnovnih škola većinom područnih Dobri uvjeti rada odgojno-obrazovnih djelatnika u matičnim osnovnim školama s mogućnošću sudjelovanja u kontinuiranom profesionalnom usavršavanju 	<ul style="list-style-type: none"> Nepovoljna obilježja strukturne nezaposlenosti u županiji - pasivnost na tržištu rada nezaposlenih osoba starije radne dobi (iznad 50 godina), osoba s invaliditetom (OSI) i dugotrajno nezaposlenih osoba (više od 1 godine) Slaba ponuda radnih mjesta za osobe s invaliditetom Ograničena mobilnost radne snage u KZŽ zbog slabije organizacije javnog prijevoza kao i nespremnost dijela radne snage na prihvaćanje radnog mjesta izvan mjesta stanovanja Nespremnost nezaposlenih (nedostatak motivacije i nerazumijevanje važnosti cjeloživotnog učenja) da se uključe u programe osposobljavanja ili prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog administrativnih ograničenja za poslodavce Niska prosječna plaća u KZŽ u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage van županije Dio radnog stanovništva brine se o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom zbog čega se ne mogu uključiti na tržište rada Nezadovoljavajuća razina (nedostatan broj radnika, nedostatne kvalifikacije) visokoobrazovanog kadra u zdravstvu što onemogućava daljnji razvoj zdravstvenih usluga Nedostatak palijativne skrbi u županiji koji se očituje u nedostatku ležaja za palijativne bolesnike u bolnicama. 	<ul style="list-style-type: none"> Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada, obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage u županiju Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije) Korištenje poticanja volonterstva i Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga Javno-privatno partnerstvo (JPP) kao izvor financiranja (do)gradnje objekata javnih ustanova koje se koriste za društvene djelatnosti Mogućnost svakodnevnog putovanja u Zagreb koji je centar visokog obrazovanja u RH što čini priliku stanovništvu županije za ulaganjem u nova znanja, vještine i kompetencije koje mogu doprinijeti društveno-gospodarskom rastu županije Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju politike razvoja županije, planiranju projekata koji će se financirati iz proračuna te preuzimanju odgovornosti za svoje odluke 	<ul style="list-style-type: none"> Negativni demografski trendovi starenja stanovništva Hrvatske koji se ogledaju i u starenju stanovništva županije te mogu dovesti do niza negativnih demografskih kretanja Blizina Zagreba, Slovenije i Austrije koja nudi bolje radne uvjete za kvalificiranu radnu snagu iz KZŽ Slabo razvijen sustav za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Hrvatskoj Neprikladni vozni red HŽ-a i linije prijevoznika za prijevoz SS i studenata Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima kao dodatni rad zbog zakonske regulative Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> KZŽ ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) i koje daju rezultate na razini KZŽ Iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU sredstava za kvalitetan odgoj i obrazovanje na svim razinama Dobri primjeri pokrenutih programa prilagodbe obrazovnih programa za darovite učenike kao i za učenike s poteškoćama u razvoju Pokretanje Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu koji će biti nositelj razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu Postojanje visokog obrazovanja u KZŽ koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatan broj organizacija civilnog društva koje imaju kapacitet i kompetencije za pružanje socijalnih usluga zbog postavljenih standarda i minimalnih uvjeta Nedovoljno razvijena svijest građana o važnosti volontiranja kao i slabije poznavanje zakonske regulative vezane za volonterstvo što se očituje u ne registriranju postojećeg volonterskog rada kod dijela OCD-a Iako postoje primjeri programa za mlade (kulturni, programi za razvoj kreativnih vještina) koje provode organizacije civilnog društva u KZŽ njihov broj i broj uključenih mladih nije dovoljan OCD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za pisanje i provedbu EU projekata što dovodi do manjeg broja projekata i programa koji provode OCD u KZŽ Nedovoljno adekvatnih javnih prostora koji su ustupljeni OCD-ovima od strane JLS-ova u manjim sredinama što onemogućuje dodatni razvoj programa i sadržaja OCD u manjim sredinama KZŽ Tijekom pripreme i provedbe projekata i programa povremeno izostaje inicijativa za suradnjom između OCD-ova i JLRS-ova s obje strane Neracionalna mreža područnih osnovnih škola u odnosu na sadašnji broj učenika te prognoze o broju učenika u narednim godinama kao i njihova neujednačena opremljenost za rad Neadekvatni prostori za jedno-smjenski rad u OŠ i SŠ, što onemogućuje jedno-smjenski rad u svim školama u KZŽ Nedovoljno korištenje kapaciteta srednjih škola (stručnih i infrastrukturnih) za provođenje programa obrazovanja odraslih 		

Tablica 3. SWOT analiza – okoliš, priroda, infrastruktura

snage	slabosti	prilike	prijetnje
okoliš i priroda			
<ul style="list-style-type: none"> Biološka raznolikost KZŽ zaštićena je uključivanjem u ekološku mrežu Natura 2000 (Strahinjščica, Ivanščica, Medvednica, Sutla) Postojeće dobro uređene i održavane interpretacijske i poučne staze imaju važnu edukativnu i turističku funkciju Djelovanje Centra za prirodu Zagorje u Radoboju značajno je za uspješnu suradnju i umrežavanje institucija u području očuvanja okoliša i obrazovanja, kao i prezentaciju zaštićenih dijelova prirode i Natura 2000 područja Pitanja zaštite prostora, okoliša i prirodnih vrijednosti prepoznata su kao ključna u svim strateškim dokumentima i tematskim programima/planovima KZŽ Na području KZŽ djeluje razvijena i agilna mreža eko-škola i udruga za zaštitu prirode i okoliša Razvoj politike suzbijanja i prilagodbe klimatskim promjenama na razini KZŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Ilegalna sječa privatnih šuma umanjuje njihovu vrijednost i biološku raznolikost Zapuštenost poljoprivrednih površina i travnjaka rezultira nestajanjem biološki vrijednih staništa, razmnožavanjem štetočina i bolesti te širenjem invazivnih vrsta (područje Zabok – Zaprešić istaknuto) Nedovoljna primjena znanja o pravilnom zbrinjavanju otpada dovodi do stvaranja sve većih količina otpada koji se ne sortira pravilno, ne reciklira i ne odvaja za potrebe ponovne uporabe Nedovoljna angažiranost nadležnih tijela (JLS, prema Zakonu o otpadu) u sanaciji divljih odlagališta na području KZŽ Neadekvatna zaštita izvorišta vode, pri čemu nisu poduzete mjere kako bi se ograničio pristup izvorištu i time osigurala ispravnost vode za piće 	<ul style="list-style-type: none"> Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije Šume u KZŽ zauzimaju visok postotak ukupne površine što doprinosi kvaliteti zraka te smanjuje eroziju tla KZŽ ima visok potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima, primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava Očuvane tipične krajobrazne vrijednosti i izvorne/autentične pejzažne cjeline koje osiguravaju zdrav život stanovništvu Reljef i bogata prirodna baština KZŽ resursna je osnova pogodna za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma Odlike terena i sastav tla postojeći su dobri preduvjeti sadnje profitabilnih kultura i ekološkog uzgoja Dostupnost „Life“ programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa 	<ul style="list-style-type: none"> Reljef je zapreka za unaprjeđenje komunalne infrastrukture (poskupljuje izvedbu infrastrukturnih radova) Šumarski inspektorat Područnog ureda Državnog inspektorata, Inspekcija zaštite okoliša i Inspekcija zaštite prirode neadekvatno obavljaju kontrole privatnih šuma što rezultira njihovom degradacijom Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude) zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi Blizina susjednih turističkih središta koja koriste termalne izvore (Republika Slovenija) Generalno manjak profesionalnih/stručnih kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i instrumenata u domeni prostornog uređenja i zaštite okoliša na nacionalnoj razini

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Stavljanje u funkciju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom kako bi se vrijedna svojstva otpada iskoristila u materijalne i energetske svrhe, smanjilo odlaganje otpada i smanjio negativni utjecaj na okoliš i ljudsko zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> Izostanak sanacije prostora eksploatacije mineralnih sirovina, to jest napuštenih kamenoloma koji degradiraju okoliš Štetan utjecaj antropogenih čimbenika (kanaliziranje vodotoka, urbanizacija, izgradnja prometnica) koji rezultira pojavom klizišta Ciljevi i mjere komunikacijskih strategija vezani uz zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih dobara i krajobrazza ne ispunjavaju se u pogledu ilegalnog zbrinjavanja otpada Izostanak sustavnog načina praćenja i izvještavanja o stanju prostora, okoliša i korištenja prirodnih resursa 	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (green jobs) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (green economy) u Europi Transformacija industrije i obrtništva prema niskougličnoj proizvodnji sa što manjom emisijom CO₂ Usmjeravanje gospodarstva prema poslovnim modelima ekološke povoljnosti i energetske učinkovitosti sa što manjom potrošnjom resursa i pritiskom na okoliš Uspostava i provedba koncepta integriranog gospodarenja otpadom i otpadnim vodama Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel) Tipizacija krajobrazza i donošenje plana upravljanja posebno vrijednim/tipičnim krajobraznim cjelinama Afirmiranje prostornog planiranja po konceptu integriranih prostornih pristupa s cjelovitim uređenjem usklađenih cjelina ("zeleni urbanizam") 	
infrastruktura			
<ul style="list-style-type: none"> Postojeće biciklističke rute imaju snažan sportski i turistički potencijal (iako zahtijevaju turističku valorizaciju i moderniziranje) Dobra povezanost na razini KZZ zbog razgranate mreže asfaltiranih cesta Reciklažna dvorišta na području županije pridonose povećanju postotka predmeta koje je moguće ponovo uporabiti, zaštitu okoliša i odgovornom postupanju otpadom smanjenjem količine otpada koji se odlaže na odlagališta. 	<ul style="list-style-type: none"> Trend povećanja cijena odvoza smeća i istovremeno smanjenje kvalitete usluge odvoza (smanjenje količina smeća koje se odvozi) što djelomično rezultira i stvaranjem divljih deponija Nedostatak lokalnih kontejnera za otpad izvan naseljenih mjesta jedan je od razloga nastanka divljih odlagališta otpada Ne postoji mjesto gdje se obrađuje biootpad kako bi se iskoristio u proizvodnji bioenergije Neadekvatno održavanje I kategorije prometnica što negativno utječe na sigurnost u prometu Ceste istočnog dijela KZZ su u lošem stanju, a prometna povezanost u tom dijelu KZZ nije adekvatna (Hrašćina, Budinščina, Zlatar) Neusklađenost autobusnih vozničkih redova što otežava stanovnicima županije korištenje javnog prijevoza Slabije izvedena sanacija klizišta dovodi do ponovnog otvaranja klizišta Nedostatak financijskih sredstava za subvencioniranje javnog prijevoza Nepostojanje Baze podataka brownfield lokacija KZZ zbog čega ne postoji jasan plan za prenamjenu napuštenih/zapuštenih prostora i zgrada 	<ul style="list-style-type: none"> Šumske ceste posjeduju visok potencijal za razvoj planinarskog, lovnog i adrenalinskog turizma Mogućnost prijave i direktnog financiranja strateških investicijskih projekata s nacionalne razine Uvođenje integriranog prijevoza putnika u kojem su sva vozila javnog prijevoza objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji koji je prepoznat kao optimalan sustav organizacije javnog prijevoza od strane EU (Bijela knjiga) Mogućnost korištenja EU fondova koji potiču ulaganja u brownfield infrastrukturu i time se omogućuje revitalizacija postojećih napuštenih i zapuštenih objekata i prostora na području županije Sufinanciranje projekata komunalne infrastrukture kroz EU fondove s ciljem rasterećenja odlagališta, smanjivanja troškova odlaganja otpada i smanjenja onečišćenje tla, zraka i voda Razvoj burze otpada kao središte ponude i potražnje svih vrsta otpada čime bi se unaprijedio sustav gospodarenja otpadom Postojanje PRŠI za širokopojasni Internet (Planova razvoja širokopojasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes Promoviranje e-mobilnosti kroz EU fondove (za unaprjeđenje javnog prijevoza sufinanciranje iznosi 100%) Mogućnost prijave Županijske uprave za ceste na natječaje EU fondova za obnovu cestovne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> Zbog zahtjevnih procedura javne nabave infrastrukturni radovi nerijetko kasne, a na projektima financiranih iz EU sredstava nastaju financijske korekcije Neadekvatna željeznička infrastruktura i neusklađenost voznog reda s potrebama stanovništva pridonose nezainteresiranosti ljudi da se koriste željeznicom Neadekvatni zakonodavni okvir vezan uz napuštene i nefunkcionalne nekretnine Kašnjenje u donošenju adekvatnih propisa iz područja javnog prijevoza putnika kojim bi se riješio problem nerentabilnih autobusnih linija Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak financijskih sredstava za njihovo rješavanje Nizak interes investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog niskih godišnjih fotonaponskih kvota Nedostatak feed in tarifa kao sustava poticanja uvođenja novih tehnologija za korištenje obnovljivih izvora energije Neučinkovita međudržavna suradnja koja rezultira poteškoćama u provođenju aktivnosti koje se odnose na područja uz granicu – npr. zaštita rijeke Sutle i izgradnja hidroelektrane Mokrice u Sloveniji

Operativni program
**KONGURENTNOST
I KOHEZIJA**

**EURO
EKSPERTIZA**

Naručitelj: Zagorska razvojna agencija, Krapina

Prethodna ocjena (ex-ante evaluacija) Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.

Završno izvješće

Izvršitelj: Euro ekspertiza j.d.o.o.

Prof.dr.sc. Nenad Starc

Dr.sc. Marijana Sumpor

Zagreb, prosinac 2019. - studeni 2021.

Prethodno vrednovanje provodi se temeljem Ugovora i Dodatka br. 1 i br. 2 ugovora o pružanju usluge stručnjaka za vanjsko vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije i usluge stručnjaka za prethodno vrednovanje Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije, u okviru projekta "Znanjem za europsko zajedništvo – ZEZ II" financiranog iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

1. Sadržaj

Sadržaj

1. Sadržaj	2
2. Kratak sažetak	3
2.1 Najvažniji rezultati vrednovanja	3
2.2 Zaključci i preporuke	4
3. Uvod	6
3.1 Svrha izvješća o vrednovanju	6
3.2 Struktura izvješća	6
4. Kontekst vrednovanja.....	6
4.1 O aktu strateškog planiranja	6
4.2 O postupku prethodnog vrednovanja	7
4.3 Pandemija COVID-19 i potres	8
5. Metodološki pristup i evaluacijski kriteriji	8
5.1 Pristup prethodnom vrednovanju izrade strateškog planskog akta	8
5.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja	9
6. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna	9
6.1 Nalazi prethodnog vrednovanja rezultata radionice za izradu SWOT analize	9
6.2 Prethodno vrednovanje nacrtu Analize stanja	11
6.3 Izmjene tijekom izrade Plana razvoja zbog pandemije bolesti COVID -19	12
6.4 Prethodno vrednovanje nacrtu strateškog okvira.....	13
6.5 Usklađenost nacrtu PRKZŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030.....	14
6.6 Razvoj strateškog okvira i usklađivanje s novim Uputama MRRFEU.....	16
6.7 Provedbeni mehanizam – pokazatelji ishoda, opis mjera i strateški projekti.....	18
6.8 Financijski okvir	21
7. Odgovori na evaluacijska pitanja.....	21
8. Zaključci, komentari i preporuke.....	23

2. Kratak sažetak

Uvod

Proces prethodnog vrednovanja je formativnog karaktera i temeljni cilj je doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje do 2027. godine. Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provođitelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

Vrednovanje je strukturirano u tri faze i izrađena su dva fazna i jedno završno izvješće. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize kako bi se osigurala relevantnost posebnih ciljeva i mjera u odnosu na prepoznate probleme, potrebe i potencijale. Ex ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi krajem 2019. godine nakon koje su održani sastanci s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije početkom 2020. godine. Do zastoja u procesu izrade došlo je uslijed proglašenja COVID 19 Pandemije u ožujku 2020. godine. Stoga je u drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje razvoja strateškog okvira unutar kojeg su određene razvojne potrebe, prioriteti, ciljevi i mjere. U završnom izvješću obuhvaćena je ocjena cjelovitog strateškog planskog akta u skladu s evaluacijskim kriterijima.

2.1 Najvažniji rezultati vrednovanja

Na proces izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. su u određenoj mjeri utjecali i zastoji u procesu izgradnje novog sustava strateškog planiranja na nacionalnoj razini uslijed pandemijskih uvjeta tijekom 2020. U procesu izrade slijedile su se Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015, te Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. A u lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja KZZ do 2027. bila pri kraju, MRRFEU je županijskim razvojnim agencijama poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0 koja je potom objavljena na web stranici Ministarstva krajem kolovoza 2021.

Slijedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZZ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i

formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020.

- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u Planu razvoja KZZ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize, te formuliranih ciljeva Plana razvoja KZZ.
- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno jer su vizija Plana razvoja, razvojni prioriteti javnih politika županije i posebni ciljevi jasno međusobno usklađeni.
- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske.
- *Jednakost* – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

2.2 Zaključci i preporuke

Zaključak o nacrtu Analize stanja i radionici za izradu SWOT analize – ključni dijelovi bili su pripremljeni u prosincu 2019., te su nakon vrednovanja i dorade korištene na radionici o SWOT analizi održanoj u siječnju 2020. Preporuke vezane uz sadržaj kao i strukturu teksta (prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastrukturalna izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet) su prihvaćene.

Preporuke vezane uz COVID 19 - protuepidemijske mjere radi suzbijanja širenja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analiza stanja je dopunjena novim podacima koji su prikupljeni anketnim upitnikom kojeg su sastavili djelatnici ZARA-e i uputili ga poslovnim subjektima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u listopadu 2020. godine. Na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije.

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira – s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacрта Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke ex-ante evaluatora za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioriteta područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

3. Uvod

3.1 Svrha izvješća o vrednovanju

Proces prethodnog vrednovanja odnosno ex-ante evaluacije je proces formativnog karaktera i temeljni je cilj doprinijeti kvaliteti i provedivosti strateškog planskog akta, konkretno Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (PRKZZ). Provodi se usporedo s procesom izrade te prati sve metodološke korake postupka strateškog planiranja. Provođitelji prethodnog vrednovanja odnosno evaluatori su u unaprijed utvrđenim fazama rada svojim komentarima i preporukama usmjeravali izrađivače dokumenta vodeći se obveznim i dodatnim kriterijima vrednovanja i time je osigurana sadržajna i metodološka usklađenost strateškog planskog akta.

3.2 Struktura izvješća

Vrednovanje je strukturirano u 3 faze te su izrađena odgovarajuća fazna i objedinjeno završno izvješće, a sadržaj izvješća slijedi Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019.) preporučenu strukturu. U okviru prve faze prethodnog vrednovanja naglasak je bio na praćenju i ocjeni izrade Analize stanja i SWOT analize, te identifikaciji razvojnih potreba i potencijala. Ex-ante evaluator pregledao je i komentirao nacrt Analize stanja i SWOT analize i nazočio radionici o SWOT analizi nakon koje je održao sastanke s izrađivačima iz konzultantske kuće WYG i stručnjacima Zagorske razvojne agencije (ZARA). U drugoj fazi prethodnog vrednovanja naglasak je bio na ocjeni potrebne dopune Analize stanja radi evidentiranja posljedica protuepidemijskih ograničenja uslijed pandemije uzrokovane COVID-19 na gospodarstvo i društvene djelatnosti. Sastavni dio druge faze bio je usmjeren i na praćenje izrade strateškog okvira unutar kojeg su određeni vizija, prioriteti javne politike županije, posebni ciljevi i mjere. Treće fazno izvješće predstavlja završnu fazu izrade te obuhvaća provjeru prihvaćenih preporuka prethodnih izvješća i usuglašavanje narednih koraka u postupku izrade Plana razvoja županije, te ocjenu identificiranih provedbenih mehanizama te izrađenog financijskog okvira za provedbu identificiranih razvojnih mjera.

4. Kontekst vrednovanja

4.1 O aktu strateškog planiranja

Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021.-2027. godine izrađen je temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske stupio je na snagu 20.12.2017. godine. Temeljem navedenog zakona je uređen sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske koji sadrži pripremu, izradu, provedbu, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela. Zakonom je definirana obveza izrade srednjoročnog akta strateškog planiranja za jedinice područne (regionalne)

samouprave. Prema odredbama članka 23. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, županije izrađuju srednjoročne akte strateškog planiranja koji će zamijeniti dosadašnje županijske razvojne strategije, koje su se u razdoblju od 2014. do 2020. godine izrađivale i donosile sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018).

Krapinsko-zagorska županija (KZZ) je temeljem Odluke Županijske skupštine (srpanj 2019.) pristupila izradi Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. godina. Nositelj izrade Plana razvoja je Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija (ZARA). Za izradu Plana razvoja imenovane su tematske radne skupine koje su sudjelovale u koordinaciji procesa izrade Plana razvoja. Osnovane su tematske radne skupine za gospodarstvo, razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života te održivi razvoj prostora, okoliša i prirode, a poštujući načelo ravnopravne predstavljenosti partnera.

Župan KZZ je donio Odluku o osnivanju i imenovanju članova/članica Partnerskog vijeća za područje županije (listopad 2019. godine) radi sudjelovanja u donošenju Plana razvoja županije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnerski pristup koji je korišten u izradi ovog dokumenta definirao je ciljeve i prioritete razvoja KZZ koji će se ostvariti implementacijom mjera koje su razrađene unutar svakog posebnog cilja. Srednjoročni akt strateškog planiranja izrađen je poštivanjem načela: točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti te poštujući Upute za izradu Planova razvoja.

4.2 O postupku prethodnog vrednovanja

Izvješće o prethodnom vrednovanju PRKZZ je rađeno slijedom Pravilnika Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019), Pravilnika MRRFEU o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019), Uredbe Vlade RH o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018), te Smjernica za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe MRRFEU Verzija 1.0. od rujna 2015. Korišten je i Priručnik o strateškom planiranju MRRFEU Verzija 3.0 od svibnja 2020. U lipnju 2021. kad je izrada strateškog okvira Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027. bila pri kraju, Ministarstvo je županijskim razvojnim agencijama tj. regionalnim koordinatorima poslalo nacrt Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica: 1.0, a koje su konačno objavljene u kolovozu 2021.

4.3 Pandemija COVID-19 i potres

Proces izrade Plana razvoja obilježen je razdobljem proglašenja globalne pandemije uzrokovane bolesti COVID-19. Razvojni kontekst Krapinsko-zagorske županije kao i cjelokupne Republike Hrvatske je od proglašenja pandemije u ožujku 2020. do završetka procesa izrade plana u prosincu 2021. godine u značajnoj mjeri obilježen posljedicama bolesti i provođenja mjera zaštite od posljedica pandemije uzrokovane COVID-19. U procesu izrade plana razvoja su upravo pandemijske okolnosti uvelike utjecale na osvještavanje o realnosti pojave opasnosti i nastupanja kriznih situacija, što je dodatno pojačano potresima koji su također zahvatile i dio Krapinsko-zagorske županije tijekom 2020. godine.

5. Metodološki pristup i evaluacijski kriteriji

5.1 Pristup prethodnom vrednovanju izrade strateškog planskog akta

Proces prethodnog vrednovanja organiziran je u 3 faze koje slijede ključne faze izrade razvojnog plana:

- vrednovanje analize stanja i SWOT analize s ciljem utvrđivanja razvojnih potreba i potencijala
- vrednovanje izrade strateškog okvira koji obuhvaća formulaciju vizije, posebnih ciljeva i popis mjera
- vrednovanje provedbenog mehanizma i financijskog okvira

Metode vrednovanja uključuju analizu dokumentacije u izradi, provjeru usklađenosti sa zakonima i pratećim pravnim aktima, važećim strateškim planskim aktima te kontinuirano usmjeravanje izrađivača primjenom metoda coachinga. Analitička dokumentacija je komentirana u iteracijama kako je nastajala, a rezultati participativnih procesa su komentirani i pružana je podrška u formulaciji nalaza analize stanja kao i osiguravanju konzistentnosti i koherentnosti strateškog planskog akta u izradi.

S obzirom na prirodu vrednovanja planskog akta u izradi, temeljna uloga provoditelja vrednovanja je usmjeravajuća i uska suradnja s nositeljem izrade, kao i sa vanjskim stručnjacima koji su bili angažirani za potrebe izrade plana razvoja. Evaluator je s ciljem praćenja procesa izrade sudjelovao u nizu sastanaka kao promatrač. Radi se o iznimno interaktivnom procesu planiranja s mnoštvom participativnih radionica u kojima su sudjelovali ključni dionici i koordinacijskih sastanaka s predstavnicima županije i lokalnih jedinica. Pandemijski uvjeti otežali su rad, što je u značajnoj mjeri utjecalo na produženje razdoblja planiranja, a za potrebe organizacije sastanaka u uvjetima socijalne distance korištene su komunikacijske aplikacije preko interneta. Tako je uz pomoć tehnologije osiguran daljnji tijek izrade plana koji je okončan s javnim savjetovanjem preko interneta u studenom 2021. godine.

Prosudba ili ocjena koja je sastavni dio procesa vrednovanja oblikovana je temeljem evaluacijskih kriterija, te su na kraju Izvješća istaknuti ključni zaključci i preporuke.

5.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja

Sljedom navedenih pravilnika i smjernica, nacrt Plana razvoja KZZ treba udovoljiti sljedećim kriterijima (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019):

- *Važnost (razvojna relevantnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su analizom stanja i SWOT analizom uočene i procijenjene sve značajne razvojne potrebe i svi razvojni potencijali Krapinsko-zagorske županije. Ako su izrađivači u tome uspjeli, ciljevi i prioriteti Plana razvoja bit će utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima
- *Djelotvornost (efektivnost)* – kriteriju je udovoljeno ako se može procijeniti da planirano doprinosi ostvarenju ciljeva, za ovu se ocjenu propituje strateški okvir i provedbeni mehanizam kao i financijski okvir
- *Usklađenost (koherentnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su razvojni prioriteti i mjere u Planu razvoja komplementarni i povezani, ako je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi doprinose ostvarenju viših i ako je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Ovom kriteriju je, nadalje, udovoljeno ako je postignut sklad analize stanja, SWOT analize i ciljeva Plana razvoja.

Za prethodno vrednovanje PRKZZ predlaže se primjena sljedećih dodatnih kriterija:

- *Dosljednost (konzistentnost)* – kriteriju je udovoljeno ako su ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja međusobno usklađeni
- *Komplementarnost* – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih); kriteriju je udovoljeno u mjeri u kojoj se Plan razvoja može uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika na višim upravnim razinama
- *Jednakost* – kriteriju je udovoljeno ukoliko su razvojne mjere određene Planom razvoja ravnopravno raspoređene na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

6. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna

6.1 Nalazi prethodnog vrednovanja rezultata radionice za izradu SWOT analize

Radionica o SWOT analizi održana je u Zaboku u Energetskom centru u dvorcu Bračak 28. studenog 2019. Sudionici su bili: 3 konzultanta WYGa kao voditelji, 3 asistentice, 1 zapisničarka te 30 sudionika iz raznih institucija Krapinsko-zagorske županije i privatnog sektora (popis s potpisima prikupljen je tijekom radionice)

Konzultanti WYGa otvorili su radionicu i upoznali sudionike s dosadašnjim koracima izrade Plana. Najavili su izradu SWOT analize, objasnili kako treba popuniti osnovnu SWOT tablicu i što se smatra Snagom, što Slabošću, što Prilikom a što Prijetnjom. Navedeni su i primjeri preuzeti iz nacrta Analize stanja izrađene u prethodnom koraku izrade Plana. Konzultanti su uglavnom dobro razlučili i objasnili sastavnice SWOT analize ostavivši otvorenim tek neka pitanja o svrstavanju rezultata analize u Snage odnosno Prilike. Ostvaren je dobar kontakt sa sudionicima.

Sudionici su zatim podijeljeni u tri grupe:

- i) poduzetništvo, poljoprivreda i turizam – 8 sudionika,
- ii) okoliš i infrastruktura – 10 sudionika i
- iii) društvene djelatnosti – 12 sudionika.

Grupe su vodili konzultanti WYGa uz pomoć asistentica. U prvom dijelu sustavno su upoznali sudionike s analizom i anketom kojom su propitane ocjene stanja iz prethodnog Plana. Sudionici su uputili niz primjedbi i nanovo ocijenili trenutno stanje županijskog gospodarstva, društvenih djelatnosti i okoliša. Time su se pripremili za SWOT analizu.

Sve tri grupe izradile su SWOT analizu na isti način. U grupi koja je okupila gospodarstvenike i djelatnike županijske uprave zadužene za gospodarstvo prvo su raspravljene snage i slabosti, a sudionici su ispisivali karakteristike županijskog gospodarstva na papiriće. Nakon toga raspravljene su prilike i prijetnje koje su također ispisane na papiriće. Sve je na kraju nalijepljeno na ploču. Voditelj je dobro usmjeravao grupu.

Grupa koja je okupila predstavnike udruga za zaštitu okoliša i djelatnike infrastrukturnih poduzeća radila je na isti način. Grupa koja je okupila predstavnike društvenih djelatnosti radila je nešto drugačije. S obzirom da se radilo o više srodnih ali ipak različitih djelatnosti, grupa je podijeljena u podgrupe koje su se pozabavile kvalitetom života, tržištem rada i odgojem i obrazovanjem. Podjela na podgrupe pokazala se primjerenom. Izrađene su tri SWOT tablice koje su konzultanti nakon radionice objedinili u jednu. Tri SWOT tablice nastale lijepljenjem papirića na odgovarajuća mjesta skinute su i pohranjene.

Nakon izrade SWOT tablica upriličen je sastanak konzultanata, predstavnice Zagorske razvojne agencije i ex-ante evaluatora.

Upućene su slijedeće primjedbe i savjeti:

- Tijekom početnog upoznavanja sudionika sa SWOT analizom nije dovoljno objašnjen kontekst Plana u kojem SWOT ima važno mjesto, tako da je sudionicima mogla izmaći osnovna svrha analize – priprema za određivanje razvojnih ciljeva, a kasnije i razvojnih mjera.
- Eksplicitni prikaz koraka izrade Plana *analiza – SWOT - vizija i ciljevi – mjere – akcijski plan - praćenje učinaka* bio bi učinkovitiji. Usto, snage su objašnjene kao „ono po čemu smo prepoznatljiviji“ iako se može raditi i o neprepoznatim, a ipak značajnim dobrim karakteristikama županije.
- Slabosti su objašnjene kao „ono u čemu nismo dobri“ (ne i prepoznatljiviji).
- U nekoliko navrata brkane su snage i prilike, pa je npr. vodni potencijal naveden kao snaga, a radi se o prilici.
- Usitnjeni posjed naveden je kao slabost iako se radi o nesređenim zemljišnim knjigama koje priječe okrupnjavanje posjeda i prepreka su koju poljoprivredni ulagači, ma kako jaki bili, ne mogu savladati.

- Voditeljima izrade je nakon radionice savjetovano da obrate više pažnje na kut gledanja na snage, slabosti, prilike i prijetnje jer poduzetnici iz svog kuta neke karakteristike (i očigledne slabosti kao što je odlazak radne snage u inozemstvo) županijskog gospodarstva, ocjenjuju kao prepreku, pa i prijetnju poslovanju. Miješanje kutova gledanja zaprijetilo je u SWOTu gospodarstva i u razlaganju na poduzetništvo, poljoprivredu i turizam. Kut gledanja koji imaju poduzetnici ne mora biti isti kao i sektorski kutovi gledanja koji vrijede u SWOTu poljoprivrede i SWOTu turizma.
- Konzultanti su upućeni i na pažljivije formuliranje stavki SWOT tablice. Snaga navedena kao „izgraditi biciklističke staze“ npr., formulirana je kao nalog, a ne karakteristika koja ukazuje na snagu.
- Posebna primjedba odnosila se na institucionalni kapacitet provoditelja Plana razvoja. U Analizi nije posvećeno dovoljno pažnje kompetentnosti i organizaciji provoditelja na županijskoj i općinskoj/gradskoj razini. Za sad je stoga nejasno ima li za to dovoljno djelatnika, jesu li odgovarajuće obrazovani, imaju li iskustva i jesu li organizirani i vođeni tako da mogu provoditi mjere koje će biti navedene u Akcijskom planu.

Zaključak o provedenoj radionici i izrađenoj SWOT analizi - Konzultanti su uvažili primjedbe i izrazili spremnost da dotjeraju SWOT tablice. Riječ je o izmjenama koje ne mogu izmijeniti sud sudionika o dosadašnjem razvoju županije i o trenutnom stanju, tako da konzultanti nakon dorade SWOTa mogu nastaviti sa slijedećim koracima i organizirati radionicu na kojoj će biti formulirana vizija razvoja i društveno-gospodarski razvojni ciljevi. *Prethodna ocjena rada konzultanata u fazi analize bila je povoljna.*

6.2 Prethodno vrednovanje nacрта Analize stanja

Ključni dijelovi nacрта Analize stanja pripremljeni su za radionicu o SWOT analizi. Nacrt je dovršen u prosincu 2019. Nakon vrednovanja i dorade korišten je na radionici održanoj u siječnju 2020. Nalazi vrednovanja su sljedeći:

- Nacrt je iscrpan i dobro potkrijepljen sekundarnim podacima.
- U poglavlju o institucionalnom kapacitetu provoditelja Plana razvoja korišteni su i primarni podaci prikupljeni anketom. To poglavlje dodano je nakon sastanka s ex-ante evaluatorom nakon radionice o SWOT analizi u prosincu 2019. Izrađivač je tako uvažio preporuke i dopunio Nacrt s vrlo kvalitetnim poglavljem.
- Navođeni podaci korišteni su za prikaz stanja Krapinsko zagorske županije, ali i u usporedbama KZZ sa županijama kontinentalne Hrvatske i Hrvatskom u cjelini. Županija je uspoređivana s okruženjem gdje god je to bilo moguće tako da će tekst u daljnjem participativnom procesu izrade Plana omogućiti sudionicima uvid u relativni položaj županije i lakše određivanje razvojnih problema i ciljeva.
- Unatoč dobroj potkrijepljenosti podacima tekst, međutim, nije dovoljno informativan. Strukturiran je tako da su poglavlja o primarnoj infrastrukturi (vodoopskrba, odvodnja i opskrba plinom i električnom energijom) i prometnoj infrastrukturi (ceste, zračne luke, željezničke pruge, internetska širokopojasna

infrastruktura) smještene pri kraju teksta. Pri kraju teksta nalazi se i poglavlje o prirodnim resursima.

- Sudionici izrade Plana, korisnici Analize, obaviješteni su tako o nekim djelatnostima prije nego što su upoznati s njihovom infrastrukturom i resursima. Usto, u prikazu nekih djelatnosti njihova infrastruktura dominira nauštrb same djelatnosti.
- Turizam je ekstenzivno prikazan, a da se njegova infrastruktura jedva spominje, a ukupna infrastruktura Krapinsko-zagorske županije kasnije je u tekstu prikazana bez osvrta na turizam. Tako je izostala ocjena infrastrukture s obzirom na njezina vršna opterećenja koja donosi turistička djelatnost. Turistički prirodni resursi su također prikazani nakon poglavlja o turizmu u kojem je ta djelatnost prikazana bez spominjanja prirodnih resursa.
- Korisnik Analize je tako upućen na stalno preskakanje teksta i naprijed i unatrag.
- Podpoglavlje 3.1. Zdravstvena infrastruktura obuhvaća i zdravstvenu djelatnost, a podpoglavlje 3.2 Društvena infrastruktura i dio društvenih djelatnosti. Usto nije pojašnjeno kako su se stanogradnja i stanovanje našli u poglavlju 3. Društvena i zdravstvena infrastruktura.
- U tekstu se opetovano navode preporuke za rješavanje navedenih problema i nedostataka što remeti metodološki kontinuitet izrade Plana.
- Najviše preporuka pa i prijedloga mjera nalazi se u zaključcima na kraju poglavlja i podpoglavlja tako da su redovno korektni prikazi stanja opterećeni s prijedlozima mjerama koje nisu, i za sada ne mogu ni biti izvedene iz razvojnih ciljeva.

Izrađivačima Plana upućene su slijedeće preporuke:

- razlikovati infrastrukturu djelatnosti od same djelatnosti i u tom smislu prebaciti dijelove teksta iz određenih poglavlja u druga poglavlja;
- preporuke i prijedloge mjera preformulirati tako da budu izraženi kao problem ili ih izbaciti iz teksta. Navedene preporuke i mjere pripremiti za iduće faze izrade Plana;
- razmisliti o restrukturiranju teksta koji treba slijediti logični slijed prikazivanja stanja: prirodni resursi – stanovništvo i radna snaga – infrastrukturna izgrađenost – gospodarstvo – društvene djelatnosti – okoliš – institucionalni kapacitet.

Zaključuje se da su u daljnjoj komunikaciji izrađivači uvažili preporuke i dotjerali nacrt Analize. Prethodna ocjena ove faze izrade Plana razvoja bila je povoljna.

6.3 Izmjene tijeka izrade Plana razvoja zbog pandemije bolesti COVID -19

Protuepidemijske mjere poduzimane radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 ograničile su gospodarske aktivnosti i društvene djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zatvaranje (lock down) nastupilo je sredinom ožujka 2020. godine i u punom obimu trajalo je do ljeta. S početkom turističke sezone, mnoge mjere su relaksirane ali je dio ostao na snazi. Društvene djelatnosti su stoga bile dodatno opterećene, a gospodarstvo usporeno. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja u 2019. godini, u jesen 2020. više nisu odražavali stvarno stanje.

Analizu stanja je trebalo dopuniti s novim podacima a kako ih službena statistika nije mogla prikupiti i objaviti u tako kratkom vremenu izrađivačima i djelatnicima Zagorske

razvojne agencije preostalo je da ih prikupe sami. Djelatnici ZARA-e su tako nakon savjetovanja s ex-ante evaluatorom krajem rujna i početkom listopada 2020. sastavili anketni upitnik koji je sadržavao 28 pitanja za poslovne subjekte i 13 posebnih pitanja za obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Postavljena su i pitanja koja nemaju neposredne veze s ograničenjima protuepidemijskih mjera jer su djelatnici ZARE opravdano htjeli iskoristiti priliku i dobiti što više informacija o stanju županijskog gospodarstva. U drugoj polovini listopada 2020. upitnik je poslan županijskim ispostavama Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore s molbom da ga u on-line obliku upute trgovačkim društvima, obrtnicima, zadrugama, samostalnim djelatnicima i OPG.

Do kraja listopada 2020. pristiglo je 120 odgovora pa su na osnovi rezultata ankete predložena nova podpoglavlja Analize stanja čime je obuhvaćeno stanje gospodarstva nakon prvog vala pandemije. Djelatnici ZARE su se vrlo dobro snašli u ovom, za njih novom, načinu istraživanja. Anketni upitnik je predložen i raspravljen s ex-ante evaluatorom. Njegov konačni oblik, korišten u anketi može se ocijeniti visokom ocjenom. Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira. *Ovaj dio izrade Plana razvoja KZŽ bez daljnjega je ocijenjen povoljno.*

6.4 Prethodno vrednovanje nacrtu strateškog okvira

Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrtu Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina.

Početak studenog, u istom danu, održane su tako tri radionice tematskih radnih skupina: Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš. Predočen je nacrt posebnih ciljeva, prioriteta i mjera razvoja Krapinsko-zagorske županije čime je započela rasprava o strateškom okviru Plana razvoja. Mjere su razrađene tako što su uz svaku mjeru navedeni popis aktivnosti, nositelji i ciljne skupine koje trebaju osjetiti učinak mjere. Ex-ante evaluator je iznio niz komentara naglašavajući potrebu za ocjenom provedbenog kapaciteta nositelja mjera i nejednakog opterećivanja pojedinih nositelja. Komentirao je i određivanje raznih državnih institucija za nositelje mjera a da nije navedeno prihvaćaju li one ovako zadane poslove. Ex-ante evaluator je nadalje upozorio da je u Analizi stanja eksplicitno navedeno da institucionalni kapacitet ne zadovoljava. Postavio je pitanje zašto u nacrtu Ciljeva, prioriteta i mjera nema mjera osposobljavanja županijskih institucija za provođenje Plana razvoja. Do konca studenog, primjedbe su uvažene, a među prioritete je uvedena izgradnja provedbenog (institucionalnog) kapaciteta.

ZOOM radionice tematskih radnih skupina ponovljene su krajem studenog. I ovaj su u istom danu jedna za drugom održane tri radionice na kojima su uz dorađeni nacrt Ciljeva, prioriteta i mjera raspravljani i razvojni pokazatelji. Kako on-line sastanci s velikim brojem sudionika nisu pogodni za metodološke rasprave, ex-ante evaluator je

pismeno reagirao nakon radionica. Upozorio je da potpore ulaganja navode bez novčanih iznosa i ocjene mogu li nositelji osigurati sredstva, da se klizištima dade upravljati, te da se u raspravi o odnosu urbanog i ruralnog razvoja, ruralni razvoj svodi na poljoprivredu. Do kraja godine, prepiska koja je u protuepidemijskim uvjetima zamijenila osobne kontakte izrađivača ZARE i ex-ante evaluatora, uspješno je privedena kraju i rezultirala interno usklađenim nacrtom strateškog okvira koji je zahtijevao tek manje dorade.

Izrada Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini može se rezimirati kako slijedi:

Održano je 6 tematskih radionica i izrađena Analiza stanja sa SWOT analizom koja je kasnije dopunjena na osnovi anketom prikupljenih podataka, a zatim su određeni su razvojni prioriteti i mjere u odnosu na 3 osnovna stupa razvoja – održivo gospodarstvo, društvo i okoliš/prostor. U studenome i prosincu održane su 2 on-line radionice tematskih radnih skupina na kojima je određen nacrt strateškog okvira za Plan razvoja KZŽ. Nacrt strateškog okvira sadrži detaljan prijedlog planiranih aktivnosti/programa i projekata koje se planiraju realizirati u idućih 7 godina kako bi se ostvarili definirani posebni ciljevi:

- konkurentno, održivo i inovativno gospodarstvo
- unapređenje kvalitete življenja te zdravog i aktivnog načina života
- održivo upravljanje prirodnim i izgrađenim okolišem

Komunikacija u protuepidemijskim uvjetima opteretila je djelatnike ZARE koji su se svako toliko našli u ulozi posrednika između izrađivača i ex-ante evaluatora. Djelatnici ZARE su se u tome odlično snašli. Uspješno su komunicirali složena pitanja i sudjelovali u iznalaženju odgovora i usput značajno povećali svoje metodološke kompetencije. I ovaj dio izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije može se bez daljnjega ocijeniti povoljnim.

6.5 Usklađenost nacrta PRKZŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030.

Izrada strateškog okvira Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije privedena je kraju koncem siječnja 2021. Okvir je, međutim, trebalo revidirati tek što je bio završen, jer je temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH iz 2017., Hrvatski sabor 5. veljače 2021. donio Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine. Nakon što je izrađivač u drugoj polovini veljače predao ZARI doradjeni i, kako se činilo, konačni nacrt strateškog okvira, ex ante evaluator je krajem veljače uputio posljednje primjedbe na nacrt i upozorio da su potrebne daljnje dorade kako bi se okvir uskladio s glavnim nacionalnim razvojnim dokumentom. Promjena u sustavu strateškog planiranja RH zahtijevala je odgovarajuće tumačenje na županijskoj razini pa je početkom ožujka održan i posebni on line sastanak s izrađivačima i djelatnicima ZARE. Službenih metodoloških uputa još nije bilo pa je ex ante evaluator predložio promjene strateškog okvira Plana razvoja KZŽ slijedeći strateški okvir Nacionalne strategije:

- i) Polazište izrade Strateškog okvira Plana razvoja KZŽ je Nacionalna razvojna strategija (NRS) (NN 13/2021) i njena 4 razvojna smjera i 13 strateških ciljeva koje treba postići u 47 prioritetnih područja. Plan razvoja KZŽ treba biti usklađen s NRS tako što će njegovi prioriteti i posebni ciljevi biti izvedeni iz nacionalnih strateških ciljeva.
- ii) Polazište Strateškog okvira je i razvojna Vizija izvedena iz analize stanja, SWOT analize i uočenih razvojnih potreba. Strateški okvir počinje s Vizijom i nastavlja se s opisom prioriteta. Prioriteti su već navedeni u predloženom Strateškom okviru i treba ih samo navesti na jednom mjestu prije nabiranja posebnih ciljeva. Uz tekst o prioritetima ne treba navoditi očekivane rezultate, ishode ili učinke jer opis prioriteta ne treba popratiti pokazateljima. Pokazatelji će se navoditi uz posebne ciljeve.
- iii) Posebni ciljevi slijede iz 13 strateških NRS. Iz jednog strateškog cilja može se izvesti jedan ili više posebnih ciljeva. Preporuča se da se isti posebni cilj ne izvodi iz više strateških ciljeva. Uz tri posebna cilja u predloženom Strateškom okviru može se, dakle, formulirati još nekoliko ciljeva. Isto tako, tri već navedena posebna cilja mogu se razdijeliti u više posebnih ciljeva.
- iv) U predloženom Strateškom okviru ocijenjena je relevantnost i dosljednost svakog posebnog cilja. Opisan je i očekivani način njegovog postizanja. S obzirom da će posebnih ciljeva biti više od dosadašnja tri, ocjene i opis načina njihovih postizanja ne moraju biti toliko opširni.
- v) U predloženom okviru za svaki posebni cilj su navedeni i pokazatelji učinka. Kako će sada ciljeva biti više a svaki treba imati svoje pokazatelje, neki od pokazatelja se mogu koristiti i za dva ili više ciljeva. Pri tom treba pažljivo provjeriti da li pokazatelj koji se pojavljuje više puta upućuje na postizanje svakog od ciljeva za koji je naveden.

Nakon daljnjih konzultacija, ex-ante evaluator je sredinom ožujka 2021. poslao i iscrpne evaluacijske preporuke s neobaveznim prijedlogom posebnih ciljeva PRKZŽ izvedenih iz strateških ciljeva NRS. Prijedlog je uzet u razmatranje i kasnije dobrim dijelom i prihvaćen. U ovoj neočekivanoj fazi izrade PRKZŽ u kojoj je trebalo mijenjati već gotovi uradak, djelatnici ZARA-e su se još jednom našli u ulozi posrednika između izrađivača i ex-ante evaluatora. Ulogu su odradili kompetentno, pokazali potrebne komunikacijske vještine i očuvali suradnju svih aktera izrade Plana razvoja. *Taj dio izrade Plana razvoja KZŽ može se ocijeniti povoljno.*

Izmjene strateškog okvira komentirane su i na prvom sastanku novoosnovanog Odbora za vrednovanje održanog 31.03.2021. Izvješćujući o prvoj fazi izrade Plana u kojoj su izrađene Analiza stanja i SWOT analiza ex-ante evaluator je najavio izvješće o strateškom okviru i kriterijima koje treba primijeniti u izvještavanju o drugoj fazi izrade Plana razvoja.

Izrađivač je dostavio konačni prijedlog doradjenog Strateškog okvira s Popisom predloženih aktivnosti za izradu Provedbenog programa u drugoj polovini travnja 2021. Nakon komentara ex-ante evaluatora, ZARA je uobličila konačni tekst i krajem travnja

2021. ga poslala Radnoj grupi i Partnerskom vijeću s molbom da dostave komentare i sugestije. Posebno su podsjetili da su razvojne potrebe i potencijali komentirani i detaljno razrađeni na do sada održanih 6 tematskih radionica što je rezultiralo strateškim okvirom koji je prvotno sadržavao 3 posebna cilja i 63 mjere razvoja. Podsjetili su i da je u veljači 2021. godine usvojena NRS pa je ex-ante evaluator u svojim preporukama (u privitku) predložio proširenje 3 posebna cilja na više njih kako bi se uspostavio sklad sa strateškim ciljevima iz NRS. Tijekom svibnja obavljene su i on line konzultacije s Partnerskim vijećem nakon čega su u nacrt Strateškog okvira uneseni i posljednji ispravci. Djelatnici ZARA-e su u ovim kontaktima potvrdili metodološke kompetencije i pokazali zavidne komunikacijske vještine. Dio izrade Plana razvoja KZŽ u kojem je zaokružen Strateški okvir može se ocijeniti povoljno.

Tijekom izrade Strateškog okvira ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja KZŽ međusobno su usklađivani prije, a zatim i nakon donošenja Nacionalne razvojne strategije. U konačnici je postignut zadovoljavajući unutarnji sklad čime je udovoljeno kriteriju *dosljednosti* (konzistentnosti). Usklađivanjem s NRS udovoljeno je i kriteriju *komplementarnosti*; Plan razvoja KZŽ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika na višim upravnim razinama. Tijekom određivanja nositelja mjera i ciljnih skupina posebna pažnja posvećivana je ravnopravnom rasporedu na različite dionike, posebno na JLS unutar županije. Uvažavana je i rodna pripadnost čime je udovoljeno kriteriju *jednakosti*. Može se ocijeniti da su izrađivači nacrta Plana i ZARA i u prvoj i u drugoj fazi izrade udovoljili svim postavljenim evaluacijskim kriterijima.

6.6 Razvoj strateškog okvira i usklađivanje s novim Uputama MRRFEU

Izrada Plana razvoja uslijed pandemije bolesti COVID -19

Nastavno na nalaze i preporuke 2. Izvješća o vrednovanju, tijekom izrade nacrta PRKZŽ uzete su u potpunosti u obzir okolnosti i učinci proglašenja pandemije bolesti COVID-19. Podaci korišteni prilikom izrade Analize stanja do jeseni 2020. više nisu odražavali stvarno stanje, te je analiza dopunjena novim podacima, kako rezultatima provedenog anketnog ispitivanja za poslovne subjekte i obiteljska poljoprivredna gospodarstva na razini županije koju je provela Zagorska razvojna agencija u jesen 2020., tako i podacima koje je s vremenom objavila i službena statistika.

Unaprijeđen i usklađen strateški okvir PRKZŽ

Nacrt strateškog okvira izrađen je krajem 2020. godine te je doradivan tijekom 2021. godine temeljem preporuka iz 2. faznog izvješća o prethodnom vrednovanju kao i novih Uputa za izradu razvojnih planova za jedinice područne samouprave objavljenih na web stranici MRRFEU u kolovozu 2021.

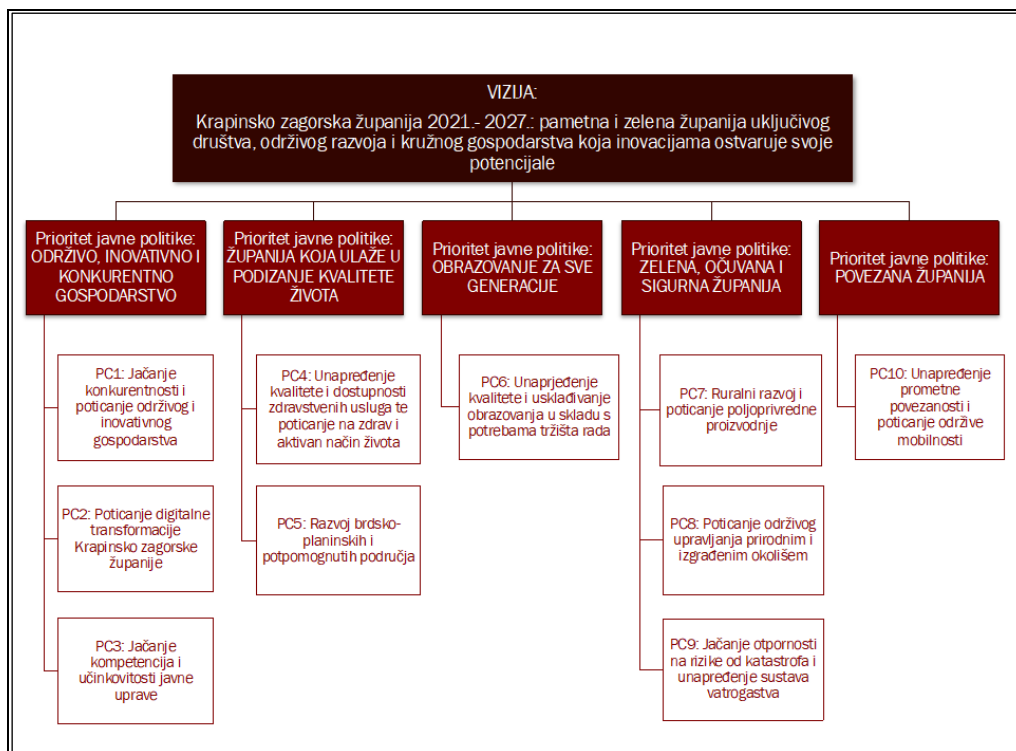
Inicijalni nacrt Strateškog okvira obuhvaćao je posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije. Mjere su razrađene tako što su uz svaku mjeru navedeni popis aktivnosti, nositelji i ciljne skupine koje trebaju osjetiti učinak mjere.

Tijekom prethodnog vrednovanja iznesen je niz komentara naglašavajući potrebu za ocjenom provedbenog kapaciteta nositelja mjera i nejednakog opterećivanja pojedinih

nositelja, te da su određene razne državne institucije za nositelje mjera a da nije navedeno prihvaćaju li one ovako zadane poslove. Kako je u Analizi stanja eksplicitno navedeno da institucionalni kapacitet ne zadovoljava, predloženo je i uvaženo uvođenje posebnog cilja i mjere vezane uz izgradnju provedbenog (institucionalnog) kapaciteta. U verziji nacrtu PRKZZ koja je na javnom savjetovanju (8.11.-8.12.2021.), predložena je nova struktura strateškog okvira koja predstavlja jasnu i usklađenu *interventnu logiku Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije s vizijom*, 5 prioriteta javne politike županije, te 10 posebnih ciljeva (slika 1.).

Predložena struktura strateškog okvira u potpunosti je usklađena s Uputama MRRFEU, te je jasno utemeljena na potrebama i potencijalima stanovnika, gospodarstva i prostora Krapinsko-zagorske županije. Vizija odražava kontinuitet razvojne politike županije koja je utemeljena na zelenoj politici, održivom razvoju, uključenosti, inovacijama i tehnološkom razvoju. Time je u dugom roku naznačena održiva razvojna politika županije te usklađenost s globalnim ciljevima održivog razvoja (SDG). Posebni ciljevi su u potpunosti usklađeni s odgovarajućim strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, te su grupirani prema jasno definiranim prioritetima javne politike za koje se zalaže Krapinsko-zagorska županija u narednom sedmogodišnjem razdoblju.

Slika 1. Strateški okvir i interventna logika PRKZZ

Posebni ciljevi razrađeni su na način da je uz svaki naveden popis mjera, te je opisan u kontekstu njegove relevantnosti/važnosti temeljem nalaza analize stanja, očekivanog načina postizanja cilja, te dosljednosti odnosno usklađenosti s hijerarhijski nadređenim strateškim dokumentima. Valja naglasiti da je tijekom izrade strateškog okvira došlo do promjene metodologije izrade strateških planskih akata, što u

potpunosti uvaženo od strane izrađivača u verzija nacrtu PRKZZ koja je prosljeđena na javno savjetovanje u studenom 2021. godine. Određena unapređenja opisa posebnih ciljeva su moguća, te su određene sugestije vrednovanja u smislu unapređenja nacrtu sljedeće:

- za određene posebne ciljeve je naveden duži popis mjera od preporučenih 7 mjera prema Uputama MRRFEU (odnosi se na PC1, PC4 i PC8); moguće je objedinjavanje srodnih mjera u šire formuliran manji broj mjera kao što je to na primjer u okviru posebnog cilja 1 vezano uz mjere u području turizma; slične mogućnosti objedinjavanja mjera kroz općenitiju formulaciju može se postići u okviru posebnog cilja 4 vezano uz mjere civilnoga društva, a u okviru PC8 bi se mogle objединiti mjere na temu bioraznolikost, energetska učinkovitost i OIE, te komunalne djelatnosti.
- S obzirom da se u Planu razvoja ne očekuje razrada mjera, preporučuje se popisati mjere u vidu natuknica (bulleti), jer je popis indikativan i preporučuje se objedinjavanje srodnih mjera. Širom formulacijom mjera omogućava se veća fleksibilnost u kasnijoj razradi mjera kroz konkretne aktivnosti i projekte koja je predmet kratkoročnih provedbenih programa. Obveznici izrade i provođenja provedbenih programa jesu jedinice područne samouprave, ali i se jedinice lokalne samouprave na području županije. Realizaciji mjera, aktivnosti i projekata doprinose i svi ostali dionici koji djeluju na području županije iz javnog i privatnog kao i predstavnici civilnoga društva.
Metodološko pojašnjenje: Temeljna razlika između novog plana razvoja i nekadašnje županijske razvojne strategije je ta, da se prema novom sustavu planiranja izrađuje jedan srednjoročni planski dokument na regionalnoj razini, te više kratkoročnih provedbenih dokumenata na regionalnoj i lokalnoj razini. ŽRS je za razliku od toga bio istovremeno planski i provedbeni dokument, te je bilo otežano povezivanje s proračunima svih JLPRS, te se novim sustavom provedbenih programa nastoji unaprijediti sustav provedbe razvojnih intervencija.
- U opisu relevantnosti posebnog cilja preporučujemo da se on opiše sukladno njegovoj sadržajnoj strukturi, npr.: konkurentnost gospodarstva; održivost gospodarstva; inovativnosti gospodarstva. Popis mjera bi se mogao grupirati sukladno tim temama koje su objedinjene u formulaciji posebnog cilja.

6.7 Provedbeni mehanizam – pokazatelji ishoda, opis mjera i strateški projekti

Pokazatelji ishoda

Provedba PRKZZ pratit će se kroz ostvarenja posebnih ciljeva temeljem odabranih pokazatelja ishoda. Za svaki poseban cilj odabrani su raspoloživi pokazatelji u Biblioteci pokazatelja kojom upravlja MRRFEU, te su naznačene polazne i ciljane vrijednosti na razini županije, kao i njihovi izvori. Iz perspektive vrednovanja djelotvornosti, odabrani pokazatelji zadovoljavaju potrebe praćenja ostvarenja ishoda. Za šire postavljene posebne ciljeve 1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva, te 6. Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja s

potrebama tržišta rada, predložen je veći broj pokazatelja, no radi se o područjima u kojima se vodi opsežnija statistika te u procesu praćenja neće biti poteškoća s njihovim praćenjem. Za potrebe praćenja određenih posebnih ciljeva, županija predlaže i nekoliko novih pokazatelja za koje su naznačeni i izvori, a prijedlozi za njihovo praćenje biti će formalno upućeni MRRFEU za uvrštenje u Biblioteku pokazatelja.

Opisi mjera

Iako prema Uputama MRRFEU nije potrebno detaljnije opisivati mjere, KZŽ je tijekom procesa izrade slijedila smjernice koje su u prijašnjem planskom razdoblju zahtijevale i detaljniju razradu mjera. Kako je naredni korak u smislu provedbe vrlo zahtjevan, ova detaljnija razrada mjera može se ocijeniti samo pozitivno, jer će olakšati daljnju pripremu provedbenih programa, kako na razini županije, tako i za sve lokalne jedinice na području županije kojima PRKZŽ predstavlja hijerarhijski nadređen dokument na koji se svojim kratkoročnim strateškim planskim aktima moraju nadovezati.

Preporuka vezana uz popis mjera: U smislu indikativnog popisa mjera za sedmogodišnje razdoblje, moguće je u srednjoročnom strateškom planskom aktu naznačiti da se radi o takvom popisu, te da je u budućnosti moguće predlagati nove mjere koje jasno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva i praćenju njihovih ishoda.

Provedbeni okvir: strateški projekti

Županija će kao nositelj izrade i provedbe Plana razvoja 2021.-2027. u okvirima svoje jurisdikcije u narednom razdoblju posebno voditi računa o ostvarenju 23 strateška projekta te dodatna 3 strateška projekta u nadležnosti tijela na nacionalnoj razini. Osim navedenih projekata, usmjeravat će svoje politike i akcije prema ostalim mjerama i prioritetima Plana razvoja koji nisu obuhvaćeni strateškim projektima te poticati ostale dionike da čine isto. Radi osiguravanja učinkovitije provedbe se velika pažnja posvetila uključivanju ključnih dionika u proces planiranja, te se time unaprijed pobuđuje svijest o odgovornosti za sudjelovanje u provedbi planiranih aktivnosti i projekata. Jedinice lokalne samouprave uključene su aktivno u proces planiranja kroz redovite koordinacije i sudjelovanje u radnim skupinama.

Radi osiguranja provedivosti složenih dugoročnih strateških projekata, odabrani su projekti koji su spremni za provedbu i financiranje, prije svega iz EU izvora, te je u odabiru stavljen snažan naglasak na unapređenje kvalitete života i održivost okoliša. Činjenica da strateški projekti ne pokrivaju sve prioritete i mjere rezultat je svjesnog odabira Županije da se fokusira na inicijative koje su u skladu s njenom razvojnom ulogom (nad-lokalni, regionalni karakter) i koje mogu biti pokretači pozitivnih promjena.

U odnosu na strateški okvir samog Plana razvoja, strateški projekti koji su centralni dio plana provedbe obuhvaćaju 7 od sveukupno 10 posebnih ciljeva Plana. Po broju projekata polovina je usmjerena na ciljeve 4. Unapređenja kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života i 8. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem. U smislu vrijednosti ističu se investicijski zahtjevni projekti u području prometa.

Za svaki projekt pripremljen je detaljan opis sa sljedećim elementima:

- Sektor
- Partnerstvo i dionici
- Ciljevi, ciljane skupine i korisnici projekta
- Lokacija
- Opis projekta
- Okvirne aktivnosti projekta
- Okvirni proračun
- Informacije o statusu projekta / spremnosti za provedbu
- Ostale informacije
- Usklađenost sa strateškim ciljem iz NRS
- Usklađenost sa Planom razvoja 2021.-2027.
- Vremenski okvir provedbe

Predloženi su sljedeći strateški projekti:

1. Centar zdravlja srca i mozga
2. Jačanje zdravstvenih kapaciteta specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju STUBIČKE TOPLICE
3. Znanstveno edukativno-zabavni centar Zagorje "ZEZ"CENTAR ZAGORJE
4. Revitalizacija Bedekovčanskih jezera
5. Crna kraljica
6. Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
7. Šemničke Toplice
8. Centar za palijativnu skrb
9. Krapinsko-zagorska županija 4.0.- DIGITALNA ŽUPANIJA
10. BIZARENA - digitalni inovacijski centar
11. Energetsko klimatski centar Krapinsko-zagorske županije
12. Digitalizacija osnovnih i srednjih škola
13. Izgradnja školskih sportskih dvorana
14. Jednosmjenska nastava u osnovnim školama Krapinsko-zagorske županije
15. Centar izvrsnosti u poljoprivredi
16. "SUNCE NA DLANU"- fotonaponske elektrane na krovovima javnih zgrada
17. Energetska obnova zgrada javne namjene
18. Jačanje kapaciteta Opće bolnice Zabok i Bolnice hrvatskih veterana
19. Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije – zdravstveni hub hitne medicine
20. Mreža zdravstvenih hubova kao inovativnih inkubatora za poticanje i promociju zdravlja i zdravog načina življenja
21. Projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture prema JPP modelu
22. Krajobrazna strategija i Krajobrazna osnova Krapinsko zagorske županije
23. Mreža biciklističkih staza Krapinsko-zagorske županije

Dodatno, istaknuta su 3 strateška projekta važna za razvoj Krapinsko-zagorske županije u nadležnosti drugih nacionalnih tijela jesu sljedeći:

1. Projekt povezivanja željeznicom unutar funkcionalne regije Središnja Hrvatska - Lepoglavska spojnica
2. Nastavak izgradnje Brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica - Zabok (Mokrice) sa spojem na Breznički Hum te nastavak izgradnje Spojne ceste Zabok – Krapina
3. Vatrogasno vježbalište

6.8 Financijski okvir

Financijskim okvirom Plana razvoja Krapinsko zagorske županije prikazuje se struktura sredstava potrebnih za provedbu Plana i strateških projekata za cjelokupno razdoblje provedbe 2021. – 2027. Radi se o procjeni temeljenoj na dosadašnjim godišnjim projekcijama proračuna županije i financijskoj procjeni predloženih strateških projekata i financiranje iz EU izvora. Priložena je financijska procjena prema različitim izvorima financiranja za istaknute strateške projekte. Kako podaci o financijskom doprinosu lokalnih jedinica, državnog proračuna i eventualnih kreditnih izvora financiranja nisu trenutno poznati u cijelosti, procjena financijskog okvira je ograničena na podatke koji su dostupni. Sukladno navedenom, procijenjena ukupna vrijednost provedbe 10 posebnih ciljeva je na razini 6.219.954.567,00 kn, a za razdoblje 2021.-2023. iznosi 3.257.382.092,00 kn. Kao što je i naglašeno u nacrtu PRKZZ, radi o indikativnom financijskom okviru, te da su očekivana ulaganja veća od navedenih za sedmogodišnje razdoblje.

7. Odgovori na evaluacijska pitanja

Slijedom navedenih pravilnika, smjernica i uputa, nacrt Plana razvoja KZZ vrednovan je temeljem obveznih kriterija vrednovanja (Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019): važnost, djelotvornost i usklađenost. Osim toga, dan je osvrt temeljem dodatnih kriterija vrednovanja, a to su: dosljednost, komplementarnost i jednakost. U prvom i drugom faznom izvješću vrednovanje je bilo usredotočeno na analizu stanja sa SWOT-om i strateški okvir koji uključuje viziju, prioritete, posebne ciljeve s popisom mjera. U trećem faznom izvješću prethodno vrednovanje PRKZZ je dopunjeno dijelom koji se odnosi na provedbeni mehanizam i financijski okvir.

Ocjena izrađenog nacrta PRKZZ prema kriterijima prethodnog vrednovanja je sljedeća:

- **Važnost** (razvojna relevantnost) – Tijekom izrade analize stanja provedena je i SWOT radionica na kojoj je osigurano sudjelovanje ključnih dionika u analizi i formuliranju razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji županije. Dionici su bili organizirani u tri radne skupine (poduzetništvo, poljoprivreda i turizam - 8; okoliš i infrastruktura – 10; te društvene djelatnosti – 12 sudionika). Tim postupkom osigurana je utemeljenost ciljeva i mjera Plana razvoja na stvarnim potrebama i

razvojnim potencijalima. Analiza stanja dopunjena je dodatnim podacima iz anketnog ispitivanja o učincima pandemije na gospodarstvo koja je provedena u županiji tijekom 2020. Podaci analize stanja ažurirani su tijekom cjelokupnog procesa planiranja, s obzirom da se proces izrade odužio uslijed niza poteškoća uzrokovanih pandemijom COVID 19. Osim toga, pandemija je utjecala i na društveno-ekonomsko stanje u županiji, što je također uzeto u obzir u analizi stanja, kao i cjelokupnom strateškom planskom aktu.

- *Djelotvornost (efektivnost) – kriteriju je udovoljeno ako se može očekivati da će planirano doprinijeti ostvarenju ciljeva. S obzirom na prirodu prethodnog vrednovanja, procjena ostvarenja ciljeva moguća je tek u fazi kada su posebni ciljevi detaljnije opisani uz naznaku mjera kojima će se oni ostvarivati u sedmogodišnjem razdoblju, te razmatranjem predviđenih strateških projekata za koje su se županija zajedno s ključnim dionicima odlučili. S obzirom na promjene u metodologiji izrade i vremenu kada je županija krenula s procesom izrade novog srednjoročnog strateškog akta, izrađen je prvi nacrt strateškog okvira sukladno prijašnjim smjernicama te su već razrađeni posebni ciljevi do razine konkretnih mjera, aktivnosti i projekata. Prema novim Uputama koje je MRRFEU objavilo tijekom ljeta 2021. plan razvoja oblikovan je na način da obuhvaća opis posebnih ciljeva, popisane su i mjere s kratkim opisom, te su predloženi strateški projekti. Trud uloženu detaljniju razradu mjera je prenesen u pripremu nacrta Provedbenog programa županije, ali i niza lokalnih jedinica koje su se izrađivaču nacrta PRKZZ obratili za podršku u pripremi provedbenih programa JLS u KZZ. Time je dodatno osigurana osnova za realizaciju PRKZZ 2021.-2027.*
- *Usklađenost (koherentnost) – kriteriju je udovoljeno na način da su posebni ciljevi i mjere u PR KZZ komplementarni i povezani, te je hijerarhija ciljeva određena tako da hijerarhijski niži ciljevi tj. mjere doprinose ostvarenju viših ciljeva odnosno posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS-a. Time je Plan razvoja usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima i javnim intervencijama. Osim toga, PRKZZ usklađen je i s ciljevima održivog razvoja na globalnoj razini. Ovom kriteriju je također udovoljeno postignutim unutarnjim skladom prepoznatih problema iz analize stanja i SWOT analize koji su uzeti u obzir u obrazloženju svih posebnih ciljeva PRKZZ.*

Odabrani su sljedeći dodatni kriteriji vrednovanja:

- **Dosljednost (konzistentnost) – kriteriju je udovoljeno ako su ciljevi, prioriteti i razvojna vizija Plana razvoja međusobno usklađeni. Osim toga, kroz viziju razvoja županije prepoznaje se i vremenska povezanost planskih akata, odnosno PRKZZ 2021.-2027. jasno naznačuje nastavak razvojne politike kao i rezultate provedbe prethodne županijske razvojne strategije za razdoblje do 2020. godine koja je već imala elemente zelenog, održivog i inovativnog razvoja.**
- **Komplementarnost – ovaj kriterij odnosi se na usklađenost strategije razvoja i drugih javnih politika (nacionalnih, županijskih, sektorskih) što se u potpunosti očituje u viziji, prioritetima i usklađenosti posebnih ciljeva Plana razvoja KZZ sa**

strateškim ciljevima NRS. Sukladno strukturi strateškog okvira, Plan razvoja KZZ može se uspješno provoditi u kontekstu razvojnih politika koje su definirane na višim upravnim razinama Republike Hrvatske. Istovremeno, PRKZZ izrađen je u uskoj koordinaciji s JLS na području županije, te će izradom provedbenih programa županije i JLS biti osigurana komplementarnost planskih akata na regionalnoj i lokalnoj razini.

- Jednakost – prema sadržaju i strukturi Plana razvoja KZZ pitanja jednakosti se očituju kroz posebne ciljeve kao i konkretne mjere u okviru kojih su ravnopravno obuhvaćene različite razvojne potrebe dionika kao i područja, a jednakost u smislu rodne pripadnosti osigurava se kroz provedbu projekata i aktivnosti.

Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) određuje i dva kriterija koji su prikladniji za vrednovanje tijekom provedbe Plana i po završetku razdoblja za koje je donesen, a to su kriteriji *učinkovitost (efikasnost)* – održivost.

8. Zaključci, komentari i preporuke

Zaključak o dopuni analize stanja uslijed COVID 19 - Na osnovi rezultata ankete Analiza stanja je dopunjena što je stvorilo potrebu i za manjim, izmjenama SWOT analize koje nisu utjecale na konačne zaključke i osnovu za izradu strateškog okvira.

Zaključak o procesu izrade strateškog okvira – s obzirom na kašnjenje uputa MRRFEU, proces izrade nastavio se temeljem postojećih smjernica za izradu ŽRS-a kao i Priručnika za strateško planiranje. Od listopada 2020. nadalje, sastanci izrađivača nacrtu Plana razvoja iz konzultantskog poduzeća WYG, djelatnika ZARE i ex-ante evaluatora, održavani su on-line posredstvom ZOOM platforme. Tako su održavani i sastanci tematskih radnih skupina (Gospodarstvo, Ljudski potencijali i kvaliteta života i Okoliš). Nacrt strateškog okvira koji je obuhvaćao posebne ciljeve, prioritete i mjere razvoja Krapinsko-zagorske županije koji je definiran krajem 2020. i raspravljan u tematskim radnim skupinama tijekom prve polovice 2021. godine trebalo je dodatno uskladiti s novim Uputama MRRFEU iz svibnja/lipnja 2021. godine.

Preporuke za usklađivanje strukture strateškog okvira – nakon detaljne razrade strateškog i provedbenog okvira koji obuhvaća i razradu mjera, bilo je potrebno utvrditi obuhvat razvojnog plana. Preporuka evaluatora da se slijedi preporučeni sadržaj za planove razvoja je uvažena te je strateški okvir fokusiran na prioritete javnih politika, posebne ciljeve usklađene sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te popisom mjera. Sve do sada detaljnije razrađene elemente strateškog planskog akta izrađivači će moći iskoristiti za pripremu budućeg provedbenog programa. Iako se u tom trenutku nije trebalo krenuti u detaljniju razradu mjera, dobivenim sadržajima su već unaprijed pojašnjeni načini provedbe razvojnog plana.

Zaključak prethodnog vrednovanja provedbenog mehanizma – Plan razvoja se u organizacijskom smislu jasno nastavlja na strukture koje su uspostavljene u prethodnom programskom razdoblju, te na strukture koje su obnovljene u procesu izrade novog strateškog planskog akta. Ključna institucija za praćenje provedbe je

Zagorska razvojna agencija (ZARA) koja u organigramu ima središnju koordinacijsku poziciju između tijela nacionalne razine vlasti i regionalne i lokalne razine te svih uključenih partnera u proces planiranja. Za potrebe vrednovanja PRKZZ uspostavljen je poseban Odbor za vrednovanje sukladno novom Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja, koji se sastoji od predstavnika Koordinacijskog tijela, predstavnika Koordinatora za strateško planiranje nadležnog tijela i ostali unutarnji i vanjski članovi prema odluci tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja. Provedba je osigurana odabirom strateških projekata koji su realno potrebni i utemeljeni na postojećim potencijalima Krapinsko-zagorske županije. Radi se o projektima koji su pripremljeni i spremni za provedbu, te je predstavljen terminski i financijski plan za njihovu realizaciju kroz 7-godišnje razdoblje. Njihovim ostvarenjem može se očekivati snažan doprinos realizaciji postavljenih posebnih ciljeva županije kao i snažan doprinos ostvarenju strateških ciljeva Republike Hrvatske.

Zaključak vezan uz financijski okvir - Izvori financiranja biti će konkretizirani kroz četverogodišnje provedbene programe (kratkoročne planske akte za mandatno razdoblje čelnika županije, gradova, općina, tijela državne uprave itd.) u kojima će se detaljno razraditi provedba mjera kroz konkretne aktivnosti i projekte. Tek tada će biti moguće definirati financijski plan po svim kategorijama izvora financiranja koji će se moći agregirati na razini posebnih ciljeva, kada svi programi za 4-godišnje razdoblje budu doneseni. Dakle, provedbeni program predstavlja poveznicu plana razvoja i programskog proračuna pojedinih nositelja mjera, tj. županije i lokalnih jedinica Krapinsko-zagorske županije, kao i drugih nositelja projekata i aktivnosti na nacionalnoj razini.

Zaključak o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine – ovim srednjoročnim strateškim planskim aktom definirana je sveobuhvatna razvojna vizija utemeljena na ključnim razvojnim prioritetima županije, Republike Hrvatske i Europske unije. Strukturirana je kroz 5 prioritetnih područja javnih politika, koje će se provoditi kroz 10 posebnih ciljeva usklađenih sa strateškim ciljevima NRS-a. Provedba će biti osigurana kroz 65 popisanih mjera koje će se realizirati kroz aktivnosti i projekte županije, svih lokalnih jedinica na njenom području kao i svih ostalih razvojnih dionika. Novim sustavom planiranja predviđena je izrada provedbenih programa koji će biti ključna orijentacija za planiranje budućih proračuna i uspješno vođenje razvoja na županijskoj i lokalnoj razini.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naziv dokumenta	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. i Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje je provelo savjetovanje	Upravni za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu
Svrha dokumenta	<p>Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. je temeljni srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za Krapinsko- zagorsku županiju kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja odnosno iz Nacionalne razvojne strategije, hijerarhijski najvišeg akta strateškog planiranja te sektorskih i višesektorskih strategija. Plan razvoja donosi se kako bi se definirao smjer daljnjeg razvoja Krapinsko-zagorske županije te osigurala strateška podloga za upravljanje razvojem sukladno gospodarskim i socijalnim ciljevima i potrebama poboljšanja kvalitete života, zaštite i očuvanja okoliša, ostvarivanja energetske ušteda i energetske učinkovitosti i drugim ciljevima održivog razvoja.</p> <p>Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom. Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa.</p>
Radno tijelo za izradu Nacrta	<p>Nositelj izrade Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 je Upravni za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu, a tijelo zaduženo za koordinaciju izrade je regionalni koordinator Zagorska razvojna agencija.</p> <p>Ovlaštenik za izradu Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. je VITA PROJEKT d.o.o.</p>
Internetska stranica na kojoj je bio objavljen javni poziv	<p>www.kzz.hr</p> <p>http://www.kzz.hr/savjetovanje</p>

	<p>Internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću trajalo je od 08.11.2021. do 08.12.2021.</p>
<p>Predstavnici zainteresirane javnosti koji su dostavili svoja očitovanja</p>	<p>Na Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 dalo je svoja očitovanja 6 predstavnika zainteresirane javnosti (Zagorska razvojna agencija, Grad Krapina, Željko Cerovečki, dipl. ing. el., Grad Pregrada, fizička osoba i HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok)</p> <p>Na Stratešku studiju utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027 dalo je očitovanja 4 predstavnika zainteresirane javnosti (Hrvatske autoceste d.o.o., Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o, Željko Cerovečki, dipl. ing. el., HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok)</p>
<p>Prihvaćene / neprihvaćene primjedbe</p>	<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.: 16 prihvaćenih, 7 djelomično prihvaćenih primjedbi i 1 neprihvaćena primjedba.</p> <p>Strateška studija utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027: 5 prihvaćenih primjedbi i 1 neprihvaćena primjedba.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.</p>

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.

Krapinsko-zagorska županija objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. od 08. studenog do 08. prosinca 2021. godine.

Red. br.	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Dio dokumenta na koji se odnosi primjedba/ prijedlog	Tekst primjedbe / prijedloga	Razlog prihvaćanja / neprihvaćanja primjedbe ili prijedloga
1.	Zagorska razvojna agencija	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 2. (str. 7.)	U popisu posebnih ciljeva sukladno potrebama predlažemo kreirati posebni cilj za sektor kulture	Prijedlog je uvažen u cijelosti. Kreiran je novi posebni cilj koji sada glasi PC 5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti
2.	Grad Krapina	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske	U skladu s navedenom terminologijom, Krakom d.o.o. je gradsko trgovačko društvo za obavljanje komunalnih usluga	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	županije 2021.-2027. poglavlje 3.3. (str. 14)		
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.3. (str. 16.)	Hrvatski Telekom je potpisao 13 Sporazuma o partnerstvu u provedbi projekata izgradnje mreže širokopojasnog interneta s predstavnicima lokalne i regionalne samouprave, čime se obvezao da će u naredne tri godine izgraditi optičke mreže koje omogućuju brzine od minimalno 100 Mbit/s. S područja Krapinsko-zagorske županije to su Grad Krapina, Općine Đurmanec, Petrovsko, Jesenje i Radoboj. Riječ je o Sporazumu koji je sastavni dio Javnog poziva za izgradnju pristupnih mreža sljedeće generacije, ukupnih troškova projekta za navedeno području u iznosu od 59.428.809,19 kn. Raspisalo ga je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u srpnju 2019. godine. Stoga, dostupnost brzog interneta na području Grada Krapine i navedenih općina osigurati će se do kraja 2023. godine za 10.699 korisnika.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.7. (str. 27.)	Kino Krapina počelo je sa djelovanje u lipnju 2018. godine. Trenutan broj kinematografa je 2, Kino Krapina i Kino Zabok.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-	Grad Krapina slijedi s 23 dječjih igrališta.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.7. (str. 28.)		
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.8. (str. 29.)	U Gradu Krapini je u 2019. godini izvršena rekonstrukcija Dječjeg vrtića Gustav Krklec u smislu dogradnje dviju vrtićkih jedinica kojima je osiguran prostor za dvije nove odgojne skupine te je time povećan kapacitet na više od 200 polaznika.	Prijedlog je djelomično uvažen. U dijelu plana razvoja na str. 29. navode se projekti financirani sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.8. (str. 29.)	U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina provode se osim programa u trajanju od 10 sati dnevno, poludnevni program u trajanju od 4 do 6 sati. U navedenom vrtiću uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru istog projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura.	Prijedlog je uvažen u cijelosti te obrađen na sljedeći način: „Svi vrtići provode redoviti cjelodnevni program u trajanju od 7 do 10 sati dnevno, a određeni vrtići provode i poludnevne i poslijepodnevne programe. Od dodatnih programa provode se programi ranog učenja stranog jezika, glazbeni, likovni i dramsko-scenski programi te športski i drugi programi. U Dječjem vrtiću „Gustav Krklec“ Krapina uveden je i poslijepodnevni program kako bi se lakše uskladio osobni i poslovni razvoj roditelja. U okviru projekta uvedena su i dva nova kraća programa: Igraonica

			općeg tipa i Folklorno stvaralaštvo i tradicijska kultura.“
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 3.11. (str. 39.)	Projektno-tehnička dokumentacija za bazenski kompleks je izrađena te je izdana građevinska dozvola.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 114)	Umjesto doprinijelo napisati doprinos.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1 (str. 115)	Izmjena iznosa na 74.223.081,99 kn s PDV-om (Sukladno izrađenoj projektno-tehničkoj dokumentaciji).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1 (str. 115.)	Vremenski okvir provedbe: 2023.-2025.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.

	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 118.)	Vremenski okvir provedbe: 2023.-2026.	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.1. (str. 141.)	Navesti kao i kod svih ostalih: (Investicijski model: model A; 27.06.2019. PRŠI odobren)	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.2.2. (str. 147.)	Izmjeniti sukladno vremenskim okvirima za projekt broj 5. i br.7 (Crna kraljica i Šemničke toplice).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.4. (str. 158.)	Uskladiti s izmjenom okvirnog proračuna (str.98).	Prijedlog je uvažen u cijelosti.
	Nacrt prijedloga Plana razvoja	Zbog posebnog statusa školske zgrade Osnovne škole „Ljudevit Gaj“ Krapina (kojoj je osnivač Grad Krapina)	Prijedlog je uvažen u cijelosti te je dodano uz rekonstrukciju i adaptaciju i

		Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 9.1. (str. 192.)	<p>kao zaštićenog kulturnog dobra i položaja škole u užem centru grada, dogradnja školske zgrade nije moguća, a nisu moguće ni dodatne prenamjene prostora zbog maksimalne iskorisćenosti postojećih prostora, starosti zgrade i složenih građevinskih radova te time i velikih materijalnih troškova. Status kulturnog dobra, starost i izgrađenost zgrade utječu i na nemogućnost rješavanja pristupačnosti zgradi osobama s invaliditetom kao i na prilagodbu sanitarnih prostora osobama s invaliditetom. Navedeni infrastrukturni uvjeti, kao i uvjeti konzervatora, onemogućavaju dogradnju i ulaganja u zgradu škole za organiziranje rada u jednoj smjeni, a koji je glavni preduvjet za uvođenje modela cjelodnevnog nastave.</p> <p>Slijedom navedenog, Grad Krapina u programskom razdoblju planira izgradnju nove zgrade Osnovne škole „Ljudevit Gaj“ Krapina.</p>	izgradnja objekata za odgoj i obrazovanje.
3.	Željko Cerovečki, dipl. ing. el.	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.	<p>Pozornim čitanjem Nacrta prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine uočeno je da u tekstu ima dosta jezičnih pogrešaka. Priličan je broj nepotrebno ili pogrešno upotrijebljenih riječi (ukoliko, temeljem, sukladno, vezan, značajan, prioritet, alternativa) uz još neke jezične pogreške (pogrešno napisani datumi, neka uspravna nabranja, nepotrebna uporaba nekih stranih riječi itd.). Završnu inačicu Nacrta prijedloga Plana razvoja KZŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine jezično stručna osoba treba detaljno pregledati, ispraviti i urediti u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.</p>	Prijedlog uvažen. Dokument će ići na lekturu po završetku javnog savjetovanja i ugradnje uvaženih prijedloga.

		<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 3.15. (str. 51/52)</p>	<p>Praktički uopće ne spominje se problematika opskrbe električnom energijom, a djelomično ni korištenje solarne energije pri čemu se misli na planirane sunčane elektrane većih snaga u KZZ (Zabok, Bedekovčina). Predlaže se obraditi navedene teme, odnosno napisati osnovne podatke o planovima razvoja za razdoblje 2021. – 2027. godine.</p> <p>Mislim da bi o tome trebalo pisati u poglavlju 6.3. <i>Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela</i> (navedeno poglavlje se iz drugog razloga spominje u sljedećoj primjedbi.</p>	<p>Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci u poglavlju 3.13. Stanje u okolišu dio Obnovljivi izvori energije</p>
		<p>Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.3. Strateški projekti važni za razvoj Krapinsko-zagorske županije iz nadležnosti drugih tijela Nacrt prijedloga Plana razvoja</p>	<p>U dokumentu Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički promet, stranica 29) navodi se da će navedena pruga (isto vrijedi i za prugu Zaprešić – Varaždin – Čakovec) biti elektrificirana što zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice u Zaboku. U dokumentu Plan razvoja KZZ trebalo bi nešto napisati i o potrebnoj izgradnji spomenute elektrovučne podstanice 110/25 kV (vjerojatno u Zaboku) koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Predmetnu elektrovučnu stanicu trebalo bi spomenuti zbog njezine vrijednosti, mogućeg utjecaja na okoliš, mogućeg problematičnog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, složenog projektiranja, dugotrajne i složene pripreme izgradnje (javno nadmetanje) te dugotrajne i složene same izgradnje objekta.</p>	<p>Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.</p>

		Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. poglavlje 6.3.1. Opisi projekata		
4.	Grad Pregrada	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.2. (str. 98)	Predlažemo uvrstiti strateške projekte Ekološki bazen i Izgradnja zgrade Visoke zdravstvene škole	Prijedlog se djelomično prihvaća. Drugi strateški projekt obuhvaćen je već postojećom mjerom Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve
5.	Fizička osoba	Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Poglavlje 6.2. (str. 138)	Molim da u potpunosti izbrišete projekt „Lepoglavska spojnica“ iz Nacrta jer taj projekt ne služi razvoju Krapinsko-zagorske županije, nego razvoju Zagrebačke, Grada Zagreba i Varaždinske županije. Taj projekt nastavlja tradiciju zatamljivanja Krapine kao središta naše županije da i dalje ostaje slijepo crijevo te ne rješava prometne probleme na koje nailaze putnici između Lepoglave i Krapine, a također ne doprinosi razvoju gospodarstva, turizma i industrije u krapinskom bazenu koja je i dalje gospodarska okosnica naše županije. Prihvatanjem ove sramote i pljuvačke na Zagorje, tipičnog hrvatskog polurješenja (pogledaj AZM od Krapine i Đurmanca, ili višedesetljetno čekanje na spojnu cestu Zabok-Krapina), prihvaćamo da smo samo kmetovi zagrebački i varaždinski – kmetsko-zagorska županija te da smo spremni platiti	Prijedlog nije uvažan. Prema Uputama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave, UI-PR-1, Inačica 1.0, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova europske unije u Planu razvoja navode se i strateški projekti čija provedba i financiranje nisu u nadležnosti JPRS-a, ali je njihov utjecaj značajan za razvoj županije.

			razvoj Zagrebačke, Varaždinske i Grada Zagreba nauštrb naše Županije.	
6.	HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok	Analiza stanja-poglavlje Opskrba električnom energijom	Radi lakšeg snalaženja, u word dokumentu na stranici broj 1 je originalni tekst iz savjetovanja dopunjen/korigiran/ažuriran s trenutačno važećim podacima (crveno označeni tekst koji se nakon prihvaćanja svih promjena može dalje koristiti). Napominjemo da su podaci uneseni za područje Županije koje pokriva DP Elektra Zabok.	Prijedlog uvažen. Tekst u dokumentu je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.
		Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027.	Na području Županije planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga (područje Zaboka, Bedekovčina i Konjščine) i kogeneracijskih postrojenja (područje Klanjca i Donje Stubice) koje će, ako se izgrade imati značajniji utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Navedeno treba obraditi u poglavlju 13.6.3. Plana razvoja i poglavlju 3.17. Strateške studije. Također, trebalo bi o tome pisati i u Poglavlju 6.3.	Prijedlog djelomično uvažen jer dokument Nacrt prijedloga Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije ne sadrži poglavlje 13.6.3, zadnje poglavlje u dokumentu numerirano je brojem 10. Prijedlog će se stoga obraditi u dokumentu Strateška procjena utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.
		Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički	U dokumentu Analiza stanja Krapinsko-zagorske županije (poglavlje 3.2. Željeznički promet, stranica 29) navodi se da će navedena pruga (isto vrijedi i za prugu Zaprešić – Varaždin – Čakovec) biti elektrificirana što zahtijeva izgradnju elektrovučne podstanice u Zaboku. U dokumentu Plan razvoja KZZ trebalo bi nešto napisati i o potrebnoj izgradnji spomenute elektrovučne	Prijedlog je djelomično uvažen, te su u dokument uvršteni trenutačno dostupni podaci. Plan razvoja je dokument koji je u budućem periodu podložan izmjenama kojima će se pristupiti nakon analize novonastalih situacija i dostavljenih podataka.

		promet, stranica 29)	podstanice 110/25 kV (vjerojatno u Zaboku) koja bi se trebala izgraditi u suradnji HŽ-a i HOPS-a (Hrvatskog operatora prijenosnog sustava). Predmetna elektrovučna stanica važan je objekt zbog svoje vrijednosti i mogućeg utjecaja na okoliš, a problema može biti pri rješavanju imovinsko-pravnih odnosa, složenom projektiranju te pripremi izgradnje i samoj izgradnji objekta.	
--	--	----------------------	---	--

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027

Krapinsko-zagorska županija objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. od 08. studenog do 08. prosinca 2021. godine.

Red. br.	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Dio dokumenta na koji se odnosi primjedba/ prijedlog	Tekst primjedbe / prijedloga	Razlog prihvaćanja / neprihvaćanja primjedbe ili prijedloga
1.	Hrvatske autoceste d.o.o.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Vezano na Stratešku studiju utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027. molimo da se izmjeni navod o kriteriju utvrđivanja prekomjerne buke uz autoceste, budući da je osnovni kriterij utvrđivanja prekomjerne buke cestovnog prometa dan kroz članak 7. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/2004).	Prijedlog prihvaćen. Obrisana je zadnja rečenica u drugom odlomku u poglavlju 3.20 Buka u kojoj se navodi Zakon o zaštiti od buke

2.	Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	AZM traži da se u strateškoj studiji utjecaja Plan razvoja na okoliš navede da se u fazi projektiranja objekata visokogradnje uključi utjecaj buke uzrokovano prometom na autocesti te slijedom toga planirati detaljnu namjenu površina i predvidjeti zaštitu od buke. Utvrđivanje prekomjerne razine buke cestovnog prometa definirana je Pravilnikom o najviše dopuštenim razinama buke u sredini u kojima ljudi rade i borave (čl.7.)	Dopunjena je procjena utjecaja u poglavlju 5.12. Buka te je dodana nova mjera zaštite okoliša: „37. Kod planiranja izgradnje infrastrukture namijenjene boravku ljudi, u obzir uzeti udaljenost od postojeće autoceste Zagreb-Macelj i utjecaj buke uzrokovane prometom, te prema tome planirati detaljnu namjenu površina i po potrebi predvidjeti zaštitu od buke.“ u poglavlju 6. Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša.
3.	Željko Cerovečki, dipl. ing. el.	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Pozornim čitanjem Strateške studije utjecaja na okoliš Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine uočeno je da u tekstu ima dosta jezičnih pogrešaka. Priličan je broj nepotrebno ili pogrešno upotrijebljenih riječi (ukoliko, temeljem, sukladno, vezan, značajan, prioritet, alternativa) uz još neke jezične pogreške (pogrešno napisani datumi, titule, neka uspravna nabranjanja, nepotrebna uporaba nekih stranih riječ itd.). Završnu inačicu Strateške studije jezično stručna osoba treba detaljno pregledati, ispraviti i urediti u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.	Strateška studija je stručni dokument kojim se prepoznaju mogući značajni utjecaji na okoliš. U izradi studije sudjeluju visoko obrazovani stručnjaci za pojedina područja zaštite okoliša te nije praksa dokument davati na završnu lekturu. Stručno povjerenstvo za ocjenu studije je donijelo odluku o njenoj cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti, što je ključno za valjanu provedbu postupka strateške procjene.
		Poglavlje 3.17 Energetika - Infrastruktura za proizvodnju i	Riječ je o tekstu starom oko 15 godina koji u mnogo čemu ne odgovara trenutačnom stanju opskrbe električnom energijom u KZZ (krajem 2021. godine).	Tekst je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.

		distribuciju električne energije	Tekst treba ažurirati prema sadašnjem stanju (odrediti s kojim datumom).	
		Poglavlje 3.17 Energetika - Obnovljivi izvori energije - Sunčeva energija	Tekst treba ažurirati prema sadašnjem stanju (odrediti s kojim datumom).	Tekst je korigiran sukladno novim podacima HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok.
4.	HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Zabok	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. – 2027	Na području Županije planirana je izgradnja sunčanih elektrana većih priključnih snaga (područje Zaboka, Bedekovčina i Konjščine) i kogeneracijskih postrojenja (područje Klanjca i Donje Stubice) koje će, ako se izgrade imati značajniji utjecaj na elektroenergetsku mrežu. Navedeno treba obraditi u poglavlju 13.6.3. Plana razvoja i poglavlju 3.17. Strateške studije. Također, trebalo bi o tome pisati i u Poglavlju 6.3.	Dopunjeno je poglavlje 3.17.1 Postojeći okolišni problemi (cjelina 3.17 Energetika), procjena utjecaja u poglavlju 5.9.1 Utjecaj PR KZZ na klimatske promjene te je dodana mjera zaštite okoliša „35. Izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije uskladiti s postojećim mogućnostima i planiranim razvojem elektroenergetske infrastrukture.“, koja se odnosi na mjeru 9.9. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije PR KZZ. Navedena mjera zaštite okoliša dodana je u poglavlju 6. Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja ekološke mreže.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 300-02/21-01/06

URBROJ: 2140/01-01-21-

Krapina, 16. prosinca 2021.

Na temelju članka 12. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17) i članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 26/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21- pročišćeni tekst), Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije na 5. sjednici održanoj dana 16. prosinca 2021. godine donosi

**Odluku o usvajanju
Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine**

I.

Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije usvaja Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine, u tekstu koji se prilaže ovoj Odluci i čini njezin sastavni dio.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objaviti će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

**PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE**
Zlatko Šorša

DOSTAVITI:

1. Zagorska razvojna agencija
2. Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu
3. Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, za objavu
4. Za Zbirku isprava
5. Za prilog zapisniku
6. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N

KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-02-21-2
Krapina, 8. prosinac 2021.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

**PREDMET: Prijedlog plana rada Županijske skupštine
Krapinsko – zagorske županije za 2022. godinu**

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko – zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ 13/01., 5/06., 14/09., 11/13., 13/18., 5/20., 10/21. i 15/21.-pročišćeni tekst), **župan Krapinsko – zagorske županije** dana 8. prosinca 2021. godine donosi

Z A K L J U Č A K

- 1) Utvrđuje se Prijedlog plana rada Županijske skupštine Krapinsko – zagorske županije za 2022. godinu.
- 2) Prijedlog plana iz točke 1. ovog Zaključka nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog Zaključka, te se upućuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.
- 3) Za izvjestiteljicu pod točkom 1., a vezano za točku 2. ovog Zaključka zadužuje Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine.

Ž U P A N
Željko Kolar

DOSTAVITI:

1. Županijska skupština,
2. Za zbirku isprava,
3. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-05-21-1
Krapina, 1. prosinca 2021.

ŽUPAN
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

PREDMET: Nacrt prijedloga plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu

PRAVNI TEMELJ: članak 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 4/02, 5/06, 14/09, 21/09, 11/13, 10/14, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst)

NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE: Županijska skupština

PREDLAGATELJ: Župan

IZVJESTITELJICA: Ljiljana Malogorski, pročelnica Upravnog odjela za poslove Županijske skupštine

OBRAZLOŽENJE:

Člankom 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije propisano je da Skupština donosi godišnji plan rada. Prijedlog godišnjeg plana rada Skupštine utvrđuje župan na temelju prijedloga upravnih tijela Županije, članova Skupštine, radnih tijela Skupštine, pravnih osoba kojima je osnivač Županija te drugih pravnih osoba zainteresiranih za rad iz područja koja su u nadležnosti Županije. Godišnji plan rada Skupština donosi krajem godine za sljedeću kalendarsku godinu.

Slijedom navedene odredbe Poslovnika Županijske skupštine, sukladno nadležnosti predstavničkog tijela utvrđenoj temeljem zakonskih i drugih propisa, izrađen je Nacrt prijedloga plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu.

Predlaže se županu da utvrdi Prijedlog plana rada Županijske skupštine za 2022. godinu u tekstu u prilogu te isti uputi na donošenje Županijskoj skupštini.

PROČELNICA
Ljiljana Malogorski

Prilog:

- Nacrt prijedloga plana rada,
- Prijedlog zaključka župana.

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 021-04/21-01/61
URBROJ: 2140/01-01-21-3
Krapina,

Na temelju članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13, 13/18, 5/20, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst) i članka 109.a Poslovnika Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 4/02, 5/06, 14/09, 21/09, 11/13, 10/14, 10/21 i 15/21-pročišćeni tekst), **Županijska skupština** na 5. sjednici održanoj dana _____2021. godine donijela je

PLAN RADA
Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu

I.

Planom rada Županijske skupštine Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu (dalje u tekstu: Plan rada) okvirno se utvrđuju teme koje će biti predmet razmatranja na sjednicama Županijske skupštine tijekom 2022. godine, nositelji pripreme i predlagatelji tih tema te okvirni rokovi njihovog razmatranja, kako slijedi:

I. tromjesečje:

- 1) Izvještaj župana o radu za razdoblje srpanj-prosinac 2021. godine**
Nositelj pripreme: Ured župana
Predlagatelj: Župan
- 2) Izvješće o stanju u prostoru Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.-2020. godina**
Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan
- 3) Informacija Policijske uprave Krapinsko-zagorske o općem stanju sigurnosti na području Krapinsko-zagorske županije tijekom 2021. godine**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Policijska uprava krapinsko-zagorska
- 4) Izvještaj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područni ured Krapina za razdoblje siječanj-prosinac 2021. godine**
Nositelj pripreme i predlagatelj: HZZ Područni ured Krapina
- 5) Izvještaj o obavljenim obdukcijama i radu mrtvozorničke službe u 2021. godini**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Povjerenstvo za nadzor nad radom mrtvozornika na području Krapinsko-zagorske županije

- 6) **Izveštaj o radu Povjerenstva za zaštitu prava pacijenata na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata na području Krapinsko-zagorske županije
- 7) **Akcijski plan suzbijanja korupcije Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Antikorupcijsko povjerenstvo Krapinsko-zagorske županije i Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Antikorupcijsko povjerenstvo Krapinsko-zagorske županije
- 8) **Izveštaj o radu Službeničkog suda u Krapinsko-zagorskoj županiji**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Službenički sud u Krapinsko-zagorskoj županiji
- 9) **Izveštaj o radu Županijskog savjeta mladih u 2021. godini**
Nositelj pripreme: Županijski savjet mladih i Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Županijski savjet mladih
- 10) **Izveštaj o utrošku proračunske zalihe za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 11) **Godišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 12) **Godišnji izvještaj o izvršenju Financijskog plana Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 13) **Izveštaj o radu Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 14) **Izveštaj o stanju vatrogastva, zaštite od požara i o stanju provedbe Godišnjeg provedbenog plana unapređenja zaštite od požara za područje Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Županijski vatrogasni zapovjednik
- 15) **Izveštaj o izvršenju Plana djelovanja Krapinsko-zagorske županije u području prirodnih nepogoda za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 16) **Zagorska razvojna agencija – Izveštaj o radu i Financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 17) **Plan rada Povjerenstva za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2023. godine**

Nositelj pripreme: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije i
Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije

- 18) **Odluka o dodjeli priznanja Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Povjerenstvo za priznanja

II. tromjesečje:

- 19) **Odluka o izradi III. izmjena i dopuna Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije i Upravni odjel
za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 20) **Izvještaj o provedbi Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 21) **Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske - Izvještaj o radu za 2021. godinu, Financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Predlagatelj: Župan
- 22) **Akcijski plan energetske učinkovitosti Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2022.-2024. godine**
Nositelj pripreme: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Predlagatelj: Župan
- 23) **Poduzetnički centar Krapinsko-zagorske županije d.o.o. - Izvještaj o radu za 2021. godinu i Godišnji financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Poduzetnički centar KZZ d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 24) **Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Krapinsko-zagorski aerodrom d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 25) **Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o.
Predlagatelj: Župan
- 26) **Problematika zbrinjavanja otpada u Krapinsko-zagorskoj županiji (tematska sjednica Županijske skupštine)**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 27) **PIŠKORNICA d.o.o. - regionalni centar za gospodarenje otpadom Sjeverozapadne Hrvatske i Piškornica-sanacijsko odlagalište d.o.o. – Izvještaj o radu za 2021. godinu**

Nositelj pripreme: Piškornica d.o.o – regionalni centar za gospodarenje otpadom Sjeverozapadne Hrvatske i Piškornica-sanacijsko odlagalište d.o.o. te Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan

28) Izvještaj o ostvarenim financijskim potporama programima i projektima organizacija civilnog društva na području Krapinsko-zagorske županije u 2021. godini

Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu, Ured župana, Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan

29) Izvještaj o radu i poslovanju zdravstvenih ustanova za 2021. godinu

Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije
Zavoda za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije
Opće bolnica Zabok i bolnice hrvatskih veterana
Specijalne bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice
Specijalne bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice
Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
Ljekarne Krapinsko-zagorske županije

Nositelj pripreme: Zdravstvene ustanove
Predlagatelj: Župan

30) Izvještaj o ostvarivanju Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja kojima upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije Zagorje zeleno za 2021. godinu i Izvještaj o financijskom poslovanju Ustanove za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Krapinsko-zagorske županije Zagorje zeleno
Predlagatelj: Župan

31) Izvještaj o ostvarivanju Godišnjeg programa rada za 2021. godinu i Izvještaj o financijskom poslovanju Zavoda za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan

32) Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije d.o.o. – Izvještaj o radu i financijski izvještaj za 2021. godinu

Nositelj pripreme: Službeni glasnik d.o.o.
Predlagatelj: Župan

III. tromjesečje:

33) Izvještaj o radu i Financijski izvještaj Vatrogasne zajednice Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu

Nositelj pripreme i predlagatelj: Vatrogasna zajednica Krapinsko-zagorske županije

- 34) **Polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2021. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 35) **Polugodišnji izvještaj o izvršenju Financijskog plana Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 36) **Polugodišnji izvještaj o radu župana za razdoblje siječanj-lipanj 2021. godine**
Nositelj pripreme: Ured župana
Predlagatelj: Župan
- 37) **Master plan gospodarskog razvoja Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Zagorska razvojna agencija
Predlagatelj: Župan
- 38) **Strategija za osobe s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Župan

IV. tromjesečje:

- 39) **Program zaštite okoliša Krapinsko-zagorske županije**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Predlagatelj: Župan
- 40) **Program rada Županijskog savjeta mladih za 2022. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Županijski savjet mladih/župan
- 41) **Proračun Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 42) **Odluka o izvršavanju Proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za financije i proračun
Predlagatelj: Župan
- 43) **Financijski plan Županijske uprave za ceste Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu s projekcijom za 2024. i 2025. godinu**
Nositelj pripreme i predlagatelj: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
- 44) **Plan djelovanja Krapinsko-zagorske županije u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan

- 45) **Godišnja analiza stanja sustava civilne zaštite na području Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 46) **Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite na području Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu s financijskim učincima za razdoblje 2023.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 47) **Program javnih potreba za obavljanje djelatnosti Hrvatske gorske službe spašavanja Stanice Krapina za 2023. g.**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 48) **Godišnji provedbeni plan unapređenja zaštite od požara za područje Krapinsko-zagorske županije za 2023. godinu.**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 49) **Odluka o povećanju sredstava za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti na području Krapinsko-zagorske županije u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za opće i zajedničke poslove
Predlagatelj: Župan
- 50) **Odluka o raspoređivanju sredstava iz Proračuna Županije za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i nezavisnih vijećnika u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine
Predlagatelj: Župan
- 51) **Strategija razvoja civilnog društva 2022.-2025. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet za razvoj civilnog društva/župan
- 52) **Socijalni plan Krapinsko-zagorske županije 2022.-2027. godine**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije/župan
- 53) **Regionalni program djelovanja za mlade**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade
Predlagatelj: Savjet mladih Krapinsko-zagorske županije/župan
- 54) **Program javnih potreba u sportu u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu i Sportska zajednica Krapinsko-zagorske županije
Predlagatelj: Župan
- 55) **Program javnih potreba u tehničkoj kulturi u 2023. godini**
Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu

Predlagatelj: Župan

56) Program javnih potreba u kulturi u 2023. godini

Nositelj pripreme: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu

Predlagatelj: Župan

57) Plan rada Županijske skupštine za 2023. godinu

Nositelj pripreme: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine

Predlagatelj: Župan

II.

Nositelji pripreme materijala za pojedinu temu utvrđeni ovim Planom rada dužni su predlagatelju dostaviti materijal, pripremljen sukladno Poslovniku Županijske skupštine, prema rokovima utvrđenim ovim Planom rada. Planom rada utvrđeni predlagatelji dužni su podnijeti odgovarajući materijal Županijskoj skupštini na razmatranje sukladno rokovima utvrđenim ovim Planom rada.

Nositelji pripreme odnosno predlagatelji materijala za pojedinu temu iz ovog Plana rada dužni su obavijestiti predsjednika/predsjednicu Županijske skupštine u slučaju nemogućnosti dostave materijala u utvrđenim rokovima.

III.

Ovlašteni predlagatelji mogu predložiti na razmatranje Županijskoj skupštini i druge teme ako je to potrebno zbog provedbe zakona i drugih propisa odnosno to zahtijeva aktualno stanje u pojedinim područjima.

IV.

Ovaj Plan rada objavit će se u „Službenom glasniku Krapinsko-zagorske županije“.

**PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE
Zlatko Šorša**

DOSTAVITI:

- 1) Ured župana,
- 2) Upravni odjel za poslove Županijske skupštine,
- 3) Upravni odjel za opće i zajedničke poslove,
- 4) Upravni odjel za financije i proračun,
- 5) Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, turizam, promet i komunalnu infrastrukturu,
- 6) Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade,
- 7) Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, šport i tehničku kulturu,
- 8) Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša,
- 9) Upravni odjel za javnu nabavu i EU fondove,
- 10) Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove,
- 11) Služba za unutarnju reviziju,
- 12) „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, za objavu,
- 13) Za Zbirku isprava,
- 14) Za prilog zapisniku,
- 15) Pismohrana.